Norsk Lovtidende.

2den avdeling.

Samling av love, resolutioner m. m.

Utgit efter offentlig foranstaltning.

1909.

Utgiver: **Fred. T. Salicath.**

Kristiania.
Grøndahl & Søns boktrykkeri.

Norsk Lovtidende.

Anden Afdeling.

Samling av love, resolutioner m. m.

Utgit efter offentlig foranstaltning.

1909.

Norsk Lovtidende

2den avdeling.

1909.

Skrivelse fra Handelsdepartementet til amtmanden i Nordre Trondhjems amt, hvori departementet angaaende spørsmaal om salg av chokolade gjennem salgsautomat henviser til en skrivelse til amtmanden i Søndre Bergenhus amt av 9 juli 1906, hvori er uttalt, at handelsloven i Kristiania praktiseres saaledes, at saakaldt »spisechokolade« ansees som frihandelsvare, mens kokechokolade i pakker betragtes som en vare, der kun kan forsælges av handelsberettigede. Dette antages — tilføier departementet — fremdeles at finde anvendelse under den nye handelslov. 2 janr.

Kongelig resolution*), hvorved i henhold til lov av 22 mai 1875 angaaende adgang til at gi dramatiske og andre offentlige forestillinger meddeles stadfæstelse paa en av herredsstyret for Lillestrøms herred, Akershus amt, under 18 november 1908 fattet beslutning, hvorefter det ved kongelig resolution av 29 februar 1908 for nævnte herred stadfæstede tillæg til § 2 i den ved kongelig resolution av 20 december 1890, jfr. kongelig resolution av 9 september 1902, approberte vedtægt for det udelte Skedsmo herred med hensyn til saadanne forestillinger skal bortfalde. 5 janr.

Kongelig resolution**), hvorved bestemmes: 5 janr.

1. I medhold av lov om havne- og ringevæsenet m. v. av 10 juli 1894 § 30 tillates inden Fredrikstads og Sarpsborgs havnedistrikter for tidsrummet indtil 31 mars 1909 at opkræve en isavgift av fartøier, der søker hvilkensomhelst av de to byers havner efter de ved

*) Bekjendtgj. 6 januar i Lovtid. 1ste avd. nr. 1, hvor tillægget er indtat.

**) Bekjendtgj. 6 januar i Lovtid. 1ste avd. nr. 1.

5 janr. kongelig resolution av 16 februar 1901 og senere resolutioner, senest av 31 december 1907, fastsatte avgiftsbestemmelser.

2. Bestemmelsen træder straks i kraft.

5 janr. **Kongelig resolution***), hvorved den av Drammens kommunestyre i møte den 3 december 1908 fattede beslutning om opkrævning av isavgift i Drammensfjorden ovenfor Svelvik i medhold av lov om havne- og ringevæsenet m. v. av 10 juli 1894 § 30 stadfæstes saaledes, at beslutningen træder ikraft straks og blir gjældende indtil videre.

5 janr. **Kongelig resolution**, hvorved bl. a. den ulønnede konsul i Kobe under legationen i Tokio bemyndiges til at opta edelige sjøforklaringer og anstille undersøkelser angaaende indtrufne sjøulykker.

5 janr. **Kongelig resolution**, hvorved bl. a. bestemmes, at de av Trondhjems brændevinssamlag i generalforsamling den 31 oktober 1908 vedtagne og av Trondhjems bystyre i møte den 17 december næstefter godkjendte vedtægter i medhold av §§ 5 og 23 i lov om salg og skjænkning av brændevin m. v. av 17 mai 1904 stadfæstes som gjældende indtil videre, dog ikke for længere tid end 5 aar, at regne fra 1 januar 1909 og med nogen ændringer.

5 janr. **Kongelig resolution**, hvorved bl. a. bestemmes, at de av en ekstraordinær generalforsamling den 24 november 1908 i Hønefoss brændevinssamlag vedtagne og av Hønefoss bystyre i møte den 16 december næstefter godkjendte vedtægter i medhold av §§ 5 og 23 i lov om salg og skjænkning av brændevin m. v. av 17 mai 1904 stadfæstes som gjældende indtil videre, dog ikke for længere tid end 5 aar at regne fra 1 januar 1909.

7 janr. **Kongelig resolution**, hvorved er bestemt:

1. At reglement for statsøkonomisk eksamen ved Universitetet av 27 november 1907 § 6, 2det punktum, fremtidig skal lyde saaledes:

»Desuten maa de ha bestaat middelskole-eksamen samt, forsaavidt der ved vedkommende fagskole ikke er git tilstrækkelig undervisning i matematik eller sprog, ha underkastet sig en forberedende prøve med ikke ringere karakter end »Nogenlunde tilfredsstillende« i skriftlig prøve og »Tilfredsstillende« i mundtlig prøve i fagene matematik og — efter eget valg — et av de tre sprog tysk, fransk eller engelsk.

---

*) Bekjendtgj. 6 januar i Lovtid. 1ste avd. nr. 1, hvor beslutningen er indtat.

Prøven i matematik skal omfatte enten det pensum, som gjennemgaaes til den sproglig-historiske artium (i hvilket tilfælde prøven avholdes i forbindelse med artium) eller elementerne av funktionslæren og den analytiske geometri (variable størrelser, funktionsbegrepet, koordinater, den rette linje og keglesnittene samt de elementæreste funktioner) i en utstrækning, svarende til hvad der kan gjennemgaaes i 2 à 3 ukentlige forelæsninger i ett semester og avholdes én gang aarlig ved Universitetet. Den sproglige prøve, som avholdes i forbindelse med artiums-prøverne skal i fransk omfatte hvad der kræves i dette fag ved artium paa den sproglig-historiske linje, og i tysk og engelsk, hvad der forlanges ved artium paa reallinjen.« 7 janr.

2. At der i post II i regjeringens resolution av 27 november 1907 efter ordet »elever« i første linje i et fremlagt avtryk indskytes »ved Norges landbrukshøiskoles skogbruks- og utskiftningsavdeling.«

Skrivelse fra Utenriksdepartementet, hvorefter ifølge officiel indberetning fra præsidenten for det Schweiziske Edsforbund Østerrike-Ungarn, derunder indbefattet Bosnien og Herzegovina, har tiltraadt den internationale konvention av 20 mars 1883 med tillægsakter om beskyttelse av den industrielle eiendomsret fra 1 januar 1909 at regne. 8 janr.

Kongelig resolution*), hvorved den av Viks herredsstyre, Nordre Bergenhus amt, under 29 oktober 1908 besluttede lukningsvedtægt for utsalgssteder i Viks sogn av Viks herred stadfæstes, dog med en enkelt forandring. 11 janr.

Kongelig resolution**), hvorved i henhold til § 89 i lov om bygningsvæsenet av 27 juli 1896 meddeles approbation paa følgende beslutninger angaaende anvendelse av flat, av Departementet for de Offentlige Arbeider godkjendt taksten, nemlig: 11 janr.

Drøbaks kommunestyres beslutning af 2 december 1908.
Tønsbergs kommunestyres beslutning av 11 december 1908.
Breviks kommunestyres beslutning av 4 december 1908.
Porsgrunds kommunestyres beslutning av 12 november 1908.
Risørs kommunestyres beslutning av 29 december 1908.
Stavangers kommunestyres beslutning av 9 december 1908.
Aalesunds kommunestyres beslutning av 10 november 1908.
Kristiansunds kommunestyres beslutning av 2 april 1908.
Tromsø kommunestyres beslutning av 24 april 1908.

*) Bekjendtgj. 12 jan. i Lovtid. 1ste avd. nr. 2, hvor vedtægten er indtat.
**) Bekjendtgj. 12 jan. i Lovtid. 1ste avd. nr. 2.

11 janr. **Kongelig resolution***), hvorved bestemmes:

I. I henhold til § 4 i lov om forbud mot opførelse av trebygninger i landets byer m. v. av 19 mai 1904 bestemmes at sjøboder i Bergen — med undtagelse av strøket utenfor Søndre Almenning i Sandviken — fremtidig skal opføres av mur.

II. I henhold til § 99 i lov om bygningsvæsenet i Bergen av 19 april 1899 meddeles approbation paa de av Bergens kommunestyre i møte den 1 juni 1908 vedtagne tillægsbestemmelser til nævnte lov, dog med et par forandringer.

11 janr. **Kongelig resolution,** hvorved bestemmes:

1. Fra indeværende aars begyndelse at regne blir der i Sagfjordens kapel i Hamarøy prestegjeld under Nordre Saltens provsti i Tromsø stift at avholde 12 gudstjenester aarlig til saadan tid, som bestemmes av Tromsø biskop.
2. — — —

11 janr. **Kongelig resolution,** hvorved bestemmelsen i § 11 i de gjældende »Regler for fragtberegning av gods (il- og fragtgods)« forsaavidt angaar beregning av efterkrav-provision, forandres saaledes:

»For opførelse og utbetaling av efterkrav beregnes for beløp av indtil kr. 50,00 en provision av 1 % og for større beløp en provision av 1 % av de første kr. 50,00 og av 3 % av den kr. 50,00 overskytende del. Mindste provision er 20 øre. Provisionen avrundes opad til nærmeste X — tital—øre.«

12 janr. **Skrivelse** fra Handelsdepartementet til amtmanden i Søndre Trondhjems amt, hvorved en skrædder paa landet antages at ha ret til uten handelsbrev at levere materialer (tøi, for- og sysaker m. v.), som anvendes til forfærdigelse av hos ham bestilte klær. Det samme gjælder selvfølgelig, hvor kunden leverer tøiet, mens alene for- og sysakene m. v. tillægges av skrædderen.

13 janr. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til amtmanden i Finmarkens amt, hvori uttales, at bestemmelsen i statsskatteloven av 23 juli 1894 § 16 ikke antages at hjemle departementet adgang til at indbringe for Riks-skattekommissionen avgjørelser av amts-skattekommissionerne angaaende klager, indgit av enkeltmænd med hjemmel i den nævnte lovs § 11, sidste led.

*) Bekjendtgj. 12 jan. i Lovtid. 1ste avd. nr. 2, hvor tillægsbestemmelserne er indtat.

Skrivelse fra Poststyrelsen til postmesteren i Drammen hvorved meddeles, at det med hensyn til spørsmaalet om, hvorvidt et skytterlags korrespondanse er portofri eller ikke, er uten betydning, enten det er avsender eller mottager, som har portofrihets-attestret. 14 janr.

Poststyrelsen kan ikke — uten at forelægges de enkelte tilfælde — uttale sig nærmere om utstrækningen av portofriheten av skytterlagenes korrespondanse, end at denne i almindelighet er portopligtig og blot portofri, forsaavidt den foranlediges ved statens medvirken og kontrol eller angaar forføininger, som har umiddelbar interesse for staten.

Skrivelse fra Justisdepartementet (Medicinaldirektøren) til amtmanden i Akershus amt, hvorved bestemmes, at det av Nes og Fenstads sogn i Nes herred i Akershus amt bestaaende jordmordistrikt deles i følgende 3 distrikter: 18 janr.

1. Fenstads distrikt indbefattende Fenstads sogn.
2. Nes kirkebygds distrikt indbefattende skolekredsene Vøien, Lillerammen, Rotnes, Sten og Greni, og
3. Nes skogbygds distrikt indbefattende skolekredsene Sjøli, Holmsaas, Tokstad og Opaker.

Delingen træder i kraft fra den tid, særskilte jordmødre ansættes i de nye distrikter.

Kongelig resolution*), hvorved i henhold til lov av 6 juni 1891 om politivedtægter for rikets herreder meddeles stadfæstelse paa en av herredsstyret for Torvestads herred, Stavangers amt, under 27 oktober 1908 fattet beslutning om tillæg til § 4, 1ste led, i den ved kongelig resolution av 28 oktober 1893 approberte politivedtægt for nævnte herred. 19 janr.

Kongelig resolution**), hvorved i henhold til lov til beskyttelse av barn mot bruk av tobak av 19 april 1899 meddeles stadfæstelse paa en av herredsstyret for Bærums herred, Akershus amt, under 23 juli og 10 december 1908 fattet beslutning til vedtægt for bemeldte herred angaaende salg av tobak til barn m. v. 19 janr.

Kongelig resolution**), hvorved i henhold til lov til beskyttelse av barn mot bruk av tobak av 19 april 1899 meddeles stadfæstelse paa en av herredsstyret for Eids herred, Romsdals amt, under 17 august og 27 november 1908 fattet beslutning til vedtægt for nævnte herred angaaende salg av tobak til barn m. v. 19 janr.

*) Bekjendtgj. 20 jan. i Lovtid. 1ste avd. nr. 3, hvor tillægget er indtat.

**) Bekjendtgj. 20 jan. i Lovtid 1ste avd. nr. 3, hvor vedtægten er indtat.

19 janr. **Kongelig resolution***), hvorved i henhold til lov til beskyttelse av barn mot bruk av tobak av 19 april 1899 meddeles stadfæstelse paa en av herredsstyret for Laardals herred, Bratsbergs amt, under 15 december 1908 fattet beslutning til vedtægt for herredet angaaende salg av tobak til barn m. v.

19 janr. **Kongelig resolution***), hvorved i henhold til lov til beskyttelse av barn mot bruk av tobak av 19 april 1899 meddeles stadfæstelse paa en av herredstyret for Nedre Ekers herred, Buskeruds amt, under 17 december 1908 fattet beslutning til vedtægt for herredet angaaende salg av tobak til barn.

19 janr. **Kongelig resolution****), hvorved bestemmes, at § 17, sidste led, i plakat av 4 juni 1904 om utlevering av gifter og andre stoffe fra apotek herefter skal lyde saaledes:

»Av arsenik og stryknin maa, naar de skal anvendes til utryddelse av skadelige dyr, kun utleveres i det høieste 30 gram paa én gang, hvorhos iagttages, at arsenik til saadan bruk skal indeholde tilblandet 5 % kjønrøg. Vedkommende regjeringsdepartement kan dog, naar særlige omstændigheter foreligger, gi tilladelse til, at der til bestemt person utleveres arsenik og stryknin til utryddelse av rovdyr i større mængder end foran anført«.

19 janr. **Kongelig resolution*****), hvorved den av Herø herredsstyre, Romsdals amt, under 12 december 1908 fattede beslutning om tilføielse av straffebestemmelse til den ved kongelig resolution av 21 november 1903 approberte lukningsvedtægt for herredets utsalgssteder stadfæstes, dog saaledes, at tillægget indtages som § 3 og vedtægtens nuværende § 3 blir § 4.

19 janr. **Kongelig resolution****), hvorved det i henhold til lov om vaartorskefisket ved Romsdals amts kyst og fjorder av 1 juli 1907 § 25 bestemmes som gjældende indtil videre, at paabudet i nævnte lovparagrafs 1ste punktum om, at alle fiskeredskaper skal være optat av sjøen inden midnat før søn- og helligdag, ikke skal være gjældende inden den havstrækning, som er tillagt Aarsbogen og Honningsø opsynsdistrikt.

Nærværende resolution træder i kraft straks.

---

*) Bekjendtgj. 20 jan. i Lovtid. 1ste avd. nr. 3, hvor vedtægten er indtat.

**) Bekjendtgj. 20 jan. i Lovtid. 1ste avd. nr. 3.

***) Bekjendtgj. 20 jan. i Lovtid. 1ste avd. nr. 3, hvor beslutningen er indtat.

Kongelig resolution*), hvorved 19 janr.

I. Lov av 8 august 1908 indeholdende forandringer i og tillæg til lov om statskontrol med skibes sjødygtighet av 9 juni 1903, dens kap. 8, i sin helhet bestemmes at skulle træde i kraft straks.

II. Nedenstaaende utkast til forskrifter for besigtelse av passagerdampskibe bifaldes i henhold til lov om statskontrol med skibes sjødygtighet av 9 juni 1903 med tillæg og forandringer av 8 august 1908, og de tidligere forskrifter for besigtelse av passagerdampskibe fastsat ved kongelig resolution av 1 mai 1906 ophæves.

Forskrifter for besigtelse av passagerdampskibe i henhold til lov om statskontrol med skibes sjødygtighet av 9 juni 1903 og 8 august 1908.

I. Almindelige bestemmelser.

§ 1. Norske passagerdampskibe**) skal, selv om de er under registreringspligtig størrelse, være underkastet den ved lov om statskontrol med skibes sjødygtighet av 9 juni 1903 med tillægslov av 8 august 1908 anordnede kontrol.

§ 2. De dampskibe, som fører passagerer i indenriks eller europæisk fart eller mellem Europa og fremmede verdensdele***), skal underkastes fuldstændig besigtelse, forinden de første gang sættes i fart og senere i regelen 1 gang aarlig. Derhos skal fuldstændig eller delvis besigtelse finde sted, naar skibet har lidt havari, som kan medføre forandring i dets soliditet eller naar skrog, kjel- eller maskindele har været undergit reparation, som kan medføre saadan forandring.

Under særegne omstændigheter kan Sjøfartskontoret paa derom indgit andragende indrømme utsættelse med utførelse av den aarlige besigtelse indtil 1 maaned for passagerskibe i fart mellem Europa og fremmede verdensdele og i europæisk fart, indtil 2 maaneder i fart paa kysten og 3 maaneder i fart paa elver og indsjøer.

Saafremt vedkommende skib ved besigtelsen findes tjenlig til passagerfart, meddeles der skibet certifikat herom, utstedt av

---

*) Bekjendtgj. 20 jan. i Lovtid. 1ste avd. nr. 3.

**) Herunder er indbefattet ogsaa passagermotorfartøier, for hvilke Sjøfartskontorets foreløbige bestemmelser angaaende motorbaater med passagercertifikat av 25 april 1907 forblir gjældende indtil videre.

***) Fart i Middelhavet regnes som europæisk fart.

19 jan. Sjøfartskontoret i den av Kongen bestemte form for et tidsrum av indtil 12 maaneder.

§ 3. For at faa den for utstedelse av passagercertifikat nødvendige besigtelse utført, maa skibets reder eller fører i betimelig tid indsende skriftlig begjæring paa et av Sjøfartskontoret fastsat skema (skema nr. 2) derom til vedkommende tilsynsmand. I begjæringen opgives, hvor besigtelsen ønskes utført, samt om skibet allerede har passagercertifikat og isaafald, naar dette utløper. Tilsynsmanden indsender uopholdelig begjæringen til Sjøfartskontoret, som anordner det fornødne for besigtelsens utførelse.

I de tilfælde, da særegne omstændigheter (f. eks. hensynet til doksætning) skulde gjøre det nødvendig, kan tilsynsmanden ved direkte henvendelse til vedkommende stedlige ingeniørbesigtelsesmand anordne besigtelsen utført uopholdelig. Melding herom maa i disse tilfælde straks indsendes til Sjøfartskontoret.

§ 4. Den tekniske del av besigtelsen, omfattende skrog og tilbehør (sjødygtighetslovens § 97, 1) og maskineri, kjeler og rørledninger (§ 97, 2) utføres av vedkommende av det offentlige ansatte eller opnævnte tekniske besigtelsesmand overensstemmende med de i nedenstaaende §§ 6—13 indeholdte nærmere forskrifter.

Efter fuldendt besigtelse indsendes til Sjøfartskontoret en rapport om besigtelsen efter et av Sjøfartskontoret derfor fastsat skema (skema nr. 4) tillikemed de tegninger, som i henhold til § 11 I og II og § 121 er levert besigtelsesmanden.

Rapporten skal ledsages av eller indeholde den tekniske besigtelsesmands erklæring om, hvorvidt skibet bør meddeles passagercertifikat samt i tilfælde for hvilket tidsrum og for hvilken fart.

For særegne vanskelige besigtelser kan Sjøfartskontoret opnævne indtil 3 besigtelsesmænd.

§ 5. Den sjøkyndige del av besigtelsen, omfattende baater og andre redningsredskaper, signalapparater, kompasser, anordninger mot ildsvaade, dæksanordninger og den øvrige utrustning (sjødygtighetslovens § 97, 3) utføres av vedkommende av det offentlige ansatte eller opnævnte sjøkyndige besigtelsesmand (tilsynsmand) overensstemmende med de specielle forskrifter. Desuten har han at foreta de nødvendige opmaalinger til fastsættelse av passagerantallet i henhold til sjødygtighetslovens § 98 og at utføre de besigtelser av passagerbekvemmeligheter m. m., hvorom der er utfærdiget bestemmelser i henhold til denne § og § 105 samt at undersøke, hvorvidt bemandingen kan ansees tilstrækkelig.

Efter utført undersøkelse utfærdiger tilsynsmanden en rapport om besigtelsen efter et av Sjøfartskontoret fastsat skema

(skema nr. 5), hvilken rapport oversendes Sjøfartskontoret tillike- 19 janr.
med de i § 11, III nævnte tegninger.

Rapporten skal ledsages av eller indeholde den sjøkyndige besigtelsesmands erklæring om, hvorvidt skibet bør meddeles passagercertifikat samt — i tilfælde — for hvormange passagerer, for hvilket tidsrum og for hvilken fart.

II. Bygning og utstyr.

§ 6. Passagerdampskibe skal med hensyn til skrog med tilbehør, maskineri, kjeler og rørledninger tilfredsstille de i nedenstaaende §§ 7 og 8 givne forskrifter.

Hvor disse tier, befølges det Norske Veritas' regler for 1908.

Dog kan ogsaa de skibe meddeles passagercertifikat, som er bygget under specielt tilsyn av og efter de regler, der foreskrives av en av besigtelsesinstitutionerne:

Lloyds' Register of British and Foreign Shipping,
Bureau Veritas,
Germanischer Lloyd og
British Corporation for the Survey and Registry of Shipping.

Ved siden av vedkommende besigtelsesinstitutions regler maa det i disse tilfælde ved en fuldstændig besigtelse paasees, at fartøierne tilfredsstiller de i §§ 7 og 8 indeholdte skjærpende tillægsforskrifter.

For passagerdampskibe, der kan drives op til en fart av 15 knob eller mer, som herefter bygges eller indkjøpes fra utlandet, maa de i § 11 I II III nævnte indrednings- og bygningstegninger m. v. paa forhaand approberes av Sjøfartskontoret.

§ 7. Skrog og tilbehør.

1. *Vandtætte skot.*

Passagerdampskibe skal med hensyn til vandtætte skot mindst tilfredsstille det Norske Veritas' regler. Dog maa avstanden mellem skottene i intet tilfælde overstige 90 fot*).

Paa passagerdampskibe med en fart av 15 knob eller mer maa arrangementet med hensyn til vandtætte skot paa forhaand godkjendes av Sjøfartskontoret.

Kraner og sluseventiler, som anbringes paa skottene, skal være av god metalblanding. Alle skruer til sluseventiler og dører skal ha metalmuttere. Sluseventiler, kraner og dører skal kunne aapnes og lukkes fra et dæk over dyplastelinjen.

Bestemmelserne i dette punkt gjælder alene for skibe, som bygges eller indkjøpes fra utlandet efter disse forskrifters ikrafttræden. Tilsynet er imidlertid paa ældre fartøier berettiget til

*) Alle i disse forskrifter anførte fot og tommer er engelsk maal.

19 janr. at forlange de forbedringer, som efter omstændighetene findes nødvendige.

2. *Dobbelt bund og ballasttanker.*

I forbindelse med besigtelsesinstitutionernes regler om dobbelt bund og ballasttanker merkes, at peilerør og luftrør, som fører til saadanne tanker, maa være forsvarlig indkapslet. Under hvert peilerør anbringes en liten beskyttelsesplate enten fæstet i cementen eller klinket til platehuden. Skibe over 400 reg. ton brutto, som bygges eller indkjøpes fra utlandet efter disse forskrifters ikrafttræden, skal være forsynt med dobbelt bund, der mindst strækker sig under hele storrummet, d. v. s. fra kollisionsskottet til forreste maskinskot. Skibe, bestemt for fart mellem Europa og fremmede verdensdele, maa ha dobbelt bund fra kollisions- til hylseskottet.

3. *Dækshaandpumper.*

Av dækshaandpumper skal der mindst være anbragt 1 i hvert rum. Skibe med flat bund og med rum forsynt med dobbelt bund, der strækker sig over hele rummets længde, maa være utstyrt med 2 pumper i hvert rum eller saadanne anordninger, at der kan lenses fra begge sider av rummet. Agterpig, kjættingkasser og andre smaa rum er undtat fra denne sidste bestemmelse. 2 stykker downtonpumper, som begge kan pumpe fra hvert av skibets vandtæt avdelte rum, tillates ogsaa benyttet. Pumperne skal kunne haandteres fra et fast dæk over dyplastelinjen. Dersom de av hensyn til sugehøiden ikke kan anbringes paa øverste dæk, maa de anbringes saaledes, at de altid er let tilkommelige, helst i et særskilt avdelt rum.

(Om maskinpumper, se § 8, 2).

4. *Avløpsrør.*

Alle avløpsrør fra vasker, klosetter eller lignende, som utmunder nær ved eller under dypeste vandlinje, skal ha stormventil paa skibssiden og staal- eller jernrør av tilstrækkelig tykkelse til over vandlinjen. Det nederste rørbend, som forbindes til skibssiden, maa være forarbeidet av støpestaal eller metal og dens flens maa være omhyggelig tilpasset.

Avløpsrør skal være forsvarlig indkapslet og bør anbringes der, hvor de er mindst utsat for støt, helst ikke i kulbokser.

5. *Ventilation av lasterum og kulbokser.*

Skibe, som i utenriks fart fører kul eller andre gasholdige stoffe, maa være forsynt med mindst 2 ventilationsrør til hvert lasterum. Til rum, hvori der kan lastes mere end 1500 ton, bør der anbringes mindst 3 ventilationsrør.*)

*) 1 ton regnes lik 40 kubikfot.

Til lasterum paa indtil 200 ton d. w. bør rørene mindst 19 jan.
være av 8 tommers diameter, til rum paa indtil 600 ton d. w. av 10 tommers diameter, fra 600 til 1000 ton d. w. 12 tommers diameter, fra 1000 til 1500 ton 15 tommers og for større rum indtil 18 tommers diameter.

Disse diametermaal kan reduceres, hvis man ønsker at anbringe flere rør end her anført.

Rørene bør være av jern eller staal, og i saa tilfælde bør rør av 8 tommers diameter være mindst $^3/_{16}$ tomme tykke, større rør av forholdsvis tykkere materiale. De maa være fæstet til dækket ved hjælp av en vinkelring, som er klinket til røret og forsvarlig boltet til dækket.

Mindst 1 av rørene i hvert rum maa være forsynt med hætte, som kan forarbeides av tyndere materiale. Høiden til underkant av hættens aapning bør ikke være mindre end 5 fot over det dæk, hvortil ventilationsrørene er fæstet. Hvis de er placert ved overbygning eller brodæk, bør høiden være 5 fot over saadan overbygning eller brodæk, og maa de i saa tilfælde være fæstet til disse paa en forsvarlig maate. Det andet eller andre rør kan være forsynt med skruelaag, og kan være lavere end hætterørene, dog ikke under $2^1/_2$ fot høie.

Rørene maa være placert ved motsatte ender av rummet eller saa langt fra hinanden som mulig. Hætterøret maa helst anbringes i rummets agterkant. Naar det kan ske uten at rørenes nytte i større grad forringes, bør de selvfølgelig placeres paa de mot sjøen mest beskyttede steder.

Ethvert ventilationsrør maa, naar nødvendig, kunne tættes forsvarlig.

Ogsaa kulbokser og reservekulbokser maa være tilstrækkelig ventilert, medmindre fyldingslukerne er saaledes anbragt, at de er tjenlige og tilstrækkelige til ventilation.

6. Med hensyn til dækshus og overbygninger og deres befæstelse; ror, styreledning og styreapparater; anker, kjettinger og bratspil, trosser og kabler samt skibets forsyning med reservegods befølges de av det Norske Veritas foreskrevne regler*), med det tillæg, at alle nye ankere skal ha prøvecertifikat.

§ 8. Maskineri, kjeler og rørledninger.

1. *Fødepumper.*

Alle skibe i kystfart og utenriksfart, forsynt med maskin over 60 nom. hestekræfter, som herefter bygges eller indkjøpes fra utlandet, skal ha mindst 2 fødepumper paa hovedmaskinen med sterke kobberrørledninger. Sikkerhetsventil anbringes paa pumpernes ventilhus, helst mellem suge- og stigeventilerne. Disse

*) Veritas' »Regler og Bestemmelser«, utgave 1908, avdeling for staalskibe, §§ 43, 44, 46 og 58 med tabeller samt tabel B 2.

19 janr. pumper kan ogsaa være damppumper drevne uavhængig av hovedmaskinen, naar de er forsynt med selvregulerende apparater for kontrol av deres hastighet.

Dersom der kun er anbragt 1 saadan pumpe, skal den almindelige donkey fødepumpe ogsaa være forsynt med selvregulerende kontrolapparat.

Likeledes skal der være en donkey fødepumpe med særskilte kraner, ventiler og ledninger.

Hvert av føderørene skal umiddelbart paa kjelen ha en selvlukkende fødeventil og mellem denne og kjelen skal der være anbragt en avstængningskran eller ventil. Denne bør forsynes med en avtapningskran i bunden til undersøkelse av tætheten.

Enhver av de nævnte pumper skal være istand til alene at føde samtlige kjeler.

2. *Lensepumper og ledninger.*

Dampskibe over 100 ton brutto i kystfart og utenriksfart skal mindst være forsynt med 2 maskinlensepumper og en donkeypumpe, fartøier med ballasttanker desuten med en ballastdonkey-pumpe. Alle disse pumper skal ha kraner, ventiler og rørledninger, saa at de hver enkelt og alle paa en gang kan pumpe fra hvert enkelt rum, lasterum saavelsom maskin- og kjelrum.

Saavel maskinens lensepumper som donkeypumpens sugeindløp skal desuten forsynes med en kran med kuplingsgjænger og med en tilhørende spiralslange forsynt med sil og med kuplingsmutter, der hurtig kan paaskrues kranen, saa at slangen i tilfælde kan benyttes som sugeledning i maskin- og kjelrum. Slangen skal være saa lang, at den kan suge fra begge rendestener i maskin- og kjelrum eller fra brønden og skal ha samme diameter som den almindelige lenseledning til maskinrummets slagsugerør.

Til ethvert lasterum skal der gaa 1 lenseledning til midten og om nødvendig 1 til styrbord og 1 til bakbord, passende anbragt efter skibets bygning.

Cirkulationspumpen skal paa skibe i kystfart og utenriksfart ha et rør, saa at den kan ta cirkulationsvandet fra skibsbunden. Dette rør skal være forsynt med en sil og med selvlukkende ventil (non return valve) med en stængeskrue i laaget.

Til ballasttanker skal gaa særskilte ledninger fra ballastpumpens fordelingskasse. De maa være forsynt med hver sin selvlukkende sperreventil og maa være helt uavhængig av fartøiets lensesystem forøvrig.

Lenseledninger bør være av kobber eller bly. De maa være i passende længder og saaledes arrangert, at de med lethet kan tages fra hverandre til eftersyn og reparation. Alle rør skal være forsynt med avtapningskraner eller skruer, saaledes anbragt, at de kan aapnes eller utskrues med lethet, like-

ledes med tilstrækkelig store siler, saaledes konstruert, at de 19 janr.
med lethet kan renses. Baade rør og siler maa være saaledes fæstet, at de altid beholder samme stilling. Lenserør til maskin- og kjelrum maa foruten sil i bunden ogsaa være forsynt med en let tilkommelig mudderkasse eller lignende indretning anbragt over platformen mellem sil og pumpe og med laag av en saadan konstruktion, at kassen hurtig og let kan aapnes og lukkes.

I maskinrummet eller hvor lensepumperne er opstillet, maa ventiler eller fordelingskasser til ledningerne være anbragt paa et let tilkommelig sted over dørkplaterne. Paa eller ved ventilrattene angives tydelig, hvorhen rørene leder.

Rørledninger gjennem dype ballasttanker maa enten være fæstet til skottene med flenser eller gaa gjennem en pakningsboks, der er fastskrudd paa skottene. Ogsaa disse rør bør helst være av kobber eller bly og maa være i passende længder.

Er de av galvanisert jern, maa de være sterke rør med flenser i sammenføiningerne (ingen bare gjænger), og hele ledningen maa mønjemales godt og vel vedlikeholdes.

Lense og fyldingsrør gjennem alle skot maa være fastskrudd til skottene med flenser.

Er rørledningene saaledes anordnet, at vand fra sjøen eller kjelene kan trænge ind i skibet, dersom ved uagtsomhet en avsperringskran eller ventil er aapen, skal vedkommende rør være forsynt enten med 2 av hinanden uavhængige avsperringsindretninger eller med en saadan i forbindelse med selvlukkende ventil. Herfra undtages askekranen.

Alle fra maskinen utgaaende rør, som utmunder paa skibssiden nær eller under dypeste vandlinje, skal være forsynt med let tilgjængelige kraner eller ventiler anbragt umiddelbart paa skibssiden eller paa et til denne fastboltet sterkt mellemstykke av paalidelig metal.

Foranstaaende bestemmelser om maskin-lensepumper og ledninger er alene obligatoriske for skibe, som herefter bygges eller indkjøpes fra utlandet. Paa ældre skibe, hvor lensearrangementet er utilfredsstillende, kan imidlertid tilsynet paaby de forbedringer, som maatte findes paakrævet.

3. *Kjelarmatur.*

Al kjelarmatur, som herefter anskaffes, skal være av bedste sort metal, solid forarbeidet og særlig omhyggelig tilpasset og opsat. Kraner, der anbringes direkte paa kjelen, bør være bokskraner.

Som almindelig regel gjælder, at der for ethvert rør, der fører ut fra kjelen, til sammes avstængning skal findes en direkte paa kjelen anbragt metalkran eller skrueventil.

Enhver dampkjel skal være forsynt med:

a. Sikkerhetsventiler. Disses areal bestemmes efter følgende tabel:

19 janr.

Kjelens overtryk i lbs. pr. □ tomme.	Ventilareal i □ tommer pr. □ fot av ristflaten.	Kjelens overtryk i lbs. pr. □ tomme.	Ventilareal i □ tommer pr. □ fot av ristflaten.	Kjelens overtryk i lbs. pr. □ tomme.	Ventilareal i □ tommer pr. □ fot av ristflaten.	Kjelens overtryk i lbs. pr. □ tomme.	Ventilareal i □ tommer pr. □ fot av ristflaten.
41	0,669	81	0,390	121	0,275	161	0,213
42	0,657	82	0,386	122	0,273	162	0,211
43	0,646	83	0,382	123	0,271	163	0,210
44	0,635	84	0,378	124	0,269	164	0,209
45	0,625	85	0,375	125	0,267	165	0,208
46	0,614	86	0,371	126	0,265	166	0,207
47	0,604	87	0,367	127	0,264	167	0,206
48	0,595	88	0,364	128	0,262	168	0,204
49	0,585	89	0,360	129	0,260	169	0,203
50	0,576	90	0,357	130	0,258	170	0,202
51	0,568	91	0,353	131	0,256	171	0,201
52	0,559	92	0,350	132	0,255	172	0,200
53	0,551	93	0,347	133	0,253	173	0,199
54	0,543	94	0,344	134	0,251	174	0,198
55	0,535	95	0,340	135	0,250	175	0,197
56	0,528	96	0,337	136	0,248	176	0,196
57	0,520	97	0,334	137	0,246	177	0,195
58	0,513	98	0,331	138	0,245	178	0,194
59	0,506	99	0,328	139	0,243	179	0,193
60	0,500	100	0,326	140	0,241	180	0,192
61	0,493	101	0,323	141	0,240	181	0,191
62	0,487	102	0,320	142	0,238	182	0,190
63	0,480	103	0,317	143	0,237	183	0,189
64	0,474	104	0,315	144	0,235	184	0,188
65	0,468	105	0,312	145	0,234	185	0,187
66	0,462	106	0,309	146	0,232	186	0,186
67	0,457	107	0,307	147	0,231	187	0,185
68	0,451	108	0,304	148	0,230	188	0,184
69	0,446	109	0,302	149	0,228	189	0,183
70	0,441	110	0,300	150	0,227	190	0,182
71	0,436	111	0,297	151	0,225	191	0,181
72	0,431	112	0,295	152	0,224	192	0,181
73	0,426	113	0,292	153	0,223	193	0,180
74	0,421	114	0,290	154	0,221	194	0,179
75	0,416	115	0,288	155	0,220	195	0,178
76	0,412	116	0,286	156	0,219	196	0,177
77	0,407	117	0,284	157	0,218	197	0,176
78	0,403	118	0,281	158	0,216	198	0,176
79	0,398	119	0,279	159	0,215	199	0,175
80	0,394	120	0,277	160	0,214	200	0,174

Tabellens opgaver er et minimum, under hvilket der ikke i noget tilfælde tør gaaes, derimot vil det ofte vise sig nødvendig at gjøre større ventiler. — For at arealet efter tabellen skal være tilstrækkelig, maa der anvendes meget elastiske fjærer og ventilerne ha en god form for utslipning.

Ingen ventil skal være mindre end 2 tom. i diameter. Ristflaten maales fra inderkant av dødplaten til fronten av ildbryggen.

Sikkerhetsventilernes størrelse og konstruktion skal under alle omstændigheter være saadan, at de, naar maskinen stanses med fuld ild og fuldt damptryk samt med lukkede fyrdører og uhemmet træk i kjelen, skal kunne avlede den under saadanne omstændigheter utviklede damp, uten at damptrykket derunder kan stige mere end 10 pct. over det tillatte høieste arbeidstryk, idet ventilerne, saasnart det høieste arbeidstryk overskrides, løfter sig op av sig selv til utslipning av den utviklede damp. 19 janr.

Sikkerhetsventiler paa hovedkjeler skal kunne løftes fra fyrpladsen eller fra maskinrummet samt fra dæk.

Løfteapparatet maa ikke kunne øve noget nedtryk paa ventilerne, saa at disses belastning derved forøkes.

Sikkerhetsventilerne og deres indelukning skal være saaledes indrettet, at ventilernes belastning ikke av nogen uvedkommende skal kunne forøkes, mens damp er oppe; til betryggelse herfor skal adkomsten til ventilerne for belastning avlukkes med to laas av forskjellig slags, hvis nøkler opbevares, den ene av maskinisten og den anden av fartøiets fører.

Enhver hovedkjel samt enhver anden kjel med over 10 □fot ristflate skal ha mindst 2 sikkerhetsventiler.

Forøvrig henvises angaaende sikkerhetsventiler til det Norske Veritas' forskrifter.*)

b. En paa kjelen direkte uten rørforbindelse anbragt paaslipningsventil med sæte, ventil, spindel og løfteskrue av en sterk metalblanding til avstængning av dampledningen mellem kjel og maskine. Denne ventil, som paa meget smaa fartøier kan erstattes med en kran, skal kunne avstænges fra fyrpladsen, fra maskinrummet og fra øverste dæk efter saadan anordning som besigtelsesmanden finder tilfredsstillende.

Foruten denne ventil skal der paa skibe med indelukket maskinrum, som herefter bygges, undergaar hovedreparation paa maskineri eller kjel eller indkjøpes fra utlandet, anbringes hurtiglukkende ventiler saa nær kjelene som mulig til hurtig avstængning av dampforbindelsen mellem kjel og hovedmaskiner. Disse ventiler skal være av en av Sjøfartskontoret godkjendt konstruktion og enten være selvlukkende eller kunne avstænges øieblikkelig fra fyrpladsen, fra maskinrummet og fra dæk.

Forsaavidt kjelens paaslipningsventil er hurtiglukkende og kan stænges fra fyrpladsen, fra maskinrum og fra dæk,

*) Veritas' »Regler og Bestemmelser«, utgave 1908, avdeling for staalskibe, § 63.

19 janr. behøves der ingen særskilt hurtiglukkende ventil paa damprøret.

Rør- og ventilarrangement skal være saaledes indrettet, at damp fra hovedkjelen ikke kan komme ind paa donkeykjelen, saafremt den ikke er av samme styrke som hovedkjelen.

c. En eller efter omstændigheterne flere glas-vandstandsmaalere med metalindfatning samt metalkraner til deres avstængning fra kjelen og glasrørets gjennemblæsning. Den laveste fastsatte vandstand i kjelen (cfr. § 12 e) skal være angit ved en metalviser og et tydelig paa kjelen anbragt metalmerke, der skal være synlig, selv om kjelen forøvrig er beklædt. Saafremt vandstandsmaaleren ikke kan anbringes foran kjelens midtlinje paa en almindelig cylindrisk skibskjel, eller kjelen er over 12 fot i diameter eller indrettet for fyring fra begge ender (dobbeltended) eller er en vandrørkjel, skal der anbringes mindst to glas-vandstandsmaalere paa saadan maate som besigtelsesmanden finder betryggende.

Den laveste fastsatte vandstand skal ligge mindst 4, i kjeler med diameter under 6 fot mindst 3 tommer over den øverste av ilden eller forbrændingsgaserne berørte heteflate, selv om fartøiet krænger 6 °.

Vandstandsglassene skal være saaledes anbragt, at der er mindst 2 tommer vand over den øverste av ilden eller forbrændingsgaserne berørte heteflate, naar vandet begynder at vise sig over glassets nederste indfatning.

Fra ovenstaaende bestemmelser kan undtages saadanne dele av heteflaten, som paa grund av deres beliggenhet eller ringe utstrækning ikke er utsat for at bli glødende, selv med meget sterk fyring.

Foranstaaende bestemmelser om vandstandsglassenes anbringelse gjælder kun for skibe, som herefter bygges eller indkjøpes fra utlandet. Tilsynet er imidlertid paa ældre skibe berettiget til at paaby de forandringer, som findes paakrævet.

Vandstandsmaalernes kraner, ventiler og forbindelsesrør skal være saaledes konstruert, at de let kan rømmes op for at fjerne kjelsten og anden urenhet, der maatte samle sig i dem. Vandstandsmaalerne skal anbringes saaledes, at den der passer vandstanden med lethet kan iagtta og betjene dem.

Vandstandsglas, som herefter anbringes, skal forsynes med hurtiglukkende, av Sjøfartskontoret godkjendte, avstængningsindretninger. Er vandstandsglas forbundet med kjelen ved ledningsrør, skal disse være mindst $1^1/_2$ tomme i diameter.

Ledningsrørene forsynes med avstængningskraner, anbragt direkte paa kjelen. 19 janr.

d. En eller efter omstændighetene flere sæt (3) metalprøvekraner passende anbragt, den underste mindst 3 tommer over den øverste av ilden eller forbrændingsgaserne berørte heteflate.

e. En avblæsningskran (bundventil) anbragt direkte paa kjelen eller paa et kort og sterkt rør fra kjelen. Saavel ventil som rør skal være av en sterk metalblanding. Nøklen til kranen maa ikke kunne avtages, uten at kranen er lukket, hvorhos kranen skal være saaledes placert, at dens nøkkel, naar den er anbragt paa kranen, viser sig paa et iøinefaldende sted. Til skumning eller avblæsning fra toppen anbringes direkte paa kjelen en metalskummeventil.

f. Mindst 1 og kjeler med fyring i begge ender med mindst 2 forsvarlige trykmaalere, som kan iagttages fra fyrpladsen. Hvor fyrpladsen ikke støter direkte op til maskinrummet, skal der ogsaa i dette findes en trykmaaler, som viser trykket i kjelerne.

Det høieste tillatte damptryk skal være avmerket paa maalerne ved en tydelig rød strek. Rørledningene for trykmaalerne forsynes med vandsæk.

g. En flens med $1^{9}/_{16}''$ (40 mm.) diameter og $^{3}/_{16}''$ (5 mm.) tyk til anbringelse av kontrolmanometer.

h. Et merke, som angir det verksted, hvor kjelen er bygget, kjelens løpenummer samt byggeaar anbragt paa en solid og iøinefaldende maate.

4. *Damp- og føderør.*

Alle damp- og føderør maa være særlig solide og sterke. De bør forarbeides av bedste sort kobberrør og gives store expansionsbøininger eller forsynes med expansionsbokser. Hoveddamprørene maa være saaledes anordnet, at større ansamling av vand ikke kan finde sted; de maa være forsynt med avtapningskran til bortledning av fortætningsvandet.

Forøvrig befølges med hensyn til disse rør det Norske Veritas' forskrifter*).

5. *Overhetere.*

Overhetere, som er utsat for ildens eller røkens umiddelbare paavirkning, og som kan avstænges fra kjelen, skal være forsynt med sikkerhetsventil og trykmaaler. Enhver overheter betragtes som »kjel«, hvad fordringer til styrke, konstruktion og prøve angaar.

*) Veritas' »Regler og Bestemmelser«, utgave 1908, avdeling for staalskibe, § 62 nr. 17, § 73 og s. 195.

19 janr.

6. *Forvarmere etc.*

Forvarmere, spædevandsapparater (evaporatorer) og lignende beholdere, hvor vand fordamper under tryk over atmosfæren, skal betragtes som »kjel«, hvad fordringer til styrke angaar. De skal være forsynt med sikkerhetsventil og trykmaaler.

Tilsvarende fordringer stilles til kjølemaskiner og lignende beholdere, der er utsat for indvendig tryk.

7. *Sundhets- og sikkerhetsanordninger i maskin- og kjelrum.*

Maskineri samt maskin- og kjelrum skal være saaledes anordnet, at de nødvendige hensyn til maskinfolkenes sundhet og sikkerhet er iagttat. I denne henseende merkes særlig:

a. At maskin- og kjelrum er saaledes indrettet, at maskinisten uten at gaa over dækket kan ha tilsyn med fyringen.

b. Hoved- og hjælpemaskiner skal være let tilgjængelige for pasning og eftersyn og være forsynt med rækverk eller andre beskyttelsesmidler, hvor dette er paakrævet, til maskinpersonalets betryggelse, særlig under slingring. Paa bundrammen anbringes fotskjærmer. Om enhver passage bør der være rækverk paa begge sider, om dertil er anledning.

Likeledes skal der i utenskjærs fart langs skottene (maskinrummets vægger) findes rækverk eller lignende, som maskinpersonalet kan holde sig ved i sjøgang.

c. Fremstaaende bevægelige dele, saasom kuplinger, boltehoder, muttere, kiler og lignende, skal hvor det er paakrævet, være dækket paa betryggende maate. Likesaa skal dampwinchers drivhjul etc., hvor det findes fornødent, være forsynt med skjermer eller andre beskyttelsesmidler.

d. Maskin-, donkey- og kjelrum maa ha rikelig lys. Særlig maa trykmaalere og vandstandsmaalere altid være klart belyst. Rummene maa være bedst mulig ventilert ved skylightets og ventilatorer i tilstrækkelig antal. Tunnelen skal ogsaa være ventilert med mindst én 4" ventilator.

Plateopbygningen over kjelene skal hvor mulig være forsynt med aapninger til bortledning av den varme luft, eller paa anden maate vel ventilert.

De nævnte aapninger skal være saa store som mulig; de skal være forsynt med ristverk, og de skal kunne lukkes paa betryggende maate.

e. Alle skibe med maskine av 100 nom. hestekræfter og derover maa ha mindst 2 opganger fra maskin- og fyrrum, hvorav mindst den ene maa føre til øverste dæk. De maa gjøres saa bekvemme og let adkommelige som mulig. Paa skibe, som blot har én opgang fra maskinrummet, skal den om gjørlig være i maskinens agterkant.

Hoveddamprørene maa som regel ikke være ført umid- 19 janr.
delbart over opgangene og skal, hvor de stedlige forhold hindrer en anden anbringelsesmaate, være omgit av sterke beskyttelsesrør eller forsynt med skjærmer over opgangene.

f. De til askeopheisning benyttede taug eller kjettinger skal være av særlig solid beskaffenhet og forbindelsen med askepøsen saadan, at denne er absolut sikret mot at falde av, likesom betryggende bremse- eller stoppeanordning skal være indrettet.

g. Foranstaaende bestemmelser om sundhets- og sikkerhetsanordninger i maskin- og kjelrum er alene tvungne for fartøier, som herefter bygges eller indkjøpes fra utlandet.

Men hvis disse anordninger paa ældre skibe findes at være mangelfulde, skal Sjøfartskontoret efter vedkommende besigtelsesmands indberetning paaby de nødvendige forbedringer utført og fastsætte en frist herfor.

8. *Ekstraordinære sikkerhetsforanstaltninger.*

a. Før nogen gaar ind paa en kjel, som det er mulig at forbinde med en anden kjel, indeholdende damp, skal betryggende sikkerhetsforanstaltninger være truffet for at hindre dampen fra at strømme ind i førstnævnte kjel.

b. Naar skibet fører kullast, maa der til belysning i tunnelen (akselgangen) kun benyttes sikkerhetslampe.

III. Om besigtelse.

§ 9. Naar besigtelse skal finde sted, paaligger det skibets eier eller hans stedfortræder efter besigtelsesmandens anvisning at dra omsorg for, at der skaffes adgang til de forskjellige dele, som skal besigtes, at den nødvendige garnering etc. optages, maskindele adskilles, og laag avtages, at skibet doksættes for propelakselens, bundens og bundventilernes undersøkelse, samt at den for besigtelsen nødvendige rengjøren finder sted.

Til bistand ved sine undersøkelser, saasom til boring av plater m. m. paa mistænkelige steder, er besigtelsesmanden berettiget til at tilkalde en paalidelig arbeider. De hermed forbundne utgifter bestrides av rederiet.

Enhver feil eller mangel, skjult eller aabenbar, ved skibet eller dets tilbehør, som maatte være bekjendt for føreren, styrmanden eller maskinisten, er disse paa forespørsel under besigtelsesforretningen forpligtet til at opgi.

§ 10. Ved besigtelsen skal det undersøkes, om vedkommende fartøi med hensyn til bygning og utstyr fyldestgjør de i §§ 6—8 givne forskrifter samt om fartøiets stabilitetsforhold ansees for at være tilfredsstillende. I tilfælde, der kan herske tvil herom, maa der til Sjøfartskontoret indsendes speciel rapport med de nødvendige opgaver for en stabilitetsberegning.

19 janr. Ved første gangs besigtelse efter nybygning, ombygning eller indkjøp fra utlandet blir krængningsprøve at avholde paa ballastet skib og med en belastning paa øverste dæk mindst svarende til vegten av det største tillatte personantal. Dog kan stabiliteten i tilfælde ogsaa tillates konstatert paa anden maate, som Sjøfartskontoret maatte finde likesaa betryggende.

Sjøfartskontoret kan ogsaa gi nærmere regler om fremgangsmaaten ved disse stabilitetsundersøkelser og om de opgaver som blir at utfærdige derom. Forøvrig gaaes der ved besigtelsen frem efter de i nedenstaaende §§ 11 og 12 givne almindelige regler.

Ved de i lovens § 96, 2den passus, forskrevne besigtelser i reparationstilfælde behøver undersøkelsen ikke at utstrækkes til andre dele end dem, hvis soliditet kan være forandret.

Men ønskes der i saadanne tilfælde utstedt passagercertifikat gjældende for den almindelige termin 1 aar, maa selvfølgelig fuldstændig besigtelse foretages.

§ 11. Besigtelse av skrog og tilbehør.

Ved besigtelsen av skroget paa herefter byggede fartøier paaligger det føreren eller rederiet i betimelig tid forut at fremlevere til benyttelse for besigtelsesmændene*):

I. et midtskibsrids (»midshipsection«) av fartøiet;

II. et langskibsrids visende hvor vandtætte skot, sideporter, spygatter samt tverskot av jern i overbygningen er anbragt og

III. en hovedarrangements-tegning med nødvendige detaljtegninger visende, hvorledes samtlige lugarer for passagerer og besætning er anordnet og indredet, samt en dæksplan visende arrangementet paa det dæk, hvorefter det største tillatte passagerantal regnes, herunder ogsaa hvorledes baatene er anbragt.

Disse tegninger skal være utført i passende maalestok og skal være forsynt med en paategning underskrevet av bestyreren ved det verksted, ved hvilket fartøiet er bygget, samt saavidt mulig av den besigtelsesmand, der har ført tilsyn med bygningen og som med anførsel av fartøiets navn indeholder oplysning om:

a. at fartøiet er bygget i overensstemmelse med tegningene og de paa samme anførte maal;
b. art og kvalitet av de materialer, som er anvendt til skrogets forskjellige dele, samt av hvem det for materialerne leverte certifikat er utstedt, og
c. hvorvidt fartøiet er bygget overensstemmende med en av

*) Midtskibsrids og langskibsrids til ingeniørbesigtelsesmanden og hovedarrangements-tegning med detaljtegninger og dæksplan til tilsynsmanden.

de anerkjendte besigtelsesinstitutioners regler og isaafald hvilke regler. 19 janr.

Ved første gangs besigtelse efter nybygning og ombygning fremleveres de nævnte tegninger in duplo. Det ene sæt indsendes tillikemed besigtelsesrapporterne til Sjøfartskontoret, (jfr. §§ 4 og 5) hvor det blir beroende. Det andet sæt opbevares av skibets vedkommende til bruk ved fremtidige besigtelser. Forinden nybygning eller ombygning paabegyndes, kan de ovennævnte tegninger indsendes til Sjøfartskontoret til approbation. Fartøiets stabilitet kontrollerer tilsynet dog først ved besigtelsen, efterat skibet er færdigbygget.

1. Ved besigtelsen av skibets indre optages saameget av garneringer og aapnes saameget av paneling og anden beklædning, at besigtelsesmanden kan forvisse sig om forfatningen av spanter, bundstokker, langskibsforbindinger og den indvendige overflate av ytterplaterne med forbindinger. Kulbokserne tømmes og rengjøres, og vand og smuds fjernes fra bunden.

Er denne belagt med cement, asfalt eller lignende, og belægget findes fuldkommen vel fæstet til bunden, behøver det ikke at fjernes.

Garneringslemmene paa begge sider av kjølsvinet aapnes ved enhver besigtelse til eftersyn av siler og bundens renhold, likesom bunden under maskin og kjeler gjøres tilgjængelig i fornøden utstrækning til saadant eftersyn.

2. Platetykkelsen og dimensioner av spanter, bjelker etc. undersøkes — om nødvendig ved boring.

3. Dæksbjelker, dækket med befæstelser, luker med tilbehør, dækshus og overbygninger og disses befæstelser undersøkes i fornøden utstrækning.

4. Vandtætte skot med dører og ventiler undersøkes. Herunder paasees ved enhver besigtelse, at alle dører og ventiler i skottene hurtig og fuldstændig kan lukkes.

Ved første besigtelse efter nyanskaffelse eller hovedreparation av skot skal der forelægges besigtelsesmanden bevis for, at skottenes vandtæthet er prøvet og befundet tilfredsstillende.

5. Dobbelt bund og ballasttanker undersøkes utvendig og indvendig. Herunder eftersees plater, spanter og cementering i bunden; likeledes at luftrør, peilerør og lenserør er i orden. Garneringen optages og bundtanker prøves med et vandtryk, svarende til skibets lette vandlinje, og dyptanker (høitanker) samt pigtanker med et vandtryk svarende til dyplastelinjen, dog ikke under 8 fot over tanktoppen.

Ved de aarlige besigtelser vil det dog som regel være tilstrækkelig, at saadan vandtrykprøve gjentages hvert 3dje eller 4de aar efter besigtelsesmandens skjøn. Men besigtelsesmanden kan, om han finder grund dertil, la foreta vandtrykprøve ved enhver besigtelse.

19 januar. 6. Styreapparater og styreledninger, bratspil (ankerspil) ankerkjettinger med anker, trosser og kabler samt reservegods eftersees, om av foreskreven beskaffenhet og i forsvarlig stand. Det prøves herunder, hvordan styreapparatet arbeider.

7. Under doksætning undersøkes den ytre bund, roret med tapper og løkker, aapninger i bunden til pumper, avløpsrør og klosetrør samt de forskjellige rørledningers forbindelse med skibssiden, se desuten § 12, 4.

Ved indsjøskibe vil det som regel være tilstrækkelig, at den ytre bund undersøkes hvert 5te aar.

§ 12. Besigtelse av maskineri, kjeler og rørledninger.

1. Ved besigtelse av maskineri og kjeler paaligger det føreren eller rederiet at fremlevere til avbenyttelse for besigtelsesmanden et rids over fartøiets ledninger, saavel for fødning som for lensning og en fuldstændig og i skala utført tegning av fartøiets dampkjel eller kjeler, utvisende saavel sammes konstruktion som ved tydelig paaskrevne maal kjelenes og de til samme anvendte materialers dimensioner.

Denne tegning skal være forsynt med en paategning, undertegnet av bestyreren av det verksted, ved hvilket kjelen er bygget, samt saavidt mulig av den besigtelsesmand, der har ført tilsyn med bygningen og som med anførsel av kjelens nummer og dampskibets navn skal indeholde oplysninger om:

a. at kjelen er bygget i overensstemmelse med tegningen og de paa samme anførte maal;
b. art og kvalitet av de materialer, der er anvendt i kjelens forskjellige dele, samt av hvem det for materialerne leverte certifikat er utstedt;
c. hvordan hullene for sammenklinkingen er utført;
d. naar kjelen er bygget og indsat i skibet;
e. for hvilket damptryk kjelen er bygget, og med hvilket vandtryk den er prøvet ved verkstedet.

Naglehullenes dimensioner anføres enten i bestyrerens paategning eller paa tegningen selv.

Kjelens heteflate og ristflate anføres med sine beregninger paa tegningen.

Tegningen skal derhos være ledsaget av en beregning over kjelens arbeidstryk, der er utført overensstemmende med en av de anerkjendte besigtelsesinstitutioners regler.

Paa tegningen anføres den laveste fastsatte vandstand, hvorefter vandstandsmaalerne er regulert. Skulde besigtelsesmanden finde andre tegninger (i maalestok) av detaljer ved maskiner eller kjeler nødvendige maa saadanne tilveiebringes, ogsaa forsynt med paategning av vedkommende verksteds bestyrer-

I alle tilfælde, hvor reparationer eller andre vigtigere ar- 19 janr.
beider er utført paa kjelen, skal derhos fremleveres bevidnelse fra vedkommende verksteds bestyrer om, hvor saadanne arbeider er utført, og hvori de har bestaat.

Ved første gangs besigtelse efter nybygning og ombygning fremleveres de nævnte tegninger in duplo.

Det ene sæt indsendes tillikemed besigtelsesrapporten til Sjøfartskontoret, hvor det blir beroende. Det andet sæt opbevares av skibets vedkommende til bruk ved fremtidige besigtelser.

Forinden nybygning eller ombygning paabegyndes kan tegningen indsendes til Sjøfartskontoret til approbation.

2. Hele maskinen aapnes og besigtes:

Cylindre med stempler, stænger og stempelfjærer, slider med stænger og bevægelser, akselledningen med lagere, krumtappinder med lagere, forbindelsesstænger med lagere, alle lagerbolter, kuplingsbolter m. v. samt kondensatoren undersøkes. Likeledes undersøkes maskinens befæstelse.

3. Det undersøkes, om alle pumper (luft-, cirkulations-, føde-, lense- og donkeypumper) er i forsvarlig og forskriftmæssig stand, likeledes om føde- og lenseledninger med fordelingskasser, siler og mudderkasser er anordnet paa foreskreven maate og i orden.

Pumperne bør aapnes til undersøkelse. De prøves derhos igang.

4. Propelakselen indtrækkes og undersøkes om tæret eller nedslitt. Hylseforingen undersøkes. Findes akselen væsentlig tæret, maales den, og dens styrke beregnes. Propellen og dens befæstelse og tilpasning paa akselen undersøkes nøie.

5. Hoveddamprøret og, om besigtelsesmanden finder det nødvendig, ogsaa føderørene undersøkes og prøves med samme vandtryk og samme tidsmellemrum som for kjelenes prøvning foreskrevet.

Andre damprør maa ogsaa undersøkes, og om besigtelsesmanden finder det nødvendig, prøves med vandtryk paa samme maate, dog saaledes, at hvor damptrykket er reducert, betragtes arbeidstrykket i vedkommende rør som kjeltrykket.

6. Kjelene med damphætte og overhetere undersøkes ved enhver besigtelse indvendig og utvendig. Finder besigtelsesmanden det nødvendig, — om han f. eks. nærer nogen tvil om kjelens holdbarhet for det angivne arbeidstryk —, undersøkes platetykkelsen ved boring, og de maal tages, som er nødvendige for ved beregning at kunne bestemme, hvilket arbeidstryk kjelen med sikkerhet kan gives.

Efterat saadan undersøkelse og i tilfælde beregning er foretat, prøves kjelene med vandtryk efter følgende regler:

a. Nye kjeler og kjeler, som har været underkastet hovedre-

19 janr. paration — saasom en eller flere fyrgange nye — en eller flere ildkasser nye, eller delvis nyt ytterskal — prøves med et vandtryk lik det dobbelte av arbeidstrykket.

b. ældre kjeler prøves med et vandtryk av mindst $1^1/_2$ gang av arbeidstrykket. Dette prøvetryk kan reduceres, hvis besigtelsesmanden anser det forsvarlig, og han har anledning til en grundig indre undersøkelse. Specielle oplysninger herom anføres i rapporten.

Hvis ikke besigtelsesmanden finder særlig grund til at la en kjel prøve med vandtryk, er det efter den første besigtelse tilstrækkelig, at vandtrykprøve foretages, naar kjelen er 4 og 6 aar gammel. Ved mer end 6 aar gamle kjeler gjentages prøven aarlig med det under b. nævnte tryk.

Donkeykjeler besigtes og prøves paa samme maate som for hovedkjeler bestemt, og deres fødepumper og rørledninger eftersees.

Alle vandtrykprøver bør foretages med lunkent vand.

7. Sikkerhetsventiler, hurtiglukkende ventiler, vandstandsmaalere, trykmaalere og paaslipningsventiler undersøkes ved hver aarlig besigtelse om i forsvarlig og forskriftmæssig stand, likesaa den øvrige kjelarmatur i den utstrækning, besigtelsesmanden finder nødvendig. Sikkerhetsventilerne maa aapnes ved hver aarlig besigtelse og reguleres.

Sikkerhetsventiler og hurtiglukkende ventiler maa prøves ogsaa under damp.

Skibets trykmaalere skal sammenlignes saavel under vandtrykprøven, som under damp med kontrolmaaleren for anbringelse og kontrolering av merket for det høieste tillatte damptryk. Viser skibets trykmaalere sig derunder feilagtig, maa de straks rettes eller byttes med nye, hvis dertil er anledning. I motsat fald blir feilen efter omstændighetene at anføre i besigtelsesdokumentet og maskindagboken, indtil den kan bli rettet.

8. Efterat kjelen er besigtet og i tilfælde prøvet med vandtryk, og efterat i saa fald sikkerhetsventilernes avstængning er borttat, og vandstanden i kjelen er bragt ned til sit nivaa, bringes dampen op til det fastsatte arbeidstryk, hvorefter maskinen sættes igang og holdes gaaende under ca. 2 timers fart med størst mulig kraftutvikling; herunder holdes det fulde arbeidstryk med fuldt aapne paaslipningsventiler og mindste ekspansion (størst fylding). Efter ca. 1 times gang, og med fuldt damptryk oppe, stoppes maskinen, og skal sikkerhetsventilerne derunder opfylde de i § 8, 4 fastsatte betingelser under de sammesteds omhandlede forhold.

Under denne prøvefart for damp lar besigtelsesmanden utføre saadanne manøvrer, som ansees tjenlige for øiemedet,

hvoriblandt hastig stopning og bakning av maskinen under fuld fart forover og omvendt. 19 janr.

§ 13. Naar kjelen første gang har undergaat den fastsatte besigtelse, og efter hovedreparation skal det benyttede prøvetryk og det for kjelen ved besigtelsen bestemte arbeidstryk indslaaes paa et tilgjængelig og synlig sted paa selve kjelen eller anbringes paa en metalplate, der paaskrues denne. Finder senere nogen forandring i det tillatte arbeidstryk sted, skal det nye tryk indslaaes paa samme maate.

Foruten trykket skal stemplingen tillike angi, naar prøven er utført.

Stemplingen utføres som nedenstaaende eksempel viser:

N. S. K.
A. T. 180.
P. T. 360.
SJØF. Nr. 300.
1 — 5 — 07
O. S.

Hvilket læses: N. S. K. — Norsk statskontrol, A. T. — Arbeidstryk, P. T. — Prøvetryk, SJØF. — Navnet (om nødvendig forkortet) paa det mek. verksted, ved hvilket kjelen er bygget og nummer, 1 — 5 — 07 — 1ste mai 1907, O. S. — Forbokstaverne til ingeniør besigtelsesmandens fornavn og efternavn.

§ 14. Naar passagercertifikatet er utstedt og opslaat ombord, skal det deri anførte passagerantal og kjelens arbeidstryk males med mindst 5 cm. høie bokstaver paa et for passagererne iøinefaldende sted.

§ 15. Sjøfartskontoret kan for enkelte tilfælde, hvor foranstaaende regler om bygning og utstyr eller om besigtelse antages at ville lede til ubillighet, indrømme fritagelser for reglernes befølgelse eller lempninger i deres fordringer.

Forandringer i selve disse forskrifter inden lovens ramme bemyndiges departementet til at foreta, idet dog de interesserte, som dermed maatte være misfornøiet, har adgang til at kræve forandringen forelagt Kongen til stadfæstelse.

19 janr. **Tabel til omsætning**
av damptryk i engelske pund (lbs.) pr. engelsk □″
til kilogram (kg.) pr. kvadratcentimeter (cm.²).

lbs. pr. □″	Kg. pr. cm.²	lbs. pr. □″	Kg. pr. cm.²	lbs. pr. □″	Kg. pr. cm.²
1	0,0703	155	10,90	280	19,68
2	0,1406	160	11,25	285	20,04
3	0,2109	165	11,60	290	20,39
4	0,2812	170	11,95	295	20,74
50	3,51	175	12,30	300	21,09
55	3,87	180	12,65	305	21,44
60	4,22	185	13,01	310	21,79
65	4,57	190	13,36	315	22,14
70	4,92	195	13,71	320	22,50
75	5,27	200	14,06	325	22,85
80	5,62	205	14,41	330	23,20
85	5,97	210	14,76	335	23,55
90	6,33	215	15,11	340	23,90
95	6,68	220	15,47	345	24,25
100	7,03	225	15,82	350	24,61
105	7,38	230	16,17	355	24,96
110	7,73	235	16,52	360	25,31
115	8,08	240	16,87	365	25,66
120	8,44	245	17,22	370	26,01
125	8,79	250	17,58	375	26,36
130	9,14	255	17,93	380	26,71
135	9,49	260	18,28	385	27,07
140	9,84	265	18,63	390	27,42
145	10,19	270	18,98	395	27,77
150	10,55	275	19,33	400	28,12

19 janr. **Kongelig resolution***), hvorved i medhold av lov om pigtraads anvendelse til gjærde av 14 juli 1893 § 1 meddeles stadfæstelse paa en beslutning, fattet under 2 november 1908 av Stadsbygdens herredsstyre i Søndre Trondhjems amt om forbud mot at anvende pigtraad til gjærde m. v.

19 janr. **Kongelig resolution****), hvorved bestemmes:

1. I henhold til § 55 i lov om havne- og ringeværsenet m. v. av 10 juli 1894 meddeles stadfæstelse som gjæl-

*) Bekjendtgj. 20 janr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 3, hvor beslutningen er indtat.

**) Bekjendtgj. 20 janr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 3.

dende indtil videre paa det av Florø kommunestyre i møte den 19 september 1907 besluttede takstregulativ for benyttelse av stedets brygger. 19 janr.

2. I henhold til samme lovs §§ 28 og 29 meddeles stadfæstelse som gjældende indtil videre paa Florø kommunestyres beslutning av 11 november 1908 om opkrævning til indtægt for havnekassen av et tillæg av 1 % til alle toldindtægter av varer paa stedet og tonnageavgift av lossende eller ladende fartøier med lovens maksimumssatser, nemlig 10 øre pr. reg.ton av fartøier i utenriks fart og 5 øre av fartøier i indenriks fart samt av lystfartøier 2 øre pr. ton.

Kongelig resolution, hvorved der i »Reglement for studenterutvalg av 25 april 1907«, foretages følgende forandringer: 19 janr.

I § 1 indtages efter ordet »bergeksamen« »samt de studerende til statsøkonomisk eksamen, der er akademiske borgere.«

I § 3, 2det avsnit skal 2det punktum lyde:

»Formændene for de enkelte særutvalg vælges av disse selv blandt deres faste medlemmer ved særskilt valg; i dette har ogsaa de 2 suppleanter stemme.«

Kongelig resolution, hvorved nedsættelsen i brandkontingenten av de i den Almindelige Brandforsikrings-Indretnings Kjøpstad-avdeling forsikrede bygninger i Namsos i medhold av lovene av 3 mars 1860 § 1, 26 mai 1866 § 8, litr. G og 31 mai 1890 § 6, jfr. lov av 3 mai 1873 § 2, fastsættes fra 1 januar 1909 og indtil videre til 27 %. 19 janr.

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse paa den av forstanderskapet for Farsunds sparebank i møte den 28 december 1908 vedtagne forandring av § 25 i bankens ved høieste resolution av 27 mai 1898 stadfæstede plan. 19 janr.

Skrivelse fra Handelsdepartementet til amtmanden i Kristians amt, hvorved uttales, at naar det i svendeprøve-plakaten av 11 september 1901 § 7 siges, at prøvenævnd skal opnævnes i ethvert fag, der paa stedet har mindst 3 selvstændige utøvere, er det ikke meningen, at disse netop skal være mestere i faget. Som »selvstændig utøver« maa nemlig ansees enhver, der driver haandverket for egen regning, hvilket staar frit for enhver, naar han ikke benytter fremmed medhjælp. 20 janr.

Der bør ikke være noget til hinder for, tilføies der, at magistrat og formandskap for et foreliggende tilfælde opnævner

20 janr. en prøvenævnd. Angaaende dennes sammensætning gjøres opmerksom paa, at ifølge nævnte § 7 er det i tilfælde tilstrækkelig, at ett av prøvenævndens 3 medlemmer er utøver av vedkommende fag.

20 janr. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til justissekretæren i Kristiania byret, hvori uttales, at der for behandling av en sak, hvori var nedlagt paastand om tilbakelevering av et fotografiapparat, som i ny tilstand hadde en værdi av kr. 75,00, maa bli at beregne gebyr med kr. 20,00 efter sportellovens § 1, første punktum, idet der ikke antages at være adgang til at anvende reglerne i samme paragrafs andet led.

20 janr. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til amtmanden i Stavangers amt, foranlediget ved en forespørsel fra amtskassereren sammesteds angaaende hans berettigelse til at forlange, at lensmændene avgir erkjendelse saavel for mottagelsen som for rigtig summering av de dem tilstillede skatlister (indfordringslister), samt at de avskriver skatindbetalingene m. v. paa indfordringlisten vedkommende gaardsskatter.

I anledning herav uttaler departementet, at da de lensmanden oversendte indfordringslister danner grundlaget for bestemmelsen av hans ansvar til amtskassereren, hvad vedkommende indfordring angaar, og totalsummen av de paa listen opførte beløp av amtskassereren ved avsendelsen debiteres lensmanden, der paa sin side ved mottagelsen av indfordringslisten har at kreditere amtskassereren for beløpet i vedkommende mellemregnskaps-konto, maa det ansees som en selvfølge, at amtskassereren maa kunne forlange erkjendelse ikke alene for indfordringslistens mottagelse, men ogsaa for, at det i samme opførte totalbeløp er ham kreditert. Naar amtskassereren har erholdt saadan erkjendelse fra lensmanden, er han berettiget til at gaa ut fra, at denne har erkjendt, at indfordringslistens totalbeløp stemmer med summen av de i samme opførte enkelte beløp. Har lensmanden i noget tilfælde avgit saadan erkjendelse uten at eftergaa opsummeringen av listen, vil dog denne altid bli at lægge til grund for opgjøret av hans ansvar overfor amtskassereren, medmindre lensmanden kan paavise feil ved samme.

Hvad det andet ovennævnte spørsmaal angaar, henviser departementet til rundskrivelse av 14 mars f. a. og de samme vedkommende skemaer (for gaardsskatters vedkommende skema II), hvorav vil sees, at det er forutsætningen, at lensmændene i de dem fra amtskassereren tilstillede originale indfordringslister i den dertil indrettede rubrik avskriver indbetalingene saaledes, at listerne til enhver tid kan utvise lensmændenes kontante an-

svar og ansvar for restanser paa vedkommende konto og danne grundlaget for utarbeidelsen av restanselisterne. 20 janr.

Overensstemmende hermed maa departementet bestemt forlange, at lensmanden avskriver alle indbetalinger paa de ham tilstillede originale indfordringslister.

Forsaavidt lensmanden har anført, at han, saa længe gaardsskatlisten avfattes med en betydelig del av brukene opført om hinanden bak i listen, ikke anser sig forpligtet til at benytte den som avskrivningsliste, bemerker departementet, at der intet er til hinder for, at lensmanden indretter sig en egen liste til bruk ved indfordringen, naar han kun snarest ske kan efterkommer departementets forlangende om at avskrive alle indbetalinger paa den originale liste. Departementet finder ikke at kunne paalægge amtskassereren i indfordringslisten for gaardsskat at samle alle bruk i den nummerorden, de har i matrikelen, hvad der i et distrikt med 30 lensmænd vil volde uforholdsmæssig arbeide. Derimot bør amtskassereren ved utarbeidelse av nye kassebøker dra omsorg for, at der i disse under vedkommende hovedbruk i rækkefølge samles alle de parceller, der er utskilt av samme paa utarbeidelsens tid.

Skrivelse fra Justisdepartementet til amtmændene, hvori meddeles til underretning for underdommerne, at departementet paa foranledning av en fra en underdommer indkommet henvendelse efter at ha indhentet uttalelser fra lagmændene i skrivelser til disse av s. d. har henstillet, at der i saker, som er tat under fornyet behandling ved lagmandsret, meddeles den meddoms- eller forhørsret, som tidligere har dømt i saken, underretning om den i lagmandsretten faldne avgjørelse. 22 janr.

Skrivelse fra Arbeidsdepartementet, Postsyrelsen, hvorved meddeles, at Poststyrelsen med hjemmel av kgl. resolution av 17 oktober 1908 har truffet avtale med den Danske Poststyrelse om, at brevforsendelser, brev med angit værdi og pakker mellem Norge og Grønland behandles og takseres efter bestemmelserne i overenskomsten om postforbindelsen mellem Norge og Danmark av 27 november 1891 med senere ændringer og tilføielser. 23 janr.

Skrivelse fra Handelsdepartementet til amtmanden i Nordlands amt i anledning av, at en prøvenævnd hadde gjort sin medvirkning ved prøven avhængig av, at den prøveavlæggende gav nævnden betaling, idet gjordes gjældende, at nævnden var berettiget til at fordre betaling av en prøveavlæggende, naar denne enten ikke var lærling eller tilhørte en anden by. 23 janr.

23 janr. Departementet uttaler, at hvervet som medlem av en prøvenævnd — bortset fra det i plakat av 11 september 1901 § 16 omhandlede tilfælde — paahviler vedkommende som ombudspligt, og for hvis utførelse der heller ikke kan kræves betaling, uanset om den prøveavlæggende er lærling eller ikke og om han tilhører vedkommende by eller er utenbys.

26 janr. **Plakat***) angaaende forandring i plakat av 28 oktober 1876, indeholdende bestemmelser om fredning av sæl i Nordishavet.

I kraft av lov om fredning av sæl i Nordishavet av 18 mai 1876 § 1 bestemmes herved, at plakat av 28 oktober 1876 for aaret 1909 skal lyde saaledes:

»Paa havstrækningen mellem 67° og 75° nordlig bredde og mellem 5° østlig og 17° vestlig længde fra Greenwich meridian skal det være besætning paa norsk skib og enhver norsk undersaat forbudt at dræpe eller fange sæl, klapmyds derunder ikke indbefattet, tidligere paa aaret end 1 april«.

26 janr. **Kongelig resolution****), hvorved i henhold til lov av 17 juni 1869 om politivedtægter for kjøpstæderne meddeles stadfæstelse paa en av kjøpstaden Aalesunds formænd og repræsentanter under 3 september og 5 november 1908 fattet beslutning om vedtægt for bruk av motorvogner i nævnte kjøpstad.

26 janr. **Kongelig resolution****), hvorved den av Eids herredsstyre under 17 august 1908 besluttede lukningsvedtægt for utsalgssteder i Eids herred, Romsdals amt, stadfæstes, dog med en enkelt forandring.

26 janr. **Kongelig resolution****), hvorved den av Risørs bystyre under 29 december 1908 besluttede lukningsvedtægt for utsalgssteder i Risør stadfæstes, dog med en enkelt forandring.

26 janr. **Kongelig resolution***), hvorved det i henhold til § 14 i lov om fiskerier i Nordlands og Tromsø amter av 3 august 1897 bestemmes som gjældende indtil videre:

1. At paabudet i nævnte lovparagrafs 1ste passus om, at alle fiskeredskaper undtagen stængenot inden midnat før søn- og helligdage skal være optat av sjøen, ikke skal være gjældende for Vega herred, Nordlands amt.
2. At det under skreifiske i nævnte herred skal være forbudt paa søn- og helligdag, langfredag og 2den paaske-

*) Bekjendtgj. 27 jan. i Lovtid. 1ste avd. nr. 4.
**) Bekjendtgj. 27 jan. i Lovtid. 1ste avd. nr. 4, hvor vedtægten er indtat.

dag herfra undtat, at utsætte i sjøen fiskeredskaper til fangst av skrei. 26 janr.

Kongelig resolution *), hvorved i medhold av lov om fredning av ferskvandsfisk av 30 mai 1894 § 1 fastsættes for et tidsrum av 5 aar følgende fredningsbestemmelser for fiskeriet i Mørkevandet i Rovde, Vannelvens og Voldens herreder i Romsdals amt: 26 janr.

1. I tiden fra og med 15 juli til og med 14 oktober skal alt fiske være forbudt.
2. Det skal til enhver tid være forbudt at anvende andre redskaper end stang.
3. Overtrædelse av disse bestemmelser er belagt med straf.

Kongelig resolution *), hvorved det i medhold av lov om fredning av ferskvandsfisk av 30 mai 1894 § 1 forbydes for et tidsrum av 5 aar at anvende garn og andre bundne redskaper til fiske i følgende vand i Evenes herred, Nordlands amt: 26 janr.

Nautaavandet, Kirkehaugvandet, Paalvandet, Svanvandet og i den del av Langvandet, der ligger inden Evenes herred.

Overtrædelse av denne bestemmelse er belagt med straf.

Kongelig resolution *), hvorved det i medhold av lov om fredning av ferskvandsfisk av 30 mai 1894 § 1 forbydes indtil videre, dog ikke længer end for et tidsrum av 5 aar, i tiden fra og med 1 juli til og med 31 oktober at fange eller dræpe fisk i Brødrevandet i Ulsteins herred, Romsdals amt. 26 janr.

Overtrædelse av denne bestemmelse er belagt med straf.

Kongelig resolution *), hvorved det i medhold av lov om laks- og sjøørretfiskerierne m. v. av 8 april 1905 § 5, jfr. § 39, bestemmes, at paa sjøstrækningen i Romsdals amt fra og med gaarden Varvik i Tingvold til grænsen mellem Øre og Gjemnes herreder ved gaarden Blakstad maa kastenot ikke brukes nærmere kilenot, lakseværp eller lignende redskap eller krokgarn, der staar til fangst av laks eller sjø-ørret, end 200 meter paa redskapets fangstside. Dog skal dette forbud ikke være til hinder for notkast efter sild, makrel og sei eller for fiske, der foregaar paa fiskerens egen grund. 26 janr.

Overtrædelse av dette forbud er belagt med straf.

Kongelig resolution **), hvorved der i medhold av lov om pigtraads anvendelse til gjærde av 14 juli 1893 26 janr.

*) Bekjendtgj. 27 jan. i Lovtid. 1ste avd. nr. 4.

**) Bekjendtgj. 27 jan. i Lovtid. 1ste avd. nr. 4, hvor den stadfæstede beslutning er indtat.

26 janr. § 1 meddeles stadfæstelse paa en av Os herredsstyre i Søndre Bergenhus amt under 19 oktober 1908 fattet beslutning i en ændret form om forbud mot at anvende pigtraad til gjærde m. v.

26 janr. **Kongelig resolution,** hvorved den i Haag den 17 juli 1905 avsluttede internationale overenskomst angaaende den civile proces ratifiseres*).

Kongelig resolution, hvorved:

I. Der for Gjemmestads annekssogn av Gloppens prestegjeld under Nordfjords provsti i Bergens stift tillates opført en ny sognekirke paa den dertil utseede tomt paa Ytre Arnestad, gr. nr. 8 br. nr. 1 i Gloppens herred, efter de av en arkitekt utarbeidede tegninger med iagttagelse av de av Statens bygningsinspektør gjorte bemerkninger ved disse.

II. Bergens stiftsdirektion bemyndiges til at samtykke i mindre væsentlige ændringer i planen, om saadanne under arbeidets gang maatte vise sig nødvendige eller ønskelige.

26 janr. **Kongelig resolution,** hvorved meddeles stadfæstelse paa »Julie Hansen Grønnevolds Legat« til bedste for indremissionen og hedningemissionen i Askim, hvilket legat er oprettet av de midler, som er skjænket nævnte missioner ved Julie Hansen Grønnevolds testament av 6 december 1906, — samt paa de for legatet utfærdigede statuter.

26 janr. **Kongelig resolution,** hvorved det bestemmes, at en anden læge end vedkommende embedslæge kan antages til indtil videre at forrette som ordfører i sundhetskommissionen for Hitterdals herred av Saulands lægedistrikt i Bratsbergs amt mot en aarlig godtgjørelse av kr. 200,00, der blir at utrede av de til tilfældige utgifter ved medicinalvæsenet bevilgede midler.

26 janr. **Kongelig resolution,** hvorved meddeles approbation paa forandring i lovene for baatforsikrings-foreningen »Nordkyn«, disses § 17, saaledes som vedtat i foreningens generalforsamling 27 september 1908 og i §§ 38 og 39 saaledes som vedtat i generalforsamling 20 oktober 1907.

26 janr. **Kongelig resolution,** hvorved meddeles stadfæstelse paa den av forstanderskapet for Nordre Aurdals sparebank i møte den 14 december 1908 vedtagne forandring av § 21 i bankens ved høieste resolution av 17 april 1894 og 6 februar 1905 stadfæstede plan.

27 janr. **Skrivelse** fra Justisdepartementet til Kirkedepartementet i anledning av spørsmaalet om det efter lov om visse heftelsers

*) Jfr. note 3) side 286 i Lovtid. 2den avd. for 1908.

utslettelse af pantebøkerne av 8 juni 1907 § 1, jfr. § 2 d, er 27 janr.
unødvendig at la tinglyse meddelelser om, at en før 1 januar 1852 tinglyst pantobligation ikke er indfridd, i tilfælde hvor saadan meddelelse tidligere er tinglyst i henhold til den tilsvarende lov av 16 juni 1881 § 2 d.

Departementet meddeler, at spørsmaalet hører under vedkommende pantebokførers og i tilfælde domstolenes avgjørelse, men at det antages, at tinglysning av ny meddelelse i et saadant tilfælde er nødvendig for at hindre obligationens utslettelse av panteregistret. Tinglysning av en meddelelse i henhold til loven av 16 juni 1881 § 2 d antages nemlig ikke at kunne tillægges samme virkning som en i henhold til lovens § 1 stedfundet ny tinglysning av selve pantobligationen.

Skrivelse fra Finansdepartementet angaaende spørs- 28 janr.
maalet om, naar de amtskassereren til indfordring opgivne terminer av offentlige fond vedkommende Kirkedepartementet (og andre departementer) kan eller skal oversendes lensmændene til indfordring og debiteres dem i mellemregnskap.

Departementet bemerker, at amtskassereren antages berettiget, (men ikke forpligtet) til straks efter vedkommende indfordringslisters eller beregningers mottagelse at oversende dem til lensmændene.

Ved den nye civile embedsordning er der nemlig gjennemført den forandring m. h. t. indkrævningen saavel av skatter og andre offentlige avgifter som av avdrag og renter av laan m. v., at lensmændene, som under den gamle ordning først benyttedes av fogden under inddrivelsen av restanserne, nu forutsættes at besørge den hele direkte indkrævning, (jfr. Stort. forh. for 1907, Stort. prop. nr. 40 for s. a. angaaende plan for en delvis omordning av det civile embedsverk m. v. pag. 81 ff.). Denne forutsætning ligger ogsaa til grund for Kirkedepartementets utfærdigelse av beregningene vedkommende de under sammes bestyrelse hørende fond tinglagsvis, jfr. nævnte departements cirkulære av 20 oktober 1898, hvor det siges, at dette sker av hensyn til, at indfordringen skal foregaa ved lensmændene.

Skrivelse fra Finansdepartementet til amtmanden i Nordre 28 janr.
Trondhjems amt, hvori departementet foranlediget ved et herredsstyres beslutning om revision av herredets skattelister uttaler følgende:

»Det kan ikke ansees for stridende mot den gjældende skattelovgivning, at et herredsstyre beslutter at la den til almindelig eftersyn utlagte avskrift av en ligningsforretning undergi revision saaledes, at rigtigheten av de beregnede skattebeløp

28 janr. kontroleres paa grundlag av de i avskriften opførte formues-, indtægts- og klasseansættelser. Forsaavidt det ved denne revision maatte vise sig, at én eller flere skatyderes skat har været utregnet med et for litet beløp, antages vedkommende forpligtet til at efterbetale samme, naar kravet herpaa fremsættes inden forældelsesfristens utløp, jfr. høiesteretsdom av 22 september 1906, indtat i Retstidenden for 1907 side 109 og i Meddelelser vedkommende Ligningsvæsenet nr. 8 side 83. Derimot antages der ikke at være adgang til at la formues- og indtægtsansættelserne revidere paa grundlag av de av ligningskommissionen benyttede kladdelister, da det maa ansees for stridende mot bestemmelsen i statsskattelovens § 27 om taushetspligt for ligningskommissionens medlemmer at utlevere disse lister, jfr. departementets i Meddelelser nr. 8 indtagne skrivelse av 14 november 1902. Er der i kladdelisterne begaat beregningsfeil, kan overligningskommissionen, inden den har fuldført sit arbeide, foreta fornøden berigtigelse i henhold til landskattelovens § 52, tredje led, jfr. departementets i Meddelelser nr. 6 indtagne skrivelser av 20 juni 1898 og 28 mai 1900.«

30 janr. **Skrivelse** fra Arbeidsdepartementet, Poststyrelsen, hvorved meddeles, at ifølge skrivelse fra Utenriksdepartementet har Østerrike og Ungarn ratifisert den i Berlin den 3 november 1906 avsluttede internationale radiotelegraf-konvention.

30 janr. **Rundskrivelse** fra Finans- og Tolddepartementet til amtmændene.

Det har altid fra administrationens side været forutsat som en selvfølge, at oppebørselsbetjentene ved mottagelsen av skatter og brandkontingent straks har avskrevet de skedde indbetalinger paa vedkommende officielle indfordringslister (skattelister, brandkontingent-beregninger). Man anser det ogsaa ganske nødvendig at der blir forholdt paa denne maate, ikke alene fordi en korrekt regnskaps- og bokførsel og overhodet almindelig god forretningsskik tilsiger dette, men ogsaa av hensyn til publikums berettigede krav paa, at de offentlige skattelister til enhver tid skal utvise det rigtige forhold (se frd. 26 juni 1715), saavelsom av hensynet til, at den kontrol, som oppebørselsbetjentenes overordnede myndigheter skal utøve, kan bli utført paa en effektiv maate.

At den ovennævnte forretningsorden gjennemgaaende befølges av oppebørselsbetjentene, har departementet gjennem sine kasseundersøkere og delvis ved direkte forespørsel hat anledning til at forvisse sig om.

Da man imidlertid nu er blit opmerksom paa, at der

enkeltvis ikke har været forholdt paa omhandlede maate ved indfordringen av skatter og brandkontingent, og det samme muligens kunde være tilfælde ogsaa hos andre oppebørselsbetjenter, skal man herved, efter om saken at ha indhentet Brandforsikrings-indretningens uttalelse, anmode amtmanden om at tilkjendegi alle de inden amtet ansatte oppebørselsbetjenter — fogder (amtskasserer), byfogder (forsaavidt de har skatteindfordring), skattefoged, lensmænd (skatteopkrævere) —, at enhver indbetaling av skatter eller brandkontingent, der foregaar direkte til dem, samtidig med indbetalingen blir at avskrive paa de fra vedkommende myndigheter oversendte originale indfordringslister (skattelister og brandkontingent-beregninger). 30 janr.

Forsaavidt indbetaling i noget tilfælde maatte foregaa utenfor kontoret, uten at indfordringslisten haves tilstede (hvad man kan tænke sig undertiden finder sted, f. eks. for lensmændenes vedkommende), blir avskrivningen at foreta snarest mulig efter hjemkomsten.

Skrivelse fra Utenriksdepartementet til Haugesunds toldkammer, hvori uttales, at der for fartøi, som sælges til utlandet, bør gives fradrag i konsulatavgiften for det tidsrum paa mindst 30 dage, som forløper efter dagen for fartøiets utslettelse av skibsregistret til utløpet av vedkommende budgethalvaar. 30 janr.

Skrivelse fra Utenriksdepartementet til Egersunds toldkammer, hvori uttales, at konsulatavgift ikke blir at avkræve fartøier, som, uten at anløpe nogen utenlandsk havn, driver fiske i Nordsjøen. 1 febr.

Skrivelse fra Finansdepartementet til skattefogden i Kristiania angaaende spørsmaalet om utstrækningen av en skifteforvalters forpligtelse til at indfordre pligtig arveavgift av gaver eller arveforskud i et under offentlig skiftebehandling staaende bo. 1 febr.

I tilslutning til sin i Lovtidenden indtagne skrivelse af 6 september 1907 uttaler departementet følgende:

»Man kan ikke finde det tvilsomt, at en skifteforvalter maa være forpligtet til, hvis den person, som har mottat gave eller arveforskud, er arving i boet, at avholde avgiften av arvemidlerne, uanset om den paagjældende gave eller arveforskud medtages i skifteopgjøret. Er vedkommende gavemottager ikke arving, bør skifteforvalteren, efter at være blit vidende om forholdet, gjøre henvendelse til vedkommende med anmodning om at indbetale den skyldige avgift. Efterkommes ikke denne anmodning, antages den videre inddrivelse at burde ske ved vedkommende oppebørselsbetjent, til hvem de nærmere oplysninger

1 febr. blir at meddele av skifteforvalteren. Avgiften antages i ethvert tilfælde at maatte ansees forfalden til betaling ved boets slutning (arveavgiftslovens § 15).«

3 febr. **Kongelig resolution** *), hvorved den av Leikangers herredsstyre, Nordre Bergenhus amt, under 7 december 1908 besluttede lukningsvedtægt for herredets utsalgssteder stadfæstes, dog med et par forandringer.

3 febr. **Kongelig resolution** **), hvorved i henhold til § 89 i lov om bygningsvæsenet av 27 juli 1896 meddeles approbation paa Harstads bystyres beslutning av 14 august 1908 om, at der ved opførelse av murbygninger i Harstad kan anvendes hulmur overensstemmende med § 84 i Bergens bygningslov av 19 april 1899.

3 febr. **Kongelig resolution,** hvorved det i henhold til § 1 i lov om brandvæsenet av 15 august 1908 bestemmes som gjældende indtil videre, at lensmændene i nedenanførte distrikter indtræder i politimesterens sted som medlem av brandstyret for efternævnte steder i Stavangers amt:

Lensmanden i Sand i brandstyret for Sands brand- og bygningskommune.

Lensmanden i Avaldsnes i brandstyret for ladestedet Kopervik.

Lensmanden i Skudenes i brandstyret for ladestedet Skudeneshavn.

Lensmanden i Høiland i brandstyret for ladestedet Sandnes.

Lensmanden i Time i brandstyret for Time brand- og bygningskommune.

Lensmanden i Sogndal i brandstyret for ladestedet Sogndal.

3 febr. **Kongelig resolution,** hvorved der i henhold til § 55 i lov om havne- og ringevæsenet m. v. av 10 juli 1894 meddeles stadfæstelse paa et av Skiens kommunestyre i møter den 20 oktober og 28 december 1908 besluttet tillæg til § 9 i det ved høieste resolution av 20 november 1896 stadfæstede takstregulativ for benyttelsen av de offentlige brygger i Skien.

3 febr. **Kongelig resolution,** hvorved bestemmes

1. at den ved kongelig resolution av 8 april 1890 fastsatte

*) Bekjendtgj. 4 februar i Lovtid. 1ste avd nr. 5, hvor den stadfæstede vedtægt er indtat.

**) Bekjendtgj. 4 februar i Lovtid. 1ste avd. nr. 5.

avgift av trælast som merkes i sognene Vegusdal, Herefoss, Mykland, Lille Topdal, Bygland, Evje og Iveland for at nedfløtes gjennem Hanefossen i det Topdalske vasdrag nedsættes til ½ øre pr. merkekrone fra 1 januar 1909 at regne; 3 febr.

2. at de ved nævnte avgift nu tilveiebragte og senere indkommende pengemidler efter Elverensnings-komitéens bestemmelse blir at anvende til oprensningsarbeider saavel i som ovenfor Hanefossen i hele Uldalselvens sidevasdrag med bielver.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes 3 febr.

I. at det av Drammens kommunestyre i møte den 3 december 1908 vedtagne takstregulativ for benyttelse av Drammens brygger i henhold til § 55 i lov om havne- og ringevæsenet m. v. av 10 juli 1894 stadfæstes som gjældende indtil videre for de Drammens kommune og havnevæsen tilhørende brygger;

II. at takstregulativet i henhold til samme bestemmelse indtil videre fastsættes som gjældende for jernbanens brygger i Drammen, undtagen forsaavidt angaar de om vareskur givne bestemmelser, og saaledes at militære hospitalsfartøier i krigstid er fritat for avgift.

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse 3 febr. paa den av forstanderskapet for Hemnes sparebank i møte den 30 december 1908 vedtagne forandring av § 17 i bankens ved resolutioner av 27 mars 1894 og 30 august 1905 stadfæstede plan.

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse 3 febr. paa den av forstanderskapet for Harstads sparebank i møte den 30 december 1908 vedtagne forandring av § 7 i bankens ved høieste resolution av 14 juni 1904 stadfæstede plan.

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse 3 febr. paa de av forstanderskapet for Frolands sparebank i møte den 31 december 1908 vedtagne forandringer av §§ 17 og 20 i bankens ved høieste resolution av 27 mars 1888 stadfæstede plan.

Kongelig resolution, hvorved gr.-nr. 22, br.-nr. 3, 4, 3 febr. 5, 6, 7, 8, 9 og 10 Noem i Kvams herred, Nordre Trondhjems amt, hvert av skyld mrk. 0,01 befales utslettet av matrikelen fra 1 januar 1909 at regne.

Skrivelse fra Arbeidsdepartementet til stiftamtmanden i 3 febr. Bergen i anledning av en forespørsel fra en magistrat om frem-

3 febr. gangsmaaten ved valg av varamænd for de kommunevalgte medlemmer av brandstyret, jfr. § 1 i lov om brandvæsenet av 15 august 1908.

Der meddeles, at departementet er tilbøielig til at tiltræde den av magistraten og stiftamtmanden uttalte opfatning, hvorefter der særskilt for hvert enkelt kommunevalgt medlem av brandstyret skal vælges en varamand, som vil ha at uttræde samtidig med det medlem, for hvem han er valgt, jfr. Odelstingstidenden for 1908 side 414—415. Imidlertid forutsætter departementet, at der i vedkommende varamands forfaldstilfælde maa være adgang til at tilkalde en av de øvrige varamænd.

3 febr. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til Revisionsdepartementet angaaende spørsmaalet om beregning av arveavgift i fællesboer, hvor der var ydet forskud paa arv, og hvor der skiftedes mellem førstavdødes arvinger og gjenlevende egtefælle. Departementet uttaler, at det maa ansees for rettest, at der ved avgiftsberegningen i et saadant bo i ethvert tilfælde forholdes overensstemmende med den maate, hvorpaa fordelingen av fællesboets midler virkelig har fundet sted. Oplyses det, at arveforskuddene er medtat ved beregningen av den gjenlevende egtefælles boeslod, antages saaledes den samme beregningsmaate at burde lægges til grund for arveavgifts-beregningen.

3 febr. **Skrivelse** fra Kommanderende General.

Paa foranledning finder Kommanderende General at burde gjøre uttrykkelig opmerksom paa:

Straffebestemmelserne i den militære straffelovs 2den del kommer kun til anvendelse paa dem, som har handlet forsætlig, medmindre det er uttrykkelig bestemt — som i §§ 65, 66, 71, 75, 78 m. fl. — eller utvetydig forutsat — som f. eks. i § 40 — at ogsaa den uagtsomme handling er strafbar.

Kan en uagtsom overtrædelse ikke straffes efter bestemmelserne i lovens 2den del, kan den heller ikke straffes efter § 108, 2den led — som jo henviser til disse — men alene efter § 108, 1ste led.

Er de militære chefer ikke opmerksomme herpaa, vil følgende tilfælde kunne indtræde: En militær gjør sig skyldig i respektstridig opførsel og dikteres straf efter § 108 II, jfr. § 39. Vedkommende har da ret til at forlange dom og maa sættes under tiltale for overtrædelse av lovens § 39, — § 108 omhandler kun disciplinærmyndigheten. Retten finder det fuldt bevist, at hans optræden har været respektstridig, men ikke at den har været forsætlig, og maa derfor frikjende ham. At opretholde disciplinærstraffen efter en frifindende krigsretsdom

vil i regelen ikke kunne gjøres, og vedkommende vil gaa helt fri — selv en befalingsmand, der har latt det mangle paa tilbørlig agtsomhet. 3 febr.

— — — —

Skrivelse fra Forsvarsdepartementet til Kommanderende General. 6 febr.

I skrivelse av 15 februar f. a. stillet departementet i utsigt, at der vilde bli utfærdiget endel almindelige bestemmelser angaaende militæres benyttelse av landsmaal.

Det er klart nok, at avfattelsen av saadanne bestemmelser har sine store vanskeligheter — ialfald, hvis man skal opstille faste regler og ikke indskrænke sig til anvisninger, holdt i en mere almindelig form.

Paa den anden side er der meget, som taler for at der fra militæretatens side foretages de fornødne skridt for at hindre, at der i det militære lægges unødige baand paa den sprogfrihet, som er vedtat for ikke militære skoler.

Spørsmaalet deler sig naturlig i to dele, nemlig:

1. Militæres benyttelse av landsmaal under øvelser og i militære tjenesteskrivelser.
2. Militæres benyttelse av landsmaal i officers- og underbefalsskolerne.

Med hensyn til den første del antar departementet, at der under øvelserne bør lægges mindst mulig hindringer i veien for befalets eller mandskapenes benyttelse av landsmaal. Dog er det klart, at kommando-ord samt benævnelser i reglementer og instrukser ikke maa omskrives, likesom der av vedkommende chef under feltmæssige forhold maa kunne gives ordre til, at korte meldinger m. v. avgives eller gjentages ordlydende.

Endvidere bør vedkommende instruktør under sin instruktion selvfølgelig lægge an paa at bli bedst mulig forstaat av troppen.

Hvad tjenesteskrivelser angaar, bør der ikke lægges hindringer i veien for landsmaalets benyttelse.

For officers- og underbefalsskolernes vedkommende bør der efter departementets mening forholdes overensstemmende med, hvad tilfældet er ved andre fortsættelsesskoler, hvor der undervises paa riksmaal, men hvor det er valgfrit, om vedkommende elever vil skrive sine opgaver paa landsmaal eller riksmaal.

Men det er klart, at der ogsaa her maa gjøres samme begrænsning som likeoverfor landsmaalets benyttelse under øvelser, — nemlig at kommando-ord og militære benævnelser i reglementer og instrukser ikke maa omskrives.

9 febr. **Kongelig resolution***), hvorved den av Harstads kommunestyre under 17 december f. a. fattede beslutning om tillæg til den ved den Norske Regjerings resolution av 30 juni 1906 approberte lukningsvedtægt for utsalgssteder i Harstads ladested, Tromsø amt, stadfæstes saaledes, at tillægget indtages som § 2 og den tidligere approberte vedtægt blir § 1.

9 febr. **Kongelig resolution***), hvorved den av Ørstens herredsstyre, Romsdals amt, under 4 januar d. a. fattede beslutning om tillæg til den ved kongelig resolution av 2 september 1903 approberte lukningsvedtægt for utsalgssteder i herredet stadfæstes saaledes, at tillægget indtages som § 2 og den tidligere approberte vedtægt blir § 1.

9 febr. **Kongelig resolution**, hvorved bl. a. den Kristiania bys sindssykeasyl i Kristiania ved kongelige resolutioner av 17 mai 1850, 2 januar 1852 og 10 december 1860, jfr. den Norske Regjerings resolution av 6 juli 1905, meddelte autorisation tilbakekaldes saaledes, at autorisationen for sammes bestyrer og det for asylet utfærdigede regulativ træder ut av kraft.

9 febr. **Kongelig resolution**, hvorved bestemmes:

1. Bestyrelsen av det ved Stortingets beslutning av 22 juni og kongelig resolution av 27 juni 1908 oprettede Fond til Bergvæsenets Fremme overtages indtil videre av Departementet for Handel, Sjøfart og Industri.
2. Handels-, Sjøfarts- og Industridepartementet bemyndiges til indtil videre at gjøre Bergfondets midler frugtbringende ved indkjøp av værdipapirer eller ved utlaan paa saadanne vilkaar, som nævnte departement finder betryggende.

9 febr. **Kongelig resolution**, hvorved i henhold til lov om postvæsenet av 12 mai 1888 § 38 tilstaaes følgende funktionærer attestationsret for portofri brevveksling i vedkommende stillings medfør:

1. Bestyrerinden av Statens lærerindeskole i husstel paa Stabæk;
2. Notarius ved det Juridiske Fakultet og Sekretæren ved det Medicinske Fakultet;
3. Den Kemiske Assistent ved det Hygieniske Institut.

9 febr. **Skrivelse** fra Arbeidsdepartementet, Poststyrelsen, hvorved meddeles, at ifølge en fra det Internationale Postbyraa

*) Bekjendtgj. 10 februar i Lovtid. 1ste avd. nr. 6, hvor tillægget er indtat.

i Bern mottat skrivelse skal der under Bolivia, rubrik 3, indsættes »6 centavos« i det tablaa over takstækvivalenterne, som er indtat i art. IV i ekspeditionsreglementet til den i Rom den 26 mai 1906 avsluttede hovedpostkonvention. 9 febr.

Skrivelse fra Forsvarsdepartementet, hvorved det bestemmes, at fastlønnede militære av enhver grad, der gjør opfindelser av interesse for militæretaten, ikke maa offentliggjøre eller paa nogen maate utnytte disse hverken i ind- eller utland, forinden Forsvarsdepartementets bestemmelse er indhentet om, hvorvidt dette anser sig berettiget til at disponere opfindelsen — uten eller mot erstatning — eller til at forby dens offentliggjørelse eller utnyttelse. 10 febr.

Skrivelse fra Arbeidsdepartementet, Poststyrelsen, hvorved meddeles, at ifølge en fra Utenriksdepartementet mottat skrivelse følgende land yderligere har ratifisert de paa den internationale postkongres i Rom den 26 mai 1906 undertegnede postoverenskomster: 12 febr.

Australien	den	25 september	1908
Bolivia	»	28 —	»
Canada	»	1 juni	»
Columbia	»	6 april	»
Britiske kolonier i Syd-Afrika	»	5 oktober	»
Grækenland	»	14 september	»
Nicaragua	»	18 —	»
Ny-Zealand	»	2 november	»
Ungarn	»	29 august	»

Det bemerkes, at den i skrivelse av 5 december 1907 (Lovtid. 2. avd. side 465) omhandlede ratifikation for Columbias vedkommende alene var at betragte som en foreløbig meddelelse om ratifikation, idet ratifikationsdokumenternes oversendelse fra dette lands legation først fandt sted som ovenfor anført.

Telegram fra Handelsdepartementet til amtmanden i Kristians amt, hvori departementet finder det ulovlig, at et herredsstyre fastsætter skjænke- og salgsavgift av øl og vin pr. solgt flaske og bestemmer, at avgiften skal indbetales efterskudsvis dels hvert halvaar, dels hvert kvartal efter opgave fra bevillingshaveren over flaskeantallet. Avgiften skal, bemerkes der, efter loven om salg og skjænkning av brændevin m. v. av 17 mai 1904 inden den fastsatte maksimumsgrænse fastsættes med et bestemt beløp og betales forskudsvis hvert halvaar. 15 febr.

Kongelig resolution*), hvorved der i henhold til lov av 16 febr.

*) Bekjendtgj. 17 febr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 7, hvor vedtægten er indtat.

16 febr. 6 juni 1891 om politivedtægter for rikets herreder meddeles stadfæstelse paa en av herredsstyret for Flakstads herred, Nordlands amt, under 6 oktober og 30 december 1908 fattet beslutning om politivedtægt for nævnte herred.

16 febr. **Kongelig resolution***), hvor der i medhold av lov om pigtraads anvendelse til gjærde av 14 juli 1893 § 1 meddeles stadfæstelse paa en av Brandbu herredsstyre, Kristians amt, under 14 december 1908 fattet beslutning om forbud mot at anvende pigtraad til gjærde m. v.

16 febr. **Kongelig resolution****), hvori der i medhold av § 6 i lov om vernskogens bevarelse m. v. av 8 august 1908 meddeles approbation paa de av herredsstyret for Hedalens herred, Kristians amt, i møte den 23 december 1908 besluttede vedtægter mot skogenes ødelæggelse inden herredet.

16 febr. **Kongelig resolution,** hvorved voldgiftskonventionen mellem Norge og Portugal, — med undertegningsprotokol undertegnet 8 decbr. 1908 —, ratifiseres.

16 febr. **Kongelig resolution,** hvorved bestemmes:

1. Gudstjenesterne i Strindens prestegjeld under Nordre-Dalenes provsti i Trondhjems stift blir herefter at fordele saaledes mellem prestegjeldets kirker, at der forrettes i hovedkirken og i Bratsbergs annekskirke hver anden søn- og helligdag, i Havsteins og Randheims kapeller omtrent 23 ganger aarlig og i Lade kapel omtrent 16 ganger aarlig. Disse gudstjenester blir efter biskopens nærmere bestemmelse at fordele mellem sognepresten og den residerende kapellan i Strinden saaledes, at der forrettes vekselvis i de enkelte kirker, dog at sognepresten altid forretter i hovedkirken paa første dag av de tre store høitider.
2. Konfirmantundervisningen i Strindens prestegjeld blir for eftertiden at ordne saaledes, at den foregaar i sommerhalvaaret med paafølgende konfirmation en søndag om høsten efter biskopens nærmere bestemmelse og saaledes, at sognepresten det ene aar forbereder konfirmanterne fra den større del av hovedsognet og fra Bratsbergs sogn og den residerende kapellan konfirmanterne fra den øvrige del av prestegjeldet og det andet aar omvendt — kapellanen de førstnævnte konfirmanter og sognepresten de sidste, — alt paa betingelse av, at kommunen skaffer passende konfirmantlokale og bevilger den

*) Bekjendtgj. 17 febr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 7, hvor beslutningen er indtat.

**) Bekjendtgj. 17 febr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 7, hvor vedtægtene er indtat.

fornødne skyssgodtgjørelse for presternes reiser til konfir- 16 febr.
mantundervisningen.

Kongelig resolution, hvorved det bl. a. paalægges 16 febr.
sognepresten i Lurøy prestegjeld under Nordre Helge-
lands provsti i Tromsø stift at fremmøte 2 ganger aarlig
til saadan tid, som Tromsø biskop nærmere bestemmer, paa
Sanna hjælpekirkegaard i Træna annekssogn for at
jordfæste der nedsatte lik.

Kongelig resolution, hvorved det bl. a. paalægges 16 febr.
sognepresten i Buksnes prestegjeld under Lofotens
provsti i Tromsø stift at fremmøte én gang aarlig paa
den hjælpekirkegaard, som er tillatt anlagt paa gaar-
den Vold i Buksnes hovedsogn for at jordfæste der
nedsatte lik.

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse 16 febr.
paa de i generalforsamling den 20 januar 1909 vedtagne
nye love for »1ste Brigades Musikkorps's Pensions-
fond« som trædende istedenfor fondets ældre ved resolutioner
av 17 mars 1883 og 18 januar 1890 stadfæstede love.

Kongelig resolution, hvorved: 16 febr.

1. — — —
2. Finans- og Tolddepartementet indtil videre for
fremtiden bemyndiges til at tilstaa toldfrihet
for præmier av ædelt metal vundet i utlandet.

Kongelig resolution, hvorved bl. a. rikets indvortes 16 febr.
bestyrelse under Kongens forestaaende fravær fra
hovedstaden overdrages til Statsministeren tillike-
med i det mindste fem av Statsraadets øvrige medlemmer, saa-
ledes at det første medlem av Statsraadet træder i Statsminister-
rens sted, saafremt denne maatte ha forfald, og at den Midler-
tidige Regjering bemyndiges til at anordne, hvorledes der i for-
faldstilfælde skal forholdes med bestyrelsen av de forskjellige
regjeringsdepartementer.

Skrivelse fra Handelsdepartementet til stiftamtmanden i 16 febr.
Kristiania, hvori departementet antar, at der til forfærdi-
gelse av likkister med hjælp av svender og drenger
tiltrænges haandverksborgerskap, samt at vedkom-
mende til opnaaelse herav vil ha at underkaste sig
den for snekkere fastsatte prøve.

Regler for fremmed benyttelse av Opmaalingens 16 febr.
kartmateriale til utgivelse av karter, approbert av
Forsvarsdepartementet:

16 febr.

1. I henhold til lov om forfatterret og kunstnerret av 4 juli 1893, dens § 2 c, er Norges Geografiske Opmaaling eneberettiget til offentliggjørelse og utgivelse av de av den utarbeidede kartverker. Som krænkelse av denne eneret kan efter nævnte lovs § 13 ikke ansees saadan benyttelse av Opmaalingens karter, at disse kun danner grundlag for en videre bearbeidelse av den art, at et væsentlig nyt og selvstændig verk derved er frembragt.
2. Tilladelse til benyttelse i reproduktionsøiemed av de av Opmaalingen utgivne karter kan av Opmaalingens chef gives saavel offentlige som private institutioner og personer.
3. Saadan tilladelse, der kun har gyldighet for det enkelte tilfælde, kan gives gratis, hvor det gjælder et offentlig eller almennyttig foretagende eller hvor Opmaalingens chef maatte finde, at billighetshensyn taler for, at krav paa avgift fra Opmaalingens side frafaldes.

   I alle andre tilfælde skal for benyttelse av Opmaalingens karter erlægges en avgift, hvis størrelse for hvert tilfælde fastsættes av Opmaalingens chef. Med hensyn til bestemmelsen av avgiftens størrelse tages hensyn til saavel arbeidets eller foretagendets art (dets størrelse, dets anvendelse, samt i hvilken utstrækning Opmaalingens karter benyttes) som til den mulige formindskelse i salg av Opmaalingens karter, som antages at ville bli en følge av, at arbeidet bringes i handelen.
4. Som benyttelse av Opmaalingens karter paa retsstridig maate regnes foruten saadan direkte reproduktion, eller direkte forstørrelse eller formindskelse, der er skedd uten tilladelse, ogsaa alle andre ikke særlig tillatte tilfælde, der ikke kan karakteriseres som en bearbeidelse av saadan beskaffenhet, at et væsentlig nyt og selvstændig verk derved er frembragt (jfr. lovens § 13), saasom omtegning paa fotografisk grundlag av Opmaalingens karter uten andre forandringer end maalestok eller uvæsentlige ændringer, der maa ansees som forsøk paa omgaaelse av lovens bestemmelser.
5. I alle tilfælde, hvor Opmaalingens karter er benyttet paa retsstridig maate, vil Opmaalingen ha

   enten at nedlægge forbud mot arbeidets utførelse og forlange allerede mulig utkomne eksemplarer samt i fornødent fald plater, former eller lignende, konfiskerte og tilintetgjorte eller i tilfælde utleverte Opmaalingen efter vurdering overensstemmende med lovens § 16,

   eller som erstatning forlange indbetalt den foran i post 3 nævnte avgift.

Forsaavidt et betydelig antal eksemplarer av det ut- 16 febr
givne kart er avhændet, kan det efter omstændighetene bli tale saavel om forbud og konfiskation av restoplaget som om indbetaling av avgift.

6. Saafremt strafferetslig ansvar i henhold til lovens § 17 antages at burde gjøres gjældende, indmeldes forholdet til Forsvarsdepartementet, til hvis avgjørelse tillike blir at forelægge de tilfælde, hvor Opmaalingens chef er i tvil om, hvorvidt tilladelse i det hele bør gives, eller om avgift bør bli at erlægge.
7. Ved hvert aars utgang har Opmaalingen at indsende til Forsvarsdepartementet en opgave over de i aarets løp indtrufne tilfælde, i hvilke tilladelse til at benytte Opmaalingens karter er ansøkt, med nærmere angivelse av og begrundelse for den av Opmaalingen i hvert tilfælde trufne avgjørelse. Opgaven blir likeledes at avgi over de tilfælde, i hvilke Opmaalingens karter antages retsstridig benyttet, med nærmere redegjørelse for, hvad der i den anledning er foretat.

Skrivelse fra Finansdepartementet til en foged, hvori ut- 19 febr.
tales, at en lensmand antages at tilkomme gebyr efter sportellovens § 117 for tilsigelse av vidner til arrestforretninger, uanset den paagjældende fordrings størrelse. Departementet tilføier, at den i sportellovens § 117 litr. d indeholdte undtagelsesbestemmelse alene antages at komme til anvendelse overfor de i bestemmelsen nævnte arter av fogedforretninger (jfr. uttryksmaaten i sportellovens § 62, begyndelsen).

Skrivelse fra Finansdepartementet til en byfoged, hvori 19 febr.
uttales, at der antages at maatte beregnes gebyr efter sportellovens § 28 litr. b med kr. 5,00 i et tilfælde, hvor et bo av en kreditor var begjært tat under skifterettens behandling som konkursbo, men hvor begjæringen efter endel procedyre i retten blev tat tilbake, da rekvirenten imens hadde forlikt sig med debitor.

Skrivelse fra Medicinaldirektøren til en privatmand, hvori 20 febr.
uttales, at en rottegift, kaldet »Rat-Snap«, antages at maatte være gjenstand for apotekeres enehandel, idet den, efter hvad man med sikkerhet trodde at kunne slutte, indeholdt fosfor.

Skrivelse fra Finansdepartementet til en advokat, hvori 20 febr.
uttales, at bestemmelsen i landsskattelovens § 20 om dødsboers skattepligt antages at maatte komme til anvendelse ogsaa overfor boer, som er overtat av

20 febr. myndige og selvskiftende arvinger, men hvis midler bestaar særskilt under egen bestyrelse og ikke er utskiftet mellem arvingene.

23 febr. **Kongelig resolution,** hvorved meddeles stadfæstelse paa et utkast i dets principale avfattelse til statuter for »Herman Hansens Legat til bedste for Trængende Nordmænd i St. Petersburg,« dog med en enkelt forandring.

23 febr. **Kongelig resolution,** hvorved der i henhold til § 14 i loven om den Norske Enkekasse av 21 juni 1895 meddeles stadfæstelse paa et, av Enkekassens direktion utarbeidet utkast til forandringer i det ved kongelig resolution av 22 september 1902 stadfæstede avsnit II i Enkekassens plan (»Enkekassens forsikringsvilkaar«).

23 febr. **Kongelig resolution** *)[1]) angaaende stempelavgift av dokumenter og av spillekort til statskassen i budgetterminen 1 juli 1909 til 30 juni 1910.

Post 1.

Skattebeslutning om stempelavgift av dokumenter.

Av de i lov om stemplet papir av 9 august 1839 § 2 og i tillægslove av 11 april 1885 § 8, 17 mars 1902 § 1 og 8 juni 1907 § 4 omhandlede dokumenter samt av dokumenter, der er stempelpligtige uten hensyn til deres paalydende beløp, svares stempelavgift til statskassen fra 1 juli 1909 til 30 juni 1910 efter nedenstaaende

Tarif:

Nr.	1 til	25 øre	til det dokument, som ikke lyder paa mer end 50 kr.					
-	2 -	50 -	til det dokument, som lyder paa mer end 50 kr. og ikke over 100 kr.					
-	3 -	1 kr.	—	—	100 -	—	150 -	
-	4 -	2 -	—	—	150 -	—	250 -	
-	5 -	4 -	—	—	250 -	—	500 -	
-	6 -	8 -	—	—	500 -	—	1 000 -	
-	7 -	12 -	—	—	1 000 -	—	1 500 -	
-	8 -	16 -	—	—	1 500 -	—	2 000 -	
-	9 -	20 -	—	—	2 000 -	—	2 500 -	
-	10 -	24 -	—	—	2 500 -	—	3 000 -	
-	11 -	28 -	—	—	3 000 -	—	3 500 -	

*) Bekjendtgj, 24 febr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 8.

[1]) Stortingsbesl. 3 febr. Se indtægtsbudgettets hovedpost X. kap. 1, tit. 8 og 9, utgiftsbudgettets hovedpost X. kap. 4. St. prp. nr. 11. Indst. S. nr. 25. St. tid. side 80.

Nr. 12 til 32 kr. til det dokument, som lyder paa mer end 3 500 kr. og ikke over 4 000 kr. 23 febr.

-	13	-	36	-	—	—	4 000	-	—	4 500	-
-	14	-	40	-	—	—	4 500	-	—	5 000	-
-	15	-	44	-	—	—	5 000	-	—	5 500	-
-	16	-	48	-	—	—	5 500	-	—	6 000	-
-	17	-	54	-	—	—	6 000	-	—	6 750	-
-	18	-	60	-	—	—	6 750	-	—	7 500	-
-	19	-	66	-	—	—	7 500	-	—	8 250	-
-	20	-	72	-	—	—	8 250	-	—	9 000	-
-	21	-	78	-	—	—	9 000	-	—	9 750	-
-	22	-	84	-	—	—	9 750	-	—	10 500	-
-	23	-	90	-	—	—	10 500	-	—	11 250	-
-	24	-	96	-	—	—	11 250	-	—	12 000	-
-	25	-	104	-	—	—	12 000	-	—	13 000	-
-	26	-	112	-	—	—	13 000	-	—	14 000	-
-	27	-	120	-	—	—	14 000	-	—	15 000	-
-	28	-	128	-	—	—	15 000	-	—	16 000	-
-	29	-	136	-	—	—	16 000	-	—	17 000	-
-	30	-	144	-	—	—	17 000	-	—	18 000	-
-	31	-	152	-	—	—	18 000	-	—	19 000	-
-	32	-	160	-	—	—	19 000	-	—	20 000	-
-	33	-	172	-	—	—	20 000	-	—	21 500	-
-	34	-	184	-	—	—	21 500	-	—	23 000	-
-	35	-	196	-	—	—	23 000	-	—	24 500	-
-	36	-	208	-	—	—	24 500	-	—	26 000	-
-	37	-	220	-	—	—	26 000	-	—	27 500	-
-	38	-	232	-	—	—	27 500	-	—	29 000	-
-	39	-	244	-	—	—	29 000	-	—	30 500	-
-	40	-	256	-	—	—	30 500	-	—	32 000	-
-	41	-	272	-	—	—	32 000	-	—	34 000	-
-	42	-	288	-	—	—	34 000	-	—	36 000	-
-	43	-	304	-	—	—	36 000	-	—	38 000	-
-	44	-	320	-	—	—	38 000	-	—	40 000	-
-	45	-	336	-	—	—	40 000	-	—	42 000	-
-	46	-	352	-	—	—	42 000	-	—	44 000	-
-	47	-	372	-	—	—	44 000	-	—	46 500	-
-	48	-	392	-	—	—	46 500	-	—	49 000	-
-	49	-	412	-	—	—	49 000	-	—	51 500	-
-	50	-	432	-	—	—	51 500	-	—	54 000	-
-	51	-	456	-	—	—	54 000	-	—	57 000	-
-	52	-	480	-	—	—	57 000	-	—	60 000	-
-	53	-	504	-	—	—	60 000	-	—	63 000	-
-	54	-	528	-	—	—	63 000	-	—	66 000	-

23 febr. Nr. 55 til 556 kr. til det dokument, som lyder paa

mer end		66 000 kr. og ikke over		69 500 kr.
- 56 -	584 -	— —	69 500 -	— 73 000 -
- 57 -	612 -	— —	73 000 -	— 76 500 -
- 58 -	640 -	— —	76 500 -	— 80 000 -
- 59 -	672 -	— —	80 000 -	— 84 000 -
- 60 -	704 -	— —	84 000 -	— 88 000 -
- 61 -	736 -	— —	88 000 -	— 92 000 -
- 62 -	768 -	— —	92 000 -	— 96 000 -
- 63 -	800 -	— —	96 000 -	— 100 000 -
- 64 -	848 -	— —	100 000 -	— 106 000 -
- 65 -	896 -	— —	106 000 -	— 112 000 -
- 66 -	944 -	— —	112 000 -	— 118 000 -
- 67 -	992 -	— —	118 000 -	— 124 000 -
- 68 -	1 040 -	— —	124 000 -	— 130 000 -
- 69 -	1 088 -	— —	130 000 -	— 136 000 -
- 70 -	1 136 -	— —	136 000 -	— 142 000 -
- 71 -	1 184 -	— —	142 000 -	— 148 000 -
- 72 -	1 232 -	— —	148 000 -	— 154 000 -
- 73 -	1 280 -	— —	154 000 -	— 160 000 -
- 74 -	1 344 -	— —	160 000 -	— 168 000 -
- 75 -	1 408 -	— —	168 000 -	— 176 000 -
- 76 -	1 472 -	— —	176 000 -	— 184 000 -
- 77 -	1 536 -	— —	184 000 -	— 192 000 -
- 78 -	1 600 -	— —	192 000 -	— 200 000 -
- 79 -	1 680 -	— —	200 000 -	— 210 000 -
- 80 -	1 760 -	— —	210 000 -	— 220 000 -
- 81 -	1 840 -	— —	220 000 -	— 230 000 -
- 82 -	1 920 -	— —	230 000 -	— 240 000 -
- 83 -	2 000 -	— —	240 000 -	— 250 000 -
- 84 -	2 080 -	— —	250 000 -	— 260 000 -
- 85 -	2 160 -	— —	260 000 -	— 270 000 -
- 86 -	2 240 -	— —	270 000 -	— 280 000 -
- 87 -	2 320 -	— —	280 000 -	— 290 000 -
- 88 -	2 400 -	— —	290 000 -	— 300 000 .
- 89 -	2 480 -	— —	300 000 -	— 310 000 -
- 90 -	2 600 -	— —	310 000 -	— 325 000 -
- 91 -	2 720 -	— —	325 000 -	— 340 000 -
- 92 -	2 840 -	— —	340 000 -	— 355 000 -
- 93 -	2 960 -	— —	355 000 -	— 370 000 -
- 94 -	3 080 -	— —	370 000 -	— 385 000 -
- 95 -	3 200 -	— —	385 000 -	— 400 000 -
- 96 -	3 360 -	— —	400 000 -	— 420 000 -
97 -	3 520 -	— —	420 000 -	— 440 000 -

Nr. 98 til 3 720 kr. til det dokument, som lyder paa mer end 440 000 kr. og ikke over 465 000 kr. 23 febr.

- 99 -	3 920 -	—	—	465 000 -	—	490 000 -
- 100 -	4 120 -	—	—	490 000 -	—	515 000 -
- 101 -	4 320 -	—	—	515 500 -	—	540 000 -
- 102 -	4 560 -	—	—	540 000 -	—	570 000 -
- 103 -	4 800 -	—	—	570 000 -	—	600 000 -
- 104 -	5 040 -	—	—	600 000 -	—	630 000 -
- 105 -	5 280 -	—	—	630 000 -	—	660 000 -
- 106 -	5 560 -	—	—	660 000 -	—	695 000 -
- 107 -	5 840 -	—	—	695 000 -	—	730 000 -
- 108 -	6 120 -	—	—	730 000 -	—	765 000 -
- 109 -	6 400 -	—	—	765 000 -	—	800 000 -
- 110 -	6 720 -	—	—	800 000 -	—	840 000 .
- 111 -	7 040 -	—	—	840 000 -	—	880 000 -
- 112 -	7 360 -	—	—	880 000 -	—	920 000 -
- 113 -	7 680 -	—	—	920 000 -	—	960 000 -
- 114 -	8 000 -	—	—	960 000 -	—	1 000 000 -
- 115 -	8 400 -	—	—	1 000 000 -	—	1 050 000 -
- 116 -	8 800 -	—	—	1 050 000 -	—	1 100 000 -

og saa fremdeles kr. 400 for hvert antal av kr. 50 000, som summen er høiere end kr. 1 100 000.

Post 2.

Skattebeslutning om stempelavgift av spillekort.

Stempelavgift til statskassen av spillekort for samme tid erlægges med kr. 0,70 pr. spil.

Kongelig resolution *), hvorved der i henhold til § 53, passus 5, i lov om bygningsvæsenet i Trondhjem av 11 juni 1906 meddeles stadfæstelse paa de av Trondhjems bystyre i møte den 17 december 1908 vedtagne forskrifter om indredning og drift av heiseanlæg i Trondhjem og regulativ for betaling til bykassen for besigtigelse m. v. 23 febr.

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse paa »Legatet til Vilhelm Lyngs Minde, stiftet av kjøbmand E. Olsen Berg og hustru Mathilde f. Fagerholt«, hvilket legat er oprettet ved Mathilde Olsen Bergs testament av 10 juli 1905 samt paa de for dette legat den 23 november 1908 utfærdigede statuter, dog med en enkelt forandring. 23 febr.

*) Bekjendtgj. 24 febr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 8, hvor forskriftene er indtat.

23 febr. **Kongelig resolution**[1]), hvorved:

1. Stortingets beslutninger av 3 februar 1909 angaaende bevilgning av utgifter ved Arbeiderbruk- og Boligbanken for budgetterminen 1909—10, og angaaende forøkelse av bankens grundfond befales tat tilfølge.
2. Finans- og Tolddepartementet bemyndiges til at utfærdige den til grundfondsforøkelsen besluttede $3^3/_4$ % statsobligation paa kr. 2 000 000,00, hvilken blir at avdra i 60 likestore halvaarlige terminer, dog saaledes at der i obligationen forbeholdes statskassen adgang til i tilfælde at erlægge større avdrag eller helt at indfri gjælden før utløpet av den ovennævnte tilbakebetalingstid.

23 febr. **Kongelig resolution,** hvorved:

1. Et utkast til forandringer i det ved stortingsbeslutning av 26 juni og kongelig resolution av 27 juli 1896 fastsatte reglement for pensionsvæsenet m. v. ved Kongsberg Sølvverk og Mynten godkjendes.
2. — — —.

24 febr. **Skrivelse** fra Utenriksdepartementet, hvori meddeles, at ifølge officiel underretning fra det Nederlandske Utenriksministerium har, foruten de tidligere nævnte magter, nu ogsaa Persien ratifisert overenskomsten og — under 26 februar 1908 — deponert sit ratifikationsdokument i Haag. Ifølge samme officielle underretning har Sverige tiltraadt overenskomsten under 1 januar 1908.

24 febr. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til en sorenskriver angaaende beregning av gebyr for samtidig begjært panteattest vedkommende en fast eiendom og attest om mulige tinglysninger vedkommende eieren, anmerket i personalregistret.

Departementet uttaler, at der maa beregnes gebyr som for to panteattester med kr. 8,00.

24 febr. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til amtmanden i Nedenes amt, hvori uttales, at en fra utlandet til Norge før 30te september 1907 indflyttet person antages at være skattepligtig for det paafølgende aar til den kommune i Norge, hvor han har tat ophold, ogsaa av den indtægt, som han i tiden fra 1 oktober 1906 til 30

---

[1]) Se St. prp. nr. 1, hovedpost X, kap. 8, indst. S. XVI C med tillæg, St.tid. side 82—85.

Grundfondet forøket med 2 millioner kroner, til hvis dækkelse der skal utfærdiges en $3^3/_4$ pct. rentebærende statsobligation, amortisabel i 30 aar.

september 1907 har erhvervet i utlandet, jfr. departementets i Lovtidenden og Meddelelser vedkommende Ligningsvæsenet nr. 2 indtagne skrivelse av 22 mai 1890. 24 febr.

Skrivelse fra Arbeidsdepartementet til amtmanden i Romsdals amt, hvori angaaende spørsmaalet om, hvorvidt cementsten ansees som ildfast taktækнings-materiale, meddeles, at Brandforsikrings-indretningen har uttalt, at cementtaksten av utseende som almindelig takskifer, men tykkere, er anvendt paa adskillige bygninger i Kristiania og har været anset som ildfast tækkemateriale ved bygningernes klassifikation til forsikring i indretningen. 25 febr.

I henhold hertil antar departementet, at cementtaksten av den av Brandforsikrings-indretningen nævnte beskaffenhet bør ansees som lovlig taktæknings-materiale.

Skrivelse fra Handelsdepartementet til amtmanden i Lister og Mandals amt, hvori departementet antar, at en fra en handelsborger med borgerskap ældre end 1881 til vedkommende magistrat avgit erklæring saalydende: »Det meddeles herved, at jeg ikke agter at drive smaasalg av vin eller øl i kommende aar 1905« maa betragtes som en endelig fraskrivelse av retten til smaasalg av vin, og at han saaledes ikke længer har adgang til at drive saadant salg uten at løse bevilling. 26 febr.

Kongelig resolution*), hvorved den av Bergens kommunestyre under 21 september f. a. og 29 januar d. a. besluttede lukningsvedtægt for utsalgssteder i Bergen stadfæstes i henhold til lov om lukningstid for utsalgssteder av 31 mai 1900. 27 febr.

Kongelig resolution**), hvor der i medhold av lov om pigtraads anvendelse til gjærde av herredsstyre, Nordre Bergenhus amt, i møte den 6 oktober 1908 14 juli 1893 § 1 meddeles stadfæstelse paa en av Breims herredsstyre fattet beslutning, hvorved fastsættes regler for anvendelse av pigtraad til gjærde inden herredet. 27 febr.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes, at den administrative realitetsbehandling av saker, vedrørende Norges handels- og sjøfarts-traktatmæssige forhold til fremmede magter blir at overføre fra Departementet for Handel, Sjøfart og Industri til Utenriksdepartementet. 27 febr.

*) Bekjendtgj. 2 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 9, hvor vedtægten er indtat.

**) Bekjendtgj. 2 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 9, hvor beslutningen er indtat.

27 febr. **Kongelig resolution**, hvorved Kirke- og Undervisningsdepartementet bemyndiges til av de Øiestads sogneprestembede under Arendals provsti i Kristiansands stift tilliggende kapitaler at anvende

1) kr. 5 200,00 til indkjøp for det offentlige av eiendommene Fjeldsted (med paastaaende bygninger), og Myrvang gaards nr. 36, bruks-nr. 69, 98 og 99 av skyld henholdsvis 8 øre, 10 øre og 4 øre i Øiestads herred og tinglag til bruk og beboelse for sognepresten i Øiestad og
2. det fornødne til dækkelse av utgifter ved de nævnte eiendommes indkjøp og ved utbedring av gjærder og veier etc.

27 febr. **Kongelig resolution**, hvorved meddeles stadfæstelse paa den av forstanderskapet for Stokke sparebank i møte den 4 februar 1909 vedtagne forandring av § 17 i bankens ved høieste resolution av 17 mai 1890 og senere resolutioner stadfæstede plan.

2 mars. **Skrivelse** fra Handelsdepartementet til byfogden i Kristiansund i anledning av en forespørsel om en indførelse i skibsregistret av et tidligere tinglæst skadesløsbrev i et samtidig registrert fartøi er at sidestille med den fornyelse av tinglysning, som er foreskrevet for skadesløsbrev efter lov av 6 mars 1869 § 1, jfr. registerlovens § 27.

Departementet er med byfogden tilbøielig til at anta, at den stedfundne registrering av dokumentet samtidig med fartøiets indførelse i registret ikke kan tillægges den virkning, at en ny tiaarsfrist efter lov av 6 mars 1869 skulde ta sit utgangspunkt herfra. Ved ny registrering av dokumentet, der foretages mer end 10 aar efter den oprindelige tinglysning, men inden 10 aar efter dokumentets overførelse til skibsregistret, vil der saaledes bli at erlægge vanlig registreringsgebyr.

2 mars. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til amtmanden i Hedemarkens amt, hvori paa forespørsel fra et formandskap uttales, at en lensmand antages berettiget til at beregne gebyr efter sportellovens § 119 for læsning og opslag av bekjendtgjørelse om ligningsforretningens og herredsbudgettets utlæggelse, jfr. departementets utgave av sportelloven, § 119 note 4.

Da formandskapet hadde henvist til en replikveksel ved sportellovens behandling i Odelstinget (Forhandlinger i Odelstinget 1897 side 1074), hvor vedkommende repræsentanter gik ut fra den motsatte forstaaelse av sportelloven i dette punkt, bemerker departementet, at Sportelkommissionen i sit utkast til ny sportellov § 130 (indstillingens side 46) hadde foreslaat indtat en bestemmelse, hvorefter lensmanden ikke længer skulde

ha betaling for bekjendtgjørelser om kommunale anliggender. I 2 mars.
Ot. prop. nr. 22 for 1893 angaaende utfærdigelse av ny sportellov side 84 uttalte departementet, at man hadde fundet det upaakrævet og ubillig at paalægge lensmanden uten godtgjørelse at besørge læsning og opslag av bekjendtgjørelse om kommunale anliggender, selv om bekjendtgjørelsen sker ifølge lov eller lovhjemlet forskrift. I overensstemmelse hermed blev bestemmelsen foreslaat forandret, saa at lensmanden skulde faa den almindelige betaling for disse bekjendtgjørelser. I den saaledes foreslaaede form blev bestemmelsen vedtat. Like overfor hvad der saaledes fremgaar av sportellovens forarbeider, antages der ikke at kunne lægges nogen vegt paa den omhandlede replikveksel ved lovens behandling i Odelstinget.

Skrivelse fra Finansdepartementet til amtmanden i Buske- 2 mars.
ruds amt angaaende beregning av gebyr for attest paa en tidligere tinglyst obligation med pant i 18 forskjellige eiendomme om, at den i tinglysningspaategningen anmerkede vanhjemmels-paategning for samtlige eiendommes vedkommende kunde bortfalde, og at endel anmerkede heftelser var avlyst.

Departementet uttaler, at gebyret antages at maatte beregnes efter sportellovens § 77 med kr. 38,00, jfr. departementets i Lovtidenden indtagne skrivelser av 13 januar og 16 juni 1898.

Skrivelse fra Justisdepartementet (Medicinaldirektøren) til 3 mars.
amtmanden i Nordlands amt, hvorved bestemmes, at der fra Hadsels og Eidsfjordens jordmordistrikter av Hadsels herred i Nordlands amt utskilles et nyt distrikt, Langøens jordmordistrikt, omfattende endel av Ytre Eidsfjorden, nemlig gaardene fra og med Helfjord til og med Solum samt den del av Langøen, som nu tilhører Hadsels jordmordistrikt, nemlig gaardene fra og med Slotternes til og med Jerstad.

Omreguleringen træder i kraft fra den tid særskilt jordmor ansættes i det nye distrikt.

Skrivelse fra Handelsdepartementet til amtmanden i 3 mars.
Søndre Trondhjems amt, hvorved meddeles, at da der ikke er adgang til utenfor Nordlands, Tromsø og Finmarkens amter at drive omførselshandel i henhold til handelslovens § 22, skal der ikke utfærdiges næringsbrev paa saadan handel, naar det er paa det rene, at vedkommende ikke vil drive omførselshandel i nævnte amter.

Der tilføies, at den i handelslovens § 25 omhandlede tilladelse kan meddeles personer ogsaa utenfor deres bostedskommune, men bør ikke gives for flere herreder under ett.

4 mars. **Cirkulære** fra Arbeidsdepartementet, Poststyrelsen, hvori meddeles følgende rettelser i den norske postanstaltfortegnelse:

Fra 15 februar 1909 benævnes Sørumssandens postaapneri Sørumsand.

Espe postaapneri er i postanstaltfortegnelsen for 1908 feilagtig opført som hørende under Haugesunds istedenfor under Bergens postdistrikt.

5 mars. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til justissekretæren i Kristiania byret, hvori uttales, at sjøretsmedlemmene antages alene at tilkomme betaling for ett møte (sportellovens § 92) i et tilfælde, hvor en sjøretssak blev optat tildoms, fordi den ene parts advokat møtte for sent, og hvor saken samme dag, før retten var hævet, men efter at sjøretsmedlemmene hadde underskrevet protokollen, blev reassumert.

16 febr. 6 mars. **Voldgiftskonvention***) mellem Norge og Danmark med undertegningsprotokol, undertegnet i Kjøbenhavn 8 oktober 1908**).

Hans Majestæt Kongen av Norge og Hans Majestæt Kongen av Danmark, som i det øiemed at bringe de grundsætninger til anvendelse, der uttales i artiklerne 37—40 i den i Haag den 18 oktober 1907 avsluttede konvention angaaende internationale stridigheters bilæggelse ad fredelig vei, ønsker at indlede forhandlinger om avslutning av en obligatorisk voldgiftskonvention, har til sine befuldmægtige utnævnt:

Hans Majestæt Kongen av Norge: Herr George Francis Hagerup, Dr. jur. & philos., Hans Majestæts overordentlige utsending og befuldmægtigede minister i Kjøbenhavn,

og Hans Majestæt Kongen av Danmark: Herr Greve Frederik Christopher Otto Raben-Levetzau, Hans Majestæts kammerherre og utenriksminister; hvilke, efter at ha meddelt hverandre sine

Hans Majestæt Kongen af Norge og Hans Majestæt Kongen af Danmark, som i det Øiemed at bringe de Grundsætninger til Anvendelse, der udtales i Artiklerne 37—40 af den i Haag den 18 Oktober 1907 afsluttede Konvention angaaende internationale Stridigheders Bilæggelse ad fredelig Vej, ønske at indlede Forhandlinger om Afslutning af en obligatorisk Voldgiftskonvention, have til Deres Befuldmægtigede udnævt:

Hans Majestæt Kongen af Norge: Herr George Francis Hagerup, Dr. jur. & philos., Hans Majestæts overordentlige Gesandt og befuldmægtigede Minister i Kjøbenhavn,

og Hans Majestæt Kongen af Danmark: Herr Greve Frederik Christopher Otto Raben-Levetzau, Hans Majestæts Kammerherre og Udenrigsminister; hvilke, efter at have meddelt hverandre deres

*) Indtat i Overenskomster nr. 1 for 20 mars.

**) Konventionen er ratificert ved kongelig resolution av 16 februar 1909. Ratifikationerne er utvekslet i Kjøbenhavn 6 mars 1909.

fuldmagter, som befandtes i god og behørig form, er kommet overens om følgende artikler:

Artikel 1.

De høie kontraherende parter forpligter sig til at henvise til avgjørelse ved voldgift de tvistigheter, som maatte opstaa mellem dem og som ikke har kunnet løses ved direkte diplomatiske underhandlinger, forsaavidt de ikke berører de respektive landes uavhængighet eller integritet.

Artikel 2.

De stridigheter, som saaledes er av den art, at de skal henvises til voldgift, skal avgjøres av den ved konventionen av 29 juli 1899 oprettede permanente voldgiftsdomstol i Haag, medmindre de høie kontraherende parter ved særlig avtale blir enige om at henvise stridighetерne til en anden domstol eller til særlig utsete voldgiftsmænd.

Artikel 3.

De høie kontraherende parter forpligter sig til ikke paa grund av artikel 1 at forlange tvistigheter undtat for obligatorisk voldgift, naar spørsmaalet er om fortolkning eller anvendelse av nogen mellem dem indgaat overenskomst av hvilkensomhelst slags.

Artikel 4.

De høie kontraherende parter er enige om, at medmindre tvistigheten angaar fortolkningen eller anvendelsen av en overenskomst mellem de to stater,

Fuldmagter, der befandtes i god og behørig Form, ere komne overens om følgende Artikler:

16 febr. 6 mars.

Artikel 1.

De høie kontraherende Parter forpligte sig til at henvise til Afgørelse ved Voldgift de Tvistigheder, som maatte opstaa mellem dem, og som ikke have kunnet løses ved direkte diplomatiske Underhandlinger, forsaavidt de ikke berøre de respektive Landes Uafhængighed eller Integritet.

Artikel 2.

De Stridigheder, der saaledes ere af den Art, at de skulle henvises til Voldgift, skulle afgøres af den ved Konventionen af 29 Juli 1899 oprettede permanente Voldgiftsdomstol i Haag, medmindre de høje kontraherende Parter ved særlig Aftale blive enige om at henvise Stridighederne til en anden Domstol eller til særlig udsete Voldgiftsmænd.

Artikel 3.

De høie kontraherende Parter forpligte sig til, ikke paa Grund af Artikel 1 at forlange Tvistigheder undtaget fra obligatorisk Voldgift, naar Spørgsmaalet er om Fortolkning eller Anvendelse af nogen mellem dem indgaaet Overenskomst af hvilkensomhelst Slags.

Artikel 4.

De høje kontraherende Parter ere enige om, at medmindre Tvistigheden angaar Fortolkningen eller Anvendelsen af en Overenskomst mellem de to Stater,

16 febr. 6 mars.

skal artikel 1 ikke være anvendelig paa tvistigheter, som maatte opstaa mellem en undersaat av en av parterne og den anden kontraherende stat, naar domstolene, ifølge denne stats lovgivning, er kompetente til at paadømme stridsspørsmaalet.

Artikel 5.

Denne overenskomst skal ogsaa anvendes i det tilfælde, at en opstaat tvist har sin grund i faktiske forhold, som er opstaat før ovenskomstens avslutning.

Artikel 6.

Naar voldgift skal anvendes, skal de høie kontraherende parter, naar ikke andre bestemmelser træffes, i alt hvad angaar utnævnelse af voldgiftsmændene og volgiftsproceduren rette sig efter forskrifterne i konventionen av 18 oktober 1907 om internationale stridigheters bilæggelse ad fredelig vei.

Artikel 7.

Hvis de høie kontraherende parter, naar voldgift skal anvendes, ikke blir enige om indholdet av det kompromis, som omhandles i forannævnte konvention av 18 oktober 1907 art. 52, og hvis de ikke bestemmer en anden fremgangsmaate for dets istandbringelse, skal den faste domstol i Haag være bemyndiget til at fastsætte kompromisset overenstemmende med artiklerne 53 og 54 i samme konvention.

skal Artikel 1 ikke være anvendelig paa Tvistigheder, der maatte opstaa mellem en Undersaat af en af Parterne og den anden kontraherende Stat, naar Domstolene ifølge denne Stats Lovgivning, ere kompetente til at paadømme Stridsspørgsmaalet.

Artikel 5.

Denne Overenskomst skal ogsaa anvendes i det Tilfælde, at en opstaaet Tvist har sin Grund i faktiske Forhold, som ere opstaaede før Overenskomstens Afslutning.

Artikel 6.

Naar Voldgift skal anvendes, skulle de høie kontraherende Parter, naar ikke andre Bestemmelser træffes, i alt hvad angaar Udnævnelse af Voldgiftsmændene og Voldgiftsproceduren rette sig efter Forskrifterne i Konventionen af 18 Oktober 1907 om internationale Stridigheders Bilæggelse ad fredelig Vej.

Artikel 7.

Hvis de høie kontraherende Parter, naar Voldgift skal anvendes, ikke blive enige om Indholdet af det Compromissum, der omhandles i forannævnte Konvention af 18 Oktober 1907 Artikel 52, og hvis de ikke bestemme en anden Fremgangsmaade for dets Istandbringelse, skal den faste Domstol i Haag være bemyndiget til at fastsætte Compromissum'et overensstemmende med Artiklerne 53 og 54 i samme Konvention.

Artikel 8.

Voldgiftskjendelsen skal, naar der findes anledning dertil, indeholde bestemmelse om tiden, inden hvilken den skal bringes til utførelse.

Artikel 9.

Denne overenskomst gjælder i ti aar, regnet fra undertegningens dato, og forlænges for et lignende tidsrum, saafremt den ikke opsiges fra nogen av siderne mindst to aar før tiaarsperiodens utløp.

Artikel 10.

Denne konvention skal ratificeres saa snart ske kan, og ratifikationerne skal utveksles i Kjøbenhavn.

Til bekræftelse herav har de respektive befuldmægtigede undertegnet nærværende konvention og forsynet den med sine segl.

Utfærdiget i Kjøbenhavn, i to eksemplarer, den 8de oktober 1908.

F. Hagerup.
(L. S.)

16 febr.
6 mars.

Artikel 8.

Voldgiftskendelsen skal, naar der findes Anledning dertil, indeholde Bestemmelse om Tiden, indenfor hvilken den skal bringes til Udførelse.

Artikel 9.

Denne Overenskomst gælder i ti Aar, regnede fra Undertegnelsens Dato, og forlænges for et lignende Tidsrum, saafremt den ikke opsiges fra nogen af Siderne mindst to Aar før Tiaarsperiodens Udløb.

Artikel 10.

Denne Konvention skal ratificeres, saa snart ske kan, og Ratifikationerne skal udveksles i Kjøbenhavn.

Til Bekræftelse heraf have de respektive Befuldmægtigede undertegnet nærværende Konvention og forsynet den med deres Segl.

Udfærdiget i Kjøbenhavn, i to Eksemplarer, den 8de Oktober 1908.

Raben-Levetzau.
(L. S.)

Protokol. Ved undertegningen av den mellem Norge og Danmark idag avsluttede konvention om tvistigheters henvisning til avgjørelse ved voldgift er de undertegnede befuldmægtigede kommet overens om følgende:

Enhver part avgjør selv spørsmaalet om, hvorvidt den tvistighet, som er opstaat, berører landets uavhængighet eller integritet og følgelig er av den beskaffenhet, at den er indbefattet blandt de tvistigheter, som ifølge konventionens artikel 1 er undtat fra obligatorisk voldgift.

Til bekræftelse har de befuldmægtigede avfattet denne protokol, som skal ha samme kraft og virkning, som om dens bestemmelser var optat i selve konventionen.

Utfærdiget i Kjøbenhavn i to eksemplarer, den 8 Oktober 1908.

F. Hagerup.
(L. S.)

Raben-Levetzau.
(L. S.)

6 mars. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til amtmanden i Nordre Trondhjems amt foranlediget ved en forespørsel fra en ligningskommission om lovligheten av at bekjendtgjøre ligningsforretningens utlæggelse ved opslag istedenfor ved læsning fra kirkebakken. Departementet uttaler, at den forandrede bekjendtgjørelsesmaate ikke antages at komme i strid med bestemmelsen i landsskattelovens § 47, saafremt bekjendtgjørelse ved opslag ogsaa ellers benyttes og maa ansees for en fuldt hensigtsmæssig maate at bringe ligningsforretningens utlæggelse til almindelig kundskap.

8 mars. **Rundskrivelse** fra Forsvarsdepartementet angaaende trangsattester:

Halvt familietillæg er som bekjendt betinget av, at trang for familien er opstaat som følge av forsørgerens fravær i vaabenøvelser.

For saavidt mulig at opnaa en retfærdig utbetaling av dette tillæg i overensstemmelse med den til grund for bevilgningen liggende forutsætning har departementet latt skemaet for trangsattester forsyne med følgende utdrag av en skrivelse fra departementet av 29 november 1905:

»Trang ansees opstaat, naar familien — paa grund av mandens fravær — ikke kan skaffe sig underhold uten at ty til fattigvæsenet eller sælge sine eiendele. Denne omstændighet, at familien maa ty til kredit, berettiger ikke ubetinget til understøttelse. Men saafremt gjælden ikke kan ordnes inden rimelig tid og heller ikke uten altfor store ofre, bør understøttelse gives. Om dette er tilfælde, maa være overlatt til attestutstederens skjøn.«

Omend befalet intet har med selve attestationen at gjøre, bør de dog ved retledning av de mandskaper, der gjør henvendelse om trangsbidrag, kunne forhindre, at attest søkes, naar trang i henhold til ovenstaaende ikke foreligger.

8 mars. **Skrivelse** fra Justisdepartementet til Finans- og Tolddepartementet, hvori uttales, at et toldkammer antages at være berettiget og forpligtet til at opgi indførte kvanta brændevin til private forbrukere, naar begjæring herom fremsættes av politiet. Straffeprocesloven § 178 indeholder nemlig ikke nogen hindring mot, at toldvæsenets funktionærer føres som vidner om, hvad der i deres gjerning er blit dem bekjendt, og de bør da formentlig heller ikke undslaa sig for at avgi opgaver, naar begjæring fremkommer underhaanden fra politiet i anledning av en straffesak.

9 mars. **Kongelig resolution***), hvorved der i henhold til lov av

*) Bekjendtgj. 10 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 10, hvor beslutningen er indtat.

22 mai 1875 angaaende adgang til at gi dramatiske og andre offentlige forestillinger m. v. meddeles stadfæstelse paa en av herredsstyret for Merakers herred, Nordre Trondhjems amt, under 7 september og 29 december 1908 fattet beslutning om fastsættelse av avgift av offentlige forestillinger og forevisninger. 9 mars.

Kongelig resolution *), hvorved den av Levangers bystyre under 5 februar d. a. fattede beslutning om tillæg til den ved kongelig resolution av 2 september 1903 approberte lukningsvedtægt for byens utsalgssteder stadfæstes, saaledes at tillægget indtages som § 5 og vedtægtens nuværende § 5 blir § 6. 9 mars.

Kongelig resolution **), hvorved et under 1 februar 1909 vedtat utkast til fællesfløtningsregler for Aargaardselvens vasdrag, Nordre Trondhjems amt, approberes i henhold til lov angaaende vasdragenes benyttelse m. v. av 1 juli 1887 § 59. 9 mars.

Kongelig resolution, hvorved Stortingets beslutning[1]) av 23 februar 1909 angaaende endel bevilgninger av Oplysningsvæsenets Understøttelsesfond og Kapitalfond for terminen 1 juli 1909 til 30 juni 1910 befales tat tilfølge. 9 mars.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes, at: 9 mars.

I. Der i reglement for bergeksamen av 7 mai 1894 gjøres følgende forandringer:

I § 4 indtages ordet »kemi« efter fysik, hvorhos ordene »desuten to skriftlige opgaver i maskinlære« utgaar.

I § 10 utgaar ordet »kemi«, hvorhos som sidste led indtages »Desuten to skriftlige opgaver i maskinlære«.

I § 11 indskytes efter 10) grubedrift »(karakteren for grubedrift dannes av de særskilte karakterer for grubedrift, opberedning og grubemaaling, idet karakteren for grubedrift regnes = $^1/_2$ og for hver av de andre to fag = $^1/_4$. Hvis den ved denne beregning fremkomne anden decimal er mindre end 5, kastes den bort; i motsat fald økes første decimal med 1)«.

---

*) Bekjendtgj. 10 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 10, hvor tillægget er indtat.

**) Bekjendtgj. 10 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 10, hvor reglerne er indtat.

[1]) Se St. prp. nr. 2, avdeling A, samt avdeling C III B; indst. S I A. St.tid. side 397—408. Der bevilgedes bl. a. løn for en hjælpeprest for de øvre distrikter av prestegjeldene Grong og Lierne, samt avsavnsgodtgjørelse (kr. 200) til den resid. kap. i Selbu og tillæg til samme (kr. 100) for den resid. kap. i Brandbu.

9 mars. § 11, sidste led, skal lyde saaledes:
»Hvis fælleskarakteren for grubedrift, opberedning og grubemaaling eller karakteren for metallurgi er under 3,5 eller karakteren for noget av de øvrige fag under 4,5, ansees eksamen i vedkommende avdeling som ikke bestaat«.

II. Disse forandringer træder i kraft fra 1 januar 1910, dog saaledes at der er adgang til i 1909 at underkaste sig eksamen efter det ændrede reglement. Bestemmelsen om karakteren i grubedrift, opberedning og grubemaaling skal dog ikke gjælde for dem, som inden 1 januar 1910 allerede har avlagt prøve i grubemaaling efter det ældre reglement.

9 mars. **Kongelig resolution**, hvorved der i henhold til lov om fattigvæsenet av 19 mai 1900 §§ 28 og 33, jfr. § 40, meddeles stadfæstelse paa en plan for et sikkerhetsfond ved Hadelands Glasverk i Jevnakers herred, dog med nogen forandring.

9 mars. **Kongelig resolution**, hvorved der i henhold til § 50 i lov om fattigvæsenet av 19 mai 1900 meddeles samtykke til, at de to fattigdistrikter Tjølling og Østre Halsen, hvori Tjøllings herred i Jarlsberg og Larviks amt for tiden er delt, sluttes sammen til ett fattigdistrikt, jfr. Tjøllings herredsstyres beslutning om 11 november 1908.

9 mars. **Kongelig resolution**, hvorved meddeles stadfæstelse paa det av Hermann Nilssen Kryshoug og Erik Olsen Rikansrud oprettede »Hermann Nilssen Krosshougs og Erik Olsen Rikansruds Legat for Indremission i Aals prestegjeld« samt paa de for dette legat den 26 oktober 1908 utfærdigede statuter.

9 mars. **Kongelig resolution**, hvorved vaarsagetinget for Stadsbygdens tinglag, Fosens sorenskriveri, Søndre Trondhjems amt, fra og med aaret 1909 ophæves.

9 mars. **Kongelig resolution**, hvorved nedenstaaende utkast til tillæg til de ved kongelig resolution av 19 februar 1907 utfærdigede bestemmelser om anordning av Riksforsikringsanstaltens bestyrelse, gjældende den ved lov av 8 august 1908 oprettede ulykkesforsikring for fiskere, bifaldes.

§ 1. De med gjennemførelse av lov av 8 august 1908 om ulykkesforsikring for fiskere forbundne gjøremaal indordnes under Riksforsikringsanstaltens bestyrelse, idet den for denne gjældende instruks av 19 februar 1907 gjøres gjældende paa alle punkter, som ikke berøres av nedenstaaende ændrings- og suppleringsbestemmelser.

§ 2. Avgjørelser i henhold til fiskerforsikringsloven § 7 om utsættelse med utbetaling av erstatningsbeløp, foretages paa den i hovedinstruksen § 5 angivne maate. 9 mars.

§ 3. Alt regnskapsvæsen vedrørende ulykkesforsikringen for fiskere holdes adskilt fra de øvrige regnskaper. Forsikringens midler forvaltes særskilt og anbringes i banker eller i let realisable værdipapirer.

§ 4. Riksforsikringsanstalten har paa grundlag av de fra kommunerne indkomne mandtalslister samt de i ulykkesanmeldelserne m. v. indeholdte oplysninger at utarbeide statistik over fiskerforsikringen samt at utgi denne hvert aar, senest samtidig med den i denne instruks § 5 nævnte beretning.

§ 5. Senest inden 3 maaneder efter hvert kalenderaars utgang offentliggjør Riksforsikringsanstalten en beretning om sin virksomhet inden fiskerforsikringen med statusopgjør for det forløpne aar.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes, at 9 mars.

I. de av Faabergs samlag for handel med øl og vin i generalforsamllng den 9 januar 1909 vedtagne, og av Faabergs herredsstyre i møter den 12 januar og 12 februar næstefter godkjendte vedtægter i medhold av §§ 23 og 35 i lov om salg og skjænkning av brændevin m. v. av 17 mai 1904 stadfæstes som gjældende indtil videre, dog ikke for længere tid end 5 aar at regne fra 1 januar 1909, og med nogen forandringer.

II. — — —. III. — — —.

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse paa den av forstanderskapet for Gjesdals sparebank i møte den 20 februar 1909 vedtagne forandring av § 20 i bankens ved høieste resolution av 28 april 1896 stadfæstede plan. 9 mars.

Kongelig resolution, hvorved Stortingets beslutninger[1]) av 25 februar 1909 vedkommende toldvæse- 9 mars.

[1]) St. pr. nr. 1, hovedpost X, kap. 2, tit. 1; indst. S XXXIII A St.tid. side 419—431; der besluttedes: at 2 toldopsynsmandsposter av 2den klasse i Larviks tolddistrikt (Langesunds toldsted) inddrages fra 1 juli 1909, mot at der fra samme tid oprettes 2 opsynsmandsposter av 1ste klasse sammesteds, samt at der fra 1 juli 1909 oprettes:

5 toldopsynsmandsposter av 2den klasse i det Søndenfjeldske grændsetolddistrikt.

1 toldbetjentpost ved Drammens toldsted istedenfor den foreslaaede toldopsynsmand.

1 toldkassererembede ved Haugesunds toldsted (kr. 4 800,00 aarlig).

2 toldbetjentposter og 9 toldopsynsmandsposter av 1ste klasse i Bergens tolddistrikt.

3 leieposter i Bodø tolddistrikt ombyttes med 3 faste toldopsynsmandsposter av 1ste klasse.

1 leiepost i Tromsø tolddistrikt (Harstad) ombyttes med en fast toldopsynsmandspost av 1ste klasse.

9 mars. nets lønninger i budgetterminen 1 juli 1909—30 juni 1910 (hovedpost X, kap. 2, titel 1) befales tat tilfølge.

9 mars. **Kongelig resolution**, hvorved bestemmes, at

1. der i henhold til lovene av 9 august 1839 og 4 august 1845 meddeles approbation paa de i generalforsamling den 1 juni 1908 vedtagne love for livsforsikrings-selskapet »Andvake« paa betingelse av, at selskapet underkastes det offentliges kontrol gjennem en av Kongen opnævnt tilsynsmand, der lønnes av selskapet med 1000 kroner aarlig, og som efter en av vedkommende departement utfærdiget instruks har at kontrolere dets virksomhet.
2. — — —. 3. — — —.

10 mars. **Skrivelse** fra Finans- og Tolddepartementet til amtmændene, hvorved meddeles, at handelsberettigede, som i henhold til lov om tilvirkning, omdestillation og beskatning av brændevin m. v. av 15 august 1908 § 37 er meddelt ret til utsalg i mindre partier end 50 liter av denaturert brændevin, vil kunne erholde skattefri utlevering av saadant brændevin hos destillationer eller andre leverandører uten erhvervelse av særskilt bevilling paa fritagelse for at erlægge almindelig avgift eller told. Departementet vil nemlig for fremtiden meddele bevillingen til selve leverandøren, saaledes at den gjælder dennes salg til de nævnte handelsberettigede. Det blir som følge herav leverandørens sak at forskaffe sig bevilling til at levere de kvanta, som forlanges av de til smaasalg berettigede, mens de sidste blot behøver at fremsende til leverandøren den fra amtet mottagne meddelelse om den tilstaaede salgsret. Den omhandlede meddelelse bør paategnes erklæring om, at brændevinet udelukkende skal forhandles. Det tilføies, at den saaledes trufne ordning kun gjælder brændevin, denaturert med metylalkohol og pyridinbaser og bestemt til videre salg i ublandet stand.

Idet de i amtmandens distrikt værende politimyndigheter og de handelsberettigede, der er tilstaat ret til smaasalg av denaturert brændevin, bedes gjort bekjendt med foranstaaende, henstilles samtidig til amtmanden at knytte salgsretten til en viss paa forhaand bestemt mængde brændevin pr. aar og herom indta det fornødne i den skriftlige meddelelse til vedkommende samt i den indberetning hertil om de meddelte salgsrettigheter, som omhandles i tredje passus av § 37 i lov av 15 august 1908.

10 mars. **Skrivelse** fra Finans- og Tolddepartementet til overkontrolørerne, hvorved meddeles, at der for fremtiden vil

være adgang for brændevinsdestillatører og andre leverandører av brændevin, der ikke skal anvendes til drik, at erholde denaturert større kvanta brændevin til sukcessiv levering, eftersom der maatte melde sig kjøpere. 10 mars.

Dette gjælder saavel brændevin, der denatureres ved tilsætning med metylalkohol og pyridinbaser, som brændevin, der denatureres med terpentinolje og med benzol, og departementet vil for beskattet brændevins vedkommende tilstaa tilbakebetaling av erlagt avgivt, uanset om brændevinet er avsat eller ikke.

De denaturerte brændevinspartier forblir under det offentliges laas og utleveres ved kontrolvæsenets eller for indført brændevins vedkommende ved toldvæsenets mellemkomst til de kjøpere, som maatte legitimere sig som berettigede til at erholde utlevert det paagjældende brændevin uten almindelig skatteerlæggelse.

Ved denatureringsforretningene blir paa vanlig maate at beregne mængden av det denaturerte brændevin til beregning av den eieren tilkommende avgiftsgodtgjørelse eller den av brændevinet pligtige avgift eller told.

For disse denaturerte brændevinspartiers vedkommende blir der at føre egen lagerbok, i hvilken de indlagte og uttagne partier anføres med fustagenummer og litermængde, i mængden ogsaa indbefattet det anvendte kvantum denatureringsmidler. Ved hver forretnings avslutning underskrives protokollen saavel av tilsynsbetjenten som av brændevinsoplagets eier eller hans fuldmægtig. Én gang om aaret bør der foretages eftersyn, forsaavidt angaar disse oplag av denaturert brændevin, og herunder paasees, at de forhaandenværende beholdninger stemmer med denatureringsprotokollen og lagerboken, samt at der for de utgaaede partiers vedkommende foreligger legitimation for, at mottageren har været berettiget til at erholde samme utlevert.

Departementet vil endvidere samtykke i, at handelsberettigede, der i henhold til brændevinsavgiftslovens § 37 av amtmanden er meddelt ret til salg av denaturert brændevin i mindre mængder end 50 liter, erholder brændevin, denaturert med metylalkohol og pyridinbaser, utlevert skattefrit uten særskilt bevilling for hver enkelt, naar leverandøren skaffer sig bevilling til at avhænde brændevinet til de nævnte salgsberettigede uten erlæggelse av almindelig avgift eller told. De salgsberettigede eller leverandøren paa disses vegne vil ha at fremlægge for vedkommende kontrol- eller toldfunktionær den fra amtmanden mottagne skriftlige meddelelse om salgsretten forsynt med eller ledsaget av den anordnede erklæring om brændevinets anvendelse, og i henhold hertil vil saa utleveringen av det denaturerte brændevin finde sted. Den nævnte skriftlige meddelelse

10 mars. paategnes anførsel om det utleverte brændevin, angit i liter, og behandles forøvrig som et almindelig bevillingsdokument.

Ved samme leilighet meddeles, at departementet har samtykket i, at spiritus til antiseptisk bruk i den almindelige kirurgi og ved fødselshjælp utleveres i partier paa ned til 20 liter, og at den sendes direkte til vedkommende bevillingshaver, altsaa ikke igjennem politiet. Forsendelsen skal ske i plomberte eller forseglede kar, og bevillingshaveren skal samtidig av vedkommende told- eller kontrolbetjening underrettes om forsendelsen. Efter mottagelsen av spirituspartiet skal bevillingshaveren sende erkjendelse for samme med oplysning om, hvorvidt den paa forsendelseskarret anbragte forsegling eller plombering ved fremkomsten var i orden eller ikke, samt om, hvorvidt spirituspartiet er fremkommet i uformindsket stand.

12 mars. **Skrivelse** fra Handelsdepartementet til amtmanden i Akershus amt angaaende lovligheten av en av et herredsstyre fattet beslutning, gaaende ud paa, at ordføreren og politimesteren bemyndiges til for enkelte leiligheter at tillate skjænkning av øl og vin og bestemme avgiften herfor samt til for enkelte leiligheter at gjøre særlige undtagelser fra de ved ølbevillingenes meddelelse fastsatte tidsindskrænkninger.

Departementet uttalte i anledning herav, at det ansaa beslutningen for stridende mot § 27, 2det led, i lov om salg og skjænkning av brændevin m. v. av 17 mai 1904, hvorefter herredstyret alene har adgang til at meddele lensmanden den omhandlede bemyndigelse til for enkelte leiligheter at tillate skjænkning av øl og vin samt til at dispensere fra tidsindskrænkninger, fastsatte i henhold til samme §'s 1ste led. Fastsættelsen av avgiften tilligger herredstyret og kan ikke av dette overlates nogen anden.

13 mars. **Skrivelse** fra Arbeidsdepartementet, Poststyrelsen, hvorved meddeles, at ifølge skrivelse fra Utenriksdepartementet har Portugal ratifisert den i Berlin 3 november 1906 avsluttede internationale radiotelegraf-konvention (dog ikke tillægsoverenskomsten).

15 mars. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til en byfoged, hvori uttales, at sjøretsmedlemmer tilkommer sedvanlig betaling i beneficerte saker, hvilken betaling efter sportellovens § 97 skal utredes av statskassen. En i Lovtidenden indtat skrivelse fra Justisdepartementet av 27 april 1898, hvori uttales, at sjøretsmedlemmer ikke tilkommer noget gebyr i en saadan sak, vedrører en fortolkning av den ældre sportellov av 13 september 1830.

Kongelig resolution*), hvorved den av Søndre Odalens herredsstyre under 24 august f. a. og 15 februar d. a. besluttede vedtægt angaaende lukningstid for utsalgssteder i Søndre Odalens herred stadfæstes i henhold til lov om lukningstid for utsalgssteder av 31 mai 1900 som gjældende indtil videre. 16 mars.

Kongelig resolution*), hvorved den av Aurlands herredsstyre under 15 februar d. a. besluttede vedtægt angaaende lukningstid for utsalgssteder i Aurlands herred, stadfæstes i henhold til lov om lukningstid for utsalgssteder av 31 mai 1900 som gjældende indtil videre. 16 mars.

Kongelig resolution**), hvorved den av Narviks bystyre under 8 februar d. a. fattede beslutning om forandring i § 4 i den ved kongelige resolutioner av 9 september 1902, 6 december 1905 og 11 december 1908 approberte lukningsvedtægt for utsalgsteder i Narvik stadfæstes. 16 mars.

Kongelig resolution*), hvorved den av Stavangers kommunestyre under 24 november 1908 og 5 februar 1909 besluttede lukningsvedtægt for utsalgsteder i Stavanger stadfæstes i henhold til lov av 31 mai 1900 om lukningstid for utsalgssteder som gjældende indtil videre. 16 mars.

Kongelig resolution***), hvorved i henhold til lov om vaartorskefisket ved Romsdals amts kyst og fjorder av 1 juli 1907 § 25 bestemmes som gjældende indtil videre, at paabudet i nævnte lovparagrafs 1ste punktum om at alle fiskeredskaper skal være optat av sjøen inden midnat før søn- og helligdage ikke skal være gjældende inden den havstrækning som er tillagt Vestsmølens opsynsdistrikt. 16 mars.

Nærværende resolution træder i kraft straks.

Kongelig resolution†), hvorved der i medhold av § 6 i lov om vernskogens bevarelse m. v. av 8 august 1908 meddeles approbation paa de av herredsstyret for Hofs herred, Hedemarkens amt, i møte den 31 oktober 1908 besluttede vedtægter mot skogens ødelæggelse inden herredet, dog med nogen forandringer. 16 mars.

Kongelig resolution†), hvorved der i medhold av § 6 i lov om vernskogens bevarelse og mot skogens ødelæggelse m. v. 16 mars.

*) Bekjendtgj. 17 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 11, hvor vedtægten er indtat.

**) Bekjendtgj. 17 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 11, hvor vedk. §, saaledes som denne nu lyder, er indtat.

***) Bekjendtgj. 17 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 11.

†) Bekjendtgj. 17 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 11, hvor de approberte vedtægter er indtat.

16 mars. av 8 august 1908 meddeles approbation paa de av herredsstyret for Dovre herred, Kristians amt, i møte den 19 december 1908 besluttede vedtægter mot skogens ødelæggelse inden herredet, dog med endel forandringer.

16 mars. **Kongelig resolution***), hvorved i medhold av § 6 i lov om vernskogens bevarelse m. v. av 8 august 1908 meddeles approbation paa de av herredsstyret for Skatvals herred, Nordre Trondhjems amt, i møte den 9 februar 1909 besluttede vedtægter mot skogenes ødelæggelse inden herredet, dog med en enkelt forandring.

16 mars. **Kongelig resolution***), hvorved i medhold av § 6 i lov om vernskogens bevarelse og mot skogens ødelæggelse m. v. av 8 august 1908 meddeles approbation paa de av herredsstyret for Sørums herred, Akershus amt, i møte den 4 december 1908 besluttede vedtægter mot skogenes ødelæggelse inden herredet, dog med nogen forandringer.

16 mars. **Kongelig resolution,** hvorved meddeles stadfæstelse paa det ved sogneprest Thomas Fredrik Møllers og hustru Wenche Karine Møller, født Gasmanns, testament av 31 mai 1886, oprettede legat til bedste for husarme i Ids prestegjeld og paa de for dette legat utfærdigede statuter.

16 mars. **Kongelig resolution,** hvorved renterne av det fond, som i medfør av kongelig resolution av 21 juli 1894 er opsamlet ved indsendelse til Handelsdepartementet av sjømandsmulkter i henhold til sjøfartslovens § 101, jfr. § 102, efter fradrag av kr. 500,00 aarlig, der ved kongelig resolution av 3 oktober f. a. er tillatt anvendt til fordel for Gamlehjemmet for Trængende Sjømænd i Fredriksværn, indtil videre tillates anvendt til oprettelse av vandrebibliotek for sjømænd.

16 mars. **Kongelig resolution,** hvorved § 5, b, 1ste punktum, i det ved kongelig resolution av 4 juni 1904 fastsatte reglement om fribefordring og fragtnedsættelse ved Statsbanerne forandres saaledes:

Deltagere i møter kan erholde fragtmoderation som under a nævnt, saafremt saadan indrømmelse antages at ville være i jernbanens økonomiske interesse.

16 mars. **Kongelig resolution,** hvorved meddeles stadfæstelse paa de av forstanderskapet for Fyresdals sparebank i møte den 4 december 1905 vedtagne forandringer av

*) Bekjendtgj. 17 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 11, hvor de approberte vedtægter er indtat.

§§ 17 og 20 i bankens ved høieste resolution av 18 oktober 1898 stadfæstede plan. 16 mars.

Kongelig resolution, hvorved den av Stortinget den 9 mars 1909 fattede beslutning[1]) om omregulering av bergmesterstillingen ved Kongsberg Sølvverk, befales tat til følge. 16 mars.

Kongelig resolution, hvorved de i generalforsamling den 1 mars 1909 vedtagne nye love (gjældende fra 1 januar 1910) for Skiensfjordens Kreditbank approberes i henhold til lov av 6 august 1897 § 2 som trædende istedenfor bankens ældre ved resolutioner av 21 april 1902 og 12 juli 1906 approberte love. 16 mars.

Skrivelse fra Finansdepartementet til amtmanden i Smaalenenes amt, hvori departementet uttaler, at der maa beregnes gebyr efter sportellovens § 76 for attest om en kautionists vederheftighet vedkommende en kommissionær for Den Norske Arbeiderbruk- og Boligbank. Departementet bemerker, at bestemmelsen i sportellovens § 80 om, at attester paa kautionsbrev for offentlige oppebørselsbetjenter skal være gratis, ikke antages at kunne anvendes, da en saadan kommissionær ikke kan ansees for en offentlig oppebørselsbetjent. 16 mars.

Skrivelse fra Finansdepartementet til Revisionsdepartementet, hvori uttales, at der for behandling av to ved Bergens overret verserende saker, som ifølge rettens kjendelse blev forent til én sak, blot antages at burde beregnes ett behandlingsgebyr; jfr. Finansdepartementets i Lovtidenden indtagne skrivelse av 16 april 1904. 16 mars.

Skrivelse fra Finansdepartementet til Justisdepartementet angaaende spørsmaalet om, hvorvidt der fra skattelovgivningens side var noget til hinder for at approbere et herredsstyres beslutning om 3 aars skattefrihet for en av et privat selskap oprettendes fabrik. 20 mars.

Finansdepartementet uttaler, at en saadan beslutning ikke kan ansses stemmende med den gjældende skattelovgivning og deri forutsatte almindelige skattepligt, jfr. landskattelovens § 29, første led, og § 43, fjerde og femte led. Anser et herredsstyre det at være i kommunens interesse at yde bidrag til et privat foretagende inden herredet, kan dette ikke lovlig ske i

[1]) Se St. prp. nr. 26, tillæg til indst. S XXV. St. tid. side 584—588 (Gage kr. 3 600 aarlig med 2 alderstillæg av kr. 400 efter 5 og 10 aars tjeneste).

20 mars. form av paa forhaand besluttet og for ligningskommissionen og de øvrige skatydere bindende tilsagn om hel eller begrænset skattefrihet, men maa i tilfælde gives i form av direkte bevilgning av kommunekassen.

22 mars. **Skrivelse** fra Justisdepartementet til amtmanden i Nordre Trondhjems amt, hvorved meddeles, at departementet antar, at kvinder, som er indført i det kommunale stemmeretsmandtal, i tilfælde av forfald blandt forlikskommissærer og suppleanter i henhold til forlikslovens § 14 kan indkaldes til at gjøre tjeneste som forlikskommissær.

23 mars. **Lov***)[1]) indeholdende tillæg til lov om adgang til at erhverve skog, bergverk eller vandfald av 12 juni 1906.

§ 1. Lov om adgang til at erhverve skog, bergverk eller vandfald av 12 juni 1906 med tillægslove av 28 mai 1907 og 24 januar 1908 forblir gjældende fra 1 april 1909 indtil videre, dog i ethvert fald ikke længer end til opløsningen av indeværende storting.

§ 2. Nærværende lov træder i kraft den 1 april 1909.

23 mars. **Kongelig resolution****), hvorved bestemmes:

1. I henhold til lov av 28 mai 1881 om politivedtægter for rikets ladesteder, lov av 14 juli 1893 om pigtraads anvendelse til gjærde og lov av 22 mai 1875 om dramatiske og andre offentlige forestillinger m. v. meddeles stadfæstelse paa en av ladestedet Harstads formænd og repræsentanter under 5 juni og 17 december 1908 fattet beslutning til politivedtægter for nævnte ladested.
2. Kongelig resolution av 21 december 1893, ved hvilken der meddeltes stadfæstelse paa en av herredsstyret for Trondenes herred fattet beslutning bl. a. om politivedtægt for det daværende strandsted Harstad, ophæves forsaavidt fra den dag av, da den i post 1 omhandlede politivedtægt træder i kraft.

23 mars. **Kongelig resolution*****), hvorved der i henhold til lov av 17 juni 1869 om politivedtægter for rikets kjøpstæder og lov av 14 juli 1893 om pigtraads anvendelse til gjærde meddeles stadfæstelse paa en av Levangers formænd og repræsen-

*) Bekjendtgj. 24 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 12.
**) Bekjendtgj. 24 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 12, hvor vedtægtene er indtat.
***) Bekjendtgj. 24 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 12, hvor tillægget er indtat.
[1]) Stort. besl. 16 mars. Se indst. O. nr. 13, St.tid. forh. i Ot. side 15, i Lt. side 2.

tanter under 27 november 1908 fattet beslutning om tillæg til § 15 i den ved kongelig resolution av 9 september 1897 approberte politivedtægt for nævnte kjøpstad. 23 mars.

Kongelig resolution *), hvorved der i henhold til lov av 6 juni 1891 om politivedtægter for rikets herreder meddeles stadfæstelse paa en av herredsstyret for Ulsteins herred, Romsdals amt, under 28 januar 1909 fattet beslutning om tillæg til § 1 i den ved kongelig resolution av 28 september 1901 approberte politivedtægt for nævnte herred. 23 mars.

Kongelig resolution **), hvorved der i henhold til lov til beskyttelse av barn mot bruk av tobak av 19 april 1899 meddeles stadfæstelse paa en av herredsstyret for Sands herred, Stavangers amt, under 6 februar 1909 fattet beslutning til vedtægt for herredet angaaende salg av tobak til barn m. v. 23 mars.

Kongelig resolution ***), hvorved bestemmes: 23 mars.

I. Approbation i henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 meddeles paa den av herredsstyret for Masfjordens herred i Søndre Bergenhus amt under 2 juli 1903 fattede beslutning om nye almindelige forskrifter med hensyn til sundhetsvæsenet inden herredet, dog med nogen forandringer.

II. De ved kgl. resl. av 9 oktober 1875 approberte forskrifter med hensyn til sundhetsvæsenet inden det daværende Lindaas herred ophæves for Masfjordens herreds vedkommende fra den dag, ovennævnte sundhetsforskrifter træder i kraft.

Kongelig resolution †), hvorved der i henhold til § 89 i lov om bygningsvæsenet for landets byer av 27 juli 1896 meddeles approbation paa nedenstaaende av Fredrikstads bystyre i møte den 4 mars 1909 vedtagne tillægsbestemmelse til § 77 i nævnte lov, forsaavidt Fredrikstads by angaar: 23 mars.

»Gulvbjelker av træ skal i vaaningshus ha en mindste styrke, beregnet efter følgende formel:

$$\frac{b\ h^2}{430\ l^2} = a$$

*) Bekjendtgj. 24 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 12, hvor tillægget er indtat.

**) Bekjendtgj. 24 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 12, hvor vedtægten er indtat.

***) Bekjendtgj. 24 mars i Lovt. 1ste avd. nr. 12, hvor forskriftene er indtat.

†) Bekjendtgj. 24 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 12.

23 mars. b = bjelkens bredde i cm.,
h = bjelkens høide i cm.,
a = avstand fra midte til midte i meter,
l = fritliggende længde i meter.

Avstanden mellem bjelkerne maa ingensteds være over 90 cm. Mindre dimensioner end 8 cm. × 21 cm. (3″ × 8″) maa ikke brukes«.

23 mars. **Kongelig resolution***), hvorved der i henhold til § 88 i lov om bygningsvæsenet av 27 juli 1896 samt § 65 i lov om brandvæsenet av 15 august 1908 bestemmes, at de nævnte love skal være gjældende for strandstedet Sandnessjøen i Stamnes herred, Nordlands amt, indenfor følgende grænser:

Fra et × i berget ved sjøen paa prestegaarden Stamnes's indmark gaar grænsen i sydlig retning 130 m. til et × ved veien 100 m. vestenfor nuværende kirkegaardsmur. Videre i sydlig retning ca. 200 m. til et × i berget ovenfor Aasheim. Derfra i øst—sydøstlig retning 280 m. til et × i næsthøieste n. v. kant av Aasen. Videre i samme retning ca. 435 m. til et × ved hovedveien ret op for »Jægtskaret«. Herfra i samme retning ca. 105 m. til et × i berget ved strandlinjen i Sandnesvaagen. Derfra følger grænsen strandlinjen til utgangspunktet.

23 mars. **Kongelig resolution,** hvorved den godtgjørelse for utgifter til underhold, der i instruktion for gesandtskaperne av 25 august 1906 § 22 er fastsat for diplomatiske embeds- og tjenestemænd under tjenestereiser i det land, hvor de bor, ogsaa blir at utrede under disse tjenestemænds ophold i Norge under tjenestereiser efter opdrag av Utenriksdepartementet.

23 mars. **Kongelig resolution,** hvorved Stortingets beslutning[1]) av 25 februar sidstleden om bevilgning til abnormskole-

*) Bekjendtgj. 24 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 12.

[1]) St. prop. nr. 1, indtægtsbudgettets hovedpost V, kap. 3, tit. 13—22, utgiftsbudgettets hovedpost V, kap. 6. Indst. S IX. St.tid. side 410—415. Av beslutningen hitsættes:

1. Lærere og lærerinder ved abnormskolerne, som er ansat før 1 juli 1899 og som enten staar i lavere lønsgruppe eller lønnes efter 1ste sats i høiere gruppe, for terminen 1909—1910 opføres med et midlertidig lønstillæg av kr. 400,00 for lærere og kr. 200,00 for lærerinder,
2. de efter nævnte dag, men før 1 juli 1894 ansatte lærere og lærerinder ved abnormskolerne, som staar i lavere lønsgruppe eller lønnes efter 1ste sats i høiere gruppe, for terminen 1909—1910 opføres med et midlertidig lønstillæg av kr. 200,00 for lærere og kr. 100,00 for lærerinder.

Desuten bevilgedes endel andre lønstillæg.

væsenet for budgetterminen 1909—10 befales tat til- 23 mars.
følge.

Kongelig resolution, hvorved det tillates, at der i den 23 mars.
tid, som vil medgaa til restauration av Kinns kapel i Kinns prestegjelds hovedsogn i Bergens stift, avholdes gudstjeneste og kirkelige forretninger for kapeldistriktet i Bataldens bedehus — paa nærmere fastsatte betingelser.

Kongelig resolution, hvorved der meddeles skole- 23 mars.
bestyrerne Peter Christiansen Voss og Ole Johannesen ret til ved den av dem bestyrte skole Aars og Voss' skole i Kristiania at avholde middelskoleeksamen og artium med samme virkning som offentlige middelskoler paa nærmere fastsatte betingelser.

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse 23 mars.
paa det ved snekker Ole Larsen Farmens testament av 12 februar 1901 oprettede »Ole Larsen Farmens Legat« til missionsvirksomhet og paa de for dette legat den 12 december 1908 utfærdigede regler.

Kongelig resolution, hvorved den ved sportelloven av 6 23 mars.
august 1897 § 114, 1ste led, bestemte godtgjørelse for forkyndelser i private saker i medhold av samme §'s sidste led indtil videre forhøies til kr. 5,00 for forkyndelser for personer, som er bosat i »Vasfaret« i Hedalens sogn, Søndre Aurdals lensmandsdistrikt og tinglag, Kristians amt.

Kongelig resolution, hvorved i henhold til § 1 i lov 23 mars.
om sindssykes behandling og forpleining av 17 august 1848 meddeles Kristiania kommune autorisation til at foreta en utvidelse av det nuværende kommunale sindssykeasyl paa Dikemark i Askers herred ved opførelse overensstemmende med de av en arkitekt utarbeidede planer av en villabygning paa eiendommen Solberg mellem, gr.-nr. 90, br.-nr. 3, i Askers herred, beregnet paa optagelse av en kvindelig syk.

Kongelig resolution, hvorved det til Guldalens 23 mars.
lægedistrikt i Søndre Trondhjems amt hørende Holtaalens herred henlægges til Røros lægedistrikt i samme amt fra den tid, amtmanden bestemmer.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes, at en anden 23 mars.
læge end vedkommende embedslæge kan antages til indtil videre at forrette som ordfører i helseraadet for Askvolds herred i Ytre Søndfjords læge-

23 mars. distrikt, Nordre Bergenhus amt, mot en godtgjørelse av kr. 80,00 aarlig, som blir at utrede av de til tilfældige utgifter ved medicinalvæsenet bevilgede midler.

23 mars. **Kongelig resolution,** hvorved bl. a. bestemmes, at der i medhold av § 41 i lov om havne- og ringevæsenet m. v. av 10 juli 1894 oprettes et havnestyre for uthavnen Kalvaag i Bremangers herred, Nordre Bergenhus amt, saaledes at det havnestyret underlagte omraade begrænses av en ret linje fra Havrenesset paa Lisetlandet til varden paa Langskjærene. Derfra en ret Linje til varden ved indløpet til Oldersundet, hvorfra en ret linje til Prestegaardens vestre merke (grænse).

23 mars. **Kongelig resolution,** hvorved de ved de kongelige resolutioner av 4 november 1899 og 27 februar 1906 fastsatte statuter for »Generalmajor Otto Nyquists Legat« forandres saaledes, at disse statuter fremtidig kommer til at bli overensstemmende med et fremlagt utkast.

23 mars. **Kongelig resolution,** hvorved nedenstaaende utkast til instruks for den Norske Regjering bifaldes, som trædende istedenfor den ved kongelig resolution av 15 januar 1881 med senere tillæg og ændringer givne instruktion.

§ 1.

1. I Statsraadet, som bestaar av saa mange medlemmer som til enhver tid bestemt, er Statsministeren formand og kan som saadan forlange av ethvert av Regjeringens departementer enhver oplysning, som han maatte finde anledning til, om enhver under vedkommende departement hørende sak.

2. Ethvert av Statsraadets medlemmer er i regelen chef for et departement.

3. Statsraadet bistaaes av en statssekretær.

§ 2.

1. Regjeringens departementer er indtil videre:

1. For Utenrikske Anliggender.
2. » Kirke- og Undervisningsvæsenet.
3. » Justis- og Politivæsenet.
4. » Handel, Sjøfart og Industri.
5. » Landbruksvæsenet.
6. » de Offentlige Arbeider.
7. » Finans- og Toldvæsenet.
8. » Forsvarsvæsenet.
9. » Revisionsvæsenet.

2. Den nærmere fordeling av forretningene mellem departementerne foregaar i overensstemmelse med de forskjellige forskrifter, som derom til enhver tid er gjældende.

3. Paa samme maate forholdes med hensyn til forretningenes og personalets fordeling inden hvert enkelt departement.

4. Til fælles bistand for samtlige departementer har Statssekretæren at besørge protokollation m. v. av de beslutninger, som fattes i statsraadet.

§ 3.

Som departementschefer paaligger det statsraaderne, enhver for sit departements vedkommende, at paase og være ansvarlig for, at enhver til departementet indkommen sak tilbørlig behandles og fremmes til avgjørelse; at Statens og enhver borgers tarv nøie varetages; at offentlige regnskaper i ret tid avlægges, revideres og decideres; at departementernes embeds- og tjenestemænd tilholdes nøie at overholde sine pligter saavel med hensyn til tjenesten som like overfor almenheten.

§ 4.

1. I enhver sak, som forelægges enten Kongen eller den efter grundloven indsatte Midlertidige Regjering til avgjørelse, har den foredragende statsraad nøiagtig at fremstille sakens beskaffenhet tillikemed de væsentligste omstændigheter, som bør komme i betragtning ved dens avgjørelse, samt at fremsætte bestemt indstilling om hvad der efter hans formening bør besluttes i saken.

2. Den foredragende statsraad bør som regel ha med sig i statsraadet en referat-liste over de saker, som skal foredrages, samt saa mange avskrifter av listen, som til bruk under saksbehandlingen i statsraadet ansees nødvendig. Han avmerker paa stedet i sin referatliste de saker, som er avgjort.

3. Hvad her er bestemt om departements-foredrag skal ogsaa gjælde indstillinger, som undtagelsesvis ikke støtter sig til et saadant, men utgaar fra det samlede Statsraad. Saadanne indstillinger likesom dissenterende vota blir at indføre eller indhefte i en særskilt referat-protokol for Statssekretariatet, naar de er av det omfang, at de ikke uten ulempe kan indtages i de almindelige forhandlings-protokoller.

4. Statssekretæren har til saadan tid og paa saadan maate, som Statsraadets formand bestemmer, at fremlægge forhandlingsprotokol over de i statsraad avgjorte saker til underskrift av Statsraadets medlemmer. Ethvert medlem av Statsraadet kan kræve forhandlings-protokollen oplæst eller paa anden maate forvisse sig om, at det Statssekretæren har indført i forhandlingsprotokollen er overensstemmende med hvad der i statsraad er besluttet. Statssekretæren paraferer forhandlings-protokollen og er dermed ansvarlig for, at protokollen er overensstemmende med de av Kongen eller den Midlertidige Regjering fattede beslutninger.

23 mars. 5. Dissenterende vota er det den eller de dissenterendes pligt at formulere til forhandlings-protokollen.

6. Ethvert departements-foredrag bør snarest mulig indføres eller, forsaavidt det er trykt, indheftes i vedkommende departements referat-protokol.

§ 5.

1. Følgende saker kan avgjøres av vedkommende departement uten at foredrages for Kongen eller den Midlertidige Regjering:

a. De, som vedkommer regnskapsvæsenet samt regnskapers revision og decision i overensstemmelse med gjældende love, reglementer og bestemmelser.
b. Anvisninger av penger til utgifter og uttællinger overensstemmende med gjældende love og bevilgninger.
c. Saker, som kun vedkommer en bestemt iverksættelse av love og anordninger eller av resolutioner, git av Kongen eller den Midlertidige Regjering.
d. Saker, som ved love eller anordninger er overlatt til vedkommende departements avgjørelse eller som ved særskilte kongelige resolutioner er eller herefter maatte bli bestemt avgjort paa saadan maate.
e. Saker, som, om de end ikke likefrem hører under nogen av de foran nævnte, dog hittil stadig har været avgjort av vedkommende departement.

2. Saafremt i nogen sak vedkommende ikke maatte finde sig tilfredsstillet ved departementets avgjørelse, blir saken med fornødne oplysninger at foredrage for Kongen eller den Midlertidige Regjering. Det samme gjælder, hvis vedkommende departementschef finder nogen sak, som han efter foranstaaende er bemyndiget til selv at avgjøre, at være av den særegne betydning eller tvilsomme beskaffenhet, at den bør bringes ind for Kongen eller den Midlertidige Regjering.

§ 6.

Alle saker, hvorom det efter lovgivningens bud eller efter deres beskaffenhet tilkommer Kongen at træffe beslutning og hvis avgjørelse ikke efter grundlovens bestemmelser i saa henseende er betrodd den Midlertidige Regjering eller i henhold til derom gjældende bestemmelser er betrodd vedkommende departementer, blir at foredrage for Kongen paa den i § 4 foreskrevne maate.

§ 7.

1. Statssekretæren opbevarer rikets segl og er ansvarlig for, at det ikke uten behørig bemyndigelse blir paatrykt noget dokument. Han har at utfærdige og parafere alle akter, bestal-

linger m. v., som underskrives av Kongen eller av den Midler- 23 mars.
tidige Regjering, samt at indestaa for, at disse akter m. v. er i overensstemmelse med de faldne resolutioner eller de lovbestemmelser, efter hvilke dokumenterne er utfærdiget.

2. Fremdeles paaligger det Statssekretæren som chef for Statssekretariatet:

a. At besørge ført følgende protokoller:
   1. Særskilte hefter, indeholdende hvad der i ethvert møte av Kongen med samlet Statsraad er besluttet, hvilke hefter, efter at være parafert av Statssekretæren og kontrasignert av Statsministeren, forelægges Kongen til underskrift samt senere besørges indbundet og i likhet med de øvrige forhandlings-protokoller oversendt Odelstinget til gjennemgaaelse.
   2. To rækker av protokoller, autorisert av Statsraadets formand, hvori indføres saavel de i forrige nummer omhandlede beslutninger som de beslutninger, som fattes av den Midlertidige Regjering. Protokollerne underskrives av de medlemmer av Statsraadet, som har deltat i forhandlingene, efterat de forut er parafert av Statssekretæren.
   3. En referat-protokol for kollektive indstillinger samt dissenser, forsaavidt en saadan efter foranstaaende § 4 punkt 3 findes paakrævet.
   4. En av Statsraadets formand autorisert protokol over forhandlinger, hvis hemmeligholdelse ansees fornøden, og som forblir under Statssekretærens egen personlige forvaring.
   5. En av Statsraadets formand autorisert protokol for diplomatiske saker, som i statsraad er besluttet hemmeligholdt, og som forblir under Statssekretærens egen personlige forvaring.

b. At motta og aapne alle indløpende saker, forsaavidt de ikke har utskrift til et bestemt departement og oversende dem til rette vedkommende.

c. At paase, at alt stof, som skal tages ind i Lovtidendens første avdeling, snarest mulig føres ind av tidendens redaktør.

d. At opbevare samtlige ovenomhandlede forhandlings- og resolutions-protokoller samt at la føre fornødne journaler og fortegnelser over de ekspeditioner og akter, som passerer Statssekretariatet eller der utfærdiges, samt kopibok for utgaaende brev.

e. At avgi til ethvert departement, ethvert for sit vedkommende, meddelelse om de beslutninger som er fattet av Kongen eller den Midlertidige Regjering, samt, saafremt beslutnin-

23 mars. gen avviker fra vedkommende departements indstilling, grundene for den trufne avgjørelse overensstemmende med hvad der i saa henseende er tilført regjerings-protokollen.

f. At paase, at Statssekretariatets tjenestemænd nøie overholder sine pligter saavel med hensyn til tjenesten som like overfor almenheten.

23 mars. **Kongelig resolution,** hvorved bl. a. bestemmes, af rikets indvortes bestyrelse under Kongens forestaaende fravær fra hovedstaden overdrages til Statsministeren tillikemed i det mindste fem av Statsraadets øvrige medlemmer, saaledes at det første medlem av Statsraadet træder i Statsministerens sted, saafremt denne maatte ha forfald, og den Midlertidige Regjering bemyndiges til at anordne, hvorledes der i forfaldstilfælde skal forholdes med bestyrelsen av de forskjellige regjeringsdepartementer.

23 mars. **Skrivelse** fra Medicinaldirektøren, hvorefter en apoteker ansees berettiget til at negte utlevering av cocain og lignende midler, naar det er ham vitterlig, at de ikke skal anvendes som lægemidler, men tvertimot misbrukes paa en saadan maate, at de maa frembringe sykelige tilstande.

23 mars. **Skrivelse** fra Handelsdepartementet til amtmanden i Smaalenenes amt, hvorved meddeles, at i henhold til en av Høiesterets Kjæremaalsutvalg den 23 mars 1908 truffet avgjørelse antages politiets tilladelse til handel med brukte eller kasserte ting overensstemmende med handelslovens § 28 at være nødvendig ogsaa for indehavere av ældre næringsbrev paa kjøbmandshandel.

25 mars. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til amtmanden i Søndre Bergenhus amt, hvori departementet uttaler, at der for de av en utskiftningsformand forlangte opgaver efter panteregistret over eier samt gammel og ny skyld vedkommende forskjellige gaarder intet gebyr blir at beregne, da opgaverne maa ansees meddelt til offentlig bruk; jfr. sportellovens § 167.

26 mars. **Rundskrivelse** fra Justisdepartementet til samtlige amtmænd:

Ved det daværende Indredepartements cirkulære av 31 oktober 1900 blev det bestemt, at regnskapet over de ved lov av 5te juni 1897 for politiets kontrol med befordring av utvandrere bestemte avgifter skal avlægges for budgetaaret 1 april—31 mars og indsendes inden hver april maaneds utgang.

Efterat budgetaaret nu er forandret til at omfatte tidsrummet fra 1 juli til 30 juni, blir det omhandlede regnskap herefter at avlægge for dette tidsrum, dog saa-

ledes at regnskapet for indeværende budgettermin kommer til at omfatte tidsrummet 1 april 1908—30 juni 1909. Regnskapet skal derhos herefter indsendes til nærværende departement inden hver juli maaneds utgang. 26 mars.

Rundskrivelse fra Medicinaldirektøren til samtlige helseraad: Forat meierierne overalt kan sættes i stand til at medvirke til overholdelsen av eventuelle forbud mot melkesalg fra leverandører, i hvis husstand der findes smitsom sygdom, henstilles til vedkommende helseraadsordførere at iagtta nedenstaaende, forsaavidt dette ikke allerede finder sted. Naar forbud som nævnt nedlægges, bør der samtidig forhøres, om melk fra det smittede hus har været levert til noget meieri. Har dette været tilfældet, bedes direkte meddelelse om forholdet snarest mulig tilstillet meieriet, saafremt dette er beliggende inden samme helseraads-distrikt. Ligger meieriet i et andet helseraads-distrikt, bør underretningen sendes dettes ordfører. Om ophævelse av forbudet maa lignende meddelelse gives. 27 mars.

Kompromis i voldgiftssak mellem Norge og Sverige angaaende flytlappernes renbeite. 29 mars.

Kompromis.

Undertegnede, behørig befuldmægtigede av sine regjeringer, er kommet overens om følgende kompromis:

Art. 1.

Til voldgift henskytes overensstemmende med artikel 2 i konventionen angaaende flytlappernes ret til renbeite m. m. av 26 oktober 1905 spørsmaalet, om og i hvilken utstrækning det maatte være nødvendig for de svenske lapper fra Karesuando, Jukkasjärvi, Wilhelmina, Sorsele og Tärna sogne selv om ikke usedvanlige veirforhold foreligger, at foreta flytningen til Norge før den 15 juni samt om og i hvilken utstrækning som følge herav ret til tidligere indflytning, uten vedkommende grundeiers eller brukers samtykke og selv om

Kompromiss.

Undertecknade, behörigen befullmäktigade af sina regeringar, hafva öfverenskommit om följande kompromiss:

Art. 1.

Till skiljedom hänskjutes jämlikt artikel 2 af konventionen angående flyttlapparnas rätt till renbete m. m. af den 26 oktober 1905 frågan om och i hvilken utsträckning det må vara nödvändigt för de svenska lapparna från Karesuando, Jukkasjärvi, Wilhelmina, Sorsele eller Tärna socknar att, oberoende af ovanliga väderleksförhållanden, företaga flyttningen till Norge före den 15 juni samt om och i hvilken utsträckning till följd häraf rätt till tidigare inflyttning, utan vederbörande jordägares eller brukares samtycke och oberoende af ovan-

29 mars. ikke usedvanlige veirforhold foreligger, skal tilkjendes lapperne i den periode, i hvilken loven av 1883 om flytlapperne skal vedbli at gjælde ifølge ovennævnte konvention og de ved ministerielle noter av 9 og 12 september 1907 stadfæstede avtaler av 19 januar og 6 februar 1907 angaaende visse fælles undersøkelser.

Art. 2.

Voldgiftsdomstolen sammentræder ikke paa norsk eller svensk omraade, medmindre domstolen finder, at saa bør ske av hensyn til sakens oplysning og dennes fremme iøvrig. Domstolen sammentræder første gang i Kjøbenhavn til tid, som den tredje voldgiftsdommer bestemmer. Tid og sted for senere møter bestemmes av voldgiftsdomstolen i sin helhet.

Art. 3.

De officielle sprog, som skal anvendes av voldgiftsdomstolen og av parterne, er under den nuværende sammensætning av voldgiftsdomstolen norsk, svensk og dansk.

Art. 4.

Indlæg og bevismidler, som omhandles i artiklerne 63 og 74 i den internationale konvention om fredelig bilæggelse av internationale stridigheter av 18 oktober 1907, skal meddeles voldgiftsdommerne i to eksemplarer og motparten i fem eksemplarer inden frister, som bestemmes av voldgiftsdomstolen.

liga väderleksförhållanden, skall vara lapparna tillerkänd under den period, under hvilken, enligt ofvannämnda konvention och de genom ministeriella noter af den 9 och 12 september 1907 stadfästade öfverenskommelserna af den 19 januari och 6 februari 1907 om vissa gemensamma undersökningar, 1883 års lag om flyttlapparna skall fortfarande gälla.

Art. 2.

Skiljedomstolen sammanträder icke på norskt eller svenskt område med mindre domstolen finner att, med hänsyn till lättheten att erhålla upplysningar i saken och densammas främjande i öfrigt, så bör ske. Domstolen sammanträder första gången i Köpenhamn å tid, som af den tredje skiljedomaren bestämmes. Tid och ort för de följande sammanträdena bestämmas af skiljedomstolen i dess helhet.

Art. 3.

De officielle språk, som skola af skiljedomstolen och af parterna användas, äro under domstolens nuvarande sammansättning norska och svenska samt danska.

Art. 4.

Inlagor och bevismedel, som afses i artiklarna 63 och 74 af den internationella konventionen för afgörande på fredlig väg af internationella tvister af den 18 oktober 1907, skola delgifvas skiljedomarna i två exemplar och motparten i fem exemplar inom tider, som af skiljedomstolen bestämmes.

Art. 5.

Med hensyn til proceduren skal iøvrig, forsaavidt de kan anvendes, gjælde de bestemmelser, som indeholdes i artiklerne 62—84 i den ovennævnte internationale konvention av 18 oktober 1907.

Parterne forpligter sig til hver for sig snarest mulig at tilstille voldgiftsdomstolen de dagbøker, protokoller, beretninger, dokumenter og karter, hvori resultaterne av de senest stedfundne fælles nudersøkelser findes nedlagt.

Utfærdiget i to eksemplarer paa norsk og svensk i Kristiania den 29 mars 1909.

(s.) **W. Christophersen.**

(s.) **G. Falkenberg.**

Art. 5. 29 mars.

Med afseende å förfarandet skola i öfrigt i tillämpliga delar gälla de bestämmelser, som innefattas i artiklarna 62—84 i ofvanberörda internationella konvention den 18 oktober 1907.

Parterna förbinda sig att hvar för sig snarast möjligt tillhandahålla skiljedomstolen de dagböcker, protokoll, berättelser, dokument och kartor, hvari resultaten af de senast hållna gemensamma undersökningarna finnas nedlagda.

Som skedde i två exemplar på norska och svenska i Kristiania den 29 mars 1909.

(s.) **W. Christophersen.**

(s.) **G. Falkenberg.**

Rundskrivelse fra Medicinaldirektøren til samtlige læger: 31 mars.

Efter forhandling med Finans- og Tolddepartementet er der truffet saadan ordning, som nedenfor anført, med hensyn til utlevering til læger og sykehus av spiritus til antiseptisk bruk i kirurgisk praksis og ved fødselshjælp.

Spiritus, denaturert med $^1/_4$ % benzol, vil herefter bli tillatt utlevert til saadan bruk uten erlæggelse av almindelig avgift eller told i partier paa mindst 20 liter (istedenfor som hittil mindst 50 liter), naar følgende iagttages:

Ansøkninger om at erholde saadan spiritus stiles til Finans- og Tolddepartementet, og indsendes gjennem Medicinaldirektøren. For at lette arbeidet med ekspeditionen av ansøkningene har departementet fremholdt det ønskelige i, at disse indkommer og kan behandles saavidt mulig samtidig. Av hensyn til, at den nødvendige kontrol med denaturering og utlevering er forbundet med utgifter, vil det desuten være i hver enkelt bevillingshavers interesse, at bestillingene indkommer til leverandørerne nogenlunde samtidig, saa at utlevering fra disse til de forskjellige bevillingshavere kan ske under ett.

Det bør derfor iagttages, at disse ansøkninger, der kan gjælde for et tidsrum av indtil 3 aar, indsendes saa betids, at de kan være Medicinaldirektøren i hænde inden hvert aars 15 november. Utlevering av det kvantum, som ønskes for det følgende aar, vil da antagelig kunne finde sted i hvert aars januar maaned. Ansøkninger gjældende for 1909 bør være indkommet inden 1 juni iaar.

31 mars. Det bemerkes, at ansøkningene maa indeholde opgave over, hvorfra spiritusen agtes indkjøpt.

Efterat Finansdepartementets tilladelse til utlevering er git, vil ansøkeren herfra erholde skriftlig meddelelse derom. Denne sendes av ham snarest til vedkommende leverandør med paategnet erklæring om, at spiritusen udelukkende skal bli anvendt i det i tilladelsen anførte øiemed. Den ved utleveringen forrettende told- eller kontrolfunktionær tilstiller bevillingshaveren meddelelse om forsendelsen, der sker direkte i plomberte eller forseglede kar.

Efter mottagelsen av spirituspartiet kræves, at bevillingshaveren sender nævnte funktionær erkjendelse derfor med oplysning om, hvorvidt den paa forsendelseskarret anbragte plombering ved fremkomsten var i orden eller ikke, samt om hvorvidt spirituspartiet er fremkommet i uformindsket stand.

Med hensyn til spiritusens opbevaring m. v. blir at forholde i overensstemmelse med Finansdepartementets bestemmelser av 12 september 1908 angaaende fritagelse for almindelig avgift eller told av brændevin, der ikke skal anvendes til drik.

Endelig bemerkes, at departementet har uttalt, at der fra dets side ikke er noget til hinder for, at to eller flere paa samme sted boende læger i fællesskap faar utlevert et parti spiritus til indbyrdes fordeling, naar partiet mindst er paa 20 liter, og hver av de angjældende læger avgir den paabudte forsikring om spiritusens anvendelse.

31 mars. **Cirkulære** fra Arbeidsdepartementet, Poststyrelsen, hvori meddeles følgende tillæg til og rettelser i den norske postanstaltfortegnelse.

Fra 1 april 1909 underholdes følgende nye postaapnerier:

1. Ankerlien i Lyngens herred, Tromsø amt og postdistrikt, med posttransport til Birtavarre.
2. Blokken paa dampskibsanløpsstedet av samme navn i Sortlands herred, Nordlands amt, Svolværs postdistrikt.
3. Bøvær i Senjen paa dampskibsanløpsstedet Bøvær i Bergs herred, Tromsø amt og postdistrikt.
4. Dromnessundet paa dampskibsanløpsstedet Rognan i Aure herred, Romsdals amt, Kristianssunds postdistrikt.
5. Eidestranden i Aure herred, Romsdals amt, Kristianssunds postdistrikt, med bipost til Aure.
6. Furuflaten paa dampskibsanløpsstedet Lyngsdalen i Lyngens herred, Tromsø amt og postdistrikt.
7. Hogsvær paa dampskibsanløpsstedet Haugsvær i Masfjordens herred, Søndre Bergenhus amt, Bergens postdistrikt.
8. Keianes paa dampskibsanløpsstedet av samme navn i Malangens herred, Tromsø amt og postdistrikt.

9. Kjøremgrænden i Lesje herred, Kristians amt, Lille- 31 mars.
hammer postdistrikt, i postruten Otta—Veblungsnes.
10. Kvalnesvær paa dampskibsanløpsstedet Kvalnes i Borge herred, Nordlands amt, Svolvær postdistrikt.
11. Lanes i Langsund paa dampskibsanløpsstedet Lanes i Karlsøy herred, Tromsø amt og postdistrikt.
12. Nordbuan paa dampskibsanløpsstedet av samme navn i Nordfrøya herred, Søndre Trondhjems amt, Trondhjems postdistrikt.
13. Nuvsvaag paa dampskibsanløpsstedet i Nufsfjord i Loppen og Øksfjords herred, Finmarkens amt, Tromsø postdistrikt.
14. Nypan paa jernbanestoppestedet av samme navn i Leinstrandens herred, Søndre Trondhjems amt, Trondhjems postdistrikt.
15. Oksvold paa dampskibsanløpsstedet av samme navn i Nes herred, Søndre Trondhjems amt, Trondhjems postdistrikt.
16. Saura paa dampskibsanløpsstedet av samme navn i Nesna herred, Nordlands amt, Bodø postdistrikt.
17. Solbu Station paa jernbanestationen av samme navn i Orkedalens herred, Søndre Trondhjems amt, Trondhjems postdistrikt.
18. Solhaugstranden i Hemnes herred, Nordlands amt, Bodø postdistrikt, med postforbindelse til ruten Korgen—Hemnesberget.
19. Stiklestad i Værdalens herred, Nordre Trondhjems amt, Værdalens postdistrikt, med bipost til Værdalen.
20. Sør-Horsfjord paa dampskibsanløpsstedet av samme navn i Bindalens herred, Nordlands amt, Namsos postdistrikt.
21. Tenskjær paa dampskibsanløpsstedet av samme navn i Lenviks herred, Tromsø amt og postdistrikt.

Fra samme tid vil det nuværende Dromnessundets postaapneri (se ovenfor nr. 4) bli benævnt Vihalsen.

Likeledes vil fra samme tid postaapnerierne

Engeløy	bli benævnt	Skagstad,
Folden	—»—	Follafoss,
Leksvikstranden	—»—	Hindrem,
Nordhorsfjord	—»—	Nord-Horsfjord,
Omsund	—»—	Rensvik,
Solbjør	—«—	Lonevaag og
Torsvaag i Senjen	—»—	Torsvaag.

1 april. **Kongelig resolution** *), hvorved approbation meddeles i henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 paa den av herredsstyret for Aamots herred i Hedemarkens amt under 15 september 1908 fattede beslutning om tillæg til de for herredet ved kongelig resolution av 4 april 1889 approberte sundhetsforskrifter, dels gjældende for det hele herred, dels kun for det strøk omkring Rena jernbanestation, for hvilket bygningsloven av 27 juli 1896 er gjort gjældende.

1 april. **Kongelig resolution** **), hvorved i medhold av § 15 i lov angaaende fiskerier i Nordlands og Tromsø amter av 3 august 1897 bestemmes, at det indtil videre, dog ikke for længere tid end 5 aar, skal være forbudt i tiden fra 1 juli til 1 oktober at bruke garn til fangst av sei paa følgende seigrunder inden Gildeskaals herred, Nordlands amt: »Breangen«, »Borterhammeren«, »Sølvskaalen«, »Samen«, »Mesæten«, »Dalseggen«, »Nedre Kleivstø« og »Malmsæten«.

1 april. **Kongelig resolution** **), hvorved i medhold av § 15 i lov angaaende fiskerier i Nordlands og Tromsø amter av 3 august 1897 bestemmes, at det indtil videre, dog ikke for længere tid end 5 aar, skal være forbudt i tiden fra 1 mai til 1 september at bruke garn til fangst av sei paa de ved fiskeværet Andenes beliggende seigrunder »Skolten« og »Bjerka« i Dverbergs herred, Nordlands amt.

1 april. **Kongelig resolution** **), hvorved i medhold av § 15 i lov angaaende fiskerier i Nordlands og Tromsø amter av 3 august 1897 bestemmes, at det indtil videre, dog ikke for et længere tidsrum end 5 aar, skal være forbudt i tiden fra 1 august til 15 september at bruke garn til fangst av sei paa en strækning av Sørfjorden i Rødøy herred, Nordlands amt, som begrænses paa den ene side av en linje tvers over fjorden fra Snerteneset paa Stensland til Oldervikshammeren og paa den anden side av en linje fra Skivikklubben til Ytre Vasviksjø.

1 april. **Kongelig resolution** **), hvorved i medhold av §§ 5 og 22 i lov angaaende skreifiskerierne i Lofoten av 6 august 1897, jfr. lov om forandring i og tillæg til denne lov av 21 februar 1905, bestemmes som gjældende indtil videre:

1. At bestemmelsen i § 22 om, at alle fiskeredskaper inden midnat før søn- og helligdag skal være optat av sjøen, ikke skal være gjældende for Hopens opsynsdistrikt;

*) Bekjendtgj. 2 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 13, hvor tillægget er indtat.

**) Bekjendtgj. 2 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 13.

2. at det inden samme distrikt skal være tillatt at opta redskaper paa anden paaskedag; 1 april.
3. at adgangen efter § 5 til at fiske inden andet opsynsdistrikts fiskehav end det opsynsdistrikt, hvorfra der roes, — forsaavidt angaar forholdet mellem Hopens opsynsdistrikt og »Fællesdistriktet« (lovens § 12) — indskrænkes saaledes, at adgang til redskapers optagning paa søn- og helligdag og til at undlate redskapers optagning inden midnat før søn- og helligdag skal være avhængig av, at saadant er tillatt i det opsynsdistrikt, hvorfra der roes.
4. Forseelser mot bestemmelsen i post 3 straffes med bøter.
5. Nærværende resolution træder i kraft straks.

Kongelig resolution *), hvorved i henhold til § 15 i lov om bygningsvæsenet av 27 juli 1896 meddeles stadfæstelse paa den av Florø kommunestyre i møte den 2 mars 1909 fattede beslutning angaaende tvungen opmaaling av tomter og grunde i Florø samt angaaende regulativ for den godtgjørelse, som herfor skal erlægges, — dog med en enkelt forandring. 1 april.

Kongelig resolution **), hvorved i henhold til § 88 i lov om bygningsvæsenet av 27 juli 1896, § 1 i lov om bygningsvæsenet av 17 juni 1869 samt §§ 65 og 66 i lov om brandvæsenet av 15 august 1908 bestemmes: 1 april.

1. At den almindelige bygningslov av 27 juli 1896 samt loven om brandvæsenet av 15 august 1908 skal være gjældende for fabrikstrøket Dale i Bruviks herred, Søndre Bergenhus amt, indenfor de av herredsstyret i møte den 14 december 1908 vedtagne grænser;
2. at det nævnte strøk overgaar til egen kommune i bygningsvæsenets og brandvæsenets anliggender.

De vedtagne grænser er følgende:

Grænsen begynder ved en linje, som tar sit utgangspunkt i Dalebroen ved Dale-elven, ret ovenfor Dale fabrikker, og som gaar i sydvestlig retning forbi Eickhoffs bygslede grund, saa den skjærer den saakaldte »Tip«, hvorfra linjen fortsætter like til fjeldet. Grænselinjen følger nu fjeldvæggen til Dalseidedalen 160 meter forbi Ingebrigt Holmes hus. Den nordre grænse bestemmes her ved en linje, som gaar i ben retning over hovedveien og jernbanelinjen like til fjeldet paa den anden side av dalen. Herfra følger grænselinjen fjeldvæggen saa langt i sydlig retning, at den kommer ret ovenfor »Undergangen«, hvorfra linjen igjen fortsætter i ben retning til Dale-elven.

*) Bekjendtgj. 2 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 13, hvor beslutningen er indtat.

**) Bekjendtgj. 2 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 13.

1 april. **Kongelig resolution** *), hvorved i henhold til § 29 i lov om havne- og ringevæsenet m. v. av 10 juli 1894 meddeles stadfæstelse som gjældende indtil videre paa Molde kommunestyres beslutning av 19 februar 1909 om nedsættelse fra 1 januar 1909 av den ved kongelig resolution av 19 mars 1898 for stedet fastsatte tonnageavgift av lystfartøier fra 6 til 4 øre pr. ton.

1 april. **Kongelig resolution,** hvorved Stortingets beslutninger av 3 mars 1909 angaaende lønningsregulativ for Universitetets underordnede tjenestemænd og angaaende Universitetets og Tøienfondets budget for terminen 1909—1910 befales tat tilfølge [1]).

*) Bekjendtgj. 2 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 13.

[1]) Indtægtshovedpost V kap. 1, utgiftshovedpost V kap. 2; dok. nr. 14. Indst. tillæg til S XXI, St.tid. side 472—480. Beslutningene er saalydende:

A.

Fra 1 juli 1909 fastsættes følgende lønsregulativ for Universitetets underordnede tjenestemænd:

	Begynderløn pr. aar.	Alderstillæg efter 5 aar.	efter 10 aar.	efter 15 aar.	Høieste løn
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
1ste lønsklasse:	1 600,00	200,00	200,00	200,00	2 200,00
2den —»— :	1 400,00	200,00	200,00	200,00	2 000,00
3dje —»— :	1 200,00	200,00	200,00	200,00	1 800,00
4de —»— :	1 000,00	200,00	200,00	200,00	1 600,00

I lønnen fragaar kr. 400,00, hvis bolig — med eller uten lys og brænde — er anvist.

B.

Til 1ste lønsklasse henføres:

1. Universitetsvaktmesteren.
2. Vaktmesteren ved det Fysiologiske Institut.
3. — - - Kemiske Laboratorium.
4. — - - Fysiske Institut.
5. — - - Mineralogiske Institut.
6. 1ste præparant ved det Zoologiske Museum.
7. Universitetspedellen.

Til 2den lønsklasse henføres:

1. Bibliotektjeneren.
2. Vaktmesteren ved det Zoologiske Laboratorium.
3. — - - Hygieniske Institut.
4. — - - Anatomiske —
5. Præparanten ved Oldsaksamlingen.
6. 2den præparant ved det Zoologiske Museum.
7. Præparanten ved det Etnografiske —

Til 3dje lønsklasse henføres:

1. Maskinisten ved Biblioteket.
2. 1ste laborant ved det Kemiske Laboratorium.

Kongelig resolution, hvorved det i henhold til lov om likbrænding av 11 juni 1898 § 4 bestemmes, at et av Norsk 1 april.

3. 3dje præparant ved det Zoologiske Museum.
4. Vaktmesteren - - — —
5. — - - Historiske —
6. — - Observatoriet [1]).
7. — - det Farmakologiske Institut.
8. — - den Botaniske Have.

Til 4de lønsklasse henføres:

1. Vaktmesteren ved Biblioteket.
2. Fyrbøteren ved det Historiske Museum.
3. 2den laborant ved det Kemiske Laboratorium.
4. Underpedellen.
5. 4de præparant ved det Zoologiske Museum.
6. Betjenten ved det Anatomiske Institut.
7. Tegneren ved det Matematisk- Naturvidenskabelige Fakultet.

C.

Alderstillæggene ifølge dette lønsregulativ beregnes efter de nu ansatte tjenestemænds anciennitet, med følgende undtagelser:

Maskinisten ved Biblioteket tillægges anciennitet fra 1 april 1898.

1ste laborant ved det Kemiske Laboratorium tillægges anciennitet fra 1 juli 1899.

Betjenten ved det Anatomiske Institut tillægges anciennitet fra 1 juli 1904.

1ste og 2den præparant ved det Zoologiske Museum tillægges anciennitet fra 1 april 1908.

Vaktmesteren ved det Hygieniske Institut, 4de præparant ved det Zoologiske Museum og tegneren ved det Matematisk- Naturvidenskabelige Fakultet tillægges anciennitet fra 1 juli 1909.

D.

Følgende tjenestemænd beholder den aarsløn, de har opnaadd ved lønsregulativets ikrafttræden, indtil deres løn efter regulativet ved alderstillæggenes tilvekst blir lik eller større end den nuværende:

Universitetsvaktmesteren; 1ste præparant ved det Zoologiske Museum; 2den præparant ved det Zoologiske Museum; vaktmesteren ved det Zoologiske Museum; vaktmesteren ved det Historiske Museum; vaktmesteren ved det Farmakologiske Institut.

E.

Ved overgang til anden stilling, som ogsaa er medtat under dette lønsregulativ, anvendes dette paa følgende maate:

Den, som overflyttes til høiere lønsklasse, beholder den løn, han har opnaadd, hvis denne er høiere end begynderlønnen i den nye stilling, og opnaar næste alderstillæg 5 aar efter ansættelsen. Er den opnaadde løn den samme som begynderlønnen i den nye stilling, opnaar han 1ste alderstillæg i denne paa det tidspunkt, da han vilde ha opnaadd 2det, respektive 3dje alderstillæg i sin forrige stilling.

[1]) indtil Observatoriet flyttes til Voxenkollen.

1 april. Likbrændingsforening istandbragt reglement i 8 paragraffer for drift av krematoriet paa Kristiania bys Vestre Gravlund i Vestre Aker godkjendes som gjældende indtil videre.

1 april. **Kongelig resolution,** hvorved det i overensstemmelse med § 1 i lov av 17 august 1848 angaaende sindssykes behandling og forpleining bl. a. bestemmes, at et fremlagt utkast til regulativ for Bratsberg amtskommunes sindssykeasyl paa gaarden Faret i Solums herred approberes.

1 april. **Kongelig resolution,** hvorved bestemmes, at en anden læge end vedkommende embedslæge kan antages til indtil videre at forrette som ordfører i helseraadet for Tysfjords herred av Lødingens lægedistrikt i Nordlands amt mot en godtgjørelse av 80 kroner aarlig, der blir at utrede av de til tilfældige utgifter ved medicinalvæsenet bevilgede midler.

1 april. **Kongelig resolution,** hvorved meddeles stadfæstelse paa den av forstanderskapet for Beitstadens sparebank i møte den 16 januar 1909 vedtagne forandring av § 15 i bankens ved høieste resolution av 15 april 1890 stadfæstede plan.

1 april. **Kongelig resolution,** hvorved Stortingets beslutning [1]) av 13 mars 1909 angaaende tillægsbestemmelse til arméens krigsregulativ befales tat tilfølge.

2 april. **Skrivelse** fra Arbeidsdepartementet til amtmanden i Stavanger amt i anledning av spørsmaalet om, hvorvidt den i veilovens § 19 indeholdte bestemmelse om bygningers avstand fra offentlig vei er anvendelig ogsaa overfor bygning, som agtes opført ved en i forbindelse med offentlig vei anlagt holde- og oplagsplads, saaledes at der ikke uten veibestyrelsens tilladelse kan bygges i kortere avstand fra saadan plads end 1,90 m.

I anledning herav meddeles, at departementet antar, at spørsmaalet maa besvares benegtende.

---

[1]) Se St. prp. nr. 47. Indst. nr. 74. St.tid. side 701.
Beslutningen er saalydende:

I.

§ 14 i krigsregulativet av 11 juli 1899 skal herefter lyde saaledes:

De i nærværende regulativ fastsatte lønningsregler blir ogsaa at anvende paa fiendtlig armés sanitetspersonel og geistlige samt paa vaktpersonale, som maatte være avgit til sanitetsanstalter, forsaavidt og saalænge de er i vor egen armés magt.

II.

Nuværende § 14 i nævnte regulativ blir § 15.

Skrivelse fra Finans- og Tolddepartementet til direktionen for Norges Bank i anledning av spørsmaalet om, hvorledes vekselstempelloven av 17 mars 1902 skal forstaaes med hensyn til veksler, trukket fra utlandet paa norsk acceptant, men betalbar i utlandet. 2 april.

Der meddeles, at departementet tidligere paa forespørsel fra banker og andre, bl. a. i en i Lovtidenden indtat skrivelse av 18 september 1902, har uttalt, at veksler som de omhandlede antages at maatte stemples, naar de her i riket paaføres accept. Efter at ha underkastet spørsmaalet fornyet overveielse, finder departementet imidlertid at burde tilbakekalde den ovenfor uttalte mening. Idet der bemerkes, at forarbeiderne til lov av 17 mars 1902, saavidt sees, ikke indeholder noget bidrag til spørsmaalets løsning, og at besvarelsen saaledes maa bero paa granskning av lovens tekst i forbindelse med, hvad der kan utledes av sakens natur, er departementet kommet til det resultat, at det maa antages mest stemmende med lovens øvrige indhold at anse de paagjældende veksler undtat fra stempelpligt. Departementet mener saaledes, at fra utlandet paa Norge trukne, i utlandet betalbare veksler, der alene sendes til Norge for at paaføres accept, ved saadan accepts meddelelse ikke blir stempelpligtige. Denne regel vil da efter departementets mening ogsaa gjælde veksler, som ikke er av den i vekselstempellovens § 4, 2det punktum, omhandlede art, altsaa ogsaa solaveksler og duplikater, der er bestemt til omløp. Paa grund av hovedbestemmelsen i § 1, — der som gjenstand for vekselbeskatning alene nævner veksler, som er betalbar eller bringes i omløp her i riket —, maa det antages, at de i forespørselen omhandlede veksler ikke blir stempelpligtige uten derved, at de efter paategning av indenlandsk endossement sættes i omløp her i riket, men isaafald vil stempelpligten indtræde i henhold til bestemmelsen i lovens § 3 i det øieblik første indenlandske indehaver gir dokumentet fra sig til nogen efter samme berettiget, derimot ikke ved det tidligere eller senere tidspunkt, da acceptanten gir vekslen tilbake. (§ 4, 1ste punktum).

Der tilføies, at Justisdepartementet paa foranledning av nærværende departement har bemerket, at det er nærmest tilbøielig til at anta, at de heromhandlede veksler er undtat fra stempelpligt.

Skrivelse fra Finansdepartementet til amtmanden i Nordre Trondhjems amt, hvori uttales, at der intet er til hinder for at meddele aktieselskaper, som har erholdt handelsbrev i henhold til handelsloven, den i § 37 i lov av 15 august 1908 om tilvirkning, omdestillation og beskatning av brændevin m. v. omhandlede ret til utsalg i mindre partier end 50 liter av denaturert brændevin 3 april.

3 april. eller av politur, fernis o. l., der er tilberedt ved blanding av brændevin.

5 april. **Skrivelse** fra Justisdepartementet til Revisionsdepartementet angaaende utredelsen av omkostningene ved forpleining av en koppepatient, som fra et dampskib var indlagt paa epidemilasarettet.

Departementet meddeler, at omhandlede utgifter efter de foreliggende oplysninger i henhold til reglement om karantænevæsenet av 10 februar 1849 § 56 i slutningen antages at burde utredes av statskassen (karantænekassen) mot refusion av fartøiet, saaledes som i §'ens litr. g. anført. Naar der til støtte for en anden mening er henvist til en skrivelse til Langesunds magistrat av 5 december 1873 bemerkes, at den opfatning, som deri er gjort gjældende angaaende utgiftene ved karantænebehandling av et fartøi, som kom fra kolerasmittet sted, i ethvert fald ikke kan paaberopes i et tilfælde som det foreliggende angaaende utgiftene ved en koppepatients forpleining paa epidemilasaret. For fartøier med koppesyke ombord er der nemlig ikke foreskrevet, at de skal henvises til statens karantæneindretning.

7 april. **Skrivelse** fra Justisdepartementet til amtmanden i Smaalenenes amt, hvori bl. a. uttales, at det ikke er hensigten med resolution av 7 november 1908, at den der omhandlede farlighetserklæring paa nogen maate skal fortrænge den overfor fattige sindssyke ordinære fremgangsmaate, at de myndigheter, som har med sindssykevæsenet at bestille, tar initiativet til at undersøke, hvorvidt vedkommende trænger en særegen behandlingsmaate, jfr. lov nr. 2 av 27 juni 1891 og cirkulære av 10 november 1891, specielt dettes I b. Tvertom bestemmer resolutionens § 1, 2det led, at naar vedkommende uopholdelig lægges ind paa asyl, kan farlighetserklæringen erhverves fra asylets bestyrer, saaledes at enhver anden særskilt undersøkelse med farlighetserklæring for øie bortfalder.

Hvor farlighetserklæring blir forlangt av en kompetent læge, vil den bli honorert efter sportellovens § 109, forsaavidt denne bestemmelse forøvrig findes anvendelig. Salærerne blir at anvise av Justisdepartementet og utredes av bevilgningen til forskjellige utgifter i politivæsenets anliggender. Gjenpart av farlighetserklæringer blir ikke at tilstille den Retsmedicinske Kommission, hvorimot gjenpart av konklusionen av vedkommende politimyndighet, som er rekvirent, skal tilstilles Justisdepartementet og politiet paa den sindssykes hjemsted (resolutionens § 4).

7 april. **Skrivelse** fra Handelsdepartementet til byskriveren i Trond hjem i anledning av en forespørsel, om der skal erlægges gebyr for registrering av »Bill of sale«, i sin tid ut-

stedt ved indkjøp fra utlandet av et dampskib, der 7 april.
blev foreløbig registrert i Bergen 26 juni 1907 efter at ha faat midlertidig nationalitetsbevis. Fartøiet er senere overført til Trondhjems skibsregister. Den nu foretagne registrering av det utenlandske salgsdokument skyldes hensynet til ordningen av pantelaan i fartøiet, efterat dette nu er gaat over til ny eier (og samtidig har forandret navn).

Departementet antar, at gebyr ikke blir at erlægge for det nævnte salgsdokument, idet der ikke paahvilte den daværende eier nogen pligt til at registrere sine adkomstdokumenter samtidig med fartøiets indførelse i det foreløbige skibsregister.

Bruksregler *) for Jevnakers bygde-almenning, ap- 13 april.
probert av Landbruksdepartementet 13 april 1909.

Bruksregler **) for Brandbu bygde-almenning, appro- 13 april.
bert av Landbruksdepartementet 13 april 1909.

Rundskrivelse fra Justitsdepartementet til samtlige over- 13 april.
øvrigheter:

Efter de nu gjældende regler om utredelsen av utgifter ved lovovertrædelsers undersøkelse og paatale m. v., skal alle utgifter, om hvis størrelse ingen lovbestemmelse haves, approberes av nærværende departement, førend de kan anvises til utbetaling av Delinkventfondet, jfr. Revisionsdepartementets rundskrivelse av 28 december 1889. Denne ordning medfører, at en mængde ubetydelige regninger, f. eks. over utlæg til assistanse ved likaapning, transport av tyvekoster, indbinding av Politititidenden til lensmænd o. lign. indkommer til departementet, hvis befatning med dem som oftest blir en ren formsak, idet der foreligger attest om utgiftenes rimelighet. For at forenkle forretningsgangen bestemmer departementet derfor efter konferanse med Revisionsdepartementet, at approbation av saadanne ulovbestemte utgifter herefter overtages av amtmændene, naar beløpene ikke overstiger 20 kroner, og der ikke er tvil om utgiftenes lovlighet og rimelighet og om, at de vedkommer Delinkventfondet. Det tilføies, at der med hensyn til salærer til aktorer, forsvarere, sakkyndige o. lign. selvfølgelig for fremtiden blir at forholde paa samme maate som hittil.

Cirkulære fra Arbeisdepartementet, Poststyrelsen, hvorved 13 april.
opmerksomheten henledes paa, at hverken skattebeløp eller

*) Bekjendtgj. 19 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 14, hvor reglerne er indtat.

**) Bekjendtgj. 5 juli i Lovtidenden 1ste avd. nr. 28, hvor reglerne er indtat.

13 april. toldbeløp av privatmænd kan indsendes til vedkommende oppebørselsbetjent som portofri sak, jfr. cirkl. $\frac{24}{1895}$ VI.

13 april. **Cirkulære** fra Arbeidsdepartementet, Poststyrelsen, hvorved meddeles følgende rettelse i den norske postanstaltfortegnelse:

Fra 1 mai 1909 vil postaapneriet Robsrud bli benævnt Lørenskog.

13 april. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til amtmanden i Finmarkens amt, hvorved meddeles, at departementet antar, at Hammerfest kommune ikke har adgang til at kræve refusion hos Maasø kommune for utgifter i anledning av en av Hammerfest vergeraad foretat anbringelse i familie av en utenfor egteskap født 14-aarig gut, hvis far bodde i Maasø, og hvis mor nu lever i Hammerfest. Som uttalt i skrivelse av 13 december 1901 er departementet nemlig av den mening, at den i fattigloven av 19 mai 1900 § 15, 2det led, indeholdte bestemmelse om refusion av utgifter ved fattigforsørgelse av barn, hvis forældre ikke har indgaat egteskap med hinanden og har hjemstavn i forskjellige fattigkommuner, ingen anvendelse har, forsaavidt angaar de i lov om behandling av forsømte barn av 6 juni 1896, kap. 7, omhandlede, hjemstavnskommunen vedkommende utgifter.

13 april. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til Meløy vergeraads formand, hvorved meddeles, at forældre, som uten vergeraadets samtykke borttar sit barn fra sted, hvor det maatte være anbragt av vergeraadet, begaar en strafbar handling og utsætter sig for straf efter straffelovens § 346, selv om forældremyndigheten ikke er frakjendt dem.

14 april. **Forandring***) av § 1 i de for Gausdals Vestfjelds statsalmenning gjældende bruksregler, (approberet 21 januar 1898) approbert av Landbruksdepartementet 14 april 1909.

14 april. **Skrivelse** fra Justisdepartementet til Medicinaldirektøren, hvorved meddeles, at departementet ikke antar, at en av veivæsenet antat læge kan undslaa sig for at efterkomme veivæsenets forlangende om, at der i de regninger, som han indgir til dette over sit tilkommende for behandling av syke arbeidere, skal opgives for hver enkelt syks vedkommende, for hvilken sygdom behandlingen er git. Kfr. instruks for arbeidsdriften ved statens veivæsen, specielt dens avdeling E § 11, jfr. § 14, som under enhver omstæn-

*) Bekjendtgj. 19 april i Lovtidenden 1ste avd. nr. 14, hvor forandringen er indtat.

dighet utelukker, at vedkommende læge, som av denne antydet, kan paaberaabe sig straffeloven (§ 144, jfr. § 121) som grund til at undslaa sig for at efterkomme et forlangende som nævnt. 14 april.

Skrivelse fra Arbeidsdepartementet til amtmanden i Nedenes amt, hvori paa forespørsel fra en lensmand om, hvilken godtgjørelse der tilkommer ham for avholdelse av takstforretning over grustak m. v. efter veilov av 15 september 1851 § 24, meddeles, at departementet med amtmanden er enig i, at lensmanden for bestyrelse av saadanne forretninger tilkommer skyss- og kostgodtgjørelse, som bestemt for lensmændenes reiser i veivæsenets anliggender, jfr. lov om offentlige tjenestemænds skyss- og kostgodtgjørelse av 10 juli 1894 § 17, 4de klasse, hvorefter kostgodtgjørelsen vil bli at beregne med kr. 3,00 pr. døgn. 14 april.

Skrivelse fra Finansdepartementet til Kongeriket Norges Hypotekbank, angaaende en forespørsel om, hvorledes statskassens gebyr skulde beregnes for en av notarius publicus i Kristiania avholdt lodtrækning til uttagelse av nummerne paa de obligationer, som skulde indfries ved en termin. 14 april.

Departementet uttaler, at den paagjældende lodtrækning, som omfattede 11 forskjellige laan (serier), antages med hensyn til gebyrberegningen at burde ansees som én forretning, idet lodtrækningen for samtlige laan fandt sted paa samme dag og i fortløpende rækkefølge.

Skrivelse fra Justisdepartementet til stiftamtmanden i Bergen, hvori uttales, at departementet antar, at der ikke er adgang til ved forlik, indgaat i forlikskommissionen, at vedta nogen subsidiær fængselsstraf. Det er vistnok saa, at Høiesteret i dom av 12 mars 1884 (se Retstidenden for s. a. side 321 flg.) har avgjort, at et under et forhør indgaat forlik, hvorved anmeldte vedtok at betale en mulkt, var gjenstand for avsoning paa vanlig maate, men den senere emanerte straffeproceslov av 1 juli 1887 maa antages uttømmende at angi de betingelser, under hvilke straf kan ilægges, og den nævner ikke vedtagelse av frihetsstraf ved forlik. Det antages ogsaa at maatte følge av den nu gjældende straffelovs § 28, tredje led, at subsidiær frihetsstraf kun kan fastsættes i dom eller de dermed ifølge straffeprocesloven likestillede rettergangsskridt. 15 april.

Skrivelse fra Justisdepartementet til amtmanden i Bratsberg amt, i anledning av en forespørsel om, hvorvidt der ved en auktion over et parti træmasse, som ikke blev avhentet av vedkommende kjøper, var adgang til at beregne gebyr til statskassen overensstemmende med sportellovens § 37. 15 april.

15 april. Departementet meddeler, at da auktionen maa ansees at høre blandt de i lov om auktionsvæsenet av 17 juni 1869 § 1 omhandlede »andre auktioner, der kunne bevirke utslettelse av rettigheter tilkommende andre end rekvirenten«, antages spørsmaalet at burde besvares bekræftende.

16 april. **Kongelig kundgjørelse***)[1]) angaaende avgift av jord til dyrkning av tobak.

Av jord, som i budgetterminen 1 juli 1909 til 30 juni 1910 anvendes til dyrkning av tobak, erlægges en avgift til statskassen av 12 øre pr. m^2., dog saaledes, at der av det av en dyrker paa en eiendom beplantede areal svares en avgift av mindst kr. 20,00. Avgiften paahviler den, der for egen regning dyrker eller ved andre lar dyrke tobak.

Ved utførsel til utlandet kan den erlagte avgift tilbakebetales; de nærmere regler herfor fastsættes av Finans- og Tolddepartementet.

16 april. **Plakat***) om forhandling av difteriserum ved rikets apotek.

Ved siden av de bestemmelser angaaende difteriserum, som indeholdes i det under 30 november 1901 autoriserte tillæg til *Pharmacopoea Norvegica editio III,* skal endvidere gjælde følgende:

Apotekernes fortjeneste ved salg av difteriserum fastsættes til 40 % av indkjøpsprisen, forsaavidt angaar mængder indtil 10 glas (hvert glas à 1000 immuniseringsenheter) og til 25 % for hvert glas derover — uten tillæg for omkostninger.

Denne plakat træder ikraft den 1 juni 1909. Fra samme tid ophæves plakat av 30 november 1901 om salg av difteriserum.

16 april. **Kongelig resolution***), hvorved Konsulatinstruktionens § 106, nr. 2, gives følgende ordlyd:

»Inden utgangen av hver juli maaned skal valgt konsul indsende til Utenriksdepartementet en opgave over summen av de i det forløpne budgetaar (1 juli—30 juni) oppebaarne gebyr med særskilt angivelse av, hvor meget der er oppebaaret for paa- og avmønstringer«;

og Konsulatinstruktionens § 115, 1ste passus, gives følgende ordlyd:

»Regninger over de i foregaaende paragraf omhandlede utgifter i tjenesten skal indsendes snarest mulig, dog forsaavidt regninger over de i § 114 a og b omhandlede utgifter angaar, i almindelighet kun ved utløpet av hvert budgetaar (30 juni)«.

---

*) Bekjendtgj. 19 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 14.

[1]) Stortingsbeslutning av 25 mars. Se Ot.prp. nr. 4, Indst. S. nr. 87. St.tid. side 928—929.

Kongelig resolution *), hvorved i henhold til lov av 22 mai 1875 angaaende dramatiske og andre offentlige forestillinger m. v. meddeles stadfæstelse paa den av herredstyret for Modums herred, Buskeruds amt, under 19 januar 1909 fattede beslutning om vedtægt angaaende avgift av offentlige forestillinger. 16 april.

Kongelig resolution *), hvorved i henhold til lov av 6 juni 1891 om politivedtægter for rikets herreder meddeles stadfæstelse paa en av herredsstyret for Onsø herred, Smaalenenes amt, under 9 december 1907 og 8 mars 1909 fattet beslutning til ny politivedtægt, som skal træde istedenfor den ved kongelig resolution av 9 august 1894 approberte politivedtægt for herredet. 16 april.

Kongelig resolution *), hvorved i henhold til lov til beskyttelse av barn mot bruk av tobak av 19 april 1899 meddeles stadfæstelse paa en av herredsstyret for Orkedalens herred, Søndre Trondhjems amt, under 6 mars 1909 fattet beslutning til vedtægt for herredet angaaende salg av tobak til barn m. v. 16 april.

Kongelig resolution **), hvorved bestemmes: 16 april.

I. I henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner av 16 mai 1860 og til § 3 i lov av 8 mai 1900 angaaende særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sygdomme meddeles approbation paa den av herredsstyret for Vestby herred i Akershus amt under 7 december 1907 fattede beslutning om nye almindelige forskrifter med hensyn til sundhetsvæsenet inden herredet og om ordningen av meddelelsespligten, naar en tuberkuløs syk forandrer bopæl.

II. De ved kgl. resolution av 27 mai 1887 for herredet approberte sundhetsforskrifter ophæves fra den dag, ovennævnte forskrifter træder i kraft.

Kongelig resolution **), hvorved i henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 og § 3 i lov angaaende særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sygdomme av 8 mai 1900 meddeles approbation paa den av herredsstyret for Sandeherreds herred i Jarlsberg og Larviks amt under 25 august 1908 fattede beslutning om almindelige forskrifter med hensyn til sundhetsvæsenet inden herredet samt om ordningen av meddelelsespligten, naar en tuberkuløs syk forandrer bopæl. 16 april.

*) Bekjendtgj. 19 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 14, hvor vedtægten er indtat.

**) Bekjendgj. 19 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 14, hvor forskriftene er indtat.

16 april. **Kongelig resolution***), hvorved i henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner av 16 mai 1860 meddeles approbation paa den av herredsstyret for Norderhovs herred i Buskeruds amt under 6 februar 1906 fattede beslutning om ophævelse av §§ 1, 2 og 11 i de for herredet ved kongelig resolution av 10 december 1887 approberte sundhetsforskrifter, forsaavidt angaar byggebeltet om Hønefoss by.

16 april. **Kongelig resolution****), hvorved i medhold av lov om pigtraads anvendelse til gjærde av 14 juli 1893 § 1 meddeles stadfæstelse paa de av Aasene herredsstyre, Søndre Bergenhus amt, i møter den 29 december 1908 og 9 mars 1909 fattede beslutninger, hvorved fastsættes regler for anvendelse av pigtraad som gjærde inden herredet.

16 april. **Kongelig resolution***), hvorved i medhold av lov om ansvar for skade paa bofæ ved hund samt om optagelse av hund m. v. av 11 juni 1903, dens § 2, 2det passus, meddeles approbation paa en av Aasene herredsstyre, Søndre Bergenhus amt, under 29 december 1908 fattet beslutning, hvorefter hund, som inden Aasene herred i den tid, da bofæ holdes paa havn, findes streifende om uten ledsager i havnegang utenfor indmarken, kan efter foranstaltning av grundeieren eller nogen i strækningen havneberettiget optages, eller, hvis hunden tidligere har været optat, og der er fremgaat overensstemmende med § 4 i ovennævnte lov, dræpes paa stedet.

16 april. **Kongelig resolution***), hvorved i medhold av lov om laks- og sjøørretfiskerierne m. v. av 8 april 1905 § 30 a bestemmes, at bruk av drivgarn til fangst av laks forbydes

1) i en avstand av 500 meter fra faststaaende lakseredskap og 3000 meter fra lakse-elvs munding i de dele av Søndre Trondhjems amts sjøterritorium, som gaar ind under begrepet »Fjord«,
2) i fjordstrækningen indenfor eller søndenfor en ret linje, trukket fra Vorpneset i Bynesets herred til Gjeitneset i Gjeitestrandens herred.

Overtrædelse av disse bestemmelser er belagt med straf.

Nærværende resolution træder straks i kraft.

---

*) Bekjendtgj. 19 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 14.
**) Bekjendtgj. 19 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 14, hvor reglerne er indtat.

Kongelig resolution*), hvorved med hjemmel i lov om vernskogens bevarelse m. v. av 8 august 1908 § 6 meddeles approbation paa de av herredsstyret for Sells herred, Kristians amt, i møte den 14 november 1908 besluttede vedtægter mot skogenes ødelæggelse inden herredet. 16 april.

Kongelig resolution*), hvorved i medhold av § 6 i lov om vernskogens bevarelse og mot skogens ødelæggelse m. v. av 8 august 1908 meddeles approbation paa de av herredsstyret for Laanke herred, Nordre Trondhjems amt, i møter den 16 december 1908 og 10 februar 1909 besluttede vedtægter mot skogens ødelæggelse inden herredet, dog med nogen forandringer. 16 april.

Kongelig resolution**), hvorved i medhold av lov angaaende jagt og fangst av 20 mai 1899 § 44 bestemmes, at den i samme lovs § 13 for tiur og aarhane bestemte jagttid om vaaren (15 mai—31 mai) for Smaalenenes amts vedkommende forandres til tiden fra og med 5 til og med 21 mai. 16 april.

Denne resolution, der træder i kraft den 5 mai 1909, gjælder indtil videre, dog ikke længer end til utgangen av aaret 1913.

Kongelig resolution***), hvorved i henhold til § 5, 3dje passus, i lov om kommunale slagtehus, kjøtkontrol m. v. av 27 juni 1892 (kfr. lov av 6 august 1897) meddeles approbation indtil videre paa den av Bergens bystyre i møte den 29 januar 1909 fattede beslutning angaaende avgiften for undersøkelser og stempling av kjøt i bistationen. 16 april.

Kongelig resolution, hvorved det konsulatet i San Fransisco tillagte kontorbidrag indtil videre forhøies til et aarlig beløp av 6000 — seks tusen — kroner at regne fra 1 april 1909 og at utrede av den under hovedpost IV, kapitel 1, titel 3, »til disposition til kontorbidrag« givne bevilgning. 16 april.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes, at der i Sydney, Canada, oprettes et ulønnet konsulat med distrikt omfattende Cap Breton Island, samt at konsulen bemyndiges til at opta edelig sjøforklaring og til at anstille undersøkelse angaaende indtruffet sjøulykke. 16 april.

Kongelig resolution, hvorved det i henhold til grundlovens § 16 bestemmes: 16 april.

---

*) Bekjendtgj. 19 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 14, hvor vedtægtene er indtat.

**) Bekjendtgj. 19 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 14.

***) Bekjendtgj. 19 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 14, hvor beslutningen er indtat.

16 april. I. Ved likfærd, hvor likbrænding finder sted, skal der gaaes frem paa følgende maate:

Prestelig medvirken ved saadan likfærd skal finde sted før brændingen. Forøvrig gaaes der frem som ved almindelig likfærd, saavel hvad liturgi som liktale angaar, — dog med følgende forandringer:

1. Istedenfor indgangsordet foran jordfæstelsen, Joh. 5, 28—29 (Vor Herre Jesus Kristus siger: Den time skal komme, da alle de i gravene skulle høre Guds Søns røst . . .) benyttes følgende skriftord (hentet fra 2 Kor. 5, 10): »Vi skal alle aabenbares for Kristi domstol, forat enhver kan faa igjen, hvad der er skeet ved legemet efter det, som han har gjort, enten godt eller ondt«.

   I den første kollekt utgaar ordene »grave til at være trygge«, i den anden ordene »i graven« og »av graven« og i den tredje kollekt utgaar ordene »av sine grave«.

   Hvor asken skal bringes til en grav, kan dog den almindelige form av liturgien benyttes.
2. Jordpaakastelsen utføres i forbindelse med den øvrige liturgi enten i gravkapel, i likbrændingsanstalten eller i kirken eller i hjemmet.
3. Ved valget av salmer og skriftord til liktaler bør saavidt mulig det undgaaes, som staar i sterk motsætning til den ved likbrænding benyttede fremgangsmaate.

II. Disse bestemmelser blir at indta som tillæg til den norske kirkes alterboks 2den avdeling, avsnit L, om begravelse.

16 april. **Kongelig resolution,** hvorved meddeles stadfæstelse paa det av sogneprest J. N. Bolstad oprettede »Generalkonsul J. M. Bolstads Legat« til bedste for den Norske Sjømandsmission (»Foreningen til Evangeliets Forkyndelse for Skandinaviske Sjømænd i Fremmede Havner«) i Bergen samt paa det av legatopretteren under 10 december 1908 utarbeidede utkast til statuter for nævnte legat.

16 april. **Kongelig resolution,** hvorved meddeles stadfæstelse paa det av Nils Arntsen Løhre ved testament av 22 december 1902 oprettede legat til diakonissesakens fremme i Horgs herred samt paa de for dette legat av Horgs herredsstyre under 28 november 1908 vedtagne statuter.

16 april. **Kongelig resolution,** hvorved meddeles stadfæstelse paa det av avdøde konsul Ferdinand Reinhardt og hustru Andrea Reinhardts arvinger oprettede »Ferdinand og Andrea Reinhardts Legat« til bedste for Kristiansands gamlehjem,

samt paa det under 31 august 1908 utarbeidede utkast til fun- 16 april.
das for nævnte legat, dog med en enkelt forandring.

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse 16 april.
paa:

1. Det av grosserer Joh.s Schanke ved testament av 5 mars 1884 (jfr. tillægstestament av 14 januar 1886) oprettede legat for fattige blinde i Kristiania, fortrinsvis saadanne, som er blit blinde i en voksen alder, samt
2. de av bestyrelsen for »Foreningen for Blinde«, under 20 mai 1908 utarbeidede statuter for nævnte legat.

Kongelig resolution, hvorved der i de ved høieste reso- 16 april.
lution av 8 december 1896 stadfæstede statuter for »Legat for Svelviks Bys Vel« foretages endel forandringer.

Kongelig resolution, hvorved de av Stortinget under 3 16 april.
og 25 februar og 25 mars 1909 fattede beslutninger[1]) angaaende Justisdepartementets civile budget for terminen 1 juli 1909—30 juni 1910 (indtægtsbudgettets hovedp. VI, kap. 1 og utgiftsbudgettets hovedp. VI, kap. 1—8) befales tat tilfølge, hvorhos i henhold hertil likeledes bestemmes:

1. At der fra 1 juli 1909 oprettes 2 faste assessorembeder i Høiesteret med aarlig gage for hvert av statskassen kr. 7200,00.
2. At gagen for justissekretærembedet i Høiesteret fra 1 juli 1909 fastsættes til kr. 4800,00 aarlig.
3. At den for den fungerende justissekretær ved Trondhjems overret bevilgede kontorholdsgodtgjørelse fra 1 juli 1909 forhøies til kr. 2700,00 aarlig.
4. At gagen for Sarpsborgs byfogedembede fra 1 juli 1909 forhøies til kr. 3600,00 aarlig.
5. At der fra juli 1909 oprettes et politifuldmægtigembede i Trondhjem med aarlig gage av statskassen kr. 2000,00 med 2 tillæg av samme kasse à kr. 200,00 efter 3 og 6 aars tjeneste, regnet fra den tid, da vedkommende er utnævnt til eller meddelt kongelig konstitution i embedet.
6. At den for Uttrøndelagens politimesterembede bevilgede kontorholdsgodtgjørelse fra 1 juli 1909 forhøies til kr. 1500,00 aarlig.
7. At der fra 1 juli 1909 at regne bevilges den av politiassistenterne ved Uttrøndelagens politimesterembede, som maatte bli anvist bopæl paa Orkedalsøren, som kontorholdsgodtgjørelse kr. 300,00 aarlig.

[1]) Se Indst. S XXII A og tillæg 2. St.tid. side 459—469, 890—921.

16 april. **Kongelig resolution**, hvorved den ved den Norske Regjerings resolution av 18 december 1907 fastsatte forretningsorden inden Kristiania magistrat forandres saaledes, at saker vedkommende sykehusene og sindssykeasylene, som efter nævnte resolution behandles av den adjungerte borgermester, henlægges under magistratens 3die avdeling.

16 april. **Kongelig resolution**, hvorved meddeles approbation paa den paa generalforsamlingen i »Hevne hest- og kvægforsikringsforening« i Hevne herred, Søndre Trondhjems amt, den 6 mars 1909 vedtagne beslutning om en forandring i § 12 i de ved kongelig resolution av 19 december 1908 approberte love for nævnte forening.

16 april. **Kongelig resolution**, hvorved meddeles approbation paa det i ordinær generalforsamling i 1909 vedtagne tillæg til § 4 i den for Hvaler gjensidige brandforsikringsforening for løsøre ved høieste resolution av 16 september 1901 approberte plan, saaledes at foreningen fremdeles kan nyde godt av de ved lovene av 9 august 1839 og 4 august 1845 hjemlede forrettigheter.

16 april. **Kongelig resolution**, hvorved meddeles approbation paa det i generalforsamling den 2 februar 1909 vedtagne tillæg til § 19 i den for Førde herreds gjensidige brandforsikringsforening ved høieste resolution av 21 april 1899, jfr. kongelig resolution av 26 mars 1907, approberte plan, saaledes at foreningen fremdeles kan nyde godt av de ved lovene av 9 august 1839 og 4 august 1845 hjemlede forrettigheter.

16 april. **Kongelig resolution**, hvorved meddeles approbation paa den i generalforsamling den 29 december 1908 fattede beslutning om forandring i § 18 i den for Hjørundfjords brandforsikringsforening ved høieste resolution av 3 januar 1874, jfr. høieste resolution av 8 december 1902, approberte plan, saaledes at foreningen fremdeles kan nyde godt av de ved lovene av 9 august 1839 og 4 august 1845 hjemlede forrettigheter.

16 april. **Kongelig resolution**, hvorved der i medhold av lovene av 3 mars 1860 § 1, 26 mai 1866 § 8, litr. G. og 31 mai 1890 § 6, jfr. lov 3 mai 1873 § 2 indeholdende tillæg til og forandringer i lovene om den Almindelige Brandforsikrings-Indretning for Bygninger fra 1 januar 1909 at regne og indtil videre tilstaaes de i ladestedet Harstad beliggende og i indretningens kjøpstadavdeling forsikrede bygninger en nedsættelse i brandkontingenten av 28 procent.

Kongelig resolution, hvorved der i henhold til § 55 i lov om havne- og ringevæsenet m. v. av 10 juli 1894 meddeles stadfæstelse som gjældende indtil videre paa det av Langesunds kommunestyre ved beslutning av 18 mars 1909 vedtagne ændrede takstregulativ for benyttelse av Langesunds havnevæsens offentlige brygger. 16 april.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes: 16 april.

1. At de av Stortinget den 26 mars 1909 fattede beslutninger[1]) om bevilgning av nye lønninger under skattevæsenet for budgetterminen 1 juli 1909 — 30 juni 1910 befales tat tilfølge.
2) At indskud i Pensionskassen for Statens Tjenestemænd blir at erlægge av lensmændene i det nye Loms lensmandsdistrikt i Kristians amt og i Stryns og Indvikens lensmandsdistrikter i Nordre Bergenhus amt efter indskudstarif II og av lensmændene i de nye Skiaakers, Vestre Gausdals og Østre Gausdals lensmandsdistrikter i Kristians amt efter indskudstarif I.

Kongelig resolution, hvorved det tillates folkeforsikringsselskapet »Fram« i dets avdelinger I og II at beregne præmierne paa grundlag av 4 % rente og de engelske H^m dødelighetstabeller. 16 april.

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse paa den av fællesstyret for livsforsikringsselskapet »Brage« i møte den 12 februar 1909 fattede beslutning om indførelse av karensforsikring og de for denne samtidig fastsatte nærmere vilkaar. 16 april.

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse paa den av Gransherreds herredsstyre og de private grundlæggere i kombinert møte den 25 mars 1909 vedtagne plan for en oprettendes sparebank inden Gransherreds herred under navn av »Gransherreds sparebank«. 16 april.

Kongelig resolution, hvorved den av generalforsamlingen i Pensionsindretningen for Underofficerer og Menige av Marinens Haandverkskorps den 30 januar 1909 fattede beslutning om indretningens opløsning approberes. 16 april

[1]) Se Indst. S. nr. 86 St.tid. side 961. Der bevilgedes:
1. For amtskassereren i Kristians amt kr. 4 400,00, foruten kontorholdsgodtgjørelse kr. 3 500,00.
2. For lensmændene i de nyoprettede distrikter Lom, Skiaaker, Vestre Gausdal, Østre Gausdal, Stryn, Indviken kr. 500,00 hver mot den sedvanlige refusion av vedkommende kommuner, og mot at de for de oprindelige distrikter gjældende lønninger inddrages.

Beløpene blir at opføre under de tilsvarende titler i indstillingen angaaende skattevæsenet.

16 april. **Kongelig resolution**, hvorved den av Stortinget under 25 mars 1909 fattede beslutning [1]) om forhøiet gage for fyrdirektørembedet befales tat tilfølge.

17 april. **Bruksregler** *) for Gran bygde-almenning, approbert av Landbruksdepartementet 17 april 1909.

19 april. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til fogden i Rakkestad, hvorved meddeles, at der intet antages til hinder for, at en foged vælges til medlem av skolestyret i henhold til landsskolelovens § 47 d.

19 april. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til en skifteforvalter, hvori uttales, at en lensmand antages at tilkomme den i sportellovens § 122 bestemte betaling for registrering ogsaa i tilfælde, hvor der ingen formuesgjenstande har været at opskrive. Departementet finder saaledes ikke længer at kunne fastholde, hvad der er uttalt i dets i Lovtidenden indtagne skrivelse av 16 mars 1899.

20 april. **Telegram** **) fra Handelsdepartementet til Fiskeridirektøren, hvorefter Lofotopsynet hæves 24 april 1909.

21 april. **Kongelig resolution** ***), hvorved i medhold av lov om pigtraads anvendelse til gjærde av 14 juli 1893, dens § 1, meddeles approbation paa en av Vestby herredsstyre, Akershus amt, i møte den 17 mars 1909 fattet beslutning om forbud mot at anvende pigtraad til gjærde m. v.

21 april. **Kongelig resolution** **), hvorved i medhold av lov angaaende jagt og fangst av 20 mai 1899 § 44 bestemmes, at fredningstiden for hare, tiur, røi, aarhane, aarhøne, hjerpe, rype og rugde inden Brandbu, Gran, Jevnaker og Lunner herreder i Kristians amt utvides til at omfatte dagene fra og med 25 august til og med 14 september.

Denne bestemmelse gjælder indtil videre, dog ikke længer end til utgangen av aaret 1913.

21 april. **Kongelig resolution** **), hvorved i medhold av lov angaaende jagt og fangst av 20 mai 1899 § 44 bestemmes, at den i samme lovs § 13 for tiur og aarhane bestemte jagttid om vaaren (fra 15 til 31 mai) for Nedenes amts ved-

*) Bekjendtgj. 22 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 15, hvor reglerne er indtat.

**) Bekjendtgj. 22 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 15.

***) Bekjendtgj. 22 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 15, hvor beslutningen er indtat.

[1]) Se St. prp. nr. 41. Tillæg til indst. S XVIII. St.tid. side 887—889. Der bevilgedes kr. 6 000,00 som aarlig gage.

kommende forandres til tiden fra og med 10 til og med 26 mai. Denne resolution, der træder i kraft den 10 mai 1909, gjælder indtil videre, dog ikke længer end til utgangen av aaret 1913. 21 april.

Kongelig resolution, hvorved Kirke- og Undervisnings-departementet bemyndiges til av de Øiestad sogneprestembede under Arendals provsti i Kristianssands stift tilliggende kapitaler at anvende kr. 10 700,00 til bebyggelse av de til bruk og beboelse for sognepresten indkjøpte eiendomme Fjeldsted og Myrvang i Øiestad herred, og at der i samme øiemed tilstaaes sognepresten et laan av det ved salg av statens gods dannede fond paa kr. 4 700,00 paa nærmere fastsatte betingelser. 21 april.

Kongelig resolution, hvorved stadfæstelse meddeles i henhold til lov om behandling av forsømte barn av 6 juni 1896 § 38 paa nedenstaaende av Bergens skolestyre vedtagne utkast til plan for Bergens kommunale tvangsskole for piker: 21 april.

§ 1. Skolen er oprettet av Bergens kommune i henhold til lov om behandling av forsømte barn av 6 juni 1896, § 38. Den er beregnet paa ca. 15 elever.

Nogen elevpladser (almindeligvis ikke over 4) kan overlates andre kommuner mot en nærmere bestemt godtgjørelse pr. elev og dag (statsbidraget iberegnet), dog saaledes at Bergens kommune er fortrinsberettiget til at besætte de til enhver tid ledigværende pladser.

§ 2. I skolen optages piker i skolepligtig alder, som besluttes indsat

a) av skolestyret i henhold til nævnte lovs § 5;

b) av vergeraadet ifølge samme lovs §§ 4, 17 og 19.

§ 3. Bergens skolestyre har overtilsyn med skolen og utøver dette gjennem et utvalg bestaaende av skoleinspektøren og saa mange av skolestyrets medlemmer, som dette til enhver tid maatte fastsætte. Utvalget vælger selv sin formand.

§ 4. Tilsynsutvalget fører kontrol med skolens virksomhet, dens økonomi og regnskaper og fatter beslutning i saadanne saker, som av skolestyret overlates til dets avgjørelse. Det avgir til skolestyret indstilling angaaende skolens budget og andre maal, som blir det forelagt.

Over utvalgets forhandlinger føres protokol.

§ 5. Skolens funktionærer er:

Bestyrerinde (og husmor),
1 lærerinde,
2 tjenestepiker,
1 gaardsdreng (vaktmester),
læge.

21 april. Bestyrerinden (husmoren), lærerinden og lægen ansættes av skolestyret efter tilsynsutvalgets indstilling; de øvrige funktionærer antages av utvalget efter bestyrerindens indstilling.

Samtlige funktionærer ansættes med 3 maaneders gjensidig opsigelse.

§ 6. Bestyrerinden skal lede skolen efter denne plan og de nærmere bestemmelser, som skolestyret til enhver tid maatte gi.

Særlig har hun at føre tilsyn med elevernes opdragelse og undervisning og selv at undervise det antal timer ukentlig, som skolestyret bestemmer.

§ 7. Nærmere bestemmelser om funktionærernes forpligtelser vedtages av skolestyret efter tilsynsutvalgets indstilling.

§ 8. Ingen pike kan optages i skolen uten læge-erklæring for, at hun ikke lider av smitsom sygdom.

§ 9. Beslutningen om en pikes anbringelse i skolen meddeles straks bestyrerinden gjennem skoleinspektøren, ledsaget av nøiagtige oplysninger om barnets alder, forældre (forsørger) og tidligere forhold samt læge-erklæring.

§ 10. De paa skolen optagne piker forblir der, saalænge tilsynsutvalget finder det fornødent, dog ikke længer end ved lov bestemt.

En elev kan, om det findes hensigtsmæssig, ved beslutning av utvalget efter bestyrerindens indstilling utskrives paa prøve. Hvis en saaledes paa prøve utskrevet pike igjen begynder at skulke eller at opføre sig slet paa andre maater, kan utvalget bestemme, at hun bringes tilbake til skolen og beholdes, indtil hun, iberegnet det første ophold, har været der den i loven fastsatte længste tid.

§ 11. Saalænge en pike er elev av tvangsskolen, maa hun ikke komme utenfor skolens omraade og ikke motta besøk av forældre eller andre uten bestyrerindens tilladelse. Hun maa heller ikke motta eller avsende brev eller motta gaver uten tilladelse.

§ 12. Gjør nogen elev av tvangsskolen sig skyldig i slet opførsel, kan bestyrerinden eller den, hun dertil bemyndiger, anvende følgende revselsesmidler, alt efter forseelsens art eller hyppighet:

a) berøvelse av begunstigelser, tilstaat for godt forhold,
b) forandret kosthold,
c) avsondring fra de andre elever i fritiden for indtil 4 dage,
d) husarrest i lyst rum indtil 3 dage. Herunder skal eleven gives passende sysselsættelse og jevnlig tilsees av bestyrerinden eller lærerinden.

Sidstnævnte straf kan ikke anvendes paa elever under 10 aar.

Under særdeles skjærpende omstændigheter kan forskjellige 21 april.
revselsesmidler forenes.

Enhver tildelt revselse indføres i en bok tillikemed oplysning om dens grund.

§ 13. Eleverne erholder paa skolen klær samt tarvelig, men sund og tilstrækkelig føde efter et av skolestyret vedtat spisereglement, hvorav gjenpart tilstilles Kirkedepartementet.

§ 14. Skolen meddeler undervisning i folkeskolens fag, saavidt mulig overensstemmende med Bergens folkeskoles undervisningsplan. Den daglige undervisningstid i boklige fag bør ikke overskride den for folkeskolen i Bergen bestemte læsetid.

Forøvrig skal pikerne beskjæftiges med alslags huslige gjøremaal, som svarer til deres kræfter, med passende haandarbeide samt med have- og markarbeide, forsaavidt dertil er anledning.

§ 15. Eleverne skal saavidt mulig tilbringe 2 timer daglig i fri luft. De kan ogsaa leilighetsvis tages med paa mindre turer utenfor skolens omraade.

§ 16. En timetabel, som viser, hvorledes det hele døgn er fordelt paa søvn, maaltider, undervisning, arbeide o. s. v., utarbeides av bestyrerinden og forelægges skolestyret til approbation. Tabellen opslaaes i skolen og gjenpart tilstilles Kirkedepartementet.

Kongelig resolution, hvorved der i henhold til lov om 21 april.
forsømte barns behandling av 6 juni 1896 § 38 meddeles stadfæstelse paa den av Trondhjems bystyre i møte 28 december 1907 vedtagne forandring i § 10 i den ved kongelig resolution av 13 december 1902 stadfæstede plan for Trondhjems kommunale tvangsskole, hvorefter ordene »indtil 6 maaneder« og »utgjør 6 maaneder« ombyttes med henholdsvis »indtil ett aar« og »utgjør indtil ett aar«.

Kongelig resolution, hvorved der i henhold til lov om 21 april.
forsømte barns behandling av 6 juni 1896 § 38 meddeles stadfæstelse paa den av Stavanger bystyre i møte 9 december 1908 vedtagne forandring av § 5 i den med den Norske Regjerings resolution av 3 december 1906 stadfæstede plan for Stavanger kommunale tvangsskole, hvorefter nævnte § blir saalydende:

»Hvis ikke lægetilsynet utføres av en av kommunelægerne, antar Stavanger skolestyre særskilt læge«.

Kongelig resolution, hvorved Stortingets beslut- 21 april.
ninger [1]) av 25 februar og 25 mars 1909 om lønsforbedring

[1]) Se St. prp. nr. 1 hovedpost VI, indtægtssiden kap. 2, utgiftssiden kap. 9. Indst. S XXII B og tillæg. St.tid. side 418, 921—927.

21 april. for vogterne ved Kriminalasylet og om fængselsvæsenets og tvangsarbeidsvæsenets budget for terminen 1 juli 1909 — 30 juni 1910 tages tilfølge.

21 april. **Kongelig resolution,** hvorved bestemmes, at der paa nærmere fastsatte betingelser tillates oprettet et nyt apotek i Kristiania i Frognerveien, dog ikke længer øst end til krydset av Frognerveien og Elisenbergveien og ikke længer vest end krydset av Frognerveien og Kirkeveien.

21 april. **Kongelig resolution,** hvorved bestemmes:

1. At anden læge end embedslægen kan antages til indtil videre at forrette som ordfører i helseraadene for Borge og Torsnes herreder av Sarpsborgs lægedistrikt fra 1 januar 1910 mot en aarlig godtgjørelse av kr. 120,00 for Borge herred og kr. 80,00 for Torsnes herred, hvilken godtgjørelse blir at utrede av de til tilfældige utgifter ved medicinalvæsenet bevilgede midler.
2. At resolutionen av 24 november 1900 om særskilt ordfører for helseraadet i Borge herred ophæves.

21 april. **Kongelig resolution,** hvorved bestemmes:

1. At approbationen meddeles paa det ved auktion den 13 april 1909 avgivne bud stort 35 010,00 — treti fem tusen og ti — kroner for den til embedsgaard for sorenskriveren i Rakkestads sorenskriveri utlagte eiendom Elvestad, gr.nr. 77, br.nr. 1, av skyld mark 14,26 i Rakkestads herred.
2. At der av kjøpesummen indbetales i Oplysningsvæsenets Fond 1 600,00 — et tusen seks hundrede — kroner som vederlag for den eiendommen tilliggende overflødige skog.

21 april. **Kongelig resolution,** hvorved der meddeles approbation paa det i generalforsamlinger den 28 december 1908 og 30 januar 1909 vedtagne utkast til ny plan for Nordre Odalens gjensidige brandforsikringsforening for bygninger og løsøre saaledes, at foreningen fremdeles kan nyde godt av de ved lovene av 9 august 1839 og 4 august 1845 hjemlede forrettigheter.

21 april. **Kongelig resolution,** hvorved meddeles stadfæstelse paa de av forstanderskapet for Drangedals sparebank i møte den 27 mars 1909 vedtagne forandringer i bankens ved høieste resolution av 11 mai 1894 stadfæstede plan.

Vogterne blev tilstaat alderstillæg med kr. 84,00 efter 2 aars tjeneste og videre kr. 156,00 efter yderligere 3 aars tjeneste, samt gifte vogtere med 5 aars tjenestetid et aarlig husleiebidrag av kr. 48,00.

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse paa den av forstanderskapet for Vanse sparebank i møte den 28 december 1908 vedtagne forandring av § 21 i bankens ved høieste resolution av 24 november 1891 og flere senere resolutioner stadfæstede plan. 21 april.

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse paa den av forstanderskapet for Rennebu sparebank i møte den 13 mars 1909 vedtagne forandring av § 20 i bankens ved høieste resolution av 7 september 1896 stadfæstede plan. 21 april.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Bergen, hvorved meddeles, at det ikke antages at kunne forbydes et herredsstyre at vælge til medlem av skolestyret i henhold til skolelovens § 47 d en lærer, som tidligere er valgt som varamand for lærernes representant i skolestyret. 24 april.

Skrivelse fra Justisdepartementet til amtmanden i Nordre Bergenhus amt, hvorved bestemmes, at der fra Lyster jordmordistrikt i Nordre Bergenhus amt utskilles et nyt distrikt, Fortun, omfattende Fortun sogn av Lyster herred. 24 april.

Delingen træder i kraft fra den tid, særskilt jordmor ansættes i det nye distrikt.

Overenskomst angaaende den civile proces, av 17 juli 1905*). 24 april.

Convention
relative à la procédure civile.

Sa Majesté l'Empereur d'Allemagne, Roi de Prusse, au nom de l'Empire Allemand; Sa Majesté l'Empereur d'Autriche, Roi de Bohême, etc. et Roi Apostolique de Hongrie, pour l'Autriche et pour la Hongrie; Sa Majesté le Roi des Belges; Sa Majesté le Roi de Danemark; Sa Majesté le Roi d'Espagne; le Président de la République Française; Sa Majesté le Roi d'Italie; Son Altesse Royale le Grand-Duc de Luxembourg, Duc

Oversættelse.

Overenskomst
angaaende den civile proces.

Hans Majestæt Keiseren av Tyskland, Konge av Preussen, i det Tyske Rikes navn; Hans Majestæt Keiseren av Østerrike, Konge av Bøhmen, etc., og Apostolisk Konge av Ungarn, for Østerrike og for Ungarn; Hans Majestæt Belgiernes Konge; Hans Majestæt Kongen av Danmark; Hans Majestæt Kongen av Spanien; Presidenten for den franske Republik; Hans Majestæt Kongen av Italien; Hans Kongelige Høi-

*) Overenskomsten blev for Norges vedkommende undertegnet 5 juli 1907 og ratificeret ved kgl. resolution av 26 januar 1909 Samtlige stater, som har undertegnet overenskomsten, med undtagelse av Luxemburg, har deponeret sine ratifikationer i Haag den 24de april 1909.

24 april. de Nassau; Sa Majesté le Roi de Norvège; Sa Majesté la Reine des Pays-Bas; Sa Majesté le Roi de Portugal et des Algarves, etc. etc.; Sa Majesté le Roi de Roumanie; Sa Majesté l'Empereur de Toutes les Russies; Sa Majesté le Roi de Suède, et le Conseil Fédéral Suisse,

Désirant apporter à la Convention du 14 Novembre 1896 les améliorations suggérées par l'expérience,

Ont résolu de conclure une nouvelle Convention à cet effet et ont, en conséquence, nommé pour Leurs plénipotentiaires, savoir:

Sa Majesté l'Empereur d'Allemagne, Roi de Prusse, au nom de l'Empire Allemand: M.M. de Schloezer, Son Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire près Sa Majesté la Reine des Pays-Bas, et le Docteur Johannes Kriege, Son Conseiller Intime de Légation;

Sa Majesté l'Empereur d'Autriche, Roi de Bohême, etc. et Roi Apostolique de Hongrie: Pour l'Autriche et pour la Hongrie: M. le Comte Christophe de Wydenbruck, Son Conseiller intime et Chambellan, Son Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire près Sa Majesté la Reine des Pays-Bas, pour l'Autriche: M. le Chevalier Robert Holzknecht de Hort, Chef de section au Ministère Impérial Royal autrichien de la Justice, pour la Hongrie: M. Gustave Töry, Secrétaire d'Etat au Ministère

het Storhertugen av Luxemburg, Hertug av Nassau; Hans Majestæt Kongen av Norge; Hendes Majestæt Dronningen av Nederlandene; Hans Majestæt Kongen av Portugal og Algarverne, etc., etc.; Hans Majestæt Kongen av Rumænien; Hans Majestæt Keiseren av alle Ruslande; Hans Majestæt Kongen av Sverige, og det Schweiziske Forbundsraad,

Som ønsker at gjøre de forbedringer, som erfaringen tilsiger, i overenskomsten af 14 november 1896,

Har besluttet at indgaa en ny overenskomst i denne hensigt og har derfor utnævnt til sine befuldmægtigede:

Hans Majestæt Keiseren av Tyskland, Konge av Preussen, i det Tyske Rikes navn: Herrerne de Schloezer, Hans Envoyé Extraordinaire og Ministre Plénipotentiaire hos Hendes Majestæt Dronningen av Nederlandene, og Dr. Johannes Kriege, Hans Geheimelegationsraad;

Hans Majestæt Keiseren av Østerrike, Konge av Bøhmen, etc., og Apostolisk Konge av Ungarn: For Østerrike og for Ungarn: Herr Greve Christophe de Wydenbruck, Hans Geheimeraad og Kammerherre, Hans Envoyé Extraordinaire og Ministre Plénipotentiaire hos Hendes Majestæt Dronningen af Nederlandene, for Østerrike: Herr Ridder Robert Holzknecht de Hort, Sektionschef i det Keiserlige Kongelige østerrikske Justisministerium, for Ungarn: Herr Gustave Töry, Statssekre-

Royal hongrois de la Justice;

Sa Majesté le Roi des Belges: M.M. le Baron Guillaume, Son Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire près Sa Majesté la Reine des Pays-Bas et A. van den Bulcke, Son Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire, Directeur-Général au Ministère des Affaires Etrangères;

Sa Majesté le Roi de Danemark: M. J. W. de Grevenkop Castenskjold, Son Chambellan, Son Ministre-Résident près Sa Majesté la Reine des Pays-Bas;

Sa Majesté le Roi d'Espagne: M. Arturo de Baguer, Son Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire près Sa Majesté la Reine des Pays-Bas;

Le Président de la République Française: M.M. de Monbel, Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire de la République Française près Sa Majesté la Reine des Pays-Bas, et Louis Renault, Professeur de Droit International à l'Université de Paris, Jurisconsulte du Ministère des Affaires Etrangères;

Sa Majesté le Roi d'Italie: M. Salvatore Tugini, Son Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire près Sa Majesté la Reine des Pays-Bas;

Son Altesse Royale le Grand-Duc de Luxembourg, Duc de Nassau: M. le Comte de Villers, Son Chargé d'Affaires à Berlin;

tær i det Kongelige ungarske Justisministerium; 24 april.

Hans Majestæt Belgiernes Konge: Herrerne Baron Guillaume, Hans Envoyé Extraordinaire og Ministre Plénipotentiaire hos Hendes Majestæt Dronningen av Nederlandene og A. van den Bulcke, Hans Envoyé Extraordinaire og Ministre Plénipotentiaire, Generaldirektør i Utenriksministeriet;

Hans Majestæt Kongen av Danmark: Herr J. W. de Grevenkop Castenskjold, Hans Kammerherre, Hans Ministerresident hos Hendes Majestæt Dronningen av Nederlandene;

Hans Majestæt Kongen av Spanien: Herr Arturo de Baguer, Hans Envoyé Extraordinaire og Ministre Plénipotentiaire hos Hendes Majestæt Dronningen av Nederlandene;

Presidenten for den Franske Republik: Herrerne de Monbel, den Franske Republiks Envoyé Extraordinaire og Ministre Plénipotentiaire hos Hendes Majestæt Dronningen av Nederlandene, og Louis Renault, Professor i international ret ved Universitetet i Paris, Utenriksministeriets Juridiske Konsulent;

Hans Majestæt Kongen av Italien: Herr Salvatore Tugini, Hans Envoyé Extraordinaire og Ministre Plénipotentiaire hos Hendes Majestæt Dronningen av Nederlandene;

Hans Kongelige Høihet Storhertugen av Luxemburg, Hertug av Nassau: Herr Greve de Villers, Hans Chargé d'Affaires i Berlin;

24 april. Sa Majesté le Roi de Norvège: M. F. Hagerup, Son Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire près Sa Majesté la Reine des Pays-Bas;

Sa Majesté la Reine des Pays-Bas: M.M. le Jonkheer W. M. de Weede de Berencamp, Son Ministre des Affaires Etrangères, J. A. Loeff, Son Ministre de la Justice, et T. M. C. Asser, Son Ministre d'Etat, Membre du Conseil d'Etat, Président de la Commission Royale de Droit International Privé, Président des Conférences de Droit International Privé;

Sa Majesté le Roi de Portugal et des Algarves, etc., etc.: M. le Comte de Selir, Son Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire près Sa Majesté la Reine des Pays-Bas;

Sa Majesté le Roi de Roumanie: M. E. Mavrocordato, Son Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire près Sa Majesté la Reine des Pays-Bas;

Sa Majesté l'Empereur de Toutes les Russies: M. N. Tcharykow, Son Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire près Sa Majesté la Reine des Pays-Bas;

Sa Majesté le Roi de Suède: M. le Baron Falkenberg, Son Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire près Sa Majesté la Reine des Pays-Bas;

Le Conseil Fédéral Suisse: M. G. Carlin, Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipoten-

Hans Majestæt Kongen av Norge: Herr F. Hagerup, Hans Envoyé Extraordinaire og Ministre Plénipotentiaire hos Hendes Majestæt Dronningen av Nederlandene;

Hendes Majestæt Dronningen av Nederlandene: Herrerne Jonkheer W. M. de Weede de Berencamp, Hendes Utenriksminister, J. A. Loeff, Hendes Justisminister, og T. M. C. Asser, Hendes Statsminister, medlem av Statsraadet, President for den Kgl. Kommission for international privatret, President for konferencerne for international privatret;

Hans Majestæt Kongen av Portugal og Algarverne, etc., etc.: Herr Greve de Selir, Hans Envoyé Extraordinaire og Ministre Plénipotentiaire hos Hendes Majestæt Dronningen av Nederlandene;

Hans Majestæt Kongen av Rumænien: Herr E. Mavrocordato, Hans Envoyé Extraordinaire og Ministre Plénipotentiaire hos Hendes Majestæt Dronningen av Nederlandene;

Hans Majestæt Keiseren av alle Ruslande: Herr N. Tcharykow, Hans Envoyé Extraordinaire og Ministre Plénipotentiaire hos Hendes Majestæt Dronningen av Nederlandene;

Hans Majestæt Kongen av Sverige: Herr Baron Falkenberg, Hans Envoyé Extraordinaire og Ministre Plénipotentiaire hos Hendes Majestæt Dronningen av Nederlandene;

Det Schweiziske Forbundsraad: Herr G. Carlin, det Schweiziske Forbunds Envoyé Extra-

tiaire de la Confédération Suisse près Sa Majesté la Reine des Pays-Bas,

lesquels, après s'être communiqué leurs pleins pouvoirs, trouvés en bonne et due forme, sont convenus des dispositions suivantes :

I. Communication d'Actes Judiciaires et Extrajudiciaires.

Article 1.

En matière civile ou commerciale, les significations d'actes à destination de personnes se trouvant à l'étranger se feront, dans les Etats contractants, sur une demande du consul de l'Etat requérant adressée à l'autorité qui sera désignée par l'Etat requis. La demande contenant l'indication de l'autorité de qui émane l'acte transmis, le nom et la qualité des parties, l'adresse du destinataire, la nature de l'acte dont il s'agit, doit être rédigée dans la langue de l'autorité requise. Cette autorité enverra au consul la pièce prouvant la signification ou indiquant le fait qui l'a empêchée.

Toutes les difficultés qui s'élèveraient à l'occasion de la demande du consul seront réglées par la voie diplomatique.

Chaque Etat contractant peut déclarer, par une communication adressée aux autres Etats contractants, qu'il entend que

ordinaire og Ministre Pléni- 24 april.
potentiaire hos Hendes Majestæt Dronningen av Nederlandene,

hvilke, efter at ha meddelt hverandre sine fuldmagter, som blev fundet i god og behørig form, er kommet overens om følgende bestemmelser:

I. Meddelelse av judicielle og ikke judicielle dokumenter.

Artikel 1.

I civile eller kommercielle anliggender skal forkyndelser av dokumenter, bestemt for personer, der befinder sig utenfor riket, i de kontraherende stater foregaa efter en begjæring fra den anmodende stats konsul til den myndighet, som utpekes av den anmodede stat. Begjæringen, hvori angives den myndighet, fra hvem det oversendte dokument er utgaat, parternes navn og egenskap, destinatarens adresse samt det paagjældende dokuments art, bør være avfattet i den anmodede myndighets sprog. Denne myndighet skal tilstille konsulen det skriftstykke, der beviser forkyndelsen eller oplyser om den omstændighet, som har været til hinder herfor.

Alle vanskeligheter, som maatte reise sig i anledning av konsulens begjæring, skal ordnes paa diplomatisk vei.

Enhver kontraherende stat kan gjennem en til de øvrige kontraherende stater rettet meddelelse uttale som sin bestem-

24 april. la demande de signification à faire sur son territoire, contenant les mentions indiquées à l'alinéa 1er, lui soit adressée par la voie diplomatique.

Les dispositions qui précèdent ne s'opposent pas à ce que deux Etats contractants s'entendent pour admettre la communication directe entre leurs autorités respectives.

Article 2.

La signification se fera par les soins de l'autorité compétente de l'Etat requis. Cette autorité, sauf les cas prévus dans l'article 3, pourra se borner à effectuer la signification par la remise de l'acte au destinataire qui l'accepte volontairement.

Article 3.

Si l'acte à signifier est rédigé, soit dans la langue de l'autorité requise, soit dans la langue convenue entre les deux Etats intéressés, ou s'il est accompagné d'une traduction dans l'une de ces langues, l'autorité requise, au cas où le désir lui en serait exprimé dans la demande, fera signifier l'acte dans la forme prescrite par sa législation intérieure pour l'exécution de significations analogues, ou dans une forme spéciale, pourvu qu'elle ne soit pas contraire à cette législation. Si un pareil désir n'est pas exprimé, l'autorité requise cherchera d'abord à effectuer la remise dans les termes de l'article 2.

melse, at begjæring om forkyndelse, som skal ske paa dens omraade, og indeholdende de i 1ste led angivne oplysninger, blir at tilstille den paa diplomatisk vei.

Foranstaaende bestemmelser er ikke til hinder for, at to kontraherende stater kan komme overens om at tilstede direkte korrespondance mellem deres respektive myndigheter.

Artikel 2.

Forkyndelsen skal besørges utført av den kompetente myndighet i den anmodede stat. Denne myndighet kan, bortset fra de i artikel 3 omhandlede tilfælde, indskrænke sig til at iverksætte forkyndelsen gjennem en overgivelse av dokumentet til den destinatar, som mottar det frivillig.

Artikel 3.

Hvis det dokument, der skal forkyndes, er avfattet enten i den anmodede myndighets sprog eller i det mellem de to paagjældende stater omforente sprog, eller hvis det er ledsaget av en oversættelse til et av disse sprog, skal den anmodede myndighet, saafremt ønske derom maatte være uttalt i begjæringen, la dokumentet forkynde paa den maate, som den indenlandske lovgivning foreskriver for utførelsen av tilsvarende forkyndelser, eller paa en særegen maate, forutsat at den ikke er i strid med denne lovgivning. Hvis saadant ønske ikke er uttalt, skal den anmodede myndighet søke først at iverksætte

Sauf entente contraire, la traduction prévue dans l'alinéa précédent sera certifiée conforme par l'agent diplomatique ou consulaire de l'Etat requérant ou par un traducteur assermenté de l'Etat requis.

Article 4.

L'exécution de la signification prévue par les articles 1, 2 et 3 ne pourra être refusée que si l'Etat, sur le territoire duquel elle devrait être faite, la juge de nature à porter atteinte à sa souveraineté ou à sa sécurité.

Article 5.

La preuve de la signification se fera au moyen, soit d'un récépissé daté et légalisé du destinataire, soit d'une attestation de l'autorité de l'Etat requis, constatant le fait, la forme et la date de la signification.

Si l'acte à signifier a été transmis en double exemplaire, le récépissé ou l'attestation doit se trouver sur l'un des doubles ou y être annexé.

Article 6.

Les dispositions des articles qui précèdent ne s'opposent pas :

1°. à la faculté d'adresser directement par la voie de la poste des actes aux intéressés se trouvant à l'étranger;

overgivelsen saaledes som i artikel 2 omhandlet. 24 april.

Hvor ikke andet er avtalt, skal den i foregaaende led omtalte oversættelse bekræftes av den anmodende stats diplomatiske eller konsulære repræsentant eller av en edfæstet oversætter i den anmodede stat.

Artikel 4.

Utførelsen av den i artiklerne 1, 2 og 3 omhandlede forkyndelse kan ikke negtes, medmindre den stat, paa hvis omraade den skulde finde sted, anser den for at være av den beskaffenhet, at den vilde gjøre indgrep i dens suverænitet eller dens sikkerhet.

Artikel 5.

Beviset for forkyndelsen gives enten ved hjælp av et datert og legalisert mottagelsesbevis fra destinataren eller ved en bevidnelse fra den anmodede stats myndighet, konstaterende forkyndelsens foretagelse, maate og datum.

Er det dokument, som skal forkyndes, blit oversendt i 2 eksemplarer, bør mottagelsesbeviset eller bevidnelsen være paaført det ene eksemplar eller være vedheftet dette.

Artikel 6.

Bestemmelserne i de foregaaende artikler er ikke til hinder for:

1) at der er adgang til gjennem posten direkte at fremsende dokumenter til de paagjældende, som opholder sig i utlandet;

24 april. 2°. à la faculté pour les intéressés de faire faire des significations directement par les soins des officiers ministériels ou des fonctionnaires compétents du pays de destination ;

3°. à la faculté pour chaque Etat de faire faire directement, par les soins de ses agents diplomatiques ou consulaires, les significations destinées aux personnes se trouvant à l'étranger.

Dans chacun de ces cas, la faculté prévue n'existe que si des conventions intervenues entre les Etats intéressés l'admettent ou si, à défaut de conventions, l'Etat sur le territoire duquel la signification doit être faite ne s'y oppose pas. Cet Etat ne pourra s'y opposer lorsque, dans le cas de l'alinéa 1er, numéro 3, l'acte doit être signifié sans contrainte à un ressortissant de l'Etat requérant.

Article 7.

Les significations ne pourront donner lieu au remboursement de taxes ou de frais de quelque nature que ce soit.

Toutefois, sauf entente contraire, l'Etat requis aura le droit d'exiger de l'Etat requérant le remboursement des frais occasionnés par l'intervention d'un officier ministériel ou par l'emploi d'une forme spéciale dans les cas de l'article 3.

2) at der er adgang for de paagjældende til at la forkyndelser utføre umiddelbart ved bestemmelseslandets retsbetjente eller kompetente tjenestemænd ;

3) at der er adgang for enhver stat til at la de for personer, som opholder sig i utlandet, bestemte forkyndelser utføre umiddelbart, ved sine diplomatiske eller konsulære tjenestemænd.

Saadan adgang skal i ethvert av disse tilfælde kun staa aapen, saafremt overenskomster avsluttet mellem de paagjældende stater tilsteder det, eller saafremt — i mangel av overenskomst — den stat, paa hvis omraade forkyndelsen skal finde sted, ikke motsætter sig det. Vedkommende stat kan ikke motsætte sig det, naar dokumentet i det i 1ste led nr. 3 omtalte tilfælde skal forkyndes uten tvangs anvendelse for en undersaat av den anmodende stat.

Artikel 7.

Forkyndelserne skal ikke kunne medføre krav paa godtgjørelse av sportler eller omkostninger av nogensomhelst art.

Den anmodede stat skal dog, saafremt ikke andet er avtalt, ha ret til at kræve av den anmodende stat godtgjørelse av de omkostninger, som er foranlediget ved, at der er benyttet en retsbetjents mellemkomst eller anvendt en særegen form i de i artikel 3 omhandlede tilfælde.

II. Commissions rogatoires.

Article 8.

En matière civile ou commerciale, l'autorité judiciaire d'un Etat contractant pourra, conformément aux dispositions de sa législation, s'adresser par commission rogatoire à l'autorité compétente d'un autre Etat contractant pour lui demander de faire, dans son ressort, soit un acte d'instruction, soit d'autres actes judiciaires.

Article 9.

Les commissions rogatoires seront transmises par le consul de l'Etat requérant à l'autorité qui sera désignée par l'Etat requis. Cette autorité enverra au consul la pièce constatant l'exécution de la commission rogatoire ou indiquant le fait qui en a empêché l'exécution.

Toutes les difficultés qui s'élèveraient à l'occasion de cette transmission seront réglées par la voie diplomatique.

Chaque Etat contractant peut déclarer, par une communication adressée aux autres Etats contractants, qu'il entend que les commissions rogatoires à exécuter sur son territoire lui soient transmises par la voie diplomatique.

Les dispositions qui précèdent ne s'opposent pas à ce que deux Etats contractants s'entendent pour admettre la transmission directe des commissions roga-

II. Retsanmodninger. 24 april.

Artikel 8.

I civile eller kommercielle anliggender skal den judicielle myndighet i en av de kontraherende stater, overensstemmende med sin egen lovgivnings forskrifter, kunne henvende sig med retsanmodning til den kompetente myndighet i en anden kontraherende stat for at anmode den om indenfor sit omraade at foreta enten en bevishandling eller andre retslige handlinger.

Artikel 9.

Retsanmodningerne skal oversendes av den anmodende stats konsul til den myndighet, som utpekes av den anmodede stat. Denne myndighet skal tilstille konsulen det skriftstykke, hvori retsanmodningens utførelse bevidnes eller den omstændighet oplyses, som har hindret utførelsen.

Alle vanskeligheter, som maatte reise sig i anledning av nævnte oversendelse, skal ordnes paa diplomatisk vei.

Enhver kontraherende stat kan gjennem en til de øvrige kontraherende stater rettet meddelelse uttale som sin bestemmelse, at de retsanmodninger, som skal utføres paa dens omraade, skal oversendes den paa diplomatisk vei.

Foranstaaende bestemmelser er ikke tilhinder for, at to kontraherende stater kan komme overens om at tilstede den direkte oversendelse av retsan-

24 april. toires entre leurs autorités respectives.

Article 10.

Sauf entente contraire, la commission rogatoire doit être rédigée, soit dans la langue de l'autorité requise, soit dans la langue convenue entre les deux Etats intéressés, ou bien elle doit être accompagnée d'une traduction faite dans une de ces langues et certifiée conforme par un agent diplomatique ou consulaire de l'Etat requérant ou par un traducteur assermenté de l'Etat requis.

Article 11.

L'autorité judiciaire à laquelle la commission rogatoire est adressée sera obligée d'y satisfaire en usant des mêmes moyens de contrainte que pour l'exécution d'une commission des autorités de l'Etat requis ou d'une demande formée à cet effet par une partie intéressée. Ces moyens de contrainte ne sont pas nécessairement employés s'il s'agit de la comparution de parties en cause.

L'autorité requérante sera, si elle le demande, informée de la date et du lieu où il sera procédé à la mesure sollicitée, afin que la partie intéressée soit en état d'y assister.

L'exécution de la commission rogatoire ne pourra être refusée que :

1°. si l'authenticité du document n'est pas établie;

modninger mellem deres respektive myndigheter.

Artikel 10.

Hvor ikke andet er avtalt, skal retsanmodningen være avfattet enten i den anmodede myndighets sprog eller i det mellem de to interesserte stater omforente sprog, eller ogsaa skal den være ledsaget av en oversættelse til et av disse sprog, bekræftet av en diplomatisk eller konsulær tjenestemand for den anmodende stat eller av en edfæstet oversætter i den anmodede stat.

Artikel 11.

Den judicielle myndighet, til hvem retsanmodningen er rettet, skal være forpligtet til at efterkomme den under anvendelse av de samme tvangsmidler, som hvor det gjælder utførelsen av en anmodning fra myndighetерne i den anmodede stat eller av en i lignende øiemed fremsat begjæring av en interessert part. Disse tvangsmidler skal ikke med nødvendighed bringes i anvendelse, hvor der handles om fremmøte av parter i saken.

Den anmodende myndighet skal, om den saa begjærer, underrettes om datum og sted for den forlangte handlings foretagelse, for at den interesserte part kan være istand til at være tilstede derved.

Utførelsen av retsanmodningen skal alene kunne negtes:

1. saafremt dokumentets egthet ikke er paa det rene;

2°. si, dans l'Etat requis, l'exécution de la commission rogatoire ne rentre pas dans les attributions du pouvoir judiciaire;

3°. si l'Etat sur le territoire duquel l'exécution devrait avoir lieu la juge de nature à porter atteinte à sa souveraineté ou à sa sécurité.

Article 12.

En cas d'incompétence de l'autorité requise, la commission rogatoire sera transmise d'office à l'autorité judiciaire compétente du même Etat, suivant les règles établies par la législation de celui-ci.

Article 13.

Dans tous les cas où la commission rogatoire n'est pas exécutée par l'autorité requise, celle-ci en informera immédiatement l'autorité requérante, en indiquant, dans le cas de l'article 11, les raisons pour lesquelles l'exécution de la commission rogatoire a été refusée et, dans le cas de l'article 12, l'autorité à laquelle la commission est transmise.

Article 14.

L'autorité judiciaire qui procède à l'exécution d'une commission rogatoire appliquera les lois de son pays, en ce qui concerne les formes à suivre.

Toutefois, il sera déféré à la demande de l'autorité requé-

2. saafremt retsanmodningens utførelse i den anmodede stat ikke indgaar under den dømmende magts beføielser; 24 april.

3. saafremt den stat, paa hvis omraade utførelsen skulde finde sted, anser den for at være av den beskaffenhet, at den vilde gjøre indgrep i dens suverænitet eller dens sikkerhet.

Artikel 12.

Hvis den anmodede myndighet er inkompetent, skal retsanmodningen paa embeds vegne oversendes den kompetente judicielle myndighet i samme stat, overensstemmende med de i dennes lovgivning indeholdte regler.

Artikel 13.

I ethvert tilfælde, hvor retsanmodningen ikke blir utført av den anmodede myndighet, skal denne umiddelbart give den anmodende myndighet underretning herom og oplyse, i det i artikel 11 omhandlede tilfælde, grundene til, at retsanmodningens utførelse er blit negtet, og i det i artikel 12 omhandlede tilfælde, til hvilken myndighet anmodningen er blit oversendt.

Artikel 14.

Naar den judicielle myndighet iverksætter utførelsen av en retsanmodning, har den med hensyn til de former, som skal iagttages, at følge sit eget lands love.

Dog skal, hvor den anmodende myndighet har begjært

24 april. rante, tendant à ce qu'il soit procédé suivant une forme spéciale, pourvu que cette forme ne soit pas contraire à la législation de l'Etat requis.

Article 15.

Les dispositions des articles qui précèdent n'excluent pas la faculté pour chaque Etat de faire exécuter directement par ses agents diplomatiques ou consulaires les commissions rogatoires, si des conventions intervenues entre les Etats intéressés l'admettent ou si l'Etat sur le territoire duquel la commission rogatoire doit être exécutée ne s'y oppose pas.

Article 16.

L'exécution des commissions rogatoires ne pourra donner lieu au remboursement de taxes ou de frais de quelque nature que ce soit.

Toutefois, sauf entente contraire, l'Etat requis aura le droit d'exiger de l'Etat requérant le remboursement des indemnités payées aux témoins ou aux experts, ainsi que des frais occasionnés par l intervention d'un officier ministériel, rendue nécessaire parce que les témoins n'ont pas comparu volontairement, ou des frais résultant de l'application éventuelle de l'article 14, alinéa 2.

iagttat nogen særlig form, denne begjæring efterkommes, forutsat at nævnte form ikke er i strid med den anmodede stats lovgivning.

Artikel 15.

Bestemmelserne i de foranstaaende artikler utelukker ikke, at enhver stat skal ha adgang til at la umiddelbart ved sine diplomatiske eller konsulære tjenestemænd utføre retsanmodninger, saafremt overenskomster, avsluttet mellem de paagjældende stater, tilsteder det, eller saafremt den stat, paa hvis omraade retsanmodningen skal utføres, ikke motsætter sig det.

Artikel 16.

Utførelsen av retsanmodninger skal ikke kunne medføre krav paa godtgjørelse av sportler eller omkostninger av nogensomhelst art.

Den anmodede stat skal dog, saafremt ikke andet er avtalt, ha ret til at fordre erstattet av den anmodende stat godtgjørelse, som er utbetalt til vidner eller sakkyndige, saavelsom omkostninger, foranlediget ved at der er benyttet en retsbetjents mellemkomst, naar saadan er blit nødvendig, fordi vidnerne ikke har mødt frivillig, eller endelig omkostninger, foranlediget ved mulig anvendelse av artikel 14, andet led.

III. **Caution judicatum solvi.**

Article 17.

Aucune caution ni dépôt, sous quelque dénomination que ce soit, ne peut être imposé, à raison soit de leur qualité d'étrangers, soit du défaut de domicile ou de résidence dans le pays, aux nationaux d'un des Etats contractants, ayant leur domicile dans l'un de ces Etats, qui seront demandeurs ou intervenants devant les tribunaux d'un autre de ces Etats.

La même règle s'applique au versement qui serait exigé des demandeurs ou intervenants pour garantir les frais judiciaires.

Les conventions par lesquelles des Etats contractants auraient stipulé pour leurs ressortissants la dispense de la *caution judicatum solvi* ou du versement des frais judiciaires sans condition de domicile continueront à s'appliquer.

Article 18.

Les condamnations aux frais et dépens du procès, prononcées dans un des Etats contractants contre le demandeur ou l'intervenant dispensés de la caution, du dépôt ou du versement en vertu soit de l'article 17, alinéas 1 et 2, soit de la loi de l'Etat où l'action est intentée, seront, sur une demande faite par la voie diplomatique, rendues gratuitement exécutoires par l'autorité compétente dans chacun des autres Etats contractants.

III. **Sikkerhetsstillelse for idømt beløp.** 24 april.

Artikel 17.

Sikkerhetsstillelse eller deposition kan ikke under nogensomhelst benævnelse paalægges personer, der tilhører en av de kontraherende stater og har sit domicil i en av disse, naar de optrær som saksøkere eller intervenienter for domstolene i en anden av disse stater, hverken i deres egenskap av fremmede eller fordi de ikke har domicil eller fast ophold i landet.

Det samme gjælder om saadan indbetaling, som maatte forlanges av saksøkere eller intervenienter til sikrelse av retsgebyrer.

De overenskomster, hvori kontraherende stater for sine undersaatter maatte ha avtalt fritagelse fra cautio judicatum solvi eller for indbetaling av retsgebyrer uten hensyn til bopæl, skal vedblivende finde anvendelse.

Artikel 18.

Domme, hvorved i en av de kontraherende stater en saksøker eller en intervenient, som i kraft av artikel 17, 1ste og 2det led, eller av det lands lov, hvor saken er anlagt, er fritat for sikkerhetsstillelse, deposition eller indbetaling, dømmes til at betale processens omkostninger, skal efter begjæring fremsat paa diplomatisk vei gratis gjøres eksigible ved den kompetente myndighet i enhver av de øvrige kontraherende stater.

24 april. La même règle s'applique aux décisions judiciaires par lesquelles le montant des frais du procès est fixé ultérieurement.

Les dispositions qui précèdent ne s'opposent pas à ce que deux Etats contractants s'entendent pour permettre que la demande d'exequatur soit aussi faite directement par la partie intéressée.

Article 19.

Les décisions relatives aux frais et dépens seront déclarées exécutoires sans entendre les parties, mais sauf recours ultérieur de la partie condamnée, conformément à la législation du pays où l'exécution est poursuivie.

L'autorité compétente pour statuer sur la demande d'exequatur se bornera à examiner :

1°. si, d'après la loi du pays où la condamnation a été prononcée l'expédition de la décision réunit les conditions nécessaires à son authenticité ;

2°. si, d'après la même loi, la décision est passée en force de chose jugée ;

3°. si le dispositif de la décision est rédigé, soit dans la langue de l'autorité requise, soit dans la langue convenue entre les deux Etats intéressés, ou bien s'il est accompagné d'une traduction, faite dans une de ces langues et, sauf entente contraire, certifiée conforme par un agent diplomatique ou consulaire de l'Etat requérant ou

Det samme gjælder de retsavgjørelser, hvorved procesomkostningernes beløp senere fastsættes.

Foranstaaende bestemmelser er ikke til hinder for, at to kontraherende stater kommer overens om at tillate, at begjæringen om exekvatur ogsaa skal kunne fremsættes umiddelbart av den interesserte part.

Artikel 19.

Avgjørelserne angaaende omkostningerne skal erklæres eksigible, uten at parterne høres, men under forbehold av senere rekurs fra den domfældte parts side, i overensstemmelse med det lands lovgivning, hvor eksekutionen søkes.

Den for eksekvaturbegjæringens avgjørelse kompetente myndighet skal indskrænke sig til at undersøke :

1) om efter det lands lov, hvor dommen er avsagt, domsutfærdigelsen opfylder de for dens egthet nødvendige betingelser ;

2) om efter samme lov avgjørelsen har vundet retskraft ;

3) om avgjørelsens konklusion er avfattet i den anmodede myndighets sprog eller i det mellem de to paagjældende stater omforente sprog, eller ogsaa om den er ledsaget av en oversættelse til et av disse sprog, bekræftet — hvor ikke andet er avtalt — av en diplomatisk eller konsulær tjenestemand for den anmodende stat eller av en

par un traducteur assermenté de l'Etat requis.

Pour satisfaire aux conditions prescrites par l'alinéa 2, numéro 1 et 2, il suffira d'une déclaration de l'autorité compétente de l'Etat requérant constatant que la décision est passée en force de chose jugée. La compétence de cette autorité sera, sauf entente contraire, certifiée par le plus haut fonctionnaire préposé à l'administration de la justice dans l'Etat requérant. La déclaration et le certificat dont il vient d'être parlé doivent être rédigés ou traduits conformément à la règle contenue dans l'alinéa 2, numéro 3.

IV. Assistance judiciaire gratuite.

Article 20.

Les ressortissants de chacun des Etats contractants seront admis dans tous les autres Etats contractants au bénéfice de l'assistance judiciaire gratuite, comme les nationaux eux-mêmes, en se conformant à la législation de l'Etat où l'assistance judiciaire gratuite est réclamée.

Article 21.

Dans tous les cas, le certificat ou la déclaration d'indigence doit être délivré ou reçue par les autorités de la résidence habituelle de l'étranger, ou, à défaut de celles-ci, par les autorités de sa résidence actuelle. Dans le cas où ces dernières autorités n'appartiendraient pas à un Etat contractant

edfæstet oversætter i den anmodede stat. 24 april.

Til at opfylde de i 2det led nr. 1 og 2 foreskrevne betingelser skal en bevidnelse fra den kompetente myndighet i den anmodende stat om, at avgjørelsen har vundet retskraft, være tilstrækkelig. Denne myndighets kompetence skal, hvor ikke andet er avtalt, være bekræftet av den høieste tjenestemand, der staar i spidsen for retsvæsenets administration i den anmodende stat. Nævnte bevidnelse og bekræftelse skal være avfattet eller oversat overensstemmende med den i 2det led nr. 3 givne forskrift.

IV. Gratis retshjælp.

Artikel 20.

Undersaatter av enhver av de kontraherende stater skal i alle de andre kontraherende stater ha samme adgang til fri retshjælp som landets egne undersaatter, under iagttagelse av lovgivningen i det land, hvor den fri retshjælp begjæres.

Artikel 21.

Bevidnelsen eller erklæringen om ansøkerens trang skal i alle tilfælde avgives eller mottages av myndigheterne paa det sted, hvor den fremmede har sit vanlige ophold, eller i mangel av saadanne av myndigheterne paa det sted, hvor han for øieblikket opholder sig. Ifald disse sidstnævnte myndigheter ikke

24 april. tant et ne recevraient pas ou ne délivreraient pas des certificats ou des déclarations de cette nature, il suffira d'un certificat ou d'une déclaration, délivré ou reçue par un agent diplomatique ou consulaire du pays auquel l'étranger appartient.

Si le requérant ne réside pas dans le pays où la demande est formée, le certificat ou la déclaration d'indigence sera légalisé gratuitement par un agent diplomatique ou consulaire du pays où le document doit être produit.

Article 22.

L'autorité compétente pour délivrer le certificat ou recevoir la déclaration d'indigence pourra prendre des renseignements sur la situation de fortune du requérant auprès des autorités des autres Etats contractants.

L'autorité chargée de statuer sur la demande d'assistance judiciaire gratuite conserve, dans les limites de ses attributions, le droit de contrôler les certificats, déclarations et renseignements qui lui sont fournis.

Article 23.

Si le bénéfice de l'assistance judiciaire gratuite a été accordé au ressortissant d'un des Etats contractants, les significations relatives au même procès qui seraient à faire dans un autre de ces Etats ne pourront donner lieu qu'au remboursement

skulde tilhøre en kontraherende stat og ikke skulde motta eller avgi bevidnelser eller erklæringer av denne art, skal en bevidnelse eller en erklæring, avgit eller mottat av en diplomatisk eller konsulær tjenestemand for det land, som den fremmede tilhører, være tilstrækkelig.

Hvis ansøkeren ikke opholder sig i det land, hvor begjæringen indgives, skal bevidnelsen eller erklæringen om trang gratis legaliseres av en diplomatisk eller konsulær tjenestemand for det land, hvor dokumentet skal fremlægges.

Artikel 22.

Den til at avgi bevidnelsen eller motta erklæringen om trang kompetente myndighet kan hos de andre kontraherende staters myndigheter indhente oplysninger om ansøkerens formuesvilkaar.

Den myndighet, som har at træffe bestemmelse om ansøkningen om fri retshjælp, bevarer, inden de for dens beføielser bestemte grænser, retten til at kontrolere de bevidnelser, erklæringer og oplysninger, som forelægges den.

Artikel 23.

Saafremt fri retshjælp er blit tilstaat en undersaat av en av de kontraherende stater, skal de forkyndelser vedkommende samme proces, som maatte være at foreta i en anden av disse stater, alene kunne gi anledning til godtgjørelse fra den

par l'Etat requérant à l'Etat requis des frais occasionnés par l'emploi d'une forme spéciale en vertu de l'article 3.

Dans le même cas, l'exécution de commissions rogatoires ne donnera lieu qu'au remboursement par l'Etat requérant à l'Etat requis des indemnités payées aux témoins ou aux experts, ainsi que des frais nécessités par l'application éventuelle de l'article 14, alinéa 2.

anmodende stat til den anmodede stat av de omkostninger, som skyldes anvendelsen av en særlig form i kraft av artikel 3. 24 april.

I samme tilfælde skal utførelsen av retsanmodninger alene gi anledning til erstatning fra den anmodende stat til den anmodede stat av de godtgjørelser, som er utbetalte til vidner eller sakkyndige, saavelsom av de omkostninger, der er forandlediget ved mulig anvendelse av artikel 14, andet led.

V. Contrainte par corps.

Article 24.

La contrainte par corps, soit comme moyen d'exécution, soit comme mesure simplement conservatoire, ne pourra pas, en matière civile ou commerciale, être appliquée aux étrangers, appartenant à un des Etats contractants dans les cas où elle ne serait pas applicable aux ressortissants du pays. Un fait qui peut être invoqué par un ressortissant domicilié dans le pays, pour obtenir la levée de la contrainte par corps, doit produire le même effet au profit du ressortissant d'un Etat contractant, même si ce fait s'est produit à l'étranger.

V. Personlig arrest.

Artikel 24.

Personlig arrest skal i civile eller kommercielle anliggender hverken som eksekutionsmiddel eller som rent sikkerhetsmiddel kunne anvendes mot fremmede, som tilhører en av de kontraherende stater, i tilfælde, hvor saadan arrest ikke vilde kunne anvendes mot landets egne undersaatter. En omstændighet, som av en i landet domiciliert undersaat kan paaberaabes til opnaaelse av, at den personlige arrest hæves, skal ha samme virkning til gunst for en kontraherende stats undersaat, selv om denne omstændighet er indtraadt i utlandet.

VI. Dispositions finales.

Article 25.

La présente Convention sera ratifiée et les ratifications en seront déposées à La Haye, dès que six des Hautes Parties Con-

VI. Slutningsbestemmelser.

Artikel 25.

Nærværende overenskomst skal ratificeres, og ratifikationerne skal deponeres i Haag, saasnart seks av de høie kon-

24 april. tractantes seront en mesure de le faire.

Il sera dressé de tout dépôt de ratifications un procès-verbal, dont une copie, certifiée conforme, sera remise par la voie diplomatique à chacun des Etats contractants.

traherende parter er istand dertil.

Over enhver deposition av ratifikationer skal der opsættes en protokol, hvorav en bekræftet avskrift paa diplomatisk vei skal oversendes enhver av de kontraherende stater.

Article 26.

La présente Convention s'applique de plein droit aux territoires européens des Etats contractants.

Si un Etat contractant en désire la mise en vigueur dans ses territoires, possessions ou colonies, situés hors de l'Europe, ou dans ses circonscriptions consulaires judiciaires, il notifiera son intention à cet effet par un acte, qui sera déposé dans les archives du Gouvernement des Pays-Bas. Celuici en enverra, par la voie diplomatique, une copie, certifiée conforme, à chacun des Etats contractants. La Convention entrera en vigueur dans les rapports entre les Etats qui répondront par une déclaration affirmative à cette notification et les territoires, possessions ou colonies, situés hors de l'Europe, et les circonscriptions consulaires judiciaires, pour lesquels la notification aura été faite. La déclaration affirmative sera déposée, de même, dans les archives du Gouvernement des Pays-Bas, qui en enverra, par la voie diplomatique, une copie, certifiée conforme, à chacun des Etats contractants.

Artikel 26.

Denne overenskomst finder umiddelbart anvendelse paa de kontraherende staters europæiske territorier.

Hvis en kontraherende stat ønsker den sat ikraft i sine territorier, besiddelser eller kolonier utenfor Europa eller i sine konsulære jurisdiktionsomraader, skal den tilkjendegi sin hensigt i saa henseende gjennem et dokument, som skal deponeres i den nederlandske regjerings arkiv. Denne regjering sender saa paa diplomatisk vei en bekræftet avskrift derav til enhver av de kontraherende stater. Overenskomsten vil træ ikraft i forholdet mellem de stater, som besvarer denne tilkjendegivelse med en bekræftende erklæring, og de territorier, besiddelser eller kolonier utenfor Europa og de konsulære jurisdiktionsomraader, som omfattes av tilkjendegivelsen. Den bekræftende erklæring skal likeledes deponeres i den nederlandske regjerings arkiv, og denne sender paa diplomatisk vei en bekræftet avskrift derav til enhver av de kontraherende stater.

Article 27.

Les Etats représentés à la quatrième Conférence de droit international privé sont admis à signer la présente Convention jusqu'au dépôt des ratifications prévu par l'article 25, alinéa 1er.

Après ce dépôt ils seront toujours admis à y adhérer purement et simplement. L'Etat qui désire adhérer notifie son intention par un acte qui sera déposé dans les archives du Gouvernement des Pays-Bas. Celui-ci en enverra, par la voie diplomatique, une copie, certifiée conforme, à chacun des Etats contractants.

Artikel 27. 24 april.

De paa den fjerde konference for international privatret repræsenterte stater har adgang til at undertegne denne overenskomst, indtil den i artikel 25, 1ste led omhandlede deponering av ratifikationerne finder sted.

Efter denne deponering skal de fremdeles ha adgang til at tiltræ den uten noget forbehold. Den stat, som ønsker at tiltræ, tilkjendegir sin hensigt gjennem et dokument, som skal deponeres i den nederlandske regjerings arkiv. Denne regjering sender saa paa diplomatisk vei en bekræftet avskrift derav til enhver av de kontraherende stater.

Article 28.

La présente Convention remplacera la Convention de droit international privé du 14 novembre 1896 et le Protocole Additionnel du 22 mai 1897.

Elle entrerera en vigueur le soixantième jour à partir de la date où tous les Etats signataires ou adhérents de la Convention du 14 novembre 1896 auront déposé leurs ratifications de la présente Convention, et au plus tard le 27 avril 1909.

Dans le cas de l'article 26, alinéa 2, elle entrera en vigueur quatre mois après la date de la déclaration affirmative et, dans le cas de l'article 27, alinéa 2, le soixantième jour après la date de la notification des adhésions.

Il est entendu que les notifications prévues par l'article

Artikel 28.

Nærværende overenskomst vil avløse konventionen om international privatret av 14de november 1896 og tillægsprotokollen av 22de mai 1897.

Den vil træ ikraft den sekstiende dag efter, at alle de stater, som har undertegnet eller tiltraadt konventionen av 14de november 1896, har deponert sine ratifikationer av nærværende overenskomst, og senest den 27de april 1909.

I det i artikel 26, 2det led omhandlede tilfælde vil den træ ikraft fire maaneder efter den bekræftende erklærings datum, og i det i artikel 27, 2det led omhandlede tilfælde den sekstiende dag efter datum for tilkjendegivelsen om tiltrædelserne.

Det er en avtale, at de i artikel 26, 2det led omhandlede

24 april. 26, alinéa 2, ne pourront avoir lieu qu'après que la présente Convention aura été mise en vigueur conformément à l'alinéa 2 du présent article.

Article 29.

La présente Convention aura une durée de 5 ans à partir de la date indiquée dans l'article 28, alinéa 2, pour sa mise en vigueur.

Ce terme commencera à courir de cette date, même pour les Etats qui auront fait le dépôt après cette date ou qui auront adhéré postérieurement et aussi en ce qui concerne les déclarations affirmatives faites en vertu de l'article 26, alinéa 2.

La Convention sera renouvelée tacitement de cinq ans en cinq ans, sauf dénonciation.

La dénonciation devra être notifiée, au moins six mois avant l'expiration du terme visé aux alinéas 2 et 3, au Gouvernement des Pays-Bas, qui en donnera connaissance à tous les autres Etats.

La dénonciation peut ne s'appliquer qu'aux territoires, possessions ou colonies, situés hors de l'Europe, ou aussi aux circonscriptions consulaires judiciaires, compris dans une notification faite en vertu de l'article 26, alinéa 2.

La dénonciation ne produira son effet qu'à l'égard de l'Etat qui l'aura notifiée. La Convention restera exécutoire pour les autres Etats contractants.

En foi de quoi, les plénipotentiaires respectifs ont signé

tilkjendegivelser først kan finde sted, efterat denne overenskomst er blit sat ikraft overensstemmende med 2det led i nærværende artikel.

Artikel 29.

Denne overenskomst skal ha en varighet av 5 aar, at regne fra den i artikel 28, 2det led angivne datum for dens ikrafttræden.

Dette tidsrum begynder at løpe fra nævnte datum, selv for de stater, som har foretat deponeringen efter denne datum, eller som har tiltraadt senere, og likeledes forsaavidt angaar de bekræftende erklæringer, som er avgit i kraft av artikel 26. 2det led.

Overenskomsten fornyes stiltiende for fem aar ad gangen, saafremt den ikke opsiges.

Opsigelsen skal mindst seks maaneder før utløpet av det i 2det og 3dje led nævnte tidsrum tilkjendegives den nederlandske regjering, som derom gir alle de andre stater underretning.

Opsigelsen skal kunne omfatte alene territorier, besiddelser eller kolonier utenfor Europa eller ogsaa konsulære jurisdiktionskredse, som omhandles i en med hjemmel av artikel 26, 2det led avgit tilkjendegivelse.

Opsigelsen har kun virkning i forhold til den stat, som har meddelt den. Overenskomsten forblir gjældende for de øvrige kontraherende stater.

Til bekræftelse herav har de forskjellige befuldmægtigede un-

la présente Convention et l'ont revêtu de leurs sceaux.

Fait à La Haye, le 17 juillet Mil Neuf Cent Cinq, en un seul exemplaire, qui sera déposé dans les archives du Gouvernement des Pays-Bas et dont une copie, certifiée conforme, sera remise par la voie diplomatique à chacun des Etats qui ont été représentés à la quatrième Conférence de Droit International Privé.

(Signatures).

dertegnet denne overenskomst og forsynet den med sine segl. 24 april.

Utfærdiget i Haag, den 17de juli nitten hundrede og fem, i ett eksemplar, som skal nedlægges i Nederlandenes Regjerings arkiver og hvorav bekræftet gjenpart ad diplomatisk vei skal oversendes hver av de stater, som var repræsentert paa den fjerde konference for international privatret.

(Underskrifter).

Skrivelse fra Finansdepartementet til Revisionsdepartementet angaaende spørsmaalet om, hvorledes tinglysningsgebyret skulde beregnes for: 24 april.

1. Skjøte paa en et dødsbo tilhørende eiendom til den gjenlevende enke og barn, enhver av dem for saa stor andel, som vedkommende repræsenterte i boet,
2. hjemmelsbrev paa den et dødsbo tilhørende andel i en fast eiendom til de avdødes fem barn, hver for en femtepart.

Finansdepartementet uttaler, at gebyret for tinglysning av hjemmelsdokumenter av den omhandlede art til et bos samtlige arvinger i fællesskap i det forhold, hvori enhver av dem er arveberettiget eller deleier i boet, rettest bør beregnes efter sportellovens § 48 med kr. 3,00.

Rundskrivelse*) fra Justisdepartementet til amtmændene: 26 april.

Ved kgl. resolution av 16 juli 1904, jfr. rundskrivelse av 28 næstefter, blev der utstedt forbud mot handel med forskjellige lægemidler, hvoriblandt Marienbadertabletter.

Til departementet er indkommet andragende om, at forbudet maa bli ophævet for dette lægemiddels vedkommende, idet vedkommende firma samtidig har tilbudt en nedsættelse av dets pris. Under forutsætning av, at saadan prisnedsættelse finder sted, har departementet fundet at kunne indvilge andragendet. Forbudet er derfor idag ophævet.

---

*) Bekjendtgj. 28 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 16.

26 april. **Skrivelse** fra Utenriksdepartementet, hvori meddeles, at ifølge underretning fra den franske til den norske Regjering har Mexico under 13 februar 1909 tiltraadt Parisdeklaration av 16 april 1856 angaaende visse grundsætninger for sjøretten i krigstid, samt at ifølge officiel kundgjørelse Spanien under 18 januar 1908 har tiltraadt samme deklaration.

26 april. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til Modums ligningskommission, hvorved meddeles, at naar landsskolelovens § 42, saaledes som den lyder efter forandringen ved lov av 15 august 1908, fritar saavel betjenter som arbeidere ved et bruk, som bekoster egen bruksskole, for at svare skoleskat til vedkommende herred, har meningen hermed været, at fritagelsen ogsaa skal komme brukets bestyrere og disponenter tilgode (jfr. indst. S. O. VIII A — 1906 — 1907 og Odelstingstidenden for 1908, side 300).

26 april. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Hammerfest, hvorved meddeles, at paralelle klasser i folkeskolen maa tillægges samme ukentlige obligatoriske timetal (byskolelovens § 3).

26 april. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Kristiansand, hvorved meddeles, at departementet er enig i, at der ikke i kundgjørelser om ledige lærerposter bør indtages nogen opfordring til ansøkerne at oplyse, »om de er riksmaals- eller landsmaalsvenlige«.

27 april. **Kongelig resolution***), hvorved den av Stortinget under 24 april d. a. vedtagne beslutning angaaende forandringer i tolden paa vin[1]), befales tat tilfølge.

Beslutningen er saalydende:

Fra den tid, da overenskomstene med Frankrike og Spanien av henholdsvis 20 februar og 11 mars d. a. træder i kraft [2]), blir de om vin gjældende bestemmelser i toldtariffen følgende:

Vin, ogsaa indeholdende kinin og andre medikamenter:

1. Paa flasker:
   a. Musserende, 1 liter kr. 1,50 (minimal), kr. 2,00 (maksimal).
   b. Anden, 1 liter kr. 0,70 (minimal), kr. 1,00 (maksimal).
2. Paa fustager og krukker:
   a. Indtil 21 pct. alkoholstyrke, 1 kg. kr. 0,34½ (minimal), kr. 0,80 (maksimal).

27 april. **Kongelig resolution****), hvorved i henhold til lov om politivedtægter for kjøpstæderne av 17 juni 1869 meddeles stad-

*) Bekjendtgj. 28 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 16.
**) Bekjendtgj. 28 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 16, hvor tillægget er indtat.
[1]) Se tillæg til indst. S. XII. St.tid. side 1244.
[2]) Den 4 mai d. a.

fæstelse paa en av Risørs formænd og repræsentanter under 29 december 1908 og 23 mars 1909 fattet beslutning om tillæg til den ved de kongelige resolutioner av 5 januar 1900 og 11 februar 1907 approberte politivedtægt for nævnte kjøpstad. 27 april.

Kongelig resolution*), hvorved approbation i henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 meddeles paa den av herredsstyret for Strandens herred i Romsdals amt under 18 mars 1907 fattede beslutning om almindelige forskrifter med hensyn til sundhetsvæsenet inden herredet. 27 april.

Kongelig resolution*), hvorved approbation i henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 meddeles paa den av herredsstyret for Gryttens herred i Romsdals amt under 19 oktober 1908 fattede beslutning om, at §§ 13—17 i de for herredet ved kongelig resolution av 17 august 1901 approberte sundhetsforskrifter ogsaa skal gjælde for strandstedet Aandalsnæs. 27 april.

Kongelig resolution**), hvorved approbation i henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 meddeles paa den av herredsstyret for Maasø herred i Finmarkens amt under 8 november 1908 fattede beslutning om en forandring av § 4 c i de for herredet ved kongelige resolutioner av 6 november 1869 og 19 april 1899 approberte sundhetsforskrifter. 27 april.

Kongelig resolution***), hvorved den av Fets herredsstyre, Akershus amt, under 16 december f. a., 19 februar og 17 april d. a. besluttede vedtægt om lukningstid for utsalgssteder inden herredets hovedsogn stadfæstes i henhold til lov om lukningstid for utsalgssteder av 31 mai 1900 som gjældende indtil videre. 27 april.

Kongelig resolution***), hvorved den av Fets herredsstyre under 16 december f. a., 19 februar og 17 april d. a. besluttede vedtægt om lukningstid for utsalgssteder inden Relingens anneks av Fets herred, Akershus amt, stadfæstes i henhold til lov om lukningstid for utsalgssteder av 31 mai 1900 som gjældende indtil videre. 27 april.

*) Bekjendtgj. 28 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 16, hvor forskriftene er indtat.

**) Bekjendtgj. 28 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 16, hvor forandringen er indtat.

***) Bekjendtgj. 28 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 16, hvor vedtægten er indtat.

27 april. **Kongelig resolution***), hvorved den av Askø herredsstyre under 9 januar og 3 april d. a. besluttede vedtægt angaaende lukningstid for utsalgssteder i Laksevaags sogn av Askø herred stadfæstes i henhold til lov om lukningstid for utsalgssteder av 31 mai 1900 som gjældende indtil videre.

27 april. **Kongelig resolution****), hvorved bestemmes:

1. Kongelig resolution av 28 november 1896 angaaende forbud mot anvendelse av pigtraad til gjærde i det daværende Sveens herred, Søndre Bergenhus amt, ophæves, forsaavidt angaar nuværende Vikebygds herred.
2. I medhold av lov om pigtraads anvendelse til gjærde av 14 juli 1893 § 1 meddeles approbation paa en av Vikebygds herredsstyre i møte den 17 mars 1909 fattet beslutning om forbud mot at anvende pigtraad til gjærde inden herredet.

27 april. **Kongelig resolution*****), hvorved i henhold til § 38, 2det passus, i lov om havne- og ringeveesenet m. v. av 10 juli 1894 bestemmes, at utkastning av fiskeavfald skal være forbudt paa nedennævnte steder i Talviks herred, Finmarkens amt:

I Korsfjord indenfor en ret linje mellem Eidsnes og fjeldet »Hesten« og i Pollen i Rognsund indenfor det saakaldte »Rev« ved Pollholmen.

27 april. **Kongelig resolution**, hvorved der meddeles stadfæstelse paa det ved Ole Sørensen Svinagels gavebrev av 19 februar 1907 oprettede »Ole Sørensen og hustru Rakel Bentsdatter Svinagels legat» for værdige trængende inden Laudals sogn og paa de for dette legat utfærdigede statuter, dog med nogen forandring.

27 april. **Kongelig resolution**, hvorved bestemmes:

1. At en anden læge end vedkommende embedslæge kan antages til indtil videre at forrette som ordfører i helseraadene for Nordfrøya og Sørfrøya herreder av Hitterens lægedistrikt i Søndre Trondhjems amt mot en godtgjørelse av kr. 80,00 aarlig for Nordfrøya herred og kr. 60,00 aarlig for Sørfrøya herred, hvilken godtgjørelse blir at utrede av de til tilfældige utgifter ved medicinalvæsenet bevilgede midler.

---

*) Bekjendtgj. 28 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 16, hvor vedtægten er indtat.

**) Bekjendtgj. 28 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 16, hvor beslutningen er indtat.

***) Bekjendtgj. 28 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 16.

2. At bestemmelsen i resolution av 9 april 1904 om særskilt ordfører i helseraadet for Frøiens herred ophæves. 27 april.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes: 27 april.

1. At en anden læge end vedkommende embedslæge kan antages til indtil videre at forrette som ordfører i helseraadene for Leka og Graviks herreder av Viktens lægedistrikt i Nordre Trondhjems amt mot en godtgjørelse av kr. 80,00 aarlig for Leka herred og kr. 60,00 aarlig for Graviks herred, hvilken godtgjørelse blir at utrede av de til tilfældige utgifter ved medicinalvæsenet bevilgede midler.
2. At bestemmelsen i resolutionen av 4 december 1908 om særskilt ordfører i helseraadet for Leka herred ophæves.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes, at en anden læge end vedkommende embedslæge kan antages til indtil videre at forrette som ordfører i helseraadet for Nerstrands herred av Finnø lægedistrikt i Stavanger amt mot en godtgjørelse av 80 kroner aarlig, der blir at utrede av de til tilfældige utgifter ved medicinalvæsenet bevilgede midler. 27 april.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes: 27 april

1. At approbation meddeles paa det gjorte bud, stort 33 600 — treti tre tusen, seks hundrede — kroner for den Nordre Hedemarkens sorenskriverembede tilliggende embedsgaard Steinberg, gr.-nr 205, br.-nr. 1, av skyld mark 20,64, i Ringsaker herred.
2. At der av kjøpesummen anvendes det fornødne
   a) til indfrielse av den tilbakestaaende rest av det embedet ved kongelig resolution av 15 januar 1866 paaheftede laan av det ved salg av statens gods dannede laanefond, stort oprindelig kr. 2000,00 med paaløpne renter;
   b) til indløsning av den embedsgaarden paahvilende rettighet av 4 huder med bygsel til sognepresten i Ringsaker.
3. At proprieteten til den del av kjøpesummen, som blir tilbake, efterat derav er utredet, hvad der i post 2 er bestemt, i henhold til lov om civile og militære embedsgaarder av 25 august 1848 § 3 forbeholdes Oplysningsvæsenets Fond.
4. At sorenskriveren fra den tid, embedsgaarden Steinberg ifølge salgsvilkaarene skal overtages av kjøperen, tilstaaes et aarlig bidrag av Sorenskriverembedsgaardsfondets Rentefond stort 400 — fire hundrede — kroner.

Kongelig resolution, hvorved det i henhold til lov om rettergangsmaaten i straffesaker av 1 juli 1887 § 369, 2 led, 27 april.

27 april. bestemmes, at Moss sorenskriveri fra 1 juli 1909 og indtil videre med hensyn til uttrækning av domsmænd i meddomsretssaker skal utgjøre 2 lodtrækningsdistrikter, det ene bestaaende av herrederne Skiptvet, Spydeberg og Hobøl og det andet av herrederne Vaaler, Rygge, Moss og Raade.

27 april. **Kongelig resolution**, hvorved meddeles approbation paa den i generalforsamling den 13 mars 1909 vedtagne forandring i § 25 i den for Voss brandforsikringsselskap for bygninger og løsøre ved høieste resolution av 31 august 1897, jfr. høieste resolutioner av 18 august 1902 og 20 mars 1905, approberte plan, saaledes at selskapet fremdeles kan nyde godt av de ved lovene av 9 august 1839 og 4 august 1845 hjemlede forrettigheter.

27 april. **Kongelig resolution**, hvorved det i henhold til § 1 i lov om brandvæsenet av 15 august 1908 bestemmes, at brandstyret for Mo brandkommune i Nordlands amt indtil videre skal betsaa av brandchefen og 4 av stedets brandrepræsentantskap valgte medlemmer.

27 april. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til Kristiansands stiftsdirektion, hvorved der angaaende hjemmelen for i Arendal by at opkræve en avgift til fattigvæsenet av $^1/_4$ pct. av kjøpesummen for faste eiendomme m. v. meddeles, at departementet efter anstillede undersøkelser er enig med byfogden i, at den omhandlede avgift maa ansees paalagt i Arendal ved den i avskrift hertil fremsendte skrivelse fra stiftamtmanden i Kristiansand til Arendals fattigkommission av 11 oktober 1808, hvorved førstnævnte, i henhold til bemyndigelse fra Det Danske Cancelli av 6 september næstfør, tilla fattigvæsenet i Arendal de samme indtægtskilder, som ved § 99 i plan for fattigvæsenet i Kristiansand av 14 september 1802 var tilstaat dette fattigvæsen.

Den i departementets i Lovtidenden indtagne skrivelse av 11 august 1892 uttalte opfatning av samme spørsmaal antages saaledes ikke at være korrekt.

27 april. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Kristiansand, hvorved meddeles, at et skolestyres beslutning om et barns indsættelse i tvangsskole paa grund av skoleforsømmelser maa kunne iverksættes uten hensyn til, at vedkommende barns far opgir at ville utmelde det av skolen og la det privat undervise.

28 april. **Rundskrivelse** fra Justisdepartementet til amtmændene:

I et i Lovtidenden indtat cirkulære av 27 juni 1888 bad departementet bl. a. de under dette departement sorterende tje-

nestemænds opmerksomhet henledet paa vigtigheten av, at de offentlige protokoller gives et saadant format, at de uten besvær kan opbevares saavel i embedsarkiverne som senere i stiftsarkiverne og Riksarkivet. Dette antoges at ville ske, naar 34 cm. betragtes som maksimum for et protokolbinds høide. I skrivelse av 2den februar 1892 (i Lovtidenden) bemerket departementet, at en undtagelse herfra kunde gjøres for panteregistrenes vedkommende, dog saaledes at disses høide ikke bør overstige 38 à 39 cm. 28 april.

Da Riksarkivaren i anledning av en indkommet forestilling om forøkelse av maksimumshøiden for embedsprotokoller til 38 cm. har uttalt, at der av hensyn til Riksarkivet efter omstændighetene ikke haves noget at erindre herimot, skal man be vedkommende tjenestemænd tilkjendegit, at departementet, i henhold til den av Riksarkivaren avgivne uttalelse, finder at kunne fastsætte embedsprotokollernes maksimumshøide til 38 cm.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til et vergeraads formand, hvorved meddeles, at departementet antar, at det paahviler vergeraadet at gripe ind i det tilfælde, hvor barnene lider nød paa grund av manglende næringsmidler, og vedkommende mor negter at motta understøttelse av fattigvæsenet (kfr. lov om forsømte barns behandling av 6 juni 1896 § 1, b). 28 april.

Formentlig bør vergeraadets formand først henvende sig til barnenes mor og forestille hende, hvad hun utsætter sig for, saafremt hun fastholder sin vegring ved at motta understøttelse til barnenes underhold. Det turde da hænde, at hun vilde opgi sin motstand, hvorved vergeraadets indskriden kunde undgaaes.

Skulde moren ikke desto mindre fortsætte med at negte at motta bidrag av fattigvæsenet, og barnene som følge derav fremdeles lider nød, gjøres opmerksom paa, at vergeraadets formand i henhold til lovens § 17 har adgang til foreløbig at anbringe barnene i familie, indtil vergeraadets beslutning kan fattes.

Skrivelse fra Finans- og Tolddepartementet til stiftamtmanden i Kristiania stift, i hvilken meddeles, at brændevins-tilvirkningsloven av 15 august 1908 § 38, første led, om indskrænkning i tiden for salg av denaturert brændevin og politur m. v. antages at omfatte alle de varer, til hvis forhandling der efter nævnte lovs § 37 utkræves særskilt salgsret, altsaa ogsaa alle spiritusholdige fernisser. 29 april.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Kristiansand, hvorved meddeles, at skulde det tilfældig ind- 29 april.

29 april. træffe, at der ett eller et par aar ikke findes skolepligtige barn tilhørende en fabriks arbeidere eller betjenter, kan, saafremt fabrikken fremdeles holdes igang og arbeidernes antal ikke gaar under 20, skolen ikke nedlægges, men kan alene midlertidig indstilles, indtil der igjen maatte bli skolepligtige barn, hvis forældre hører til anlægget.

Om hvorledes der i tilfælde av en bruksskoles nedlæggelse blir at forholde med det av skolen benyttede lokale, henvises til departementets skrivelser av 22 januar 1870, og 25 september 1879, indtat henholdsvis i lovsamlingerne og i Lovtidenden.

30 april. **Bruksregler***) for Tingelstads bygde-almenning, approbert av Landbruksdepartementet 30 april 1909.

1 mai. Nr. 1. **Lov****)***)[1]) om forandringer i lov av 29 mars 1906 om mandtal og stortingsvalg.

I.

Efternævnte bestemmelser i lov av 29 mars 1906 om mandtal og stortingsvalg skal herefter lyde som følger:

§ 2. Mandtal istandbringes i de aar, stortingsvalg holdes. Til grund lægges mandtallet fra forrige valg. I mandtallet indføres alle de, som den 1 august er bosat i valgsognet og har stemmeret efter grundlovens § 50, medmindre de har tapt stemmeretten efter grundlovens § 53. Likeledes indføres de, som senest paa den fastsatte valgdag kommer til at fylde det 25de aar og da vil ha været bosat her i landet i 5 aar, saafremt de ellers opfylder stemmeretsvilkaarene. De, hvis stemmeret er suspendert, indføres med anmerkning om suspensionen og om grunden til denne.

Den, som 1 august eller senere flytter til et andet valgsogn, indføres i dettes mandtal, naar han inden kl. 8 kvelden før det i § 7 omhandlede møte fremsætter begjæring herom for valgstyret og godtgjør, at han opfylder stemmeretsvilkaarene, samt at underretning om indførelse i det tilflyttede valgsogns mandtal av valgstyret kan bli meddelt valgstyret i det fraflyttede valgsogn, før valgting der holdes[2]).

§ 3, 2det led, 1ste og 2det punktum. En mandtalsnævnd, bestaaende av mandtalsføreren og mindst to andre, som for-

*) Bekjendtgj. 12 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 19, hvor reglerne er indtat.

**) Den hele lov er indtat ordlydende senere. Side 137.

***) Bekjendtgj. 5 mai i Lovtid 1ste. avd. nr. 17.

[1]) Stortingsbeslutning 22 april 1909. Se Ot. prp. nr. 7; indst. O. I. St.tid., forh. i Ot. side 22—24 og 25—50; i Lt. side 3—6.

[2]) Jfr. Justisdeptets rundskr. 21 mai 1909.

mandskapet vælger blandt sine egne medlemmer, skal i tiden mellem den 42de og den 32te dag før valgtinget gjennemgaa mandtalsutkastet og den nævnte liste. Er en kjøpstad delt i flere valgsogn, bør der i nævnden for hvert valgsogn saavidt mulig indvælges personer, som er bosat i dette. 1 mai. Nr. 1.

§ 4, sidste punktum. Kundgjørelsen skal desuten gjøre rede for adgangen til at begjære sig indført efter § 2, sidste led, for den lovbefalte maate at klage paa (§ 6) og for stedet, hvor og dagen og klokkeslettet naar begjæringen eller klagen senest maa være indgit.

§ 5. Naar mandtallet er utlagt, kan ingen indføres i dette uten efter kjendelse, som valgstyret avsiger (§ 7) enten i henhold til klage, som i tide (§ 6) er indgit, eller i henhold til § 2, andet led, eller paa grund av opdaget feil. Naar undtages de i § 7, 2det led nævnte tilfælde, gjælder samme regel for utslettelse av mandtallet og for tilføielse og slettelse av anmerkning om suspension. Dog kan valgstyret ogsaa uten klage avsige kjendelse herom paa grund av indtraadt forandring i nogens stemmeretsvilkaar.

Urigtige kjendelser, som kan ha hat indflydelse paa valget[1]), eller som er indanket for Stortinget[2]), omgjøres av dette. Andre forandringer i mandtallet kan Stortinget ikke gjøre.

§ 7. En av de 7 sidste dage før valget skal valgstyret (§ 8) komme sammen til avsigelse av kjendelser efter § 5. Tiden og stedet for møtet, som er offentlig, maa i forveien være kundgjort. Under møtet har den, om hvis stemmeret der handles, og den, som har klaget, ret til selv og ved fuldmægtig at uttale sig og føre sine bevis.

Utslettelse av mandtallet paa grund av meddelelse fra et andet valgstyre om en persons indførelse i dettes mandtal i henhold til § 2, andet led kan ske uten kjendelse, naar meddelelsen først fremkommer efter det i nærværende paragrafs 1ste led omhandlede møte.

§ 9[3]). Valgting skal holdes i oktober maaned, aaret før det første ordentlige Storting i hver valgomgang træder sammen.

Bestaar en valgkreds av flere valgsogn, skal amtmanden, efterat han først har indhentet uttalelse fra herreds- eller bystyrerne i kredsen, i betimelig tid fastsætte en dag, da der skal holdes valg i alle kredsens valgsogn. Om berammelsen gir han alle valgstyrer underretning.

---

[1]) Jfr. lov 29 mars 1906 nr. 1 § 44 nr. 4 og § 45.
[2]) Jfr. grundlovens § 55.
[3]) Jfr. grundlovens §§ 54 og 59 og lov 7 april 1906 nr. 1.

1 mai. Nr. 1.

Bestaar en kjøpstadskreds av flere valgsogn, som ikke alle ligger i samme amt, fastsættes valgdagen av amtmanden i det amt, hvortil det i ordenen først opførte valgsogn hører.

Bestaar valgkredsen av et eneste valgsogn, skal valgstyret selv fastsætte valgdagen.

Valgstyret skal gi en foreløbig kundgjørelse om valgdagen med et varsel paa mindst fire maaneder. Mandtalsføreren sørger for, at valgstyret betimelig træder sammen.

§ 10. Valgtingene holdes i passende lokaler, som herredsstyret paa landet og formandskapet i byerne vælger; i mangel av andet tjenlig lokale holdes tinget i kirke.

Hvor valgstyret finder det nødvendig, forat stemmegivningen skal kunne tilendebringes paa én dag, eller ønskelig til lettelse for vælgerne[1]), bør det fastsætte, at der skal holdes valgting til stemmegivning paa flere steder, paa hvert sted for en viss del av mandtallet.

Bestaar et valgsogn paa landet av flere kirkesogn, skal i hvert fald valgting til stemmegivning holdes i hvert kirkesogn.

§ 11, sidste led. Hvis stemmegivning skal foregaa paa flere steder i valgsognet, skal indkaldelsen desuten gjøre rede for, hvem der kan stemme paa de forskjellige steder[2]).

§ 13. Skal stemmegivning foregaa paa flere steder i valgsognet, forestaar et særskilt valgstyre paa mindst 3 medlemmer valgtinget paa hvert sted.

Det sedvanlige valgstyre (§ 8) opnævner de særskilte valgstyrer og formændene i disse, saavidt mulig blandt sine egne medlemmer og forøvrig blandt kommunens repræsentanter, fortrinsvis saadanne, som har bolig i vedkommende stemmekreds. Er repræsentanternes antal utilstrækkelig, kan andre stemmeberettigede vælges til medlemmer av de særskilte valgstyrer.

I hvert særskilt valgstyre skal der være mindst ett medlem av det sedvanlige valgstyre eller av kommunens repræsentantskap.

§ 18. Ogsaa den, som ved valgstyrets kjendelse (§ 5, jfr. § 7) er negtet stemmeret, skal faa adgang til at avlevere sin stemmeseddel. Han skal dog ikke lægge konvolutten med ilagt stemmeseddel ned i valgurnen, men skal klæbe den sammen og gi den til valgstyret. Dette skal skrive hans navn paa konvolutten og forvare den ubrutt[3]). Ifald han saa efter Stortingets avgjørelse faar stemmeret, gaar man frem efter § 27, 2det led ved den nye optælling av stemmerne.

[1]) Jfr. Justisdept.s rundskr. 21 mai og 7 juni 1909.
[2]) Jfr. § 10, 2det led.
[3]) Jfr. lov 29 mars 1906 nr. 1 § 41, 1ste led.

§ 21[1]). 1. Den, som under valgtinget opholder sig i riket[2]) og med hjemmel av denne lovs § 24 (jfr. grundlovens § 60) vil stemme uten at møte personlig, skal benytte saadan stemmeseddel, som § 19 bestemmer, og skal, i enrum og uset, lægge sin stemmeseddel ind i en særskilt konvolut og klæbe denne sammen. 1 mai. Nr. 1.

2. Naar dette er gjort, skal vælgeren i overvær av to vidnedygtige personer, av hvilke mindst én skal være over 21 aar, egenhændig underskrive:

a. en paategning paa konvolutten om, at den indeholder hans stemmeseddel,
b. et datert følgebrev til valgstyret, hvori han skal gjøre nøie rede for de omstændigheter, som begrunder forfaldet, og erklære paa ære og samvittighet, at han selv frivillig, i enrum og uset, har lagt stemmeseddelen ind i den konvolut, som han sender den i, og selv har klæbet konvolutten sammen.

Er vælgeren ute av stand til at skrive egenhændig, kan han skrive med paaholden pen.

3. De samme to vidner skal derefter egenhændig underskrive:

a. paategningen paa stemmeseddelkonvolutten til vitterlighet,
b. en bevidnelse paa følgebrevet om, at vælgeren ved fuld sans og samling, i vidnernes paasyn, paa tid og sted som i brevet nævnt, egenhændig har skrevet sit navn baade under paategningen paa konvolutten og under følgebrevet og vedkjendt sig dettes indhold. Har vælgeren ikke underskrevet egenhændig, skal bevidnelsen indeholde oplysning om grunden hertil.

4. Følgebrevet skal desuten være paategnet eller ledsaget av en datert og egenhændig underskrevet bevidnelse fra en eller flere troværdige personer om rigtigheten av de omstændigheter, som er anført til begrundelse av forfaldet, eller ledsaget av andre bevis herfor.

5. Følgebrevet og stemmeseddelkonvolutten og i tilfælde andre bilag lægger vælgeren i et fælles omslag. Dette lukker han, adresserer det til valgstyret og forsyner det med paaskrift om, at det indeholder stemmeseddel og forfaldsanmeldelse.

§ 22, 3dje punktum. Er der indsendt flere end to konvolutter, og alle er uten paaskrift om, hvilket valg de er bestemt til, behandles de alle efter reglerne i § 28.

§ 23. Stemmesedler, som sendes ind av stemmeberetti-

[1]) Jfr. Justisdept.s rundskr. 21 mai 1909 med tilhørende skemaer.
[2]) Jfr. om utenriksværende lov 2 juni 1906 nr. 1 med tillægslov 1 mai 1909 nr. 2.

1 mai. Nr. 1.

gede, som under valgtinget opholder sig i riket, men ved lovlig forfald er hindret fra at møte, maa for at være gyldige ikke være avgit tidligere end dagen efter klagefristens utløp (§ 6).

Stemmeseddelen ansees for at være avgit den dag, følgebrevet underskrives[1]).

§ 24[2]). Lovlig forfald (grundlovens § 60) har:

a. de vælgere, som ikke kan møte paa valgtinget paa grund av naturhindring, sygdom, alderdomssvakhet, legemsfeil, svangerskap, nedkomst, diegivning eller nødvendig tilsyn med smaa barn eller andre hjælpeløse personer;

b. de vælgere, som ikke kan møte paa valgtinget paa grund av militær tjeneste eller vigtige og uopsættelige pligter av anden art eller paa grund av forretninger, hvis tilsidesættelse vilde paaføre vælgeren et væsentlig velfærdstap.

Er forfaldsanmeldelse indsendt, men grunden til forfaldet bortfalder saa tidlig, at vælgeren kan møte personlig paa valgtinget, skal forfaldet forkastes.

§ 27, 3dje led. Er forfaldet ikke godkjendt, eller er forfaldsanmeldelsen indsendt av nogen, som ved valgstyrets kjendelse (§ 5, jfr. § 7) er negtet stemmeret, skal den konvolut, som stemmeseddelen er fremsendt i, ikke aapnes. Saavel de aapnede som de ikke aapnede stemmeseddelkonvolutter forvares sammen med forfaldsanmeldelserne[3]).

§ 28. Har en vælger indsendt flere følgebrev med forskjellig datum, ansees det eller de tidligere daterte for at være tilbakekaldt ved det, som er datert sidst.

Har en vælger indsendt flere følgebrev med samme datum, eller har han med samme følgebrev sendt flere stemmeseddelkonvolutter med paategninger, som svarer til følgebrevets indhold, lægger valgstyret alle hans stemmesedler ind i én og samme konvolut med offentlig stempel. Om nogen av stemmesedlerne skal godkjendes, avgjøres efter regelen i § 20, 2det punktum.

§ 33, sidste punktum. Dette dokument skal valgstyret uten ophold sende amtmanden (jfr. § 9, 3dje led).

§ 36, 1ste led. Er valgdagen en virkedag, gjælder for de stemmeberettigede indtil stemmegivningen er avlyst[4]), reglerne om ret til arbeidshvile paa søndage — arbeidet ved de store fiskerier undtat[5]).

---

[1]) Jfr. § 28.
[2]) Jfr. Justisdept.s rundskr. 21 mai 1909.
[3]) Jfr. lov 29 mars 1906 nr. 1 § 41, 1ste led.
[4]) Jfr. lov 29 mars 1906 nr. 1 § 26.
[5]) Jfr. lov 29 mars 1906 nr. 1 § 58.

§ 38, 2det led. Omvalget skal sættes til saadan tid, at valgopgjøret kan være tilendebragt inden november maaneds utgang (grundlovens § 54). 1 mai. Nr. 1.

II.

Denne lov træder i kraft straks.

Lov*) om mandtal og stortingsvalg av 29 mars 1906 med de deri ved lov av 1 mai 1909 foretagne forandringer [1]). 1 mai.

Første kapitel.

Om mandtallet.

§ 1. Mandtal over dem, som har stemmeret efter grundloven, skal i valgsognet føres for kjøpstad av magistraten, for herred av lensmanden. For ladested med særskilt bystyre føres mandtallet av magistraten, om han bor paa stedet, men ellers av lensmanden.

Er et valgsogn delt i eller mellem flere lensmandsdistrikter, skal særskilt mandtal føres for hvert av de stykker, valgsognet saaledes er delt i.

Vedkommende departement gir de fornødne forskrifter om mandtallets indretning.

§ 2. Mandtal istandbringes i de aar, stortingsvalg holdes. Til grund lægges mandtallet fra forrige valg. I mandtallet indføres alle de, som den 1 august er bosat i valgsognet og har stemmeret efter grundlovens § 50, medmindre de har tapt stemmeretten efter grundlovens § 53. Likeledes indføres de, som senest paa den fastsatte valgdag kommer til at fylde det 25de aar og da vil ha været bosat her i landet i 5 aar, saafremt de ellers opfylder stemmeretsvilkaarene. De, hvis stemmeret er suspendert, indføres med anmerkning om suspensionen og om grunden til denne.

Den, som 1 august eller senere flytter til et andet valgsogn, indføres i dettes mandtal, naar han inden kl. 8 kvelden før det i § 7 omhandlede møte fremsætter begjæring herom for valgstyret og godtgjør, at han opfylder stemmeretsvilkaarene, samt at underretning om indførelse i det tilflyttede valgsogns mandtal av valgstyret kan bli meddelt valgstyret i det fraflyttede valgsogn, før valgting der holdes.

§ 3. Inden den 42de dag før valgtinget skal mandtalsføreren ha sat op et utkast til mandtal og en liste over dem, som han ikke har fundet at kunne indføre, forutsat at han

---

*) Bekjendtgj. 11 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 18.

[1]) Indtat i henhold til lov 27 juli 1896 nr. 5 ifølge kongelig resolution 1 mai 1909.

1 mai. har været i tvil om deres ret, eller de selv har krævet sig indført.

En mandtalsnævnd, bestaaende av mandtalsføreren og mindst to andre, som formandskapet vælger blandt sine egne medlemmer, skal i tiden mellem den 42de og den 32te dag før valgtinget gjennemgaa mandtalsutkastet og den nævnte liste. Er en kjøpstad delt i flere valgsogn, bør der i nævnden for hvert valgsogn saavidt mulig indvælges personer, som er bosat i dette. I det tilfælde, som § 1, andet led, nævner, skal hver av mandtalsførerne delta i nævnden, forsaavidt vedkommer hans eget distrikt. Nævnden vælger selv sin formand. Dens vedtak fattes ved stemmeflerhet. Er stemmerne like, gjør formandens stemme utslaget. Vedtakene indføres i en bok, som er godkjendt av amtmanden.

Mandtalsføreren skal uopholdelig sende den, som selv har krævet sig indført i mandtallet, men som nævnden ikke har fundet at kunne indføre, underretning om nævndens vedtak og om grunden til dette. Saadan underretning bør han ogsaa saavidt mulig sende hver den, som stod i forrige mandtal, men som nævnden ikke har indført i det nye.

§ 4. Senest den 32te dag før valgtinget skal mandtalsføreren utlægge eksemplarer av det mandtal, som nævnden har utarbeidet, paa steder, som herredsstyret paa landet og formandskapet i byerne vælger. Tiden og stedet for utlæggelsen skal mandtalsføreren betimelig kundgjøre med opfordring til enhver om at klage, dersom han maatte finde, at han selv eller nogen anden med urette er indført, utelatt eller indført med eller uten anmerkning om suspension. Kundgjørelsen skal desuten gjøre rede for adgangen til at begjære sig indført efter § 2, sidste led, for den lovbefalte maate at klage paa (§ 6) og for stedet, hvor og dagen og klokkeslettet naar begjæringen eller klagen senest maa være indgit.

§ 5. Naar mandtallet er utlagt, kan ingen indføres i dette uten efter kjendelse, som valgstyret avsiger (§ 7) enten i henhold til klage, som i tide (§ 6) er indgit, eller i henhold til § 2, andet led, eller paa grund av opdaget feil. Naar undtages de i § 7, 2det led, nævnte tilfælde, gjælder samme regel for utslettelse av mandtallet og for tilføielse og slettelse av anmerkning om suspension. Dog kan valgstyret ogsaa uten klage avsige kjendelse herom paa grund av indtraadt forandring i nogens stemmeretsvilkaar.

Urigtige kjendelser, som kan ha hat indflydelse paa valget, eller som er indanket for Stortinget, omgjøres av dette. Andre forandringer i mandtallet kan Stortinget ikke gjøre.

§ 6. Klager over mandtallets indhold maa være indgit til valgstyret før kl. 8 den 14de kveld før valget. De skal

være skriftlige og nævne de grunde, som de er bygget paa. En liste over dem, som klagerne vedkommer, skal utlægges straks efter fristens utløp paa de steder, hvor mandtallet har været utlagt. 1 mai.

Er indsigelse fremkommet mot nogens stemmeret, skal mandtalsføreren uopholdelig gi ham underretning derom. Saadan underretning skal han ogsaa saavidt mulig gi, om han efter mandtallets utlæggelse faar rede paa saadanne omstændigheter, som han maa tro vil føre til nogens utslettelse av mandtallet eller til anmerkning om suspension.

§ 7. En av de 7 sidste dage før valget skal valgstyret (§ 8) komme sammen til avsigelse av kjendelser efter § 5. Tiden og stedet for møtet, som er offentlig, maa i forveien være kundgjort. Under møtet har den, om hvis stemmeret der handles, og den, som har klaget, ret til selv og ved fuldmægtig at uttale sig og føre sine bevis.

Utslettelse av mandtallet paa grund av meddelelse fra et andet valgstyre om en persons indførelse i dettes mandtal i henhold til § 2, andet led, kan ske uten kjendelse, naar meddelelsen først fremkommer efter det i nærværende paragrafs 1ste led omhandlede møte.

Andet kapitel.

Om valget.

§ 8. Valgstyret skal for hvert valgsogn bestaa av mandtalsføreren — mandtalsførerne — og valgsognets formænd.

Er mandtalsførerens distrikt delt i eller mellem flere valgsogn, bestemmer han med amtmandens samtykke, i hvilken utstrækning han skal delta i de forskjellige valgstyrer. Amtmanden kan beskikke en anden til som sættemandtalsfører at tjenestgjøre i valgsogn, hvor den sedvanlige mandtalsfører ikke selv kan gjøre tjeneste.

Er kjøpstad delt i flere valgsogn, skal formandskapet til medlemmer av hvert valgstyre opnævne saa mange av sine medlemmer, som det finder hensigtsmæssig, og saavidt mulig saadanne, som er bosat inden vedkommende valgsogn.

Valgstyret vælger selv sin formand. Det er beslutningsdygtig, naar to tredjedele av dets medlemmer er tilstede. I det tilfælde, som § 7 nævner, bør mandtalsføreren altid være med.

§ 9. Valgting skal holdes i oktober maaned, aaret før det første ordentlige Storting i hver valgomgang træder sammen.

Bestaar en valgkreds av flere valgsogn, skal amtmanden, efterat han først har indhentet uttalelse fra herreds- eller bystyrerne i kredsen, i betimelig tid fastsætte en dag, da der

1 mai. skal holdes valg i alle kredsens valgsogn. Om berammelsen gir han alle valgstyrer underretning.

Bestaar en kjøpstadskreds av flere valgsogn, som ikke alle ligger i samme amt, fastsættes valgdagen av amtmanden i det amt, hvortil det i ordenen først opførte valgsogn hører.

Bestaar valgkredsen av et eneste valgsogn, skal valgstyret selv fastsætte valgdagen.

Valgstyret skal gi en foreløbig kundgjørelse om valgdagen med et varsel paa mindst 4 maaneder. Mandtalsføreren sørger for, at valgstyret betimelig træder sammen.

§ 10. Valgtingene holdes i passende lokaler, som herredsstyret paa landet og formandskapet i byerne vælger; i mangel av andet tjenlig lokale holdes tinget i kirke.

Hvor valgstyret finder det nødvendig, forat stemmegivningen skal kunne tilendebringes paa én dag, eller ønskelig til lettelse for vælgerne, bør det fastsætte, at der skal holdes valgting til stemmegivning paa flere steder, paa hvert sted for en viss del av mandtallet.

Bestaar et valgsogn paa landet av flere kirkesogn, skal i hvert fald valgting til stemmegivning holdes i hvert kirkesogn.

§ 11. I betimelig tid indkalder valgstyret de stemmeberettigede til valgtinget.

Indkaldelsen skal gjøre rede for, naar og hvor valgtinget holdes, og naar stemmegivningen skal være tilendebragt.

Hvis stemmegivning skal foregaa paa flere steder i valgsognet, skal indkaldelsen desuten gjøre rede for, hvem der kan stemme paa de forskjellige steder.

§ 12. Valgtinget begynder til fastsat tid, hvad enten faa eller mange vælgere møter.

Kan valget ikke bli fuldført paa én dag, fortsætter man de næste dage, undtagen de timer, gudstjeneste holdes.

Formanden for valgstyret indfører alt, som forhandles og avgjøres paa valgtinget, i en bok (valgboken), som amtmanden har godkjendt for valgsognet, og som mandtalsføreren forvarer.

§ 13. Skal stemmegivning foregaa paa flere steder i valgsognet, forestaar et særskilt valgstyre paa mindst 3 medlemmer valgtinget paa hvert sted.

Det sedvanlige valgstyre (§ 8) opnævner de særskilte valgstyrer og formændene i disse, saavidt mulig blandt sine egne medlemmer og forøvrig blandt kommunens repræsentanter, fortrinsvis saadanne, som har bolig i vedkommende stemmekreds. Er repræsentanternes antal utilstrækkelig, kan andre stemmeberettigede vælges til medlemmer av de særskilte valgstyrer.

I hvert særskilt valgstyre skal der være mindst ett medlem av det sedvanlige valgstyre eller av kommunens repræsentantskap.

§ 14. Formanden for valgstyret (det sedvanlige eller særskilte) gir tydelig tilkjende, naar valgtinget er sat, og oplæser saa grundlovens §§ 50—64. 1 mai.

Dernæst siger han fra om de forandringer, som er gjort i mandtallet ved kjendelser efter § 5, jfr. § 7.

§ 15. Paa valgtinget skal der stemmes under ett paa stortingsmand og paa varamand for valgkredsen, dog saaledes, at der i stemmesedlene skal sondres mellem dem; er dette ikke uttrykkelig gjort, betragtes den først opførte som stortingsmand og den anden som varamand.

§ 16. Paa valgtinget kan ingen strid om stemmeret reises.

Indsigelse mot, at valget fremmes, skal fremsættes, saasnart tinget er sat, eller det, hvorpaa indsigelsen bygges, er indtruffet.

Om forfald er lovlig, avgjøres, naar stemmesedlene er avlevert. Indsigelse mot forfald fremsættes, naar følgebrevet er aapnet.

Valgstyret avgjør hver indsigelse, før det gaar videre (jfr. dog § 26).

Stortinget kan altid prøve avgjørelserne.

§ 17. Naar formanden har sagt fra saaledes, som § 14 foreskriver, faar de i mandtallet indførte vælgere, hvis stemmeret ikke er suspendert, efterhvert som de møter frem, adgang til at stemme. Fremgangsmaaten er denne: Først sættes der et kryds i mandtallet ved dens navn, der vil stemme. Saa gir et medlem av valgstyret ham en konvolut med offentlig stempel og viser ham et avsondret rum i valglokalet, hvor han uset av alle kan lægge stemmeseddelen ind i konvolutten. Konvolutten lægger han saa ned i en urne, som staar paa valgstyrets bord.

Valgstyret kan forlange, at ukjendt vælger godtgjør, at han er den, han gir sig ut for.

§ 18. Ogsaa den, som ved valgstyrets kjendelse (§ 5, jfr. § 7) er negtet stemmeret, skal faa adgang til at avlevere sin stemmeseddel. Han skal dog ikke lægge konvolutten med ilagt stemmeseddel ned i valgurnen, men skal klæbe den sammen og gi den til valgstyret. Dette skal skrive hans navn paa konvolutten og forvare den ubrutt. Ifald han saa efter Stortingets avgjørelse faar stemmeret, gaar man frem efter § 27, 2det led, ved den nye optælling av stemmerne.

§ 19. Konvolutterne skal være ugjennemsigtige, ha samme størrelse, form og farve og være uten tilfæstet eller paasat særmerke.

Stemmesedlene skal være av hvitt papir og uten underskrift eller særmerke, der betegner, hvem der har avlevert

1 mai. stemmeseddelen. De skal lyde paa de to navngivne personer, som vælgeren ønsker til stortingsmand og varamand for valgkredsen (§ 15). Lyder en stemmeseddel paa flere end to personer, betragtes den først opførte som stortingsmand og den anden som varamand uten hensyn til, om der paa stemmeseddelen er sondret mellem stortingsmand og varamand. Lyder den kun paa ett navn, ansees dette som stortingsmandens.

§ 20. Er en konvolut eller stemmeseddel ikke saa beskaffen, som ovenfor er sagt, skal stemmeseddelen være ugyldig og vrakes.

Ligger der flere stemmesedler i en konvolut, skal de vrakes alle, om de er ulike, men den ene godkjendes, om de alle er enslydende.

§ 21. 1. Den, som under valgtinget opholder sig i riket og med hjemmel av denne lovs § 24 (jfr. grundlovens § 60) vil stemme uten at møte personlig, skal benytte saadan stemmeseddel, som § 19 bestemmer, og skal, i enrum og uset, lægge sin stemmeseddel ind i en særskilt konvolut og klæbe denne sammen.

2. Naar dette er gjort, skal vælgeren i overvær av to vidnedygtige personer, av hvilke mindst én skal være over 21 aar, egenhændig underskrive:

a. en paategning paa konvolutten om, at den indeholder hans stemmeseddel,
b. et datert følgebrev til valgstyret, hvori han skal gjøre nøie rede for de omstændigheter, som begrunder forfaldet, og erklære paa ære og samvittighet, at han selv frivillig, i enrum og uset, har lagt stemmeseddelen ind i den konvolut, som han sender den i, og selv har klæbet konvolutten sammen.

Er vælgeren ute av stand til at skrive egenhændig, kan han skrive med paaholden pen.

3. De samme to vidner skal derefter egenhændig underskrive:

a. paategningen paa stemmeseddelkonvolutten til vitterlighet,
b. en bevidnelse paa følgebrevet om, at vælgeren ved fuld sans og samling, i vidnernes paasyn, paa tid og sted, som i brevet nævnt, egenhændig har skrevet sit navn baade under paategningen paa konvolutten og under følgebrevet og vedkjendt sig dettes indhold. Har vælgeren ikke underskrevet egenhændig, skal bevidnelsen indeholde oplysning om grunden hertil.

4. Følgebrevet skal desuten være paategnet eller ledsaget av en datert og egenhændig underskrevet bevidnelse fra en eller flere troværdige personer om rigtigheten av de omstændigheter, som er anført til begrundelse av forfaldet, eller ledsaget av andre bevis herfor.

5. Følgebrevet og stemmeseddelkonvolutten og i tilfælde andre bilag lægger vælgeren i et fælles omslag. Dette lukker han, adresserer det til valgstyret og forsyner det med paaskrift om, at det indeholder stemmeseddel og forfaldsanmeldelse. 1 mai.

§ 22. Vil nogen, som har forfald, med samme følgebrev sende stemmeseddel baade til det oprindelige valg og til mulig omvalg, maa han lægge stemmesedlene ind i hver sin konvolut og uttrykkelig i følgebrevet angi, at stemmesedlene er bestemt den ene for valg og den anden for omvalg. Er det ikke paa konvolutterne skrevet, hvad for en som er bestemt for det ene eller det andet valg, kan valgstyret la holde tilbake for omvalget den, som det finder for godt. Er der indsendt fler end to konvolutter, og alle er uten paaskrift om, hvilket valg de er bestemt til, behandles de alle efter reglerne i § 28. Den for omvalget bestemte konvolut skal ikke aapnes, men sammen med følgebrevet eller en bekræftet avskrift derav for tilfælde av omvalg forvares under valgstyrets segl.

§ 23. Stemmesedler, som sendes ind av stemmeberettigede, som under valgtinget opholder sig i riket, men ved lovlig forfald er hindret fra at møte, maa for at være gyldige ikke være avgit tidligere end dagen efter klagefristens utløp (§ 6).

Stemmeseddelen ansees for at være avgit den dag, følgebrevet underskrives.

§ 24. Lovlig forfald (grundlovens § 60) har:

a. de vælgere, som ikke kan møte paa valgtinget paa grund av naturhindring, sygdom, alderdomssvakhet, legemsfeil, svangerskap, nedkomst, diegivning eller nødvendig tilsyn med smaa barn eller andre hjælpeløse personer;

b. de vælgere, som ikke kan møte paa valgtinget paa grund av militær tjeneste eller vigtige og uopsættelige pligter av anden art eller paa grund av forretninger, hvis tilsidesættelse vilde paaføre vælgeren et væsentlig velfærdstap.

Er forfaldsanmeldelse indsendt, men grunden til forfaldet bortfalder saa tidlig, at vælgeren kan møte personlig paa valgtinget, skal forfaldet forkastes.

§ 25. I en av amtmanden godkjendt bok, som indrettes efter et av vedkommende departement fastsat skema, skal valgstyrets formand indføre alle forfaldsanmeldelser i nummerrække med angivelse av tiden, naar han tok imot dem.

De tilsvarende nummer sætter han paa omslagene, som han ikke skal aapne, hvis de har paaskrift om, at de indeholder stemmeseddel. Mangler saadan paaskrift paa noget omslag, og han derfor har maattet aapne det, skal han straks lægge det og indholdet ind i en konvolut, som han forsegler og sætter nummer paa, saaledes som før er sagt.

1 mai. Naar valgstyret skal begynde at aapne og prøve forfaldsanmeldelserne, skal formanden fremlægge den foran nævnte bok og alle de brev, som er indført før valgtinget.

De forfaldsanmeldelser, som inden stemmegivningens avlysning kommer ind paa selve valgtinget, faar likeledes hver sit nummer paa omslaget, men i boken skrives alene, hvor mange det er i det hele.

§ 26. Naar den tid er utløpet, som var fastsat for stemmegivningen, og de da tilstedeværende vælgere har faat adgang til at stemme, spør formanden, om der er nogen, som har forfaldsanmeldelser at komme frem med. Naar dette er gjort og mulige forfaldsanmeldelser er mottat, avlyser han stemmegivningen.

Holdes valgting til stemmegivning paa flere steder, skal det særskilte valgstyre bokføre alt, som forhandles, i en dertil av valgstyret godkjendt bok. Reises ved saadant valgting indsigelse mot valgets fremme, bokføres indsigelsen med begrundelse. Derefter mottages stemmesedlene. Disse tillikemed de indkomne uaapnede forfaldsanmeldelser og den benyttede del av mandtallet samt valgboken bringes snarest mulig i en forseglet pakke det sedvanlige valgstyre til videre behandling.

§ 27. Valgstyret (§ 8) begynder derefter at aapne og prøve alle forfaldsanmeldelser. Under aapningen passer det paa at sætte omslagsnummeret baade paa følgebrevet og den konvolut, som stemmeseddelen ligger i, og paa andre bilag.

Naar valgstyret har gjennemgaat og prøvet alle forfaldsanmeldelser, aapner det, forsaavidt forfaldene er godkjendt, de konvolutter, som følger med, tar stemmesedlene ut, lægger dem ulæst ind i hver sin konvolut med offentlig stempel og lægger disse ned i urnen.

Er forfaldet ikke godkjendt, eller er forfaldsanmeldelsen indsendt av nogen, som ved valgstyrets kjendelse (§ 5, jfr. § 7) er negtet stemmeret, skal den konvolut, som stemmeseddelen er fremsendt i, ikke aapnes. Saavel de aapnede som de ikke aapnede stemmeseddelkonvolutter forvares sammen med forfaldsanmeldelserne.

§ 28. Har en vælger indsendt flere følgebrev med forforskjellig datum, ansees det eller de tidligere daterte for at være tilbakekaldt ved det, som er datert sidst.

Har en vælger indsendt flere følgebrev med samme datum, eller har han med samme følgebrev sendt flere stemmeseddelkonvolutter med paategninger, som svarer til følgebrevets indhold, lægger valgstyret alle hans stemmesedler ind i en og samme konvolut med offentlig stempel. Om nogen av stemmesedlene skal godkjendes, avgjøres efter regelen i § 20, 2det punktum.

§ 29. Naar forfaldsanmeldelserne er prøvet, blandes konvolutterne i urnen vel om hverandre.

De stemmesedler, som valgstyret finder lovlige, læser et med- 1 mai.
lem av valgstyret tydelig op under tilsyn av et andet medlem eller gjennemgaar dem paa anden forsvarlig maate under samme tilsyn.

To medlemmer av valgstyret eller to andre av valgstyret opnævnte mænd skriver op sedlenes indhold.

Hele valgstyret har tilsyn med stemmeoptællingen.

Ifald valget ikke tilendebringes med én gang, skal valgstyret forvare stemmesedlene og listerne over de opskrevne stemmer paa et sikkert sted under fælles forsegling.

§ 30. Forsaavidt de indkomne stemmesedler ikke ifølge § 41 skal indsendes til Stortingets kontor, forvarer valgstyret dem saaledes som i § 29 er sagt, indtil Stortinget endelig har avgjort spørsmaalet om valgets gyldighet. Naar denne avgjørelse er truffet, skal sedlerne brændes.

§ 31. Naar stemmeoptællingen er tilendebragt, skal navnene paa alle, som har faat stemmer til stortingsmand eller til varamand, indskrives i valgboken med tilføielse av enhvers stemmetal.

Hvis der blandt dem, som har faat stemme i valgsognet, findes nogen, som valgstyret ikke anser valgbar, skal det herom avgi uttalelse med oplysning om grunden dertil.

§ 32. Den, som i valgkredsen har faat de fleste stemmer til stortingsmand, er kaaret som saadan, saafremt han har faat over halvdelen av alle de stemmer, som er avgit i valgkredsen og godkjendt; i motsat fald skal der holdes omvalg.

Den, som i valgkredsen har faat de fleste stemmer til varamand, er kaaret som saadan, medmindre der ifølge foregaaende led skal foretages omvalg; i tilfælde av stemmelikhet foretages lodtrækning.

§ 33. Utgjør valgsognet egen valgkreds, skal valgstyret paa valgtinget utfærdige fuldmagt (grundlovens § 64) for dem, som ifølge § 32 maatte være kaaret til stortingsmand og varamand; dets formand skal sende fuldmagten til stortingsmanden og underrette varamanden om hans valg; samtidig skal han sende indberetning om valget til Regjeringen. Har ingen faat over halvdelen av stemmerne til stortingsmand, og der saaledes maa foregaa omvalg, skal valgstyret paa stedet beramme dette (§ 38).

Er valgsognet del av en valgkreds, skal valgstyret paa valgtinget utfærdige et dokument, som i overensstemmelse med valgboken (§ 31) indeholder navnene paa alle dem, som ved valget har faat stemmer til stortingsmand eller til varamand, med tilføielse av enhvers stemmetal. Dette dokument skal valgstyret uten ophold sende amtmanden (jfr. § 9, 3dje led).

§ 34. Valgstyret fatter sine vedtak og kjendelser ved stemmeflerhet. Er stemmerne like, gjør formandens stemme utslaget.

1 mai. Enhver, som staar i valgsognets mandtal, og hvis stemmeret ikke er suspendert, har ret til at paa-anke valgstyrets avgjørelser.

Kjendelser om stemmeret og om adgang til at avlevere stemmeseddel kan derhos paa-ankes av den, hvem kjendelsen er gaat imot.

§ 35. Valgboken skal oplæses av formanden og underskrives av hele valgstyret.

Dette gjøres hver dag, ifald valgtinget varer flere dage.

§ 36. Er valgdagen en virkedag, gjælder for de stemmeberettigede, indtil stemmegivningen er avlyst, reglerne om ret til arbeidshvile paa søndage — arbeidet ved de store fiskerier undtat.

Reglerne om salg og skjænkning av berusende drikke paa søn- og helligdage skal ogsaa gjælde paa stemmegivningsdagen.

§ 37. I valgkreds, som bestaar av flere end ett valgsogn, skal amtmanden, saasnart han har mottat de i § 33, andet led, omhandlede dokumenter, uopholdelig paa grundlag av disse opgjøre valgutfaldet for kredsen, idet han sammenlægger de stemmer, som i forskjellige valgsogn er faldt paa de samme mænd.

Naar sammenlægningen er utført, skal amtmanden i en av departementet godkjendt bok indføre navnene paa alle dem, som i ett eller flere av kredsens valgsogn har faat stemme til stortingsmand eller varamand, med tilføielse av enhvers stemmetal og tillike anføre, hvem der ifølge ovenstaaende regler er at anse som valgt, eller — i tilfælde — at valget har faat saadant utfald, at omvalg maa holdes (§ 32, første led).

Har nogen faat saa mange stemmer til stortingsmand, at han er kaaret som saadan, skal amtmanden utfærdige fuldmagt for ham og for varamanden; han skal sende fuldmagten til stortingsmanden og underrette varamanden om hans valg; samtidig skal han sende indberetning om valget til Regjeringen. Har ingen faat nok stemmer til stortingsmand, og der saaledes maa ske omvalg, skal amtmanden uopholdelig beramme dette (§ 38) og gi hvert valgstyre underretning derom.

Det bokførte underskrives av amtmanden, som sender avskrift derav til hvert av kredsens valgstyrer.

§ 38. Hvor valgstyret (§ 33) eller amtmanden (§ 37) berammer omvalg, skal dette ske med et varsel paa mindst 10, høist 20 dage.

Omvalget skal sættes til saadan tid, at valgopgjøret kan være tilendebragt inden november maaneds utgang (grundlovens § 54).

§ 39. Valgstyret utfærdiger snarest mulig indkaldelse til omvalget og sørger for, at den kundgjøres paa virksomste maate.

Indkaldelsen skal, foruten hvad der er foreskrevet i § 11, indeholde oplysning om alle dem, som i valgkredsen har faat stemmer til stortingsmand eller varamand, med tilføielse av enhvers stemmetal. Det skal uttrykkelig bemerkes, at vælgerne dog ikke er bundet til at stemme paa nogen av disse, samt at omvalgets utfald vil avgjøres saaledes som i § 40 sagt. 1 mai.

§ 40. Ved omvalget brukes mandtallet fra det oprindelige valg. Dog skal valgstyret indføre dem, som feilagtig var utelatt, stryke dem, som senere har mistet sin stemmeret ifølge grundlovens § 53, og sætte anmerkning om suspension ved dem, hvis stemmeret siden er suspendert. Saadan indførsel, strykning og anmerkning maa dog kun gjøres ved kjendelser, paa hvilke reglerne i § 7 saavidt mulig finder anvendelse, og som kan prøves av Stortinget efter reglerne i § 5, sidste led.

Om fremgangsmaaten ved det nye valgting og valgopgjør gjælder i det hele de samme regler som ved det oprindelige valg. Dog skal stemmegivningens utfald ikke avgjøres efter de i § 32 indeholdte regler, men saaledes, at den, som i valgkredsen faar de fleste stemmer til stortingsmand, er kaaret som saadan, selv om han ikke har faat over halvdelen av de avgivne og godkjendte stemmer; den, som faar de fleste stemmer til varamand, er kaaret som saadan; har to eller fler faat likemange stemmer enten til stortingsmand eller til varamand, skal der ske lodtrækning mellem dem.

Skulde den, der saaledes er kaaret til stortingsmand, tillike ha faat de fleste stemmer til varamand, blir den, der næst ham har faat de fleste stemmer som saadan, at anse som kaaret til varamand.

Ved omvalget bør stemmegivning ske paa de samme steder som ved de oprindelige valg.

§ 41. Efterat stortingsmand og varamand er kaaret for valgkredsen, skal hvert valgstyres formand uten ophold indsende til Stortingets kontor en bekræftet avskrift av det bokførte paa valgtinget, stemmeretsmandtallet eller avskrift eller avtryk av samme, samtlige indkomne forfaldsanmeldelser, indgivne skriftlige klager og besværinger saavelsom de stemmesedler, hvis antagelse er negtet av valgstyret, eller som maatte være avlevert til valgstyret i henhold til § 18.

Er valgutfaldet blit opgjort av amtmanden, skal denne, efterat stortingsmand og varamand er kaaret, likeledes uopholdelig indsende til Stortingets kontor bekræftet avskrift av det av ham bokførte, ledsaget av de til ham indkomne dokumenter.

Har omvalg været holdt, skal saadanne avskrifter og andre papirer som i denne paragraf omhandlet sendes saavel for det oprindelige valgs som for omvalgets vedkommende.

§ 42. Er der til stortingsmand eller til varamand blit kaaret nogen, som ikke pligter at motta valget (grundlovens

1 mai. § 63), skal han inden 3 dage, efterat han har faat underretning fra vedkommende valgstyre eller amtmand om dette, sende den myndighet, som gav underretningen, skriftlig erklæring om, hvorvidt han mottar valget. Samtidig bør han paa hurtigste maate, saasom gjennem telegraf eller telefon, søke sin beslutning bragt til denne myndighets og i tilfælde til varamandens kundskap.

Avsender han ikke betimelig skriftlig erklæring som nævnt, ansees han som den, der mottar valget.

§ 43. Er nogen blit kaaret til stortingsmand eller til varamand for to valgkredser inden det valgdistrikt, i hvilket han er stemmeberettiget, skal han inden 3 dage, efterat han har mottat den underretning fra vedkommende valgstyre eller amtmand om hans valg, som kommer ham sidst i hænde, sende begge de myndigheter, som gav underretningene, skriftlig erklæring om, hvilket valg han mottar. Samtidig bør han paa hurtigste maate søke sin beslutning bragt til begge myndigheters og i tilfælde til varamændenes kundskap.

Avsender han ikke betimelig skriftlige erklæringer som nævnt, ansees han for at ha mottat valg som stortingsmand for den valgkreds i hvilken han er mandtalsført, eller om han ikke er mandtalsført, i nogen av de to kredser, da for den kreds, som av disse staar først i ordenen.

Skulde nogen bli kaaret til stortingsmand eller til varamand for fler end to valgkredser inden det valgdistrikt, i hvilket han er stemmeberettiget, finder foranstaaende regler tilsvarende anvendelse, saaledes at han efter at ha mottat den sidste underretning har fuld frihet til at vælge, hvilken av alle de paagjældende valgkredser, han vil repræsentere, uanset om han allerede før har truffet et valg mellem nogen av disse.

Tredje kapitel.

Om valgs ugyldighet.

§ 44. Utfaldet av stemmegivning eller, om valgsognet danner egen valgkreds, av valg, foretat paa valgting, blir — under de i § 45 nærmere forklarte betingelser — at kjende ugyldig:

1. Naar denne lovs forskrifter om mandtallets istandbringelse er tilsidesat, saasom naar mandtallet ikke har været utlagt længe nok, eller utlæggelsen ikke har været kundgjort. At underretning efter §§ 3 og 6 har været forsømt, er ikke ugyldighetsgrund.

2. Naar valget er holdt paa anden tid, end loven hjemler, eller naar forskriftene om, hvorledes valgene skal forberedes og styres, er tilsidesat.

3. Naar forskriftene om fremgangsmaaten paa valgtinget er overtraadt, saasom naar stemmegivningen eller stemmesedlenes behandling eller optælling eller fastsættelsen av valgets utfald er foregaat paa urigtig maate, eller vælgerne ikke er levnet rimelig tid til at avgi stemme. 1 mai.

4. Naar valgstyret har avsagt en urigtig kjendelse om stemmeret eller truffet en urigtig avgjørelse om gyldigheten av en stemmeseddel.

5. Naar nogen, som ikke staar i mandtallet, eller nogen, hvis stemmeret er suspendert, har stemt, eller nogen har avgit stemmeseddel mer end én gang.

6. Naar nogen paa strafbar maate har søkt at skaffe sig indflydelse paa valget.

§ 45. Alle de feil, som omhandles i forrige paragraf, er ugyldighetsgrunde, ifald det findes antagelig, at de har hat indflydelse paa utfaldet av valget, enten med hensyn til, hvem der er kaaret til stortingsmand eller til varamand, eller med hensyn til utskrivning av omvalg.

De feil, som omhandles i posterne 3, 4 og 5, er ugyldighetsgrunde ogsaa, om det blot skjønnes, at de kan ha hat saadan indflydelse.

Er det efter stemmetallene utvilsomt, at feilen har været uten betydning enten for valget av stortingsmand eller for valget av varamand, kjendes valgutfaldet alene ugyldig for den andens vedkommende; men kjendes kaaringen av stortingsmand ugyldig under saadanne omstændigheter, at nyt valg paabydes (§ 48), blir ogsaa kaaringen av varamand ugyldig.

§ 46. Er der ved valgopgjør, foretat av amtmanden, indtruffet feil saasom:

1. at forskriftene om fremgangsmaaten er overtraadt, idet der for eksempel ikke er blit fremlagt de i § 33 omhandlede dokumenter for alle kredsens valgsogn, eller idet stemmerne er urigtig sammenlagt eller valgets utfald fastsat paa urigtig maate;

2. at det for et valgsogn fremlagte dokument om stemmegivningens utfald angir utfaldet anderledes, end det virkelig var,

skal valgopgjøret av Stortinget kjendes ugyldig, ifald det skjønnes, at feilen kan ha hat indflydelse paa opgjørets utfald.

Opgjøret skal ogsaa kjendes ugyldig, naar det stemmegivningsutfald, som for noget valgsogns vedkommende blev lagt til grund for opgjøret, er helt eller delvis ugyldig (§§ 44 og 45).

Ved avgjørelsen av, hvor langt opgjøret er ugyldig, kommer § 45, sidste led, til anvendelse.

1 mai. § 47. Kan virkningene av nogen i § 44 eller § 46 omhandlet feil hæves ved optælling av indgivne stemmesedler, ved sammenlægning av stemmer, ved anden fastsættelse av valgets utfald eller ved lodtrækning, skal saa ske, enten gjennem Stortingets egen foranstaltning eller derigjennem, at det paabyr nyt møte av valgstyret eller nyt valgopgjør av amtmanden.

Er der i en valgkreds avholdt omvalg, kan Stortinget, hvis der ved det oprindelige valg er indtruffet feil, som ikke kan avhjælpes paa en av de i første led angivne maater, beslutte, at det avholdte omvalg i enhver henseende skal træde istedenfor det oprindelige valg.

§ 48. Naar Stortinget i henhold til §§ 44—46 kjender helt eller delvis ugyldig valgutfald, som er fastsat paa valgting eller ved valgopgjør av amtmanden, og i tilfælde tillike stemmegivning ved valgting for valgsogn, som utgjør del av en valgkreds, skal det, saafremt feilen ikke kan rettes ved nogen i § 47 anvist fremgangsmaate, paaby nyt valgting og i tilfælde tillike nyt valgopgjør.

Er der til stortingsmand eller varamand kaaret nogen, som ikke er valgbar, skal nyt valg likeledes paabydes, saafremt denne feil ikke kan avhjælpes ved nogen i § 47 anvist fremgangsmaate.

Har feilen hat betydning for valget av stortingsmand, skal der ved det nye valg kaares baade ny stortingsmand og ny varamand, men ellers bare ny varamand.

§ 49. Ved det nye valg, som Stortinget paabyr ifølge § 48, brukes mandtallet fra det oprindelige valg. Men valgstyret skal rette det overensstemmende med Stortingets avgjørelser og skal desuten gjøre de forandringer, som er foreskrevet i § 40, første led.

Er valget kjendt ugyldig, fordi lovens forskrifter om mandtallets istandbringelse er tilsidesat, skal disse forskrifter søkes fyldestgjort derved, at utarbeidelsen av mandtallet gjenoptages. Berettiget til indførelse er i dette tilfælde — under iagttagelse av lovens regler — alle de, som ved det oprindelige valgs avholdelse skulde ha været indført i valgsognets mandtal og ikke senere har tapt sin stemmeret. Som suspendert betragtes i samme tilfælde en persons stemmeret, saafremt han ved det nye valgs avholdelse er i noget av de tilfælde, som grundlovens § 52 nævner.

Stortinget kan for saadant nyt valg bestemme en forkortelse av fristene for mandtallets istandbringelse og for valgets forberedelse.

Iøvrig kommer ved det nye valg de sedvanlige regler i det hele til anvendelse. Ved fastsættelsen av valgutfaldet anvendes reglerne i § 32, medmindre feilen er begaat ved et om-

valg eller bestaar deri, at omvalg urettelig er undlatt; i disse tilfælde kommer regelen i § 40, andet led, til anvendelse. 1 mai.

§ 50. Nyt valg av stortingsmand og varamand skal Stortinget ogsaa paaby, saafremt en repræsentantplads, efterat varamanden i tilfælde er rykket op, blir ubesat, enten fordi der er kaaret nogen, som har undslaat sig for at motta valget (§§ 42 og 43), eller paa grund av omstændigheter, som er indtruffet efter valget.

Naar Stortinget paabyr nyt valg efter foregaaende led, skal det bestemme, enten mandtallet fra det oprindelige valg skal brukes, i hvilket fald § 49, første led, jfr. § 40, første led, kommer til anvendelse, eller om der skal utarbeides nyt mandtal over de stemmeberettigede, som paa et nærmere fastsat tidspunkt er bosat i valgsognet. Ogsaa i dette tilfælde kan Stortinget bestemme en forkortelse av fristene for mandtallets istandbringelse og for valgets forberedelse. Iøvrig kommer i det hele de sedvanlige regler til anvendelse.

§ 51. Klager til Stortinget over feil, som ifølge denne lov eller grundloven antages at medføre et valgs ugyldighet, bør være avsendt til Stortingets kontor inden 8 dage efter vedkommende stortingsvalgs tilendebringelse.

Fjerde kapitel.

Forskjellige bestemmelser.

§ 52. Ved beregning av fristene efter denne lov medregnes ikke valgdagen.

§ 53. Alle offentlige tjenestemænd skal i den utstrækning, deres offentlige stilling sætter dem istand til, meddele mandtalsførerne de oplysninger, som de maatte forlange til bruk ved mandtallenes førelse.

§ 54. Offentlige tjenestemænd faar ingen betaling for de gjøremaal, som denne lov paalægger dem, medmindre Stortinget bevilger midler dertil, men kun skyss- og kostgodtgjørelse, forsaavidt saadan ved lov er dem tillagt.

§ 55. Statskassen utreder de summer, som ifølge denne lov utfordres

til bøker,

til gjennemførelse av forskriftene om benyttelsen av avsondrede rum, av stemplede konvolutter og av valgurner og

til skyss- og kostgodtgjørelse for mandtalsførere i anledning av reiser til valgting eller for at delta i mandtalsnævndens og valgstyrets møter.

De øvrige av denne lov flytende utgifter, deriblandt til fornøden ekstraordinær bistand for mandtalsførerne ved istandbringelse av utkast til mandtal, utredes av vedkommende valg-

1 mai. sogn, som igjen faar halvdelen av sine utgifter godtgjort av statskassen.

§ 56. Vedkommende departement utfærdiger de nærmere bestemmelser, som denne lovs iverksættelse maatte nødvendiggjøre, deriblandt om formen for stortingsmænds og varamænds fuldmagter.

§ 57. Forsaavidt ikke nogen strengere straf kommer til anvendelse paa tilfældet, skal straf av bøter ilægges den, som enten forsætlig eller uagtsomt forser sig:

a. ved urigtig eller uordentlig at indrette, føre eller opbevare de i denne lov nævnte bøker, lister eller brevskaper;
b. ved ikke betimelig og i behørig orden at tilstevne, underrette om eller utstede indkaldelse til noget av de i denne lov omhandlede møter;
c. ved ikke at besørge de i denne lov omhandlede kundgjørelser behørig utfærdiget og kundgjort;
d. ved at utebli fra valgting eller andet foreskrevet møte som medlem av valgstyret eller fra møte i mandtalsnævnden som medlem av denne;
e. ved ikke, naar han har forfald, at sørge saavidt mulig for, at den, som skulde træde i hans sted, betimelig underrettes;
f. ved iøvrig at tilsidesætte forskriftene om de gjøremaal, som han skal utføre efter denne lov.

Desuten skal den skyldige erstatte de ved hans forseelse foranledigede utgifter, dog kun forsaavidt han har handlet forsætlig, eller grov uagtsomhet foreligger.

Forser nogen sig tredje gang paa forannævnte maate i utførelsen av de forretninger, som paaligger ham paa embeds, bestillings eller ombuds vegne, straffes han med bøter eller tap av offentlig tjeneste.

§ 58. Den arbeidsgiver eller foresatte, som mot bestemmelsen i § 36, første led, hindrer sin stemmeberettigede underordnede fra at møte ved valget, straffes med bøter eller med fængsel indtil 3 maaneder.

§ 59. Denne lov træder straks i kraft. Ved dens ikrafttræden ophæves lov om mandtal og stortingsvalg av 24 februar 1900 og lov om forandringer i og tillæg til nævnte lov av 10 mars 1903.

1 mai. **Kongelig resolution.** Ved kongelig resolution av 1 mai 1909 bemyndigedes Justis- og Politidepartementet til at træffe forføining til, at loven av 29 mars 1906 om mandtal og stortingsvalg i den ved lov av 1 mai 1909 ændrede lydelse ogsaa i oversættelse til landsmaal indrykkes i Lovtidendens første avdeling.

Den av departementet besørgede oversættelse er saalydende:

Lov um manntal og stortingsval fraa 29 mars 1906 med dei brigde, som lov fraa 1 mai 1909 hev gjort. 1 mai.

Fyrste bolken.

Um manntalet.

§ 1. Manntal yver dei, som hev valrett etter grunnlovi, skal i valsokni magistraten føra fyr kjøpstad, lensmannen fyr herad. Fyr ladstad med serskilt bystyre er det magistraten, som fører manntalet, um han bur der paa staden; elles er det lensmannen, som gjer det.

Er ei valsokn kløyvd i eller millom fleire lensmannssyslur, skal serskilt manntal førast fyr kvart av dei stykkje, valsokni soleis er kløyvd i.

Vedkomande departement gjev dei fyresegner, som trengst um, korleis manntalet skal vera skipa.

§ 2. Manntal vert tilskipa dei aari, daa det er stortingsval. Til grunn vert lagt manntalet fraa fyrre valet. Innførde i manntalet vert alle dei, som er busitjande i valsokni den 1 august og hev valrett etter § 50 i grunnlovi, minder dei hev mist valretten etter § 53 i grunnlovi. Likeins vert dei innførde, som seinast den fastsette valdagen fyller det 25de aaret og daa hev vore busitjande her i landet i 5 aar, aa segja um dei elles hev vilkaari fyr valrett. Dei, som hev fenge valretten suspendera, vert innførde med merknad um suspenderingi og um grunnen til den.

Den som 1 august eller seinare flytjer til ei onnor valsokn, vert innskriven i manntalet der, naar han innan klokka 8 kvelden fyre møtet etter § 7 ber fram krav um det til valstyret og etterviser, at han hev vilkaari fyr valrett, og at valstyret, fyrr valting vert halde i den valsokn han er flutt ifraa, kann faa sendt melding til valstyret der um innføring i manntalet fyr den valsokn han er flutt til.

§ 3. Innan den 42de dagen fyre valtinget skal manntalsføraren ha sett upp eit utkast til manntal og ei liste yver dei, som han hev fyrefunne, at han ikkje kunde føra inn, aa segja um han hev vore i tvil um retten deira, eller um dei sjølve hev kravt seg innførde.

Ei manntalsnemd, samansett av manntalsføraren og minst tvo andre, som formannskapet segimillom vèl, skal gaa igjenom manntalsutkastet og den lista, som er nemnd, i tidi millom den 42de og den 32de dagen fyre valtinget. Er ein kjøpstad kløyvd i fleire valsokner, bør formannskapet so langt raad er velja inn i nemdi fyr kvar valsokn folk som er busitjande der. I det høve, som § 1, andre leden nemner, skal kvar manntalsførar vera med i nemdi, so vidt

1 mai. det kjem hans sysle ved. Nemdi vèl sin formann sjølv. Ho gjer vedtaki med røystefleirtal. Millom like røystetal skil formannen. Vedtaki vert innførde i ei bok, som amtmannen hev godkjent.

Manntalsføraren skal utan drygjing senda den, som sjølv hev kravt seg innførd i manntalet, men som nemdi hev meint, at ho ikkje kunde føra inn, melding um nemdvedtaket og um grunnen til det. Slik melding bør han og, so langt raad er, senda til kvar den, som stod i det fyrre manntalet, men som nemdi ikkje hev ført inn i det nye.

§ 4. Seinast den 32te dagen fyre valtinget skal manntalsføraren leggja ut eksemplar av det manntalet, som nemdi hev gjort, paa stader, som heradstyret paa landet og formannskapet i byarne vèl. Tidi og staden fyr denne utleggjing skal manntalsføraren kunngjera i tide med uppmaning til kvar og ein um aa klaga, dersom han skulde meina, at han sjølv eller nokon annan med urette er innførd, ikkje medteken eller innførd med merknad um suspendering eller utan. Kunngjeringi skal dessutan gjera greide fyr høvet til aa krevja seg innførd etter § 2, siste leden, fyr den lovlege maaten aa klaga paa (§ 6) og fyr staden der og dagen og klokkeslættet daa kravet eller klaga seinast maa vera inngjevne.

§ 5. Naar manntalet er utlagt, kann ingen verta innførd, utan etter orskurd, som valstyret gjev (§ 7) anten i samhøve med klage, som er inngjevi i tide (§ 6), eller etter § 2, andre leden, eller av di det hev uppdaga mistak. Etter same regelen vert folk strokne or manntalet og merknad um suspendering sett eller stroken, so nær som i dei høve, som er nemnde i § 7, 2dre leden. Men valstyret kann jamvel utan klage gjeva orskurd um dette, naar det høver so til, at valrettsvilkaari fyr nokon hev vorte andre enn fyrr.

Range orskurdar gjer stortinget um, naar dei kann ha havt verknad paa valet, eller naar dei er innanka fyr stortinget. Andre brigde i manntalet kan stortinget ikkje gjera.

§ 6. Klagur yver innhaldet i manntalet maa vera inngjevne til valstyret fyre klokka 8 den 14de kvelden fyre valet. Dei skal vera skrivne og nemna dei grunnarne, dei er bygde paa. Ei liste yver dei, som klagurne gjeld, skal straks, naar den nemnde tidi er ute, leggjast ut paa dei staderne, der manntalet hev vore utlagt.

Hev det kome motsegn mot valretten til nokon, skal manntalsføraren senda honom melding um det utan drygjing. Slik melding skal han og so langt det er raad gjeva, um han, etter manntalet vart utlagt, fær greide paa sovorne grunnar, som han maa tru vil føra med seg, at nokon vert stroken or manntalet, eller at merknad um suspendering vert sett.

§ 7. Ein av dei 7 siste dagarne fyre valet held valstyret (§ 8) møte og gjev orskurdar etter § 5. Tidi og staden fyr dette møtet, som er aalmannamøte, maa kunngjerast fyreaat. Naar valretten til ein mann er fyre paa møtet, hev baade han og den, som hev klaga, rett til aa faa ordet og føra prov, sjølve og ved fullmegtig. 1 mai.

Den som etter melding fraa eit anna valstyre er innført i manntalet fyr den valsokn i samhøve med § 2, andre leden, kann verta stroken utan orskurd, naar meldingi fyrst kjem etter det møtet, som er nemnt i fyrste leden i denne paragrafen.

Andre bolken.

Um valet.

§ 8. Valstyret skal fyr kvar valsokn vera samansett av manntalsføraren — manntalsføraranne — og formennerne i valsokni.

Er distriktet til manntalsføraren kløyvt i eller millom fleire valsokner, fastset han sjølv med samtykkje fraa amtmannen, i kva mùn han skal vera med i dei ymse valstyre. Amtmannen kann nemna upp ein annan til aa vera varamanntalsførar og gjera teneste i ei valsokn, der ikkje den vanlege manntalsføraren kann gjera teneste sjølv.

Er ein kjøpstad kløyvd i fleire valsokner, skal formannskapet segimillom nemna upp so mange som det held høvelegt, til aa sitja i kvart valstyre, og so vidt raad er skal det velja slike, som er busitjande i vedkomande valsokn.

Valstyret vèl sin formann sjølv. Det er avgjerdsført, naar tvo tridjepartar av dei, som sit i valstyret, møter. I det høve, som § 7 nemner, bør manntalsføraren alltid vera med.

§ 9. Valting skal haldast i oktober maanad aaret fyre det fyrste sedvanlege storting i kvar valbolk.

Er ein valkrins ihopsett av fleire valsokner, skal amtmannen, etter han fyrst hev høyrt herad- eller bystyri i krinsen, i god tid setja ein dag, daa det skal vera val i alle valsoknerne i krinsen. Han sender melding til alle valstyri um, kva dag det er, som er fastsett.

Er ein kjøpstadkrins ihopsett av fleire valsokner, som ikkje ligg i same amt, skal amtmannen i det amt, der den valsokni ligg, som fyrst er nemnd i rekkja, fastsetja valdagen.

Er valkrinsen berre ei einaste valsokn, er det valstyret sjølv, som fastset valdagen.

Valstyret skal gjeva ei fyrebils-lysing um valdagen med eit varsel paa minst 4 maanader. Manntalsføraren syter fyre, at valstyret kjem saman i tide.

§ 10. Valtingi held dei i høvelege husrom, som herad-

1 mai. styret paa landet og formannskapet i byarne vèl; vantar dei anna tenlegt rom, kann tinget haldast i kyrkje.

Der valstyret held det naudsynlegt, um avrøystingi skal greidast paa ein dag, eller synest det høver best so til lette fyr veljaranne, bør det segja fyre, at det skal vera valting til røystegjeving paa fleire stader, paa kvar stad fyr ein viss lùt av manntalet.

Er ei valsokn paa landet ihopsett av fleire kyrkjesokner, skal det i alle høve vera valting til røystegjeving i kvar kyrkjesokn.

§ 11. I tide gjev valstyret veljaranne innkalling til valtinget.

I innkallingi skal det gjera greide fyr, naar valtinget skal vera, og kvar det skal haldast, og kva tid røstegjevingi skal vera fullførd.

Skal det vera røystegjeving paa meir enn ein stad i valsokni skal valstyret i innkallingi dessutan segja fraa um, kven som kan røysta paa dei ymse staderne.

§ 12. Valtinget byrjar den tid, som sett er, anten so faae eller mange veljarar møter.

Kann ikkje valet fullførast paa ein dag, held dei fram dei næste dagarne, so nær som dei timarne, daa det er gudsteneste.

Formannen i valstyret fører alt, som er fyre og vert avgjort paa valtinget, inn i ei bok (valboki), som amtmannen hev godkjent fyr valsokni, og som manntalsføraren gøymer.

§ 13. Skal det vera røystegjeving paa fleire stader i valsokni, skal eit serskilt valstyre paa minst 3 mann staa fyre valtinget paa kvar stad.

Det sedvanlege valstyret (§ 8) nemner upp dei serskilde valstyri og formennerne deira, so langt raad er segimillom og elles av repræsentantarne i heradet eller byen; 'det tek helst slike som bur i vedkomande røystingskrins. Rekk ikkje talet paa repræsentantarne til, kann andre veljeføre borgarar veljast inn i dei serskilde valstyre.

I kvart serskilt valstyre skal det vera minst ein fraa det sedvanlege valstyre eller ein av repræsentantarne i heradet eller byen.

§ 14. Formannen i valstyret (det sedvanlege eller det serskilde) gjev tydeleg til kjenne, naar valtinget er sett, og les so upp §§ 50—64 i grunnlovi.

Dinæst segjer han ifraa um dei brigde, som er gjorde i manntalet i samhøve med orskurdar etter § 5, jfr. § 7.

§ 15. Paa valtinget skal dei under eitt velja paa stortingsmann og paa varamann fyr valkrinsen, likevel so, at dei i valsetlarne skal skilja millom dei; er ikkje det beint fram

gjort, vert den, som er nemnd fyrst, halden fyr stortingsmann og den andre fyr varamann. 1 mai.

§ 16. Paa valtinget kann inkje tvistemaal um valrett reisast.

Vil nokon reisa motmæle mot, at valet hev sin gang, maa han gjera det, so snart tinget er sett, eller det, som motmælet vert bygt paa, hev hendt.

Um forfall er lovlegt, vert avgjort, naar valsetlarne er inngjevne. Motmæle mot forfall vert reist, naar fylgjebrevet er opna.

Valstyret tek avgjerd um alt motmæle, fyrr det gjeng lenger (jfr. likevel § 26).

Stortinget kann alltid prøva avgjerdslurne.

§ 17. Naar formannen hev sagt ifraa, soleis som § 14 set fyre, fær dei, som er innførde i manntalet utan merknad um suspendering, høve til aa gjeva inn valsetel etter kvart som dei møter. Framferdi er so: Fyrst vert det sett eit kryss i manntalet ved namnet til den, som vil velja. So gjev ein mann i valstyret honom eit brevvær med riksstempel og viser honom eit serskilt rom i tingsalen, der han fyr alle usedd kann leggja valsetelen i brevværet. Brevværet legg han so i ei urne paa bordet til valstyret.

Valstyret kann krevja, at ukjend veljar etterviser, at han er den, han gjev seg ut fyre.

§ 18. Jamvel den som etter orskurd fraa valstyret (§ 5, jfr. § 7) er negta valrett, skal faa høve til aa gjeva inn valsetel. Men han skal ikkje leggja brevværet med ilagd valsetel i valurna; han skal lata det att og gjeva det til valstyret. Det skal so skriva namnet hans paa brevværet og gøyma det ubrote. Dersom han daa etter avgjerd, stortinget tek, fær valrett, skal dei gaa fram etter § 27, andre leden, naar dei paa nytt tèl upp røysterne.

§ 19. Brevværi skal vera ugjenomsynlege, like paa storleik, skap og lit og utan sermerkje, tilfest eller paasett.

Valsetlarne skal vera av kvitt papir og utan underskrift eller sermerkje, som syner kven som hev gjeve inn valsetelen. Dei skal lyda paa dei tvo namngjevne menn eller kvinnur, som veljaren ynskjer til stortingsmann og varamann fyr valkrinsen (§ 15). Lyder ein valsetel paa fleire enn tvo, vert den som fyrst er nemnd, halden fyr stortingsmann og den andre fyr varamann utan umsyn til, um valsetelen skil millom stortingsmann og varamann. Lyder valsetelen berre paa eitt namn, gjeld det fyr namnet paa stortingsmannen.

§ 20. Er ikkje eit brevvær eller ein valsetel so laga som ovanfyre er sagt, skal valsetelen vera ugild og vrakast.

Ligg det fleire valsetlar i eit brevvær, skal dei vrakast

1 mai. alle, um dei er ulike, men den eine verta godkjend, um dei alle lyder eins.

§ 21. 1. Den som paa den tid valtinget vert halde er i riket og med heimel i § 24 i denne lovi (jfr. § 60 i grunnlovi) vil røysta, endaa han ikkje møter sjølv, han skal nytta ein slik valsetel, som § 19 fastset, og skal, i einrom og usedd, leggja valsetelen i eit serskilt brevvær og lata det att.

2. Naar so er gjort skal veljaren, medan tvo, som er vitneføre er til stades — av dei maa minst den eine vera yver 21 aar — med eigi hand skriva under:

a. ei paaskrift paa brevværet um, at det inneheld valsetelen hans,

b. eit dagsett fylgjebrev til valstyret; i dette brevet skal han nøgje gjera greide fyr dei umstende, som ligg til grunn fyr forfallet, og sanna paa ære og samvit, at han sjølv av fri vilje, i einrom og usedd, hev lagt valsetelen i det brevværet, som han sender honom i, og sjølv late att brevværet.

Er ikkje veljaren før til aa skriva sjølv, kann han skriva med ihalden penn.

3. Dei same tvo vitne skal so sjølvhendt skriva under:

a. paaskrifti paa valsetelbrevværet til stadfesting,

b. eit vitnemaal paa fylgjebrevet um, at veljaren med full sans og samling, i deira paasyn, paa tid og stad som i brevet nemnt, med eigi hand hev skrive namnet sitt baade under paaskrifti paa brevværet og under fylgjebrevet og vedkjent sig innhaldet i fylgjebrevet. Hev ikkje veljaren skrive under med eigi hand, skal vitnemaalet gjeva upplysning um grunnen til det.

4. Dessutan skal det paa fylgjebrevet staa eller saman med fylgjebrevet liggja eit dagsett vitnemaal, som truverdigt folk (ein eller fleire) hev skrive under, um at det hev seg so som sagt er med dei umstende, som er nemnde til grunngjeving fyr forfallet; eller andre prov fyr den ting maa liggja ved.

5. Fylgjebrevet og valsetelbrevværet og um so er andre vedlegg legg veljaren so i eit sams umlag. Han læt det att, set paa utskrift til valstyret og skriv paa, at det inneheld valsetel og forfallsmelding.

§ 22. Vil nokon, som hev forfall, med same fylgjebrevet senda valsetel baade til det upphavlege valet og til fyrefallande umval, maa han leggja valsetlarne i kvar sitt brevvær og med reine ord i fylgjebrevet segja fraa, at valsetlarne er etla den eine fyr val og den andre fyr umval. Er det ikkje skrive paa brevværi, kva fyr eit som er etla fyr det eine eller det andre valet, kann valstyret taka det, som det fyr godt finn og halda att til umvalet. Er fleire enn tvo brevvær innsende, og alle

er utan paaskrift um, kva fyr eit val dei er etla til, vert dei alle medfarne etter fyresegnerne i § 28. Det brevværet, som er etla fyr umvalet, skal ikkje opnast, men saman med fylgjebrevet eller ei rettkjend avskrift av det fyr umvalstilfelle gøymast under innsiglet til valstyret. 1 mai.

§ 23. Valsetlar fraa veljarar, som paa valdagen er i riket, men hev lovlegt forfall og difyr ikkje kann møta, maa ikkje vera avgjevne tidlegare enn dagen etter klagetidi er ute (§ 6); elles er dei ugilde.

Valsetelen gjeld fyr avgjeven den dagen, daa fylgjebrevet vert underskrive.

§ 24. Lovlegt forfall (§ 60 i grunnlovi) hev:

a. dei veljarar, som ikkje kann møta paa valtinget fyr skuld naturhindring, sjukdom, alderdomsveikskap, lekamslyte, barnseng, eller av di dei er med barn, gjev bryst eller maa ha naudsynleg tilsyn med smaa barn eller andre hjelpelause folk;
b. dei veljarar, som ikkje kann møta paa valtinget, av di dei hev her-teneste, eller av di dei hev vigtige skyldnader av anna slag, som det er uraad aa drygja med, eller fyr skuld gjeremaal, som ikkje kann setjast til sides utan stort velferdstap fyr veljaren.

Er forfallsmelding innsend, men grunnen til forfallet fell burt so tidleg, at veljaren kann møta paa valtinget sjølv, skal forfallet ikkje godkjennast.

§ 25. I ei bok, som amtmannen hev godkjent, og som vert skipa etter eit fyrerit, vedkomande departementet hev sett upp, skal formannen fyr valstyret føra inn i nummerrekkje alle forfallsmeldingarne med upplysning um, naar han tok imot dei.

Dei tilsvarande numri set han paa umlagi, som han ikkje skal opna, dersom dei hev paaskrift um, at det ligg valsetel inni. Vantar slik paaskrift paa noko umlag, og han difyr hev lote opna det, skal han straks leggja det og innhaldet inn i eit brevvær, som han lakkar og set nummer paa, soleis som fyrr er sagt.

Naar valstyret skal til aa opna og prøva forfallsmeldingarne, skal formannen leggja fram den boki, som her er nemnd, og alle brevi, som er innførde fyre valtinget.

Dei forfallsmeldingarne, som kjem inn paa sjølve valtinget, fyrr røystegjevingi er avlyst, fær likeins kvar sitt nummer paa umlaget, men i boki vert det skrive berre, kor mange det er i det heile.

§ 26. Naar den tid er ute, som var fastsett til røystegjevingi, og dei veljaranne, som daa er komne, hev fenge høve til aa røysta, spyrr formannen, um det er nokon, som hev forfallsmeldingar aa koma fram med. Naar so er gjort og fyre-

1 mai. fallande forfallsmeldingar er mottekne, avlyser han røystegjevingi.

Held dei valting til røysting paa fleire stader, skal det serskilde valstyret føra alt, som er fyre, inn i ei bok, som valstyret hev godkjent. Er det nokon, som paa eit sovore valting reiser motmæle mot, at valet hev sin gang, vert motmælet med grunngjeving bokført. So vert valsetlarne mottekne. Desse og dei innkomne forfallsmeldingarne, som ikkje skal opnast, likeins den lùten av manntalet, som vart bruka, og valboki vert lagde i ein pakke, som vert lakka og send so snart raad er til det sedvanlege valstyre til vidare medferd.

§ 27. Valstyret (§ 8) tek so til aa opna og prøva alle forfallsmeldingarne. Under opningi agtar det paa aa setja umlagsnumret baade paa fylgjebrevet og det brevværet, som valtetelen ligg i, og paa andre vedlegg.

Naar valstyret hev gjenge igjenom og prøvt alle forfallsmeldingarne, opnar det, so langt forfalli er godkjende, dei brevvær, som fylgjer med, tek ut valsetlarne og legg dei ulesne i kvar sitt brevvær med riksstempel og legg desse i urna.

Er ikkje forfallet godkjent, eller hev nokon, som er negta valrett i orskurd fraa valstyret (§ 5, jfr. § 7), sendt forfallsmelding, skal ikkje det brevværet opnast, som valsetelen er framsend i. Baade dei valsetelbrevværi, som er opna, og dei som ikkje er opna, vert gøymde saman med forfallsmeldingarne.

§ 28. Hev ein veljar sendt fleire fylgjebrev med ulike dagtal, gjeld den regelen, at det, som er dagsett sist, hev kalla tilbake det eller dei, som er dagsette tidlegare.

Hev ein veljar sendt fleire fylgjebrev med same dagtalet, eller hev han med eit fylgjebrev sendt fleire valsetelbrevvær med paaskrifter, som svarar til innhaldet i fylgjebrevet, legg valstyret alle valsetlarne hans i eit og same brevværet med riksstempel. Um nokon av valsetlarne skal godkjennast, vert avgjort etter regelen i § 20, 2dre punktum.

§ 29. Naar forfallsmeldingarne er prøvde, vert brevværi i urna blanda vel um kvarandre.

Dei valsetlarne, valstyret held lovlege, les ein av dei, som sit i valstyret, tydeleg upp under tilsyn fraa ein annan mann i valstyret eller gjeng dei igjenom paa annan forsvarleg maate under same tilsynet.

Tvo av dei, som sit i valstyret, eller tvo andre, som valstyret vèl, skriv upp innhaldet til setlarne.

Heile valstyret held tilsyn, naar røysterne vert talde.

Dersom ikkje valærendet vert fullenda med ein gong, skal valstyret paa ein trygg stad under sams innsigling gøyma valsetlarne og listurne yver dei røysterne, som alt er uppskrivne.

§ 30. Dersom ikkje dei innkomne valsetlarne etter § 41

skal sendast til stortingskontoret, gøymer valstyret dei so, som det er sagt i § 29, til dess stortinget hev avgjort fyr ollo, um valet skal godkjennast. Naar so er gjort, vert valsetlarne brende. 1 mai.

§ 31. Naar røysterne er talde, vert nammi paa alle, som det er røysta paa til stortingsmann eller til varamann, innskrivne i valboki med upplysning um røystetalet til kvar.

Dersom det millom dei, som det er røysta paa i valsokni, skulde vera nokon, som ikkje valstyret meiner er valfør, skal det gjeva meiningsutsegn um det med upplysning um grunnen.

§ 32. Til stortingsmann er den kaara, som i valkrinsen hev fenge dei fleste røysterne til stortingsmann, aa segja um han hev fenge yver helvti av alle inngjevne og godkjende røyster i valkrinsen; i anna fall skal det vera umval.

Til varamann er den kaara, som i valkrinsen hev fenge dei fleste røysterne til varamann, minder det etter fyrre leden skal vera umval; millom like røystetal gjer lùtkasting utfallet.

§ 33. Er valsokni ein heil valkrins, skriv valstyret paa valtinget fullmagt (§ 64 i grunnlovi) fyr dei, som etter § 32 er kaara til stortingsmann og varamann; formannen i valstyret sender fullmagti til stortingsmannen og gjev varamannen melding um hans val; samstundes gjev han riksstyret fraasegn um valet. Hev ingen fenge yver helvti av røysterne til stortingsmann, og umval soleis maa til, skal valstyret med det same dagsetja umvalet (§ 38).

Er valsokni eit stykkje av ein valkrins, skal valstyret paa valtinget setja upp eit brev, som i samhøve med valboki (§ 31) inneheld namni paa alle dei, som ved valet hev fenge røyster til stortingsmann eller til varamann, med upplysning um røystetalet til kvar. Dette brevet sender so valstyret utan drygjing til amtmannen (jfr. § 9, 3dje leden).

§ 34. Valstyret gjer vedtaki og orskurdarne med røystefleirtal. Millom like røystetal skil formannen.

Alle som utan merknad um suspendering er innskrivne i manntalet fyr valsokni, hev rett til aa paa-anka avgjerderne aat valstyret.

Orskurdar um valrett og um høve til aa gjeva inn valsetel, kann den og paa-anka, som orskurden hev gjenge mot.

§ 35. Formannen skal lesa upp valboki, og heile valstyret skriv under.

Dette gjer dei kvar dag, um valtinget varer fleire dagar.

§ 36. Er valdagen ein yrkedag, hev dei veljeføre borgaranne, til dess avrøystingi er avlyst, rett til arbeidskvile som paa sundagar — arbeidet ved dei store fiski undanteke.

Fyresegnerne um handel og skjenkjing med rusdrykk paa helgedagar skal gjelda paa avrøystingsdagen og.

1 mai. § 37. I ein valkrins, der det er fleire enn ei valsokn, skal amtmannen, so snart han hev teke imot dei brev, som er nemnde i § 33, andre leden, utan drygjing gjera upp valutfallet fyr krinsen; han legg daa saman dei røysterne, som i dei ymse valsoknerne etter dei nemnde brevi hev falle paa dei same.

Naar so er gjort, skriv amtmannen inn i ei bok, som departementet hev godkjent, namni paa alle dei, som det i ei eller fleire av valsoknerne i krinsen er røysta paa til stortingsmann eller varamann med upplysning um røystetalet til kvar; likeins skriv han upp i boki, kven som etter fyresegnerne ovanfyre er vald, eller — um so er — at valet hev fenge slikt utfall, at umval maa til (§ 32, fyrste leden).

Hev nokon fenge so mange røyster til stortingsmann, at han er kaara, skriv amtmannen ei fullmagt fyr honom og fyr varamannen; fullmagti sender han til stortingsmannen og gjev varamennen melding um hans val; samstundes gjev han riksstyret fraasegn um valet. Hev ingen fenge nok røyster til stortingsmann, og umval soleis maa til, skal amtmannen utan drygjing dagsetja umvalet (§ 38) og gjeva kvart valstyre melding um det.

Det, som er bokført, skriv amtmannen under og sender avskrift av det til kvart valstyre i krinsen.

§ 38. Naar valstyret (§ 33) eller amtmannen (§ 37) fastset dagen fyr umval, skal dette gjerast med eit varsel paa minst 10 og høgst 20 dagar.

Umvalet vert sett til slik tid, at valuppgjeret kann vera fullført, innan november maanad er ute (§ 54 i grunnlovi).

§ 39. Snarast raad er sender valstyret ut innkalling til umvalet og syter fyre, at ho vert kunngjord paa beste maate.

Umfram det, som er fyresagt i § 11, skal innkallingi gjeva greide paa, kven som i valkrinsen hev fenge røyster til stortingsmann eller varamann, med upplysning um røystetalet til kvar. Det skal segjast med reine ord, at veljaranne likevel ikkje er nøydde til aa røysta paa nokon av desse, og at utfallet av umvalet kjem til aa verta avgjort soleis, som det er sagt nedanfyre i § 40.

§ 40. Ved umvalet brukar dei manntallet fraa det upphavlege valet. Men valstyret skal skriva inn dei, som med urette ikkje var medtekne, og sletta ut dei, som seinare hev mist valretten etter § 53 i grunnlovi, og setja merknad um suspendering ved dei, som valretten sidan er suspendera aat. Men slik innskriving, utsletting og merknad maa valstyret berre gjera gjenom orskurd; um den gjeld fyresegnerne i § 7 so langt raad er, og stortinget kann prøva orskurden etter fyresegnerne i § 5, siste leden.

Um framferdi paa det nye valtinget og med valuppgjeret gjeld i det heile dei same fyresegnerne som fyr det upphavlege valet. Men utfallet av røystegjevingi skal ikkje avgjerast etter fyresegnerne i § 32, men soleis, at den er kaara til stortingsmann, som i valkrinsen hev fenge dei fleste røysterne til stortingsmann, jamvel um han ikkje hev fenge yver helvti av dei inngjevne og godkjende røysterne; til varamann er den kaara, som hev fenge dei fleste røysterne til varamann; hev tvo eller fleire fenge like mange røyster anten til stortingsmann eller til varamann, skal det vera lùtkasting millom dei. 1 mai.

Skulde den, som soleis er kaara til stortingsmann, dessutan ha fenge dei fleste røysterne til varamann, vert den teken til varamann, som næst stortingsmannen hev dei fleste røysterne til varamann.

Ved umvalet bør røystegjevingi vera paa dei same staderne som ved det upphavlege valet.

§ 41. Naar stortingsmann og varamann er kaara fyr valkrinsen, skal formannen i kvart valstyre utan drygjing senda inn til stortingskontoret ei rettkjend avskrift av det, som er bokført paa valtinget, likeins valrettsmanntalet eller ei avskrift eller eit avtrykk av det, alle forfallsmeldingar, skriftlege klagur og ankemaal, som er innkomne, og sameleis dei valsetlarne, som ikkje valstyret hev godkjent, eller som er inngjevne til valstyret etter § 18.

Er det amtmannen, som hev gjort upp valutfallet, skal han, so snart stortingsmann og varamann er kaara, likeins utan drygjing senda inn til stortingskontoret ei rettkjend avskrift av det, som han hev bokført, saman med dei brev, som er innkomne til honom.

Dei avskrifter og papir, som er nemnde i denne paragraf, skal sendast, baade fyr det upphavlege valet og fyr umvalet, um so er, at det hev vore umval.

§ 42. Dersom det til stortingsmann eller til varamann er kaara nokon, som ikkje er skyldig til aa taka mot valet (§ 63 i grunnlovi), skal han innan 3 dagar, etter han hev fenge melding fraa vedkomande valstyre eller amtmann um valet, senda attende til den, som gav meldingi, ei skriftleg fraasegn um, korleis det er, um han tek mot valet eller ei. Samstundes bør han paa snøggaste maate — som gjenom telegraf eller telefon — freista aa vitra denne styremagt um si avgjerd; den, som er vald til stortingsmann, skal dessutan vitra varamannen paa same maaten.

Sender den, som er kaara, ikkje i tide ei skriftleg fraasegn som nemnt, skal det tydast so, at han tek mot valet.

§ 43. Er nokon kaara til stortingsmann eller til varamann fyr tvo valkrinsar i det valfylke, der han hev valrett,

1 mai. skal han innan 3 dagar, etter han fraa vedkomande valstyre eller amtmann hev fenge den melding um valet, som han sist tok imot, senda kvar av dei styremagterne, som gav meldingarne, ei skriftleg fraasegn um, kva fyr eit val han tek imot. Samstunde sbør han paa snøggaste maate freista aa vitra baae styremagterne um si avgjerd; den som er vald til stortingsmann, skal dessutan vitra varamennerne paa same maaten.

Sender den, som er kaara, ikkje i tide skriftlege fraasegner som nemnt, skal det tydast so, at han hev teke mot val til stortingsmann fyr den valkrinsen, der han er manntalsskriven, eller um han ikkje er manntalsskriven i nokon av dei tvo krinsarne, daa i den krinsen, som er nemnd fyrst i rekkja.

Skulde nokom verta vald til stortingsmann eller til varamann fyr fleire enn tvo valkrinsar i det valfylket, der han hev valrett, gjeld fyresegnerne ovanfyre paa tilsvarande maate; naar han soleis hev fenge den siste melding, skal det staa honom heilt fritt aa velja, kva fyr ein av vedkomande valkrinsar han vil taka mot val ifraa, og det jamvel um han fyrr hev gjort eit val millom nokre av dei.

Tridje bolken.

Naar val er ugilde.

§ 44. Utfallet av røystegjeving eller, um valsokni er ein heil valkrins, av val, halde paa valting, skal — aa segja paa skilord, som § 45 nærmare gjer greide fyr — verta ugilda:

1. Naar fyresegnerne i denne lovi um, korleis manntalet skal gjerast i stand, er sette til sides; soleis um ikkje manntalet hev vore utlagt lengje nok, eller um det ikkje hev vore kunngjort, at manntalet var utlagt. At ikkje melding etter §§ 3 og 6 hev vore send, er ikkje ugildingsgrunn.

2. Naar valet hev vore halde paa ein onnor tid, enn lovi heimlar, eller naar fyresegnerne um, korles vali skal verta fyrebudde og styrde, er sette til sides.

3. Naar fyresegnerne um framferdi paa valtinget er vanhaldne; soleis um det hev vore ei rang aatferd med røystegjevingi eller ei rang framferd med valsetlarne eller naar røysterne vart talde, eller um valutfallet er fastsett paa ein rang maate, eller um det ikkje er etla veljaranne ei rimeleg tid til røysting.

4. Naar valstyret hev gjeve ein rang orskurd um valrett eller teke ei rang avgjerd um gildskapen til ein valsetel.

5. Naar nokon hev røysta, som ikkje er innskriven i manntalet, eller som valretten er suspendera aat, eller um nokon hev gjeve inn valsetel meir enn ein gong.

6. Naar nokon paa ein maate, som det er straff fyre, hev freista aa vinna innverknad paa valet.

§ 45. All misferd etter fyrre paragraf er ugildingsgrunn, dersom det er trulegt, at ho hev havt verknad paa utfallet av valet, anten med umsyn til, kven som er kaara til stortingsmann eller til varamann, eller med umsyn til utskriving av umval. 1 mai.

Misferd etter nr. 3, 4 og 5 er ugildingsgrunn, jamvel um det berre er vonlegt, at ho kann ha havt slik verknad.

Er det etter røystetali tvillaust, at misferdi ikkje hev gjort noko fraa eller til anten fyr valet paa stortingsmannen eller fyr valet paa varamannen, vert valutfallet ugilda berre fyr den andre sin part; men vert valet paa stortingsmann ugilda under slike høve, at nytt val maa til (§ 48), vert jamvel valet paa varamann ugildt.

§ 46. Hev det vore misferd med eit valuppgjer, som amtmannen hev halde, soleis:

1. at fyresegnerne um framferdi er vanhaldne, med di til dømes dei brev, som er nemnde i § 33, ikkje hev vore framlagde fraa alle valsoknerne i krinsen, eller med di røysterne er rangt samantalde eller utfallet av valet er fastsett paa ein rang maate;

2. at det brevet, som fraa ei valsokn er framlagt um utfallet av røystegjevingi, gjev upp utfallet annleis, enn det verkeleg var,

skal stortinget ugilda valuppgjeret, dersom det er vonlegt, at misferdi kann ha havt verknad paa utfallet av uppgjeret.

Uppgjeret vert likeins ugilda, naar det avrøystingsutfall, som fyr ei valsokn var grunnlag fyr uppgjeret, er ugildt heilt eller i nokon mùn (§§ 44 og 45).

Naar stortinget tek avgjerd um, kor langt uppgjeret er ugildt, vert fyresegnerne i § 45, siste leden, fylgde.

§ 47. Kann nokor misferd, som er nemnd i § 44 eller i § 46, bøtast med aa telja upp inngjevne valsetlar, med aa leggja saman røyster, med aa fastsetja utfallet av valet paa annan maate, eller med lùtkasting, skal so verta gjort, anten gjenom vedgjerd fraa stortinget sjølv eller soleis, at stortinget gjev paabod um, at valstyret held nytt møte eller at amtmannen held nytt valuppgjer.

Hev det i ein valkrins vore umval, og det paa det upphavlege valet hev vore misferd, som ikkje kann bøtast paa ein av dei maatarne, som er nemnde i fyrste leden, kann stortinget segja fyre, at umvalet i eitt og alt skal koma i staden fyr det upphavlege valet.

§ 48. Naar stortinget i samhøve med §§ 44—46 heilt eller i nokon mùn ugildar eit valutfall, som er fastsett paa valting eller etter uppgjer, som amtmanden hev halde, og stortinget dessutan — um so er — ugildar røystegjeving paa val-

1 mai. ting fyr ei valsokn, som er eit stykkje av ein valkrins, skal det gjeva paabod um nytt valting og — um so er — dessutan um nytt valuppgjer, aa segja um ikkje misferdi kann bøtast paa nokon av dei maatarne, som er nemnde i § 47.

Er det til stortingsmann eller varamann kaara nokon, som ikkje er valfør, og dette mistaket ikkje kann rettast paa nokon av dei maatarne, som er nemnde i § 47, skal stortinget likeins skriva ut nytt val.

Hev mistaket havt noko aa segja fyr valet paa stortingsmann, skal dei ved det nye valet kaara baade ny stortingsmann og ny varamann, men elles berre ny varamann.

§ 49. Ved det nye valet, som stortinget etter § 48 skriv ut, vert manntalet fraa det upphavlege valet bruka. Men valstyret skal retta det i samhøve med det, som stortinget hev avgjort, og skal dessutan gjera dei brigde, som § 40, fyrste leden, segjer.

Er valet ugilda av di fyresegnerne i lovi um, korleis manntalet skal gjerast, er sette til sides, skal dei freista aa fullnøgja desse fyresegnerne med di dei tek paa att med aa arbeida ut manntalet. Rettkomne til innskriving er i dette høve — paa dei skilord at fyresegnerne i lovi vert fylgde — alle dei, som skulde ha vore innskrivne i manntalet fyr valsokni, daa det upphavlege valet vart halde, og ikkje seinare hev mist valretten. I same høve vert valretten til ein mann rekna fyr suspendera, dersom han, naar det nye valet vert halde, er i noko av dei tilfelle, som § 53 i grunnlovi nemner.

Fyr eit slikt nytt val kann stortinget stytta av dei tidlengderne, som elles gjeld fyr manntalstilskipingi og valfyrebuingi.

Elles gjeld fyr det nye valet dei vanlege reglarne heilt ut. Valutfallet vert fastsett etter fyresegnerne i § 32, minder misferdi gjeld eit umval eller mistaket er det, at umval med urette ikkje er halde; daa fylgjer dei regelen i § 40, andre leden.

§ 50. Nytt val paa stortingsmann og varamann skal stortinget og gjeva paabod um, ifall ein tingmannsplass, etter varamannen, um det var nokon, er innkalla, ikkje vert uppteken, anten av di nokon er kaara, som ikkje tok mot valet (§§ 42 og 43), eller av noko, som hev hendt etter valet.

Naar stortinget gjev paabod um nytt val etter fyrre leden, skal det segja fyre, anten dei skal bruka manntalet fraa det upphavlege valet — i so fall gjeld § 49, fyrste leden, jfr. § 40, fyrste leden, paa tilsvarande maate — eller um dei skal setja upp nytt manntal yver dei veljeføre borgaranne, som paa ei nærmare fastsett tid er busitjande i valsokni. I dette høve òg kann stortinget stytta av tidlengderne fyr manntalstilskipingi og valfyrebuingi. Elles gjeld i det heile dei vanlege reglarne.

§ 51. Vil nokon klaga til stortinget yver misferd, som han trur vil føra med seg, at eit val etter denne lovi eller grunnlovi vert ugilda, bør han senda klaga til stortingskontoret innan 8 dagar, etter vedkomande stortingsval er fullenda. 1 mai.

Fjorde bolken.

Ymse fyresegner.

§ 52. Naar dei reknar ut tidlengderne etter denne lovi, tek dei ikkje valdagen med.

§ 53. Alle offentlege tenestemenn skal, so langt det offentlege yrket deira set dei i stand til det, gjeva manntalsføraranne dei upplysningarne, som dei krev til bruk fyr manntalsførsla.

§ 54. Dei offentlege tenestemennerne fær ingi betaling fyr dei gjeremaal, som denne lovi legg paa dei, utan so stortinget løyver pengar til det, men berre skysspengar og kostvederlag, um so er dei hev krav paa det etter nokor lov.

§ 55. Rikskassa reider ut dei sumarne, som etter denne lovi krevst

til bøker;

til aa setja i verk fyresegnerne um aa bruka serskilde rom, stempla brevvær og valurnur og

til skysspengar og kostvederlag fyr manntalsførarar, naar dei reiser til valting eller paa møte i manntalsnemdi og i valstyret.

Den kostnaden, som denne lovi fører med seg elles, soleis kostnaden med naudsynleg umfram-hjelp fyr manntalsføraranne, naar dei set upp utkast til manntal, skal vedkomande valsokner svara, men dei fær helvti aa uttleggi att hjaa rikskassa.

§ 56. Vedkomande departement gjev dei fyresegnerne, som er naudsynlege til aa setja denne lovi i verk; soleis fyresegnerne um formi fyr fullmagterne til stortingsmenn og varamenn.

§ 57. Ifall ikkje strengare straff er sett fyr høvet, skal den straffast med bot, som anten med vilje eller av agtløyse

a. rangt eller uskipeleg innreider og fører eller uforsvarleg gøymer dei bøkerne, listurne eller brevskapi, som er nemnde i denne lovi;
b. ikkje i tide og paa den maaten, som til høyrer, tilstemner, gjev melding um eller innkalling til noko av dei møte, som er fyresagde i denne lovi;
c. ikkje syter fyre, at dei lysingarne, som denne lovi krev, vert skrivne og kunngjorde soleis som til høyrer;
d. naar han sit i valstyret er burte fraa valting eller anna fyresett møte, eller naar han er med i manntalsnemndi er burte fraa møte i den;

1 mai. e. ikkje, naar han hev forfall, so langt raad er syter fyre, at den, som skal vera i hans stad, fær melding um det i tide;
f. elles vanheld fyresegnerne um dei gjeremaal, som etter denne lovi høyrer honom til.

Dessutan skal den skuldige svara dei utgifterne, som ferdi hans hev aaleiskome, aa segja um han hev misfare seg med vilje eller av grov agtløyse.

Forser nokon seg tridje gongen paa den maaten, som er nemnd, naar han skal greida dei gjeremaal, som han er sett til etter sitt embætte, si sysle eller sitt umbod, vert han straffa med bot eller med aa tapa si offentlege teneste.

§ 58. Den arbeidsgjevaren eller fyresette, som mot fyresegni i § 36, fyrste leden, meinkar ein veljefør borgar, som er honom undergjeven, fraa aa møta paa valet, vert straffa med bot eller med fengsel upp til 3 maanader.

§ 59. Denne lovi tek til aa gjelda straks. Med det same skal lov um manntal og stortingsval fraa 24de februar 1900 og lov um brigde i og tillegg til nemnde lov fraa 10de mars 1903 halda upp aa gjelda.

1 mai. Nr. 2. **Lov***)**)[1]) om forandringer i lov av 2 juni 1906 om adgang for stemmeberettigede, som er utenfor riket, til at delta i stortingsvalg.

I.

Efternævnte bestemmelser i lov av 2 juni 1906 om adgang for stemmeberettigede, som er utenfor riket, til at delta i stortingsvalg, skal herefter lyde som følger:

§ 1. Stemmeberettigede, som er utenfor rikets grænser, naar valgting holdes, kan skriftlig indsende stemmeseddel til valgstyret, saafremt de har lovlig forfald efter loven om mandtal og stortingsvalg § 24.

De kan indsende sin stemmeseddel enten før avreisen fra riket eller fra utenriksk sted. I sidste tilfælde maa de, naar valgtinget holdes[2]), ikke ha været fraværende fra riket over 48 maaneder. Denne tidsbegrænsning gjælder dog ikke for den, som ved stemmeseddelens avgivelse tilhører besætningen paa et norsk fartøi. Tiden beregnes til dagen for det oprindelige valg, ogsaa naar omvalg holdes[3]).

---

*) Den hele lov er indtat ordlydende senere. Side 170.
**) Bekjendtgj. 5 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 17.
[1]) Stortingsbeslutning 22 april 1909. Se Ot. prp. nr. 7, Indst. tillæg til O I, St.tid. forh. i Ot. side 50—52, i Lt. side 7. Se ogsaa Justisdept.s rundskr. 7 juni 1909.
[2]) Se lov 1 mai 1909 nr. 1 § 9.
[3]) Se lov 29 mars 1906 nr. 1 (jfr. lov 1 mai 1909 nr. 1) §§ 33, 37, 38—40.

Stemmeseddelen maa for at være gyldig ikke være avgit[1]) tidligere end 1 mai i valgaaret. 1 mai. Nr. 2.

§ 4, 2det punktum. I følgebrevet bør vælgeren opgi fuldt navn og nøiagtig adresse paa hjemstedet den 1 august i valgaaret[2]).

§ 6. Vælgeren skal, i enrum og uset, lægge sin stemmeseddel[3]) ind i en særskilt konvolut og klæbe denne sammen.

Naar dette er gjort, skal han, i overvær av en norsk konsul eller av et norsk fartøis fører, hvilken sidste skal tilkalde en av besætningen som vidne, egenhændig og med fuldt navn underskrive:

a. en paategning paa konvolutten om, at den indeholder hans stemmeseddel,
b. et datert følgebrev til valgstyret, hvori han skal gjøre nøie rede for de omstændigheter, som nødvendiggjør hans fravær fra riket paa valgtiden[4]), og erklære paa ære og samvittighet, at han selv frivillig, i enrum og uset, har lagt stemmeseddelen ind i den konvolut, som han sender den i, og selv har klæbet konvolutten sammen.

Er vælgeren ute av stand til at skrive egenhændig, kan han skrive med paaholden pen.

Vælgeren maa fremvise et saadant dokument, som § 5 nævner.

§ 7. Konsulen eller skibsføreren og det tilkaldte vidne skal derefter egenhændig underskrive[5]):

a. paategningen paa stemmeseddelkonvolutten til vitterlighet,
b. en bevidnelse paa følgebrevet om, at vælgeren ved fuld sans og samling, i konsulens eller vidnernes paasyn, paa tid og sted som i brevet nævnt, egenhændig har skrevet sit navn baade under paategningen paa konvolutten og under følgebrevet og vedkjendt sig dettes indhold, samt at vælgeren har fremvist et av de dokumenter, som § 5 nævner, og svarer til de deri anførte kjendemerker. Har vælgeren ikke underskrevet egenhændig, skal bevidnelsen indeholde oplysning om grunden hertil. Det fremviste dokument skal nøiagtig betegnes i bevidnelsen, og saafremt vælgeren har fremvist sjøfartsbok eller certifikat, bør tillike oplysning meddeles om hans rullenummer og hans nøiagtige adresse paa hjemstedet[6]).

Istedenfor konsul kan med hensyn til, hvad der omhandles i denne og i forrige paragraf, ogsaa benyttes en notarius publi-

[1]) Se lov 1 mai 1909 nr. 1 § 23, 2det led.
[2]) Se lov 1 mai 1909 nr. 1 § 2.
[3]) Se lov 29 mars 1906 nr. 1 §§ 15 og 19.
[4]) Jfr. § 1, 1ste led, og Justisdept.s rundskr. 21 mai 1909.
[5]) Jfr. lov 2 juni 1906 nr. 1 § 11, 2det led.
[6]) Jfr. lov 1 mai 1909 nr. 1 § 2.

1 mai. Nr. 2.

cus paa vedkommende utenrikske sted. Istedenfor skibsfører kan styrmand tjenstgjøre. Skibsfører eller styrmand pligter kun at medvirke ved stemmegivning av skibets besætning eller passagerer.

§ 8. Følgebrevet skal være paategnet eller ledsaget av en datert og egenhændig underskrevet bevidnelse fra én eller flere troværdige personer om rigtigheten av de omstændigheter, som er anført til begrundelse av forfaldet, eller være ledsaget av andre beviser herfor.

Følgebrevet og stemmeseddelkonvolutten og i tilfælde andre bilag lægger vælgeren i et fælles omslag. Dette lukker han, adresserer det til valgstyret i det valgsogn, hvor han skal stemme, og forsyner det med paaskrift om, at det indeholder stemmeseddel og forfaldsanmeldelse, og om sit navn og sin adresse paa hjemstedet den 1 august i valgaaret [1]).

Hvis vælgeren saa forlanger, skal konsulen, skibsføreren eller styrmanden besørge brevet sendt uten ophold i frankert og rekommandert stand [2]).

Skibsføreren eller styrmanden skal i skibets dagbok anføre, at stemmegivning er skedd, og hvem der har været tilkaldt som vidne, samt tilføie vælgerens fulde navn og det valgsogn han tilhører. I tilfælde anføres ogsaa, naar brevet er besørget avsendt.

II.

Denne lov træder i kraft straks.

1 mai. **Lov** om adgang for stemmeberettigede, som er utenfor riket, til at delta i stortingsvalg av 2 juni 1906 med de deri ved lov av 1 mai 1909 foretagne forandringer. [3])

§ 1. Stemmeberettigede, som er utenfor rikets grænser, naar valgting holdes, kan skriftlig indsende stemmeseddel til valgstyret, saafremt de har lovlig forfald efter loven om mandtal og stortingsvalg § 24.

De kan indsende sin stemmeseddel enten før avreisen fra riket eller fra utenriksk sted. I sidste tilfælde maa de, naar valgtinget holdes, ikke ha været fraværende fra riket over 48 maaneder. Denne tidsbegrænsning gjælder dog ikke for den, som ved stemmeseddelens avgivelse tilhører besætningen paa et norsk fartøi. Tiden beregnes til dagen for det oprindelige valg, ogsaa naar omvalg holdes.

Stemmeseddelen maa for at være gyldig ikke være avgit tidligere end 1 mai i valgaaret.

---

[1]) Jfr. lov 1 mai 1909 nr. 1 § 2.
[2]) Jfr. lov 2 juni 1906 nr. 1 § 11, 1ste led.
[3]) Indtat i henhold til lov 27 juli 1896 nr. 5 ifølge kongelig resolution av 1 mai 1909.

§ 2. Stemmeseddelen skal lyde enten paa de to navngivne personer, som vælgeren ønsker til stortingsmand og varamand for valgkredsen, 1 mai.

eller paa partiliste.

For at der skal være adgang til at stemme paa partiliste, maa partiet

a. ha organisert sig under et partinavn og gjennem sit hovedstyre ha meldt dette til vedkommende departement og
b. senest den 14de dag før valgtinget ha sendt de forskjellige valgstyrer i kredsen den partiliste, som er opstillet for valgkredsen; er en partiliste ikke sendt alle valgstyrer i kredsen, blir den dog gyldig i de valgsogn, hvortil den er sendt.

Anmeldelser om partinavn skal departementet uopholdelig indrykke i den offentlige kundgjørelsestidende. Naar saadan anmeldelse er gjort, kan ikke noget andet parti ta partinavnet eller et navn, som er utsat for at forveksles med dette, før det parti, som først tok navnet, har sagt fra til departementet, at partiet er opløst. Navnet blir ogsaa frit, naar partiet ikke ved 3 valg i rad har opstillet partiliste i nogen valgkreds. At et parti er opløst eller ophørt, skal ogsaa uopholdelig kundgjøres.

§ 3. En partiliste skal bære partinavnet og være underskrevet av partistyret for valgkredsen eller, om saadant ikke findes, av partiets hovedstyre eller den, som dette har bemyndiget dertil. I listen skal der sondres mellem stortingsmand og varamand; er dette ikke uttrykkelig gjort, betragtes den først opførte som stortingsmand, den anden som varamand.

Lyder en partiliste paa flere eller færre end to personer, er den ugyldig.

Naar valget er holdt, skal hvert valgstyre forvare listen under fælles forsegling indtil Stortinget endelig har avgjort spørsmaalet om valgets gyldighet.

Partilisten gjælder ogsaa for omvalg, medmindre der senest den 5te dag før det nye valgting er indsendt til de forskjellige valgstyrer erklæring om dens tilbakekaldelse eller en ny liste.

Har et parti til forskjellige valgstyrer i en valgkreds indsendt partilister, som lyder paa forskjellige personer, blir de alle ugyldige.

§ 4. Avgir vælgerne sin stemmeseddel før avreisen fra riket, skal dette ske under iagttagelse av de forskrifter, som gjælder om indsendelse av stemmeseddel fra indenriks fraværende vælgere. I følgebrevet bør vælgeren opgi fuldt navn og nøiagtig adresse paa hjemstedet den 1 august i valgaaret.

Vil vælgeren derimot indsende stemmeseddel fra utenriksk sted, maa han følge de regler, som nedenfor er foreskrevet.

§ 5. Vælger, som vil avgi stemmeseddel fra utenriksk sted,

1 mai. skal hos mandtalsføreren i det valgsogn, hvori han er bosat, erhverve et mandtalspas. Skemaet for dette fastsættes av Kongen.

Naar mandtalspas er utfærdiget, skal anmerkning derom ske i mandtallet og utfærdigelsesdagen tilføies.

For den, som ved stemmeseddelens avgivelse tilhører besætning paa norsk fartøi, kan sjøfartsbok (sjøfarts-annotationspatent) eller certifikat som skibsfører, styrmand eller maskinist træde istedenfor mandtalspas.

Er mandtalspas utstedt, skal den i § 1 omhandlede frist av 48 maaneder regnes senest fra utstedelsesdagen.

§ 6. Vælgeren skal, i enrum og uset, lægge sin stemmeseddel ind i en særskilt konvolut og klæbe denne sammen.

Naar dette er gjort, skal han, i overvær av en norsk konsul eller av et norsk fartøis fører, hvilken sidste skal tilkalde en av besætningen som vidne, egenhændig og med fuldt navn underskrive:

a. en paategning paa konvolutten om, at den indeholder hans stemmeseddel,
b. et datert følgebrev til valgstyret, hvori han skal gjøre nøie rede for de omstændigheter, som nødvendiggjør hans fravær fra riket paa valgtiden, og erklære paa ære og samvittighet, at han selv frivillig, i enrum og uset, har lagt stemmeseddelen ind i den konvolut, som han sender den i, og selv har klæbet konvolutten sammen.

Er vælgeren ute av stand til at skrive egenhændig, kan han skrive med paaholden pen.

Vælgeren maa fremvise et saadant dokument, som § 5 nævner.

§ 7. Konsulen eller skibsføreren og det tilkaldte vidne skal derefter egenhændig underskrive:

a. paategningen paa stemmeseddelkonvolutten til vitterlighet,
b. en bevidnelse paa følgebrevet om, at vælgeren ved fuld sans og samling, i konsulens eller vidnernes paasyn, paa tid og sted, som i brevet nævnt, egenhændig har skrevet sit navn baade under paategningen paa konvolutten og under følgebrevet og vedkjendt sig dettes indhold, samt at vælgeren har fremvist et av de dokumenter, som § 5 nævner, og svarer til de deri anførte kjendemerker. Har vælgeren ikke underskrevet egenhændig, skal bevidnelsen indeholde oplysning om grunden hertil. Det fremviste dokument skal nøiagtig betegnes i bevidnelsen, og saafremt vælgeren har fremvist sjøfartsbok eller certifikat, bør tillike oplysning meddeles om hans rullenummer og hans nøiagtige adresse paa hjemstedet.

Istedenfor konsul kan med hensyn til, hvad der omhandles i denne og i forrige paragraf, ogsaa benyttes en notarius

publicus paa vedkommende utenrikske sted. Istedenfor skibsfører kan styrmand tjenestegjøre. Skibsfører eller styrmand pligter kun at medvirke ved stemmegivning av skibets besætning eller passagerer. 1 mai.

§ 8. Følgebrevet skal være paategnet eller ledsaget av en datert og egenhændig underskrevet bevidnelse fra én eller flere troværdige personer om rigtigheten av de omstændigheter, som er anført til begrundelse av forfaldet, eller være ledsaget av andre bevis herfor.

Følgebrevet og stemmeseddelkonvolutten og i tilfælde andre bilag lægger vælgeren i et fælles omslag. Dette lukker han, adresserer det til valgstyret i det valgsogn, hvor han skal stemme, og forsyner det med paaskrift om, at det indeholder stemmeseddel og forfaldsanmeldelse, og om sit navn og sin adresse paa hjemstedet den 1 august i valgaaret.

Hvis vælgeren saa forlanger, skal konsulen, skibsføreren eller styrmanden besørge brevet sendt uten ophold i frankert og rekommandert stand.

Skibsføreren eller styrmanden skal i skibets dagbok anføre, at stemmegivning er skedd, og hvem der har været tilkaldt som vidne, samt tilføie vælgerens fulde navn og det valgsogn, han tilhører. I tilfælde anføres ogsaa, naar brevet er besørget avsendt.

§ 9. Det paaligger norske konsuler og norske skibsførere uopholdelig at gi Justisdepartementet telegrafisk underretning, saasnart det kommer til deres kundskap, at nogen, som har avgit stemme i kraft av denne lov, er avgaat ved døden inden valgenes avslutning.

§ 10. I valgsogn, hvor der i henhold til forskriftene i denne lovs §§ 2 og 3 er adgang til at stemme paa partiliste, og hvor der til valgtinget er indkommet forfaldsanmeldelse fra utenriks fraværende vælgere, skal valgstyret, saasnart det har prøvet alle de indkomne forfaldsanmeldelser, først lægge i urnen de fra indenriks fraværende vælgere indkomne godkjendte stemmesedler, indlagt paa sedvanlig maate i konvolutter med offentlig stempel. Valgstyret skal dernæst efter at ha blandet konvolutterne i urnen vel om hverandre foreløbig gjennemgaa deres indhold for at se, om der findes nogen stemmeseddel lydende paa partiliste; efterat saadanne sedler i tilfælde er uttat, lægges konvolutterne med iværende stemmesedler atter i urnen.

Valgstyret lægger derefter de fra utenriks værende vælgere indkomne stemmesedler, om de er godkjendt, i konvolutter med offentlig stempel, lægger disse i urnen og blander dem med de øvrige.

Derefter foregaar stemmeoptællingen overensstemmende med forskriftene i den almindelige lovgivning om mandtal og stortingsvalg.

1 mai. § 11. Blanketter til mandtalspas samt porto- og telegramutgift ifølge §§ 8 og 9 bekostes av statskassen.

For utfærdigelse av mandtalspas, attester, paategninger og bevidnelser, som avgives i henhold til nærværende lov, tilkommer norske offentlige tjenestemænd og borgere ingen betaling.

§ 12. Skibsfører paa norsk fartøi skal sørge for, at der i mandskapets opholdsrum ombord findes opslaat et av vedkommende departement utarbeidet avtryk av de bestemmelser, som gjælder om utenriks værende vælgeres stemmegivning. Saadant avtryk skal ogsaa stadig findes paa ethvert norsk konsulatkontor.

§ 13. Hvor intet motsat er bestemt, finder forskriftene i den almindelige lovgivning om mandtal og stortingsvalg tilsvarende anvendelse med hensyn til, hvad der omhandles i nærværende lov.

§ 14. Denne lov træder i kraft straks.

Samtidig ophæves lov av 5 juni 1897 om utenfor riket værende stemmeberettigedes deltagelse i valgmandsvalgene med tillægslov av 9 mai 1903. De mandtalspas, som er utstedt i henhold til nævnte lov, beholder sin gyldighet. Det samme gjælder de stemmesedler, som under iagttagelse av nævnte lovs forskrifter allerede er avgit eller inden 3 maaneder efter den dag, nærværende lov træder i kraft, maatte bli avgit.

1 mai. Nr. 3. **Lov***)[1]) om forandring i lov indeholdende bestemmelser angaaende behandling av ildsfarlige gjenstande av 3 mai 1871 med senere tillægslove[2]).

I.

Efternævnte §§ i lov indeholdende bestemmelser angaaende behandling av ildsfarlige gjenstande av 3 mai 1871 med senere tillægslove skal herefter — § 16 dog først fra 1 januar 1910 — lyde saaledes:

§ 12. De ovenfor med hensyn til nitroglyserin, dynamit og krudt givne bestemmelser[3]) kan i det omfang og med de forandringer, som maatte findes fornødne, av Kongen gives anvendelse paa andre sprængstoffe og lignende eksploderende gjenstande.

§ 16. 1. Av de øvrige i § 14 omhandlede væsker maa, utenfor de tilfælde, som omfattes av næstfølgende § 17, i kjøpstad eller ladested eller i kortere avstand fra sammes grænse end 125 meter, ikke inden én eiendom med tilhørende bygninger eller i ett fartøi, forsaavidt saadant benyttes til oplagssted, haves større beholdning end:

---

*) Bekjendtgj. 5 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 17.

[1]) Stortingsbeslutning 22 april 1909. Se Ot. prp. nr. 15, indst. O V, St.tid. Forh. i Ot. side 52—57, Lt. side 7.

[2]) Lov 29 mai 1879, 28 mai 1881 og 14 juni 1890. — Se strffl. § 352.

[3]) Plakat 28 april 1900.

A. Av æter, gasæter, fotogen, kamfin, bensin, svovlkulstof, petroleumnafta, petroleumsprit og andre væsker av lignende letantændelighet tilsammen 360 liter, forvaret paa tætsluttende, solide, med forsvarlig bærehank forsynte metalkar av ikke over 15 liters rumindhold og tydelig merket »ildsfarlig«. Herfra undtages tætsluttende, solid metalholder, som er fast forbundet med maskinen i automobil. Til bruk i privat husholdning eller bedrift kan man dog uten hensyn til foranstaaende ha en beholdning paa 1 liter eller derunder forvaret paa andre kar end de nævnte; men hver gang der indkjøpes væske av den omhandlede art paa et slikt kar, skal sælgeren paasætte det et av vedkommende departement bestemt merke, forsaavidt karret ikke allerede tydelig bærer et saadant. 1 mai. Nr. 3.

B. Av jordolje, træolje, parafinolje, terpentinolje og andre væsker av lignende letantændelighet tilsammen 800 liter. Dog kan Kongen, naar vedkommende kommunestyre andrar derom, forhøie dette kvantum.

2. Paa andre steder end de i forrige led nævnte maa væsker, som henføres under bokstav A, alene opbevares enten overensstemmende med forskriftene i forrige led eller paa solide cylinderformede fat av jern eller staal, forsynt med forsvarlige rullebaand og med slike sikringsindretninger, som av vedkommende departement godkjendes som eksplosionssikre. Denne bestemmelse gjælder ogsaa indenfor de i post 1 nævnte omraader for slike væskers oplag efter § 17, naar ikke andet er fastsat i forbindelse med en ifølge nævnte §'s 2det led meddelt tilladelse. Derimot kommer bestemmelsen ikke til anvendelse paa de i § 14 omhandlede oplag.

3. Vedkommende departement kan gjøre undtagelser fra bestemmelserne i 1ste led A og 2det led om beholdernes størrelse og indretning.

4. Naar væsker, som henføres til de under bokstav A omhandlede slags, i større kar eller i kar av anden beskaffenhet end der angit, indføres til kjøpstad eller ladested her i riket eller forefindes ombord i dertil indkommet fartøi, skal ilandbringelsen av disse væsker ikke tilstedes, forinden der fra havneopsynet er fremlagt skriftlig bevis for, at politiet er underrettet om den tilsigtede indførsel[1]).

5. Det paaligger derhos enhver, som driver handel med de under A nævnte væsker, at gjøre anmeldelse til politiet.

6. Omtapning (fordeling) av samme væsker fra større eller fra andre slags kar end under bokstav A nævnt maa ikke finde sted i kjøpstad eller ladested eller i kortere avstand fra sammes

[1]) Se cirk. 6 novbr. 1890.

1 mai. Nr. 3.

grænser end foran i nærværende paragraf angit. Departementet kan dog gjøre undtagelse fra denne bestemmelse.

7. Forsaavidt nogen av de under bokstav B omhandlede væsker ved undersøkelse paa Abels apparat under et lufttryk av 760 millimeter gir antændelige dampe ved en lavere temperatur end 22° Celsius, henføres den under bokstav A; i hvilket forhold temperaturgraden skal sættes høiere eller lavere, eftersom barometerstanden er under eller over 760 millimeter, bestemmes av Kongen, som ogsaa gir de iøvrig fornødne nærmere regler med hensyn til kontrollen[1]).

8. Vil fler inden én eiendom med tilhørende bygninger eller i ett fartøi, forsaavidt saadant benyttes til oplagssted, ha beholdninger av de omhandlede ildsfarlige væsker, er hver av dem berettiget til at ha en likestor andel i de lovbestemte kvanta, forsaavidt anden overenskomst ikke maatte være eller bli truffet dem imellem.

9. Ildsfarlige væsker maa ingensteds i riket opbevares paa særlig farlige steder i eller ved beboelseshus saasom utganger, trappeganger, trapper eller rum aapne til trap, uten at brandstyret (jfr. lov om brandvæsenet av 15 august 1908 § 1) eller, hvor der ikke er brandstyre, politiet har git samtykke dertil. Samme myndighet kan gi tilladelse til: a) at beholdning paa indtil 360 liter av væske som nævnt i 1ste led under bokstav A opbevares paa jern- eller staalfat eller paa andre solide metalbeholdere av ikke over 40 liters rumindhold, naar karret er forsynt med sikringsindretning av den foran omhandlede art, og b) at der fra disse kar kan foretages omtapning (fordeling) ogsaa i kjøpstad og ladested eller i kortere avstand fra sammes grænse end 125 m.

10. Brandstyret fører inden sit distrikt kontrol med, at ildsfarlige væsker behandles med tilbørlig forsigtighet og efter gjældende forskrifter. Enhver, som vil holde oplag av slike væsker, skal, hvor der er brandstyre, gi dette melding om sit forehavende; som oplag betragtes her enhver beholdning paa over 5 liter av de væsker, som er nævnt foran under bokstav A eller i § 15. Brandstyret gir de nærmere forsigtighetsregler, som blir at befølge, og kan, hvor særegne omstændigheter foreligger, kræve, at beholdningen begrænses til en viss mængde, eller endog helt forby oplaget. Brandstyrets bestemmelse kan indbringes til endelig avgjørelse av vedkommende departement, hvilket dog ikke faar opsættende virkning, medmindre brandstyret deri samtykker.

II.

§ 19 i samme lov ophæves.

[1]) Res. 1 novbr. 1890, cirk. 3 decbr. 1890, 4 april 1892 og 1 og 21 juli 1887, skr. 13 mai 1902.

Lov*)[1]) angaaende forandring av §§ 25 og 32 i lov om Norges Bank av 23 april 1892. 1 mai. Nr. 4.

Efternævnte §§ i lov om Norges Bank av 23 april 1892 skal herefter lyde saaledes:

§ 25. Suppleanter for repræsentantskapet, direktionen eller bestyrelserne tiltræder i forfaldstilfælde efter den orden, hvori de er valgt. Suppleant, der er indtraadt som fast medlem, fratræder, naar den, i hvis sted han forretter, skulde avgaa. En suppleant ansees alene som fast indtraadt, hvis indtrædelsen er skedd som følge av indtruffet dødsfald eller betalingsindstilling (sml. § 32).

I tilfælde av, at en direktør eller bestyrer fraflytter stedet, eller overhodet i tvilsomme tilfælde, træffer repræsentantskapet, under indberetning til Stortinget, midlertidig bestemmelse om, hvorvidt vedkommende skal fungere eller ikke.

Er flere suppleanter indtraadt for repræsentanter, direktører eller bestyrere, hvis gjenværende funktionstid er forskjellig, fratræder suppleanterne i omvendt orden av den, hvori de er valgt.

§ 32. Et medlem av Regjeringen kan ikke, saalænge han indehar denne stilling, fungere som repræsentant, direktør eller bestyrer.

Direktør eller bestyrer kan ikke samtidig indta tilsvarende stilling i anden bank.

Repræsentant, direktør eller bestyrer, der har indstillet sine betalinger, fratræder sin stilling og kan, selv om han atter blir raadig over sit bo, ikke indtræde i samme uten efter nyt valg.

Kongelig resolution*), hvorved 1 mai.

1. Nedenstaaende utkast til forskrifter angaaende de redningsredskaper, hvormed skibe skal være forsynt, bifaldes i henhold til lov om statskontrol med skibes sjødygtighet av 9 juni 1903 § 47 og lov om sjøfarten av 20 juli 1893 § 26.
2. De ved kongelig resolution av 1 mai 1906 fastsatte forskrifter angaaende redningsredskaper ombord i skibe ophæves samtidig.

I.

Registreringspligtige skibe.

Registreringspligtige skibe skal være utrustet med redningsredskaper overensstemmende med nedenstaaende forskrifter. (NB. Disse forskrifter gjælder ikke for fiskefartøier).

§ 1. Skibe uten passagercertifikat.

A. Skibe uten passagercertifikat, undtagen skibe i fart

*) Bekjendtgj. 5 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 17.

[1]) Stortingsbeslutning 30 mars 1909. Se Ot. prp. nr. 9. Indst. O. nr. 17, St.tid. Forh. i Ot. side 21—22 i Lt., side 2.

1 mai. paa indelukket farvand eller paa fjorder, indsjøer eller elver, skal føre:

a. Baater i et passende antal og tilsammen av saadan størrelse, at der for enhver av besætningen blir et baatrum av 20 kub.fot eng. (0.566 kubikmeter). Fører saadant skib passagerer (jfr. lov av 9/6 1903 § 94), skal hertil komme et tillægsbaatrum av mindst 10 kub.fot eng. (0.283 kubikmeter) pr. beregnet voksen passager. (Se § 9). Denne forpligtelse kommer dog ikke til anvendelse overfor sjøfolk, som skibet er forpligtet til at medta i henhold til lov om sjøfarten av 20/7 1893 § 34. (Om skibe, der fører passagerer til fremmede verdensdele i et antal av over 12, eller 1 voksen passager eller derover for hver 25 reg.ton brutto, se § 2). Fartøi, hvis mandskap delvis bestaar av kuliere eller østasiatere, behøver ikke at føre mere baatrum, end det vilde være forpligtet til med fuld europæisk besætning.

b. 1 livbøie (se § 11), hvis besætningen utgjør indtil 4 mand.
2 do. hvis besætningen utgjør 5— 9 mand.
3 do. —»— 10—19 —
4 do. —»— 20 mand eller derover.

c. 1 livbelte (se § 12) for hver ombordværende person.

Fartøier over 200 reg.ton brutto i utenriksk fart skal foruten de under litr. a paabudte redningsbaater føre 1 almindelig dagligbaat eller pram.

De under litr. a foreskrevne baater skal være:

Paa fartøier i utenriksk fart med 10 mands besætning eller derover: Livbaater (se § 8 a). Tillægs-baatrummet kan dog være baat med flytemidler (se § 8 b).

Paa fartøier i utenriksk fart med 5—9 mands besætning baater med flytemidler.

Paa fartøier i utenriksk fart med under 5 mands besætning kan brukes prammer med flytemidler (se § 8 b).

Paa fartøier i kystfart (fart paa Sveriges vestkyst, Kattegat og Belterne indbefattet) paa længere strækning utenskjærs end 1/2 — en halv — breddegrad eller 7 1/2 — syv og en halv — geografisk mil — baater med flytemidler eller prammer med flytemidler.

Paa fangstfartøier baater med flytemidler eller prammer med flytemidler, dersom tilsynet finder det paakrævet.

B. Skibe uten passagercertifikat i fart paa indelukket farvand eller paa fjorder, indsjøer eller elver skal føre:

a. En eller flere baater eller prammer (se § 8 c) tilsam-

men av saadan størrelse, at der for hver ombordværende person blir et baatrum av mindst 10 kub.fot eng. (0.283 kubikmeter). 1 mai.

b. 1 livbøie (se § 11), dersom besætningen utgjør indtil 4 mand.
2 do. dersom besætningen utgjør 5—9 mand.

c. 1 livbelte (se § 12) for hver ombordværende person.

§ 2. Passagerskibe i fart mellem Europa og fremmede verdensdele*).

Skibe, som fører passagerer til fremmede verdensdele i et antal over 12, eller 1 voksen passager eller derover for hver 25 register ton brutto, skal være utrustet med:

a. Baater:
1. Baater under daviter tilstrækkelige til at opta mindst $^4/_{10}$ — fire tiendedele — av det største tillatte personantal.
2. Baater, klapbaater, lifesaving globes, redningsflaater eller andre godkjendte redningsmidler tilstrækkelige til i forening med de under 1. nævnte baater at kunne opta det største tillatte personantal.

b. 8 livbøier (se § 11), hvis det største tillatte personantal ikke utgjør over 100 og 1 livbøie ekstra for hvert overskytende antal av 100 personer eller del derav.

c. Livbelter (se § 12) for det største tillatte personantal.

Av de under litr. a 1. nævnte baater skal mindst $^2/_3$ — to tredjedele — saavel med hensyn til størrelsen som med hensyn til antallet være livbaater og de øvrige baater med flytemidler (se § 8 a og b).

Dog skal der under daviter altid føres mindst 4 livbaater og 2 baater med flytemidler paa tilsammen mindst 1200 kub.-fot eng. (33.960 kubikmeter).

§ 3. Passagerskibe i europæisk fart.

Skibe med passagercertifikat i europæisk fart skal føre:

a. Baater.
1. Baater under daviter, tilstrækkelige til at opta mindst $^4/_{10}$ — fire tiendedele — av det største tillatte personantal.
2. Baater, klapbaater, lifesaving globes, redningsflaater eller lignende, tilstrækkelige til i forening med de under 1. nævnte baater at opta mindst $^6/_{10}$ — seks tiendedele — av det største tillatte personantal.

*) Middelhavshavner ikke indbefattet.

1 mai. b. 6 livbøier (se § 11), hvis det største tillatte personantal ikke utgjør over 100, og 1 livbøie ekstra for hvert overskytende antal av 100 personer eller del derav.

c. Livbelter (se § 12) for det største tillatte personantal.

Av de under litr. a 1 nævnte baater skal mindst $^2/_3$ — to tredjedele — saavel med hensyn til størrelsen som med hensyn til antallet være livbaater (se § 8 a).

Dog skal der under daviter altid føres mindst 2 livbaater og 2 almindelige baater paa tilsammen mindst 600 kub.fot eng. (16.980 kubikmeter).

§ 4. Passagerskibe i kystfart.

Skibe med passagercertifikat i kystfart (fart paa Sveriges vestkyst, Kattegat og Belterne indbefattet) paa længere strækning utenskjærs end $^1/_2$ — en halv — breddegrad eller $7^1/_2$ — syv og en halv — geografisk mil skal føre:

a. Baater.

1. Baater under daviter, tilstrækkelige til at opta mindst $^2/_{10}$ — to tiendedele — av det største tillatte personantal.

2. Baater, klapbaater, lifesaving globes, redningsflaater eller lignende, tilstrækkelige til i forening med de under 1. nævnte baater at opta mindst $^3/_{10}$ — tre tiendedele — av det største tillatte personantal.

b. 5 livbøier (se § 11), hvis det største tillatte personantal ikke utgjør over 100, og 1 livbøie ekstra for hvert overskytende antal av 100 personer eller del derav.

c. Livbelter (se § 12) for det største tillatte personantal.

Av de under litr. a 1. nævnte baater skal mindst $^2/_3$ — to tredjedele — saavel med hensyn til størrelsen som med hensyn til antallet være baater med flytemidler (se § 8 b).

Dog skal der under daviter altid føres mindst 2 baater med flytemidler paa tilsammen mindst 300 kub.fot eng (8.490 kubikmeter).

§ 5. Passagerskibe i kortere ruter og indenskjærs fart.

Skibe med passagercertifikat i kortere ruter og paa indenskjærs farvand skal føre:

a. Baater:

1. Baater eller prammer under daviter for mindst $^1/_{10}$ — en tiendedel — av det største tillatte personantal.

2. Andre baater eller prammer, klapbaater, redningsflaater eller lignende, tilstrækkelig til i forening med de under 1. nævnte baater at opta mindst $^2/_{10}$ — to tiendedele — av det største tillatte personantal.

b. 4 livbøier (se § 11), hvis det største tillatte personantal ikke utgjør over 100, og en livbøie ekstra for hvert overskytende antal av 100 personer eller del derav. 1 mai.

c. Livbelter (se § 12) for det største tillatte personantal.

Fører skibet regelmæssig post i kortere ruter utenskjærs over $2^1/_2$ geografisk mil, skal der dog altid under daviter føres to baater, som er forsynt med flytemidler.

§ 6. Passagerskibe i helt indelukket farvand, indsjøer og elver.

A. Skibe med passagercertifikat for bestemte ruter i helt indelukket farvand eller i fart paa Mjøsen eller Fæmunden skal føre:

a. Baater eller prammer, tilstrækkelig til at opta mindst $^1/_{10}$ — en tiendedel — av det største tillatte personantal.

b. 3 livbøier (§ 11), hvis det største tillatte personantal ikke utgjør over 100, og 1 bøie ekstra for hvert overskytende antal av 100 personer eller del derav.

c. Livbelter (§ 12) for det største tillatte personantal. Indtil $^1/_3$ — en tredjedel — av livbelterne kan erstattes av flyteputer, flytende sæter, bænker eller lignende (se § 8, sidste led).

B. Skibe med passagercertifikat i fart paa mindre indsjøer og elver.

a. Mindst 1 baat eller pram, der hurtig kan sættes i vandet.

b. 2 livbøier (§ 11), hvis det største tillatte personantal ikke utgjør over 100, og 1 bøie ekstra for hvert overskytende antal av 100 personer eller del derav.

c. Livbelter (§ 12) for den del av det største tillatte personantal, for hvilken der ikke er baatplads eller bøier. Indtil halvparten av livbelterne kan erstattes av flyteputer, flytende sæter, bænker eller lignende (se § 8, sidste led).

Skibe med certifikat for 50 passagerer eller derunder i fart paa mindre indsjøer og elver kan fritages for at føre den under litra B. a. nævnte baat eller pram.

§ 7. Almindelige bestemmelser.

Ved »det største tillatte personantal« forstaaes det høieste passagerantal efter skibets certifikat + besætningen, alt personale medregnet.

Uanset de bestemmelser, som indeholdes i de foregaaende §§, er intet passagerskib forpligtet til paa den enkelte reise at føre flere baater etc. end nødvendig for at gi alle ombord-

1 mai. værende personer det foreskrevne mindste baatrum. Dog maa de under daviter anbragte baater aldrig borttages og baatrummet ikke synke under det for lasteskibe i samme fart fastsatte lavmaal.

Heller ikke av livbelter behøver et passagerskib paa den enkelte reise at føre fler end antallet av de ombordværende personer. Og fører et saadant skib flere livbøier, end det ifølge disse forskrifter er forpligtet til, godtages det overskytende antal bøier istedenfor belter.

Er et passagerskib ved vandtætte skot delt i saa mange vandtætte rum, at det endnu besidder flyte-evne, selv om to vilkaarlige ved siden av hinanden liggende rum er i fri forbindelse med sjøen, behøver det foruten med baater under daviter, livbøier og livbelter kun at være forsynt med halvdelen av de øvrige paabudte redningsredskaper.

De redningsredskaper, hvormed et passagerskib skal være utrustet efter det i dets certifikat største tillatte personantal, maa ved den aarlige besigtelse befindes ombord i skibet, anbragt paa plads.

Uhindret av de bestemmelser, som indeholdes i de foregaaende §§ kan et passagerskib befordre fiskere til og fra fiskepladsen i et større antal, end skibet har foreskrevne redningsredskaper til, dersom fiskerne selv medbringer det manglende baatrum. Det største tillatte passagerantal efter skibets størrelse og certifikat maa dog ikke overskrides.

Ved militærtransporter i sommerhalvaaret i kortere ruter og paa indenskjærs farvand kan et passagerskib derhos, selv om dets redningsredskaper er utilstrækkelige til det fulde passagerantal efter fartøiets størrelse, befordre saa mange militære passagerer, som fartøiet efter sin dæksflate vilde kunne faa certifikat for.

§ 8. De forskjellige baatformer og deres utrustning.

Med hensyn til bygning og utrustning av de i disse forskrifter omhandlede baater, flaater etc. gjælder følgende bestemmelser:

a. Livbaater skal være spidsbaater (d. e. for og agter skarpbyggede baater), forsynt med faste, vandtætte luftkasser tilsammen av en størrelse av mindst 10 pct. av baatens kubikindhold.

Er baaten av metal, maa opdriftsmidlerne forøkes, saa baaten faar samme flyte-evne som en tilsvarende træbaat.

Luftkasserne forarbeides av kobber, messing, yellowmetal, (som ikke maa være under 18 oz. pr. □′) eller av galvaniserte, dobbelt falsbare plater av bløtt staal eller

jern (ikke under nr. 22 »B. W. G. for sheet iron«, 20 oz. pr. □′) eller av andet dertil skikket varig og av Sjøfartskontoret godkjendt materiale av tilstrækkelig tykkelse og styrke. Længden bør ikke overstige 4 fot eng. (ca. 1,25 m.). Luftkasser, forarbeidet av sink, godkjendes ikke. 1 mai.

I baater, som herefter anskaffes, skal kasserne være anbragt indvendig langs baatens sider og i enderne. De beklædes helt med træpanel, der fæstes med messingskruer saaledes, at panelingen let kan fjernes for undersøkelse av kasserne.

Anvendes kobberkasser i metalbaater, hvor der kan opstaa galvaniske virkninger, maa disse forebygges ved isolering.

Som livbaater anerkjendes ogsaa spidsbaater, der istedenfor luftkasser er forsynt med flyteputer eller andre godkjendte opdriftsmidler, der gir baaten like stor flyte-evne. I baatens ender maa der dog altid være luftkasser. Flyteputer kan bestaa av kork, indsydd i seilduk (ikke avfald eller smaakork) eller av andet av Sjøfartskontoret godkjendt materiale. Deres bære-evne maa mindst være 29,5 kg. for hver kubikfot luftkasse, som de skal erstatte. Ved puter av kork vil dette opnaaes, naar der anvendes $1^1/_4$ — en og en fjerdedel — kubikfot kork for hver kubikfot luftkasse.

Anvendes flyteputer skal endel derav, tilsvarende mindst $^1/_4$ — en fjerdedel — av deres samlede bære-evne, være anbragt langs baatens yttersider fra stevn til stevn.

For flyteputer, som anbringes paa yttersiden, godkjendes 24 kg.s bære-evne for hver kubikfot luftkasse, eller 1 kubikfot kork ansees lik 1 kubikfot luftkasse.

Paa skibe, der er bygget eller indkjøpt før disse forskrifter træder ikraft, kan, indtil nyanskaffelse finder sted, istedenfor livbaater anvendes baater med flytemidler (jfr. b).

De livbaater, som det ifølge nærværende forskrifter paaligger et fartøi at føre, skal være forsynt med:

1. En tilstrækkelig lang og solid fangeline. (Paa passager- og emigrantskibe to. En forut og en agterut).
2. En utenom æsingen anbragt redningsline eller stropper.
3. Et fuldstændig sæt aarer og 1 reserveaare.
4. Et sæt rogafler med 2 reservegafler eller dobbelt sæt tollepinder.
5. Mast og seil.
6. Ror med pinde eller med flyndre og stjerter.
7. 2 sæt lenseplugger.
8. 2 øsekar eller pøser.
9. Baatshake.

1 mai.

10. Øks.
11. Bølgedæmper med 3 liter olje.
12. Drivanker (sjøanker) med 30 favne taug.
13. Et blusapparat eller en blank lanterne, fyldt og færdig med tilstrækkelig olje til at brænde i 12 timer.
14. Kompas (blot i utenriksk fart, undtagen fart paa Skagerak, Kattegat og Belterne).
15. I europæisk fart, undtagen i fart paa Skagerak, Kattegat og Belterne, en vandbeholder med mindst 3 liter ferskt vand for hver person, baaten er bestemt til at opta, og en brødbeholder med mindst 3 kg. brød pr. person (uanset hvor litet haardt brød skibet er forpligtet til at føre ifølge kostreglementet); i uteneuropæisk fart henholdsvis 5 liter vand og 5 kg. brød.

Baater med flytemidler, der anvendes istedenfor livbaater (se ovenfor), skal være forsynt med det for livbaater paabudte udstyr.

b. Ved baater med flytemidler forstaaes baater, der uten at være spidsbaater, er forsynt med opdriftsmidler i saadan utstrækning, at baaten faar samme bære-evne som en tilsvarende livbaat ɔ: at opdriftsmidlene i en træbaat maa ha en bære-evne av mindst 2.95 kg. for hver kubikfot av baatens volum (svarende til 29.5 kg. pr. kubikfot luftkasse i en livbaat). Ved flyteputer av kork vil dette opnaaes, naar puterne gives et kubikindhold av ca. 12.5 pct. av baatens volum (svarende til $1^1/_4$ kubikfot kork for hver kubikfot luftkasse i en livbaat). Det samme gjælder om prammer med flytemidler.

De baater og prammer av denne art, som det ifølge disse forskrifter paahviler et fartøi at føre, skal være utrustet med, hvad der for livbaater er foreskrevet under 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8 og 13.

I utenriksk fart, hvortil i denne forbindelse ogsaa regnes fangstfart paa havet, kommer hertil ogsaa, hvad der for livbaater er foreskrevet under 5, 10, 11, 12 14 og 15.

c. Almindelige baater og prammer.

Om deres bygning gjælder intet særeget.

De baater eller prammer av denne art, som det ifølge disse forskrifter paahviler et fartøi at føre, skal med undtagelse av den for enkelte fartøier paabudte dagligbaat være utrustet med, hvad der for livbaater er foreskrevet under 1, 3, 4, 6 og 8. I utenriksk fart kommer hertil, hvad der er foreskrevet under 5, 11, 12, 13 og 15. Paa elver og indsjøer er saadanne baater fritat for at føre ror; i fart paa Skagerak, Kattegat og Belterne for at føre mast og seil.

Prammer er fritat baade for at føre ror og mast og seil, men skal ha vrikkehul. 1 mai.

Er disse baater forsynt med lensehul, skal hertil høre 2 sæt lenseplugger, fastbænslet paa vanlig maate.

Damp- og motorbaater skal føre samme utrustning, naar undtages, at de istedenfor mast og seil skal føre et passende kvantum olje eller kul og to par aarer med gafler eller tollepinder.

d. Klapbaater skal være utrustet som almindelige baater. De kan dog istedenfor ror føre en ekstra aare, likesom de er fritat for at føre mast og seil.

e. Redningsflaater, der gjør tjeneste som baater, skal være forsynt med saameget av det for disse paabudne utstyr, som deres konstruktion maatte tillate. De skal desuten være forsynt med strækтaug og med mindst 1 haandstrop for hver person, som de er bestemt til at bære.

Rundt yttersiden skal være fæstet en redningsline.

f. Lifesaving globes skal føre den efter konstruktionen nødvendige utrustning, i utenriksk fart desuten brød og vand.

g. Sjøfartskontoret kan utfærdige de nærmere forskrifter angaaende de forskjellige baatformer og deres anvendelse samt godkjende særegne baatformer som erstatning for de forannævnte.

Baater og lignende redningsredskaper skal være merket med skibets navn og hjemsted. De maa tillikemed tilbehøret være solid forarbeidet og holdes i god stand.

Hver baats inventar og utrustning skal altid opbevares i vedkommende baat og bør være fastsurret. Fritat herfor er fangstfartøier for de baaters vedkommende, som de benytter i sin bedrift. Brød og vand bør dog altid opbevares ogsaa i disse baater.

§ 9. Beregning av bære-evnen for baater etc.

Baaters (og prammers) kubikindhold kan tilnærmelsesvis bestemmes ved at multiplisere produktet av længden, bredden og dybden med 0,6 (længden maales mellem stevnenes utvendige spundingslinjer eller fra forstavnens utvendige spundingslinje til agterspeilets ytterside; bredden lik største utvendige bredde, maalt utenpaa klædningen, og dybden lik høideforskjellen mellem kjølens og æsingens overkant maalt midt i baaten).

En baat skal ha en jevn fyldig form for at kunne ansees at besidde den fornødne bære-evne. Findes mangler i saa henseende, kan der ved beregning av baatens kubikindhold gjøres et fradrag i samme av indtil 10 procent.

1 mai. Av baater (og prammer), som herefter anskaffes, maa livbaat ikke være under 150 kub.fot. eng. (ca. 4,25 kub.m.), baat med flytemidler ikke under 105 kub.fot eng. (ca. 3 kub.m.), almindelig baat og almindelig pram: 1) For skibe i utenriksk fart og i kystfart ikke under 90 kub.fot. eng. (ca. 2,55 kub.m.) (den i § 1 omhandlede dagligbaat ikke indbefattet), 2) for skibe i anden indenriksk fart ikke under 52 kub.fot eng. (ca. 1,5 kub.m.).

Ved beregning av det antal personer, en baat kan opta, skal der, medmindre noget andet for tilfældet er bestemt, regnes 10 kub.fot eng. (0,283 kub.m.) for hver person; for fart paa helt indelukket farvand, indsjøer og elver dog kun 8 kub.fot eng. (0,23 kub.m.).

Ved damp- og motorbaater maa der gjøres fradrag for drivapparatets vegt og plads.

Ved beregning av baatplads for passagerer kan 2 barn mellem 1 og 8 aar regnes som 1 voksen. Barn under 1 aar medregnes ikke.

Paa enhver baat skal dens kubikindhold være tydelig indhugget i en av stevnene.

Klapbaaters størrelse og passagerantal beregnes som almindelige baaters, eller dersom deres konstruktion mer nærmer sig redningsflaaters, paa samme maate som for disse bestemt.

Klapbaater skal være tydelig merket med det beregnede passagerantal.

De redningsflaater, der er tillatt som erstatning for baater, maa ha mindst 3 kubikfot eng. (ca. 0,085 kub.m.) vandtæt luftkasse eller andre dertil svarende flytemidler pr. person. De skal være av anerkjendt fabrikat og tydelig merket med det antal personer, de er beregnet til at kunne opta.

Paa dæk anbragte flytende dæksæter, stoler og lignende skal ha en bære-evne av mindst 15 kg. for hver person, de er beregnet at skulle kunne holde oppe og skal være forsynt med stropper eller haandtak. De prøvebelastes som livbøier.

§ 10. Baaters placering etc.

De redningsbaater etc., som det i disse forskrifter er paalagt et skib at føre, skal være saaledes anbragt, at de let og hurtig kan sættes paa vandet. De maa altid staa paa ret kjøl mest mulig fri av master og rig og ikke nedstues eller belemres med last eller andet baaten uvedkommende gods.

Paa dampskibe skal baaten anbringes under daviter, medmindre skibets størrelse eller farvandets beskaffenhet maatte være til hinder derfor.

Paa seilskibe av 800 register ton brutto drægtighet eller derover skal mindst 1 baat være anbragt under daviter klar til at sættes ut. 1 mai.

Paa skibe, der fører fler end 1 baat, skal baatrummet være likelig fordelt paa begge sider av skibet. Skibe, der kun fører 1 baat, skal ha denne placert saaledes, at den let og hurtig kan sættes ut til begge sider av skibet.

Paa skibe, som ikke fører daviter og ved baater, som er saaledes anbragt, at de ikke bekvemt kan sættes ut med daviter, skal der paa anden maate være sørget for, at utsætningen kan foregaa saa let og hurtig som mulig. Anvendes kraner, skal disse med alt nødvendig tilbehør bestandig være fuldt færdig til bruk.

Anvendes taljer, skal 2 saadanne av tilstrækkelig styrke og længde med fornødne stropper altid holdes i beredskap, enten anbragt i en av baatene eller ophængt i masten.

Baater, som er anbragt paa dæk, halvdæk eller lignende, skal staa i krabber og saa høit over dækket, at overvand faar frit løp og baaten er mest mulig beskyttet mot sjøer.

Baater, anbragt paa galger, skal ogsaa staa i krabber. Under og langs baatenes sider skal der være anbragt forsvarlige, til galgerne solid fæstede platformer, hvorpaa mandskapet kan staa under utsætning av baaten.

Baatkrabber skal være saaledes beskafne, at sidestykkerne kan slaaes ned eller paa anden maate hurtig fjernes, naar baaten skal brukes.

Staar baat i krabber under daviter, skal de sidestykker av krabberne, som vender utad mot skibssiden, være konstruert saaledes, at de med lethet kan fjernes. Paa skibe, der herefter utstyres med almindelige daviter (ikke patent), skal disse sidestykker være anbragt i fotstykket, ca. 2" (tommer) lavere end den del av samme, hvorpaa baatens kjøl hviler, saa det for baatens utsvingning kun er nødvendig at stive taljerne uten egentlig at behøve at løfte baaten.

Baatsurringer med tilhørende fæstigheter skal være solide og forsvarlige. Paa surringer, som ikke er av taugverk, skal der være anbragt en sliphake eller anden mekanisme, ved hvis hjælp surringen øieblikkelig kan fjernes. Desuten skal den side av surringen, der vender indad mot skibet, være forsynt med sytaug, som i tilfælde kan kappes.

Baatdaviter med taljer og andet tilbehør skal være av forsvarlig styrke og altid holdes klare til bruk. Daviter skal være saaledes beskafne, at baatene, naar skibet ikke har slagside, kan fires ned klar av skibssiden, og taljerne saa lange, at baatene kan sættes paa vandet fra tomt skib. Daviters avstand maa være saa stor, at de ikke besværliggjør baatens ut-

1 mai. svingning. Ved anskaffelser, der herefter finder sted, maa baattaljers blokker ikke forsynes med kroker. Den øverste blok skal isteden forsvarlig fæstes til daviten med en svivelindretning, og den nederste forsynes med et øie til at hukke i en i baaten anbragt krok eller sliphakemekanisme, hvorved baaten, naar den er kommet i vandet, øieblikkelig kan frigjøres fra taljerne.

Paa passagerdampskibe, som herefter bygges eller indkjøpes fra utlandet, maa baatenes placering specielt approberes av tilsynet. Er saadant skib over 500 reg. ton br., maa der kun anvendes daviter av en av Sjøfartskontoret godkjendt type, hvorved baatene med særlig lethet, hurtighet og tryghet kan sættes paa vandet.

Øvelser skal anstilles med utsættelse av alle skibsbaater til paaseen av, at alt er i orden, at utsætningen ikke foraarsaker ufornødent ophold, og at baatene er forsvarlig tætte.

Disse øvelser, hvori hele skibets besætning deltar, skal avholdes paa passagerskibe mindst én gang hver maaned og paa andre skibe mindst én gang hver anden maaned. (Om baatøvelsers avholdelse skal der foretages indførsel i dagboken).

Paa skibe med passagercertifikat skal der forefindes en baatinstruks, hvorved kommandoen over de respektive baater, flaater og lignende under ulykkestilfælde paa forhaand er bestemt og mandskapet fordelt saavel til utsætningsarbeidet som i tilfælde til utdeling av livbelter og andre nødvendige arbeider. Bøiers og belters plads skal være tydelig og nøiagtig angit i instruksen.

Ved baatøvelserne maa denne instruks nøie befølges. Baatinstruksen skal opslaaes i hver officers- og mandskapslugar, i passagerernes saloner og paa dæk.

§ 11. Livbøier.

Livbøier skal være forarbeidet av større korkstykker eller andet av Sjøfartskontoret godkjendt materiale. Smaakork, korkavfald og lignende tilstedes ikke, heller ikke bøier, som maa opblæses, inden de kan brukes.

Rundt enhver bøie skal være fæstet en line, og hver bøie skal være merket med skibets navn og hjemsted.

Bøier av kork skal kunne flyte i ferskvand i 24 timer belastet med 15 kg. jern.

Bære-evne og model for bøier av andet materiale end kork fastsættes av Sjøfartskontoret ved materialets godkjendelse.

Bøier av godkjendt materiale, som er anskaffet før 1 januar 1909 godtages, dersom deres bære-evne ikke er mindre end 15 kg.

Livbøier maa anbringes paa dæk saaledes, at de er let synlige og tilgjængelige. De maa ikke fastsurres. Mindst 1 bøie skal være anbragt agter. 1 mai.

§ 12. Livbelter.

Livbelter, redningsvester og lignende skal være forarbeidet av kork (ikke avfald eller smaakork) eller andet av Sjøfartskontoret godkjendt materiale. Belter, der maa opblæses inden de kan brukes, tilstedes ikke.

Ethvert belte skal være forsynt med nakkestrop og belter, som herefter anskaffes, bør være uthulet under armene. Ethvert belte skal være merket med skibets navn og hjemsted. Paa passagerskibe i indenriksk fart kan indtil $^2/_3$ — to tredjedele — av livbelterne være merket med rederiets navn (forkortet) og hjemsted.

Belter av kork skal kunne flyte i ferskt vand i 24 timer, belastet med $7^1/_2$ kg. jern.

Bære-evne og model for belter av andet materiale end kork fastsættes av Sjøfartskontoret ved materialets godkjendelse.

Belter for besætningen skal opbevares enten i hylder eller i tydelig merkede kasser eller skap, anbragt paa hensigtsmæssige steder. Paa skibe uten passagercertifikat maa disse belter ikke anbringes i mandskapslugarerne.

Belter for passagerer anbringes enten et over hver passagers køi eller som hodepute i samme og da tydelig merket »livbelte« — eller paa dæk i let tilgjængelige, tydelig merkede kasser, der skal være placert saaledes, at trængsel kan hindres ved belternes utdeling — eller paa anden av tilsynet godkjendt maate.

Er paa passagerskibe belter anbragt under dæk, skal der saavel i passagerernes lugarer som saloner opslaaes plakater med anvisning om, hvor de forefindes.

II.

Ikke registreringspligtige fartøier.

§ 13. Passagerskibe under registreringspligtig størrelse skal føre 1 baat eller pram enten paa dæk eller paa slæp, dersom det efter farten av tilsynet findes paakrævet.

Med livbøier og livbelter skal disse skibe være utrustet overensstemmende med bestemmelserne herom for registreringspligtige skibe i den fart, hvori de tillates at føre passagerer (se §§ 5 og 6).

§ 14. Seilfartøier med dæk og ethvert dampfartøi (motorbaat indbefattet) under registreringspligtig størrelse, der anvendes som handelsfartøier (fragtebaater), skal føre en livbøie samt

1 mai. for hver ombordværende person et livbelte og desuten en baat eller pram, dersom det efter farten av tilsynet findes paakrævet og fartøiets størrelse tilsteder det. I utenriksk fart skal denne baat eller pram være utstyrt med flytemidler.

Lodsbaater skal føre en livbøie og for hver ombordværende person et livbelte.

§ 15. Lægtere, der under slæpning kommer utenskjærs, skal være forsynt med en passende baat eller pram, 1 livbøie samt for hver ombordværende person 1 livbelte.

Befinder der sig ombord i saadanne lægtere flere personer end nødvendig for deres manøvrering, skal der foruten et livbelte for hver av disse personer føres mindst 2 baater av passende størrelse.

Lægtere, der anvendes i utenriksk fart eller i kystfart paa længere strækning utenskjærs end $^1/_2$ — en halv — breddegrad — eller $7^1/_2$ — syv og en halv — geografisk mil, skal føre de samme redningsredskaper, som under § 1 for almindelige skibe i utenriksk fart eller i kystfart bestemt.

III.

Om dispensationer og forandringer.

§ 16. Sjøfartskontoret er berettiget til paa derom fremsat begjæring at tilstaa et fartøi de efter omstændighetene paakrævede lempninger i nærværende forskrifter, som efter vedkommende farvands beskaffenhet saavelsom forholdene forøvrig findes tilstedelige.

Forandringer i selve disse forskrifter inden lovens ramme bemyndiges departementet til at foreta, idet dog de interesserte, som dermed maatte være misfornøiet, har adgang til at kræve forandringen forelagt Kongen til stadfæstelse.

1 mai. **Kongelig resolution***), hvorved der meddeles stadfæstelse som gjældende indtil videre paa nedenstaaende utkast til regler og takster for benyttelse av Skjoldstrømmens sluse-anlæg, Stavanger amt:

1. Al færdsel skal foregaa paa saadan maate, at anlægget derved ikke kommer til at lide.
2. Lukket sluse betegnes ved en rød skive, anbragt paa sluseportene. Ved aapen sluse er denne skive ikke synlig.

   Om natten og i mørke betegnes aapen sluse ved to blanke lanterner overett, anbragt paa slusens østre side.

   Rød lanterne betegner, at slusen er stængt.
3. Dampfartøier, som ønsker at passere slusen, gir dette tilkjende ved at gi ett langt og to derpaa følgende korte fløitesignaler.

*) Begjendtgj. 5 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 17.

Seil-, ro- og motorfartøier gir det samme signal med lur eller varsler paa anden maate. 1 mai.

Slusevogteren kan, hvis han ikke er tilstede ved slusen, varsles ved et ringeapparat, anbragt paa slusens vestre side.

Naar slusen er klar til at motta fartøiet, vises om dagen et hvitt flag. Om natten og i mørke svinges med en blank lanterne.

4. Fartøier, som samtidig melder sig ved slusen, ekspederes i saadan orden, at rutegaaende dampskibe gaar foran andre dampskibe, disse foran motorbaater, og disse foran seilfartøier. Av fartøier i samme klasse skal indgaaende fartøi vente paa utgaaende.
5. Fartøi, som gaar ut av slusen, tilkjendegir dette ved ett langt og ett derpaa følgende kort fløitesignal.
6. Fartøi, som styrer ind i slusekanalerne, skal holde god styrefart.

Fartøi, som gaar ind i slusen og manøvrerer i denne, skal, forat sluseportene ikke skal beskadiges, gjøres fast med mindst to trosser, én baugtrosse og én agtertrosse, i hvilke fartøiet styres under manøvrering frem og tilbake.

Der maa ved forhaling ikke gjøres fast i sluseportene, men kun i de dertil anbragte indretninger.

7. Ved passage gjennem slusen maa ankere, baater og større træfendere holdes indenbords.
8. For det tilfælde, at slusen eller dens indretninger skades ved paastøtning eller paa anden maate, er vedkommende forpligtet til at erstatte skaden, og er desuten undergit ansvar efter loven.
9. Synker et fartøi eller andet i slusen eller i kanalerne, er eieren forpligtet til straks at fjerne samme.

Sker dette ikke med nødvendig hurtighet, kan arbeidet utføres paa vedkommendes bekostning. Kfr. havnelovens § 56.

10. For hver passage av slusen én vei skal erlægges følgende avgifter:
    a) Motorbaater og større baater indtil 3 tons drægtighet . . . . . kr. 0,25
    b) Seilfartøier uten merket drægtighet . . » 0,35
    c) Alle andre damp- og seilfartøier og flaater » 0,50

Dersom flere farkoster samtidig tillates at passere slusen, nedsættes avgiften for hver farkost med $^1/_5$-part.

11. Bugserdampskibe er under bugsering fri for avgift, for saa vidt det fartøi, som bugseres, svarer større avgift end den bugserdampskibet selv vilde ha at betale.
12. Avgiften opkræves efter herredsstyrets nærmere bestemmelse.
13. For sluse-avgiften føres særskilt regnskap, som skal undergives revision og decision som bestemt for havnekasse-

1 mai. regnskaper. Sluse-avgiften maa kun anvendes til utgifter vedkommende sluse-anlægget og dets betjening.

Ekstrakt av regnskapet sendes hvert aar til Havnedirektøren og amtmanden.

14. Bestyrelsen av slusen tilligger en komité, bestaaende av 3 medlemmer, valgt av Skjolds herred. Av disse skal to medlemmer være sjøkyndige.

Komitéen har til herredsstyret at avgi forslag i alle anliggender vedkommende sluse-anlægget, utfærdige instruks for slusevogteren og paase, at slusen vedlikeholdes forsvarlig samt føre tilsyn med, at slusevogteren opfylder sine pligter.

Overopsynet med slusens forsvarlige vedlikehold tilligger Havnedirektøren.

15. Forandringer i nærværende reglement maa stadfæstes ved kongelig resolution.

16. Slusevogteren ansættes og avskediges av herredsstyret, som ogsaa fastsætter hans løn.

1 mai. **Kongelig resolution,** hvorved den indehaverne av Stavanger 4 apotek ved kongelig resolution av 3 december 1904 meddelte tilladelse til efter nærmere bestemmelse av stadsfysikus i Stavanger at holde deres apotek vekselvis lukket paa søn- og helligdage og den første dag av aarets tre store høitider, saa at kun 2 apotek holdes aapne ad gangen, — utvides til indtil videre at gjælde tiden fra kl. 10 aften før alle søn- og helligdage til kl. 8 morgen dagen efter disse dage, paa nærmere fastsatte betingelser.

1 mai. **Kongelig resolution,** hvorved Stortingets beslutning[1]) av 28 april 1909 angaaende oprettelse av et Norsk Oplysnings- og Reisebyraa i Berlin bestemmes tat tilfølge.

1 mai. **Kongelig resolution,** hvorved der som gjældende indtil videre fastsættes nedenstaaende statuter for Valdresbanens Pensionskasse.

§ 1. Fra 1 januar 1909 oprettes ved Valdresbanen en pensionskasse.

§ 2. Forpligtet til at indtræde som medlemmer av denne »Valdresbanens Pensionskasse« samt berettiget til at erholde pension av samme — alt efter de i nærværende statuter angivne regler — er samtlige de ved Valdresbanen fast ansatte funktionærer.

§ 3. For ethvert av medlemmerne indeholdes, hver gang de oppebærer lønning, et indskud til pensionskassen, svarende til $1^1/_4$ % av de ordinære lønningsbeløp. Hertil tilskyter jernbanen det fornødne for at sætte kassen istand til at utrede de

[1]) Se St. prp. nr. 62. Indst. S. nr. 115. St.tid. side 1322—1336.

i § 9 nævnte pensioner. Tilskuddet fastsættes i procent av lønningerne, og indtil generalforsamlingen med vedkommende regjeringsdepartements samtykke anderledes bestemmer, til $3^3/_4$ %. 1 mai.

§ 4. Til lønning henregnes ved beregning, saavel av indskud som pension, tilstaat fri bolig, brænde og lys, hvis samlede værdi, hvor ikke anderledes av direktionen maatte bli bestemt, beregnes til 20 % av den for vedkommende funktionær til enhver tid fastsatte kontante avlønning.

Naar akkordarbeide tildeles noget medlem istedenfor fast maaneds- eller dagløn, tages ikke hensyn hertil, men i dets sted kun til den faste løn, som ellers vilde være oppebaaret. Forsaavidt et medlem oppebærer kjørepenger og deslike, blir indskud og pension at beregne av den faste maanedsløn med saadant tillæg, som for hver betjentklasse eller for grupper inden disse av Valdresbanens direktion med approbation av vedkommende regjeringsdepartement bestemmes.

§ 5. Pensionsberettiget blir ved det fyldte 65 aar enhver indskyter, som efter mindst at ha været medlem av pensionskassen i fulde 5 aar, erholder avsked fra Valdresbanens tjeneste. Likesaa tilkommer en indskyter, selv om han ikke har naadd denne alder, pension, naar han efter mindst 5 fulde tjenesteaar av vedkommende foresatte, i hvis haand hans avskedigelse er lagt, erklæres udygtig paa grund av alder, sykelighet eller legemlig beskadigelse utenfor tjenesten, ikke blot til den tjenestestilling han indehar, men ogsaa til enhver anden til hans kundskaper og færdigheter svarende post ved jernbanen.

Kan en saadan ny stilling anvises ham, er han, om han vil bibeholde sin pensionsret, forpligtet til — straks eller senere — deri at motta ansættelse, selv om posten maatte bli ringere avlønnet end den, han senest indehadde; dog maa isaafald avlønningen ikke være mindre end $^2/_3$ av hans seneste avlønning og heller ikke mindre end $^3/_2$ ganger den pension, som han i tilfælde av avsked vilde være berettiget til at oppebære.

§ 6. Frivillig uttrædelse av Valdresbanens tjeneste og avskedigelse paa grund av tjenesteforseelse eller overgaat domfældelse medfører tap av pensionsret, mens det av funktionæren erlagte indskud (uten renter) tilbakebetales ham. Opsiges nogen av andre grunde fra Valdresbanens tjeneste uten nogen foranledning fra egen side, tilbakebetales ham av pensionskassen det av ham ydede bidrag med simple renter efter 4 % rentefot, hvorefter hans pensionsret bortfalder.

§ 7. Hvor en funktionærs avskedigelse fra jernbanetjenesten med tap av pensionsret er foranlediget ved en av ham begaat forseelse, som har paadradd vedkommende jernbane noget pekuniært tap, kan denne, saalangt rækker, holde sig skadesløs, i det av og for vedkommende i pensionskassen gjorte indskud.

1 mai. § 8. Anser Valdresbanens direktion de grunde, der bevirker avskedigelse som forbigaaende, eller antar den, at der senere kan bli anledning til passende anvendelse for vedkommende i anden stilling ved jernbanen i overensstemmelse med § 5, og er vedkommende forøvrig pensionsberettiget, da kan nævnte direktion ved bestemmelsen av pension gjøre forbehold herom og senere i henhold hertil kalde vedkommende til saadan tjeneste. Pensionen blir isaafald at benævne vartpenger. Forsaavidt vedkommende vægrer sig for at overta den ham tildelte tjeneste, ansees han som frivillig uttraadt av tjenesten og taper i henhold til § 6 sin pensionsret.

§ 9. Pensionens aarlige størrelse fastsættes i hele kroner og beregnes i procent av den aarlige ordinære middellønning, som vedkommende gjennemsnitlig i de sidste 5 tjenesteaar har oppebaaret, saaledes:

Fra og med fulde	5	indt.	6	tjenesteaar	til	25 %.
—»—	6	»	7	—	-	25½ %.
—»—	7	»	8	—	-	26 »
—»—	8	»	9	—	-	26½ »
—»—	9	»	10	—	-	27 »
—»—	10	»	11	—	-	27½ »
—»—	11	»	12	—	-	28 »
—»—	12	»	13	—	-	28½ »
—»—	13	»	14	—	-	29 »
—»—	14	»	15	—	-	29½ »
—»—	15	»	16	—	-	30 »
—»—	16	»	17	—	-	31 »
—»—	17	»	18	—	-	32 »
—»—	18	»	19	—	-	33 »
—»—	19	»	20	—	-	34 »
—»—	20	»	21	—	-	35 »
—»—	21	»	22	—	-	36 »
—»—	22	»	23	—	-	37 »
—»—	23	»	24	—	-	38 »
—»—	24	»	25	—	-	39 »
—»—	25	»	26	—	-	40 »
—»—	26	»	27	—	-	41 »
—»—	27	»	28	—	-	42 »
—»—	28	»	29	—	-	43 »
—»—	29	»	30	—	-	44 »
—»—	30	»	31	—	-	45 »
—»—	31	»	32	—	-	47 »
—»—	32	»	33	—	-	49 »
—»—	33	»	34	—	-	51 »
—»—	34	»	35	—	-	53 »
—»—	35	»	36	—	-	55 »

Fra og med fulde	36	indt.	37	tjenesteaar	til	57	%	1 mai.
—»—	37	»	38	—	-	59	»	
—»—	38	»	39	—	-	61	»	
—»—	39	»	40	—	-	64	»	
—»—	40	og flere		—	-	67	»	

Tjenestetid, som falder under 20 aars alder, beregnes kun for det halve.

§ 10. Tilkommer nogen funktionær erstatning av Riksforsikringsanstalten, og maa paa grund av den ham overgaaede skade meddeles avsked med vartpenger eller pension, blir samme at utbetale kun med det beløp, som maatte overskride erstatningen av Riksforsikringsanstalten. Er denne erstatning livsvarig, erholder den tilskadekomne sit indskud i kassen med renter og rentesrenter utbetalt, dog med fradrag av saa stor brøkdel av indskuddet, som pensionskassens tilskud til erstatningen maatte utgjøre av den statutmæssige pension.

§ 11. Intet medlem kan under nogen omstændigheter erhverve ret til en høiere pension end kr. 2000,00.

§ 12. Hvis nogen i henhold til § 5 er ansat i en lavere lønnet post og senere avskediges med pension, da blir denne at beregne efter gjennemsnittet av hans løn i de sidste 5 aar, forinden hans ansættelse i saadan post, dog saaledes, at lønnen i ingen av disse 5 aar regnes lavere end den, han senere har oppebaaret. Nedsættelse eller forflyttelse til en lavere lønnet post paa grund av tjenesteforseelse medfører derimot, at pensionen senere kun beregnes efter gjennemsnittet av lønnen i de sidste 5 tjenesteaar.

§ 13. Naar en funktionær, der ved frivillig uttrædelse har tapt sin pensionsret, senere erholder ny ansættelse ved Valdresbanen, og da atter indbetaler til pensionskassen det beløp, der ved uttrædelsen blev ham utbetalt, medregnes ved bestemmelsen av hans pension ogsaa hans tidligere tjenesteaar.

§ 14. Bevilget pension utbetales mot behørig legitimation paa et av Valdresbanens direktion nærmere fastsat sted ved utgangen av hver maaned til og med den, hvori pensionisten dør. Pensionsbeløp, der ikke hæves inden et aar, efterat de er forfaldne, tilfalder pensionskassen.

§ 15. Er en funktionær ved ansættelsen over 40 aar gammel, blir størrelsen av hans pension at bestemme av direktionen med approbation av vedkommende regjeringsdepartement.

§ 16. Pensionskassens midler blir at gjøre frugtbringende ved indkjøp av statsobligationer, hypotekbankobligationer, kommuneobligationer, av stat eller av kommune garanterte jernbaneobligationer, eller ved utlaan mot reskriptmæssig sikkerhet i faste eiendomme og midlertidig ved indsættelse i en sparebank eller lignende bankindretning.

1 mai. § 17. Pensionskassens kasserer og regnskapsforretninger utføres av banens kasserer og regnskapsfører uten særskilt godtgjørelse. Revisionen av regnskaperne sker i forbindelse med revisionen av banens regnskaper og paa samme maate som for denne revision foreskrevet.

§ 18. Pensionskassens værdipapirer opbevares av direktionens formand. Revisionen har mindst én gang om aaret at forvisse sig om, at de er tilstede. Resultatet av dette eftersyn indberettes til generalforsamlingen.

1 mai. **Kongelig resolution,** hvorved bestemmes, at

1. den av Stortinget under 2 april 1909 fattede beslutning om bevilgning til vasdragsvæsenet[1]) for budgetterminen 1 juli 1909—30 juni 1910 bestemmes tat tilfølge.
2. — — — — — — — — — — — — — — — —

1 mai. **Kongelig resolution,** hvorved det i henhold til § 41 i lov om havne- og ringevæsenet m. v. av 10 juli 1894 bestemmes:

1. At der oprettes et havnestyre for uthavnen Obrestad i Nærbø herred, Stavanger amt,
2. at Obrestads havnedistrikt skal omfatte det av havnevæsenet anlagte havnebassæng med tilhørende arealer og anlæg.
3. — — — — — — — — — — — — — — — —

1 mai. **Kongelig resolution,** hvorved der i medhold av lov av 3 mai 1873 § 1, jfr. lovene av 3 mars 1860, 26 mai 1866 og 31 mai 1890 indeholdende tillæg til og forandringer i loven om den Almindelige Brandforsikringsindretning for Bygninger fra 1 juli 1908 at regne og indtil videre tilstaaes de inden Elverums leirs bygningskommune i Hedemarkens amt beliggende og i indretningens kjøpstad-avdeling forsikrede bygninger en nedsættelse i brandkontingenten av 15 pct.

1 mai. **Kongelig resolution,** hvorved Stortingets beslutninger[2]) av 2 april 1909 angaaende nyt lønsregulativ for endel telegraffunktionærer befales tat tilfølge.

---

[1]) Se St. prp. nr. 1, indtægtsbudgettets hovedpost IX A, kap. 3, utgiftsbudgettets hovedpost IX A, kap. 5, tit. 1—6, samt St. prp. nr. 63. Indst. S. VI A. St. tid. side 902—997.

Av nyt oprettes en egen avdeling for kontrol med anlæg med 1 avdelingsingeniør av 2den klasse (kr. 2 880,00) og 4 ingeniørassistenter (kr. 1 680,00) samt desuten en avdelingsingeniør av 1ste klasse (kr. 4 320,00).

[2]) Se St. prp. nr. 1, hovedpost IX B, kap. 2. Indst. S. III C, St. tid. side 968—992.

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse paa den av forstanderskapet for Ølens sparebank i møte den 1 april 1909 besluttede forandring av § 20 i bankens ved høieste resolution av 31te juli 1895 stadfæstede plan. 1 mai.

Av beslutningen hitsættes:

I. Bokholderen, materialforvalteren, fuldmægtiger i Telegrafstyrelsen samt bestyrere og fuldmægtiger ved stationene erholder 2 alderstillæg av henholdsvis kr. 400,00 og kr. 200,00 efter 4 og 8 aars tjeneste.

II. Telegrafinspektører erholder 2 alderstillæg à kr. 400,00 efter 4 og 8 aars tjeneste.

III. Grundlønnen for assistenter i Telegrafstyrelsen fastsættes til kr. 1 500,00.

IV. Telegraf- og telefonbestyrerindernes lønninger fastsættes saaledes:

Bestyrerinder av 1ste klasse kr. 1 600,00 stigende med alderstillæg à kr. 100,00 efter 3, 6 og 9 aars tjeneste, til kr. 1 900,00.

Bestyrerinder av 2den klasse kr. 1 400,00 stigende med alderstillæg à kr. 100,00 efter 3, 6 og 9 aars tjeneste til kr. 1 700,00.

V. Lønnen for telegrafistinder samt kontorister ved Telegrafstyrelsen og telegrafvæsenets kredsstyrelse fastsættes til kr. 1 000,00 stigende med 5 alderstillæg à kr. 100,00 og et 6te alderstillæg à kr. 200,00 efter 3, 6, 9, 12, 15 og 18 aar til kr. 1 700,00.

VI. Reglerne for optjening av alderstillæg forandres saaledes:

a. For mandlige assistenter, der gaar over i bestyrer- eller fuldmægtigstilling av 3dje eller 4de klasse, medregnes tjenestetiden i assistentstilling efter opnaaelsen av det lønstrin, som svarer til eller ligger nærmest over begyndelseslønnen for bestyrere og fuldmægtiger av 4de klasse, til optjening av alderstillæg i de nævnte bestyrer- og fuldmægtigstillinger.

b. Ved overgang fra kvindelig assistentstilling ved telefontjenesten til lignende stilling ved telegraftjenesten eller omvendt medregnes tjenestetiden i den tidligere stilling til optjening av alderstillæg i den nye stilling.

c. For lokaltelefonistinder, som overgaar i kvindelig assistentstilling ved telegrafen eller langlinjetelefonen, regnes tjenestetiden i den tidligere stilling med til optjening av alderstillæg i den sidstnævnte stilling.

VII. Telegrafbudenes lønninger fastsættes saaledes:

A. Budformænd og opsynsmænd aarlig løn kr. 1 600,00 eller kr. 1 800,00

B. Bud av 1ste klasse:

a) Med fast løn . . . . . » 900,00

b) —»— . . . . . » 750,00

c) —»— . . . . . » 600,00

stigende med alderstillæg à kr. 100,00 hvert 3dje aar indtil henholdsvis kr. 1 500,00, kr. 1 350,00 og kr. 1 200,00. Aldersgrænse 65 aar.

C. Bud av 2den klasse, fast løn . . . . . » 600,00

stigende med alderstillæg à kr. 100,00 hvert aar indtil kr. 800,00. Aldersgrænse 21 aar.

1 mai. **Kongelig resolution**, hvorved bestemmes, at

1. stadfæstelse meddeles paa den av Sells herredsstyre i møte den 13 mars 1909 vedtagne plan for en inden herredet oprettendes sparebank under navn av »Sells sparebank«,
2. approbation meddeles paa Sells herredsstyres beslutning av 20 februar 1909 om at anvende kr. 2 000,00 av Sells bygdemagasinfonds renter til grundfond for banken.
3. — — — — — — — — — — — — — — — —

D. Telegrafgutter . . . . . kr. 400,00 eller kr. 500,00 stigende med alderstillæg à kr. 100,00 hvert aar indtil kr. 600,00, og telegrafgutter med stykbetaling stigende med alderstillæg à kr. 50,00 hvert aar. Aldersgrænse 18 aar.

E. Hjælpebud eller ekstrabud samt faste bud uten indskudspligt med fast løn indtil kr. 700,00 aarlig efter administrationens nærmere bestemmelse, men uten alderstillæg.

Lønstillæggene under C og D indsættes i bank, hvilket ogsaa kan gjøres med en del av stykbetalingen.

Bankbeløpet med renter utbetales ved fratrædelsen. Hvis fast ansættelse i statens tjeneste erholdes, kan bankbeløpet helt eller delvis anvendes til pensionsindskud.

VIII. Telegrafbudenes pensionsforhold ordnes paa følgende maate:

Budformænd indskyter i pensionskassen kr. 7,00 maanedlig.

Bud av 1ste klasse (litra B) indskyter kr. 5,00 maanedlig.

Ved avsked ved opnaadd aldersgrænse sikres budformænd en minimumspension av kr. 900,00 og bud av 1ste klasse kr. 700,00 aarlig, idet forskjellen mellem den selverhvervede pension og den garanterte minimumspension i tilfælde tilskytes av telegrafvæsenets midler.

For de nu ansatte budformænd samt for de nu ansatte bud, der først fra 1 juli 1909 indlemmes i pensionskassen, kan disse minimumsbeløp nedsættes til henholdsvis kr. 700,00 og kr. 500,00.

For de nu ansatte budformænds og buds vedkommende, der ikke fra 1 juli 1909 erholder nogen lønsforbedring, bæres indskudsforhøielsen (respektive kr. 3,00 og kr. 1,00 maanedlig) av telegrafvæsenet, indtil der av paagjældende indskyter erholdes lønstillæg, oprykning i høiere klasse eller alderstillæg.

Samtlige indskudspligtige bud gives adgang til at gjøre et frivillig forhøiet indskud av kr. 1,00 maanedlig i pensionskassen.

Ved oprykning i høiere lønsklasse og ved erhvervelse av lønstillæg eller alderstillæg betales av de indskudspligtige bud til tillægspensionsfondet en maaneds lønsforhøielse. Ved avsked paa grund av sygdom før fyldte 65 aar erholdes om fornødent pensionsbidrag av dette fond og eventuelt av telegrafvæsenets midler efter administrationens nærmere bestemmelse.

IX. Alderstillæggene for de ved telegrafvæsenets verksteder fast ansatte instrumentmakere fastsættes saaledes:

a. Verkstedsformanden erholder 3 alderstillæg à kr. 200,00, i almindelighet efter 4, 8 og 12 aars tjeneste. Den tid, som vedkommende maatte ha tjenestegjort som instru-

Skrivelse fra Kirkedepartementet til Levanger bys formandskap, hvorved meddeles, at departementet som svar paa en lignende forespørsel fra skoledirektøren i Kristiansands stift har uttalt, at da skoleloven ingen bestemmelse indeholder om, at varamændene for skolestyrets medlemmer skal vælges saaledes, at hver varamand svarer til et bestemt medlem, maa kommunestyret ha ret til at ordne dette, som det selv ønsker. Vælges der kun et bestemt antal varamænd uten nærmere bestemmelse, maa varamændene indkaldes i den orden, hvori de er valgt. 1 mai.

---

mentmaker i telegrafvæsenet utover 8 aar, medregnes ved optjeningen av alderstillæg som formand.

b. Instrumentmakerne ved verkstederne i Kristiania, Bergen, Trondhjem og Lødingen erholder 4 alderstillæg à kr. 200,00 efter 4, 8, 12 og 16 aars tjeneste.

c. Optjeningen av alderstillæg regnes fra den dag vedkommende er meddelt fast ansættelse i telegrafvæsenets tjeneste.

X. Lønningerne for formænd og arbeidere ved Kristiania og Trondhjems telefonanlæg fastsættes saaledes:

a. Formænd kr. 130,00 maanedlig, stigende i almindelighet med to aars mellemrum til kr. 140,00, kr. 150,00, kr. 160,00, kr. 170,00 og kr. 180,00, indbefattende tillike godtgjørelse for det under den sedvanlige tjeneste faldende overtidsarbeide. Den høieste lønssats, kr. 180,00 maanedlig, finder kun anvendelse for de formænds vedkommende, der indtar en mere fremskutt plads som arbeidsledere.

b. Maanedsarbeidere kr. 24,00, kr. 26,00, kr. 28,00 og kr. 30,00 pr. uke med oprykning efter henholdsvis 1, 3 og 5 aar.

c. Uke-arbeidere kr. 18,00, kr. 20,00, kr. 22,00 og kr. 24,00 pr. uke med oprykning hvert andet aar.

d. Kontrolløren ved Kristiania telefonanlæg kr. 2 100,00 aarlig stigende med alderstillæg av kr. 100,00 hvert andet aar til kr. 2 300,00.

XI. De ved telegrafvæsenets verksteder fast ansatte formænd og instrumentmakere samt de fast ansatte arbeidsformænd og telefonarbeidere ved Kristiania og Trondhjems telefonanlæg indlemmes i Pensionskassen for Statens Tjenestemænd og tilpligtes at gjøre indskud i denne, — formændene med kr. 7,00 maanedlig og de øvrige med kr. 5,00 maanedlig. Derhos skal de ha adgang til at gjøre et frivillig tillægsindskud av kr. 1,00 maanedlig. Der tages forbehold med hensyn paa mulige senere forandringer i pensionsvæsenet og i reglene for og størrelsen av indskuddene.

Ved avsked ved opnaadd aldersgrænse sikres formændene en minimumspension av kr. 900,00 aarlig og de øvrige en minimumspension av kr. 700,00 aarlig, idet forskjellen mellem den selverhvervede pension og den garanterte minimumspension i tilfælde tilskytes av telegrafvæsenets midler. Disse beløp reduceres for de nu ansatte formænd og arbeidere henholdsvis til kr. 700,00 og kr. 500,00.

Aldersgrænsen fastsættes til 65 aar.

Ved lønsstigning betales av de indskudspligtige formænd og arbeidere til tillægspensionsfondet en maaneds lønsfor-

1 mai. Ogsaa ved valget av varamænd bør der tages hensyn til skolelovens bestemmelser om, at mindst halvdelen av de kommunevalgte medlemmer skal vælges blandt forældre, som ved valget har barn i folkeskolen.

1 mai. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Finmarken, hvorved meddeles, at departementet er enig i, at lærer eller lærerinde, som kun har smaaskolelærereksamen, ikke kan gives fast ansættelse i poster, hvortil er henlagt undervisning i en kreds med samlet undervisning (1ste og 2den avdeling sammen).

3 mai. **Skrivelse** fra Arbeidsdepartementet, hvori meddeles, at ifølge skrivelse av 30 november f. a. og 18 mars sidstleden fra det internationale postbyraa i Bern opkræves Bernerkonventionens takster i republikken Argentina, siden 1 december 1908, efter følgende forhold:

3	centavos	= 5	centimes
5	»	= 10	»
7	»	= 15	»
12	»	= 25	»
23	»	= 50	»

3 mai. **Skrivelse** fra Arbeidsdepartementet til amtmanden i Søndre Trondhjems amt, hvorved meddeles, at bestemmelserne i veilovens § 83 efter hele sit indhold maa antages blot at gjælde private veier i landdistrikterne.

4 mai. **Skrivelse** fra Utenriksdepartementet, hvori meddeles, at ifølge skrivelse fra den italienske minister i Kristiania, datert Kjøbenhavn 29 mars 1909, hadde ved utgangen av 1908 samtlige undertegnede magter, med undtagelse av Chili, Guatemala, Paraguay, Serbien og Tyrkiet, deponeret sine ratifikationer til konventionen om oprettelse av et internationalt landbruksinstitut i Rom av 7 juni 1905 *).

---

høielse. Ved avsked paa grund av sygdom før fyldte 65 aar erholdes om fornødent pensionsbidrag av dette fond og eventuelt av telegrafvæsenets midler, efter administrationens nærmere bestemmelse.

XII. Reglene for erlæggelse av oprykningsbidrag til tillægspensionsfondet forandres saaledes, at der av alle tjenesteklasser betales en maaneds lønsforhøielse til dette fond ved enhver lønsstigning, som ikke er av midlertidig natur, idet der dog ved den første ansættelse kun betales oprykningsbidrag av lønningsbeløp, der ligger over kr. 800,00.

XIII. Telefonistinderne ved de mindre lokalanlæg, hvis lønninger blev regulert i 1908, indlemmes i Pensionskassen for Statens Tjenestemænd med et maanedlig indskud av kr. 7,50.

XIV. Ovenstaaende beslutninger træder i kraft fra 1 juli 1909.

*) Se »Overenskomster« 1908 s. 9 og s. 20.

Av de magter, der senest har deponeret sine ratifikationer, har Rusland indtraadt i bidragsgruppe I, Grækenland i bidragsgruppe IV, og Nicaragua og Salvador i bidragsgruppe V. 4 mai.

Regler *) angaaende jagt og fangst i Tingelstads bygdealmenning, Kristians amt, approbert av Landbruksdepartementet den 5 mai 1909. 5 mai.

§ 1. Enhver, som vil drive jagt eller fangst i Tingelstads bygde-almenning, pligter at løse jagtkort. Jagtkortet hjemler dog ikke ret til at drive jagt efter elg. Det utstedes av almenningsbestyrelsen og lyder paa navn. Det gjælder for kalenderaaret og kan ikke overdrages.

Jagtkortet løses mot forskudsvis erlæggelse av følgende avgift:

a) For beboere paa eiendom, som har bruksret i almenningen, kr. 0,50.
b) For andre kr. 20,00.

§ 2. Almenningsbestyrelsen bestemmer for hvert aar, hvormange der skal kunne utstedes av de jagtkort, hvorfor avgiften er bestemt under § 1 b.

§ 3. Jagtkortet maa under jagten eller fangsten medføres og forevises naarsomhelst det av nogen forlanges.

§ 4. Retten til jagt efter de elgsdyr, som det i henhold til jagtlovens § 19 maatte bli tillatt aarlig at fælde i almenningen, bortsættes for hvert aar av almenningsbestyrelsen ved anbud efter forutgaat fornøden bekjendtgjørelse.

§ 5. Overtrædelse av nærværende regler straffes efter straffelovens § 339.

§ 6. De av Landbruksdepartementet under 8 september 1903 approberte regler for jagt og fangst i Hadelands bygde-almenning ophæves, forsaavidt angaar Tingelstads bygde-almenning.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Kristiansand, hvorved meddeles, at det ikke kan ansees lovlig at ordne en folkeskole paa landet paa den maate, at barnene skal gaa i smaaskolen til deres 11te aar. (Jfr. landsskolelovens § 2 og § 4). 5 mai.

Bruksregler **) for Romedals bygde-almenning, approbert av Landbruksdepartementet den 6 mai 1909. 6 mai.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Hamar, hvorved meddeles, at landsskolelovens § 20, saaledes som den lyder efter forandringen ved lov av 15 august 1908, ikke antages at gi en i folkeskolen ansat lærer eller 6 mai.

*) Bekjendtgj. 12 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 19.
**) Bekjendtgj. 12 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 19, hvor reglerne er indtat.

6 mai. lærerinde ret til at medregne til opnaaelse av alderstillæg tidligere tjeneste ved en offentlig aandssvakeskole eller en middelskole.

10 mai. **Skrivelse** fra Utenriksdepartementet, hvorefter der ifølge meddelelser til den norske Regjering fra vedkommende fremmede regjeringer i nedennævnte stater er truffet følgende bestemmelser angaaende anvendelsen av civilproceskonventionen av 17 juli 1905:

Belgien. Den myndighet i Belgien, til hvilken de kontraherende staters konsuler har at oversende anmodninger om forkyndelse av judicielle og ikke judicielle dokumenter, er »le Procureur du Roi« ved underretten i den retskreds, hvor destinataren er bosat eller opholder sig.

Forsaavidt angaar oversendelse av retsanmodninger har den belgiske regjering i henhold til konventionens art. 9, 3 led, bestemt, at retsanmodninger, som skal utføres i Belgien, skal oversendes den paa diplomatisk vei.

Den belgiske regjering har meddelt, at den med benyttelse av konventionens art. 15 motsætter sig, at retsanmodninger utføres i Belgien av fremmede diplomatiske eller konsulære tjenestemænd.

Rumænien. Den rumænske regjering har med hjemmel i konventionens art. 1, 3 led, og art. 9, 3 led, bestemt, at anmodninger om forkyndelse, som skal ske paa rumænsk omraade, samt retsanmodninger, som der skal utføres, skal oversendes den paa diplomatisk vei.

Schweiz. Det schweiziske forbundsraad har med støtte i konventionens art. 1, 3 led, og art. 9, 3 led, bestemt, at anmodninger om forkyndelser, som skal ske paa schweizisk omraade, samt retsanmodninger, som der skal utføres, skal oversendes den paa diplomatisk vei.

Tyskland. Saavel de i konventionens art. 1, 1 led, omhandlede anmodninger om forkyndelser som de i konventionens art 9, 3 led, nævnte retsanmodninger skal sendes til præsidenterne for landretterne.

For Elsass-Lothringens vedkommende har den tyske regjering i henhold til konventionens art. 1, 3 led, og art. 9, 3 led, bestemt, at anmodninger om forkyndelser samt retsanmodninger skal oversendes den paa diplomatisk vei, medmindre direkte meddelelse (som omhandlet i konventionens art. 1, 4 led, og art. 9, 4 led) er avtalt eller blir avtalt for dette omraade.

Østerrike-Ungarn. Følgende myndigheter er kompetente til at motta fra konsulerne de i konventionens art. 1, 1 led, omhandlede anmodninger om forkyndelse samt de i konventionens art. 9, 1 led, omhandlede retsanmodninger:

I Østerrike det K. K. justisministerium, 10 mai.
i Ungarn (det egentlige Ungarn) det K. ungarske justisministerium,
i Kroatien—Slavonien »die Justiz-Sektion der Königlich Kroatisch-slavonisch-dalmatinischen Landesregierung« i Agram.

Med hensyn til konventionens art. 6 har den østerrikske regjering meddelt, at det østerrikske postvæsen alene efter bemyndigelse av en indenlandsk domstol er beføiet til at iverksætte retslige forkyndelser samt at adgang for fremmede diplomatiske og konsulære tjenestemænd til umiddelbart at overlevere personer, som opholder sig i Østerrike, dokumenter bestemte for disse alene kan indrømmes, forsaavidt dokumentet overleveres uten tvangs anvendelse til en undersaat av den anmodende stat.

Den østerrikske regjering indrømmer ikke de øvrige kontraherende stater adgang til efter konventionens art. 15 at la retsanmodninger utføre ved sine diplomatiske eller konsulære tjenestemænd.

Den ungarske regjering har meddelt, at den, i mangel av hithørende avtaler, for tiden motsætter sig anvendelse fra de øvrige kontraherende staters side av de i konventionens art. 6, 1—3 punkt, omhandlede forkyndelsesmaater, og at den alene, i henhold til samme artikels sidste led, tillater, at de øvrige signatarmagters diplomatiske og konsulære tjenestemænd uten tvangs anvendelse iverksætter forkyndelser for eget lands undersaatter.

Likeledes motsætter den ungarske regjering sig i mangel av særlige avtaler, at nogen av de øvrige signatarmagter for tiden i henhold til konventionens art. 15 lar retsanmodninger utføre paa ungarsk omraade umiddelbart ved sine diplomatiske eller konsulære tjenestemænd.

Lov *) [1]) om ret til fotografier. 11 mai.

§ 1. Den, som frembringer et fotografisk billede, har med de av denne lov følgende indskrænkninger eneret til ved hvilkensomhelst fremgangsmaate at gjengi billedet samt at sælge eller paa anden maate utbrede gjengivelser derav.

Med hensyn til fotografier av kunstverker, som er beskyttet efter lov om forfatterret og kunstnerret av 4 juli 1893, er eneretten avhængig av samtykke av kunstnerrettens indehaver.

§ 2. Eneretten er betinget av, at hvert av den eneberettigede frembragt eksemplar av fotografiet paa selve billedet eller kartongen er forsynt med ordet »Eneret« og den eneberettigedes navn.

*) Bekjendtgj. 12 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 19.
[1]) St. besl. 22 april 1909. Se Ot. prp. nr. 17. Indst. O. nr. 25. St.tid. forh. i Ot. side 57—60, i Lt. 7.

11 mai. § 3. Med hensyn til bestilte fotografier har bestilleren den i § 1 nævnte eneret.

Eneretten til personfotografier kan kun utøves med den avbildede persons samtykke.

§ 4. Naar fotografier eller gjengivelser av saadanne med den eneberettigedes samtykke utgives som en samling, har utgiveren eneret til samlingen som saadan, mens eneretten til de enkelte billeder forblir hos førstnævnte, saafremt andet ikke er avtalt.

§ 5. Tillatt er uten hensyn til bestaaende eneret:

1. Enhver selvstændig benyttelse av et fotografisk arbeide, hvorved der frembringes et væsentlig nyt og originalt verk.
2. Enhver gjengivelse i enkelt eksemplar til personlig bruk, der ikke sker i direkte erhvervsøiemed. Paa gjengivelsen skal den eneberettigedes navn og ordet »Eneret« tilføies.
3. Enhver gjengivelse av enkelte fotografier i bøker til skolebruk samt i videnskabelig øiemed. Ved enhver gjengivelse skal saavidt gjørlig den eneberettigedes navn og ordet »Eneret« tilføies.

§ 6. Personfotografier, hvortil der ikke eksisterer eneret, kan kun gjengives, sælges, paa anden maate utbredes eller offentlig utstilles med den avbildedes samtykke. Dog kan de utstilles av fotografen i forretningsøiemed, saafremt den avbildede ikke forbyr det.

Andre bestilte fotografier, hvortil der ikke eksisterer eneret, kan gjengives, sælges, paa anden maate utbredes eller utstilles offentlig, saafremt bestilleren ikke har forbudt det.

§ 7. Uten den avbildede persons samtykke kan følgende fotografier gjengives, utbredes og utstilles:

1. Portrætter av aktuel og almindelig interesse.
2. Billeder, i hvilke de avbildede personer kun er biting i forhold til det forøvrig fremstillede.
3. Billeder, som fremstiller forsamlinger, optog i det fri samt forhold og begivenheter av almen interesse.

§ 8. I retspleiens interesse og for den offentlige sikkerhets skyld kan portrætter gjengives, utbredes og utstilles uten den eneberettigedes eller den avbildedes samtykke.

§ 9. Indehaveren av den fotografiske eneret kan helt eller delvis overdra sin ret til andre.

Saafremt ikke forbehold derimot er tat av den eneberettigede, følger med erhvervelse av ret til gjengivelse av et fotografi altid retten til helt at disponere over den derav frembragte kliché.

I andre tilfælde medfører overdragelse av ret til gjengivelse av et fotografi ikke ret til videre anvendelse end betinget ved overdragelsen.

§ 10. Eneretten ophører 15 aar efter utløpet av det ka- 11 mai.
lenderaar, i hvilket dens første indehaver er død.

For fotografier av kunstverker, som er beskyttet i henhold til lov om forfatterret og kunstnerret av 4 juli 1893, varer eneretten i det tidsrum, som sidstnævnte lov bestemmer, saafremt dette tidsrum er længer end den i nærværende paragraf bestemte frist.

Naar eneretten tilhører flere i fællesskap, blir de 15 aar at regne fra utløpet av den længstlevendes dødsaar.

Utgives billedet i et firmas navn uten opgivelse av personnavn, ophører eneretten 15 aar efter utløpet av det kalenderaar, i hvilket billedet offentliggjordes.

Naar indehaveren av eneretten dør, kommer arvelovens almindelige regler til anvendelse paa hans ret.

§ 11. Den, som forsætlig eller uagtsom, i strid med nærværende lov, gjengir et fotografisk billede, hvad enten dette sker før eller efter fotografiets offentliggjørelse, eller sælger, utbreder eller utfører til utlandet ulovlige gjengivelser eller indfører til salg, sælger eller utbreder et i utlandet gjengit fotografisk billede, som er gjenstand for eneret her i landet, straffes med bøter samt pligter at betale den forurettede erstatning for forvoldt skade.

§ 12. Den, som i begrundet god tro foretar nogen av de i § 11 nævnte handlinger, er ikke undergit det i nævnte paragraf hjemlede ansvar, men skal til den forurettede utrede, hvad han derved skjønnes at ha indvundet.

§ 13. Alle i strid med nærværende lov fremstilte eller utbredte gjengivelser og alle til retsstridig gjengivelse bestemte plater, former, klichéer, stener og andre materialer, skal konfiskeres og gjøres ubrukelige for øiemedet.

Istedenfor ubrukeliggjørelse kan den forurettede forlange sig gjengivelserne og materialerne helt eller delvis utlevert mot en godtgjørelse, der ikke maa overstige utgiftene ved deres forfærdigelse.

Hvis den ulovlige handling er foretat i begrundet god tro, kan de ulovlig eftergjorte eksemplarer samt plater, former og lignende ikke fordres utlevert eller ubrukbargjort, hvis eieren drar omsorg for, at de tages i offentlig forvaring for ham, indtil eneretten ophører.

§ 14. Den, som undlater den i § 5 paabudte angivelse av kilden, straffes med bøter.

Erstatningsansvar og konfiskation indtræder ikke i dette tilfælde.

§ 15. Søksmaal for overtrædelse av denne lov kan alene iverksættes av den forurettede.

§ 16. Søksmaal i henhold til §§ 11 og 12 maa være

11 mai. anlagt inden 1 aar, efterat retskrænkelsen er kommet til den forurettedes kundskap, samt i ethvert tilfælde, forsaavidt der er spørsmaal om idømmelse av straf, inden 2 aar og iøvrig inden 3 aar, efterat den ulovlige handling har fundet sted.

Søksmaal angaaende konfiskation og ubrukeliggjørelse eller utlevering av ulovlige, til offentliggjørelse bestemte gjengivelser eller av udelukkende til ulovlig gjengivelse brukelige materialer kan anlægges, saalænge den ved saadan gjengivelse krænkede ret endnu bestaar.

§ 17. Denne lov kommer til anvendelse paa fotografiske arbeider av norske undersaatter samt paa arbeider av fremmede undersaatter, som først utkommer i Norge.

Under forutsætning av gjensidighet kan nærværende lov ved kongelig anordning helt eller delvis gjøres anvendelig paa verker av et andet lands undersaatter, som ikke først utkommer i Norge.

§ 18. Denne lov træder i kraft 1 januar næste aar. Den kommer til anvendelse ogsaa paa de før dens ikrafttræden frembragte eller offentliggjorte fotografiske arbeider.

Dog skal enhver før lovens kundgjørelse paabegyndt gjengivelse, hvis offentliggjørelse efter den hittil gjældende ret var lovlig, fremdeles kunne sælges eller paa anden maate offentliggjøres, selv om dette vilde være forbudt efter nærværende lov.

Det skal ogsaa være tillatt fremdeles at benytte plater, former, klichéer, stener og andre til mangfoldiggjørelse bestemte materialer, som lovlig kunde benyttes efter den hittil gjældende ret, naar deres forfærdigelse bevislig er paabegyndt inden denne lovs kundgjørelse.

De retsforhold, som i henhold til den hittil gjældende ret gyldig er stiftet, berøres ikke av denne lov.

§ 19. Fra nærværende lovs ikrafttræden ophæves lov om beskyttelse av fotografiske billeder av 12 mai 1877.

11 mai. **Kongelig resolution** *), hvorved:

1. Approbation meddeles i henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 paa den av herredsstyret for Ullensvang herred i Søndre Bergenhus amt under 2 juni 1908 fattede beslutning om særskilte forskrifter med hensyn til sundhetsvæsenet i den inden herredet beliggende Odda bygningskommune, dog med nogen forandringer.
2. De ved kongelig resolution av 23 juli 1902 approberte sundhetsforskrifter for Ullensvangs herred ophæves for Odda bygningskommune fra den tid, ovennævnte sundhetsforskrifter træder i kraft.

*) Bekjendtgj. 12 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 19, hvor forskriftene er indtat.

Kongelig resolution *), hvorved i henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 meddeles approbation paa den av herredsstyret for Viktens herred i Nordre Trondhjems amt under 19 april 1909 fattede beslutning om et tillæg til de ved resolution av 16 februar 1903 approberte sundhetsforskrifter for Viktens fiskevær. 11 mai.

Kongelig resolution *), hvorved de ved den Norske Regjerings resolution av 30 juni 1906 i medhold av lov om fredning av ferskvandsfisk av 30 mai 1894 § 1 for et tidsrum av 5 aar fastsatte fiskefredningsbestemmelser for Etnedalens herred, Kristians amt, gives et tillæg. 11 mai.

Kongelig resolution **), hvorved i medhold av lov angaaende jagt- og fangst av 20 mai 1899 § 44 bestemmes, at det for et tidsrum av 5 aar, regnet fra 1 januar 1910, skal være forbudt at fælde aarskalv av elg inden Smaalenenes amt. 11 mai.

Bruksregler ***), for Eina bygde-almenning, approbert av Landbruksdepartementet 11 mai 1909. 11 mai.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes: 11 mai.

I. Fra 1 juli 1909 at regne skal Kraakerøy annekssogn av Glemminge prestegjeld under Nedre Borgesyssel provsti i Kristiania stift overgaa til et eget, Kraakerøy prestegjeld, hvis sogneprest tillægges:
   a) Samtlige inden sognet faldende prestelige indtægter og den Glemminge sognekald hittil tilliggende løse landskyld av 3 gaarder i Varteig sogn;
   b) et bidrag av Kraakerøy kommune paa 1400 kroner aarlig, som utbetales efterskudsvis hver maaned;
   c) et yderligere bidrag av kommunen paa 200 kroner aarlig, som fra den tid at regne, da prestebolig eller prestegaard anskaffes, regnes som erstatning for vedlikehold av boligen eller hus paa gaarden;
   d) den av Kongen med Stortingets samtykke fastsatte godtgjørelse av Oplysningsvæsenets Fond for avsavn av embedsgaard, stor 700 kroner om aaret.

II. Sognepresterne i Kraakerøy og i det tilbakeværende Glemminge prestegjeld blir at ansætte med forpligtelse — den første til at ta bolig paa et av Kristiania biskop godkjendt sted inden prestegjeldet, og sidstnævnte til at finde sig i

*) Bekjendtgj. 12 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 19, hvor tillægget er indtat.
**) Bekjendtgj. 12 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 19.
***) Bekjendtgj. 25 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 21, hvor reglerne er indtat.

11 mai. samtlige de bestemmelser, som maatte bli avgit om ansættelse av en prest til i prestegjeldet.

III. Kristiania biskop bemyndiges til at træffe de nødvendige midlertidige bestemmelser om gudstjenestens ordning i Glemminge prestegjeld, og om konfirmantforberedelsen og konfirmations avholdelse i prestegjeldene Glemminge og Kraakerøy.

IV. — — — —

11 mai. **Kongelig resolution,** hvorved bestemmes:

I. Fra 1 juli 1909 at regne skal der i Ullensaker prestegjeld under Øvre Romerike provsti i Kristiania stift ansættes en tredjeprest, der tillægges kr. 2200,00 i aarlig løn av sogneprestembedets indtægtsoverskud, at utrede med $^1/_4$ hvert kvartal.

II. Tredjepresten skal:

a) Ta bolig i nærheten av Furuset kapel paa et av Kristiania biskop godkjendt sted;

b) forrette gudstjeneste hver søn- og helligdag avvekslende med de andre prester i alle prestegjeldets kirker indtil videre efter Kristiania biskops nærmere bestemmelse;

c) utføre konfirmantforberedelsen og konfirmationen for Furusets kapeldistrikt;

d) én gang om uken reise til Jesseim og assistere sognepresten ved hans kontordag dersteds;

e) utføre alle paa hverdage faldende forretninger i Furusets kapel, som ikke sognepresten ønsker at overta.

III. Tredjeprestembedet kundgjøres med forpligtelse for den vordende embedsmand til eventuelt at utføre bibellæsninger i Mogreina skolehus og betjene et vordende kapel i Mogreina efter nærmere senere bestemmelse.

IV. Den originale kirkebok for Hovins annekssogn skal herefter føres av Ullensakers residerende kapellan.

11 mai. **Kongelig resolution,** hvorved det i henhold til lov om geistlige embedsmænds og kirkesangeres lønning av 14 juli 1897 § 32, 1ste led, bestemmes:

Fra 1 januar 1909 at regne blir de Stavanger domkirkes sognekald og Hetland residerende kapellani tilliggende uindløste jordavgifter og løs landskyld av eiendomme i Nerstrand prestegjeld under Ryfylke provsti i Kristianssands stift, tilsammen 797,5 kilogram byg og kr. 2,40 i penger at henlægge til Nerstrand sogneprestembede. Fra samme tid blir der av Stavanger domkirkes sognekalds ved indløsning av jordavgifter indkomne kapital at henlægge til Nerstrand sogneprestembede et beløp paa kr. 452,76.

11 mai. **Kongelig resolution,** hvorved den Aa kirke paahvilende avgift av kr. 1,60, som aarlig har været indbetalt

til vedkommende oppebørselsbetjent og av denne tat til indtægt i kontributions-regnskapene, tillates avløst ved indbetaling i statskassen av det 20-dobbelte av avgiftens aarlige beløp eller kr. 32,00. 11 mai.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes, at de ved kongelig resolution av 23 januar 1907 (jfr. kongelig resolution av 29 mai 1908) stadfæstede statuter for »Legat for Enslige Kvinder i Vikebygd« gives et tillæg. 11 mai.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes, 11 mai.

I. at der meddeles stadfæstelse paa det av proprietær Gerh. Bergh ved testament av 8 april 1905 oprettede »Hans Reinholdt Berghs Legat« samt paa de for dette legat den 16 juni 1908 utfærdigede statuter;

II. at forvaltningen av legatets midler i henhold til lov om overformynderiet i Kristiania m. v. av 25 februar 1899 § 8 (jfr. lov nr. 2 av 22 mai 1908) tillates henlagt under Kristiania overformynderi og inddrat under overformynderiets fællesforvaltning.

Kongelig resolution, hvorved der i henhold til lov om kirker og kirkegaarder av 3 august 1897 § 55 meddeles tilladelse til, at der for det paa gaarden Brække i Vanse prestegjelds hovedsogn under Lister provsti i Kristiansands stift til bruk for distriktet Vanse Vestbygd opførte kapel oprettes et særskilt kirketilsyn. 11 mai.

Kongelig resolution, hvorved det i henhold til lov om den Norske Enkekasse av 21 juni 1895 § 12 bestemmes, at til Enkekassen pantsatte bygninger kan tillates brandforsikret i private brandforsikringsselskaper, hvis økonomiske soliditet efter indstilling fra Enkekassens direktion godkjendes av vedkommende regjeringsdepartement og hvis planer (love) har faat eller faar kongelig approbation og indeholder: 11 mai.

a) At værdsættelse av de pantsatte eiendomme skal foregaa paa den maate, som i lov av 19 august 1845 er fastsat for den Almindelige Brandforsikringsindretnings vedkommende;

b) at omværdsættelse av eiendommene skal ske mindst hvert 12te aar (jfr. lov av 26 mai 1866 § 3);

c) at forsikringen likeoverfor Enkekassen som panthaver skal være i fuld kraft, uanset om præmien er betalt eller ikke, indtil bygningen er brandforsikret i den Almindelige Brandforsikringsindretning eller anden av Enkekassen godkjendt indretning eller indtil Enkekassens fordring er indfridd;

d) at aarsregnskap hvert aar skal tilstilles Enkekassen.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes: 11 mai.

1. At Vestre Totens tinglag i Toten, Vardal og Biri

11 mai. sorenskriveri, Kristians amt, fra den tid, som av amtmanden nærmere fastsættes, deles i 3 tinglag, nemlig: Vestre Toten, Kolbu og Eina, svarende til herrederne av samme navn;

2. at amtmanden bemyndiges til at bestemme tid, sted og dagantal for avholdelse av saktingene i de nye tinglag.

11 mai. **Kongelig resolution,** hvorved Manger herred, Søndre Bergenhus amt, fra den tid, som av amtmanden nærmere bestemmes, paa de av herredsstyret i møter den 21 oktober 1907 og 28 oktober 1908 vedtagne vilkaar, deles i to herreder, nemlig Manger herred, omfattende de nuværende Manger, Bø og Sæbø sogn, og Hjelmen herred, omfattende det nuværende Hjelmen sogn.

11 mai. **Kongelig resolution,** hvorved Stortingets beslutninger [1]) av 4 og 13 mars sidstleden angaaende oprettelse av en treaarig Statens Tandlægeskole samt angaaende lønsregulativ for endel tjenestemænd ved samme og bevilgning for budgetterminen 1 juli 1909 til 30 juni 1910 av indtægter og utgifter ved tandlægeskolen tages tilfølge.

11 mai. **Kongelig resolution,** hvorved det i henhold til § 1 i lov om karantænevæsenet av 12 juli 1848 bestemmes:

I. At en karantænekommission oprettes i Lødingen, Nordlands amt. — — — — — — — — — — — —

II. At en karantænekommission oprettes i Honningvaag, Finmarkens amt. — — — — — — — — — —

11 mai. **Kongelig resolution,** hvorved der i medhold av lov av 3 mai 1873 § 1, jfr. lovene av 3 mars 1860 § 1, 26 mai 1866 § 8, litr. G. og 31 mai 1890 § 6, indeholdende tillæg til og forandringer i lovgivningen om den Almindelige Brandforsikringsindretning for Bygninger fra 1 januar 1909 at regne og indtil videre tilstaaes de inden Vossevangens bygnings-

---

[1]) Se utgiftsbudgettet hovedpost VI, kap. 10 tit. 17, indtægtsbudgettet hovedpost VI, kap. 3 tit. 11, indst. S XXIV D. og indst. S nr. 68, St.tid. side 529—530 og 701—703.

Av beslutningen hitsættes:

Det av Norsk Tandlægeforening fremsatte tilbud om overdragelse til staten av dens tekniske instituts materiel og utstyr antages.

Statens Poliklinik for Tandsygdomme nedlægges.

Der bevilgedes følgende lønninger:

Læreren i tand- og mundkirurgi	kr. 2 400,00
Læreren i plombering	» 2 400,00
Læreren i protese og tandteknik	» 3 000,00
hver med alderstillæg efter 5 og 10 aars tjeneste, hver gang	» 200,00
Sekretær, kasserer og bokholder	» 1 000,00

med alderstillæg efter 3 og 6 aars tjeneste, hver gang kr. 100,00.

kommune beliggende og i indretningens kjøpstad-avdeling forsikrede bygninger en nedsættelse i brandkontingenten av 20 %, hvilken nedsættelse fra den tid, som det av Departementet for de Offentlige Arbeider bestemmes, forhøies til 26½ %, naar der er lagt dobbeltledning fra pumpestationen til Gudvangsveien og yderligere til 33 %, naar pumpeledningen blir sænket saaledes, at den uten nedstigning kan føres ind til bassængets bund. 11 mai.

Kongelig resolution, hvorved nedsættelsen i brandkontingenten av de i den Almindelige Brandforsikringsindretnings Kjøpstadavdeling forsikrede bygninger i Drammen i medhold av lovene av 3 mars 1860 § 1, 26 mai 1866 § 8, litr. G., og 31 mai 1890 § 6, jfr. lov av 3 mai 1873 § 2, fastsættes fra 1 juli 1909 og indtil videre til 38 %. 11 mai.

Kongelig resolution, hvorved den i kongelig resolution av 3 april 1895 fastsatte kostgodtgjørelse for skinnekontrolløren ved Statsbanerne under reiser og ophold i Sverige og Danmark forandres til kr. 15,00 pr. døgn. 11 mai.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Kristiania, hvorved meddeles, at der efter det ved lov av 15 august 1908 gjorte tillæg til landsskolelovens § 24 ikke er noget til hinder for, at der paaheftes en frivillig anskaffet lærerjord et laan til opdyrkning, paa saadan maate, at det paalægges den lærer, under hvis brukstid laanet optages, og alle senere brukere at forrente og avdra laanet. Et saadant laan kan imidlertid kun hosheftes jordveien med Kirkedepartementets samtykke, hvorved selvfølgelig vil bli at ta hensyn saavel til foranstaltningens gavnlighet som til, at ikke brukerne kommer til at utrede en større aarlig sum i renter og avdrag end efter forholdene rimelig. 13 mai.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Bergen i anledning av en sak, angaaende hvorvidt en lærer er forpligtet til at finde sig i, at en til hans post hittil hørende kreds fraskilles posten og tillægges en anden lærer, mens han til gjengjæld faar undervisningen i en anden kreds. Departementet er enig med direktøren i, at det i kundgjørelsen av lærerens post tagne forbehold om, »at til forandring av kredser« maa forstaaes som gjældende regulering av kredsene, men ikke en hel ombytning av kredser. Om end saaledes læreren efter departementets mening ikke er juridisk forpligtet til at finde sig i det av skolestyret besluttede ombytte av kredser, skulde man dog anse det heldig, om han frivillig vilde indgaa paa ordningen, som efter direktørens ut- 13 mai.

13 mai. talelse maa ansees i sig selv heldig. Departementet gaar herved ut fra, at læreren ikke lider noget tap i sine indtægter (jfr. departementets i Lovtidenden indtagne skrivelser av 30 juni 1905 og 25 mai 1908).

14 mai. **Skrivelse** fra Justisdepartementet til amtmanden i Nordre Bergenhus amt, hvorved bestemmes, at der fra Førde og Viksdalens jordmordistrikter i Nordre Bergenhus amt utskilles et nyt distrikt, Holsen jordmordistrikt, omfattende Holsen sogn av Førde herred.

Delingen træder i kraft fra den tid, særskilt jordmor ansættes i det nye distrikt.

21 mai. **Rundskrivelse** fra Justisdepartementet til amtmændene angaaende de forandringer, som ved mandtalsloven av 1 mai 1909 er gjort i den tidligere mandtalslov [1]).

Den 1 mai d. a. er der utfærdiget en lov, som er traadt i kraft straks, om forandringer i lov av 29 mars 1906 om mandtal og stortingsvalg. Ved forandringene er dels mandtalsloven av 1906 bragt i overensstemmelse med grundlovsbestemmelsen av 28 mai—8 juni 1907, hvorved tiden for stortingsvalgenes avslutning er forandret til utgangen av november og tiden for Stortingets sammentræden til første søgnedag efter den 10 januar (grundlovens §§ 54 og 68), — dels har formaalet været at indskrænke den overhaandtagende bruk av forfaldsanmeldelser og samtidig forebygge misligheter av den slags, som forfaldsanmeldelserne erfaringsmæssig hittil har git anledning til.

Av hensyn til de forestaaende stortingsvalg skal man nedenfor nærmere gjøre rede for de nye bestemmelser. Man finder først at burde henlede opmerksomheten paa følgende siden sidste valg utfærdigede grundlovsbestemmelser om forandring i grundlovens §§ 50 og 52 d:

Grundlovsbestemmelse av 14 juni—1 juli 1907, hvorved kvinder har erholdt statsborgerlig stemmeret paa samme betingelser, som for tiden gjælder for deres kommunale stemmeret, naar undtages, at der for kvinder i ladesteder med eget kommunestyre er forskjellig censusgrænse, nemlig 300 kroner for den statsborgerlige og 400 kroner for den kommunale stemmeret;

grundlovsbestemmelse av 22 juni—8 juli 1908, hvorved grundlovens bestemmelse om suspension av stemmeret paa grund av fattigunderstøttelse er bragt i overensstemmelse med de for den kommunale stemmeret fastsatte regler.

Departementet har ikke fundet at burde foreskrive nogen forandring i det skema for mandtallet, som er fastsat ved

[1]) Jfr. rundskr. av 7 juni d. a., indtat side 255.

dets rundskrivelse til mandtalsførerne av 1 mai 1900. Forteg- 21 mai.
nelserne over de stemmeberettigede blir saaledes at føre efter dette skema; i dets anmerkningsrubrik indtages oplysningene om den erlæggelse av skat, som kvinders stemmeret grundes paa, saaledes som det i Indredepartementets rundskrivelse av 10 juni 1901 er foreskrevet for førelsen av det kommunale mandtal. Som sammesteds tillatt for dette mandtal vil ogsaa det statsborgelige mandtal, hvor det findes hensigtsmæssig, kunne deles i to avdelinger, en for kvinder og en for mænd.

Forandringerne i mandtalsloven.

Idet bemerkes, at avtryk av mandtalsloven, saaledes som denne i sin helhet lyder efter den nye lov (med oversættelse til landsmaal), og av de paragraffer i grundloven, som skal læses op paa valgtingene, senere vil bli sendt om, skal man meddele følgende med hensyn til de foretagne forandringer, som er av realitetsbetydning:

1. Mandtallet (kap. 1).

Bestemmelsen i § 2 om, at den stemmeberettigede skal indføres i mandtallet for det valgsogn, hvori han er bosat paa en bestemt dag i valgaaret, er opretholdt ogsaa ved den nye lydelse av paragraffen, dog med den forandring — som følge av grundlovsbestemmelsen av 28 mai—8 juni 1907 — at dagen nu er 1 august istedenfor før 1 juni. Men forat der skal være adgang til i større utstrækning at avgi stemme i bostedets valgsogn, kan nu stemmeberettigede, som den 1 august eller senere flytter til et andet valgsogn, begjære sig indført i dette valgsogns mandtal.

Med hensyn til naar denne begjæring maa være fremsat for valgstyret m. v., henvises til det nye andet led av § 2. Som herav fremgaar, vil der ikke være adgang til saadan indførelse, naar valgting allerede er holdt paa det sted, hvorfra den stemmeberettigede er flyttet, eller det skal holdes saa snart, at valgstyret paa det fraflyttede sted ikke forinden kan bli meddelt underretning om indførelsen. At den stemmeberettigede ved en feil eller lignende er uteglemt av mandtallet paa det sted, han er fraflyttet, antages — overensstemmende med uttalelser under sakens behandling i Odelstinget — ikke at være til hinder for indførelse i mandtallet paa det tilflyttede sted.

I sammenhæng med det nye andet led i § 2 staar de forandringer, som er foretat i §§ 4, 5 og 7. Efter § 4 sidste punktum skal kundgjørelsen om utlæggelsen av mandtallet ogsaa gjøre rede for adgangen til at begjære sig indført efter § 2, andet led, og for, naar og hvor begjæringen herom senest maa være indgit. Om indførelse i mandtallet skal finde sted i henhold til de indkomne begjæringer, skal efter §

21 mai. 5 første punktum avgjøres av valgstyret ved kjendelse i det i § 7, første led, omhandlede møte. Dette gjælder ogsaa de ovennævnte begjæringer om indførelse efter § 2, andet led, selv om de maatte være indkommet til valgstyret før kundgjørelsen om mandtallets utlæggelse. Disse begjæringer kan saaledes ikke tages tilfølge av mandtalsføreren under hans utarbeidelse av utkast til mandtallet eller av mandtalsnævnden under dennes gjennemgaaelse av utkastet efter § 3. Herunder tages kun hensyn til bestemmelserne i § 2, første led. Paa den anden side kan indførelse i henhold til § 2, andet led, heller ikke besluttes efter det i § 7, første led, omhandlede møte. Om utslettelse av mandtallet paa grund av meddelelse fra et andet valgstyre om en persons indførelse i dettes mandtal i henhold til § 2, andet led, gjælder efter § 5 andet punktum likeledes som hovedregel, at avgjørelsen om utslettelse skal træffes av valgstyret ved kjendelse i det i § 7, første led, omhandlede møte. Men herfra er der gjort en undtagelse for det tilfælde, at meddelelsen først indløper efter det nævnte møte. I saa fald kan efter § 7, andet led, utslettelse foretages uten kjendelse, og altsaa uten at spørsmaalet forelægges det samlede valgstyre. Da de omhandlede meddelelser efter § 2, andet led, skal rettes til valgstyret, maa det ogsaa paahvile dette, og da særlig dets formand, at sørge for, at utslettelserne finder sted.

Med hensyn til de her omhandlede bestemmelser, finder man sluttelig at burde gjøre uttrykkelig opmerksom paa, at den stemmeberettigede, som i henhold til § 2, andet led, efter begjæring er blit indført i det tilflyttede valgsogns mandtal, derved har tapt retten til at avgi stemme i det fraflyttede valgsogn, selv om utslettelse av dettes mandtal skulde være forsømt eller ikke har kunnet finde sted, fordi meddelelsen fra valgstyret i det tilflyttede valgsogn er kommet for sent frem.

Vedkommende mandtalsnævndens sammensætning merkes den forandring i § 3, andet led, at ordet »mænd« dels er utelatt og dels ombyttet med ordet »personer« for at fastslaa adgangen til at vælge kvinder til medlemmer av mandtalsnævnden.

2. *Valget (kap. 2).*

a. Tid og sted for valgtinget m. v.

Tiden for avholdelsen av valgtingene er sat til en dag i oktober maaned (nu i første led av § 9). I § 10 — til hvis første led nu forøvrig er overflyttet det tidligere femte led i § 9 om valglokalerne — er foretat en væsentlig utvidelse av den tidligere bestemmelse om stemmegivning paa flere steder i valgsognet. Den almindelige bestemmelse herom er nu formet saaledes, at deling av stemmegivningen i de foreskrevne tilfælde

bør fastsættes, mens efter den tidligere uttryksmaate valgstyret bare hadde adgang til at træffe bestemmelse derom, likesom bestemmelsen om, at delingen maatte findes »paakrævet« til lettelse for vælgerne, er forandret derhen, at det er nok, at den ansees ønskelig. Men hertil er endvidere kommet en bestemmelse om, at valgting paa landet skal ihvertfald holdes i hvert kirkesogn, naar valgsognet bestaar av flere saadanne sogn. 21 mai.

Forat adgangen til stemmegivning paa flere steder skal kunne gjennemføres i sin fulde utstrækning, er ved en forandring i § 13 bestemt, at ogsaa andre stemmeberettigede end kommunerepræsentanter skal kunne vælges til medlemmer av de særskilte valgstyrer. Gjennem ombytning av ordet »mænd« i § 13, første led, med »medlemmer« er fastslaat adgangen til ogsaa at vælge kvinder ind i valgstyret. Endelig er kravet paa, at der i hvert særskilt valgstyre skal være mindst ett medlem av det sedvanlige valgstyre, lempet saaledes, at det ene medlem ogsaa kan tages av kommunens repræsentantskap.

I § 36 er for at avskjære tvil om forstaaelsen av »indtil stemmegivningen er tilendebragt» ordet »tilendebragt« ombyttet med »avlyst«.

§ 38 er bragt i overensstemmelse med den nugjældende § 54 i grundloven.

b. Reglerne om stemmegivning ved forfald.

Det tidligere andet led i § 18 er sløifet, og den fornødne bestemmelse om behandlingen av forfaldsanmeldelser fra personer, som ved valgstyrets kjendelse (§ 5, jfr. § 7) er negtet stemmeret, er i steden indtat i § 27, tredje led.

De vigtigste forandringer, som er gjort ved den nye lov, er de i §§ 21—28 foretagne, om hvorledes der skal stemmes ved forfald, og om hvad der er at anse som lovlig forfald. Idet valgstyrene anmodes om i det hele nøie at merke sig disse bestemmelser, skal man særlig fremhæve følgende som det væsentlige indhold derav:

Vælgeren skal personlig, i enrum og uset, lægge sin stemmeseddel i en konvolut og klæbe denne sammen. Efter det nye andet led av § 21 skal han derefter i overvær av to vidnedygtige personer, av hvilke mindst én skal være over 21 aar, egenhændig underskrive en paategning paa den tilklæbede stemmeseddelkonvolut om, at den indeholder hans stemmeseddel. I overvær av de samme to vidner underskriver han ogsaa følgebrevet til valgstyret. I følgebrevet skal efter paragraffens nuværende lydelse gjøres nøie rede for de omstændigheter, som begrunder forfaldet. Denne redegjørelse maa være saa indgaaende, at valgstyret derav kan bedømme, om vælgeren er i noget av de tilfælde, som opregnes i

21 mai. § 24, og paa grund derav ikke kan møte personlig paa valgtinget.

Efter den nye avfatning av paragraffen er der nu ikke under nogen omstændighet — hverken i tilfælde av sygdom, legemsfeil eller anden hindring — adgang for en stemmeberettiget til at benytte nogen anden til at lægge stemmeseddelen ind i den konvolut, som er bestemt til denne seddel, eller til at klæbe konvolutten sammen. Derimot er bibeholdt adgangen for dem, som er ute av stand til at skrive egenhændig, til at skrive med paaholden pen. De ovennævnte to vidner skal derefter egenhændig underskrive paategningen paa stemmeseddelkonvolutten til vitterlighet og en bevidnelse paa følgebrevet om, at vælgeren ved fuld sans og samling, i vidnernes paasyn, paa tid og sted som i brevet nævnt, egenhændig har skrevet sit navn baade under paategningen paa konvolutten og under følgebrevet og vedkjendt sig dettes indhold; — hvis vælgeren ikke har underskrevet egenhændig, skal bevidnelsen indeholde oplysning om grunden hertil (§ 21, nr. 3).

At den angivne forfaldsgrund er rigtig maa bevises, se herom § 21, nr. 4, hvorefter følgebrevet skal være paategnet eller ledsaget av en datert og egenhændig underskrevet bevidnelse fra en eller flere troværdige personer, om rigtigheten av de omstændigheter, som er anført til begrundelse av forfaldet, eller ledsaget av andre bevis herfor.

Som regel bør ogsaa denne bevidnelse underskrives av to vidner, men et ubetinget krav herpaa er ikke opstillet; navnlig vil ofte en bevidnelse fra en læge om sygdom eller fra en offentlig tjenestemand om forhold vedkommende tjenesten kunne ansees tilstrækkelig. Det vil i det hele bero paa valgstyrets skjøn, om bevidnelsen kan ansees troværdig. Der er intet til hinder for, at de samme vidner, som har avgit den i § 21, nr. 3 omhandlede bevidnelse, ogsaa bevidner forfaldets rigtighet, naar de har det nødvendige kjendskap hertil. Isaafald kan de to bevidnelser gives i en og samme paategning, som maa være datert.

Tilslut har vælgeren som før at lægge følgebrevet og stemmeseddelkonvolutten og i tilfælde andre bilag i et fælles omslag, som han lukker, adresserer til valgstyret og forsyner med paaskrift om, at det indeholder stemmeseddel og forfaldsanmeldelse (§ 21, nr. 5).

Departementet har trodd saavidt utførlig at burde peke paa disse bestemmelser, da forskriftene er ment at skulle være ufravigelige og saaledes til punkt og prikke maa befølges, hvis ikke stemmeseddelen skal bli forkastet. Dog er forskriften i § 21, nr. 5 om, at det fælles omslag skal ha paaskrift om, at det indeholder stemmeseddel og forfaldsanmeldelse, kun en ordensforskrift; se § 25, andet led.

Av hvad foran er nævnt, fæster man særlig opmerksomheten paa bestemmelserne om vidnerne, om stemmeseddelkonvoluttens paategning av vælgeren selv og vidnerne, om at forfaldsgrunden skal være legitimert, hvad der gjælder uanset valgstyrets kjendskap til forholdet, — dernæst om, at der nøie skal gjøres rede for forfaldet saaledes som ovenfor forklaret. 21 mai.

I § 22 er tredje punktum forandret av hensyn til bestemmelsen i § 21 om paategning paa stemmeseddelkonvolutterne. Ved § 23 er fristen for indgivelse av forfaldsanmeldelser fra indenriksværende — før 3 maaneder — forkortet, idet saadanne stemmesedler nu først kan indsendes fra og med dagen efter klagefristens utløp, altsaa fra og med den 13de dag før valget (jfr. § 6).

Mandtalslovens § 24 indeholder efter sin nye lydelse bestemmelser om, hvad der skal ansees som forfald. Ved disse bestemmelser er grænserne for, hvad der skal kunne betragtes som lovlig forfald, nærmere optrukket, og som følge herav vil antagelse og forkastelse av forfald efter et mere eller mindre vilkaarlig skjøn herefter være utelukket.

Ved utformningen av denne lovbestemmelse har det — som anført i den til grund for den nye lov liggende Ot. prp. nr. 7 for 1909 — været hovedsynspunktet, »at forfaldsgrunde, som kan likestilles med de i grundlovens § 60, første led, uttrykkelig nævnte, bør medtages i loven, og at paa den anden side ingen forfaldsgrund er tilstrækkelig til at begrunde lovlig forfald, medmindre den har til følge, at vælgeren ikke kan møte paa valgtinget.« Som det sees av avfatningen av § 24, er dette ogsaa uttrykkelig uttalt for begge de grupper — a og b —, hvorunder i tilslutning til grundlovens eksempler er samlet de omstændigheter, som kan komme i betragtning som forfaldsgrunde. Som i propositionen videre anført kan »lovlig forfald saaledes ikke i noget tilfælde anerkjendes, hvis vælgeren trods den paaberopte forfaldsgrund, vilde kunne møte, naar han eller hun paatar sig de anstrengelser og de opofrelser, som under hensyntagen til personlige, stedlige og andre forhold maa kræves av den, som vil utøve stemmeret. Det maa herved i anvendelsen stadig haves for øie, at stemmeretten for den, som vil utøve den, er forbundet med en pligt til personlig møte, og at den vælger, som ikke vil finde sig i de ulemper og de tap, som dette under almindelige omstændigheter medfører, heller ikke bør ha adgang til at stemme. Tar man eksempelvis for sig forfaldsgrunden »nødvendig tilsyn med smaa barn«, saa er denne ikke tilstrækkelig, hvis vælgeren uten uforholdsmæssig vanskelighet eller omkostning kan faa tilsynet utført av en anden under sit

21 mai. fravær, og saaledes heller ikke, hvis mand og kone kan skiftes til at utføre tilsynet.« Særlig er det antat, at der efter de i §§ 10 og 13 indførte forandringer — hvorved der er git større adgang til at avgi stemme paa flere steder, — bør stilles betydelig strengere krav til vælgerne end hittil sedvanlig.

Til nærmere veiledning hitsætter man videre av propositionen:

»De enkelte under gruppe a opførte forfaldsgrunde trænger antagelig ingen særlig forklaring. Under b har man fundet det nødvendig at benytte en mere almindelig uttryksmaate, idet en kasuistisk opregning paa grund av forholdenes mangeartethet nødvendigvis vilde bli utilfredsstillende. Ved siden av »militær tjeneste« nævnes først »vigtige og uopsættelige pligter av anden art«. Herunder indgaar saavel private som offentlige pligter, men i alle tilfælde er det nødvendig, at der foreligger en utvilsom pligt, og at denne er baade vigtig og uopsættelig.

Ved bedømmelsen herav forutsætter man, at der vises den fornødne strenghet. Særlig finder man at burde fremhæve, at bestemmelsen i § 34 om ret til arbeidshvile paa valgdagen viser, at arbeidsgivere maa finde sig i det tap, som vil være forbundet med, at deres underordnede tar sig fri paa valgdagen. Dog vil, hvis særlige omstændigheter bevirker, at et arbeides forsømmelse eller opsættelse vilde medføre et væsentlig, ekstraordinært tap for arbeidsgiveren, pligten til at utføre arbeidet kunne erkjendes at være saa vigtig og uopsættelig, at den bør begrunde lovlig forfald for den underordnede. Dette vil f. eks. gjælde, hvis en naturbegivenhet indtræffer paa en saadan tid, at bedriften eller anlægget vilde utsættes for at ødelægges eller lide betydelig skade, hvis vedkommende arbeider skulde forlate arbeidsstedet for at møte ved valgtinget. Det samme vil gjælde, hvis et arbeides utførelse uten ophold er nødvendig av almene hensyn, f. eks. for at hindre at samfærdselsmidler, som staar til almindelig avbenyttelse, stanses i sin virksomhet.

Endelig har man som forfaldsgrund opført »forretninger, hvis tilsidesættelser vilde paaføre vælgeren væsentlig velfærdstap«. Om en forretning er av saadan betydning for vælgeren, maa bedømmes under hensyntagen saavel til forretningens egen art og det sted, hvor den utføres, som til vælgerens stilling og forhold i det hele. Arbeide, som i og for sig ikke vilde kunne begrunde lovlig forfald, vil saaledes kunne være tilstrækkelig dertil, naar det utføres saa langt borte fra valgsognet, at vælgeren for at møte frem maatte forsømme arbeidet i uforholdsmæssig lang tid og derigjennem vilde paaføres et væsentlig velfærdstap.

Opregningen av forfaldsgrundene er ment at skulle være uttømmende. Det vil saaledes forstaaes, at fravær fra valg-

sognet kun medfører lovlig forfald, naar det er bevir- 21 mai.
ket ved nogen av de omstændigheter, som opregnes under a og b, og vælgeren paa grund derav ikke kan møte. I og for sig er fraværet ingen forfaldsgrund, og en fornøielsesreise, en feriereise eller en jagtreise vil saaledes likesaalitt som en rekreationsreise, der ikke har sin grund i virkelig sygdom, kunne medføre lovlig forfald«.

Stortingets konstitutionskomite har i sin indstilling om propositionen (Indst. O. I for 1909) sluttet sig til de anførte uttalelser av propositionen og henstillet til departementet i sin henvendelse til valgmyndighetene at præcisere saa sterkt som mulig, at ingen forfaldsgrund er nok til at begrunde lovlig forfald, medmindre den har til følge, at vælgeren ikke kan møte paa valgting, og særlig at ikke den blotte tilstedeværelse av en av de til litr. a nævnte omstændigheter i og for sig begrunder lovlig forfald, men først naar de bevirker, at vedkommende er hindret fra at møte personlig. Idet komiteen forøvrig er enig i, at saavel private som offentlige pligter indgaar under »vigtige og uopsættelige pligter av anden art«, antar den, at med private pligter ikke bare kan menes pligter, som man juridisk og kontraktmæssig er bundet til, men ogsaa pligter av mere ideel natur; eksempelvis nævnes en stemmeberettiget persons tilstedeværelse ved en nærpaarørendes dødsleie eller begravelse, o. l. Likeoverfor dette sidste maa dog departementet tilraade valgstyrene forsigtighet, idet fravær paa grund av saadanne begivenheter bare i ganske særegne tilfælde synes at kunne ansees som lovlig forfald.

Ved en tilføielse til § 27 er det som følge av budet i § 21 om paategning paa stemmeseddelkonvolutten paabudt, at ogsaa de aapnede stemmeseddelkonvolutter skal opbevares sammen med vedkommende forfaldsanmeldelser. Idet man med hensyn til denne paragraf iøvrig henviser til § 18, skal man tilføie, at det i propositionen er bemerket, at det vil være det forsigtigste for valgstyret at forkaste de forfaldsanmeldelser, om hvis antagelse der av formelle eller reelle grunde er tvil, da man derved lettere undgaar omvalg. Finder Stortinget, at forfaldsanmeldelserne bør godkjendes, vil nemlig optælling av de dermed fulgte stemmesedler kunne foretages bakefter.

Ændringen i § 28, andet led, er foranlediget ved bestemmelsen i § 21 om paategning paa stemmeseddelkonvolutten.

Av hensyn til de nye bestemmelser i mandtalslovens § 21 har departementet utarbeidet et skema for forfaldsanmeldelser i to alternativer fra de inden riket værende vælgere,

21 mai. hvilket træder istedenfor det skema, som sendtes om med departementets rundskrivelse av 31 mai 1906. Avtryk av det nye skema vedlægges og bedes tilstillet mandtalsførerne og valgstyrene, likesom de politiske organisationer forutsættes gjort bekjendt med skemaet gjennem mandtalsførerne. Avtrykkene er ikke tænkt at skulle tjene som blanketter til utfylding, men alene til veiledning ved istandbringelsen av forfaldsanmeldelserne.

Det hittil benyttede skema for boken over indkomne forfaldsanmeldelser blir fremdeles at benytte, jfr. ovennævnte rundskrivelses tredje led.

Den med departementets rundskrivelse av 27 juli 1906 omsendte formular for protokollation ved valgtingene er forutsat fremdeles at skulle tjene som veiledning ved denne protokollation. Paa det sted av forhandlingene, hvor formanden siger fra om de forandringer, som av valgstyret er gjort i mandtallet i det i § 7 (jfr. § 5) omhandlede møte, bør paa grund av tilføielsen av det nye andet led i § 7 tillike gjøres bemerkning om utslettelser av mandtallet i henhold til meddelelser, indløpne efter avholdelsen av det nævnte møte (jfr. § 2, andet led); — de dertil hørende dokumenter blir samtidig at fremlægge.

Ogsaa den med samme rundskrivelse omsendte form for stortingsmænds og varamænds fuldmagter blir fremdeles at benytte (— med den forandring, som følger av de nye bestemmelser om tiden for valgtingene og om kvinders valgbarhet).

I fuldmagterne skal — som det sees — anføres ikke bare antallet av de i de forskjellige valgsogn godkjendte stemmer, men ogsaa antallet av avgivne stemmer. Da det i mandtalslovens § 33, andet led, omhandlede dokument, som fra valgstyrene skal sendes amtmanden, tør forutsættes ikke altid at ville indeholde oplysning om antallet av avgivne stemmer, hvorom der heller ikke er foreskrevet noget i loven, har man trodd at burde henlede valgstyrenes opmerksomhet paa dette punkt, forat den fornødne opgave kan bli meddelt i dokumentet.

Forøvrig henvises angaaende hvad der blir at iagtta i anledning av valgene til departementets rundskrivelse av 2 april 1906.

Skema til forfaldsanmeldelse fra indenriksværende vælgere.

(Lov om mandtal og stortingsvalg av 29 mars 1906, jfr. lov av 1 mai 1909 §§ 21—24).

Alternativ a: For vælgere, som underskriver egenhændig.

Til valgstyret for.....valgsogn,

(Sted:).....

Undertegnede (stilling og fuldt navn:).....

.....fremsender herved i vedlagte sammen

klæbede konvolut, som er paategnet av mig og vitterlighetsvidner, 21 mai.
min stemmeseddel til det forestaaende stortingsvalg for ovennævnte valgsogn. [1]

Jeg kan ikke møte personlig paa valgtinget og skal til begrundelse herav oplyse følgende: [2] .....

.....

.....

.....

.....

Min adresse den 1 august d. a. var[3] .....

.....

.....

Jeg erklærer paa ære og samvittighet, at jeg selv frivillig, i enrum og uset, har lagt stemmeseddelen ind i den konvolut, som jeg sender den i, og selv har klæbet konvolutten sammen.

(Sted:)....., den (datum:).....

(Vælgerens underskrift:).....

Undertegnede bevidner, at (vælgerens stilling og fulde navn:) ..... ved fuld sans og samling, i vort paasyn, paa tid og sted, som i ovenstaaende følgebrev anført, egenhændig har skrevet sit navn baade under paategningen paa stemmeseddelkonvolutten og under følgebrevet og vedkjendt sig dettes indhold.

---

[1]) Hvis vælgeren ønsker samtidig at avgi stemme til omvalg, tilføies her: »I en anden, likeledes sammenklæbet konvolut, som er paategnet av mig og vitterlighetsvidner, følger en stemmeseddel til benyttelse i tilfælde av omvalg for valgkredsen«. Videre maa da anvendes flertalsform, hvor der nedenfor i følgebrevet og i bevidnelsen tales om stemmeseddelen og konvolutten til denne.

[2]) For de omstændigheter, som begrunder forfaldet, maa der gjøres nøie rede. Ingen forfaldsgrund er tilstrækkelig til at begrunde lovlig forfald, medmindre den har til følge, at vælgeren ikke kan møte paa valgtinget. Redegjørelsen maa være saa uttømmende, at det av selve redegjørelsen kan sees, at vedkommende ikke kan møte ved valget. Er forfaldet ikke legitimert ved bevidnelse fra en eller flere troværdige personer, men ved andre bevis, maa dokumenterne ledsage følgebrevet. Avgir vælgeren stemme til omvalg (jfr. note 1), maa redegjørelsen indeholde tilstrækkelige oplysninger til bedømmelse av forfaldets vedvaren.

[3]) Har vælgeren flyttet fra det valgsogn, hvor han (hun) er mandtalsført den 1 august, og har begjært sig indført i mandtallet for det valgsogn, hvortil han (hun) har flyttet, bør han (hun) tillike oplyse herom og om tidspunktet for flytningen og adresse i det tilflyttede valgsogn.

21 mai. (Egenhændig underskrift av to vidnedygtige personer, av hvilke mindst én skal være over 21 aar:)

.....

Undertegnede bevidner rigtigheten av de omstændigheter, som er anført til begrundelse av forfaldet.

(Sted:)....., den (datum:).....

(Egenhændig underskrift av en eller flere[1] troværdige personer:)

.....

Anm. Følgebrevet og konvolutten med stemmeseddel — eller konvuluttene med stemmesedler — lægger vælgeren i et fælles omslag. Dette lukker han, adresserer det til valgstyret i det valgsogn, hvor han (hun) skal stemme, og forsyner det med paaskrift om, at det indeholder stemmeseddel og forfaldsanmeldelse.

Indenriksværende vælgere har ikke adgang til at stemme paa partiliste.

Alternativ b: For vælgere, som ikke kan underskrive egenhændig.

Til valgstyret for.....valgsogn,

(Sted:).....

Undertegnede (stilling og fuldt navn:).....

.....fremsender herved i vedlagte sammenklæbede konvolut, som er paategnet av mig og vitterlighetsvidner, min stemmeseddel til det forestaaende stortingsvalg for ovennævnte valgsogn.[2]

---

[1]) Som regel bør ogsaa denne bevidnelse underskrives av to vidner, men et ubetinget krav herpaa er ikke opstillet; navnlig vil ofte en bevidnelse fra en læge om sygdom eller fra en offentlig tjenestemand om forhold vedkommende tjenesten kunne ansees tilstrækkelig. Der er intet til hinder for, at de samme vidner, som har avgit bevidnelsen om vælgerens underskrift, ogsaa bevidner forfaldets rigtighet, naar de har det nødvendige kjendskap hertil. Isaafald kan de to bevidnelser gives i én og samme paategning, som maa være datert.

[2]) Hvis vælgeren ønsker samtidig at avgi stemme til omvalg, tilføies her: »I en anden, likeledes sammenklæbet konvolut, som er paategnet av mig og vitterlighetsvidner, følger en stemmeseddel til benyttelse i tilfælde av omvalg for valgkredsen«. Videre maa da anvendes flertalsform, hvor der nedenfor i følgebrevet og i bevidnelsen tales om stemmeseddelen og konvolutten til denne.

Jeg kan ikke møte personlig paa valgtinget og skal til be- 21 mai.
grundelse herav oplyse følgende:[1] .....

.....

.....

.....

.....

Min adresse den 1 august d. a. var[2] .....

.....

.....

Jeg erklærer paa ære og samvittighet, at jeg selv frivillig, i enrum og uset, har lagt stemmeseddelen ind i den konvolut. som jeg sender den i, og selv har klæbet konvolutten sammen.

(Sted:)....., den (datum:).....

(Vælgerens underskrift:).....
med paaholden pen.

Undertegnede bevidner, at (vælgerens stilling og fulde navn:) ..... ved fuld sans og samling, i vort paasyn, paa tid og sted, som i ovenstaaende følgebrev anført, har skrevet sit navn — med paaholden pen — baade under paategningen paa stemmeseddelkonvolutten og under følgebrevet og vedkjendt sig dettes indhold. Grunden til, at vælgeren ikke har underskrevet egenhændig, er den, at .....

.....

(Egenhændig underskrift av to vidnedygtige personer, av hvilke mindst én skal være over 21 aar:)

.....

---

[1]) For de omstændigheter, som begrunder forfaldet, maa der gjøres nøie rede. Ingen forfaldsgrund er tilstrækkelig til at begrunde lovlig forfald, medmindre den har til følge, at vælgeren ikke kan møte paa valgtinget. Redegjørelsen maa være saa uttømmende, at det av selve redegjørelsen kan sees, at vedkommende ikke kan møte ved valget. Er forfaldet ikke legitimert ved bevidnelse fra en eller flere troværdige personer, men ved andre bevis, maa dokumenterne ledsage følgebrevet. Avgir vælgeren stemme til omvalg (jfr. note 1), maa redegjørelsen indeholde tilstrækkelige oplysninger til bedømmelse av forfaldets vedvaren.

[2]) Har vælgere flyttet fra det valgsogn, hvor han (hun) er mandtalsført den 1 august og har begjært sig indført i mandtallet for det valgsogn, hvortil han (hun) har flyttet, bør han (hun) tillike oplyse herom og om tidspunktet for flytningen og adresse i det tilflyttede valgsogn.

21 mai. Undertegnede bevidner rigtigheten av de omstændigheter, som er anført til begrundelse av forfaldet.

(Sted:)....., den (datum:).....

(Egenhændig underskrift av en eller flere[1] troværdige personer:)

.....

Anm. Følgebrevet og konvolutten med stemmeseddel — eller konvolutterne med stemmesedler — lægger vælgeren i et fælles omslag. Dette lukker han, adresserer det til valgstyret i det valgsogn, hvor han (hun) skal stemme, og forsyner det med paaskrift om, at det indeholder stemmedseddel og forfaldsanmeldelse.

Indenriksværende vælgere har ikke adgang til at stemme paa partiliste.

21 mai. **Skrivelse** fra Arbeidsdepartementet til amtmanden i Søndre Bergenhus amt angaaende spørsmaalet om, hvorvidt der er adgang for opsitterne paa en gaard i Sveen herred i Søndre Bergenhus amt til at ekspropriere grund til anlæg av en gaardsvei frem til den offentlige bygdevei ved en gaard i Skaare herred i Stavanger amt, samt angaaende spørsmaalet om berettigelsen for vedkommende opsittere i førstnævnte herred til at benytte nævnte bygdevei, der fra sidstnævnte gaard fører hen til Søndre Vaage.

Departementet bemerker i anledning av ekspropriationsspørsmaalet, at det med stiftamtmanden er enig i, at det i henhold til lov om tvungen avstaaelse av grund til gaardsveier paa landet m. v. av 27 juli 1896 maa antages at være adgang for opsitterne paa gaarden i Sveen til at ekspropriere fornøden grund til anlæg av gaardsvei frem til bygdeveien Halseide — Søndre Vaage, uanset at det herunder vil være nødvendig at erhverve grund ogsaa i et andet formandskapsdistrikt og amt. Departementet gaar herved ut fra, at de i lovens § 1 opstillede betingelser for saadan grunderhvervelse skjønnes at være tilstede.

Av sakens dokumenter fremgaar videre, at Skaare herredsstyre har besluttet kun at ville tillate vedkommende opsittere i Sveen herred at benytte bygdeveien Halseide — Søndre Vaage paa betingelse bl. a. av, at en del av omkostningerne ved veiens vedlikehold blir refundert Skaare herred.

---

[1]) Som regel bør ogsaa denne bevidnelse underskrives av to vidner, men et ubetinget krav herpaa er ikke opstillet; navnlig vil ofte en bevidnelse fra en læge om sygdom eller fra en offentlig tjenestemand om forhold vedkommende tjenesten kunne ansees tilstrækkelig. Der er intet til hinder for, at de samme vidner, som har avgit bevidnelsen om vælgerens underskrift, ogsaa bevidner forfaldets rigtighet, naar de har det nødvendige kjendskap hertil. Isaafald kan de to bevidnelser gives i én og samme paategning, som maa være datert.

Uten at indlate sig paa spørsmaalet om, hvorvidt det av Skaare herredsstyre saaledes fremsatte forlangende kan antages at være begrundet i rimelighetshensyn, fremholder departementet, at saalænge veien Halseide — Søndre Vaage er offentlig bygdevei, maa den staa aapen til almindelig avbenyttelse for alle og enhver, saaledes at der ikke er adgang for Skaare herredsstyre til at opstille særegne betingelser for veiens benyttelse av opsitterne i Sveen herred. 21 mai.

Kongelig resolution *), hvorved i henhold til lov til beskyttelse av barn mot bruk av tobak av 19 april 1899 meddeles stadfæstelse paa den av herredsstyret for Onsø herred, Smaalenenes amt, under 19 april 1909 fattede beslutning til vedtægt for bemeldte herred angaaende salg av tobak til barn m. v. 22 mai.

Kongelig resolution *), hvorved i henhold til lov til beskyttelse av barn mot bruk av tobak av 19 april 1899 meddeles stadfæstelse paa den av herredsstyret for Hammer herred, Søndre Bergenhus amt, under 27 april 1909 fattede beslutning til vedtægt for Salhus angaaende salg av tobak til barn m. v.: 22 mai.

Kongelig resolution **), hvorved meddeles approbation i henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 paa den av herredsstyret for Nore herred i Buskeruds amt under 10 mars 1909 fattede beslutning om forskrifter til forebyggelse av ondartede smitsomme sygdommes utbredelse. 22 mai.

Kongelig resolution **), hvorved meddeles approbation i henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 paa den av herredsstyret for Rissen herred i Søndre Trondhjems amt under 18 mars 1909 fattede beslutning om tillæg til de for herredet ved kongelig resolution av 28 december 1867 approberte sundhetsforskrifter. 22 mai.

Kongelig resolution ***), hvorved meddeles approbation i henhold til § 4 i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 paa den av Stavanger kommunestyre under 5 februar 1909 fattede beslutning om tillæg til § 18, første passus, i de ved kongelig resolutioner av 9 september 1897, 3 februar 1900 og 1 august 1903 approberte almindelige forskrifter med hensyn til sundhetsvæsenet inden kjøpstaden. 22 mai.

*) Bekjendtgj. 25 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 21, hvor vedtægten er indtat.

**) Bekjendtgj. 25 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 21, hvor forskriftene er indtat.

***) Bekjendtgj. 25 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 21, jfr. nr. 23, hvor det rettede tillæg er indtat.

22 mai. **Kongelig resolution** *), hvorved i henhold til § 15 i lov om tilsyn med pleiebarn m. v. av 29 april 1905 bestemmes, efter derom av Norderhovs herredsstyre indgit andragende, at nævnte lovs §§ 1—9 skal komme til anvendelse i Norderhovs herred i Buskeruds amt.

22 mai. **Kongelig resolution** *), hvorved

I. i henhold til § 3 i lov om forbud mot opførelse av trækbygninger i landets byer m. v. av 19 mai 1904 meddeles saadan dispensation fra nævnte lovs § 1 for kjøpstaden Fredrikshald, at der indtil videre tillates at opføre trækbygninger overensstemmende med lovens § 3, 2 i nedenstaaende av bystyret i møte den 15 februar 1909 vedtagne strøk.

II. — — — — —

Strøket er følgende:

Paa sydsiden:

1. Det ytterste strøk paa Sørhalden søndenfor en linje, trukket fra havnen til fjeldet, hvor der reguleres en gate av 12,5 m. bredde, merket A—B paa et fremlagt kart.
2. Strøket østenfor en linje, trukket fra Fæstningsfjeldet (C paa det fremlagte kart) gjennem undergangen under jernbanen, Sykehusgaten og Møllerbakken til elven (D paa kartet).

Paa nordsiden:

3. Strøket østenfor en linje, trukket fra et punkt (E paa kartet) ved elven til et punkt (F), hvor Porsnæsveien og Tistedalsgaten støter sammen, gjennem denne til Damstrædet og derfra gjennem dette til bygrænsen i ret linje (G).
4. Strøket nordenfor en linje trukket fra punkt G langs bygrænsen til pæl nr. 19, hvorfra ret linje over kirkegaarden til punkt H, hvorfra linjen trækkes til Dyrendalsstrædet og gjennem dette til Busterudgaten og derfra i ret linje over Geddes plads til grænsepæl nr. 9.
5. Bydelen Tistedalen.

22 mai. **Kongelig resolution** **), hvorved i medhold av § 6 i lov om vernskogens bevarelse og mot skogens ødelæggelse av 8 august 1908 meddeles approbation paa de av herredsstyret for Vestre Slidre herred, Kristians amt, i møter den 29 december 1908 og den 13 februar 1909 besluttede vedtægter

*) Bekjendtgj. 25 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 21.
**) Bekjendtgj. 25 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 21, hvor de approberte vedtægter er indtat.

mot skogens ødelæggelse inden herredet, — dog med nogen forandringer. 22 mai.

Kongelig resolution, hvorved der under generalkonsulatet i Batavia i Padang oprettes et ulønnet konsulat med distrikt omfattende guvernementet »Sumatras Westkust« og den vestre del av guvernementet Atjeh en Onderhoarigheden, deri indbefattet Oelee Lheue, Poeloe Bras og Poeloe Wé. 22 mai.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes: 22 mai.

1. Grænserydning og eftersyn av grænseløserne mellem Norge og Sverige i henhold til § 27 i 2 kodicil til grænsetraktaten av $\frac{21 \text{ septbr.}}{2 \text{ oktober}}$ 1751, jfr. kongelig resolution av 22 oktober 1845, skal, forsaavidt angaar grænsen langs med Kristiania, Hamar og Trondhjems stifter, iverksættes iaar.
2. — — — 3. — — — 4. — — —

Kongelig resolution, hvorved bestemmes: 22 mai.

I. At det tillates, at der til bruk for befolkningen i Lomundalens og Rindalskogens distrikter av Rindalens prestegjeld i Trondhjems stift opføres et kapel paa en dertil utset tomt av gaarden Furuhaug efter en av en bygmester utarbeidet plan under iagttagelse av de av statens bygningsinspektør i skrivelse av 11 mars 1909 gjorte bemerkninger ved samme. Derhos bemyndiges Trondhjems stiftsdirektion til at samtykke i mindre væsentlige ændringer i planen, om saadanne under arbeidets gang maatte vise sig ønskelig eller hensigtsmæssig;

II. at der til kapellet, som blir at benævne Øvre Rindalens kapel, henlægges en tredjedel av de hovedkirken nu tilliggende gudstjenester. Trondhjems biskop bemyndiges til at foreta den nærmere fordeling av gudstjenesterne mellem de to kirker under iagttagelse av, at førstedag av de 3 store høitider tillægges hovedkirken;

III. at Rindalens kommunestyres beslutning av 2 juli 1908 blandt andet om overtagelse av kapellets vedlikehold m. v. samt om utredelse av skyss- og nattehold til sognepresten paa hans reiser til kapellet, approberes i henhold til § 39 i lov om formandskaper paa landet av 14 januar 1837, forsaavidt kommunen derved paadrages utgifter for et længere tidsrum end 5 aar.

Kongelig resolution, hvorved det bl. a. tillates, at sognepresten i Sydvaranger prestegjeld i Tromsø stift, indtil 6 søndage aarlig efter Tromsø biskops nærmere bestem- 22 mai.

22 mai. melse avholder gudstjeneste med sakramentforvaltning i et dertil indrettet lokale i den skolebygning, som er opført i Bugønes, paa forskjellige, nærmere angivne betingelser.

22 mai. **Kongelig resolution**, hvorved bestemmes:

I. Fra 1 mai d. a. at regne skal den jordavgift og løse landskyld av gaarder i Hærlands og Trømborgs sogn, som hittil har været erlagt til sognepresten i Eidsbergs prestegjeld i Kristiania stift, henlægges til den residerende kapellan i prestegjeldet.

II. Fra samme tid av forhøies det sognepresten paahvilende lønsbidrag til den residerende kapellan fra kr. 480,00 til kr. 800,00 aarlig, som blir at utrede med kr. 200,00 hvert kvartal.

22 mai. **Kongelig resolution**, hvorved meddeles stadfæstelse paa det ved gaardbruker Gunder Amundsen Gjøvigens og hustru Sigrid Pedersdatters testament av 6 januar 1900 oprettede »Gunder A. Gjøvigen og hustrus Legat« til fremme av indremissionens virksomhet inden Eidsskogens hovedsogn og andensteds og paa de for dette legat den 19 mars 1909 utfærdigede statuter.

22 mai. **Kongelig resolution**, hvorved meddeles stadfæstelse paa det av skibsreder M. H. Bruusgaard og hans sønner Karl, Einar og Alexander Bruusgaard oprettede »Martin Henrik Bruusgaard og Barns Legat for værdige trængende Sjøfolk og deres Efterlatte« samt paa det for dette legat den 19 december 1908 utfærdigede statuter.

22 mai. **Kongelig resolution**, hvorved meddeles stadfæstelse paa det av avdøde Johanne Michelsens arvinger ved gavebrev av 1 september 1908 oprettede »Johanne Michelsens Legat« til bedste for værdige trængende i Aarstads sogn samt paa de for dette legat den 9 mars 1909 utfærdigede statuter.

22 mai. **Kongelig resolution**, hvorved meddeles stadfæstelse paa det ifølge mundtlig bestemmelse av nu avdøde Kari Eriksdatter Jordli paa hendes dødsleie den 11 juli 1906 oprettede legat til sykepleie i Rennebu og paa regler for dette legat, utfærdiget av Rennebu diakonissesaks bestyrelse den 14 januar 1909.

22 mai. **Kongelig resolution**, hvorved meddeles stadfæstelse paa det av Aas sparebank oprettede »Aas sparebanks femtiaars jubilæumsfond« samt paa de for denne stiftelse den 1 mars 1909 utfærdigede statuter.

22 mai. **Kongelig resolution**, hvorved der i henhold til lov om fattigvæsenet av 19 mai 1900 §§ 28 og 33 meddeles stad-

fæstelse paa en av vedkommende utvalg foreslaat plan for et sikkerhetsfond ved Salangens bergverk i Salangens herred, dog med nogen forandringer. 22 mai.

Kongelig resolution, hvorved der i henhold til lov om fattigvæsenet av 19 mai 1900 §§ 28 og 33 meddeles stadfæstelse paa den av vedkommende utvalg foreslaaede plan for et sikkerhetsfond ved A/S Røstvangen gruber i Tønsets (Kvikne) herred, dog med nogen forandringer. 22 mai.

Kongelig resolution, hvorved Vaagans herred, Nordlands amt, indtil videre fritages for at anskaffe den i lov om folkeskolen paa landet av 26 juni 1889 § 24 paabudte jordvei mot, at en av herredets lærere i fuldstændig post tilstaaes en aarlig avsavnsgodtgjørelse stor kr. 100,00. 22 mai.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes, at 22 mai.

1. Biri herred i Kristians amt paa de av herredsstyret i møter den 1 mars 1907 og 28 august 1908 vedtagne vilkaar deles i 2 herreder, Biri herred, omfattende gr.nr. 1 til og med gr.nr. 93, og Snertingdalens herred, omfattende gr.nr. 94 til og med gr.nr. 150,
2. Biri tinglag deles i to tinglag, Biri tinglag og Snertingdalens tinglag, svarende til de nye herreder av samme navn og
3. amtmanden i Kristians amt bemyndiges til at bestemme tid, sted og dagantal for tingene i de nye tinglag samt at det overlates til ham at bestemme tiden for delingens ikrafttræden.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes, at 22 mai.

1. Skudenes tinglag i Karmsunds sorenskriveri, Stavanger amt, fra den tid, som av amtmanden nærmere bestemmes, deles i to tinglag, nemlig Skudenes tinglag, omfattende Skudeneshavn ladested og Skudenes herred, og Aakre tinglag, omfattende Aakre herred;
2. amtmanden bemyndiges til at bestemme tid, sted og dagantal for avholdelse av saktingene i de nye tinglag.

Kongelig resolution, hvorved bl. a. bestemmes, at der til at føre det særlige tilsyn med Bratsbergs amtskommunes sindssykeasyl paa gaarden Faret i Solems herred, Bratsbergs amt, anordnes en kommission. 22 mai.

Kongelig resolution, hvorved Stortingets beslutning[1]) av 21 april 1909 angaaende indordning av vogn- og lampepudsere m. fl. under det ved driftsbanerne gjældende regulativ bestemmes tat tilfølge. 22 mai.

[1]) Se St. prp. nr. 1, hovedp. IX A. kap. 1. Indst. S XIII C. St.tid. side 1148—1176.

22 mai. **Kongelig resolution**, hvorved bestemmes,

I. at det av Sarpsborgs kommunestyre i møte den 23 februar 1909 vedtagne takstregulativ for benyttelsen av byens kommunale brygger i henhold til § 55 i lov om havne- og ringeværsenet m. v. av 10 juli 1894 stadfæstes som gjældende indtil videre;

II. at takstregulativet, i henhold til samme bestemmelse indtil videre fastsættes som gjældende for toldvæsenets brygge i Sannesund, forsaavidt denne av toldvæsenet stilles til avbenyttelse ogsaa for fartøier, som ifølge toldloven ikke er pligtig til at henlægge ved samme, dog saaledes at militære hospitalsfartøier i krigstid fritages for avgift.

22 mai. **Kongelig resolution**, hvorved det av Fredriksværns herredsstyre i møte den 6 april 1909 vedtagne takstregulativ for benyttelse av stedets kommunale brygger i henhold til § 55 i lov om havne- og ringeværsenet m. v. av 10 juli 1894 stadfæstes saaledes, at regulativet træder i kraft straks og blir gjældende indtil videre.

22 mai. **Kongelig resolution**, hvorved meddeles stadfæstelse paa de i generalforsamling den 27 februar 1909 vedtagne forandringer i de ved kongelig resolution av 28 mars 1908 approberte statuter for »Understøttelsesforeningen for norske Advokater og Sakførere og deres Efterlatte«.

22 mai. **Kongelig resolution**, hvorved meddeles stadfæstelse paa de av forstanderskapet for Tønsets sparebank i møte den 15 april 1909 vedtagne forandringer av §§ 6, 11, 13, 14, 18 og 21 i bankens ved resolution av 17 oktober 1890 m. fl. stadfæstede plan.

22 mai. **Kongelig resolution**, hvorved meddeles stadfæstelse paa den av vedkommende grundlæggere i møte den 6 mars 1909 vedtagne plan for en inden Halse herred oprettendes sparebank under navn av »Halse sparebank«.

24 mai. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Kristiania, hvorved meddeles, at der ikke fra skolelovens side antages at være noget til hinder for, at skolestyret i tilfælde bestemmer, at landsmaalet skal være hovedsprog i skolens 1ste avdeling, mens det almindelige bokmaal blir hovedsprog i skolens 2den avdeling.

24 mai. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til en sogneprest, hvorved meddeles, at de i straffeproceslovens § 66 givne bestemmelser om, naar en dommer skal vike sæte i retten, ikke er direkte anvendelig, naar der spørres om, hvorvidt vedkommende dommer eller et andet medlem av

vergeraadet bør fratræde ved en saks behandling i vergeraadet, men at de i nævnte § givne bestemmelser selvfølgelig vil kunne gi veiledning ogsaa ved bedømmelsen av dette spørsmaal. 24 mai.

Kongelig kundgjørelse*) om at øerne Terceira og Fayal av de Azoriske Øer og byen Adalia i Lilleasien ikke længer skal ansees pestsmittet. 28 mai.

Kongelig resolution**), hvorved meddeles stadfæstelse i henhold til lov av 22 mai 1875 angaaende adgang til at gi dramatiske og andre offentlige forestillinger m. v., paa den av herredsstyret for Sell herred, Kristians amt, under 19 september 1908 og 5 april 1909 fattede beslutning til vedtægt angaaende saadanne forestillinger m. v. 28 mai.

Kongelig resolution**), hvorved den av Rindalens herredsstyre, Romsdals amt, under 6 januar og 5 mai d. a. besluttede vedtægt angaaende lukningstid for utsalgssteder inden herredet stadfæstes i henhold til lov om lukningstid for utsalgssteder av 31 mai 1900 som gjældende indtil videre, dog med en forandring. 28 mai.

Kongelig resolution***), hvorved meddeles approbation i henhold til lov om bygningsvæsenet i Trondhjem av 11 juni 1906 § 108, jfr. lov av 19 mai 1904 § 3, som gjældende indtil videre paa Trondhjems bystyres beslutninger av 6 mai 1909 angaaende træbebyggelse samt angaaende forskrifter for villamæssig bebyggelse i visse strøk av nævnte by. 28 mai.

Efter de approberte beslutninger skal det være tillatt at opføre træbygninger overensstemmende med lov av 19 mai 1904 § 3, andet led, i følgende strøk av Trondhjems kjøpstad:

A. Det strøk, som begrænses av bygrænsen, den projekterte Olav Engelbrektsøns gate, Gamle Kongevei og den projekterte gate over gaarden Bakaunets grund.

B. Det strøk, som begrænses av Blæsevoldsbakken, Tyholdtveien og bygrænsen.

De approberte forskrifter for villamæssig bebyggelse i de ovennævnte strøk er overensstemmende med de ved den Norske Regjerings resolution av 16 november 1906 approberte forskrifter med følgende forandringer:

I. For det under A. omhandlede strøk forandres forskriftenes litr. B, sidste punktum, saaledes at det kommer til at lyde:

*) Bekjendtgj. 29 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 22, hvor kundgjørelsen er indtat.

**) Bekjendtgj. 29 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 22, hvor vedtægten er indtat.

***) Bekjendtgj. 29 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 22.

28 mai. »Disse bygninger maa kun indeholde én beboelsesleilighet og tillates opført med én trap.«

II. For det under B omhandlede strøk gives forskriftene følgende tillæg:

»1. Byggelinjen trækkes 5 m. tilbake fra de paa et fremlagt kart 1 : 500 viste reguleringslinjer.

2. Uthusbygninger uten ildsted kan opføres umiddelbart til nabogrænse, naar deres grundflate ikke overstiger 30 m.^{2} og takets største høide er 4 m.«

28 mai. **Kongelig resolution***), hvorved Stortingets beslutning[1]) av 26 mai d. a. angaaende toldtarifens anmerkning 1 under almindelig sirup og melasse befales tat tilfølge.

Beslutningen er saalydende:

»Toldtarifens anmerkning 1 under almindelig sirup og melasse skal herefter lyde:

De nærmere fordringer, en vare maa opfylde for at henføres til ovenstaaende litera, fastsættes av Finans- og Tolddepartementet, som ogsaa kan tillate toldfri indførsel av almindelig husholdningssirup, hvis sukkerindhold er 70 pct. eller mer.«

28 mai. **Kongelig resolution,** hvorved bestemmes, at saker vedkommende den Norske Enkekasse fra 1 juli d. a. utskilles fra Kirke- og Undervisningsdepartementet og henlægges til Finans- og Tolddepartementet.

28 mai. **Kongelig resolution,** hvorved bestemmes:

I. Reglement for de høiere almenskoler av 20 april 1897, 1ste avdeling, om elevers optagelse og avgang m. m., dets paragraffer 6—8, gives følgende ordlyd:

»§ 6. De skriftlige prøver til optagelse i en middelskoles 1ste klasse bedømmes av to lærere. Stedets folkeskoles bestyrelse gives adgang til at vælge den ene av disse blandt de lærere ved folkeskolen, som dertil maatte være villig.

Hvis folkeskolens bestyrelse ingen vælger, opnævnes samtlige lærere, som skal delta i de forskjellige prøver, av rektor (bestyrer). Dog kan undervisningsraadet tilforordne deltagere i prøvens avholdelse.

§ 7. Til optagelse i en fireaarig middelskoles 1ste klasse fordres i:

Religion: At eleven kan gjengi de vigtigste bibelske fortællinger og har erhvervet et fyldigere kjendskap til Jesu liv, samt at han har læst tekstordene i katekismens fem parter og Luthers forklaring til de to første parter.

Norsk: At eleven kan læse et let stykke av fortællende indhold tydelig og jevnt og med forstandig betoning og pausering, og at han kan gjøre rede for indholdet derav;

*) Bekjendtgj. 29 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 22.

[1]) Se St. prp. nr. 90, Tillæg 2 til indst. S XII. St.tid. side 1567—1572.

at han ved en skriftlig prøve (diktat og gjenfortælling) viser, at han kan skrive de almindeligst forekommende ord rigtig i lette forbindelser (uten direkte tale), og at han kortelig kan gjengi et oplæst stykke av ganske let fortællende indhold, alt utført med orden og tydelighet. Til diktaten anvendes et stykke av fortællende indhold paa 8—10 trykte linjer; dette læses først op én gang i sin helhet og dikteres derefter (skilletegnene dikteres ogsaa). Til skriftlig gjenfortælling anvendes en liten fortælling paa indtil 15 trykte linjer; denne fortælling læses op to ganger. 28 mai.

Av grammatik forutsættes lært saa meget, som naturlig hører med til en undervisning, der sætter sig et saadant maal. Man gaar saaledes ut fra, at eleven saavel under læsningen som under de skriftlige øvelser har erhvervet noget kjendskap til bruken av skilletegnene, at han kan bruke punktum og komma nogenlunde rigtig, at han kan paapeke hovedleddene i den enkelte sætning og kjender de vigtigste ordklasser.

Disse optagelsesfordringer gjælder enten bokmaalet eller landsmaalet, eftersom det ene eller det andet av dem er vedkommende middelskoles undervisningssprog.

Historie: Fortællinger av verdenshistorien, utførligere og mere sammenhængende av fædrelandshistorien.

Geografi: Det vigtigste av topografien, samt at være orientert paa kart og globus.

Naturkundskap: Kjendskap til et mindre utvalg av almindelige pattedyr og fugler av forskjellige grupper. Tilsvarende kjendskap til nogen almindelige planter.

Regning: Fortrolighet med talsystemet og med de sedvanlige mynt-, maal-, vegt-, tids- og tælle-enheter (ikke flate- og rumenheter). Sikkerhet i regningsartene med hele og decimale tal (ikke decimal multiplikator og divisor) og i de nærmest liggende anvendelser av disse. Færdighet i hovedregning med mindre tal og i lette dagligdagse anvendelser herav.

Skrivning: Øvelse i latinsk haandskrift.

Tegning: Nogen øvelse i at tegne simple retlinjede og krumlinjede figurer.

Haandgjerning:

a) For gutter: Nogen øvelse i træsløid.

b) For piker: At eleven har lært de sedvanlige forøvelser i

1) strikning: Oplægning og strikning av rette og vrange masker, anvendt til forfærdigelse av strømper (ogsaa hæl og taa);

2) søm: Forsting, attersting, faldesting, indre søm, kastesøm, knaphulsting og stopning.

§ 8. Optagelsesprøven til middelskolens 1ste klasse ordnes saaledes, at der først holdes skriftlig prøve i dik-

28 mai. tat, gjenfortælling og regning. De, som findes uantagelig i disse fag, kan ikke optages.

Derefter holdes mundtlig prøve i den utstrækning, som middelskolens bestyrer efter omstændighetene bestemmer.

Hvis der ved en offentlig eller kommunal statsunderstøttet middelskole er fler elever, som har bestaat optagelsesprøven, end skolen kan motta, avgjøres optagelsen væsentlig efter de skriftlige prøver i norsk og regning.«

II. Reglement for artium av 12 november 1902 med tillæg av 17 juni 1907, § 46, c, gives følgende ordlyd:

»c. At summen av karakterenes talværdier ikke er under 11 for 9 fag og 10 for 8 fag.«

III. Bestemmelsen under post II træder i kraft straks, men bestemmelserne under post I først ved optagelsesprøven i 1910, dog saaledes at der skal være adgang for de skoler, som maatte ønske det, at anvende de nye bestemmelser allerede ved indeværende aars optagelsesprøve.

28 mai. **Kongelig resolution,** hvorved der i henhold til lov om høiere almenskoler av 27 juli 1896 § 72 og lov av 14 september 1905 § 6 meddeles frøkenerne Sofie Lindstrøm og Johanne Giertsen som bestyrere av frk. Lindstrøms pikeskole i Bergen ret til — foreløbig for et tidsrum av 5 aar — at avholde middelskole-eksamen ved denne skole med samme virkning som offentlige skoler, paa nærmere fastsatte betingelser.

28 mai. **Kongelig resolution,** hvorved meddeles stadfæstelse paa det ved gaardbruker Lars S. Fossums testament av 23 april 1904 oprettede »Lars Fossums Legat« for værdige trængende personer inden Blaker sogn samt paa de for dette legat utfærdigede statuter.

28 mai. **Kongelig resolution,** hvorved meddeles stadfæstelse paa det ved enke Kjersti Olsdatter Løvseths testament av 31 mai 1905 oprettede »Lars Løvseths og Hustrus Legat« til bedste for uformuende ungdommer, hjemmehørende i Horg og paa de for dette legat av Horgs herredsstyre den 17 april 1909 vedtagne statuter.

28 mai. **Kongelig resolution,** hvorved meddeles stadfæstelse paa det ved Ole Christian Lands gavebrev av 5 august 1908 oprettede »Ole C. Lands Legat« til støtte for utdannelse av en ung gut eller pike av Bamle og paa de for dette legat utfærdigede statuter.

28 mai. **Kongelig resolution,** hvorved meddeles stadfæstelse paa »Kjøbmand E. Olsen Berg og hustru Mathilde født Fagerholdts Legat« til bedste for sjømandsmissionen, oprettet ved fru Mathilde Olsen Bergs testament av 11 juli 1905 og paa de for dette legat den 6 april 1909 utfærdigede statuter.

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæ- 28 mai.
stelse paa:

a. Det av enkefru Cecilie Krohn ved testament av 22 mai 1908 oprettede »Fru Cecilie Krohn, født Konows, Legat« til bedste for værdige kvinder, nærmest saadanne, som har set bedre dage.
b. Det under 3 oktober 1908 utarbeidede forslag til fundas for nævnte legat.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes: 28 mai.

1. Den gave, stor 20 000 kroner, som forhenværende oberst W. Due ved gavebrev av 11 januar 1909 har skjænket til oprettelse av en eventuel stiftelse, som skal bære navnet »Fru oberstinde Due, født Peyrons, Hjem for Lærerinder«, uten betaling stadfæstes som et legat under offentlig kontrol.
2. Dette legat blir at forvalte efter de i gavebrevet givne bestemmelser, og iøvrig efter de for offentlige stiftelser og legater til enhver tid gjældende regler med hensyn til kontrol og regnskapsrevision.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes: 28 mai

1. Selje herred i Nordre Bergenhus amt deles fra den tid, som av amtmanden bestemmes, paa de av herredsstyret i møter den 26 mars 1907 og 9 februar 1909 vedtagne vilkaar i 3 herreder: Selje herred, Nordre Vaagsø herred og Søndre Vaagsø herred, svarende henholdsvis til Hove, Nordre Vaagsø og Søndre Vaagsø sogne.
2. Hove sogn blir fra samme tid at benævne Selje sogn.

Kongelig resolution, hvorved grænsen mellem Bale- 28 mai.
strands og Leikangers herreder og prestegjeld i Nordre Bergenhus amt fastsættes overensstemmende med den paa et fremlagt av Norges Geografiske Opmaaling utgit rektangel-kartblad »Sogndal« avlagte grænselinje, der ved Sognefjorden begynder ved Kvinnefossen, følger elven opover Kvinnedalen, gaar derefter i nordøstlig retning mot Trodalseggen og videre i nordlig og nordøstlig retning, indtil den motstøter den for Sogndal prestegjeld og herred avlagte grænselinje.

Kongelig resolution, hvorved der tilstaaes stads- 28 mai.
fysikus i Bergen for i henhold til instruks av 21 mai 1878 § 7 at gi hjælpevaksinatørerne i stiftet og eleverne ved Bergens jordmorskole undervisning i vaksination en godtgjørelse av indtil videre kr. 120,00 aarlig, der blir at utrede av de til tilfældige utgifter ved medicinalvæsenet bevilgede midler.

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse 28 mai.
paa den av forstanderskapet for Vegaardsheiens sparebank i møte den 26 april 1909 vedtagne forandring av § 17 i bankens ved høieste resolution av 10 december 1903 stadfæstede plan.

28 april
28 mai

Overenskomst*)
angaaende utveksling av postanvisninger mellem det Norske Postvæsen og Postvæsenet i Transvaal.

Artikel I.

Mellem Norge og Transvaal skal der foregaa en regelmæssig utveksling av postanvisninger.

Det høieste beløp, for hvilket der i det ene av landene kan trækkes en postanvisning paa det andet land, skal være 40 £ sterling eller tilsvarende beløp, eller saadant høiere beløp, som senere maatte bli gjensidig fastsat.

Ingen anvisning skal lyde paa en brøkdel av en penny eller øre.

Hver anvisnings beløp skal uttrykkes i det lands metalmynt, hvor utbetalingen skal foregaa.

Artikel II.

Hvert postvæsen indgaar paa at stille til disposition for det andet postvæsen sin tjeneste som mellemled ved utveksling av anvisninger med andre land, hvormed det har direkte postanvisningsutveksling, samt paa stadig at underrette det andet om de land, med hensyn til hvilke det er istand til at gjøre tjeneste som mellemled.

Agreement
for the Exchange of Money Orders between the Norwegian Postal Administration and the Postal Administration of the Transvaal.

Article I.

Between Norway and the Transvaal there shall be a regular exchange of Money Orders.

The maximum amount for which a Money Order may be drawn in either country upon the other shall be £ 40 sterling, or its equivalent, or such higher amount as shall hereafter be mutually agreed upon.

No Money Order shall include a fractional part of a penny or øre.

The amount of each Money Order shall be expressed in money of metallic value of the country where payment is to be made.

Article II.

Each Postal Administration agrees to place at the disposal of the other its services as intermediary for the exchange of Money Orders with other countries having direct Money Order relations with it, and to notify to the other from time to time the countries for which it is prepared to act as intermediary.

*) avsluttet med hjemmel i kongelig resolution av 9 mars 1909.

28 april
28 mai

Artikel III.

Det staar hvert postvæsen frit for at fastsætte den kurs, efter hvilken penger, indbetalt i dets egen mynt for utstedelse av anvisninger, skal omsættes til betalingslandets mynt. Hvert postvæsen skal stadig meddele det andet den omsætningskurs, som er antat.

Artikel IV.

Anvisninger, utstedte i Norge paa Transvaal, eller i Transvaal paa Norge, skal med hensyn til utbetalingen være undergit de bestemmelser, som gjælder for utbetaling av anvisninger i det land, paa hvilket de er trukket.

De summer, som er opkrævet av begge postvæsener for utstedelse av anvisninger, paa hvis beløp der ikke er blit gjort krav av fordringshaveren inden den i de respektive lands lover fastsatte frist, skal endelig tilfalde det utstedende postvæsen.

Artikel V.

Anvisningernes beløp skal indbetales og utbetales i guld eller dettes lovlige tilsvarende værdi, under skyldig hensyntagen til de i hvert land gjældende bestemmelser.

Artikel VI.

Enhver anvisning og advis maa indeholde navnet paa den postanstalt, hvor betalingen er ment at skulle finde sted, og

Article III.

Each Administration shall be at liberty to fix the rate at which Money paid for the issue of Money Orders in its own currency shall be converted into Money of the paying country. Each Administration shall communicate to the other from time to time the rate of exchange adopted.

Article IV.

Money Orders issued by Norway on the Transvaal or by the Transvaal on Norway shall be subject as regards payment to the regulations which govern the payment of Money Orders in the Country on which drawn.

The sums collected by both Administrations for the issue of Money Orders of which the amount shall not have been claimed by the owner within the time prescribed by the laws of the respective countries shall definitely belong to the Issuing Administration.

Article V.

The amounts of Money Orders shall be paid in and paid out in gold or its legal equivalent, due regard being had to the regulations in force in each country.

Article VI.

Every Money Order and Advice must contain the name of the Office at which it is intended that payment shall be

28 april
28 mai

ingen anvisning skal utstedes, medmindre den, som fremsætter forlangende derom, opgir saavel avsenderens som adressatens fulde efternavn og i det mindste begyndelsesbokstavet til et fornavn tillikemed avsenderens og adressatens adresser, herfra dog undtat forretnings-firmaer eller kompanier, hvor de sedvanlige benævnelser vil være tilstrækkelige.

made, and no Order shall be issued unless the applicant furnish in full the surname and at least the initial of one Christian name both of the Remitter and the Payee, together with the addresses of the Remitter and Payee except in the case of business firms or companies when the usual designations will be sufficient.

Artikel VII.

Postvæsenet i Norge skal ha ret til at fastsætte gebyrsatserne for alle anvisninger, utstedte inden dets myndighetsomraade, og postvæsenet i Transvaal skal ha samme ret med hensyn til anvisninger, utstedte i Transvaal.

Hvert postvæsen skal meddele det andet de porto- eller gebyrsatser, som maatte bli fastsatte i henhold til nærværende overenskomst, disse satser skal altid erlægges forskudsvis av avsenderen og skal ikke tilbakebetales.

Skulde det nogensinde vise sig, at anvisninger benyttes av handlende eller andre personer i Norge eller Transvaal til fremsendelse av større pengesummer, skal postvæsenet i Norge eller i Transvaal, eftersom tilfældet maatte være, ha adgang til at forøke gebyret eller træffe saadanne særskilte bestemmelser, som maatte synes paakrævet.

Gebyret skal tilfalde det utstedende postvæsen, men post-

Article VII.

The Post Office of Norway shall have power to fix the rate of commission on all Money Orders issued within its jurisdiction and the Post Office of the Transvaal shall have the same power in regard to Money Orders issued in the Transvaal.

Each Office shall communicate to the other its tariff of charges or rates of commission which shall be established under the present Agreement, and these rates shall, in all cases, be payable in advance by the Remitter, and shall not be repayable.

Should it appear at any time that Money Orders are used by mercantile men, or other persons in Norway or in the Transvaal, for the transmission of large sums of money, the Postal Administration in Norway or in the Transvaal, as the case may be, shall have power to increase the commission or frame such special regulations as may seem requisite.

The commission shall belong to the Issuing Administration,

væsenet i Norge skal betale postvæsenet i Transvaal en halv procent (1/2 %) av summen av de i Norge utstedte og i Transvaal betalbare anvisninger, og postvæsenet i Transvaal skal erlægge en lignende betaling til det norske postvæsen for anvisninger, utstedte i Transvaal og betalbare i Norge.

For anvisninger, betalbare i andre land (artikel II) skal det gebyr, der tilkommer det som mellemled fungerende postvæsen utgjøre tre fjerdedels procent (3/4 %) av saadanne anvisningers totalsum.

Artikel VIII.

Tjenesten med postanvisningsutvekslingen mellem de to land skal foregaa udelukkende gjennem utvekslingskontorer. Paa Norges side skal utvekslingskontoret være Kristiania Omkarteringskontor og paa Transvaals side skal utvekslingskontoret være Johannesburg.

Artikel IX.

Anvisninger skal alene trækkes paa dertil bemyndigede postanstalter med anvisningstjeneste i de respektive land, og hvert postvæsen skal tilstille det andet en fortegnelse over disse postanstalter og skal stadig meddele enhver tilføielse eller rettelse i denne fortegnelse.

but the Post Office of Norway shall pay to the Post Office of the Transvaal one half of one per cent (1/2 per cent) on the amount of Money Orders issued in Norway and payable in the Transvaal, and the Post Office of the Transvaal shall make a like payment to the Norwegian Post Office for Money Orders issued in the Transvaal and payable in Norway. 28 april 28 mai

For Money Orders payable in other countries (Article II) the commission due to the Post Office acting as intermediary shall be three quarters of one per cent (3/4 per cent) on the total amount of such Orders.

Article VIII.

The service of the Money Order system between the two countries shall be performed exclusively by the agency of Offices of Exchange. On the part of Norway the Office of Exchange shall be Kristiania and on the part of the Transvaal the Office of Exchange shall be Johannesburg.

Article IX.

Orders shall be drawn only upon the authorised Money Order Offices of the respective Countries, and each Administration shall furnish to the other a list of such Offices, and shall from time to time notify any addition to or change in such list.

28 april
28 mai

Artikel X.

Advisering av de for postanvisninger indbetalte beløp skal foregaa mellem de to postvæsener ved hjælp av lister, lik vedføiede skema A, som de hertil paa hver side utpekte utvekslingksontorer skal utfærdige og tilstille hinanden.

Fremsendelsen av anvisninger mellem de postanstalter, hvor de er utstedte eller betalbare, og det til samme postvæsen hørende utvekslingskontor skal foregaa overensstemmende med vedkommende postvæsens indenrikske forskrifter.

Listerne skal avsendes saa ofte, som der finder utveksling av post sted mellem vedkommende utvekslingskontorer; de skal sendes som rekommandert tjenestesak.

Indførslerne i listerne skal gjøres overensstemmende med angivelsen i overskriften i skema A's rubriker.

Anvisninger, bestemte for andre land (art. II), skal indføres særskilt sidst i hver liste.

En gjenpart av hver liste skal avsendes med næst paafølgende post; gjenparten betegnes som saadan og undertegnes og stemples av vedkommende funktionær paa samme maate som det originale eksemplar.

Artikel XI.

Hver liste skal bære et løpenummer, som skal begynde med nr. 1 for den første liste, som sendes i januar maaned hvert

Article X.

The Advising of sums paid in for Money Orders is to be effected between the two Administrations by means of Lists, similar to form »A« annexed, which the Offices of Exchange appointed for the purpose on each side are to prepare and to forward to one another.

The transmission of the Money Orders between the Offices where they are issued or payable and the Office of Exchange belonging to the same Administration is to be regulated by the internal regulations of such Administration.

The lists shall be despatched as often as an exchange of mails takes place between the reciprocal Offices of Exchange and are to be officially registered.

The entries in the lists are to be made in accordance with the indications in the headings of the columns of form »A«.

The orders intended for other countries (Art. II) are to be entered separately at the end of each list.

A duplicate copy of each list is to be despatched by the next succeeding mail, the duplicate being marked as such and signed and stamped by the entering officer in the same way as the original copy.

Article XI.

Each list shall bear a serial number which shall begin with number 1 for the first list forwarded in the month of Janu-

aar, og skal fortsætte regelmæssig til den i december avsendte sidste liste.

Anvisningerne skal ogsaa betegnes i listerne med et fortløpende nr., som benævnes internationalt, og begynder med nr. 1 for den første anvisning, som anføres i listerne for hver maaned.

For de anvisningsbeløp, som findes at være rigtig anført i listerne, skal indenrikske anvisninger straks utfærdiges til fordel for de personer, som er berettiget til at motta beløpene.

Artikel XII.

Listerne skal omhyggelig gjennemgaas av det utvekslingskontor, som de er sendt til, og hvis de indeholder likefremme feil, som med engang kan berigtiges, skal disse rettes.

Hvis listerne indeholder andre uregelmæssigheter, skal det mottagende utvekslingskontor anmode det oversendende utvekslingskontor om de fornødne forklaringer, hvilke skal gives uopholdelig. Indtil der mottages svar, skal imidlertid enhver yderligere forføining stilles i bero med hensyn til de anvisninger, i forbindelse med hvilke der er blit opdaget feil.

Artikel XIII.

Anvisninger, som utveksles mellem Norge og Transvaal, skal være gyldige i 12 kalendermaaneder efter utstedelsesmaaneden.

ary in each year, and shall continue regularly to the last list forwarded in December. 28 april 28 mai

The Money Orders shall also be designated on the lists under a progressive number called International, to begin with number 1 for the first Money Order described in the lists of each succeeding month.

For the amounts of Money Orders of which the entries on the lists are found to be correct, inland Money Orders shall at once be issued in favour of the persons entitled to receive the amounts.

Article XII.

The lists are to be carefully examined by the Office of exchange to which they are sent, and if they contain simple errors which can be at once set right, they are to be corrected.

If the lists contain other irregularities, the receiving Office of Exchange shall apply to the transmitting Office of Exchange for the requisite explanations which shall be given without delay. In the meantime, until a reply be received, all further action with reference to the Orders in connection with which the errors have been discovered is to be suspended.

Article XIII.

The Money Orders to be exchanged between Norway and the Transvaal shall be valid during twelve calendar months after the month of issue.

28 april
28 mai

Artikel XIV.

Avsenderen av en postanvisning kan erholde et utbetalingsbevis for anvisningen ved at henvende sig til utstedelsespostanstalten enten samtidig med anvisningens utfærdigelse eller senere, men inden den i artikel XIII fastsatte frist. Han har i den anledning at forutbetale, til udelt indtægt for utgangslandets postvæsen, et gebyr ikke over 3 pence eller tilsvarende beløp.

Naar utbetalingsbevis forlanges samtidig med anvisningens utstedelse, skal det korresponderende utvekslingskontor gjøres opmerksom paa dette ved, at bokstaverne »A P« tilføies utfor vedkommende anførsler i advislisten, idet det overlates til dette kontor at foreta det fornødne og sørge for, at utbetalingsbeviset sendes utstedelsespostanstalten.

Naar forlangende om utbetalingsbevis for en anvisning mottages efter anvisningens utfærdigelse skal vedkommende utvekslingskontor sende til det korresponderende utvekslingskontor en blanket for utbetalingsbevis, hvorpaa nøiagtige oplysninger om anvisningen og om dens advisering anføres, idet det overlates til sidstnævnte kontor at sørge for blankettens oversendelse til utstedelsespostanstalten, efterat de fornødne oplysninger om betalingen er blit anført paa blanketten.

Artikel XV.

Hvis avsenderen forlanger en anvisning tilbakebetalt, maa ut-

Article XIV.

The remitter of a Money Order may obtain an Advice of Payment of the Order, on applying at the Office of issue, either at the time of issue of the Order, or subsequently, but within the time prescribed in Article XIII. To that effect he has to pay in advance, to the exclusive profit of the Administration of the country of issue, a fee not to exceed threepence or its equivalent.

When Advice of Payment is applied for at the time of issue of an Order, the fact is to be notified to the corresponding Exchange Office by addition of the letters »A P« against the relative entries in the Advice List, leaving that office to take the necessary steps to provide for the despatch of the Advice of Payment to the Office of issue.

When an application for Advice of Payment of an Order is received after the issue of the order, the Exchange Office concerned will send a form of Advice of Payment upon which full particulars of the order and of the advising would be entered to the corresponding Exchange Office, leaving that Office to arrange for the transmission of the form, after the particulars of payment have been inserted thereon, to the Office of issue.

Article XV.

If repayment of a Money Order is claimed by the remitter,

vekslingskontoret i utgangslandet anmode utvekslingskontoret i det andet land om bemyndigelse til at tilbakebetale beløpet; dette utvekslingskontor skal ikke gi denne bemyndigelse, før det faar skaffet sig behørig sikkerhet for, at anvisningen virkelig ikke er blit utbetalt, og før det faar tat de nødvendige forholdsregler for at forhindre en fremtidig utbetaling av anvisningen ved sine underliggende postanstalter.

Klager vedrørende utbetaling av anvisninger kan kun tilstedes, naar de fremsættes inden ett aar, efterat den fastsatte gyldighetsfrist er utløpet.

the Exchange Office of the country of origin must apply for authority to repay the amount to the Exchange Office of the other country, which shall not give such authorisation until it shall have duly ascertained that the Money Order has not been actually paid, and until it shall have taken the necessary steps to prevent payment of the Order in future by its subordinate offices. 28 april 28 mai

Claims regarding payment of Money Orders can only be admitted if put forward within one year after the fixed period of validity has expired.

Artikel XVI.

Postvæsenet i Transvaal skal for hvert kvartal efter mottagelsen av den sidste liste, opsætte en avregning lik vedføiede skema B og sende den in duplo til det norske postvæsen.

Kvartalsregningerne skal ledsages av tre specialopgaver, likesaa in duplo, lik vedføiede skemaer C, D og E, utvisende:

C. Totalbeløpene av de av hvert postvæsen utstedte anvisninger saaledes som anført i advislisterne for vedkommende maaneder,

D. Beløpene av de anvisninger, som i løpet av tre maaneder er blit ugyldige i betalingslandet, og som

Article XVI.

The Postal Administration of the Transvaal will draw up for every quarter, after receipt of the final list, an account similar to form »B« annexed, and send it in duplicate to the Norwegian Postal Administration.

The quarterly accounts are to be accompanied by three detailed statements, likewise in duplicate, similar to forms »C« and »D« and »E» annexed, giving:

C. The total amounts of the Money Orders issued by each Administration, as shown by the advice lists relating to the months concerned;

D. The amounts of Money Orders which have lapsed in the country of payment during the course of the

28 april
28 mai

derfor skal tilbakebetales utgangslandet, og

E. Beløpene av alle anvisninger, som efter bemyndigelse skal tilbakebetales de oprindelige avsendere.

Artikel XVII.

Det norske postvæsen skal efter at ha fundet avregningerne at være rigtige beholde et eksemplar av samme og tilbakesende det andet til postvæsenet i Transvaal, behørig bekræftet og vedtat senest 14 dager efter dets ankomst.

Artikel XVIII.

Betaling av den saldo, som fremkommer av avregningen i favør av det ene av de to postvæsener, skal foregaa ved hjælp av sigtveksler, betalbare i guld og trukne paa London.

Hvis kvartalsavregningen utviser en saldo i favør av det norske postvæsen, skal postvæsenet i Transvaal med engang og senest 14 dager efter anvendelsen av avregningen sørge for, at en veksel lydende paa det skyldige beløp oversendes poststyrelsen i Kristiania gjennem Transvaals generalagent i London.

Hvis derimot avregningen utviser en saldo i favør av postvæsenet i Transvaal, skal det norske postvæsen oversende

three months, and which are therefore to be refunded to the country of issue; and

E. The amounts of all Orders authorized to be repaid to the original remitters.

Article XVII.

The Norwegian Postal Administration having found the accounts to be correct shall retain one copy of the same and return the other, duly verified and accepted at the latest 14 days after its arrival, to the Postal Administration of the Transvaal.

Article XVIII.

Payment of the balance resulting from the account in favour of one of the two Administrations is to be effected by means of bills of exchange at sight payable in gold and drawn on London.

If the quarterly account results in a balance in favour of the Norwegian Post Office, the Postal Administration of the Transvaal will at once, and at the latest 14 days after sending the account, take the necessary steps that a bill of exchange for the amount of its debt may be transmitted to the Director General of Posts in Kristiania through the Agent General for the Transvaal in London.

If on the other hand the account results in favour of the Postal Administration of the Transvaal, the Norwegian Post

Transvaals generalagent i London en veksel for det skyldige beløp, senest 14 dager efter tilbakesendelsen av et bekræftet eksemplar av avregningen.

Mottagelsen av vekslerne skal av den mottagende part erkjendes likeoverfor avsenderen.

Artikel XIX.

Hvis en av de to poststyrelser før opsætningen eller prøvelsen av en avregning kommer til erkjendelse av, at den skylder den anden poststyrelse en sum av mindst 100 £ sterling, skal den uopholdelig oversende en sum, som omtrentlig dækker saldoens beløp.

Omkostningerne ved fremsendelsen av vekslerne skal altid bæres av det skyldige postvæsen.

Hvis der ikke inden den i art. XVIII §§ 2 og 3 omhandlede frist oversendes en veksel til betaling av saldoen av kvartalsavregningen, skal saldoens beløp være rentebærende fra dagen efter utløpet av fristen til den dag, da opgjør finder sted; renten beregnes med fem procent pro anno og debiteres det skyldige postvæsen i en av de følgende kvartalsavregninger.

Artikel XX.

Nærværende overenskomst skal træde i kraft den 1ste juli 1909 og skal gjælde fra aar til andet, indtil det ene postvæsen maatte underrette det andet, et aar i

Office shall send to the Agent General for the Transvaal in London a bill of exchange for the amount of its debt, at latest 14 days after returning a certified copy of the account. 28 april 28 mai

The receipt of the bills of exchange is to be acknowledged to the remitter by the receiving party.

Article XIX.

If either of the two Administrations, before the preparation or verification of an account, is convinced that it owes to the other Administration a sum of at least £ 100 sterling, it shall remit without delay a sum approximating to the amount of the balance.

The expenses incurred in forwarding the bills of exchange are always to be borne by the debtor Administration.

If the bill of exchange for payment of the balance resulting from a quarterly account is not remitted within the period mentioned in Article XVIII paragraphs 2 and 3, the amount of the balance is to carry interest from the day after the expiration of the period to the date of settlement, the interest being calculated at the rate of five per cent per annum, and placed to the debit of the Administration at fault in one of the next quarterly accounts.

Article XX.

The present agreement shall come into operation on the 1st of July 1909 and shall remain in force from year to year, until one Administration shall have

28 april
28 mai

forveien, om sin hensigt at træde tilbake fra overenskomsten.

Man er imidlertid kommet overens om, at hvert postvæsen skal ha adgang til under ekstraordinære omstændigheter for en tid at ophæve tjenesten, naar det varsler den anden part telegrafisk.

Bestemmelserne i overenskomsten kan, om det ansees nødvendig, ændres efter fælles overenskomst mellem de to postvæsener.

Utfærdiget in duplo og undertegnet i Kristiania den otte og tyvende april 1909 og i Johannesburg den otte og tyvende mai 1909.

Thb. Heyerdahl.

Th. Sommerschild.

notified to the other, one year beforehand, its intention to terminate the same.

It is, however, agreed that either Administration shall have the power, under extraordinary circumstances, temporarily to suspend the service by giving notice to the other party by telegraph.

The provisions of the agreement can, if deemed necessary, be modified by common consent of the two Administrations.

Done in duplicate and signed at Kristiania the twenty eighth day of April 1909 and at Johannesburg the twenty eighth day of May 1909.

I. Frank Brown.

F. S. A. Graves.

3 juni. **Skrivelse** fra Justisdepartementet til Kirkedepartementet, hvori angaaende spørsmaalet om, hvorvidt det er nødvendig efter lov av 8 juni 1907 angaaende visse heftelsers udslettelse av pantebøkerne at fornye tinglysningen av saadanne heftelser, som omhandles i skrivelse fra Justisdepartementet til Kirkedepartementet av 21 august 1882 *), meddeles, at Departementet med hensyn til dette spørsmaal henholder sig til, hvad der i den nævnte skrivelse er uttalt med hensyn til det tilsvarende spørsmaal efter loven av 16 juni 1881.

5 juni. Nr. 1. **Lov** **)[1]) om forandringer i den almindelige borgerlige straffelov av 22 mai 1902.

Efternævnte bestemmelser i den almindelige borgerlige straffelov av 22 mai 1902 skal lyde som følger:

§ 85. Den, som overtræder nogen forskrift, som Kongen har utfærdiget til opretholdelse av rikets nøitralitet under krig

*) Indtat i Lovtidendens 2den avdeling 1882, side 546.
**) Bekjendtgj. 8 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 23.
[1]) Stort. beslutn. 22 mai. Se dok. nr. 53, indst. O. nr. 19 for 1906—07, St.tid. f. s. a. forh. i Ot. side 170—171. Ot. prp. nr. 11 Indst. O. nr. 33 for 1909, St.tid. for s. a. forh. i Ot. side 74—75 i Lt. 8.

mellem fremmede magter[1]), eller som medvirker hertil, straffes med bøter eller med hefte indtil 4 aar. 5 juni. Nr. 1.

Under særdeles skjærpende omstændigheter kan fængsel indtil 4 aar anvendes.

§ 95. Den, som her i riket offentlig[2]) forhaaner en fremmed stats flag eller riksvaaben, eller som medvirker hertil, straffes med bøter eller med hefte eller fængsel indtil 6 maaneder.

§ 328. Med bøter eller med fængsel indtil 3 maaneder straffes den, som

1. uhjemlet offentlig[2]) bærer eller lar nogen i sin tjeneste bære den for en offentlig tjenestemand foreskrevne dragt eller andre kjendetegn paa et offentlig tjenesteforhold, eller dragt eller kjendetegn, som let kan forveksles med hine, eller
2. offentlig[2]) eller i retsstridig øiemed utgir sig for at indeha nogen offentlig tjeneste eller medvirker hertil, eller
3. foretar nogen handling, som alene kan foretages i henhold til en offentlig tjenestestilling, som han ikke indehar[3]), eller
4. uhjemlet offentlig[2]) eller i retsstridig øiemed benytter eller lar nogen i sin tjeneste benytte et kjendetegn eller en betegnelse, som ved overenskomst med fremmed magt er forbeholdt personale, indretninger eller materiel, som er bestemt til at yde hjælp til saarede og syke i krig, eller tegn eller betegnelse, som let kan forveksles med hine[4]).

Den, som ellers uhjemlet offentlig[2]) bærer eller lar nogen i sin tjeneste bære noget for indehavere av særlige stillinger av øvrigheten bestemt eller godkjendt kjendetegn eller noget dermed saa likt, at forveksling let opstaar, straffes med bøter. Det samme gjælder den, som uhjemlet offentlig[2]) eller i retsstridig øiemed tillægger sig eller bærer nogen norsk eller utenlandsk titel eller ærestegn.

§ 370. Med bøter straffes den, som med hensyn til gjenstande, der falholdes, offentliggjør eller paa anden maate utbreder urigtige angivelser angaaende disses sammensætning eller industrielle retsbeskyttelse[5]) eller prisbelønninger, eller som offentliggjør eller utbreder betegnelser eller angivelser, som er egnet til i saa henseende at føre bak lyset. Det samme gjælder om den, der paa gjenstande, som er bestemt til falholdelse, eller paa disses indpakning uberettiget anbringer noget merke, som vækker formodning om, at gjenstandene nyder industriel retsbeskyttelse[5]), eller som falholder gjenstande, som er saaledes merket.

---

[1]) Jfr. lov 1 juni 1848.
[2]) Jfr. straffelovens § 7, nr. 2.
[3]) Jfr. straffelovens § 129.
[4]) Jfr. lov 5 juni 1909, nr. 2.
[5]) Jfr. lov om varemerker 26 mai 1884 (med tillægslov 31 mai 1900, nr. 8) og lov om patenter 16 juni 1885, nr. 2 (med tillægslov 29 mars 1902, nr. 2).

5 juni. Nr. 2. **Lov***)[1]) om tillæg til lov av 22 mai 1902 om den almindelige borgerlige straffelovs ikrafttræden.

I nævnte lov tilføies som § 33:

Straf efter den almindelige borgerlige straffelovs § 328 nr. 4 kommer ikke til anvendelse paa benyttelse av et lovlig registrert varemerke[2]), som helt eller delvis bestaar av tegn eller betegnelse, som indgaar under nævnte straffebestemmelse; men registreringen av et saadant varemerke kan ikke fornyes.

5 juni. Nr. 3. **Lov***)[3]) om berigtigelse av § 4 i lov av 18 mai 1896 indeholdende tillæg til den om Pensionskassen for Statens Tjenestemænd gjældende lovgivning.

§ 4 i lov av 18 mai 1896 skal lyde:

Hvis der ved bestemmelsen angaaende indlemmelsen av en klasse tjenestemænd i pensionskassen er fastsat et maksimum av pension for funktionærer av en viss stilling, og det for en saadan funktionær indestaaende kontobeløp ved hans avskedigelse overstiger, hvad der utfordres til at sikre ham en livrente i pensionskassen svarende til denne maksimumspension, skal den overskytende del av kontobeløpet, uanset bestemmelsen i lov av 1 juli 1893 § 5, sidste led, overføres til et reservefond for pensionistklassen. Med hensyn til anvendelsen av dette reservefond, forsaavidt det skjønnes at være mer end tilstrækkelig i forhold til de pensionistklassen paahvilende forpligtelser, kan bestemmelse træffes av Kongen med Stortingets samtykke.

5 juni. **Kongelig resolution****), hvorved meddeles stadfæstelse i henhold til lov om politivæsenet i Kristiania av 26 mai 1866 § 1 paa en av Kristiania formænd og repræsentanter under 27 mai 1909 fattet beslutning til forandring i § 1 i den ved kongelige resolutioner av 21 december 1875, 22 mai 1885 og 27 juli 1892 stadfæstede vedtægt angaaende avgifter av visse næringer i Kristiania.

5 juni. **Kongelig resolution,*****) hvorved bestemmes:

I. Approbation meddeles i henhold til § 4 i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 og § 3 i lov om særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sygdomme av

---

*) Bekjendtgj. 8 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 23.

**) Bekjendtgj. 8 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 23, hvor forandringen er indtat.

***) Bekjendtgj. 8 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 23, hvor forskriftene er indtat.

[1]) Stort. beslutn. 22 mai. Se Ot. prp. nr. 11. Indst. O. nr. 33, St.tid. forh. i Ot. side 74—75, i Lt. 8.

[2]) Se lov om varemerker 26 mai 1884 med tillægslov 31 mai 1900, nr. 8.

[3]) Stort. beslut. 22 mai. Se Ot. prp. nr. 24. Indst. O. nr. 36. St.tid. forh. i Ot. side 123—124 i Lt. 10.

8 mai 1900 paa den av kommunestyret for ladestedet Hølen under 29 juli 1908 fattede beslutning om nye almindelige forskrifter med hensyn til sundhetsvæsenet samt ordningen av meddelelsespligten ved tuberkuløses flytning. 5 juni.

II. De for ladestedet ved kongelig resolution av 16 november 1861 approberte sundhetsforskrifter ophæves fra den tid ovennævnte forskrifter træder i kraft.

Kongelig resolution*), hvorved en av Bergens kommunestyre under 14 mai 1909 fattede beslutning om forandring av § 2 i den ved kongelig resolution av 27 februar 1909 stadfæstede lukningsvedtægt for utsalgssteder i Bergen stadfæstes. 5 juni.

Kongelig resolution**), hvorved den av Lærdals herredsstyre under 13 april 1909 besluttede vedtægt ang. lukningstid for landhandlerbutikker i Lærdals herred stadfæstes i henhold til lov om lukningstid for utsalgssteder av 31 mai 1900 som gjældende indtil videre, dog med nogen forandringer. 5 juni.

Kongelig resolution***), hvorved bestemmes: 5 juni.

1. Approbation meddeles i medhold av §§ 15, 16, 21 og 32 i lov om metrisk maal og vegt av 22 mai 1875 paa følgende tillæg til reglementet for justerværsenet av 17 juni 1886:

»Det skal — foruten de i justerreglementet § 35 d omhandlede almindelige bismer-brovegter — ogsaa være tillatt at justere efternævnte to særlige konstruktioner — nemlig:

1) Bismer-brovegter med automatisk veiemekanisme og med automatisk registrering — og forøvrig konstruert enten som kjørevegt eller som høibanevegt, anvendbare ved leveranse av kul, koks og andre mineraler, gjødningsstoffe m. m. samt ved grubedrift, ved større fyringsanlæg, ved oljemøller o. s. v.

2) Høibane-brovegter med lavtliggende bismerskala til bruk ved torvhaller, slagterier, kjøtkontrol o. s. v. — særlig bestemt til veining av slagtede dyr.

Med hensyn til disse vegters detaljerte konstruktionsforhold, deres toleranse, gebyret for deres justering — samt begrænsningen for deres anvendelse i handel og vandel,

*) Bekjendtgj. 8 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 23, hvor vedtægtens § 2 saaledes, som den nu lyder, er indtat.

**) Bekjendtgj. 8 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 23, hvor vedtægten er indtat.

***) Bekjendtgj. 8 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 23.

5 juni. overdrages det til Justerdirektøren at fatte de videre fornødne bestemmelser.«

2. Nærværende resolution træder i kraft straks.

5 juni. **Kongelig resolution***), hvorved i medhold av § 1 i lov om fredning av ferskvandsfisk av 30 mai 1894 fastsættes for et tidsrum av 5 aar fra 15 juli 1909 at regne fiskeriregler for vand, elver og bækker, som ikke er i privatmands eie inden Nordre Frons herred, Kristians amt, Laugen elv undtat.

5 juni. **Kongelig resolution****), hvorved i medhold av § 6 i lov om vernskogens bevarelse og mot skogens ødelæggelse m. v. av 8 august 1908 meddeles approbation paa den av herredsstyret for Aasens herred, Nordre Trondhjems amt, i møte den 2 april 1909 fattede beslutning angaaende forandring av § 1 i de ved den Norske Regjerings resolution av 12 juli 1906 approberte skogvedtægter for herredet.

5 juni. **Kongelig resolution*****), meddeles approbation i medhold av § 6 i lov om vernskogens bevarelse og mot skogens ødelæggelse av 8 august 1908 paa de av herreds. styret for Vaage herred, Kristians amt, i møte den 13 mars 1909 besluttede vedtægter mot skogens ødelæggelse inden herredet.

5 juni. **Kongelig resolution†)**, hvorved den eierne av Lillehammers lense ved kongelig resolution av 11 mars 1884 givne bemyndigelse til at la krabas- og bundtømmer ved Lillehammers lense anvende til fordel for lensen tilbakekaldes, og det ved samme resolution approberte reglement for behandlingen av saadant tømmer ophæves.

Denne resolution træder i kraft straks.

5 juni. **Kongelig resolution†)**, hvorved Kronprinsregentens resolution av 2 mai 1905 angaaende tilladelse til træbebyggelse i visse strøk av ladestedet Namsos forandres saaledes, at det østlige av disse strøk utvides til at omfatte strækningen mellem Kirkegaten i vest, Skolegaten i syd, Vemundvikveien i øst og bygrænsen i nord.

5 juni. **Kongelig resolution†)**, hvorved bestemmes, i henhold til § 69 i lov om brandvæsenet av 15 august 1908, at det for

*) Bekjendtgj. 8 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 23, hvor reglerne er indtat.

**) Bekjendtgj. 8 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 23, hvor forandringen er indtat.

***) Bekjendtgj. 8 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 23, hvor vedtægtene er indtat.

†) Bekjendtgj. 8 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 23.

Lillestrøms bygnings- og brandkommune ved høieste resolution av 23 november 1883, jfr. de høieste resolutioner av 14 oktober 1884, 21 oktober 1891 og 21 mars 1901, approberte brandreglement ophæves med undtagelse av den i sammes § 11, 1ste led, indeholdte bestemmelse om, at lovgivningen om behandling av ildsfarlige gjenstande skal være gjældende for stedet. 5 juni.

Kongelig resolution*), hvorved bestemmes i henhold til § 69 i lov om brandvæsenet av 15 august 1908, at det for ladestedet Stathelle ved kongelig resolution av 18 oktober 1867, jfr. høieste resolution av 4 januar 1884, approberte brandreglement ophæves. 5 juni.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes, 5 juni.

1. at det paalægges sognepresten i Hosanger prestegjæld under Osterøens provsti i Bergens stift én gang aarlig, til den tid, som han selv nærmere bestemmer, at fremmøte paa Romerheim hjælpekirkegaard for at jordfæste der nedsatte lik;
2. at der i henhold til lov om geistlige embedsmænd og kirkesangeres lønning av 14 juli 1897 § 20, 1ste led, ikke blir at erlægge betaling til sognepresten for jordfæstelser, som utføres paa de dage, da han i henhold til post 1 fremmøter paa hjælpekirkegaarden.
3. — — — — — — — — — — — — — — — —

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse paa statuter for Tromsø barnehjem, saaledes at vergeraadene i hjemmet kan bortsætte barn, som ønskes anbragt i »barnehjem eller lignende indretning« (kfr. lov om behandling av forsømte barn av 6 juni 1896 §§ 1 og 19). 5 juni.

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse paa det ifølge beslutning av 3 mars 1908 av arvingene efter avdøde distriktslæge Brostrup Marius Müller oprettede legat, som er git navn av »Distriktslæge Brostrup Marius Müllers Legat« til bedste for Røros Sanitetsforenings Pleiehjem for Tuberkuløse og paa de for dette legat utfærdigede statuter. 5 juni.

Kongelig resolution, hvorved den indehaveren av Hjortapoteket i Bergen ved kongelig resolution av 24 april 1908 meddelte tilladelse til at holde sit filialapotek paa Laksevaag lukket paa søn- og helligdage indtil videre utvides til at gjælde tiden fra klokken 9 aftenen før søn- og helligdage til kl. 8 morgen efter disse dage, dog saaledes at tilladelsen midlertidig kan hæves av vedkommende embedslæge, naar han finder det fornødent. 5 juni.

*) Bekjendtgj. 8 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 23.

5 juni. **Kongelig resolution**[1]), hvorved Stortingets beslutninger av 17 mars og 21 april 1909 angaaende forandret lønsregulativ for personalet ved sindssykeasylerne og

[1]) Se St. prp. nr. 1, hovedpost VI, kap. 3, tit. 4—7, kap. 10, tit. 6—12 og St. prp. nr. 64. Indst. S. XXXV med tillæg. St. tid. side 835—840, 1176—1179.

Regulativet er saalydende:

Forvaltere, fri bolig, lys og brænde og	kr.	2 400,00
Tillæg efter 5 aar	»	400,00
Kasserer,		
a. ved Gaustad asyl	»	2 200,00
b. ved de øvrige asyler	»	2 000,00
Tillæg for samtlige efter 5 aar	»	200,00
Bokholder ved Gaustad asyl, fri bolig, lys og brænde og	»	1 600,00
Tillæg efter 5 aar	»	200,00
Kontorassistenter, frit ophold og	»	600,00
Tillæg efter 2 aar	»	200,00
Overpleiere, frit ophold og		
a. ved Gaustad asyl	»	1 100,00
b. ved de øvrige asyler	»	1 000,00
Tillæg for samtlige efter 2 aar	»	200,00
Overpleiersker, frit ophold og		
a. ved Gaustad asyl	»	600,00
b. ved de øvrige asyler	»	560,00
Tillæg for samtlige efter 2 aar	»	160,00
Husholdersker, frit ophold og		
a. ved Gaustad asyl	»	520,00
b. ved de øvrige asyler	»	480,00
Tillæg for samtlige efter 2 aar	»	160,00
Oldfruer, frit ophold og		
a. ved Gaustad asyl	»	480,00
b. ved de øvrige asyler	»	440,00
Tillæg for samtlige efter 2 aar	»	120,00
Underhusholderske ved Gaustad asyl, frit ophold og	»	300,00
Tillæg efter 2 aar	»	60,00
Portnere, fri bolig, lys og brænde og		
a. ved Gaustad asyl	»	800,00
b. ved de øvrige asyler	»	700,00
Tillæg for samtlige efter 5 aar	»	200,00
Maskinister, fri bolig, lys og brænde og		
a. ved Gaustad, Eg og Rotvold asyler	»	1 100,00
b. ved Rønvik asyl	»	1 200,00
Tillæg for samtlige efter 5 aar	»	200,00
do. » — » 10 »	»	150,00
Mekanikus (2den maskinist) ved Rønvik asyl, fri bolig, lys og brænde og	»	1 100,00
Tillæg efter 5 aar	»	200,00
Gartnere,		
a. ved Gaustad og Rønvik asyler, fri bolig, lys og brænde og	»	1 000,00
b. ved Eg og Rotvold asyler, frit ophold og	»	700,00
Tillæg for samtlige efter 2 aar	»	200,00

For samtliges vedkommende med bibehold av 10 pct. av indtægtene ved salg fra haven til fremmede.

angaaende bevilgning for budgetterminen 1 juli 1909— 30 juni 1910 av indtægter og utgifter vedkommende sindssykevæsenet befales tat tilfølge. 5 juni.

Kongelig resolution, hvorved meddeles approbation paa et i generalforsamlinger den 7 november 1908 og 24 april 1909 vedtat utkast til ny plan for Skiaaker gjensidige brandforsikringsforening for bygninger og løsøre, saaledes at foreningen fremdeles kan nyde godt av de ved lovene av 9 august 1839 og 4 august 1845 hjemlede forrettigheter. 5 juni.

Kongelig resolution, hvorved det i henhold til § 1 i lov om brandvæsenet av 15 august 1908 bestemmes, at brandstyret for Sandvikens brand- og bygningskommune i Akershus amt indtil videre skal bestaa av en brandchef og tre medlemmer, som vælges av bygningsrepræsentantskapet. 5 juni.

Kongelig resolution, hvorved det i henhold til § 1 i lov om brandvæsenet av 15 august 1908 bestemmes, at brandstyret for Hemnesbergets brand- og bygningskommune i Nordlands amt indtil videre skal bestaa av distriktets lensmand, brandchefen og 3 medlemmer, som vælges av bygningsrepræsentantskapet for 3 aar. 5 juni.

Kongelig resolution, hvorved Stortingets under 14 og 15 mai d. a. fattede beslutning[1]) angaaende budget for marinen for terminen 1 juli 1909—30 juni 1910, samt angaa- 5 juni.

Sykepleiere frit ophold og		
a. ved Gaustad asyl	»	474,00
b. ved de øvrige asyler	»	456,00
Tillæg for samtlige efter 2 aar	»	84,00
do. » — » 5 »	»	156,00
Tillæg for avdelingspleiere	»	48,00
Husleiebidrag til gifte pleiere med mindst 5 aars tjenestetid	»	48,00
Sykepleiersker, frit ophold og		
a. ved Gaustad asyl	»	258,00
b. ved de øvrige asyler	»	240,00
Tillæg for samtlige efter 2 aar	»	36,00
do. » — » 5 »	»	24,00
Tillæg for avdelingspleiersker	»	36,00
Agronomer, fri bolig, lys og brænde og		
a. ved Gaustad asyl	»	1 600,00
b. ved de øvrige asyler	»	1 400,00
Tillæg for samtlige efter 2 aar	»	200,00
do. » — » 5 »	»	200,00

[1]) Se St. prp. nr. 1, hovedpost XI, B, kap. 1—4. Indst. S. II, St. tid. side 1425—1487.
Forandringerne i planen er saalydende:
§ 4. A. 3dje punktum skal herefter lyde:

5 juni. ende forandringer i »plan for Marinens Haandverkskorps« befales tat tilfølge.

5 juni. **Rundskrivelse** fra Finansdepartementet til amtmændene i anledning av tilbakebetaling av gebyr, erlagt til statskassen for forretninger vedkommende arbeiderbruk eller -boliger m. v.:

Andragender om tilbakebetaling av gebyrer, der har været erlagt til statskassen for offentlige forretninger vedkommende arbeiderbruk eller -boliger, har efter hittil befulgt praksis været forelagt dette departement til avgjørelse og eventuel utgiftsbeordring.

Departementet finder, at dette for eftertiden kan undlates i alle tilfælde, hvor refusionskravets berettigelse ansees utvilsom (lov av 9 juni 1903 § 43; jfr. lov av 13 februar 1905). I saa fald kan altsaa for fremtiden det erlagte gebyr — og det hvad enten det har været indtægtsført i samme eller i en tidligere regnskapstermin — uten paa forhaand indhentet samtykke fra dette departement tilbakebetales av vedkommende tjenestemand, der, under vedlæggelse av vedkommendes kvittering, vil ha at utgiftsføre beløpet i sporteljournalen med henvisning i tilfælde til det sted i denne, hvor gebyret er indtægtsført.

Saafremt vedkommende embedsmand tillike er stempelpapirforhandler, har departementet intet at bemerke ved, at forhandleren, dog likeledes alene i utvilsomme tilfælde, tilbakebetaler stempelavgift, der maatte være erlagt av skjøter eller andre overdragelsesdokumenter paa arbeiderbruk eller -boliger. Det tilbakebetalte beløp utgiftsføres i stempelregnskapet og den av samme til stempelpapirforvalteren indsendendes kvarutskrift vedlægges behørig kvittering, paategnet embedsmæssig bevidnelse for, at beløpet er tilbakebetalt i henhold til lov av 9 juni 1903 § 43, jfr. lov av 13 februar 1905. Ogsaa overdragelsesdokumentet maa, forinden det tilbakeleveres vedkommende, være paategnet lignende kvittering og bevidnelse. Man bemerker, at stempelavgiftens fulde beløp — uten fradrag av 2 %, saaledes som ved indløsning i henhold til lov av 9 august 1839 § 17 — blir at refundere.

»Maskinmestre (med sekondløitnants rang, efter 10 aars tjeneste som maskinmester med premierløitnants rang)«.

Under § 7 tilføies:

»Naar saadant findes hensigtsmæssig, kan efter den Kommanderende Admirals bestemmelse rekrutering ogsaa finde sted ved minekonstabler, der har uttjent, og som tillates at rekapitulere paa ikke over 2 aar ad gangen«.

Under § 18 tilføies:

»Hvis minekonstabler tillates at rekapitulere, ansættes de paany som minekonstabler av 1ste klasse uten dog derved at erholde nogen ret til at forfremmes til fast underofficer«.

Med hensyn til de legitimationer, der bør kræves, for at fritagelse eller tilbakebetaling kan finde sted, henvises til departementets i Lovtidenden indtagne skrivelser av 12 november 1903 og 1 juli 1904. Det vil herav sees, at det ved nyoprettede bruk antages tilstrækkelig at kræve bevidnelse for, at der foreligger kommunegaranti for et eventuelt laan av Arbeiderbruk- og Boligbanken, mens der ved erhvervelse av ældre, som særskilt skyldsatte allerede bestaaende bruk bør kræves bevidnelse for, at laan allerede er tilstaat av banken. 5 juni.

Rundskrivelse fra Justisdepartementet til amtmændene i forbindelse med rundskrivelse av 21 mai 1909 i anledning av den nye lov om mandtal m. v. 7 juni.

I departementets rundskrivelse av 21 mai sidstl. om de forandringer, som ved lov nr. 1 av 1 mai d. a. er gjort i lov om mandtal og stortingsvalg av 29 mars 1906, er med hensyn til § 10 i denne lov gjort opmerksom paa, at adgangen til at fastsætte stemmegivning paa flere steder i valgsognet er utvidet. I den nye lov er det saaledes bl. a. foreskrevet, at der bør avholdes valg paa saa mange steder, som findes ønskelig til lettelse for vælgerne, og valgting paa landet skal i hvert fald holdes i hvert kirkesogn, naar valgsognet bestaar av flere saadanne sogn.

Departementet finder paa foranledning yderligere specielt at burde henlede valgstyrernes opmerksomhet paa denne bestemmelse, idet man antar, at det ogsaa av hensyn til kvindernes deltagelse i stortingsvalgene vil være paakrævet, at deling av stemmegivningen iverksættes i størst mulig utstrækning. Den lettelse, som herved vil kunne opnaaes i adgangen til personlig at avgi stemme ved valgene, vil ogsaa være ønskelig av hensyn til de skjærpede regler om stemmegivning ved forfaldsanmeldelse. En deling av stemmegivningen saaledes, at der blir adgang til at stemme i hver skolekreds paa landet, vil formentlig i almindelighet bli for vidtløftig, men departementet skulde dog anta, at det i flere valgsogn turde være ønskelig at holde valgting til stemmegivning ialfald tilnærmelsesvis i hver saadan kreds. I hvert fald bør valgstyret stille sig saa imøtekommende som mulig overfor ønsker inden valgsognet om flere valgsteder inden samme valg- eller kirkesogn.

Av hensyn til anskaffelsen av det fornødne antal valgurner henstilles det til valgstyrene saa snart som mulig at fatte bestemmelse om antallet av valgsteder og inden midten av juli førstkommende at indsende til departementet meddelelse om det antal nye urner, som maatte tiltrænges i valgsognet.

7 juni. Departementet skal ved samme leilighet henlede mandtalsførernes og valgstyrenes opmerksomhet paa de ved lov nr. 2 av 1 mai d. a., — som er traadt i kraft straks —, gjorte forandringer i §§ 1, 4 og 6—8 i lov av 2 juni 1906 om adgang for stemmeberettigede, som er utenfor riket, til at delta i stortingsvalg. I § 1 er henvisningen til bestemmelsen i grundlovens § 60 om, hvad der skal gjælde som forfald, ombyttet med en henvisning til den nye § 24 i mandtalsloven; endvidere er det tidligste tidspunkt for stemmeseddelens avgivelse forandret fra 1 mars til 1 mai i valgaaret. Efter forandringen i § 4, andet punktum, (se senere) skal vælgeren i følgebrevet opgi sin adresse paa hjemstedet den 1 august, istedenfor tidligere den 1 juni i valgaaret. §§ 6—8 er bragt i overensstemmelse med den nye § 21 i mandtalsloven, og fordelingen av stoffet mellem dem er noget forandret. Bestemmelsen i den tidligere § 7 om det av vælgeren fremviste dokument (§ 5) er skjærpet derhen, at dette dokument nøiagtig skal betegnes i bevidnelsen, da man ellers, navnlig ved benyttelse av trykte blanketter, hvor de forskjellige dokumenter er angit, uten at noget er overstrøket, ikke har tilstrækkelig sikkerhet for, at overhovedet noget av dem er forevist. Bestemmelsen i samme paragraf om, at følgebrevet i visse tilfælde »skal« gi oplysning om rullenummeret, er forandret til, at det »bør« gi oplysning derom, idet et ubetinget paabud ikke er anset paakrævet. Bestemmelsen i den tidligere § 8, første led, om, at følgebrevet og stemmeseddelkonvolutten ogsaa skal lægges ind i omslaget til valgstyret i konsulens eller vidnernes overvær, er sløifet som unødvendig efter den nye bestemmelse om paategning paa stemmeseddelkonvolutten, jfr. mandtalslovens § 21 nr. 2 og 5.

Nogen overgangsbestemmelse, svarende til den, som indeholdes i loven av 2 juni 1906 § 14, sidste punktum, indeholdes ikke i den nye lov nr. 2 av 1 mai d. a. Følgen herav er, at stemmesedler fra vælgere, som under valget er utenfor rikets grænser, for at være gyldig ubetinget maa være avgit under iagttagelse av de forskrifter, som indeholdes i loven av 2 juni 1906, saaledes som denne lyder efter de nu foretagne forandringer, likesom stemmesedlene heller ikke maa være avgit før utfærdigelsen av den nye lov av iaar.

Med hensyn til de oplysninger, som av mandtalsførerne skal indhentes om fraværende vælgere (se departementets rundskrivelse av 16 mai 1903), skal man paa foranledning — forat arbeidet for indrulleringens tjenestemænd ikke skal bli for byrdefuldt — be mandtalsførerne indskjærpet, at deres forespørsler alene skal omfatte personer, som er fraværende i utenriksk fart, og at de maa indeholde en saa nøiagtig betegnelse som mulig av vedkommende stemmeberettigede. Fore-

spørslerne bør derhos om mulig tilstilles indrulleringen saa betimelig, at forcert arbeide i sidste øieblik for denne kan undgaaes. 7 juni.

Av Justisdepartementet er utarbeidet og til fordeling blandt vedkommende interesserte omsendt nedenstaaende blanketter til følgeskrivelse til valgstyret ved stemmegivning i utlandet.

Blanket til følgeskrivelse til valgstyret ved stemmegivning i utlandet i overvær av et norsk fartøis fører.

(Lov om adgang for stemmeberettigede, som er utenfor riket, til at delta i stortingsvalg av 2 juni 1906, jfr. lov av 1 mai 1909, §§ 6—8).

Til valgstyret for ..... valgsogn,

(Sted:) .....

Undertegnede (stilling og navn:)[1] .....

.....

som vil være utenfor Norges grænser ved det forestaaende stortingsvalg for ovennævnte valgsogn, fremsender herved i vedlagte sammenklæbede konvolut, som er paategnet av mig og undertegnede skibsfører med tilkaldt vidne, [2] min stemmeseddel til valget. [3]

Med hensyn til de omstændigheter, som nødvendiggjør mit fravær fra riket, skal jeg oplyse følgende: [4] .....

.....

.....

.....

---

[1]) Tilhører vælgeren besætning paa norsk fartøi, bør dettes navn og hjemsted tilføies.

[2]) Vælgeren skal — efterat han, i enrum og uset, har lagt sin stemmeseddel ind i en særskilt konvolut (»stemmeseddelkonvolutten«) og klæbet denne sammen — i overvær av skibsføreren og et tilkaldt vidne av besætningen egenhændig (eller, om han ikke kan underskrive egenhændig, med paaholden pen) og med fuldt navn underskrive en paategning paa denne konvolut om, at den indeholder hans stemmeseddel (f. ex. saaledes: »Heri stemmeseddel fra undertegnede«, hvorunder vælgeren skriver sit fulde navn. Skibsføreren og det tilkaldte vidne av besætningen underskriver egenhændig paategningen til vitterlighet.

[3]) Hvis vælgeren ønsker samtidig at avgi stemme til omvalg, tilføies her: »I en anden, likeledes sammenklæbet konvolut, som er paategnet av mig og undertegnede skibsfører med vidne, følger en stemmeseddel til benyttelse i tilfælde av omvalg for valgkredsen«. Videre maa da anvendes flertalsform, hvor der nedenfor i følgebrevet og i bevidnelsen tales om stemmeseddelen og konvolutten til denne.

[4]) For de omstændigheter, som begrunder forfaldet, maa der gjøres nøie rede. Ingen forfaldsgrund er tilstrækkelig til at begrunde

7 juni. Min adresse paa hjemstedet den 1 august dette aar vil være (var)[1] .....

.....

Jeg erklærer paa ære og samvittighet, at jeg selv frivillig, i enrum og uset, har lagt stemmeseddelen ind i den konvolut, som jeg sender den i, og selv har klæbet konvolutten sammen.

(Sted:)....., den (datum:).....

(Vælgerens underskrift med fuldt navn:)

[2]

.....

Vi undertegnede bevidner, at (vælgerens stilling og fulde navn:).....

.....

1) ved fuld sans og samling, i vort paasyn, paa tid og sted som i ovenstaaende følgebrev anført, egenhændig har skrevet sit navn baade under paategningen paa stemmeseddelkonvolutten og under følgebrevet og vedkjendt sig dettes indhold;
2) for os har fremvist (her nævnes vælgerens mandtalspas eller sjøfartsdokument:)[3]

.....

.....

og at han svarer til de i nævnte dokument anførte kjendemerker.

---

lovlig forfald, medmindre den har til følge, at vælgeren ikke kan møte paa valgtinget. Redegjørelsen maa være saa uttømmende, at det av selve redegjørelsen kan sees, at vedkommende ikke kan møte ved valget. Er forfaldet ikke legitimert ved bevidnelse fra en eller flere troværdige personer, men ved andre bevis, maa dokumenterne ledsage følgebrevet. Avgir vælgeren stemme til omvalg (jfr. note 3), maa redegjørelsen indeholde tilstrækkelige oplysninger til bedømmelse av forfaldets vedvaren.

[1]) Har vælgeren flyttet fra det valgsogn, hvor han er mandtalsført den 1 august, og har begjært sig indført i mandtallet for det valgsogn, hvortil han har flyttet, bør han tillike oplyse herom og om tidspunktet for flytningen og adresse i det tilflyttede valgsogn.

[2]) Kan vælgeren ikke underskrive egenhændig, sker underskriften med paaholden pen (jfr. forøvrig note 8).

[3]) Efter regelen skal vælgeren hos mandtalsføreren i det valgsogn, hvori han er bosat, erhverve et mandtalspas. For den, som ved stemmesedlens avgivelse tilhører besætning paa norsk fartøi, kan sjøfartsbok (sjøfarts-annotationspatent) eller certifikat som skibsfører, styrmand eller maskinist træde istedenfor mandtalspas. Det fremviste dokument skal nøiagtig betegnes i bevidnelsen. Saaledes bør nævnes den myndighet, som har utstedt dokumentet, og datum for utstedelsen.

(Saafremt vælgeren har fremvist sjøfartsbok eller certifikat, bør tilføies:) Det oplyses, at vælgerens rullenummer er ....., og at hans adresse paa hjemstedet er (opgives saa nøiagtig som mulig:) ..... 7 juni.

.....[1]

(Sted:) ....., den (datum:) .....

(Navn:) ..... (Navn:)[2] .....

Fører av norsk fartøi (navn:[2]) ..... (stilling:) .....

av (skibets hjemsted:) ..... tilkaldt vidne av besætningen.

Undertegnede bevidner rigtigheten av de omstændigheter, som er anført til begrundelse av forfaldet.

(Sted:) ....., den (datum:) .....

(Egenhændig underskrift av en eller flere troværdige personer:)[3]

.....

Anm. Følgebrevet og konvolutten med stemmeseddel — eller konvolutterne med stemmesedler (se note 3) — og i tilfælde andre bilag lægger vælgeren i et fælles omslag. Dette lukker han, adresserer det til valgstyret i det valgsogn, hvor han skal stemme, og forsyner det med paaskrift om, at det indeholder stemmeseddel og forfaldsanmeldelse, og om sit navn og sin adresse paa hjemstedet den 1 august i valgaaret.

Hvis vælgeren saa forlanger, skal skibsføreren (eller styrmanden) besørge brevet sendt uten ophold i frankert og rekommandert stand. Skibsføreren eller styrmanden skal i skibets dagbok anføre, at stemmegivning er skedd, og hvem der har været tilkaldt som vidne, samt tilføie vælgerens fulde navn og det valgsogn, han tilhører. I tilfælde anføres ogsaa, naar brevet er besørget avsendt.

[1]) Har vælgeren underskevet med paaholden pen (jfr. note 6), tilføies her: »Grunden til, at vælgeren ikke har underskrevet egenhændig, er den, at .....«.

[2]) Istedenfor skibsfører kan styrmand tjenstgjøre. En av besætningen tilkaldes som vidne og underskriver nærværende bevidnelse sammen med skibsføreren (eller styrmanden).

[3]) Som regel bør ogsaa denne bevidnelse underskrives av to vidner, men et ubetinget krav herpaa er ikke opstillet; navnlig vil ofte en bevidnelse fra en læge om sygdom eller fra en offentlig tjenestemand om forhold vedkommende tjenesten kunne ansees tilstrækkelig. Der er intet til hinder for, at de samme vidner, som har avgit bevidnelsen om vælgerens underskrift, ogsaa bevidner forfaldets rigtighet, naar de har det nødvendige kjendskap hertil. Isaafald kan de to bevidnelser gives i en og samme paategning, som maa være datert.

7 juni. **Blanket til følgeskrivelse til valgstyret ved stemmegivning i utlandet i overvær av norsk konsul *).**

(Lov om adgang for stemmeberettigede, som er utenfor riket, til at delta i stortingsvalg, av 2 juni 1906, jfr. lov av 1 mai 1909, §§ 6—8).

Til valgstyret for ..... valgsogn.

(Sted) .....

Undertegnede (stilling og navn)[1] .....
som vil være utenfor Norges grænser ved det forestaaende stortingsvalg for ovennævnte valgsogn, fremsender herved i vedlagte sammenklæbede konvolut, som er paategnet av mig og undertegnede norske konsul[2], min stemmeseddel til valget[3].

.....

Med hensyn til de omstændigheter, som nødvendiggjør mit fravær fra riket, skal jeg oplyse følgende:[4] .....

.....

.....

.....

---

*) Paa de originale blanketter er vedføiet oversættelse til fransk og engelsk av utkastet til konsulens bevidnelse m. v. og av de blanketten paaførte noter. Oversættelsen er her utelatt.

[1]) Tilhører vælgeren besætning paa norsk fartøi, bør dettes navn og hjemsted tilføies.

[2]) Vælgeren skal — efterat han, i enrum og uset, har lagt sin stemmeseddel ind i en særskilt konvolut (»stemmeseddelkonvolutten«) og klæbet denne sammen — i overvær av konsulen egenhændig (eller, om han ikke kan skrive egenhændig, med paaholden pen) og med fuldt navn underskrive en paategning paa denne konvolut om, at den indeholder hans stemmeseddel (f. eks. saaledes: »Heri stemmeseddel fra undertegnede«, hvorunder vælgeren skriver sit fulde navn). Konsulen underskriver egenhændig paategningen til vitterlighet.

[3]) Hvis vælgeren ønsker samtidig at avgi stemme til omvalg, tilføies her: »I en anden, likeledes sammenklæbet konvolut, som er paategnet av mig og undertegnede norske konsul, følger en stemmeseddel til benyttelse i tilfælde av omvalg for valgkredsen.« Videre maa da anvendes flertalsform, hvor der nedenfor i følgebrevet og i bevidnelsen tales om stemmeseddelen og konvolutten til denne.

[4]) For de omstændigheter, som begrunder forfaldet, maa der gjøres nøie rede. Ingen forfaldsgrund er tilstrækkelig til at begrunde lovlig forfald, medmindre den har til følge, at vælgeren ikke kan møte paa valgtinget. Redegjørelsen maa være saa uttømmende, at det av selve redegjørelsen kan sees, at vedkommende ikke kan møte ved valget. Er forfaldet ikke legitimert ved bevidnelse fra en eller flere troværdige personer, men ved andre bevis, maa dokumenterne ledsage følgebrevet. Avgir vælgeren stemme til omvalg (jfr. note 3), maa redegjørelsen indeholde tilstrækkelige oplysninger til bedømmelse av forfaldets vedvaren.

Min adresse paa hjemstedet den 1 august dette aar vil være (var)[1] ..... 7 juni.

.....

Jeg erklærer paa ære og samvittighet, at jeg selv frivillig, i enrum og uset, har lagt stemmesedlen ind i den konvolut, som jeg sender den i, og selv har klæbet konvolutten sammen.

(Sted): ....., den (datum): .....

(Vælgerens underskrift med fuldt navn):

.....[2]

Undertegnede norske konsul bevidner, at (vælgerens stilling og fulde navn): .....

.....

1) ved fuld sans og samling, i mit paasyn, paa tid og sted som i ovenstaaende følgebrev anført, egenhændig har skrevet sit navn baade under paategningen paa stemmeseddel-konvolutten[3] og under følgebrevet og vedkjendt sig dettes indhold;
2) for mig har fremvist (her nævnes vælgerens mandtalspas eller sjøfartsdokument):[4]

.....

.....

og svarer til de i nævnte dokument anførte kjendemerker. (Saafremt vælgeren har fremvist sjøfartsbok eller certifikat, bør tilføies): Det oplyses, at vælgerens rullenummer er .....
og at hans adresse paa hjemstedet er .....

.....

.....[5]

---

[1]) Har vælgeren flyttet fra det valgsogn, hvor han er mandtalsført den 1 august og har begjært sig indført i mandtallet for det valgsogn, hvortil han har flyttet, bør han tillike oplyse herom og om tidspunktet for flytningen og adresse i det tilflyttede valgsogn.

[2]) Kan vælgeren ikke underskrive egenhændig, sker underskriften med paaholden pen (jfr. forøvrig note 9).

[3]) Jfr. note 2.

[4]) Efter regelen skal vælgeren hos mandtalsføreren i det valgsogn, hvori han er bosat, erhverve mandtalspas, For den, som ved stemmesedlens avgivelse tilhører besætning paa norsk fartøi, kan sjøfartsbok (sjøfarts-annotationspatent) eller certifikat som skibsfører, styrmand eller maskinist træde istedenfor mandtalspas. Det fremviste dokument skal nøiagtig betegnes i bevidnelsen; saaledes bør nævnes den myndighet, som har utstedt dokumentet, og datum for utstedelsen.

[5]) Har vælgeren underskrevet med paaholden pen (jfr. note 6) tilføies her: »Grunden til at vælgeren ikke har underskrevet egenhændig er den, at — — —.«

7 juni. (Sted):..... den (datum:).....19

(Navn:).....

(Stilling):.....

Undertegnede bevidner rigtigheten av de omstændigheter, som er anført til begrundelse av forfaldet.

(Sted):..... den (datum:).....19

.....

(Egenhændig underskrift av en eller flere troværdige personer.)[1]

Anm. Følgebrevet og konvolutten med stemmeseddel — eller konvolutterne med stemmesedler — og i tilfælde andre bilag lægger vælgeren i et fælles omslag. Dette lukker han, adresserer det til valgstyret i det valgsogn, hvor han skal stemme, og forsyner det med paaskrift om, at det indeholder stemmeseddel og forfaldsanmeldelse, og om sit navn og sin adresse paa hjemstedet den 1 august i valgaaret.

Hvis vælgeren saa forlanger, skal konsulen besørge brevet sendt uten ophold i frankert og rekommandert stand.

10 juni. **Skrivelse** fra Justisdepartementet til amtmanden i Romsdals amt i anledning av en forespørsel fra en sorenskriver om, hvorledes der i en sak, hvor den ene av to indstevnte parter var meddelt fri sakførsel, blev at forholde med beregning av sportler for utsættelser og andre rettergangsskridt, som paa begge indstevntes vegne blev forlangt av den befalte sakfører, der tillike førte saken for den ikke beneficerte part. Departementet meddeler, at det antar, at naar begjæring om foretagelse av visse rettergangsskridt fremsættes av den beneficerte part og er til hans saks fremme, bør sportlerne utelukkende falde paa denne part, selv om begjæringen ogsaa vedkommer hans procesfælle, og at retsgebyr saaledes i de omskrevne tilfælde ikke bør avkræves nogen av parterne.

10 juni. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til amtmanden i Akershus amt, hvori uttales, at der for tinglysning av en paategning paa et tidligere tinglyst skjøte, hvorved et i skjøtet feilagtig angit bruksnummer berigtiges, antages at maatte beregnes gebyr efter sportellovens § 51, første led, med kr. 2,00.

10 juni. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til en sorenskriver, hvori uttales, at departementet antar, at der for tinglysning av

[1]) Som regel bør denne bevidnelse (jfr. note 4) underskrives av to vidner, men et ubetinget krav herpaa er ikke opstillet; navnlig vil ofte en bevidnelse fra en læge om sygdom eller fra en offentlig tjenestemand om forhold vedkommende tjenesten kunne ansees tilstrækkelig. Der er intet til hinder for, at konsulen ogsaa bevidner forfaldets rigtighet, naar han har det nødvendige kjendskap hertil. Isaafald kan de to bevidnelser gives i en og samme paategning, som maa være datert.

en paa særskilt papir skrevet transporterklæring vedkommende et skifteutlæg til beløp av kr. 1013,10 alene blir at beregne gebyr med kr. 3,00 efter sportellovens § 48, litr. b. 10 juni.

Skrivelse fra Finansdepartementet til en sorenskriver angaaende beregning av gebyr i et bo, som under skiftebehandlingen viste sig at være insolvent, og som følge herav efter begjæring av en fordringshaver blev tat under konkursbehandling, men som paa grund av endel aktiva, der blev inddradd i boet, igjen blev solvent, og derfor skulde overgaa til almindelig dødsbobehandling. 10 juni.

Departementet uttaler, at gebyret alene maa bli at beregne efter sportellovens § 26, litr. b.

Skrivelse fra Justisdepartementet til overlægen for den spedalske sygdom, hvori meddeles, at departementet antar, at utgiftene ved hjemsendelsen av en patient, som har været behandlet paa Bergens sykehus for Vaarsildavgiftsfondets regning, ikke kan utredes av dettes midler. 12 juni.

Skrivelse fra Justisdepartementet til amtmanden i Buskeruds amt, hvorved bestemmes, at der fra Hurum jordmordistrikt i Buskerud amt utskilles et nyt distrikt under navn av Rødsbygdens jordmordistrikt. Distriktet begrænses av kysten fra og med Elgeton gaard sydover omkring Filtvedt til og med Hurum Fabrikker ved Drammensfjorden, herfra i nordlig retning til og med eiendommen Skauen og videre i nordøstlig retning til og med pladsen Ulvekulen og derfra retlinjet omkring Elgeton gaard. 12 juni.

Delingen træder i kraft fra den tid, særskilt jordmor ansættes i det nye distrikt.

Skrivelse fra Justisdepartementet til amtmanden i Kristians amt, hvorved bestemmes, at det av Gran herred i Kristians amt bestaaende jordmordistrikt deles i 2 distrikter: 12 juni.

1. Østre distrikt, bestaaende av bostederne paa østre side av veien fra Majorsalm—Granvolden—Sannesvingen—Granaasen.
2. Vestre distrikt, bestaaende av bostederne paa vestre side av den under 1 nævnte delelinje.

Delingen træder i kraft fra den tid, særskilt jordmor ansættes i et av de nye distrikter.

Lov*)[1]) om foranstaltninger mot indførsel av smittesomme sygdomme. 17 juni.

*) Bekjendtgj. 19 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 24.

[1]) Stort.beslutn. 22 mai. Se Ot. prp. nr. 27, indst. O VIII, St.tid.; forh. i Ot. side 115—120; i Lt. 8—10.

17 juni. § 1. Hvor denne lov benytter uttrykket helseraadets (sundhetskommissionens) ordfører[1]), omfatter dette, forsaavidt intet andet av Kongen er bestemt, ogsaa tilsynsmand, som antages eller beskikkes av helseraadet, samt læge eller opsynsmand, som av helseraadets ordfører for særlige tilfælde bemyndiges til at træde i hans sted.

1ste kapitel.

Almindelige bestemmelser om tilsynet med sundhetsforholdene ombord i fartøier.

§ 2. Det i denne lov omhandlede tilsyn med sundhetsforholdene ombord i fartøier, som ankommer til eller henligger i norske havner, henhører under helseraadene. Det til en by (kjøpstad eller ladested) hørende havnedistrikt blir, forsaavidt angaar de forhold, som omhandles i denne lov, at anse som henhørende under byen og skal staa under tilsyn av byens helseraad.

Forsaavidt intet andet i lov er bestemt, finder sundhetslovgivningens almindelige bestemmelser anvendelse.

§ 3. For enhver havn, der av fartøier, som kommer fra utenriksk sted, oftere benyttes som losse- eller lasteplads, som anløpssted eller som nødhavn, skal helseraadet, saafremt dets ordfører ikke bor paa eller nær stedet, beskikke en tilsynsmand med varamand, som har at utføre de forretninger, som omhandles i denne lov. Vedkommende er pligtig til at motta beskikkelse og til at forrette i seks aar, hvorefter han kan undslaa sig for gjenvalg i likesaa lang tid.

§ 4. Ved behandlingen av saker angaaende tilsynet med sundhetsforholdene ombord i fartøier tiltrædes helseraadet i kjøpstæder og ladesteder med eget kommunestyre av stedets havnefoged og vedkommende skibstilsynsmand, hvis en saadan bor paa stedet, samt den tjenestemand, som forestaar det stedlige toldopsyn, eller efter vedkommende departements nærmere bestemmelse av en anden toldtjenestemand, og i kystdistrikterne forøvrig efter kommunestyrets bestemmelse av en eller flere av de i henhold til § 3 beskikte tilsynsmænd.

Helseraadet i forening med havnestyret eller, hvor saadant ikke findes, overlodsen bestemmer beliggenheten av den del av en havn, hvortil fartøier, som ankommer fra utlandet, henvises til undersøkelse, rensning m. v. i henhold til kap. 2. Antages denne karantæneplads at burde ligge utenfor havnedistriktet, bestemmes dens beliggenhet av Kongen, hvis der ikke kan opnaaes enighet med vedkommende kommune.

§ 5. De for en kjøpstad eller et ladested givne forskrifter med hensyn til sundhetsvæsenet[2]) skal, forsaavidt de angaar sund-

[1]) Jfr. lov om sundhetskommissioner m. v. 16 mai 1860 §§ 1, 2 og 8.
[2]) Jfr. lov om sundhetskommissioner m. v. 16 mai 1860 § 4.

hetsforholdene ombord i fartøier, gjælde for kjøpstadens eller ladestedets hele havnedistrikt. 17 juni.

Overtrædelse av bestemmelserne om sundhetsforholdene ombord i fartøier, begaat inden havnedistriktet, henhører under vedkommende kjøpstads eller ladesteds jurisdiktion.

§ 6. Ved siden av det almindelige politi har enhver ved skibskontrollen, told- eller havnevæsenet ansat tjenestemand samt lodsoldermænd, lodsformænd, lodser og kjendtmænd med certifikat [1]) at bidra til overholdelsen av bestemmelserne om sundhetsforholdene ombord i fartøier.

§ 7. Helseraadets ordfører har adgang til efter henvendelse til fartøiets fører eller den, som i hans sted har befalingen, at gaa ombord i ethvert fartøi, som ankommer til eller henligger i norsk havn, for at undersøke dets sundhetsforhold.

Fører og besætning pligter at yde den bistand, som er nødvendig til undersøkelse av fartøiet og til gjennemførelse av lovlig givne paabud; forsaavidt et saadant paabud ikke frivillig efterkommes, kan det fornødne utføres for fartøiets regning.

§ 8. Fører av fartøi, som ankommer til norsk havn fra utenriksk sted, pligter paa ære og samvittighet at avgi erklæring om sundhetsforholdene ombord. Erklæringen avfattes overensstemmende med et av Kongen fastsat skema og underskrives av fartøiets fører, dets læge, naar saadan haves, samt, om det forlanges, tillike av styrmænd og maskinmester.

§ 9. Er der ombord i fartøi, som ankommer til norsk havn fra utenriksk sted, indtruffet tilfælde av smitsom sygdom, utkræves tilladelse av helseraadets ordfører eller i dennes fraværr av en tilkaldt læge eller, forsaavidt læge ikke i betimelig tid kan komme tilstede, av havnefogden til

1. at de syke eller døde eller de av disse benyttede gjenstande bringes fraborde, eller
2. at personer, som har været i rum sammen med eller i berøring med de syke forlater fartøiet, eller
3. at fartøiet har samkvem med land eller andet fartøi, utenfor hvad der for fartøiets tjeneste er nødvendig og kan foregaa, uten at personer fra land eller fra andet fartøi kommer i berøring med de syke eller døde eller disses opholdsrum eller de av disse benyttede og endnu ikke rensede rum eller gjenstande.

Hvis det forlanges, pligter desuten enhver, som forlater fartøiet, at gi skriftlig opgave over navn, stilling, hjemsted, bestemmelsessted, adresse og reiseplan.

§ 10. Skal fartøi, som ankommer til norsk havn fra utenriksk sted, ilandbringe

---

[1]) Jfr. lov om kjendtmænd 15 august 1908.

17 juni. 1. lik av person, som i utlandet er død av smitsom sygdom, eller
2. gjenstande, som i utlandet har været utsat for smitte uten at være renset paa tilfredsstillende maate,

utkræves tilladelse hertil av helseraadets ordfører, eller i dennes fravær av havnefogden.

§ 11. Viser det sig paa fartøi under ophold i norsk havn tilfælde av smitsom sygdom, pligter fartøiets fører eller den, som i hans sted har befalingen, snarest mulig at gjøre anmeldelse derom til helseraadets ordfører eller til havnefogden.

§ 12. Kongen bestemmer, hvilke smitsomme sygdomme til enhver tid skal være gjenstand for offentlige foranstaltninger efter denne lov.

2det kapitel.

Foranstaltninger mot sjøværts eller landværts indførsel av farsot.

§ 13. Er der paa utenriksk sted utbrutt pest, asiatisk kolera, barnekopper eller anden farsot, som likestilles dermed, kan Kongen eller den, han bemyndiger, kundgjøre vedkommende landomraade smittet av saadan sygdom.

§ 14. I den utstrækning, Kongen bestemmer, blir de i §§ 15—20 omhandlede foranstaltninger at bringe i anvendelse paa fartøi, som

1. kommer fra eller har anløpet landomraade, som ifølge kundgjørelse er smittet, eller
2. har hat samkvem med andet fartøi, som har hat sygdomstilfælde ombord av saadan art som i § 13 omhandlet, eller
3. har hat eller ved ankomsten har sygdomstilfælde ombord, som er eller mistænkes for at være av saadan art som i § 13 omhandlet.

Fartøi, som er i noget av disse tilfælde og som vil anløpe norsk havn, eller som benytter indenskjærs led, skal heise karantæneflag eller føre andet av Kongen bestemt merke.

§ 15. Fartøiet skal avholde sig fra alt andet samkvem med land eller andet fartøi end det, som er nødvendig for at anmelde fartøiets ankomst.

Ingen anden end lods, kjendtmand med certifikat, toldtjenestemand, tjenestemand ved skibskontrollen eller nogen, som utøver politimyndighet, maa gaa ombord i fartøiet uten tilladelse av helseraadets ordfører. Den, som overtræder dette forbud, blir at behandle paa samme maate som de øvrige ombordværende personer.

§ 16. Har fartøiet ikke hat og findes der ikke ved ankomsten sygdomstilfælde ombord, som er eller mistænkes for at være av saadan art som i § 13 omhandlet, kan nedennævnte foranstaltninger iverksættes:

1. Gjenstande, ved hvilke der antages at hefte smittestof, ren- 17 juni.
ses eller tilintetgjøres.
2. Gjenstande, hvis indførsel er forbudt, negtes utlosset eller tilintetgjøres.
3. Slagvand, drikke- og bruksvand samt vandballast, som antages at indeholde smittestof, utpumpes, i fornødent fald efter at være renset, og friskt drikke- og bruksvand bringes tilveie.
4. Ombordværende dyr, som antages at ville kunne overføre sygdommen, søkes uskadeliggjort eller tilintetgjort.
5. Ombordværende personer underkastes eftersyn i et bestemt tidsrum.

Naar de ovenfor under nr. 1—4 nævnte foranstaltninger er iverksat og det i nr. 5 nævnte eftersyn anordnet i den utstrækning, som findes paakrævet, erholder fartøiet tilladelse til at ha samkvem med land eller andet fartøi.

§ 17. Har fartøiet hat eller findes der ved ankomsten sygdomstilfælde ombord, som er eller mistænkes for at være av saadan art, som i § 13 omhandlet, blir nedennævnte foranstaltninger at iverksætte:

1. De syke avsondres paa betryggende maate, om mulig iland, indtil de er smittefri.
2. Lik begraves eller nedsænkes i aapen sjø.
3. De dele av fartøiet og de gjenstande, hvormed de syke har været i berøring, eller ved hvilke der antages at hefte smittestof, renses; værdiløse gjenstande tilintetgjøres.
4. Gjenstande, hvis indførsel er forbudt, negtes utlosset eller tilintetgjøres.
5. Slagvand, drikke- og bruksvand og vandballast, som antages at indeholde smittestof, utpumpes, i fornødent fald efter at være renset, og friskt drikke- og bruksvand bringes tilveie.
6. Ombordværende dyr, som antages at ville kunne overføre sygdommen, søkes uskadeliggjort eller tilintetgjort.
7. Ombordværende personer underkastes eftersyn i et bestemt tidsrum eller avsondres, om dette findes nødvendig.

Naar saadant eftersyn er anordnet og de øvrige foranstaltninger er iverksat i den utstrækning, som findes paakrævet, erholder fartøiet tilladelse til at ha samkvem med land eller andet fartøi under iagttagelse av fornødne forsigtighetsregler.

§ 18. Fartøi, som er overfyldt, eller som ved urenlig tilstand eller av andre særlige grunde antages at fremkalde fare for saadan sygdom som i § 13 omhandlet, kan, efterat der er indhentet bemyndigelse av Medicinaldirektøren, underkastes de yderligere foranstaltninger, som for tilfældet findes paakrævet.

§ 19. De i §§ 16—18 omhandlede foranstaltninger gjennemføres paa ankomststedet. Er dette ikke mulig, paalægges

17 juni. det fartøiets fører at avgaa til nærmeste sted, hvor disse foranstaltninger kan utføres, eller til sted, som dertil særlig er bestemt.

Er der sygdom ombord, skal der isaafald om mulig medsendes fartøiet en læge og fornødne lægemidler, hvis fartøiets fører eller reisende forlanger det.

§ 20. Viser der sig paa fartøi, som behandles efter §§ 16 og 17, i eftersynstiden noget sygdomstilfælde, som er eller mistænkes for at være av saadan art som i § 13 omhandlet, finder §§ 17—19 tilsvarende anvendelse.

§ 21. I den utstrækning, som hensynet til de i § 13 omhandlede sygdomme gjør det paakrævet, kan Kongen paaby:

1. At personer, som landværts eller sjøværts ankommer til Norge fra landomraade, som ifølge kundgjørelse er smittet, skal melde sin ankomst til helseraadets ordfører og underkastes eftersyn i et bestemt tidsrum;
2. at personer, som landværts ankommer til Norge fra utenriksk sted, underkastes eftersyn ved riksgrænsen eller dertil bestemt sted i nærheten. De, som ved eftersynet findes eller mistænkes for at være angrepet av saadan sygdom som i § 13 omhandlet, avsondres paa betryggende maate; det samme gjælder personer, som har været i berøring med saadanne syke og antages at være smittet. Reisegods samt alle gjenstande, som antages at være smittet, renses paa betryggende maate;
3. at al samfærdsel over grænsen alene skal foregaa over steder, hvor eftersyn er anordnet;
4. at personer, som i flok og følge ankommer til landets grænse, negtes adgang til riket, forsaavidt de ikke er norske statsborgere;
5. at enhver, som mottar reisende i losji, skal gjøre anmeldelse til helseraadets ordfører om reisende, som kommer fra landomraade, som ifølge kundgjørelse er smittet;
6. at gjenstande, som kan være smitteførende, og som kommer fra smittet utenriksk landomraade, renses eller forbydes indført. Gjenstande, som trods indførselsforbud er eller søkes indført, kan tilintetgjøres.

§ 22. Efter Kongens nærmere bestemmelse skal personer, som i henhold til denne lov stilles under eftersyn

1. gi skriftlig opgave over navn, stilling, hjemsted, bestemmelsessted, adresse og reiseplan samt fremstille sig for helseraadets ordfører i eftersynstiden;
2. underkastes indpodninger eller indsprøitninger, som erfaringsmæssig er ufarlige og har evne til at beskytte mot eller hindre utbredelse av sygdommen, saafremt det antages at kunne ske uten skade for vedkommende;

3. la foreta rensning av skiddent linnet, gang- og sengklær, som de medfører eller i eftersynstiden har benyttet. 17 juni.

Personer, som ikke paa betryggende maate vil kunne underkastes eftersyn, saafremt de nyder uindskrænket frihet, kan holdes tilbake eller underkastes indskrænkning i valg av opholdssted under eftersynstiden.

Endvidere kan det bestemmes, at personer, som negter at gi den i nr. 1 omhandlede opgave eller undlater at fremstille sig til eftersyn eller negter at la foreta de i nr. 2 nævnte indpodninger, kan avsondres.

§ 23. Kongen kan anordne tilsyn med samfærdselen fra smittet indenriksk omraade og navnlig lægetilsyn og rensning av fartøier, som forlater smittet havn.

Likeledes kan Kongen forby, at der fra smittet indenriksk omraade utføres gjenstande, som kan være smitteførende.

§ 24. Anvendelsen av de i dette kapitel givne bestemmelser begrænses ved de regler, som i overenskomst med fremmed stat maatte være vedtat.

§ 25. Utgiftene ved gjennemførelsen av dette kapitels bestemmelser bæres av statskassen, forsaavidt intet andet nedenfor er bestemt:

1. Fartøi, som er bestemt til utenriksk sted, men anløper norsk havn, maa selv bære de med undersøkelse, rensning m. v. forbundne utgifter.

2. Fartøi, som er bestemt til norsk havn, maa selv bære utgiftene ved rensning, naar denne foretages i henhold til §§ 17 og 18 jfr. § 20, ved ilandbringelse av syke og døde samt ved de i § 19, 2det led nævnte foranstaltninger.

3. Fartøi, fra hvilket der paa sted, hvor fast eller dertil bestemt avsondringslokale ikke findes, ønskes ilandbragt syke, maa selv utrede de med avsondringen forbundne utgifter.

4. Utgifter, som er forbundet med eftersyn, tilbakeholdelse eller avsondring av personer, utredes efter den almindelige sundhetslovgivnings bestemmelser av vedkommende by- eller amtskommune [1]), undtagen forsaavidt angaar eftersyn, tilbakeholdelse eller avsondring ved fartøiers ankomst fra utenriksk sted eller ombord paa saadant fartøi i eftersynstiden eller ved det i § 21 nr. 2 omhandlede eftersyn ved riksgrænsen.

5. For underhold og forpleining i sykehus kan der avkræves de syke eller dem, som pligter at sørge for deres underhold, en dagpenge, hvis størrelse fastsættes av Kongen. Begravelsesutgifter utredes efter fattiglovgivningens bestemmelser, forsaavidt avdøde var at anse som trængende.

6. Utgifter, som følger av at nogen person har overtraadt det i § 15, 2det led givne forbud, utredes av de skyldige selv

[1]) Jfr. lov om sundhetskommissioner m. v. 16 mai 1860 § 15.

17 juni. og kan inddrives ved utpantning. Det samme gjælder utgifter, som foranlediges ved, at nogen negter at underkaste sig et i henhold til § 22 nr. 1, 2 eller 3 git paabud. Er beløpet ikke at erholde hos den skyldige, utredes det av statskassen.

Forsaavidt de i nr. 2 og 3 omhandlede utgifter skulde bli uforholdsmæssig store for vedkommende fartøi, kan de av Kongen tillates helt eller delvis overført paa statskassen.

Kongen kan likeledes bestemme, hvorvidt og i hvilken utstrækning staten skal delta i utgiftene ved indredning og drift av midlertidig isolations- og sykehuslokale, og av desinfektionsindretning til forebyggelse av smitte ved personer, som fra utlandet ankommer her til riket. Ved avgjørelsen herav tages særlig i betragtning, om smittefaren er truende og utgiftene er betydelige i forhold til vedkommende kommunes økonomiske bære-evne.

§ 26. Betalingen til personer, som utfører de i dette kapitel omhandlede forretninger, fastsættes av Kongen.

3dje kapitel.

Forskjellige bestemmelser.

§ 27. Strander et fartøi, som gaar ind under denne lovs bestemmelser, kommer disse til anvendelse i den utstrækning, hvori de lar sig gjennemføre. Det samme gjælder strandet gods, hvis indførsel er forbudt.

§ 28. Kongen kan tilstaa baater og mindre fartøier, som kommer fra nabolandene eller gaar i indenriksk fart, samt krigsfartøier, fartøier i regelmæssig fart og fartøier, som har læge ombord, saadanne lempelser i denne lovs bestemmelser, som efter forholdene findes hensigtsmæssig og tilraadelig.

§ 29. Kan betryggende behandling eller avsondring av personer, som lider eller mistænkes for at være smittet av farsot, som omhandles i denne lovs 2det kapitel, ikke paa anden maate gjennemføres, er helseraadet berettiget til at fordre avgit til bruk de nødvendige lokaler mot erstatning efter lovlig skjøn. Hvor saadan bestemmelse er avgit, er vedkommende berettiget til, om fornødent ved utkastelsesforretning, at bli sat i besiddelse av lokalet, mot at erstatningen senere bestemmes.

I de havner, som Kongen bestemmer, skal der av kommunestyret tilveiebringes lokale, hvor de syke kan betryggende avsondres og forpleies.

§ 30. De bestemmelser, som i henhold til denne lov fattes av helseraadets ordfører, tilkaldt læge eller havnefogden, kan av vedkommende forlanges undergit prøvelse av helseraadet. Saadant forlangende har dog ikke opsættende virkning.

§ 31. Det offentlige pligter ikke at yde erstatning for den skade eller det tap, som tilføies personer, fartøi eller gjen-

stande ved de foranstaltninger, som træffes i henhold til denne lov. 17 juni.

§ 32. Kongen utfærdiger de nærmere bestemmelser, som ansees paakrævet til gjennemførelse av denne lov.

§ 33. Skibsfører paa norsk skib skal ha ombord avtryk av denne lov og av de i henhold til denne utfærdigede bestemmelser, som vedkommer fartøier[1]). Han pligter i fornøden utstrækning at gjøre lovens bestemmelser bekjendt for alle ombordværende personer.

Avtryk av loven og dens tillægsbestemmelser vedkommende fartøier skal likeledes medbringes av lodser og av kjendtmænd med certifikat paa deres reiser.

Av loven og dens tillægsbestemmelser vedkommende fartøier tilveiebringes oversættelser paa de vigtigste fremmede sprog; disse oversættelser tilstilles lodserne og kjendtmænd med certifikat til medtagelse paa deres reiser.

De skal saavidt mulig gjøre skibsførere opmerksom paa lovens bestemmelser, idet de overleverer et eksemplar av de medbragte oversættelser.

§ 34. Denne lov træder i kraft fra den dag, Kongen bestemmer, dog ikke senere end 1 januar næste aar.

§ 35. Fra denne lovs ikrafttræden ophæves lov om karantæneveesenet av 12 juli 1848 med tillægslove av 17 juni 1880 og 1 juli 1887, lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 § 27 og lov angaaende foranstaltninger mot indførelse av asiatisk kolera av 26 juni 1893 samt forøvrig enhver bestemmelse, som maatte stride mot denne lov.

Kongelig resolution*), hvorved meddeles stadfæstelse i henhold til lov av 6 juni 1891 om politivedtægter for rikets herreder paa en av herredsstyret for Hornnes herred, Nedenes amt, under 24 april 1909 fattet beslutning om ny politivedtægt, som skal træde istedenfor den ved kongelig resolution av 15 august 1896 approberte politivedtægt for samme herred. 17 juni.

Kongelig resolution**), hvorved 17 juni.

1. meddeles stadfæstelse i henhold til lov av 17 juni 1869 om politivedtægter for kjøpstæderne paa en av kjøpstaden Hønefoss formænd og repræsentanter under 11 mai 1909 fattet beslutning om tillæg til politivedtægten, indeholdende regler for torvhandelen.

*) Bekjendtgj. 19 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 24, hvor vedtægten er indtat.

**) Bekjendtgj. 19 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 24, hvor tillægget er indtat.

[1]) Jfr. sjøfartsloven 20 juli 1893 § 27.

17 juni. 2. §§ 30 og 31 i den ved kongelig resolution av 16 oktober 1897 approberte politivedtægt for kjøpstaden Hønefoss ophæves fra den dag av, da ovennævnte tillæg træder i kraft.

17 juni. **Kongelig resolution***), hvorved bestemmes:

I. Approbation meddeles i henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 og § 3 i lov ang. særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sygdomme av 8 mai 1900 paa de av herredsstyret for Sydvaranger herred i Finmarkens amt under 20 oktober 1908 og 20 april 1909 fattede beslutninger om almindelige sundhetsforskrifter samt om ordningen av anmeldelsespligten ved tuberkuløse sykes flytning for de inden herredet beliggende tættere bebyggede strøk av Kirkenes, samt bebyggelsen ved gruberne.

II. De ved kongelig resolution av 29 januar 1870 for Sydvaranger herred approberte sundhetsforskrifter ophæves, forsaavidt angaar ovennævnte strøk fra den tid, foran omhandlede forskrifter træder i kraft.

17 juni. **Kongelig resolution****), hvorved approbation meddeles i henhold til § 11, jfr. § 4 i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 paa den av herredsstyret for Fredriksværns herred i Jarlsberg og Larviks amt under 11 december 1908 fattede beslutning om en forandring i § 10, første punktum, i de for herredet ved kongelig resolution av 1 februar 1908 approberte sundhetsforskrifter, — dog med en enkelt forandring.

17 juni. **Kongelig resolution*****), hvorved den av Skiens kommunestyre under 18 februar d. a. besluttede vedtægt angaaende lukningstid for utsalgssteder i Skien stadfæstes i henhold til lov om lukningstid for utsalgssteder av 31 mai 1900 som gjældende indtil videre, dog med en enkelt forandring.

17 juni. **Kongelig resolution†**), hvorved den av Stord herredsstyre under 14 mai 1909 besluttede vedtægt angaaende lukningstid for utsalgssteder i Stord herred stadfæstes i henhold til lov om lukningstid for utsalgssteder av 31 mai 1900 som gjældende indtil videre.

---

*) Bekjendtgj. 19 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 24, hvor forskriftene er indtat.

**) Bekjendtgj. 19 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 24, hvor vedk. bestemmelse, saaledes som den nu lyder, er indtat.

***) Bekjendtgj. 19 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 24, hvor den approberte vedtægt er indtat.

†) Bekjendtgj. 19 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 24, hvor vedtægten er indtat.

Kongelig resolution*), hvorved det tillates i medhold av lov om laks- og sjøørretfiskerierne m. v. av 8 april 1905 § 39 indtil videre at drive fiske med stang til og med den 19 september i den egentlige Hopeelv (ɔ: den del av vasdraget der ligger ovenfor Hopevandet) i Gloppens herred, Nordre Bergenhus amt. 17 juni.

Kongelig resolution*), hvorved det tillates i medhold av lov om laks- og sjøørretfiskerierne m. v. av 8 april 1905 § 39 indtil videre i Strynsvandet i Stryns herred, Nordre Bergenhus amt, ovenfor en linje, trukket fra Klevenes brygges vestre kant til Jon Lundes baatnøst at drive fiskeri med bundne redskaper undtagen kilenøter og lignende selvfangende med ledning eller ledningsgarn og særskilt fangerum forsynte redskaper til og med 8 september. 17 juni.

Kongelig resolution**), hvorved meddeles stadfæstelse i henhold til lov om brandvæsenet av 15 august 1908 §§ 1 og 69, jfr. § 67, paa den av Trondhjems bystyre i møte den 17 december 1908 fattede beslutning angaaende sammensætningen av brandstyret og lempning i lovens § 21, forsaavidt Trondhjem betræffer, samt angaaende delvis bibehold av de for feiervæsenet sammesteds ved den Norske Regjerings resolution av 22 juni 1905 approberte hovedregler. 17 juni.

Kongelig resolution**), hvorved bestemmes i henhold til lov om brandvæsenet av 15 august 1908 §§ 9 og 69: 17 juni.

1. Den av Sarpsborg bystyre i møte den 23 februar 1909 fattede beslutning angaaende utførelse av brandsyn i Sarpsborg godkjendes som gjældende indtil videre.
2. De ved høieste resolution av 6 november 1886 avgivne bestemmelser om brandvisitationernes utførelse i Sarpsborg ophæves.

Kongelig resolution*), hvorved meddeles godkjendelse i henhold til § 9 i lov om brandvæsenet av 15 august 1908 av den av ladestedet Mosjøens bystyre i møte den 12 mars 1909 fattede beslutning om, at brandsyn sammesteds skal utføres av brandchefen (branddirektøren) sammen med feieren. 17 juni.

Kongelig resolution**), hvorved bestemmes i henhold til lov om brandvæsenet av 15 august 1908 §§ 9 og 69: 17 juni.

*) Bekjendtgj. 19 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 24.
**) Bekjendtgj. 19 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 24, hvor beslutningen er indtat.

17 juni. 1. Den av Narvik bystyre i møte den 28 december 1908 fattede beslutning angaaende utførelse av brandsyn i Narvik godkjendes som gjældende indtil videre.
2. De ved høieste resolution av 7 april 1904 avgivne bestemmelser angaaende utførelsen av brandvisitation i Narvik ophæves.

17 juni. **Kongelig resolution,** hvorved bl. a. tillates,
I. at et bede- og forsamlingshus, som er opført paa gaarden Fare i Meløy prestegjeld under Nordre Helgelands provsti i Tromsø stift efter en utarbeidet plan, indvies for at benyttes til avholdelse av gudstjeneste og kirkelige forretninger for befolkningen i distriktet Nordbygden paa betingelse av, at alterpartiet holdes betryggende avsperret, naar kapellet benyttes som bede- eller forsamlingshus;
II. at der i huset, som blir at benævne Fare kapel, indtil videre avholdes 8 gudstjenester aarlig til saadan tid, som Tromsø biskop nærmere bestemmer.
III. — — —

17 juni. **Kongelig resolution,** hvorved det tillates, at der i den tid, som vil medgaa til opførelse av ny kirke for Ledingens sogn av Steigens prestegjeld i Tromsø stift, avholdes gudstjeneste og kirkelige forretninger for menigheten i skolehuset paa Ledingens kirkested paa betingelse av, at lokalet forsynes med den nødvendige kirkelige indredning, og at det ved dets første benyttelse indvies med en passende tale av sognepresten.

17 juni. **Kongelig resolution,** hvorved der i henhold til lov om fattigvæsenet av 19 mai 1900 §§ 28 og 33 meddeles stadfæstelse paa en av vedkommende utvalg foreslaat plan for et sikkerhetsfond ved Hadelands bergverk i Lunner herred, dog med nogen forandringer.

17 juni. **Kongelig resolution,** hvorved den i oversættelse fremlagte formular for egteskapsstiftelser inden den Tysk-Evangeliske Menighet i Kristiania godkjendes i henhold til § 8 i lov om kristne dissentere m. v. av 27 juni 1891.

17 juni. **Kongelig resolution,** hvorved:
1. Rissen tinglag i Fosen sorenskriveri, Søndre Trondhjems amt, fra den tid, som av amtmanden nærmere bestemmes, deles i to tinglag, Rissen og Lensviken, svarende til herrederne av samme navn.
2. Amtmanden bemyndiges til at bestemme tid, sted og dagantal for avholdelse av saktingene i de nye tinglag.

Kongelig resolution, hvorved den av Stortinget under 14 mai d. a. fattede beslutning[1]) om regulering av gage for stadsfysikus i Stavanger og for den ved det Hygieniske Institut ansatte assistent, som tillike har at fungere som epedimi- og karantænelæge, tages tilfølge. 17 juni.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes, at en anden læge end embedslægen kan antages til indtil videre at forrette som ordfører i helseraadet for Leikanger herred, Nordre Bergenhus amt, mot en godtgjørelse av kr. 80,00 aarlig, som blir at utrede av de til tilfældige utgifter ved medicinalvæsenet bevilgede midler. 17 juni.

Kongelig resolution, hvorved der bl. a. i henhold til § 13 i lov om ulykkesforsikring for arbeidere i fabrikker m. v. av 23 juli 1894 med tillægslov av 23 december 1899 og med forbehold av Stortingets samtykke fastsættes en inddeling av vedkommende bedrifter i fareklasser overensstemmende med et fremlagt utkast med bibehold av de senest ved kongelig resolution av 10 mai 1906 fastsatte præmiesatser[2]). 17 juni.

Kongelig resolution, hvorved § 5, litr. c og d i det ved de kongelige resolutioner av 4 juni 1904 og 15 januar 1906 m. fl. approberte reglement om fribefordring og fragtmoderation paa statens jernbaner forandres saaledes, at den omhandlede fragtmoderation tilstaaes for sommerferieophold av mindst én ukes varighet. 17 juni.

Kongelig resolution, hvorved det i medhold av § 55 i lov om havne- og ringeværsenet m. v. av 10 juli 1894 bestemmes, at de for de offentlige brygger i Kristiansand og Arendal fastsatte takster, stadfæstet henholdsvis ved høieste resolution av 10 juni 1894 og resolutioner av 24 december 1869 samt 25 april 1894, indtil videre gjøres gjældende for jernbanens brygger henholdsvis i Kristiansand og Arendal, dog saaledes, at avgift ikke blir at opkræve av militære hospitalsfartøier i krigstid. 17 juni.

---

[1]) Se Hovedpost VI, kap. 10 tit. 1—2 og St.prp. nr. 80. Till. til Indst. S XXIV A. St.tid. side 1423—1424. Beslutningen er saalydende:

I. Statskassens andel av gage for stadsfysikus i Stavanger utredes med kr. 2 250,00 aarlig fra den tid, embedet fast besættes, med lønstillæg efter 5 og 10 aars tjeneste stort kr. 250,00 hver gang, alt paa betingelse av, at et like stort beløp utredes av Stavanger bykasse. (St. prp. nr. 80, jfr. hovedpost VI, kap. 10, tit. 1).

II. Lønnen for den ved det Hygieniske Institut ansatte assistent, der tillike har at fungere som epedemi- og karantænelæge, utredes fra 1ste juli 1909 indtil videre med kr. 3 500,00 aarlig med et alderstillæg av kr. 500,00 efter 4 aars tjeneste.

[2]) Stortingets beslutning av 30 juni ang. denne sak er befalt tat tilfølge ved kgl. res. av s. d.

17 juni. **Kongelig resolution,** hvorved det i henhold til § 1 i lov om brandvæsenet av 15 august 1908 bestemmes, at lensmanden i Alstadhaug indtil videre indtræder i vedkommende politimesters sted som medlem av brandstyret for strandstedet Sandnessjøen i Stamnes herred, Nordlands amt.

17 juni. **Kongelig resolution,** hvorved der meddeles approbation paa den i generalforsamling den 13 april 1909 vedtagne forandring i § 19 i den for Rollag og Veggli gjensidige brandforsikringsforening ved kongelig resolution av 25 august 1906 approberte plan, saaledes at foreningen fremdeles kan nyde godt av de ved lovene av 9 august 1839 og 4 august 1845 hjemlede forrettigheter.

17 juni. **Kongelig resolution,** hvorved der meddeles approbation paa den i generalforsamling den 6 februar 1909 vedtagne forandring i § 19 i den for Hetlands private brandforsikringsforening ved Kronprinsregentens resolution av 28 februar 1905 approberte plan, saaledes at foreningen fremdeles kan nyde godt av de ved lovene av 9 august 1839 og 4 august 1845 hjemlede forrettigheter.

17 juni. **Kongelig resolution,** hvorved der meddeles approbation paa den av direktionen for Grongs brandassuranseforening for bygninger under 20 april 1909 vedtagne nye plan for foreningen, saaledes at denne fremdeles kan nyde godt av de ved lovene av 9 august 1839 og 4 august 1845 hjemlede forrettigheter.

17 juni. **Kongelig resolution,** hvorved nedsættelsen i brandkontingenten av de i den Almindelige Brandforsikringsindretnings Kjøpstad avdeling forsikrede bygninger i Tvedestrand i medhold av lovene av 3 mars 1860 § 1, 26 mai 1866 § 8, litr. G, og 31 mai 1890 § 6, jfr. lov av 3 mai 1873, § 2, fastsættes fra 1 januar 1909 og indtil videre til 18 %.

17 juni. **Kongelig resolution,** hvorved der i medhold av lov av 3 mai 1873 § 1, jfr. lovene av 3 mars 1860 § 1, 26 mars 1866 § 8, litr. G. og 31 mai 1890 § 6 indeholdende tillæg til og forandringer i lovene om den Almindelige Brandforsikringsindretning for Bygninger, fra 1 januar 1909 at regne og indtil videre tilstaaes de inden Laksevaag bygningskommune i Søndre Bergenhus beliggende og i indretningens kjøpstadavdeling forsikrede bygninger en nedsættelse i brandkontingenten av 14 procent.

17 juni. **Kongelig resolution,** hvorved meddeles stadfæstelse paa den av vedkommende grundlæggere i møte den 5 mai

1909 vedtagne plan for en inden Borge sogn, Lofoten, oprettendes sparebank under navn av »Borge sparebank«. 17 juni.

Kongelig resolution, hvorved Stortingets beslutning[1]) av 2 juni d. a. om yderligere bevilgning av kr. 3000,00 til kontorholdsgodtgjørelse ved Kristiania toldskriverkontor for budgetterminen 1909—1910 tages tilfølge. 17 juni.

Skrivelse fra Justisdepartementet til stiftamtmanden i Trondhjems stift, hvori departementet, — overensstemmende med Trondhjems politikammer og medicinaldirektøren —, antar, at kjøbmænd, som har erholdt politiets tilladelse til at sælge ikke særlig farlige gifter, kan sælge etsnatron til personer, som tilbereder sæpe til husbruk. 19 juni.

Skrivelse fra Forsvarsdepartementet til hæren. Ved kongelig resolution av 2 november 1896 er som bekjendt fastsat bl. a. følgende bestemmelse: »Militære tjenestemænd, der ikke er inddelt ved trop, skal i regelen beordres til at benytte jernbanetog, dampskib eller baatskyss, som maatte være leiet til troppetransport, naar dertil er tjenlig adgang paa tjenestereiser, for hvilke de tilkommer skyssgodtgjørelse av det offentlige, og besparelse i denne godtgjørelse derved kan opnaaes«. 19 juni.

Paa foranledning gjør departementet opmerksom paa, at utbetaling av skyssgodtgjørelse efter den citerte bestemmelse maa søkes undgaat, ikke alene for det til vedkommende avdeling hørende fastlønnede og vernepligtige personel, men ogsaa for personel, der uten at være ansat ved den avdeling, der har rekvirert transporten, skal tjenestegjøre under samlingen paa vedkommende ekserserplads, saasom sanitets-, veterinær- og intendanturpersonel.

Departementet antar, at dette lettest vil kunne opnaaes derved, at den institution, der skal avgi personel til en avdeling, hvor troppetransport kan forekomme, i tide opgir avdelingen vedkommende personels adresse, hvorefter avdelingen selv direkte gir personellet fornøden underretning om transporten.

Skrivelse fra Kommanderende General til hæren. Foranlediget ved, at der hyppig indløper andragender fra vernepligtige officerer om utsættelse med bataljonssamlinger umiddelbart før disses begyndelse, hvorved der let opstaar vanskeligheter ved avdelingerne med hensyn til ordningen av de vernepligtige officerers tjeneste, bestemmer Kommanderende General at saadanne andragender for fremtiden skal være indkommet til Kommanderende General inden 1 maaned, før vedkommende bataljonssamling begynder. 21 juni.

[1]) St. prp. nr. 88. Indst. S XXXIII A. St.tid. side 1723.

25 juni. **Lov** *) [1]) indeholdende tillæg til lov om jordmødre av 19 december 1898.

§ 1. For den i henhold til § 4 i lov om jordmødre av 19 december 1898 ydede fødselshjælp og dermed i umiddelbar forbindelse staaende hjælp til barselkvinde og barn kan en jordmor, dersom hun ikke av den tilseede eller av den, hvem betalingspligten paahviler, efter paakrav erholder en passende godtgjørelse, kræve en saadan utredet av fattigvæsenet paa det sted, hvor den fødende opholdt sig, da hjælpen blev ydet.

Forsaavidt vedkommende barselkvinde ansees i henhold til fattiglovgivningen at tiltrænge fattigvæsenets hjælp [2]), tilkommer der imidlertid den jordmor, som er ansat med forpligtelse til at yde fattige fødselshjælp, kun den herfor sedvanlige godtgjørelse [3]).

Medmindre fattigvæsenet i noget tilfælde kræver en hurtigere fremgangsmaate, kan nævnte krav paa fattigvæsenet fremsættes tidligst 3 og senest 6 maaneder efter bistandens ydelse.

Tvist om størrelsen av den godtgjørelse, som en jordmor efter nærværende paragraf maatte tilkomme av en fattigkommune, blir at avgjøre av amtmanden efter indhentet erklæring fra embedslægen.

§ 2. Det beløp, som i henhold til bestemmelsen i foregaaende paragraf er utlagt av offentlig kasse, kan kræves erstattet efter de regler, som i fattiglovgivningen er fastsat om refusion og utpantning [4]).

25 juni. **Kongelig resolution** **), hvorved meddeles approbation i henhold til § 4 i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 paa den av Haugesunds bystyre under 1 december 1908 fattede beslutning angaaende »sundhetsforskrifter for verksteder«.

25 juni. **Kongelig resolution** *), hvorved føreren av handelsskib fritages for at tilstille konsulen den i § 1 i lov av 20 december 1902 om forandring i lov om konsulatvæsenet omhandlede ankomstopgave, forsaavidt skibets anløp alene sker for ordre eller for at indta bunkerkul, forutsat at anløpet ikke tillike skyldes andre grunde som sygdom blandt mandskapet, dødsfald ombord, indtruffet sjøulykke eller lignende omstændig-

*) Bekjendtgj. 26 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 25.
**) Bekjendtgj. 26 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 25, hvor forskriftene er indtat.

[1]) St.besl. 14 juni 1909, Ot. prp. nr. 26, Indst. O. nr. 39. St.tid. forh. i Ot. side 160—166, i Lt. 33—35.
[2]) Jfr. lov om fattigvæsenet 19 mai 1900 § 1.
[3]) Lov om jordmødre 19 december 1898 § 14, jfr. § 9.
[4]) Jfr. lov om fattigvæsenet §§ 6—7.

heter, hvorved det av hensyn til mandskapet eller skibets sjø- 25 juni.
dygtighet er nødvendig, at konsulen blir bekjendt med skibets ankomst.

Kongelig resolution *), hvorved bestemmes, at 25 juni.

1. fredningstiden for hummer i Lister og Mandals amt i henhold til lov om fredning av hummer av 29 juni 1894 § 2 fastsættes indtil videre til tidsrummet fra 1 juli til kl. 8 morgen den første søgnedag efter 14 oktober.
2. Høieste resolution av 31 juli 1895 ophæves.

Kongelig resolution *), hvorved meddeles approbation paa en av Hole herredsstyre, Buskeruds amt, i medhold av § 2 i lov om ansvar for skade paa bofæ ved hund samt om optagelse av hund m. v. av 11 juni 1903 under 5 juni 1909 fattet beslutning, hvorefter hund, som i Hole herred i den tid, da bofæ holdes paa havn, findes streifende om uten ledsager i havnegang utenfor indmarken, kan efter foranstaltning av grundeieren eller nogen i strækningen havneberettiget optages, eller, hvis hunden tidligere har været optat, og der er fremgaat overensstemmende med § 4 i nævnte lov, dræpes paa stedet. 25 juni.

Kongelig resolution *), hvorved bestemmes i henhold til § 88 i lov om bygningsvæsenet av 27 juli 1896, at den almindelige bygningslovgivning skal være gjældende for strøket omkring Aas jernbanestation i Aas herred, Akershus amt, indenfor nedenstaaende av herredsstyret i møte den 3 mai 1909 vedtagne grænser: 150 m. vest og 700 m. øst for jernbanelinjen samt 300 m. nord og 300 m. syd for chausséen fra Drøbak. 25 juni.

Kongelig resolution *), hvorved de ved høieste resolutioner av 10 december 1886 og 7 december 1897 avgivne bestemmelser angaaende brandvisitation i Skien ophæves i henhold til lov om brandvæsenet av 15 august 1908 § 69. 25 juni.

Kongelig resolution **), hvorved bestemmes: 25 juni.

I. De av Stavanger amtsting ved beslutninger av 30 januar 1908 og 8 juni 1909 vedtagne vedtægter for benyttelse av motorvogner paa offentlige veier inden amtet stadfæstes i henhold til lov om veivæsenet av 15 septbr. 1851 § 58, 3dje avdeling, kfr. lov av 6 juli 1892, som gjældende indtil videre.

II. De omhandlede vedtægter træder ikraft straks.

*) Bekjendtgj. 26 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 25.
**) Bekjendtgj. 26 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 25, hvor vedtægtene er indtat.

25 juni. **Kongelig resolution** *), hvorved stempelavgiften av veksler for budgetterminen 1 juli 1909 til 30 juni 1910 blir at svare efter følgende tarifbestemmelser:

naar paalydendet er			til og med kr.	200,00	— kr.	0,10
»	—	» derover	—»—	» 400,00	— »	0,20
»	—	» »	—»—	» 600,00	— »	0,30
»	—	» »	—»—	» 800,00	— »	0,40
»	—	» »	—»—	» 1000,00	— »	0,50

og, naar paalydendet er større, kr. 0,50 yderligere for hvert tusen kroner eller del av dette beløp.

25 juni. **Kongelig resolution** *), hvorved i henhold til lov av 11 juni 1898 imot anvendelse av lange projektiler i langtrækkende rifler bestemmes:

Utenfor skytning paa skytebaner og øvelses- eller forsøksskytning under militær kommando i terræng, hvor naturforhold eller særlig trufne foranstaltninger sikrer mot ulykkestilfælde, maa ved skytning med langtrækkende rifler kun benyttes projektiler med en tversnitsbelastning av ikke over 15 gr. pr. cm^2.

Ved langtrækkende rifler forstaaes rifler av hvilkensomhelst konstruktion, der utskyter projektiler med mindst 600 meters hastighet.

Ved militær kommando forstaaes: Kommando av militær befalingsmand over militær avdeling og kommando over skytterlag av saadanne militære befalingsmænd, som efter gjældende bestemmelse kan være instruktører for disse.

Naar skytning utføres av skytterlag utenfor skytebane, skal anmeldelse derom paa forhaand være gjort til nærmeste politimyndighet.

Overtrædelse av foranstaaende bestemmelser blir at straffe overensstemmende med den borgerlige straffelovs § 339.

Nærværende bestemmelse træder istedenfor kongelig resolution av 8 juli 1899, som derfor sættes ut av kraft.

25 juni. **Kongelig resolution,** hvorved bestemmes:

I. Den av Stortinget i møte den 14 mai 1909 fattede beslutning[1]) om bevilgning av et lønsbidrag av Oplysningsvæsenets Fond, stort kr. 400,00 aarlig til en vordende kaldskapellan i Lye prestegjeld i Kristiansands stift befales tat tilfølge.

II. Fra 1 september d. a. at regne skal der i Lye prestegjeld ansættes en kaldskapellan, som tillægges følgende aarlige indtægter:

1. Det i post I omhandlede lønsbidrag av Oplysningsvæsenets Fond;

*) Bekjendtgj. 26 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 25.

[1]) Se St. prp. nr. 78. Indst. Tillæg til S.I.A. St.tid. Side 1424.

2. som lønsbidrag av sognepresten i Lye samt av Gjesdal og Time kommuner henholdsvis kr. 400,00, kr. 200,00 og kr. 100,00 aarlig; 25 juni.
3. som bidrag av Aalgaards Uldvarefabrikker og Oltes Uldvarefabrik i Gjesdals sogn henholdsvis kr. 600,00 og kr. 100,00;
4. som skyssgodtgjørelse av Gjesdal og Time kommuner henholdsvis kr. 100,00 og kr. 60,00 aarlig.

III. Kaldskapellanen tilpligtes:
a. At ta bolig paa Aalgaard, hvor han erholder fri bolig av Aalgaards Fabrikker;
b. at holde gudstjeneste (eller bibellæsning) hver søn- og helligdag indtil videre efter nærmere bestemmelse av Kristiansands biskop;
c. at overta konfirmantforberedelsen og konfirmationen i Gjesdal annekssogn, og at føre dette sogns kirkebok;
d. at delta i betjeningen av en kirke til i prestegjeldet, om en saadan maatte bli opført.

IV. Kristiansands biskop bemyndiges til at træffe de nødvendige midlertidige bestemmelser om gudstjenestens ordning i Lye prestegjeld.

V. — — —

Kongelig resolution, hvorved bestemmes: 25 juni.

I. I henhold til lov om geistlige embedsmænds og kirkesangeres lønning av 14 juli 1897 § 32, 3dje led, tillates, at der av det beløp, hvormed indtægterne av sogneprestembedet og det residerende kapellani ved Gamle Akers menighet i Kristiania overstiger kr. 6 000,00 for hvert om aaret, fra 1 januar d. a. at regne og indtil videre anvendes indtil kr. 3 000,00 aarlig til lønning av en midlertidig hjælpeprest i menigheten.

II. At det i henhold til lov om geistlige embedsmænds og kirkesangeres lønning av 14 juli 1897 § 32, 3dje led, tillates, at der av det beløp, hvormed indtægtene av Uranienborgs sogneprestembede i Kristiania overstiger kr. 6 000,00 om aaret, fra 1 januar d. a. at regne og indtil videre anvendes indtil kr. 3 000,00 aarlig til lønning av en midlertidig hjælpeprest i menigheten.

Kongelig resolution, hvorved den kongelige resolution av 12 december 1905 om tilstaaelse av tjenestefrihet for geistlige embedsmænd, dens post § 5, forandres saaledes, at tjenestefrihet for rikets biskoper kan for en tid av indtil 4 uker meddeles av Kirke- og Undervisningsdepartementet. 25 juni.

Kongelig resolution, hvorved der i henhold til lov av 17 mai 1904 meddeles samtykke til, at Ulsteins herred 25 juni.

25 juni. og fattigkommune i Romsdals amt ogsaa i de kommende 3 aar fra 1 juli 1909 at regne deles i to kredser, den ene omfattende Ulsteins hovedsogn, den anden Hareids annekssogn, saaledes at hver kreds under fattigstyrets overtilsyn og bestyrelse overtar forsørgelsen av sine fattige.

25 juni. **Kongelig resolution,** hvorved det i henhold til lov om fattigvæsenet av 19 mai 1900 § 31 bestemmes, at opsamling til det i kongelig resolution av 6 februar 1901 omhandlede sikkerhetsfond ved Fehnsgruberne i Hollens herred gjenoptages og fortsættes indtil fondet — inklusive de hittil opsparte renter — har naadd en størrelse av kr. 20 000,00. Opsamlingen skal ske paa samme maate og efter samme regler, som for den tidligere opsamling til fondet bestemt, dog saaledes at der istedenfor en halv procent av lønningerne skal indbetales en kvart procent derav saavel for betjenters og arbeideres vedkommende som fra grubernes eier eller eiere.

25 juni. **Kongelig resolution,** hvorved meddeles stadfæstelse paa det ved Nils Nilsen Vicks testament av 4 mars 1907 oprettede »Nils Nilsen Vicks Legat« til bedste for værdige trængende i Nøtterø herred og paa de for dette legat den 10 mai 1909 utfærdigede statuter.

25 juni. **Kongelig resolution,** hvorved meddeles stadfæstelse paa det av senere avdøde professor T. H. Aschehoug ved gavebrev av 19 juli 1908 oprettede »Bokhandler Halvard Aschehougs Legat for gamle fattige og forkomne Døve« samt paa de av giveren under 3 september s. a. utarbeidede statuter for nævnte legat.

25 juni. **Kongelig resolution,** hvorved bestemmes:

I. Der meddeles stadfæstelse paa:
   a. Det av Karoline (Caroline) Jensen ved testament av 29 september 1903 oprettede »Caroline Jensens Legat« til bedste for gamle, veltjente tjenestepiker i Kristiania;
   b. de av executor testamenti under 9 februar 1909 utarbeidede statuter for nævnte legat.

II. Legatets midler tillates inddradd under Kristiania Overformynderis fællesforvaltning (jfr. lov av 25 februar 1899 § 8 og lov av 22 mai 1908 nr. 2).

25 juni. **Kongelig resolution,** hvorved meddeles stadfæstelse paa:

1. Det av enkefru Karen Martine Snipsør og dennes datter frøken Emilie Fredrikke Snipsør ved testament av 29 januar 1886 oprettede »Fredrik Johan Snipsør og

Hustrus Legat« til bedste for trængende skippere eller styrmænd, boende i Bergen. 25 juni.

2. Det under 18 februar 1909 av Bergens legatinspektion utarbeidede forslag til fundas for nævnte legat, dog med en enkelt forandring.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes: 25 juni.

I. At den i henhold til lov av 21 juli 1894 ved Stortingets beslutninger av 27, 28 og 29 juli 1897, tilfølgetat ved kongelig resolution av 6 november s. a., vedtagne anordning av det civile embedsverk fra 20 oktober 1909 blir at gjennemføre i Kristians amt, dog med de modifikationer med hensyn til tidspunktet for de nuværende tjenestemænds fratræden og de nye tjenestemænds overtagelse av sine stillinger, som er nærmere omhandlet i vedkommende indstilling;

II. at det i anledning av nævnte anordning og i henhold til Stortingets beslutninger angaaende Justisdepartementets civile budget for 1909—1910 likeledes bestemmes:

1. At Mellem Gudbrandsdalens sorenskriverembede nedlægges fra 20 oktober 1909, og at av dets distrikt Nordre Fron tinglag henlægges til Nordre Gudbrandsdalens sorenskriverembede og tinglagene Søndre Fron, Ringebu og Øier til Søndre Gudbrandsdalens sorenskriverembede, hvilket sidstnævnte embede overtages av den nuværende indehaver av Mellem Gudbrandsdalens sorenskriverembede.
2. At Lillehammer byfogedembede nedlægges fra 20 oktober 1909, og at de i lov av 21 juli 1894 § 4 a omhandlede forretninger i kjøpstaden Lillehammer fra samme tid henlægges til sorenskriveren i Søndre Gudbrandsdalens sorenskriveri.
3. At gagen for Søndre Gudbrandsdalens sorenskriverembede fra 1 oktober forhøies med kr. 400,00, saa at embedets samlede avlønning blir kr. 5 400,00 aarlig, og at kontorholdsgodtgjørelserne for dette embede og for Nordre Gudbrandsdalens sorenskriverembede fra 20 oktober 1909 forhøies fra henholdsvis kr. 2 800,00 og kr. 2 000,00 til henholdsvis kr. 3 400,00 og kr. 2 500,00.
4. At der oprettes et Gudbrandsdalens politimesterembede, omfattende Lillehammer, Søndre og Nordre Gudbrandsdalens fogderier og Biri og Snertingdalens herreder av Totens fogderi, med gage og kontorholdsgodtgjørelse av statskassen kr. 3 000,00 og kr. 900,00, og et Vestoplandenes politimesterembede, omfattende Gjøvik, Valdres og Hadeland og

25 juni. Lands fogderier og Toten fogderi med undtagelse av Biri og Snertingdalens herreder, med gage og kontorholdsgodtgjørelse av statskassen kr. 3 200,00 og kr. 1 000,00, — gagerne at utbetale fra 1 oktober 1909 og kontorholdsgodtgjørelserne fra 20 oktobor næstefter.

25 juni. **Kongelig resolution,** hvorved Lindaas herred i Søndre Bergenhus amt fra den tid, som av amtmanden bestemmes, paa de av herredsstyret i møte den 20 november 1908 vedtagne vilkaar deles i to herreder:

Lindaas herred, omfattende sognene Lindaas, Myking og Lygre, og Austreims herred, omfattende sognene Austreim og Fedje.

25 juni. **Kongelig resolution,** hvorved bestemmes, at en anden læge end embedslægen kan antages til indtil videre at forrette som ordfører i helseraadene for Børsen og Børseskognens herreder, Søndre Trondhjems amt, mot en aarlig godtgjørelse av kr. 80,00 for Børsen og kr. 60,00 for Børseskognens herreds vedkommende, hvilke beløp utredes av de til tilfældige utgifter ved medicinalvæsenet bevilgede midler.

25 juni. **Kongelig resolution,** hvorved anmodninger fra fremmede domstole eller judicielle myndigheter om forkyndelse av dokumenter og anmodninger om bevisoptagelse eller andre retslige handlinger i borgerlige saker blir i forhold til de stater, som har tiltraadt den under 27 april 1909 i kraft traadte overenskomst angaaende den civile proces av 17 juli 1905, ratifisert 24 april 1909, at efterkomme, naar anmodningen fremkommer direkte fra den fremmede stats konsul til underdommeren paa det sted, hvor forkyndelsen eller den retslige handling skal finde sted.

25 juni. **Kongelig resolution,** hvorved det i henhold til lov om brandvæsenet av 15 august 1908 § 1 bestemmes, at lensmanden i Fredriksværn indtil videre indtræder i politimesterens sted som medlem av Fredriksværns brandstyre.

25 juni. **Kongelig resolution,** hvorved der i henhold til § 4 i lov om bygningsvæsenet av 27 juli 1896 samt § 1 i lov om brandvæsenet av 15 august 1908 meddeles approbation som gjældende indtil videre paa Vossevangens bygningsrepræsentantskaps beslutning av 20 april 1909 angaaende sammensætningen av bygningskommissionen og brandstyret for Vossevangens bygnings- og brandkommune.

Kongelig resolution, hvorved de i henhold til lov om lodsvæsenet av 26 mai 1899 §§ 8 og 9 ved kongelig resolution av 24 februar 1900 fastsatte bestemmelser om lodsoldermandskaper, lodsstationer og lodsningsdistrikter forandres derhen, at Tanangers lodsoldermandskap inddrages, og de derunder hørende stationer Obrestad og Tananger henlægges under Stavanger oldermandskap, hvis distrikts- og stationsinddeling herefter bestemmes saaledes: 25 juni.

Stavanger lodsoldermandskap.

Dette lodsoldermandskap omfatter kyststrækningen fra Varhaug kirke paa Jæderen i syd nordover til en linje, trukket fra Stanghellen over Arsgrunden tilsjøs. Det inddeles i følgende stationer:

1. Obrestad station.
   Stationen: Kyststrækningen fra Varhaug kirke paa Jæderen til en ret linje, trukket fra Tangerhaug over Lille Feisten fyr og utad mot sjøen.
   Lodsningsdistriktet:
   Som for Ogne station bestemt.
2. Tananger station.
   Stationen: Hvad der ligger mellem de rette linjer, som trækkes fra Lille Feisten til Tangerhaug, derfra til Molde, derfra til Tungenes fyr og derfra til Haabaaen.
   Lodsningsdistriktet:
   Alle havner og farvand fra Jæderens rev til Espevær og Bømmelhuk. For indlodsningen til Stavanger skal den indre grænse være den samme som for Egersund station bestemt. Desuten til ankerpladsene ved Bergen gjennem:
   a. Bømmelfjorden med Nyleden og Langenuen.
   b. Selbjørnfjorden med Bekkervik og Bogholmssundet samt Bjørnefjorden,
   c. Korsfjorden og videre nordigjennem Lerosen og Vatlestrømmen med vedliggende havner og ankerpladser.
3. Stavanger station.
   Stationen omfatter, hvad der ligger indenfor følgende grænselinjer:
   Fra Tungenes til bunden av Gandsfjorden, derfra til bunden av Hestviken ved Riskefjord, derfra til Vestpynt av Idsø, derfra til Marshoved, derfra til Prestholmen nordenfor Talgø, derfra til Galteholmen ved nordpynt av Rennesø, derfra til Torr, derfra til Imsholmen, derfra til Fjeldø fyr og derfra til Tungenes.
   Lodsningsdistriktet: Som for Tananger station bestemt.
4. Hvidingsø station.
   Stationen: Hvad der ligger mellem rette linjer trukket

25 juni. fra Kalvenes til Svendene, derfra til Tungenes og derfra til Haabaaen.

Lodsningsdistriktet: Som for Tananger station bestemt.

25 juni. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til Bergens biskop, hvori uttales, at da nadveren hos syke er en kirkelig handling, og prestene saavel under gudstjenesten som under utførelsen av de enkelte kirkelige handlinger, bør være iført den anordnede embedsdragt, finder departementet ikke grund til at søke utvirket nogen bestemmelse om, at det under sognebud til avsidesboende, som presten ikke kan komme til uten tilfods, tillates prestene at forrette nadverden uten at være iført den geistlige embedsdragt.

25 juni. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til amtmanden i Smaalenenes amt, hvori uttales, at der ikke antages at være adgang til at inddrive skjøns- og meddomsmænds tilkommende efter sportellovens § 90 ved utpantning.

28 juni. **Skrivelse** fra Arbeidsdepartementet, hvorefter der ved kongelig resolution av 17 juni er meddelt approbation paa en av telegrafdirektøren efter avtale med den tyske telegrafstyrelse foretat notifikation til det internationale telegrafbyraa i Bern om en transittakst av 7 centimes pr. ord paa de norsk-tyske telegrafkabler fra 1 juli 1909 at regne.

28 juni. **Tillægsoverenskomst***) til overenskomsten av 15 mai 1897 om telegrafkorrespondansen mellem Norge og Holland**).

Skrivelse fra Arbeidsdepartementet, hvorefter der under 14, 19 og 27 april 1909 er avsluttet nedenstaaende tillægsoverenskomst om telegrafkorrespondansen mellem Norge og Holland.

Arrangement

portant des modifications à l'Arrangement particulier du 15 mai 1897 concernant les relations télégraphiques entre la Norvège et les Pays-Bas en transit par l'Allemagne.

Les soussignés, sous réserve de l'approbation, ont arrêté d'un commun accord les dispositions suivantes:

Oversættelse.

Overenskomst

indeholdende forandringer i specialoverenskomst av 15 mai 1897 angaaende telegrafkorrespondansen mellem Norge og Nederlandene over Tyskland.

Under forbehold av approbation er de undertegnede blit enige om følgende bestemmelser:

*) Indtat i Overenskomster nr. 4.

**) Approbert for Norges vedkommende ved kongelig resolution av 17 juni 1909.

Article unique.

Les taxes fixées par l'article premier de l'Arrangement particulier concernant les relations télégraphiques entre la Norvège et les Pays-Bas, en transit par l'Allemagne, conclu entre les trois Administrations le 15 mai 1897, seront modifiées comme suit:

La Norvège	8 centimes taxe terminale.
L'Allemagne	4 centimes taxe de transit.
Câbles allemand-norvègiens	7 centimes taxe de transit.
Les Pays-Bas	$5^1/_2$ centimes taxe terminale.

Ces taxes seront appliquées à partir de la date de l'entrée en vigueur du Règlement international, revisé à Lisbonne.

Fait en triple expédition.

Kristiania le 14 avril 1909.

Le Directeur Général des Télégraphes de Norvège

Heftye.

Eneste artikel. 28 juni.

De takster, som er fastsat ved artikel 1 i specialoverenskomst angaaende telegrafkorrespondansen mellem Norge og Nederlandene over Tyskland, avsluttet mellem de tre administrationer den 15 mai 1897, skal forandres saaledes:

Norge	terminaltakst 8 centimer.
Tyskland	transittakst 4 centimer.
Norsk-tyske kabler	transittakst 7 centimer.
Nederlandene . . .	terminaltakst $5^1/_2$ centimer.

Disse takster blir at anvende fra den dato, da det i Lissabon reviderte internationale reglement træder i kraft.

Utfærdiget i 3 eksemplarer.

Berlin le 19 avril 1909.

Departement des Postes de l'Empire. Pour le Secrétaire d'Etat

Koehler.

La Haye le 27 avril 1909.

Le Directeur Général des Postes et des Télégraphes des Pays-Bas

G. I. C. A. Pop.

Skrivelse fra Finansdepartementet til amtmanden i Buskeruds amt, hvori uttales, at der for forkyndelse av en anmeldelse angaaende fund av flere ertsanvisninger alene blir at beregne enkelt gebyr efter sportellovens § 114. Departementet bemerker, at hvad der er uttalt i dets i Lovtidende indtagne skrivelse av 30 august 1898 om gebyrsberegning for mottagelse av anmeldelse av fund av ertser og bekjendtgjørelse av samme ikke antages at kunne medføre, at forkyndelsesgebyret maa beregnes paa samme maate. For det sidstnævnte gebyrs vedkommende antages nemlig det avgjørende 28 juni.

28 juni. at maatte være, om der foreligger ett eller flere dokumenter, som forkyndes, og om forkyndelsen sker for én eller flere personer.

30 juni. **Kongelig kundgjørelse** *) [1]) angaaende avgifter til statskassen av brændevins-, malt- og ætylætertilvirkning samt av mais, durra og rug, der anvendes til brændevinstilvirkning, fra 1 juli 1909.

Fra 1 juli 1909 skal til statskassen erlægges:

A. Avgift av brændevinstilvirkningen ved de almindelige brænderier efter følgende regler:

1. Avgiften erlægges med kr. 2,62 — to kroner og to og seksti øre — for hver liter, beregnet til 100 pct. alkoholstyrke.
2. Naar norsk brændevin, hvorav foranstaaende avgift er betalt, i partier paa 1 — én — hektoliter eller derover og med iagttagelse av de nærmere forskrifter med hensyn til kontrollen, som Finans- og Tolddepartementet bestemmer, utføres til utlandet, blir avgiften at tilbakebetale for raasprit med kr. 2,62 — to kroner og to og seksti øre —, for renset sprit med kr. 2,64 — to kroner og fire og seksti øre —, samt for til drik tilberedte destillata, hvortil har været anvendt fuldstændig renset sprit, med kr. 2,67 — to kroner og syv og seksti øre — pr. liter av 100 pct. styrke, naar andragende derom fremkommer inden to aar efter utførselen. Forat brændevin skal ansees som renset, maa det paa saadan maate, som av Finans- og Tolddepartementet nærmere bestemmes, godtgjøres, at det efter skattelægningen har undergaat en fuldstændig rensningsproces med omdestillation.
3. For brændevin, tilvirket før 15 september 1908, og hvorfor der skal svares almindelig brændevinsavgift, blir denne at erlægge med kr. 2,22 — to kroner og to og tyve øre — pr. liter beregnet til 100 pct. alkoholstyrke.

   Forsaavidt den nuværende toldsats paa brændevin, kr. 2,80, forandres i tiden inden oplagsfristens utløp, blir heromhandlede avgifts størrelse at forandre i forhold dertil.

   For det heromhandlede brændevin blir ved utførselen avgiften at tilbakebetale med den størrelse, som i skattebeslutningen av 27 mars 1908 bestemt.
4. Naar brændevin gjøres utjenlig til drik (denatureres),

*) Bekjendtgj. 1 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 26.

[1]) St. besl. 29 juni. St.prp. nr. 6. Indst. S. XXXII. St.tid. side 2051—2054.

eller det paa anden fyldestgjørende maate findes garan- 30 juni.
tert mot at bli anvendt til drik, kan Finans- og Tolddepartementet tillate, at det fritages for tilvirkningsavgiften paa samme maate som færdige destillata, der utføres til utlandet.

B. Avgift av brændevinstilvirkningen ved brænderier, der i henhold til gjældende lov kun kan sælge sit brændevin inden landet i denaturert tilstand, efter følgende regler:

1. Avgiften erlægges med 10 — ti — øre for hver liter, beregnet til 100 pct. alkoholstyrke.
2. Naar norsk brændevin, hvorav foranstaaende avgift er betalt, i partier paa 1 — én -- hektoliter eller derover og med iagttagelse av de nærmere forskrifter med hensyn til kontrollen, som Finans- og Tolddepartementet bestemmer, utføres til utlandet, blir avgiften at tilbakebetale med 10 øre pr. liter av 100 pct. alkoholstyrke, naar andragende derom fremkommer inden to aar efter utførselen.

C. Avgift av mais, durra eller rug, hel eller formalt, som anvendes til brændevinstilvirkning utenfor de under B nævnte brænderier, efter følgende regler:

1. Av mais erlægges en avgift av 5 — fem — øre pr. kg.
   Naar et til den forbrukte mais svarende kvantum brændevin, beregnet efter et utbytte av 0,375 liter brændevin av 100 pct. alkoholstyrke av 1 kg. mais, utføres til utlandet inden 30 april i den anden tilvirkningstermin efter den, i hvilken maisen er anvendt, blir efter Finans- og Tolddepartementets nærmere bestemmelse den erlagte avgift at godtgjøre med 13,4 — tretten og fire tiendedels — øre pr. liter.
2. Av durra og rug erlægges paa samme maate, beregnet efter et utbytte av 0,30 liter brændevin av 100 pct. alkoholstyrke av 1 kg., en avgift av 4 — fire — øre pr. kg., og ved utførsel godtgjøres 13,4 — tretten og fire tiendedels — øre pr. liter.

D. Avgift av malttilvirkningen efter følgende regler:

1. Avgiften erlægges av korn, der sættes i støp for at tilberedes til malt med 37,1 — syv og tredive og en tiendedels — øre av hvert kilogram korn.
2. Ved utførsel av øl til utlandet i mængder paa mindst 4 hektoliter godtgjøres avgiften av det til ølets tilvirkning medgaaede malt, naar andragende derom fremkommer senest to aar efter utførselen. Det medgaaede malts mængde beregnes av ølets sammensætning paa en saadan maate, som av Finans- og Tolddepartementet nærmere bestemmes.
3. For norsk malt, der utføres til utlandet, bemyndiges Finans- og Tolddepartementet til paa de nærmere be-

30 juni. tingelser, som det maatte fastsætte, at tilstaa tilbakebetaling av den av samme erlagte tilvirkningsavgift av indtil tre fjerdedele.

E. Avgift av ætylætertilvirkningen erlægges med kr. 3,50 — tre kroner og femti øre — pr. kg. ætylæter, som tilvirkes. Naar ætylæter av indenlandsk tilvirkning denatureres, eller den paa anden fyldestgjørende maate findes at være garantert mot at bli anvendt til andet end teknisk bruk, kan Finans- og Tolddepartementet tillate, at den fritages for tilvirkningsavgift; ætylæterens eier har at erstatte omkostningene ved denatureringen og kontrollen dermed.

30 juni. **Kongelig kundgjørelse** *) [1]) angaaende arveavgift, otteprocentskat og tiendevogsleding til statskassen i budgetterminen 1 juli 1909 til 30 juni 1910.

Post 1.

Skattebeslutning angaaende arveavgift.

I budgetterminen 1 juli 1909—30 juni 1910 skal der til statskassen erlægges avgift av den i dette tidsrum faldende arv, som enten efter loven, testament eller forening tilfalder andre end arvelaterens egtefælle, efter nedenstaaende regler:

a. Av arv, som tilfalder arvelaterens slegtninger i ret nedstigende linje samt adoptivbarn, der er adoptert før deres fyldte attende aar, erlægges:

Av de første kr. 3 000,00 av hver enkelt arvelod intet,
av arveloddens næste kr. 10 000,00 én pct.
av — » - 40 000,00 to »
av — » - 50 000,00 tre »
av — » - 50 000,00 fire »
av dens overskytende beløp . . . fem »

b. Av arv, som tilfalder arvelaterens forældre erlægges:

Av de første kr. 3 000,00 . . . intet,
av de næste - 10 000,00 . . . tre pct.
av —»— - 10 000,00 . . . fire »
av —»— - 30 000,00 . . . fem »
av —»— - 50 000,00 . . . seks »
av det overskytende beløp . . . syv »

c. Av arv, som tilfalder arvelaterens søskende eller disses slegtninger i ret nedstigende linje eller arvelaterens egtefælles slegtninger i ret nedstigende linje, ret opstigende linjes første led og første sidelinje eller egtefæller av arvelaterens slegtninger i de samme linjer og led — erlægges:

*) Bekjendtgj. 1 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 26.

[1]) St. besl. 29 juni. St.prp. nr. 7. Indst. S. XXXX St.tid. side 2093—2125.

Av de første kr. 10 000,00 av hver enkelt arvelod seks pct. 30 juni.
av arveloddens næste kr. 10 000,00 syv pct.
av — » - 30 000,00 otte »
av — » - 50 000,00 ni »
av dens overskytende beløp . . . ti »

d. Av arv, som tilfalder legater eller stiftelser, forsaavidt de har almennyttig formaal og har sæte her i landet, erlægges fem pct., med mindre der helt eller delvis er forbeholdt medlemmer av en bestemt familie fortrinsret til nydelse av renterne, i hvilket tilfælde der blir at erlægge avgift efter reglerne i følgende litr. e.

e. Av al anden arv erlægges:
Av de første kr. 10 000,00 av hver enkelt arvelod ti pct.
av arveloddens næste kr. 10 000,00 elleve pct.
av — » - 30 000,00 tolv »
av — » - 50 000,00 tretten »
av — » - 100 000,00 fjorten »
av dens overskytende beløp . . . femten »

Med arv blir at likestille arveforskud saavelsom legater og gaver, som tilfalder nogen ved dødsfald, derunder indbefattet kontraktmæssige gaver, der ikke er fuldbyrdet ved giverens død, alle gaver, der gjøres paa dødsleiet eller i den sidste maaned før giverens død, selv om de er fuldbyrdet, forinden denne indtræder, samt alle gaver, ved hvilke giveren for sin levetid ubetinget eller under visse betingelser har forbeholdt sig raadigheten over gavens gjenstand eller retten til dens avkastning.

Naar en arvelater i de sidste 12 maaneder før sin død fordeler sin formue mellem arvingerne eller bortgir sin formue eller nogen del av denne til en enkelt eller flere arvinger ansees de midler, hvormed saaledes forholdes, som arveforskud.

Fra avgiftspligten undtages:

1. Boer, hvis hele beholdne arvefaldne formue er under kr. 1 000,00.
2. Arvemidler, der som arv efter arvelaterens slegtning i ret opstigende linje henstaar i uskiftet bo hos dennes gjenlevende egtefælle, forsaavidt de tilfalder sidstnævnte eller arvelaterens søskende eller disses slegtninger i ret nedstigende linje.
3. Arvemidler, der tilfalder personer, som stod i tyendeforhold til arvelateren ved dennes død, forsaavidt angaar den del av arven, som ikke overstiger et beløp av kr. 1 000,00.

Finansdepartementet kan frita arveforskud for avgift, naar de bortgivne midler helt eller for den væsentligste del er forbrukt av mottageren forinden avgiftspligtens indtræden, og mottagerens økonomiske forhold taler for en saadan fritagelse.

Forøvrig følges forskriftene i den gjældende lovgivning om arveavgiften.

30 juni. Post 2.

Skattebeslutning angaaende otteprocentskat og tiendevogsleding.

I budgetterminen 1 juli 1909—30 juni 1910 erlægges til statskassen otteprocentskat av leding og andre jordeboksrettigheter samt tiendevogsleding efter de om disse avgifter hittil gjældende bestemmelser.

Dog bortfalder otteprocentskatten av de omhandlede avgifter, naar de er solgt til avgiftsyderen selv.

Paa samme maate bortfalder ogsaa tiendevogsledingen, forsaavidt den leding, hvorav samme svares, er avhændet til yderen.

30 juni. **Kongelig resolution** *) [1]), hvorved den av Stortinget under 29 juni 1909 fattede beslutning angaaende konsulatavgift av handelsfartøier for budgetterminen 1909—1910 befales tat tilfølge.

Beslutningen er saalydende:

Konsulatavgift av handelsfartøier, hvis drægtighet er 50 registertons netto og derover og som gaar i utenriksk fart, blir for budgetterminen 1909—1910 halvaarlig at erlægge med 10 øre for dampskibe og 5 øre for seilskibe av hver registerton netto.

Seilskib, som har været oplagt i et sammenhængende tidsrum av mindst 30 dage, eftergives avgiften med 0,0278 øre pr. registerton netto for hver dag, det saaledes har været oplagt.

Saafremt den tid, som er forløpet, forinden der for et nybygget eller fra utlandet indkjøpt skib er utfærdiget nationalitetsbevis, utgjør mindst 30 dage, eftergives for hver dag av denne tid avgiften med for seilskib 0,0278 øre og for dampskib 0,0555 øre for hver registerton netto.

30 juni. **Kongelig resolution** **) [2]), hvorved de av Stortinget under 28 og 29 juni 1909 fattede beslutninger angaaende toldavgifter fra 1 juli 1909 befales tat til følge.

30 juni. **Kongelig resolution**, hvorved det tillates indehaveren av Elefantapoteket i Moss indtil videre, dog ikke utover et tidsrum av 10 aar fra igangsættelsen, at anlægge og drive et filialapotek i ladestedet Hølen, paa betingelse av, at apoteket bringes i anordningsmæssig stand inden 1 aar og at det bestyres ved en av Medicinaldirektøren godkjendt provisor, samt at apotekeren fører saadant tilsyn med filialapoteket, som av vedkommende amtmand eller Justisdepartementet maatte bli forlangt.

*) Bekjendtgj. 1 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 26.

**) Bekjendtgj. 1 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 26, hvor beslutningen er indtat.

[1]) St.prp. nr. 1, hovedp. IV. kap. 1, tit. 1—5, samt St.med. nr. 9. Indst. S. XX. St.tid. side 2054—2086.

[2]) St.prp. nr. 5, dok. nr. 40 med tillæg 3, St.prop. nr. 77. Indst. S. XII med tillæg. St.tid. side 1980—2051.

Skrivelse fra Finansdepartementet til en sorenskriver, hvori uttales, at »det Nordlandske Kirke- og Skolefond« antages at indgaa under uttrykket »det offentlige« i sportellovens § 167 og saaledes at tilkomme fritagelse for at erlægge sportler til statskassen. 1 juli.

Skrivelse fra Justisdepartementet til amtmanden i Nordre Trondhjems amt, i hvilken uttales, at forlikskommissærer ikke antages forpligtet til at sætte kommission paa de dertil bestemte dage og steder, naar der ikke foreligger paaklagede saker til behandling, jfr. forlikslovens § 11, sidste punktum. Da forliklovens § 46 bl. a. bestemmer, at ogsaa de saker bør tages under behandling, hvori tvistende parter selv eller ved fuldmægtig uten forutgaaede indkaldelse eller omforening møter i kommissionen, henstiller imidlertid departementet under hensyn hertil, at kommissærerne godvillig avgir møte i forlikskommissionen, selv om der ikke er paaklaget nogen saker til behandling. 2 juli.

Skrivelse fra Justisdepartementet til amtmanden i Buskeruds amt, hvori det, — idet departementet med hensyn til forholdet mellem den ordinære behandling av sindssyke personer og bestemmelserne i kongelig resolution av 7 november 1908 henviser til sin skrivelse av 7 april d. a. —, paa foranledning bemerker følgende: 2 juli.

— — — — — — — — — — — — — — — —

Farlighetserklæring skal være ledsaget av grunde, se den til grund for resolutionen liggende komité-indstilling s. 20, hvor det uttales, at erklæringen selvfølgelig skal være motivert og indeholde detaljerte oplysninger om de grunde, hvorpaa den bygges.

Det er tilstrækkelig, at farlighetserklæring avgives av én sagkyndig.

Utgiftene ved foreløbige undersøkelser av en formentlig sindssyks forhold og forpleining, hvor saadanne faar betydning for spørsmaalet om, hvorvidt vedkommende tiltrænger særegen forpleining efter loven av 27 juni 1891, utredes som andre utgifter overensstemmende med denne lov. Foretages der ellers saadanne undersøkelser, og disse findes at ha været nødvendige, utredes utgiftene derved av bevilgningen til forskjellige utgifter i justis- og politivæsenets anliggender efter regning, som indsendes til departementet til revision og anvisning. Handles der imidlertid om en lovovertrædelse, begaat av en person, som ikke allerede er konstatert at være sindssyk, og spørsmaalet opstaar om, hvorvidt han skal sættes under tiltale og straffes, vil utgiftene ved de i den anledning foretagne undersøkelser av angjældendes forhold og tilstand bli at utrede av bevilgningen

2 juli. til utgifter ved undersøkelse av lovovertrædelser (Delinkventfondet).

Med hensyn til farlige sindssyke, som er besluttet stillet under politi-opsigt, vil politiet paa den sindssykes opholdssted ha baade ret og pligt til — forsaavidt fornødent ved siden av det av vedkommende læge førte tilsyn, jfr. cirkulære av 10 november 1891 post III, — paa forpleiningsstedet at forvisse sig om, at den sindssyke er under betryggende tilsyn. De hermed forbundne utgifter vil efter departementets anvisning bli at utrede av bevilgningen til forskjellige utgifter i justis- og politivæsenets anliggender. Man skal i denne forbindelse henlede opmerksomheten paa den i komité-indstillingen, s. 22 indeholdte bemerkning, at politiet ved anbringelsen vil kunne ta fornødent hensyn til, at der for det blir bekvem adgang til utøvelsen av kontrollen.

— — — — — — — — — — — — — — — —

3 juli. **Lov** *)[1]) om fiskerier i Søndre og Nordre Trondhjems amter.

§ 1. Hvor fisket er av den betydning, at det tilsyn, distriktets almindelige øvrighet fører dermed, ikke findes tilstrækkelig, kan Kongen efter andragende fra vedkommende kommunestyre eller kommunestyrer fastsætte, at en eller flere kommuner eller dele derav skal utgjøre et eller flere opsynsdistrikter, inden hvilke anordnes saadant opsyn, som findes hensigtsmæssig, og utfærdige nærmere forskrifter for dets virksomhet i henhold til denne lov — alt, forsaavidt midler dertil er bevilget av Stortinget.

§ 2. Et opsynsdistrikt kan omfatte et eller flere merkedistrikter. I ethvert opsynsdistrikt skal der anvises fiskerne et, eller om det fornødiges, flere bestemte steder, hvor der til alle tider under fisket kan gjøres anmeldelse til opsynet. I ethvert merkedistrikt skal der anvises fiskerne et bestemt sted, hvor anmeldelse om tilflytning kan ske, og hvor merker faaes utlevert.

§ 3. Høvedsmand for baat og fører av fartøi eller dampskib, som vil drive fiskeri fra nogen av de i § 2 (jfr. § 1) nævnte merkedistrikter, skal derom forut gjøre anmeldelse til opsynet og opgi sit navn og hjemsted tillikemed antallet av sit mandskap.

Likeledes skal opgives, om og i tilfælde hvor husrum er leiet i land, eller om flytende losji benyttes, og i tilfælde hvor dette har liggeplads i fiskeværet.

---

*) Bekjendtgj. 5 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 28.

[1]) St.beslutning av 16 juni 1909. Se Ot. prp. nr. 21. Indst. O. nr. 23, St.tid. forh. i Ot. side 66, 78—114, 296—301, i Lt. 10—32, 37.

Vedkommende baat, fartøi eller dampskib og disses fangst- 3 juli.
baater faar utlevert merker, som hvert utviser distriktets bokstavmerke og baatens, fartøiets eller dampskibets løpenummer. Disse merker blir at anbringe saaledes, som opsynet bestemmer.

Flytter nogen til et andet merkedistrikt inden samme opsynsdistrikt, beholder vedkommende farkost det oprindelige merke, men der maa gjøres ny anmeldelse til opsynet, før fisket fra det nye distrikt begyndes, eller saa snart ske kan derefter.

Merkerne utleveres av opsynet uten betaling og blir ved fiskets avslutning at levere tilbake; hvis merkerne er gaat tapt, skal anmeldelse derom gjøres til opsynet. Undladelse av til fastsat tid at tilbakelevere merkerne eller at anmelde mulig tap av dem straffes med bøter.

Den, som driver fiskeri med baat, fartøi eller dampskib, som ikke er forsynt med fastsat merke, eller som driver fiskeri fra et nyt distrikt uten at gjøre den oven omhandlede anmeldelse om flytningen til opsynet, straffes med bøter.

§ 4. Naar opsyn er anordnet, skal der inden 14 dage, efterat opsynet er traadt i virksomhet, eller, naar veiret eller andre omstændigheter derfor er til hinder, da snarest mulig, i ethvert merkedistrikt blandt fiskerne utvælges et bestemt antal tilsynsmænd. Stemmeberettigede ved dette valg er de i distriktet tilstedeværende høvedsmænd, fartøi- og dampskibsførere, som inden kl. 8 aften dagen før valgets avholdelse har anmeldt for opsynet, at de vil drive fiskeri i distriktet. Opsynet fastsætter sted og tid for valget og har herunder at iagtta, at valg saavidt mulig ikke bør foretages, før hovedmassen av fiskerne antages at være kommet. Bekjendtgjørelse om valget sker ved opslag 2 dage før dets foretagelse. Det styres av opsynsbetjenten, som ogsaa har at føre protokol derover.

Der vælges en tilsynsmand for hver 10 baater, fartøier eller dampskibe, som driver garn- eller linebruk, og 1 for hver 20 snørebaater, samt ved særskilt valg det halve antal varamænd. Avstemningen sker skriftlig eller mundtlig, særskilt for hvert bruk. Opsynsbetjenten har ved valgforretningens begyndelse at kundgjøre, hvor mange tilsynsmænd og varamænd der blir at vælge. Ved utregningen herav har han bare at ta hensyn til de baater, fartøier og dampskibe av hvert enkelt bruk, som er blit anmeldt for opsynet inden kl. 8 aften dagen før valgets avholdelse.

Er der i et distrikt paa valgtiden et mindre antal baater, fartøier eller dampskibe av et enkelt bruk end ovenfor nævnt, blir tilsynsmand for dette bruk ikke at vælge. Hvis der senere i fisketiden kommer tilstede et tilstrækkelig antal baater av saadant bruk, for hvilket tilsynsmand ikke er valgt, kan der,

3 juli. om opsynet finder det fornødent, da foretages valg paa tilsynsmænd med varamænd for dette slags bruk.

Valget foregaar da saavidt mulig i overensstemmelse med ovenstaaende regler.

§ 5. Tilsynsmændene, som ingen godtgjørelse oppebærer, er ombudsmænd. De beklær stillingen, saalænge opsynet er i virksomhet, og saalænge de opholder sig inden opsynsdistriktet for der at drive fiske, og under næste aars fiske, indtil nyt tilsynsmandsvalg er avholdt. Har nogen forrettet som tilsynsmand i to paa hinanden følgende valgperioder, er han berettiget til at undslaa sig for at motta gjenvalg i likesaa lang tid. Hvis en tilsynsmand i sin funktionstid vil drive fiske i et andet av opsynsdistriktets merkedistrikter end det, hvori han er valgt, har han i det nye merkedistrikt at melde sig for opsynet som tilsynsmand og utføre sine pligter som saadan der.

§ 6. Tilsynsmændene har at føre det umiddelbare tilsyn paa havet og derunder ved tilhold og advarsel at søke hindret overtrædelser av denne lov og de i medhold av samme givne vedtægter. Det paaligger dem som ombudspligt at melde for opsynet de overtrædelser av denne lov og de i medhold av den givne vedtægter, som kommer til deres kundskap, og at bistaa opsynet med mindelig ordning av tvistigheter som i § 27 omhandlet.

Hver tilsynsmand fører paa sin baat eller fartøi saadant synlig særkjendemerke, som av opsynet paabydes.

§ 7. For ethvert opsynsdistrikt blir der, inden 8 dage efter valget av tilsynsmænd, av disse efter forutgaaende tilsigelse fra opsynet at vælge blandt fiskerne 4 mænd, der skal danne et utvalg. Av disse 4 mænd skal 1 være garnfisker, 1 linefisker og 1 snørefisker. Det 4de medlem vælges av det bruk, for hvilket der er valgt flest tilsynsmænd. Forsaavidt nogen driver baade garn- og linebruk, bestemmes hans stilling som garn- eller linefisker efter hovedbruket. Er der i et opsynsdistrikt paa grund av regelen i § 4 ikke valgt tilsynsmand for snørebruk, vælges 2 brukere av garn og 2 brukere av liner. Er der paa grund av samme regel ikke valgt tilsynsmand for et av de 2 sidstnævnte bruk, vælges de 4 mænd uten hensyn til, hvilket bruk de driver.

Opsynsbetjenten har ved valgforretningens begyndelse at kundgjøre, hvor mange mænd der skal vælges av hvert slags bruk.

Avstemningen sker skriftlig eller mundtlig, særskilt for hvert merkedistrikt, under ledelse av opsynsbetjenten, som fører protokol derover. Der stemmes i hvert merkedistrikt særskilt for hvert bruk paa det antal medlemmer av utvalget, som efter ovenstaaende regler tilkommer de forskjellige bruk, og paa et like antal varamænd. I det i første led, sidste punktum, om-

handlede tilfælde stemmes der i hvert merkedistrikt uten hensyn til bruk paa 4 medlemmer av utvalget og 4 varamænd for disse. De, der ved sammenlægning av stemmerne i de forskjellige merkedistrikter viser sig at ha faat de fleste stemmer, ansees valgt. Har flere like mange stemmer, avgjøres valget ved lodtrækning. 3 juli.

De valgte medlemmer av utvalget er ombudsmænd. De beklær stillingen, saalænge opsynet er i virksomhet, og saalænge de opholder sig inden opsynsdistriktet og der driver fiske, og under næste aars fiske fra opsynet er traadt i virksomhet, og indtil nyt valg er avholdt. De pligter at underrette formanden, hvis de fraflytter opsynsdistriktet under fisket. Naar nogen i to paa hinanden følgende valgperioder har været medlem av et utvalg, kan han i likesaa lang tid undslaa sig for at motta gjenvalg.

De valgte medlemmer tilkommer ingen godtgjørelse for sit arbeide, medmindre de i ombuds medfør maa begi sig længer end 5 km. utenfor det merkedistrikt, hvor de driver fiske. I saa fald tilkommer de godtgjørelse for hatte befordringsutgifter og kr. 8,00 daglig, saalænge fraværet varer.

Skulde antallet av de valgte medlemmer og varamænd i et distrikt ved avgang bli mindre end 4, kan formanden, dersom det fornødiges, foranledige utfyldningsvalg avholdt.

§ 8. Utvalget bestaar av de valgte mænd og en av amtmanden beskikket formand.

Formanden sammenkalder møte, naar det findes paakrævet, leder forhandlingene, deltar i stemmegivningen og fører protokollen.

Gyldig beslutning kan ikke fattes, medmindre formanden og mindst $^3/_4$ av de valgte medlemmer er tilstede. I tilfælde av stemmelikhet gjør formandens stemme utslaget.

Naar 2 utvalg i henhold til § 9 træder sammen, avgjøres det ved lodtrækning, hvilken utvalgsformand skal lede forhandlingene og ha avgjørende stemme i tilfælde av stemmelikhet.

§ 9. Hvis et utvalg finder det paakrævet, kan det fatte beslutning om, at der henlægges en bestemt havstrækning til et opsynsdistrikt. Grænserne for denne havstrækning fastsættes efter kompasstrek og méd paa land eller paa anden betryggende maate av de til hinanden støtende distrikters utvalg i fællesskap.

Adgang til at fiske inden den havstrækning, som saaledes er tillagt et distrikt, er ikke betinget av, at der roes fra opsynsdistriktet, men enhver er forpligtet til at overholde de for bedriften paa denne strækning givne forskrifter.

§ 10. For utøvelsen av fiskeriet inden den havstrækning, som er tillagt ethvert distrikt, tilkommer det utvalget at bestemme:

3 juli.

a. Hvorvidt og hvorledes deling av havet mellem brukere av garn og liner skal iverksættes. Fastsættes det, at der skal tildeles det ene slags redskap en bestemt havstrækning, hvor det andet slags redskap ikke tilstedes adgang, skal brukerne av dette redskap ha ret til paa lignende maate og med samme virkning at faa sig tildelt en tilsvarende havstrækning, hvis dette forlanges av halvparten av de høvedsmænd, som driver fiske med det slags redskap inden opsynsdistriktet.

b. Hvorvidt trækning av staaende redskaper om natten skal være forbudt, og mellem hvilke klokkeslet.

c. Tiden for redskapers optagning eller utsætning om aftenen og det klokkeslet, til hvilket det paa de forskjellige tider skal være tillatt at begi sig paa sjøen for at opta eller utsætte redskaper. Opsynet sørger for, at de fastsatte klokkeslet daglig blir signalisert.

d. Regler for ensartet sætnings- og trækningsmaate.

e. Regler for redskapers belastning.

f. Regler for redskapers merkning.

For Fosens vedkommende:

g. Rydning for visse fiskegrunder for staaende redskaper.

De av utvalgene fastsatte vedtægter bringes av opsynet til almindelig kundskap i ethvert av de under utvalget hørende merkedistrikter og de tilstøtende opsynsdistrikter. De træder i kraft til den i vedtægtene selv fastsatte tid, dog tidligst 2 døgn, efterat de ved opslag er kundgjort.

Vedtægtene forblir — forsaavidt de ikke selv anderledes fastsætter — gjældende, indtil de av vedkommende utvalg i dem vedtagne forandringer med fornødent varsel er kundgjort i ethvert av de merkedistrikter, som hører under utvalget, og de tilstøtende opsynsdistrikter.

Overtrædelse av de med hjemmel i denne paragraf fastsatte vedtægter straffes med bøter.

§ 11. Det av Kongen anordnede opsyn skal ha politimyndighet. Det har i sin almindelighet at søke den lovlige orden opretholdt og skal i særdeleshet hindre overtrædelse av denne lov og de med hjemmel i den givne vedtægter. Naar overtrædelse sker, skal det søke vedkommende drat til ansvar. Likeledes skal opsynet paase god skik og orden i, hvad som vedkommer havnevæsenet, samt overholdelse av sundhetsforskriftene i fiskeværene.

De personer, som henhører til opsynet, skal være forsynt med fornødent kjendetegn.

§ 12. Under særegne omstændigheter skal opsynet ha ret til iblandt fiskerne at tilsi til sin bistand et saa stort antal, som skjønnes at være nødvendig. Den fornødne hjælp kan da

søkes efter omgang fortrinsvis hos de større baatmandskaper, og saaledes at kun én mand uttages av hvert baatmandskap. Undladelse av at efterkomme opsynets tilsigelse straffes med bøter, hvorhos vedkommende kan tilsiges paany. 3 juli.

§ 13. Fra midnat til midnat paa søn- og helligdag skal det være forbudt at bringe i sjøen eller trække nogetsomhelst fiskeredskap.

Kongen kan paa andragende fra vedkommende kommunestyre og anbefaling av amtstinget for enkelt amtsdistrikt eller dele derav paabyde, at alle fiskeredskaper undtagen stængenot skal være optat av sjøen inden midnat før søn- og helligdage, samt tillate utsætning av fiskeredskaper paa søn- og helligdag efter kl. 5 eftermiddag.

Utsætning av alle slags fiskeredskaper skal dog være tillatt paa langfredag og 2den paaskedag efter kl. 5 eftermiddag.

Likeledes skal fiskeredskaper kunne optages av sjøen paa søn- og helligdage, naar veiret har været til hinder for optagelse den nærmest foregaaende virkedag.

Forseelser mot disse bestemmelser straffes med bøter.

§ 14. Anvendelse av sprængstof til fangst av fisk er forbudt.

Kongen kan, efter andragende fra vedkommende kommunestyre og anbefaling av amtstinget, fastsætte, at der paa visse strækninger og til visse tider til fangst av sei ikke maa brukes garn og, hvor opsyn er anordnet, til fangst av skrei ikke not eller dermed likeartet redskap, saasom almindelig eller faststaaende synkenot, slæpenot eller posenot.

Fangst av fiskeyngel til gjødning eller til salg til guanotilvirkning er forbudt.

Overtrædelse av de i nærværende paragraf indeholdte forbud straffes med bøter.

§ 15. Hvis nogen ikke ufortøvet efterkommer de forskrifter og paabud, som til opretholdelse av orden paa havnene under fiskeriet gives av opsynet, straffes han med bøter. Derhos skal opsynet, naar dets advarsel om at slakke eller løskaste varp, spring, landtaug eller andet deslike ikke uopholdelig efterkommes, være berettiget til at løskaste eller endog kappe saadanne taug, og vedkommende har selv at tilskrive sig den skade, han derved maatte lide.

§ 16. Den, som beskadiger andenmands redskap ved at utkaste anker, dræg eller krake eller lægger sin baat fast i andenmands ile, straffes med bøter, forsaavidt ikke anden og høiere straf efter den almindelige straffelovgivning blir at ilægge.

§ 17. Utsætter nogen utilbørlig sine redskaper saaledes, at andenmands allerede utsatte og synbare iler eller fløit ned-

3 juli. trykkes derav, straffes han med bøter, forsaavidt ikke anden og høiere straf efter den almindelige straffelovgivning blir at ilægge.

Har nogen nedsat andenmands redskaper, pligter han, efterat han er varslet derom, uophørlig den første sjøveirsdag at trække sine redskaper.

Overtrædelse herav straffes med bøter.

§ 18. Findes flere baaters eller fartøiers fiskeredskaper saaledes sammenviklet, at det ene mandskap ikke kan opta av sjøen sine redskaper uten at tilføie andres redskaper skade, da skal optagningen ske i fællesskap av de vedkommende mandskaper, som maatte være tilstede, og ethvert av dem skal ha ret til, for at vareta sit tarv, at sætte en mand ombord til hvert av de øvrige. Er ikke alle eiere tilstede, skal om mulig samtlige sammenviklede redskaper bringes iland av de mandskaper, som har deltat i trækningen, og overleveres til eierne sammen med den enhver tilkommende andel av fangsten. Kan ikke alle redskaper bringes iland, forsynes den gjenstaaende del av redskapene med forsvarlige iler, om saadanne haves forhaanden, og trækkes den næste sjøveirsdag, efterat saavidt mulig alle kjendte interesserte er varslet. Med hensyn til de redskaper med tilhørende fangst, hvortil ingen eiermand fremstiller sig, forholdes saaledes, som i efterfølgende paragraf om bjergede redskaper er fastsat.

I tilfælde av tvist, og om nogen av parterne forlanger det, deles fangsten av den nærmeste opsynsbetjent, hvem saadan myndighet efter den for opsynet gjældende forskrift er tillagt, i forening med to av ham blandt fiskerne tilkaldte mænd. Disse tages som regel blandt distriktets tilsynsmænd og tilkommer hver en godtgjørelse av kr. 1,00, der utredes av parterne i det forhold, som under forretningen fastsættes. Opsynsbetjentene tilkommer ingen godtgjørelse.

Den, som for at kunne opta eller frigjøre sit eget redskap er nødt til at løse fra hinanden eller at kappe andenmands redskap, skal igjen tilbørlig sammenknope dette. Den, som under trækning av egne redskaper har andres redskaper sammenviklet med sine, pligter at tilkjendegi dette ved signal saaledes, som dette av opsynet fastsættes.

Overtrædelse av disse forskrifter straffes med bøter.

§ 19. Naar synkenot kastes efter sei, maa ingen komme til fortrængsel for kastet enten ved at kaste til hinder for den allerede utsatte not, ved at ro over denne eller paa anden maate.

Overtrædelse straffes med bøter.

§ 20. Den, som bjerger fordrevet eller tapt fiskeredskap eller baatutstyr, skal, naar opsyn er anordnet, saasnart ske kan, melde bjergningen for dette. Opsynet har da at søke avhændet

den fisk, der maatte være paa redskapene, og forøvrig at op- 3 juli.
bevare det bjergede paa hensigtsmæssig og forsvarlig maate samt bringe til almindelig kundskap, at det av eieren kan avhentes mot betaling av bjergeløn og andre omkostninger. Hvis ingen eier kjendes, har opsynsbetjenten, inden opsynet hæves, at sælge det bjergede ved auktion. For auktionen beregnes intet gebyr. Utbyttet av det bjergede — saavel av fangst som av redskaper og baatutstyr — med fradrag av bjergeløn, hvor saadan er forlangt, samt andre omkostninger, tilfalder en for fiskerne nyttig indretning efter Stortingets avgjørelse.

Er opsyn ikke anordnet, skal bjergeren inden 48 timer bringe bjergningen til almindelig kundskap ved opslag paa nærmeste handelssted eller gaard eller paa anden brukelig maate. Hvis ingen eier melder sig inden 14 dage, avgives melding til lensmanden, enten i det distrikt, hvor bjergningen har fundet sted, eller i det distrikt, hvor bjergeren hører hjemme.

Undlater bjergeren den her paabudte melding eller kundgjørelse, straffes han som for ulovlig omgang med hittegods.

Med hensyn til bjergelønnens størrelse forholdes overensstemmende med det sedvansmæssige. Bjergelønnen for de redskaper, som meldes og avleveres til opsynet, skal straks av dette utbetales.

§ 21. Naar fiskefartøi, dampskib eller baat fisker med roret eller paa anden maate slæper fiskeredskaper med sig, saaledes at skade derved forvoldes, straffes fartøi- eller dampskibsføreren eller høvedsmanden paa baaten med bøter, hvis ikke anden og høiere straf efter den almindelige straffelovgivning blir at ilægge.

§ 22. Ved i tide kundgjort forskrift kan amtmanden forbyde dampskibe og fiskefartøier saavelsom baater i tiden fra 15 januar til utgangen av april at ligge til ankers paa visse dele av fiskehavet. Dette forbud kan gjøres gjældende enten for det hele døgn eller en viss del av dette. Overtrædelse av saadant forbud straffes med bøter.

§ 23. Ved fastsættelse av den skadeserstatning, som nogen maatte paalægges for forseelse mot denne lovs forskrifter om orden paa sjøen, eller mot de med hjemmel i den utfærdigede vedtægter, blir der bare at ta hensyn til den skade, som er tilføiet redskapene, og til den i eller paa disse bevislig staaende fisk, men ikke til fiskespilde.

§ 24. For skadeserstatning, som nogen er paalagt eller har vedtat at utrede for forseelse mot denne lov eller de med hjemmel i den utfærdigede vedtægter, hefter det fartøi, dampskib eller den baat, hvortil den skyldige hører, med tilhørende redskaper og fangst.

3 juli. Er nogen ilagt eller har vedtat bøter for saadan forseelse, kan det fartøi, dampskib eller den baat, hvortil den skyldige hører, med tilhørende redskaper og fangst eller værdien derav ved dom helt eller delvis inddrages, uten hensyn til, om de tilhører nogen i forseelsen skyldig eller ikke.

§ 25. Kongen fastsætter, hvorvidt og i hvilken utstrækning det anordnede opsyn skal ha paatalemyndighet. Myndighet til at beslutte tiltale maa dog ikke overdrages opsynet uten i saker angaaende forseelser.

§ 26. Adgangen til at reise straffesak eller avsi straffedom for forseelser mot denne lov eller de med hjemmel av samme utfærdigede vedtægter forældes i 6 maaneder.

§ 27. Tvistigheter, som reiser sig av fisket eller av handel som foregaar under og staar i forbindelse med fisket, skal opsynets betjenter, naar deres bistand dertil søkes, saavidt mulig søke bilagt i mindelighet. Samme forpligtelse paahviler de valgte tilsynsmænd. Herfor betaler rekvirenten kr. 1,00 til hver tilsynsmand, som deltar i mæglingen.

Enes de tvistende parter om at voldgi nogen saadan tvistighet, er vedkommende opsynsbetjent paa forlangende forpligtet til at optræde som opmand.

De indgaaede forlik og avsagte voldgiftskjendelser kan forlanges indført i en dertil av amtmanden autorisert protokol mot et gebyr av kr. 1,00 til vedkommende opsynsbetjent. For utskrifter av protokollen tilkommer opsynsbetjenten kr. 0,50 for hvert ark eller dele derav.

§ 28. Omkostningene ved utvalgenes virksomhet samt ved opsynet (herunder ikke medtat utgiftene ved de gjennem vedtægt paabudte redskapsmerker) utredes av statskassen.

§ 29. Denne lov, som skal gjælde uten hensyn til, om fisket foregaar inden- eller utenfor norsk sjøterritorium, vedkommer ikke sildefiskerierne samt fiskeri efter laks, sjø-ørret og ferskvandsfisk.

Loven træder i kraft fra 1 januar 1910, fra hvilken tid ophæves lov av 6 juni 1878 om vaartorskefiskeriet ved Søndmørs kyster, og lov av 28 mai 1881 om vaartorskefiskeriet i Fosens, Nordmørs og Romsdals fogderier, forsaavidt Fosens fogderi vedkommer, samt lov om fiskerier i Nordlands og Finmarkens amter av 18 mai 1860, lov av 22 mars 1879 om fiskerier i Namdalens fogderi, og lov av 21 juni 1886, indeholdende tillæg til sidstnævnte lov.

3 juli. **Kongelig kundgjørelse***)[1]) angaaende toldavgifter fra 1 juli 1909.

*) Bekjendtgj. 3 juli i Lovtid, 1ste avd. nr. 27, hvor kundgj. er indtat.
[1]) Se St. prp. nr. 5, dok. nr. 40 med tillæg 3. Indst. S. XII, St.tid. side 1980—2051.

Kongelig resolution *), hvorved meddeles stadfæstelse i henhold til lov til beskyttelse av barn mot bruk av tobak av 19 april 1899 paa en av herredsstyret for Id herred, Smaalenenes amt, under 25 mai 1909 fattet beslutning til vedtægt for bemeldte herred angaaende salg av tobak til barn m. v. 3 juli.

Kongelig resolution *) hvorved meddeles stadfæstelse i henhold til lov av 6 juni 1891 angaaende politivedtægter for rikets herreder paa en av herredsstyret for Vik herred, Nordlands amt, under 28 november 1908 og 26 april 1909 fattet beslutning til politivedtægt for herredet. 3 juli.

Kongelig resolution *) hvorved meddeles stadfæstelse i henhold til lov av 22 mai 1875 angaaende adgang til at gi dramatiske og andre offentlige forestillinger paa en av herredsstyret for Trøgstad herred, Smaalenenes amt, under 6 mai 1909 fattet beslutning til vedtægt for herredet angaaende avgift av offentlige forestillinger og forevisninger. 3 juli.

Kongelig resolution **) hvorved meddeles approbation i medhold av § 6 i lov om vernskogens bevarelse og mot skogens ødelæggelse m. v. av 8 august 1908 paa de av herredsstyret for Nedre Eker herred, Buskeruds amt, i møter den 10 juni 1908 og 22 februar 1909 besluttede vedtægter mot skogens ødelæggelse inden herredet, dog med en enkelt forandring. 3 juli.

Kongelig resolution***), hvorved i henhold til §§ 1 og 69 i lov om brandvæsenet av 15 august 1908 bestemmes: 3 juli.

1. At brandstyret for Mysen brand og bygningskommune indtil videre skal bestaa av fogden (politimesteren), brandchefen og et av bygningsrepræsentantskapet valgt medlem med varamand.
2. At det for ovennævnte sted ved høieste resolution av 26 august 1901 approberte brandreglement ophæves med undtagelse av den i sammes § 12 sidste led indeholdte bestemmelse om, at lovgivningen om behandling av ildsfarlige gjenstande skal være gjældende for stedet.

Kongelig resolution †) hvoved bestemmes, at ved anvendelse av bogie-motor-vogner efter en av vedkommende regjeringsdepartement godkjendt type kan Holmenkolbanen trafikeres med en kjørehastighet av indtil 40 km. pr. 3 juli.

*) Bekjendtgj. 5 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 28, hvor vedtægten er indtat.
**) Bekjendtgj. 5 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 28, hvor vedtægtene er indtat.
***) Bekjendtgj. 5 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 28.
†) Bekjendtgj. 15 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 29.

3 juli. time i retning mot Holmenkollen og 35 km. pr. time i retning mot Majorstuen. De nævnte maksimale kjørehastigheter maa alene anvendes, hvor linjen er ret eller nogenlunde ret, og blir at indskrænke til 30 km. pr. time paa strækninger, hvor der forekommer trangere kurver og points.

Forøvrig blir de ved kongelig resolution av 17 september 1900 fastsatte bestemmelser om kjørehastigheten fremdeles gjældende.

3 juli. **Kongelig resolution,** hvorved meddeles stadfæstelse paa »Fondet til Bedste for Sjømandsstanden i Grimstad«, oprettet efter foranstaltning av Grimstads Sjømands- og Handelsforening, og paa statutter for dette fond, — vedtat i overordentlig generalforsamling i nævnte forening den 18 august 1908 og i møte i samme forening den 14 mai 1909, dog med en enkelt forandring.

3 juli. **Kongelig resolution,** hvorved det geistlige og civile inddelingsnavn Ledingen i Nordlands amt for eftertiden blir at forandre til Leiranger.

3 juli. **Kongelig resolution,** hvorved der paa forskjellige betingelser tillates oprettet et apotek ved Randsfjords jernbanestation i Jevnaker herred i Kristians amt.

3 juli. **Kongelig resolution,** hvorved der paa forskjellige betingelser tillates oprettet et apotek paa strandstedet Nordfjordeid i Eids herred i Nordre Bergenhus amt.

3 juli. **Kongelig resolution,** hvorved nedenstaaende utkast til reglement om dispachøreksamen og eksamenskommissionens sammensætning samt eksamensavgiftens størrelse bifaldes i henhold til lov om dispachører av 25 juli 1908, dens §§ 11 og 12:

§ 1. Eksamenskommissionen skal bestaa av den universitetslærer, der foredrager sjøret ved Kristiania Universitet, som formand, samt en dispachør, hvorhos der for hver eksamen opnævnes et tredje medlem, som kan være høiesteretsadvokat eller assurandør eller en mand, der har bestaat dispachøreksamen med bedste karakter.

§ 2. Eksamen holdes en gang aarlig, regelmæssig i februar maaned efter eksamenskommissionens nærmere bestemmelse.

For tilfælde av forfald hos nogen av eksamenskommissionens medlemmer kan Handels- og Sjøfartsdepartementet efter samraad med eksamenskommissionens medlemmer fastsætte en anden tid.

§ 3. Før eksamen avgir hver eksaminand sit ord paa, at han vil løse de ham forelagte opgaver uten at søke raad hos andre; holder han ikke dette løfte, blir han denne gang at avvise fra eksamen. — Literatur kan han benytte.

§ 4. Der gives efter eksamenskommissionens nærmere bestemmelse for hver gang eksaminanderne 2 eller 3 indviklede havari-grosse-tilfælde til dispachering, samt i tilslutning dertil eller uavhængig av disse tilfælde nogen (3—5) erstatningsberegninger, hvorhos der gives eksaminanderne en viss tid, bestemt for hvert enkelt tilfælde, inden hvis utgang de skal ha avlevert sine besvarelser i renskrevet stand. 3 juli.

Dersom en eksaminand ikke har levert sine samtlige besvarelser til fastsat tid, ansees han at ha fratraadt eksamen, med mindre han fremlægger læge-attest for, at han ved sygdom er blit forhindret fra at arbeide.

Efterat kommissionen har gjennemgaat de indkomne besvarelser, indkalder den de enkelte eksaminander til mundtlig prøve, forsaavidt de har bestaat den skriftlige prøve.

§ 5. Ved eksamen har eksaminanden at godtgjøre, at han har indgaaende kundskap i norsk sjøret og sjø-assuranseret (den norske sjøfartslov og norsk sjøforsikringsplan) og Y. A. reglerne, samt at han har det for en dispachør fornødne kjendskap til de vigtigste regler i fremmed sjøret, specielt havari-grosse-ret og sjø-assuranseret. Likeledes har han at gi prøve paa, at han har tilstrækkelig kundskap i engelsk, tysk og fransk sprog til at kunne forstaa de ved dispachering regelmæssig forekommende dokumenter i disse sprog.

§ 6. Ved eksamen gives 2 karakterer, 1. meget tilfredsstillende (laudabilis) og 2. tilfredsstillende (haud illaudabilis).

Den, der ikke opnaar sidstnævnte karakter, har ikke bestaat eksamen.

§ 7. Om utfaldet av eksamen avgir eksamenskommissionen umiddelbart efter eksamens avslutning beretning til det kongelige Norske Handels- og Sjøfartsdepartement.

§ 8. Naar eksaminanden fremstiller sig til eksamen, skal han fremlægge kvittering fra Handels- og Sjøfartsdepartementet for at ha erlagt den paabudte eksamensavgift kr. 100,00.

Kongelig resolution, hvorved der fastsættes statutter for Grimstad—Frolandsbanen overensstemmende med et fremlagt utkast. 3 juli.

Kongelig resolution, hvorved der i medhold av lov av 3 mai 1873 § 1, jfr. lovene av 3 mars 1860 § 1, 26 mai 1866 § 8, litr. G og 31 mai 1890 § 6, indeholdende tillæg til og forandringer i lovene om den Almindelige Brandforsikrings-Indretning for Bygninger, fra 1 juli 1909 at regne og indtil videre tilstaaes de inden Lillestrøm bygningskommune i Akershus amt beliggende og i indretningens kjøpstadavdeling forsikrede bygninger en nedsættelse i brandkontingenten av 25 %. 3 juli.

3 juli. **Kongelig resolution,** hvorved meddeles stadfæstelse paa den av forstanderskapet for Langesunds sparebank i møter den 13 og 19 april 1909 vedtagne forandrede plan for banken som trædende istedenfor dennes ældre ved resolutioner av 31 mai 1895 og 25 februar 1908 stadfæstede plan.

3 juli. **Kongelig resolution,** hvorved det i medhold av § 1, sidste passus, i lov om delvis omordning av det civile embedsverk av 21 juli 1894 bestemmes, at de efter lov om den Almindelige Brandforsikringsindretning av 19 august 1845 og lov av s. d. angaaende skattetakster paa bygninger, som ikke forsikres i den Almindelige Brandforsikringsindretning, fogden i Toten tilliggende raadstuskriverforretninger i Gjøvik by, — nemlig bestyrelsen av brandtakster og de i sidste lov omhandlede skattetakster samt beregning av brandkontingenten, — ved omordningens gjennemførelse i Kristians amt fra 20 oktober 1909 indtil videre henlægges til den i nævnte by ansættendes skatte-opkræver.

3 juli. **Kongelig resolution,** hvorved meddeles stadfæstelse paa de av forstanderskapet for Herø og Røvde sparebank i møte den 15 mai 1909 vedtagne forandringer av §§ 16 og 19 i bankens ved høieste resolution av 11 september 1891 stadfæstede plan.

8 juli. **Regler***) for jagt og fangst i Børsjø bygde-almenning, approbert av Landbruksdepartementet 8 juli 1909.

13 juli. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til skattefogden i Kristiania angaaende beregning av arve-avgift i boet efter en person, som hadde sin bopæl i utlandet, men hadde efterlatt faste eiendomme i Norge.

Departementet uttaler, at der maa betales arve-avgift av halvdelen av de faste eiendommes værdi med fradrag av paahvilende pantegjæld (lov om avgift av arv av 8 april 1905 § 1, første led nr. 1, jfr. § 2, tredje led), uanset at disse eiendomme ved det mellem enken og barnene foretagne skifte av fællesboet blev utlagt enken til eiendom.

14 juli. **Lov****)[1]) om forandringer i lov om registrering av skibe av 4 mai 1901.

Efternævnte paragraffer i lov om registrering av skibe av 4 mai 1901 skal herefter lyde saaledes:

§ 1. I det i lov om sjøfarten av 20 juli 1893 § 2 omhandlede register over norske skibe skal indføres ethvert seil-

*) Indtat 15 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 29, hvor reglerne er indtat.
**) Bekjendtgj. 15 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 29.
[1]) St.besl. av 14 juni 1909. Se dok. nr. 41, Indst. O. nr. 40. St.tid. forh. i Ot., side 166—169 i Lt. 35—37.

skib med dæk, forsaavidt det har en bruttodrægtighet av femti registertons eller derover, og ethvert dampskib, som har en bruttodrægtighet av fem og tyve registertons eller derover; undtat er dog orlogsskibe og andre staten tilhørende skibe, som ikke benyttes i fragtfart. 14 juli.

Skib av mindre drægtighet maa ikke indføres i registret; men er et skib en gang indført, hvad enten foreløbig i henhold til §§ 11 og 12 eller endelig, skal det vedbli at være registreringspligtig, selv om det ved senere maaling viser sig, at dets drægtighet er under grænsen.

Som hjemsted for registreringspligtig skib maa, forsaavidt ikke anderledes av Kongen bestemmes, alene vælges havn, hvor der er toldsted, og som navn for saadant skib kan alene vælges et navn, der ikke tidligere bæres av noget andet her i riket registrert skib. De til sikrelse herav fornødne regler gives av Kongen.

§ 10. Det paahviler saavel eieren eller de ifølge § 4, andet led, paa eierens vegne anmeldelsespligtige personer — eller ved partrederi den bestyrende reder — som vedkommende skibsfører at sørge for, at et registreringspligtig norsk skib, fra det tidspunkt det sættes i fart, er forsynt med gyldig norsk nationalitetsbevis.

I utenriksfart skal ogsaa skibe, hvis drægtighet er mindre end i § 1 nævnt, være forsynt med nationalitetsbevis. Dog kan Kongen gjøre undtagelse herfra for saadanne skibe, naar de driver fiske eller fangst utenfor territorialgrænsen.

Efter hvilke regler nationalitetsbevis kan faaes av ikke registreringspligtige skibe, bestemmes av Kongen.

§ 14. Det navn, hvorunder et skib er registrert og indført i matrikelen, kan ikke forandres, medmindre skibet i sin helhet skifter eier, og da kun, naar der ikke findes nogen heftelse registrert paa skibet, eller samtlige rettighetshavere samtykker. Nyt nationalitetsbevis maa i saa tilfælde utstedes; men saavel i dette som i det nye maalebrev og paa skibets folium i skibsregistret og matrikelen skal dets tidligere navn føies som anmerkning ved det nye. Nye kjendingsbokstaver faar skibet ikke.

I særegne tilfælde, hvor navnforandring antages at være en velfærdssak for rederiet, kan Kongen eller den, han dertil bemyndiger, tillate, at skibet gives nyt navn, selv om det ikke skifter eier.

Begjæring om navnforandring maa indsendes paa samme maate som i foregaaende paragraf nævnt.

Det navn, hvorunder et skib, i henhold til § 9, første led, har faat midlertidig nationalitetsbevis, eller hvorunder det er foreløbig indført i skibsregistret overensstemmende med § 12, kan ved

14 juli. den endelige registrering forandres, hvis der paa dets midlertidige folium ikke findes registrert nogen heftelse, eller hvis samtlige rettighetshavere samtykker deri. Ogsaa i dette tilfælde skal skibets tidligere navn anmerkes saavel paa skibets folium i skibsregistret og matrikelen som i dets nationalitetsbevis og maalebrev.

For ikke registreringspligtige skibes vedkommende kan navnforandring tilstedes efter regler, som gives av Kongen.

§ 16. Dersom registrert skib eller part i samme avhændes, eller der iøvrig foretages nogen forandring i dets eiendomsforhold, hvortil registrering av adkomstdokument utfordres, skal adkomstdokument utstedes og indsendes til registrering inden én maaned efter skibets eller partens overtagelse av den nye eier. Ved indsendelse maa meddeles de ifølge § 2, nr. 3 fornødne opgaver saavelsom de andre oplysninger, som utfordres til avgjørelse av, om skibet fremdeles er at anse som norsk. Ved avhændelse av skibspart til nogen, der ei er berettiget til at være medeier i norsk skib, maa særlig godtgjøres, at medeierne har samtykket i avhændelsen.

Indtræder nogen forandring i, hvad registret utviser om skibets eiendomsforhold, uten at registrering av adkomstdokument dertil utfordres, maa med nedenfor nævnte undtagelser anmeldelse derom inden like frist gjøres gjennem vedkommende toldkasserer, ledsaget av de i foregaaende leds andet punktum omhandlede opgaver og oplysninger. At skibet eller parten som følge av indgaat egteskap blir egtefællernes fælleseie, behøver dog kun at anmeldes, saafremt skibet eller parten tidligere tilhørte hustruen. Ei heller behøver anmeldelse at gjøres, saafremt manden efter hustruens død forblir hensittende i uskiftet bo med hendes arvinger. Er det hustruen, som efter mandens død blir hensittende i uskiftet bo, maa hun derimot gjøre anmeldelse derom, ledsaget av behørig bevis for hendes ret dertil. Finder efter avdød eier offentlig skifte sted her i riket, behøver anmeldelse først at gjøres, naar skibet eller parten avhændes eller utlægges til arving eller til gjenlevende egtefælle, der ikke allerede staar anført som eier; i saa fald paaligger det skifteforvalteren at dra omsorg for adkomstdokumentets behørige registrering.

Indsendelses- og anmeldelsespligten paahviler, forsaavidt intet andet er bestemt, den nye eier. Vil eiendomsforandringen medføre, at skibet ikke længer er at anse som norsk, er dog ogsaa avhænderen og, i tilfælde av partrederi, tillike den bestyrende reder, hvis denne er bekjendt med forandringen, ansvarlig for, at foreskrevet anmeldelse og indsendelse sker. Avstaar en partreder, i henhold til sjøfartslovens § 18, sin part

til medrederne, paaligger anmeldelsespligten den bestyrende reder. Sælges skib eller skibspart ved offentlig auktion her i riket, har derhos den, der bestyrer auktionen, at indsende underretning om det approberte bud. 14 juli.

Kongelig resolution*), hvorved nedenstaaende utkast til forandringer i §§ 32, 33, 35 og 43 i det ved kongelig resolution av 23 juli 1902 bifaldte reglement vedrørende anvendelsen av lov om registrering av skibe av 4 mai 1901 approberes i medfør av § 1 i lov av d. d. om forandring i nævnte lov: 14 juli.

§ 32. Naar der i medhold av — — — (som før) — — — jfr. nærværende reglements §§ 36—39.

Naar skibet skal indføres i det foreløbige skibsregister paa grundlag av et av norsk konsul utfærdiget midlertidig nationalitetsbevis, skal registerføreren derhos paase, at der foreligger attest fra Departementet for Handel, Sjøfart og Industri om, at skibets navn ikke tidligere bæres av noget andet her i riket registrert skib.

§ 33. Sker anmeldelse — — — o. s. v. — — — (som før) — — — §§ 36—39.

Derhos skal registerføreren, forinden der aapnes foreløbig folium for skibet, paase, at der foreligger saadan attest om skibets navn, som i § 32, andet led, omhandlet.

§ 35. Naar et skib angives — — — (o. s. v. som før) — — — for skibet.

Ved anmeldelse av et skib til endelig registrering skal der medfølge attest fra Departementet for Handel, Sjøfart og Industri om, at det valgte navn ikke tidligere bæres av noget andet her i riket registrert skib.

§ 43. Spørsmaal om navnforandring for registreringspligtig skib avgjøres av registerføreren. Han har herunder at paase, at der foreligger attest fra Departementet for Handel, Sjøfart og Industri om, at det nye navn ikke bæres av noget andet her i riket registrert skib. Dette gjælder ogsaa, naar i henhold til skibsregistreringslovens § 14, tredje led, et foreløbig registrert skib skal skifte navn ved indførelsen i det endelige skibsregister.

Indløper der til departementet begjæring fra flere rederier om saadan attest med valg av samme navn, uten at dette tidligere er registrert for noget skib, skal attest alene meddeles det skib, for hvilket begjæringen først er indløpet til departementet.

*) Bekjendtgj. 15 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 29.

14 juli.

Formular nr. 35.

(Skibsregisterlovens § 1).

Herved bevidnes, at navnet .....
ikke kan sees at være benyttet av noget her i riket registrert skib, hvorfor det uten hinder av skibsregisterlovens § 1, sidste passus, kan antages for det av .....
nybyggede / indkjøpte ..... fartøi (hvis tidligere navn er .....
..... og kjendingssignal .....), der angives at skulle anmeldes til ..... skibsregister.

Efter bemyndigelse:

.....

14 juli. **Kongelig resolution***), hvorved meddeles approbation i henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 paa en av herredsstyret for Haaland herred i Stavanger amt under 16 juni 1899 fattet beslutning om forskrifter til forebyggelse av ondartede smitsomme sygdommes utbredelse, dog med en enkelt forandring.

14 juli. **Kongelig resolution***), hvorved meddeles approbation i henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 paa en av herredsstyret for Sunnelven herred i Romsdals amt under 3 mars 1909 fattet beslutning om almindelige forskrifter med hensyn til sundhetsvæsenet inden herredet.

14 juli. **Kongelig resolution***), hvorved meddeles approbation i henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860, paa den av herredsstyret for Gloppen herred i Nordre Bergenhus amt under 29 mars 1909 fattede beslutning om forskrifter til forebyggelse av ondartede smitsomme sygdommes utbredelse, dog med en enkelt forandring.

14 juli. **Kongelig resolution****), hvorved den av Stordalen herredsstyre under 14 november 1908 besluttede vedtægt angaaende lukningstid for utsalgssteder i Stordalen herred stadfæstes i henhold til lov om lukningstid for utsalgssteder av 31 mai 1900 som gjældende indtil videre, dog med en enkelt forandring.

---

*) Bekjendtgj. 15 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 29, hvor forskriftene er indtat.

**) Bekjendtgj. 15 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 29, hvor vedtægten er indtat.

Kongelig resolution*), hvorved den av Jostedals herredsstyre, Nordre Bergenhus amt, under 14 juni d. a. besluttede vedtægt om lukningstid for utsalgssteder i herredet stadfæstes som gjældende indtil videre. 14 juli.

Kongelig resolution**), hvorved meddeles approbation i medhold av lov om ansvar for skade paa bofæ ved hund samt om optagelse av hund m. v. av 11 juni 1903 § 2 paa nedenstaaende av Grytten herredsstyre i Romsdals amt i møte den 5 april 1909 fattede beslutning: 14 juli.

Hund, som i den tid, da bofæ holdes paa havn, inden Grytten herred findes streifende om uten ledsager i havnegang utenfor indmarken, kan efter foranstaltning av grundeieren eller nogen i strækningen havneberettiget optages eller, hvis hunden tidligere har været optat, og der er fremgaat overensstemmende med nævnte lovs § 4, dræpes paa stedet.

Kongelig resolution***), hvorved bestemmes i medhold av lov angaaende jagt og fangst av 20 mai 1899 § 44, at hare indtil videre, dog ikke længer end til utgangen av aaret 1913, skal være fredet foruten i den lovbestemte tid fra og med 15 mars til og med 24 august tillike i tiden fra og med 25 august til og med 31 oktober i Frosta herred, Nordre Trondhjems amt. 14 juli.

Kongelig resolution***), hvorved bestemmes i medhold av lov angaaende jagt og fangst av 20 mai 1899 § 44, at hare inden Ytterøen herred, Nordre Trondhjems amt, i et tidsrum av 5 aar, regnet fra 1 januar 1910, ikke maa fældes, dræpes eller skades utenfor tiden fra 1 til 30 november, begge dage medregnet. 14 juli.

Kongelig resolution***), hvorved bestemmes i medhold av lov angaaende jagt og fangst av 20 mai 1899 § 44, at hjort indtil videre, dog ikke længer end til utgangen av aaret 1913, skal være fredet det hele aar inden Veø, Nesset, Bolsø, Frænen, Bud, Eide, Gjemnes og Øre herreder i Romsdals amt. 14 juli.

Denne resolution træder i kraft straks.

Kongelig resolution***), hvorved bestemmes i medhold av lov angaaende jagt og fangst av 20 mai 1899 § 44, at hjort skal være fredet det hele aar indtil utgangen av 14 juli.

*) Bekjendtgj. 15 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 29, hvor vedtægten er indtat.

**) Bekjendtgj. 15 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 29, hvor beslutningen er indtat.

***) Bekjendtgj. 15 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 29.

14 juli. aaret 1913 i den paa Fredøen liggende del av Frei og Bremsnes herreder i Romsdals amt.

Denne resolution træder i kraft straks.

14 juli. **Kongelig resolution***), hvorved bestemmes i medhold av lov angaaende jagt og fangst av 20 mai 1899 § 44, at tiur og aarhane indtil videre, dog ikke længer end til utgangen av aaret 1914, inden Stavanger amt skal være fredet foruten i den lovbestemte fredningstid tillike i tiden fra og med 15 til og med 31 mai.

14 juli. **Kongelig resolution***), hvorved bestemmes i medhold av lov angaaende jagt og fangst av 20 mai 1899 § 44, at den i samme lovs § 13 for tiur og aarhane bestemte jagttid om vaaren (fra 15 til 31 mai) for Bratsberg amts vedkommende forandres til tiden fra og med 5 til og med 21 mai. Denne resolution gjælder indtil videre, dog ikke længer end til utgangen av aaret 1914.

14 juli. **Kongelig resolution****), hvorved meddeles approbation i medhold av § 6 i lov om vernskogens bevarelse og mot skogens ødelæggelse m. v. av 8 august 1908 paa de av herredsstyret for Leksviken herred, Nordre Trondhjems amt, i møte den 13 mai 1909 besluttede vedtægter mot skogens ødelæggelse inden herredet, — dog med en enkelt forandring.

14 juli. **Kongelig resolution****), hvorved meddeles approbation i medhold av § 6 i lov om vernskogens bevarelse og mot skogens ødelæggelse av 8 august 1908 paa de av herredsstyret for Elverum herred, Hedemarkens amt, i møte den 25 mars 1909 besluttede vedtægter mot skogens ødelæggelse inden herredet, — dog med en enkelt forandring.

14 juli. **Cirkulære** fra Finans- og Tolddepartementet til toldkamrene***).

Tolden paa vin av indtil 21 pct. alkoholstyrke, indført paa fustager og krukker, er i den trykte toldtarif ved en inkurie angit pr. liter istedenfor rettelig pr. kg., samt anmerkning 2 er likeledes ved en inkurie blit staaende.

14 juli. **Kongelig resolution,** hvorved bestemmes:

I. Fra den tid, som av Kirke- og Undervisningsdepartementet nærmere bestemmes, skal gaardene Fenes nedre, Fenes øvre, Skjellesvik, Norsand, Sørsand, Altevik, Kolsland og Slakstad, gr.-nr. 25—32, begge indbe-

*) Bekjendtgj. 15 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 29.
**) Bekjendtgj. 15 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 29, hvor vedtægtene er indtat.
***) Bekjendtgj. 24 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 30.

fattet, av samlet skyld m. 47,25 i Bjarkøy prestegjeld i Tromsø stift overgaa til et eget sogn under navn av Sandsøy annekssogn. 14 juli.

II. Kirke- og Undervisningsdepartementet bemyndiges til at træffe de forføininger med hensyn til omordning av de geistlige tjenestemænds lønning i prestegjeldet efter lov av 14 juli 1897, som det nye sogns oprettelse vil nødvendiggjøre.

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse paa et utkast til plan for frk. Fadums barnehjem i Vestre Aker — dog med en enkelt forandring —, saaledes at vergeraadene i hjemmet kan bortsætte barn, som ønskes anbragt i »barnehjem eller lignende indretning« (kfr. lov om behandling av forsømte barn av 6 juni 1896 §§ 1 og 19). 14 juli.

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse paa grundregler for Skiens guttehjem, saaledes at vergeraadene i hjemmet kan bortsætte gutter, som ønskes anbragt i »barnehjem eller lignende indretning« (kfr. lov om behandling av forsømte barn av 6 juni 1896 §§ 1 og 19). 14 juli.

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse paa det av »raadskone« ved de Sjøfarendes Fattighus i Bergen Ida C. Reinertsen under 12 mars 1908 oprettede »Skibsfører Hans Reinertsens legat«, til bedste for nævnte fattighus's beboere (jfr. en fremlagt skrivelse av 12 mars 1908) og paa det av stiftelsens inspektion under 1 februar 1909 utarbeidede forslag til statutter for nævnte legat. 14 juli.

Kongelig resolution, hvorved der paa forskjellige betingelser tillates oprettet et apotek i Odda i Ullensvang herred i Søndre Bergenhus amt. 14 juli.

Kongelig resolution, hvorved den indehaverne av Aalesunds to apotek ved kongelige resolutioner av 26 september 1896 og 6 november 1897 meddelte tilladelse til vekselvis lukning av apotekene paa søn- og helligdage fra kl. 7 morgen til 10 aften i tidsrummet fra 1 april til 1 februar indtil videre utvides til at gjælde det hele aar, likesom det yderligere tillates de nævnte to apotekere indtil videre i maanedene juni, juli og august vekselvis at holde apotekene lukket fra kl. 10 aften før søn- og helligdage — den anden og flere efter hinanden følgende helligdage undtat — til kl. 8 morgenen efter disse dage, dog saaledes at tilladelsen av vedkommende embedslæge midlertidig kan hæves, naar han finder det fornødent, samt paa betingelse av, at der forut for hver gang sker behørig kundgjørelse om lukningen, og at der paa det lukkede apotek ved opslag gjøres opmerksom paa, at det andet er aapent. 14 juli.

14 juli. **Kongelig resolution,** hvorved der i henhold til § 84 i lov om bygningsvæsenet av 27 juli 1896 meddeles approbation som gjældende indtil videre paa nedenstaaende av Skoger herredsstyre i møte den 22 mai 1909 vedtagne regulativ for betaling for anmeldelse av og tilsyn med bygge-arbeider i det bygningsloven underlagte strøk, Strøm, i nævnte herred, Jarlsberg og Larviks amt:

1. a) For nybygningers vedkommende:

For en-etages bygning, naar den bebyggede grundflates kvadratindhold ikke overstiger 120 m.², kr. 6,00 med et tillæg av kr. 2,00 for hver overstigende 60 m.². For bygninger paa flere etager betales for hver etage mer end den første et tillæg av halvparten av den foran bestemte avgift.

b) For utstedelse av attester, for anmeldelse av forandringer, reparationer og lignende forretninger kr. 3,00.

Maa saken behandles av reguleringskommissionen, erlægges desuten til denne kr. 4,00.

2. For tilsyn med bygge-arbeiders utførelse erlægges til bygningskommissionen for en-etages bygning, naar den bebyggede grundflates kvadratindhold ikke overstiger 120 m.², kr. 4,00 med et tillæg av kr. 2,00 for hver overstigende 60 m.².

For hver etage mer end den første erlægges for dennes grundflate halvparten av, hvad for første etage er bestemt.

For beboelseskjælder og kvistværelser erlægges ikke særskilt betaling. Ved paabygning og underbygninger beregnes kun for den eller de etager, der tilføies, og er det kun en del av en etage, lægges alene denne dels flate-indhold til grund for beregningen. Beregningen paategnes den approberte plan eller, — hvor ingen plan har været anset fornøden —, anmeldelsen, og betalingen erlægges til vedkommende regnskapsfører mot planens eller anmeldelsens utlevering.

14 juli. **Kongelig resolution,** hvorved meddeles approbation paa den i generalforsamling den 17 mars 1909 vedtagne forandring i § 3 b i brandforsikrings-selskapet Vestas ved kongelig resolution av 10 april 1908 approberte love, saaledes at selskapet fremdeles kan nyde godt av de ved lovene av 9 august 1839 og 4 august 1845 hjemlede forrettigheter.

14 juli. **Kongelig resolution,** hvorved meddeles stadfæstelse paa de av forstanderskapet for Aker sparebank i møte den 30 april 1909 vedtagne forandringer av §§ 3, 21 og 24 i bankens ved høieste resolution av 17 januar 1901 stadfæstede plan.

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse paa den av forstanderskapet for Molde haandværkeres sparekasse i møte den 22 april 1909 vedtagne ophævelse av § 20 i sparekassens ved resolution av 2 oktober 1894 med flere senere resolutioner stadfæstede plan. 14 juli.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes, at 14 juli.

1. det paalægges den forrettende toldkasserer i Sandefjord at opkræve den av stedets kommunestyre besluttede avgift efter lov om havne- og ringevæsenet m. v. av 10 juli 1894 § 29,
2. han derfor oppebærer en godtgjørelse av 4 % av det opkrævede beløp.

Rundskrivelse fra Justisdepartementet til amtmændene. 14 juli.

Under henvisning til kongelig resolution av 25 juni sidstleden om anmodninger fra fremmede domstole eller judicielle myndigheter om forkyndelse av dokumenter m. v. beder departementet underdommernes opmerksomhet henledet paa vedkommende traktat, som foruten av Norge er ratifisert av følgende europæiske kontinentalmagter: Tyskland, Østerrike, Ungarn, Belgien, Danmark, Spanien, Frankrike, Italien, Nederlandene, Portugal, Rumænien, Rusland, Sverige og Schweiz, altsaa samtlige stater, som har undertegnet traktaten med undtagelse av Luxemburg. Overenskomsten er indtat i Lovtidendens avdeling for »Overenskomster med fremmede stater« nr. 2 for iaar. I denne avdeling indtages efterhvert de fra vedkommende fremmede regjeringer indløpne meddelelser om, hvilke bestemmelser er truffet angaaende anvendelsen av omhandlede overenskomst i de forskjellige stater, som har tiltraadt traktaten. For Norges vedkommende bemerkes, at man i medhold av art. 6 og 15 har motsat sig, at fremmed stats diplomatisk eller konsulær tjenestemand foretar forkyndelser — utenfor det i art. 6, sidste punktum, omhandlede tilfælde — eller bevisoptagelser og andre retslige handlinger. Man har derhos gjort de fremmede regjeringer opmerksom paa, at den gjældende norske lovgivning ikke aapner adgang til forkyndelse av dokumenter gjennem postvæsenet. Derimot har man ikke motsat sig, at de paagjældende lar forkyndelser utføre umiddelbart ved direkte henvendelse til stevnevidnerne.

Med hensyn til traktatens efterkommelse bemerkes:

Begjæringer fra traktatmagtenes myndigheter om forkyndelse av dokumenter i civile eller kommercielle anliggender pligtes efterkommet av norske myndigheter, medmindre forkyndelsen findes at gjøre indgrep i rikets suverænitet eller sikkerhet, se overenskomstens art. 4. Denne bestemmelse for-

14 juli. anlediger ingen særskilt bemerkning fra departementets side. Er der i begjæringen om forkyndelse uttalt ønske om, at forkyndelsen iverksættes paa en nærmere omhandlet maate, skal forkyndelsen foretages overensstemmende dermed, forutsat at dokumentet enten er avfattet paa norsk eller bilagt med en oversættelse til norsk, og at fremgangsmaaten ikke er i strid med den hos os gjældende lovgivning. Begjæres forkyndelsen iverksat efter norske regler, skal der, hvis dokumentet ikke er avfattet paa norsk, vedligge en oversættelse av det fremmede dokument til norsk. Derimot er det ikke i traktaten foreskrevet, at gjenparter av dokumentet og oversættelsen skal medfølge. I tilfælde av, at gjenparter ikke vedligger, blir det derfor nødvendig at ta bekræftet gjenpart ialfald av oversættelsen, noget underdommeren uten godtgjørelse og gebyr til statskassen vil ha at besørge. Er det fremmede dokument og oversættelsen ikke behørig sammenheftet og forsynt med segl, bør dette besørges, forinden dokumenterne oversendes stevnevidnet. Oversættelsen skal, forsaavidt ikke anden avtale derom senere maatte bli sluttet, være bekræftet av den fremmede stats diplomatiske eller konsulære tjenestemand her i landet eller av en autorisert norsk translatør. Stevnevidnets bevidnelse om skedd forkyndelse bør paaføres det eksemplar av oversættelsen, som er vedheftet originaldokumentet. Gebyret blir i disse tilfælde ifølge traktatens artikel 7 at utrede av rekvirenten, medmindre anden avtale er sluttet. Dette er hittil alene skedd for Ungarns, Østerrikes og Italiens vedkommende, se noter henholdsvis av $\frac{3 \text{ april}}{13 \text{ august}}$ 1902, $\frac{7 \text{ mai}}{10 \text{ juli}}$ 1903 og $\frac{11}{9}$ februar 1905.

Er intet uttalt i begjæringen med hensyn til, paa hvilken maate forkyndelsen ønskes utført, skal dokumentet alene overleveres vedkommende uten iagttagelse av særegne former. Overleverelsen maa ske til vedkommende personlig. Er vedkommende uvillig til selv at avhente dokumentet paa underdommerens kontor, bør dokumentet overbringes vedkommende, uten at stevnevidnets hjælp hertil benyttes. Maa reise imidlertid foretages, forat overleverelsen kan finde sted, blir saken at sende til stevnevidnet, som for overleverelsen tilkommer gebyr som for forkyndelser bestemt. Regning over stevnevidnets tilkommende blir at indsende til departementet til anvisning. Som bevis for overleverelsen er en datert erkjendelse fra vedkommende om at ha mottat dokumentet tilstrækkelig Egtheten av mottagerens underskrift maa derhos behørig attesteres enten av vedkommende underdommer eller i tilfælde av stevnevidnet. For attesten blir intet gebyr til statskassen at beregne. Ellers kan som bevis ogsaa tjene en av vedkommende tjenestemand undertegnet bevid-

nelse om, at dokumentet av ham er overlevert vedkommende. 14 juli.
Mottageren bør i saa fald anmodes om at paaføre bevidnelsen en datert erkjendelse om at ha mottat dokumentet. Saavel erkjendelsen som bevidnelsen bør av underdommeren paa forhaand være utfyldt til underskrift. Med hensyn til betegnelsen av dokumentets indhold vil de i konsulens oversendelses-skrivelse givne oplysninger kunne benyttes. Alle tjenestemænd maa tilføie sine underskrifter segl.

Oversendes vedkommende dokument i to eksemplarer, skal mottageren alene paaføre det ene eksemplar en datert erkjendelse om at ha mottat en likelydende kopi av dokumentet og underskriftens egthet attesteres som oven nævnt.

Negter vedkommende at motta dokumentet eller avgi skriftlig erkjendelse om dets mottagelse, blir dokumentet ikke destomindre at efterlate paa vedkommendes kontor eller bopæl, samt nærmere oplysning om, hvad vedkommende har opgit som grund for sin vægring, at anføre i bevidnelsen.

Er vedkommende bortreist, blir, hvis han opholder sig her i landet, dokumentet straks at oversende til underdommeren paa hans midlertidige opholdssted med anmodning om sakens videre besørgelse. Hvis dertil ikke er anledning, eller hvis vedkommende opholder sig i utlandet, bør dokumentet straks tilbakesendes konsulen med meddelelse om, hvor vedkommende opholder sig, samt naar han i tilfælde kan ventes tilbake til sit hjemsted.

Med hensyn til utførelsen av fremmede domstoles anmodninger om bevisoptagelse eller andre retslige handlinger i borgerlige saker indeholder traktaten utførlige oplysninger om, hvad der blir at iagtta. Man skal fremhæve, at der for utførelse av retsanmodninger fra nogen av traktatmagtene nu, i motsætning til hvad tidligere var tilfældet, ikke skal erlægges sportler — herunder beskrivelsesgebyr — eller omkostninger, fraregnet de i art. 16, andet led, omhandlede utgifter. Regning over de omkostninger, som i henhold hertil for eftertiden skal bæres av statskassen, saaledes for eksempel sjøretsmedlemmers tilkommende eller utgifter ved ekstraretsbehandling, blir at indsende til departementet til anvisning. Man skal tilføie, at bevisoptagelse forutsættes som regel at kunne finde sted uten ekstraretsbehandling. I denne forbindelse vil man henlede opmerksomheten paa traktat med Rusland av $\frac{26}{13}$ mars 1903 om benyttelse av fransk som fælles sprog for retasnmodninger i civile saker, hvorefter den videre oversættelse fra fransk til norsk blir at bekoste av statskassen.

Efter art. 1 og 9 i traktaten er dennes bestemmelser ikke til hinder for, at to kontraherende stater kan komme overens om at tilstede sine respektive myndigheter direkte at oversende

14 juli. begjæringer om forkyndelser og retsanmodninger. Saadan direkte korrespondanse kan saaledes fremdeles finde sted i forhold mellem norske og svenske myndigheter, jfr. reskript av 14 april 1818, og mellem norske og østerrikske domstole, jfr. kgl. resl. av 4 decemebr 1856.

Sluttelig bemerkes, at da ovennævnte resolution av 25 juni d. a. kun omfatter retsanmodninger fra de land, som har tiltraadt omhandlede traktat, vil retsanmodninger fra andre land likesom før alene bli at efterkomme, naar de fremkommer gjennem nærværende departement, jfr. l. 28 juni 1897 nr. 1 § 6. Bestemmelserne i samme lovs § 3 om, at retsanmodninger fra norske domstole skal sendes gjennem Justisdepartementet, er fremdeles uforandret.

Med hensyn til traktatens artikler 17 til 19 bemerkes, at de nærmere regler om fuldbyrdelse av utenlandske omkostningsdomme nu findes i lov av 8 august 1908 nr. 5 indeholdende tillæg til lov om retsanmodninger av 28 juni 1897.

15 juli. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til Trondhjems stiftsdirektion, hvori uttales, at bestemmelsen i kirkelov av 3 august 1897 § 26 om, at en kirke bl. a. skal være forsynt med ovner eller anden tilstrækkelig varme-indretning, efter departementets mening ogsaa maa gjælde for en kirkes sakristier.

15 juli. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til Justisdepartementet, hvori meddeles, at der maa beregnes sedvanlig gebyr for en pante-attest, forlangt til bruk i en proces, i hvilken rekvirenten var meddelt fri sakførsel, da bestemmelsen i sportellovens § 79 »for utskrift eller attest i civil sak« antages at maatte forstaaes som alene gjældende utskrift av eller attest vedkommende selve den sak, hvis behandling er gebyrfri.

16 juli. **Rundskrivelse** fra Finans- og Tolddepartementet til samtlige amtmænd:

Foranlediget ved budgetterminens forandring til 1 juli—30 juni er der til departementet fra forskjellige kanter indkommet andragender om fritagelse for at vedlægge regnskapsekstrakterne specifiserte restansefortegnelser, forsaavidt angaar sidste aars statsskatter og matrikelskatter, idet det anføres, at der av saadanne skatter ved ekstrakternes avgivelse kun vil være indkommet en ubetydelig del, og at avgivelsen av saadanne restanselister vil paaføre regnskapsbetjentene meget arbeide uten at gjøre tilsvarende nytte.

Departementet skal i anledning herav til videre kundgjørelse for oppebørsels- og underoppebørselsbetjentene (amtskasserere, fogder, byfogder, skattefogder, lensmænd og andre skatop-

krævere) meddele, at man efter omstændighetene og for at lette regnskapsavlæggelsen indtil videre fritar dem for at vedlægge halvaarsekstrakterne vedkommende statsskat[1]) og ordinære intrader[2]) restansefortegnelser, forsaavidt angaar sidste aars statsskatter og matrikelskatter. Men man maa da forlange, at halvaarsekstrakterne strengt avsluttes pr. vedkommende halvaarstermins utløp, henholdsvis 30 juni og 31 december, saaledes at der ikke i ekstrakterne (og regnskapene) medtages nogen indtægtspost, som er indbetalt eller beordret til indtægt — eller nogen utgiftspost, som er utbetalt eller beordret til utgift — efter halvaarsterminens utløp, likesom selvsagt restansefortegnelserne iøvrig ogsaa maa være avsluttet henholdsvis 30 juni og 31 december. 16 juli.

Som restanser av sidste aars statsskatter og matrikelskatter blir i vedkommende ekstrakter at opføre den utlignede skat ÷ totalsummen av, hvad der er indbetalt paa skattene ved nævnte tidspunkt. I det øiemed maa det av oppebørselsbetjentene nøie paasees, at underoppebørselsbetjentene i tide avgir indberetning om, hvad der er indgaat av sidste aars skatter.

Hvad angaar sidste aars statsskat, maa man endvidere forlange, at underoppebørselsbetjentene (lensmænd og skatopkrævere m. v.) for fremtiden til oppebørselsbetjentene indsender særskilt og specifisert fortegnelse over indbetalte morarentebeløp med angivelse av vedkommende statsskats størrelse, løpenummer i ligningen, skattedebitors navn samt betalingsdagen, ledsaget av paategnet attest om, at andre eller flere morarenter ikke har været at beregne. Disse fortegnelser blir av vedkommende regnskapsbetjent at vedlægge halvaarsekstrakterne som bilag til den ved departementets rundskrivelse av 27 mai 1893, litr. C, beordrede morarente-specifikation over samtlige saavel til oppebørselsbetjenten som til underoppebørselsbetjentene i halvaarets løp indbetalte morarentebeløp.

Departementet skal i forbindelse med ovenstaaende bede indskjærpet de ved flere tidligere anledninger givne tilhold om fortgang med skatinddrivelsen, hvorefter utpantningen for statsskat bl. a. av hensyn til prioritetens bevarelse i tilfælde av konkurs skal avholdes inden 6 maaneder fra skattenes forfaldsdag (jfr. N. L. 5—13—35) og utpantninger for matrikelskatter av hensyn til prioritetens bevarelse, hvad angaar amtets og herredenes andel av samme, skal holdes saa betids, at indførsel i vedkommende faste eiendom kan tinglæses senest paa 1ste eller 2det ting efter utløpet av 6 maaneder fra skattenes forfaldsdag, jfr. lov om landkommunernes skatteværen av 15 april 1882 (30 mai 1891) § 59.

[1]) 2den halvaarsekstrakt.
[2]) 1ste do.

16 juli. Forsaavidt den ovenfor givne fritagelse skulde medføre, at skatinddrivelsen slappes eller i andre maater viser sig at komme i strid med det offentliges interesser, maa regnskapsbetjentene være forberedt paa, at den indrømmede lettelse igjen ophæves, saaledes at den tidligere for budgetterminen 1 juli—30 juni gjældende, i departementets rundskrivelse av 12 august 1882 forutsatte regel om specifiserte restansefortegnelser ogsaa for sidste aars skatter atter blir gjældende.

17 juli. **Kongelig resolution,** hvorved rikets indvortes bestyrelse under Kongens forestaaende fravær fra hovedstaden overdrages til statsministeren tillikemed i det mindste fem av statsraadets øvrige medlemmer m. v.

17 juli. **Rundskrivelse** fra Justisdepartementet til samtlige amtmænd i anledning av bevilgningen til utgifter ved omstreiferes bosættelse m. v.:

For budgetterminen 1909—1910 er der bevilget kr. 12 000,00 som utgifter ved omstreiferes bosættelse i henhold til lov om løsgjængeri m. v. av 31 mai 1900 § 7, andet led. Ved kongelig resolution av 27 november 1907 (indtat i Norsk Lovtidende) er befatningen med denne bosættelse henlagt under Kirkedepartementet, som formidler samme gjennem »Foreningen til Motarbeidelse av Omstreifervæsenet«, likesom der er stadfæstet nærmere regler for bosættelsen.

I anledning herav skal man meddele og bede de inden amtmandens embedsdistrikt fungerende politimestre (fogder) og lensmænd underrettet om følgende:

Omstreifervæsenet har forlængst været erkjendt som et onde, der fra det offentliges side bør bekjæmpes, ikke blot for at hjælpe omstreiferne selv til en bedre levevis, men ogsaa for at betrygge retssikkerheten. Imidlertid har som oftest foranstaltningene indskrænket sig til, at det lokale politi paa ethvert sted har bestræbt sig for at bli omstreiferne kvit inden sit eget distrikt, hvorefter disse har fortsat paa samme vis andensteds. Da det er et av løsgjængerlovens hovedøiemed at bekjæmpe dette onde, og der til gjennemførelsen derav nu er git den første bevilgning av statskassen, skal man henstille til politiet at vie denne sak en særlig opmerksomhet som en vigtig samfundsopgave ved overensstemmende med løsgjængerlovens anvisninger at arbeide for omstreifernes bosættelse.

For at gi disse bestræbelser den nødvendige begrænsning er det paakrævet, at politiet benytter den ved lov om anmeldelse av reisende og fremmede av 4 mai 1901 givne adgang til at utvise saadanne omstreifere, som er av anden kjendt nationalitet, saaledes at de opofrelser, som gjøres for at fremme

bosættelsen, kan komme de i landet hjemmehørende omstreifere til gode. 17 juli.

Tvangsbosættelse efter løsgjængerlovens § 7 kan anvendes overfor de i lovens §§ 4 og 5 omhandlede personer. Det bemerkes paa foranledning, at det ikke er nødvendig, at de paa forhaand er advaret overensstemmende med lovens § 1, da der ikke bestaar nogen særlig forbindelse mellem denne og de nævnte paragraffer.

Politiet bør som regel saavidt mulig uten at ty til den i § 7 andet leds andet punktum omhandlede fremgangsmaate sørge for, at vedkommende blir fast bosittende. Først naar det viser sig, at politiet er ute av stand til at skaffe bopæl til vedkommende, og at denne selv mangler evne og vilje dertil, bør henvendelse ske til »Foreningen til Motarbeidelse av Omstreifervæsenet«. I alle anvendelser av § 7 bør der skaffes oplysning om vedkommendes hjemstavnsforhold, i tilfælde ved optagelse av hjemstavnsforklaring Hvor vedkommende ikke har fast bopæl, og politiet derfor søker at hjælpe ham til at forskaffe sig saadan, bør hjemstavnsdistriktet komme i væsentlig betragtning, forsaavidt der i dette kan anvises ham en bopæl med god anledning til passende arbeide og iøvrig utsigt til, at han kan bli hindret fra atter at streife om. For valg av hjemstavnskommunen taler ogsaa det hensyn, at denne, hvis vedkommende senere falder fattigvæsenet til byrde, efter § 8 vil ha at bære to tredjedele av utgiftene hermed. Har vedkommende ikke hjemstavnsret i nogen kommune, bør politiet ved valg av bopæl ta hensyn til, om der paa stedet er anledning til at faa passende arbeide for ham og ellers utsigt til, at han ikke skal fristes til at falde tilbake til sit tidligere liv.

Mens den av politiet alene ordnede bosættelse bør omfatte alle slags løsgjængere, er det forutsætningen, at tvangsbosættelse efter løsgjængerlovens § 7 andet leds andet punktum anvendes overfor personer, som har været prøvet paa anden maate og derunder git haab om, at de atter vil kunne bringes til at leve under ordnede forhold. Som følge herav blir denne tvangsbosættelse fortrinsvis at anvende overfor personer, som enten i henhold til dom har været indsat i tvangsarbeidshus eller ad frivillig vei har været anbragt i arbeiderkoloni (se reglerne av 27 november 1907 § 1). Av saadanne kolonier har »Foreningen til Motarbeidelse av Omstreifervæsenet« igang en koloni for hele familier paa Svanviken i Nordmør og vil antagelig i dette aars høst sætte igang en arbeiderkoloni paa Østlandet for enlige personer. Endvidere vil tvangsbosættelse kun omfatte omstreifere, til hvem dog henregnes ikke blot de egentlige tatere, men de som flakker om fra sted til sted uten at kunne paavise fast bopæl.

17 juli. Da der i den første tid maa gaaes forsøksvis tilverks, er den givne bevilgning liten og kan ikke overskrides. Det kan derfor forutsees, at ikke alle, om hvem der av politiet gjøres henvendelse angaaende tvangsbosættelse, ogsaa vil kunne anvises bopæl for offentlig regning.

Politiets henvendelser sker direkte til »Foreningen til Motarbeidelse av Omstreifervæsenet« under adresse sogneprest J. Walnum, Underhaugsvei 15, Kristiania. De maa ledsages av nøiagtige oplysninger om vedkommendes personlige forhold, hvorav særlig maa nævnes hans hjemstavnsforhold, om han har været straffet, samt hvilke forføininger tidligere har været truffet mot ham i henhold til løsgjængerloven. Har han været indsat i tvangsarbeidshus, bør der vedlægges en uttalelse fra dettes vedkommende om hans forhold der. Desuten bør politiet ogsaa iøvrig meddele de oplysninger, som det sitter inde med, og som findes at burde øve indflydelse paa den maate, hvorpaa bosættelsen bør ordnes.

Utgiftene ved politiets reiser i disse anliggender kan anvises til utbetaling av Delikventfondet. Lensmænd og andre underordnede politifunktionærer maa dog regelmæssig indhente forholdsordre, før særskilt reise foretages. Andre utgifter, som paadrages ved den av politiet alene formidlede bosættelse av omstreifere, kan kun ganske undtagelsesvis utredes av de under nærværende departement sorterende bevilgninger.

Sluttelig bemerkes, at de politiet ovenfor tillagte gjøremaal antages at maatte tilligge det steds politi, som først har truffet forføining til at faa en løsgjænger anbragt i tvangsarbeidshus eller i arbeiderkoloni, altsaa ikke politiet paa det sted, hvor disse indretninger er beliggende.

17 juli. **Skrivelse** fra Medicinaldirektøren til en apoteker om, at »Purgare-vand« (et gurglevand) er et arkanum og derfor kun kan forhandles og indføres av apotekere og de kjøbmænd, som har faat tilladelse til at sælge alleslags gifter og apotekvarer. Jfr. lov av 16 mai 1904, lov av 16 juli 1907 § 27 og kongelig plakat av 29 august 1908, A, II.

17 juli. **Skrivelse** fra Arbeidsdepartementet, Poststyrelsen, hvori meddeles, at ifølge skrivelse fra Utenriksdepartementet av 10 juli har Tyrkiet ratifisert den i Berlin 3 november 1906 avsluttede internationale radiotelegrafkonvention.

19 juli. **Bekjendtgjørelse** fra Landbruksdepartementet*).

Departementet, som ved kongelig resolution av 25 juli 1897 er bemyndiget til at træffe den i tillægs-lappeloven av s. d., § 7, omhandlede bestemmelse, har ved skrivelse til amtmanden

*) Bekjendtgj. 24 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 30.

i Nordre Trondhjems amt av d. d. bestemt, at lap eller ren- 19 juli.
eier ikke maa beite eller la beite med egne eller andres ren, som er under hans bevogtning eller tilsyn i maanedene mai til oktober i nr. 13 Ekornen og nr. 10 Sandøla lappedistrikter og i tiden mellem 20 juni og 20 august i de dele av nr. 12 Tronæs lappedistrikt, som ligger søndenfor Nesaafjeldet, Lille Bjørhusdalselven og Namsen mellem nævnte elv og Sundaaen eller vestenfor vestre Sandaaen, Langtjernene, Klempen, Tromsfjeldtoppen, Møkkelvikselven og Tunsjøen.

Uanset dette forbud skal dog amtmanden være bemyndiget til at gi bestemte lapper tilladelse til renbeitning i Ekornen, Sandøla og Tronæs distrikter i de forbudte tider og kan ved tilladelsen begrænse tiden, strækningen og renantallet og foreskrive de betingelser og regler, som han forøvrig finder ønskelig.

Den fredningsbestemmelse, som er git for dele av Ekornen og Sandøla lappedistrikter ved Indredepartementets skrivelse av 16 februar 1899, ophæves.

Skrivelse fra Handelsdepartementet til amtmanden i Nordre 19 juli.
Bergenhus amt, hvori uttales, at det ikke antages tillatt at drive handel med tare-aske uten handelsbrev.

Telegram fra Kirkedepartementet til skolestyret i Høne- 20 juli.
foss, hvori uttales, at der ikke er adgang for et skolestyres medlem, som har forfald, til at stemme ved stemmeseddel.

Skrivelse fra Finansdepartementet til amtmanden i Smaa- 20 juli.
lenenes amt om, hvorvidt der skulde beregnes gebyr for behandling av en sak angaaende erstatning for brud paa avtale, hvorved citanterne hadde paatat sig for en bestemt betaling pr. tylvt at utvelte fra land og kublægge et parti tømmer, tilhørende indstevnte.

Departementet meddeler, at der antages rettelig at være beregnet gebyr, idet saken maa ansees for at angaa et spørsmaal om verksleie og ikke at ha »sin oprindelse fra dagleie eller anden i klasse dermed staaende arbeidsleie« (jfr. sportellovens § 11 litr. c).

Skrivelse fra Finansdepartementet til amtmanden i Nordre 20 juli.
Trondhjems amt angaaende spørsmaalet om en lensmands berettigelse til at beregne gebyr for forsøkt forkyndelse av stevning i en paternitetssak.

Departementet meddeler, at det finder at maatte fastholde, hvad der angaaende dette spørsmaal er uttalt i departementets i Lovtidenden indtagne skrivelse av 27 april 1903. Departementet tilføier, at der ikke antages at kunne beregnes gebyr

20 juli. efter sportellovens § 114 for »forsøkt forkyndelse«, idet denne bestemmelse alene fastsætter betaling, naar forkyndelse virkelig har fundet sted.

20 juli. **Skrivelse** fra Forsvarsdepartementet, Marinen, til overlodsen i det Vestenfjeldske Distrikt angaaende lodspligt for fremmede fiskefartøier, som i henhold til lov av 2 juni 1906 har faat tilladelse til at fiske paa norsk sjø-omraade, hvori departementet efter det oplyste finder at burde tiltræde Handelsdepartementets uttalelse om, at fremmede fiskefartøier, som i henhold til lov av 2 juni 1906 § 3 har erholdt tilladelse til at fiske paa norsk sjø-omraade, bør likestilles med norske fiskefartøier med hensyn til lodspligt.

Derimot maa andre utenlandske fiskefartøier av over 30 tons drægtighet ansees lodspligtige ved avgang herfra til fiskepladsene eller ved ankomst fra samme efter endt fiske (jfr. skrivelse av 29 januar 1901).

23 juli. **Lov***)[1]) indeholdende tillæg til lov om postvæsenet av 12 mai 1888 med tillægslov av 9 juni 1903.

I.

Lov om postvæsenet av 12 mai 1888 med tillægslov av 9 juni 1903 gives følgende tillæg til § 37 i slutningen:

Portofrihet for pakker gjælder dog blot, naar deres vegt ikke overstiger 3 kg., og de bare indeholder protokoller eller skrevne eller trykte saker.

II.

Nærværende lov træder i kraft 1 august 1909.

23 juli. **Kongelig resolution****), hvorved meddeles approbation i henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 paa de av herredsstyret for Rollag herred i Buskeruds amt under 30 januar 1909 fattede beslutninger om almindelige forskrifter med hensyn til sundhetsvæsenet inden herredet og om forskrifter til forebyggelse av ondartede smitsomme sygdommes utbredelse, dog med en enkelt forandring.

23 juli. **Kongelig resolution***), hvorved bestemmes:

1. I medhold av § 12 i ildsfarlighetsloven bestemmes, at de i samme lovs §§ 2, 6 og 7, 1ste punktum givne

*) Bekjendtgj. 24 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 30.

**) Bekjendtgj. 24 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 30, hvor forskriftene er indtat.

[1]) St.besl. av 8 juli 1909. Se Ot.prp. nr. 35, Indst. O. nr. 60. St.tid. forh. i Ot. side 507—519, i Lt. 114—129.

bestemmelser gives anvendelse paa sprængstof av ethvert slags; 23 juli.

2. denne bestemmelse træder i kraft straks.

Kongelig resolution*), hvorved bestemmes følgende forandring i den ved kongelig resolution av 10 juli 1894 i henhold til § 6 i lov angaaende lapperne i de forenede kongeriker Norge og Sverige av 2 juni 1883 bestemte distriktsinddeling for Hedemarkens, Søndre og Nordre Trondhjems amter: 23 juli.

Distrikt nr. 11, A, Rørvik, og distrikt nr. 11, B, Smalfjeld, sammenføies til ett distrikt, nr. 11, der blir at benævne Rørvik.

Kongelig resolution*), hvorved bestemmes: 23 juli.

I. I medhold av lov angaaende jagt og fangst av 20 mai 1899 § 44 bestemmes, at rype indtil videre, dog ikke længer end til utgangen av aaret 1912, skal være fredet fra og med 1 april til og med 24 september inden Leikanger, Balestrand, Sogndal (med undtagelse av Kaupanger sogn), Vik og Hafslo herreder, Nordre Bergenhus amt.

II. Kongelig resolution av 8 august 1908 om fredning av rype inden Leikanger, Balestrand, Sogndal og Vik herreder ophæves.

Kongelig resolution*), hvorved det tillates i medhold av lov om laks- og sjø-ørretfiskerierne m. v. av 8 april 1905 § 39 indtil videre at drive fiskeri med stang til og med den 30 september i Vasbygdelven, d. e. den strækning av Aurlandselvens vasdrag, der ligger ovenfor Aurlandsvandet i Aurlands herred, Nordre Bergenhus amt. 23 juli.

Kongelig resolution**), hvorved meddeles stadfæstelse i henhold til lov om bykommunernes skattevæsen av 15 april 1882 § 5 paa de av Aalesunds bystyre i møte den 22 juni 1909 besluttede vedtægter angaaende skattetakster og førelse av fortegnelse over skattepligtige eiendomme i nævnte kjøpstad. 23 juli.

Kongelig resolution, hvorved der i henhold til grundlovens § 16 meddeles approbation paa nedenstaaende utkast til nyt visitasreglement for den norske kirke: 23 juli.

§ 1. Hvert prestegjeld skal visiteres mindst hvert sjette aar.

---

*) Bekjendtgj. 24 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 30.

**) Bekjendtgj. 24 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 30, hvor vedtægtene er indtat.

23 juli. Visitasen bør saavidt mulig søkes henlagt til en for menigheten beleilig tid. Hvor særegne forhold gjør det ønskelig, bør visitas avholdes uten hensyn til den vanlige rækkefølge.

Visitasen utføres av biskopen i forening med provsten. Denne har at utføre den del av visitasen, som biskopen paalægger ham. Under særegne omstændigheter kan biskopen med Kirkedepartementets tilladelse overdra provsten den hele visitas.

For reiser i anledning av visitaserne tilkommer biskop og provst skyss- og kostgodtgjørelse efter de hittil gjældende regler.

§ 2. Ved visitasen er det biskopens opgave at gjøre sig bekjendt med prestens (presternes) embedsgjerning, og med de kirkelige, kristelige og sedelige forhold i menigheten.

Han bør gi presten anledning til at fremføre sine særlige vanskeligheter, samtale med ham om hans arbeide i menigheten, om hans studier og prækenforberedelse og i det hele opmuntre og veilede ham i alt, som kan være til gavn for hans tjeneste og til opbyggelse for menigheten.

Likeledes bør han støtte og retlede menighetsarbeidet i dets forskjellige forgreninger, virke for samling av menighetens aandelige kræfter og i det hele søke at vække og styrke det kristelige liv.

§ 3. Ved visitasen undersøker biskopen prestegjeldets kirkebøker og øvrige embedsbøker samt arkivet.

Sognepresten fremlægger for biskopen en opgave over altersøkningen, ind- og uttrædelse av statskirken, foreninger, som arbeider for religiøst og sedelig liv inden menigheten, samt andre faktiske oplysninger, han maatte kunne gi om menighetsforholdene og om andre kirkesamfund, som virker der og deres frem- eller tilbakegang.

Han fremlægger likeledes et utdrag av sit dagsregister for hvert aar siden sidste visitas. I dette utdrag opgives antallet av:

a) Anordnede gudstjenester, som er holdt, samt messefald;
b) ekstra-ordinære gudstjenester, bibellæsninger og andre religiøse og kirkelige møter, som han har holdt;
c. besøk, som han har gjort i skoler, fængsel, sykehus, gamlehjem o. s. v. samt hos syke og andre lidende.

Er der flere fast ansatte prester, fremlægger hver av dem sit utdrag.

De bemerkninger, som biskopen maatte finde sig foranlediget til ved disse utdrag eller ved sin undersøkelse av kirke- og embedsbøkerne, indfører han i visitasprotokollen, efterat presten er gjort bekjendt dermed.

§ 4. Ved visitasen holdes følgende gudstjenester:

1. En gudstjeneste, hvorved sognepresten præker eller — om der er flere prester i en menighet — den, som

biskopen bestemmer. Falder denne gudstjeneste paa en hverdag, vælger prædikanten selv sin tekst. 23 juli.

2. En gudstjeneste, hvorved som regel biskopen præker.

Saafremt der er konfirmantforberedelse i menigheten paa den tid, visitasen foregaar, samles konfirmanterne ved den ene av disse gudstjenester til en samtale om barnelærdommen. Samtalen begyndes av den prest, som forbereder dem og avsluttes av biskopen. Hvorvidt menighetens konfirmerte ungdom skal indbydes til at delta, avgjør biskopen. Han bestemmer ogsaa, om altergang og andre kirkelige handlinger skal utføres ved disse gudstjenester.

Er der flere kirker i et prestegjeld, holdes som regel den ene av disse gudstjenester i hovedkirken og den anden i en annekskirke eller i et kapel. Er der kun én kirke i prestegjeldet, kan de to menighetsgudstjenester slaaes sammen til én.

3. En barnegudstjeneste, hvortil indbydes menighetens skolebarn, folkeskolens, den høiere almenskoles og de private skolers; endvidere skolernes lærere i kristendomskundskap og de, som arbeider i søndagsskolen, om saadan maatte findes.

Denne gudstjeneste ledes og ordnes av biskopen, der taler til barnene og samtaler med dem om barnelærdommen. Samtalen skal ikke være nogen overhøring til utforskning av kundskaper, men ha en fri opbyggelig karakter.

Biskopen avgjør, om denne barnegudstjeneste skal holdes samlet for det hele prestegjeld eller særskilt for hvert sogn eller for avsides grænder. Gudstjenesten holdes som regel i kirkerne, men kan ogsaa holdes i andre lokaler, som findes heldigere beliggende.

Under særegne forhold kan barnegudstjenesten forenes med den ene av menighetsgudstjenesterne.

§ 5. Ved visitasen holdes følgende møter:

1. Lærermøte. Dertil indbydes samtlige lærere i kristendomskundskap og, om søndagsskole findes, de som arbeider der. Barnenes forældre og andre, som har lyst til at være tilstede, kan ogsaa indbydes.

Møtet holdes helst efter den i § 4 nævnte barnegudstjeneste, men kan ogsaa henlægges til anden tid, som findes beleiligere. Det kan holdes samlet for det hele prestegjeld eller særskilt for hvert sogn eller avsides strøk. Det ordnes av biskopen, med foredrag av ham eller en anden, som han opfordrer, og som dertil er villig, og med adgang til ordskifte.

23 juli. 2. Menighetsmøte. Dertil tilsiges menighetens prest (prester), medhjælpere, kirketilsyn og kirkeverge. Følgende indbydes: Kommunestyrets, skolestyrets og vergeraadets medlemmer, lærerne i kristendomskundskap, søndagsskolens arbeidere, bestyrelserne for ungdomsforeninger, indremissions-, sjømandsmissions-, hedningemissions- og jødemissionsforeninger, avholds- og sedelighetsforeninger, bestyrelserne for kristelige eller menneskekjærlige anstalter, som maatte findes i menigheten. Forøvrig har alle menighetens myndige lemmer adgang og ret til at ytre sig.

Møtet, som bør lægges saaledes, at der blir rundelig tid til forhandlingene, ledes av biskopen. Der forhandles først om, hvorvidt alterboken følges, og om kirke, kirke-inventar og kirkegaard er i forsvarlig stand, samt om de anordnede bestemmelser om kirkernes benyttelse nøie befølges. Derefter forelægger biskopen møtet de spørsmaal angaaende det religiøse og sedelige liv i menigheten, som han finder sig opfordret til, særlig hvad der blir gjort for at fremme kristelig liv og motarbeide sedelig forvildelse, samt hvad der yderligere burde gjøres i dette øiemed, og hvorledes dette hensigtsmæssigst kan sættes i verk. Herunder bør de, som arbeider for de forskjellige kristelige og menneskekjærlige gjøremaal, faa anledning til at uttale sig om sin gjerning, saafremt de ønsker det, og erholde den veiledning og opmuntring til sit arbeide, som omstændighetene opfordrer til.

Foreligger der eller fremføres der klage over nogen prest, religionslærer eller ved kirken ansat funktionær, skal denne klage behandles i et særskilt møte, hvortil menighetens prest (prester) og medhjælpere tilsiges og — hvor dette ansees ønskelig — formandskapets, skolestyrets og vergeraadets formand kan indbydes.

Hvor det findes paakrævet av forholdene, kan biskopen holde særskilt menighetsmøte i annekserne.

§ 6. Eftersom tid og anledning tillater det eller særegne omstændigheter opfordrer til det, besøker biskopen og provsten skolerne — folkeskoler, høiere almenskoler og private skoler.

De bør ogsaa i den utstrækning, som forholdene gjør det mulig, besøke søndagsskoler, ungdomsforeninger, barnehjem, gamlehjem, redningsanstalter o. s. v., kort sagt alle foreninger og anstalter i menigheten, som arbeider for fremme av kristelig liv og forkomnes redning.

§ 7. Ved visitas i stiftsstæderne og i andre byer med flere menigheter kan det i § 5, 1 foreskrevne lærermøte holdes for flere menigheter underett.

Hvem der i hvert tilfælde skal tilsiges og indbydes til det i § 5, 2 foreskrevne menighetsmøte, avgjør biskopen. 23 juli.

Forøvrig visiteres saavidt mulig som i stiftets øvrige menigheter.

§ 8. En kort beretning om alt, som foretages og forhandles ved visitasen, indføres i provstiets visitasprotokol, som underskrives av biskopen, provsten og menighetens prest (prester) og medhjælpere. Utskrift derav utfærdiges in duplo og tilstilles biskopen inden aarets utgang. En samlet beretning om de i det forløpne aar foretagne visitaser og om de særegne forhold i menigheten blir av biskopen at tilstille Kirkedepartementet inden februar maaneds utgang.

Fremkommer der under visitasmøtet oplysninger om, at en kirke eller en kirkegaard lider av nogen væsentlig mangel eller er for liten for behovet, skal provsten snarest mulig tilstille stiftsdirektionen en avskrift av det derom protokollerte.

§ 9. Dette reglement træder i kraft fra 1 januar 1910.

Fra samme tid sættes ut av kraft visitasreskriptet av 26 oktober 1818, de kongelige resolutioner av 28 april 1865 og 21 december 1878, indeholdende forandringer i nævnte reskript, og enhver anden bestemmelse, som maatte stride mot de ovenfor fastsatte regler.

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse paa det av skibsreder Vilhelm Torkildsen og hustru Ulrikke, født Thesen, samt doktor R. Torkildsen og hustru Borghild, født Lyng, ved gavebrev av 3 juli 1908 og 2 januar 1909 oprettede »Ivar Torkildsens legat« eventuelt til bedste for trængende vanføre, hjemmehørende i Bergens by, Søndre og Nordre Bergenhus amter, samt paa den for dette legat den 2 januar 1909 av legatopretterne utfærdigede fundas. 23 juli.

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse paa »Sandefjords Bads Betjenings Syke- og Understøttelsesfond« og de for denne stiftelse den 18 juni 1909 utfærdigede statutter. 23 juli.

Kongelig resolution, hvorved det tillates indehaverne av Bragernes og Strømsø apotek i Drammen i maanedene juli og august at holde sine apotek vekselvis lukket fra lørdag aften klokken $9^1/_2$ til den paafølgende mandag morgen kl. 8, samt at det i de samme maaneder tillates indehaveren av apoteket Ørnen sammesteds at lukke sit apotek fra klokken 10 formiddag til kl. 10 aften de søndage, da Bragernes apotek er lukket, paa forskjellige nærmere betingelser. 23 juli.

23 juli. **Kongelig resolution,** hvorved den av Stortinget under 7 juli 1909 fattede beslutning[1]) angaaende nyt lønningsregulativ for utskiftningsfunktionærerne befales tat tilfølge:

23 juli. **Kongelig resolution,** hvorved § 5 c i det ved kongelig resolution av 4 juni 1904 m. fl. fastsatte reglement om fribefordring og fragtnedsættelse paa jernbanerne gives følgende indhold: »Folkeskolebarn kan til sommerferie-ophold av mindst 1 ukes varighet tilstaaes fragtmoderation saaledes, at tur- og returbilletter erholdes til 1/3 av almindelig 3dje klasses turbillets kostende for voksen person, avrundet opad til nærmeste 5 øre og med mindste pris 50 øre.

For andre skolers elever kan der likeledes efter nærmere bestemmelse av Departementet for de Offentlige Arbeider tilstaaes lignende fragtmoderation.«

---

[1]) St. prp. nr. 1, hovedpost VIII, kap. 5. Indst. S. nr. 145. St.tid. side 2160—2162, 2167—2172.

Beslutningen er saalydende:

I.

A. Fastlønnede utskiftningsformænd.

Aarlig løn, regnet i tilfælde fra vedkommendes ansættelse som ikke-fastlønnet formand, av kr. 2 000,00 til og med 4de tjeneste-aar, kr. 2 200,00 fra 4de til og med 8de tjeneste-aar, kr. 2 400,00 fra 8de til og med 12te tjeneste-aar, kr. 2 600,00 fra 12te til og med 16de tjeneste-aar og kr. 2 800,00 efter 16de tjeneste-aar.

B. Ikke-fastlønnede utskiftningsformænd.

Dagløn av kr. 4,00 for hvert døgn, der tilbringes utenfor hjemmet under reiser eller forretninger i utskiftningsvæsenets tjeneste og for hver virkedag under hjemme-arbeidets utførelse, samt aarlig lønstillæg av: kr. 400,00 fra beskikkelsen til og med 4de tjeneste-aar, kr. 600,00 fra 4de til og med 8de tjeneste-aar, kr. 800,00 fra 8de til og med 12te tjeneste-aar, kr. 1 000,00 fra 12te til og med 16de tjeneste-aar og kr. 1 200,00 efter 16de tjeneste-aar.

C. Utskiftningsassistenter.

Dagløn for hvert døgn, de tilbringer utenfor hjemmet under reiser eller forretninger i utskiftningsvæsenets tjeneste og for hver virkedag under hjemme-arbeidets utførelse, av kr. 3,00 fra beskikkelsen til og med 4de tjeneste-aar, kr. 3,50 fra det 4de til og med det 8de tjeneste-aar, kr. 4,00 fra det 8de til og med det 12te tjeneste-aar, kr. 4,50 fra det 12te til og med det 16de tjeneste-aar og kr. 5,00 efter det 16de tjeneste-aar.

II.

Fra 1 juli 1909 oppebærer utskiftningsassistenterne under reiser og aastedsarbeider i utskiftningsvæsenets tjeneste samme kostgodtgjørelse, som er bestemt for de under 4de klasse i lov av 10 juli 1894 anførte personer.

III.

De fastlønnede utskiftningsformandsposter fastsættes til 30.

Kongelig resolution, hvorved Stortingets beslutning[1]) av 7 juli 1909 angaaende budgetopgjør for Statsbanernes drift i terminen 1 juli 1909—30 juni 1910, det ordinære budget, bestemmes tat tilfølge. 23 juli.

Kongelig resolution, hvorved Finans- og Tolddepartementet bemyndiges til for fremtiden at træffe avgjørelse angaaende utløsning av pensioner i henhold til bestemmelserne i pensionskasselovene av 31 mai 1873 § 7 og 18 mai 1896 § 5. 23 juli.

Kongelig resolution, hvorved rikets indvortes bestyrelse under Kongens forestaaende fravær fra hovedstaden overdrages til statsministeren tilikemed i det mindste fem av statsraadets øvrige medlemmer m. v. 23 juli.

Cirkulære fra Departementet for Handel, Sjøfart og Industri til skibsregisterførere og skibsmatrikelførere. 24 juli.

Under 14 juli d. a. er der sanktionert en av Stortinget vedtat lov om forandringer i lov om registrering av skibe av 4 mai 1901, hvorved der er foretat ændringer ved dennes §§ 1, 10, 14 og 16, og ved kongelig resolution av s. d. er der besluttet nogen forandringer i og tilføielser til det ved kongelig resolution av 23 juli 1902 fastsatte reglement vedrørende anvendelsen av ovennævnte lov, nemlig ved dets §§ 32, 33, 35 og 43.

— — —

Til nærmere veiledning angaaende betydningen av og iverksættelsen av de foretagne forandringer, som træder i kraft fra 12 august førstkommende, skal departementet bemerke:

ad § 1. (Eneret til skibsnavn.) Naar loven fastslaar, at et registrert skib skal ha eneret til det for skibet valgte navn, og det derfor maa hindres, at andre skibe anvender samme navn, maa man holde sig for øie, at valg av navn for et skib finder sted ikke alene ved navnforandringer, men ogsaa naar et skib er nybygget eller ny-indkjøpt og første gang skal indføres i norsk skibsregister. Selv om en reder indkjøper et skib fra utlandet og vil la det beholde sit tidligere navn, blir dette at betragte som nyvalgt i forhold til det norske skibsregister, og navnet er kun tilstedelig, saafremt det ikke allerede tidligere bæres av noget andet registrert skib.

---

[1]) St. prp. nr. 1, hovedpost IX A, kap. 1. Indst. S. XIII A. St.tid. side 2132—2157.

Der besluttedes bl. a., at formanden ved omlastningsstationen i Kristiania og den i Trondhjem stationerte baneformand avlønnes efter regulativets klasse 19 istedenfor efter klasse 25, samt at der oprettes en fast distriktsassistent-stilling i 5te distrikt mot, at den midlertidig oprettede tekniske assistent-stilling ophæves.

24 juli. For at opnaa dette er de ovennævnte forandringer i skibsregistrerings-reglementet foretat.

Anmeldes et under bygning værende skib til foreløbig registrering i henhold til lovens § 12, maa eieren, forinden registerføreren kan godta navnet, tilveiebringe attest fra dette departement om, at skibets navn ikke tidligere bæres av noget andet her i riket registrert skib (§ 32).

Det samme gjælder, naar et skib, som ikke tidligere er foreløbig registrert her i riket, skal indføres i det endelige skibsregister. Har skibet derimot været foreløbig registrert og anmeldes til endelig registrering under samme navn, trænges ingen saadan attest.

Skal et i utlandet ny-indkjøpt eller nybygget skib sættes i fart uten at være norsk maalt, vil det ved indkomsten til departementet av rederens andragende om midlertidig nationalitetsbevis for skibet bli avgjort, om skibets navn er tilstedelig. Og naar gjenpart av det utstedte midlertidige nationalitetsbevis tilstilles registerføreren til indførelse av skibet i det foreløbige skibsregister, vil man samtidig, uten nogen anmodning fra rederens side, medsende saadan attest om skibets navn som i reglementets § 33, jfr. § 32, omhandlet.

Ved navnforandring er det eierens sak, forinden registerføreren indvilger deri, at fremlægge saadan attest fra dette departement om skibets nye navn, som ovenfor nævnt. Og dette gjælder, baade naar der handles om et endelig registrert skib og naar der i henhold til lovens § 14 for et foreløbig registrert skib begjæres navnforandring ved indførelsen i det endelige skibsregister (§ 43).

Hvad angaar det tidspunkt, fra hvilket en reder erhverver ret til det navn, han ønsker for sit skib, er ved reglementets § 43, andet led, det princip fastslaat, at fra det øieblik der til departementet indløper begjæring om saadan navnattest, som ovenfor omhandlet, og attesten utstedes, vil intet andet skib erholde tilladelse til at benytte navnet, selv om begjæring derom indløper, forinden det første skibs registrering er tilendebragt. Der vil i dette øiemed bli ført en protokol i departementet, hvori antegnes de skibsnavn, som er tillatt benyttet.

Ved avgjørelsen av, hvorvidt et skibsnavn skal ansees forskjellig fra et tidligere registrert lignende navn, vil departementet kræve, at der foreligger tydelig forskjel ikke alene i skrivemaate, men ogsaa i uttale.

Eksempelvis skal nævnes, at Christian og Kristian vil bli anset som samme navn; likesaa Axel og Aksel, Stormveir og Stormvær, Olaf og Olav. Derimot vil Marie og Maria, Gerd og Gerda, Oscar I og Oscar II bli regnet som forskjellige.

Endelig skal herom bemerkes, at en reder ikke kan reser- 24 juli.
vere sig retten til et bestemt skibsnavn ved at begjære attest for et skib, som han agter at kjøpe, uten at han endnu har fæstet sig ved et bestemt skib. Dettes navn maa derfor opgives ved begjæring om attest for et fra utlandet indkjøpt skib. Heller ikke vil attest bli meddelt for et skib, hvis bygning alene er paatænkt. Der vil kræves, at skibets bygning er saalangt fremskredet, at det er færdig til at gaa av stabelen. Undtagelser herfra vil kun bli gjort, saafremt attest begjæres til foreløbig registrering av et under bygning værende skib, eller naar rederen paapeker særlige grunde, der viser, at han allerede ved byggekontraktens avslutning har interesse av, at sikre skibet et bestemt navn.

ad § 10. Den her foretagne forandring tilsigter alene at utvide pligten til at sørge for, at et skib er forsynt med gyldig norsk nationalitetsbevis, til ogsaa at omfatte rederen eller bestyreren.

Tidligere paahvilte denne pligt alene skibsføreren. Men da f. eks. begjæringen om midlertidig nationalitetsbevis maa utgaa fra reder eller bestyrer, har det hittil kunnet hænde, at et skib ved rederens forsømmelse har kunnet seile uten gyldig nationalitetsbevis, selv om skibsføreren i tide hadde anmodet sit rederi derom. Ved den nu foretagne forandring vil ogsaa rederen (bestyreren) kunne trækkes til kriminelt ansvar for forsømmelser av denne art.

ad § 14. Saafremt navnforandring begjæres registrert i henhold til den nye bestemmelse i § 14, andet led, maa andragende derom, stilet til Kongen, indsendes til dette departement for at avgjøres ved kongelig resolution. Det bemerkes, at det ikke er tilstrækkelig, at rederiet anfører, at navnforandringen er en velfærdssak. Der maa uttrykkelig oplyses grunde, der viser, at saa er tilfælde.

Selvfølgelig kræves der ogsaa i et saadant tilfælde av navnforandring, at der enten ikke findes registrert nogen heftelse paa skibet eller at samtlige rettighetshavere samtykker.

ad § 16. Efter denne bestemmelses tidligere ordlyd paahvilte det eier eller reder ved salg av skib eller skibspart at indsende adkomstdokumentet til registrering inden 1 maaned efter dets utstedelse. Derimot indeholdt bestemmelsen intet paalæg om utstedelse av adkomstdokument, idet det av § 20 fulgte, at eiendomsretten først kunde overføres ved registrering av adkomstdokumentet, hvilket ansaaes tilstrækkelig til at fremtvinge dets utstedelse. Erfaring har imidlertid vist, at der hyppig er foregaat salg, uten at adkomstdokument er utstedt, og at disse salg er blit respektert av utenforstaaende, hvormed skibet er kommet i berøring. Dette forhold har bragt adskillig

24 juli. forstyrrelse i skibsregistrene, som derved ikke altid har git et korrekt uttryk for det faktiske forhold, og især ved senere avhændelser har det vist sig saare vanskelig at bringe eierens hjemmel i orden.

Herpaa er der nu raadet bod ved forandringen i skibsregisterlovens § 16, der med sin nuværende ordlyd paabyder, at adkomstdokument skal utstedes og indsendes til registrering inden en maaned efter skibets eller partens overtagelse av den nye eier.

26 juli. **Skrivelse** fra Justisdepartementet til amtmanden i Buskeruds amt, hvori departementet i anledning av en forespørsel angaaende statskassens tilkommende for skifterettens befatning med akkordforhandling i tilfælde, hvor akkordforhandlingen er indstillet, og boet umiddelbart derpaa efter skyldnerens begjæring er tat under konkursbehandling, uttaler følgende:

I skrivelse av 3 april 1901 har dette departement uttalt, at akkordforhandlingslovens § 37 overensstemmende med sin ordlyd antages at maatte forestaaes saaledes, at der skal erlægges betaling til statskassen efter paragraffens 2det og 3dje punktum for skifterettens befatning med akkordforhandling i et tilfælde som det ovennævnte.

Efter nu paany at ha tat spørsmaalet herom under overveielse er departementet imidlertid kommet i tvil om, hvorvidt den saaledes antagne bokstavelige fortolkning av den nævnte paragraf i akkordforhandlingsloven er holdbar. Man har i saa henseende først og fremst fæstet sig ved det litet rimelige i, at der skal paaføres boet større omkostninger, naar konkursbehandlingen finder sted efter skyldnerens helt ut retmæssige begjæring, end naar han ved retsstridig adfærd har git anledning til, at akkordstyret overleverer hans bo til konkursbehandling i henhold til lovens § 7, uagtet skifterettens arbeide med akkordforhandlingen ikke kan forutsættes at være større i det første end i det sidste tilfælde. Hertil kommer, at en bokstavelig fortolkning i denne henseende av § 37 konsekvent synes at maatte medføre en tilsvarende forstaaelse av de øvrige paragraffer i akkordforhandlingsloven, som gir særlige regler om konkurs, som aapnes i umiddelbar tilknytning til en akkordforhandling, nemlig §§ 8 og 39 (jfr. ogsaa konkurslovens §§ 47 og 128), idet ordlyden i disse paragraffer likesaa bestemt som akkordforhandlingslovens § 37 utelukker det tilfælde, at konkursbehandlingen finder sted efter skyldnerens begjæring. En saadan forstaaelse vilde imidlertid føre til resultater, som neppe kan antages at være tilsigtet. At saavel § 37, 1ste punktum, som §§ 8 og 39 i akkordforhandlingsloven er ment

at skulle omfatte alle tilfælde, hvor konkurs — uanset efter hvis begjæring — aapnes umiddelbart efterat akkordforhandling er indstillet eller er avsluttet uten at føre til akkord, synes ogsaa at fremgaa av lovens forarbeider. 26 juli.

Under disse omstændigheter finder departementet ikke at burde fastholde den i den ovennævnte skrivelse av 3 april 1901 uttalte opfatning. Da de her omhandlede, i sine konsekvenser vidtrækkende fortolkningsspørsmaal paa grund av de paagjældende lovsteders ordlyd imidlertid maa erkjendes at være tvilsomme, og da deres løsning udelukkende henhører under domstolene, finder man det paa den anden side rettest, at departementet ikke uttaler nogen bestemt mening om, hvorledes de bør avgjøres.

Skrivelser fra Utenriksdepartementet om anvendelse i forskjellige stater av civilproceskonventionen av 17 juli 1905: 14 juli. 26 juli.

Den franske regjering har meddelt den norske regjering følgende: Den agter ikke for tiden at benytte sig av den adgang som art. 1, 3. led, og art. 9, 3. led, i civilproceskonventionen av 17 juli 1905 gir den, og vil saaledes ikke forlange, at retsdokumenter som skal overleveres eller forkyndes i Frankrike eller retsanmodninger, som der skal utføres, skal tilstilles de franske judicielle myndigheter ad diplomatisk vei.

De franske myndigheter, som i henhold til konventionens art. 1, 1. led, og art. 9, 1. led, skal være kompetent til at motta saadanne retsdokumenter eller retsanmodninger er »les Procureurs de la République« ved underretterne i de retskredse, hvor retsdokumenterne skal overleveres eller forkyndes eller retsanmodningerne utføres.

Den franske regjering motsætter sig ikke, at retsanmodninger fra utenlandske domstole utføres i Frankrike av fremmede diplomatiske og konsulære tjenestemænd; av reciprocitetsgrunde vil den imidlertid benytte sig av den adgang, som konventionens art. 15 gir den til at forby utførelsen av retsanmodninger ved diplomatiske og konsulære tjenestemænd utsendt av stater som ikke indrømmer franske diplomatiske og konsulære tjenestemænd samme ret.

Den portugisiske regjering har meddelt den norske regjering, at den har fundet at burde benytte sig av sin ret, i henhold til konventionens art. 1 og 9, til at uttale som sin bestemmelse, at begjæringer om forkyndelser og retsanmodninger, som skal utføres i Portugal, skal oversendes ad diplomatisk vei.

Ifølge meddelelse fra den spanske regjering til den norske regjering er præsidenterne for de spanske kredsdomstole kompetente til at motta de i konventionens art. 1 og 9 omhandlede dokumenter.

14 juli. 26 juli. Den svenske regjering har oversendt den norske regjering teksten til to svenske kundgjørelser av 30 april 1909, den ene om forkyndelse av dokumenter efter begjæring av utenlandsk myndighet, den anden om bistand til domstolene i visse fremmede stater; for disse kundgjørelser er der nærmere redegjort i en skrivelse av 21 mai d. a. fra den svenske utenriksminister til den norske minister i Stockholm, hvilken skrivelse hitsættes i norsk oversættelse:

»Herr Envoyé.

Under henvisning til Deres skrivelse av 3 ds. angaaende de norske myndigheter, til hvilke de i art. 1 i civilproceskonventionen av 17 juli 1905 omhandlede anmodninger om forkyndelse samt de i samme konventions art. 9 omhandlede anmodninger om bistand til utenlandsk domstol skal oversendes av fremmede staters konsuler i Norge, har jeg den ære vedlagt at oversende to eksemplarer av Svensk Författningssamling nr. 24 for indeværende aar, indeholdende to Kongelige Kundgjørelser av 30 april sidstleden, den ene om forkyndelse av dokumenter efter begjæring av en utenlandsk myndighet og den anden om bistand til domstolene i visse fremmede stater.

Av førstnævnte Kundgjørelse fremgaar det, at en av en fremmed stats myndighet fremsat anmodning om bistand her i riket til forkyndelse av dokumenter i almindelighet sker gjennem utenriksdepartementet, men at dersom en myndighet i nogen av følgende stater, nemlig Belgien, Danmark, Frankrike, Italien, Nederlandene, Portugal, Rumænien, Rusland, Schweiz, Spanien, Tyskland eller Østerrike-Ungarn har fremsat anmodning om forkyndelse, og anmodningen av denne stats konsul oversendes til »Konungens Befallningshafvande« samt anmodningen er avfattet paa en særegen maate, skal med hensyn til forkyndelsen gjælde hvad der er foreskrevet for det tilfælde at anmodningen er oversendt gjennem utenriksdepartementet.

De i Kundgjørelsen givne bestemmelser om forkyndelse skal, forsaavidt angaar anmodninger, som indsendes fra myndigheter i Norge, gjælde med de ændringer, som er foranlediget av forskriften i »Nådiga brefvet« av 31 juli 1818 om direkte korrespondance mellem embedsverk og embedsmænd i Sverige og Norge.

Ifølge den anden Kongelige Kundgjørelse skal det, som i §§ 1—11 i loven om bistand til utenlandske domstole av 6 mars 1899 er foreskrevet for det tilfælde, at en anmodning om bistand, saaledes som deri omhandlet, gjennem Utenriksdepartementet er blit oversendt til en svensk domstol, likeledes komme til anvendelse, naar saadan anmodning er fremsat av en domstol i nogen av følgende stater, nemlig Belgien, Danmark, Frankrike,

Italien, Nederlandene, Norge, Portugal, Rumænien, Rusland, 14 juli.
Schweiz, Spanien, Tyskland og Østerrike-Ungarn og av samme 26 juli.
stats konsul er oversendt til en svensk domstol samt anmodningen er avfattet i det svenske, norske eller danske sprog eller ledsaget av en bekræftet oversættelse til det svenske sprog.

Mottag, etc.

(undert.) Taube«.

Den rumenske regjering, som tidligere har erklæret, at anmodninger om forkyndelser samt retsanmodninger skal oversendes den ad diplomatisk vei (se »Overenskomster« nr. 3 av 22 mai d. a.), har ifølge skrivelse av 26 juli 1909 fra Utenriksdepartementet meddelt den norske regjering, at denne erklæring vil bli bragt i anvendelse ogsaa hvad angaar bestemmelsene i art. 6 i Civilproceskonventionen av 17 juli 1905, med undtagelse av det særlige i artiklens slutning forutsete tilfælde, at »dokumentet skal forkyndes uten tvangs anvendelse for en undersaat av den anmodende stat«.

I overensstemmelse med sin ovennævnte erklæring og med hjemmel i konventionens art. 15 motsætter den rumænske regjering sig, at retsanmodninger utføres paa rumænsk omraade umiddelbart ved diplomatisk eller konsulær tjenestemand. Som almindelig regel gjælder saavel for forkyndelse av judicielle og ikke judicielle dokumenter — med den ovenfor nævnte undtagelse — som for utførelsen av retsanmodninger, at det er den diplomatiske vei, som skal benyttes i Rumænien.

Den russiske regjering har meddelt den norske regjering følgende angaaende anvendelsen i Rusland av artiklerne 1 og 9 i konventionen:

De russiske myndigheter, til hvilke de kontraherende staters konsuler skal sende dokumenter til forkyndelse, er guvernørerne i de provinser, hvor destinataren opholder sig eller har sin bolig; i byerne St. Petersburg, Moskva, Sebastopol, Rostoff v/Don, Kertch, Odessa og Nikolajeff skal imidlertid dokumenterne overgives til disse byers prefekter og i Warschau til politiprefekten i denne by. Det cirkulære fra indreministeriet (politidepartementet) som meddeler nævnte embedsmænd foranstaaende, er datert 15 mai d. a. og bærer nr. 30131.

Retsanmodninger skal overleveres til præsidenterne for de kredsretter, handelsretter eller forsamlinger av fredsdommere, inden hvis distrikt retsanmodningerne skal utføres (cirkulære fra justisministeriet av 9 juni d. a. nr. 34925).

Det russiske utenriksministerium har forbeholdt sig senere at angi den fremgangsmaate, som skal befølges ved oversendelse av retsdokumenter, bestemte for retter eller personer i Storhertugdømmet Finland.

27 juli. **Skrivelse** fra Finans- og Tolddepartementet, hvori meddeles, at ifølge skrivelse fra Utenriksdepartementet har Kuba tiltraadt den i Brüssel under 15 juli 1890 avsluttede internationale konvention om utgivelse av forskjellige lands toldtariffer.

27 juli. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til Revisionsdepartementet angaaende spørsmaalet om beregning av tinglæsningsgebyr for en mortifikationsdom, hvorefter en utskrift av en bortkommen pantobligation skal være gjældende i obligationens sted.

Finansdepartementet meddeler, at gebyret antages alene at burde beregnes med kr. 3,00 efter sportellovens § 48, litr. b.

30 juli. **Rundskrivelse** fra Justisdepartementet til amtmændene:

Fra centralstyret for de Norske Sedelighetsforeninger har man gjennem Kirkedepartementet mottat en henvendelse, om at mandtalsførerne maa bli gjort opmerksom paa, at utenfor egteskap fødte barns fædre, som ikke opfylder sin forsørgelsespligt, ved optagelsen i mandtallet over de stemmeberettigede skal indføres i dette med suspensionsanmerkning (jfr. grundlovens § 52 d).

Departementet finder i anledning herav at burde henlede mandtalsførernes og valgstyrernes opmerksomhet paa den stortingsavgjørelse vedkommende spørsmaalet, som er indtat som nr. 261, side 70, i det mandtalsførerne i sin tid tilstillede dokument 35 for 1902—1903, indeholdende Stortingets avgjørelser 1814—1902 av spørsmaal angaaende fuldmagter, stemmeret, valgbarhet, forfald m. v. ved stortingsvalgene. I det der omhandlede tilfælde var av vedkommende valgstyre avsagt kjendelse for, at en persons stemmeret skulde ansees suspendert, fordi fattigvæsenet hadde maattet overta forsørgelsen av hans utenfor egteskap fødte barn, idet de opfostringsbidrag, som paahvilte ham, ikke hadde kunnet erholdes. Stortingets fuldmagtskomité antok, at et fattigvæsens overtagelse av en fars underholdningspligt overfor barn, født utenfor egteskap, maatte ansees som ydelse av understøttelse til faderen, og indstillet kjendelsen til stadfæstelse. Denne kjendelse blev enstemmig bifaldt av Stortinget.

Efter den ved grundlovsbestemmelse av 22 juni/8 juli 1908 foretagne forandring i grundlovens § 52 d vil der, som bestemmelsen nu lyder, endnu mindre være grund til at skjelne mellem understøttelse ydet barn i og utenfor egteskap.

30 juli. **Skrivelse** fra Arbeidsdepartementet til Revisionsdepartementet, hvori det antages, at offentlige tjenestemænds skyssgodtgjørelse ved reiser med rutegaaende motor-

baater blir at beregne efter det for reiser med damp- 30 juli.
skib satte regulativ.

Deklarationer mellem Norge og det tyske Rike an- 2 aug.
gaaende videre forenkling av den gjensidige retshjælp*).

Deklaration.

Mellem den Kongelige Norske Regjering og den Keiserlige Tyske Regjering er, i tilslutning til Haagoverenskomsten angaaende den civile proces av 17 juli 1905, indgaat følgende overenskomst til videre forenkling av den gjensidige retshjælp:

Artikel 1.

Overensstemmende med forbeholdene i artikel 3, 2det avsnit, artikel 10 og artikel 19, andet avsnit nr. 3 i Haagoverenskomsten angaaende den civile proces av 17 juli 1905 kan de i disse artikler foreskrevne oversættelser av de deri nævnte skriftstykker ogsaa bekræftes av en edsvoren oversætter i den anmodende stat.

Hvis disse skriftstykker undtagelsesvis ikke er bilagt med de foreskrevne oversættelser, vil oversættelserne bli tilveiebragt av den anmodede myndighet paa den anmodende myndighets bekostning.

Artikel 2.

Overensstemmende med forbeholdet i artikel 7, andet avsnit, i Haagoverenskomsten angaaende den civile proces skal

Erklärung.

Zwischen der Kaiserlich Deutschen Regierung und der Königlich Norwegischen Regierung ist im Anschluss an das Haager Abkommen über den Zivilprozess vom 17 Juli 1905 die nachstehende Vereinbarung zur weiteren Vereinfachung des Rechtshilfeverkehrs getroffen worden:

Artikel 1.

Gemäss den Vorbehalten im Artikel 3 Abs. 2, im Artikel 10 und im Artikel 19 Abs. 2 Nr. 3 des Haager Abkommens über den Zivilprozess vom 17 Juli 1905 können die in diesen Artikeln vorgeschriebenen Übersetzungen der dort bezeichneten Schriftstücke auch von einem beeidigten Dolmetscher des ersuchenden Staates beglaubigt werden.

Sind diesen Schriftstücken die vorgeschriebenen Übersetzungen ausnahmsweise nicht beigegeben, so werden sie von der ersuchten Behörde auf Kosten der ersuchenden Behörde beschafft.

Artikel 2.

Gemäss dem Vorbehalt im Artikel 7 Abs. 2 des Haager Abkommens über den Zivilprozess soll die Erstattung der durch

*) utvekslet i Kristiania den 6 aug. 1909.

2 aug. de omkostninger, som følger av en retsbetjents mellemkomst i de tilfælde, som nævnes i overenskomstens artikel 3, ikke forlanges godtgjort, naar den i samme artikel 3 omhandlede begjæring kun var fremsat for det tilfælde, at den fremgangsmaate, som bestemmes i overenskomstens artikel 2, ikke fører til maalet.

Videre skal der overensstemmende med forbeholdet i overenskomstens artikel 16, andet avsnit, ikke forlanges erstatning for utlæg til vidnegodtgjørelser eller for omkostninger, som følger av saadan medvirkning av en retsbetjent, som er gjort nødvendig ved at et vidne undlater at møte. Det samme gjælder de utlæg til vidnegodtgjørelser, som omhandles i overenskomstens artikel 23, andet avsnit.

Artikel 3.

Naar omkostninger kan fordres erstattet efter Haagoverenskomsten angaaende den civile proces i forbindelse med denne deklarations artikel 2, skal de beregnes efter de regler, som gjælder i den anmodede stat for lignende handlinger i en indenlandsk proces.

Artikel 4.

Denne deklaration træder i kraft 1 september 1909 og gjælder til utløpet av seks maaneder efter opsigelse fra en av parterne.

die Mitwirkung eines Vollziehungsbeamten in den Fällen des Artikel 3 des Abkommens entstandenen Auslagen nicht verlangt werden, wenn der in diesem Artikel vorgesehene Antrag nur für den Fall gestellt war, dass das im Artikel 2 des Abkommens geregelte Verfahren nicht zum Ziele führt.

Ferner soll gemäss dem Vorbehalt im Artikel 16 Abs. 2 des Abkommens die Erstattung der Auslagen für Zeugenentschädigungen und für die wegen Nichterscheinens eines Zeugen erforderlich gewordene Mitwirkung eines Vollziehungsbeamten nicht verlangt werden. Das Gleiche gilt in Ansehung der im Artikel 23 Abs. 2 des Abkommens erwähnten Auslagen für Zeugenentschädigungen.

Artikel 3.

Soweit nach dem Haager Abkommen über den Zivilprozess in Verbindung mit dem Artikel 2 dieser Erklärung Kosten in Rechnung gestellt werden können, werden sie nach den Vorschriften berechnet, die in dem ersuchten Staate für gleiche Handlungen in einem inländischen Verfahren gelten.

Artikel 4.

Die gegenwärtige Erklärung tritt am 1 September 1909 in Wirksamkeit und bleibt in Kraft bis zum Ablaufe von sechs Monaten nach erfolgter Kündigung seitens des einen oder des anderen der beiden Teile.

Deklarationen vil bli utvekslet mot en lignende deklaration fra den Keiserlige Tyske Regjering.

Kristiania, 2 august 1909.

(undert.) **W. Christophersen.**

Die Erklärung wird gegen eine entsprechende Erklärung der Königlich Norwegischen Regierung ausgetauscht werden. 2 aug.

Berlin, den 2. August 1909.

Im Namen der Kaiserlich Deutschen Regierung:

Der Statssekretär des Auswärtigen Amtes

(s.) **v. Schoen.**

Cirkulærskrivelse fra Arbeidsdepartementet til samtlige departementer: 2 aug.

Under forhandlingene i Odelstinget den 1 juli d. a. ved behandlingen av det den 23 s. m. sanktionerte tillæg til postloven om indskrænkning av portofriheten for pakker uttalte vedkommende komités ordfører (forh. i Odelstinget p. 509) bl. a. følgende:

»Det ligger i sakens natur, at naar man sætter 3 kilo, mener man, at der kan sendes portofrit 3 kilo; man mener ikke, at der kan sendes 50 kilo, som er delt op i saa og saa mange pakker — — — — — — — — Jeg vil gjerne ha sat fingeren paa dette, forat man kan forstaa, at det er komitéens, og jeg vil haabe ogsaa Stortingets mening, at man ikke, naar vi har sat disse 3 kilo, skal kunne omgaa loven ved at dele op større forsendelser i 3-kilo-pakker«.

Idet man henleder det ærede departements opmerksomhet paa denne uttalelse, tillater man sig at henstille til departementet at indskjærpe de under departementet hørende offentlige funktionærer, at en omgaaelse av loven som den av komitéordføreren omtalte ikke maa finde sted.

Lov*)[1] om drift av apotek. 4 aug.

§ 1. Salg av lægemidler og gifter skal, forsaavidt der ikke ved lov er gjort undtagelser, alene foregaa fra de i henhold til kongelig tilladelse oprettede apotek.

§ 2. Nye apotek blir at oprette, hvor det findes paakrævet av hensyn til almenhetens tarv.

Før oprettelse besluttes, skal stedets kommunestyre gives anledning til at uttale sig.

*) Bekjendtgj. 5 aug. i Lovtid. 1ste avd. nr. 31.

[1]) Stortingsbeslutning av 1 juli 1909. Se Ot. prp. 1908 nr. 14, dok. 1908 nr. 66, Indst. O. VII. St.tid. forh. i Ot. side 208—274, 519—520, i Lt. 41—81, 82.

4 aug. Andragender fra kommunestyrer om oprettelse av apotek avgjøres av Kongen og bør, hvor ikke andre offentlige hensyn derved vil lide, som regel imøtekommes, naar det kan antages, at apoteket vil kunne skaffe indehaveren et rimelig utkomme. Gaar andragendet ut paa oprettelse av apotek i en kommune, hvor apotekets omsætning ialfald i den første tid maa antages at bli for liten til at skaffe indehaveren et rimelig utkomme, bør det dog imøtekommes, naar vedkommende kommune eller kommuner forpligter sig til at skaffe frit hus til apoteket og et tilsvarende eller fornødent tilskud kan ydes av det i § 8 omhandlede fond. Det samme kan ske, ogsaa hvor kommunal støtte ikke kan ydes, naar det maa erkjendes, at der er virkelig behov for medicinutsalg, og fornødent tilskud kan ydes av det ovennævnte fond.

Saavel kommunens bidrag som tilskud av fondet bortfalder, naar apotekets omsætning har naadd et beløp av kr. 10 000,00.

Apotek oprettes som selvstændige eller som filial (§ 6).

Nærmere bestemmelser angaaende et apoteks beliggenhet inden det bestemte omraade kan gives av departementet, efterat kommunestyrets uttalelse er indhentet. Uten departementets tilladelse maa et apotek ikke flyttes fra det sted, hvor det er blit anlagt.

§ 3. Ethvert apotek skal ha et av vedkommende departement godkjendt navn, som skal være iøinefaldende anbragt paa apoteket.

§ 4. Til at drive apotek utkræves bevilling, meddelt av Kongen. Enhver apoteker har med hensyn til apotekets drift at rette sig efter de bestemmelser, som fastsættes ved nærværende lov, eller som iøvrig i henhold til samme maatte gives av Kongen eller den, han dertil bemyndiger.

Med hensyn til overtrædelse herav blir en apotoker at anse som offentlig bestillingsmand.

§ 5. For at erholde bevilling som apoteker maa vedkommende ansøker godtgjøre, at han efter bestaat apotekereksamen i 5 aar har tjenstgjort paa apotek her i riket og er i besiddelse av de for apotekets drift fornødne midler, samt fremlægge paalidelige vidnesbyrd om, at der intet er at utsætte paa hans forhold eller vandel.

§ 6. Under særlige omstændigheter kan et apotek oprettes som filialapotek, bestyrt av en farmaceut, som er godkjendt dertil av departementet.

Den apoteker, som faar bevilling til at drive filialapotek, har ret til driften i 10 aar. Efter utløpet av dette tidsrum kan selvstændig apotek oprettes, og den, som drev filialapoteket, har ret til at overta det nye med opgivelse av sit oprindelige apotek. Foreligger der ved utløpet av de 10 aar ikke vilkaar

for oprettelse av selvstændig apotek, kan bevillingen for drift av filialapoteket fornyes efter Kongens bestemmelse. 4 aug.

De nærmere regler for et filialapoteks utstyr, varebeholdning og tiden, i hvilken det skal holdes aapent, fastsættes av departementet.

Forøvrig er filialapotek undergit de samme regler som selvstændige apotek i den utstrækning, de er anvendelige.

Kongen kan meddele en apoteker tilladelse til at forhandle medicin i fiskevær og ved handelsstevner paa nærmere angivne vilkaar.

§ 7. Den, som har faat bevilling til at drive apotek, pligter at erlægge en efter omsætningens størrelse beregnet, av Stortinget aarlig fastsat avgift til statskassen under iagttagelse av følgende regler:

Inden én maaned efter utgangen av hvert statsbudgetaar skal apotekets indehaver indsende til departementet en paa tro og love avgit opgave over apotekets omsætning i budgetaaret. For hver fulde uke, hvori denne frist oversittes, erlægger han en av departementet fastsat mulkt til statskassen. Avgiften forfalder til betaling tre maaneder efter budgetaarets utgang. Erlægges ikke avgiften til forfaldstid, beregnes 5 pct. aarlig rente, til betaling sker. Avgiften og den løpende mulkt kan inddrives ved utpantning, og avgiften har samme prioritet som andre offentlige skatter.

Naar et apotek skifter indehaver i løpet av et budgetaar, erlægger den fratrædende avgiften for tiden indtil fratrædelsen. Den ovennævnte opgave over omsætningen skal i dette tilfælde indsendes inden én maaned efter fratrædelsen, likesom avgiften skal erlægges inden samme frist.

Avgiften kan helt eller delvis frafaldes for apotekere, med hvem der maatte være indgaat eller fremtidig indgaaes overenskomst angaaende avstaaelse av salgbare apoteker-rettigheter. Likesaa kan der gives avslag i avgiften for indehavere av salgbare apotek under hensyntagen til forrentningen av den sum, som vedkommende maatte ha betalt for selve privilegiet. Dettes værdi kan fastsættes ved skjøn, forsaavidt departementet finder den opgivne kjøpesum for høi.

§ 8. Av de avgiftsbeløp, som nævnes i § 7, skal der dannes et fond, om hvis anvendelse der gives nærmere bestemmelse av Stortinget.

§ 9. Den, som herefter faar bevilling til at drive apotek, er forpligtet til at sikre sin hustru enkepension ved indskud i den Norske Enkekasse efter de regler, som til enhver tid gjælder for denne.

Naar en apoteker, som har faat personlig bevilling, efterat loven av 6 juni 1877 traadte i kraft, avgaar ved døden, skal

4 aug. hans bo være berettiget og forpligtet til at fortsætte apotekets drift i 6 — seks — maaneder ved bestyrer, som fylder kravene i § 5, og som er godkjendt av departementet.

Skulde ny apoteker endda ikke kunne tiltræde, pligter boet paa departementets forlangende at fortsætte driften indtil 1 — ett — aar, efterat bevilling er meddelt den nye apoteker.

Er apoteket salgbart, og apotekeren har faat bevilling efter nærværende lovs ikrafttræden, har hans bo, saafremt bevilling ikke kan meddeles hans enke eller barn (jfr. § 5), ret til ved en av departementet godkjendt bestyrer, som fylder kravene i § 5, at fortsætte apotekets drift, indtil ny apoteker er beskikket, dog ikke for et længere tidsrum end 2 aar.

Regelen om, at bestyreren av et apotek, hvis indehaver er død, skal fylde de i § 5 opstillede betingelser, gjælder, selv om bestemmelserne i nærværende paragraf iøvrig ikke kommer til anvendelse.

§ 10. Naar en apoteker avgaar ved døden, kan Kongen paa derom indgit ansøkning meddele enken eller boet ret til paa nærmere fastsatte vilkaar at drive apoteket ved en av vedkommende departement godkjendt bestyrer med de i § 5 fastsatte betingelser,

a. hvis det er nyoprettet, eller tidligere bare har været drevet som filial, indtil 10 aar fra den tid, det er aapnet til drift, eller overgaat fra filialapotek til selvstændig eller, om saadan aapning eller overgang til selvstændig apotek endnu ikke har fundet sted, fra den tid, da bevillingen blev meddelt,
b. hvis apoteket tidligere har været drevet som selvstændig indtil 5 aar fra den tid, da apoteket overtoges eller, om overtagelse ikke har fundet sted, fra den tid, da bevilling blev meddelt.

§ 11. Den, som har faat bevilling til at drive et tidligere oprettet apotek, skal være forpligtet til, hvis forgjængeren eller hans bo forlanger det, at kjøpe apotekets inventar og varebeholdning, forsaavidt samme er i behørig brukbar stand og ikke overstiger apotekets passende behov. I mangel av mindelig overenskomst om inventarets og beholdningens beskaffenhet eller om salgspris og de øvrige salgsvilkaar avgjøres saken med voldgifts virkning av 3 mænd, opnævnt, en av forgjængeren eller boet, en av den nye apoteker og en av Kongen eller den, han dertil bemyndiger. Omkostningene herved utredes av forgjængeren eller dennes bo og den nye apoteker, hver med en halvdel.

§ 12. Enhver apoteker skal selv forestaa bestyrelsen av sit apotek.

De nærmere forskrifter om, hvorledes der i tilfælde av en apotekers sygdom, bortreise eller andet midlertidig forfald skal forholdes med et apoteks bestyrelse, gives av Medicinaldirektøren,

forsaavidt forfaldet ikke strækker sig utover et tidsrum av 3 maaneder, i motsat fald av departementet. 4 aug.

Blir en apoteker ved sygdom av længere varighet eller paa grund av høi alder uskikket til selv at forestaa apotekets drift, kan han paalægges at holde en av departementet godkjendt fuldmægtig med de i § 5 fastsatte betingelser.

§ 13. Den, som forestaar et apoteks bestyrelse, skal ha fast bolig i den eiendom, i hvilken apoteket drives, eller i sammes umiddelbare nærhet.

Departementet kan under særlige omstændigheter tillate avvikelse herfra, dog maa vedkommende ikke bo længer borte, end at han kan føre tilsyn med apotekets daglige drift.

§ 14. Departementet skal for hvert apotek ha adgang til at fastsætte det mindste antal av medhjælpere eller eksaminerte farmaceuter, som maa holdes paa apoteket. Departementet skal derhos fastsætte, hvorvidt og i hvilken utstrækning lærlinger kan antages ved et apotek.

Hvor lærlinger eller anden ueksaminert betjening benyttes, skal disse ikke betroes tilberedning paa egen haand av sterkt virkende lægemidler.

§ 15. Enhver apoteker skal være forpligtet til at føre regnskap over apotekets omsætning og driftsutgifter overensstemmende med de bestemmelser, som herom utfærdiges av departementet, samt til at tilstille departementet de utdrag av sine regnskaper og de opgaver angaaende driften, som det maatte forlange.

Regnskapsbøkerne blir at fremlægge til eftersyn, naar det forlanges av nogen, som dertil er bemyndiget av departementet.

§ 16. Intet apotek kan aapnes til drift eller tages i bruk, efter at være tilflyttet nye lokaler eller ha skiftet indehaver, forinden det har været visitert og godkjendt overensstemmende med de forskrifter, som herom utfærdiges av departementet. Dette kan likeledes gi almindelige bestemmelser om apotekenes lokaler, indredning og utstyr.

§ 17. Enhver apoteker har at finde sig i, at hans apotek blir underkastet eftersyn av vedkommende embedslæge eller for øiemedet særskilt beskikkede personer.

Nærmere bestemmelse angaaende utførelsen av eftersynet og om adgangen til ved offentlig foranstaltning at faa undersøkt indsendte lægemidler gives av Kongen eller den, han dertil bemyndiger.

§ 18. Enhver apoteker har uopholdelig at rette de ved eftersynet paaviste mangler. Varer, som viser sig ikke at svare til de gjældende bestemmelser, skal kasseres. En under eftersynet opstaat meningstvist kan indbringes for Medicinaldirektøren til avgjørelse.

4 aug. § 19. Ethvert selvstændig apotek skal stedse være forsynt med tilstrækkelig forraad av de i den autoriserte farmakopø opførte stoffe og tillike av lægemidler, som ikke er indtat deri, naar det maatte særskilt anordnes av Kongen.

Naar autorisert læge, tandlæge eller dyrlæge foreskriver til medicinsk bruk stoffe, hvorav oplag ifølge foranstaaende ikke behøver at forefindes ved apoteket, maa apotekeren snarest mulig træffe forføining til deres anskaffelse, forsaavidt apoteket ikke derved paaføres uforholdsmæssige utgifter.

Lægemidlerne blir altid at levere nøiagtig efter recept eller rekvisition og at tilberede overensstemmende med den gjældende farmakopø eller derom iøvrig givne forskrifter, forsaavidt ikke den rekvirerende læge for enkelte tilfælde maatte forlange en anden tilberedning.

Forøvrig har apotekeren med hensyn til tilvirkning, opbevaring, behandling og utlevering av lægemidler og gifter samt med hensyn til den pris, som herfor kan beregnes, at rette sig efter de bestemmelser, som derom gives av Kongen eller den, han dertil bemyndiger.

Hvis der efter offentlig foranstaltning blir oprettet et centraldepot for apotekenes forsyning med lægemidler skal enhver apoteker være forpligtet til alene fra dette at indkjøpe de lægemidler, som depotet forhandler.

§ 20. En apoteker er forpligtet til saavel nat som dag, helligdag som hverdag, at la ekspedere de forlangte lægemidler saa hurtig som mulig.

Paa steder, hvor der findes to eller flere apotek, kan departementet, efterat de lokale myndigheter har hat anledning til at uttale sig, tillate, at apotekene vekselvis holdes lukket paa søn- og helligdage samt om nætterne. Likesaa kan departementet for steder, hvor der kun er ett apotek, og dettes omsætning er saa liten, at apotekeren ikke har anledning til at holde fagmæssig hjælp, fastsætte indskrænkning i den tid, apoteket skal holdes aapent.

§ 21. Apotekere og det ved apoteket ansatte personale maa ikke utenfor ulykkestilfælde, hvor hurtig hjælp er paakrævet, ta syke under behandling eller gi lægeraad.

§ 22. Naar en recept av læge, tandlæge eller dyrlæge er git paategning om, at lægemidlet tiltrænges uopholdelig, eller han paa anden maate har underrettet herom, er en apoteker forpligtet til at utlevere lægemidlet, selv om ikke betaling medfølger eller fyldestgjørende sikkerhet stilles.

I tilfælde av skyldnerens død eller konkurs er en apoteker berettiget til at faa utlæg i boet næstefter skatter og andre dermed likestillede avgifter til det offentlige, for de lægemidler og sykerekvisita, som i medhold av denne paragraf er

utlevert i det sidste aar før konkursens aapning eller skyldnerens død. 4 aug.

§ 23. Apotekerne samt de ved et apotek ansatte farmaceuter, medhjælpere og lærlinger har at iagtta taushet om, hvad de av de indkomne rekvisitioner kan erfare om den sygdoms beskaffenhet, for hvilken medicin foreskrives, undtagen naar vidnepligt følger av den almindelige lovgivning.

§ 24. Enhver, som herefter faar bevilling til at drive apotek, skal uten erstatning finde sig i, at de rettigheter og pligter, han faar efter denne lov, blir ændret ved en ny lov.

Enhver, som nu indehar apotek og ikke er fritat fra forpligtelsen ifølge kongelig resolution av 17 oktober 1891, eller som herefter blir meddelt bevilling til at drive et apotek, som ikke ansees for salgbart, skal finde sig i, at bevillingen bortfalder, naar dette ved en omordning av apotek-væsenet findes nødvendig. Apotekets varelager og inventar skal i saa fald indløses efter takst, som avgives efter regler, som fastsættes av Kongen, og indehaveren skal ha fortrinsret til ansættelse som apotekets bestyrer med den løn, som blir fastsat for bestyrerposten, saafremt hans bestyrelse av apoteket findes at ha været fuldt forsvarlig.

§ 25. En apoteker taper sin bevilling til at drive apotek, naar han gaar konkurs og ikke inden 1 — ett — aar efter konkursens aapning har faat sit bo igjen til fri raadighet.

Bevilling kan frakjendes en apoteker ved dom:

a. Naar hans apotek ikke længer kan ansees at svare til sin hensigt, hvad angaar indredning, utstyr, beholdning av lægemidler og deres beskaffenhet;

b. naar han maa ansees vedvarende uskikket til at forestaa apotekets bestyrelse paa grund av sindssygdom eller tilbøielighet til sterke drikke eller bedøvende midler eller av andre grunde.

I disse tilfælde kan Kongen bestemme, naar sak reises, at apotekeren skal fratræde bestyrelsen, indtil saken er avgjort. Han er dog berettiget til gjennem bestyrer, som er godkjendt av departementet, at fortsætte apotekets drift, indtil saken er avgjort, eller en ny apoteker er utnævnt og kan tiltræde apoteket.

§ 26. Denne lov træder ikraft den 1 januar 1910.

Fra samme tid ophæves:

Forordning av 4 december 1672 om medicis og apotekere §§ 5 og 11—26.

Forordning av 6 februar 1686 om apotekervarer, som paa kredit uttages.

Forordning av 21 april 1812 angaaende straf for medicinaltakstens overtrædelse m. v.

4 aug. Lov av 25 februar 1860 indeholdende nogen nærmere bestemmelser angaaende apotekbevillinger.

Lov av 6 juni 1877 indeholdende forandring i og tillæg til loven av 25 februar 1860, samt forøvrig enhver bestemmelse, der maatte staa i strid med, hvad der er fastsat i denne lov.

4 aug. **Kongelig resolution***), hvorved meddeles stadfæstelse i henhold til lov til beskyttelse av barn mot bruk av tobak av 19 april 1899 paa den av herredsstyret for Altens herred, Finmarkens amt, under 17 juni 1909 fattede beslutning til vedtægt for nævnte herred angaaende salg av tobak til barn m. v.

4 aug. **Kongelig resolution****), hvorved meddeles approbation i medhold av § 6 i lov om vernskogens bevarelse og mot skogens ødelæggelse m. v. av 8 august 1908 paa de av herredsstyret for Merakers herred, Nordre Trondhjems amt, i møte den 15 mai 1909 besluttede nye skogvedtægter for herredet.

4 aug. **Kongelig resolution****), hvorved meddeles approbation i medhold av § 5, jfr. § 3, i lov om vernskogens bevarelse og mot skogens ødelæggelse m. v. av 8 august 1908 paa de av herredsstyret for Saltdalens herred, Nordlands amt, i møte den 5 mars 1909 besluttede nye vernskogvedtægter for herredet, dog med nogen forandringer.

4 aug. **Kongelig resolution****), hvorved meddeles approbation i medhold av § 6 i lov om vernskogens bevarelse og mot skogens ødelæggelse m. v. av 8 august 1908 paa de av herredsstyret for Modums herred, Buskeruds amt, i møte den 19 januar 1909 besluttede vedtægter mot skogens ødelæggelse inden herredet, dog med nogen forandringer.

4 aug. **Kongelig resolution,** hvorved bestemmes:

I. Fra den tid, som fastsættes av Kirke- og Undervisningsdepartementet, skal grænserne for Stavanger bys 3 menigheter forandres saaledes, at der til St. Petri menighet henlægges den del av Domkirkens menighet, som ligger søndenfor Ladegaardskleven og Peder Klows gate, og av St. Johannes menighet øerne og den del, som ligger mellem Langgaten fra sjøen til Kirkebakken, Kirkebakken fra Langgaten til hjørnet av Hetlands kirkegaard, nordsiden av denne kirkegaard, Store Skippergate, Verksgaten fra Store Skippergate til Verksalmenningen, Verksalmenningen og sjøen.

*) Bekjendtgj. 5 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 31, hvor vedtægten er indtat.

**) Bekjendtgj. 5 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 31, hvor vedtægtene er indtat.

Ved denne omregulering blir 4 aug.

a. grænsen mellem Domkirkens og St. Petri menigheter følgende:

Strandlinjen fra bygrænsen mot Hetland i nord til Kirkegaten, Kirkegaten, Kongsgaten til Ladegaardskleven, Ladegaardskleven, Peder Klows gate til Mosvandet og en ret linje fra Peder Klows gate over stemmen for Hillevaagsbækken til bygrænsen, og

b. grænsen mellem St. Petri og St. Johannes menigheter:

Strandlinjen fra bygrænsen mot Hetland i øst til Verksalmenningen, Verksalmenningen, Verksgaten fra Verksalmenningen til Store Skippergate, Store Skippergate til Hetlands kirkegaard, nordsiden av Hetlands kirkegaard til Kirkebakken, Kirkebakken til Langgaten, Langgaten fra Kirkebakken til Vikedalsgaten, Vikedalsgaten, Avaldsnesgaten til Jelsegaten og Jelsegaten fra Avaldsnesgaten til bygrænsen.

II. Fra 1 januar 1910 at regne skal der av den Domkirkens sogneprestembede i Stavanger tilhørende embedskapital, stor kr. 103 794,41, henlægges til sognepresten og den residerende kapellan ved St. Johannes menighet sammesteds henholdsvis kr. 17 900,00 og kr. 7700,00.

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse paa den av Bergens Muséforening i generalforsamling den 23 mars 1909 vedtagne fundas for Bergens museum, dog med en enkelt forandring. 4 aug.

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse paa det av enkefru Elise Martine Rolfsen, f. Aamot, ved testamente av 15 august 1905 oprettede »Typograf H. A. Rolfsen og hustrus legat« til bedste for typografers værdige trængende enker og efterlatte i Kristiania samt paa de av executor testamenti under 31 oktober 1908 utarbeidede statutter for nævnte legat. 4 aug.

Kongelig resolution, hvorved det i henhold til § 1 i lov om brandvæsenet av 15 august 1908 bestemmes, at brandstyret for Rena brand- og bygningskommune i Hedemarkens amt indtil videre skal bestaa av brandchefen samt 2 av stedets bygningsrepræsentantskap valgte medlemmer. 4 aug.

Kongelig resolution, hvorved meddeles approbation paa den i fællesforsamling den 13 april 1909 vedtagne forandring i § 6 i den for Halse brandforsikrings-forening ved høieste resolution av 21 april 1899, 4 aug.

4 aug. jfr. høieste resolutioner av 23 december 1902, 3 december 1903 og 23 januar 1905, approberte plan, saaledes at foreningen fremdeles kan nyde godt av de ved lovene av 9 august 1839 og 4 august 1845 hjemlede forrettigheter.

4 aug. **Kongelig resolution,** hvorved Departementet for de Offentlige Arbeider bemyndiges til at meddele approbation paa driftsreglement for jernbanerne mellem Notodden og Tinnoset og i Vestfjorddalen overensstemmende med et fremlagt utkast, saaledes at reglementet blir gjældende indtil videre*).

4 aug. **Kongelig resolution,** hvorved bestemmes, at

A. der i henhold til § 25 i lov av 10 juli 1894 angaaende offentlige tjenestemænds skyss- og kostgodtgjørelse fastsættes saadan kostgodtgjørelse paa reiser i tjeneste-anliggender for efternævnte ved styrelsen og i trafikdistrikterne ansatte jernbanefunktionærer — for de sidste for reiser utenfor vedkommendes distrikt:
   a. Efter lovens § 17, 2den klasse:
      Den bygningskyndige assistent, kemikeren,
      assistenten hos telegrafinspektøren,
      den tekniske assistent i 8de distrikt.
   b. Efter lovens § 17, 3dje klasse:
      Føreren og styrmændene samt maskinister paa Randsfjordbanens dampskibe,
      formanden for omlastningen paa Hamar,
      formanden ved Tangen tomter i Drammen,
      malmveierformænd.
   c. Efter lovens § 17, 4de klasse:
      Fyrbøtere paa Randsfjordbanens dampskibe,
      malmveiere,
      vaktmænd ved stationer,
      dæksmænd,
      kontorbetjenter,
      kassererske,
      bremsere,
      brovogtere,

B. det i henhold til § 20 i samme lov fastsættes saadan kostgodtgjørelse for efternævnte i trafikdistrikterne ansatte jernbanefunktionærer paa reiser i tjeneste-anliggender inden vedkommende distrikt:
   a. Den tekniske assistent i 8de distrikt kr. 4,00 pr. døgn, der i de i lovens § 18 nævnte tilfælde forhøies til kr. 5,00 pr. døgn,

*) Driftsreglementet er approbert av Arbeidsdepartementet den 7 august 1909 og bekjendtgjort i Lovtid. 1ste avd. nr. 32.

b. førerne av Randsfjordbanens dampskibe kr. 3,50 pr. døgn, der i de i lovens § 18 nævnte tilfælde forhøies til kr. 4,50 pr. døgn, 4 aug.
c. formanden for omlosningen paa Hamar, formanden ved Tangens tomter i Drammen, malmveierformænd samt styrmænd og maskinister paa Randsfjordbanens dampskibe kr. 3,00 pr. døgn, der i de i lovens § 18 nævnte tilfælde forhøies til kr. 4,00 pr. døgn,
d. fyrbøtere paa Randsfjordbanens dampskibe, malmveiere, vaktmænd ved station, dæksmænd, kontorbetjenter, kasserersker og bremsere kr. 2,00 pr. døgn, der i de i lovens § 18 nævnte tilfælde forhøies til kr. 3,00 pr. døgn,
e. brovogtere kr. 1,50 pr. døgn, der i de i lovens § 18 nævnte tilfælde forhøies til kr. 2,00 pr. døgn.

Kongelig resolution, hvorved godstaksterne paa Bergensbanen saavelsom i dennes samtrafik med andre baner opstilles overensstemmende med jernbanestyrelsens forslag. 4 aug.

Kongelig resolution, hvorved det i medhold av lov om havne- og ringevæsenet m. v. av 10 juli 1894 § 55 bestemmes, at det ved høieste resolution av 20 november 1896, jfr. kongelig resolution av 3 februar 1909, stadfæstede takstregulativ for benyttelsen av de offentlige brygger i Skien indtil videre gjøres gjældende for toldvæsenets brygge sammesteds, forsaavidt denne tillates benyttet av fartøier, der ifølge toldloven ikke er forpligtet til at henlægge ved samme, dog saaledes at militære hospitalsfartøier i krigstid fritages for avgift. 4 aug.

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse paa de av forstanderskapet for Inderøens sparebank i møte den 2 juni 1909 vedtagne forandringer vedrørende §§ 14, 18, 20 og 21 i bankens ved resolutioner av 5 mai 1891 og 22 mai 1906 stadfæstede plan. 4 aug.

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse paa de av forstanderskapet for Breviks sparebank i møte den 4 juni 1909 vedtagne forandringer av §§ 7, 10, 13 og 14 i bankens ved høieste resolution av 17 februar 1896 stadfæstede plan. 4 aug.

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse paa den av forstanderskapet for Kviteseids sparebank i møte den 5 juli 1909 vedtagne forandring av § 24 i bankens ved høieste resolution av 28 januar 1896 stadfæstede plan. 4 aug.

4 aug. **Kongelig resolution,** hvorved meddeles stadfæstelse paa den av forstanderskapet for Spydebergs sparebank i møte den 8 juli 1909 vedtagne forandring av § 13 i bankens ved høieste resolutioner av 19 juni 1888 og 11 september 1891 stadfæstede plan.

4 aug. **Kongelig resolution,** hvorved der fra 1 januar 1909 at regne tilstaaes det i Strandebarms herred, Søndre Bergenhus amt, beliggende br. nr. 1 av g.nr. 52 Bru av skyld m. 5,66 et avtak for bestandig av m. 1,13.

4 aug. **Rundskrivelse** fra Justisdepartementet:

Til efterretning meddeles, at der er indrettet et provisorisk koleralasaret i Tromsø, og at det naarsomhelst vil kunne tages i bruk.

Fartøier med kolerasyke ombord og som anløper havner i Tromsø og Finmarkens amter, eller som benytter den indre led mellem Honningsvaag og Lødingen bør av lodsene herefter henvises til koleralasarettet i Tromsø. Dog vil fartøier, som ankommer til Hammerfest, Vardø eller Vadsø med enkelte kolerasyke ombord, indtil videre kunne paaregne, at disse efter vedkommende karantænekommissions nærmere bestemmelse blir mottat til behandling iland. I andre havner utsætter skibsførerne sig for at maatte beholde de syke ombord og imidlertid at bli henliggende i karantæne.

7 aug. **Skrivelse** fra Justisdepartementet (Medicinalkontoret) til amtmanden i Nedenes amt angaaende en tvist om, hvorvidt $^{2}/_{10}$ av utgiftene ved forpleining av en tuberkuløs syk, som ved Hisø helseraads beslutning av 21 november 1907 indlagdes paa Egra pleiehjem i henhold til tuberkuloselovens § 6, skal bæres av opholdskommunen Hisø eller hjemstedskommunen Froland.

I anledning herav meddeler departementet, at det er enig med amtmanden i, at der ved uttrykket »det herred, hvor den syke hører hjemme«, i tuberkuloselovens § 13 er ment den kommune, hvor den syke ved indlæggelsen hadde sit hjem eller bosted, av hvis helseraad vedkommende er besluttet indlagt til forpleining utenfor hjemmet, og i hvis interesse foranstaltningen med smitteoverførselen blev truffet; altsaa i det foreliggende tilfælde Hisø. Jfr. departementets rundskrivelse av 25 september 1903 og skrivelse til Søndre Trondhjems amt av 16 mai 1903 og til Kristians amt av 25 mars 1904 (i Norsk Medicinallovgivning). Spørsmaalet henhører iøvrig under domstolenes avgjørelse.

7 aug. **Skrivelse** fra Medicinaldirektøren om, at et desinfektionsmiddel, kaldet »Sanitorin«, i henhold til plakat av

29 august 1908, litr. C, formentlig er gjenstand for han- 7 aug.
del saavel av kjøbmænd som av apotekere, saafremt præparatet ikke indeholder giftige stoffe.

I anledning av, at der i det cirkulære, som medfulgte varen, var nævnt, at den ogsaa kunde helbrede mindre saar, gjør direktøren opmerksom paa, at betingelsen for, at kjøbmænd kan sælge varen, ogsaa er, at den ikke ved avertissementer, cirkulærer eller paa anden maate maa falbydes eller anbefales som tjenlig til at helbrede sygdomme.

Skrivelse fra Handelsdepartementet til Forsvarsdeparte- 9 aug.
mentet, Marinen, hvori departementet antar, at et skipperborgerbrev, der ved løsning av handelsbrev er indlevert til kassation (med vedkommendes paafølgende utslettelse av fortegnelsen over skipperborgere) ikke paany træder i kraft, naar handelsbrevet senere opsiges, men at vedkommende i tilfælde atter maa løse borgerskap som skipper og herfor betale det fastsatte gebyr.

Skrivelse fra Justisdepartementet til Finansdepartementet 10 aug.
angaaende toldbehandling og utlevering av endel til Sarpsborgs toldkammer fra utlandet ankomne varer, nemlig 1) Kefyrpastiller, 2) Jagtmurttabletter, 3) Maya-Malz, 4) Mayaferment samt 5) Lecithin-chokolade-tabletter, hvorav vareprøver er medfulgt.

Departementet har i sakens anledning indhentet uttalelser saavel fra Medicinaldirektøren, som fra formanden i det i henhold til handelslovens § 26 opnævnte utvalg.

I tilslutning til disse uttalelser finder departementet at de 4 førstnævnte præparater, forsaavidt de ikke er tilsat nogen medicinsk substans eller reklameres som stoffe, som er tjenlige til at helbrede sygdomme, frit maa kunne indføres og forhandles av kjøbmænd. Naar derimot de nævnte præparater, som i det foreliggende tilfælde fremkommer i pastille- eller tabletform, ledsages av reklame paa indpakningen eller paa medfølgende bruksanvisninger eller skrifter, om at de — ved at indtages direkte — har helbredende egenskaper, antages de at nærmest maatte henregnes til medicamina, som i henhold til plakat av 29 august 1908, A, III a er gjenstand for apotekeres enehandel.

Med hensyn til det ovenfor nævnte stof, Lecithin-chokolade-tabletter, bemerkes, at Lecithin, som angives at indeholdes i disse tabletter, er opført i plakaten av 29 august 1908 under A, III c, hvorfor de med dette stof tilberedte tabletter indgaar under de under plakatens A, III a nævnte tabulettae medicinales, der er gjenstand for apotekeres enehandel.

10 aug. **Skrivelse** fra Handelsdepartementet til Finans- og Tolddepartementet, hvori antages, at paategning paa handelsbrev om skedd opsigelse (jfr. handelslovens § 6) bør meddeles uten betaling.

10 aug. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til en sorenskriver, hvori uttales, at aktutskrift av paternitetssak efter sportellovens § 79 antages at maatte leveres uten betaling, hvad enten utskriften er begjært til bruk ved sakens paa-anke eller ved ansøkning om beneficium; jfr. skrivelser i Lovtidenden av 22 mars 1899 og 28 januar 1905.

11 aug. **Skrivelse** fra Justisdepartementet til amtmanden i Nordre Bergenhus amt, hvorved i medhold av lov om jordmødre av 19 december 1898 § 7 bestemmes:

At Arnefjord og Kvamsø jordmordistrikt i Nordre Bergenhus amt deles i følgende to distrikter:

1. Arnefjords jordmordistrikt, omfattende Arnefjords sogn,
2. Kvamsø jordmordistrikt, omfattende Kvamsø sogn.

Delingen træder i kraft fra den tid særskilt jordmor ansættes i Arnefjords distrikt.

12 aug. **Kongelig resolution** *), hvorved meddeles approbation i henhold til lov om pigtraads anvendelse til gjærde av 14 juli 1893 § 1 paa en av Voss herredsstyre, Søndre Bergenhus amt, den 25 juni 1909 fattet beslutning, hvorefter den ved kongelig resolution av 28 juni 1897 approberte vedtægt angaaende benyttelse av pigtraadgjærde inden herredet gives et tillæg.

12 aug. **Kongelig resolution** **).

I henhold til § 1 i lov om pigtraads anvendelse til gjærde av 14 juli 1893 meddeles stadfæstelse paa en av Fjære herredsstyre, Nedenes amt, under 29 juni 1909 fattet beslutning om forbud mot anvendelse av pigtraad til gjærde.

12 aug. **Kongelig resolution** ***), hvorved meddeles approbation i medhold av lov om ansvar for skade paa bofæ ved hund samt om optagelse av hund m. v. av 11 juni 1903, dens § 2, passus II, paa en av Ømarks herredsstyre, Smaalenenes amt, under 9 juli 1909 fattet beslutning, hvorefter hund, som i Ømarks herred i den tid, da bofæ holdes paa havn, findes streifende om uten ledsager i havnegang uten-

*) Bekjendtgj. 13 aug. i Lovtid. 1ste avd. nr. 32, hvor tillægget er indtat.

**) Bekjendtgj. 13 aug. i Lovtid. 1ste avd. nr. 32, hvor beslutningen er indtat.

***) Bekjendtgj. 13 aug. i Lovtid. 1ste avd. nr. 32.

for indmarken, kan efter foranstaltning av grundeieren eller nogen i strækningen havneberettiget optages — eller, hvis hunden tidligere har været optat, og der er gaat frem overensstemmende med § 4 i nævnte lov, dræpes paa stedet. 12 aug.

Kongelig resolution*), hvorved bestemmes, at det i medhold av § 3 i lov av 25 juli 1897, indeholdende tillægsbestemmelser angaaende lapperne og rensdyrdriften inden de søndenfor Finmarkens amt liggende landsdele, skal være forbudt for nomadiserende lap saavelsom fastboende (lap eller andre) at utøve eller la utøve beitning med ren paa øen Finkona, gr.nr. 95, br.nr. 1, i Nesne herred, Nordlands amt. 12 aug.

Overtrædelse av denne bestemmelse straffes efter loven.

Kongelig resolution**), hvorved meddeles approbation i medhold av § 6 i lov om vernskogens bevarelse og mot skogens ødelæggelse m. v. av 8 august 1908 paa de av herredsstyret for Levangers herred, Nordre Trondhjems amt, i møte den 28 april 1909 besluttede nye vedtægter mot skogens ødelæggelse inden herredet. 12 aug.

Kongelig resolution***), hvorved: 12 aug.

1. Approbation gives i henhold til lov om kommunale slagtehus, kjøtkontrol m. v. av 27 juni 1892 (kfr. lov av 27 juli 1895 og lov av 6 august 1897), dens § 2, 3dje led, paa Hønefoss bystyres beslutning av 11 mai 1909 angaaende indførelse av kommunal kjøtkontrol for kjøpstaden Hønefoss paa betingelse av, at vedkommende kommunale kjøtkontrollør er autorisert dyrlæge og ansættes av Hønefoss magistrat og formandskap med departementets godkjendelse samt paa betingelse av, at kjøtkontrolstationen og dens indredning til enhver tid skal være godkjendt av departementet.
2. Approbation gives i henhold til samme lovs § 5, 3dje led, paa de av Hønefoss bystyre i møte den 28 juni 1909 fastsatte avgifter for undersøkelse og stempling av kjøt utenfor kontrolstationen og tider, til hvilke kontrol utenfor stationen skal kunne finde sted.

Kongelig resolution*), hvorved § 3 i de ved kongelig resolution av 10 mars 1900 fastsatte særegne bestemmelser om lodsbetaling av krigsfartøier, transportfartøier og lystfartøier forandres derhen, at den blir saalydende: 12 aug.

*) Bekjendtgj. 13 aug. i Lovtid. 1ste avd. nr. 32.
**) Bekjendtgj. 13 aug. i Lovtid. 1ste avd. nr. 32, hvor vedtægtene er indtat.
***) Bekjendtgj. 13 aug. i Lovtid. 1ste avd. nr. 32, hvor avgiftene er indtat.

12 aug. »For lodsning fra en havn eller indenskjærs ankerplads til et andet sted inden riket betales utseilingspenger og, om distansen er over 1 mil, tillike milepenger for den overskytende distanse. Samme regel gjælder, om fartøiet er underveis, naar lodsen tilkaldes og benyttes.«

12 aug. **Kongelig resolution**, hvorved bestemmes, at

I. det tillates, at et bedehus, som er opført paa gaarden Ramsvik i Skjørns annekssogn av Bjugns prestegjeld under Fosens provsti i Trondhjems stift efter en utarbeidet plan indvies til kirkelig bruk for indtil videre at benyttes til avholdelse av gudstjeneste og øvrige kirkelige forretninger for distriktet paa betingelse av:

a. At huset før indvielsen blir forsynt med den nødvendige kirkelige indredning og at galleriets sittepladser indskrænkes overensstemmende med bygningsinspektørens forslag;

b. at den del av huset, der benyttes som kor, holdes avsperret, naar det benyttes som bede- og forsamlingshus;

c. at denne benyttelse ikke hindrer avholdelse av gudstjenester og andre kirkelige forretninger;

II. der blir at avholde 4 gudstjenester aarlig i bedehuset, som tages av de Skjørns annekskirke for tiden tillagte gudstjenester, og som avholdes til saadan tid, som Trondhjems biskop nærmere bestemmer.

III. — — — —.

12 aug. **Kongelig resolution**, hvorved rikets indvortes bestyrelse under Kongens forestaaende fravær fra hovedstaden overdrages til statsministeren tillikemed i det mindste fem av statsraadets øvrige medlemmer m. v.

14 aug. **Skrivelse** fra Justisdepartementet til amtmanden i Nordlands amt, hvorved i medhold av lov om jordmødre av 19 december 1898 § 7 bestemmes, at der fra Harjangens jordmordistrikt i Nordlands amt utskilles et nyt distrikt, Skjomen, omfattende gaardsnr. 56 til og med gaardsnr. 80 av Ankenes herred.

Delingen træder i kraft fra den tid, særskilt jordmor ansættes i det nye distrikt.

14 aug. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til amtmanden i Finmarkens amt, hvori meddeles, at statsskatlovens § 11, sidste led, kun sigter til tilfælde, hvor den paagjældende skatyder rettelig lignes i flere distrikter, derimot ikke til tilfælde, hvor vedkommende bare er skatteplig-

tig paa bostedet, men, da dette er omtvistet, er lignet som bosittende i flere distrikter. 14 aug.

Den nævnte lovbestemmelse antages derhos at maatte forstaaes saaledes, at den kun hjemler en skatyder adgang til for amtsskattekommissionen at paaklage ligningskommissionens avgjørelse av klage over hans egen ligning, derimot ikke avgjørelse av indgit klage over en anden skattepligtigs ligning.

Skrivelse fra Justisdepartementet til amtmanden i Tromsø amt, hvorved i medhold av lov om jordmødre av 19 december 1898 § 7 bestemmes, at Lavangens jordmordistrikt i Tromsø amt deles saaledes, at den indre del av Lavangens herred, omfattende gaardene fra og med Lien paa fjordens nordside til og med gaarden Røkenes paa sydsiden, kommer til at utgjøre et eget distrikt under navn av Indre Lavangen. 16 aug.

Delingen træder i kraft fra den tid særskilt jordmor ansættes i det nye distrikt.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Hamar stift: 18 aug.

I anledning av forstaaelsen av landsskolelovens § 67 og byskolelovens § 60 er departementet mest tilbøielig til at anta, at biskop og provst som medlemmer av overtilsynet alene i forstaaelse med skoledirektøren bør kunne forlange, at skolestyret tilsiger til overhøring folkeskolens elever og de andre i ovennævnte §§ omhandlede barn. Denne fortolkning stemmer med ordlyden av de nævnte §§, idet »overtilsynet«, forsaavidt angaar undervisningen i kristendomskundskap, ifølge landsskolelovens § 65 (byskolelovens § 58) bestaar av biskop og provst samt skoledirektør. Ogsaa Skolelovkommissionens indstilling av 1888 synes at forutsætte samarbeide mellem de nævnte 3 embedsmænd med hensyn til tilsynet med den omhandlede undervisning (kfr. navnlig side 95 og 96).

Departementet gjør i denne forbindelse opmerksom paa, at der er indløpet en feil i Lovtidendens gjengivelse*) av departementets skrivelse av 23 november 1908, idet den sidste del av skrivelsens første passus lød saaledes:

»Skulde en saadan lempning ikke gjøres, vil provst og biskop være henvist til i henhold til byskolelovens § 60 og landsskolelovens § 67, der fremdeles er uforandret, at forlange, at skolestyret skal tilsige eleverne til overhøring i kristendomskundskap, hvilken overhøring, efter den sidst foretagne foran-

*) Den feilagtige gjengivelse skyldes en uklarhet i det Lovtidenden tilsendte konsept. (Meddelelse fra vedk. departementskontor).

18 aug. dring i de respektive §§ 58 og 65, bør foregaa paa skolen og i undervisningstiden, hvis ikke samtlige vedkommende er enige om at vælge anden tid og andet sted. En saadan indkaldelse er saavel lærere som elever forpligtet til at efterkomme.«

20 aug. **Lov***)[1] om adgang til opløsning av egteskap.

Nr. 1. § 1. Naar begge egtefæller er enige om at hæve det egteskabelige samliv, blir bevilling hertil paa begjæring at meddele dem av overøvrigheten. Forinden bevilling meddeles, skal forlikskommissionen eller, hvis begge egtefæller derom er enige, vedkommende menighets prest eller forstander[2] ha forsøkt mægling mellem dem under deres personlige fremmøte. Har egtefællerne forskjellig bopæl, kan mæglingen foregaa særskilt for hver av dem. For egtefælle, som ikke har bopæl her i riket, er mægling ikke nødvendig.

§ 2. Kongen kan efter begjæring av en av egtefællerne meddele bevilling til ophævelse av det egteskabelige samliv, naar den anden egtefælle vedvarende eller gjentagende forsømmer sin underholdningspligt eller iøvrig gjør sig skyldig i grov eller vedvarende krænkelse av de i egteskapet begrundede pligter eller er henfalden til misbruk av alkohol eller andre berusselsesmidler eller fører et forargelig liv eller gjentagende er dømt til straf, som har medført tap av statsborgerlige rettigheter[3], samt naar der mellem egtefællerne er opstaat saadan uenighet eller uoverensstemmelse, at det — henset saavel til egtefællen som i tilfælde til barnene — ikke billigvis bør forlanges, at samlivet skal fortsættes.

§ 3. Et egteskap blir efter begjæring av den ene egtefælle at opløse, naar den anden egtefælle ved egteskapets indgaaelse uten den førstes vidende enten

a) led av en legemlig mangel, som gjorde ham eller hende uskikket til egteskap, eller
b) led av epilepsi eller spedalskhet eller av venerisk sygdom i smitsom form, eller
c) led eller hadde lidt av sindssygdom, eller
d) var besvangret av en anden end egtefællen.

Begjæringen maa fremsættes inden 6 maaneder, efterat egtefællen er blit vidende om forholdet, og i ethvert fald senest inden 5 aar efter egteskapets indgaaelse. Opløsning paa grund av de under a og b nævnte forhold kan derhos ikke forlanges, efterat mangelen er hævet eller sygdommen maa ansees helbredet.

---

*) Bekjendtgj. 21 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 33.
[1]) St.beslutning av 17 aug. 1909. Se Ot. prp. nr. 8. Indst. O XIII. St.tid.forh. i Ot. side 520—548, 1181—1188, i Lt. 82—114.
[2]) Jfr. dissenterloven av 27 juni 1891 §§ 1 og 2.
[3]) Jfr. alm. borgerl. straffelov av 22 mai 1902 § 30, 2, militær-straffelov av 22 mai 1902 § 20, 2.

§ 4. Et egteskap blir efter begjæring av den ene egtefælle at opløse, naar den anden egtefælle under egteskapet har gjort sig skyldig enten 20 aug. Nr. 1.

a) i nogen saadan forbrydelse, som i den almindelige borgerlige straffelovs §§ 155, 1ste led, 191—199, 202—209, 213 og 220 omhandlet, eller

b) i nogen forbrydelse, som i straffelovens §§ 216, 217 og 223—225 omhandlet, forsaavidt den er forøvet i utugtig øiemed, eller

c) i legemsbeskadigelse (straffelovens § 229) mot egtefællen eller i nogen anden forsætlig forbrydelse, ved hvilken egtefællen tilføies skade paa legeme eller helbred, eller

d) i mishandling av barnene eller overfor disse i saadant forhold som i straffelovens § 380 omhandlet.

Dog kan egteskapet ikke forlanges opløst av egtefælle, som frivillig har medvirket til den strafbare handling, eller som har samtykket i den.

Begjæringen maa fremsættes inden 6 maaneder, efterat egtefællen er blit vidende om den strafbare handling, og senest inden 5 aar efter dennes forøvelse. Leder handlingen til straffældelse, kan dog begjæring ogsaa fremsættes senere, naar det sker inden 3 maaneder, efterat egtefællen er blit vidende om domfældelsen, og inden 1 aar, efterat dommen er avsagt.

§ 5. Et egteskap blir efter begjæring av den ene egtefælle at opløse, naar den anden egtefælle er dømt til frihetsstraf i 3 aar eller derover eller efter straffelovens § 65 eller gjentagende er dømt efter nogen av §§ 4, 5, 18 og 19 i lov om løsgjængeri, betleri og drukkenskap av 31 mai 1900, forsaavidt dommene indeholder bemyndigelse til anbringelse i tvangsarbeidshus eller kuranstalt. Dog kan egteskapet ikke forlanges opløst av egtefælle, som frivillig har medvirket til den strafbare handling, eller som har samtykket i den.

Begjæringen maa fremsættes inden 1 aar, efterat egtefællen er blit vidende om domfældelsen, og senest inden 3 aar, efterat dommen er avsagt.

§ 6. Et egteskap blir efter begjæring av den ene egtefælle at opløse, naar den anden egtefælle i 2 aar mot den førstes vilje retsstridig har unddrat sig samlivet, og dette ikke senere er gjenoptat.

§ 7. Et egteskap blir efter begjæring av den ene egtefælle at opløse, naar den anden egtefælle ifølge samstemmig erklæring av 2 sagkyndige lider av sindssygdom [1]), som har varet i mindst 3 aar, uten at der er nogen rimelig utsigt til helbredelse.

Som sagkyndige blir at anvende læger, som er beskikket

[1]) Jfr. § 3, c.

20 aug. Nr. 1.

til at tjenestgjøre som retsmedicinske sagkyndige i psykiatriske spørsmaal[1]).

§ 8. Et egteskap blir efter begjæring av en av egtefællerne at opløse, naar de har levet adskilt i mindst 2 aar efter bevilling meddelt av overøvrigheten[2]) eller av Kongen, uten at det egteskabelige samliv senere er gjenoptat. Dog blir egteskapet at opløse efter 1 aars saadan adskillelse, saafremt det begjæres av begge egtefæller.

Et egteskap kan efter begjæring av en av egtefællerne opløses, naar de uten saadan bevilling som ovenfor nævnt har levet adskilt i mindst 3 aar og ikke senere har gjenoptat det egteskabelige samliv.

§ 9. Opløsning av egteskap i henhold til §§ 7 og 8 sker ved bevilling av Kongen. Iøvrig blir en egtefælles krav paa opløsning av egteskap i henhold til denne lovs bestemmelser at gjøre gjældende gjennem søksmaal, anlagt mot den anden egtefælle.

Om adgangen til at gjøre krav paa opløsning av egteskap gjældende under straffesak vedblir reglerne i straffeprocesloven av 1 juli 1887[3]) at gjælde.

§ 10. Borgerlig sak angaaende opløsning av egteskap i henhold til foranstaaende bestemmelser kan, hvis saksøkte ikke har verneting her i riket, anlægges ved hans sidste verneting her eller ved saksøkerens verneting.

§ 11. I borgerlig sak angaaende opløsning av egteskap anstiller retten forliksmægling. Retten har paa embeds vegne at dra omsorg for sakens fuldstændige oplysning og kan i dette øiemed stille spørsmaal til parterne og indhente andet bevis. Retten er ikke bundet av parternes paastande eller erkjendelser. Retten blir at holde for lukkede døre.

Begge egtefæller pligter at møte ved sakens iretteførelse og senere, naar det av retten findes fornødent, hvis de bor indenfor tingkredsen. Bor de utenfor tingkredsen, kan de indkaldes til avhørelse ved retten paa det sted, hvor de bor eller opholder sig.

Hvis saksøkte ikke møter, og der er grund til at anta, at han enten ikke betimelig har erholdt kundskap om stevnemaalet eller ved lovlig forfald er hindret i selv at møte, har retten, saafremt saken ikke av nævnte grund utsættes, at beskikke en procesfuldmægtig for saksøkte. Utsættelse bør ske, hvis det antages, at mangelen vil kunne avhjælpes eller hindringen bortfalde i løpet av en kortere tid.

---

[1]) Se resol 30 juni 1900, jfr. cirk. 26 april 1905.
[2]) Jfr. § 17, 3dje punktum.
[3]) Se strprl. § 2 og kap. 32; jfr. ogsaa straffelovens § 209.

§ 12. Virkningene av dom, hvorved et egteskap opløses, indtræder, naar dommen er blit endelig. Opreisningsbevilling maa ikke meddeles til paa-anke av saadan dom. 20 aug. Nr. 1.

Naar et egteskap opløses ved dom eller bevilling, maa hustruen ikke indgaa nyt egteskap, før der er forløpet 10 maaneder, i hvilke hun har levet helt adskilt fra manden. Bestemmelse om den tid, som ifølge denne forskrift maa hengaa, før hustruen kan indgaa nyt egteskap, blir i tilfælde at indta i dommen eller bevillingen.

§ 13. Ved egteskapets opløsning saavelsom ved ophævelsen av det egteskabelige samliv gjennem bevilling ophører det formuesfællesskap, som maatte bestaa mellem egtefællerne.

Den fælles formue blir som regel at dele likelig mellem dem. Dog kan i de tilfælde, som omhandles i § 3, den egtefælle, efter hvis begjæring egteskapet opløses, forlange, at den fælles formue deles saaledes, at hver av egtefællerne forlods erholder, hvad han eller hun har indbragt i boet ved egteskapets indgaaelse eller gjennem arve-erhvervelse under dets bestaaen. Er formuen ikke tilstrækkelig hertil, sker der forholdsvis avkortning for hver av egtefællerne. De i lov om formuesforholdet mellem egtefæller av 29 juni 1888 §§ 16, 17 og 18 indeholdte regler kommer i ethvert tilfælde til anvendelse.

En før bevilling til ophævelse av samlivet indgaat overenskomst om avvikende fordeling av formuen maa for at bli forbindende godkjendes av overøvrigheten.

§ 14. I bevilling til ophævelse av det egteskabelige samliv kan det paalægges manden at utrede bidrag til hustruens underhold, saalænge egteskapet bestaar. En før saadan bevilling truffet overenskomst om underholdningsbidrag er kun forbindende for den tid, egteskapet bestaar.

I bevilling til eller dom paa egteskapets opløsning kan det paalægges manden at utrede bidrag til hustruens underhold, saalænge hun ikke indgaar nyt egteskap. Dog blir saadan pligt ikke at paalægge, naar egteskapet opløses i henhold til § 3 efter mandens begjæring, likesom der, naar opløsningen udelukkende eller væsentlig skyldes forgaaelse eller slet forhold fra hustruens side, ikke bør paalægges manden saadan pligt, medmindre særlige grunde taler derfor.

Underholdningsbidraget fastsættes og inddrives overensstemmende med de i lovgivningen om underholdningsbidrag til hustru og egtebarn givne regler [1]). Ved fastsættelsen iagttages, at bidraget avpasses efter mandens økonomiske evne, og at det saavidt mulig sikrer hustruen tilstrækkelig underhold, naar hensyn tages til den indtægt, hun selv har eller maa antages at kunne skaffe sig.

[1]) Se lov av 6 juli 1892 nr. 5.

20 aug. Nr. 1.

I bevilling til ophævelse av det egteskabelige samliv og i bevilling til eller dom paa opløsning av egteskap kan det undtagelsesvis paalægges hustruen at utrede et bidrag til mandens underhold, naar denne er uformuende og paa grund av sygdom eller lignende maa ansees ute av stand til selv at skaffe sig det nødvendige til underhold, mens hustruen gjennem særformue eller paa anden maate er sikret en indtægt, som maa ansees mer end tilstrækkelig til hendes eget underhold. Saadant bidrag blir i intet tilfælde at paalægge, naar egteskapet opløses efter hustruens begjæring i henhold til § 3, eller naar egteskapets opløsning eller samlivets ophævelse skyldes forgaaelse eller slet forhold fra mandens side. Om bidragets fastsættelse og inddrivelse og om bidragspligtens varighet gjælder, hvad ovenfor er bestemt om mandens bidrag til hustruens underhold.

§ 15. Naar det efter lovgivningen om underholdningsbidrag til hustru og egtebarn[1]) avgjøres, hos hvem av egtefællerne de fælles barn skal være, efterat det egteskabelige samliv er ophævet eller egteskapet opløst, blir der væsentlig at ta hensyn til barnenes tarv. De bør saaledes, navnlig naar de er smaa, som regel følge moren, dersom hun ikke ansees uskikket til at forestaa deres opdragelse. Ved siden derav tages hensyn til forældrenes ønske. Forinden avgjørelsen træffes, bør der som regel indhentes uttalelse fra vedkommende vergeraad.

Forældrene er forpligtet til at bidra til barnenes underhold og opdragelse i forhold til sin økonomiske evne. Den av forældrene, som ikke opfylder sin forholdsmæssige del av opfostringsbyrden gjennem underhold og opdragelse av barn, som han eller hun har hos sig, kan paalægges at utrede et aarlig underholdningsbidrag til det eller de øvrige barn. Bidraget fastsættes og inddrives overensstemmende med de i nævnte lovgivning fastsatte regler.

En mellem forældrene truffet overenskomst om barnenes fordeling eller om ydelsen av underholdningsbidrag skal ikke være til hinder for, at overøvrigheten træffer avgjørelse angaaende disse forhold, naar det begjæres av nogen av forældrene.

Foranstaaende bestemmelser gjør ingen forandring i de efter fattiglovgivningen gjældende regler om forældres pligt til i trangstilfælde at forsørge sine barn[2]).

§ 16. Om den ene egtefælles adgang til at erholde egteskapet opløst ved dom, naar den anden egtefælle er forsvundet, vedblir de i lov om forsvundne og andre fraværende personer av 12 oktober 1857 indeholdte regler at gjælde. Ved sakens behandling kommer dog bestemmelserne i nærværende lovs § 11 til anvendelse, forsaavidt dertil er anledning.

[1]) Se lov av 6 juli 1892 nr. 5.
[2]) Se fattigloven av 19 mai 1900 § 2.

§ 17. Denne lov træder i kraft 1 januar næste aar, saaledes at dens regler kommer til anvendelse ved behandlingen og avgjørelsen av de begjæringer om ophævelse av det egteskabelige samliv eller om opløsning av egteskapet, som fremsættes efter dette tidspunkt, uanset om det forhold, der paaberaabes som grund for ophævelsen eller opløsningen, helt eller delvis ligger forut for lovens ikrafttræden. Dog skal opløsning av egteskap i henhold til § 4 paa grund av en tidligere forøvet strafbar handling alene kunne ske, saafremt handlingen eller domfældelse for denne ogsaa efter den paa forøvelsestiden gjældende ret kunde ha git anledning til egteskapets opløsning. Ved anvendelsen av lovens § 8 blir bevillinger til adskillelse fra bord og seng, som er meddelt av magistraten i Kristiania i henhold til instruktion av 14 september 1798 § 6 bokstav d. at likestille med bevilling meddelt av overøvrigheten. 20 aug. Nr. 1.

Med hensyn til de virkninger, som ophævelse av det egteskabelige samliv og opløsning av egteskap medfører for egtefællernes formuesforhold og underholdningspligt og barnenes fordeling og forsørgelse, kommer de i denne lov indeholdte regler til anvendelse, naar ophævelsen eller opløsningen sker efter lovens ikrafttræden.

Adgangen til at indgaa nyt egteskap for personer, hvis tidligere egteskap er opløst ved dom eller bevilling, blir efter nærværende lovs ikrafttræden at bedømme efter dens regler, selv om opløsningen er skedd før dette tidspunkt.

§ 18. Fra denne lovs ikrafttræden ophæves, forsaavidt de endnu er gjældende:

Kristian den 5tes norske lov 3—18—8, 3—18—15 og 3—18—16 nr. 1, 3, 4 og 5.

Forordning av 29 mai 1750 angaaende rettergangen i skilsmissesaker paa grund av desertion.

Kongelig resolution av 22 januar 1796 angaaende skilsmisse efter 3 aars separation.

Instruktion for magistraten i Kristiania av 14 september 1798 § 6 bokstav d.

Forordning av 23 mai 1800 angaaende visse slags bevillinger II avdeling § 5.

Forordning av 18 oktober 1811 indeholdende nærmere bestemmelser i henseende til egtefolks adskillelse.

Lov av 1 august 1821 angaaende underholdningspenger for barn, som enten er avlet utenfor egteskap, eller hvis forældre er separert.

Lov av 20 juli 1824 angaaende forliksvæsenet, § 35.

Lov av 22 mai 1902 om den almindelige straffelovs ikrafttræden, § 11 nr. 1.

Endvidere ophæves enhver anden bestemmelse, som strider mot denne lov.

20 aug. Nr. 2.

Lov*)[1]) om skylddeling m. v.

Kapitel 1.

Skylddeling.

§ 1. Skylddeling utføres av 3 mænd, som lensmanden opnævner av utvalget for skjønsmænd.

I opnævnelsen anføres eiendommens nøiagtige betegnelse og skyld efter opgave, som lensmanden indhenter fra sorenskriveren. Saadan opgave leverer sorenskriveren uten betaling. Har lensmanden utvilsomt sikre oplysninger om brukets betegnelse og skyld, kan han undlate at indhente opgaven.

§ 2. Eieren tilsiger mændene. Disse bestemmer, naar forretningen skal avholdes. Derefter besørger eieren varslet alle interesserte parter og, om han finder det nødvendig, naboer. Han kan forlange tilsigelse og varsel besørget av lensmanden.

§ 3. Ved forretningen vælger mændene formand, hvorefter de i nødvendig utstrækning undersøker og befarer eiendommen og opgaar de nye delelinjer. Disse maa tydelig betegnes ved varige merker, saasom indhugne kors i berg eller store stener eller ved nedsatte merkestener, hvor andre sikre delemerker ikke haves.

Deling av skylden paa et særskilt matrikulert bruk kan ikke foregaa, før selve eiendommen er delt. Denne bestemmelse gjælder ikke et bruks anpart i fuldt fællesskap med andre bruk (kfr. lov om utskiftning m. v. av 13 mars 1882 § 2 a).

§ 4. Matrikelskylden for hvert ved delingen fremkommet bruk bestemmes under iagttagelse av de regler om eiendommes matrikulering, som indeholdes i lov av 17 august 1818 § 28 (jfr. lov av 6 juni 1863 § 1).

Intet bruk sættes i mindre skyld end 1 øre. Brøkøre anvendes ikke.

Faar noget bruk bare 1 øre skyld, kan mændene, om de saa finder rettest, bestemme, at der for denne del ikke skal gjøres noget fradrag i hovedbøllets skyld.

§ 5. Mændene skal søke oplyst, om eiendommen før ligger i noget slags fællesskap i indmark eller utmark.

Nyt fællesskap maa ikke stiftes. Dog kan mændene samtykke i, at brukene beholder utmarken helt eller delvis fælles, dersom de finder videregaaende deling utjenlig.

Mændene skal paase, at hvert bruk faar en for fredning og benyttelse saa hensigtsmæssig form, som forholdene tillater.

---

*) Bekjendtgj. 21 aug. i Lovtid. 1ste avd. nr. 33.

[1]) St.beslutning av 17 aug. 1909. Se Ot. prp. nr. 14. Indst. O. X, St.tid. forh. i Ot. side 179—208, 1219, i Lt. 129—162.

§ 6. Ogsaa tilstrækkelig betegnede stedsevarende bruksrettigheter (servitutter) og herligheter av den slags, som efter loven av 17 august 1818 § 28 er indbefattet under matrikuleringen, kan, hvor den øvrige lovgivning ikke har forbud derimot, ved skylddeling utskilles fra en eiendom som eget bruk og gives særskilt matrikelskyld. 20 aug. Nr. 2.

Sæterret i almenning eller statens høifjeldsstrækning maa ikke skyldlægges som eget bruk. Dog kan, naar retten til en bestemt sæter med samtykke av de øvrige berettigede i havnelaget er overgaat fra en eiendom til en anden, vedkommende regjeringsdepartement tillate, at der avholdes skyldsætningsforretning til bestemmelse av den forøkelse eller formindskelse, som for hver enkelt eiendoms vedkommende bør ske i anledning av overgangen.

Hører sæterretten under et andet herred eller sogn end den gaard, den skal tilhøre, kan departementet tillate, at den skyldlægges som særskilt bruk.

§ 7. Naar et bruk skal deles i to eller flere dele efter visse forholdstal, skal mændene efter parternes forlangende være pligtige til at utføre delingen i marken i forbindelse med skylddelingen, men de kan forlange den bistand til opmaaling og linjeopgang m. v., som findes fornøden.

§ 8. Om forretningen opsætter og underskriver mændene et dokument. Mændsopnævnelsen følger som bilag.

I dokumentet anføres forretningens dag, eiendommens navn og eier, gaards- og bruksnummer og skyld. Videre oplyses, om det er godtgjort, at varsel er git til alle interesserte parter og naboer, og om hvem av disse som møtte ved forretningen.

Derefter beskrives de utskilte bruk med tilliggelser og herligheter, delelinjerne og saavidt mulig deres retning og de benyttede delemerker. Grænserne mot naboeiendomme blir ikke at beskrive, dersom disses eiere ikke er tilstede og samtykker i beskrivelsen. Dokumentet maa ogsaa indeholde fornøden bevidnelse om de i § 5 nævnte forhold, bl. a. om, at nyt fællesskap ikke er stiftet og om de utskilte deles hensigtsmæssige form. Derefter anføres de for hvert bruk bestemte nye skyldbeløp.

Tilslut erklærer mændene, at de har utført forretningen efter bedste skjøn og overbevisning i henhold til avlagt ed, eller, om nogen ikke har avlagt eden, da under eds tilbud.

Hvis det ikke oplyses eller fra nogen av parterne paastaaes at være truffet avtale om, hvem der skal bære omkostningene ved forretningens avholdelse, skal mændene i forretningen indta bestemmelse om, hvorledes omkostningene skal fordeles mellem parterne.

§ 9. Den skriftlige forretning skal formanden eller den av mændene, som disse bestemmer, snarest mulig indlevere til

20 aug. Nr. 2.

sorenskriveren til tinglæsning. Finder sorenskriveren, at forretningen ikke er avholdt eller forfattet, som loven fordrer, negter han tinglæsning og tilbakeleverer forretningen til berigtigelse av mændene, hvis da ikke mangelen er av den slags, som kan rettes paa stedet av nogen møtende skylddelingsmand alene. Naar sorenskriveren antar forretningen til tinglæsning, gir han den sin daterte paategning derom.

Ved tinglæsningen gir sorenskriveren i sin paategning oplysning om de nye bruks gaards- og bruksnummerbetegnelse.

§ 10. Skylddeling til utskillelse av arbeiderbruk (lov nr. 6 av 9 juni 1903) kan parterne forlange utført uten særskilt betaling av de 3 av arbeidskomitéens medlemmer, som efter nævnte lovs § 17 takserer bruket.

Iøvrig kommer reglerne for almindelige skylddelingsforretningers avholdelse og tinglæsning til anvendelse.

§ 11. I distrikter, hvor tvungen opmaaling og kartlægning av tomter er eller herefter blir indført, kan parterne forlange skylddelingen, uten særskilt godtgjørelse, utført i forbindelse med kartforretningen av opmaalingschefen og hans to kartvidner, naar disse sidste har de for skylddelingsmænd foreskrevne betingelser.

Iøvrig kommer reglerne for almindelige skylddelingsforretningers avholdelse og tinglæsning til anvendelse.

§ 12. Ved skylddelinger, som avholdes i forbindelse med eller efter offentlig eller stadfæstet mindelig utskiftning, kommer bestemmelserne i utskiftningsloven av 13 mars 1882 §§ 99—102 til anvendelse.

§ 13. De i §§ 1—11 omhandlede forretninger kan av enhver vedkommende paa-ankes til overskjøn, forsaavidt angaar skyldansættelsen og den efter § 7 foretagne deling.

Overskjønsforretningen maa begjæres senest inden 3 maaneder fra første forretnings tinglæsning.

Overskjønsforretningen avholdes paa aastedet av 5 skylddelingsmænd, som opnævnes av sorenskriveren (fogden).

Omkostningene ved forretningen bæres av den, som har forlangt den, om overskjønnet gaar ham imot. Hvorvidt dette er tilfældet, avgjøres av mændene. Ellers deles omkostningene mellem parterne efter mændenes bestemmelse.

Forretningen tinglæses.

§ 14. Skulde det efter en skylddelingsforretnings tinglæsning vise sig, at forretningen er aabenbar urigtig eller lider av væsentlige mangler, kan vedkommende regjeringsdepartement foreta de fornødne berigtigelser eller i tilfælde sætte forretningen helt ut av kraft og paaby ny forretning.

Kapitel 2.

Nyskyldlægning.

§ 15. Nyskyldlægning til matrikelens forøkelse maa ikke finde sted uten forhaands indhentet samtykke fra vedkommende regjeringsdepartement. At saadant samtykke foreligger, paasees av sorenskriveren inden forretningens antagelse til tinglæsning.

Forretningen avholdes efter reglerne for almindelige skyldelingsforretninger av 3 mænd, opnævnt av lensmanden. Dog kan vedkommende regjeringsdepartement eller eieren forlange forretningen bestyrt av sorenskriveren.

Skylden bestemmes under sammenligning med skyldforholdene i det øvrige distrikt.

§ 16. Nyskyldlægning av arbeiderbruk kan foretages av de 3 av arbeidskomitéens medlemmer, som takserer bruket, se § 10.

§ 17. Omkostningene ved nyskyldlægning bæres av den, som har forlangt den.

§ 18. Om tinglæsning og paa-anke til overskjøn av nyskyldlægningsforretning kommer de ovenfor givne almindelige regler til anvendelse.

Kapitel 3.

Avtak og utslettelse av matrikelen.

§ 19. Forretning til nedsættelse av en eiendoms matrikelskyld (avtaksforretning) kan forlanges av eieren eller det offentlige, naar eiendommens værdi ved skred, elvebrud eller anden skade er blit forringet, eller naar herligheter, som er tat i betragtning ved eiendommens matrikulering, er bortfaldt eller har mistet sin værdi.

§ 20. Forretningen avholdes under sorenskriverens bestyrelse av 3 av lensmanden opnævnte skyldsætningsmænd.

I forretningen beskrives den lidte skade eller værdiforringelse, hvorefter mændene bestemmer det avtak i skylden, som bør tilstaaes enten for bestandig eller for et bestemt antal aar, eftersom værdiforringelsen skjønnes at være varig eller bare forbigaaende.

Forretningen maa ikke tinglæses, før den er godtat av vedkommende regjeringsdepartement.

Utgiftene ved forretningen bæres av den, som har forlangt den.

Om paa-anke til overskjøn gjælder de ovenfor givne almindelige regler, dog saaledes at overskjønnet avholdes under sorenskriverens bestyrelse.

§ 21. Nedlagte rydningspladser i statsalmenninger og jord, som ved ekspropriation eller frivillig overdragelse utlægges til

20 aug. Nr. 2.

kirkegaard, offentlig vei eller lignende, kan ved vedkommende regjeringsdepartements bestemmelse utslettes av matrikelen. Det samme gjælder grund, som erhverves for anlæg, som er fritat for offentlige skatter. Den for utslettelsen nødvendige skylddeling bekostes av eieren.

Vedkommende regjeringsdepartement kan ogsaa tillate utslettet av matrikelen eiendom, som godtgjøres at være værdiløs, naar den er forlatt (derelinkvert) av eieren, eller han samtykker i utslettelsen.

§ 22. Eiendom, hvis skyld efter foregaaende paragraf er utslettet, kan med vedkommende regjeringsdepartements samtykke igjen optages i matrikelen med sin tidligere skyld uten avholdelse av skyldlægningsforretning, naar de forhold, som begrundede utslettelsen, ikke længer er tilstede, og skylden ikke findes at staa i misforhold til eiendommens nuværende værdi.

Kapitel 4.

Sammenføining.

§ 23. Særskilt skyldlagte bruk, som efter lensmandens attest ligger i samme herred og sogn, grænser umiddelbart til hverandre og har samme eier, kan forlanges sammenføiet til ett bruk i panteregister, kassebok og matrikelen, naar alle rettighetshavere samtykker deri. Eierens og rettighetshavernes erklæring om sammenføining tinglæses uten betaling, hvorefter sorenskriveren underretter amtskassereren (fogden).

Saaledes sammenføiede bruk kan ikke igjen adskilles uten skylddelingsforretning.

Tilsvarende regler skal ogsaa gjælde for sammenføining av skyldlagte bruksrettigheter med den eiendom, som de tilligger.

Kapitel 5.

Bruks navn.

§ 24. Hvert nyt bruk, som fremkommer ved skylddeling eller nyskyldlægning, bør av eieren gives særskilt navn, som anføres i forretningen.

Bruksnavn kan forandres efter eierens skriftlige erklæring, som tinglæses særskilt eller indtages i tinglæst hjemmelsbrev paa eiendommen.

Kapitel 6.

Forskjellige bestemmelser.

§ 25. Skjøte, makeskiftebrev eller andet hjemmelsdokument paa del av matrikulert eiendom maa i intet tilfælde tinglæses, før skylddelingsforretning er avholdt.

Hjemmelsdokument paa stedsevarende bruksret eller herlighet i matrikulert eiendom (se § 6) maa heller ikke tinglæses, før skylddelingsforretning er avholdt, medmindre det ved attest fra 2 troværdige mænd godtgjøres, at den bruksret eller herlighet, som overdrages, er uten betydning for skyldforholdet. 20 aug. Nr. 2.

Samme regel skal gjælde, naar bruksret, som er indbefattet i den herskende eiendoms skyld, og som ikke paa forannævnte maate godtgjøres at være uten betydning for skyldforholdet, avløses eller opgives til fordel for den tjenende eiendom.

Angaar hjemmelsdokumentet bare en sameie-andel i en særskilt skyldsat eiendom eller bruksret, kommer ovenstaaende regler ikke til anvendelse.

Hjemmelsdokument paa tidligere umatrikulert eiendom maa ikke tinglæses, før nyskyldlægningsforretning er avholdt.

§ 26. Sorenskriveren har i den utstrækning, som vedkommende regjeringsdepartement bestemmer, at indsende opgaver over alle tinglæste skylddelings-, nyskyldlægnings- og avtaksforretninger saavelsom over sammenføininger av bruk og forandringer av bruksnavn.

§ 27. Mændene tilkommer betaling efter lov nr. 9 av 6 august 1897 § 90. Varer en forretning efter § 7 længer end 3 dage, tilkommer hver av mændene for de overskytende dage kr. 3.20 pr. dag. Dog tilkommer mændene ingen særskilt betaling for skylddelinger og nyskyldlægninger i henhold til nærværende lovs §§ 10 og 16.

Lensmanden tilkommer for mændsopnævnelse kr. 1,50 og for tilsigelse og varsel til part eller nabo betaling efter sportellovens § 117.

Sorenskriveren tilkommer for reise til bestyrelse av nogen i §§ 15 og 20 nævnt forretning vanlig skyss- og kostholdsgodtgjørelse av statskassen. For forretningen og dens berammelse betales efter sportellovens §§ 2 og 3.

For tinglæsning av skylddelings- og nyskyldlægningsforretninger, som ikke angaar arbeiderbruk (lov nr. 6 av 9 juni 1903 § 43), betales til statskassen:

Kr. 2,00, naar det utskilte eller nyskyldlagte bruk ikke faar høiere skyld end 50 øre,

kr. 5,00, naar det ikke faar høiere skyld end 1 mark, og

kr. 10,00, naar det faar høiere skyld end 1 mark.

Utskilles under én forretning fra samme eiendom flere end ett bruk, betales for hvert av de flere bruk et tillæg av kr. 1,00

Utskilles ett bruk fra flere eiendomme, kan dette ogsaa ske som én forretning.

For tinglæsning av overskjøn paa skylddelings- og nyskyldlægningsforretning betales kr. 3,00.

20 aug. Nr. 2. For tinglæsning av avtaksforretning eller overskjøn paa saadan betales intet.

§ 28. Denne lov træder i kraft fra 1 januar næste aar. Fra samme tid ophæves følgende lovbestemmelser:

Forordning om skattenes paabud av 13 december 1746 VI 4 post § 4 8vo.

Forordning angaaende hvorledes landeiendommene maa adskilles av 18 december 1764.

Forordning betræffende jordeiendommes deling i Norge av 8 december 1813.

Lov angaaende en ny matrikel av 17 august 1818 § 42.

Lov angaaende skatteväesenet av 26 august 1833 § 11, 1ste led.

Lov om delings- og skyldsætningsforretninger av 28 mai 1845.

Lov om lagrettesmænd av 28 august 1854 § 19 b.

Lov angaaende delings- og skyldsætningsforretninger av 8 januar 1866.

Lov om bruks sammenføining m. v. av 15 juni 1878.

Lov om utskiftning av 13 mars 1882 § 103.

Lov indeholdende tillæg til lovgivningen om matrikulering og skyldsætning av 4 juli 1884.

Lov om betaling for offentlige forretninger av 6 august 1897 § 13.

Lov indeholdende forandringer i lovgivningen om skyldsætnings- og matrikelvæsenet av 17 februar 1900.

Lov indeholdende forandring i lov om arbeiderbruk- og boliglaan av 24 mai 1907 § 17 sidste avdeling (8de—11te punktum).

20 aug. **Kongelig resolution***). I henhold til lov av 17 juni 1869 om politivedtægter for rikets kjøpstæder meddeles stadfæstelse paa en av Fredrikstad formænd og repræsentanter under 4 mars og 5 juli 1909 fattet beslutning om tillæg til byens politivedtægt, indeholdende forskrifter for bruk av motorvogner.

20 aug. **Kongelig resolution****), hvorved meddeles approbation i medhold av § 6 i lov om vernskogens bevarelse og mot skogens ødelæggelse m. m. v. av 8 august 1908 paa de av herredsstyret for Tysfjord herred, Nordlands amt, i møte den 27 januar 1909 besluttede vedtægter mot skogens ødelæggelse inden herredet, — dog med nogen forandringer.

*) Bekjendtgj. 21 aug. i Lovtid. 1ste avd. nr. 33, hvor forskriftene er indtat.

**) Bekjendtgj. 21 aug. i Lovtid. 1ste avd. nr. 33, hvor vedtægtene er indtat.

Kongelig resolution *), hvorved gjøres følgende forandring i medhold av lov om fredning av ferskvandsfisk av 30 mai 1894 § 1 i de ved høieste resolutioner av 14 juni 1892 og 19 juli 1898 fastsatte fiskeriregler for Vang og Furnes herreder i Hedemarkens amt: 20 aug.

Post II a i de for Vangs herred gjældende regler, jfr. post III i reglerne for Furnes herred, skal herefter lyde:

Fra og med 1 september til og med 14 oktober skal alt fiskeri være forbudt.

Nærværende resolution træder i kraft straks.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes: 20 aug.

1. at Vaage tinglag i Nordre Gudbrandsdalens fogderi og sorenskriveri, Kristians amt, fra den tid, som av amtmanden nærmere fastsættes, deles i 3 tinglag, nemlig Vaage, Sell og Hedalen, svarende til herredene av samme navn,
2. at amtmanden bemyndiges til at bestemme tid, sted og dagantal for avholdelse av saktingene i de nye tinglag.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes: 20 aug.

I. a. at der for Statens tandlægeskole oprettes et styre bestaaende av en av det Medicinske Fakultets professorer som formand samt skolens lærere i tand- og mundkirurgi, plombering samt protese og tandteknik,

b. at tandlægeskolens styre skal være forpligtet til at avgi de uttaleser og betænkninger i spørsmaal vedkommende tandlægevæsenet, som av Medicinalstyrelsen forlanges.

II. — — —

Kongelig resolution, hvorved det i henhold til § 1 i lov om brandvæsenet av 15 august 1908 bestemmes, at brandstyret for Ørje brandkommune i Smaalenenes amt indtil videre skal bestaa av brandchefen og tre av brandrepræsentantskapet valgte medlemmer. 20 aug.

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse paa den av forstanderskapet for Lødingens sparebank i møte den 22 mai 1909 vedtagne forandring i bankens ved høieste resolution av 26 mai 1891 og flere senere resolutioner stadfæstede plan. 20 aug.

Kongelig resolution, hvorved Finans- og Toldepartementet bemyndiges til for fremtiden at træffe 20 aug.

*) Bekjendtgj. 21 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 33.

20 aug. bestemmelse om, hvorvidt og for hvilket beløp kaution blir at stille av toldvæsenets oppebørselsbetjenter.

20 aug. **Kongelig resolution**, hvorved følgende stortingsbeslutninger[1]) av 29 og 30 juli samt 14 august d. a. befales tat tilfølge:

---

[1]) St. prp. nr 1, hovedpost X A, kap. 1—8. Indst. S. X (Dok. nr. 42). St. tid. side 2213—2340, 2694—2695. Der bevilgedes bl. a. lønsforhøielse for magasinforvalteren paa Gardermoen samt kr. 50 000,00 til indkjøp av Heistadmoen og kr. 25 000,00 til indkjøp av Elvegaardsmoen.

Beslutningen under post 5 er saalydende:

1. For det faste hestehold uten hensyn til, om hesten benyttes eller ikke:
   a) For tjenestehester . . . . . kr. 100.00 aarlig
   b) » troshester . . . . . » 33,00 —
2. For hestens avsavn, naar den benyttes i tjenesten:
   a) I fredstid:
      1. Naar den fores av utrederen, pr. døgn . . . kr. 1,84
      2. Naar foringen besørges av det offentlige, pr. døgn . . . . . » 1,00
   b) Under krig, eller naar Armeen sættes paa feltfot:
      1. Naar den fores av utrederen . . . . . » 1,04
      2. Naar foringen besørges av det offentlige . . » 0,20

De nye regler under post 6 er saalydende:

Stortinget samtykker i, at »regler angaaende de i visse stillinger ansatte officerers hestehold samt om utbetaling av remonteringspenger og hesteholdsgodtgjørelse m. v.« fremtidig skal lyde saaledes:

§ 1. Indsættelse av tjenestehest for hesteholdspligtig officer.

Officer, som ansættes i stilling, for hvilken hesteholdsgodtgjørelse er bevilget, er forpligtet til at indsætte tjenestehest inden 3 maaneder efter ansættelsen.

Samme frist for indsættelse av ny tjenestehest gjælder, hvor en indsat tjenestehest dør eller kasseres, derimot ikke ved salg, jfr. § 6.

Som remonteringspenger erholder hesteholdspligtig officer ved første gangs indsættelse av tjenestehest samme beløp som i budgettet for terminen er forutsat betalt for statens remonter, dog ikke mer end det beløp, hvortil tjenestehesten maatte bli taksert ved indsættelsen.

Ved senere indsættelser av tjenestehest erholder hesteholdspligtig officer $^7/_{10}$ av hestens takstsum, eventuelt med et fradrag, der er avhængig av den tid, hvori vedkommende hadde den forrige tjenestehest, og hvorom nærmere bestemmelse er indtat under § 6 angaaende salg og § 7 angaaende en tjenestehests død eller kassation. Det beløp, som utbetales, maa i intet tilfælde være større end $^7/_{10}$ av, hvad der i budgettet for terminen er forutsat betalt for statens remonter.

Til utbetaling av remonteringspenger for anskaffelse av ny tjenestehest istedenfor en tidligere utkræves Forsvarsdepartementets samtykke for hvert enkelt tilfælde. Remonteringspenger

1. Angaaende utgifts- og indtægtsbudget for Arméen for tidsrummet 1 juli 1909—30 juni 1910. 20 aug.
2. Angaaende alderstillæg à kr. 100,00 efter 5 og 10 aars tjeneste for vaktmanden ved broen over gravene i Kristiansand.
3. — — — — — — — — — — — — — — — — —
4. — — — — — — — — — — — — — — — — —

---

utbetales ikke, før den hest, hvortil remonteringspengene ydes, er indsat.

§ 2. Om officerstjenestehesters bedømmelse m. v.*)

§ 3. Om adgang til at kjøpe hester av det offentlige eller sammen med det offentlige og vilkaarene herfor.

Berettiget til at kjøpe tjenestehest blandt staten tilhørende dresserte hester er: Hesteholdspligtige officerer av Ingeniørvaabenet blandt Ingeniørvaabenets hester, hesteholdspligtige officerer av Feltartilleriet, Fæstningsartilleriet samt Trænkorpset blandt Feltartilleriets hester, andre hesteholdspligtige officerer blandt Kavaleriets hester.

Staten tilhørende hest ved national avdeling kan dog kun avhændes, forsaavidt den ingen forvert har, eller vedkommende forvert ikke har noget imot at skille sig ved hesten.

Angaaende kjøp av dressert hest hos det offentlige, efterat en tidligere paa samme maate indkjøpt hest er solgt, se § 6.

Prisen paa stamhester eller utstationerte hester, som sælges til hesteholdspligtige officerer, bestemmes av vedkommende remontekommission [1]) paa grundlag av hestens kostende ved indsættelsen (indkjøpspris [2]), fragt, told, opforingsutgifter og andre omkostninger, dog ikke dressur).

Remontekommissionen har adgang til at gjøre skjønsmæssig fradrag i prisen, hvis hestens værdi antages forringet f. eks. paa grund av alder eller feil, som den har faat, men kommissionen har ogsaa adgang til at gjøre et skjønsmæssig tillæg, hvis hestens værdi antages forøket i tiden mellem dens indkjøp av det offentlige og dens salg som officerstjenestehest.

Hesteholdspligtig officer er berettiget til at faa kjøpt remonter sammen med det offentlige overensstemmende med de i remonteinstruksen fastsatte regler. Dog kan den officer, som av det offentlige maatte være utsendt for at foreta indkjøp av remonter, ikke samtidig indkjøpe hest for sig selv.

Arméens utredere er berettiget til at avhænde de paa sine kvarterer indsatte tjenestehester til hesteholdspligtige officerer som tjenestehester for disse. Den officer, som i henhold hertil kjøper utrederhest, har at gjøre indmelding om kjøpet til den avdeling, som kvarteret tilhører.

Hvis en officer, som har kjøpt tjenestehest av det offentlige, inden 1 maaned kommer paa det rene med, at hesten ikke passer

---

*) Forandret ved kgl. resol. 16 oktbr. 1909.

[1]) Hvis det blir fastsat, at der kun skal være én fælles remontekommission for alle stamhester (og utstationerte hester), sættes blot: Remontekommissionen.

[2]) Er flere hester kjøpt under ett, fordeles partiprisen paa de enkelte hester av den kommission, som har besørget indkjøpet (jfr. departementsskrivelse av 6 mai 1908).

20 aug.

5. Angaaende den utrederne ifølge lovgivningen tilkommende hesteholdsgodtgjørelse for tidsrummet 1 juli 1909—30 juni 1910.
6. Angaaende nye regler for de i visse stillinger ansatte officerers hestehold samt om utbetaling av remonteringspenger og hesteholdsgodtgjørelse m. v.
7. — — — — — — — — — — — — — — — — —

---

ham, bør der — forsaavidt hesten i den forløpne tid ikke er for ringet i værdi — aapnes ham adgang til at levere den tilbake og til at vælge en ny — se § 6.

§ 4. Om kontrollen med tjenestehester.*)

§ 5. Om opstalding av tjenestehester paa militæretatens stalder.*)

§ 6. Om salg av ikke kassert tjenestehest.*)

§ 7. Om tjenestehests død eller kassation.

a) Dør en officerstjenestehest, har eieren straks at sende anmeldelse til sin nærmeste foresatte og til vedkommende remontekommission med opgivende av, hvilken dag hesten døde, samt det beløp, hvortil kadaveret maatte være utbragt.

b) Naar en officerstjenestehest blir uskikket til militær tjeneste, blir den at kassere og taksere av en av de i § 2 b omhandlede kommissioner. Den kommission, som saaledes kasserer en officershest, har at utstede og tilstille vedkommende eier skriftlig erklæring om, av hvilken grund kassationen har fundet sted, samt utskrift av den til bestemmelse av den kasserte hests værdi avholdte takstforretning. I takstforretningen blir uttrykkelig at angi, om hesten takseres som slagt eller som skikket til avlsdyr eller bruksdyr.

Er den taksert som slagt, maa den ikke avhændes uten som slagt.

c) Saavel vedkommende eier selv som enhver ham foresat chef kan rekvirere skjøn avgit av kommissionen angaaende en tjenestehests skikkethet som saadan.

d) Saavel ved en tjenestehests død som ved dens kassation har eieren saavidt mulig at godtgjøre, at der intet er ham at lægge tillast.

e) Ved ny-anskaffelse av tjenestehest, efterat den tidligere er død eller kassert, erholder vedkommende hesteholdspligtige officer — medmindre den tidligere tjenestehests død eller kassation er foranlediget ved eieren tilregnelig skjødesløshet, uforstand eller uforsvarlig behandling — remonteringspenger beregnet efter § 1 b uten fradrag, hvis hesten har været officerens tjenestehest i 8 aar eller derover. Har den i kortere tid end 8 aar staat som vedkommendes tjenestehest, fratrækkes der remonteringspengene for hvert av de 8 aar, som ikke er fyldt, $^1/_8$ av, hvad den er utbragt til, hvis hesten er død eller er solgt som slagt, $^1/_8$ av, hvad den er værdsat til, hvis hesten ved kassation er taksert som avls- eller bruksdyr, eller den ved kassation er taksert som slagt, men ikke er solgt.

---

*) Forandret ved kgl. resol. 16 oktbr. 1909.

Rundskrivelse fra Kirkedepartementet til skolestyrerne samt rektorerne og bestyrerne av de høiere almenskoler. 24 aug.

I henhold til grundlovens § 16 er der ved kongelig resolution av 23 juli d. a. utfærdiget et nyt »Visitasreglement for den norske kirke«. Som det vil sees av reglementet[1]) skal der under visitasen holdes en barnegudstjeneste, hvortil indbydes menighetens skolebarn samt skolernes lærere i kristendomskundskap. Da denne gudstjeneste formentlig som

---

§ 8. Om ophør av hesteholdspligt.

Hvis hesteholdspligt ophører som følge av hesteholdspligtig officers død, avsked eller overgang til ikke hesteholdspligtig stilling, blir der ikke at tilbakebetale noget av de oppebaarne remonteringspenger for tjenestehest, som vedkommende har hat som saadan i 8 aar. Har han hat hesten som tjenestehest i mindre end 8 aar, blir der at tilbakebetale $^1/_8$ av de efter § 1 b beregnede remonteringspenger for hvert av de 8 aar, som ikke er fyldt.

Istedenfor tilbakebetaling kan hesten stilles til det offentliges disposition.

§ 9. Om hesteholdsgodtgjørelse og dens utbetaling.

Hesteholdsgodtgjørelse utbetales alene for tjenestehest, som virkelig holdes og fra det tidspunkt, da den indsættes, til og med den dag, den kasseres, dør eller avhændes.

Hesteholdsgodtgjørelse utbetales for hver maaned efterskudsvis med $^1/_{12}$ av det til enhver tid bevilgede aarlige beløp.

I tilfælde av at en hesteholdspligtig officer, som holder tjenestehest dør, tar avsked eller overgaar til anden ikke hesteholdspligtig stilling, blir godtgjørelsen at utbetale vedkommende, saalænge han tilkommer gage i sit tidligere embede.

I det tidsrum av 3 maaneder, hvori en officer er berettiget til at vente med anskaffelse av tjenestehest ved første ansættelse i hesteholdspligtig stilling, eller naar hans tjenestehest er død eller kassert, gjøres vedkommende i fornøden utstrækning bereden ved det offentliges foranstaltning.

§ 10. Om utgifter ved skjøn efter hesteholdsreglerne.

Av utgiftene ved de i nærværende regler omhandlede kommissioner og skjøn bæres alle utgifter ved opnævnelse av uvillige mænd og disses godtgjørelse av hestens eier.

§ 11. Om reservetjenestehester.

Officerer, som ved utrykning til felt er forutsat at skulle ha 2 tjenestehester, kan ved siden av sin tjenestehest holde en reservetjenestehest. For denne oppebærer de som regel ingen godtgjørelse, men de er berettiget til, naar deres tjenestehest er syk, at benytte reservehesten som tjenestehest. Likeledes kan de benytte reservetjenestehesten som tjenestehest og derfor oppebære vanlig hesteholdsgodtgjørelse i de 3 maaneder, hvori hesteholdspligtig officer er berettiget til at vente med indsættelse av ny tjenestehest efter den forriges død eller kassation. For reservetjenestehest gjælder de samme regler med hensyn til indsættelse, taksation, rulleføring og besigtigelse samt opstalding som for almindelige tjenestehester.

[1]) Se Lovtid. 2den avd. side 325.

24 aug. regel maa avholdes om formiddagen paa en hverdag, skal man — til undgaaelse av kollision med skolen — henstille til skolernes styre at gi skolerne fri den dag, da der skal holdes barnegudstjeneste i menigheten. Om tiden for dennes avholdelse forutsættes styret i betimelig tid at ville faa underretning gjennem sognepresten.

24 aug. **Reglementariske bestemmelser** om certifikater for kjendtmænd i henhold til lov av 15 august 1908, fastsat av Forsvarsdepartementet 24 august 1909:

§ 1. For at kunne drive virksomhet som kjendtmand efter utgangen av aaret 1909 maa vedkommende ha erhvervet certifikat som saadan.

Saadant certifikat utfærdiges uten betaling av overlodsene i de 3 overlodsdistrikter, nemlig:

Søndenfjeldske overlodsdistrikt fra Iddefjorden til Aaensire;

Vestenfjeldske overlodsdistrikt fra Aaensire til grænsen av Nordlands amt;

Tromsø overlodsdistrikt fra den sydlige grænse av Nordlands amt til den russiske grænse.

§ 2. Certifikat som kjendtmand utfærdiges:

a. For dem, som har drevet kjendtmandsvirksomhet som erhverv før 1 januar 1910, og som paa grund herav er berettiget til at faa bevilling i henhold til lovens § 4, efter skema nr. 1.

b. For dem, som først efter utgangen av 1909 erhverver ret til at faa bevilling i henhold til lovens § 1, efter skema nr. 2.

§ 3. Andragende om certifikat som kjendtmand indsendes til overlodsen i det distrikt, hvor ansøkeren har sin bopæl. Det ledsages av de nedenfor nævnte vidnesbyrd.

Andragendet kan indsendes enten direkte til overlodsen eller gjennem vedkommende lodsoldermand.

§ 4. Kjendtmand, som har drevet virksomhet som saadan før 1 januar 1910 (jfr. ovenstaaende § 2 a), maa vedlægge sit andragende om certifikat:

a. Vidnesbyrd fra eksaminert læge om, at han opfylder de for lodser gjældende bestemmelser med hensyn til synsevne, farvesans og hørsel. Trykte regler for læge-undersøkelsen og skema for læge-attesten faaes hos overlodsene og lodsoldermændene.

b. Vidnesbyrd om orden, paalidelighet og ædruelighet.

c. Vidnesbyrd om, at han før 1 januar 1910 har drevet kjendtmandsvirksomhet som erhverv i den rute eller paa den kyststrækning, hvorfor certifikat søkes.

Certifikatet maa for at kunne tilstaaes være begjært inden 24 aug. 1 juli 1910.

Kjendtmand, som ifølge denne paragraf har faat certifikat for farvand, hvor han før 1 januar 1910 har drevet kjendtmandsvirksomhet, og som senere ønsker certifikat ogsaa for andre farvand, hvortil han før ikke var berettiget, kan erholde utvidet certifikat, forsaavidt han fremlægger saadant vidnesbyrd om farvandskjendskap, som nedenfor i § 5 d bestemt, hvorimot de øvrige i § 5 omhandlede vidnesbyrd ikke kræves for hans vedkommende.

§ 5. Ansøker om certifikat som kjendtmand i henhold til lovens § 1 (jfr. ovenstaaende § 2 b) maa vedlægge sit andragende:

a. Attest for at ha fyldt det 23de aar.

b. Vidnesbyrd fra eksaminert læge om god helbred og om, at han har bestaat den for ansættelse som lods til enhver tid foreskrevne prøve med hensyn til synsevne, farvesans og hørsel. Trykte regler for læge-undersøkelsen og skema for læge-attesten faaes hos overlodsene og lodsoldermændene.

c. Vidnesbyrd fra bestyrer av offentlig sjømandsskole eller et av de under Fiskeridirektøren hørende navigationskurser om, at ansøkeren er bekjendt med bruken av kystkarter, log, lod og kompas, de internationale styringsregler, nød- og taakesignaler samt redningsapparater.

Istedenfor dette vidnesbyrd kan træde attest for bestaat styrmandseksamen eller eksamen ved et av de under Fiskeridirektøren hørende navigationskurser.

d. Vidnesbyrd om, at ansøkeren har fornødent farvandskjendskap til den rute eller den kyststrækning, hvorfor certifikat begjæres, utstedt i fællesskap av en fartøisfører og en med certifikat forsynt kjendtmand eller lods, som begge er kjendt i vedkommende farvand, og under hvem ansøkeren har gjort lærling- eller prøvetjeneste.

Istedenfor saadant vidnesbyrd kan træde vidnesbyrd fra en offentlig sjømandsskole om bestaat prøve i farvandskjendskap. Der vil bli avgit særskilt bestemmelse om, ved hvilke sjømandsskoler og til hvilken tid saadanne prøver avholdes.

e. Vidnesbyrd om orden, paalidelighet og ædruelighet.

Kjendtmand, som efter denne paragraf har faat certifikat for en bestemt rute eller kyststrækning, og som senere ønsker certifikat ogsaa for andre farvand, kan erholde utvidet certifikat, forsaavidt han fremlægger vidnesbyrd om farvandskjendskap, som i d. bestemt, hvorimot de øvrige i denne para-

24 aug. graf omhandlede vidnesbyrd ikke kræves for hans vedkommende.

§ 6. Enhver kjendtmand med bevilling er paa vedkommende overlods's forlangende forpligtet til at underkaste sig fornyet læge-undersøkelse med hensyn til synsevne, farvesans og hørsel, samt til at fremlægge nyt vidnesbyrd for orden, paalidelighet og ædruelighet.

Overlodsen kan inddra kjendtmandens certifikat, indtil denne ved vidnesbyrd har godtgjort at være i besiddelse av de fornødne egenskaper (lovens § 5).

§ 7 Overlodsene fører hver for sit distrikt rulle over de kjendtmænd, som de har meddelt certifikat.

Forsaavidt noget certifikat hjemler ret til ogsaa at drive virksomhet som kjendtmand i farvand, som ligger utenfor overlodsens distrikt, gir denne meddelelse herom til den overlods, i hvis distrikt farvandet ligger.

Overlodsen meddeler distriktets lodsoldermænd opgave over de i oldermandskapet bosatte kjendtmænd med certifikat.

Lodsoldermændene fører hver for sit oldermandskap rulle over dettes kjendtmænd, og disse er ifølge løvens § 3 forpligtet til at underrette lodskontoret, hver gang de reiser bort eller kommer tilbake.

25 aug.

Deklaration

om understøttelse i visse tilfælde av nødlidende sjømænd.

Da Hans Majestæt Kongen av Norges regjering og Hans Majestæt Kongen av Sveriges regjering ønsker at træffe bestemmelse om den understøttelse, som i visse tilfælde skal ydes nødlidende sjømænd fra de respektive lande, er undertegnede efter dertil behørig meddelt bemyndigelse, kommet overens om følgende:

Naar en sjømand fra en av de kontraherende stater efter at ha gjort tjeneste ombord paa et fartøi, tilhørende den anden stat, formedelst skibbrud eller av andre aarsaker, blir efterlatt i hjælpeløs forfatning

Deklaration

angående understöd i vissa fall åt nödställda sjömän från Norge och Sverige.

Till följd af en ömsesidig önskan hos Hans Majestät Konungens af Norge regering samt Hans Majestät Konungens af Sverige regering att träffa öfverenskommelse om understöd i vissa fall åt nödställda sjömän från de respektive länderna, hafva undertecknade, därtill vederbörligen bemyndigade, träffat följande aftal:

Om en sjöman från den ena af de kontraherande staterne, efter att hafva tjänat ombord å ett fartyg från den andra kontraherande staten, bliver till följd af skeppsbrott eller annan anledning kvarlämnad i utblot-

i en tredje stat eller dennes kolonier, eller i den stats territorium, hvis flag fartøiet fører, skal sidstnævnte stats regjering være forpligtet til at understøtte sjømanden, indtil han faar ny hyre eller anden beskjæftigelse, eller indtil han ankommer til den stat, hvor han hører hjemme, eller indtil han dør.

Herved forutsættes imidlertid, at en sjømand, som befinder sig i det i foregaaende avsnit omhandlede tilfælde, benytter den første leilighet, som tilbyr sig, til for vedkommende funktionær for den stat, av hvilken understøttelsen begjæres, at godtgjøre sin trængende forfatning og de aarsaker, som har hitført den, og maa han derhos paavise, at hans hjælpeløshet er den naturlige følge av, at hans tjeneste paa fartøiet er ophørt. I mangel derav ophører sjømandens ret til understøttelse.

Saadan ret har sjømanden heller ikke, naar han er rømt eller avskediget fra skibet for en strafbar handling, eller naar han er efterlatt paa grund av tjensteudygtighet, forvoldt ved selvforskyldt sygdom eller beskadigelse.

Understøttelsen omfatter underholdning, beklædning, lægehjælp, medicin og reiseutgifter og, i tilfælde av dødsfald, begravelsesomkostninger.

Nærværende overenskomst skal træde i kraft den 1 november 1909 og forbli gjældende, indtil en av de kontra-

tadt tillstånd vare sig i ett tredje land, eller i detta lands kolonier, eller ock i det land, hvars flagga fartyget förer skall detta sidstnämnda lands regering vara förpliktad att understödja nämnda sjöman til dess han vare sig ånyo tager hyra, finner annan syssla, anländer till sitt hemland, eller ock aflider. 25 aug.

Det är likväl öfverenskommet, att den sjöman, som befinner sig i ofvan angifna ställning, skall begagna det första sig erbjudande tillfälle att inför vederbörande myndighet i det land, hvars understöd begäres, styrka sin blottställda belägenhet samt orsaken dertill. Han skall dessutom ådagalägga, att hans blottställda belägenhet är en naturlig följd af hans skiljande från fartyget. I annat fall har sjömanden förverkat sin rätt till understöd.

Denna rätt har han likaledes förverkat, för den händelse han vare sig rymt, blifvit afskedad från fartyget till följd af en brottslig handling, eller ock lämnat detsamma till följd af oförmåga till arbete, förorsakad af självförvållad sjukdom eller sårnad.

Understödet skall innefatta kost, klädsel, sjukvård, läkemedel, resekostnad och, vid dödsfall, äfven begrafningskostnader.

Detta aftal skall träda i kraft den 1 november 1909 och förblifva gällande intill ett år efter den dag, då endera af de kon-

25 aug. herende parter med 1 aars varsel maatte opsi den.

Til bekræftelse herav har undertegnede underskrevet og med sine segl forsynet nærværende overenskomst.

Utfærdiget i to eksemplarer paa norsk og svensk i Kristiania den 25 august 1909.

(s.) **W. Christophersen.**
(L. S.)

traherande makterna detsamma uppsagt.

Till bekräftelse häraf hafva undertecknade denna öfverenskommelse underskrifvit och beseglat.

Utfärdad i två exemplar på norska och svenska i Kristiania den 25 august 1909.

(s.) **G. Falkenberg.**
(L. S.)

Avskriftens rigtighet bekræftes.

Utenriksdepartementets 2den avdeling, Kristiania, 28 august 1909.

(s.) **Herman Reimers,**
fung. ekspeditionssehef.

25 aug. **Skrivelse** fra Medicinaldirektøren til amtmanden i Buskeruds amt, om at lukket bentuberkulose, som ikke er forbundet med avsondringer, som kan antages at medføre fare for sygdommens utbredelse, ikke indgaar under tuberkuloseloven (jfr. dens § 1), og at der derfor paa sygommens nuværende trin ikke er adgang til at anbefale refusion av forpleiningsutgiftene efter samme lovs § 13.

26 aug. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til amtmanden i Bratsbergs amt, hvori meddeles, at selskaper og indretninger, som i et distrikt driver erhversmæssig virksomhet eller i erhversøiemed besitter jord- eller skogeiendom, ikke antages at kunne paastaa skattefrihet for denne virksomhet eller eiendom med hjemmel i landsskattelovens § 25, litr. h. (byskattelovens § 17, litr. h).

26 aug. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til en foged, foranlediget ved en forespørsel om, hvorvidt fogden tilkom de renter, som var indvundet av beløp, som var deponert hos ham i henhold til sportellovens § 100 og av ham var anbragt paa folio i bank.

Departementet uttaler, at det vistnok er saa, at en foged ingen pligt har til at gjøre saadanne beløp rentebærende. Sker imidlertid dette, maa det antages, at rentene tilfalder eieren av det deponerte beløp. Fogden antages ikke at kunne beregne sig anden godtgjørelse end den i sportellovens § 100 bestemte.

Lov *)[1]) om forandring i og tillæg til lov angaaende jagt og fangst av 20 mai 1899. 27 aug.

I.

Paragraf 36 i lov angaaende jagt og fangst av 20 mai 1899 skal herefter lyde saa:

Den, som anbringer ulovlig fangstindretning eller anvender ulovlig fangstmaate eller anbringer lovlig fangstindretning i ulovlig tid, straffes med bøter.

Den, som overtræder forbudet i § 22 mot benyttelse av skytevaaben med magasinmekanisme, opslagssigte eller mindre kaliber end 12 mm. ved jagt paa vildren, straffes med bøter.

II.

Denne lov træder i kraft straks.

Kongelig resolution **), hvorved meddeles stadfæstelse i henhold til lov av 22 mai 1875 angaaende adgang til at gi dramatiske og andre offentlige forestillinger paa den av herredsstyret for Ømarks herred, Smaalenenes amt, under 9 juli 1909 fattede beslutning til vedtægt for herredet angaaende adgang til at gi offentlige forestillinger. 27 aug.

Kongelig resolution *), hvorved approbation i henhold til § 4 i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 meddeles paa nedenstaaende av Porsgrunds bystyre i møter 17 mars og 8 april 1908 samt 15 juni 1909 fattede beslutninger om nye almindelige forskrifter med hensyn til sundhetsvæsenet inden kjøpstaden: 27 aug.

Kapitel I.

Om den offentlige renlighet.

§ 1. Enhver hus- og grundeier er forpligtet til at holde sine gaardsrum, portrum, tilstøtende pladser, fortaag med tilhørende rendesten, veier og smug rene, fortaag og rendestener tillike fri for græs. Feining og rengjørelse av fortaag, rendestener og kjørebane skal foretages dagen før søn- og helligdag, og vand skal anvendes til dæmpning av støvet under feiningen.

§ 2. Feie-avfald, skyllevand eller anden urenlighet fra husene maa ikke utkastes paa gater, offentlige pladser eller nær offentlig vei.

---

*) Bekjendtgj. 30 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 34.

**) Bekjendtgj. 30 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 34, hvor vedtægten er indtat.

[1]) St.beslutning av 21 aug. 1909. Se Ot. prp. nr. 18. Indst. O. nr. 65. St.tid. forh. i Ot. side 1219, i Lt. 478— 479.

27 aug. § 3. Feieskarn, kjøkken- og husholdningsavfald skal opsamles i lukket binge eller tætte, lethaandterlige kasser med laag. Disse beholdere, hvori ikke maa slaaes flytende bestanddele eller avfald fra slagtning, skal tømmes og renses saa ofte, at stank undgaaes og desuten, naar sundhetskommissionen finder det fornødent; denne kan ogsaa paabyde desinfektion av samme. Kommunestyret i forening med sundhetskommissionen anviser et passende oplagssted. — Aadsler skal nedgraves paa det for dette bestemte sted.

§ 4. Gjødsling av haver eller marker skal utføres paa saadan maate, at unødig stank undgaaes; gjødsel, der henlægges, skal tildækkes. Oplag av ben eller andre gjenstande, der utbreder stank, eller hvis utdunstning maa ansees skadelig for sundheten, kan av sundhetskommissionen forlanges fjernet.

§ 5. Pladser, gaardsrum, gater og veier skal, saavidt mulig, ha fast jevn overflate og i ethvert fald fornødent avløp; rendestener og avløpsrender fast — helst stensat — bund og fornødent fald. Holdepladser for hester bør være tæt og jevnt brolagt med vandtæt materiel samt ha lukket avløp for urinen til kloakledningen.

Kapitel II.

Om kloakker.

§ 1. Hvis nogen grund inden byens grænser ved sumpig beskaffenhet eller stillestaaende vand fremkalder fare for den offentlige sundhetstilstand, kan eieren ikke motsætte sig, at den dræneres eller opfyldes ved sundhetskommissionens foranstaltning. Vand — spildvand, skyllevand etc. —, som ansees skadelig for sundheten, maa utledes i lukket avløp (rende eller rør, der maa godkjendes av sundhetskommissionen).

§ 2. Saavel offentlige som private kloakker og avløpsrender med kummer skal holdes tilbørlig rene og fri for stank. De skal være forsynt med tilbørlige rister og vandlaas, Rensning skal foregaa vaar og høst eller oftere, om sundhetskommissionen finder det paakrævet. Er der ved kloakmundingen ikke den dertil fornødne dybde under laveste vandstand, blir bunden at utdype eller kloakken at fortsætte som rørledning, indtil den fornødne lavvandsdybde naaes.

§ 3. Vask og vaskerør i kjælder eller inde i hus skal være av støpejern og forsynt med vandlaas.

§ 4. Sundhetskommissionen kan paabyde utilfredsstillende kloakledninger omlagt.

§ 5. Kjældere, der ikke kan holdes tilbørlig drænert, kan av sundhetskommissionen paabydes opfyldt til saadan høide, at grundvand ikke blir stadig staaende i dem.

27 aug.

Kapitel III.

Priveter, pissoirer og gjødselbinger.

§ 1. Enhver bebodd eiendom og ethvert hus, hvori der foregaar stadig arbeide, skal være forsynt med fornødne priveter — mindst et avlukke for hvert 15de indvid, som har tilhold i huset. Bygninger, hvori flere mennesker stadig samles, som skoler, fabrikker, restaurationer osv., skal være forsynt med urinsteder; disse skal ha avløp med vandlaas til kloak, til enhver tid holdes rene samt, om det forlanges, stadig overrisles med vand.

§ 2. Privet, gjødselbinge, maa ikke anlægges under eller ved siden av opbevaringsrum eller tilberedningssted for matvarer.

§ 3. Privetbeholdere og gjødselbinger maa tømmes, før de er ganske fulde, eller oftere, om sundhetskommissionen finder det nødvendig. Sundhetskommissionen kan paabyde regelmæssig strøning av binger og priveters indhold med kalk, torvstrø eller lignende. Tømning maa foregaa kun i tætte, tildækkede transportmidler. Fra 15 mai til 30 september maa gjødsel uttages og bortføres kun mellem kl. 10 aften og 7 morgen.

Kapitel IV.

Kreaturhold m. m.

§ 1. Stalder, fjøs, grisehus og lign. skal holdes rene, være lyse og luftige, saa stank ikke utbredes. Dyrenes urin og ekskrementer maa ikke trænge ned i grunden.

§ 2. Sundhetskommissionen kan forbyde kreaturhold paa steder, hvor det foranlediger sanitære misligheter, som vedkommende ikke kan eller vil avhjælpe.

Kapitel V.

Om drikkevand.

§ 1. Vanddammer, vandledninger og beholdere skal holdes rene og renses paa saadan maate og saa ofte, som sundhetskommissionen maatte finde fornødent.

Kapitel VI.

Boliger, spec. leiehus, skoler, verksteder etc.

§ 1. Naar der ved hus, beboelsesleiligheter eller enkelte rum findes misligheter, f. eks. fugtighet eller urenlighet, mangel paa tilstrækkelig lys, luft eller varme, der medfører fare for beboernes helbred, skal de av sundhetskommissionen paa-

27 aug. budte bestemmelser, sigtende til disse misligheters fjernelse, ufortøvet iverksættes av eieren. Findes det nødvendig, kan huset, leiligheten eller de enkelte rum forlanges ryddet uten godtgjørelse til eieren, indtil de paabudte foranstaltninger er iverksat. Likeledes kan utflytning av hele hus eller enkelte leiligheter paabydes, hvor farlige epidemier utbryter.

§ 2. Ved arbeiderboliger, leiegaarder, losjihus er sundhetskommissionen berettiget til at paabyde indskrænkning i beboernes antal, saavelsom andre forføininger, der i sanitær henseende maatte ansees fornødne.

§ 3. Lokaler, der er bestemt til for kortere eller længere tid av døgnet at opta et større antal mennesker, f. eks. kirker, bedehus, asylbygninger, skoler, arbeidsrum, forsamlingssteder, bevertningssteder, rets- og auktionslokaler, teatre, sykehus, fabrikker og lignende skal være forsvarlig indrettet med hensyn til rumforhold, ventilation, opvarmning og belysning. Sundhetskommissionen kan paabyde indskrænkning i antallet av de personer, som tilstedes adgang, eller andre hensigtsmæssige foranstaltninger eller i fornødent fald ganske forbyde lokalets avbenyttelse i saadant øiemed.

§ 4. Private og offentlige skoler skal være underlagt sundhetskommissionens tilsyn. Intet skolelokale maa tages i bruk, før det er godkjendt av sundhetskommissionen.

§ 5. Ethvert verkstedslokale, der benyttes av andre end familiens medlemmer og ikke er fabriktilsynet underlagt, skal anmeldes for sundhetskommissionen.

§ 6. Verkstedslokale maa ikke indredes i rum, som efter bygningsloven ikke er tillatt som beboelsesrum. I ethvert verkstedslokale kan sundhetskommissionen kræve anbragt de ventilationsindretninger, som den efter bedriftens art m. m. finder paakrævet. I ethvert arbeidsrum skal være spyttebakker, som daglig skal renses og fyldes med en desinfiserende væske. Verksteder maa ikke benyttes til soverum.

§ 7. Enhver bedrift, hvormed luften i høiere grad forurenses og stank utbredes, skal være underkastet sundhetskommissionens tilsyn og nærmere bestemmelse.

§ 8. Eiere av fabrik, verksteder og andre næringsbruk har at iagtta de regler, som sundhetskommissionen maatte foreskrive til betryggelse av arbeidernes og naboernes helbred. Avfald av bedriften, som kan formodes at foranledige stank eller andre misligheter i sanitær henseende, maa snarest mulig føres bort.

Kapitel VII.

Renhold m. m. i barbérstuer.

§ 1. Ved barbéring maa der for hver kunde brukes ren-

vasket serviet og ren bedækning over nakkeputen. Indsæpning bør helst ske med haanden. 27 aug.

§ 2. Alunsten eller lignende maa skylles ren, før den brukes. Fælles pudderkvaster maa ikke benyttes; men man bør bruke en klype renset bomuld, et stykke vat eller lignende, som kun benyttes én gang.

§ 3. Klippemaskiner, sakser og kniver maa tørres omhyggelig av for hver kunde. Kammer og børster maa avtørres, bankes og renses for hver kunde og vaskes hver dag — helst om aftenen — i salmiakspiritus og vand (25 å 30 draaper i 200 å 300 gram vand). Maskinbørster bør ikke brukes.

§ 4. I barbérstuen med tilhørende rum maa hovedrengjøring utføres 2 ganger om aaret, gulvet vaskes mindst 2 ganger om uken. Konsoler, hylder, bord m. m. tørres rent hver dag, samt avfald fra bedriften som haar og sæpeskum fjernes hver dag. Saavel rene som skidne servietter, kapper, haandklær m. m. maa opbevares paa hensigtsmæssigste maate. Der maa anbringes det fornødne antal spyttebakker, som tømmes og renses hver dag.

§ 5. Barbérerne bør iagtta omhyggelig personlig renhold. De skal under arbeidet være iført en ren hvit jakke eller frakke, som skiftes mindst hver uke.

Kapitel VIII.

Om renhold i arbeidsrum og utsalg for matvarer.

§ 1. I bakerier, meierier, slagterier, pølsemakerier og i det hele tat rum, hvor matvarer tilberedes til salg, skal der stadig iagttages orden og renlighet, være god anledning til luftveksel og godt lys. Der skal forefindes spyttebakker, som daglig skal renses og fyldes med en desinfiserende væske, sæpe og haandklær med let adgang for personalet til vaskning av hænder.

§ 2. Hovedrengjøring av saadanne rum skal foregaa mindst 1 gang hvert halvaar og rengjøring av gulv mindst 1 gang ukentlig, medmindre hyppigere rengjøring nedenfor er specielt paabudt. Sundhetskommissionen bestemmer, hvorvidt de benyttede rum er tilfredsstillende indrettet.

§ 3. For melke-utsalg skal følgende regler gjælde:

a) Melke-utsalg skal som regel ha egen indgang fra gaten. De skal være lyse, vel ventilert og fri for fugtighet. Gulv, vægger, tak og disk skal være i saadan stand, at de med lethet kan holdes rene. Hver dag skal gulvet gjøres omhyggelig rent ved vaskning, vægger og tak skal vaskes mindst hvert fjerdingaar, vinduer og dører hver

27 aug. uke. Rummene skal være fri for støv og stank og ikke benyttes som sove- eller dagligstue.

b) Melk og fløte maa ikke opbevares sammen med varer, der kan gi dem usmak, forurense eller bedærve dem (f. eks. fisk, gammelost, poteter, parafin, fyrstikker etc.).

c) Melk og fløte, der er bestemt til salg, maa under transport og forhandling opbevares i rene kar samt vel tildækket i de utsalg, hvor andre varer ogsaa forhandles. Utmaalingen maa foregaa i rene maal. Glassur og fortinning i maal og kar maa være hel.

d) De i meierier og disses utsalg beskjæftigede personer skal under sit arbeide være iført et helt og rent antræk (forklæ med brystsmek og forærmer) av lerret.

e) Optræder der paa en gaard, hvorfra der leveres melk til byen, smitsom sygdom hos mennesker eller dyr, kan sundhetskommissionen midlertidig forbyde utsalg av melken eller paabyde, at den kun skal sælges i kokt tilstand.

§ 4. For bakerier med tilstøtende rum skal følgende reglement gjælde:

a) Bakeribedriften uvedkommende gjenstande, der kan gi anledning til støv eller stank i bakerierne eller hindre disse rums rengjøring, maa ikke findes i bakeriet eller i rum, der staar i aapen forbindelse med dette. Heller ikke maa matrester, gafler, kniver, skeer og matspand eller lignende opbevares i arbeidsrummene; gangklær maa ikke opbevares i bakeriet.

b) Bakeriet tillikemed de rum, der staar i aapen forbindelse med dette, skal altid holdes omhyggelig rent. Hver dag efter endt arbeide skal gulvene gjøres omhyggelig rene ved vaskning. Vægger og tak skal vaskes mindst hvert fjerdingaar, vinduer og dører hver uke.

Under rengjøringen maa bakverk ikke opbevares der.

c) Bord, surkasser samt andre til bakningen benyttede gjenstande som hylder, plater, fjæler m. m. maa altid holdes omhyggelig rene og være let flytbare. Smør, melk etc. maa opbevares i rene tildækkede kar.

d) Melsækker skal avbørstes omhyggelig, forinden indholdet tømmes i bakertrauget.

e) Bruk av tobak i hvilkensomhelst form er forbudt, likesaa henlæggelse av tobak, piper og fyrstikker. Spytning forbydes i bakeriet undtagen i de anbragte spyttebakker. Benyttelse av traug, bord etc. til sittepladser tillates ikke.

f) Bakerne skal under sit arbeide være iført egen dragt, der ikke benyttes utenfor bakeriet; den maa renvaskes mindst 1 gang ukentlig.

g) Bakerne skal vaske armer og hænder før arbeidets begyndelse. Hvert bakeri skal være forsynt med vaskevandsstel, sæpe og rene haandklær. 27 aug.

h) De i bakeriernes utsalg beskjæftigede personer skal under sit arbeide være iført et helt og rent antræk (forklæ med brystsmek og forærmer) av lerret.

i) Ombæring og tilbringelse av brød og bakverk skal ske i rene, tildækkede kurver eller i træk- og kjørevogner, der er forsynt med overbygning eller tæt pressenning. Kurvene og vognene maa daglig eftersees og rengjøres. Fra vognen skal brød og bakverk bringes kunderne i kurv.

§ 5. Forskrifter for slagterier, pølsemakerier og kjøtutsalg:

a) Dyrenes indvolder maa uttages og fjernes snarest mulig efter avlivningen. Dyrene maa ikke fragtes til byen avlivet med indvoldene i; de skal være indpakket i rent tøi.

b) Ved slagtningen maa den størst mulige renlighet iagttages. Gulv, vægger, hylder, disker og tak maa altid holdes omhyggelig rent; vægger og tak vaskes mindst hvert fjerdingaar, vinduer og dører hver uke. Avfald av enhver art skal saa hurtig som mulig fjernes og likesaa litt som mave, tarmer, blod, lemmer eller huder (skind) forbli natten over i slagteboden. I denne skal under kjøttets stivning være god gjennemtræk. Rengjøring av mave og tarmer tillates ikke i rum, hvor kjøt opbevares.

c) Kjøttet av slagtede dyr maa ikke ophænges i selve slagtehuset, men anbringes like efter endt slagtning i et særskilt rum, der er sundt og rent samt godt ventilert.

d) I slagterier og pølsemakerier skal der være vandtæt cementert gulv med avløp til med vandlaas forsynt kloak eller andet tilfredsstillende avløp. Gulv, vægger og tak maa altid holdes omhyggelig rent. Tillike maa der iagttages streng renlighet med de i disse lokaler staaende maskiner, slagteredskaper m. m.

e) Ethvert slagteri og pølsemakeri skal være forsynt med vandledning og spyleslange.

f) Slagteriets gjødselbinge skal tømmes mindst 1 gang ukentlig.

g) Slagteri og pølsemakeri maa ikke staa i aapen forbindelse med gjødselbinge, grisehus eller stald.

h) De i slagteri, pølsemakeri og utsalg beskjæftigede personer skal under sit arbeide være iført helt og rent antræk (forklæ med brystsmek og forærmer) av lerret.

i) Utsalgsstedet maa ikke staa i direkte forbindelse med familiebekvemmelighet.

27 aug. I utsalgene skal disker, bord, hylder og gulv vaskes mindst 1 gang daglig; vægger, dører og vinduer mindst hver uke; taket mindst hvert fjerdingaar.

Kjøt maa ikke komme i berøring med andre varer, f. eks. grøntsaker, ost, fisk etc. Forefindes sundhetsfarlige kjøtvarer, skal de tilintetgjøres.

k) Til konservering av kjøt og kjøtdeig maa kun brukes almindelig salt. Kjøt maa ikke opbevares i utsalg eller slagteri, til det antar bedærvet utseende eller lugt.

l) Alle lokaler, hvor slagtning eller utsalg av kjøt foregaar, skal naarsomhelst være tilgjængelige for kjøtkontrollør og sundhetskommissionens utsendte.

§ 6. Utsalgssteder for fisk og fiskevarer, delikatesseutsalg og lignende maa stadig holdes rene og fri for stank.

§ 7. Slagteri, pølsemakeri, meieri, utsalg av melk, ferskt kjøt, flesk, fisk samt av disse tilberedte spiser maa kun indredes og aapnes paa steder, der er godkjendte av sundhetskommissionen og efter foregaaende anmeldelse. Utsalg, der skifter eier, ansees som et nyaapnet utsalg.

Kapitel IX.

Om skadelige næringsmidlers forhandling.

§ 1. Sundhetskommissionen skal til forebyggelse av skadelige næringsmidlers salg jevnlig anstille eller la anstille undersøkelse av de paa torv, i utsalgssteder og bevertningssteder falbudte næringsmidler samt av de paagjældende handlendes eller næringsdrivendes oplagssteder og arbeidsrum, og er til dette øiemed berettiget til at fordre utlevert de nødvendige prøver. Forefindes skadelige næringsmidler, skal de efter beslutning av sundhetskommissionen tilintetgjøres eller paa anden maate gjøres uskadelige paa vedkommendes bekostning.

§ 2. Sundhetskommissionen skal paa samme maate, som i § 1 bestemt, kontrolere og kan efter omstændighetene forbyde salg av andre gjenstande, hvis benyttelse kan bli farlig for helbreden derved, at de indeholder giftige bestanddele f. eks. tapeter, leketøi, beklædningsgjenstande, sukkertøi, gummitaater o. desl.

Kapitel X.

Anmeldelsespligt av smitsomme sygdomme, dødsfald etc.

§ 1. Optræder smitsomme sygdomme i nogens husstand, der driver handel med fødemidler og utsalgsstedet er i samme hus som den syke, kan sundhetskommissionen forbyde handels-

virksomheten, indtil den syke er fjernet eller paa fuldt betryg- 27 aug.
gende maate isolert i hjemmet og rummene desinfisert.

Under samme forhold kan ogsaa haandverksdrift, særlig saadan, hvorved beklædningsgjenstande forarbeides, midlertidig forbydes, indtil desinfektion er foretat.

§ 2. Inden den 5te i maaneden skal enhver i byen praktiserende læge indsende til sundhetskommissionen opgave over de av ham i den forløpne maaned iagttagne tilfælde av epidemisk og smitsom sygdom. Ved beslutning av sundhetskommissionen kan det derhos paalægges de praktiserende læger at indsende daglige opgaver over de av dem iagttagne tilfælde av enkelte sygdomme, hvis utbredning det maa antages at være av særegen vigtighet at kontrolere.

§ 3. Ethvert alvorligere sygdomstilfælde, der er frembragt ved eller gir mistanke om at være frembragt ved nydelsen av bedærvede eller forfalskede næringsmidler eller ved benyttelse av gjenstande, som indeholder giftige eller farlige bestanddele, eller som hentyder paa en begyndende epidemi, skal av den tilkaldte læge uopholdelig anmeldes for sundhetskommissionen med angivelse av den formodede sygdomsaarsak saavelsom av andre fornødne oplysninger.

Det samme gjælder om sanitære misligheter, der antages at staa i forbindelse med eller at kunne gi anledning til sygdomme.

§ 4. Ved følgende smitsomme sygdomme:

a) Kolera, barnekopper, nervefeber, eksantematisk tyfus, blodgang, difteri, skarlagensfeber,
b) meslinger og kikhoste,
c) smitsom øienbetændelse, skurv, skab og herpes tonsurans (ringorm)

blir like overfor skolerne følgende at iagtta:

1. Barn, der lider av nogen av de nævnte sygdomme, tilstedes ikke adgang til skolen.
2. Det samme gjælder for friske barn, naar nogen av de under a) nævnte sygdomme er optraadt i den husstand, hvortil de hører. Skoleforbudet kan av sundhetskommissionen utstrækkes til samtlige i et hus værende skolepligtige barn.
3. Barn, hvem det efter ovenstaaende har været forbudt at søke skole, maa ikke tilstedes adgang til den, før der fremvises attest fra læge for, at sygdommen er ophørt eller den syke er indlagt paa sykehus eller paa anden tilfredsstillende maate isolert, samt for at et tidsrum, svarende til sygdommens inkubation, efter den tid er forløpet. Likeledes maa fremvises attest for, at fornøden desinfektion av hjem og klær er foretat.

27 aug. Barn, der har lidt av de under b) nævnte sygdomme, maa ikke søke skole, saalænge der er avskalling eller hyppige kikhoste-anfald.

4. Ovenstaaende bestemmelser om skoleforbud gjælder ogsaa lærere og pedel, i hvis hjem smitsom sygdom er optraadt. Bor lærer eller pedel paa skolen og den syke ikke kan isoleres paa betryggende maate, kan skolen fordres lukket efter sundhetskommissionens nærmere bestemmelse, ialfald saalænge, indtil den syke er fjernet og fornøden desinfektion foretat.

Skolen er pligtig at hjemsende ethvert barn, om hvilket det er grund til at tro, at det lider av smitsom sygdom.

§ 5. Personer fra fremmede kommuner maa ikke mottages til forpleining, uten at de er forsynt med lægeattest for, at de ikke lider av smitsom sygdom.

§ 6. I henhold til lov av 8 mai 1900 § 3 skal det meldes sundhetskommissionens ordfører, naar en tæringssyk forandrer bopæl.

Pligten til at gi meddelelse om saadan flytning skal paahvile eieren av det hus, hvorfra den syke flytter, eller, hvis eieren ikke selv bor i huset, den, som paa hans vegne har tilsyn med det.

§ 7. Ved sygdomstilfælde, der indtræffer blandt reisende i hoteller, losjihus, fartøier etc. skal vedkommende vert søke at skaffe sig underretning om, hvorvidt sygdommen er av smitsom eller farlig art og i saa fald straks underrette sundhetskommissionen.

§ 8. For ethvert fartøi, der kommer ind paa havnen med sygdom ombord, skal der straks gjøres anmeldelse til havnefogden; kan sygdommen tænkes at være epidemisk eller smitsom, maa hverken den syke eller andre forlate fartøiet, før sygdommens art er konstatert efter sundhetskommissionens foranstaltning. Gang- og sengklær m. m., der har været benyttet av en saadan syk, maa ikke bringes fra fartøiet uten sundhetskommissionens tilladelse. Fartøier, der ligger paa byens havn, og deres besætning er med hensyn til renlighet etc. underkastet sundhetskommissionens bestemmelser.

§ 9. Hus, gang- og sengklær, møbler i boliger, hvor der har været smitsom sygdom, blir at desinfisere paa den av sundhetskommissionen foreskrevne maate. Før dette er skedd, maa de ikke benyttes eller overlates andre til bruk eller eiendom.

§ 10. Lik av en utenfor byen av smitsom sygdom avdød, maa ikke uten med sundhetskommissionens tilladelse og kun under opfyldelse av de bestemmelser, denne maatte træffe, bringes ind i byen.

Lik maa ikke henligge saa længe, at der ved stank og 27 aug.
forraadnelse forvoldes ulemper.

§ 11. Om ethvert paa byens grund eller i dens havn indtræffende dødsfald maa, inden begravelse foregaar, tilveiebringes en efter et bestemt skema av eksaminert læge utfærdiget anmeldelse, som blir at avgi til sognepresten og av denne tilstillet sundhetskommissionen.

Hvis den avdøde ikke har benyttet eksaminert læge, blir liket at syne og anmeldelse at utfærdige av vedkommende bylæge.

§ 12. Til likhuset skal sundhetskommissionen være bemyndiget at beordre lik henbragt, naar dets henliggen i hjemmet paa grund av dødsaarsaken, lokalets beskaffenhet eller av andre sanitære hensyn findes utilraadelig.

Kapitel XI.

Almindelige bestemmelser.

§ 1. Undlater nogen at utføre de foranstaltninger, som paahviler ham efter nærværende forskrifter eller efter sundhetskommissionens lovmedholdig givne beslutninger, kan sundhetskommissionen paa den skyldiges bekostning la disse foranstaltninger utføre og træffe forføininger til at raade bod paa de ved forsømmelsen forvoldte ulemper. Hvor der er tvist om, hvem der skal efterkomme paabudet, har sundhetskommissionen at holde sig til eieren av det hus, den grund eller den gjenstand, hvor misligheten er paavist.

§ 2. Sundhetskommissionen har at paase disse forskrifter overholdt, og overtrædelse bevirkes av sundhetskommissionen paatalt og straffet efter de til enhver tid gjældende bestemmelser.

§ 3. Hvor det paa grund av særegne forhold maatte ansees tilraadelig, og bestemmelserne maatte findes at foranledige uforholdsmæssige ulemper for vedkommende, kan sundhetskommissionen tilstede avvikelse fra forskriftene.

§ 4. Ovenstaaende forskrifter vedkommende sundhetsvæsenet træder i kraft 3 — tre — maaneder, efterat de har erholdt kongelig stadfæstelse, fra hvilken tid de ved kongelig resolution av 15 april 1893 approberte vedtægter ophæves.

Kongelig resolution*), hvorved meddeles stadfæstelse 27 aug.
i henhold til lov til beskyttelse av barn mot bruk av tobak av 19 april 1899 paa en av Mandals formænd og repræsentanter under 3 mai og 12 juli 1909 fattet beslutning til vedtægt for ladestedet angaaende salg av tobak til barn m. v.

*) Bekjendtgj. 30 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 34, hvor vedtægten er indtat.

27 aug. **Kongelig resolution***), hvorved meddeles stadfæstelse i henhold til lov til beskyttelse av barn mot bruk av tobak av 19 april 1899 paa en av herredsstyret for Malviks herred, Søndre Trondhjems amt, under 6 juli 1909 fattet beslutning til vedtægt for herredet angaaende salg av tobak til barn m. v.

27 aug. **Kongelig resolution***), hvorved den av Haugesunds bystyre under 6 juli 1909 fastsatte lukningsvedtægt for byens utsalgssteder stadfæstes i henhold til lov av 31 mai 1900 om lukningstid for utsalgssteder som gjældende indtil videre.

27 aug. **Kongelig resolution***), hvorved den av Skjebergs herredsstyre under 17 juni og 19 juli 1909 vedtagne lukningsvedtægt for herredets utsalgssteder stadfæstes i henhold til lov av 31 mai 1900 om lukningstid for utsalgssteder som gjældende indtil videre.

27 aug. **Kongelig resolution****). hvorved bestemmes:

I. Nedenstaaende utkast til forskrifter angaaende beregning av det høieste passagerantal og angaaende passagerbekvemmeligheter m. v. bifaldes sat i kraft fra og med 1 oktober 1909, og regjeringens resolution av 27 november 1908 angaaende kontrol med norske passagerskibe i fart mellem Europa og fremmede verdensdele ophæves fra samme tid.

II. Den ved kongelig resolution av 8 mai 1907 til Departementet for Handel, Sjøfart og Industri givne bemyndigelse til at fastsætte passagercertifikaternes nærmere indhold, utseende og tekst utstrækkes til at omfatte ogsaa certifikater for skibe i passagerfart mellem Europa og fremmede verdensdele.

Forskrifter for beregning av passagerantal og angaaende passagerbekvemmeligheter m. v.,

utfærdiget i henhold til lov om statskontrol med skibes sjødygtighet § 97, jfr. §§ 98 og 105.

Fastsat ved kongelig resolution av 27 august 1909.

Det største antal passagerer, som kan medtages ombord paa passagerdampskibe, beregnes saaledes som nedenfor bestemt efter den fri dæksflates størrelse paa aapent dæk og efter størrelsen av de indelukte rum, som er bestemt til sove- og opholdsrum for passagererne.

---

*) Bekjendtgj. 30 august i Lovtid. 1ste avd. nr. 34, hvor vedtægten er indtat.

**) Bekjendtgj. 30 aug. i Lovtid. 1ste avd. nr. 34.

Dækket og opholdsrummene maa til betryggelse av passa- 27 aug.
gørernes velbefindende, sundhet og sikkerhet være indrettet, utstyrt og underkastes eftersyn saaledes som fastsat i nærværende forskrifter.

A.

Passagerskibe i fart mellem Europa og fremmede verdensdele.

Almindelige bestemmelser om eftersyn.

§ 1. Passagerskibe i fart mellem Europa og fremmede verdensdele, herfra undtat skibe i fart paa Middelhavet, skal, forsaavidt de fører mer end 50 passagerer, fordelt i rum, der er mindre end de i § 17 nævnte, foruten de nødvendige besigtelser for at erholde passagercertificat, ogsaa underkastes eftersyn av stedets skibstilsynsmand og 2 av Sjøfartskontoret opnævnte mænd forinden avgang fra norsk havn.

§ 2. For at erholde det paabudte eftersyn før avgang utført, paaligger det skibets reder, fører eller agent, at indsende skriftlig begjæring derom i betimelig tid forut til vedkommende skibstilsynsmand eller direkte til Sjøfartskontoret, avfattet paa et av Sjøfartskontoret fastsat skema.

I begjæringen skal opgives naar og hvor eftersynet ønskes utført, passagercertifikatets nummer, og naar dets gyldighet ophører.

Begjæringen skal likeledes indeholde oplysninger om, naar skibet sidst blev utklarert fra norsk havn og med hvor mange passagerer, sidste reises varighet, antallet av syke, der under reisen var indlagt i sykerummet, samt i tilfælde, hvor mange døde paa reisen og dødsaarsaken.

Som bilag skal medfølge en fortegnelse over de forskjellige forbruksgjenstande, saasom proviant, vand, medicin og desinfektionsmidler, kul, olje etc., der skal medhaves paa reisen.

Tilsynsmanden indsender uopholdelig begjæringen med bilag til Sjøfartskontoret, som anordner det fornødne for eftersynets utførelse.

I tilfælde særegne omstændigheter skulde gjøre det nødvendig, kan tilsynsmanden indhente telegrafisk bemyndigelse til at opnævne det fornødne antal besigtelsesmænd og anordne eftersynet utført uopholdelig.

Er fartøiet ikke i besiddelse av gyldig norsk passagercertificat, eller saafremt det er hjemmehørende i utlandet, av et gyldig, av Kongen godkjendt passagercertificat, maa fuldstændig besigtelse av skrog, maskineri, kjeler og rørledninger uopholdelig foretages saaledes, som bestemt for norske passagerdampskibe.

27 aug. § 3. Ved eftersynet skal det undersøkes, at skibet i enhver henseende er i sjødygtig forfatning for den forestaaende reise og indrettet og utstyrt saaledes, som bestemt i lov om statskontrol med skibes sjødygtighet og de i henhold til denne lov utfærdigede forskrifter angaaende skibes bygning og utstyr med redningsapparater, skibsinstrumenter, anordninger mot ildsvaade, angaaende lastning m. v. Det maa likeledes paasees, at de til enhver tid gjældende bestemmelser angaaende tilsyn med elektriske anlæg er efterkommet og bevis derfor foreligger.

Ved eftersynet maa det ogsaa paasees, at mandskapet er fordelt til utsætning og bemanding av skibets redningsbaater og til fordeling av redningsredskaper for tilfælde av, at skibet skal forlates og til i brandtilfælde at betjene slukningsredskapene. Det maa ogsaa undersøkes, om baatøvelser og brandøvelser nylig har været avholdt. Hvis dette ikke er tilfælde, skal saadanne øvelser foretages, før avgangstilladelse utfærdiges.

Skibets forraad av proviant, vand, medicin, desinfektionsmidler, kul, olje m. v. maa saavidt mulig undersøkes og sammenholdes med de indleverte fortegnelser. Herunder maa det paasees, at forraadene i enhver henseende er tjenlige og er tilstede i tilstrækkelige mængder for den forestaaende reise.

Fartøiets destillationsapparat maa i tilfælde besigtes og prøves.

Det maa derhos paasees, at bemandingen er tilstrækkelig og forsvarlig, og hvis der er ombord mer end 100 personer, at der er ansat 1 læge. Hvis der føres over 1200 personer skal der ogsaa være ansat 1 assistentlæge. Som saadan kan benyttes en medicinsk student.

Nærmere forskrifter om skibets bemanding, herunder bestemmelser om læge, sykepassere og betjening for passagererne og nærmere instruktioner for disses ansættelse og pligter kan utfærdiges av Sjøfartskontoret. Dette kontor kan ogsaa fastsætte nærmere regler for skibets renhold, for forpleiningen av og omsorgen for passagererne og for skibets forsyning med forraad for reisen.

Lægeattest, utstedt av en av helseraadet paa vedkommende sted beskikket læge, for at saavel mandskap som passagerer har været underkastet undersøkelse, maa fremlægges. Attesten maa vedlægges en av skibsføreren fremlagt fortegnelse over samtlige personer, der skal medfølge paa reisen.

Der maa desuten fremlægges en bevidnelse fra skibsføreren om, at eksplosive stoffe ikke medtages som last, at ildelugtende og sundhetsskadelige stoffe kun føres i rum, som er helt adskilt fra passagerbekvemmelighetene og at specielt ildsfarlige og giftige stoffe er stuet i særegne av jernskot omgivne rum, der ikke støter direkte op til noget passagerrum, og hvor man let kan komme til at fjerne dem.

§ 4. Naar eftersynet skal finde sted, paaligger det skibets 27 aug.
eier eller hans stedfortræder efter besigtelsesmændenes anvisning at dra omsorg for, at der skaffes adgang til de forskjellige dele av skibet og dets utstyr, som skal besigtes, og assistanse til at foreta de optællinger og opmaalinger, som maatte være nødvendige.

Paa forlangende maa der fremlægges for besigtelsesmændene en general arrangementsplan av skibet med paaførte maal og areal- og kubikberegninger av de for passagererne bestemte rum og dæk samt de tegninger eller skisser av dele av skibet eller dets indredning, som maatte ønskes. De hermed forbundne utgifter maa bestrides av rederiet.

Enhver feil eller mangel, skjult eller aabenbar, ved skibet eller dets tilbehør, som maatte være bekjendt for føreren, maskinisterne eller styrmændene, er disse paa forespørsel under eftersynet forpligtet til at opgi.

Naar skibet, dets indredning, utrustning og bemanding er befundet i enhver henseende at fyldestgjøre gjældende bestemmelser, og efterat besigtelsesmændene har forvisset sig om, at der fra politiets side intet er til hinder derfor, utsteder de en adgangstilladelse in duplo efter et av Sjøfartskontoret fastsat skema. Det ene eksemplar indsendes til Sjøfartskontoret, det andet overleveres skibets fører. Skibet kan ikke utklareres, forinden avgangstilladelsen har været forevist vedkommende toldmyndigheter.

Bestemmelse av passagerantallet.

§ 5. Inden hver passagerplads skal der for hver beregnet voksen passager paa øverste faste dæk eller solide overbygninger eller promenadedæk være en fri plads av mindst 0,50 m.^{2} (5 □ fot*) størrelse, hvorpaa passagererne kan opholde sig og bevæge sig under reisen. Baksdækket indtil $^1/_8$ av skibets kjendingslængde fra forstevnen samt brønddæk medregnes ikke; desuten fratrækkes de dele av dækket, der er utjenlige til sitte- eller promenadeplads, saasom opbygning over kjeler, nedgangskapper, luker, skylighter, plads for baater, wincher, spil, styreapparater m. v., nødvendig plads for skibets navigering og manøvrering samt for gods, der føres paa dækket.

For passagererne skal der desuten være indrettet indelukte opholdsrum, som maa være beliggende enten i fast overbygning paa øverste faste dæk (hoveddæk, spardæk eller stormdæk) eller paa et eller flere dæk under dette, dog ikke foran kollisionsskottet. Ikke mer end et av dækkene maa ligge under skibets

*) Alle i disse forskrifter anførte fot og tommer er engelsk maal og angir kun omtr. dimensioner.

27 aug. vandlinje paa reisen. Alle dæk, hvorpaa der føres passagerer, maa utgjøre en fast solid del av skibets skrog og være saaledes beliggende, at sideventilerne til rummene paa det underste dæk altid kommer over skibets vandlinje paa reisen.

Er det øverste faste dæk av jern, maa det forsynes med et beskyttende trædæk av mindst 7,5 cm. (3″) tykkelse overalt, hvor det er utsat for veiret og danner tak over rum, som er bestemt til opholds- og soverum for passagerer.

De indelukte opholdsrum maa for hver beregnet voksen passager ha følgende størrelse:

a) Dersom passagerrummene ligger paa øverste dæk eller paa noget mellemdæk, der ligger over skibets vandlinje, en fri dæksflate av mindst 1,65 m.² (18 □ fot). Er imidlertid avstanden mellem dækkene mindre end 2,10 m. (7 fot), maa der beregnes en fri dæksflate av mindst 1,95 m.² (21 □ fot).

b) Dersom passagerrummene ligger paa et dæk under skibets vandlinje, en fri dæksflate av mindst 1,95 m.² (21 □ fot). Er imidlertid avstanden mellem dette dæk og det ovenfor liggende mindre end 2,10 m. (7 fot) eller dersom de aapninger i dækket, der skal tjene til belysning og ventilation, tilsammen har et areal, som er mindre end $^3/_{100}$ av det totale dæksareal i vedkommende rum eller avdeling, maa der beregnes en fri dæksflate av mindst 2,75 m.² (30 □ fot).

Avstanden mellem dækkene og høiden i de faste overbygninger paa øverste dæk, der er bestemt til opholdsrum for passagerer, maa i intet tilfælde være under 2,00 m. ($6^1/_2$ fot).

Røkerum, fællessaloner, baderum, vaskerum, klosetter og plads, der optages av haandbagage, skal ikke fratrækkes dæksflaten ved beregning av passagerantallet, forutsat, at der blir tilovers mindst en fri dæksflate av 1,4 m.² (15 □ fot), dersom vedkommende rum er beliggende over og av 1,65 m.² (18 □ fot), dersom de er beliggende under vandlinjen, for hver beregnet voksen passager.

Plads, der optages av sykerum, maa fratrækkes ved beregning av det for passagererne bestemte rum.

Ved uttrykket »beregnet voksen passager« forstaaes en passager, som er over 8 aar gammel eller 2 barn under 8 aar. Barn under 1 aar medregnes ikke i passagerantallet.

Passagerrummenes indredning.

Nedganger.

§ 6. Hvert dæk eller avdeling av dæk, hvorpaa der er indrettet opholdsrum for passagerer, maa staa i forbindelse med

det øverste faste dæk med en mindst 80 cm. bred bekvem trap 27 aug.
med solide rækverk paa begge sider.

Er vedkommende rum bestemt til opholdsrum for mer end 50 passagerer, maa der anbringes en lignende nedgang for hver 100 passagerer fler end dette antal.

Ved bestemmelsen av antallet av trapper maa derhos hensyn tages til, at opgangene til dækket ikke let sperres ved en opstaaende ildsvaade.

Nedgangene maa være forsynt med en tilstrækkelig høi, tæt og solid kappe eller overbygning, hvis dører kan lukkes tæt.

I kappen bør anbringes en passende ventilator.

Køier.

§ 7. Antallet av køipladser maa ikke være mindre end det passagerantal, skibet skal medta paa reisen.

Hver køie maa være mindst 1,83 m. (6 fot) lang og 60 cm. (2 fot) bred, maalt indvendig. Ingen køie maa anbringes nærmere dækket (gulvet) end 30 cm. (1 fot) og ikke mer end 2 køier maa anbringes over hinanden.

Avstanden mellem disse indbyrdes saavelsom mellem øverste køie og dæksbjelken maa ikke være under 75 cm. (2 fot 6″).

Køierne maa være skilt fra hinanden med mindst 30 cm. (1 fot) høie skillevægger; det kan dog tillates at anbringe dobbeltkøier med den dobbelte bredde uten skillevæg mellem.

Enhver køie skal anbringes saaledes, at den enten med enden eller med siden vender ut mot en mindst 60 cm. (2 fot) bred gang.

Istedenfor faste køier kan der, hvis passagererne ønsker det, anbringes hængekøier eller køier, som kan slaaes ned, naar disse køier faar samme plads som de faste køier og er hensigtsmæssig og forsvarlig ophængt eller fæstet.

Alle køier maa være tydelig merket med fortløpende nummer.

For hver 50de overkøie maa der være en flytbar trap, som kan benyttes til at stige op i køierne.

Hver køie skal være forsynt med madrasser, hodepute og et passende dække efter aarstiden.

Ingen enkelt køie maa benyttes av mer end 1 person over 8 aar; en dobbeltkøie av mer end 2 kvinder eller 1 kvinde med 2 barn under 8 aar eller av 1 egtepar eller 1 mand med 2 egne barn under 8 aar eller av 2 mænd, der er bekjendt.

Spisebord etc.

§ 8. Til bruk for passagerer under maaltiderne maa der være anbragt et passende antal bord og bænker.

27 aug.

Ventilation.

§ 9. De for passagererne indrettede indelukte rum og lugarer paa mellemdækkene maa være saaledes beliggende, at der kan anordnes en forsvarlig ventilation enten direkte eller gjennem den tilstøtende avdeling.

Til hver avdeling, der er bestemt til opholds- og soverum for indtil 100 passagerer, maa der være anbragt mindst 2 stk. ventilatorer av mindst 30 cm. (12″) diameter, av hvilken den ene maa være indrettet som avtræksventilator.

For hver yderligere 50 passagerer maa ventilationen tilsvarende forøkes med 2 stk. ventilatorer med 30 cm. (12″) diameter.

Ventilatorerne maa være frit anbragt, solide og vel befæstet i dækkene og række op over skanseklædninger og mindst 1,83 m. (6 fot) over øverste faste dæk samt være forsynt med hensigtsmæssige hætter.

Forsaavidt der er anordnet kunstig ventilation til passagerernes opholdsrum, kan dette godtages, forsaavidt den er tilstrækkelig og forsvarlig.

Ingen ventilator maa utmunde saaledes, at luftstrømmen træffer like paa nogen køie.

Belysning.

§ 10. Passagerrummene maa ha tilstrækkelig lystilførsel gjennem prismeglas i dækket, vinduer, skylighter eller sideventiler, som bør kunne aapnes for luftning.

Naar paakrævet, maa rummene kunstig oplyses med mindst 2 stk. sterke lamper for hver 100 passagerer.

Belysning med petroleum, spiritus, acetylen eller lignende lamper eller ved bart lys tillates ikke.

Naar elektrisk lys benyttes, maa der anbringes mindst 2 stk. nødlys eller landterner ved opgangene til dækkene.

Opvarmning.

§ 11. Passagerrummene maa kunne opvarmes i den kolde aarstid ved hensigtsmæssige varmeapparater.

Særskilte avdelinger for mænd og kvinder.

§ 12. Alle mænd over 14 aar, som ikke har køie sammen med sin hustru, skal ha sin køie i en særskilt avdeling, helst i den forreste del av skibet, adskilt fra de øvrige rum ved et solid skot og med egen opgang til det aapne dæk.

Kvinder, som reiser uten ledsagelse av egtemand eller forældre, skal ha sine køier i et rum adskilt fra de øvrige passagerrum ved et solid skot.

Aapningene til det tilstøtende rum maa være forsynt med 27 aug.
en solid dør, som kan avstænges forsvarlig. Dette rum bør indrettes i skibets agterste del.

I denne avdeling kan ogsaa optages barn under 14 aar og gifte kvinder.

Paa skibe med under 400 passagerer, kan rummene for ugifte voksne personer indrettes i samme avdeling av skibet, naar vedkommende rum forsynes med solide dører med forsvarlig laas.

Klosetter.

§ 13. Foruten de for besætningen bestemte klosetter maa der være anbragt mindst 2 stkr. klosetter, 1 for mænd og 1 for kvinder, saa langt fra hinanden som mulig, helst paa hver sin side av skibet.

Der maa desuten anbringes yderligere 1 kloset for hver 50 kvinder og 1 for hver 100 mand, der medtages over 50 passagerer.

Klosetterne maa ikke støte direkte op til opholdsrummene for passagererne, uten at de er adskilt fra disse ved et tæt skot. Køier maa ikke anbringes paa disse skot.

Gulv, vægger og tak i klosetterne maa gjøres ugjennemtrængelige for vand ved kitning og maling eller paa anden betryggende maate.

Klosetterne maa være vel ventilert og belyst nat som dag, og de maa kunne utspyles ved hjælp av vand fra direkte ledning eller pumpe.

Sykerum.

§ 14. I tillæg til den av hensyn til mandskapet paabudte plads for syke med køier, maa der være indrettet to avsondrede sykerum, 1 for mænd og 1 for kvinder, ombord paa skibe, der fører over 100 personer.

Rummene maa ligge paa et av de øverste dæk midtskibs, lyst og luftig anbragt, bedst mulig isolert fra de øvrige opholdsrum ombord. Størrelsen av rummenes samlede gulvareal maa være mindst 2,5 m^2 (27 □ fot) for hver 50 passagerer eller del derav og høiden mellem dækkene ikke under 2 m. $6^1/_2$ fot).

Der maa være anbragt 1 køie for hver person, rummene er bestemt til at opta. Køierne maa kun være 1 i høiden og deres størrelse mindst som for mandskapet bestemt. Paa den ene av køiernes langside maa der være en fri gang av mindst 0,90 m. (3 fot) bredde. Kun halvparten av de foreskrevne køier behøver til enhver tid at være anbragt paa plads.

Rummene maa let kunne utluftes, opvarmes og belyses og maa være forsynt med 1 dør saa bred, at de syke i tilfælde kan bæres ind. Det nødvendige senge-utstyr, samt stoler, bord og vaskestol maa forefindes.

27 aug. Til sykerummene skal være knyttet et apotek, som kan tjene som operationsstue, og derfor maa være saa stort, at der er plads til et utslaat operationsbord av almindelig type og tilstrækkelig fri passage rundt bordet for lægen*). I nærheten av sykerummet maa være indrettet 1 bad og 2 stykker klosetter med tilhørende spyleapparat.

Vaske- og baderum.

§ 15. Til udelukkende bruk for passagererne maa der være anbragt mindst 2 vaskerum, 1 for mænd og 1 for kvinder, av passende størrelse, utstyrt med de nødvendige indretninger. Det maa være forsynt med pumpe eller vandledning for ferskt vand.

Vaskerum er ikke nødvendige, saafremt der for passagererne er indrettet lugarer, hvor der er anbragt mindst 1 vaskestel for hver 6te person.

Skibe, som gaar til havner beliggende søndenfor 30° N. br., maa være utstyrt med 1 badeindretning for hvert 50 passagerer, foruten det til sykerummene hørende bad.

Merkning.

§ 16. Alle nedganger, lugarer, syke-, vaske- og baderum samt specielt alle særskilte avdelinger for mænd og kvinder, samt klosetter m. v. skal være tydelig merket med angivelse av deres bestemmelse ved indhugning og maling over vedkommende rums dør eller paa anden hensigtsmæssig maate.

Det antal personer, hver avdeling eller lugar er bestemt til at opta, skal likeledes merkes paa en iøinefaldende maate over eller i nærheten av indgangen til vedkommende rum.

Kahytsrum.

§ 17. Ingen av de i §§ 1—16 fastsatte bestemmelser kommer til anvendelse overfor skibe, som har et indelukket opholdsrum for hver passager av mindst 36 □fot (3,3 m^2) eller for de dele av et skib, hvor saa er tilfældet. Samtlige passagerer maa dog underkastes bestemmelsen om lægeundersøkelse.

Traadløs telegraf.

§ 18. Ethvert passagerskib i fart mellem Europa og fremmede verdensdele, som fører mer end 100 personer, maa være forsynt med et av det offentlige godkjendt apparat for traadløs telegrafi.

*) Rummet bør da ha et frit gulvareal ca. 2,5 m. × 3 m. (8′ × 10′).

B. 27 aug.

Passagerskibe i europæisk fart.

Bestemmelse av passagerantallet.

§ 19. Passagerskibe i europæisk fart skal paa øverste faste dæk eller solide overbygnings- eller promenadedæk for hver beregnet voksen passager inden hver passagerplads ha en fri dæksflate av mindst 0,5 m^2 (5 □ fot) størrelse, hvorpaa passagererne kan opholde sig og bevæge sig under reisen.

Baksdækket indtil $^1/_8$ av skibets kjendingslængde fra forstevnen samt brønddæk medregnes ikke; desuten fratrækkes de dele av dækket, der er utjenlige til sitte- eller promenadeplads saasom overbygninger over kjeler, nedgangskapper, luker, skylighter, plads for baater, wincher, spil- styreapparater m. v.; nødvendig plads for skibets navigering og manøvrering samt for gods, der føres paa dækket.

For passagererne skal der desuten være indrettet indelukkede opholdsrum, som maa være beliggende enten i fast overbygning paa øverste faste dæk (hoveddæk, spardæk eller stormdæk) eller paa et eller flere dæk under dette, dog ikke foran kollisionskottet. Ikke mer end et av dækkene maa ligge under skibets vandlinje paa reisen.

Alle dæk, hvorpaa der føres passagerer, maa utgjøre en fast solid del av skibets skrog og være saaledes beliggende, at sideventilerne til rummene paa det underste dæk altid kommer over skibets vandlinje paa reisen.

Er det øverste faste dæk av jern, maa det forsynes med et beskyttende trædæk av mindst 7,5 cm. (3″) tykkelse overalt, hvor det er utsat for veiret og danner tak over rum, der er bestemt til ophold for passagerer.

Disse rum maa for hver beregnet voksen passager ha følgende størrelse:

En fri dæksflate av mindst 1,1 m^2 (12 □ fot) og et kubikindhold av mindst 2,3 m^3 (80 kub.fot).

Plads, der optages av gods, dog ikke almindelig haandbagage, maa fratrækkes ved beregningen.

Ved uttrykket »beregnet voksen passager« forstaaes en passager, som er over 8 aar gammel, eller 2 barn under 8 aar. Barn under 1 aar medregnes ikke i passagerantallet.

Passagerrummenes indredning m. v.

§ 20. Adgangen til de for passagererne bestemte opholds- og soverum under dæk maa være let og bekvem. Trapper av mindst 80 cm. ($2^1/_2$ fot) bredde, forsynt med rækverk paa begge sider, maa anbringes i tilstrækkelig antal. Ved bestemmelsen av antallet av trapper maa derhos hensyn tages til, at

27 aug. opgangene til dækket ikke let sperres ved en opstaaende ildsvaade. Opgangene maa være forsynt med en solid og tæt kappe eller overbygning.

Rummene maa være saaledes indrettet, at de til enhver tid ken holdes forsvarlig ventilert, belyst og opvarmet.

De maa dertil være forsynt med nødvendige bord, bænker og vaskestel.

Passagerskibe, der er fortløpende i sjøen over 48 timer, maa være utstyrt med en forsvarlig køieplads for hver passager.

De i § 14 givne bestemmelser om sykerum, herfra dog undtat apotek og operationsstue, kommer ogsaa til anvendelse overfor disse skibe, naar der medtages over 100 personer.

Til bruk for passagererne maa der være indrettet mindst 2 stk. lyse og vel ventilerte klosetter med tilhørende spyleindretning samt yderligere 1 kloset for hver 100 passagerer over 50.

C.

Passagerskibe i kystfart.

Bestemmelse av passagerantallet.

§ 21. Skibe i almindelig kystfart, heri indbefattet fart paa Sveriges vestkyst, Kattegat og Belterne, paa længere strækning utenskjærs end $^1/_2$ breddegrad eller $7^1/_2$ geografisk mil, kan føre 1 passager for hver 0,75 m^2 (8 □′) av den fri dæksflates størrelse. I tilfælde fradrages saadanne rum, hvorpaa passagererne ikke bekvemt kan staa eller sitte, saasom overbygninger over kjeler, nedgangskapper, dele av luker, skyligther, baater, spil, wincher, styreapparater, nødvendig plads for skibets manøvrering og navigering og for gods, der føres paa dækket, heri dog ikke medregnet almindelig haandbagage.

Dæksflaten regnes paa hoveddækket — eller om skibet har flere dæk — paa det dæk, som har den største frie overflate, heri indbefattet dækshus, bestemte til avbenyttelse for passagerer.

For passagererne skal der være indrettet indelukte opholdsrum for mindst $^1/_3$ av det største tillatte passagerantal, beregnet paa samme maate, som for passagerskibe i europæisk fart bestemt.

En del av det fri aapne dæk bør være overbygget av tak eller ved hjælp av solseil beskyttet mot veiret.

Til bruk for passagererne maa der være anbragt 2 stykker lyse og vel ventilerte klosetter med tilhørende spyleindretning samt yderligere et kloset for hvert 100 passagerer over 50.

D. 27 aug.

Passagerskibe i fart i kortere ruter og indenskjærs fart samt i fart paa helt indelukt farvand samt paa indsjøer og og elver.

Bestemmelse av passagerantallet.

§ 22. Passagerskibe i fart i kortere ruter og i indenskjærs fart samt i fart paa helt indelukt farvand, indsjøer og elver kan medta en passager for hver 0,50 m.^{2} (□') 5,4 av den frie dæksflates størrelse.

I tilfælde fradrages saadanne rum, hvorpaa passagererne ikke bekvemt kan staa eller sitte, saasom overbygninger over kjeler, dele av luker, nedgangskapper, skyligther, baater, spil, wincher, styreapparater, nødvendig plads for skibets manøvrering og navigering og for gods, der føres paa dækket, heri dog ikke medregnet almindelig haandbagage.

Dæksflaten regnes paa hoveddækket eller, om skibet har flere dæk, paa det dæk, som har den største frie overflate, heri indbefattet dækshus, bestemt til at benyttes av passagerer.

Hvis skibet er aapent, regnes dæksflaten av dets horisontale projektion i høide med rælingen.

Til beskyttelse mot veiret bør endel av fartøiet være forsynt med solseil eller tak.

Til bruk for passagererne maa der, hvis paakrævet, efter skibets og farvandets beskaffenhet være indrettet 2 eller flere lyse, vel ventilerte klosetter med tilhørende spyleapparat.

Almindelige bestemmelser.

§ 23. Ved bestemmelsen av et skibs høieste passagerantal maa det altid bringes paa det rene, om fartøiets stabilitetsforhold kan ansees for fuldt ut betryggende.

I tilfælde der kan herske tvil herom, maa der foretages en krængningsprøve med en belastning paa øverste dæk mindst svarende til vegten av det største tillatte personantal, som skal føres. Skibet maa ikke ha nogen last og ikke mere ballast ombord, end hvad der altid haves fast anbragt.

Stabiliteten kan i tilfælde ogsaa tillates konstatert paa anden maate, som Sjøfartskontoret maatte finde betryggende.

Sjøfartskontoret kan gi nærmere forskrifter om fremgangsmaaten ved disse stabilitetsundersøkelser og om de opgaver, som blir at utfærdige derom.

§ 24. Sjøfartskontoret kan for det enkelte tilfælde, hvor foranstaaende regler om passagerantallets beregning og om opholdsrummenes indredning og utstyr eller om eftersyn, antages at ville lede til ubillighet, indrømme fritagelse fra reglernes

27 aug. befølgelse eller lempninger i deres fordringer, forsaavidt bestemmelserne ikke maatte være uttrykkelig fastsat ved lov.

Forandringer i selve disse forskrifter inden lovens ramme bemyndiges departementet til at foreta, idet dog de interesserte, som dermed maatte være misfornøiet, har adgang til at kræve forandringen forelagt Kongen til stadfæstelse.

27 aug. **Kongelig resolution***), hvorved bestemmes i medhold av lov angaaende jagt og fangst av 20 mai 1899 § 30 som gjældende indtil videre, at præmie for ræv, fanget eller fældt i Finmarkens amt i tiden fra og med 1 oktober til og med 31 mars, bortfalder.

27 aug. **Kongelig resolution***, hvorved bestemmes i medhold av lov angaaende jagt og fangst av 20 mai 1899 § 44, at det indtil videre, dog ikke længer end til utgangen av aaret 1914, skal være forbudt inden Lister og Mandals amt at anvende haav til fangst av tiur, røi, aarfugl, hjerpe samt rype, og snarer av metaltraad til fangst av nævnte fugler samt hare.

Denne resolution træder i kraft 1 januar 1910.

27 aug. **Kongelig resolution***), hvorved bestemmes i medhold av lov angaaende jagt og fangst av 20 mai 1899 § 44, at den i samme lovs § 13 for tiur og aarhane bestemte jagttid om vaaren (fra 15 til 31 mai) for Jarlsberg og Larviks amts vedkommende forandres til tiden fra og med 5 til og med 21 mai.

Denne resolution gjælder indtil videre — dog ikke længer end til utgangen av aaret 1914.

27 aug. **Kongelig resolution,** hvorved Utenriksdepartementet bemyndiges til at meddele gesandt den aarlige tjenestefrihet i 2 à 3 maaneder, som omhandles i gesandtskapsinstruktionens § 13, 1ste punktum.

27 aug. **Kongelig resolution,** hvorved det tillates, at et i strandstedet Graaten i Solums prestegjelds hovedsogn under Nedre Telemarkens provsti i Kristiansands stift opført bedehus — efter at være forsynt med kor — indvies til kirkelig bruk for indtil videre og under forutsætning av, at det holdes i forsvarlig stand, at benyttes til avholdelse av gudstjeneste og øvrige kirkelige forretninger for distriktet paa betingelse av,

a. at huset før indvielsen blir forsynt med den nødvendige kirkelige indredning;
b. at den del av huset, der benyttes som kor, holdes betryggende avsperret, naar huset benyttes som bede- og forsamlingshus;

*) Bekjendtgj. 30 aug. i Lovtid. 1ste avd. nr. 34.

c. at denne benyttelse ikke hindrer avholdelse av gudstjeneste og andre kirkelige forretninger. 27 aug.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes, at fra 1 januar 1910 at regne skal den residerende kapellan i Biri prestegjeld under Totens provsti i Hamar stift føre kirkeboken for Snertingdalens annekssogn. 27 aug.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes, at en anden læge end vedkommende embedslæge kan antages til indtil videre at forrette som ordfører i helseraadet for Elverums herred i Hedemarkens amt mot en aarlig godtgjørelse av kr. 80.00, der blir at utrede av de til tilfældige utgifter ved medicinalvæsenet bevilgede midler. 27 aug.

Kongelig resolution[1]), hvorved de av Stortinget ifølge præsidentskapets meddelelse, datert 13 august 1909, fattede beslutninger angaaende hærordningen og anmodninger til regjeringen befales tat tilfølge. 27 aug.

Skrivelse fra Utenriksdepartementet, hvori meddeles, at ifølge underretning fra den nederlandske regjering har Luxemburg den 3 august d. a. deponert sin ratifikation av overenskomsten angaaende den civile proces av 17 juli 1905. 31 aug.

Skrivelse fra Utenriksdepartementet, hvori meddeles, at den nederlandske regjering har meddelt, at den myndighet, der er berettiget til at motta de i artikel 1 i civilproceskonventionen av 17 juli 1905 omhandlede anmodninger, er retsbetjenten (»l'officier de justice«) ved den arrondissements-ret, i hvis distrikt vedkommende forkyndelse skal finde sted. Kompetent myndighet til mottagelse av de i konventionens artikel 9 omhandlede anmodninger er den kantondommer, i hvis distrikt retsanmodningens fuldbyrdelse helt eller delvis skal finde sted. 31 aug.

Skrivelse fra Justisdepartementet til amtmanden i Lister og Mandals amt, hvori departementet, foranlediget ved en tuberkulose-anmeldelse vedkommende en pike, som handlet med brød, uttaler følgende angaaende tuberkuloselovens forstaaelse i de i vedkommende forespørsel omhandlede punkter: 31 aug.

Medicinaldirektøren har ved sakens oversendelse til departementet uttalt følgende:

---

[1]) Se St.prp. nr. 86 1905/06, nr. 30 1906/07, nr. 85 1908, dok. nr. 1 1909. St.prp. nr. 50, 1909. Indst. S XXXXII med tillæg 1908 og S XXXXII, 1909. St.tid. side 2340—2646, 2650—2693.

31 aug. »Jeg maa være enig med amtmanden i, at det, selv om det hygieniske tilsyn med den syke føres av en anden læge, maa paahvile distriktslægen, dersom han maatte finde grund dertil, at forelægge saken for helseraadet til avgjørelse av, om forbud mot brødhandelen, som beskjæftiget den syke, skal nedlægges i henhold til tuberkuloselovens § 10.

I medfør av lovens § 4 vil distriktslægen av den behandlende læge kunne forlange sig meddelt alle oplysninger, som han maatte finde fornødne, og, saafremt han skulde anse det nødvendig, tillike ved personlig undersøkelse at gjøre sig bekjendt med forholdene, naar han dertil har anledning. Besøk paa stedet bør dog helst først ske efter forutgaat konferanse med den behandlende læge. Jeg skal foranlediget ved distriktslægens skrivelse bemerke, at jeg ikke forstaar lovens § 10 saaledes, at det i ethvert tilfælde, hvor det er helseraadets ordfører bekjendt, at en tuberkuløs syk har befatning med levnetsmidlers tilberedelse eller utsalg, er ham paalagt at forelægge saken for det samlede helseraad. Finder ordføreren, efter de oplysninger han sitter inde med, at der ikke bør bli spørsmaal om nedlæggelsen av saadant forbud som i § 10 omhandlet, maa han kunne undlate at forelægge helseraadet saken. Forøvrig henvises angaaende anvendelsen av lovens § 10 til min veiledning av 31 oktober 1900 post V.

Hvad det foreliggende tilfælde angaar, synes faren for smitte-utbredelse, forsaavidt brødhandelen udelukkende foregaar under de av doktoren beskrevne forhold, neppe at kunne være særdeles fremtrædende.«

Departementet finder at kunne slutte sig til denne uttalelse. Det er saaledes enig i, at en distriktslæge maa i et tilfælde som det ovennævnte kunne undlate at forelægge saken for helseraadet, forsaavidt ikke noget andet medlem derav forlanger saken indbragt til behandling.

3 septbr. **Lov***) [1] [2] om adgang for visse skibskreditforeninger til at utstede obligationer, lydende paa ihændehaveren.

§ 1. Den i lov av 17 juni 1907 givne tilladelse for visse kreditforeninger til at utstede rentebærende obligationer lydende paa ihændehaveren, skal ogsaa gjælde kreditforeninger, der har til formaal at yde laan mot pant i fiskefartøier, og hvis statutter er stadfæstet av Kongen eller den, han dertil

*) Bekjendtgj. 4 septbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 35.

[1]) St.beslutn. av 27 aug. 1909. Se Ot. prp. nr. 34. Indst. O. nr. 72. St.tid. forh. i Ot. side 1218, i Lt. 499—502.

[2]) Jfr. love av 23 mai 1857, 22 juni 1863, 28 juni 1887, nr. 1 § 6, 3 aug. 1897, nr. 8, § 2, 6 aug. 1897, nr. 10, 25 febr. 1899 § 7, 9 juni 1903, nr. 6 § 3 og 17 juni 1907, nr. 3.

bemyndiger. Obligationerne maa ikke lyde paa mindre beløp end kr. 100,00 eller tilsvarende beløp i fremmed myntsort. De skal indfries i løpet av et vist forut bestemt tidsrum, høist 30 aar, hvorom obligationerne selv maa indeholde fornøden oplysning. 3 septbr.

Ved fiskefartøier forstaaes i nærværende lov fartøier, som udelukkende eller hovedsagelig benyttes til fiske eller fangst, og hvis bruttodrægtighet ikke overstiger et hundrede og femti registertons.

§ 2. Stadfæstelse av saadan kreditforenings statutter kan av Kongen kun meddeles paa følgende betingelser:

a) At medlemmene hefter gjensidig og serievis for foreningens forpligtelser med de til foreningen pantsatte skibe saaledes, at hvert enkelt medlem er ansvarlig for sit gjenstaaende laan til foreningen med tillæg av to tredjedele av dette;

b) at der av kreditforeningen kun utlaanes mot 1ste prioritets pant eller med prioritet efter laan av fondene til havfiskeriernes fremme saaledes, at det samlede beløp av det ydede laan og den foranstaaende heftelse ikke overstiger 60 pct. av det pantstillede skibs værdi, forsaavidt det er bygget av jern eller staal, og 50 pct., forsaavidt det er bygget av træ, bestemt ved takst efter nærmere bestemmelse i statutterne;

c) at der til ingen tid maa være i omløp en større sum for foreningens regning av ihændehaverobligationer end de beløp, den samtidig har tilgode paa de av medlemmene til foreningen utstedte pantobligationer, tillagt de beløp, som den har disponible i kontanter eller som bankindskud;

d) at kreditforeningen aarlig indsender et utdrag av sit regnskap til Finansdepartementet, og at den stiller sine regnskaper og beholdninger under departementets kontrol paa den maate, som dette maatte forlange, samt at utdraget av foreningens aarlige regnskap offentliggjøres i »Norsk Kundgjørelsestidende«;

e) at de av kreditforeningen ydede laan amortiseres ved aarlige ydelser efter nærmere bestemmelser i statutterne;

f) at der paa den tid, da kongelig stadfæstelse søkes paa statutterne, er anmeldt medlemmer med antagelige panter for et beløp av mindst 1 million kroner til deltagelse i foreningen.

§ 3. Forandringer i de engang stadfæstede statutter maa for at være gyldige stadfæstes av Kongen eller den, han dertil bemyndiger.

§ 4. For registrering eller tinglæsning av pantobligationer, som en kreditforenings medlemmer utsteder til for-

3 septbr. eningen, blir gebyret (lov om betaling for offentlige forretninger av 6 august 1897 § 49) at beregne alene av laanesummene, ikke tillike av det yderligere ansvar, som ifølge § 2 a paahviler medlemmene.

3 septbr. **Kongelig resolution***), hvorved Finans- og Toldepartementet samtidig med sanktion av lov av 3 september d. a. om adgang for visse skibskreditforeninger til at utstede obligationer, lydende paa ihændehaveren, er bemyndiget til, overensstemmende med lovens §§ 1 og 3, at meddele stadfæstelse paa de oprettende kreditforeningers statutter og paa senere forandringer i samme.

3 septbr. **Kongelig resolution****), hvorved meddeles approbation i henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 paa den av herredsstyret for Mosterø herred i Stavangers amt under 19 mai 1909 fattede beslutning om forskrifter til forebyggelse av ondartede smitsomme sygdommes utbredelse, dog med en enkelt forandring.

3 septbr. **Kongelig resolution****), hvorved bestemmes, at

1. approbation meddeles i henhold til § 4 i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 paa den av bystyret for kjøpstaden Trondhjem under 17 juni 1909 fattede beslutning om nye almindelige forskrifter med hensyn til sundhetsvæsenet inden kjøpstaden, dog med en enkelt forandring;
2. de gjældende, under 13 oktober 1884, 14 mai 1892 og 29 mai 1901 approberte sundhetsforskrifter for Trondhjem ophæves fra den tid, ovenomhandlede forskrifter træder i kraft.

3 septbr. **Kongelig resolution*****), hvorved meddeles stadfæstelse i henhold til lov om politivæsenet i Kristiania av 26 mai 1866 § 1 paa den av Kristiania formænd og representanter under 27 mai og 24 juni 1909 fattede beslutning om forandring i § 46 i de ved kongelig resolution av 10 januar 1874 stadfæstede politivedtægter for Kristiania.

3 septbr. **Kongelig resolution*****), hvorved meddeles stadfæstelse i henhold til lov av 6 juni 1891 om politivedtægter for rikets herreder paa den av herredsstyret for Askøens

*) Bekjendtgj. 4 septbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 35.
**) Bekjendtgj. 4 septbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 35, hvor forskriftene er indtat.
***) Bekjendtgj. 4 septbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 35, hvor forandringen er indtat.

herred, Søndre Bergenhus amt, under 31 juli fattede beslut- 3 septbr.
ning til forandring av § 7 i de ved kongelig resolution av 11 januar 1896 approberte politivedtægter for herredet.

Kongelig resolution*), hvorved meddeles stadfæ- 3 septbr.
stelse i henhold til lov av 6 juni 1891 om politivedtægter for rikets herreder paa den av herredsstyret for Kvinnherreds herred, Søndre Bergenhus amt, under 27 oktober 1908 og senest 29 juni 1909 fattede beslutning angaaende tillæg til de ved kongelig resolution av 8 april 1893 stadfæstede politivedtægter for herredet.

Kongelig resolution*), hvorved meddeles stadfæstelse 3 septbr.
i henhold til lov av 22 mai 1875 angaaende dramatiske og andre offentlige forestillinger m. v. paa den av herredsstyret for Ullensvangs herred, Søndre Bergenhus amt, under 4 mai og 9 august 1909 fattede beslutning angaaende tillæg til § 8 i de ved kongelig resolution av 9 december 1893 stadfæstede politivedtægter for herredet.

Kongelig resolution**), hvorved meddeles stadfæ- 3 septbr.
stelse i henhold til lov til beskyttelse av barn mot bruk av tobak av 19 april 1899 paa den av herredsstyret for Askøens herred, Søndre Bergenhus amt, under 31 juli 1909 fattede beslutning til vedtægt for herredet angaaende salg av tobak til barn m. v.

Kongelig resolution***), hvorved meddeles stadfæ- 3 septbr.
stelse i henhold til lov om veivæsenet av 15 september 1851 § 58, 3dje avdeling, kfr. lov av 6 juli 1892, paa den av Nordre Bergenhus amtsting ved beslutning av 15 juni 1909 vedtagne ændring i de ved kongelig resolution av 16 juli 1904 approberte vedtægter for benyttelse av motorvogner paa amtets offentlige veier, hvorefter bestemmelsen i § 9, post 2, angaaende den største tillatte længde for motorvogner utgaar av vedtægtene.

Kongelig resolution***), hvorved meddeles stadfæ- 3 septbr.
stelse i henhold til § 89 i lov om bygningsvæsenet av 27 juli 1896 paa Tromsø bystyres beslutning av 25 juni 1909 om, at der ved opførelse av murbygninger i Tromsø kan anvendes hulmur overensstemmende med § 84 i lov av 19 april 1899 om bygningsvæsenet i Bergen.

*) Bekjendtgj. 4 septbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 35, hvor tillægget er indtat.
**) Bekjendtgj. 4 septbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 35, hvor vedtægten er indtat.
***) Bekjendtgj. 4 septbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 35.

3 septbr. **Kongelig kundgjørelse***)[1]) angaaende indkomstskat til statskassen i budgetterminen 1 juli 1909 til 30 juni 1910.

§ 1. For budgetterminen fra 1 juli 1909 til 30 juni 1910 erlægges skat til staten efter følgende regler:

A. Av indtægt erlægges:
   a. To av hundrede av, hvad indtægtens skatbare beløp, bestemt efter nedenstaaende regler, utgjør indtil kr. 4000,00;
   b. tre av hundrede av, hvad indtægtens skatbare beløp utgjør over kr. 4 000,00 indtil kr. 7 000,00;
   c. fire av hundrede av, hvad indtægtens skatbare beløp utgjør over kr. 7 000,00 indtil kr. 10 000,00;
   d. fem av hundrede av, hvad indtægtens skatbare beløp utgjør over kr. 10 000,00.

B. Av formue erlægges en tredjedel krone av tusen. Det ved beregningen utkomne tal avrundes med det nærmeste med 10 øre delelige beløp.

C. Den skat paa indtægt og formue, som fremkommer efter foranstaaende satser, forhøies derpaa med ti av hundrede. Det utkomne beløp blir at avrunde nedad til det nærmeste med 10 øre delelige tal.

§ 2. Enhver, som er bosat eller har eiendom eller næringsdrift i riket, er med de undtagelser, som følger av nedenstaaende regler, pligtig til at svare skat til staten av sin formue og indtægt.

Likeledes er den, som ikke har bopæl i riket, men nyder løn eller pension av den Norske Stat, skattepligtig av den indtægt, han saaledes oppebærer.

Av diplomatiske og konsulære embedsmænds lønninger blir skat dog kun at erlægge i den utstrækning, som av Kongen med Stortingets samtykke bestemmes.

§ 3. Med hensyn til stedet for skatskrivningen gjælder følgende bestemmelser:

a. I regelen skatlægges enhver skattepligtig i det skattedistrikt, hvor han har fast bopæl ved utgangen av september maaned i skatteaaret.

b. Unavngivne interessentskaper og indretninger, der driver nogen virksomhet, som kaster indtægt av sig, betragtes som skattepligtige personer og lignes i skat paa det sted, hvor bestyrelsen har sit sæte. For unavngivne interessentskaper, som driver skibsrederi, kommer denne bestemmelse, forsaavidt deres skibsrederi angaar, kun til anvendelse paa den

*) Bekjendtgj. 4 septbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 35.

[1]) St.beslutn. av 25 aug. 1909. Se St.prp. nr. 10. Indst. S XXXIXC. St.tid. side 2821.

del av interessentskaps-kapitalen, som tilhører stedets ind- 3 septbr.
vaanere eller utlændinger.

c. Personer, som ikke har fast bopæl her i riket, eller utenlandske selskaper skatlægges i det distrikt, hvor eiendommen er beliggende eller virksomheten foregaar, av sin formue i og indtægt av samme. Har nogen, som av den Norske Stat oppebærer løn eller pension, hvorav han er skattepligtig, tat ophold i utlandet, skatskrives han i Kristiania skattedistrikt.

d. Opstaar der tvist om, i hvilket distrikt en person skal skatskrives, avgjøres saken av vedkommende regjeringsdepartement.

e. Naar nogen er ilignet statsskat i et andet distrikt end det, hvor skatskrivningen efter foranstaaende regler rettelig skulde ske, kan han ikke forlange sig fritat for skattens erlæggelse, medmindre den paagjældende formue eller indtægt tillike er ilignet statsskat i det rette distrikt. Derimot kan han i saadant tilfælde ved henvendelse til vedkommende regjeringsdepartement kræve skatten omberegnet, hvis den godtgjøres at være fremkommet ved feilagtige ligningsansættelser eller av andre grunde at være urigtig.

§ 4. Fritagelse for skat gjælder i samme utstrækning som for formues- og indtægtsskat til kommunen bestemt ved landskattelovens §§ 25 og 26, byskattelovens §§ 17 og 18, dog saaledes, at milde stiftelsers formue og indtægt i sin helhet er fritat for statsskatten.

§ 5. Den mindste aarlige antagne indtægt, som inddrages under beskatning, er kr. 1 000,00. Skattepligtige, der efter § 8 intet skattefrit fradrag gives, blir dog at iligne skat, naar indtægten utgjør mindst kr. 400,00.

§ 6. Ved ansættelse av skat henføres de skattepligtige efter det antal personer, som de foruten sig selv og egtefælle har at forsørge, til 4 klasser, saaledes at:

1ste klasse omfatter dem, som ikke har nogen at forsørge;
2den klasse dem, som har 1—3 personer at forsørge;
3dje klasse dem, som har 4—6 personer at forsørge;
4de klasse dem, som har 7 eller flere personer at forsørge.

De personer, som i nævnte henseende blir at medregne, er den skattepligtiges barn — egne eller antagne —, forældre, søskende og andre beslegtede og besvogrede, forsaavidt de erkjendes at ha billig krav paa forsørgelse av den skattepligtige og derhos av ham virkelig forsørges.

Unavngivne interessentskaper og deslike indretninger henføres til 1ste klasse.

§ 7. I enhver av de i § 6 nævnte klasser skal et visst beløp av den skattepligtiges indtægt være skattefrit.

Den skatbare del av indtægten ansættes efter følgende tabel:

3 septbr.

Antat indtægt.	Skatbar indtægt.			
	I 1ste klasse.	I 2den klasse.	I 3dje klasse.	I 4de klasse.
Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
1 000,00	400,00	220,00	120,00	60,00
1 100,00	500,00	280,00	180,00	80,00
1 200,00	600,00	360,00	240,00	140,00
1 300,00	700,00	440,00	300,00	200,00
1 400,00	800,00	520,00	360,00	260,00
1 500,00	900,00	600,00	420,00	320,00
1 600,00	1 000,00	680,00	480,00	380,00
1 700,00	1 100,00	760,00	560,00	440,00
1 800,00	1 200,00	840,00	640,00	500,00
1 900,00	1 300,00	920,00	720,00	560,00
2 000,00	1 400,00	1 000,00	800,00	620,00
2 100,00	1 500,00	1 100,00	880,00	680,00
2 200,00	1 600,00	1 200,00	960,00	760,00
2 300,00	1 700,00	1 300,00	1 040,00	840,00
2 400,00	1 800,00	1 400,00	1 120,00	920,00
2 500,00	1 900,00	1 500,00	1 200,00	1 000,00
2 600,00	2 000,00	1 600,00	1 280,00	1 080,00
2 700,00	2 100,00	1 700,00	1 360,00	1 160,00
2 800,00	2 200,00	1 800,00	1 440,00	1 240,00
2 900,00	2 300,00	1 900,00	1 520,00	1 320,00
3 000,00	2 400,00	2 000,00	1 600,00	1 400,00
3 100,00	2 500,00	2 100,00	1 700,00	1 480,00
3 200,00	2 600,00	2 200,00	1 800,00	1 560,00
3 300,00	2 700,00	2 300,00	1 900,00	1 640,00
3 400,00	2 800,00	2 400,00	2 000,00	1 720,00
3 500,00	2 900,00	2 500,00	2 100,00	1 800,00
3 600,00	3 000,00	2 600,00	2 200,00	1 880,00
3 700,00	3 100,00	2 700,00	2 300,00	1 960,00
3 800,00	3 200,00	2 800,00	2 400,00	2 040,00
3 900,00	3 300,00	2 900,00	2 500,00	2 120,00
4 000,00	3 400,00	3 000,00	2 600,00	2 200,00

Av enhver høiere indtægt er det skattefrie beløp i 1ste klasse kr. 600,00, i 2den klasse kr. 1 000,00, i 3dje klasse kr. 1 400,00 og i 4de klasse kr. 1 800,00.

Svarer en skattepligtigs indtægt ikke til et av de i tabellen opførte tal, blir den at henføre til det nærmeste av disse. Indtægter over kr. 4 000,00 avrundes til nærmeste med 100 delelige tal.

Falder indtægtssummen midt i mellem to tal, henføres den til det laveste.

§ 8. Personer, som ikke har fast bopæl her i riket, saa- 3 septbr.
velsom utenlandske interessentskaper, gives intet skattefrit fradrag. Dog blir reglerne i § 7 at befølge ved skatlæggelse av personer, der som følge av sin stilling i den Norske Stats tjeneste har maattet ta ophold i utlandet.

Naar intet skattefrit fradrag gives, avrundes indtægten til det nærmeste med 100 delelige tal. Falder indtægtssummen midt mellem to saadanne tal, henføres den til det laveste.

§ 9. Av samtlige formuer fra og med kr. 1 000,00 beregnes skat til staten, forsaavidt ikke skatyderens indtægt ifølge bestemmelsen i foranstaaende § 5 er for liten til, at han derav skal svare skat.

§ 10. Iøvrig blir skatten at utligne efter bestemmelserne i gjældende lov om skat paa indtægt og formue til stat og kommune.

Kongelig resolution, hvorved meddeles approbation 3 septbr.
i henhold til lov om bygningsvæsenet av 27 juli 1896 § 84 som gjældende indtil videre paa det av Drammens bystyre i møte den 5 juli 1909 vedtagne regulativ for betaling til byens overbrandmester for utstedelse av de i samme lovs § 79 omhandlede attester for pipers og ildsteders lovmæssige indretning.

Regulativet er saalydende:

for 1 etages piper . . . . . kr. 0,50
for 2 etages piper og større piper . . . . » 1,00

Gebyrene tilfalder indtil videre overbrandmesteren.

Kongelig resolution, hvorved 3 septbr.

1. meddeles stadfæstelse paa den av Lesjeskogens sognestyre i møter den 3 juni og 13 august 1909 vedtagne plan for en inden sognet oprettendes sparebank under navn av »Lesjeskogens sparebank«;
2. meddeles approbation paa Lesjeskogens sognestyres beslutninger av 3 juni og 13 august 1909 om at anvende sognets kornmagasinfonds midler til grundfond for banken.

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse 3 septbr.
paa den av repræsentantskapet for Kristiania almindelige gjensidige Forsørgelsesanstalt den 26 mai 1909 besluttede forandring av § 1 i selskapets ved kongelig resolution av 11 februar 1907 stadfæstede »Særskilte forsikringsbetingelser for invaliditetsforsikring i forbindelse med livsforsikring« samt paa endel i generalforsamling den 22 juni 1909 vedtagne forandringer av §§ 3, 8, 10, 12, 13, 18, 22 og 23 i selskapets ved kongelig resolution av 13 april 1891 og senere resolutioner stadfæstede love.

4 septbr. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til amtmanden i Romsdals amt, hvori meddeles, at der antages ikke at burde beregnes gebyr for en sorenskrivers attest paa et for en kasserer ved et hovedveianlæg utfærdiget kautionsdokument angaaende vedkommende kautionisters vederheftighet, da attesten maa betragtes som meddelt til offentlig bruk (sportellovens § 167).

6 septbr. **Rundskrivelse** fra Justisdepartementet til samtlige overøvrigheter:

Til departementet er indkommet en forespørsel om, hvorvidt det kan ansees tilladelig at forandre den hittil benyttede fremgangsmaate ved utfærdigelse av akter i civile saker derhen, at de originale indlæg vedlægges akten eller indheftes i denne.

I anledning herav skal man meddele og bede samtlige underdommere og retsskrivere inden amtmandens embedsdistrikt underrettet om, at departementet overensstemmende med en av Høiesteret i sin tid avgit betænkning herom antar, at der intet er til hinder for, at man med parternes samtykke og til indsparing av tid og utgifter undlater i under- og overretsakter at avskrive de i en sak fremlagte indlæg og istedet derfor indhefter dem paa sin plads i akten, forsaavidt de er skrevet med saa tydelig haandskrift (eller maskinskrift) og paa saadant papir, at de egner sig dertil. Andre i en sak fremlagte dokumenter antages derimot fremdeles i samme omfang som hittil at maatte avskrives i akten.

I denne forbindelse skal man ogsaa bede henstillet til sakførerne inden amtmandens embedsdistrikt, at deres indlæg maa skrives med tydelig haandskrift og paa hele ark samt paa godt og sterkt papir av almindelig folioformat med oplinjert marg i likhet med det saakaldte »embedspapir«. Naar ogsaa retsskriverne benytter saadant papir til beskrivelse av akten, vil denne ved indheftning kunne faa et ensartet utseende.

9 septbr. **Skrivelse** fra Justisdepartementet til Kirkedepartementet i anledning av en forespørsel bl. a., om en bestyrer av et sykehus eller en fødsels-stiftelse kan negte at gi oplysning om, hvorvidt en pike har født paa stiftelsen, og om hun som barnets far har opgit en gift mand.

Departementet antar det rigtig, at de begjærte oplysninger blev negtet git vedkommende av saavel direktøren for Bergens sykehus, som av fødselsstiftelsens bestyrer, idet bemerkes, at dette efter departementets mening følger av den taushetspligt, som paahviler læger med hensyn til, hvad de erfarer i deres kald, jfr. strpl. § 178, strl. § 144 og specielt for fødselsstiftelsens vedkommende dens reglement av 26 juni 1861 § 17.

Skrivelse fra Arbeidsdepartementet, Poststyrelsen, til amtmanden i Nordre Bergenhus amt, hvori det antages, at forsendelser fra sorenskriver til lensmand, indeholdende bemyndigelse for lensmanden til at avholde auktioner, registreringer og arrestforretninger efter de nugjældende regler for disse forretningers avholdelse maa kunne gaa portofrit. 9 septbr.

Skrivelse fra Finansdepartementet til amtmanden i Nordlands amt, hvori uttales, at en lensmand antages at tilkomme den i sportellovens § 137 bestemte godtgjørelse av kr. 4,00 daglig for møte og tjeneste ved maanedsting ogsaa for de dage, som utenfor selve tingdagene medgaar til reisen; jfr. Justisdepartementets i lovsamlingene indtagne skrivelse av 17 mars 1863 og noten til § 137 i Finansdepartementets utgave av sportelloven. 9 septbr.

Lov*)[1]) om utvidelse av kjøpstaden Haugesunds grænser. 10 septbr. Nr. 1.

§ 1. Fra 1 januar 1911 skal kjøpstaden Haugesunds grænser være følgende:

Fra Haugeklubbens nordre pynt gaar grænselinjen i ret linje til et punkt ved veien mellem Store- og Lille Skeisvand, derfra sydover til gaarden Lillesunds østre bøgjærde, som følges videre, og derfra videre i retning mot Stuttbjørg indtil Rossebøbækken, som følges til sjøen.

De strækninger av Skaare herred, som ved denne lov indlemmes i kjøpstaden Haugesund, skal fra 1 januar 1910 i bygnings- og reguleringsvæsenets anliggender henhøre under kjøpstaden, dog saaledes, at det i disse strækninger, indtil anderledes av Kongen bestemmes, skal være tillatt at opføre saadanne træbygninger, som omhandles i lov om forbud mot opførelse av træbygninger i landets byer m. v. av 17 mai 1904 § 3, 2det led.

§ 2. Foran beskrevne grænselinje blir paa statskassens bekostning at opgaa og nærmere bestemme samt ved lovlige skifte- og skjelstener at utvise under en forretning, som avholdes av de mænd, som Kongen dertil utnævner, saa betimelig, at den senest inden utgangen av 1909 av Kongen kan være stadfæstet.

§ 3. De dele av Skaare herred, som ifølge § 1 henlægges til kjøpstaden Haugesund, skal fra 1 januar 1911 utgaa av landets matrikel og i enhver henseende henhøre under kjøpstaden. Dog skal dette ikke ha nogen indflydelse paa den

*) Bekjendtgj. 11 septbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 36.

[1]) Stort.beslutn. av 27 aug. 1909. Se Ot.prp. nr. 22. Indst. O. XIV. St.tid. forh. i Ot. side 1195—1217, i Lt. 482—494.

10 septbr. Nr. 1.

odel, som for tiden maatte hvile paa nogen jord, som ifølge nærværende lov overgaar fra landet til kjøpstaden.

§ 4. Med hensyn til det kommunale stemmeretsmandtal for 1910 og adgangen til at delta i det aars kommunale valg ansees de i § 1 omhandlede strækninger fra 1 januar 1910 at utgjøre en del av Haugesund.

De personer, som ved istandbringelsen av mandtallet for 1910 er bosat paa de nævnte strækninger, skal med hensyn til erhvervelse og utøvelse av stemmeret i medhold av formandskabsloven for kjøpstæderne ansees, som om de hadde været bosat i kjøpstaden i det tidsrum, hvori de har bodd i de omhandlede strækninger.

De nærmere forskrifter, som maatte fornødiges i anledning av valget, gives av Kongen eller den, han bemyndiger.

§ 5. De personer, som den 30 september 1910 har bopæl inden strækninger, som ifølge § 1 overgaar til kjøpstaden Haugesund, ansees fra 1 januar 1911 med hensyn til skattepligt som henhørende under kjøpstaden og blir at iligne kommuneskatter i likhet med dens øvrige indvaanere. Dog skal de personer av Skaare herred, som inden 15 oktober 1910 flytter utenfor den nye kjøpstadsgrænse, svare skatter til landdistriktet og ikke til kjøpstaden Haugesund.

§ 6. De personer, som den 1 juli 1909 bodde i de dele av Skaare herred, som efter denne lov overgaar til kjøpstaden Haugesund og ikke derfra er utflyttet til nogen anden fattigkommune end Haugesund inden 1 januar 1911, skal fra sidstnævnte tid med hensyn til fattigforsørgelse, forsaavidt denne ikke paaligger nogen anden kommune end Skaare, ansees for at ha hjemstavn i Haugesund, hvad enten de i mellemtiden har nydt fattigunderstøttelse eller ikke.

Ved siden av denne forskrift skal dog de lovbud, som tillægger hustruen mandens eller manden hustruens og barnene forældrenes hjemstavn, bringes i anvendelse, saafremt henholdsvis manden, hustruen eller forældrene er i live, naar de omhandlede strækninger overgaar til Haugesund.

§ 7. De personer, som i medhold av den gjældende lovgivning fra 1 juli 1909 har drevet handel eller haandverk paa de strækninger, som ved denne lov overgaar til kjøpstaden Haugesund, skal ogsaa, efterat loven er traadt i kraft, være berettiget til at vedbli den av dem drevne næring. Dog har de for at kunne nyde denne ret inden 1 januar 1911 at melde sig for magistraten i Haugesund, hvorhos de skal betale kommuneskatter og overta kommunale ombud like saa fuldt, som om de var borgere av kjøpstaden.

§ 8. Bygninger paa de ved denne lov i Haugesund indlemmede strækninger nyder ikke godt av den nedsættelse i

brandkontingenten, som i medhold av lov av 31 mars 1860 10 septbr.
§ 1, jfr. lov av 26 mai 1866 § 8 litr. G, lov av 3 mai 1873 Nr. 1.
§ 1 og lov av 31 mai 1890 § 6 er eller maatte bli tilstaat bygninger paa det ældre territorium. Hvorvidt og i hvilken utstrækning nogen saadan nedsættelse i tilfælde blir at tilstaa nogen del av bebyggelsen paa de indlemmede strækninger, bestemmes av Kongen.

§ 9. De i anledning av grænseforandringen fornødne erstatningsbeløp til offentlige tjenestemænd utredes av statskassen.

§ 10. Ved skjøn, avgit av 3 utenfor de omhandlede kommuner boende mænd, hvorav amtmanden i Stavanger amt opnævner 2 og Justisdepartementet opnævner 1, blir at avgjøre, hvor stor del av Skaares kommunale gjæld — heri ikke medregnet den efter 1 juli 1909 muligens stiftede gjæld — Haugesund skal overta i erstatning for det indtægtstap, som Skaare kommune antages at lide ved, at de nævnte strækninger henlægges under Haugesunds by. De nærmere regler for skjønnets avholdelse avgives av Justisdepartementet. Utgiftene ved avholdelsen av skjønnet, hvis avgjørelse er endelig, fastsættes av Justisdepartementet og fordeles av dette paa de interesserte kommuner.

Lov*)[1]) om forandringer i og tillæg til lov av 8 10 septbr.
mars 1902 om kontrol med tilvirkning av og handel Nr. 2.
med margarin og margarinost.

§ 4 i lov av 8 mars 1902 om kontrol med tilvirkning av og handel med margarin og margarinost m. v. skal herefter lyde som følger:

Margarin og margarinost maa kun falbydes, forhandles, indføres eller utføres under disse navn, uten andre tillægsbetegnelser end fabrikantens navn eller firma, navnet paa fabrikationsstedet samt de i den almindelige varehandel gjængse kvalitetsbetegnelser, hvori ikke maa forekomme uttryk, der kan lede til, at disse produkter forveksles med smør og egte ost. I forretningspapirer, som omhandler nævnte varer, skal disse benævnes henholdsvis »margarin« og »margarinost«. Dog kan, indtil anderledes av Kongen bestemmes, smørlignende produkter, ved hvis fremstilling er anvendt udelukkende vegetabilske fettstoffe, utføres til steder, der er beliggende utenfor Europa, uten at ordet margarin forekommer i varens navn, naar det ikke indeholder uttryk, som kan lede til forveksling med smør.

*) Bekjendtgj. 11 septbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 36.

[1]) St.beslutn. av 27 aug. 1909. Se Ot.prp. nr. 37. Indst. O. nr. 90. St.tid. forh. i Ot. side 1219—1227; i Lt. 509.

10 septbr. Nr. 3.

Lov*)[1]) om tilsyn med arbeide i fabrikker m. v.

Kapitel I.

Lovens virkekreds.

Bedrifter, som indgaar under loven.

§ 1. Denne lov omfatter, saafremt ikke i efterfølgende paragraffer anderledes uttrykkelig er bestemt:

I. a. Fabrikker og de haandverks- og andre industrielle virksomheter, som drives fabrikmæssig, eller ved hvilke der anvendes anden drivkraft end menneskelig muskelkraft eller benyttes kjeler med damptryk. Dog undtages herfra virksomheter, hvori anvendes motor paa ikke over 1 hestekraft.

b. Stenbrud, kalkbrud og stenhuggerier, der regelmæssig beskjæftiger mindst 5 mand.

c. Grubedrift, opberedningsverksteder, hytteverker samt andre anlæg for utvinding og forædling av mineraler.

d. Virksomheter, hvor eksploderende stoffe fremstilles eller fabrikmæssig anvendes.

II. a. Haandverk og lignende industrielle virksomheter, som regelmæssig sysselsætter mindst 5 arbeidere, og hvori disse beskjæftiges av bedriftens indehaver paa dennes verksted eller paa andet arbeidssted utenfor arbeidernes hjem.

b. Isbedrifter.

Hvorvidt og i tilfælde i hvilken utstrækning:

c. Forretninger, som beskjæftiger lager- og pakhusarbeidere samt arbeidere ved tomter, oplagssteder, dampskibsekspeditioner og lignende, forsaavidt disse arbeidere angaar,

d. bedrifter, som omfatter bygningsarbeider, vand-, gas- og kloakledningsarbeider, brolægningsarbeider, anlæg av veier, jernbaner, havner, telegraf- og telefonledninger samt andre lignende arbeidsforetagender,

skal gaa ind under denne lov, bestemmes av Kongen, efterat arbeidsraadets uttalelse er indhentet.

Dog indgaar ikke under lovens bestemmelser foretagende av ovenomhandlede slags, der som kortvarig eller ubetydelig ikke kan lægges ind under en ordnet bedrift.

Avgjørelse av, hvorvidt en virksomhet gaar ind under loven.

§ 2. Hvorvidt en virksomhet i henhold til bestemmelserne i § 1 gaar ind under loven, avgjøres, hvor intet andet er bestemt, av det i § 49 nævnte arbeidsraad.

---

*) Bekjendtgj. 11 septbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 36.

[1]) St.beslutn. av 27 aug. 1909. Se Indst. O. XIV for 1908 og dok. nr. 13 f. 1909, Indst. O. IX f. 1909. St.tid. forh. i Ot. 301—507, 548—653, 1414—1437; i Lt. 162—311, 502—509.

Kongen kan bestemme, at kjeler med damptryk undergives tilsyn efter denne lov, selv om de ikke anvendes i nogen av de i § 1 betegnede virksomheter. 10 septbr. Nr. 3.

§ 3. Enhver indehaver av en bedrift, som kan antages at gaa ind under denne lov, har inden 8 dage, efterat loven eller i tilfælde Kongens bestemmelse i henhold til § 1 II c og d er traadt i kraft, eller efterat virksomheten er begyndt, at anmelde samme for tilsynsmyndigheten med angivelse av dens gjenstand og art, drivkraftens art og størrelse samt antallet av dens arbeidere av begge kjøn av de forskjellige i loven omhandlede aldersklasser. Tilsynet kan derhos til enhver tid kræve sig meddelt oplysninger om arbeidernes antal, kjøn, alder, sundhetsforhold og om kraftmaskinernes antal, art og størrelse. Anmeldelsespligt for indehaver av bedrift.

Kapitel II.

Arbeidsstedenes indretning. Sundhetsforhold. Forholdsregler mot arbeidsulykker.

§ 4. Enhver, som vil oprette og drive industrielt anlæg av det i § 1 I omhandlede slags eller omdanne et allerede bestaaende saadant, er berettiget til, naar han underretter tilsynet om sin hensigt og den paatænkte drifts art samt forelægger det planen for anlægget og for de paatænkte bygninger og deres indre anordning, at erholde tilsynets uttalelse om, hvorvidt det av hensyn til denne lovs bestemmelser finder noget ved planens befølgelse at erindre. Plan for anlægget.

§ 5. Arbeidsstedene skal være saaledes indrettet og vedlikeholdt, de personer, som har med betjeningen av maskinerne at gjøre, være saaledes paaklædt, arbeidet i virksomheten skal i enhver henseende være saaledes anordnet og bli utført paa en saadan maate, at arbeidernes sundhet, liv og lemmer er beskyttet saa godt og hensigtsmæssig, som det lar sig gjøre. Det samme gjælder de løse eller faste indretninger, som hører virksomheten til, og som er anbragt paa arbeidsstedenes omraade eller i nærheten derav, herunder indbefattet taugbaner og jernbaner, uanset deres længde. Driften av disse baner maa derhos foregaa saaledes, at den almindelige færdsel ikke utsættes for fare. Forføininger til forebyggelse av ulykker.

§ 6. Arbeidsstedene skal i det omfang, omstændighetene tillater, være forsynt med let tilgjængelige og hensigtsmæssig anbragte trapper og utganger, som arbeiderne kan benytte i tilfælde av, at ildebrand eller anden fare opstaar. Trappenes og utgangenes antal skal staa i forhold til arbeidernes mængde og arbeidsrummenes beliggenhet. Naar tilsynet finder det nødvendig, kan det paabyde, at særlige redningsmidler blir anskaffet. Forsigtighetsregler mot fare paa arbeidsstedet.

10 septbr. Nr. 3.

Tilsynet kan ogsaa paabyde, at en eller flere lynavledere blir opsat.

Færdselsganger i maskinrum.

§ 7. I rum, hvor der er maskiner, skal de ganger, som er bestemt til færdsel, være saa brede og høie, at arbeidere, som betjener maskinerne, eller folk, som gaar forbi dem, ikke er utsat for at komme i berøring med maskinernes løpende dele, saafremt de iagttar almindelig forsigtighet.

Om kjeler og rørledninger.

§ 8. Kjeler og rørledninger, som er utsat for damptryk, skal være betryggende forarbeidet, utstyrt og vedlikeholdt. Før man tar dem i bruk, skal man melde det til tilsynet. De skal undersøkes og eftersees paa den maate, som Kongen bestemmer, baade før de tages i bruk og senere. Kongen fastsætter ogsaa de yderligere forskrifter, som findes nødvendige, i anledning av de bestemmelser, denne paragraf indeholder. Eieren er forpligtet til at hjælpe til ved disse undersøkelser, saa godt han kan, med de hjælpemidler, som findes paa arbeidsstedet. Han skal erlægge den betaling for undersøkelserne, som Stortinget har fastsat; betalingen kan inddrives ved utpantning, hvis den ikke er avgjort 1 maaned, efterat undersøkelsen er avholdt.

Vedkommende regjeringsdepartement skal utfærdige en veiledning om, hvorledes dampkjeler skal betjenes. Denne veiledning skal være opslaat paa alle steder, hvor saadanne kjeler benyttes.

Dersom tilsynet finder det nødvendig, kan det kræve, at den, som er ansvarlig for kjelens behandling, skal være forsynt med vidnesbyrd om, at han har den fornødne kyndighet. Dette vidnesbyrd maa være godkjendt av tilsynet. Saafremt den, som er ansvarlig for kjelens behandling, utviser grov forsømmelighet eller viser sig at mangle den fornødne kyndighet, kan tilsynet for kortere eller længere tid forbyde, at han anvendes til at passe dampkjeler. Har et saadant forbud den følge, at vedkommende maa forlate bedriften, bortfalder opsigelsesfristen.

Beskyttelse mot farlig maskineri m. v.

§ 9. For de maskiner, som findes i anlæggene, og det drivverk, som hører til maskinerne, gjælder særlig følgende bestemmelser:

a. Maskineri, maskindele, aksler, drivremmer og andre overføringsmidler for drivkraft, som kan være farlige for arbeiderne under deres syssel, eller naar man gaar forbi dem, skal være omhyggelig indhegnet eller indkapslet.
b. Vandhjul, turbiner og lignende vandmotorer skal være forsvarlig omgjærdet. I den vandrende, som fører til disse, skal der være en eller flere rister for at forebygge ulykker.
c. Kraftmaskinen maa ikke sættes i gang, førend dette er meddelt arbeiderne ved et signal, som kan høres tydelig i de arbeidsrum, hvori findes maskiner, som skal sættes i bevægelse.
d. Naar der i et arbeidsrum ikke findes indretninger til at

utløse forbindelsen med de maskiner, som findes der, og kraftmaskinen, skal der kunne gives stoppesignal til denne. 10 septbr. Nr. 3.

e. Naar kraftmaskinen driver flere selvstændige bedrifter, skal hovedakselen i enhver av disse kunne stanses uavhængig av, om kraftmaskinen vedblir at gaa.

§ 10. Luker, trappeganger og aapninger i jorden for gruber eller lignende, aapenstaaende kar eller store beholdere, dammer, vandrender og isrender skal indhegnes eller forsynes med rækverk i den utstrækning, som det av hensyn til arbeidernes sikkerhet ansees nødvendig, og som driftens art og beskaffenhet tillater. Indhegning av aapninger m. v.

§ 11. Arbeidsrummene skal være behørig oplyst ved dagslys eller kunstig belysning, saa at særlig alle løpende dele av en maskin, som under driften kan medføre fare for arbeiderne, tydelig kan iagttages. Belysning av arbeidsrummene.

I arbeidsrum, i hvilke der findes eller kan utvikle sig eksplosive eller let antændelige gasarter, damper eller støv, skal den kunstige belysning ske paa en saa betryggende maate, som der er anledning til. Hvor arbeidsforholdene og driftens art tillater det, skal arbeidsrummene tillike være behørig opvarmet.

§ 12. I arbeidsrummene maa ikke beskjæftiges flere arbeidere end rimelig i forhold til rummenes størrelse og den plads, som optages av maskiner, redskaper, materialer og lignende. Der skal paa hensigtsmæssig maate sørges for behørig luftveksling i fornødent fald ved mekaniske indretninger, saaledes at luften saavidt mulig holdes fri for skadelig støv, sundhetsfarlige gasarter og damper, ond lugt eller stor hete, og at luftvekslingen er tilstrækkelig i forhold til antallet av arbeidere. Likeledes bør der ved ventilation og i fornødent fald ogsaa ved avsperring sørges for, at giftige gasarter, røk, støv, sterk hete, damp og stank, som kan utvikle sig i enkelte arbeidsrum og under visse dele av bedriften, ikke trænger ind i andre arbeidsrum. Ventilation o. l.

§ 13. Det skal paasees, at ingen andre har adgang til arbeidsrum, hvor der forarbeides eller anvendes giftige stoffe, end de arbeidere, som er sysselsat der. Arbeidsrum med giftige stoffe.

Paabud herom skal altid være tilkjendegit ved opslaaede plakater.

§ 14. Lokalerne skal jevnlig rengjøres. I nærheten av maskiner og av fordypninger, hvor dele av drivverket gaar, skal gulvene i arbeidsrummene holdes saaledes rene, at de ikke er glatte av olje og smørelse. Hvor det findes nødvendig, skal vægger og tak holdes tilbørlig hvittet; er de malt, skal de holdes rene ved vaskning. Rengjøringen skal foregaa til saadan tid og paa saadan maate, som hensynet til arbeidernes sundhet og sikkerhet tilsiger. Rengjøring, hvitning, maling.

§ 15. I de i § 1, I nævnte virksomheter skal der paa eller i nærheten av arbeidsstedet være adgang for arbeiderne til Spiserum m. v.

10 septbr. Nr. 3.

at faa varmet sin mat og til, naar veiret kræver det, at nyde sine maaltider i opvarmet, rent og utluftet rum.

Forskrifter til gjennemførelse av §§ 5--15.

§ 16. De fornødne bestemmelser om, hvad der saavel av arbeidsgivere som arbeidere i de enkelte tilfælde blir at iagtta til gjennemførelse av forskriftene i §§ 5—15, gives av tilsynet. Findes det for dette øiemed hensigtsmæssig at utfærdige til opslag i vedkommende bedrifter almindelige regler for arbeidernes forhold, blir saadanne almindelige regler og enhver forandring i dem at utfærdige av tilsynet (for grubebedrifter av vedkommende bergembedsmænd), efterat der er git arbeidsgiveren adgang til at uttale sig. Saadanne almindelige regler maa godkjendes av arbeidsraadet. Hvor bedriftens art og beskaffenhet eller tilstedeværende omstændigheter medfører, at forskriftene i §§ 5—15 ikke med rimelighet kan fordres gjennemført i sin fulde utstrækning, kan tilsynet for et kortere tidsrum av indtil 3 maaneder indrømme de fornødne lempninger. For lempninger av længere varighet maa arbeidsraadets godkjendelse indhentes.

Arbeide »under dagen«.

§ 17. Ved bergverker og deslike maa barn og unge mænd under 16 aar samt kvinder ikke benyttes til arbeide under dagen og unge mennesker over 16 aar kun til saadanne lettere arbeider under dagen, som tillates ifølge almindelige forskrifter utfærdiget av arbeidsraadet efter forslag av bergembedsmændene.

Rensning m. v. av akselledninger m. v.

§ 18. Barn og kvinder maa ikke benyttes til rensning, smøring eller eftersyn av akselledninger eller maskiner under gangen eller til paalægning av remmer, taug eller deslike paa omdreiende skiver, mens disse er i bevægelse, uten hvor det er aldeles ufarlig.

Pasning av dampkjeler m. v.

§ 19. Barn og unge mennesker maa ikke benyttes til pasning av dampkjeler eller av maskiner, hvis betjening utkræver særlig forsigtighet.

Anmeldelse av bedriftsulykker m. v.

§ 20. Rammes nogen arbeider, der er beskjæftiget i en bedrift, som omfattes av denne lov, under arbeidet av nogen beskadigelse, som kan antages at gjøre ham udygtig til arbeide i mindst 3 dage eller har døden tilfølge, skal bedriftens eier eller bestyrer, forsaavidt bedriften ikke indgaar under lovgivningen om ulykkesforsikring for arbeidere i fabrikker, snarest mulig og senest inden 3 dage indgi skriftlig anmeldelse derom med forklaring om ulykkens aarsak og omfang til tilsynet. Naar tilsynet paa denne eller den i ulykkesforsikringslovens § 17 angivne maate har mottat anmeldelser om ulykken, har det, hvor tilfældets beskaffenhet dertil gir grund, at foranstalte nærmere undersøkelse anstillet angaaende aarsaken til ulykken og angaaende dens følger.

Kapitel III.

10 septbr. Nr. 3.

Bestemmelser angaaende arbeidstid.

Barns arbeide.

§ 21. Ved barn forstaaes i denne lov personer, som ikke har fyldt 14 aar, samt personer over denne alder, som fremdeles er undervisningspligtige ifølge folkeskoleloven.

Barn maa ikke anvendes til arbeide, som gaar ind under denne lov; dog kan barn over 12 aar med tilsynets tilladelse anvendes indtil 5 timer daglig til saadanne lettere arbeider, som ikke skader deres sundhet eller hemmer deres legemlige utvikling, naar lægeattest fremskaffes for, at deres helbredstilstand ikke gjør dem uskikket til det arbeide, hvortil de bestemmes. Lægeattest meddeles i fornødent fald av lægen i det stedlige tilsyn, som for undersøkelsen og attestens utstedelse betales med kr. 0,50, som utredes av arbeidsgiveren.

Barn, som endnu ikke er utskrevet av folkeskolen, maa ikke anvendes til arbeide, der gaar ind under denne lov, i den for dem bestemte undervisningstid eller i løpet av den time, som gaar forut for samme, og i intet tilfælde i saadan utstrækning, at deres samlede skole- og arbeidstid kommer til at overskride 7 timer daglig.

Skolebarns arbeide

§ 22. Arbeidsgiverne skal for hvert av dem sysselsat skolebarn være forsynt med den i § 16 i lov om folkeskolen paa landet av 15 august 1908 og i § 18 i lov om folkeskolen i kjøpstæderne av samme dato omhandlede bevidnelse fra vedkommende lærer.

Naar skolestyret finder det nødvendig, for, at et skolebarn skal opnaa det fornødne kundskapsmaal, at barnets arbeidstid indskrænkes yderligere end i nærværende lov foreskrevet, kan det i saa henseende avgi den fornødne bestemmelse.

Unge mennesker. Forbud mot natarbeide.

§ 23. Ved unge mennesker forstaaes i denne lov, forsaavidt intet andet er uttalt, personer, som ikke ifølge § 21 er at anse som barn og ikke har fyldt 18 aar.

Barn og unge mennesker maa ikke sysselsættes før kl. 6 morgen eller efter kl. 8 aften.

Til arbeide, som indgaar under denne lov, maa unge mennesker ikke anvendes over 10 timer daglig og i alderen indtil det fyldte 16de aar kun til lettere arbeide, som ikke skader deres sundhet eller hemmer deres legemlige utvikling. Ved bedrifter, hvor arbeidet skjønnes at være av lettere art, kan det av vedkommende regjeringsdepartement tillates, at unge mennesker i ukens 5 første hverdage beskjæftiges indtil $10^1/_2$ time daglig dog saaledes, at den samlede ukentlige arbeidstid ikke overskrider 58 timer.

Fødselsattest og liste m. v. for barn og unge mennesker.

§ 24. Ingen arbeidsgiver maa sysselsætte noget barn eller ungt menneske, forinden han ved forevist fødselsattest eller skriftlig bevidnelse fra nogen offentlig funktionær har forvisset sig om vedkommende arbeiders alder.

10 septbr. Nr. 3.

Ved ethvert arbeidssted skal arbeidsgiveren føre en liste over de barn og unge mennesker, som beskjæftiges der, hvilken skal indeholde oplysning om deres navn, alder og bopæl, om dagen, hvorpaa de tiltræder og forlater arbeidet, om deres forældres eller foresattes navn og stilling samt i tilfælde deres undervisningstid. Listen tillikemed de i §§ 21 og 22 og i nærværende paragrafs første led omhandlede attester skal kontroleres av tilsynet, hos hvem stedse et eksemplar av listen skal bero.

Maaten, hvorpaa listen skal være indrettet, fastsættes av vedkommende regjeringsdepartement, som ogsaa kan anordne, at andre oplysninger end de ovenfor nævnte skal meddeles deri.

For barn og unge mennesker, som besøker tekniske aftenskoler og lignende, skal arbeidstiden lægges saaledes, at den ikke hindrer dem i at benytte saadan undervisning.

Hvile- og spisetider.

§ 25. Naar arbeidet varer over 8 timer, skal arbeiderne ha mindst 1 time fri til middagshvile.

I hviletidene maa arbeide ikke tillates dem og ophold i arbeidsrummene kun da, naar enten de dele av driften, i hvilke de sysselsættes, er fuldstændig indstillet, eller tilsynet dertil meddeler tilladelse.

Bestemmelserne om hviletid kan med vedkommende regjeringsdepartements tilladelse avændres overensstemmende med virksomhetens krav. Arbeiderne bør i saadanne tilfælde skiftevis eller paa anden maate saavidt mulig tilstaaes den lovbestemte hviletid.

Lempninger i bestemmelserne om arbeidstiden for unge mennesker.

§ 26. Ved virksomheter, hvis art og beskaffenhet utkræver natarbeide, eller ved hvilke dette sedvansmæssig anvendes, kan unge mennesker over 16 aar med tilsynets tilladelse og paa nærmere av dette fastsatte betingelser ogsaa anvendes i det ovenfor i § 23 forbudne tidsrum, dog ikke længer end 8 timer. Lignende tilladelse kan av tilsynet paa nærmere betingelser meddeles bedrifter, i hvilke der til visse regelmæssig tilbakevendende tider av aaret opstaar arbeidspres, eller i hvilke uforutseede begivenheter medfører arbeidspres, eller i hvilke natarbeide til sine tider er nødvendig, for at ikke raastoffet eller det færdige produkt skal ta skade, dog at i saa fald det i § 23 bestemte timetal ikke overskrides. Endelig kan tilsynet tillate, at unge mennesker sysselsættes i den i § 23 forbudne tid av døgnet, naar naturomstændigheter, ulykkeshændelser eller andre upaaregnelige begivenheter har forstyrret et enkelt anlægs regelmæssige gang eller utsætter driften for at forstyrres.

Den i 1ste punktum omhandlede tilladelse træder ikke i kraft, før den er godkjendt av vedkommende regjeringsdepartement. De i 2det og 3dje punktum nævnte maa ikke gives for et længere tidsrum end 6 uker ad gangen. Tilladelse efter 2det og 3dje punktum utkræves ikke for de 4 første døgn.

Ved bergverker kan Kongen tillate, at unge mennesker,

uanset bestemmelserne i § 23, efter indhentet lægeattest kan anvendes om sommeren utenfor de i § 23 nævnte klokkeslet til det saakaldte »haandvaskningsarbeide«, naar arbeidet foregaar i dagslys og av tilsynet skjønnes ikke at kunne være til skade for vedkommendes helbred eller legemlig utvikling. 10 septbr. Nr. 3.

§ 27. Fra kl. 6 aften før en søn- eller helligdag til næste dags, eller naar to eller flere helligdage følger paa hinanden, til sidste helligdags aften kl. 10 maa arbeidere ikke beskjæftiges i de i § 1, I nævnte bedrifter. Søn- og helligdagsarbeide.

Denne bestemmelse finder ingen anvendelse paa:

1. Virksomheter eller de dele av disse, hvis drift ikke kan avbrytes.
2. Arbeider, som er nødvendige for at forhindre anlæg, maskiner eller produkter fra at ta skade.
3. Meierier, melkefabrikker og avistrykkerier.
4. Arbeide med opfyring, reparationer og lignende, av hvilke ens egen eller en anden bedrifts regelmæssige gang i den øvrige del av uken er avhængig, forsaavidt saadant arbeide ikke har kunnet utføres paa en virkedag, samt arbeide med renhold, der enten av hensyn til bedriftens regelmæssige gang i den øvrige del av uken eller efter tilsynets paabud i henhold til §§ 14 og 16 maa foretages i det i nærværende paragrafs første passus nævnte tidsrum.
5. Vakthold.

Hvorvidt et arbeide henhører under ovennævnte undtagelsesbestemmelser, avgjøres av tilsynet. Tilsynets avgjørelse forelægges arbeidsraadet, saafremt vedkommende bedrift eller nogen ved samme beskjæftiget person forlanger det.

Likeledes kan vedkommende regjeringsdepartement eller for enkelt anledning tilsynet meddele dispensation fra det i nærværende paragraf indeholdte forbud mot arbeide paa søn- og helligdage, naar ekstraordinære naturforhold hindrer eller væsentlig hemmer en bedrifts regelmæssige gang, eller naar andre omstændigheter gjør saadant arbeide særlig fornødent.

Arbeidere, som er beskjæftiget i det i paragraffens første led omhandlede tidsrum, skal mindst hver anden uke ha fri kl. 6 lørdag aften til kl. 10 søndag aften. Vedkommende regjeringsdepartement kan dog efter anbefaling av tilsynet tillate lempning heri, naar det av praktiske grunde maa ansees særlig paakrævet.

§ 28. Det maa ikke tillates kvinder at arbeide i de første 6 uker efter deres nedkomst. Barselkvinder.

Den hjælp, som av det offentlige ydes i tilfælde av trang, opstaat som følge av bestemmelserne i denne paragraf, blir ikke at anse som fattigunderstøttelse; den utredes av vedkommendes opholdskommune mot ret til refusion hos barnets forældre.

§ 29. Over enkelte anlæg eller beskjæftigelser og dele av disse saavelsom for hele klasser av bedrifter eller dele av Skjærpende bestemmelser for sundhets-

skadelige bedrifter, begrænset arbeids tid m. v.

disse, som er forbundet med særskilt fare for sundhet, liv eller lemmer eller lettelig kan bevirke overanstrengelse, skal der av Kongen, efterat arbeidsraadet er hørt, utfærdiges en fortegnelse. For saadanne virksomheter skal der av vedkommende regjeringsdepartement fastsættes nedenstaaende skjærpende bestemmelser eller enkelte av disse, efterat erklæringer er indhentet fra vedkommende tilsyn og arbeidsraadet samt fra vedkommende arbeidsgivere:

a. At særegne forsigtighets-foranstaltninger skal træffes;
b. at der blir at fastsætte kortere arbeidsskift end ellers brukelig eller en bestemt daglig arbeidstid av ikke over 8 timer;
c. at arbeiderne ved det særlig anstrengende og farlige arbeide til visse bestemte tider skal gives anden beskjæftigelse av lettere og ufarligere art;
d. at anvendelsen av barn og unge mennesker skal være forbudt i større utstrækning end i loven forøvrig bestemt eller helt forbydes;
e. at med hensyn til visse virksomheter lignende forbud gives for frugtsommelige kvinders vedkommende;
f. at der ikke maa tillates arbeiderne at nyde sine maaltider eller tilbringe sine hviletider i arbeidsrummene, men at særskilte, derfra tilbørlig avsondrede lokaler til dette bruk skal anvises dem.

Kapitel IV.

Bestemmelser om arbeidsforholdene iøvrig.

Sømmelighet paa arbeidsstedene.

§ 30. Det paaligger saavel arbeidsgivere som arbeidere at vaake over iagttagelse av sømmelighet og gode seder paa arbeidsstedene.

Opgjør og lønningsvilkaar.

§ 31. Opgjør mellem arbeidsgivere og arbeidere skal finde sted og den ifølge opgjøret skyldige arbeidsløn erlægges mindst én gang ukentlig i kontante, gangbare penger og paa eller ved arbeidsstedet. Lønnen skal utbetales i arbeidstiden eller hurtigst mulig efter dennes slutning. For akkordarbeide kan det endelige opgjør utstaa, indtil arbeidet er utført, dog saaledes, at der ukentlig skal utbetales arbeideren et i forhold til det utførte arbeide passende forskud.

Ved særlig overenskomst mellem arbeidsgivere og arbeidere kan dog andre opgjørsfrister bestemmes.

Der maa ikke fra arbeidernes lønning gjøres fradrag i særskilt øiemed uten deres samtykke i skriftlig overenskomst eller med hjemmel i lovgivning eller reglement.

Arbeidsgiveren skal holde arbeiderne underrettet om de til enhver tid gjældende lønningsvilkaar (dagløn eller akkordpriser).

Den i Christian V's norske lovs 5—13—35 fastsatte for-

trinsret for tjenestefolks løn tilkommer ogsaa arbeideres tilgodehavende løn for et beløp svarende til 3 maaneders arbeidsløn. 10 septbr. Nr. 3.

§ 32. For de i § 1, I omhandlede bedrifter gjælder følgende: Opsigelsesfrist.

Opsigelsesfristen mellem arbeidsgiver og fast arbeider er 14 dage, naar ikke anderledes skriftlig eller i henhold til reglement er vedtat.

Fristen skal i ethvert fald være like lang for begge parter.

Som fast arbeider ansees enhver, der enten uttrykkelig er antat som saadan, eller som i 2 uker har været beskjæftiget i bedriftens regulære arbeide.

Nødvendiggjør ulykkeshændelser, naturomstændigheter eller andre upaaregnelige begivenheter, herunder ikke indbefattet arbeidsgiverens konkurs eller død, avbrydelse av virksomheten eller av nogen del av denne, bortfalder opsigelsesfristen overfor de ved det avbrutte arbeide beskjæftigede arbeidere. Naar en arbeider antages til utførelse av et bestemt arbeide av forbigaaende art, kan opsigelsesfristen likeledes bortfalde ved arbeidets fuldførelse, naar begge parter derom er enige.

§ 33. Hvor skriftlig kontrakt oprettes, skal arbeideren, inden den underskrives, ha den utlevert til gjennemsyn i mindst 24 timer og kontrakten indeholde anførsel om, at saa er skedd. Den skal underskrives av begge parter, og hver av dem skal ha et eksemplar. Arbeidskontrakter.

Kontrakten kan ikke før opsigelsesfristens utløp ensidig fragaaes av arbeidsgiveren, medmindre arbeideren har gjort sig skyldig i en alvorlig krænkelse av reglementet eller forøvrig i en alvorligere forgaaelse. Den kan ikke fragaaes av arbeideren, medmindre arbeidsgiveren undlater at opfylde sine forpligtelser mot ham, behandler ham paa en maate, som strider mot loven eller kontrakten, eller tilsteder, at andre behandler ham paa saadan maate.

Hvis en skriftlig kontrakt mellem arbeidsgiver og arbeider ikke har været utlevert arbeideren til gjennemsyn i 24 timer, skal de i loven indeholdte bestemmelser om opgjør, lønningers utbetaling og opsigelsesfrist være gjældende. Hvis en kontrakt indeholder ulike lange opsigelsesfrister for parterne, skal den for saavidt være ugyldig og opsigelsesfrist av 14 dage være gjældende.

§ 34. Arbeidsgivere i de virksomheter, som beskjæftiger mer end 10 arbeidere, eller for hvilke tilsynet uten hensyn til deres arbeiderantal finder grund til at paabyde det, er forpligtet til at istandbringe et reglement angaaende den hele arbeidsordning, de for bedriften gjældende ordensregler, betingelserne for antagelse og avskedigelse og betalingen av lønninger. Arbeidsreglement.

Hvis bøter anvendes, skal specielt bestemmelserne herom optages i reglementet. Bøtene maa i tilfælde ikke overstige

10 septbr. Nr. 3.

en halv dags løn undtagen for grovere forgaaelser, som kan medføre fare for folks liv, lemmer eller helbred eller for større ødelæggelse eller beskadigelse av gods, hvilke tilfælde i reglementet eksempelvis skal nævnes.

Det, som indkommer ved bøter, tilfalder den sykekasse, som vedkommende regjeringsdepartement bestemmer.

Fradrag i lønningene for mangelfuldt arbeide eller ødelæggelse av materialer ansees ikke som bøter.

Arbeidernes uttalelse om arbeidsreglementet m. v.

§ 35. Under reglementets istandbringelse skal arbeidsgiveren gi arbeiderne anledning til at uttale sig om dets bestemmelser.

I dette øiemed blir et eksemplar av det av arbeidsgiveren utarbeidede reglementsutkast at utlægge til eftersyn paa et for arbeiderne bekvemt sted inden bedriftens omraade. Arbeiderne bør vælge mindst 5 repræsentanter til paa deres vegne at avgi uttalelse om utkastets bestemmelser. Disse repræsentanter, som maa være over 21 aar gamle, vælges av bedriftens arbeidere over 18 aar.

Til overveielse av saken tilkommer der arbeiderne eller deres repræsentanter 14 dages frist, regnet fra den dag reglementsutkastet utlægges. Arbeidernes eller deres repræsentanters uttalelse om utkastet skal medfølge ved dettes oversendelse til godkjendelse (§ 36).

Agter arbeiderne ikke at benytte sin ret til at vælge repræsentanter eller til at uttale sig om utkastet, bør arbeidsgiveren straks gives skriftlig underretning herom. I saa fald kan utkastet, bilagt med arbeidernes meddelelse, av arbeidsgiveren indsendes til godkjendelse ogsaa før utløpet av den fastsatte 14-dages frist. Undlater arbeiderne at gi arbeidsgiveren underretning om, at de ikke vil benytte sin ret til at delta i reglementets istandbringelse, eller undlater de av arbeiderne valgte repræsentanter inden den fastsatte frist at avgi uttalelse, skal arbeidsgiveren, naar han oversender sit utkast til godkjendelse (§ 36), bilægge dette med sin skriftlige bevidnelse om, at utkastet har utligget til eftersyn i 14 dage.

Arbeidsreglementernes godkjendelse.

§ 36. Alle de i § 34 omhandlede reglementer skal inden 4 uker efter nærværende lovs ikrafttræden eller for nye virksomheters vedkommende inden 4 uker efter bedriftens aapning indsendes til vedkommende fabrikinspektør, som derefter snarest mulig med sin uttalelse oversender reglementet til arbeidsraadet til godkjendelse, hvilken kun kan meddeles, forsaavidt reglementet ikke i noget stykke strider mot lovens forskrifter eller indeholder overfor arbeiderne ubillige bestemmelser.

Reglementer for gruber, og de med disse ifølge bergloven likestillede bedrifter, blir inden den ovenfor nævnte frist at indsende til vedkommende bergmester, som derefter snarest mulig

med sin uttalelse oversender dem til vedkommende fabrikinspektør til videre forføining som ovenfor fastsat. 10 septbr. Nr. 3.

§ 37. Den i §§ 35 og 36 beskrevne fremgangsmaate skal ogsaa følges, naar tillæg til eller forandringer i et allerede godkjendt reglement agtes utstedt. Forandringer i et reglement m. v.

Bestemmelserne om bøtenes størrelse og anvendelse m. v. i § 34, 2det, 3dje og 4de led skal gjælde, ogsaa hvor reglement ikke istandbringes.

§ 38. Paa ethvert arbeidssted skal de i henhold til denne lov av Kongen eller andre myndigheter utfærdigede anordninger, forsaavidt de vedkommer arbeidsstedet, hvoriblandt det utfærdigede fabrik- og arbeidsreglement, angivelse av de timer i døgnet, da barn, unge mennesker og voksne begynder og slutter arbeidet, samt av deres hviletider, findes opslaat i det fornødne antal eksemplarer, trykt eller skrevet med tilstrækkelig store og tydelige bokstaver. Opslag paa arbeidsstedet.

Et eksemplar av reglementet utleveres enhver arbeider.

§ 39. Arbeiderne kan ikke i videre omfang, end loven uttrykkelig hjemler, retsgyldig vedta fravikelser fra lovens forskrifter. Lovens bud ufravigelige.

Kapitel V.

Tilsynet.

§ 40. Tilsynet med denne lovs overholdelse besørges av to eller flere fabrikinspektører, derav en kvinde. Dog har bergembedsmændene, undtagen for de i § 9 omhandlede maskiners vedkommende, at føre tilsynet med, at driften av og arbeidet i gruber og de med disse i henhold til bergloven likestillede bedrifter foregaar saaledes, at arbeidernes sundhet, liv og lemmer er beskyttet saavidt gjørlig og paa hensigtssvarende maate. Fabrikinspektører og assistenter.

Fabrikinspektørerne ansættes av Kongen med 6 maaneders opsigelse, og deres løn utredes av statskassen. Ved valget av de mandlige inspektører skal det særlig haves for øie, at de er i besiddelse av teknisk indsigt. Til bistand for inspektørerne ansættes av vedkommende regjeringsdepartement med 6 maaneders opsigelse det fornødne antal assistenter, hvis løn utredes av statskassen. Mindst 1 av assistenterne skal være en kvinde.

§ 41. I enhver kommune, hvor der findes virksomheter, som gaar ind under denne lov, skal der være et av kommunestyret valgt stedlig tilsyn, bestaaende av mindst 4 medlemmer, hvorav en læge og i det mindste 1 kvinde og 1 arbeider. Ved valget bør haves for øie, at i al fald én av de valgte har noget kjendskap til maskiner og deres bruk. Samtidig vælges et lignende antal varamænd, blandt hvilke likeledes skal være mindst 1 kvinde og 1 arbeider og saavidt mulig en læge. Det stedlige tilsyn. Dets sammensætning og valg.

Senest 14 dage, før valget foretages, skal der av ordføreren rettes en opfordring til de arbeidere, som er beskjæftiget

10 septbr. Nr. 3.

ved de inden kommunen værende bedrifter, som indgaar under lovens bestemmelser, om at træde sammen for at bringe i forslag den eller de arbeidere, som ønskes indvalgt i tilsynet.

Valg av det stedlige tilsyns medlemmer foretages saa betimelig, at de valgte kan tiltræde fra paafølgende nytaar. Funktionstiden er 3 aar. Den, som har forrettet som medlem av tilsynet i mindst 3 aar, kan undslaa sig for gjenvalg for de nærmest paafølgende 3 aar. Denne ret tilkommer dog ikke den embedslæge, som vælges til medlem av tilsynet.

De ved nærværende lovs ikrafttræden fungerende stedlige tilsyn vedblir at fungere i den tid, for hvilken de er valgt, og tillike utover denne tid, saavidt dette er fornødent for at formidle overgangen til den ovenfor fastsatte ordning.

Det stedlige tilsyns virksomhet.

§ 42. Det stedlige tilsyn vælger selv sin formand. Det skal ved et eller flere av sine medlemmer mindst 1 gang hvert halvaar personlig og uanmeldt inspisere enhver av denne lov omfattet bedrift i distriktet. Under sine inspektioner skal den eller de inspiserende søke paa hensigtsmæssigste maate hos arbeidsgiveren saavelsom hos de i bedriften beskjæftigede arbeidere at skaffe sig oplysninger om, hvorvidt noget mot loven stridende forhold finder sted.

Forefundne ulovligheter skal av den inspiserende indberettes til det stedlige tilsyns formand og av denne til vedkommende fabrikinspektør. Naar der overensstemmende med denne lov gives en bedrift noget paalæg skal der sættes en frist for dets efterkommelse. Ved fristens utløp maa fornyet inspektion finde sted.

Hvor der efter lov og instruks tilkommer det stedlige tilsyn besluttende myndighet (dispensationer, paalæg o. s. v.) maa denne utøves i samlet møte av tilsynet, som er beslutningsdygtig, naar mindst 3 medlemmer eller, hvor medlemstallet er 6 eller derover, mindst to tredjedele er tilstede. Beslutningene fattes med simpelt flertal, idet formandens stemme i tilfælde stemmelikhet gjør utslaget. Over tilsynets forhandlinger og beslutninger føres protokol, som skal underskrives av samtlige møtende. Det stedlige tilsyn kan bemyndige sin formand til i paatrængende tilfælde foreløbig at dispensere i henhold til §§ 26 og 27, indtil saken kan forelægges det samlede tilsyn.

Samarbeide mellem det stedlige tilsyn og vedkommende fabrikinspektør eller bergembedsmand skal i størst mulig utstrækning finde sted. Nærmere bestemmelser angaaende omfanget av det stedlige tilsyns myndighet, dets forhold til inspektørerne og bergembedsmændene, dets virksomhet og forretningsorden gives av Kongen, efterat arbeidsraadets uttalelse er hørt.

Overtilsynet og dets inspektion.

§ 43. Overtilsynet henligger under vedkommende regjeringsdepartement.

For enkelt leilighet eller i enkelte tilfælde kan departe-

mentet la inspektion foreta ved en eller flere dertil av samme antagne mænd. 10 septbr. Nr. 3.

§ 44. Fabrikinspektørerne med assistenter, arbeidsraadets medlemmer eller sagkyndige, de av departementet utsendte særlige inspektører samt det stedlige tilsyn skal til enhver tid ha uhindret adgang til hvilkensomhelst del av ethvert anlæg eller arbeidssted, som gaar ind under denne lov, eller om hvis indragning under loven der er spørsmaal. Det samme gjælder bergembedsmændene for de bedrifters vedkommende, i hvilke de har at føre tilsynet i henhold til § 40. Samtlige skal paa forlangende være forpligtet til at forevise legitimation, som for det stedlige tilsyns medlemmer utfærdiges av vedkommende kommunestyre, for arbeidsraadets medlemmer og sagkyndige av raadets formand og for de øvrige av vedkommende regjeringsdepartement. Enhver, der har befatning med bedriften, skal være forpligtet til paa begjæring at gi forklaring om de forhold, som vedrører eftersynet. Tilsynets adgang til bedriftene.

§ 45. En fast ansat inspektør eller assistent maa ikke være delagtig i nogen bedrift, som hører ind under nærværende lov eller en anden av samme art. Tilsynets forhold til bedriftene.

Eier eller bestyrer av virksomhet, som hører ind under denne lov, maa ikke som medlem av det stedlige tilsyn delta i tilsynsvirksomheten ved sin egen bedrift eller ved bedrifter av samme art som hans egen eller som medlem av arbeidsraadet delta i befaring av saadanne bedrifter. Lignende forbud gjælder for arbeider, der er medlem av et stedlig tilsyn eller av arbeidsraadet, forsaavidt angaar den bedrift, i hvilken han har sysselsættelse, eller en anden av samme art.

§ 46. Utgiftene ved det stedlige tilsyn bæres av vedkommende kommune, undtagen forsaavidt angaar den skyss- og kostgodtgjørelse, der maatte tilkomme det stedlige tilsyns formand, hvilken godtgjørelse utredes av statskassen. Utgiftene ved det stedlige tilsyn.

§ 47. Tilsynet og dets assistenter samt arbeidsraadets medlemmer eller sagkyndige saavelsom de av departementet utsendte særlige inspektører er forpligtet til hemmeligholdelse av de drifts- og forretningsforhold, hvormed de gjennem sin virksomhet maatte bli bekjendt, samt til at avholde sig fra efterligning av de av vedkommende driftsherre hemmeligholdte indretninger og fremgangsmaater, som derunder er kommet til deres kundskap. Taushetspligt.

Naar der til arbeidsraadet, tilsynet eller noget medlem av dette, en inspektør eller assistent sker anmeldelse av noget mot loven stridende forhold, skal anmelderens navn hemmeligholdes, medmindre han uttrykkelig samtykker i at navngives, eller anmeldelsen viser sig at være ubeføiet.

§ 48. Forsaavidt tilsynets lovlig fattede beslutninger ikke i henhold til loven indbringes til arbeidsraadets avgjørelse, kan Forandring i tilsynets beslutninger.

10 (septbr. Nr. 3.

de alene av vedkommende regjeringsdepartement eller i fornødent fald av Kongen ophæves eller forandres.

De av tilsynet i henhold til loven givne paalæg, dispensationer o. s. v. skal for at være gyldige være skriftlig avfattet.

Arbeidsraadet.

§ 49. Fra den tid, Kongen bestemmer, oprettes under vedkommende regjeringsdepartement et arbeidsraad, bestaaende av 5 medlemmer, med sæte i Kristiania. Raadets formand med varamand skal ha juridisk utdannelse og beskikkes av Kongen for 5 aar. Av de øvrige 4 medlemmer med varamænd, hvorav 2 skal være arbeidsgivere og 2 arbeidere, antages en arbeidsgiver og en arbeider av vedkommende regjeringsdepartement, resten av Stortinget. Funktionstiden for disse 4 medlemmer med varamænd er 3 aar. Raadet kan for enkelte leiligheter tilkalde specielle sagkyndige.

De med raadets virksomhet forbundne omkostninger utredes av statskassen.

Arbeidsraadet har, foruten at utføre de det ved nærværende lovs §§ 1, 2, 16, 29 og 36 paalagte hverv, at fungere som konsulent for vedkommende regjeringsdepartement, specielt i saker vedkommende fabriktilsynet. De nærmere regler om raadets virksomhet utfærdiges av vedkommende regjeringsdepartement.

Kapitel VI.

Straffebestemmelser.

§ 50. Med bøter straffes en arbeidsgiver, som

1. overtræder de i loven indeholdte eller i henhold til denne utfærdigede forskrifter til sikrelse av arbeidernes sundhet, liv og lemmer eller de til gjennemførelse av disse forskrifter av tilsynet givne paalæg;
2. handler mot de i loven indeholdte eller i henhold til denne utfærdigede forskrifter om benyttelse av barn, unge mennesker eller voksne kvinder og mænd til arbeide eller om søn- og helligdagsarbeide;
3. undlater tilbørlig at vaake over iagttagelse av sømmelighet eller gode seder paa arbeidsstedene;
4. undlater de i loven foreskrevne anmeldelser eller opslag (§§ 3, 8, 13, 16, 20 og 38) eller undlater at holde arbeiderne underrettet om lønningsvilkaarene (§ 31);
5. ikke paa begjæring yder pligtig bistand ved eftersyn av dampkjeler og rørledninger (§ 8);
6. undlater trods paalæg fra tilsynet at foreta, hvad han pligter til utfærdigelse av arbeidsreglement (§§ 34—38);
7. ikke er forsynt med de foreskrevne bevidnelser om barns helbredstilstand og skolebarns undervisningstimer eller om barns og unge menneskers alder (§§ 21—24);

8. undlater at føre den i § 24 paabudte liste eller viser grov forsømmelighet med hensyn dertil; 10 septbr. Nr. 3.
9. ulovligen avskediger en arbeider eller overtræder de i § 31 indeholdte forskrifter om opgjør med arbeiderne.

§ 51. Med bøter straffes den arbeider, som

1. gjør sig skyldig i nogen av de i § 50, 1, 2 og 3 omhandlede forseelser;
2. ulovlig forlater sit arbeide.

§ 52. Med bøter straffes — forsaavidt ikke høiere straf efter den almindelige straffelov kommer til anvendelse — arbeidsgiver, arbeider eller andre, som fjerner eller forsætlig eller ved grov uagtsomhet beskadiger paabudte sikkerhetsindretninger eller fjerner paabudte opslag eller medvirker hertil.

§ 53. Medlemmer av fabriktilsynet, ogsaa det stedlige og dets assistenter, samt arbeidsraadets medlemmer, sagkyndige og de av departementet utsendte særlige inspektører er med hensyn til den almindelige borgerlige straffelovs anvendelse at anse som offentlige tjenestemænd.

§ 54. Forestaaes bedriften i arbeidsgiverens sted av en dertil antat bestyrer, gjælder om denne, hvad der om arbeidsgiveren er bestemt.

§ 55. Forældre eller andre foresatte, som lar barn anvende til arbeide mot lovens bestemmelse, straffes med bøter.

§ 56. Med bøter straffes den, som vægrer sig ved overensstemmende med § 44 at gi behørig forklaring om forhold, som vedrører tilsynet og arbeidsraadets virksomhet.

§ 57. De i §§ 50,9 og 51,2 omhandlede forseelser paatales ikke av det offentlige uten efter fornærmedes begjæring.

§ 58. Nærværende lov træder i kraft den 1 januar 1910. Dog kan Kongen bestemme, at § 49 træder i kraft tidligere.

Lov om tilsyn med arbeide i fabrikker m. v. av 27 juni 1892 med tillægslove av 21 juli 1894 og 27 juli 1895 ophæves.

Plakat*) om forbud mot transport av stikkelsbærplanter fra ethvert sted inden Stavangers amt. 10 septbr.

1) Foruten fra ethvert sted inden den del av landet, der bestaar av de i plakater av 25 april 1907 og 31 august samme aar nævnte amter, skal endvidere transport av stikkelsbærplanter eller dele derav, stikkelsbær dog ikke indbefattet, være forbudt fra ethvert sted inden Stavanger amt, saafremt speciel tilladelse til saadan transport ikke er meddelt av Landbruksdepartementet i henhold til nævnte lovs § 2.
2) Overtrædelse av dette forbud medfører strafansvar.
3) Denne plakat træder i kraft straks.

*) Bekjendtgj. 11 septbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 36.

10 septbr. **Kongelig resolution** *), hvorved

I. §§ 13, 15 og 24 i plakat av 4 juni 1904 om utlevering av gifter og andre stoffe fra apotek herefter skal lyde saaledes:

§ 13. De stoffe, der i medicinaltaksterne ikke er betegnet med merket *, og stoffe, der kan stilles i klasse med disse, kan utleveres i haandkjøp. Herfra er dog undtat spiritus, med hvis salg der forholdes paa den i §§ 2 og 15 nærmere bestemte maate.

I haandkjøp kan endvidere utleveres asthmacigarer og forbindstoffe impregnert med jodoform.

§ 15. Aether, aether spirituosus og aether spirituosus camphoratus skal i haandkjøp alene utleveres i glas paa høist 20 cm^3, hvorhos hvert glas skal være forsynt med en signatur, hvorpaa foruten apotekets navn og midlets norske navn tillike er trykt: »Til medicinsk bruk, 10—20 draaper ad gangen«.

Disse saavelsom andre med spiritus eller æter tilberedte præparater, der kan benyttes som berusningsmiddel, maa ikke utleveres, naar det efter omstændighetene er sandsynlig, at de agtes benyttet dertil.

Til teknisk bruk kan utleveres spiritus av mindst 90 volumprocents styrke (spiritus concentratus). Den, som ønsker saadan spiritus utlevert, maa avgi skriftlig forsikring om, at spiritusen udelukkende skal anvendes til teknisk bruk, og utlevering maa være anbefalt av politimesteren i byene eller av lensmanden paa landet. Saadan anbefaling maa kun gives kjendte og paalidelige personer, som ikke kan befrygtes at ville misbruke spiritusen.

Paa ekspedition av spiritus til teknisk bruk finder forøvrig reglerne i § 22 tilsvarende anvendelse.

§ 24. Giftattest maa kun utstedes til kjendte og paalidelige personer, der ikke kan befrygtes at ville misbruke giften.

Enhver giftattest skal indeholde:

1. Kjøperens navn, stilling og bopæl.
2. Giftens art.
3. Oplysning om, hvorvidt giften skal brukes til utryddelse av skadedyr, til industrielt eller til andet teknisk øimed.
4. Meddelelse om, at kjøperen for politiet har avgit forsikring om, at intet av giften skal bli overlatt uvedkommende, og at den del derav, som ikke kommer til øieblikkelig anvendelse, skal bli opbevart under laas og lukke, saa at intet derav spildes. Skal giften brukes til utryddelse av skadedyr, skal attesten desuten indeholde meddelelse om, at kjøperen for politiet har avgit forsikring om, at giften alene skal bli anvendt inden rikets grænser.

*) Bekjendtgj. 11 septbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 36.

5. Datum og politimesterens eller lensmandens underskrift. 10 septbr.

II. Plakat av 11 februar 1860 angaaende apotekeres handel med spiritus og dermed blandet eller tilberedt drik ophæves.

III. De nye bestemmelser træder i kraft straks.

Kongelig resolution *), hvorved meddeles stadfæstelse i henhold til lov til beskyttelse av barn mot bruk av tobak av 19 april 1899 paa den av herredsstyret for Hitterdals herred, Bratsbergs amt, under 28 januar, 19 mai og 19 august 1909 fattede beslutning til vedtægt for nævnte herred angaaende salg av tobak til barn m. v. 10 septbr.

Kongelig resolution **), hvorved meddeles approbation i henhold til lov angaaende særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sygdomme av 8 mai 1900 § 3 paa den av herredsstyret for Karlsøy herred i Tromsø amt under 24 juni 1905 fattede beslutning om ordningen av meddelelsespligten, naar en tuberkuløs syk forandrer bopæl. 10 septbr.

Kongelig resolution **), hvorved meddeles approbation i henhold til lov angaaende særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sygdomme av 8 mai 1900 § 3 paa den av herredsstyret for Nordre Lands herred i Kristians amt under 28 september 1905 fattede beslutning om ordningen av meddelelsespligten, naar en tuberkuløs syk forandrer bopæl. 10 septbr.

Kongelig resolution ***), hvorved meddeles approbation i henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 og § 3 i lov angaaende særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sygdomme av 8 mai 1900 paa den av herredsstyret for Vikebygds herred i Søndre Bergenhus amt under 8 juli 1905 fattede beslutning om forandring i § 10 i de for herredet gjældende, ved kongelig resolution av 12 april 1897 approberte sundhetsforskrifter samt om ordningen av meddelelsespligten, naar en tuberkuløs syk forandrer bopæl. 10 septbr.

Kongelig resolution †), hvorved meddeles approbation i henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 og § 3 i lov angaaende særegne foran- 10 septbr.

*) Bekjendtgj. 13 septbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 37, hvor vedtægten er indtat.

**) Bekjendtgj. 13 septbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 37, hvor beslutningen er indtat.

***) Bekjendtgj. 13 septbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 37, hvor forandringen er indtat.

†) Bekjendtgj. 13 septbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 37, hvor tillæggene er indtat.

10 septbr. staltninger mot tuberkuløse sygdomme av 8 mai 1900 paa den av herredsstyret for Torvestads herred i Stavangers amt under 23 oktober 1905 fattede beslutning om tillæg til de for herredet ved kongelig resolution av 21 mars 1896 approberte sundhetsforskrifter samt om ordningen av meddelelsespligten, naar en tuberkuløs syk forandrer bopæl.

10 septbr. **Kongelig resolution** *), hvorved meddeles approbation i henhold til lov angaaende særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sygdomme av 8 mai 1900 § 3 paa den av herredsstyret for Skaare herred i Stavangers amt under 9 juli 1904 fattede beslutning om ordningen av meddelelsespligten, naar en tuberkuløs syk forandrer bopæl.

10 septbr. **Kongelig resolution** *), hvorved meddeles approbation i henhold til lov angaaende særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sygdomme av 8 mai 1900 § 3 paa den av herredsstyret for Vats herred i Stavangers amt under 14 februar 1905 fattede beslutning om ordningen av meddelelsespligten, naar en tuberkuløs syk forandrer bopæl.

10 septbr. **Kongelig resolution** **), hvorved:

1. Nedenstaaende utkast til bestemmelser om sikkerhetsforanstaltninger vedkommende færdselen paa Notodden—Tinnosbanen og Vestfjorddalsbanen nærliggende veier m. v. approberes som gjældende indtil videre (koncessionens litr. C, post 5).
2. Departementet for de Offentlige Arbeider bemyndiges til at træffe bestemmelse om den største tillatte kjørehastighet ved nævnte baner.

B. For de veifarendes vedkommende [1]).

8. Naar toget nærmer sig, maa den kjørende holde sine hester godt an, saa han har dem i sin magt.

   Om hestene er urolige eller ængstelige av natur, maa den kjørende stanse og i fornødent fald stige av og holde hesten i tøilen.

   Saavel ryttere som kjørere, driftekarer m. fl. maa, naar tog nærmer sig, være opmerksomme paa sine dyr og avansere langsomt fremover eller stanse, indtil toget har passert.
9. Ved veikrydsninger, især ved planoverganger, maa, naar tog nærmer sig, vogner, ryttere, fotgjængere, drifter av

*) Bekjendtgj. 13 septbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 37, hvor beslutningen er indtat.

**) Bekjendtgj. 13 septbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 37.

[1]) Litr. A, som indeholder bestemmelser for jernbanens vedkommende, indtages ikke her.

kvæg eller lastdyr holde stille ved de i nærheten anbragte advarselstavler, indtil toget har passert. 10 septbr.

10. At færdes paa de jernbanen nærliggende veier med løpske hester til de tider, tog ventes, er forbudt.

Kongelig resolution*), hvorved nedenstaaende utkast til forskrifter om signalapparater, instrumenter m. v. for skibe bifaldes, og forskrifter angaaende skibes forsyning med skibsinstrumenter m. v. av 22 mai 1906 ophæves: 10 septbr.

Forskrifter om signalapparater, instrumenter m. v. for skibe**)

i henhold til lov om sjøfarten av 20 juli 1893 § 26 og lov om statskontrol med skibes sjødygtighet av 9 juni 1903 §§ 49 og 50.
Fastsat ved kongelig resolution av 10 september 1909.

I.

Registreringspligtige skibe.

Lanterner.

§ 1. Ethvert skib skal være forsynt med positions- og signal-lanterner som foreskrevet i sjøveisreglerne (f. t. kongelig plakat av 16 januar 1897 med tillæg) efter skibets størrelse og fart.

Skibe i europæisk eller uteneuropæisk fart samt passagerskibe i kystfart over $7^1/_2$ geografisk mil utenskjærs skal desuten være forsynt med reservelanterner for:

toplanternen — saafremt fartøiet pligter at føre saadan —, begge sidelanterner og ankerlanternen.

Om reservelamper for lanterner med elektrisk lys, se § 3, punkt 12.

De fartøier, som er forpligtet til at føre røde lanterner til bruk i tilfælde, vedkommende fartøi paa grund av et uheld ikke er under kommando,***) skal ogsaa være forsynt med de 2 i sjøveisreglerne foreskrevne sorte kuler eller kuleformige signalfigurer, hver av dem 61 cm. i diameter, til bruk om dagen istedenfor de røde lanterner.

For at kunne faa passagercertifikat maa ogsaa dampskibe og motorbaater, som er under 40 reg.ton br., men over 4 reg.-ton br., føre særskilte røde og grønne sidelanterner.

§ 2. Positionslanterner (top-, side-, anker- og de for fartøier, der ikke er under kommando, foreskrevne røde lanterner samt hæklanternen, hvis denne er fast anbragt) maa, forinden de tages i bruk, være forsynt med certifikat for, at de av et av Departementet for Handel, Sjøfart og Industri godkjendt kontrol-

*) Bekjendtgj. 13 septbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 37.
**) Ogsaa lystfartøier.
***) Dampfartøier fra 40 og seilfartøier fra 20 ton br. drægtighet.

10 septbr. kontor for navigationsinstrumenter er undersøkt og fundet at tilfredsstille de reglementerte krav. (Jfr. sjøveisreglerne samt § 3). Dette gjælder ogsaa de foreskrevne reservelanterner.

Certifikatet skal medfølge skibet og gjenpart opbevares av vedkommende kontrolkontor og av dette indsendes til Sjøfartskontoret paa forlangende.

Efter hver reparation, der kan tænkes at bevirke nogen forandring, skal saadanne undersøkelser gjentages og nyt certifikat utstedes.

Certifikater, utstedte av utenlandske statskontrolinstitutioner, godkjendes, naar de gjælder en i certifikatet bestemt betegnet lanterne, der er behørig merket av vedkommende kontrolinstitution.

§ 3. Positionslanterner skal tilfredsstille følgende fordringer:

1. Dimensioner.

Side- og toplanterner.

Sidens høide foruten skorsten og tak . .	mindst	28	cm.
Sidens eller ryggens bredde	—	23	»
Linsens høide, hvis den er presset og slepet	—	14	»
Linsens høide, hvis den er slepet, sammensat av flere elementer	—	10	»
Linser: Fresnel slepne indre radius .	—	7	»
— : Dioptrisk pressede » » .	—	9	»

Den lysbue, linsen omfatter, henholdsvis 10 og 20 streker fri for indfatningen.

Petroleum	Rundbrænder, slepne linser	mindst	17	mm. diamtr.
	—»— pressede »	—	22	» —
	Flatbrænder	—	25	» —

Ankerlanterner.

Høide foruten skorsten og tak	mindst	22	cm.
Bundens diameter	—	23	»
Linser: slepne, ydre diameter	—	18,4	»
Dioptrisk pressede eller kupler av buet glas maa ha en ydre diameter paa . .	—	20,3	»

Vekens størrelse:

a. naar der ikke anvendes nogen linse til forsterkning av lyskraften:

Rundbrænder . . . . . mindst 19 mm. diamtr.

b. naar lanternen er forsynt med linse:

Rundbrænder	for slepne linser	mindst	13	» —
	for pressede »	—	19	» —
	for kupler			

Hæklanterner. 10 septbr.

Sidens høide foruten skorsten og tak mindst 22 cm.
Brænderens størrelse som for ankerlanterner.
Den lysbue, linsen omfatter, fri for indfatningen 12 streker.

De røde lanterner
for ikke manøverdygtige skibe.

Høide, Linser } som for ankerlanterner.
Kuplernes diameter maa være mindst 25 cm.
Rundbrænder { for slepne linser mindst 17 mm., for pressede linser eller kupler av buet glas mindst 22 mm.

2. Side- og toplanterner skal ha fresnel slepne eller dioptrisk pressede linser, der maa være uten luftblærer eller andre feil. Vertikalt riflede linser godkjendes ikke. Gjennemfarvede fresnelske linser godkjendes ikke. Der skal brukes ufarvede linser med farvet skyveglas paa linsens inderside. Linsen, hvis horisontale tversnit skal være en nøiagtig cirkel eller del derav, skal være saaledes konstruert og slepet, at lysstraalerne ved rigtig stilling av lampen danner en uavbrutt lysbundt av flammens bredde i linsens hele høide.

Linsen maa desuten være saaledes konstruert, at lysstraalerne i vertikalplanet ikke gaar paralelt ut, men divergerer 15°, nemlig $7^1/_2{}^0$ opover og $7^1/_2{}^0$ nedover, forat lysvirkningen ikke skal svækkes altfor meget ved krængning av skibet.

Anker- og hæklanterner samt de røde lanterner kan ha buet glas av jevn tykkelse, hvis de tilfredsstiller de internationale fordringer for synsvidde.

3. Linsen i sidelanternerne maa være saaledes indsat, at en linje trukket fra vekens inderkant (eller ved elektrisk lys fra glødetraadens inderste del) til den forreste del av linsen fri av indfatningen, blir paralel med lanternens langskibs sidevæg.

Grænserne for lanternernes linsebue fastsættes saaledes:
For sidelanterner: buen $112^1/_2{}^0$—120^0.
» toplanterner: — 225^0 —240^0.
» hæklanterner: — 135^0 —144^0.

4. De farvede skyveglas skal være indfattet forskjellig for de to lanterner, saaledes at hver glasskive kun passer i den lanterne, den tilhører. Der bør til enhver tid være et skyveglas i reserve.
5. Skyveglassenes farve maa ikke være for mørk. Farven i styrbords lanterne skal være lys blaagrøn (ikke græsgrøn

10 septbr. eller gulgrøn) og farven i bakbords lanterne rubin- eller kobberrød (ikke purpurrød).

For at avgjøre, om skyveglassenes farver kan godkjendes, bør disse sammenlignes med de av Board of Trade indførte »standard glasses«. Er farverne tilfredsstillende, vil de to skyveglas, naar de lægges paa hinanden, synes graa i gjennemfaldende lys. Naar denne prøve benyttes, maa man erindre, at resultatet vilde bli det samme, hvis det ene skyveglas var gulgrønt eller græsgrønt og det andet blaarødt (purpurfarvet).

Farverne kan ogsaa undersøkes med spektroskop. De grønne skyveglas bør gi et kontinuerlig spektrum fra $\lambda = 4000$ Å. e til $\lambda = 6000$ Å. e.; dog bør farven ansees tilfredsstillende, selv om glasset slipper igjennem lys op til $\lambda = 7000$ Å. e. De røde skyveglas bør ikke slippe igjennem lys av kortere bølgelængde end 6000 Å. e. Dette gjælder ogsaa de røde skyveglas og gjennemfarvede kupler til lanterner for ikke manøverdygtige skibe.

6. Lampen skal være saaledes anbragt i lanternen, at flammen kommer midt under skorstenen, og at flammens midtpunkt ligger i centrum for den ved et tversnit i linsens halve høide fremkomne bue.

Desuten skal, naar flatbrændere anvendes, veken stilles lodret paa skibets langskibsplan, hvis den kun er 25 mm. bred. Lampen maa kun kunne indta denne stilling, naar den er indsat i lanternen og døren lukket.

Oljebeholderen skal rumme olje for mindst 16 timer, og den maa ikke opfange nogen av de direkte straaler fra lampen til linsen. Som brændemateriale blir nu gjennemgaaende brukt petroleum; ved anvendelse av olje maa veken i forhold være $1^1/_2 : 1$ bredere (ɔ: $^1/_2$ gang til saa bred). Med hensyn til lysets klarhet er rundbrændere at foretrække for flatbrændere. Da der hos flatbrændere desuten finder sted en ikke saa ganske ubetydelig avtagen av lysets klarhet i retning mot brænderens kant, bør der især til toplanterner, ankerlanterner og de for ikke manøverdygtige fartøier bestemte røde lanterner anbefales anvendt rundbrændere med lampeglas.

Lampe-opsatsets høide maa ikke være for liten og skal ved flatbrændere være mindst 3 cm. over beholderen, da der ellers let indtræder en for stor ophetning av brændematerialet og derved en blafring av flammen. Veken maa til alle brændere passe nøiagtig til brænderens dimensioner og være forarbeidet av godt, bløtt vekegarn. For smale

eller for tynde veker brænder let ned, hvorved gasutvik- 10 septbr.
ling finder sted, hvilket igjen kan ha eksplosion til følge. Lanterner, saaledes indrettet, at lampen kan stilles i forskjellig høide, kasseres.

7. Lampeglassene skal være av rent hvitt glas av bedste sort. Farvede lampeglas godkjendes ikke.
8. Reflektoren skal anbringes ved lampen i enhver side-, agter- og toplanterne og være av nysølv eller andet metal, som er forsølvet eller forniklet og godt polert. Dens indre flate skal være en del av en kuleflate, hvis centrum skal falde i flammens midtpunkt. Ved reflektorer til sidelanterner maa krumningen være saa sterk, at de reflekterende straaler ogsaa kastes ut til linsens yderste kanter. Den skal være saa stor som mulig uten at opfange nogen direkte straale fra flammen til linsen.

   Reflektoren skal være saaledes fæstet, at forskyvning ikke kan finde sted, naar lampen er paa sin plads i lanternen.
9. Lufttilgangen til lanternens indre maa være saa god, at flammen brænder klart og ikke kommer til at ose paa grund av vind eller skibets bevægelser i sjøgang. Samtidig maa lanternen være saaledes indrettet, at ikke sjøsprøit kan trænge ind i den i saadan mængde, at det paa nogen maate gjør avbræk i lysets virkning Naar lanternen er tændt i mørkt rum, skal ingen lysstraale kunne sees uten gjennem linsen og — i tilfælde — kontrolprismet.
10. Lanternerne maa være solid og haandverksmæssig forarbeidet. Hvis sidelanternerne er malt utvendig, skal styrbords lanterne være malt grøn og bakbords lanterne rød. Er de ikke malt utvendig, skal de være forsynt med tydelig merke »styrbord« eller »bakbord«. Kobber anbefales som materiale for fabrikation av lanterner.
11. Lanterner paa ikke registreringspligtige skibe og lanterner, som ifølge sjøveisreglerne — jfr. f. t. disses § 7 — kun behøver at ha en ringere synsvidde end den ordinære, kan være av mindre dimensioner end ovenfor anført; fresnelske linser forlanges ikke, og gjennemfarvede linser godkjendes, hvis lanternerne tilfredsstiller sjøveisreglernes fordringer til synsvidde. (Jfr. punkt 13). Gjennemfarvede linser tillates dog ikke i nyanskaffede lanterner.
12. I lanterner, indrettet til bruk av elektrisk lys, skal glødetraadens midte staa i høide med midten av linsen. At anvende mer end én glødelampe i hver lanterne tillates ikke, og glødelamper paa mere end 32 lys maa ikke be-

10 septbr. nyttes. Kultraaden skal være paralel med linsens korde, og dens stilling skal ikke kunne forandres, naar lampen er paasat.

Lanternerne skal være forsynt med almindelige lamper, der kan benyttes, hvis det elektriske lys skulde slaa feil. De maa derfor ogsaa underkastes de samme prøver som almindelige lanterner.

13. Lanternernes lysstyrke undersøkes ved fotometer med lanternen i følgende stillinger:

a. i lodret stilling,
b. ved 5° helding forover,
c. » 5° — agterover.

Tilstrækkelig lysstyrke maa være tilstede for en bue paa henholdsvis 20 streker for top-, 10 streker for side- og 12 streker for hæklanterner. For top- og sidelanterner samt for de røde lanterner for de ikke manøverdygtige skibe maa lysstyrken være mindst 21 Heffner — normallys — for hvitt lys. Lysstyrken prøves altsaa med de farvede skyveglas uttat av lanternen. Ved helding paa 5° er en lysstyrke paa 16 Heffnerlys tilstrækkelig.

For de lanterner, hvor gjennemfarvede linser eller kupler er tillatt, vil man lettest kunne undersøke lysstyrken ved at indstille en anden lanterne — normallanterne — til at lyse 21 Heffnerlys — hvitt lys. Derpaa placerer man inde i denne lanterne et motsvarende farvet skyveglas — normalglas — og med den herved fremkomne lyseffekt blir da den lanterne, der er under prøve, at sammenligne. Lysstyrken for denne maa ikke være under 1 — lik normallanternens — for lanternen i lodret stilling.

For lanterner til dampfartøier av under 40 og seil- og rofartøier under 20 ton bruttodrægtighet maa lysstyrken ikke være under 0.3 av nævnte normallanternes.

Følgende skala tjener til veiledning ved bestemmelse av lanternernes lysstyrke:

Synsvidde	1	—	2	—	3	—	4	—	5	kvartmil.
Lysstyrke	1	—	4	—	8	—	14	—	21	Heffnerlys.

§ 4. Lanternernes fæstigheter maa være absolut solide og betryggende. Det maa nøie iagttages, at de er anbragt paa den til enhver tid foreskrevne maate. (Kgl. plakat 16 januar 1897 og 24 april 1906).

Sidelanterner maa anbringes i borde saa langt forut som det maatte være praktisk; paa dampskibe bør de dog ikke anbringes forenom toplanternen; paa skibe over 200 reg. ton brutto altid vel forenfor midtskibs. Samtidig maa de være saaledes placert, at de er mest mulig beskyttet mot sjøer.

Lanternebretter maa ikke anbringes i riggen, undtagen 10 septbr.
reservebretter til bruk i stormveir.

Sidelanterner skal være forsynt med solide skjermer, der rækker mindst 92 cm. forenfor flammen. Disse skal skjerme lyset saaledes, at en linje fra skjermens forkant, eller i tilfælde fra den dersteds anbragte klamp, til vekens inderkant eller, i tilfælde elektrisk lys, kultraadens inderkant er parallel med kjølretningen.

Det maa nøie paasees, at sidelanterner med skjermer er saaledes anbragt, at ikke rig, seil eller andre gjenstande eller ombordværende personer kan komme iveien for lyset, men at dette kan sees skinne uavbrutt fra den forannævnte skjermningslinje til 2 streker agtenfor tvers.

Taakesignalapparater.

§ 5. Ethvert dampskib skal være forsynt med en kraftig dampfløite eller sirene, hvori lyd frembringes ved damp eller anden kraft, der træder istedenfor damp, og denne dampfløite eller sirene skal være saaledes anbragt, at lyden derfra ikke avbrytes ved nogen forhindring ombord. Det skal tillike ha 1 mekanisk taakelur av en av Sjøfartskontoret godkjendt type [1]) samt en sterkt lydende klokke.

Det samme gjælder for motorfartøier med den forskjel, at disse istedenfor dampfløite skal være forsynt med 1 mekanisk fløiteapparat (ikke lur).

Seilfartøier skal være forsynt med mekanisk taakelur av godkjendt type samt klokke; i europæisk og uteneuropæisk fart desuten med reserve taakelur.

Signaler for havsnød.

§ 6. Naar et fartøi er i nød og forlanger hjælp fra andre fartøier eller fra land, skal det anvende eller vise følgende signaler, enten i forbindelse med hinanden eller hvert for sig, nemlig:

Om dagen —

1. 1 skud eller andre knaldsignaler, avfyrt med omtrent et minuts mellemrum.
2. Det i den internationale signalbok med N. C. betegnede nødsignal.
3. Avstandssignal, bestaaende av et firkantet flag med en kule eller noget, der ligner en kule, over eller under flaget.

---

[1]) Godkjendte er for tiden mekaniske taakelurer av Skudenæstypen.

10 septbr.

4. Vedvarende allarm med hvilketsomhelst taakesignalapparat.

Om natten —

1. Skud eller andre knaldsignaler, avfyrt med omtrent et minuts mellemrum.
2. Blus paa fartøier (saasom en brændende tjære- eller oljetønde e. a. d.).
3. Raketter eller lyskuler, der utkaster stjerner av hvilkensomhelst farve eller art, avbrændt 1 ad gangen med korte mellemrum.
4. Vedvarende allarm med hvilketsomhelst taakesignalapparat.

Ethvert skib maa være forsynt med apparater til avgivelse av nødsignaler. I europæisk fart kræves mindst den internationale signalboks signalflag N. og C. samt 6 raketter og 6 kanonslag eller et knaldapparat med tilsvarende ammunition; i uteneuropæisk fart, foruten de nævnte signalflag, mindst 12 raketter og 12 kanonslag.

Lodssignaler.

§ 7. Som signaler fra et fartøi for tilkaldelse av lods benyttes et av nedenstaaende signaler:

Om dagen —

1. Nationalflaget heist paa fortoppen.
2. Den internationale signalboks signal P. T.
3. Den internationale signalboks flag S. med eller uten signalboksvimpelen derover.
4. Avstandssignalet, bestaaende av en kegle med spidsen op og med 2 kuler eller kulelignende gjenstande derover.

Om natten —

1. Blaalys, avbrændt med 15 minuters mellemrum.
2. Et klart hvitt lys eller blus, vist gjentagne ganger over rælingen, omtrent 1 minut ad gangen, med korte mellemrum.

Fartøier i utenriksk fart skal være forsynt med de nødvendige apparater for tilkaldelse av lods.

Foruten flag til et av de forannævnte signaler P. T. eller S. kræves mindst 6 blaalys og 1 blusapparat.

Bølgedæmpere.

§ 8. Fartøier i utenriksk fart og kystfart over $7^1/_2$ geografisk mil utenskjærs, skal, naar de er under 100 reg. ton br., være forsynt med 2 — naar de er fra 200 til 500 ton med 3 — og naar de er over 500 ton med 5 bølgedæmpere til spredning av olje.

Flag.

§ 9. Foruten de flag, som ethvert fartøi i tilfælde maatte være forpligtet til at føre efter §§ 6 og 7, skal ethvert skib

være forsynt med 1 nationalflag og, dersom fartøiet er tildelt kjendingssignal, tillike med dettes flag. 10 septbr.

I europæisk fart kommer hertil 1 kvarantæneflag og i fart utenfor Europa desuten den internationale signalbok med dertil hørende flag. Særskilte kjendingssignalflag er isaafald ikke nødvendige.

Instrumenter m. v.

§ 10. 1. Ombord i registreringspligtige fartøier skal forefindes følgende gjenstande i navigationsøiemed:

Gjenstandenes benævnelse.	I uten-europæisk fart	I europæisk fart	I kystfart	I kortere ruter og paa indel. farvand *)
Styrekompas	1	1	1	1
Regel(Standard)kompas	1[1])	1[1])		
Reservestyrekompas	1	1	1[2])	
Peilskive [3])	1[1])	1[1])		
Kronometer	1	1[4])		
Sekstant eller oktant [5])	2	2		
Barometer	1	1	1[2])	
Termometer	1[6])	1		
Haandbok, almindelig	1	1	1	
Logglas	2	2	1	
Patentlog med line	1	1[7])		
Haandlod, 40—60 m. line	1	1	1	1
Sværlod, 150—200 m. line	1	1		
Mekanisk loddeapparat [8])	1	1		
Ur (skibsur)	2	2	1	1
Kikkert	2	2	1	1[1])

I fart, hvor navigatør ikke er paabudt, kan kronometer, sekstant og oktant sløifes.

Fart paa Danmark og vestkysten av Sverige med skibe uten passagercertifikat regnes som indenriksk fart eller kystfart, hvad bestemmelserne i nærværende § angaar. Fangstfartøier gaar ind under europæisk fart.

§ 11. Kompasser maa, forinden de tages i bruk, paa registreringspligtige skibe, være forsynt med certifikat for, at de av et av Departementet for Handel, Sjøfart og Industri godkjendt kontrolkontor for navigationsinstrumenter er undersøkt

*) Ogsaa elver og indsjøer.
[1]), [2]), [3]), [4]), [5]), [6]), [7]), [8]) (se næste side).

10 septbr. og fundet at tilfredsstille de reglementerte krav. Dette certifikat skal medfølge skibet, og gjenpart av det skal opbevares ved kontrolkontoret og indsendes til Sjøfartskontoret paa forlangende. Paa jern- og staalskibe i europæisk og uten-europæisk fart og paa passagerskibe av over 100 ton brutto drægtighet i kystfart skal certifikatet være av klasse A.

Paa alle andre skibe er certifikat av klasse B tilstrækkelig. For reservestyrekompas er certifikat av klasse B tilstrækkelig paa alle farvand.

Efter hver større reparation av et kompas maa dette paany undersøkes, og nyt certifikat blir desuten at utstede, efter behørig undersøkelse, mindst hvert 5te aar.

§ 12. Kompasser skal tilfredsstille følgende fordringer:

I.

Almindelige kompasser (uten væske).

Certifikat av klasse A.

1. Rosens vegt maa ikke overstige:
   For 12 eller 10 toms (engl.) = 305 eller 255 mm. 39 gr.
   » 8 » » = 203 mm. 29 »
   » 6 » » = 153 mm. 16 »
2. Stenen maa være en safir eller anden haard edelsten med glat polert spor, fri for blærer og andre mangler. Pindens spids av haardt staal eller irridium eller et andet lignende haardt metal.
3. Rosen maa være forsynt med mindst to naaler, hvis længde

---

[1]) Gjælder ikke seilskibe av træ.
[2]) Gjælder kun passagerskibe.
[3]) Hvis regelkompasset er forsynt med tilfredsstillende peilindretning, fordres ikke peilskive.
[4]) Gjælder ikke skibe uten passagercertifikat, der gaar i Nord- og Østersjøfart eller paa Storbritannien og Irland, Færøerne eller Island.
[5]) Det forutsættes, at skibsfører og styrmand som regel medfører hver sit instrument.
[6]) I farvand, hvor drivis kan forekomme, desuten 1 termometer til maaling av vandets temperatur.
[7]) Gjælder ikke seilskibe.
[8]) Gjælder kun skibe av 300 reg. ton br. drægtighet og derover. Det kræves av et mekanisk loddeapparat, at det skal kunne benyttes med tilfredsstillende resultat paa almindelige dybder, ogsaa naar skibet gjør nogen fart. Linen maa være anbragt paa en rulle med stativ og sveiv, saa den med lethet kan rulles ind. Hitindtil er kun godkjendt apparater, som angir dybden efter vandtrykket. De maa kontrolleres nøie for forskjellige dybder.

Paa ældre seilskibe godkjendes derhos som mek. loddeapparat det almindelige sværlod med en flytepose anbragt paa linen saaledes indrettet, at den klemmer sig fast ved indhalingen og viser, hvor dypt loddet har været.

ikke bør overstige $^1/_3$ del av rosens diameter; de maa ikke 10 septbr.
spænde over større bue av rosen end 150 °.

4. Med en retningskraft svækket til 0,5 G. e. skal rosen med jevnt avtagende svingninger igjen indstille sig efter at være bragt ut en stor eller liten vinkel fra sin oprindelige stilling.
5. Paa et sinusutslagsapparat maa rosen ha følgende minimumsutslag, avstand 400 mm., H = 1,8 G. e.

Rosens vegt	40	gr., utslag	6,7 °
»	»	30	»	»	4,9 °
»	»	20	»	»	3,1 °
»	»	15	»	»	2,3 °
»	»	12	»	»	1,8 °
»	»	10	»	»	1,5 °

6. Forholdet mellem rosens træghetsmoment og dens magnetiske moment skal for roser paa 10 tommers diameter eller over være mindst 40, saaledes at den minimale svingningstid i sekunder (T) ved usvækket retningskraft blir, $T = \pi \sqrt{\frac{40}{H}}$ For roser under 10 tommers diameter $T = \pi \sqrt{\frac{26}{H}}$

Anm. For kompasser forsynt med »magnetic damper« fast anbragt i kompasbollen kan rosens træghetsmoment reduceres under de i punkt 6 anførte, da rosens magnetiske moment maa forøkes utover de almindelige fordringer. Rosen skal forøvrig tilfredsstille paragraffens fordringer. Med »damper« anbragt maa rosen efter at være bragt ut av sin oprindelige stilling gjøre:

Ved usvækket jordmagnetisme mindst 4 svingninger.
» svækket —»— — 3 —»—

Damperens laag skal være av gjennemsigtig glas.

7. Kollimationsfeilen maa ikke overstige 0,5 °.
8. Rosen maa ikke ha inddelingsfeil av over 0,5 °.
9. Bollen maa kunne lukkes lufttæt ved hjælp av skruer og, om nødvendig, pakning.

Certifikat av klasse B.

1. Rosens vegt kan overstige de under A 1. nævnte værdier og dens diameter maa ikke være under 8 tommer = 203 mm.
2. Stenen kan være en halvedelsten.
3. En naal kan tillates.
4. Med en retningskraft svækket til 0,5 G. e. skal rosen med jevnt avtagende svingninger igjen indstille sig efter at være bragt ut en stor eller liten vinkel fra sin oprindelige stilling.
5. Rosens utslag paa et sinusutslagsapparat skal anføres paa certifikatet.
6. Svingningstiden ved usvækket retningskraft maa ikke være under $T = \pi \sqrt{\frac{12}{H}}$.

10 septbr. 7. Kollimationsfeilen maa ikke overstige $^1/_8$ str.
8. Rosen maa ikke ha inddelingsfeil av over $^1/_8$ str.
9. Bollens laag maa slutte tæt, men behøver ikke at være forsynt med skruer og pakning.

II.

Væskekompasser.

Disse undersøkes for kollimationsfeil, rigtig inddeling, og om de indstiller sig med svækket retningskraft, samt ved forskjellig temperatur av indtil 5 ° kulde.

Maksimumssvingetid i sekunder (T) ved usvækket retningskraft:

8 toms (eller større) roser $T = \pi \sqrt{\frac{95}{H}}$

6 » » $T = \pi \sqrt{\frac{73}{H}}$

4 » » $T = \pi \sqrt{\frac{53}{H}}$

Certifikater for væskekompasser godkjendes som certifikater av klasse A.

§ 13. Peilapparater skal tilfredsstille følgende fordringer:

A. Peilskiver.

1. Instrumentet maa være av solid og hensigtsmæssig konstruktion.
2. Diopterlinjalen maa med lethet kunne svinges rundt i de forskjellige retninger. Diopterne skal være indbyrdes paralelle, samt staa lodret paa den inddelte skives eller rings plan saaledes, at en sigtelinje fra hvilkensomhelst del av sprækken til traaden i den anden diopter falder over et med diopterens omdreiningsakse.
3. Skiven eller ringen skal være rigtig inddelt og ha sit centrum i omdreiningsaksen.
4. Hvis reflektionsspeil eller prisme benyttes, iagttages, at deres reflektionsplan i en hvilkensomhelst stilling falder i sigteplanet.

B. Andre peilapparater.

Til alle de forskjellige variationer av peilapparater, indrettet til at placere direkte paa kompaslaaget, stilles saavidt mulig de samme fordringer som til peilskiver. I det hele tat maa det fordres, at de funktionerer let og sikkert, og at sigtelinjen falder over et med instrumentets omdreiningskasse og med rosens centrum.

§ 14. Paa dampskibe og paa jern- og staalskibe av registreringspligtig størrelse maa baade styre- og regelkompasser opstilles og kompenseres og deres deviation bestemmes av en

av Departementet for Handel, Sjøfart og Industri autorisert fagmand. 10 septbr.

Fornyet deviationsbestemmelse av saadan fagmand skal finde sted efter ombygning eller større reparation av skibet samt efter indlægning av elektriske ledninger, og forøvrig, naar der har været utstedt nyt certifikat for kompasset. Hvis under denne deviationsprøve fornyet kompensering av kompasset findes at være nødvendig, skal saadan foretages samtidig.

For opstilling og kompensationen erholdes kompensatorens attest og deviationstabel, som opbevares ombord.

§ 15. Sekstanter og oktanter og peilskiver bør være forsynt med certifikat for, at de av et av Departement for Handel, Sjøfart og Industri godkjendt kontrolkontor for nautiske instrumenter eller av en autorisert fagmand er undersøkt og fundet at tilfredsstille de reglementerte krav.

Skibe i uteneuropæisk fart skal ha mindst 1 sekstant eller oktant med certifikat.

§ 16. Sekstanter maa tilfredsstille følgende fordringer:

Certifikat av klasse A.

Alhidaden maa gli let paa buen, og dens skruer maa være gode. Buens inddeling maa være i sølv, platina eller guld. Den maa være jevn og passe med noniens. Noniens inddeling maa være jevn og tydelig og slutte nøiagtig til buen. Ved hjælp av nonien maa man kunne avlæse paa nærmeste 10″.

Speilene maa undersøkes for planitet og paralelisme. Paralelfeilen maa ikke overstige 2″.

Instrumentet undersøkes for ekscentricitetsfeil m. m. for hver 10^0 av buen. Den avlæste vinkel, rettet for indeksfeil, maa ikke i noget tilfælde vise større feil end 1′.

Anm. Under vinkelmaalingen maa der indstilles paa de forskjellige gradetal snart fra høire og snart fra venstre, for at undersøke, om alhidadetappens (midt under det store speil) friktion er for stor.

De farvede glas undersøkes for planitet og paralelisme. Feil i disse fordrer ombytning.

Instrumentet maa være forsynt med mindst to kikkerter. En av disse maa forstørre mindst 6 ganger.

Certifikat av klasse B.

Alhidaden maa gli let paa buen og dens skruer maa være gode. Buens inddeling maa være jevn og passe med noniens. Noniens inddeling maa være jevn og tydelig og slutte nøiagtig til buen. Ved hjælp av nonien maa man kunne avlæse paa nærmeste 20″.

10 septbr. Speilene undersøkes for planitet og paralelisme. Paralelfeilen maa ikke overstige 6″.

Instrumentet undersøkes for ekscentricitetsfeil m. m. for hver 30° av buen. Den avlæste vinkel, rettet for indeksfeil, maa ikke i noget tilfælde vise større feil end 3′.

De farvede glas undersøkes for planitet og paralelisme. Absolut feilfrihet i disse fordres ikke; dog maa feilen ikke være betydelig.

Instrumentet skal være forsynt med en kikkert, der maa forstørre mindst 3 ganger.

§ 17. Oktanter skal tilfredsstille følgende fordringer:

Alhidaden maa gli let over buen, og dens skruer maa være gode. Buens inddeling maa være jevn og passe med noniens. Noniens inddeling maa være jevn og tydelig og slutte nøiagtig til buen. Ved hjælp av nonien maa man kunne avlæse mindst paa nærmeste 60″.

Speilene undersøkes for planitet og paralelisme. Paralelfeilen maa ikke overstige 10″.

Instrumentet undersøkes for ekscentricitetsfeil m. m. for hver 30° av buen. Den avlæste vinkel, rettet for indeksfeil, maa ikke i noget tilfælde vise større feil end 3′.

De farvede glas undersøkes for planitet og parallelisme. Absolut feilfrihet i disse fordres ikke, dog maa feilen ikke være betydelig.

Instrumentet skal være forsynt med en kikkert, der maa forstørre mindst 3 ganger.

§ 18. Over de i foregaaende paragraffer nævnte undersøkelser samt over kompassers opstilling og kompensering skal av vedkommende kontrolkontor, autoriserte fagmand eller kompaskontrollør føres protokol, som paa forlangende maa utlaanes til Sjøfartskontoret for inspektion.

Hvert instrument, der erholder certifikat, skal forsynes med et indetset eller indgravert kontrolmerke. Dette merke skal bestaa av et av Sjøfartskontoret for vedkommende kontrolkontor eller autoriserte fagmand fastsat kjendetegn samt instrumentets protokolnummer. Ved hver ny undersøkelse av instrumentet forsynes dette med nyt kontrolmerke.

Ved utgangen av hvert kvartal indsendes til Sjøfartskontoret en fortegnelse over de i det forløpne kvartal utførte undersøkelser og kompenseringer.

Certifikater og deviationstabeller skal utstedes paa de av Sjøfartskontoret fastsatte skemaer.

§ 19. Skibsføreren har at kontrolere de ombordværende instrumenter, saavidt det er ham mulig; særlig paahviler det ham at foreta deviationsprøver hvert døgn, om anledning gives. Lastes der i skibet saadant gods, som kan ha indvirkning paa

kompasserne, maa skibsføreren sørge for, at deviationaprøve, 10 septbr.
om mulig, foretages før skibets avgang.

Da der indtil videre ikke forlanges certificat for kronometret, paahviler det skibsføreren at benytte enhver anledning til at kontrolere dettes stand og gang.

§ 20. Ved enhver undersøkelse av lanterner eller instrumenter eller ved opstilling og kompensering av kompasser skal anførsel ske i skibets dagbok med angivelse av, ved hvem undersøkelsen er foretat samt resultatet. Det samme gjælder de i foregaaende § omhandlede deviationsprøver.

II.

Ikke registreringspligtige skibe.

§ 21. Ombord paa ikke registreringspligtige fartøier (ɔ: damp- og motorbaater under 25 ton, og seilfartøier under 50 ton brutto drægtighet —, ogsaa lystfartøier) skal forefindes følgende gjenstande i navigationsøiemed:

a. Damp- og motorbaater paa 4 ton bruttodrægtighet og derover, som fører passagerer: 1 toplanterne, 2 sidelanterner, 1 ankerlanterne, 1 dampfløite eller mekanisk fløiteapparat (ikke lur), 1 klokke, 1 hensigtsmæssig anbragt styrekompas samt 1 haandlod med 30 m. line.
b. Damp- og motorbaater under 4 ton bruttodrægtighet, som fører passagerer: 1 lanterne med hvitt lys, 1 rød og grøn sammensat lanterne, 1 dampfløite eller mekanisk fløiteapparat (ikke lur) samt om tilsynet finder det paakrævet, 1 styrekompas og 1 haandlod med line.
c. Damp- og motorbaater, der ikke fører passagerer: De ifølge styringsplakaten til enhver tid paabudte lanterner, 1 dampfløite eller 1 mekanisk fløiteapparat (ikke lur), 1 klokke samt fartøier av over 4 ton bruttodrægtighet: 1 styrekompas og 1 haandlod med line.
d. Seilfartøier paa 20 ton bruttodrægtighet og derover: De ifølge styringsplakaten til enhver tid paabudte lanterner, 1 hensigtsmæssig placert kompas, 1 mekanisk taakelur, 1 klokke og 1 haandlod med line.
e. Seilfartøier fra 4 indtil 20 ton bruttodrægtighet: De i styringsplakaten til enhver tid paabudte lanterner, 1 kompas, 1 taakelur og 1 haandlod med line.
f. Seilbaater under 4 ton samt robaater: Den eller de i styringsplakaten til enhver tid paabudte lanterner.

§ 22. Lanterner paa ikke registreringspligtige fartøier skal tilfredsstille sjøveisreglernes fordringer og forøvrig de i § 3 — jfr. særlig punkt 11 — reglementerte krav.

10 septbr. Certifikat herfor — jfr. § 2 — forlanges dog kun for passagerskibes vedkommende.

III.

§ 23. Sjøfartskontoret kan for enkelte tilfælde, hvor foranstaaende regler antages at ville være for strenge, indrømme fritagelse for reglernes befølgelse eller lempning i deres fordringer.

Forandring i selve disse forskrifter inden lovens ramme bemyndiges Departementet for Handel, Sjøfart og Industri til at foreta, idet dog de interesserte, som dermed maatte være misfornøiet, har adgang til at kræve forandringen forelagt Kongen til stadfæstelse.

Disse forskrifter avløser de ved kgl. resolution av 22 mai 1906 fastsatte forskrifter.

10 septbr. **Kongelig resolution***), hvorved bestemmes i henhold til § 1 i lov indeholdende adskillige bestemmelser om bygningsvæsenet m. v. av 17 juni 1869, at det bygningsloven underlagte strøk Gjeithus og omegn i Modums herred, Buskeruds amt, overgaar til egen kommune i bygningsvæsenets anliggender.

10 septbr. **Kongelig resolution,** hvorved det ulønnede generalkonsulat i Montreal og embedet som utsendt konsul ved samme ophæves. At der i Montreal oprettes et konsulat, der tillægges den av Stortinget for samme bevilgede avlønning kr. 10 000,00 og kontorholdsgodtgjørelse kr. 4000,00 aarlig.

10 septbr. **Kongelig resolution,** hvorved bl. a. det ulønnede konsulat i Reykjavik ophæves og der i Reykjavik under legationen i Kjøbenhavn oprettes et konsulat med distrikt omfattende Island, der tillægges den av Stortinget for samme bevilgede avlønning kr. 6000,00 og kontorholdsgodtgjørelse kr. 2000,00 aarlig.

10 septbr. **Kongelig resolution,** hvorved Stortingets beslutning[1]) av 25 august 1909 angaaende bevilgning til det høiere skolevæsen for terminen 1 juli 1909 til 30 juni 1910 befales tat tilfølge.

---

*) Bekjendtgj. 13 septbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 37.

[1]) St. prp. nr. 1, hovedpost V, indtægtsbudgettet kap. 2, utgiftsbudgettet kap. 4. Indst. S. XI B. St.tid. side 2782—2821.
Der bevilgedes til 1 adjunktpost ved Fredrikshalds og ved Skiens, samt ved Kongsbergs og Larviks skoler, likesom til 1 overlærerpost ved Molde skole.

Kongelig resolution, hvorved nedenstaaende forslag til »Reglement om avgifter ved Universitetets institutter og laboratorier« godkjendes: 10 septbr.

§ 1. For adgang til at studere ved Universitetets institutter og laboratorier betales følgende avgifter:

Ved det anatomiske institut a) for de histologiske kurser kr. 10,00 pr. semester, b) for dissektionsmateriale kr. 20,00 en gang for alle, c) for operationsøvelser kr. 10,00 en gang for alle.

Ved det patologisk-anatomiske institut kr. 10,00 pr. semester.

Ved det fysiologiske institut kr. 20,00 pr. semester eller eventuelt pr. 2 semestre med det halve antal studietimer.

Ved det farmakologiske institut a) for teoretiske øvelser intet, b) for eksperimentelle arbeider kr. 20,00 pr. semester.

Ved det hygieniske institut kr. 10,00 pr. semester.

Ved det zoologiske laboratorium kr. 10,00 pr. semester.

Ved det botaniske laboratorium kr. 5,00 pr. semester.

Ved det mineralogiske institut kr. 5,00 pr. semester for benyttelse av samlingene.

Ved det metallurgiske laboratorium kr. 20,00 pr. semester.

Ved det kemiske laboratorium kr. 20,00 pr. semester (ogsaa av farmaceuter).

Ved det fysiske institut a) av studenter med fysik som bifag kr. 10,00 pr. semester, eventuelt 2 semestre, b) av studenter med fysik som hovedfag kr. 10,00 pr. semester.

Ved den biologiske station i Drøbak av utlændinger kr. 30,00 pr. maaned.

§ 2. Den, der ønsker at studere ved et institut eller laboratorium, har derom at henvende sig til dets bestyrer. Forinden der tilstedes adgang til at begynde studiet, skal fremlægges kvæstors kvittering for, at avgiften er betalt.

Dog kan det Akademiske Kollegium efter anbefaling fra vedkommende studentutvalg og institut- eller laboratoriebestyrer frita trængende studenter for at betale avgiften.

§ 3. Enhver institut- eller laboratoriebestyrer har at føre en særskilt fortegnelse over dem, der studerer ved hans institut eller laboratorium. I denne fortegnelse tilføies for hver enkelt studerende, om avgiften er betalt, eller om den er eftergit av kollegiet.

§ 4. Forsaavidt nogen studerende ved et institut eller laboratorium forsætlig eller ved uforsigtighet ødelægger eller

10 septbr. beskadiger apparater, instrumenter eller studiemateriale, kan bestyreren — om nødvendig efter konferanse med kollegiet — kræve den forvoldte skade erstattet.

10 septbr. **Kongelig resolution**, hvorved meddeles stadfæstelse paa det av H. E. Skjelmerud ved testamente av 18 februar 1905 oprettede »H. E. Skjelmeruds legat« for trængende inden Ullensakers herred, og paa de for dette legat den 28 april 1909 utfærdigede statutter.

10 septbr. **Kongelig resolution**, hvorved meddeles stadfæstelse paa

1. det av Anders Larsen Sandaker og hustru Inger Georgine Kristensdatter ved testamente av 2 november 1897 oprettede »Anders Sandaker og hustrus legat« til fremme av kristelig arbeide i Nes menighet;
2. de av legatets bestyrelse under 23 februar 1907 utarbeidede statutter for nævnte legat.

10 septbr. **Kongelig resolution**, hvorved der i henhold til lov om fattigvæsenet av 19 mai 1900 § 29 gjøres endel forandringer i den ved kongelig resolution av 8 oktober 1902 stadfæstede plan for sikkerhetsfondet ved Bossmo aktieselskaps gruber i Mo herred, Nordlands amt.

10 septbr. **Kongelig resolution**, hvorved

1. Engerdalens herred i Hedemarkens amt fra den tid, som av amtmanden bestemmes, skal utgjøre eget tinglag, og som saadant henhøre under Nordre Østerdalens sorenskriveri [1]).
2. Amtmanden bemyndiges til at bestemme tid, sted og dagantal for avholdelse av saktingene i det nye tinglag.

10 septbr. **Kongelig resolution**, hvorved den av Stortinget under 24 august 1909 fattede beslutning [2]) angaaende bevilgning til utskiftningsvæsenets videre fremme for budgetterminen 1 juli 1909 til 30 juni 1910 befales tat tilfølge.

10 septbr. **Kongelig resolution**, hvorved de av Stortinget under 23 og 24 august 1909 fattede beslutninger [3]) angaaende bevilg-

---

[1]) Dept.tid. side 436 og flg.

[2]) St. prp. nr. 1, hovedpost VIII, kap. 5, tit. 1—7. Indst. S. nr. 167. St.tid. side 2781. Der bevilgedes kr. 6000,00 til kontorhold for utskiftningsformændene, hvorhos der bevilgedes godtgjørelse til assistenterne for instrumenthold.

[3]) Se St. prp. nr. 1, utgiftsbudgettets hovedpost VIII, kap. I, tit. 2—86 og indtægtsbudgettets hovedpost VIII, kap. 1, tit. 1—7 samt dok. nr. 58. Indst. S. XIX. St.tid. side 2699—2781.

Der bevilgedes kr. 1600,00 som løn til en assistent ved statens kemiske kontrolstation i Bergen; den fattedes beslutning om forandring i [illegible] assistentens fremtidige avlønning; end-

ninger til landbrukets og husdyravlens fremme for budgetterminen 1 juli 1909—30 juni 1910 og angaaende efterbevilgningene til samme øiemed for terminerne 1907—1908 og 1908—1909 befales tat tilfølge. 10 septbr.

Kongelig resolution, hvorved de av Stortinget under 25 august 1909 fattede beslutninger[1]) angaaende Kongsbergs Sølvverks og dets Skogvæsens budget for budgetterminen 1 juli 1909—30 juni 1910 samt angaaende almindelige bestemmelser for arbeidsordningen samme-steds tages til følge. 10 septbr.

---

videre bevilgedes av Finmarkens Skogfond løn til en vandrelærer for Finmarken samt til en vandrelærer i jordbruk i Tromsø amt; til forsøksstationer m. v. i plantekultur; til husholdningsskoler paa Hedemarken og i Søndre Bergenhus amt; løn til assistent hos amtsagronomen i Akershus amt; til 6 herredsgartnere i Jarlsberg og Larviks amt samt 1 amtsgartner i Søndre Trondhjems amt.

[1]) St. prp. nr. 1, indtægtsbudgettets hovedpost X, kap. 2, tit. 3—5, utgiftsbudgettets hovedpost X, kap. 5. Indst. S. XXV, St.tid. side 2824—2838.

Bestemmelserne er saalydende:

A.

§ 1. Antagelse, opsigelse og avskedigelse[1]).

Arbeiderne antages, opsiges eller avskediges skriftlig av vedkommende administrationschef.

Ved avskedigelse skal indberetning ske til vedkommende departement. Vedkommende arbeider skal ogsaa gives anledning til at vedlægge indberetningen sin forklaring.

De arbeidere, der i henhold til loven antages som faste, henføres til 2 grupper.

Gruppe 1 omfatter arbeidere, antat med en gjensidig opsigelsesfrist av 3 maaneder. Antallet, der som regel skal omfatte den arbeidsstok, som utkræves for at utføre det ved hvert etablissement med sikkerhet paaregnelige aarlige arbeide, fastsættes av vedkommende departement med Stortingets samtykke.

Gruppe 2 omfatter arbeidere antat med en gjensidig opsigelsesfrist av 14 dage. Antallet fastsættes av vedkommende administrationschef.

Arbeiderne, saavel av gruppe 1 som 2, maa forinden antagelsen skaffe tilfredsstillende læge-attest. Som regel bør ingen arbeider, som ikke er haandverker, ansættes i gruppe 1, før han har arbeidet mindst 1 aar som arbeider i gruberne. Ved oprykning til ansættelse i gruppe 1 bør som regel anciennitet — under forøvrig nogenlunde like vilkaar — være avgjørende.

Opsigelsesfristen bortfalder ved arbeidets avbrydelse, ved ulykkeshændelse, naturomstændigheter eller andre upaaregnelige begivenheter.

Uanset ansvar efter loven kan enhver arbeider gives øieblikkelig avsked for beruselse i tjenesten, ulydighet, uredelighet, alvorlig krænkelse av reglementet eller anden alvorligere forgaaelse.

---

[1]) Jfr. lov av 27 juni 1892 § 31.

10 septbr. **Kongelig resolution,** hvorved meddeles stadfæstelse paa den av forstanderskapet for Bø sparebank den 23 mars 1909 vedtagne forandring av § 20 i bankens ved høieste resolution av 23 august 1895 og flere senere resolutioner stadfæstede plan.

Ved antagelsen utleveres enhver arbeider et eksemplar av arbeidsreglementet.

Enhver fratrædende arbeider har ret til at erholde bevidnelse om, hvor lang tid og med hvad slags arbeide han har været beskjæftiget.

Paa anmodning skal arbeideren ogsaa gives vidnesbyrd om dygtighet og om sit forhold forøvrig i bedriftens tjeneste.

§ 2. Mønstring.

Arbeiderne skal fremmøte punktlig paa arbeidsstedet til den fastsatte tid, straks paabegynde sit arbeide efterat være mønstret paa foreskreven maate og sted, og ikke forlate sit arbeide, førend signal, ordre eller tilladelse dertil gives.

Mønstring foregaar ved brikker, kontrol-ur eller lignende av vedkommende departement godkjendt system.

Den arbeider, som uten at ha erholdt tilladelse til at utebli, faar lovlig forfald, pligter snarest mulig at underrette vedkommende kontor eller foresatte derom.

Ingen arbeider maa i arbeidstiden forlate etablissementets omraade uten ordre eller speciel tilladelse. Med hensyn til den fornødne legitimation for ind- og utpasseren gjælder de for hvert enkelt etablissement fastsatte nærmere bestemmelser.

§ 3. Almindelige bestemmelser om arbeidernes forhold.

Arbeiderne skal utvise orden og god opførsel, efterkomme de av foresatte givne ordrer, specielle forskrifter og bestemmelser driften vedkommende, samt utføre den dem tildelte gjerning med flid, orden og samvittighetsfuldhet.

De er forpligtet til at utføre hvilketsomhelst arbeide, som anvises dem, i eller utenfor etablissementets omraade. Herunder bør den foresatte mest mulig ha for øie saavel bedriftens som arbeidernes tarv.

Vedkommende departement bestemmer, i hvilken utstrækning arbeiderne skal holde sig med verktøi.

Enhver arbeider skal utvise den største forsigtighet i omgang med ild, gas og elektricitet og har med hensyn til sammes benyttelse i alle dele at rette sig efter de for hver enkelt bedrift givne bestemmelser.

I arbeidstiden er spisning og tobaksrøkning forbudt. I hviletidene kan saadan tillates paa for hvert enkelt etablissement nærmere bestemte steder.

Ingen arbeider maa til etablissementet medbringe berusende drikke, eller der hente, la hente eller fortære saadanne.

Arbeiderne er forpligtet til altid at holde etablissementet underrettet om sin bopæl.

Andragender eller forestillinger til storting, departement eller styrelse indsendes gjennem etablissementets chef.

Kongelig resolution, hvorved 10 septbr.

1. meddeles stadfæstelse paa den i forstandermøter den 8 december 1908 samt 27 og 31 juli 1909 vedtagne plan for »Totens sparebank« der træder istedenfor den ved resolutioner av 3 november 1891 og 27 november 1908 stadfæstede plan for »Den Toten-Vardalske spare-

§ 4. Arbeidstiden[1]).

Den regelmæssige ukentlige arbeidstid og dens daglige fordeling fastsættes av vedkommende departement med Stortingets samtykke.

Enhver arbeider er forpligtet til, naar det forlanges, ogsaa at arbeide utenfor denne tid.

For arbeide, som forlanges utført om lørdagene i tiden mellem den vanlige arbeidstids begyndelse og indtil klokken 12 middag, erholder arbeiderne intet tillæg, men skal, om de forlanger det, fritages for ordinært arbeide i tilsvarende lang tid. For arbeide utenfor den regelmæssige arbeidstid forøvrig beregnes et tillæg av 25 pct.

Den beregnede overtid avrundes til nærmeste halve time.

Naar en arbeider i henhold til § 3 er beordret til at arbeide utenfor det sted, hvor etablissementet er beliggende, og fraværet er over 6 timer, erholder han et tillæg av kr. 2,00 pr. døgn. Tillægget bortfalder, hvis han skaffes kost og losji.

Under reiser oppebærer han sin ordinære dagløn. Under fraværet forøvrig erholder han likeledes denne løn i etablissementets ordinære arbeidstid.

For arbeide utenfor den ordinære arbeidstid oppebærer han ordinær dagløn med de almindelige overtidstillæg.

§ 5. Avlønning[2]).

Arbeiderne avlønnes efter akkord (almindelig akkordtarif eller præmie-akkord) eller med dagløn. Enhver arbeider er forpligtet til at motta den akkord, der bydes ham. Han skal altid under akkordens utførelse være sikret sin normerte dagløn.

Utbetaling av løn foregaar efterskudsvis 2 ganger i hver bergmaaned umiddelbart efter arbeidstidens ophør paa de av departementet bestemte steder.

Forskud paa akkord utbetales likeledes 2 ganger i hver bergmaaned med et til den optjente dagløn svarende beløp.

Mulig akkordoverskud utbetales senest 2den lønningsdag efter akkordens godkjendelse. Arbeides der i akkordlag, utarbeides opgjør for fordelingen ved etablissementets kontor. Utbetaling sker til lagets formand. Er akkorden sluttet med enkelt mand, maa vedkommende selv hæve og kvittere for beløpet.

Utbetaling for den sidste dag før opgjøret sker altid ved næste lønningstermin.

I den optjente løn gjøres fradrag for forfaldne avdrag til syke- og pensionskassen, for bøter og erstatninger samt for mulige utlæg fra bedriftens side.

Enhver, der mottar utbetalt lønning for sig selv eller andre, skal straks eftertælle beløpet; mulige feil maa straks paapekes.

[1]) Jfr. lov av 27 juni 1892 §§ 17 og 27.
[2]) Jfr lov av 27 juni 1892 § 30.

10 septbr. bank«, og hvorved samtidig Vardals herred er besluttet utløst for sin andel i den tidligere fællesbank;

2. meddeles stadfæstelse paa de i samme forstandermøter vedtagne bestemmelser for »Vardals sparebankfond.«

---

§ 6. Mulkt og erstatning.

Fremmøter en arbeider for sent, avkortes der for hvert kvarter eller del av samme et beløp svarende til 1/2 times timeløn.

Finder administrationschefen, at et forsent fremmøte skyldes omstændigheter, der er vedkommende utilregnelige, blir der ikke at avkorte for mer end den forsømte tid.

For overtrædelse av givne bestemmelser kan arbeiderne av administrationschefen ilægges bøter. Disse maa ikke overstige 1/2 dags løn, medmindre de er ilagt for forseelser eller forsømmelser, der kan medføre fare for folks liv, lemmer eller helbred eller for større ødelæggelse eller beskadigelse av gods.

I saadant tilfælde kan mulkt ilægges av størrelse av indtil 2 ukers løn.

De i nærværende reglement omhandlede straffe er uavhængige av spørsmaalet, om vedkommende ogsaa paadrar sig ansvar efter straffeloven.

Skade paa maskiner, verktøi, bygninger, inventar eller materialer, der er forvoldt forsætlig eller ved grov uagtsomhet, pligter den skyldige at erstatte, uanset om han samtidig ilægges bøter.

Før en straf ilægges, skal der gives vedkommende anledning til at forklare sig.

Bøter — herunder indbefattet avkortning i større utstrækning end for den forsømte arbeidstid — blir at anvende i et for arbeiderne almennyttig øiemed.

Hvis en arbeider forlater sin tjeneste uten at gi den i reglementet bestemte opsigelse, kan hans mulige tilgodehavende løn ved verkstedet tilbakeholdes for at anvendes til dækkelse av mulig erstatningsansvar samt i tilfælde av de bøter, hvortil han for sit forhold maatte bli idømt ved retten.

B.

Tjenestefrihet med bibehold av løn tilstaaes Sølvverkets og Myntindretningens arbeidere og opsynsmænd av Sølvverksdirektøren under almindelige omstændigheter, og naar tjenesten tillater det, for et tidsrum av 12 virkedage i hvert budgetaar samt desuten julaften efter kl. 1 em.

Den aarlige St. Hansfest for Sølvverkets regning avskaffes.

Vernepligtige opsynsmænd og arbeidere, som er gifte eller paa anden maate har forsørgelsespligt, tilstaaes tjenestefrihet med bibehold av løn under utførelsen av al den dem efter efter loven paahvilende militærtjeneste uten at erholde erstatning ved anden tjenestefrihet eller fridagsløn for den del av den ordinære ferie, som i vedkommende budgetaar maatte falde samtidig med eksersisen. Under eksersertiden fratrækkes dog i lønningen ved Sølverket eller Mynten kr. 0,80 for hver virkedag, hvorpaa dagslønning med proviant eller godtgjørelse for saadan utbetales ved de militære avdelinger.

De nærmere regler for gjennemførelsen av disse bestemmelser gives av Finansdepartementet.

Kongelig resolution, hvorved de av Stortinget under 25 10 septbr.
august 1909 fattede beslutninger[1]) om nyt lønsregulativ for Kongsbergs Sølvverks arbeidere og opsynsmænd tages tilfølge.

[1]) St. prp. nr. 1, hovedpost X. Tillæg 3 til Indst. S. XXV med 3 tillæg. St.tid. side 2821—2824.

Lønsregulativet er saalydende:

A. Faste daglønninger:

	Løn pr. dagsverk à 10 timer:	
	med tillæg av anfarings-skikt.	uden tillæg av anfarings-skikt.
	Kr.	Kr.
§ 1. Arbeidsklasser:		
Arbeidere paa 18 og 19 aar	2,00	1,80
— » 20 - 21 »	2,20	2,00
— » 22 og derover:		
a. Hauere i dagen, skeidere i dagen, pukverks-, hytte-, sag- og skogsarbeidere	3,00	2,80
b. Hauere i gruben, haandverkssvender	3,50	3,30
c. Haandverkere, skakthauere, tøndekjørere, smeltere, sagmester . . .	3,80	3,50
d. Formænd, halvskeidere	4,00	3,70

Løn med tillæg av anfarings-skikt beregnes for arbeidet i og ved gruberne, pukverket, ekstraktionshytten og paa fjeldet samt ved vasdragene utenfor Stadshængslet.

§ 2. Ovenstaaende reglement skal tjene til regler for arbeidernes lønning under sedvanlige omstændigheter, mens det dog efter Sølvverksdirektørens specielle bestemmelse ved ekstra-ordinær anledning eller paa grund av ualmindelig dygtighet er adgang til at tilstaa forhøielse i den reglementerte løn.

§ 3. Enhvers dagløn er stedse avhængig av, hvilken arbeidsklasse han findes opført i ved arbeidsstedet, og kassereren har i saa henseende at iagtta det fornødne uten særskilt ordre for hvert enkelt tilfælde, hvor stigning eller nedsættelse i lønnen som følge av forflyttelse fra den ene til den anden klasse finder sted. Hvis en arbeider i mindst 5 aar har været opført i en klasse med høiere dagløn, kan hans dagløn ikke nedsættes, selv om han maa utføre arbeide, for hvilket en lavere dagløns-sats er fastsat.

§ 4. Lønnen for arbeidere, der ikke findes anført i reglementet, eller under ny benævnelse i fremtiden maatte tilkomme, fastsættes analogisk efter de gjældende bestemmelser av Sølvverksdirektøren.

Pension, bøssepenger, enkepension og begravelsespenger beregnes fremdeles paa grundlag av lønningsregulativet av 12 november 1878
2 januar 1879.

10 septbr. **Kongelig resolution,** hvorved det paalægges Norges Bank ved dens avdeling i Fredrikstad paa det offentliges vegne at besørge ind- og utveksling av skillemynt dersteds.

11 septbr. **Rundskrivelse** fra Justisdepartementet til amtmændene, hvori det bedes henstillet til de under Justisdepartementet sorterende embedsmænd, at der ikke ved avertering av ledige poster indtages noget forbehold eller ønske om, at den, som vil komme i betragtning ved besæt-

B. Faste maanedslønninger.

Stilling.	Begynderløn for et aar.	Efter 5 aars tjeneste	Efter 10 aars tjeneste.
	Kr.	Kr.	Kr.
A. Ved sølvverket:			
Stigere	1450,00	1650,00	1850,00
Opseere	1200,00	1400,00	1600,00
Erts-skeidere, formænd og kontorassistent	1050,00	1250,00	1450,00
Budet	650,00	750,00	850,00
Vartere (med arbeidstid som efter den nugjældende ordning):			
Berghaldsvartere å kr. 85,00 pr. bergmaaned kr. 1105,00			
Fyrvartere - » 80,00 - — » 1040,00			
Dagvartere - » 75,00 - — » 975,00 og uten alderstillæg.			
B. Ved skogvæsenet:			
Skogbetjenter	1150,00	1350,00	1550,00
Hængslefoged	1050,00	1250,00	1450,00

Ved forfremmelse fra en stilling til en anden stilling skal der ikke finde sted nogen nedgang i løn.

Pension, bøssepenger, enkepension og begravelsespenger beregnes fremdeles paa grundlag av lønningsregulativet av $\frac{\text{12 november 1878}}{\text{2 januar 1879.}}$

Overgangsbestemmelser.

1. Ingen arbeider ved Kongsbergs Sølvverk maa gaa ned i dagløn ved overgang til det nye lønsregulativ.
2. Ved overgang til det nye lønsregulativ blir optjente tjenesteaar i hver lønningsklasse — efter reglementet av 1879 — at beregne til fordel for vedkommende arbeider.
3. Fast ansatte arbeidere, der i sin arbeidstid ved Sølvverket har staat i en høiere lønningsklasse i mindst 5 aar, blir at henføre til den tilsvarende høiere lønningsklasse i det nye reglement, selv om de senere har været henført til en lavere lønningsklasse.
4. Avgaaede hauere, som har arbeidet i gruben i mindst 5 aar, blir at henføre til den høiere lønningsklasse for hauere i gruben i det nye reglement.

telsen, skal være fri vernepligt, og at der heller ikke, uten hvor det er uavviselig nødvendig, ved besættelsen av poster tages hensyn hertil. 11 septbr.

Rundskrivelse fra Finansdepartementet angaaende den nye lov om skylddeling m. v. av 20 august 1909: 11 septbr.

Den nye lov om skylddeling av 20 august d. a., som træder i kraft fra 1 januar 1910, ophæver alle ældre bestemmelser i emnet og indfører forskjellige forandrede regler saavel ang. skylddeling som ang. nyskyldlægning, avtak og sammenføining av bruk.

De mest fremtrædende forandringer fra de tidligere bestemmelser er følgende:

Skjønsmændenes antal er nedsat til 3 (før 4) og ved overskjøn 5 (før 8).

Opnævnelsen av mændene er henlagt til lensmanden (undtagen ved overskjøn).

Forretningen skal ikke længer avhjemles, men alene indleveres til sorenskriveren til tinglæsning.

Den tidligere adgang til sammenføining av bruk bare i amtskassererens (fogdens) kassebok er ophævet og saadan sammenføining kan derfor herefter alene finde sted i forbindelse med brukenes sammenføining ogsaa i panteregisteret.

Betalingen for tinglæsning av skylddelingsforretninger er nedsat endel for mindre parceller.

Sorenskriveren skal ikke længer bestyre overskjøn og som regel heller ikke nyskyldlægnings-forretninger.

I forbindelse hermed skal departementet særlig henlede opmerksomheten paa følgende:

Lensmændene maa ved opnævnelsen sikre sig, at den eiendom, som skal deles, anføres med rigtig betegnelse og skyld. De bør derfor i alle tilfælde, hvor de ikke selv sitter inde med fuldt sikre oplysninger herom, indhente opgave fra sorenskriverne som i § 1 nævnt.

Man skal videre bede henstillet til lensmændene ved opnævnelsen at iagtta, at der, hvor dertil maatte være anledning, som skjønsmand opnævnes mindst én, som har deltat i offentlig utskiftning.

Skjønsmændene bør særlig være opmerksomme paa bestemmelserne i lovens §§ 3 og 8 om grænsernes avmerkning og beskrivelse. Det er forutsætningen, at saavel betegnelse som beskrivelse av grænserne blir saa nøiagtig og uttømmende, som de stedlige forhold tillater.

Der maa kun benyttes varige delemerker (§ 3). Loven indeholder intet paabud om angivelse av den indbyrdes avstand mellem delemerkerne. Men det er klart, at det i mange til-

11 septbr. fælde, hvor det med fuld sikkerhet og uten uforholdsmæssig besvær kan ske, vil anbefale sig, at avstanden opgives (i maal eller skridt), navnlig hvor der handles om særlig værdifuld grund, indmark eller tomt m. v.

Efter den nye lov behøver mændene ikke længer at anvende noget forholdstal for delingen og følgelig heller ikke at anføre nogen bestemmelse om brøkøre, men vil ha efter bedste skjøn at fordele hovedbøllets skyld med hele ører paa de ved delingen fremkomne bruk.

Da ethvert bruk, omend noksaa litet og værdiløst, efter den nye lov skal sættes i mindst 1 øres skyld, bortfalder herefter den tidligere nødvendige bevidnelse om, at hvert ved delingen fremkommet bruk har tilstrækkelig værdi for matrikulering.

Mændene skal efter lovens § 5 paase, at hvert bruk faar en for fredning og benyttelse saa hensigtsmæssig form, som forholdene tillater. Er det nødvendig til opnaaelse herav, maa mændene søke under forretningen at faa parterne til at foreta de fornødne forandringer med hensyn til brukenes form og grænser.

Ved avfattelsen av den skriftlige forretning vil mændene ha veiledning i lovens § 8, som angir i rækkefølge, hvad forretningen skal indeholde. I forretningen blir ogsaa at anføre den utskilte parcels navn (se § 24). Departementet vil senere foranledige istandbragt skema for avfattelse av skylddelingsforretninger, til benyttelse for dem, som maatte ønske saadant, hvilket skema frit kan trykkes av enhver.

Skjønsmand, som efter lovens § 9 avgir møte hos sorenskriveren i anledning av forretningens tinglæsning, antages at tilkomme for særskilt møtedag i den anledning betaling efter sportellovens § 90 som for almindelig forretningsdag.

Sluttelig bemerkes med hensyn til lovens ikrafttræden: Er en forretning avholdt overensstemmende med den ældre lovs regler uten dog at være naadd frem til avhjemling før 1 januar 1910 (efter hvilken tid avhjemling ikke længer kan foregaa), antages forretningen at opnaa fuld gyldighet ved tinglæsning overensstemmende med den nye lovs § 9. Mændenes tilkommende antages i saadant tilfælde at maatte beregnes efter den sats, som var gjældende, da arbeidet blev gjort (eller fremmøte hos sorenskriveren fandt sted), og gebyret til statskassen for tinglæsning at maatte beregnes efter den nye lovs sats.

14 septbr. **Skrivelse** fra Medicinaldirektøren til amtmanden i Nordre Trondhjems amt om, at det baade av hensyn til kontrollen med vaksinationens utførelse og utredelsen av de derved foranledigede utgifter maa ansees rettest, at enhver blir at vaksinere i den kreds, hvor han ved vaksinationstiden er bosittende eller opholder sig.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Kristiania stift i anledning av ansøkning om tilladelse til at ekspropriere tomt m. v. til et folkeskoleanlæg saa stort, at der paa tomten kunde opføres foruten den egentlige skolebygning tillike bolig for overlærer og vaktmester »likesom det tiloversblevne areal kunde benyttes til en eventuel skolehave.« Departementet antar, at der ikke er lovlig adgang til at gi tilladelse til at ekspropriere grund til anlæg av skolehave. Departementet vil derfor ikke kunne anbefale, at der gives kommunen adgang at ekspropriere et større areal end det, som nødvendigvis maa medgaa til opførelse av skolebygningene med tilhørende overlærerbolig og bolig for vaktmester samt lekeplads. 16 septbr.

Lov*)[1]) indeholdende forandringer i og tillæg til lov om folkeskolen paa landet av 26 juni 1889. 18 septbr. Nr. 1.

I.

Efternævnte paragraffer i lov om folkeskolen paa landet av 26 juni 1889 skal herefter lyde saaledes:

§ 6. Undervisningsgjenstandene skal være:

I første avdeling:

Kristendomskundskap, norsk, regning, skrivning og sang. Hertil kommer mundtlig forberedende undervisning i de for anden avdeling opførte særskilte fag.

I anden avdeling:

De for første avdeling bestemte undervisningsgjenstande, jordbeskrivelse, historie, heri indbefattet kjendskab til vor borgerlige samfundsordning, samt naturkundskap med grundtræk av sundhetslæren, hvorunder ogsaa undervisning om de berusende drikkes virkninger og fare.

Derhos skal der, hvor skolen er delt i klasser, gives undervisning i mindst et av fagene: Haandarbeide, tegning og legemsøvelser; under legemsøvelser kan medtages forberedende skyteøvelser. Valget av fag kan træffes særskilt for gutter og piker. I udelt skole er indførelsen av disse fag en frivillig sak. I klasser i anden avdeling med mindst 15 ukers aarlig undervisning for hver klasse skal dog guttene gives undervisning i legemsøvelser. Desuten, hvor skolestyret saa maatte bestemme, i fagene tegning og haandarbeide eller et av dem.

Efter skolestyrets bestemmelse kan indtil 2 skoledage i 2den avdeling aarlig anvendes til træplantning. Derhos kan i

*) Bekjendtgj. 21 septbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 38.

[1]) St.beslutn. av 13 septbr. 1909. Se Ot. prp. nr. 10, dok. nr. 7 med 4 tillæg, dok. nr. 21 og dok. nr. 27. Indst. O. XII med 2 tillæg. St.tid. forh. i Ot. side 1437—1592, 1900, i Lt. 559—603, 659.

18 septbr. Nr. 1.

nævnte avdeling optages undervisning i huslig økonomi, naar herredsstyrelsen dertil gir sit samtykke, og klassens aarlige undervisningstid for de øvrige fags vedkommende utgjør mindst det i § 5 nævnte minimum.

Skolestyret kan frita skolebarn for undervisning i enkelte fag, naar de paa grund av tungt nemme eller svak helbred har vanskelig ved at følge med i dem alle, eller naar andre særlige omstændigheter maatte være tilstede. Dissenteres barn blir paa forældrenes forlangende helt eller delvis at frita for undervisningen i kristendomskundskap.

§ 20. For hvert amt fastsætter amtsformandskapet lavmaal av løn for de i fuldstændige lærerposter ansatte lærere. Lavmaalet fastsættes særskilt for lærerposter i folkeskolens anden avdeling og særskilt for poster i smaaskolen, for de første ikke under kr. 24,00 og for de sidste ikke under kr. 19,00 pr. skoleuke (36 timer i skolens anden avdeling og 30 timer i smaaskolen).

Likeledes fastsætter amtsformandskapet for hver av de to nævnte grupper av fuldstændige lærerposter samt for lærerposter med mindst 24 uker (à 36 timer) aarlig undervisning i fortsættelsesskole eller i fortsættelsesskole og folkeskole tilsammen (§ 19, 2det led) fire alderstillæg, der opnaaes efter henholdsvis 4, 8, 12 og 15 aars tjeneste i fuldstændig lærerpost ved folkeskolen paa landet eller i by, i lærerpost med mindst 24 ukers aarlig undervisning i fortsættelsesskole eller i fortsættelsesskole og folkeskole tilsammen (§ 19, 2det led).

Tjenestetid som lærer ved abnormskoler, eksamensberettigede middelskoler, amts- og folkehøiskoler eller andre ungdomsskoler samt skolehjem, stiftelser og barnekolonier eller barnehjem med mindst 24 uker aarlig undervisning blir ved overgang til lærerpost i folkeskolen eller fortsættelsesskolen at medregne til opnaaelse av alderstillæg. Tjenestetid i fortsættelsesskolepost, hjælpelærerpost eller i lærerpost ved amts- og folkehøiskole eller anden ungdomsskole samt ved skolehjem, stiftelser og barnekolonier eller barnehjem med mindre antal undervisningsuker aarlig regnes for en tilsvarende brøkdel av et tjenesteaar.

For poster i smaaskolen skal hvert alderstillæg utgjøre mindst kr. 60,00 og høist kr. 100,00 og for de øvrige til alderstillæg berettigede poster mindst kr. 100,00 og høist kr. 150,00. Alderstillæggene beregnes fra den efter det fyldte 4de, 8de, 12te eller 15de tjenesteaar næst paafølgende 1 januar eller 1 juli.

Amtsskolestyret har i anledning herav at indhente betænkninger fra ethvert skolestyre og fra samtlige herredsstyrelser inden amtet og, efter at ha indhentet overtilsynets uttalelse om saken, gjennem amtmanden at forelægge den for amtsformandskapet. Dettes beslutning meddeles overtilsynet. Finder dette

noget derved at erindre, har det med amtsskolestyrets fornyede betænkning at la saken forelægge til endelig avgjørelse i nyt møte av amtsformandskapet. 18 septbr. Nr. 1.

Ved forandring av de fastsatte lønningslavmaal eller alderstillæggenes beløp forholdes paa samme maate som ved den første fastsættelse.

§ 28. Lærerposter ved folkeskolen kundgjøres ledig av skolestyret med opgivende av postens vilkaar og ansøkningstiden, samt, forsaavidt posten kun kan søkes av mænd eller kun av kvinder — oplysning derom.

Der maa ikke i kundgjørelsen gjøres krav paa, at ansøkerne skal gi oplysning om sin stilling til tidens politiske eller kulturelle strids-spørsmaal.

Undtagelse fra bestemmelserne i første led kan ske for hjælpelærerposter, til hvilke ikke den hele undervisning i en skolekreds eller klasse er henlagt, og for timelærerposters vedkommende samt ved antagelse av vikarierende eller andre midlertidige lærere og lærerinder.

§ 38. Som bidrag til avlønning av de ved folkeskolen ansatte lærere erholder ethvert herred ved hvert halvaars utgang av statskassen et beløp, som svarer til 45 hundrededele av den utredede lærerløn for den i henhold til §§ 5 og 8 meddelte undervisning. For herreder, hvis bære-evne er ringe, forhøies statskassens bidrag med indtil 15 hundrededele. Bidraget beregnes dog ikke i noget tilfælde av en høiere ukeløn end kr. 24,00 i folkeskolens anden avdeling og kr. 19,00 i smaaskolen. I Finmarkens amt kan bidraget beregnes av ukeløn indtil kr. 28,00 og kr. 22,00, henholdsvis i 2den og 1ste avdeling.

Vedkommende regjeringsdepartement avgjør, efter at ha indhentet amtsformandskapenes erklæringer, hvilke herreder er berettiget til forhøiet statsbidrag, og hvor stort dette for hvert enkelt herred skal være.

Skulde nogen kommune ifølge de i nærværende lov fastsatte beregningsregler for statsbidraget faa en nedsættelse i sine nuværende utgifter til lærerløn, saa skal det til den beregnede nedsættelse svarende beløp av statsbidraget kun utbetales vedkommende kommune forsaavidt og i den utstrækning, som det blir anvendt til yderligere forbedring av lærernes lønninger eller til utvidelse av skoletiden.

De lovbestemte alderstillæg (§ 20) utredes av amtsskolekassen.

Til fortsættelsesskolen blir i tilfælde at utrede bidrag av amtsskolekassen efter de i § 46 indeholdte forskrifter.

Hvad der foruten disse bidrag og andre indtægter, som maatte være herredets folkeskoler tillagt, utkræves til bestridelse av folkeskolens og fortsættelsesskolens utgifter, utredes, forsaa-

18 septbr. Nr. 1. vidt ikke ifølge denne lov anderledes bestemmes, av herredskassen efter bevilgning av herredsstyrelsen.

II.

Nærværende lov træder i kraft den 1 januar 1910.

18 septbr. Nr. 2. **Lov***)[1]) indeholdende forandringer i lov om folkeskolen i byene av 26 juni 1889.

I.

Efternævnte paragraffer i lov om folkeskolen i byene av 26 juni 1889 skal herefter lyde saaledes:

§ 15. Som bidrag til avlønning av de ved folkeskolen ansatte lærere erholder enhver kjøpstad, forsaavidt laveste aarsløn for fuldstændig lærerpost (§ 23) utgjør mindst kr. 1 200,00 for lærere og kr. 800,00 for lærerinder, ved hvert halvaars utgang av statskassen 1/3 av den utredede grundløn, dog ikke av, hvad grundlønnen maatte overstige kr. 1 400,00 for lærere og kr. 900,00 for lærerinder — samt 2/3 av de utredede alderstillæg, dog ikke av, hvad alderstillæggene maatte overstige kr. 800,00 for lærere og kr. 500,00 for lærerinder.

Som bidrag til løn for timelærerposter og for time-undervisning (§ 21, jfr. § 27) og som bidrag til avlønning av de ved fortsættelsesskolen ansatte lærere erholder enhver kjøpstad ved hvert halvaars utgang av statskassen en tredjedel av den utredede lærerløn.

Statskassens bidrag til lærerlønnen forhøies for kommuner, hvis bære-evne er ringe, indtil 45 pct. av den utredede grundløn inden de for denne ovenfor fastsatte grænser.

Vedkommende regjeringsdepartement avgjør, hvilke kommuner er berettiget til forhøiet statsbidrag, og hvor stort dette for hver enkelt kommune skal være.

Skulde nogen kommune ifølge de i nærværende lov fastsatte beregningsregler for statsbidraget faa en nedsættelse i sine nuværende utgifter til lærerløn, saa skal det til den beregnede nedsættelse svarende beløp av statsbidraget kun utbetales vedkommende kommune forsaavidt og i den utstrækning som det blir anvendt til yderligere forbedring av lærernes lønninger eller til utvidelse av skoletiden.

Hvad der foruten det i nærværende paragraf omhandlede bidrag og andre indtægter, som maatte være folkeskolen tillagt, utkræves til bestridelse av folkeskolens utgifter, utredes av bykassen efter bevilgning av kommunebestyrelsen.

*) Bekjendtgj. 21 septbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 38.

[1]) St.beslutn. av 8 septbr. 1909. Se Ot. prp. nr. 10, dok. nr. 7 med 4 tillæg, dok. nr. 21 og dok. nr. 27. Indst. O. XII med tillæg. St.tid. forh. i Ot. side 1437—1609, i Lt. 603—605.

§ 24. Den i § 23 omhandlede vedtægt skal fastsætte: 18 septbr. Nr. 2.

a. Det ukentlige timetal, som skal kunne tillægges fuldstændig lærerpost.

b. Grundløn for de fuldstændige lærerposter.

c. Alderstillæggenes størrelse.

De alderstillæg, hvortil staten yder bidrag efter § 15, skal for lærere utgjøre mindst kr. 150,00 og for lærerinder mindst kr. 100,00, og de opnaaes efter 3, 6, 9 og 12 aars tjeneste. Tjenestetid som lærer i fuldstændig lærerpost ved folkeskole paa landet eller i en anden by og tjenestetid som lærer i fuldstændig lærerpost ved abnormskoler, eksamensberettigede middelskoler, amts- og folkehøiskoler eller andre ungdomsskoler samt ved skolehjem, stiftelser og barnekolonier eller barnehjem med mindst 24 uker aarlig undervisning blir ved overgang til lærerpost i byfolkeskolen at medregne til opnaaelse av alderstillæg.

d. Hvorledes der skal forholdes med godtgjørelse til vikar, naar lærer eller lærerinde har sygdomsforfald.

Vedtægtens bestemmelser kan avfattes særskilt for lærere og lærerinder.

§ 29. Lærerposter ved folkeskolen kundgjøres ledig av skolestyret med opgivende av postens vilkaar og ansøkningstiden.

Der maa ikke i kundgjørelsen gjøres krav paa, at ansøkerne skal gi oplysning om sin stilling til tidens politiske eller kulturelle stridsspørsmaal.

Undtagelse fra bestemmelserne i første led kan ske for timelærerposters vedkommende samt ved antagelse av vikarierende eller andre midlertidige lærere og lærerinder.

§ 30. Kommunebestyrelsen kan efter at ha indhentet skolestyrets erklæring bestemme, at indtil tredjedelen av de fuldstændige lærerposter skal holdes besat paa 3 maaneders opsigelse.

De øvrige fuldstændige lærerposter blir fast at besætte.

I en til fast besættelse bestemt lærerpost kan lærer eller lærerinde, der ikke tidligere har været ansat i fuldstændig lærerpost i folkeskolen, overensstemmende med de i § 31 indeholdte regler ansættes paa prøve, dog ikke for længere tid end et aar.

Reises der inden prøvetidens utløp tvil om, hvorvidt vedkommende bør vedbli, avgjøres ogsaa dette efter § 31. I motsat fald blir ansættelsen at betragte som endelig.

II.

Nærværende lov træder i kraft den 1 januar 1910.

18 septbr. Nr. 3. **Lov***)[1] angaaende forandringer i § 36 i lov om Det Kongelige Frederiks Universitet av 9 oktober 1905.

§ 36 i »Lov om Det Kongelige Frederiks Universitet av 9 oktober 1905« skal herefter lyde saaledes: »Enhver, som anmeldes til en teoretisk embedseksamen, skal ved anmeldelsen betale firti kroner til Universitetskassen; ved anmeldelsen til de forberedende prøver og statsøkonomisk eksamen betales henholdsvis ti kroner og tyve kroner.

Kollegiet kan frita trængende kandidater for disse avgifter.«

18 septbr. Nr. 4. **Lov***)[2] om erhvervelse av vandfald, bergverk og anden fast eiendom.

Kapitel I.

Om vandfald.

§ 1. Uten tilladelse, meddelt av Kongen, kan ingen andre end staten, norske kommuner og norske statsborgere[3,4]) erhverve eiendomsret eller bruksret til vandfald eller stryk, som antages enten alene eller i forbindelse med andre under ett utnytbare fald eller stryk at kunne ved regulering utbringes til mer end 1000 naturhestekræfter. Hvorvidt faldet har denne effektivitet, avgjøres i tvilstilfælde ved lovlig skjøn.

§ 2. Fremmede statsborgere[4]) samt korporationer, stiftelser, aktieselskaper og andre selskaper med begrænset ansvar, hvis bestyrelse har sit sæte i Norge og for et flertals vedkommende bestaar av norske statsborgere[4]), kan, naar ikke almene hensyn taler derimot, av Kongen meddeles tilladelse (koncession) til at erhverve vandfald paa nærmere betingelser, hvorved følgende grundregler blir at iagtta:

1. Koncessionen meddeles bestemt person eller selskap. Det kan sættes som betingelse, at der i nogen utstrækning aapnes adgang for norsk kapital til at delta i foretagendet. Er det et selskap, som søker koncession, kan der sættes betingelser sigtende til at forhindre, at en majoritet av selskapets parter eller aktier kommer til at tilhøre nogen, som eier eller bruker andet vandfald her i riket, eller som sitter inde med aktiemajoriteten i noget andet selskap, der eier eller bruker vandfald her i riket.

---

*) Bekjendtgj. 21 septbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 38.

[1]) St.beslutn. av 11 septbr. 1909. Se Ot. pr. nr. 17 (1908). Indst. O. nr. 93. St.tid. forh. i Ot. side 1799—1800, i Lt. 659.

[2]) St.beslutning av 3 septbr. 1909. Se Ot. prp. nr. 11 f. 1908 og Ot. prp. nr. 1 f. 1909, jfr. dok. nr. 65 for 1908 med 5 tillæg. Indst. O. II. St.tid. forh. i Ot. side 653—1180, 1769—1774, i Lt. 311—478, 558.

[3]) Jfr. § 2, 12.

[4]) Se lov om norsk statsborgerret av 21 april 1888 med tillægslove.

2. Koncessionen gir adgang til vandfaldets utnyttelse som kraftkilde overensstemmende med koncessionsbetingelserne og den til enhver tid om saadan bedrift gjældende lovgivning. Det kan bestemmes, at kraften ikke maa anvendes til visse arter av industri. 18 septbr. Nr. 4.
3. Utbygning av vandfaldet maa i tilfælde paabegyndes inden en frist av ikke over 5 aar. Vandbygningsarbeidene maa fuldendes og anlæggets drift paabegyndes inden en yderligere frist av ikke over 7 aar. Driften maa ikke i saa lang tid som 5 aar kontinuerlig stanses eller kontinuerlig indskrænkes til mindre end en fjerdepart av det i den forløpne tid indsatte maskineris energi, og saadanne stansninger eller indskrænkninger maa ikke nogensinde i løpet av 10 aar samlet finde sted i saa meget som 5 aar. Ved tidsberegningene medregnes ikke den tid, som paa grund av overordentlige tildragelser (vis major) har været umulig at utnytte. Naar forholdene gjør det paakrævet, kan det tillates, at vandfaldet utbygges efterhvert inden bestemte tidsfrister, eller at det kun delvis utbygges. Kongen kan dispensere fra de i henhold til denne post fastsatte tidsfrister.
4. Ved vandfaldets utbygning og kraftanlæggets drift skal saavidt mulig kun benyttes arbeidere og funktionærer, som har norsk indfødsret[1]) eller statsborgerret[2]) Dog kan, naar ikke offentlige hensyn taler derimot, ogsaa tillates benyttet fremmede arbeidere, naar de har hat fast bopæl her i riket det hele sidste aar. Likesaa bør norsk materiel og norsk forsikring benyttes eller ha et visst fortrin i konkurransen. De samme bestemmelser kan træffes for de bedrifter, som tilhører koncessionssøkeren, og som forsynes med kraft fra anlægget[3]). De nærmere regler om anvendelsen av denne bestemmelse indtages i koncessionen.
5. Arbeiderne maa ikke paalægges at motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeide eller paalægges nogen forpligtelse med hensyn til indkjøp av varer (herunder dog ikke sprængstof, verktøi og andre arbeidsmaterialer). Hvis koncessionæren holder handelsbod for sine arbeidere, skal netto-overskuddet efter revidert aarsregnskap anvendes til almennyttig øiemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsættes efter samraad med et av arbeiderne opnævnt utvalg, som i tilfælde av tvist kan forlange saken forelagt til avgjørelse av vedkommende regjeringsdepartement[4]).

[1]) Se grundlovens § 92 a., b. og d.
[2]) Se lov om norsk statsborgerret m. v. av 21 april 1888 med tillægslove.
[3]) Jfr. ogsaa § 14. 3.
[4]) Arbeidsdepartementet, se resol. 5 novbr. 1907.

18 septbr. Nr. 4.

6. Der bør, naar omstændighetene tillater det, paalægges koncessionæren forpligtelser med hensyn til paa rimelige vilkaar at skaffe arbeiderne husrum og grund til forsamlingslokale, til lokale for kooperativ eller anden handelsvirksomhet og lignende.

7. Koncessionæren bør paalægges pligt til opsamling av et fond til sikring for vedkommende fattigkommune overensstemmende med de regler, som i lov om fattigvæsenet av 19 mai 1900, kapitel 4, er git om bergverker. Likeledes bør det paalægges koncessionæren at avsætte et fond til sikring for fattigkommunen i anledning av utbygningsarbeiderne og opførelsen av kraftstation. Fondet forvaltes av det offentlige. Den del av dette fond, som ikke medgaar til dækning av kommunens utgifter til fattigunderstøttelse av arbeidere ved de nævnte anlæg, tilbakebetales til koncessionæren.

8. Anvendes vandkraften til produktion av elektrisk energi, maa koncessionæren ikke uten samtykke fra vedkommende regjeringsdepartement indgaa i nogen overenskomst til kunstig forhøielse av prisene paa energi her i riket. Heller ikke maa elektrisk energi avgives til utlandet uten departementets tilladelse.

9. Det skal i koncessionen bestemmes, at koncessionæren er forpligtet til at avgi indtil 5 pct. av den til enhver tid utbyggede elektriske kraft til den kommune, hvor kraftanlægget er beliggende, eller andre interesserte kommuner efter departementets[1]) bestemmelse, likesom der kan forbeholdes staten ret til at erholde andre 5 pct. av kraften. Kraften leveres efter en maksimalpris, beregnet paa at dække produktionsomkostningene med tillæg av 20 pct. I produktionsomkostningene medregnes 6 pct. rente av anlægskapitalen. Produktionsomkostningenes størrelse fastsættes ved overenskomst mellem vedkommende departement og koncessionæren eller i mangel av saadan ved lovlig skjøn. Det kan betinges, at denne fastsættelse revideres til bestemte tider. Koncessionen bør indeholde nærmere bestemmelser om det varsel, koncessionæren har krav paa, før kraften uttages. Hvis anlægget skal levere energien i anden form end elektrisk, kan tilsvarende bestemmelser træffes.

10. Koncessionen gives for et bestemt tidsrum av mindst 60 aar og høist 80 aar. Tiden regnes fra koncessionens meddelelse. Ved koncessionstidens utløp tilfalder vandfaldet med alle de indretninger, hvorigjennem vandets løp og leie forandres, saasom damanlæg, kanaler, tunneler, bassænger, rør-

[1]) Arbeidsdepartementet.

ledninger m. m. samt de til utbygningen og kraftanlægget erhvervede grundstykker og rettigheter staten med fuld eiendomsret og uten vederlag. Likesaa kan det bestemmes, at kraftstationerne med tilhørende maskineri og andet tilbehør skal tilfalde staten med fuld eiendomsret uten vederlag. Det, som ikke tilfalder staten, kan den indløse for dets værdi efter skjøn paa sin bekostning eller forlange fjernet inden en av departementet[1]) fastsat frist. 18 septbr. Nr. 4.

11. Koncessionen bør kun meddeles, forsaavidt ældre pantehefte1elser, servitutter av væsentlig betydning, leierettigheter og lignende heftelser fjernes eller viker prioritet for de i koncessionen paalagte forpligtelser, derunder ogsaa de mulkter, som kan bli ilagt efter § 17.

12. Til videre overdragelse av vandfaldet utkræves kongelig tilladelse, selv om den nye erhverver er norsk kommune eller norsk statsborger. Erhververen maa i ethvert tilfælde underkaste sig de i den oprindelige koncession fastsatte betingelser. Til tilladelsen kan desuten knyttes de betingelser, som er omhandlet ovenfor under 1. Tilladelse til overdragelsen blir at meddele, hvor ikke almene interesser skades ved, at flere vandfald samles paa en haand, eller almene hensyn iøvrig taler derimot

Koncessionen med de til den knyttede betingelser blir at tinglæse for koncessionærens regning. Alle senere tinglæste heftelser paa de i post 10 omhandlede eiendomme og gjenstande bortfalder ved disses overgang til staten ifølge koncessionen. Naar vandfaldet overgaar til staten, blir en meddelelse herom av vedkommende departement[1]) at oversende retsskriveren til tinglæsning.

Den, som yder eller har ydet laan mot pant i vandfald, kan paa forhaand meddeles tilladelse (koncession) efter nærværende paragraf til at erhverve vandfaldet gjennem kjøp paa tvangsauktion, saafremt han, naar denne holdes, fremdeles er panthaver Koncessionstiden blir at regne fra koncessionens meddelelse, mens de øvrige vilkaar indtræder, naar erhvervelsen finder sted Har vandfaldets eier, før panthaveren erholder koncession, erhvervet det i henhold til tidsbegrænset koncession, blir koncessionen til panthaveren at meddele for den gjenstaaende del av eierens koncessionstid.

Kapitel II.

Om bergverk.

§ 3. Uten tilladelse meddelt av Kongen kan ingen andre end staten, norske kommuner og norske statsborgere[2,3]) samt kor-

[1]) Arbeidsdepartementet.
[2]) Jfr § 5, 10.
[3]) Se lov om norsk statsborgerret av 21 april 1888 med tillægslove.

18 septbr. Nr. 4.

porationer, stiftelser, aktieselskaper og andre selskaper med begrænset ansvar, som har helt norsk[1]) bestyrelse med sæte i Norge, utøve den i bergverkslovgivningen omhandlede ret til skjærpning, anmeldelse og muting[2]) eller paa anden maate med fuld retsvirkning erhverve eiendomsret eller bruksret til mutbare[3]) anvisninger eller gruber, som indgaar under bergverkslovningen, det være sig paa egen eller anden mands grund.

§ 4. Uten tilladelse meddelt av Kongen maa ingen andre end staten og norske kommuner[4]) igangsætte regelmæssig bergverksdrift[5]) paa mutbare[3]) metaller og malmer her i riket.

§ 5. Personer samt korporationer, stiftelser, aktieselskaper og andre selskaper med begrænset ansvar kan, naar ikke almene hensyn taler derimot, av Kongen meddeles tilladelse (koncession) til at erhverve og drive mutbare[3]) anvisninger eller gruber paa nærmere betingelser, hvorved fornemmelig følgende grundregler blir at iagtta:

1. Koncession meddeles bestemt person, korporation, stiftelse eller selskap. Som regel bør det kræves, at selskapets bestyrelse har sit sæte i Norge og helt eller delvis bestaar av norske statsborgere[1]). Det kan sættes som betingelse, at der i nogen utstrækning aapnes adgang for norsk kapital til at delta i foretagendet. Er det et selskap, som søker koncession, kan der sættes betingelser sigtende til at forhindre, at en majoritet av selskapets parter eller aktier kommer til at tilhøre nogen, som forøvrig driver bergverksdrift her i riket, eller som sitter inde med aktiemajoriteten i noget andet selskap, der driver bergverksdrift her i riket.
2. Koncessionen gir adgang til grubens eller anvisningens utnyttelse overensstemmende med koncessionsbetingelserne og den til enhver tid om saadan bedrift gjældende lovgivning[6]).
3. Forberedende arbeider til igangsættelse av bergverksdrift maa begyndes inden en bestemt frist. Driften skal foregaa paa bergmæssig maate overensstemmende med den til enhver tid gjældende lovgivning[6]). Finder departementet[7]), at driften av en grube i væsentlig grad avviker fra det bergmæssige, og forestilling i den anledning til grubens bestyrer ikke efterkommes, kan det forlange, at bergverks-

[1]) Se lov om norsk statsborgerret av 21 april 1888 med tillægslove.
[2]) Se bergverksloven av 14 juli 1842, kap. 1 og 2.
[3]) Se bergverkslovens § 8 jfr. § 75 samt lov om ret til at utvinde guld av 17 juni 1869.
[4]) Jfr. § 5, 10.
[5]) Jfr. § 10.
[6]) Se især bergverksloven av 14 juli 1842.
[7]) Handels- og Industridepartementet, se resol. 5 novbr. 1907.

eieren fremlægger en plan for et bestemt tidsrum til frem- 18 septbr.
tidig bergmæssig drift av gruben. Planen skal indleveres Nr. 4.
til departementets godkjendelse senest 4 maaneder, efterat begjæringen er fremsat. Drift kan alene foretages i overensstemmelse med den av departementet godkjendte plan; dog kan avvikelser ske med departementets samtykke. Hvorvidt driften er bergmæssig og overensstemmende med den godkjendte driftsplan, avgjøres i tilfælde av tvist ved lovlig skjøn.

4. Ved bergverkets anlæg og drift skal saavidt mulig kun benyttes arbeidere og funktionærer, som har norsk indfødsret[1]) eller statsborgerret[2]). Dog kan, naar ikke offentlige hensyn taler derimot, ogsaa tillates benyttet fremmede arbeidere, naar de har hat fast bopæl her i riket i det sidste aar. Likesaa bør norsk materiel og norsk forsikring benyttes eller ha et visst fortrin i konkurransen. De nærmere regler om anvendelsen av denne bestemmelse indtages i koncessionen.
5. Arbeiderne maa ikke paalægges at motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeide eller paalægges nogen forpligtelse med hensyn til indkjøp av varer (herunder dog ikke sprængstof, verktøi og andre arbeidsmaterialer). Hvis verket holder handelsbod for sine arbeidere, skal nettooverskuddet efter revidert aarsregnskap anvendes til almennyttig øiemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsættes efter samraad med et av arbeiderne opnævnt utvalg, som i tilfælde av tvist kan forlange saken forelagt til avgjørelse av vedkommende regjeringsdepartement[3]).
6. Der bør, naar omstændighetene tillater det, paalægges koncessionæren forpligtelser med hensyn til paa rimelige vilkaar at skaffe arbeiderne husrum og grund til forsamlingslokale, til lokale for kooperativ eller anden handelsvirksomhet og lignende.
7. Koncessionæren maa ikke uten vedkommende departements[3]) samtykke indgaa i nogen overenskomst til kunstig forhøielse av prisene paa bergverksprodukter her i riket.
8. Koncessionen gives for et bestemt tidsrum av indtil 80 aar, regnet fra koncessionens meddelelse. Ved koncessionstidens utløp tilfalder bergverket med tilhørende grundstykker og rettigheter inden koncessionsfeltet, det til gruberne hørende egentlige grubemaskineri med tilhørende bygninger samt alle veier inden koncessionsfeltet staten med fuld eiendomsret uten vederlag. Det øvrige til berg-

[1]) Se grundlovens 92 a., b. og d.
[2]) Se lov om norsk statsborgerret av 21 april 1888 med tillægslove.
[3]) Handels- og Industridepartementet.

18 septbr. Nr. 4.

verket hørende bygverk og maskineri, som efter bergverkslovgivningen kan bortflyttes[1]), samt jernveier, taugbaner og utskibningsanlæg inden koncessionsfeltet kan staten indløse for dets værdi efter skjøn paa sin bekostning eller forlange fjernet inden en av vedkommende departement[2]) fastsat frist.

9. For koncessionen kan bestemmes en produktionsavgift av hver ton malm. Avgiftssatsen blir for de første 10 aar at fastsætte i koncessionen og senere for indtil 10 aar ad gangen ved overenskomst mellem koncessionæren og vedkommende departement[2]) eller i mangel av overenskomst ved skjøn av en kommission bestaaende av vedkommende bergmester og to andre medlemmer, av hvilke koncessionæren og departementet opnævner hver et. Utgiftene ved denne kommission utreder statskassen og koncessionæren hver med en halvdel. Avgiften ansættes til et beløp, som antages at motsvare indtil 3 procent av malmens værdi paa produktionsstedet, færdig til avlevering til hyttedrift eller til eksport, med fradrag av omkostninger ved grubedrift, skeidning og opberedning og ved transport fra grube til skeidehus og opberedningsverksted, men uten fradrag for administrations- og anlægsomkostninger, renter av anvendt kapital og andre almindelige omkostninger. Procentsatsens størrelse inden de angivne grænser bestemmes i koncessionen. Naar det findes hensigtsmæssig, kan produktionsavgiften ved koncessionens meddelelse fastsættes til et bestemt beløp av hver ton malm for den hele koncessionstid. Avgiftens størrelse blir ogsaa i dette tilfælde at ansætte til et beløp, som antages at motsvare indtil 3 procent av malmens værdi paa produktionsstedet, beregnet paa den maate, som foran er nævnt. Kongen kan for bestemte tidsrum frafalde avgiften, saaledes hvis malmen forædles her i riket.

10. Til videre overdragelse av anvisningen eller gruben utkræves kongelig tilladelse, selv om den nye erhverver er norsk kommune eller norsk statsborger. Erhververen maa i ethvert tilfælde underkaste sig de i den oprindelige koncession fastsatte betingelser. Til tilladelsen kan knyttes de betingelser, som er omhandlet ovenfor under 1. Tilladelse til overdragelsen blir at meddele, hvor ikke almene interesser skades ved, at flere bergverk samles paa samme haand, eller almene hensyn iøvrig taler derimot.

11. Koncessionen bør kun meddeles, forsaavidt ældre panteheftelser, servitutter av væsentlig betydning, leierettigheter

[1]) Se bergverksloven av 14 juli 1842 § 50.
[2]) Handels- og Industridepartementet.

og lignende heftelser fjernes eller viker prioritet for de i koncessionen paalagte forpligtelser, derunder ogsaa de mulkter, som kan bli ilagt efter § 17. i 18 septbr. Nr. 4.

Koncessionen med de til den knyttede betingelser blir at tinglæse for koncessionærens regning. Alle senere tinglæste heftelser paa de i post 8 omhandlede eiendomme og gjenstande bortfalder ved disses overgang til staten ifølge koncessionen. Naar bergverket overgaar til staten, blir en meddelelse herom av vedkommende departement[1]) at oversende retsskriveren til tinglæsning.

Den, som yder eller har ydet laan mot pant i bergverk, kan paa forhaand meddeles tilladelse (koncession) efter nærværende paragraf til at erhverve og drive dette, saafremt erhvervelsen sker gjennem tvangsauktion, og han da fremdeles er panthaver. Koncessionstiden blir at regne fra koncessionens meddelelse, mens de øvrige vilkaar indtræder, naar erhvervelsen finder sted. Har bergverkets eier, før panthaveren erholder koncession, erhvervet det i henhold til tidsbegrænset koncession, blir koncessionen til panthaveren at meddele for den gjenstaaende del av eierens koncessionstid.

§ 6. Det aarlige beløp av den i § 5 nr. 9 omhandlede produktionsavgift utregnes av vedkommende departement[1]) paa grundlag av en av koncessionæren for hvert aar ført bok, hvori fortløpende indføres de utdrevne, skeidede og opberedte mineralers art og mængde. Boken skal indsendes til departementet inden utløpet av det første kvartal i det paafølgende aar.

Undladelse av at føre eller til bestemt tid indsende den her omhandlede bok straffes med bøter. Indførelse av forsætlig urigtige oplysninger i boken straffes med bøter eller med fængsel indtil 4 maaneder.

Avgiften forfalder til betaling 4 uker efter, at koncessionæren har mottat meddelelse fra departementet om dens størrelse. Fra forfald beregnes 6 procent aarlig rente, til betaling sker.

Avgiften inddrives ved utpantning og har i konkurstilfælde fortrinsret like med skatter.

§ 7. Anvisning eller grube, som omfattes av en i henhold til § 5 meddelt koncession, skal i de tilfælde, hvor den efter reglerne i lov om bergverksdriften av 14 juli 1842 kapitel 6 skulde falde i det fri, isteden tilfalde staten paa samme maate som i koncessionen for koncessionstidens utløp bestemt.

Bestemmelsen i nævnte lovs § 30 kommer ikke til anvendelse overfor anvisning eller grube, som er tilfaldt staten ifølge nærværende lov eller ifølge en i overensstemmelse med samme meddelt koncession.

---

[1]) Handels og Industridepartementet.

18 septbr. Nr. 4.

§ 8. Begjæring om muting, utmaal eller frist[1]) skal bergmesteren ikke avvise, om han finder, at den skriver sig fra nogen til saadan erhvervelse uberettiget; derimot skal han gjøre anmerkning herom paa dokumentet og indberette saken til departementet[2]). Det samme gjælder, hvis han finder det tvilsomt, om ansøkeren er berettiget til erhvervelsen.

§ 9. Enhver, som ved denne lovs ikrafttræden har erhvervet eller senere efter tilladelse erhverver anvisninger eller gruber, som indgaar under bergverkslovgivningen, kan for en bestemt tid meddeles samme ret som norske statsborgere til at skjærpe, anmelde og mute eller paa anden maate erhverve mutbare anvisninger eller gruber inden et eller flere bestemt angivne felter[3]). Tilladelsen kan efter fristens utløp fornyes. Den medfører ogsaa ret til at igangsætte regelmæssig bergverksdrift paa de saaledes erhvervede anvisninger og gruber. Hvis den oprindelige erhvervelse av anvisning eller grube grunder sig paa tilladelse, hvorfor er sat særegne betingelser, skal samme betingelser gjælde for de senere erhvervelser. Er betingelser ikke sat for den oprindelige erhvervelse, finder reglerne i § 5 anvendelse paa den nye tilladelse.

§ 10. Tilladelse efter denne lov behøves ikke til saadan prøvedrift, hvis formaal alene er den foreløbige undersøkelse av forekomsten for at bedømme dens drivværdighet, og ved hvilken ikke utbrytes mere end 1000 kubikmeter fjeld pr. aar ved hver for sig avsondret drift. Tilladelse til at utbryte mere end 1000 kubikmeter pr. aar kan gives av departementet[2]). Om driften har det nævnte formaal, avgjøres i tvilstilfælde av departementet, som kan bestemme, at driften skal stanse eller holdes inden nærmere angivne grænser. Overtrædelse av departementets bestemmelser herom straffes med bøter indtil kr. 10 000,00.

Kapitel III.

Om anden fast eiendom.

§ 11. Eiendomsret eller bruksret til fast eiendom, som ikke indgaar under de særlige lovregler om vandfald[4]), bergverk[5]) eller skog[6]), kan ikke uten tilladelse meddelt av Kongen med fuld retsvirkning erhverves av andre end staten, norske kommuner, norske statsborgere[7]) samt korporationer, stiftelser, aktie-

[1]) Se bergverksloven av 14 juli 1842 kap. 2, 4 og 6.
[2]) Handels- og Industridepartementet.
[3]) Jfr. § 3 med henvisninger.
[4]) Se kap. I.
[5]) Se kap. II.
[6]) Se lov om erhvervelse av skog av 18 septbr. 1909 kap. I.
[7]) Se lov om norsk statsborgerret m. v. av 21 april 1888 med tillægslove.

selskaper og andre selskaper med begrænset ansvar, hvis be- 18 septbr.
styrelse har sit sæte i Norge og bestaar udelukkende av norske Nr. 4.
statsborgere[1]).

Undtagelse fra denne bestemmelse kan Kongen fastsætte for leie og andre bruksrettigheter, som stiftes for en tid av høist 10 aar[2]).

§ 12. Andre personer, korporationer, stiftelser og selskaper end de, som er nævnt i § 11, kan, naar ikke særlige almene hensyn taler derimot, av Kongen erholde tilladelse til erhvervelse av saadan eiendomsret eller bruksret som der omhandlet.

Ved tilladelsens meddelelse kan der fastsættes saadanne betingelser, som findes paakrævet av almene hensyn.

Kapitel IV.

Om kjøp av energi, frembragt ved vandkraft.

§ 13. Uten tilladelse meddelt av Kongen kan ingen andre end staten og norske kommuner erhverve og benytte energi, frembragt ved vandkraft, i større mængde end 500 hestekræfter. Saadan tilladelse er dog kun nødvendig, hvis det vandfald, som leverer kraften, er over 1000 naturhestekræfter, beregnet paa den maate, som er fastsat i § 1.

§ 14. Personer, korporationer, stiftelser samt aktieselskaper og andre selskaper med begrænset ansvar, kan, hvor ikke særlige almene hensyn taler derimot, av Kongen meddeles tilladelse (koncession) til erhvervelse og benyttelse av mer end 500 hestekræfter av energi paa nærmere betingelser, hvorved følgende grundregler blir at iagtta:

1. Koncessionen meddeles bestemt person, korporation, stiftelse eller selskap. Som regel bør det kræves, at selskapets bestyrelse har sit sæte i Norge og helt eller delvis bestaar av norske statsborgere[1]). Den kjøpte energi kan ikke overdrages videre uten samtykke av vedkommende departement[3]).
2. Det kan fastsættes, at energien ikke maa anvendes til bestemte arter av industri.
3. Ved bygning og drift av vedkommende anlæg skal saavidt mulig kun benyttes arbeidere, som har norsk indfødsret[4]) eller statsborgerret[1]). Dog kan, naar ikke offentlige hensyn taler derimot, ogsaa tillates anvendt fremmede arbeidere naar de har hat fast bopæl her i riket i det sidste aar.

---

[1]) Se lov om norsk statsborgerret m. v. av 21 april 1888 med tillægslove.
[2]) Jfr resol. 9 novbr. 1889.
[3]) Arbeidsdepartementet.
[4]) Se grundlovens § 92 a., b. og d.

18 septbr. Nr. 4.

Likesaa bør norsk materiel og norsk forsikring benyttes eller ha et vist fortrin i konkurransen. De nærmere regler om anvendelsen av denne bestemmelse indtages i koncessionen.

4. For koncessionen kan der bestemmes en aarlig avgift av indtil kr. 1,25 for hver hestekraft over 500 Saadan avgift blir dog ikke at paalægge, hvor energien leveres fra vandfald, som er koncedert overensstemmende med bestemmelserne i nærværende lovs § 2.

Avgiften forfalder til betaling ved aarets utgang; erlægges den ikke til forfaldstid, svares derefter 6 pct. aarlig rente Den inddrives ved utpantning og har i konkurstilfælde fortrinsret like med skatter.

Kapitel V.

Almindelige bestemmelser.

§ 15. Andragende om tilladelse (koncession) efter denne lov skal være ledsaget av fornødne beskrivelser, som vedkommende departement[1]) kan forlange supplert med de nødvendige tegninger, karter og lignende.

Andragende fra selskap skal være ledsaget av erklæring fra bestyrelsen om, at der ikke foreligger nogen avtale, sigtende til at overdække det virkelige forhold med hensyn til selskapets bestyrelse. Blir tilladelse meddelt selskapet, skal dette senere naar dette maatte kræves, indsende til departementet lignende erklæring om, at der ikke med hensyn til bestyrelsen er indtraadt nogen saadan forandring, at de lovbestemte betingelser for at erholde tilladelsen ikke længer er tilstede.

Hvis de omhandlede erklæringer er urigtige, kommer straffelovens § 166 til anvendelse.

Forinden andragende om tilladelse efter denne lov avgjøres, skal der som regel indhentes uttalelse fra vedkommende kommunestyre.

§ 16. Der anordnes en vasdragskommission, hvis erklæring skal indhentes angaaende alle andragender om koncession efter nærværende lovs kapitel I og IV. Kommissionen skal desuten avgi uttalelse i alle vasdragsspørsmaal, som vedkommende departement[2]) forelægger for den. Kommissionen bestaar av 5 medlemmer, nemlig vasdragsdirektøren og 4 medlemmer, som opnævnes av Kongen for 6 aar. Av de først opnævnte medlemmer uttræder dog efter lodtrækning 2 efter 3 aars for-

[1]) For kap. I og IV: Arbeidsdepartementet, for kap. II og III: Handels- og Industridepartementet.
[2]) Arbeidsdepartementet.

løp. I vasdragsdirektørens forfald indtræder hans stedfortræder. For hvert av de andre medlemmer opnævner Kongen en varamand. 18 septbr. Nr. 4.

Endvidere anordnes en bergkommission, hvis erklæring skal indhentes angaaende alle andragender om koncession efter nærværende lovs kapitel II. Kommissionen skal desuten avgi uttalelse i alle bergverksspørsmaal, som vedkommende departement[1]) forelægger for den. Kommissionen bestaar av 3 medlemmer, som opnævnes av Kongen for 6 aar. Av de først opnævnte uttræder dog efter lodtrækning et efter 2 aars forløp og et efter 4 aar. For hvert medlem opnævner Kongen en varamand

§ 17. For overtrædelse av de betingelser, som er sat i en tilladelse, der omhandles i nærværende lov, kan der bestemmes tvangsmulkt som enten paaløper, indtil forholdet er bragt i orden, eller forfalder med et bestemt beløp for hver overtrædelse.

De saaledes indkomne mulkter, saavel som de efter denne lov (§§ 5 og 14) indkomne avgiftsbeløp, avsættes til særskilte fond, hvis anvendelse bestemmes av Stortinget.

§ 18. Kongen kan efter andragende fra vedkommende erhverver ændre de betingelser, som er fastsat i en overensmende med denne lov meddelt tilladelse. Dog maa ændringen ikke gaa utenfor de grænser, som følger av de foran opstillede grundregler for betingelsernes indhold.

§ 19. Fremmed statsborger, som erholder tilladelse efter §§ 2, 5 og 12 eller driver saadan prøvedrift som i § 10 omhandlet, skal, hvis han ikke er bosat her i riket, være forpligtet til, paa det sted hvor eiendommen ligger eller driften foregaar, at ha en fuldmægtig, som er bemyndiget til i hans fraværat svare paa hans vegne for domstolene og andre embedsmyndigheter i saker, som vedrører tilladelsen, eiendommen, anlægget eller driften. Fuldmægtigen skal i saadanne saker motta søksmaal ved stedets forlikskommission og ret. Hans navn og bopæl blir at tinglæse.

Hvad her er bestemt skal ogsaa gjælde korporation, stiftelse eller selskap, hvis bestyrelse ikke har sæte i Norge, og som erholder tilladelse efter §§ 5 og 12 eller driver saadan prøvedrift som i § 10 omhandlet.

Iagttages ikke foranstaaende bestemmelser, kan underdommeren i det distrikt, hvor eiendommen ligger eller driften foregaar, paa begjæring av nogen deri interessert med bindende virkning for vedkommende koncessionær opnævne saadan fuldmægtig. Det samme gjælder, om korporation, stiftelse eller

[1]) Handels- og Industridepartementet.

18 septbr. Nr. 4.

selskap ikke opfylder sin forpligtelse til at ha sæte for bestyrelsen her i riket.

§ 20. Avtale, som maatte komme i strid med bestemmelserne i §§ 1, 3, 11 og 13, kan alene forlanges fuldbyrdet, saafremt kongelig tilladelse til erhvervelsen erholdes.

§ 21. Forlanges noget dokument tinglæst angaaende en erhvervelse, hvortil ifølge denne lov behøves tilladelse, og saadan ikke fremlægges, kan retsskriveren dog ikke negte tinglæsning, men han skal i saa fald, saavelsom hvor han finder det tvilsomt, hvorvidt erhvervelsen er i i strid med loven, gjøre anmerkning herom i panteregistret og paa dokumentet. Anmerkningen skal av retsskriveren meddeles vedkommende departement[1]), som kan bestemme, at den atter blir at utslette.

§ 22. Er en mot denne lov stridende retshandel fuldbyrdet ved tinglæsning av hjemmelsbrev, eller er kjøperen eller leieren indsat i eiendommens besiddelse eller rettighetens utøvelse, skal departementet[1]) fastsætte en frist, inden hvilken forholdet maa bringes i lovlig orden, saasom ved erhvervelse av den fornødne tilladelse eller ved frivillig omgjørelse av retshandelen eller ved gjenstandens salg til nogen, som er berettiget til at erhverve samme. Fristen maa ikke sættes kortere end 6 maaneder eller længere end 3 aar. Den kan forlænges efter de i § 26 b givne regler.

Departementets bestemmelser efter denne paragraf blir at tinglæse.

Hvad her er foreskrevet om retshandel stridende mot denne lov, finder ogsaa anvendelse paa retshandel, som før denne lovs ikrafttræden er skedd i strid med lov om adgang for andre end norske statsborgere til at erhverve fast eiendom eller bruksret over grund her i riket av 9 juni 1903 eller med lov om adgang til at erhverve skog, bergverk eller vandfald av 12 juni 1906 med tillægslove av 28 mai 1907 og 24 januar 1908 (jfr. love av 26 mars 1907 og 28 mars 1908).

§ 23. Oversittes en i henhold til foregaaende paragraf fastsat frist, skal utenfor de i kap. IV omhandlede tilfælde eiendommen eller bruksretten efter øvrighetens befaling uten forliksmægling eller varsel sælges ved tvangsauktion. Salget sker med bindende virkning for eieren eller besidderen, hans hjemmelsmand, deres kreditorer og konkursboer samt dem, som har pant i eiendommen eller bruksretten. Det foregaar for eierens eller besidderens regning og saaledes, at intet av den ved auktionen utbragte kjøpesum utbetales ham, førend hans hjemmelsmand har erholdt det vederlag, han har betinget sig

[1]) For kap. 1 og IV: Arbeidsdepartementet, for kap. II og III: Handels- og Industridepartementet.

for eiendommen eller bruksretten. Blir dette vederlag ikke dækket fuldt ut, har han den personlige tiltale til sin skyldner i behold. 18 septbr. Nr. 4.

Angaar retshandelen erhvervelse og utnyttelse av energi, frembragt ved vandkraft, skal, naar den fastsatte frist er utløpet, uten at forholdet er bragt i orden, energiens avgivelse og mottagelse straks avbrytes. Overtrædelse herav straffes med bøter.

§ 24. Tilfalder eiendomsret eller bruksret til vandfald, bergverk eller anden fast eiendom ved arv nogen, som er uberettiget til at erhverve den, kommer forskriftene i §§ 22 og 23 likeledes til anvendelse, dog saaledes, at der gjennem overenskomst med fremmede magter kan vedtages længere frist end i § 22 bestemt til at bringe arve-erhvervelsen i lovlig orden.

Tilhører saadan eiendomsret eller bruksret med fuld retsvirkning en kvinde, forblir den hendes særeie, om hun gifter sig med nogen, som ikke kan erhverve den uten kongelig tilladelse og ikke har faat saadan tilladelse.

§ 25. Undergaar korporation, stiftelse eller selskap, som har erholdt tilladelse efter denne lov, senere saadan forandring, at de lovbestemte eller vedtagne betingelser for at erholde tilladelsen ikke længer er tilstede, finder reglerne i §§ 22 og 23 tilsvarende anvendelse.

Det samme gjælder, hvis korporation, stiftelse eller selskap, som efter denne lovs § 11 eller efter lov om norsk statsborgerret m. m. av 21 april 1888 § 9 eller lov om adgang for andre end norske statsborgere til at erhverve fast eiendom eller bruksret over grund her i riket av 9 juni 1903 §§ 1 og 2 uten tilladelse har erhvervet eiendomsret eller bruksret til fast eiendom her i riket, undergaar saadan forandring med hensyn til bestyrelsens sæte eller bestyrelsesmedlemmenes statsborgerret, at de ikke længer opfylder de i disse bestemmelser fastsatte betingelser i saa henseende.

§ 26. Den, som har panteret i eiendom eller bruksret, som han efter denne lov alene med kongelig tilladelse kan erhverve med fuld retsvirkning, kan dog

a. ta eiendommen til brukelig pant for indtil 5 aar; oversittes denne frist, skal øvrigheten paa panthaverens vegne og med bindende virkning for ham og den, til hvem han maatte overdrage sin ret, la eiendommen bortsælge ved tvangsauktion,
b. erholde tilslag ved tvangsauktion over eiendommen eller bruksretten; reglerne i §§ 22 og 23 kommer da til anvendelse, dog saaledes, at departementet[1]) under særlige omstæn-

[1]) For kap. I: Arbeidsdepartementet, for kap. II og III: Handels- og Industridepartementet.

18 septbr. Nr. 4.

digheter paa ansøkning kan forlænge den i henhold til § 22 satte frist med et passende tidsrum indtil 3 aar, naar en eiendom er kjøpt paa tvangsauktion for at redde en erhververen tilhørende fordring eller rettighet, hvorfor haves pant i eiendommen Frist kan i henhold til § 22 forelægges, saasnart budet er approbert. Har panthaveren først tat pantet til brukelighet, maa fristen ikke sættes saa lang, at den samlede besiddelsestid blir mere end 7 aar.

§ 27. Vedkommende departement[1]) kan la opta retslige forklaringer overensstemmende med straffeproceslovens regler om, hvorvidt der foreligger nogen overtrædelse av bestemmelserne i denne lov eller lov om adgang for andre end norske statsborgere til at erhverve fast eiendom eller bruksret over grund her i riket av 9 juni 1903 eller lov om adgang til at erhverve skog, bergverk eller vandfald av 12 juni 1906 med tillægslove av 28 mai 1907 og 24 januar 1908 (jfr. love av 26 mars 1907, 28 mars 1908 og 23 mars 1909[2]) eller av de vedtagne betingelser for meddelt tilladelse.

§ 28. Overfor selskap eller sammenslutning, hvis medlemmer er personlig ansvarlige, blir denne lovs regler om erhvervelse at anvende, som om erhvervelsen skedde til fordel for den av medlemmene, for hvis vedkommende der i saa henseende gjælder de strengeste regler.

Hvad her er bestemt om medlemmene av ansvarlig selskap finder tilsvarende anvendelse overfor ansvarlig medlem og kommanditist i et kommanditselskap[3]) og overfor ansvarlig indehaver og stille interessent i et stille selskap. Den, som har ydet en anden laan, hvorfor er betinget indflydelse paa bestyrelsen av laantagerens forretning eller andel i dens utbytte, blir ved anvendelsen av denne regel at behandle som stille interessent i forretningen. Kongen skal dog kunne gjøre undtagelse fra bestemmelserne i 2det og 3dje punktum for bestemte indskud eller laan, hvor dette findes ubetænkelig.

§ 29. Muterens ret efter bergverkslovgivningen til at erholde den grund og det vand, som er nødvendig til bergverksdriften[4]), skal være uberørt av bestemmelserne i denne lovs kapitel III[5]).

---

[1]) Forsaavidt angaar de i kap. I og IV omhandlede erhvervelser: Arbeidsdepartementet; forsaavidt angaar de i kap. II og III omhandlede erhvervelser: Handels- og Industridepartementet.

[2]) I den officielle lovbeslutning staar feilagtig 16 mars 1909.

[3]) Jfr. lov om handelsregistre, firma og prokura av 17 mai 1890 § 33, a.

[4]) Se bergverksloven av 14 juli 1842 §§ 18—20, jfr. tillægslov av 22 mai 1902, lov av 9 mai 1903 samt nærværende lovs § 31.

[5]) Se derimot kap. I.

§ 30. Naar et vandfald med anlæg ifølge meddelt kon- 18 septbr.
cession tilfalder staten, skal en del av anlægget eller dets Nr. 4.
værdi, dog ikke over en tredjepart, tildeles de kommuner, som paa grund av regulering avgir særlig vandkraft, eller som staar i saa nær forbindelse med anlægget, at dette har direkte fordel av forbindelsen.

Stortinget bestemmer i tilfælde værdien og andelen derav til kommunerne samt foretar fordelingen mellem disse. Det kan ogsaa bestemme, at der av midlerne oprettes et fond til fordel for kommunerne, eller at der utbetales disse en andel av det økonomiske utbytte, anlægget maatte gi.

§ 31. Nærværende lov træder i kraft straks. Den blir uten anvendelse paa tilfælde, hvori dens bestemmelser maatte komme i strid med bestaaende traktat[1]).

Lov om adgang for andre end norske statsborgere til at erhverve fast eiendom eller bruksret over grund her i riket av 9 juni 1903 samt lov om adgang til at erhverve skog, bergverk eller vandfald her i riket av 12 juni 1906 med tillægslove av 26 mars 1907, 28 mai 1907, 28 mars 1908 og 23 mars 1909[2]) ophæves, undtagen forsaavidt angaar erhvervelse av eiendomsret eller bruksret til skog[3]).

Lov om bergverksdriften av 14 juli 1842 § 20 skal for fremtiden lyde saaledes: For det, grundeieren avgir, nyder han fuld erstatning. Denne blir at bestemme under den forutsætning, at grunden avstaaes til stedsevarig bruk. Spørsmaalet saavel om denne erstatnings størrelse som om nødvendigheten og omfanget av de avstaaelser, som ifølge § 18 fordres av grundeieren, avgjøres i mangel av mindelig overenskomst ved lovlig skjøn, der, hvad overskjøn angaar, betales av grundeieren, naar det av ham rekvireres og gaar ham imot, men i alle andre tilfælde av den, der har forlangt avstaaelsen. Grundeieren skal ha ret til at fordre enten godtgjørelse en gang for alle eller en aarlig avgift. Bruker grundeieren ei selv jorden, saa nyder brukeren avgiften for sin brukstid, eller, hvis eieren vælger erstatningen paa en gang utbetalt, da renterne derav.

---

[1]) Jfr. traktat med Amerikas forenede stater av 3 april 1783 art. VI (jfr. traktat av 4 juli 1827 art. 17). med Hawaii av 1 juli 1852 art. 2, med Grækenland av 27/15 oktober 1852 art 2 og 12, med Liberia av 1 septbr. 1863 art III, med Mexico av 29 juli 1885 art 2 og 16, med Spanien av 27 juni 1892 art. 2, med Portugal av 31 decbr. 1895 art. 2, med Japan av 2 mai 1896 art. 2.

[2]) I den officielle lovbeslutning staar feilagtig 16 mars 1909.

[3]) Jfr. lov om erhvervelse av skog av 18 septbr. 1909 § 36.

18 septbr. Nr. 5.

Lov*)[1]) om erhvervelse av skog.

Kapitel I.

Om tilladelse (koncession) til at erhverve skog.

§ 1. Forsaavidt ikke anderledes er bestemt i denne lov[2]), gjælder for erhvervelse av skoggrund[3]) her i riket lovgivningen om erhvervelse av fast eiendom i almindelighet[4]).

§ 2. Uten tilladelse meddelt av Kongen kan eiendomsret til skoggrund[3]), som sammen med, hvad erhververen tidligere eier av skoggrund inden samme herred, utgjør mer end 100[5]) hektar[6]) eller mer end en tiendedel[5]) av herredets samlede flateindhold av skoggrund, ikke med fuld retsvirkning erhverves av andre end staten, norske kommuner og norske statsborgere[7]).

§ 3. Til erhvervelse av eiendomsret til skoggrund[3]) kræves kongelig tilladelse, selv om erhververen er norsk statsborger[7]), saafremt skoggrunden sammen med, hvad han tidligere eier av saadan grund inden samme herred, utgjør mer end 500[5]) hektar eller mer end en tiendedel[5]) av herredets samlede flateindhold av skoggrund og erhververen derhos enten

a. har del i ledelsen av et selskap[8]), hvis forretning omfatter handel med eller utnyttelse av skog eller skogprodukter, og som efter reglene i denne lov ikke frit kan erhverve skog av hvilkensomhelst utstrækning inden det herred, hvor eiendommen er beliggende, eller er ansat i saadant selskaps tjeneste, eller
b. ikke i de to sidste aar før kontraktens avslutning har været og fremdeles er bosat i det herred, hvor eiendommen ligger.

Saadan tilladelse utkræves ogsaa for norsk kommune, naar den inden et andet herreds grænser vil erhverve eiendomsret til skoggrund av større utstrækning end nævnt i denne paragraf.

Ovennævnte flate-indhold av 500 hektar kan efter andragende fra herredsstyret av Kongen nedsættes eller forhøies for vedkommende herred, dog ikke til under 100[9]) eller over 2 500 hektar.

Likeledes kræves kongelig tilladelse, selv om erhververen er indenbygdsboende norsk statsborger[7]), saafremt den erhvervede

---

*) Bekjendtgj. 21 septbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 38.

[1]) St.beslutn. av 16 septbr. 1909. Se Ot. prp nr. 11 og dok. nr. 65 med tillæg for 1908. Ot. prp nr. 1 for 1909. Indst Ot. III. St.tid. forh. i Ot side 1609—1769, 2000—2003, i Lt. 606—630, 663.

[2]) Jfr. §§ 2 ff.

[3]) Jfr. § 5.

[4]) Se lov om erhvervelse av vandfald, bergverk og anden fast eiendom av 18 septbr. 1909 kap. III.

[5]) Jfr. § 4.

[6]) 100 hektar = 1000 maal = 1 km.^{2}

[7]) Se lov om norsk statsborgerret m. v. av 21 april 1888 med til lægslove.

[8]) Jfr. § 27.

[9]) Jfr. dog § 4.

skoggrund[1]) sammen med, hvad han tidligere eier av saadan grund inden herredet, utgjør mer end en femtedel av herredets samlede flate-indhold av skoggrund. 18 septbr. Nr. 5.

§ 4. For herred, hvor mer end en tredjedel av det samlede flate-indhold av skoggrund[1]) antages for tiden at eies av fremmede, det vil her sige kommuner, personer, korporationer, stiftelser eller selskaper[2]), som efter reglerne i denne lov ikke frit kan erhverve skoggrund, kan Kongen efter andragende fra herredsstyret bestemme, at de i §§ 2 og 3 fastsatte grænser for nødvendigheten av tilladelse nedsættes, eller at adgangen for fremmede til at erhverve yderligere skoggrund inden herredet skal være forbudt.

Saadan bestemmelse kan efter herredsstyrets andragende igjen ophæves.

§ 5. Ved bestemmelsen av en skoggrunds flate indhold medregnes kun, hvad der er bevokset med skog samt snauhugget skogmark.

§ 6. For norske statsborgere[3]) er tilladelse efter § 3 ikke nødvendig til erhvervelse gjennem arv eller egteskap eller gjennem odelsløsning eller ved overdragelse til nogen, som enten er nærmere odelsberettiget[4]) til eiendommen end overdrageren, eller som er beslegtet eller besvogret med denne i op- eller nedstigende linje eller i første eller anden sidelinje.

Til erhvervelse gjennem tvangsauktion, derunder ogsaa auktion i henhold til konkurslovens § 127, er heller ikke tilladelse efter § 3 nødvendig for norsk kommune eller norske statsborgere[3]) eller efter § 2 nødvendig for korporationer og stiftelser, som har helt norsk bestyrelse med sæte i Norge, og hvis formaal er almennyttig, samt Norges Bank, Kongeriket Norges Hypotekbank, Riksforsikringsanstalten, offentlige fond og autoriserte sparebanker[5]). Forsaavidt angaar auktioner i henhold til denne lovs § 21, skal dette dog alene gjælde, saafremt erhvervelsen er skedd for at redde en erhververen tilhørende fordring eller rettighet, hvorfor haves panteret i eiendommen, uten at denne panteret er paaheftet av den, hvem eiendommen frasælges ved auktionen.

Til erhvervelse gjennem tvangsauktion, derunder ogsaa auktion i henhold til konkurslovens § 127, er tilladelse efter § 2 heller ikke nødvendig for aktiebanker og forsikrings-selskaper, hvis bestyrelse har sit sæte i Norge og helt eller delvis bestaar av norske borgere[3]), saafremt banken eller selskapet har panteret

[1]) Jfr. § 5.
[2]) Jfr. § 27.
[3]) Se lov om norsk statsborgerret m. v. av 21 april 1888 med tillægslove.
[4]) Jfr. lov ang. odelsretten og aasædesretten av 26 juni 1821 § 3.
[5]) Se lov om sparebanker av 6 juli 1887 med tillægslove.

18 septbr. Nr. 5.

i eiendommen, dog saaledes, at dette ved auktioner i henhold til denne lovs § 21 alene gjælder, forsaavidt panteretten ikke er paaheftet av den, hvem eiendommen frasælges ved auktionen.

§ 7. Tilladelse til at erhverve eiendomsret til saadan fast eiendom som i §§ 2 og 3 omhandlet kan, hvor ikke almene hensyn taler derimot, meddeles norske kommuner, norske statsborgere[1]), korporationer og stiftelser, som har helt norsk bestyrelse med sæte i Norge, og hvis formaal er almennyttig, samt aktieselskaper og andre selskaper med begrænset ansvar, som har helt norsk bestyrelse med sæte i Norge, og hvis grundkapital helt tilhører staten, norske kommuner eller norske statsborgere[1]). Aktier eller parter i selskap, som skal erholde saadan tilladelse, maa lyde paa navn, likesom selskapet maa underkaste sig de bestemmelser, som findes nødvendige av hensyn til kontrollen med, at grundkapitalen helt forblir norsk. Særlig maa det føre bok over sine medlemmers navn, stilling, bopæl og statsborgerret, og overdragelse av parter eller aktier i samme kan ikke med retsvirkning ske til andre end staten, norske kommuner eller norske statsborgere[1]).

Ved tilladelsens meddelelse kan der fastsættes saadanne betingelser, som findes paakrævet av almene hensyn.

§ 8. I ethvert herred skal der være et skogutvalg bestaaende av 3 skogkyndige medlemmer. Formanden med varamand beskikkes av amtsutvalget[2]) og de to andre medlemmer tillikemed to varamænd vælges av herredsstyret for 3 aar ad gangen. Saavel formanden som medlemmene og varamændene maa være bosat inden herredet. Enhver valgbar, som ikke er over 60 aar gammel, er pligtig[3]) til at motta valg; dog kan den, som har gjort tjeneste i tre aar, undslaa sig for likesaa lang tid.

I skogløse herreder kan herredsstyret med vedkommende regjeringsdepartements[4]) samtykke undlate at oprette skogutvalg.

Medlem av skogutvalget fratræder i sak, som angaar ham selv eller nogen, der er ham saa nær beslegtet eller besvogret som søskendebarn.

Skogutvalgets medlemmer tilkommer skyss- og kostgodtgjørelse som for ordførere bestemt[5]). Utgiftene herved og ved skogutvalgets virksomhet i det hele utredes av kommunen, der har ret til under utpantningstvang hos den i erhvervelsen interesserte at fordre tilbakebetalt de utgifter, som har været forbundet med

---

[1]) Se lov om norsk statsborgerret m. v. av 21 april 1888 med tillægslove.
[2]) Se lov om landkommunernes skattevæsen av 15 april 1882 kap. I.
[3]) Jfr. straffelovens § 324.
[4]) Landbruksdepartementet, se resol. av 5 novbr. 1907.
[5]) Se lov om off. tjenestemænds skyss- og kostgodtgjørelse av 10 juli 1894 § 2 og § 17 (2den klasse nr. 36).

det i § 9 c nævnte arbeide, forsaavidt dette er foranlediget ved hans koncessionspligtige skogerhvervelse eller hans begjæring om skogutvalgets bestemmelse efter nævnte paragraf. 18 septbr. Nr. 5.

§ 9. Skogutvalget har paa begjæring av herredsstyret, dettes ordfører, amtmanden, vedkommende regjeringsdepartement[1]) eller nogen i erhvervelsen interessert skjønsmæssig at bestemme:

a. Størrelsen av herredets samlede flate-indhold av skoggrund[2]),
b. hvor stor del av herredets samlede flate-indhold av skoggrund[2]) tilhører fremmede[3]),
c. størrelsen av den skoggrund[2]), som omfattes av en erhvervelse, og av den skoggrund, som erhververen tidligere eier inden herredet.

Forøvrig har skogutvalget at avgi de uttalelser, som departementet[4]) begjærer, samt utføre de andre forretninger, som tillægges det ved denne lov[5]) eller senere love.

§ 10. Saadan bestemmelse som i § 9 omhandlet kan skogutvalget træffe uten at iverksætte undersøkelse paa stedet, men maa i tvilsomme tilfælde anstille saadan undersøkelse.

§ 11. Bestemmelse, truffet av skogutvalget efter § 9, bokstav a og c, skal meddeles departementet[4]), hvis den medfører, at vedkommende erhvervelse ikke kan ske uten tilladelse.

Bestemmelse, som har denne virkning, kan paa begjæring av nogen i erhvervelsen interessert indbringes for herredsstyret til prøvelse, og herredsstyrets avgjørelse indbringes til prøvelse av departementet[4]).

Iøvrig kan skogutvalgets bestemmelser efter § 9, bokstav a, b og c ikke omgjøres. Disse bestemmelser av skogutvalget eller i tilfælde av herredsstyret eller departementet[4]) er bindende med hensyn til de forhold, som omhandles i denne lov, og kan ikke prøves av domstolene.

§ 12. Naar begjæring er fremsat om skogutvalgets bestemmelse efter § 9, bokstav c, er vedkommende erhverver pligtig[6]) til at meddele utvalget, hvilke skoggrunde[2]) han tidligere eier i herredet, samt de oplysninger, han sitter inde med om utstrækningen saavel av disse skoggrunde som av den skoggrund, den nye erhvervelse gjælder.

§ 13. Andragende om tilladelse (koncession) efter denne lov skal indeholde oplysning om salgssum, betalingsvilkaar og øvrige salgsbetingelser. Det skal være ledsaget av fornødne beskrivelser og opgaver, som vedkommende departement[4]) kan for-

[1]) Landbruksdepartementet, se resol. av 5 novbr. 1907.
[2]) Jfr. § 5.
[3]) Se § 4.
[4]) Landbruksdepartementet.
[5]) Se saaledes § 13.
[6]) Jfr. straffelovens § 339 nr. 1 og § 166.

18 septbr. Nr. 5.

lange supplert. Andragendet skal indsendes til skogutvalget[1]), som gjennem herredsstyret indsender det til vedkommende departement[2]). Det skal ledsages av skogutvalgets og herredsstyrets uttalelse om størrelsen av herredets samlede flate-indhold av skoggrund[3]), og hvor stor del herav eies av fremmede[4]), om størrelsen av den skoggrund, som erhvervelsen gjælder, og av den skoggrund, som erhververen tidligere eier inden herredet, samt av deres erklæring om, hvorvidt andragendet bør indvilges, og hvorvidt der i tilfælde bør knyttes betingelser[5]) til tilladelsen. For herredsstyrets vedkommende skal erklæringen tillike indeholde uttalelse som i § 31 bestemt.

§ 14. Andragende fra selskap om tilladelse efter denne lov skal være ledsaget av erklæring fra bestyrelsen om, at hele grundkapitalen saavidt vites tilhører norske statsborgere[6]), og at der ikke foreligger nogen avtale sigtende til at overdække det virkelige forhold med hensyn til selskapets bestyrelse eller med hensyn til eiendomsretten til grundkapitalen. Blir tilladelse meddelt selskapet, skal dette senere, naar det maatte begjæres, indsende til departementet[2]) erklæringer om, at der ikke med hensyn til bestyrelsen eller til den interesserte kapital saavidt vites er indtraadt nogen saadan forandring, at de lovbestemte betingelser[7]) for at erholde tilladelsen ikke længer er tilstede.

Hvis de avgivne erklæringer er urigtige, kommer straffelovens § 166 til anvendelse.

§ 15. Er der for tilladelser, som er git i henhold til denne lov, stillet betingelser[8]), kan der for overtrædelse av dem fastsættes tvangsmulkt, som enten paaløper, indtil forholdet er bragt i orden, eller forfalder med et bestemt beløp for hver overtrædelse.

De saaledes indkomne mulkter avsættes til et særskilt fond, hvis anvendelse bestemmes av Stortinget.

§ 16. Kongen kan efter andragende fra vedkommende erhverver ændre betingelserne[8]), om saadanne er fastsat i en i henhold til denne lov meddelt tilladelse.

§ 17. Avtale, som maatte komme i strid med bestemmelserne i §§ 2 og 3, kan alene forlanges fuldbyrdet, saafremt kongelig tilladelse til erhvervelsen erholdes.

---

[1]) Se § 8.
[2]) Landbruksdepartementet.
[3]) Jfr. § 5.
[4]) Se § 4.
[5]) Jfr. § 7, sidste led.
[6]) Se lov om norsk statsborgerret m. v. av 21 april 1888 med tillægslove.
[7]) Se § 7, 1ste led.
[8]) Se § 7, sidste led.

§ 18. Forlanges noget dokument tinglæst angaaende en erhvervelse, hvortil ifølge denne lov behøves tilladelse, og saadan ikke fremlægges, kan retsskriveren dog ikke negte tinglæsning, men han skal i saa fald, saavelsom hvor han finder det tvilsomt, hvorvidt erhvervelsen er i strid med loven, gjøre anmerkning herom i panteregistret og paa dokumentet. Anmerkningen skal av retsskriveren meddeles vedkommende departement[1]), som kan bestemme, at den atter blir at utslette. 18 septbr. Nr. 5.

Ved bedømmelsen av, hvorvidt en erhvervelse er overensstemmende med denne lov, bør retsskriveren som regel godta en av erhververen paa tro og love avgit skriftlig erklæring[2]) om størrelsen av den skoggrund[3]), erhvervelsen gjælder, og av den skoggrund, som erhververen tidligere eier inden samme herred, samt om at han i de sidste 2 aar før kontraktens avslutning har været og fremdeles er bosat i det herred, hvor eiendommen er beliggende, og ikke staar i noget saadant forhold som i § 3, bokstav a nævnt til noget selskap, hvis forretning omfatter handel med eller utnyttelse av skog eller skogprodukter.

§ 19. Er en mot denne lov stridende retshandel fuldbyrdet ved tinglæsning av hjemmelsbrev, eller er erhververen indsat i eiendommens besiddelse, skal departementet[1]) fastsætte en frist, inden hvilken forholdet maa bringes i lovlig orden, saasom ved erhvervelse av den fornødne tilladelse eller ved frivillig omgjørelse av retshandelen eller ved eiendommens salg til nogen, som er berettiget til at erhverve samme. Fristen maa ikke sættes kortere end 6 maaneder eller længere end 3 aar. Den kan forlænges efter de i § 24, bokstav b givne regler.

Departementets[1]) bestemmelser efter denne paragraf blir at tinglæse.

§ 20. Det paaligger lensmanden uopholdelig at meddele vedkommende regjeringsdepartement[1]) underretning, saasnart det kommer til hans kundskap, at en kjøper i strid med denne lov er indsat i en eiendoms besiddelse.

§ 21. Oversittes en i henhold til § 19 fastsat frist, skal eiendommen efter øvrighetens befaling uten forliksmægling eller varsel sælges ved tvangsauktion. Salget sker med bindende virkning for eieren eller besidderen, hans hjemmelsmand, deres kreditorer og konkursboer samt dem, som har pant i eiendommen. Det foregaar for eierens eller besidderens regning og saaledes, at intet av den ved auktionen utbragte kjøpesum utbetales ham, førend hans hjemmelsmand har erholdt det vederlag, han har

[1]) Landbruksdepartementet.
[2]) Jfr. straffelovens § 372, 1ste led.
[3]) Jfr. § 5.

18 septbr. Nr. 5.

betinget sig for eiendommen. Blir dette vederlag ikke dækket fuldt ut, har han den personlige tiltale til sin skyldner i behold.

§ 22. Tilfalder eiendomsret til skog ved arv nogen, som er uberettiget til at erhverve den, kommer forskriftene i §§ 19 og 21 likeledes til anvendelse, dog saaledes, at der gjennem overenskomst med fremmede magter kan vedtages længere frist end i § 19 bestemt til at bringe arve-erhvervelser i lovlig orden.

Tilhører saadan eiendomsret med fuld retsvirkning en kvinde, forblir den hendes særeie, om hun gifter sig med nogen, som enten er utelukket fra at erhverve eiendommen, eller som ikke kan erhverve den uten kongelig tilladelse og ikke har faat saadan tilladelse.

§ 23. Undergaar korporation, stiftelse eller selskap, som har erholdt tilladelse efter denne lov, senere saadan forandring, at de lovbestemte [1]) eller vedtagne [2]) betingelser for at erholde tilladelsen ikke længer er tilstede, finder reglerne i §§ 19 og 21 tilsvarende anvendelse.

§ 24. Den, som har panteret i eiendom, som han efter denne lov enten overhodet ikke eller alene med kongelig tilladelse kan erhverve med fuld retsvirkning, kan dog

a. ta eiendommen til brukelig pant for indtil 3 aar; oversiddes denne frist, skal øvrigheten paa panthaverens vegne og med bindende virkning for ham og den, til hvem han maatte overdrage sin ret, la eiendommen bortsælge ved tvangsauktion,

b. erholde tilslag ved tvangsauktion over eiendommen. Reglerne i §§ 19 og 21 kommer da til anvendelse, forsaavidt bestemmelserne i § 6 ikke medfører noget andet; dog kan vedkommende departement [3]) under særlige omstændigheter forlænge den i henhold til § 19 satte frist med et passende tidsrum indtil 3 aar, naar en eiendom er kjøpt ved tvangsauktion for at redde en erhververen tilhørende fordring, hvorfor haves pant i eiendommen. Frist kan i henhold til § 19 forelægges, saasnart budet er approbert. Har panthaveren først tat pantet til brukelighet, maa fristen ikke sættes saa lang, at hans samlede besiddelsestid blir mer end 5 aar.

§ 25. Hvor en skogerhvervelses gyldighet er betinget av kongelig tilladelse, maa der, indtil forholdet er bragt i orden, ikke aavirkes mer i skogen end til husbehov og gaardsfornødenhet.

---

[1]) Se § 7, 1ste led.
[2]) Jfr. § 7, sidste led.
[3]) Landbruksdepartementet.

Overtrædelse av dette forbud straffes med bøter, hvorhos det ulovlig aavirkede eller dets værdi kan inddrages hos den skyldige eller den, paa hvis vegne han har handlet. Inddragningen sker til fordel for vedkommende herredskasse. 18 septbr. Nr. 5.

§ 26. Vedkommende departement[1]) kan la opta retslige forklaringer overensstemmende med straffeproceslovens regler om, hvorvidt der foreligger nogen overtrædelse av bestemmelserne i denne lov.

§ 27. Overfor selskap eller sammenslutning, hvis medlemmer er personlig ansvarlige, blir denne lovs regler om erhvervelser at anvende, som om erhvervelsen skedde til fordel for den av medlemmene, for hvis vedkommende der i saa henseende gjælder de strengeste regler.

Hvad her er bestemt om medlemmene av ansvarlig selskap, finder tilsvarende anvendelse overfor ansvarlig medlem og kommanditist i et kommanditselskap[2]) og overfor ansvarlig indehaver og stille interessent i et stille selskap. Den, som har ydet en anden laan, hvorfor er betinget indflydelse paa bestyrelsen av laantagerens forretning eller andel i dens utbytte, blir ved anvendelsen av denne regel at behandle som stille interessent i forretningen. Kongen skal dog kunne gjøre undtagelse fra bestemmelserne i 2det og 3dje punktum for bestemte indskud eller laan, hvor dette findes ubetænkelig.

§ 28. Foranstaaende bestemmelser gjælder ikke erhvervelse av grund, som muteren efter bergverkslovgivningen[3]) er berettiget til at erholde avstaat som nødvendig til bergverksdriften.

Heller ikke kommer bestemmelserne til anvendelse i tilfælde, hvori de maatte stride mot bestaaende traktat[4]).

Kapitel II.

Om forkjøpsret til skog.

§ 29. I de tilfælde, da der efter bestemmelserne i denne lovs 1ste kapitel utfordres tilladelse (koncession) til erhvervelse av skoggrund og erhvervelsen ikke sker gjennem tvangsauktion, derunder ogsaa auktion i henhold til konkurslovens § 127, har den herredskommune, hvor skoggrunden er beliggende, forkjøpsret til samme.

---

[1]) Landbruksdepartementet.

[2]) Jfr. lov om handelsregistre, firma og prokura, av 17 mai 1890 § 33 a.

[3]) Se bergverksloven av 14 juli 1842 §§ 18—20, jfr. tillægslov av 22 mai 1902, lov av 9 mai 1903 og lov om erhvervelse av vandfald, bergverk og anden fast eiendom av 18 septbr. 1909 § 31.

[4]) Se anm. 1 til § 31 i lov om erhvervelse av vandfald, bergverk og anden fast eiendom av 18 septbr. 1909.

18 septbr. Nr. 5.

Er den av forkjøpsretten omfattede eiendom beliggende i flere herreder, skal forkjøpsretten i tilfælde av uenighet mellem disse, tilkomme det av dem, som antages at ha størst interesse i salget, henset til almene og økonomiske forhold. Tvist, som maatte opstaa i anledning herav, avgjøres med endelig virkning av vedkommende regjeringsdepartement[1]).

§ 30. Agtes ved den retshandel, til hvis fuldbyrdelse koncession efter denne lov maa søkes, avhændet ogsaa anden fast eiendom, rettighet eller løsøre, er den herredskommune, som vil gjøre sin forkjøpsret gjældende, alene paa forlangende av koncessionssøkeren forpligtet til at gjøre forkjøpsretten gjældende til mer end skoggrunden.

§ 31. Herredskommunens adgang til at gjøre forkjøpsret gjældende til en eiendom opstaar, saasnart ansøkning om koncession er indgit til skogutvalget[2]).

Naar et herredsstyre overensstemmende med § 13 avgir erklæring i anledning av et koncessionsandragende, bør det tillike uttale sig om, hvorvidt det vil benytte sin forkjøpsret. Hvis beslutning, gaaende ut paa at gjøre forkjøpsretten gjældende, ikke er fattet i lovlig herredsstyremøte med mindst to tredjedels flertal inden 6 uker, efterat ordføreren har mottat saken, ansees forkjøpsretten som bortfaldt.

Paa saadan beslutning som foran nævnt kommer § 38 i lov om formandskaper paa landet av 14 januar 1837 ikke til anvendelse. Beslutningen blir uopholdelig at indsende til vedkommende departement[1]) og samtidig at meddele sælgeren.

§ 32. Naar forkjøpsretten gjøres gjældende, indtræder den forkjøpsberettigede i den oprindelige kjøpers rettigheter og forpligtelser. Dog skal den del av vederlaget, der ikke bestaar i penge-ydelse, eller ydelse av føderaad, eller hvis erlæggelse er gjort avhængig av en betingelse, hvis opfyldelse ikke ligger i herredsstyrets haand, værdsættes til et pengebeløp, som i mangel av mindelig overenskomst fastsættes ved lovlig skjøn. Kan en betinget ydelse ikke værdsættes i penger, hvilket i tvisttilfælde likeledes avgjøres ved lovlig skjøn, bortfalder ydelsen uten vederlag.

Er der i salgsvilkaarene betinget ret for sælgeren til gjenkjøp eller til at fragaa salget under betingelser, hvis opfyldelse ikke ligger i herredsstyrets haand, kan en saadan gjenkjøps- eller fragaaelsesret ikke gjøres gjældende overfor herredsstyret.

Ifald herredskommunen benytter sin forkjøpsret, skal den yde koncessionssøkerne erstatning med 2 pct. av de første kr.

---

[1]) Landbruksdepartementet.
[2]) Se § 8, jfr. § 13.

50 000,00 av kjøpesummen og 1 pct. av det overskytende beløp, dog ikke i noget tilfælde mer end tilsammen kr. 5 000,00. 18 septbr. Nr. 5.

§ 33. Anføres det i koncessionsandragendet, at overdragelsen helt eller delvis er en gave, og der i andragendet angives den sum, som antages at tilsvare eiendommens værdi, blir denne sum at anse som den for forkjøpsretten gjældende kjøpesum, hvis ikke herredsstyret finder den for høit ansat. Isaafald kan herredsstyret la kjøpesummen fastsætte ved lovlig skjøn.

Er der for skoggrund og anden fast eiendom, rettighet eller løsøre, som agtes avhændet underet med den, fastsat en fælles kjøpesum, skal det likeledes ved skjøn bestemmes, hvor stor del av den fælles kjøpesum der svarer til skoggrunden.

§ 34. Til de i §§ 32 og 33 omhandlede skjøn, hvortil ikke særskilt forliksmægling finder sted, maa stevning forkyndes inden 14 dage, efterat ordføreren har mottat saken, og skjønnet maa fremmes inden 1 maaned efter utløpet av den lovbestemte varselsfrist[1]). Overskjøn maa være tilstevnt inden 14 dage efter underskjønnets avholdelse og skal likeledes fremmes inden 1 maaned efter utløpet av den lovbestemte varselsfrist[1]).

Den i § 31 foreskrevne frist for herredsstyrets beslutning regnes fra skjønnets eller i tilfælde overskjønnets avholdelse.

Skjønsmænd saavel til underskjøn som til overskjøn opnævnes av amtmanden utenfor det eller de i skjønnet interesserte herreder.

§ 35. Herredsstyret har samme krav som sælgerens medkontrahent paa, at eiendommen holdes vedlike, at den ikke skades ved hugst, bortførelse av bygning eller lignende, og at den i det hele leveres til den betingede tiltrædelsestid i den stand, hvori nævnte medkontrahent hadde ret til at forlange den.

Overtrædelse herav straffes med bøter. Det ulovlig aavirkede eller dets værdi inddrages hos den skyldige eller den, paa hvis vegne han har handlet. Inddragningen sker til fordel for vedkommende herredskasse. Offentlig paatale finder ikke sted uten herredsstyrets begjæring.

Herredsstyret kan derhos kræve erstattet det tap, som det er paaført ved overtrædelsen.

Har sælgerens medkontrahent uten at ha erholdt koncession tiltraadt en eiendom, som indgaar under nærværende lov, kan herredskommunen forlange, at der gjøres et fradrag i kjøpesummen, svarende til den forringelse, eiendommen retsstridig har lidt ved hugst eller anden virksomhet fra kontrahentens side, efterat saadan tiltrædelse har fundet sted. Fradragets størrelse

---

[1]) Se lov om forkyndelser, varsler i civile saker m. m. av 4 juni 1892 kap. II

18 septbr. Nr. 5. bestemmes ved lovlig skjøn, hvis omkostninger likeledes fratrækkes kjøpesummen. Har erhververen beheftet eiendommen saaledes, at heftelsernes samlede beløp overstiger den for forkjøpet gjældende kjøpesum, er heftelserne uforbindende for herredskommunen, forsaavidt de overstiger nævnte kjøpesum.

§ 36. Nærværende lov træder i kraft straks. Den blir uten anvendelse paa tilfælde, hvori dens bestemmelser maatte komme i strid med bestaaende traktat[1]).

Lov om adgang for andre end norske statsborgere til at erhverve fast eiendom eller bruksret over grund her i riket av 9 juni 1903 samt lov om adgang til at erhverve skog, bergverk eller vandfald her i riket av 12 juni 1906 med tillægslove av 26 mars 1907, 28 mai 1907, 24 januar 1908, 28 mars 1908 og 23 mars 1909[2]) ophæves, forsaavidt angaar erhvervelse av eiendomsret eller bruksret til skog.

18 septbr. Nr. 6. **Lov***)[3]) om forandring i lov om sjøfarten av 20 juli 1893.

§ 48 i lov om sjøfarten av 20 juli 1893 skal herefter lyde saaledes:

I forhold til tredjemand er skibsføreren i denne sin egenskap, naar skibet befinder sig utenfor hjemstedet[4]), berettiget til for rederens regning[5]) at avslutte alle retshandler, der angaar foranstaltninger, som sigter til reisens utførelse, saasom skibets utrustning, proviantering og vedlikeholdelse, saavelsom til at bortfragte skibet og paa rederens vegne optræde som saksøker i skibets anliggender.

Under foranstaltninger, som sigter til reisens utførelse, indgaar ikke et fiske- eller fangstfartøis forsyning med gjenstande, som alene vedkommer fisket eller fangsten, saasom garn, liner, agn, is, salt og tønder.

Fører av fartøi, som udelukkende eller hovedsagelig benyttes til fiske eller fangst, og hvis bruttodrægtighet[6]) ikke overstiger et hundrede og femti registerton, kan ikke, naar skibet er indenfor rikets grænser, uten særlig bemyndigelse anskaffe kul, petroleum, bensin eller anden olje for rederens regning.

---

*) Bekjendtgj. 21 septbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 38.

[1]) Se anm. 1 ved § 31 i lov om erhvervelse av vandfald, bergverk og anden fast eiendom av 18 septbr. 1909.

[2]) I den officielle lovbeslutning staar feilagtig 16 mars 1909.

[3]) St.beslutn. av 6 septbr. 1909. Se Ot. prp. nr. 33, Indst. O. XV. St.tid. forh. i Ot., side 1188—1195, 1800, i Lt. 494—499, 562.

[4]) Se sjøfartslovens § 3.

[5]) Jfr. sjøfartslovens § 7, 2det led.

[6]) Jfr. lov om fartøiers maaling av 31 mai 1873 med ændringslov av 17 april 1875.

Paa skibets hjemsted[1]) kan skibsføreren ikke uten særlig bemyndigelse indgaa retshandler, der forpligter rederen, naar undtages, at han kan hyre mandskap. 18 septbr. Nr. 6.

Lov om sykeforsikring*)[2]). 18 septbr. Nr. 7.

Kapitel I.

Pligtig forsikring.

§ 1.

1. Pligtig til sykeforsikring efter denne lov er her i riket beskjæftigede lønsarbeidere samt betjenter i offentlig eller privat tjeneste, naar de har fyldt 15 aar, forsaavidt deres arbeids- eller tjenesteforhold ikke ifølge forholdets natur eller ifølge avtale er indskrænket til kortere tid end 6 dage. Forsikringspligten indtræder ved arbeids- eller tjenesteforholdets tiltrædelse.
2. Undtat fra forsikringspligten er dog:
   a. Den, som alene eller sammen med ikke-forsikringspligtig egtefælle har en aarlig indtægt av mer end kr. 1 200,00 paa landet eller kr. 1 400,00 i by, eller som for sygdomstilfælde er tilsikret fuld løn i mindst 3 maaneder;
   b. den, som efter læge-undersøkelse erklæres for lidende av saadan kronisk sygdom eller andre saadanne svækkelser eller mangler, at sykebehandling stadig, om end med mellemrum, maa antages derved at bli nødvendig (jfr. § 9,3);
   c. den, som paa anden betryggende maate end i denne lov foreskrevet er sikret en syke-understøttelse, som maa ansees for mindst av samme værdi som understøttelse efter denne lov (§ 16);
   d. den, som er beskjæftiget paa skib i utenriksk fart, medmindre denne er indskrænket til reiser i fast rute, og reiserne efter den for farten kundgjorte plan ikke forutsættes at vare mer end 10 dage fra norsk havn og tilbake;
   e. den, som ifølge en utenlandsk lov er sikret syke-understøttelse under sin beskjæftigelse her i riket.

§ 2.

1. Ved lønsarbeidere forstaaes i denne lov arbeidere, hvis løn helt eller delvis bestaar i penger.

---

*) Bekjendtgj. 21 septbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 38.

[1]) Se sjøfartslovens § 3.

[2]) St.beslutn. av 6 septbr. 1909. Se Ot.prp. nr. 19, dok. nr. 19. Indst. O. XI. St.tid. forh. i Ot. side 1227—1412, 1799; i Lt. 510—558.

18 septbr. Nr. 7.

2. Til lønsarbeidere henregnes ogsaa husmænd, som arbeider mot pengeløn hos husbonden, og tjenere, herunder indbefattet halvlotteskarer.
3. Like med lønsarbeidere og betjenter ansees ogsaa personer med ufuldendt utdannelse, saasom lærlinger og volontører, selv om de ingen løn oppebærer.

§ 3. En forsikringspligtig person ansees vedblivende som beskjæftiget her i riket og saaledes fremdeles som forsikringspligtig for et tidsrum av 3 maaneder fra avreisen, om han forbigaaende av sin arbeidsgiver sysselsættes i et andet land, eller om han for et saadant tidsrum med permission av arbeidsgiveren foretar en reise til utlandet.

§ 4. Den i § 1, 2det led, litr. a og § 10, 1ste led, litr. b fastsatte indtægtsgrænse for personer paa landet kan paa andragende fra styret for en kredssykekasse (§ 40) av Riksforsikringsanstalten (§ 41) forhøies for vedkommende kreds, eller en viss nærmere avgrænset del derav, til den for byene gjældende grænse.

§ 5.

1. Forsikringspligtig person ansees — uten hensyn til mulig forsømmelse av den foreskrevne indmeldelse (§ 9) — som medlem av vedkommende kredssykekasse fra den dag, forsikringspligten indtræder, saafremt han ikke allerede paa anden maate har opfyldt sin forsikringspligt (jfr. § 7), eller saafremt § 9, 3dje led, ikke kommer til anvendelse.
2. Saafremt et pligtig medlem av en kredssykekasse for samme arbeidsgiver midlertidig utfører arbeide inden en anden kredssykekasses omraade, forblir han medlem av den første kasse, dog ikke over et aar.

§ 6.

1. Hvis et pligtig medlem av en kredssykekasse ved ham utilregnelige omstændigheter blir arbeidsløs, vedblir han dog at være medlem av kassen, uten præmie, til og med den 14de dag efter den sidste dag, for hvilken pligtig præmie skulde betales (jfr. § 31,4), saafremt han umiddelbart forut har været medlem av kredssykekassen uavbrutt i mindst $^1/_2$ aar.
2. Dersom vedkommende før utløpet av den ovenfor omhandlede frist igjen kommer i arbeids- eller tjenesteforhold, som medfører forsikringspligt, har han at betale præmie fra og med den uke, da han gjenoptok arbeidet.
3. I alle andre tilfælde av ophør av forsikringspligten uttræder vedkommende som medlem av kredssykekassen ved utløpet av den sidste dag, for hvilken pligtig præmie skulde betales, medmindre forsikringen fortsættes som frivillig. (Jfr. § 10).

Kapitel II.

Indmeldelse og utmeldelse.

§ 7. De efter denne lov forsikringspligtige personer skal være forsikret enten i vedkommende offentlige kredssykekasse eller i en overensstemmende med denne lov godkjendt privat eller kommunal sykekasse (§§ 54—65).

§ 8. Naar en person første gang optages i en kredssykekasse, skal der leveres ham en sykekassebok, hvis pris, indhold og anvendelse fastsættes av Riksforsikringsanstalten (§ 40).

§ 9.

1. Naar en person ved tiltrædelse av et arbeids- eller tjenesteforhold hos en arbeidsgiver blir forsikringspligtig (§ 1), skal arbeidsgiveren, saafremt han ikke har visshet for, at forsikringspligten paa anden maate er eller blir opfyldt, indmelde vedkommende i kredssykekassen for den kreds, hvortil arbeidsstedet hører.

   Som arbeidssted for de efter loven forsikringspligtige sjømænd [1]) ansees skibets hjemsted.
2. Hvis den forsikringspligtige er beskjæftiget i bedrift eller virksomhet, som indgaar under loven om ulykkesforsikring for arbeidere i fabrikker m. v.[2]), blir som arbeidsgiver at anse den, som efter nævnte lovs § 1 er eller blir erkjendt som saadan.
3. Kredssykekassen kan — om den dertil finder grund — kræve den indmeldte undersøkt av en læge, som anvises og betales av kassen, for at faa bragt paa det rene, hvorvidt vedkommende i henhold til § 1, 2 b er undtat fra forsikringspligten. Indtil saadan undersøkelse har fundet sted, er kassen ikke forpligtet til at opta ham som medlem. Optages han efter undersøkelse i kassen, regnes han som medlem fra den i § 5 angivne tid.
4. Hvis en i en kredssykekasse indmeldt person paastaar at være undtat i henhold til § 1, 2 b maa han la sig undersøke av en læge, som anvises og betales av vedkommende kredssykekasse, og levere bevis for, at han lider av saadan sygdom eller mangler, som i nævnte paragraf omhandlet.
5. Indmeldelse til en kredssykekasse, ledsaget av oplysninger om indtægt m. v. efter en av Riksforsikringsanstalten fastsat formular, blir at besørge snarest mulig, men senest inden 1 uke, efterat vedkommende har tiltraadt arbeidet eller tjenesten.
6. Paa samme maate og med samme frist har arbeidsgiveren at anmelde for vedkommende sykekasse, naar en forsikret person uttræder av hans tjeneste.

[1]) Jfr. § 1, 2 d.

[2]) Lov av 23 juli 1894 med tillægslove av 23 decbr. 1899 og 12 juni 1906.

18 septbr. Nr. 7.

7. Fremdeles har arbeidsgiveren, senest inden 1 uke før 1ste mandag i januar og juli, at anmelde saadan forandring i en forsikret persons indtægt eller arbeidsforhold, at den medfører den forsikredes overflytning til en anden indtægts- eller risikoklasse (jfr. § 14, 2).

Kapitel III.

Frivillig forsikring.

§ 10.

1. Enhver person, som har fyldt 15 aars alder og ikke er forsikringspligtig efter § 1, har ret til at bli frivillig medlem av kredssykekassen paa sit hjemsted eller arbeidssted paa følgende vilkaar:
   a. Han maa ikke ved indmeldelsen være over 40 aar gammel, medmindre nogen av bestemmelserne i 2det led av denne paragraf kommer til anvendelse;
   b. hans aarlige indtægt, sammenlagt med hans egtefælles, maa ikke overstige kr. 800,00 paa landet eller kr. 1 000,00 i by; endvidere maa hans og egtefælles formuer tilsammen ikke overstige kr. 7 000,00 paa landet eller kr. 10 000,00 i by;
   c. han maa ved attest fra en av kredssykekassen dertil anvist læge godtgjøre, at han ikke lider av nogen kronisk eller uhelbredelig sygdom eller mangler, som medfører eller skjønnes at kunne medføre særlig risiko for kassen; attesten betales av kredssykekassen;
   d. han faar ikke understøttelse for sygdom, som indtræffer, før han har været medlem av kredssykekassen i mindst 12 uker i sammenhæng fra indtrædelsen, medmindre den frivillige forsikring er en umiddelbar fortsættelse av pligtig forsikring (jfr. § 11);
   e. han har at betale præmie forskudsvis for 4 uker ad gangen (jfr. § 12, 1 b og § 13).
2. Undtagelse fra det ovenfor under litr. a fastsatte vilkaar kan ske:
   a. For pligtig medlem, hvis forsikringspligt ophører, saafremt han senest 5 dage, efterat det arbeidsforhold, som medførte forsikringspligten, er ophørt, andrager om forsikringens fortsættelse som frivillig; dog maa hans alder ikke overskride 50 aar med tillæg av $^1/_2$ maaned for hver fulde maaned, han har været pligtig eller frivillig medlem av en kredssykekasse eller en godtkjendt sykekasse før 50 aars alderen. Ophører forsikringspligten paa grund av arbeidsløshet, opstaat ved den forsikrede utilregnelige omstændigheter, skal han dog paa

den ovenfor i dette litera anførte betingelse, uten hen- 18 septbr.
syn til alderen og tillike uten hinder av de ovenfor i Nr. 7.
1ste led, litr. b og c opstillede betingelser, være berettiget til at bli staaende som frivillig medlem indtil et tidsrum av 6 maaneder, regnet fra den pligtige forsikrings ophør efter § 6, saafremt han umiddelbart forut har været medlem av kredssykekassen i mindst $^1/_2$ aar.

b. For den, som tidligere har været frivillig medlem, saafremt han foruten sedvanlig forskudspræmie efter-betaler præmie fra 40 aars alderen indtil gjenoptagelsen.

§ 11.

1. Naar en person, mundtlig eller skriftlig, har andraget om optagelse som frivillig medlem av en kredssykekasse og fremlagt fornøden læge-attest, oplysning om indtægt og formue og andre fornødne bevisligheter, som i kassens statutter paabydes, har styret snarest mulig og senest inden 4 uker at træffe avgjørelse om andragendet og derefter uten ophold at underrette ham om avgjørelsen, samt om hvilken indtægts- eller risikoklasse (§ 31, 3) han blir at henføre til.
2. Indvilges andragendet, er han at anse som medlem av kassen fra den dag, da beslutning om hans optagelse blev fattet; fra og med mandag i samme uke begynder præmien at løpe (§ 31, 4).
3. Frivillig medlem pligter en gang aarlig, efter nærmere bestemmelser i statutterne, at gi kredssykekassen oplysning om sine indtægts- og formuesforhold. Undlater han dette, eller gir han urigtige oplysninger, ophører han at være medlem.

§ 12.

1. Frivillig forsikret person ophører at være medlem av kredssykekassen:
   a. Kl. 12 middag den dag, han ved utmeldelse selv ønsker at uttræde;
   b. eller kl. 12 middag paa maanedsdagen efter forfaldsdag, saafremt præmien ikke er betalt inden denne frist (løpemaaned);
   c. fra et nærmere av kredssykekassens styre fastsat tidspunkt, naar hans indtægt eller formue overstiger den i § 10, 1 b fastsatte grænse.
2. Hvis et frivillig medlem blir forsikringspligtig, gaar han over til at bli pligtig medlem av den kredssykekasse, hvorunder hans arbeidssted hører, fra og med den dag, da forsikringspligten begynder. Forskudsvis erlagt præmie for frivillig forsikring godtgjøres ikke ved overgangen.
3. I tilfælde av sygdom under løpemaaneden avholdes den skyldige præmie i sykepengerne.

18 septbr. Nr. 7.

§ 13. Er arbeidsløshet, som er foraarsaget ved medlemmet utilregnelige omstændigheter, grunden til, at præmien ikke er betalt i ret tid, kan kassens styre indrømme en yderligere frist av 1 maaned utover den i § 12 fastsatte løpemaaned.

Kapitel IV.

Indtægtsklasser.

§ 14.

1. Enhver person som, tvunget eller frivillig, er medlem av en kredssykekasse, blir av kassens styre i henhold til foreliggende opgaver og oplysninger til enhver tid at henføre til den indtægtsklasse, hvorunder hans indtægt falder efter nedenstaaende tabel, samt til den risikoklasse (§ 31, 3), hvortil han henhører:

Indtægtsklasse.	Indtægt			
	aarlig		daglig	
	over kr.	til og med kr.	over kr.	til og med kr.
1	0	300	0,00	1,00
2	300	600	1,00	2,00
3	600	900	2,00	3,00
4	900	1400	3,00	4,67

2. Overflytning fra en indtægts- eller risikoklasse til en anden kan — saalænge vedkommende er i tjeneste hos samme arbeidsgiver — kun ske fra og med den første mandag i januar eller juli (jfr. § 9, 7).
3. Forsikringspligtige, som ingen løn oppebærer (§ 2, 3), henføres til 1ste indtægtsklasse. Det samme gjælder den frivillig forsikrede, som ikke oppebærer nogen indtægt.
4. Efter forslag av Riksforsikringsanstalten eller en kredssykekasse kan vedkommende regjeringsdepartement beslutte, at hele klasser av arbeidere i visse distrikter eller i hele riket blir at henføre til en bestemt indtægtsklasse uten hensyn til den enkeltes indtægt.
5. Den daglige indtægt regnes lik $^1/_{300}$ av den aarlige, $^1/_{25}$ av den maanedlige og $^1/_6$ av den ukentlige indtægt. Saafremt ingen tilstrækkelige oplysninger foreligger, fastsættes indtægtens størrelse ved skjøn av sykekassens styre.
6. Som løn eller indtægt skal i denne lov ogsaa ansees enhver godtgjørelse, som vedkommende faar som betaling for ydet

arbeide eller tjeneste, uanset om betalingen mottages fra tredjemand. 18 septbr. Nr. 7.

7. Bestaar lønnen helt eller delvis i andre ydelser end penger, skal disse ydelser omsættes i penger efter de paa stedet gjængse gjennemsnitspriser. Er nogen saadan ydelse værdsat av arbeidsgiveren med tilslutning av arbeideren, kan dette godkjendes av sykekassens styre, saafremt det findes rimelig.

§ 15. Sykepenger (§ 16) og præmier (§ 31) blir at beregne i forhold til den midlere dagløn, som i de forskjellige indtægtsklasser regnes at utgjøre:

For 1ste indtægtsklasse . .	kr.	1,00
- 2den —»— . . .	-	1,50
- 3dje —»— . . .	-	2.50
- 4de —»— . . .	-	3,50

Kapitel V.

Sykeforsikringens ydelser. Vilkaar for ret til understøttelse. Rettens fortabelse.

§ 16.

1. Kredssykekasserne skal yde følgende understøttelser:

A. For et medlems egen person:

a. Fri lægehjælp fra sygdommens begyndelse samt — ved første gangs anskaffelse — saadanne hjælpemidler som briller, brokbind og lignende og, hvor kirurgisk behandling utkræves, forbindingssaker og de for saadan behandling nødvendige lægemidler efter lægens anordning. Som lægehjælp regnes ogsaa tanduttrækning — ved læge eller tandlæge — dog ikke, hvis den sker av hensyn til indsætning av kunstige tænder.

b. Skyldes sygdommen en beskadigelse ved bedriftsulykke, som ifølge loven om ulykkesforsikring for arbeidere i fabrikker m. v.[1]) berettiger til skadebot, skal kredssykekassen tillike yde den medicin, som lægen finder fornøden til skadens behandling (jfr. § 20).

c. Forsaavidt sygdommen medfører arbeidsudygtighet, en pengehjælp (sykepenger) av 60 pct. av den midlere dagløn i vedkommende indtægtsklasse (§§ 14—15); dog skal sykepengene, sammen med betaling, som vedkommende maatte oppebære for arbeide under sygdommen eller sammen med sykepenger fra mulig privat sykeforsikring, ikke utgjøre mer end

[1]) Lov av 23 juli 1894 med tillægslove av 23 decbr. 1899 og 12 juni 1906.

18 septbr. Nr. 7.

90 pct. av hans virkelige indtægt ved sygdommens begyndelse. Herunder kommer ikke i betragtning saadanne tilfælde, hvor en forsikret uten ydelse av arbeide har ret til fuld løn under sygdom (jfr. § 24, 3). For personer, som er forsikret ifølge § 2, 3, og for de frivillig forsikrede, som ingen indtægt har, skal de samlede sykepenger ikke utgjøre over 60 øre pr. dag. (Jfr. §§ 19, 20 og 22).

Om sin virkelige indtægt ved sygdommens begyndelse, om sin arbeidsindtægt under sygdommen og om understøttelse fra mulig privat forsikring pligter den forsikrede at gi kredssykekassen fornødne oplysninger. Undlater han dette, eller gir han styret urigtige meddelelser, mister han retten til sykepenger av kredssykekassen.

d. Ved kvindelig medlems nedkomst sykepenger (barselspenger) i 6 uker, samt i tilfælde fornøden lægehjælp. Disse ydelser er betinget av, at hun umiddelbart forut har været medlem av offentlig eller godkjendt privat eller kommunal sykekasse uavbrutt i mindst 10 maaneder. Kredssykekasserne kan i sine stattuter indta bestemmelse om, at sykepengene i fornødent fald blir at anvende til barnets pleie.

Indtræder sygdom, ydes istedenfor barselspenger de samme understøttelser som under andre sygdomstilfælde.

e. En begravelseshjælp, stor 25 ganger den midlere dagløn i vedkommende indtægtsklasse (§ 15), dog ikke over 50 kroner, og ikke for forulykkede, for hvem Riksforsikringsanstalten pligter at yde begravelseshjælp. Riksforsikringsanstalten kan forlange, at kredssykekassen dette tilfælde utbetaler begravelseshjælpen imot refusion.

B. For et medlems egtefælle (hustru eller mand), som forsørges av medlemmet, samt for hjemmeværende barn under 15 aar, fri lægehjælp m. v. som under litr. A. a, dog ikke saadanne hjælpemidler som briller, brokbind og lignende.

2. Kredssykekassernes forpligtelse til at yde de i 1ste led A. a, jfr. B., omhandlede understøttelser omfatter ikke de tilfælde, i hvilke behandling eller forpleining for offentlig regning finder sted i henhold til lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 eller lov angaaende sindssykes behandling og forpleining av 27 juni 1891 eller lov angaaende særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sygdomme av 8 mai 1900. Naar der i saadant tilfælde ydes et medlem før-

pleining for offentlig regning, finder reglerne i § 18, 3 til- 18 septbr.
svarende anvendelse med hensyn til sykekassens pligt til Nr. 7.
at yde sykepenger. Det offentliges utlæg til saadan behandling og forpleining kan ikke kræves erstattet av medlemmet, forsaavidt angaar det tidsrum, i hvilket behandlingen og forpleiningen vilde ha paaligget sykekassen, om sygdommen hadde vedkommet denne.

§ 17. Ved særskilte av Riksforsikringsanstalten godkjendte bestemmelser i en kredssykekasses statutter kan der gives medlemmene adgang til som tillæg til de i § 16 nævnte ydelser desuten at sikre tandlægehjælp og helt eller delvis fri medicin for sig selv og familie (jfr. § 16 B.).

§ 18.

1. Istedenfor de i § 16, 1, litr. A. a—c fastsatte ydelser kan der ydes den forsikrede fri kur og pleie paa sykehus — herunder indbefattet sindssyke-asyl — saafremt vedkommende læge finder, at saa bør ske. I tilfælde av bedriftsulykke kan Riksforsikringsanstalten i henhold til ulykkesforsikringslovens [1]) § 8 forlange, at indlæggelse paa sykehus skal ske. Ogsaa istedenfor den under litr. B. nævnte ydelse kan en kredssykekasse yde fri kur og pleie paa sykehus, saafremt den finder, at dette kan ske uten væsentlig øket utgift for kassen, eller saafremt vedkommende læge erklærer, at behandling i hjemmet ikke forsvarligen kan ske.
2. Ifald den syke uten hjemmel i gjældende lov negter at efterkomme en kredssykekasses beslutning om indlæggelse paa sykehus, bortfalder enhver understøttelse for ham personlig, men sykepenger kan i tilfælde, som nedenfor under avsnit 3 bestemt, ydes hans familie.
3. Under ophold paa sykehus bortfalder de i § 16 fastsatte sykepenger, men hvis den syke har egtefælle eller andre slegtninger, som bor sammen med ham, og hvis underhold medlemmet pligter at bestride, skal der ydes disse sykepenger beregnet av den midlere dagløn med 20 pct., hvis der er én, 35 pct. hvis der er to, og 50 pct., hvis der er tre eller flere saadanne forsørgede.

§ 19.

1. Sykepenger (§ 16, 1, A. c) beregnes og utbetales for alle ukedage, undtagen søndag, saalænge arbeidsudygtigheten varer, — dog ikke for de 3 første dage efter sygdommens begyndelse, og ikke længer for hvert særskilt sygdomstilfælde end til utløpet av den 26de uke, regnet fra og med den første dag, for hvilken sykepenger er oppebaaret, eller fra og med den første dag av sykehusopholdet, om sykepenger ikke er oppebaaret før indlæggelsen.

[1]) Lov av 23 juli 1894.

18 septbr. Nr. 7.

2. Saafremt et medlem allerede har oppebaaret sykepenger for et sygdomstilfælde og siden — indenfor et tidsrum av 1 aar, regnet fra den dag, da de i første led nævnte sykepenger begyndte at løpe — faar et eller flere nye anfald av samme sygdom, regnes disse som en fortsættelse av det første, og sykepenger skal da ikke ydes for mer end 26 uker ialt.
3. Har et medlem, som i foregaaende led omhandlet, oppebaaret sykepenger for 26 uker for sygdomstilfælde, indtruffet indenfor det nævnte tidsrum, skal han for nyt eller nye anfald av samme sygdom, som indtræffer i det følgende tidsrum av 1 aar, regnet fra utløpet av det første understøttelsesaar, eller om understøttelsen har varet utover dette, fra dennes ophør, ikke oppebære sykepenger for mer end høist 13 uker. Indtræffer intet saadant anfald i nævnte aar, blir et senere anfald at anse som særskilt sygdomstilfælde, og en ny tidsregning begynder som i 1ste og 2det led ovenfor.
4. Har et medlem i henhold til 2det og 3dje led av denne § for anfald av samme sygdom nydt sykepenger — i samme kasse eller i flere — for tilsammen 39 uker, kan han ikke senere faa understøttelse for samme sygdom, før der efter sidste understøttelse er hengaat 2 aar, regnet fra ophøret av sidste anfald, og han i hele denne tid ifølge erklæring fra antat sykekasselæge har været fri for vedkommende sygdom.
5. Kur og pleie paa sykehus (§ 18) regnes med hensyn til ydelsens varighet like med ydelse av sykepenger, saaledes at sykehusdage — søndage undtat — tælles med som sykepengedage (jfr. 1—4 led).
6. a. For medlemmer (§ 16, 1, A) indtræder ret til lægehjælp med sygdommens begyndelse og vedvarer, saalænge sygdommen varer, dog ikke længer end til ydelsen av sykepenger (sykehuspleie) i tilfælde ophører ifølge 1—5 led av denne paragraf.
   b. For andre forsikrede (§ 16, 1, B) indtræder retten til lægehjælp likeledes med sygdommens begyndelse, og forskriftene i 1—5 led om sykepengenes varighet skal faa tilsvarende anvendelse paa retten til lægehjælp, idet varigheten av denne ydelse regnes fra og med den første til og med den sidste dag, da læge benyttedes.

§ 20.

1. Skyldes sygdommen en beskadigelse ved bedriftsulykke, som ifølge loven om ulykkesforsikring for arbeidere i fabrikker m. v.[1]) berettiger til skadebot, pligter en kredssykekasse ikke at yde understøttelse for længere tid end 4 uker fra den

[1]) av 23 juli 1894 med tillægslove.

dag, skaden indtraf; men Riksforsikringsanstalten kan for- 18 septbr.
lange, at behandling og understøttelse i sykekassen fort- Nr. 7.
sættes, idet Riksforsikringsanstalten av de ulykkesforsikringen for arbeidere tilhørende midler har at godtgjøre samtlige utgifter efter utløpet av den 4de uke. (Jfr. § 16).

2. Riksforsikringsanstalten kan endvidere kræve, at en skadet person, som da ulykken indtraf ikke maatte være sykeforsikret og heller ikke er sikret fuld løn for 3 maaneder (§ 1, 2 a), blir at behandle og understøtte — efter Riksforsikringsanstaltens nærmere instruks — av en kredssykekasse imot godtgjørelse av kassen derved voldte utgifter.
3. I intet tilfælde pligter sykekassen for samme skadetilfælde at yde sykeunderstøttelse længer end indtil den dag, da den skadede erholder indvalidepente av Riksforsikringsanstalten.

§ 21. Ingen har krav paa sykepenger ifølge denne lov uten efter læge-erklæring. Hvor tilveiebringelse av saadan erklæring vilde medføre uforholdsmæssige vanskeligheter, kan sykekassens styre godkjende anden fyldestgjørende attest, dog alene ved krav paa sykepenger i tilfælde gjentagelse av en sygdom. Nærmere regler herom og om kontrollen med de syke gives i statutterne.

§ 22.

1. Sykepenger utbetales, forsaavidt der ikke ved statut eller overenskomst anderledes er bestemt, efterskudsvis for hver uke med 6 ganger de daglige sykepenger, første og sidste gang dog kun for saa mange understøttelsesdage, som der falder paa første og sidste uke.
2. Sykekassen fastsætter mindst en bestemt ukedag for utbetaling av sykepenger.

§ 23. Hvis en person under ophold i utlandet i henhold til § 3 blir berettiget til understøttelse efter denne lov, pligter hans arbeidsgiver, saalænge den forsikrede forblir i utlandet, at besørge den understøttelse, som kredssykekassen ellers skulde ha ydet. Utgiftene derved godtgjøres ham av kredssykekassen, idet utgiftene til lægehjælp m. v. efter § 16, 1, A. a regnes lik 30 pct. av den midlere dagløn.

§ 24.

1. Saafremt og saalænge en tjener (tyende) i sygdomstilfælde forpleies hos sin husbond, oppebærer denne de sykepenger, som ifølge loven tilkommer tjeneren. Husbonden er pligtig til at yde saadan forpleining i indtil 4 uker, forsaavidt den syke ikke uten ulempe kan indlægges paa sykehus. Hvorvidt dette er tilfældet, avgjøres av vedkommende læge. Dog ophører husbondens pligt, naar tyendet efter opsigelse eller av anden lovlig aarsak træder ut av tjenesteforholdet.

18 septbr. Nr. 7.

Pligten bortfalder ogsaa, hvis vedkommende er syk ved tiltrædelsen av tjenesten, saavelsom naar sygdommen er venerisk.

2. Med hensyn til understøttelse av syke sjømænd, som er forsikret efter denne lov, gjælder følgende bestemmelser, jfr. § 90 i lov om sjøfarten av 20 juli 1893:
   a. For det tidsrum, hvori sjømanden forpleies ombord, utredes pligtige sykepenger til den, for hvis regning forpleiningen sker.
   b. For det tidsrum, hvori sjømanden forpleies paa sykehus i utenlandsk havn, blir utgiften hermed for den tid, hvori understøttelse pligtes av kredssykekassen, av kassen at godtgjøre den, for hvis regning forpleiningen sker. Paa samme maate forholdes med hensyn til utgiftene ved forpleining paa sjømandshjem eller lignende i utenlandsk havn, heri indbefattet godtgjørelse til læge utenfor hjemmet. I tilfælde utredes derhos sykepenger overensstemmende med § 18, 3.
   c. Ved forpleining indenlands bortfalder rederiets forpleiningspligt efter ovennævnte lov for det tidsrum, hvori understøttelse ydes av kredssykekassen efter nærværende lov.
3. Hvis en forsikret, samtidig som han selv i henhold til § 16 eller hans egtefælle eller slegtninger i henhold til § 18, 3 nyder sykepenger, fremdeles har krav paa løn hos arbeidsgiveren, er denne berettiget til at bringe sykepengene i avdrag ved utbetaling av kontant løn for den tilsvarende tid.

§ 25. Dersom den forsikrede paadrager sig sygdom under utøvelsen av sine militære pligter, og sykekassen overtar lægebehandling og syke-understøttelse, har statskassen at tilbakebetale kassen de hatte utgifter derved.

§ 26.

1. Saafremt en person, som i henhold til denne lov nyder syke-understøttelse, forlater riket, bortfalder ethvert krav paa vedkommende kredssykekasse.
2. Forsikret person, som med forsæt eller ved selvforskyldt beruselse har paadraget sig sygdom, eller som er kommet tilskade ved en av ham selv med forsæt forvoldt ulykke, mister retten til sykepenger eller fri kur og pleie paa sykehus. Dog kan den sidstnævnte ydelse tilstaaes ham, naar dette antages at være mest regningssvarende for kredssykekassen, eller naar varig legemsskade derved antages at ville undgaaes. Under enhver omstændighet kan sykekassen yde hans familie sykepenger efter bestemmelsen i § 18. 3dje led.

Samtlige ydelser i anledning av de heromhandlede syg-

domstilfælde kan kræves erstattet sykekassen av den for- 18 septbr.
sikrede. Nr. 7.

3. Forsikret person, som ved forstillelse eller urigtige erklæringer angaaende sin sygdom og arbeidsudygtighet uhjemlet har oppebaaret syke-understøttelse, har at tilbakebetale kassen de hatte utgifter.
4. Forsikret person, som under sygdom uten gyldig grund undlater at efterkomme det i § 29 givne paabud om anmeldelse og om indsendelse av sykekasseboken, eller som undlater at rette sig efter lægens forskrifter eller forøvrig gjør sig skyldig i grov skjødesløshet med hensyn til sin helbred, kan av kassens styre helt eller delvis negtes sykepenger.

§ 27.

1. Begravelseshjælpen utbetales mot saadan bevidnelse for dødsfaldet som i statutterne bestemt.
2. Er dødsfaldet indtruffet efter syke-understøttelsens ophør, utbetales begravelseshjælp dog, selv om vedkommende er uttraadt som medlem, saafremt arbeidsudygtigheten vedvarte indtil døden, og denne som følge av den samme sygdom indtraadte inden et aar efter syke-understøttelsens ophør.
3. Begravelseshjælpen eller den del av den, som er medgaat til begravelsesomkostninger, blir at utbetale til den, som har besørget begravelsen. For sjømænd, som er forsikret efter denne lov, har rederiet — naar det efter § 93 i lov om sjøfarten av 20 juli 1893 har bekostet begravelsen — krav paa beromhandlede godtgjørelse. Mulig overskud utbetales til den avdødes egtefælle eller barn. Findes ingen saadanne efterlatte, falder det tiloversblevne tilbake til kassen.

§ 28. Hvis et medlem av en kredssykekasse blir syk under midlertidig ophold i en anden kredssykekasses omraade, kan den første kasse forlange, at syke-understøttelsen m. v besørges av den anden kasse mot godtgjørelse av utgiftene derved.

Kapitel VI.

Anmeldelse om sygdom, nedkomst og dødsfald.

§ 29.

1. Naar sygdom — derunder indbefattet beskadigelse ved ulykkestilfælde — rammer nogen i en kredssykekasse forsikret person (§ 16, 1, A og B), har vedkommende medlem snarest mulig at gi kassen medde else derom, ledsaget av sykekasseboken samt av saadan bevidnelse som i kassens statutter bestemt. Har lægehjælp været nødvendig (§ 16, 1, A, a), blir erklæring fra lægen at tilveiebringe.

18 septbr. Nr. 7.

2. I tilfælde av nedkomst har likeledes vedkommende medlem snarest mulig derom at gi kredssykekassen underretning, ledsaget av statutmæssig bevidnelse. Har lægehjælp været nødvendig (§ 16, 1, A, d og B) blir erklæring fra lægen at tilveiebringe.
3. Kredssykekassens styre har derefter at avgjøre, hvorvidt vedkommende er berettiget til understøttelse av kassen. Nærmere regler om, hvorledes en foreløbig avgjørelse herav kan træffes av kassens kasserer eller et dertil opnævnt medlem av styret, fastsættes i statutterne. Paa samme maate træffes de nødvendige forføininger til den sykes behandling samt til virksom kontrol med den syke og med utbetalingene. Findes de herom gjældende almindelige bestemmelser utilstrækkelige eller uhensigtsmæssige for tilfældet, gir styret de nødvendige særlige regler.
4. Skyldes sygdommen en skade ved ulykkestilfælde, som ifølge loven om ulykkesforsikring for arbeidere i fabrikker m. v [1]) berettiger til skadebot, og der i paatrængende tilfælde maa avhentes læge til behandling av den skadede, uten at oppebie kredssykekassens bestemmelse, skal mulige utgifter til transport eller andre ekstraordinære foranstaltninger utredes av Riksforsikringsanstalten av de ulykkesforsikringen for arbeidere tilhørende midler. Erklæring fra lægen om, at lægehjælpen har været nødvendig, maa tilveiebringes.
5. Naar et medlem av en kredssykekasse dør, har den eller de, som har krav paa begravelseshjælp, snarest mulig og senest inden 8 dage i by og inden 14 dage paa landet, at melde dødsfaldet for kredssykekassen (jfr. § 27). Undlates dette, kan retten til begravelseshjælp fortapes.

§ 30.

1. Hvis et medlem av en kredssykekasse er blit beskadiget ved bedriftsulykke [2]), har Riksforsikringsanstalten snarest mulig at underrette kredssykekassen om, hvorvidt skaden godkjendes, og den skadede har ret til fri medicin (§ 16 A b), samt om han i tilfælde efter utløpet av de 4 første uker ønskes behandlet for Riksforsikringsanstaltens regning (§ 20, 1ste led).
2. Paa samme maate har Riksforsikringsanstalten, hvis en person, som ikke er medlem av nogen sykekasse, rammes av en bedriftsskade, at underrette vedkommende kredskasse om, hvorvidt den skadedes behandling skal besørges av kassen (§ 20, 2det led).

---

[1]) av 23 juli 1894 med tillægslove.
[2]) De i note 1 nævnte love (se tillægslov av 12 juni 1906).

Kapitel VII.

Kredssykekassernes indtægter og fond. Præmietarif. Regnskaper. Riksforsikringsanstaltens Reguleringsfond.

§ 31.

1. Til bestridelse av sine utgifter har en kredssykekasse ret til at indkræve præmier efter den til enhver tid for kassen gjældende tarif.
2. Saalænge der for en kredssykekasse ikke er fastsat særskilt tarif (jfr. § 36, 2 og 3), gjælder for kassen en normaltarif, som efter forslag fra Riksforsikringsanstalten blir at opstille av vedkommende regjeringsdepartement; herunder forutsættes, at præmierne skal dække kredssykekassernes samtlige utgifter.
3. Tariffen skal angi præmierne særskilt for de forskjellige indtægtsklasser, hvorhos der kan tages hensyn til den forskjellige sygdomsrisiko i de forskjellige virksomheter. Til det øiemed kan medlemmene indordnes under forskjellige risikoklasser, hvis antal dog ikke maa være over 4.
4. Præmierne beregnes altid for hel kalenderuke (6 arbeidsdage), uanset hvilken dag i uken forsikringspligten er indtraadt eller ophørt, eller frivillig forsikring traadt i kraft.
5. Den præmie, som efter gjældende tarif er beregnet for en forsikret, blir at betale:
   a. For pligtig medlem: Med $^6/_{10}$ av medlemmet selv, $^1/_{10}$ av hans arbeidsgiver, $^1/_{10}$ av kommunen og $^2/_{10}$ av staten;
   b. for frivillig medlem: Med $^7/_{10}$ av medlemmet selv, $^1/_{10}$ av kommunen og $^2/_{10}$ av staten.

   Indgaar pligtig eller frivillig medlem under et ved bergverk, fabrik eller bruk bestaaende særskilt fattigvæsen, utreder vedkommende bedrift den andel av medlemmets præmie, som ellers skulde paahvilt vedkommende kommune.
6. Præmien for tillægsforsikring (§ 17) blir i sin helhet at bære av den forsikrede selv.

§ 32.

1. De præmie-andele, som falder paa et pligtig medlem og hans arbeidsgiver, skal i sin helhet indbetales av arbeidsgiveren den første mandag i hver maaned med saa mange ukepræmier, som der falder paa vedkommende medlem siden forrige indbetalingstermin.

   Kredssykekassens statutter kan dog fastsætte andre indbetalingsterminer for alle eller visse arbeidsforhold.
2. Den paa medlemmet faldende præmie-andel blir av arbeidsgiveren ved hver lønningstermin at avholde i arbeidslønnen.

18 septbr. Nr. 7.

De præmie-andele, som falder paa forsikringspligtige, som ingen løn oppebærer (§ 2, 3), utredes endelig av arbeidsgiveren.

3. Ifald et medlem er beskjæftiget med forsikrings-forpligtende arbeide hos flere forskjellige arbeidsgivere, er enhver enkelt av disse ansvarlig for den hele præmie. Den forsikrede pligter imidlertid saavel for kredssykekassen som for sine arbeidsgivere i saa fald at opgi, hvilken av hans arbeidsgivere der skal betale præmien til kredssykekassen. Tvist mellem arbeidsgiverne i anledning herav avgjøres av kredssykekassens styre.
4. Den præmie-andel, som falder paa et frivillig medlem, er i tilfælde arbeidsgiveren uvedkommende.
5. Indbetaling av præmier kan efter nærmere bestemmelse i statutterne ske enten direkte til kassens forretningsfører eller til anden person, som er bemyndiget til indkassering av præmier.
6. Præmier betales ikke for den tid, hvori et medlem selv nyder sykepenger eller er indkaldt til militærtjeneste, heri medregnet hele den første og sidste uke, hvori sykepenger nydes, eller militærtjeneste utføres. Dog betales altid mindst en ukes præmie (§ 31, 4).

§ 33. For tillægsforsikring efter § 17 blir at føre særskilt regnskap, likesom dens midler skal holdes adskilt fra kassens øvrige midler.

§ 34. Ved utgangen av hvert halvaar har kommunen efter opgave fra kredssykekassens forretningsfører at indbetale sin præmie-andel til vedkommende kasse (§ 31, 5).

§ 35.

1. Ved utgangen av hvert halvaar har kredssykekassernes forretningsførere gjennem deres styre at indsende til Riksforsikringsanstalten opgave over statens præmie-andele. Anstalten har i henhold til disse opgaver at hæve beløpene i Statskassen.
2. Av ethvert beløp blir en del at henlægge til et reguleringsfond for sykeforsikringen, mens resten tilstilles vedkommende kredssykekasse. Riksforsikringsanstalten fastsætter for 3 aar ad gangen, hvor stor brøkdel der av de nævnte beløp skal henlægges til reguleringsfondet; dog maa den aldrig sættes over $^1/_4$.

§ 36.

1. Saafremt en kredssykekasses regnskap for et aar viser større indtægt end utgift, blir overskuddet at avsætte til et reservefond for kassen.
2. Saafremt reservefondet i en kasse gjennem et tidsrum av 5 aar har utgjort mindst et beløp svarende til den gjen-

nemsnitlige aarlige præmie-indtægt for de 3 sidste aar, kan Riksforsikringsanstalten efter forslag fra kredssykekassens styre nedsætte samtlige eller enkelte satser i tariffen. Nedsættelsen træder først i kraft den 1 januar, efterat den er besluttet. 18 septbr. Nr. 7.

3. Viser derimot indtægten sig i et regnskapsaar utilstrækkelig til i forbindelse med reservefondet at dække aarets utgifter, skal kassens styre efter regnskapets decision uopholdelig derom gjøre indberetning til Riksforsikringsanstalten, ledsaget av en nøiagtigst mulig forklaring angaaende aarsakene til underbalansen og i fornødent fald av andragende om midlertidig laan av reguleringsfondets midler til dækkelse av underskuddet. Finder Riksforsikringsanstalten det efter de avgivne forklaringer billig, kan den beslutte, at underskuddet helt eller delvis endelig blir at dække av reguleringsfondet. Kredssykekassen kan i ethvert fald paabydes snarest mulig og senest inden 1 januar næstefter indtil videre at foreta saadan forhøielse av enkelte eller samtlige præmiesatser, som anstalten finder fornøden. Forhøielsen skal dog kun ske fra og med den første mandag i en kalendermaaned (jfr. § 32).

§ 37.

1. En kredssykekasses reservefond blir at anbringe efter nærmere i statutterne givne regler.
2. Naar og saalænge reservefondet utgjør mindst det i § 36, 2 nævnte beløp, kan renterne av reservefondet med Riksforsikringsanstaltens samtykke helt eller delvis anvendes i øiemed, som staar i forbindelse med sykepleien, saaledes til bidrag til oprettelse av eller til støtte for sykehus, tuberkulosehjem o. lign., eller til utgifter for medicin til særlig trængende familier.

§ 38.

1. Kredssykekassens midler skal holdes fuldstændig adskilt fra alle andre midler, som forretningsføreren maatte ha under hænder.
2. Forretningsføreren lønnes, foruten med et passende beløp til kontorhold, med en viss procent — dog ikke over 5 pct. — av de indkasserte præmiebeløp efter bestemmelse, som fattes av kommunestyret efter forslag av kredssykekassens styre (§ 49).

§ 39

1. Kredssykekassernes regnskapsaar utløper den 31 december.
2. Snarest mulig og senest inden utgangen av mars maaned har forretningsføreren at tilstille revisorerne aarsregnskap for det foregaaende aar.
3. Revisionen har derefter inden utgangen av mai at sende regnskapet i revidert stand til styret.

18 septbr. Nr. 7.

4. Styret skal derpaa inden utgangen av juni sende regnskapet til formandskapet med forslag til decision.
5. Saasnart regnskapet er decidert, har styret at tilstille Riksforsikringsanstalten et utdrag av det tillikemed fornødne statistiske opgaver efter en av Riksforsikringsanstalten utfærdiget formular; en avskrift eller et avtryk av regnskapsutdraget blir tillike at utlægge paa kredssykekassens kontor til almindelig eftersyn i 4 uker.

Kapitel VIII.

Sykeforsikringens organisation.

§ 40. I enhver av rikets kommuner blir at oprette en offentlig sykekasse (kredssykekasse) eller, hvis kommunestyret finder det paakrævet og Riksforsikringsanstalten dertil gir sit samtykke, flere saadanne kasser.

§ 41.

1. Centralstyre for kredssykekasserne er Riksforsikringsanstalten. Denne har overensstemmende med denne lov at føre kontrol med kredssykekassernes ledelse og forøvrig med lovens gjennemførelse i det hele, likesom den ved hjælp av det i § 35 omhandlede reguleringsfond skal virke til at utjevne risikoen for de enkelte kredssykekasser.
2. Anstalten skal holde de midler, som tilhører sykeforsikringen, adskilt fra sine øvrige midler.
3. De nærmere bestemmelser om indordningen av sykeforsikringen under Riksforsikringsanltasten og dennes bestyrelse gives av Kongen.
4. Utgiftene ved Riksforsikringsanstaltens administration, forsaavidt denne lov angaar, bæres av statskassen.

§ 42. En kredssykekasse danner et selvstændig retssubjekt. For kassens forpligtelser hefter kun dens formue.

§ 43.

1. Som medlemmer av en kredssykekasse regnes kun saadanne personer (mænd eller kvinder), som betaler præmie for egen forsikring
2. Medlemmer, som har fyldt 21 aar, er stemmeberettiget og valgbare i den kasse, hvor de paa valgtiden er forsikret.
3. De arbeidsgivere, som paa valgtiden er indskudspligtige til sykekassen og har fyldt 21 aar, er stemmeberettiget og valgbare.

§ 44.

1. Kredssykekassernes anliggender ledes av et styre, bestaaende av 9 medlemmer med 9 varamænd, valgt for 3 aar.
2. 5 av styrets medlemmer med varamænd vælges av og blandt kredssykekassens efter § 43, 2 stemmeberettigede

og 2 medlemmer av styret med 2 varamænd av og blandt de efter § 43, 3 stemmeberettigede. 18 septbr. Nr. 7.

3. Vedkommende kommunestyre vælger 2 medlemmer av styret med 2 varamænd. Saasnart valg er avholdt, har ordføreren at underrette styrets formand om valget.
4. I sykekassekredser, hvis folketal ikke er over 2 000, kan kommunestyret bestemme, at styret kun skal bestaa av 5 medlemmer med 5 varamænd. Istedenfor det i 2det og 3dje led opførte antal 5, 2 og 2 vælges i saa fald henholdsvis 3, 1 og 1.

§ 45.

1. Valget av sykekassemedlemmenes og arbeidsgivernes representanter i styret skal foregaa under ledelse av styrets fungerende formand. Valg av representanter og varamænd sker under ett, idet der paa sykekassemedlemmenes stemmesedler skal opføres 10 valgkandidater og paa arbeidsgivernes stemmesedler 4 valgkandidater eller henholdsvis 6 og 2 valgkandidater, hvor styret kun bestaar av 5 medlemmer. Efter antallet av stemmer uttages først representanter og derefter varamænd. Ved stemmelikhet anvendes lodtrækning.
2. Valget er hemmelig og stemme kan kun avgives ved personlig fremmøte. Stemmeberettiget arbeidsgiver, som er bosiddende utenfor kommunens omraade, kan dog la sig repræsentere av en av sine betjenter, som han dertil befuldmægtiger, og som bor inden kommunen.

§ 46.

1. Valg av styret, som tiltræder 1 januar, foregaar senest 1 maaned før tiltrædelsen.
2. Styret vælger selv formand og næstformand for 1 aar ad gangen. Dette valg foregaar i december forut for tiltrædelsen under ledelse av styrets fungerende formand.

§ 47.

1. Gjenvalg til styret kan finde sted; men de uttrædende kan undslaa sig for valg for den følgende valgperiode.
2. Ophører nogen at være valgbar, uttræder han av styret.
3. Ved uttræden utenfor tur rykker den tilsvarende varamand op i den uttrædendes sted.

§ 48.

1. Medlemmer av styret skal i strafferetslig henseende være likestillet med offentlige ombudsmænd[1]). Den valgte er forpligtet til at motta valget, medmindre han har fyldt 60 aar eller er overformynder eller medlem av formandskapet.
2. Kredssykekassens generalforsamling (eller repræsentantskap, jfr § 50,2) kan med kommunestyrets samtykke tilstaa formanden en passende løn for hans arbeide. Denne blir at

[1]) Strflov 22 mai 1902, kap. 11 og 33.

18 septbr. Nr. 7.

utrede av kredssykekassen. Hverken styrets eller representantskapets øvrige medlemmer erholder nogen godtgjørelse for utførelsen av sit hverv.

§ 49.

1. Styret sammentræder, efter indkaldelse og under ledelse av formanden, foruten til møte, som i § 46,2 og 76 bestemt, mindst en gang aarlig, og ellers saa ofte, styret finder det fornødent.
2. Det paaligger styret:
   a. At utarbeide forslag til statutter for sykekassen og mulige senere ændringer i dem,
   b. at avgi forslag for kommunestyret til decision av regnskapene,
   c. at avgi forslag til løn for forretningsføreren og bestemme lønnen for mulige andre lønnede tjenestemænd (jfr. § 32,5),
   d. at slutte kontrakter med læger, apotekere, sykehus o. s. v., samt i tilfælde at behandle klager over disses forhold. Ved saadanne klagers behandling skal vedkommende gives anledning til at være tilstede.
3. Forøvrig har styret overensstemmende med nærværende lov og kassens statutter den nærmeste ledelse av kassens anliggender, deriblandt ogsaa forvaltningen av dens midler, og repræsenterer gjennem sin formand kredssykekassen i alle retslige avgjørelser.
4. Ved stemmegivning i styret gjør i tilfælde av stemmelikhet formandens stemme utslaget.
5. Nærmere regler for styrets forretningsorden, beslutningsdygtighet og forfald fastsættes i statutterne.

§ 50.

1. Stemmeberettigede medlemmer av kredssykekassen samt stemmeberettigede arbeidsgivere indkaldes til generalforsamling mindst 1 gang aarlig av styrets formand, som ogsaa leder forhandlingene. Avholdelse av generalforsamling bekjendtgjøres behørig paa saadan maate, som i statutterne bestemmes.
2. I statutterne kan der bestemmes, at der av og blandt kassens stemmeberettigede medlemmer og stemmeberettigede arbeidsgivere blir at vælge et repræsentantskap, som træder istedenfor generalforsamlingen (jfr. § 51).

§ 51. Generalforsamlingen (eller repræsentantskapet, jfr. § 50,2) skal:

a. Faa sig forelagt til godkjendelse styrets forslag til statutter og mulige senere ændringer i disse. Statutter saavelsom senere ændringer i disse maa, for at være gyldige, god-

kjendes av Riksforsikringsanstalten. Saalænge statutter ikke er utfærdiget, gjælder de normalstatutter, som blir at opstille av Rigsforsikringsanstalten, som ogsaa i tvilstilfælde kan bestemme, at disse fremdeles skal være gjældende. 18 septbr. Nr. 7.

b. I tilfælde beslutte ansvar gjort gjældende mot kassens tjenestemænd eller medlemmer av styret.

c. Forhandle om sykekassens anliggender, la sig forelægge de av styret sluttede kontrakter med læger, apotek, sykehus o. s. v., og til styret fremkomme med de uttalelser, hvortil den maatte finde anledning.

§ 52.

1. Nærmere bestemmelser angaaende generalforsamlingens forretningsorden fastsættes i statutterne (jfr. § 50,1).

2. Likeledes skal statutterne i tilfælde (jfr. § 50,2) indeholde nødvendige bestemmelser om antallet og valget av representanterne, disses funktionstid, repræsentantskapets forretningsorden m. v., dog saaledes, at $^2/_3$ av repræsentanterne skal vælges av og blandt sykekassernes stemmeberettigede medlemmer og $^1/_3$ av og blandt de stemmeberettigede arbeidsgivere.

§ 53. Kommunestyret ansætter forretningsfører for kredssykekassen, efterat styrets forslag er indhentet, og vælger hvert andet aar 2 revisorer til at gjennemgaa kredssykekassens regnskaper (jfr. § 39,2 og 3). Kommunens ordfører og viceordfører kan ikke være kredssykekassens forretningsfører. Kommunen er ansvarlig for forretningsførerens oppebørsler.

Kapitel IX.

Godkjendte private eller kommunale sykekasser.

§ 54. Brukskasser og andre private eller kommunale sykekasser kan træde istedenfor offentlige kredssykekasser, naar de er godkjendt av Riksforsikringsanstalten, som ogsaa i tilfælde kan tilbakekalde en git godkjendelse.

§ 55. Til godkjendelse av de i foregaaende paragraf nævnte sykekasser kræves, at kassens statutter indeholder uttrykkelige bestemmelser om:

a. At kassens midler kun kan anvendes til de i dens statutter bestemte understøttelser for tilfælde av sygdom, nedkomst eller død, og forøvrig forvaltes paa en av Riksforsikringsanstalten godkjendt maate, samt at dens regnskap holdes adskilt fra enhver anden kasses eller forenings regnskap;

b. at ethvert medlem skal være forsynt med en sykekassebok efter et av Riksforsikringsanstalten godkjendt skema (jfr. § 8);

c. at kassens ydelser ikke er mindre end kredssykekassernes, og at betingelserne for at vedlikeholde medlemsretten og

18 septbr. Nr. 7.

erholde syke-understøttelse ikke er strengere end de for de forsikringspligtige gjældende regler;

d. at kassen fyldestgjør de samme forpligtelser like overfor de i Riksforsikringsanstalten ulykkesforsikrede personer som de, der ifølge denne lov er paalagt kredssykekasserne;

e. at kassens medlemmer ikke hefter for dens forpligtelser utover sine præmier (indskud);

f. at medlemmene enten har ret til at bli staaende i kassen, efterat de har forlatt den bedrift eller den forening, til hvilken kassen er knyttet, eller at kassen forpligter sig til at yde de medlemmer, som gaar over fra en godkjendt sykekasse til en offentlig kasse, de i § 16, jfr. § 18, bestemte syke-understøttelser for sygdom, nedkomst eller død, som maatte indtræffe under de første 12 uker efter uttrædelsen av den godkjendte kasse;

g. at ethvert medlem, som er over 40 aar, skal ha ret til fremdeles at staa som medlem av kassen, efter regelen i § 10,2 a, 1ste punktum;

h. at valget av kassens styre og øvrige tjenestemænd er ordnet som av Riksforsikringsanstalten nærmere fastsat;

i. at der i styre- og medlemsmøter føres forhandlingsprotokol.

§ 56.

1. Godkjendelse maa ikke meddeles sykekasser, som ikke kan paaregne et stadig medlemstal av mindst 200. Dog kan kommunale og bedriftssykekasser godkjendes, forsaavidt de kan paaregne et stadig medlemstal av mindst 100.

2. Desuten kan Riksforsikringsanstalten godkjende kasser, som er oprettet før denne lovs ikrafttræden, selv om de har et mindre antal medlemmer, dog ikke under 50, forsaavidt kasserne har et betryggende reservefond.

§ 57. Godkjendelse maa ikke meddeles nogen kasse, saafremt den ikke har et reservefond, som Riksforsikringsanstalten finder tilstrækkelig, medmindre kassen forpligter sig til ved forhøiede præmier eller paa anden maate inden 5 aar at tilveiebringe de dertil fornødne midler.

§ 58. Forsikringspligtig person, som godtgjør at ha opfyldt sin forsikringspligt i en kredssykekasse eller godkjendt sykekasse, kan ikke tvinges til at være medlem av en kommunal eller bedriftssykekasse.

§ 59.

1. Forsaavidt en arbeidsgiver paa egen bekostning yder fri lægehjælp til medlemmer av den til bedriften eller kommunen knyttede godkjendte sykekasse i samme utstrækning, som for kredssykekasser bestemt, kan arbeidsgiveren for disse medlemmers vedkommende fritages for den i nærværende lovs § 61,2 c bestemte andel av præmien.

2. Arbeidsgiverens overtagelse av lægehjælpen kræver godkjen- 18 septbr.
delse av mindst halvparten av de møtende medlemmer i lovlig Nr. 7.
tilvarslet generalforsamling, hvor avstemning over spørsmaalet skal ske hemmelig. Godkjendelse gjælder for 3 aar ad gangen.

§ 60. Størrelsen av medlemmenes præmier (indskud) fastsættes av generalforsamlingen. Præmierne maa ikke være mindre, end at de i forening med mulige andre regelmæssige indtægter er tilstrækkelige til at dække de i kassens love bestemte syke-understøttelser og andre utgifter, samt til oparbeidelse av et reservefond som i § 57 omhandlet.

§ 61.

1. Godkjendte sykekasser skal, paa samme maate som i nærværende lovs § 20 for kredssykekasser bestemt, erholde erstatning av Riksforsikringsanstalten for de utgifter, som er foranlediget ved syke-understøttelse til personer, der er kommet til skade i ulykkesforsikret bedrift.
2. Desuten skal der ydes et aarlig bidrag:
   a. Av staten $^2/_{10}$ av den gjennemsnitlige præmie for hvert medlem,
   b. av kommunen $^1/_{10}$ av den gjennemsnitlige præmie for hvert medlem,
   c. av arbeidsgiveren $^1/_{10}$ av den gjennemsnitlige præmie for hvert forsikringspligtig hos arbeidsgiveren beskjæftiget medlem (jfr. § 54 og 59), dog ikke over kr. 3,00 av staten, kr. 1,50 av kommunen og kr. 1.50 av arbeidsgiveren for hvert medlem. Tilhører godkjendt sykekasse bergverk, fabrik eller bruk, der har særskilt fattigvæsen, utredes kommunens bidrag av vedkommende bedrift.

   Medlemstallet beregnes efter det gjennemsnitlige antal for foregaaende aar.
3. Det i 2det led omhandlede gjennemsnitstal findes ved at addere antallet av medlemmer den 1ste i hver maaned og dividere summen med 12. Ved maanedstællingen maa dog ingen medtages, som skylder præmie for mer end 4 uker, og heller ikke de medlemmer, hvis indtægt eller formue overstiger de i § 1, 2 a, jfr. § 4, henholdsvis § 10, 1 b satte grænser. Som medlemmer regnes kun saadanne personer, som betaler præmie for egen forsikring.

§ 62.

1. Inden utgangen av mai maaned skal enhver godkjendt sykekasse til Riksforsikringsantalten indsende et nøiagtig regnskapsutdrag for det forløpne aar, avfattet efter et av Riksforsikringsanstalten utfærdiget skema. Utdraget skal ledsages av de statistiske opgaver, som Riksforsikringsanstalten foreskriver, samt av oplysninger om, naar og hvor ofte kasse-eftersyn uten foregaaende varsel har fundet sted.

18 septbr. Nr. 7.

2. Likeledes skal utdraget være bilagt en av offentlig øvrighetsperson eller ordføreren paa vedkommende sted utstedt bevidnelse for, at de i regnskapet paaberaabte kontantbeholdninger, sparebankindskud og mulige værdipapirer er tilstede og i orden.
3. Gjenpart av regnskapsutdraget skal endvidere utlægges til eftersyn enten hos formanden eller paa et andet bekvemt sted.
4. Finder Riksforsikringsanstalten efter de indsendte oplysninger, at kassen virker under forhold, som ikke er betryggende for dens medlemmer, kan den med behørig paavisning herav forlange de paa-ankede forhold rettet, efterat saken har været forelagt en generalforsamling.

§ 63.

1. Enhver godkjendt sykekasse pligter at underkaste sig den kontrol, som efter nærværende lovs § 41 skal føres av Riksforsikringsanstalten.
2. Naar en forsikringspligtig arbeider indtræder i eller uttræder av en godkjent privat kasse, skal kassens styre straks sende meddelelse derom til hans arbeidsgiver.

§ 64.

1. Godkjendelsen skal tilbakekaldes, hvis medlemstallet i løpet av 3 aar har vist sig at være lavere end det i § 56 nævnte minimum, dog med den i § 56,2 bestemte undtagelse.
2. Godkjendelsen kan tilbakekaldes, hvis vedkommende kasse virker under forhold eller efter bestemmelser, som ikke er betryggende for dens medlemmer, eller dersom kassen uten grund motsætter sig de foranstaltninger, som Riksforsikringsanstalten maatte foreslaa til avhjælp av manglene.

§ 65.

1. Opløses en godkjendt sykekasse, blir først de løpende forpligtelser og andre lovlige erstatningskrav at dække.
2. Derefter skal der av midlerne til den eller de kredssykekasser, hvortil kassens forsikringspligtige medlemmer gaar over, indbetales et beløp, hvis størrelse og mulige fordeling bestemmes av Riksforsikringsanstalten.
3. Muligens gjenværende midler blir efter Riksforsikringsanstaltens bestemmelse at anvende til at hjælpe ikke forsikringspligtige medlemmer til ny forsikring i andre sykekasser.
4. Findes endnu midler tilovers, blir disse at anvende efter beslutning, vedtat av generalforsamlingen og godkjendt av Riksforsikringsanstalten. Hvor der ikke er anledning til at avholde nogen generalforsamling, træffer Riksforsikringsanstalten bestemmelse om midlernes anvendelse.
5. Riksforsikringsanstaltens avgjørelse i henhold til denne paragrafs 2det—4de led kan av kassens medlemmer, naar mindst 25 derom er enig, indankes for Riksforsikrings-appelkommissionen.

Kapitel X.

Tvistigheters avgjørelse.

§ 66.

1. Tvistigheter, som maatte opstaa:
   a. Om hvorvidt en person paa et git tidspunkt er forsikringspligtig efter denne lov,
   b. om en forsikrings begyndelse eller ophør (§§ 5, 6, 7, 10 og 12),
   c. i anledning av en beslutning, hvorved en kredssykekasse har avslaat en ansøkning om frivillig forsikring (§ 11),
   d. om hvorvidt en forsikret er henført til rigtig indtægts- eller risikoklasse (§ 14),
   e. angaaende et av vedkommende bestridd præmiekrav fra en kredssykekasse,
   f. angaaende en arbeidsgivers avholdelse i løn av utlæg for præmie (§ 32) eller fradrag i løn for samtidig oppebaarne sykepenger (§ 24),
   g. angaaende valgbarhet og valg efter denne lov,
   h. i anledning av krav paa en kredssykekasses ydelser efter denne lov,
   i. i anledning av en arbeidsgivers krav paa godtgjørelse for hatte utlæg i henhold til denne lovs § 23,

   indbringes til prøvelse av en nevnd paa 3 medlemmer, som vælges for et tidsrum av 3 aar av kommunestyret i den kommune, hvori kredssykekassen har sit sæte. Av medlemmene skal mindst 1 være medlem av formandskapet, 1 skal være arbeidsgiver og 1 medlem av en kredssykekasse. Nevnden vælger selv formand.
2. Begjæring om indbringelse for nevnden av en av en kredssykekasse truffet avgjørelse maa være fremsat inden kl. 12 middag den 14de dag efter den dag, da underretning om kredssykekassens avgjørelse var vedkommende meddelt.
3. Med parternes paa forhaand hertil givne samtykke er nevndens avgjørelse endelig; i motsat fald kan avgjørelsen indbringes til prøvelse av Riksforsikringsanstalten med frist, som nedenfor i § 67 bestemt. Riksforsikringsanstaltens skjønsmæssige avgjørelser er endelige. Derimot kan tvistigheter i spørsmaal, som ikke er av ublandet skjønsmæssig natur, indbringes til avgjørelse av domstolene.
4. Dersom kommunen er part i saken, indbringes denne direkte for Riksforsikringsanstalten med saadan frist som i § 67 bestemt. Med samme frist kan anstaltens avgjørelse indankes for Riksforsikrings-appelkommissionen [1]).
5. Hvor kredssykekassen under paastand om, at vedkommende

[1]) Lov av 23 juli 1894 med tillægslov av 12 juni 1906 § 19.

18 septbr. Nr. 7.

ikke er sykeforsikret, har negtet understøttelse ved bedriftsskade, som omfattes av lov om ulykkesforsikring for arbeidere m. v., indbringes saken efter begjæring av nogen deri interessert part for Riksforsikrings-appelkommissionen med frist som i § 67 bestemt.

§ 67.

1. Tvistigheter, som maatte opstaa:
   a. Mellem kredssykekasser indbyrdes angaaende krav og forpligtelser foranlediget ved anvendelse av denne lovs bestemmelser,
   b. mellem kredssykekasse og vedkommende kommune angaaende dennes forpligtelser like overfor kassen,

   kan indbringes til avgjørelse av Riksforsikringsanstalten.
2. Begjæring om et tvistemaals avgjørelse av Riksforsikringsanstalten maa være fremsat skriftlig inden kl. 12 middag den 28de dag efter den dag, da den avgjørelse, hvis rigtighet av den ene part bestrides, er blit denne meddelt.
3. Med samme frist kan Riksforsikringsanstaltens avgjørelse indankes for Riksforsikrings-appelkommissionen.

§ 68.

1. Beslutning om negtelse av at godkjende en sykekasse eller om tilbakekaldelsen av en godkjendelse, saavelsom tvist, der maatte opstaa mellem en kredskasse og Riksforsikringsanstalten i anledning av sykeforsikringen, kan indankes for Riksforsikrings-appelkommissionen med varsel som ovenfor i § 67 bestemt.
2. Med hensyn til Riksforsikrings-appelkommissionens avgjørelser efter denne § og §§ 65, 66 og 67 gjælder, hvad der i § 66, 3dje led, er bestemt om Riksforsikringsanstaltens avgjørelser.

Kapitel XI.

Forskjellige bestemmelser.

§ 69.

1. Enhver tjenestemand, som i medfør av denne lov har anledning til at bli bekjendt med en virksomhets eller en bedrifts indretninger eller forretningsforhold, er forpligtet til at hemmeligholde, hvad han derom har erfaret, og at avholde sig fra efterligning av de av vedkommende driftsherre hemmeligholdte indretninger og fremgangsmaater.
2. Overfor overtrædelse av denne bestemmelse kommer § 121 i den almindelige borgerlige straffelov av 22 mai 1902 til anvendelse, selv om vedkommende ikke er offentlig tjenestemand.

§ 70. Arbeidsgiveren kan ikke ved avtale eller reglement retsgyldig utelukke eller indskrænke anvendelsen av denne lovs bestemmelser.

§ 71. 18 septbr. Nr. 7.

1. Resterende præmier for pligtig forsikring kan hos arbeidsgiveren inddrives ved utpantning paa forlangende av kredssykekassens forretningsfører.
2. Paa samme maate kan skyldig præmie for frivillig forsikring inddrives hos vedkommende frivillige medlem.
3. For præmierne haves i konkurstilfælde samme prioritet som for skatter.

§ 72.

1. Saafremt nogen i henhold til § 32 eller § 36 i lov om ulykkesforsikring for arbeidere i fabrikker m. v.[1]) blir tilpligtet erstatningsansvar for skade, forvoldt ved ulykkestilfælde, har vedkommende sykekasse fortrinsvis ret til av erstatningsbeløpet at faa godtgjort sine utgifter ved skaden, efterat den skadede har erholdt den skadebot, som lovlig tilkommer ham av sykekassen.
2. Det sykekassen i tilfælde tilkommende beløp blir at tilstille den fra Riksforsikringsanstalten.

§ 73. Retten til sykepenger kan ikke gyldigen avhændes, pantsættes eller bli gjenstand for arrest, eksekution eller utpantning.

§ 74.

1. Med bøter straffes — forsaavidt forholdet ikke efter sin beskaffenhet indgaar under et strengere straffebud — den arbeidsgiver, som:
   a. Undlater til tid, som i denne lov fastsat, at avgi de i loven paabudte anmeldelser eller opgaver eller oplysninger (§ 9).
   b. Avgir urigtige opgaver over sine undergivnes lønnings- eller arbeidsforhold, deres indtræden i eller uttræden av tjenesten, eller om tiden for et arbeides paabegyndelse.
2. Offentlig paatale finder ikke sted uten efter begjæring av vedkommende kredssykekasse eller Riksforsikringsanstalten.
3. Med bøter straffes den, som uten lovlig forfald uteblir fra styrets møter. Offentlig paatale finder ikke sted uten efter begjæring av styret.

§ 75.

1. I saker, som reiser sig av denne lov, svares ingen avgift til statskassen efter kap. 1 og 2 i lov av 6 august 1897, nr. 9.
2. Stevnevidnernes gebyr utredes av det offentlige.

§ 76.

1. Ved det første valg paa styre — før kassens forsikringsvirksomhet er begyndt — skal gjælde følgende særlige bestemmelser, jfr. § 44. Av styrets medlemmer blir 2 med 2 varamænd at vælge av kommunestyret og saavidt mulig

[1]) Lov av 23 juli 1894 med tillægslove.

18 septbr. Nr. 7.

de 5 med 5 varamænd av og blandt personer, som har fyldt 21 aar og antages at bli medlemmer av kredssykekassen, samt 2 med 2 varamænd av og blandt arbeidsgivere, som har fyldt 21 aar og antages at bli indskudspligtige til kredssykekassen. Hvor der er fattet bestemmelse om, at styret kun skal bestaa av 5 medlemmer (§ 44,4), vælges henholdsvis 1, 3 og 1 som medlemmer og tilsvarende antal varamænd. Valget foranstaltes og ledes av ordføreren i kommunestyret og blir at avholde snarest mulig, efterat de i § 78,2 omhandlede bestemmelser er traadt i kraft. Forøvrig blir tiden for og fremgangsmaaten ved valget nærmere at bestemme av vedkommende regjeringsdepartement. Utgiftene ved dette valg blir at bestride av kommunen.

2. Saasnart valget er tilendebragt har ordføreren at sammenkalde de valgte styremedlemmer til valg av formand og næstformand.

§ 77. Om fornødiges kan kredssykekassen for det første virksomhetsaar, saasnart den har faat nogenlunde oversigt over den forventede præmie-indtægt for aaret, kræve kommunens halvaarlige andel indbetalt forskudsvis med et omtrentlig beløp, under forbehold av regulering efter aarsregnskapets avslutning.

Kapitel XII.

Slutningsbestemmelser.

§ 78.

1. De nødvendige forføininger til forberedelse av forsikringens utførelse træffes av vedkommende regjeringsdepartement.
2. De av denne lovs bestemmelser, som under saadan forberedelse kommer til anvendelse, træder i kraft straks.
3. De øvrige bestemmelser træder i kraft 1 juli 1911. Fra samme tid ophæves § 4 i lov om fattigvæsenet av 19 mai 1900.
4. Ved nærværende lov gjøres ingen indskrænkning i den ret til syke-understøttelse, som tilkommer arbeiderne ved Røros kobberverk efter de derom til enhver tid gjældende bestemmelser [1]).

18 septbr. Nr. 8.

Lov *)[2]) om forandring i lov om saltvandsfisket i Finmarken av 3 august 1897.

§ 15 i lov om saltvandsfisket i Finmarken av 3 august 1897 skal herefter lyde saaledes:

---

*) Bekjendtgj. 21 septbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 38.

[1]) Lov av 8 juli 1908, jfr. lov av 12 septbr. 1818, reglementets §§ 3, 4, 10 og 6, 10.

[2]) St.beslutn. av 16 septbr. 1909. Indst. O. nr. 61. St.tid. forh. i Ot. side 1792—1798, 2004—2005; i Lt. 656—658, 664.

§ 15. Inden midnat før søn- og helligdage skal alle fiske- 18 septbr.
redskaper undtagen stængenot være optat av sjøen. Nr. 8.

Dog kan Kongen paa andragende fra vedkommende kommunestyre og anbefaling av amtstinget tillate avvikelser herfra for hele amtet eller dele derav.

Paa søn- og helligdage maa førend kl. 5 eftermiddag intet fiskeredskap bringes i sjøen og ingen fisk optages av not. Stængning og optagning av agn skal dog være tillatt paa søn- og helligdage undtagen i tiden fra kl. 7 formiddag til kl. 2 eftermiddag. Har veiret været til hinder for redskapenes optagning inden fastsat tid, kan dette foregaa paa søn- og helligdage.

Salg og utlevering av agn skal være forbudt paa søn- og helligdage fra kl. 7 formiddag til kl. 2 eftermiddag.

Overtrædelse av disse bestemmelser straffes med bøter.

Lov*)[1]) om forandringer i og tillæg til lov om 18 septbr.
statskontrol med skibes sjødygtighet av 9 juni 1903. Nr. 9.

Efternævnte paragraffer i lov om statskontrol med skibes sjødygtighet av 9 juni 1903 skal herefter lyde som følger.

Almindelige bestemmelser.

Første kapitel.

Om kontrol i almindelighet.

§ 1. Til betryggelse for, at de i love og forskrifter opstillede fordringer betræffende skibes sjødygtighet opfyldes, skal norske skibe, der er av registreringspligtig størrelse i henhold til lov av 4 mai 1901 om registrering av skibe, være underkastet saadan kontrol, som nærværende lov bestemmer.

Dog kan loven efter Kongens nærmere bestemmelse i den utstrækning, som maatte ansees paakrævet, ogsaa gives anvendelse paa skibe av mindre drægtighet, end § 1 i nævnte lov fastsætter, og paa fremmede skibe i norske havner.

Kontrollen med norske skibe omfatter ethvert forhold, som betinger eller kan indvirke paa et skibs dygtighet.

§ 4. Departementet utøver denne kontrolmyndighet ved hjælp av:

a. Skibsinspektører.
b. Tilsynsmænd.
c. Besigtelsesmænd, i tilfælde »Det Norske Veritas« (jfr. § 9).
d. Mænd, opnævnte for enkelt leilighet.
e. Konsuler.

*) Bekjendtgj. 21 septbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 38.

[1]) St.beslutn. av 16 septbr. 1909. Se Ot.prp. nr. 33, kfr. indst. O. nr. 91 for 1908. Indst. O. XVIII. St.tid. forh. i Ot. side 1775—1792, 2003—2004; i Lt. 630—656, 663—664.

18 septbr. Nr. 9.

§ 6. Tilsynsmænds virksomhet vil hovedsagelig omfatte saadanne undersøkelser og eftersyn av skib og utrustning, som forutsætter sjømandsmæssig indsigt. De maa være i besiddelse av erfaring i sjøvæsen og skibsanliggender og være mindst 30 aar gamle.

Besigtelsesmænds virksomhet vil væsentlig være av teknisk natur.

De maa være særlig kyndige i skibs- eller maskinbygning samt mindst 25 aar gamle.

§ 7. Skibsinspektører ansættes av Kongen og tilsynsmænd samt besigtelsesmænd av Kongen eller den, han dertil bemyndiger. Deres løn utredes av statskassen, og de kan opsiges med en frist av 6 maaneder.

De maa ikke være interessert i noget deres tilsyn underlagt skib, og skibsinspektører maa ikke overta andet lønnet arbeide.

Omraadet for deres virksomhet og grænserne for de dem tillagte distrikter fastsættes, forsaavidt nærværende lov ikke herom indeholder bestemmelse, ved instruks, utfærdiget av vedkommende departement.

Andet kapitel.

Om tilsynet.

§ 14. Skibets reder er forpligtet til at erlægge den til enhver tid av Stortinget for besigtelser, utfærdigelser av certifikater m. v. bestemte betaling, hvilken blir at indbetale til statskassen. Gebyrerne kan i fornødent fald inddrives ved utpantning.

I de tilfælde, hvor overenskomst efter § 55, 3, 2det led indgaaes med en besigtelsesinstitution, oppebærer dog denne de for merkningen bestemte gebyrer.

Tredje kapitel.

Om undersøkelser i anledning av sjø-ulykker m. v.

§ 16. Naar sjøforklaring i utlandet er avgit for norsk konsul, besørger Sjøfartskontoret i de av vedkommende departement bestemte tilfælde utskrift av forklaringen oversendt vedkommende skibsinspektør.

Naar sjøforklaring er avgit for utenlandsk myndighet, paahviler det vedkommende skibs reder uopholdelig at foranledige utskrift av sjøforklaringen tilstillet vedkommende skibsinspektør.

§ 18. Av enhver efterforskning og retslig forundersøkelse i saker av den art, at der i samme er tillagt skibsinspektøren paatalemyndighet, blir utskrift uopholdelig at tilstille vedkommende statsadvokat eller, saafremt saken angaar en forseelse, vedkommende politimester (foged), ledsaget av skibsinspektørens redegjørelse angaaende skadens eller ulykkens formentlige aar-

saker og av hans begrundede uttalelse om, hvorvidt der bør reises tiltale. 18 septbr. Nr. 9.

§ 19. Skibsinspektøren blir at varsle til og har personlig eller i forfaldstilfælde ved stedfortræder at være tilstede ved de inden hans distrikt forekommende retsmøter under efterforskninger og retslige forundersøkelser i saker av den art, at der i samme er tillagt ham paatalemyndighet, samt ved de i sjøfartslovens § 321 omhandlede sjøforklaringer, og at paase, at alle til vedkommende saks fulde oplysning tjenende enkeltheter og navnlig i tilfælde av sjø-ulykke alle omstændigheter, som kan ha været aarsak til ulykken, saa nøiagtig og indgaaende som mulig blir gjenstand for undersøkelse og forklaring. Han er i dette øiemed berettiget til at gjøre sig bekjendt med sakens akter, at rette begjæringer til retten, at stille spørsmaal til vidnerne, direkte eller gjennem rettens formand, og at gjøre de protokoltilførsler, han maatte finde fornødne.

§ 21. Forklaringer under efterforskninger og retslige forundersøkelser kan i utlandet, hvor Kongen dertil har git bemyndigelse, avgives for en ret, bestaaende av den norske konsul som formand med to av denne for hvert enkelt tilfælde opnævnte og tilsagte skibsførere, helst norske, svenske eller danske, eller andre sagkyndige mænd. Disse har adgang til ved siden av formanden at foreta avhørelse.

Vedkommende personers avhørelse og protokollationen av deres utsagn kan ske paa fremmed sprog, saafremt baade de og rettens medlemmer er sproget mægtige.

Kan paa grund av forholdene en tilfredsstillende konsulsret ikke sættes, kan de anførte forklaringer avgives for utenlandsk domstol.

Utskrift av de foretagne efterforskninger og optagne retslige forundersøkelser, ledsaget av en av konsulsretten avfattet redegjørelse angaaende skadens eller ulykkens formentlige aarsaker, blir uopholdelig av konsulen gjennem departementet at tilstille den skibsinspektør, i hvis distrikt sigtede eller vedkommende skib er hjemmehørende.

Naar forklaringen er avgit for utenlandsk domstol, paahviler det skibets reder uopholdelig at foranledige utskrift tilstillet vedkommende skibsinspektør.

De nærmere forskrifter vedrørende omfanget av og fremgangsmaaten ved de av konsulsrettene foretagne undersøkelser kan gives av Kongen.

Der kan tilstaaes de tilsagte mænd en godtgjørelse av statskassen efter regler, som bestemmes av Kongen.

§ 28. Finder retten, at der savnedes rimelig og paaviselig grund til foreløbig at tilbakeholde skibet, har rederen ret til

18 septbr. Nr. 9.

erstatning av det offentlige for de av tilbakeholdelsen flytende omkostninger og tap, hvilken erstatning blir at tilkjende ham av retten efter derom nedlagt paastand.

Viser det sig derimot, at skibet paa den tid, tilbakeholdelsen finder sted, lider av saadanne feil eller mangler, at det av retten kjendes at være usjødygtig, eller findes tilbakeholdelsen at skyldes saadant forhold som i § 24, 2det led omhandlet, paahviler det rederen at godtgjøre det offentlige de med tilbakeholdelsen og besigtelsen forbundne omkostninger.

Efterat kjendelsen er faldt, har rettens formand uopholdelig at meddele toldvæsenet, eller, om skibet gaar i indenriksk fart, politiet, hvorvidt skibet blir at løslate eller tilbakeholde.

Rettens formand har snarest mulig at tilstille rederen eller hans fuldmægtig avskrift av kjendelsen.

Specielle bestemmelser.

Femte kapitel.

1. Indkjøp av skibe.

§ 35.

1. Naar skib, hjemmehørende i utlandet, indkjøpes av norsk borger, skal dette, uanset bestemmelserne i lov om sjøfarten av 20 juli 1893 og i lov om registrering av skibe av 4 mai 1901, ikke kunne indføres i det norske skibsregister eller tildeles nationalitetsbevis, medmindre det i »Det Norske Veritas« har klassen A. 1, hvis det er av træ, 1. A. 1., hvis det er av jern (staal), eller tilsvarende klasser i andre av Kongen anerkjendte besigtelsesinstitutioner.

   Derhos maa skibet efter besigtelse av tilsynet befindes at være sjødygtig samt forskriftsmæssig indrettet og utrustet, forsaavidt angaar de under § 36, 3 nævnte dele.

   Er skibet over 15 aar gammelt, skal det paaligge dets nye reder at underrette Sjøfartskontoret i betimelig tid før avholdelsen av næste periodiske klassebesigtelse, forat skibet i forbindelse med denne kan bli underkastet en indgaaende nøie besigtelse av tilsynet.

   Træskibe over 20, og jern- eller staalskibe over 30 aar gamle maa ikke indkjøpes fra utlandet.

2. Fartøier, specielt bygget for fangst og fiske paa havet samt fartøier under 100 reg. ton br., som indkjøpes fra utlandet av norsk borger, skal være fritat fra foranstaaende bestemmelser, saafremt de efter en for saadanne skibe anordnet indgaaende besigtelse findes at være i fuldt betryggende forfatning.

3. Hvis skibet indkjøpes for at tjene til ophugning eller for at avrigges til lægter og i denne hensigt skal avgaa direkte til Norge, behøver det uanset alder eller klasse kun at kjendes sjødygtig for reisen efter besigtelse av »Det Norske Veritas« eller av to av konsulen opnævnte sagkyndige mænd. 18 septbr. Nr. 9.
4. Nærmere forskrifter angaaende besigtelse av skibe, der indkjøpes fra utlandet av norske borgere, fastsættes av Kongen.

2. Fartscertifikat.

§ 36. Ethvert skib, der ikke er klassifisert, skal med visse av tilsynet fastsatte mellemrum underkastes en indgaaende nøie besigtelse til kontrol med:

1. At skrog og rig med tilbehør er i sjødygtig forfatning for den fart, hvorfor skibet er bestemt;
2. at maskineri, kjeler og rørledninger m. v. er betryggende forarbeidet, utstyrt og vedlikeholdt samt i fuldt arbeidsmæssig stand;
3. at redningsredskaper, skibsinstrumenter, lugarer, anordninger mot ildsvaade, dæksanordninger, sundhets- og sikkerhetsanordninger og den øvrige utrustning er i forsvarlig og forskriftsmæssig forfatning.

Ogsaa for klassifiserte skibe kan tilsynet foreta saadan besigtelse, som i nærværende paragraf omhandlet, naar det finder speciel grund dertil.

Findes skibet enten ved klassebesigtelse eller ved den av tilsynet foretagne besigtelse at tilfredsstille de ovenfor angivne krav, utfærdiges herom i den form, som av vedkommende departement bestemmes, et certifikat, hvorav det ene oversendes skibets reder eller fører til opbevaring ombord, og det andet blir at opbevare ved Sjøfartskontoret.

Hvis sundhets- og sikkerhetsforanstaltninger findes at være mangelfulde, skal denne omstændighet ikke være til bestemt hinder for utstedelse av certifikat, men i dette blir da de forefundne mangler at indføre og en frist at fastsætte, inden utløpet av hvilken de skal være avhjulpet.

Med hensyn til besigtelse av og utstedelse av certifikat for passagerdampskibe forholdes efter de regler, som er fastsat i ottende kapitel.

§ 37. I det i foregaaende paragraf omhandlede certifikat blir at anføre det tidsrum, for hvilket det er gjældende, og de betingelser, som maatte være fastsat herfor.

Naar den fastsatte termin er utløpet, blir ny besigtelse at foreta og, hvis alt befindes i fuldt betryggende stand, nyt certifikat at utfærdige.

Naar skrog, rig, kjel eller maskindele har lidt saadan skade eller været underkastet saadan reparation, som kan med-

18 septbr. Nr. 9.

føre forandring i deres soliditet, har skibets reder eller fører at indsende rapport herom til Sjøfartskontoret ledsaget av utførlige oplysninger om forholdet.

Sjøfartskontoret bestemmer derefter, hvorvidt certifikatet eller noget av dets led blir at annullere og indsende og fuldstændig eller delvis besigtelse at avholde.

Sjøfartskontoret har derhos adgang til naarsomhelst at forlange certifikat indlevert, hvis det efter forutgaaende undersøkelse fremgaar, at dertil er foranledning.

§ 38. Hvis skibet i de i foranstaaende paragraf andet og følgende led angivne tilfælde befinder sig i utenriksk havn, og ingen anledning dersteds gives til at faa utført besigtelse paa forskriftsmæssig maate, har føreren, hvis dertil er anledning, gjennem konsulen at bevirke opnævnt sagkyndige til at foreta besigtelsen og til i tilfælde ved paategning av certifikatet at gi dette en forlængelse, som dog i intet tilfælde maa overskride et aar.

Kan besigtelse heller ikke paa denne maate foretages, avgives midlertidig av skibets fører, og forsaavidt maskineri og kjeler betræffer, ogsaa av dets førstemaskinist, en erklæring angaaende skrogets, riggens, maskineriets og kjelenes samt utrustningens tilstand. Erklæringen indtages i skibets dagbok, og en ordlydende utskrift indsendes til Sjøfartskontoret.

§ 39. Saafremt lastelinje maatte være paabudt for skibet, jfr. § 55, indtages det foreskrevne lastelinjecertifikat som et særskilt blad i fartscertifikatet. Det forblir gjældende, indtil ny beregning og utmaaling av lastemerkernes plads foreskrives av Sjøfartskontoret.

Dette kan ske, naar et skib har faat sin klasse forandret eller har tapt samme eller har lidt skade paa skrog eller forbindinger eller i det hele, naar der er indtraadt noget, som kan formodes at ha medført forandring i skibets laste-evne.

Naar ny beregning foreskrives, blir det gamle certifikat uopholdelig — sammen med fartscertifikatet — at indsende til Sjøfartskontoret.

§ 40. Ophæves.

§ 41. Nærmere forskrifter angaaende den i §§ 36—38 anordnede besigtelse og angaaende de fordringer, som derunder skal stilles til fartøiet og dets enkelte dele, utfærdiges av Kongen eller den, han dertil bemyndiger.

Herunder iagttages, at de til enhver tid for »Det Norske Veritas« gjældende regler for bygning av skrog, maskiner og kjeler ikke uten særlig grund fravikes.

§ 43. Ethvert rum ombord i skib av over 200 registertons brutto drægtighet, der er bestemt til soverum for mandskapet, skal ha et indhold av mindst 3,4 kubikmeter (120 kubik-

fot eng.) pr. mand og en dæksflate av mindst 1,6 kvadratmeter (17 kvadratfot eng.) pr. mand, heri indbefattet det rum, der optages av køier, bord, bænker, men ikke skap eller andre indebyggede rum. Naar eget spiserum er indredet til mandskapet i umiddelbar forbindelse med soverummet, kan der fratrækkes indtil 25 pct. i ovennævnte mindste kubikindhold og dæksflate for soverummet. 18 septbr. Nr. 9.

Enhver av mandskapet skal ha egen køie, der maa være mindst 1,90 meter lang og 0,60 meter bred.

Disse bestemmelser kommer kun til anvendelse like overfor skibe, for hvilke nationalitetsbevis utstedes, efterat denne lov er traadt ikraft; men tilsynet er berettiget til for de andre skibes vedkommende at forlange ombygning eller forbedring av rummene, saafremt størrelsen ansees uforsvarlig eller rummene forøvrig utjenlige.

For skibe, som indkjøpes fra utlandet, kan Sjøfartskontoret dispensere fra bestemmelsen om køienes længde.

§ 45. Paa skibe med 12 mands besætning eller derover skal der være et særskilt rum for syke med tilstrækkelig lys- og lufttilgang,

med mindst 1 køi, naar besætningen er fra 12—17 mand,

med mindst 2 køier, naar besætningen er fra 18—30 mand,

med mindst 3 køier, naar besætningen er fra 31—45 mand, og

med mindst 4 køier, naar besætningen er 46 mand eller derover.

Sykerummet kan, naar der ikke er sygdom ombord, og forsaavidt skibsmaalingsreglerne derfor ikke er til hinder, benyttes til oplagsrum eller paa anden maate, naar det blir renset og desinfisert, førend det atter tages i bruk som sykerum.

Disse bestemmelser kommer ikke til anvendelse paa fiske- og fangstfartøier under 200 reg.ton brutto og heller ikke paa skibe i kystfart og fast rute i europæisk fart, naar de under almindelige omstændigheter kan paaregnes ikke at ville bli mer end 3 døgn i sjøen.

§ 48. Øvelser skal anstilles med utsættelse av alle skibsbaater og redningsflaater til paaseen av, at alt er i orden, at utsætningen ikke foraarsager ufornødent ophold, og at baatene er forsvarlig tætte.

Disse øvelser, hvori skibets hele besætning deltar, skal avholdes paa passagerskibe en gang hver maaned og paa andre skibe mindst en gang hver anden maaned, dog behøver redningsflaater kun at utsættes en gang hvert aar.

18 septbr. Nr. 9.

8. Dagbøker og skibsrapporter.

§ 54. Ved hvert kalenderaars utgang skal skibsføreren indsende til Sjøfartskontoret en rapport indeholdende specifisert opgave over besætningens størrelse under de i det forløpne aar foretagne reiser samt redegjørelse for ethvert forhold, som kan ha interesse for tilsynet.

Forlater han skibet inden aarets utløp, skal han indsende rapport for den forløpne del av aaret.

Kongen kan bestemme, hvorvidt skibe i bestemt fart eller alle skibe skal indsende saadanne rapporter til andre tider eller oftere end ved hvert kalenderaars utløp.

Skema for disse rapporter utfærdiges av Sjøfartskontoret.

Sjette kapitel.

Lastens mængde, beskaffenhet, stuing og forsyning.

A. Lastelinje.

§ 55.

1. Paa ethvert skib — med undtagelse av de under punkt 10 nævnte — skal der paa begge sider midtskibs være anbragt en horisontal linje av mindst 30 cm. længde og 2,5 cm. bredde, der angir det dæk, hvorfra fribordet maales. Disse linjer (dækslinjer) anbringes saaledes, som det av Kongen maatte bestemmes.

2. Skibet skal være forsynt med et merke, der angir den dypeste linje (»lastelinje«), til hvilken det er lovlig at nedlaste skibet i salt vand. Merkets størrelse, form og farve bestemmes av Kongen.

   Lastelinjen skal anbringes paa begge sider av fartøiet midtskibs nedenunder dækslinjen i saadan avstand fra samme, som maatte bestemmes i henhold til de for beregning og fastsættelse av lastelinje til enhver tid av Kongen fastsatte regler og tabeller og under hensyntagen til saadanne særegenheter i skibets konstruktion, som ikke maatte være specielt omhandlet i nævnte regler og tabeller.

   Ved siden av hovedmerket anbringes andre merker eller linjer (herunder trælastlinje), som angir lastelinjerne til forskjellige aarstider og under forskjellige forhold, frembragt ved farvandet, lastens art eller lignende.

   Linjernes overkant ansees overalt som utgangspunkt for beregning av avstanden.

3. Merkernes plads utmaales og de anbringes av den eller dem, som av vedkommende departement dertil maatte bemyndiges.

Saadan bemyndigelse kan gives »Det Norske Veritas«, eller en anden av Kongen anerkjendt besigtelsesinstitution.

De gjorte beregninger oversendes Sjøfartskontoret til granskning. Dette kan kuldkaste den trufne avgjørelse og forlange merkernes plads forandret ved første anledning.

4. Naar merkerne er anbragt, utfærdiges herom i den form, som vedkommende departement bestemmer, et certifikat i to eksemplarer, hvorav det ene indtages i skibets fartscertifikat, saaledes som i § 39 bestemt, og det andet oversendes Sjøfartskontoret.

5. Foruten i de i § 39 omhandlede tilfælde har Sjøfartskontoret adgang til naarsomhelst at forlange certifikatet indsendt samt til at bevirke merkernes plads forandret, hvis det av forutgaaende undersøkelse fremgaar, at dertil er foranledning.

6. Er reder eller fører misfornøiet med nogen saaledes (ɔ: i henhold til punktene 3—5) truffet avgjørelse, kan han forlange overskjøn avholdt ved det i § 106 omhandlede overskjøn.

7. Merkerne skal findes anbragt paa ethvert skib, der senere end 6 maaneder, efterat de fornødne regler og tabeller er vedtat, forlater norsk havn, og paa alle skibe, uanset hvor de farer, inden 1 oktober 1910.

Kongen eller den, han dertil bemyndiger, kan paa derom indgit andragende godkjende lastemerke anbragt i henhold til utenlandske lastelinjeregler, som av norske myndigheter er anerkjendt jevngode med norske, og kan indrømme utsættelse med merkernes anbringelse i specielle tilfælde, hvor særlige grunde taler derfor.

Skib, som indkjøpes fra utlandet, skal ha merkerne paasat, forinden det indføres i det norske skibsregister eller tildeles nationalitetsbevis.

8. Dersom et skib blir saa dypt lastet, at vedkommende lastemerkers overkant sænkes under vandlinjen, blir det at anse som usjødygtig og skal i norsk havn av tilsynet tilbakeholdes, indtil efter utlosning av endel av lasten merket atter kommer oven vande. Hvis saadan nedlastning finder sted i utenriksk havn, og konsulen bringer forholdet i erfaring, skal han forholde sig som i § 34 bestemt.

9. Ved et skibs avgang fra havn skal, saa nøiagtig som omstændighetene tillater, i skibsdagboken antegnes avstanden paa begge sider midtskibs mellem overkanten av skibets dækslinjer og vandflaten.

10. De i nærværende paragraf fastsatte bestemmelser kommer ikke til anvendelse like overfor:

a. Fiske- og fangstfartøier,

18 septbr. Nr. 9.

b. skibe under 100 ton brutto drægtighet og
c. skibe i indenriksk fart.

Kongen kan dog fatte bestemmelser om lasteregler ogsaa for de under b og c nævnte skibe.

B. Dækslast.

§ 56. Forat et skib skal kunne ansees skikket til at føre dækslast utkræves, at det er saaledes konstruert, bygget og utrustet, at dette kan ske uten særegen fare, og navnlig, at skibet besidder eller kan bibringes den fornødne stabilitet, at den del av skibet, hvorpaa dækslasten anbringes, er tilstrækkelig sterkt bygget for at kunne med tryghet bære samme, og at skibet er forsynt med saadanne fæstigheter og surringer, som fornødiges for at sikre dækslasten mot forskyvning.

§ 58. Det paahviler skibsføreren ved føring av trælast paa dæk at paase, at skibet beholder en efter farvandet, aarstiden og øvrige omstændigheter fuldt betryggende stabilitet.

§ 59. Nærmere forskrifter betræffende føring paa dæk av trælast eller andre varer kan utfærdiges av Kongen eller den, han dertil bemyndiger.

C. Lastning av korn.

§ 66. Nærmere forskrifter betræffende lastning av korn kan utfærdiges av Kongen eller den, han dertil bemyndiger.

Sjøfartskontoret kan til enhver tid gi nærmere regler angaaende den maate, hvorpaa bestemmelserne i §§ 60 til 65 skal gjennemføres.

D. Lastning av stenkul og lignende gasholdige stoffe.

§ 68. I skibe, der fører stenkul eller lignende gasholdige stoffe, skal anbringes ventilatorer for overflate-ventilation i saadant antal og av saadan størrelse, at eksplosive gasser finder uhindret og stadig avløp.

Intet skibsrum, hvori stenkul eller lignende gasholdige stoffe er indlastet, maa betrædes med andet lys end med paalidelige sikkerhetslamper, efterat indlastningen er tilendebragt.

Avtryk av bestemmelsen om sikkerhetslamper blir at opslaa i folkelugarene.

Nærmere forskrifter betræffende føring av stenkul og andre gasholdige stoffe kan utfærdiges av Kongen eller den, han dertil bemyndiger.

E. Lastning av farlig gods.

§ 69. Sprængbare (eksplosive) ildsfarlige, etsende, giftige og andre farlige stoffe blir under hensyntagen til den større eller mindre farlighet, de frembyder under transporten ombord paa

skibe, av Kongen at inddele i forskjellige klasser, for hvilke der utfærdiges specielle bestemmelser om de forsigtighetsregler, som blir at iagtta med hensyn til indpakning, kvantum og transportmaate av de til hver klasse hørende varer. 18 septbr. Nr. 9.

§ 72. Specielt ildsfarlige stoffe, saasom æter (nafta) og andre æterholdige væsker, svovlkulstof, petroleumsæter, gasolje, bensin og lignende væsker, hvis flammepunkt ligger under 22° C. ved 760 mm. barometerstand, prøvet paa den av departementet fastsatte maate, maa ombord i passagerskibe kun føres paa dæk og i solide beholdere.

Føres saadanne væsker under dæk paa andre skibe, maa fartøiet enten være indrettet som tankskib, eller væsken maa være opbevart paa solide, gastætte beholdere, der er forsvarlig beskyttet. Forinden nærmere forskrifter herom er git av Kongen, maa saadan last ikke føres under dæk i almindelige skibe.

Alle mandskapslugarer maa i tilfælde være anbragt paa øverste dæk.

§ 73. Har et skib ombord saadanne ildsfarlige varer, som blot kan føres paa dæk, maa sprængstoffe ikke befordres med samme i større mængde, end der maatte bli tillatt i de i § 69 omhandlede forskrifter.

§ 79 Sterkt etsende stoffe, saasom svovlsyre, saltsyre og salpetersyre, maa ikke lastes under dæk, medmindre utflytende syre ved hjælp av tilstrækkelige mængder av pulverformige og porøse mineralske stoffe, saasom sand, jord eller kiselgur, hindres fra at komme i berøring med nogen del av skibet.

F. Indtagning av ballast.

Syvende kapitel.

Mandskapet og dets arbeidstid.

§ 85. Enhver, som her i landet paamønstres med skib i uteneuropæisk fart, skal godtgjøre ved attest fra eksaminert læge, at han ikke lider av nogen ondartet smitsom sygdom, derunder indbefattet tuberkulose i en form, der medfører fare for sygdommens overførelse til andre.

Saadan læge-attest bør være utfærdiget i løpet av de sidste 14 dage før paamønstringen.

Ved paamønstringen her i landet med skib i europæisk fart og altid ved paamønstring i utlandet skal vedkommende sjømand avgi til mønstringsmanden en erklæring om, at han — saavidt det er ham bekjendt — ikke lider av nogen saadan sygdom som oven nævnt.

Hvis der under tjenestetiden er grund til at anta, at nogen av mandskapet lider av saadan sygdom som ovenfor omhandlet, har skibsføreren snarest mulig at la anstille læge-undersøkelse. Hvis

18 septbr. Nr. 9.

saadan sygdom paavises, har føreren at la den syke avmønstre, medmindre han ombord kan skaffes en til motarbeidelse av sygdommens utbredelse nødvendig pleie.

Naar en syk i henhold til denne bestemmelse avmønstres, gjælder om hans krav paa hyre samt om hans pleie og hjemsendelse de samme regler, som nu er foreskrevet i sjøfartslovens §§ 90 og 98. Dog skal utgiftene ved pleie og hjemsendelse av syk, som i henhold til samme bestemmelse avmønstres paa grund av tuberkulose, overtages av statskassen, forsaavidt de ifølge foregaaende punktum vilde paahvile rederiet.

§ 87. Under ophold ved land skal arbeidstiden, forsaavidt angaar losning og lastning, rette sig efter den paa stedet gjældende dagarbeidstid saavel med hensyn til dennes længde som med hensyn til maaltidenes indtagelse. Er denne arbeidstid under 10 timer, kan andet arbeide ogsaa utføres før og efter den paa stedet sedvanlige tid, dog ikke før klokken 6 morgen og efter klokken 6 aften.

Forsaavidt arbeidstiden kommer til at overstige 10 timer i døgnet, eller hvis nogen av mandskapet sættes til arbeide før klokken 6 morgen eller efter klokken 6 aften, godtgjøres der vedkommende en ekstrabetaling av 40 øre pr. time. Brøkdel av time regnes forholdsvis.

§ 88. Under losning eller lastning i havn, beliggende i tropene, maa arbeidstiden i den varme aarstid ikke overstige 8 timer i døgnet

Beskjæftiges nogen av mandskapet i det forannævnte tilfælde med andet arbeide end losning eller lastning, gives ekstrabetaling som anført i foregaaende paragraf, naar arbeidstiden overstiger nævnte 8 timer med mer end 1 time.

§ 89. Den fortløpende arbeidstid ved land og i sjøen maa under ingen omstændighet overstige 18 timer, medmindre det undtagelsesvis er paatrængende nødvendig.

Den, som har arbeidet 18 timer eller undtagelsesvis derover, tilkommer mindst 8 timers hvile, hvis skibet ligger ved land, og hvile vakt om vakt i sjøen.

Hvis arbeidstiden i det døgn, skibet avgaar fra eller ankommer til havn tilsammenlagt ved land og i sjøen overstiger 14 timer regnet fra den tid, arbeidet ved land paa avgangsdagen begynder, eller til den tid, det paa ankomstdagen slutter, gives saadan ekstrabetaling som i § 87 bestemt.

I begge de nævnte timetal, 18 og 14 timer, medregnes vakttjeneste under fart samt den tid, som medgaar til maaltidene.

Disse bestemmelser gjælder ikke for fartøier, som driver fiske, fangst eller tilvirkning av fiskeriprodukter.

§ 90. De i §§ 87, 88 og 89 fastsatte bestemmelser for ekstrabetaling kommer ikke til anvendelse:

a. Like overfor skibsfører, førstestyrmand og førstemaskinist, 18 septbr.
b. like overfor stuert og kokkepersonale, forsaavidt det ikke Nr. 9.
beskjæftiges utover den almindelige tid, der maa anvendes til tilsyn med provianten og til tilberedning og servering av de almindelige maaltider,
c. under fangstfart eller paa fartøier, der benyttes til tilvirkning av fiskeriprodukter under fiskerierne,
d. for seilfartøier i indenriksk fart.

§ 93. De i nærværende kapitel fastsatte bestemmelser gjælder, hvor ikke andet uttrykkelig er bestemt, saavel indenriksk som utenriksk fart og kan ikke fravikes ved overenskomst mellem skibsfører og mandskap.

Nærmere forskrifter om skibenes bemanding kan utfærdiges av Kongen eller den, han dertil bemyndiger.

Ottende kapitel.

Kontrol med passagerdampskibe.

§ 94. Norske dampskibe (ɔ: alle med maskinkraft fremdrevne skibe), som fører passagerer i indenriksk eller europæisk fart eller mellem Europa og fremmede verdensdele, skal være besigtelse og tilsyn undergit overensstemmende med de i nærværende kapitel fastsatte bestemmelser.

Herfra undtages dampskibe, som fører et ringere antal passagerer end 1 voksen person for hver 25 registertons brutto.

Denne undtagelse gjælder dog ikke, hvis dampskib av hvilkensomhelst størrelse fører mer end 12 passagerer.

Damp- eller motorskibe, som ikke anvendes i regelmæssig passagerfart, men kun leilighetsvis fører passagerer, skal ikke være dette kapitels regler underlagt. Nærmere forskrifter om kontrol med disse fartøier utfærdiges av Kongen eller den, han dertil bemyndiger.

§ 95. Besigtelsen forlanges skriftlig av skibets reder eller fører hos tilsynet. Dette har derefter at anordne det fornødne, forat besigtelsen betimelig til mindst mulig hinder for skibets fart kan bli utført enten paa det sted, hvor skibet er beliggende, eller paa et andet sted inden dets regelmæssige rute.

§ 96. Fuldstændig besigtelse skal foretages, forinden norsk dampskib, som fører passagerer, første gang sættes i fart, og senere i regelen en gang aarlig.

Derhos skal fuldstændig eller delvis besigtelse finde sted, naar skrog, kjel eller maskindele har været undergit reparation, som kan medføre forandring i deres soliditet, eller har lidt skade, som kan medføre saadan forandring. Dog kan Kongen eller den, han dertil bemyndiger, gjøre undtagelser fra foranstaaende paabud i specielle tilfælde.

18 septbr. Nr. 9.

Hvorvidt og i hvilken utstrækning passagerdampskibe skal være forsynt med vandtætte skot, bestemmes av Kongen.

§ 97. Nærmere forskrifter om passagerskibenes bygning, utrustning og fart samt om kontrollen dermed gives av Kongen eller den, han dertil bemyndiger. I overensstemmelse med disse forskrifter skal tilsynet undersøke:

1. Om skibets skrog og tilbehør er i god og betryggende forfatning for den paatænkte fart;
2. om dets maskineri, kjeler og rørledninger er betryggende forarbeidet, utstyrt og vedlikeholdt, forsynt med de nødvendige kontrol- og sikkerhetsapparater samt i fuldt arbeidsmæssig stand, og om maskinen er tilstrækkelig sterk og solid;
3. om baater, livbøier, signalapparater, kompasser og instrumenter, anordninger mot ildsvaade, dæksanordninger og den øvrige utrustning er av saadan beskaffenhet og i saadan forfatning, som gjældende forskrifter bestemmer.

§ 98. De i foregaaende paragraf omhandlede forskrifter skal for passagerskibe i europæisk fart eller i fart mellem Europa og fremmede verdensdele ogsaa indeholde bestemmelse om passagerantallets beregning samt de nødvendige bestemmelser til betryggelse av passagerernes velbefindende, sundhet og sikkerhet, saasom om opholdsrum, forpleining, om skibets adgang til at medta last o s v.

I indenriksk fart bestemmes det høieste antal passagerer, et fartøi kan medta, efter dæksflatens størrelse og farvandets beskaffenhet. I kortere ruter og paa indelukket farvand kan medtages 1 passager for hver 0,50 kvadratmeter dæksflate, og i almindelig kystfart 1 passager for hver 0,75 kvadratmeter. I begge tilfælde fradrages saadanne rum, hvorpaa passagerer ikke bekvemt kan staa eller sitte, hvorhos der blir at ta fuldt hensyn til skibets stivhet og beskaffenhet forøvrig. Dæksflaten regnes paa hoveddækket eller, om skibet har flere dæk, paa det dæk, som har den største frie overflate, heri indbefattet dækshus, bestemt til avbenyttelse av passagerer. Hvis skibet er aapent, regnes dæksflaten av dets horisontale projektion i høide med rælingen. Fører skibet gods paa dækket, sker fradrag i forhold til den plads, godset optar.

§ 100. Findes skibet at være tjenlig til passagerfart, dets kjel og maskin at være betryggende og skibet forøvrig behørig utrustet og bemandet, utstedes herom i den form, som Kongen bestemmer, certifikat, hvori anføres, hvad der maatte være blit fastsat betræffende tiden for certifikatets varighet, de ruter eller farvand, hvori skibet forsvarlig kan anvendes, dets passagerantal, redskaper, bemanding m. v.

Saavel i certifikatet som med tydelige tal paa et iøine-

faldende sted paa eller ved kjelen anføres tillike det største til- 18 septbr.
latte arbeidstryk. Nr. 9.

Paa skibe i indenriksk fart skal derhos det største tillatte passagerantal være anført paa et let synlig sted paa begge sider av et dækshus eller lignende opbygning.

Certifikatet utstedes i to eksemplarer, hvorav det ene oversendes skibets reder eller fører til opslag paa et iøinefaldende sted ombord, mens det andet blir at opbevare paa saadan maate, som av vedkommende departement bestemmes.

§ 102. Undergaar skibet saadan reparation eller lider skibet saadan skade, som i § 96, 2det led, nævnt, træder certifikatet ut av kraft.

Anmeldelse om enhver saadan reparation eller skade samt om de forandringer, som foretages med skibet efter avholdt besigtelse, skal av føreren eller den, som træder i hans sted, tilstilles tilsynet.

§ 105. Der skal i den kolde aarstid saavidt mulig skaffes passagerer ly for natten og beskyttelse mot veiret.

Nærmere bestemmelse herom saavel som særlige bestemmelser sigtende til at betrygge passagerernes sundhet og sikkerhet i det hele kan indtages i de i § 97 omhandlede specielle forskrifter.

§ 106. Er reder eller fører misfornøiet med nogen av de i henhold til denne lovs §§ 36—39, 55, 98, 100 og 101 trufne avgjørelser, kan han inden fjorten dage hos sjørettens formand forlange overskjøn, der blir at sammensætte paa den i sjøfartsloven § 329 bestemte maate, dog saaledes, at hvor det gjælder skjøn efter § 55, opnævnes skjønsmændene paa den i lov om lagrettemænd av 28 august 1854 § 23 nævnte maate. Overskjønnet blir at avholde inden den jurisdiktion, hvor den paaklagede avgjørelse er foretat; dog kan saken med vedkommende departements samtykke indbringes for overskjøn i en anden jurisdiktion.

Den, som bestyrer overskjønnet, har at gi tilsynet betimelig varsel om forretningens avholdelse.

Hvorvidt utgiftene ved overskjønnet helt eller delvis blir at bære av vedkommende rekvirent eller av det offentlige, avgjøres av overskjønnet under hensyn til den utstrækning, i hvilken kjendelsen maatte gaa rekvirenten eller det offentlige imot.

Denne lovs forskjellige bestemmelser træder i kraft fra den tid, Kongen bestemmer.

Fra den tid, ottende kapitel om kontrol med passagerskibe træder i kraft, ophæves lov angaaende fart med passagerer bestemt til fremmede verdensdele av 23 mai 1863 med tillægslov av 22 juni 1886.

Likesaa ophæves fra denne lovs ikrafttræden lov om forandringer i og tillæg til lov om statskontrol med skibes sjødygtighet av 8 august 1908.

18 septbr. **Kongelig resolution***), hvorved de enkelte bestemmelser i lov av 18 september 1909 indeholdende forandringer i og tillæg til lov om statskontrol med skibes sjødygtighet av 9 juni 1903 bestemmes at skulle træde i kraft fra nedennævnte tider:

Paragrafferne 1, 4, 6, 7, 14, 16, 18, 19, 21, 28, 43, 45, 48, 55, 56, 58, 59, 66, 68, 69, 72, 73, 79, 94, 95, 96, 97, 98, 100, 102, 105 og 106 træder i kraft straks.

Paragrafferne 35, 54, 85, 87, 88, 89, 90 og 93 træder i kraft fra 1 januar 1910.

Paragrafferne 36—41 træder i kraft fra 1 april 1910 for skibe, som da henligger i norsk havn og for andre skibe fra 1 oktober 1910, dog saaledes, at der for dem, der maatte ønske dette, skal være adgang til ogsaa tidligere at erholde fartscertifikat utfærdiget.

18 septbr. Nr. 10. **Lov***)[1]) om anvendelse av det beløp, hvormed laste- og fyravgiften overstiger kr. 2 200 000,00 aarlig.

§ 1. Av det beløp, som laste- og fyravgiften indbringer i statskassen utover kr. 2 200 000,00 aarlig, anvendes halvdelen til avsætning av et fond til fordel for sjømandsstanden og den anden halvdel til lettelse av de skibsfarten paaliggende konsulatavgifter. Naar disse er ophævet, anvendes det overskytende kun til fordel for sjømandsstanden.

§ 2. De nærmere bestemmelser om anvendelsen av dette fond avgives av Kongen med Stortingets samtykke.

18 septbr. Nr. 11. **Lov***)[2]) angaaende forandringer i de om vernepligt og utskrivning gjældende love av 16 juni 1885, 24 april 1899 og 24 mars 1903.

Efternævnte paragraffer i de om vernepligt og utskrivning gjældende love av 16 juni 1885, 24 april 1899 og 24 mars 1903 skal herefter lyde saaledes:

I.

Lov av 16 juni 1885.

§ 1. Landvæbningen skal bestaa av 2 opbud: linjen og landvernet.

§ 2. Linjens bestemmelse er at tjene til forsvar av landets interesser, hvorsomhelst det kræves.

§ 3. Landvernet har samme bestemmelse som linjen, men

*) Bekjendtg. 21 septbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 38.

[1]) St.beslutn. av 16 septbr. 1909. Se Ot.prp. nr. 23. Indst. O. nr. 123. St.tid. forh. i Ot. side 1846—1859; i Lt. 659—660.

[2]) St.beslutn. av 16 septbr. 1909. Se Ot.prp. nr. 20. Indst. O. nr. 125. St.tid. forh. i Ot. side 1895—1900; i Lt. 661—663.

kan alene anvendes med den begrænsning, som grundlovens § 25 foreskriver. 18 septbr. Nr. 11.

§ 5. I krigstid, eller naar krig forestaar, kan mandskaper utenfor vernepligtsalderen likesom ogsaa mandskaper indenfor denne alder, der ikke tilhører noget av den væbnede magts opbud, opbydes som krigsforsterkning (landstorm). I denne er tjenestpligtig enhver vaabenfør mand, som ikke efter loven er fritat for vernepligt, fra det fyldte 18de til det fyldte 50de aar.

Av den opbudte krigsforsterkning kan — med den begrænsning, som indeholdes i grundlovens § 25 for anvendelse av landvernet — det fornødne mandskap anvendes til utfyldning av de faste opbud; iøvrig organiseres avdelinger av krigsforsterkningen efter bestemmelser, som gives av Kongen med Stortingets samtykke.

II.

Lov av 24 april 1899, jfr. lov av 16 juni 1885.

§ 9. Vernepligtstiden er for alle til landvæbningen utskrevne mandskaper 20 aar. Herav uttjenes de 12 første aar i linjen, de 8 sidste i landvernet.

§ 10. Til vernepligtens opfyldelse kræves av frivillige befalingsmænd, spillemænd, haandverkere og andre frivillige det samme antal vernepligtsaar som for utskrevne bestemt.

Dog kan frivillige ved landvæbningen avtjene de 20 vernepligtsaar med et større eller mindre antal aar end det sedvanlige i hvert av de to opbud eller udelukkende i det ene av dem.

De frivillige, som maatte ha tjent i linjen i mer end 12 aar, skal være forpligtet til allikevel at staa 8 aar i landvernet.

III.

Lov av 24 mars 1903, jfr. lov av 16 juni 1885.

§ 12. Til andre militære øvelser for mandskapet anvendes mindst 24 dage aarlig ved linjen, marsjdagene ikke iberegnet.

Kongen kan med Stortingets samtykke bestemme, hvorvidt og i hvilken utstrækning mandskapene før og efter utskrivningen skal delta i skyte-øvelser utenfor den tid, da indkaldelse til vaabenøvelser finder sted.

§ 13. I de i § 12 bestemte øvelser for linjen deltar ved ingeniørtroppene, feltartilleriet, fæstningsartilleriet og kavaleriet 1ste, 2den, 3dje, 4de og 7de aarsklasse, ved positionsartilleriet, bergartilleriet og infanteriet 1ste, 2den, 3dje og 7de aarsklasse.

Kongen kan dog med Stortingets samtykke bestemme, at 4de aarsklasse ved en eller flere av de forannævnte vaabenarter ikke indkaldes, idet øvelsesdagenes antal i andre vernepligtsaar i saa fald tilsvarende forøkes.

18 septbr. Nr. 11. Trænmandskaper og andre mandskaper utskrevet som ikke-stridende indkaldes til de i denne paragraf omhandlede øvelser i saa stort antal og i saa mange dage, som Kongen med Stortingets samtykke bestemmer.

IV.

§ 4 i lov av 16 juni 1885 og § 14 i lov av 24 mars 1903 ophæves.

V.

Denne lov træder i kraft straks.

18 septbr. **Kongelig resolution***), hvorved approbation meddeles i henhold til § 4 i lov om sundhetskommisioner m. v. av 16 mai 1860 paa de av kommunestyret for kjøpstaden Tønsberg under 13 november 1908 og 2 juli 1909 fattede beslutninger om nye almindelige sundhetsforskrifter for kjøpstaden.

18 septbr. **Kongelig resolution****), hvorved et utkast til fribordsregler og tabeller i henhold til lov om statskontrol med skibes sjødygtighet av 9 juni 1903 med tillægslov av 18 september 1909 § 55 approberes.

18 septbr **Kongelig resolution*****), hvorved bestemmes i medhold av lov om fredning av ferskvandsfisk av 30 mai 1894 § 1, at gyldigheten av de ved høieste resolution av 19 januar 1905 fastsatte bestemmelser for fiskeriet i Skarvandet, Klingrevandet, Gunhildsætervandet og Langevandet samt mellemliggende elvestrækninger i Frænen herred, Romsdals amt, forlænges indtil videre, dog ikke for et længere tidsrum end 5 aar fra 1 september 1909 at regne.

Overtrædelse av bestemmelserne er belagt med straf.

Denne resolution træder i kraft straks.

18 septbr. **Kongelig resolution*****), hvorved bestemmes i henhold til § 69 i lov om brandvæsenet av 15 august 1908, at det for strandstedet Staværn med Fredriksværn ved høieste resolution av 17 april 1883 approberte brandreglement ophæves med undtagelse av den i sammes § 19 indeholdte bestemmelse om anvendelse for stedet av lovgivningen om behandling av ildsfarlige gjenstande.

18 septbr. **Kongelig resolution*****), hvorved bestemmes i henhold til § 88 i lov om bygningsvæsenet av 27 juli 1896, at græn-

---

*) Bekjendtgj. 21 septbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 38, hvor forskriftene er indtat.

**) Bekjendtgj. 21 septbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 38, — jfr. nr. 43, hvor fribordsreglerne og tabellerne er indtat.

***) Bekjendtgj. 21 septbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 38.

serne for det bygningsloven underlagte strøk Strøm i Skoger herred, Jarlsberg og Larviks amt, utvides overensstemmende med herredsstyrets beslutninger av 13 mars, 19 juni og 21 august 1909, saaledes, at de kommer til at omfatte følgende strækninger: 18 septbr.

I vest hele strækningen mellem aaskanten og elven til grænsen mellem gaardene Pukerud og Langum, og i øst hele strækningen mellem aaskanten og Drammens byggebelte til gaarden Austad.

Kongelig resolution*), hvorved bestemmes i henhold til §§ 19, 67 og 69 i lov om brandvæsenet av 15 august 1908: 18 septbr.

1. At der meddeles stadfæstelse paa Kristiania bystyres beslutning av 24 juni 1909 angaaende regler for feiermestrenes betaling for feining sammesteds samt angaaende lempninger i og tillægsbestemmelser til nævnte lov, forsaavidt Kristiania angaar.
2. At de høieste resolutioner av 7 januar 1881 og 25 juni 1890 angaaende takst for feining samt angaaende omordning av brandvisitationen i Kristiania ophæves.

Reglerne for betalingen er saalydende:

»For feining av skorstens- eller lodpiper, som gaar gjennem 1 etage	kr.	0,15
For feining av skorstens- eller lodpiper, som gaar gjennem 2 etager	»	0,25
For feining av skorstens- eller lodpiper, som gaar gjennem 3 etager	»	0,35
For feining av skorstens- eller lodpiper, som gaar gjennem 4 etager	»	0,45
For feining av skorstens- eller lodpiper, som gaar gjennem 5 etager	»	0,50

med tillæg av 5 øre for hver følgende etage. Kvistværelser og kjelderrum regnes for etage, dog kun for den pipe, som derfra optar rør.

For feining av anbringere	kr.	0,10
» — - kakkelovner med en eller 2 etager	»	0,05
» — - større ovner og magasinovner	»	0,10
» — - komfyr uten stekeovn	»	0,05
» — - — med —	»	0,10
» — - — » 2 stekeovner	»	0,15
» — - bryggepander	»	0,10
» — - stenovner	»	0,50

*) Bekjendtgj. 21 septbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 38.

18 septbr. Ved ovner, komfyrer o. lign. feies for ovenstaaende betaling rør indtil 1,5 meters længde. For længere rør betales pr. overskytende meter 0,03.

Samme betaling som ovenfor bestemt for feining av piper erlægges ogsaa for den undersøkelse og attestation, som omhandles i bygningsloven for Kristiania av 26 mai 1899 § 91.

Forlanges ovnsfeining utenfor den almindelige tur og omgang og dette gjælder enkelt ildsted, erlægges den dobbelte betaling.

For feining av piper med lysaapning av mindst 47 × 47 cm. og høide

indtil 10 meter	kr.	0,50
fra 10—15 —	»	1
» 15—20 —	»	2
» 20—25 —	»	3
» 25—30 —	»	4,

dersom saadan feining forlanges til bestemt tid mellem kl. 6 eftermiddag og kl. 6 morgen eller paa søn- og helligdage.

Kan derimot arbeidet tages i tur med det almindelige arbeide i distriktet, beregnes 30 pct. mindre eller henholdsvis kr. 0,35, 0,65, 1,40, 2,10 og 2,80.

Ved centralvarme anlæg for damp eller varmt vand betales for feining av 1 kolorifer . . . . . kr. 0,50
» — - murede røkkanaler betales pr. meter . » 0,25

Forlanges arbeidet utført mellem kl. 6 eftermiddag og kl. 6 morgen eller paa søn- og helligdage beregnes 30 pct. tillæg til ovenstaaende priser eller henholdsvis kr. 0,65 og 0,35.

For feierpenger haves efter brandlovens § 19 utpantningsret.«

Tillægsbestemmelserne til brandloven er saalydende:

»1. Den i § 3 i lov om brandvæsenet av 15 august 1908 omhandlede fortegnelse blir under brandstyrets kontrol at føre av brandchefen.

2. Samme lovs § 5, litr. b, blir saalydende:

»Bygningene skal eftersees av brandvæsenet mindst 2 ganger aarlig. Desuten skal de i særlig grad brandfarlige bygninger eftersees av brandstyret, saa ofte dette finder det paakrævet. Ved disse eftersyn skal det paasees, at de av brandstyret givne bestemmelser er fulgt, at der ikke findes forhold, som kan medføre særlig ildsfare, og at alle trapper, korridorer og utganger er farbare og ikke fyldt med gjenstande, som kan virke hindrende for den fri gjennemgang i ildebrandstilfælde.«

3. Brandsyn utføres forsaavidt angaar brandlovens § 10, punktene 2, 4 og 5 av brandvæsenet.

4. Brandlovens § 15 faar saadan ordlyd: 18 septbr.
»Skorstenspiper, lodpiper, anbringere og trukne rør, som er i stadig bruk det hele aar, skal feies 3 ganger i sommerhalvaaret — maanedene mai—oktober, begge inklusive — og 4 ganger i de 6 øvrige maaneder, altsaa i alt 7 ganger om aaret.
Piper, som kun danner avtræk for ovner og derfor ikke er i bruk det hele aar, feies bare de 4 ganger i maanedene november—april, begge inklusive. For piper, i hvilke der paa grund av brændematerialets art eller sterk fyring er mer end almindelig sterk sotdannelse, kan brandchefen efter forslag fra vedkommende feiermester paabyde hyppigere feining. Piper, som sjelden brukes eller til hvilke fører høist to røkganger, eller hvis benyttelse ikke medfører nævneværdig sotdannelse, kan efter brandchefens bestemmelse tillates undergit sjeldnere feining. Brandchefens avgjørelser kan i begge tilfælde indankes til brandstyret.
Feiningen bortfalder, naar vedkommende piper siden sidste feining ikke har været benyttet.«
5. 1ste punktum av lovens § 17 faar saadan tilføielse:
»med undtagelse av fabrikkers og lignende bedrifters piper, der med brandchefens samtykke kan feies ogsaa av andre.«
6. Sidste punktum i lovens § 20 bortfalder.
7. De i lovens § 21 for hvert bebygget matr.-nr. paabudte brandredskaper indskrænkes til en brandstige av høide som i paragraffen bestemt.
8. 1ste punktum i lovens § 52 faar saadan ordlyd:
»Oplag av spirituosa, tjære og slike ting skal meldes for brandstyret og er undergit brandvæsenets tilsyn ««

Kongelig resolution*), hvorved meddeles godkjen- 18 septbr.
delse i henhold til §§ 19 og 23 i lov om brandvæsenet av 15 august 1908 av de av Svelviks bystyre i møte den 29 april 1909 vedtagne regler for betaling til feiermesteren samt for ordningen av brandvæsenet samme-steds.

Kongelig resolution, hvorved overdrages Ths. Angells 18 septbr.
stiftelsers nuværende forstander i vedkommende godsforvalters sted at forestaa driften av Nidarø sagbruk og i forbindelse dermed at ordne og bestyre tømmerfløtningen fra lensen ved Brøttem ved Selbusjøen og til sagbruket

*) Bekjendtgj. 21 septbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 38, hvor beslutningen er indtat.

18 septbr. samt overta de vedlikeholds- og anlægsarbeider paa nævnte strækning, som omhandles i § 3 i den ved kongelig resolution av 1 juli 1901 approberte instruks for godsforvalteren. Dog skal ogsaa godsforvalterens bistand hertil kunne kræves i den utstrækning, hvori den maatte findes ønskelig.

18 septbr. **Kongelig resolution,** hvorved bl. a. det ved kongelig resolution av 13 juni 1894 oprettede filialapotek paa Græsvik i Onsø herred i Smaalenenes amt under forskjellige betingelser overgaar til selvstændig apotek.

18 septbr. **Kongelig resolution,** hvorved der paa forskjellige betingelser tillates oprettet et apotek ved Stange jernbanestation i Hedemarkens amt.

18 septbr. **Kongelig resolution,** hvorved der paa forskjellige betingelser tillates oprettet et apotek i strandstedet Fauske i Fauske herred i Nordlands amt.

18 septbr. **Kongelig resolution,** hvorved meddeles approbation paa et i generalforsamlinger den 18 mai 1908 og 1 mars 1909 vedtat utkast til ny plan for Hellelands gjensidige brandforsikrings-forening for bygninger, saaledes at foreningen fremdeles kan nyde godt av de ved lovene av 9 august 1839 og 4 august 1845 hjemlede forrettigheter.

18 septbr. **Kongelig resolution,** hvorved der fra 1 januar 1910 at regne tilstaaes gaarden Nesset, g.nr. 43, br.nr. 1 i Meraker herred, Nordre Trondhjems amt, av skyld m. 7,53 et avtak for bestandig i dens matrikelskyld av m. 1,50.

18 septbr. **Kongelig resolution,** hvorved det i henhold til lov av 31 mai 1873 § 6 bestemmes, at pensioner og utløsningssummer av Pensionskassen for Statens Tjenestemænd indtil videre blir at utbetale av statens oppebørselsbetjenter (fogder, byfogder, amtskasserere, skattefogder, og toldkasserere) efter dem av Pensionskassen meddelte opgaver, naar der paa pensionistens bosted ikke findes nogen kasserer eller regnskapsfører ved den administration, hvorunder han som embeds- eller tjenestemand har henhørt.

18 septbr. **Kongelig resolution,** hvorved vedtages plan for Tromsø maskinistskole overensstemmende med et fremlagt utkast.

18 septbr. **Kongelig resolution,** hvorved fra en av Forsvarsdepartementet nærmere fastsat tid §§ 9, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 23, 26, 28, 29, 30, 33, 34 og 36 i den ved kongelig resolution av 24 februar 1900 fastsatte instruktion om lodsvæsenet blir at forandre derhen, at de blir overensstemmende med nedenstaaende utkast:

§ 9. Naar lodseksamen har været holdt, indsender eksa- 18 septbr.
menskommissionen de forskjellige ansøkninger med bevisene for bestaat eksamen samt forslag om, hvem av ansøkerne fortrinsvis bør komme i betragtning, til overlodsen, som med sin uttalelse oversender saken til Forsvarsdepartementets avgjørelse.

Hvis ansøkeren findes skikket til at ansættes som lods, utfærdiges derefter et lodspatent for ham.

Lodsene ansættes enten som sjølodser eller utlodsningslodser.

Sjølodsene er pligtige til efter bedste evne at holde utkik efter lodssøkende fartøier og lodse dem ind. Hvis der paalægges dem at holde vakt utenfor kysten eller iland, er de pligtige hertil. I den utstrækning, som kræves, er de ogsaa pligtige til at drive lodsningen sammen med andre lodser paa samme skøite. Desuten har de at utføre utlodsningene fra sine stationer.

Utlodsningslodsene har at utføre utlodsningene fra sine stationer og maa som regel ikke opsøke fartøier for at indlodse dem. Hvis de opdager et indgaaende fartøi, som trods signal efter lods, ingen sjølods kan faa, skal de dog seile ut til det for at tilbyde at indlodse det.

Ved avløsningsstationerne skal de der ansatte lodser avløse sjølodsene paa de indgaaende fartøier og overta disses videre lodsning opefter farvandet.

§ 14. Paa de skøiter eller større dæksbaater, som sjølodsene benytter, skal en duk i midten av storseilet være rød ovenfra nedefter i det mindste til øverste rev. Storseilet skal forøvrig være hvitt.

Disse fartøier skal desuten i midten av storseilet, agtenfor den røde duk, føre det nummer, som overlodsen bestemmer. Tallene skal være 50 til 75 cm. høie og 8 til 10 cm. tykke i trækkene, hvorhos der skal være et passende mellemrum mellem hvert enkelt tal.

Mindre aapne lodsbaater skal i sine storseil, foruten den røde duk, agtenfor denne og i midten av seilet føre lodsoldermandskapets merke og lodsens patentnummer, saaledes som overlodsen bestemmer. Merket skal staa over patentnummeret.

En lods kan ogsaa merke sin baat ved at male en del av dens baug hvit og deri med sort farve anbringe ordet »Lods«.

§ 15. Lodsbaat, der færdes paa sjøen med lods ombord, skal føre et flag, som er 1 til $1^1/_2$ meter langt, 70 til 100 cm. bredt og delt i to like store, horisontale striper, hvorav den nederste er rød og den øverste hvit. Paa lodsbaater med dæk skal dette flag føres under gaffelen, men paa aapne baater paa en stang eller stake.

Enhver lodsbaat skal være forsynt med et livbelte for

18 septbr. hver person ombord og dækkede lodsfartøier skal derhos medføre redningsbøie og oljepose eller anden bølgedæmper.

Lodsene er forpligtet til paa sine lodsbaater at anvende lanterner og andre lyssignaler overensstemmende med de til enhver tid gjældende regler til forebyggelse av sammenstøt mellem fartøier (se signalplakat av 24 april 1906 § 8).

§ 17. Naar en lods gaar ombord i et fartøi for at indlodse det til et sted inden hans lodsningsdistrikt, skal han medbringe et saadant flag som i § 15 bestemt, og naar han er kommet ombord, skal han la det heise der, hvor det er bedst synlig paa fartøiet for at tilkjendegi, at der er lods ombord, som er berettiget til at indlodse fartøiet. Flaget skal vaie, indtil lodsningen er utført.

§ 18. Overlodsen har at føre:

a. Journal (dagbok) med et kortfattet utdrag av indkomne skrivelsers indhold.
b. Kopibok over utsendte skrivelser.
c. Ruller over de i overlodsdistriktet ansatte lodsoldermænd, lodsformænd og lodser,
d. samt følgende regnskaper:
   1. Kasseregnskap over alle de beløp, som indkommer til eller utbetales av overlodsen.
   2. Regnskap over kontorhold.
   3. Regnskaper over karantæneflag, lodsskilter og inventar.
   4. Reiseregnskap.

Samtlige regnskaper med tilhørende bilag indsender han saavidt mulig inden 6 uker efter regnskapsaarets utgang, nr. 1, 2 og 3 til Revisionsdepartementet, men nr. 4 til Forsvarsdepartementet, hvortil ogsaa indtægten for de til lodsene solgte lodsskilter indsendes.

Forøvrig har han at meddele, hvad Forsvarsdepartementet nærmere maatte bestemme, saasom statistiske opgaver, oplysning om lodsers avgang, Lodsunderstøttelseskassens pensionisters avgang og resultaterne av kasseundersøkelser hos lodsoldermænd m. m.

§ 19. Lodsoldermanden har at føre:

a. Journal (dagbok) med et kortfattet utdrag av indkomne skrivelsers indhold samt fuldstændig avskrift av rundskrivelser.
b. Kopibok over utsendte skrivelser.
c. Rulle over lodsoldermandskapets lodsoldermænd, lodsformænd og lodser.
d. Lodsningsprotokol.

I denne indfører han i nummerorden de lodspligtige fartøier, som er indkommet til eller utgaat fra lodsoldermandskapet, og for hvilke der hos ham er gjort avregning for,

hvad Lodsunderstøttelseskassen (lodslovens §§ 3, 5, 22 og 58) eller statskassen (lodslovens § 29, sidste led) tilkommer. Som bilag for hvert løpenummer vedlægger han det tilhørende skipperbevis. 18 septbr.

I samme protokol indfører han paa samme maate snarest mulig fortegnelsen over de lodspligtige fartøier, lodsoldermandskapet vedkommende, hvorfor der er gjort avregning hos de ham underlagte lodsformænd.

Hvor det findes hensigtsmæssig, kan der føres en særskilt lodsningsprotokol for de indgaaende lodspligtige fartøier og en anden for de utgaaende, hver med sine løpenummer.

e. Kassebok, hvori opføres alle de beløp, som kommer til indtægt eller utgift ved lodskontoret.

f. Desuten har lodsoldermanden at meddele de oplysninger m. m. vedkommende lodsvæsenet, som overlodsen maatte forlange.

§ 20. Lodsningsprotokollen opgjøres hvert kvartal. Det beløp, som efter dette opgjør tilkommer Lodsunderstøttelseskassen, føres til indtægt i lodspensionsregnskapet.

Ved kvartalets utgang utbetaler han mot behørig kvittering lodspensionerne til vedkommende pensionister. Hvis den beholdning, som efter lodsningsprotollen kommer til indtægt i lodspensionsregnskapet ikke er stor nok hertil, har lodsoldermanden, forsaavidt angaar de sønden- og vestenfjeldske overlodsdistrikter, i betimelig tid at rekvirere de fornødne beløp fra Forsvarsdepartementet til utbetaling ved Lodsunderstøttelseskassens kasserer.

Lodsoldermændene i Tromsø distrikt erholder de fornødne midler til utbetaling hos sin overlods.

Naar pensionerne er utbetalt, utarbeider lodsoldermanden i 2 avskrifter en kvartalsekstrakt av pensionsregnskapet. Herav sendes den ene til Forsvarsdepartementet og den anden til overlodsen, mens overskuddet sendes til Lodsunderstøttelseskassens kasserer.

Det beløp, som efter kvartalsopgjøret i lodsningsprotokollen tilkommer statskassen, indsender han til Forsvarsdepartementet.

§ 21. Naar regnskapsaaret er utløpet, utarbeider lodsoldermanden lodsavgiftsregnskapet efter lodsningsprotokollen og indsender dette med tilhørende skipperbeviser og lodsningsprotokollen til overlodsen, som sammenholder regnskapet med protokollen og forsyner det med paategning om, at det stemmer med denne.

Lodsoldermanden indfører desuten i lodsavgiftsregnskapet en opgave over de bøter, som i aarets løp er indsendt til overlodsen.

18 septbr. Derhos utarbeider han lodspensionsregnskapet, som han med tilhørende kvitteringer indsender til overlodsen.

I dette regnskap føres til indtægt den avgift, som Lodsunderstøttelseskassen tilkommer efter lodsavgiftsregnskapet og de beløp, som efter rekvisition er mottat fra Lodsunderstøttelseskassens kasserer, mens de pensioner og midlertidige understøttelser, som i aarets løp er utbetalt for Lodsunderstøttelseskassen, føres til utgift.

Til overlodsen indsender han endvidere lønningsregnskapet med tilhørende kvitteringer. I dette regnskap føres til indtægt, hvad der i regnskapsaaret er rekvirert hos Forsvarsdepartementet til lønninger av statskassens midler, men til utgift de lønninger, som i samme tidsrum er utbetalt til lodsoldermænd, lodsformænd og lodser.

Samtlige regnskaper skal være indsendt inden 6 uker efter regnskapsaarets utgang. Efter mottagelsen har overlodsen hurtigst mulig at oversende dem til Revisionsdepartementet.

§ 23 Dersom en lods er hindret fra at gjøre avregning med vedkommende lodsoldermand eller lodsformand (lodsinstruktionens § 29) og fremstiller sig hos en anden lodsoldermand, eller lodsformand for at betale avgiften, skal denne motta skipperbeviset og avgiften, hvis han finder lodsens grunde for at ha avveket fra den almindelige regel antagelige.

De saaledes mottagne skipperbeviser og avgifter sender mottageren med en fortegnelse til vedkommende lodsoldermand, som indfører skipperbeviserne i sin lodsningsprotokol og tilbakesender fortegnelsen, paaført erkjendelse for mottagelsen tillikemed de løpenummer, hvorunder skipperbeviserne er indført i lodsningsprotokollen.

§ 26. Bøter, som indbetales til lodsoldermanden, skal denne straks fremsende til overlodsen, som oversender dem til Forsvarsdepartementet.

§ 28. Lodsoldermanden eller lodsformanden skal under den fastsatte toldbodtid holde kontor for at bistaa skibsførere og lodser, men ogsaa utenfor denne tid skal han, saavidt gjørlig, bistaa lodsene ved avregning for lodsede fartøier. Ønsker en lods lodsoldermandens eller lodsformandens bistand ved opgjøret for et ikke lodspligtig fartøi, skal saadan bistand ydes ham.

I intet tilfælde er han berettiget til særlig godtgjørelse for den i denne § nævnte bistand.

§ 29. Lodsoldermanden eller lodsformanden for den havn, hvortil et lodspligtig fartøi indkommer, eller hvorfra det utgaar, skal i almindelighet indfordre skipperbeviset og opkræve den i lodslovens § 58 nr. 2 bestemte avgift til Lodsunderstøttelseskassen.

Har føreren i henhold til lodslovens § 27 nr. 4 overdraget veiledningen for indgaaende til en, som ikke er lods, og

senere faat lodstilbud av en fortrinsberettiget lods, fordeles 18 septbr.
lodspengene efter lodslovens § 27 nr. 5, hvorhos der betales avgift til Lodsunderstøttelseskassen av den andel, som lodsen tilkommer.

Er en lodset distanse ikke opført i de trykte distansetabeller, utmaales den i kartet.

Naar en lods har gjort tilbud til et fartøi, hvorefter han ifølge lodslovens § 27,1 anser sig fortrinsberettiget til lodspengene, uten at han blir tat ombord i dette, skal han snarest indsende melding herom til lodsoldermanden i det lodsoldermandskap, hvori fartøiet har indklarert, eller hvor dets lodspligt er ophørt.

Lodsoldermanden paa det sted, hvor fartøiet har indklarert, undersøker hvilken lods, der har ret til lodspengene, og sender derefter disse med fradrag av avgiften til lodsens lodsoldermand, som utbetaler beløpet til lodsen. Hvis lodspligten er ophørt i et andet lodsoldermandskap, forholder han sig som i 2det led av § 23 bestemt.

§ 30. Naar et lodspligtig fartøi er indkommet uten lods og uten at ha faat lodstilbud har lodsoldermanden eller lodsformanden at opkræve lodspengene, som føres til indtægt for Lodsunderstøttelseskassen, forsaavidt de ikke tilkommer nogen kjendtmand (lodslovens § 27 nr. 5 og § 58 nr. 3).

Naar et lodspligtig fartøi skal gaa til utlandet, paaser han likeledes, at lodspengene erlægges, og at utseilingspengene, hvis lods ikke benyttes, føres til indtægt for Lodsunderstøttelseskassen (lodslovens § 33, jfr. § 5).

Hvis lods er tilsagt til fartøiet, skal kun avgift av utseilingspengene, men forsaavidt lodsen blir med fartøiet over 1 mil ut fra ankerpladsen, tillike avgift av milepengene for den overskytende distanse, føres til indtægt for Lodsunderstøttelseskassen (lodslovens § 5).

Hvis den utlodsningslods, som har været benyttet, er ansat med fast løn, føres lodsningsbetalingen til indtægt for statskassen, efterat avgiften til Lodsunderstøttelseskassen er fradraget (lodslovens §§ 12 og 29).

§ 33. Det skal være føreren av et for utgaaende lodspligtig fartøi tillatt at betale lovbestemte lodspenge til lodsoldermanden eller lodsformanden paa det sted, hvor han klarerer sit fartøi, om dette end ligger i et andet lodsoldermandskap. Den lodsoldermand eller lodsformand, som har mottat lodspengene, skal imidlertid straks sende disse til lodsoldermanden eller lodsformanden for den station, hvori fartøiet ligger, og samtidig opgi, om føreren har begjæret lods til utlodsningen.

Lodspengene behandles derefter, som om de var indbetalt ved den sidstnævnte station.

18 septbr. § 34. Naar et for indgaaende lodspligtig fartøi er ankommet til et sted, hvor det skal indklarere, har lodsoldermanden at avkræve skibsføreren lodskvitteringen og i stedet for denne levere ham en tilstaaelse for mottagelsen samt en erklæring til toldvæsenet om, at lodspligten er avgjort.

Naar et for utgaaende lodspligtig fartøi har betalt utlodsningspengene, skal lodsoldermanden likeledes avkræve skibsføreren lodskvitteringen og i stedet for denne levere ham en tilstaaelse for mottagelsen og en erklæring til toldvæsenet om, at lodspligten er avgjort.

De mottagne lodskvitteringer indsender lodsoldermanden til overlodsen sammen med lodsavgiftsregnskapet (se lodsinstruktionens § 21).

§ 36. Lodsen skal i alle tilfælde være pligtig til uten motsigelse at gaa til den lodsning, hvortil han tilsiges av sin lodsoldermand eller lodsformand.

Ved utlodsning maa ingen lods gaa i stedet for en anden uten at melde det for lodsoldermanden eller lodsformanden. Finder denne, at overenskomsten ikke er i lodsvæsenets interesse, skal han være berettiget til at motsætte sig den.

Naar en lods tilbyder at lodse et fartøi til et sted utenfor sit lodsningsdistrikt, hvortil han ikke er eksaminert, skal han gjøre føreren bekjendt hermed, om mulig, inden han gaar ombord, men i hvert fald inden han overtar lodsningen.

Efter en utført lodsning har lodsen snarest mulig at vende tilbake til sin station.

Ingen lods maa uten overlodsens tilladelse opholde sig paa land eller strand i en fremmed lodsstation for at holde utkik efter eller søke fartøier til lodsning.

21 septbr. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til Justisdepartementet i anledning av et andragende fra en lærerinde om fri sakførsel i tvist med skolestyre. Departementet meddeler, at det ikke kan anbefale andragendet til indvilgelse, da det anser det utvilsomt, at lærerinden ikke har retskrav paa løn for den tid, hun paa grund av sygdom har forsømt skolen, medmindre der maatte være truffet særlig overenskomst om, at der skulde tilkomme hende godtgjørelse for sygdomstilfælde (saaledes f. eks. hvor der er vikarkasse med ret for lærerpersonalet til fri vikar under sygdom). Den i andragendet paaberaabte departementsskrivelse av 6 juni 1893 (kfr. skrivelse av 20 september 1897) gjælder det tilfælde, at skolen er lukket paa grund av smitsom sygdom i lærerens skoledistrikt, ikke det tilfælde, at læreren selv er hindret ved sygdom fra at utføre sit arbeide.

21 septbr. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til overkontrolløren i Oplandsk-Trondhjemske distrikt, i hvilken der i anledning av

en indkommet forespørsel om, hvorvidt indført og for- 21 septbr.
toldet brændevin i henhold til § 31 i brændevinstilvirkningsloven av 15 august 1908 kan indlægges paa oplag til utbytning av tidligere indlagt brændevin, meddeles, at der efter nævnte lovs forarbeider ikke antages at være adgang hertil.

Kongelig resolution*), hvorved meddeles stadfæstelse 22 septbr.
i medhold av lov om pigtraads anvendelse til gjærde av 14 juli 1893 § 1 paa den av Lom herredsstyre, Kristians amt, under 5 og 21 august 1909 fattede beslutning om forbud mot anvendelse av pigtraad til gjærde.

Kongelig resolution, hvorved den av Aalesunds kom- 22 septbr.
munestyre i møte den 16 juli 1909 fattede beslutning om forhøielse av husleiegodtgjørelsen for sognepresten i Aalesund fra kr. 500,00 til kr. 700,00 aarlig stadfæstes i henhold til lov om geistlige embedsmænds og kirkesangeres lønning av 14 juli 1897 § 29, sidste avsnit, som gjældende indtil videre.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes: 22 septbr.

I. Der meddeles stadfæstelse i henhold til § 6 i lov om overformynderiet i Kristiania m. v. av 25 februar 1899, jfr. lov nr. 2 av 22 mai 1908, paa den av Kristiania magistrat og formandskap under 2 august 1909 fattede beslutning om, at der av de under Kristiania overformynderis fællesforvaltning staaende midler skal utredes en avgift til dannelse av et sikkerhetsfond, som efter nærmere i hvert enkelt tilfælde truffet bestemmelse av magistrat og formandskap blir at anvende til dækkelse av tap ved fællesforvaltningen.

II. Den i post I omhandlede avgift for aaret 1909 fastsættes til 0,6 pct. av utbyttet av de nævnte fællesmidler i regnskapsaaret.

III. Den i § 3 i ovennævnte lov foreskrevne forvaltningsavgift av de under Kristiania overformynderis bestyrelse staaende midler for aaret 1909 blir at utrede med 1,4 pct. av avkastningen av de under fællesforvaltning staaende midler og 2 pct. av midler utenfor fællesforvaltningen.

Kongelig resolution, hvorved det tillates betjentene 22 septbr.
ved Kristiania politi ved siden av den ved de kongelige resolutioner av 2 august 1877 og 10 oktober 1891 reglemen-

*) Bekjendtgj. 29 septbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 39, hvor beslutningen er indtat.

22 septbr. terte surtout og hjelm at benytte enkeltknappet jakke med julf og opretstaaende krave og av farve og med distinktioner som for surtouter bestemt, samt hue av form og utstyr som for overkonstabler og konstabler anordnet med den forandring, at huen forsynes med en 13 mm. bred guldgallon.

23 septbr. **Skrivelse** fra Utenriksdepartementet, hvori meddeles, at den luxemburgske regjering har meddelt den norske regjering, at den til at motta de i civilproceskonventionen av 17 juli 1905 artikel 1, første avsnit, og artikel 9, første avsnit, omhandlede anmodninger om forkyndelser og retsanmodninger direkte fra fremmede konsuler har utpekt »le Procureur Général d'Etat« i Luxemburg.

28 septbr. **Kongelig resolution***), hvorved bestemmes i henhold til §§ 9 og 69 i lov om brandvæsenet av 15 august 1908:

1. At der meddeles godkjendelse av den av Drammens bystyre i møte den 5 juli 1909 fattede beslutning om, at brandsynet sammesteds fremtidig skal utføres av feiermesteren i vedkommende distrikt med en av brandchefen opnævnt funktionær ved det faste brandvern.
2. At høieste resolution av 2 december 1892 angaaende brandvisitationernes utførelse i Drammen ophæves.

28 septbr. **Kongelig resolution***), hvorved bestemmes i henhold til § 9 og § 69, sidste led, i lov om brandvæsenet av 15 august 1908:

1. At der meddeles godkjendelse av den av Bodø bystyre i møte den 2 juli 1909 fattede beslutning om, at brandsynet sammesteds skal utføres av brandmesteren og feiermesteren i fællesskap.
2. At høieste resolution av 6 juni 1890 angaaende brandvisitationernes utførelse i Bodø ophæves.

28 septbr. **Kongelig resolution***), hvorved meddeles stadfæstelse i henhold til lov om havne- og ringevæsenet m. v. av 10 juli 1894 §§ 40 og 55 som gjældende indtil videre paa den av Brunlanes herredsstyre i møte den 16 juni 1908 fattede beslutning om opkrævning av en tonnage-avgift av 10 øre pr. reg.ton av lystfartøier, der med betalende selskaper eller passagerer eller i leiet tjeneste anløper uthavnen Helgeroen samt paa de av herredsstyret samtidig vedtagne takster for benyttelse av bryggerne (moloerne) m. v. i nævnte uthavn.

*) Bekjendtgj. 29 septbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 39.

Kongelig resolution, hvorved bl. a. Stortingets beslut- 28 septbr.
ning[1]) av 21 september 1909 angaaende forandring av benævnelsen av to lærerstillinger ved det teologiske og det pædagogiske seminar befales tat tilfølge.

Kongelig resolution, hvorved Stortingets beslutning[2]) av 28 septbr.
15 september 1909 angaaende nyt lønsregulativ for lærere og lærerinder ved de offentlige og kommunale høiere almenskoler og ved de offentlige lærerskoler samt angaaende bevilgning av kr. 20 000,00 som tillæg til lærerlønninger ved de offentlige og statsunderstøttede kommunale høiere almenskoler for tiden 1 januar til 30 juni 1910 befales tat tilfølge.

---

[1]) Se St. prp. nr. 1, hovedpost V, indtægtsbudgettets kap. 2, utgiftsbudgettets kap. 2. Indst. S. XI B. St.tid. side 3387—3388. Beslutningen gik ut paa, at de to nævnte lærere skulde tillægges titel av professor.

[2]) Dok. nr. 12 med tillæg. Indst. S. XI A. St.tid. side 3005—3015. Beslutningen er saalydende:

Fra 1 januar 1910 indtræder følgende forandringer i de offentlige og kommunale statsunderstøttede høiere almenskolers lønningsregler:

1. Adjunkternes begynderløn kr. 2200,00 stiger efter 3 aar til kr. 2600,00, efter 6 aar til kr. 3000,00, efter 9 aar til kr. 3300,00, efter 12 aar til kr. 3500,00.

   De yderligere tillæg, som 4 av de ældste adjunkter oppebærer, nemlig: 2 adjunkter kr. 400,00 og 2 adjunkter kr. 200,00, bortfalder ved de nuværende indehaveres avgang.

2. Samtlige de den 1 januar 1910 fast ansatte lærere (og lærerinder) med lavere begynderløn end begyndende adjunktgage faar sin begynderløn forøket med kr. 100,00 aarlig med følgende bestemmelser for alderstillæg:

   Gruppe I med begynderløn kr. 1300,00—1900,00 faar alderstillæg kr. 200,00 — 150,00 — 150,00 — 100.00 og gruppe II med begynderløn kr. 1000,00—1200,00 faar alderstillæg kr. 100,00 — 100,00 — 100,00 — 100,00, begge grupper efter henholdsvis 3 — 6 — 9 og 12 aars tjeneste.

2. Naar en lærer eller lærerinde ved ansættelse i ny post kommer op i en høiere avlønnet gruppe eller i en ny post med høiere begynderløn inden samme gruppe, men begynderlønnen i den nye stilling er lavere end den samlede løn, han i sin forrige post med optjente alderstillæg har hat, blir den sidstnævnte samlede løn at betragte som hans begynderløn i den nye post. Hvis vedkommendes løn, om han var forblit i den lavere stilling, inden 3 aar efter oprykningen vilde være steget yderligere med et nyt alderstillæg, skal lønnen i den nye stilling til samme tid forhøies med det samme beløp. Dette tillæg bortfalder, naar første alderstillæg er optjent i den nye stilling.

   Til den begynderløn, vedkommende oppebærer i den nye stilling, blir efter 3, 6 o. s. v. aar at lægge de ordinære 1ste, 2det o. s. v. alderstillæg. Den samlede løn kan dog ikke stige høiere end til et beløp, der svarer til den for posten normerte begynderløn, tillagt samtlige dens ordinære alderstillæg. Naar dette beløp er naadd, ophører yderligere alderstillæg.

28 septbr. **Kongelig resolution,** hvorved Stortingets beslutning[1]) av 15 september 1909 om bevilgning for terminen 1909—10 til igangsættelse av en forskole for metalarbeidere i Kristiania og til Stavangers arbeidsskole befales tat tilfølge.

28 septbr. **Kongelig resolution,** hvorved meddeles stadfæstelse paa det av enke Marie Kristoffersen Amundrud ved gavebrev av 31 december 1904 oprettede »søstrene Anne og Marie Amundruds legat« til bedste for Hovins kirke i Spydeberg samt paa de av legatets bestyrelse under 19 mars 1909 utfærdigede statutter for nævnte legat.

28 septbr. **Kongelig resolution,** hvorved bestemmes:

1. At de under byfogden i Lillehammer nu hørende fogedforretninger — utenfor arrest — og forbudsforretningene og de utpantningsforretninger, som efter kongelig resolution av 22 juni 1901 vil tilligge amtskassereren med hensyn til de ham underlagte oppebørsler i byen — i kraft av undtagelsesbestemmelsen i lov nr. 5 av 21 juli 1894 § 4 c fra 20 oktober 1909 indtil videre blir at utføre av underfogden i Lillehammer;
2. at den for efternævnte sorenskriverembeder bevilgede kontorholdsgodtgjørelse fra 1 oktober 1909 i anledning av overtagelsen fra vedkommende fogedembeder av de i lov nr. 5 av 21 juli 1894 § 3 a nævnte forretninger indtil videre forhøies med følgende aarlige beløp:
   For Valdres sorenskriverembede med kr. 200,00,
   for Toten, Vardal og Biri sorenskriverembeder med kr. 200,00,
   for Hadeland og Lands sorenskriverembede med kr. 300,00,
   — hvilke beløp for budgetterminen 1 juli 1909—30 juni 1910 blir at utrede av den under utgiftsbudgettets hovedpost VI, kap. 1, tit. 20 givne bevilgning;
3. at fra 20 oktober 1909 Nordre Frons tinglag av det fra samme tid omregulerte Nordre Gudbrandsdalens sorenskriveri skal utgjøre en egen maanedstingkreds og at det fra sidstnævnte tidspunkt omregulerte Søndre Gudbrandsdalens sorenskriveri skal bestaa av følgende maanedstingkredser: én omfattende tinglagene Søndre Fron og Ringebu, én omfattende tinglagene Øier og Faaberg, og én omfattende Gausdal tinglag, —

---

[1]) Se Indst. S. nr. 160. St.tid. side 3016—3017, 3039—3049.
Der bevilgedes kr. 1125,00 til igangsættelse av en fagskole for metalarbeidere i Kristiania samt til Stavangers arbeidsskole kr. 400,00.

samt at amtmanden, under iagttagelse iøvrig av bestem- 28 septbr.
melserne i de kongelige resolutioner av 9 december 1882 og 19 november 1904 om tiden for avholdelsen av maanedstingene, bemyndiges til at fastsætte det nærmere tidspunkt samt stedet og dagantallet for disse ting.

Kongelig resolution, hvorved følgende av Stortinget 28 septbr.
under 16 s. m. fattede beslutning[1]) er tat tilfølge:

For den i lov om tilsyn med arbeide i fabrikker m. v. av 27 juni 1892, dens § 12, paabudte undersøkelse av kjeler og rørledninger, som er utsat for damptryk, bestemmes at skulle erlægges følgende betaling til statskassen:

1. For dampkjeler under 1 m.^{2} heteflate og dampbeholder under 0,2 m.^{3} indhold . . . . . kr. 10,00
2. For dampkjeler fra 1 til 8 m.^{2} heteflate og dampbeholdere fra 0,2 til 1 m.^{3} indhold . . » 15,00
3. For dampkjeler fra 8 til 20 m.^{2} heteflate og dampbeholdere fra 1 til 5 m.^{3} indhold . . . » 20,00
4. For dampkjeler fra 20 til 60 m.^{2} heteflate og dampbeholdere fra 5 til 15 m.^{3} indhold . . » 30,00
5. For dampkjeler over 60 m.^{2} heteflate og dampbeholdere over 15 m.^{3} indhold . . . . . » 40,00

Ifølge bestemmelse av Departementet for Handel, Sjøfart og Industri skal disse gebyrer erlægges for alle de nævnte undersøkelser, der avholdes fra og med 1 oktober 1909.

Bestemmelserne i § 44, andet og tredje led, i de ved Kronprinsregentens resolution av 10 mars 1903 bifaldte forskrifter for utstyr, undersøkelse og prøve av kjeler og rørledninger, der er utsat for damptryk, er fremdeles gjældende. Disse bestemmelser er saalydende:

»Hvor flere dampbeholdere i samme bedrift har været gjenstand for undersøkelse og prøve, og hvor de er anordnet saaledes, at flere har kunnet undersøkes under ett, kan departementet for disse fastsætte en reduktion av indtil 50 % i ovenanførte betaling.

Gebyr blir at erlægge, selv om kjel eller beholder viser sig at lide av saadanne mangler, at certifikat ikke kan utstedes.«

Kongelig resolution, hvorved det i henhold til § 4, 28 septbr.
passus 7, i lov om bygningsvæsenet av 27 juli 1896 bestemmes, at bygningskommissionen i strandstedet Sta-

[1]) Indtægtsbudgettets hovedpost VII, kap. 1, tit. 2, og utgiftsbudgettets hovedpost VII, kap. 3, tit. 2—8 samt St. prp. nr. 116, Indst. S. nr. 187. St.tid. side 3070—3071.

28 septbr. værn (Fredriksværn) indtil videre skal bestaa av de 3 kommunevalgte medlemmer av brandstyret, sundhetskommissionens ordfører og et av overøvrigheten for 4 aar beskikket bygningskyndig medlem, samt at bygningskommissionen selv vælger sin formand.

28 septbr. **Kongelig resolution,** hvorved meddeles approbation paa det i generalforsamling i Nes gjensidige brandassuranseforening for løsøre den 31 juli 1909 vedtagne utkast til plan for Nes gjensidige brandforsikrings-forening for bygninger saaledes, at foreningen kan nyde godt av de ved lovene av 9 august 1839 og 4 august 1845 hjemlede forrettigheter.

28 septbr. **Kongelig resolution,** hvorved meddeles approbation paa den i generalforsamling den 28 juni 1909 vedtagne forandring i § 26 i den for Modums gjensidige brandforsikrings-forening ved høieste resolution av 13 august 1895, jfr. høieste resolution av 14 mars 1901 og kongelig resolution av 22 august 1907, approberte plan, saaledes at foreningen fremdeles kan nyde godt av de ved lovene av 9 august 1839 og 4 august 1845 hjemlede forrettigheter.

28 septbr. **Kongelig resolution,** hvorved det i henhold til § 1 i lov om brandvæsenet av 15 august 1908 bestemmes, at lensmanden i Eid indtil videre indtræder i politimesterens sted som medlem av brandstyret for strandstedet Nordfjordeid i Nordre Bergenhus amt.

28 septbr. **Kongelig resolution,** hvorved meddeles stadfæstelse paa den av Modums sparebanks forstanderskap i møte den 23 august 1909 vedtagne forandrede plan for banken som trædende istedenfor dennes ældre, ved høieste resolution av 5 april 1892 stadfæstede plan.

28 septbr. **Kongelig resolution,** hvorved

1. meddeles stadfæstelse paa den av forstanderskapet for Søndre Aurdals sparebank i møte den 21 august 1909 fattede beslutning om utløsning av Bruflat sogns andel i banken;
2. meddeles stadfæstelse paa de i samme forstandermøte vedtagne forandringer av §§ 3, 6 og 26 i Søndre Aurdals sparebanks ved høieste resolution av 13 juni 1893 stadfæstede plan.

28 septbr. **Kongelig resolution,** hvorved den av Stortinget under 15 september 1909 fattede beslutning[1]) om nyt lønsregu-

[1]) Se St. prp. nr. 1, hovedpost X. Indst. S. nr. 183. St.tid. side 3049—3051.

lativ m. v. for de ved Myntindretningen paa Kongs- 28 septbr.
berg ansatte betjenter og arbeidere tages tilfølge.
Lønningsregulativet er saalydende:

Lønningsregulativ for de ved Myntindretningen paa Kongsberg ansatte betjenter og arbeidere:

1. For betjenter, der ansættes av Finansdepartementet og ifølge kongelig resolution av 4 juli 1859 ikke opføres i den almindelige gageliste:
   Myntgravøren (stempelskjæreren) aarlig . . kr. 1940,00
2. For faste opsynsmænd og faste myntarbeidere, der ansættes av sølvverksdirektøren:
   a. Justermesteren aarlig . . . . . » 1450,00
      Efter 5 aars tjeneste kr. 1650,00, efter 10 aar kr. 1850,00.
   b. Maskinist og præger pr. dagsverk å 10 timer . . . . . » 5,00
   c. Dreieren pr. dagsverk å 10 timer . . » 3,50
3. For arbeidere, der henhører under Sølvverkets belæg:
   a. Smelteren pr. dagsverk å 10 timer . . » 3,50
   b. Smeden pr. dagsverk å 10 timer . . . » 3,50
   c. Nattevakt pr. vækterskikt å 12 timer . » 2,60
   Forøvrig gjælder for arbeidet i Mynten den i reglementet for Sølvverkets arbeidere ved indretningene i byen bestemte løn.
4. For løsarbeidere bestemmes lønnen av myntmesteren med godkjendelse av sølvverksdirektøren.

De ovenfor anførte lønninger pr. dagsverk betales med 6 dagsverks løn for arbeide i den ved Mynten ordinære arbeidstid fra mandag morgen til lørdag middag, 10 timer hver hel dag.

Pension, bøssepenger, enkepension og begravelsespenger beregnes fremdeles paa grundlag av lønningsregulativet av 12 november 1878
6 januar 1879.

Skrivelse fra Finansdepartementet til amtmanden i Brats- 1 oktbr.
bergs amt, hvori uttales, at en lensmands tilkommende for tilsigelse av retsvidner til en privat politisak (tyendesak), som var blit behandlet ved ekstraret, ikke efter begjæring fra nogen av parterne, men fordi det var usikkert, om tiden ved tinget paa grund av andre forretninger kunde strække til, blir at utbetale av statskassen og utgiftsføre i vedkommende sorenskrivers sportelregnskap.

Skrivelse fra Medicinaldirektøren til en distriktslæge, hvori 2 oktbr.
antages, at *Hyper-manganas kalicus crudus* antagelig er like

2 oktbr. virksomt til desinfektion som det rene præparat. Desuten koster det meget mindre, idet det gjennem apotekene antagelig kan skaffes for en pris av 80 øre å 1 krone pr. kg., mens det officinelle (rene) præparat koster ca. 3 kr. pr. kg.

5 oktbr. **Cirkulære** fra Arbeidsdepartementet, Poststyrelsen, hvorved meddeles følgende tillæg til og rettelser i den norske postanstaltfortegnelse.

Fra 10 oktober 1909 underholdes følgende nye postaapnerier:

1. Lilleherred ved jernbanestationen av samme navn i Hitterdals herred, Bratsbergs amt, Skiens postdistrikt.
2. Vestfjorddalen paa jernbanestationen Rollag i Tinns herred, Bratsbergs amt, Skiens postdistrikt.

Fra samme tid vil det nuværende Vestfjorddalens postaapneri bli benævnt Miland i Telemarken.

6 oktbr. **Kongelig resolution***), hvorved meddeles approbation i henhold til § 4 i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 paa den av bystyret for kjøpstaden Moss under 16 september 1909 fattede beslutning om nye almindelige sundhetsforskrifter, — dog med nogen forandringer.

6 oktbr. **Kongelig resolution****), hvorved de britiske Board of Trade's fribordsregler og tabeller av mai 1909 anerkjendes jevngode med de norske fribordsregler og tabeller, fastsat ved kongelig resolution av 18 september 1909.

6 oktbr. **Kongelig resolution****), hvorved de franske fribordsregler og tabeller av 21 september 1908, forandret den 20 februar 1909, herfra undtat appendiks D (om det specielle fribord for seilskibe), anerkjendes jevngode med de norske fribordsregler og tabeller, fastsat ved kongelig resolution av 18 september 1909.

6 oktbr. **Kongelig resolution****), hvorved i henhold til lov om statskontrol med skibes sjødygtighet av 9 juni 1903 og tillægslov av 18 september 1909, deres § 1, bestemmes, at fremmede fiske- og fangstfartøier samt transportskibe, flytende trankokerier og andre hjælpefartøier for fiske- og fangstekspeditioner skal efter 1 januar 1910 være underkastet kontrol i norske havner, overensstemmende med reglerne i de ovennævnte love og de i henhold til disse utfærdigede forskrifter, — samt

---

*) Bekjendtgj. 8 oktbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 40, hvor de approberte forskrifter er indtat.

**) Bekjendtgj. 8 oktbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 40.

at Departementet for Handel, Sjøfart og Industri bemyndiges 6 oktbr.
til at indrømme hel eller delvis fritagelse for kontrol, naar det godtgjøres, at vedkommende skib er underkastet kontrol av sit hjemlands myndigheter i henhold til love og forskrifter, som i det væsentlige findes at være jevngode med de tilsvarende norske love og forskrifter.

Kongelig resolution*), hvorved i medfør av lov om 6 oktbr.
statskontrol med skibes sjødygtighet av 9 juni 1903 og tillægslov av 18 september 1909, deres § 1, bestemmes:

I. At fremmede passagerskibe, der fører passagerer fra Norge til fremmede verdensdele, skal være underkastet kontrol i norske havner i samme utstrækning som for norske passagerskibe i denne fart bestemt, — samt

at saadanne fremmede passagerskibe, som tilhører land, der har sjødygtighetslove, som er anerkjendt jevngode med de norske, og som i henhold hertil har været besigtet og er i besiddelse av passagercertifikat utstedt av vedkommende autoritet i hjemlandet, paa grundlag av saadan besigtelse fritages for anden besigtelse end det eftersyn, som er anordnet for norske skibe før avgang, forutsat at vedkommende land indrømmer saadanne norske skibe, som anløper deres havner, de samme fordele.

II. At fremmede passagerskibe i europæisk fart, der medtar passagerer fra Norge, fra 1 januar 1910 skal være underkastet samme kontrol i norske havner som norske skibe i denne fart under forutsætning av, at der ikke med vedkommende fartøis hjemland er truffet overenskomst om gjensidig anerkjendelse av de respektive lands passagerskibs-certifikater paa grundlag av deres sjødygtighetsbestemmelsers likestillethet. I saa fald skal der dog være forbeholdt tilsynet adgang til at undersøke fartøiets certifikater samt i tilfælde at overbevise sig om, at fartøiet overensstemmende med certifikatets utvisende er i god og sjødygtig stand for den forestaaende reise.

III. At Departementet for Handel, Sjøfart og Industri bemyndiges til at meddele den under I og II omhandlede anerkjendelse av fremmede lands passagerskibs-certifikater.

Kongelig resolution**), hvorved et utkast til forskrif- 6 oktbr.
ter for besigtelse m. v. av skibe uten passager-certifikat

*) Bekjendtgj. 8 oktbr. i Lovtid. 1sfe avd. nr. 40.
**) Bekjendtgj. 8 oktbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 40, hvor forskriftene er indtat.

6 oktbr. bifaldes i henhold til lov om statskontrol med skibes sjødygtighet av 9 juni 1903 med tillægslov av 18 september 1909.

6 oktbr. **Kongelig resolution***), hvorved i henhold til lov om brandvæsenet av 15 august 1908 § 9 meddeles godkjendelse av den av Holmestrands bystyre i møte den 4 december 1908 fattede beslutning om, at brandsyn i nævnte by skal utføres av feiermesteren med assistanse av en politibetjent.

6 oktbr. **Kongelig resolution,** hvorved Stortingets beslutning[1]) av 18 september sidstleden om bevilgning for budgetterminen 1909—10 av nye alderstillæg for de offentlige lærerskolers adjunkter og for lærere i Finmarken befales tat tilfølge.

6 oktbr. **Kongelig resolution,** hvorved meddeles tilladelse til at indvie et dertil utset lokale i den E. C. Dahls stiftelse i Trondhjem tilhørende bygning til daab av de i stiftelsen fødte barn paa visse nærmere angivne betingelser.

6 oktbr. **Kongelig resolution,** hvorved bestemmes, at der herefter blir at avholde særskilt konfirmation for Hillestads annekssogn av Botne prestegjeld under Nordre Jarlsbergs provsti i Kristiania stift i sognets kirke hvert aars 2den søndag efter Michaelis.

6 oktbr. **Kongelig resolution,** hvorved den av Skudenes herredsstyre i møte den 15 august 1908 fattede beslutning, hvorved den av gaardbrukerne hittil ydede skyss- og natteholdsgodtgjørelse til sognepresten i Skudenes prestegjeld i Kristiansands stift paa hans reiser til gudstjenester og konfirmations-forberedelsen i Ferkingstads sogn avløses mot en aarlig kommunal erstatning, stor kr. 127,30 for Falnes sogn og kr. 117,00 for Ferkingstad, godkjendes i henhold til lov om geistlige embedsmænds og kirkesangeres lønning av 14 juli 1897 § 30, 2det stykke.

---

*) Bekjendtgj. 8 oktbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 40.

[1]) Tillæg 2 til Indst. S. I B, St. tid. side 3227.
Beslutningen er saalydende:
For budgetterminen 1 juli 1909—30 juni 1910 bevilges:
1. Som tillæg til avlønning av de ved de offentlige lærerskoler ansatte adjunkter . . . . . kr. 800,00
(hvorav under hovedp. V, kap. 5, tit. 1 kr. 300,00, tit. 2 kr. 200,00, tit. 3 kr. 200,00, tit. 4 kr. 50,00 og tit. 6 kr. 50,00).
2. Som tillæg paa »Finnefondets« budget (hovedp. V, kap. 5, tit. 25) . . . . . » 4500,00

Kongelig resolution, hvorved Bindalens tinglag med hensyn til avholdelse av maanedsting blir at henlægge til den av Brønnøy, Vega, Viks og Velfjordens tinglag bestaaende maanedstingkreds. 6 oktbr.

Kongelig resolution, hvorved grænsen for den avgift, som blir at ilægge for bevilling til skjænkning av øl, vin, frugtvin og mjød i ladestedet Sandnes i medhold av § 28 i lov om salg og skjænkning av brændevin m. v. av 17 mai 1904 og i overensstemmelse med den av bystyret i møter den 26 august og 16 september 1909 fattede beslutning, fastsættes til kr. 3000,00. 6 oktbr.

Kongelig resolution, hvorved bl. a. de av Bærums herredsstyre i møte den 29 april 1909 godkjendte vedtægter for A/S Bærums øl- og vinsamlag i medhold av §§ 23 og 35 i lov om salg og skjænkning av brændevin m. v. av 17 mai 1904 stadfæstes som gjældende indtil videre, dog ikke længer end til utgangen av aaret 1915 og med nogen forandringer. 6 oktbr.

Kongelig resolution, hvorved Forsvarsdepartementet bemyndiges til for fremtiden at beskikke til ulønnede officerer mænd, som har gjennemgaat underofficersskolen og bestaat avgangseksamen ved samme samt bestaat eksamen artium, og som dertil maatte ansees skikket. 6 oktbr.

Kongelig resolution, hvorved den av Stortinget under 20 september 1909 fattede beslutning[1]) angaaende den Fredrikstens fæstnings kommandantskap tilliggende eiendom Risum i Ids herred samt angaaende indtægter for kommandanterne paa Fredriksten befales tat tilfølge. 6 oktbr.

---

[1]) Indst. S. nr. 195, St. tid. 3245.
Der besluttedes:

1. Den av generalmajor F. Mansbach til kommandantstillingen paa Fredrikstens fæstning i 1793 skjænkede gaard Risum i Ids herred vedblir fremdeles som hittil at staa under Forsvarsdepartementets overbestyrelse. Skogen skal staa under forstmæssig forvaltning.
2. Indtægtene av Risum gaard med tilhørende skog utbetales fra 1 juli d. a. at regne til kommandanten paa Fredrikstens fæstning overensstemmende med de regler, som er angit i vedkommende indstilling.
3. Fra samme tidspunkt bortfalder alle de kommandanten paa Fredriksten hittil tilfaldne revenantbons og erstatning for saadanne av det offentlige, likesom ogsaa fradraget i nævnte kommandants gage som brigadechef paa grund av indtægtene av revenantbons. For bruk av embedsboligen paa Fredriksten betaler dog kommandanten erstatning til staten som hittil efter Stortingets bestemmelse.

9 oktbr. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til biskopen i Tromsø angaaende spørsmaalet om lovligheten av, at Hammerfest bystyre i møte den 12 juli næstfør har vedtat en forandring i lønningsvedtægten for folkeskolens lærerpersonale, hvorefter den hittilværende forbindelse mellem bestyrerposten ved folkeskolen og klokkerbestillingen ved Hammerfest kirke ophæves.

I den anledning meddeles, at departementet er enig med biskopen i, at det tilligger biskopen i forening med skolestyret som de ansættende myndigheter at avgjøre, om bestyrerposten ved folkeskolen fremdeles skal være forenet med klokkerbestillingen ved byens kirke (byskolelovens § 25, kfr. 31).

Naar bystyret har ophævet den bestemmelse i lønningsvedtægten, at stillingen som kirkesanger skal være forenet med bestyrerposten, kan ikke dette ha anden virkning, end at denne bestemmelse utgaar av lønningsvedtægten, hvor den jo heller ikke rettelig hører hjemme, forsaavidt som derved tilsigtes at overføre til bystyret myndigheten til at bestemme, om en saadan forening av de nævnte stillinger skal finde sted eller ikke. Hvad der i denne forbindelse tilkommer bystyret at uttale sig om i lønningsvedtægten, er alene, hvorvidt der i tilfælde skal ske nogen nedsættelse i de almindelige lønningsvilkaar paa grund av, at en med kirkesangerpost forenet lærerpost er tillagt et mindre antal undervisningstimer end ellers bestemt.

At ophævelse av vedkommende bestemmelse i lønningsvedtægten er skedd med den uttrykkelige motivering, at stillingene ikke længer skal være forenet, kan ikke betragtes som andet end meningsuttalelse fra bystyrets side, som de ansættende myndigheter (biskopen og Hammerfest skolestyre) faar tillægge den vegt, de under avveielse av de forskjellige hensyn, som her kan gjøre sig gjældende, finder, den fortjener. Det synes forøvrig selvsagt, at et skolestyre indhenter bystyrets uttalelse, naar der er tale om at istandbringe eller opretholde en kombination, som den, det her gjælder.

Sluttelig skal man — foranlediget ved formandskapets henstillen til biskopen om at la klokkerbestillingen besætte ved konstitution — bringe i erindring, at departementet i skrivelse til Kristiania biskop av 13 mai 1903 har uttalt ønskeligheten av, at ledige klokkerposter i byene indtil videre ikke besættes fast, men alene ved konstitution.

9 oktbr. **Skrivelse** fra Justisdepartementet til amtmanden i Finmarkens amt angaaende en forespørsel, om hvorvidt et fattigstyre kan negte at yde understøttelse til et utenfor egteskap født barn, naar moren ønsker at beholde barnet, men ikke kan underholde det uten fattighjælp, og

barnets far, som intet vil bidra til barnet, naar det er hos moren, tilbyr selv at dra omsorg for det. 9 oktbr.

I anledning herav meddeles, at lov om underholdningsbidrag til barn utenfor egteskap av 6 juli 1892 § 22 tillægger moren et ubetinget krav paa at beholde sit barn hos sig, saalænge det behandles upaaklagelig. Den omstændighet, at hun ikke magter at underholde barnet uten fattighjælp, kan efter departementets mening ikke berettige overøvrigheten til at overgi barnet til farens forsørgelse. I det foreliggende tilfælde er dette saameget mere utvilsomt, som grunden til, at moren ikke kan underholde barnet uten fattighjælp, antagelig for en væsentlig del er at søke deri, at faren har undlatt at betale det ham paahvilende opfostringsbidrag.

Der tilføies, at Kirkedepartementet ved sakens oversendelse til Justisdepartementet har uttalt, at nævnte departement med amtmanden er tilbøielig til at anta, at fattiglovens § 8 ikke gir nogen i forhold til den omhandlede bestemmelse i loven av 1892 utvidet adgang til at skille et uegte barn fra dets mor for at avgi det til farens forsørgelse, samt at departementet anser det for en selvfølge, at hvor et barn saaledes ikke kan fratages moren og derfor forblir hos hende, maa fattigvæsenet i tilfælde være forpligtet til at yde hende den til barnets opfostring fornødne hjælp efter de om fattigunderstøttelse gjældende regler uten at kunne befri sig derfor ved at henvise hende til at overgi barnet til faren.

Skrivelse fra Handelsdepartementet, hvorefter meddeles — i henhold til skrivelse fra Utenriksdepartementet av 20 september —, at ifølge officiel underretning fra det Schweiziske Forbundsraad har Serbien tiltraadt den i Brüssel den 14 december 1900 oprettede tillægsavtale, indeholdende forandringer i den internationale konvention av 20 mars 1883 om beskyttelse av den industrielle eiendomsret. Serbiens tiltrædelse til tillægsavtalen er traadt i kraft den 10 oktober. 12 oktbr.

Skrivelse fra Finansdepartementet til kontorchefen for Kristiania kommunale folkeregister angaaende spørsmaalet om lovligheten av en av Kristiania ligningskommission foretat efterligning for 1908 av to personer efter derom fra disse uttalt ønske. 12 oktbr.

Departementet uttaler, at da en saadan »efterligning« er uten hjemmel i den gjældende skattelovgivning, kan den ikke antages at medføre de retsvirkninger, som ellers er knyttet til skatlæggelse f. eks. stemmeret. For at dette skulde være tilfældet, maatte efterligningen i overensstemmelse med skattelovgivningen være foretat av lignings- eller overligningskommissionen

12 oktbr. for vedkommende aar og inden klagebehandlingens avslutning, jfr. lov av 28 juni 1897 § 3, tredje led, og byskattelovens § 42, fjerde led, samt departementets i Lovtidenden og Meddelelser vedkommende Ligningsvæsenet nr. 6 indtagne skrivelse av 17 juni 1897.

13 oktbr. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til amtmanden i Søndre Bergenhus amt, hvori uttales, at naar den en lensmandsbestilling tillagte godtgjørelse for merarbeide ved skatte-opkrævningen skal fordeles mellem fler, fordi bestillingen har skiftet indehaver i løpet av budgetterminen, bør der ved fordelingen — foruten til længden av vedkommendes funktionstid — ogsaa tages noget hensyn til indfordringens størrelse i det tidsrum, hver av indehaverne har fungert i.

14 oktbr. **Rundskrivelse***) fra Justisdepartementet til amtmændene angaaende ildsfarlighetsloven.

Ved lov nr. 3 av 1 mai 1909 er der gjort enkelte forandringer i ildsfarlighetsloven (lov indeholdende bestemmelser angaaende behandling av ildsfarlige gjenstande av 3 mai 1871 med tillægslove av 29 mai 1879, 28 mai 1881 og 14 juni 1890). Forandringene i lovens § 16 træder først i kraft fra 1 januar 1910, mens de øvrige allerede er traadt i kraft.

Ved at henlede opmerksomheten herpaa skal departementet, idet man forøvrig henviser til loven, bemerke følgende:

I. Angaaende sprængstoffe og lignende:

I medhold av lovens § 12 er det ved kongelig resolution av 23 juli d. a. bestemt, at de i lovens §§ 2, 6 og 7, 1ste punktum, givne bestemmelser om nitroglyserin, dynamit, krudt og lignende let eksploderende stoffe skal gives anvendelse paa sprængstoffe av ethvert slags. De saakaldte sikkerhetssprængstoffe gaar saaledes ogsaa ind herunder. Hvad specielt angaar transport, bemerkes, at der for skibs vedkommende haves særegne bestemmelser i sjødygtighetsloven av 9 juni 1903, jfr. lov nr. 9 av 18 september 1909, dens §§ 69 flg., likesom der gjælder egne befordringsbestemmelser for godstrafikken med jernbanerne. Forøvrig er bestemmelserne i plakat av 28 april 1900 om transport av nitroglyserin, dynamit, sprænggummi, skytebomuld og krudt m. v. ikke git anvendelse paa andre stoffe end dem, som plakaten oprindelig er utfærdiget for, navnlig ikke paa saadanne sprængstoffe, der ikke kan betegnes som let ekpsloderende.

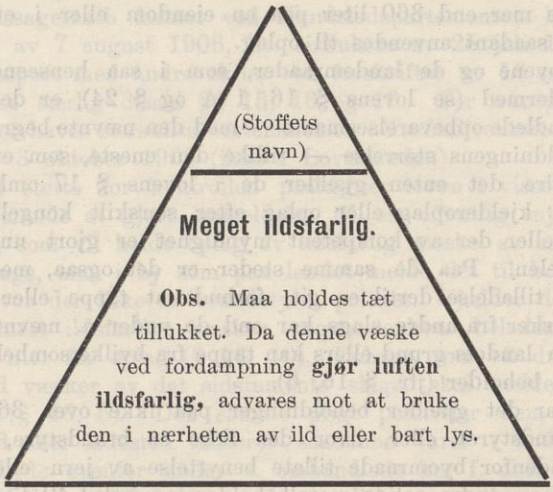
II. Angaaende ildsfarlige væsker:

Lovens § 16, 9 bestemmer, at saadanne væsker ingensteds i riket maa opbevares paa særlig farlige steder i eller ved be-

*) Bekjendtgj. 19 oktbr. i Lovtid. 1ste av nr. 41.

boelseshus, saasom utganger, trappeganger, trapper eller rum aapne til trap, uten at det i brandloven av 15 august 1908 § 1 omhandlede brandstyre eller, hvor der ikke er brandstyre, politiet har git samtykke dertil. — Overhodet maa saadanne væsker omgaaes med den største forsigtighet, saa at der ikke engang voldes fare for ildsvaade, se straffelovens § 352 og en række specielle bestemmelser i brandlovens kap. VI, hvorav fremhæves, at loven paalægger enhver at iagtta forsigtighet med ild, lys og fyrstikker, (§ 38) og forbyder at røke tobak i rum, hvor der arbeides med eller findes oplag av let antændelige saker, og at bære glør eller anden ild i rum, hvor der findes saadanne ting (§§ 40 og 50, 1). 14 oktbr.

Av de mest ildsfarlige væsker (se lovens § 16, 1 A), f. eks. bensin, nafta og lignende, er der til bruk i privat husholdning eller bedrift kun tillatt at ha indtil 1 liter paa ureglementert kar. Ved kjøp av saadan væske har sælgeren, forsaavidt karret ikke allerede er forsynt dermed, at paasætte et merke. Som saadant bestemmes herved i henhold til lovens § 16, 1 A en etiket paa rødt papir av nedenstaaende form og med saadan inskription:

Etikettens form er et likesidet triangel, hvis sider bør være mindst 10 cm. lange. Er beholderen mindre (f. eks. et medicinglas) kan mindre merke brukes. Det maa dog ikke være saa litet, at ikke den hele inskription tydelig kan læses. I det øverste felt skal det navn, stoffet betegnes med i almindelig tale, være trykt eller skrevet med store iøinefaldende

14 oktbr. bokstaver. Den øvrige inskription skal være trykt. Ordene »Meget ildsfarlig« skal være trykt med saa store bokstaver, som pladsen tillater.

For beholder ved automobil, som benytter nogen av de mest ildsfarlige væsker til frembringelse av drivkraft, fordrer lovens § 16 ikke mer, end at beholderen er en tætsluttende, solid metalbeholder, fast forbundet med maskinen. Derimot har man ikke tilsvarende bestemmelse for andre motorer, og disses beholdere er derfor underkastet de almindelige forskrifter.

Ellers er det en fast regel, som ikke kan fravikes uten med hjemmel av særskilt tilladelse, at større beholdninger end 1 liter av de mest ildsfarlige væsker her i landet alene kan opbevares paa følgende to maater:

a. enten paa tætsluttende, solide, med forsvarlig bærehank forsynte metalkar av ikke over 15 liters rumindhold og tydelig merket »Ildsfarlig«,
b. eller paa solide cylinderformede fat av jern eller staal, forsynt med forsvarlige rullebaand og med slike sikringsindretninger, som av departementet godkjendes som eksplosionssikre.

Paa førstnævnte maate er det ikke tillatt paa en gang at opbevare mer end 360 liter paa en eiendom eller i et fartøi, naar et saadant anvendes til oplag.

I byene og de landomraader, som i saa henseende likestilles dermed (se lovens § 16, 1 A og § 24), er den under a. omhandlede opbevarelsesmaate — med den nævnte begrænsning av beholdningens størrelse — tillike den eneste, som er tillatt, medmindre det enten gjælder de i lovens § 17 omhandlede oplag (ɔ: kjelderoplag eller oplag efter særskilt kongelig resolution), eller der av kompetent myndighet er gjort undtagelse fra regelen. Paa de samme steder er det ogsaa, medmindre særskilt tilladelse dertil er git, forbudt at tappe eller fordele slike væsker fra andre slags kar end de under a. nævnte, mens man paa landets grund ellers kan tappe fra hvilketsomhelst slags fat eller beholder (jfr. § 16, 6).

Naar det gjælder beholdninger paa ikke over 360 liter, kan brandstyret eller, hvor der ikke er brandstyre, politiet ogsaa indenfor byomraade tillate benyttelse av jern- eller staalfat eller av andre solide metalbeholdere av indtil 40 liters rumindhold paa betingelse av, at fatet eller karret er forsynt med eksplosionssikker indretning som i loven omhandlet. Under den samme betingelse kan de samme myndigheter gi tilladelse til tapning fra større kar end 15 liters beholder ogsaa i byer og dermed likestillede omraader paa landets grund. Denne dispensationsret bør imidlertid benyttes med stor varsomhet og kun, hvor der kan føres en effektiv kontrol med opbevaringen

og behandlingen av vedkommende beholdning. Yderligere undtagelse fra bestemmelserne om tapning og fordeling kan gjøres av departementet, som ogsaa kan gjøre undtagelse fra reglerne om beholdernes størrelse og indretning; og endelig er bibeholdt bestemmelsen i lovens § 17, 2det led, om dispensation ved kongelig resolution. Naar der i henhold hertil indgives ansøkning, bør denne ledsages av brandstyrets og (eller) politiets erklæring. 14 oktbr.

Som ekplosionssikre indretninger godkjendes herved saadanne, som leveres efter patenter, som tilligger Fabrik eksplosionssicherer Gefässe G. m. b. H. Salzkotten i. W. (repræsentert i Kristiania ved Anton Basberg).

Indsætningen og behandlingen av sikringsindretningene maa ske med nøiagtighet og omhu, baade fordi de alene paa den maate kan gi den tilsigtede betryggelse, og fordi de ellers let ødelægges. Saasnart de er beskadiget, saa at der kan være fare for, at de ikke funktionerer som tilsigtet, maa vedkommende fat eller kar ikke benyttes, før ny sikringsindretning er indsat.

Almindelige regler for transport av ildsfarlige væsker er ikke utfærdiget. Derimot er særskilte bestemmelser for transport med passagerskib fastsat ved Handelsdepartementets bekjendtgjørelse av 7 august 1906, jfr. cirkulære av 25 juli 1908, og for transport med andre skibe ved forskrifter av 16 september 1908, se særlig disses §§ 15, 16 og 19. For transport med jernbaner haves særskilte bestemmelser i Trafikdirektørens cirkulære av 3 oktober 1908 (ikke i Lovtidenden).

Til støtte for kontrollen paalægger loven i visse tilfælde vedkommende at gjøre anmeldelse til en offentlig myndighet. Enhver, som vil holde oplag av ildsfarlig væske av nogetsomhelst slags, maa i by som paa landet melde det til brandstyre eller, hvor der ikke er brandstyre, politiet. Gjælder det nogen av de mest ildsfarlige væsker, regnes enhver beholdning paa over 5 liter for oplag (§ 16, 10). Enhver, som vil drive handel med væsker av det sidstnævnte slags, skal melde det til politiet (§ 16, 5). Den samme pligt paahviler den, som til kjøpstad eller ladested indfører saadanne varer i andre slags kar end de ovenfor under a. omhandlede kar f. eks. almindelige fat eller tankbeholder. Havnepolitiet maa ikke tillate, at varen bringes iland, før der fremlægges skriftlig bevis for, at politiet har faat saadan underretning.

Loven har henlagt visse beføielser til brandstyret. Dette har saaledes inden sit distrikt at føre kontrol med, at ildsfarlige væsker av ethvert slags behandles med tilbørlig forsigtighet og efter gjældende forskrifter. Foruten at brandstyrets samtykke som anført utkræves for oplag paa farlige steder og

14 oktbr. paa større kar og for tapning fra saadanne, kan brandstyret gi nærmere forsigtighetsregler og efter omstændighetene begrænse eller helt forbyde oplaget. Der bør regelmæssig foretages eftersyn paa steder, hvor ildsfarlige væsker benyttes meget, og hvor oplaget er stort. Dette gjælder saaledes ogsaa store garager, hvor der paa en tid skal henstaa større automobiler med betydelige beholdninger av bensin. Her vil der under visse omstændigheter kunne være opfordring for brandstyret til at foreskrive, at ogsaa automobilernes faste beholdere skal være forsynt med sikringsindretning. Der bør endvidere kræves stor forsigtighet ved omtapning (fordeling).

Hvor der ikke er brandstyre, paahviler kontrollen politiet alene. Departementet finder imidlertid, at politiet, ogsaa hvor der er brandstyre, ved siden av dette bør føre en selvstændig kontrol og bl. a. fremdeles som hittil utta prøver av lysolje, jfr. cirkulære og instruks av 3 december 1890 og departementets skrivelse av 13 mai 1902. Da bruken av de mest ildsfarlige væsker, specielt bensin, i den senere tid har tiltat meget sterkt, henstilles det, at der føres en streng kontrol med, at de behandles med tilbørlig forsigtighet og efter gjældende forskrifter; navnlig bør opmerksomheten stadig være rettet paa, at sikringsindretningene er i behørig orden. Se ogsaa departementets cirkulære av 21 juli 1887.

15 oktbr. **Skrivelse** fra Forsvarsdepartementet til kavaleriet, feltartilleriet, ingeniørvaabenet og trænkorpset.

Paa foranledning finder departementet at burde henlede opmerksomheten paa, at reglerne angaaende bøter i den borgerlige straffelov kommer til anvendelse ogsaa paa bøter, ilagt efter andre love.

Som følge herav vil de i lov av 6 juni 1891 om utrederkvarterer i §§ 7, 8, 10 og 20 indeholdte bestemmelser angaaende bøter bli at tillempe i overensstemmelse hermed. Med hensyn til den borgerlige straffelovs bestemmelser om bøter henvises specielt til lovens § 27, hvorefter bøter kan idømmes for forseelser med fra 1 krone indtil 5000 kroner. Der bør tages særlig hensyn til den dømtes formuesforhold, og hvad han efter sine livsforhold antages at kunne utrede.

Boten tilfalder statskassen.

16 oktbr. **Kongelig resolution***), hvorved meddeles stadfæstelse i henhold til lov til beskyttelse av barn mot bruk av tobak av 19 april 1899 paa den av herredsstyret for Akers herred,

---

*) Bekjendtgj. 19 oktbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 41, hvor vedtægten er indtat.

Akershus amt, under 16 september 1909 fattede beslutning til vedtægt for herredet angaaende salg av tobak til barn m. v. 16 oktbr.

Kongelig resolution,*) hvorved meddeles approbation i medhold av § 6 i lov om vernskogens bevarelse og mot skogens ødelæggelse av 8 august 1908 paa de av herredsstyret for Bærums herred, Akershus amt, i møte den 26 august 1909 besluttede vedtægter mot skogens ødelæggelse inden herredet. 16 oktbr.

Kongelig resolution,**) hvorved de i møte den 20 januar 1909 vedtagne utkast til fællesfløtningsregler for Gudbrandsdalslaagen, Kristians amt, med den i ordinær generalforsamling den 27 februar 1909 besluttede forandring, approberes i medhold av lov angaaende vasdragenes benyttelse m. v. av 1 juli 1887 § 59 som gjældende indtil videre. 16 oktbr.

Kongelig resolution, hvorved det tillates, at der i den tid, som vil medgaa til flytning og gjenopførelse av Sødorps hovedkirke i Nordre Frons prestegjeld i Hamars stift, avholdes gudstjeneste og kirkelige forretninger for menigheten i Fridheims festivitetslokale i Sødorps sogn paa betingelse av, at lokalet forsynes med den nødvendige kirkelige indredning, at alter og alterring holdes avsperret, naar lokalet ikke benyttes i det nævnte øiemed, og at lokalet i den tid, det benyttes som interimskirke, ikke maa tillates anvendt til nogen bruk, som kommer i strid med dets benyttelse som kirke. 16 oktbr.

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse paa: 16 oktbr.

1. Det av Ingeborg Osuldsdatter Lyngrot ved gavebrev av 11 august 1908 oprettede »Ingeborg Osuldsdatter Lyngrots legat« for ubemidlede i Frolands kreds i Frolands prestegjeld i Kristiansands stift samt de for dette legat under 24 januar 1909 utfærdigede statutter; samt
2. det av Ole Osuldsen Lyngrot ved gavebrev av 11 august 1908 oprettede »Ole Osuldsen og hustru Aase Bergitte Thorsdatter Lyngrots legat« for ubemidlede i Lyngrots kreds i samme prestegjeld samt de for dette legat under 24 januar 1909 utfærdigede statutter.

---

*) Bekjendtgj. 19 oktbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 41. hvor vedtægtene er indtat.

**) Bekjendtgj. 19 oktbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 41, hvor reglerne er indtat.

16 oktbr. **Kongelig resolution,** hvorved politimesteren for Vestoplandene antages til bestyrer av hjælpefængslet i Gjøvik, sorenskriveren i Nordre Gudbrandsdalen til bestyrer av hjælpefængslet i Sell og sorenskriveren i Valdres til bestyrer av hjælpefængslet i Nordre Aurdal, — alle fra 20 oktober d. a. indtil videre.

16 oktbr. **Kongelig resolution,** hvorved grænsen for den aarlige avgift for skjænkning av øl i Grans herred, Kristians amt, i medhold av § 28 i lov om salg og skjænkning av brændevin, øl, vin, frugtvin og mjød av 17 mai 1904 og overensstemmende med herredsstyrets beslutning av 22 september 1909 fastsættes til kr. 1000,00.

16 oktbr. **Kongelig resolution,** hvorved det i henhold til § 1 i lov om brandvæsenet av 15 august 1908 bestemmes, at brandstyret for Hommelviks brandkommune i Malviks herred, Søndre Trondhjems amt, indtil videre skal bestaa av distriktets lensmand, brandchefen og et av brandrepræsentantskapet valgt medlem.

16 oktbr. **Kongelig resolution,** hvorved bl. a. bestemmes, at den Nordre Gudbrandsdalens fogedembede tilliggende embedsgaard Sigstad, gr. nr. 125, br. nr. 1 i Nordre Frons herred av skyld mark 12,88 — heri ikke indbefattet de som gr. nr. 125, br. nr. 5 og 6 for tilsammen mark 5,51 skyldlagte teiger av gaardens skog — bestemmes at skulle sælges, og at proprieteten til den ved salget utbragte kapital forbeholdes Oplysningsvæsenets Fond.

16 oktbr. **Kongelig resolution,** hvorved der bl. a. bestemmes følgende ændringer vedrørende Armeens fredsuniform:

1. At den lysegraa kappe indføres for generalitetet samt for samtlige Armeens vaabenstaber og avdelinger;
2. at der overensstemmende med indstillingen foretages forenklinger med hensyn til distinktioner m. v.;
3. at generalstabens paradehat avskaffes, og at der foretages endel mindre ændringer med generalstabens uniform overensstemmende med indstillingen;
4. at særegen uniform for civilmilitære embedsmænd i artilleriet efterhaanden utgaar og erstattes med vaabenets uniform efter vedkommendes grad, men med et særskilt emblem.

16 oktbr. **Kongelig resolution,** hvorved bl. a. bestemmes, at av de ved kongelig resolution av 20 august d. a. i hen-

hold til Stortingsbeslutning[1]) av 14 næstfør fastsatte 16 oktbr. »regler angaaende de i visse stillinger ansatte officerers hestehold samt av utbetaling av remonteringspenger og hesteholdsgodtgjørelse m. v.« skal fra det tidspunkt, da den nye hærordning træder i kraft, paragrafferne 2, 4, 5 og 6 lyde overensstemmende med et fremlagt utkast.[2])

---

[1]) St. prp. nr. 1 hovedpost XI A, kap. 1—8. Indst. S. X, St.tid. side 2694—2695.

[2]) De nævnte paragraffer er saalydende:

§ 2. Om officerstjenestehesters bedømmmelse m. v.

Officerstjenestehest maa ved antagelsen tilfredsstille de fordringer, som for tjenestehester er opstillet i lov om Armeens utrederkvarterer[1]), dog saaledes, at tjenestehester for kapteiner og løitnanter kan antages indtil det fyldte 10de aar, for officerer av høiere grad ogsaa utover denne alder, naar de forøvrig er fuldt tjenlige. Officer, som fra stilling, hvori han har været hesteholdspligtig, er gaat over i stilling, hvortil der ikke er knyttet hesteholdspligt, men allikevel er vedblit at holde hest, skal ved senere indtrædelse i stilling med hestehold kunne fordre sin forrige tjenestehest antat paany uten hensyn til dens alder, naar den forøvrig er fuldt tjenlig.

Officerstjenestehester antages og takserer:

1. Av vedkommende remontekommission
   naar hesten er kjøpt blandt militæretatens stamhester eller utstationerte hester eller er indkjøpt sammen med statens remonter i henhold til remonteinstruksen;
   naar hesten er indkjøpt privat, men vedkommende hesteholdspligtige officer skal indsætte eller ønsker at indsætte hesten i Kristiania som tjenestehest.
2. Av en kommission bestaaende av 3 hestekyndige medlemmer, hvorav en dyrlæge og om mulig mindst 1 officer, naar hesten er indkjøpt privat og ikke indsættes som tjenestehest i Kristiania.

Kommissionens skjøn er upaa-ankelig.

§ 4. Om kontrollen med tjenestehester.

Hesteholdspligtige officerers tjenestehester blir at rulleføre efter de for rulleføring av tjenestehester til enhver tid gjældende regler.

For hestevisninger og besigtigelser gjælder følgende regler:

Generalstabsofficerers hester blir mindst én gang aarlig at opvise for generalstabschefen.

Kavaleriets, ritmesteres og premierløitnanters hester blir mindst én gang aarlig utenfor vaabenøvelserne at opvise for chefen for det korps, ved hvilket de føres i rulle.

Samtlige nationale korps- og bataljonschefers samt kavaleriofficerers hester skal under de aarlige bataljons-(korps)-samlinger opvises for brigade- (vaaben-, distriktskommando-)chefen.

De chefen for trænkorpsets landvernsbataljon og bestyreren for feltartilleriets undervisningsanstalter tilhørende tjenestehester

---

[1]) Jfr. for tiden lov av 6 juni 1891 § 4, 1ste og 2det punktum.

16 oktbr. **Kongelig resolution**, hvorved

1. det i St. prp. nr. 83 for 1905—1906 side 17 og følgende anførte utkast til plan for Marinens intendanturkorps med endel forandringer bifaldes istedenfor den ved Kronprinsregentens resolution av 9 juni 1900 approberte plan.

---

opvises en gang aarlig henholdsvis for chefen for trænkorpset og for feltartilleriets chef.

Forinden officerstjenestehest tages i bruk til tjenesteforretning av nogen længere varighet (saasom til vaabenøvelser eller generalstabsøvelser) eller til tjeneste, forbundet med mer end almindelig anstrengelse (saasom felt-tjeneste-øvelser, jagtridt eller av det offentlige arrangert kapridt) skal den, hvor omstændighetene tillater det, foranstaltes besigtiget av vedkommende chef i forbindelse med avdelingens veterinærofficer. Kan saadan besigtigelse ikke foretages, før tjenesteforretningen begynder, bør den foretages, saasnart dertil maatte være anledning. Naar tjenesteforretningen ophører, blir, hvor dertil er anledning, lignende besigtigelse at foreta. De nærmere regler herom fastsættes av Forsvarsdepartementet.

§ 5. Om opstalding av tjenestehester paa militæretatens stalder.

Stadig tjenestgjørende samt til stadig tjenestgjørende avdelinger indkommanderte hesteholdspligtige officerer er berettiget til, naar plads haves, at faa sin tjenestehest opstaldet ved vedkommende avdelings stald mot at betale for hestens røgt og pleie. Andre officerer kan gives lignende tilladelse paa særskilt ansøkning til Forsvarsdepartementet.

De officerer, som i henhold til foranstaaende faar sin hest opstaldet paa militæretatens stalder, er berettiget til av militæretatens forraad at erholde utlevert ration overensstemmende med det av Forsvarsdepartementet fastsatte regulativ. Rationens kostende blir efter de herom til enhver tid gjældende regler at indeholde i vedkommendes avlønning.

§ 6. Om salg av ikke kassert tjenestehest.

Sælges en ikke kassert tjenestehest, maa ny hest indsættes samme dag, som den gamle utslettes av rullen.

Forsvarsdepartementets chef, chefer for vaaben og brigader samt andre generalspersoner, chefen for Krigsskolen, chefen for norske jægerkorps, chefen for Tromsø distriktskommando og chefen for trænkorpset avgjør selv, om de vil avhænde sin tjenestehest.

Andre hesteholdspligtige officerer maa ikke avhænde sin tjenestehest, saalænge den ikke er kassert, uten samtykke fra vedkommende brigade- (vaaben-, distriktskommando-) chef (kommanderende general, generalstabschefen, chefen for trænkorpset), der herom avgir skriftlig erklæring.

Hvis en hest, som er kjøpt dressert av staten i henhold til § 3 a, ønskes avhændet, har staten i de første 8 aar forkjøpsret for den pris der er betalt for hesten, med fradrag av $^1/_8$ for hvert aar, som er gaat efter kjøpet. Benytter det offentlige sig ikke av sin forkjøpsret og privat salg finder sted, har sælgeren,

2. Den av Stortinget under 16 september 1909 fattede be- 16 oktbr.
slutning [1]) angaaende omorganisation av Marinens intendantur befales tat tilfølge:

3. — — — — — — — — — — — — — — — —

Den bifaldte plan for Marinens intendanturkorps er saalydende:

I. Om organisationen.

§ 1. Marinens intendanturkorps har til hovedbestemmelse at utdanne og avgi personel til intendanturtjeneste i Marinen saavel iland som ombord.

§ 2. Korpset bestaar av officerer, underofficerer og menige. Officerene og underofficerene er dels stadig tjenstgjørende (fastlønnede), der fortrinsvis er bestemt til at utføre intendanturtjenesten iland, dels vernepligtige, der fortrinsvis er bestemt til at utføre intendanturtjeneste ombord.

De stadig tjenstgjørende officerer er embedsmænd. De vernepligtige officerer beskikkes av Forsvarsdepartementet.

Ansættelse og forfremmelse av de stadig tjenstgjørende underofficerer sker ved den Kommanderende admiral efter indstilling fra korpschefen. De vernepligtige underofficerer ansættes av korpset.

§ 3. Korpset søkes til enhver tid, forsaavidt de givne bevilgninger tillater det, git den styrke, Marinens mobiliseringsbehov for intendanturpersonel kræver, og har følgende grader:

A. Officerer.

1. Stadig tjenstgjørende:

Kommandørkaptein (overintendant og korpschef),
kaptein,
premierløitnant.

---

hvis kjøperen ikke er hesteholdspligtig officer, ikke ret til at faa kjøpt dressert hest hos det offentlige, før 8 aar er gaat, siden han sidst kjøpte saadan.

Sælger en hesteholdspligtig officer med tilladelse sin tjenestehest, til hvis anskaffelse han har oppebaaret remonteringspenger, erholder han til anskaffelse av ny tjenestehest remonteringspenger, overensstemmende med § 1 b uten fradrag, hvis hesten har været officerens tjenestehest i 8 aar eller derover. Har den i kortere tid end 8 aar staat som vedkommendes tjenestehest, fratrækkes der remonteringspengene for hvert av de 8 aar, som ikke er fyldt, 1/8 av de ved forrige indsættelse av tjenestehest efter § 1 b beregnede remonteringspenger.

Blir fradraget større end de remonteringspenger, som skal utbetales for den nye tjenestehest, indbetales forskjellen.

[1]) Se St. prp. nr. 83 (1905/06), nr. 23 (1906/07) og St. medd. nr. 5 (1908). St. tid. side 3080.

16 oktbr.

2. Vernepligtige:

Premierløitnant,
sekondløitnant.

B. Underofficerer.

1. Stadig tjenstgjørende:

Assistent,
overfurer,
furer,
underfurer.

2. Vernepligtige:

Underfurer.

C. Menige:

Officerselev,
underofficerselev (intendanturkonstabel).

§ 4. Kommandørkapteinen er chef for intendanturen og for intendanturkorpset.

Som korpschef har han samme myndighet og samme tjenestestilling som de øvrige korpschefer i Marinen.

II. Om officersetaten.

§ 5. De vernepligtige officerer rekruteres av juridiske studerende eller mænd, som er uteksaminert ved et handelsgymnasium, og som ved utskrivningen maatte ønske at avtjene sin vernepligt i Marinen.

For at bli vernepligtig sekondløitnant fordres:

a) at være ved god helbred og legemlig dygtig til intendanturtjeneste,
b) at ha gjennemgaat ca. 3 maaneders praktisk øvelse som menig i Marinen, hvorav ca. 1 maaned ved militære øvelser, og den resterende tid ved intendanturen ombord, samt at ha mottat gode vidnesbyrd for denne tjeneste,
c) at ha gjennemgaat et skolekursus til oplærelse i intendanturtjeneste av ca. 3 maaneders varighet og derefter ha avlagt tilfredsstillende prøve,
d) ved antagelsen som officerselev at ha avgit forpligtelse til at motta ansættelse som vernepligtig officer i Marinens intendaturkorps paa de i §§ 7 og 9 nævnte betingelser.

De stadig tjenstgjørende intendanturofficerer rekruteres fortrinsvis fra de vernepligtige intendanturløitnanter, de faste intendanturunderofficerer eller personer i andre livsstillinger (specielt forretningsfolk).

§ 6. Undervisningen i det i § 5 punkt c omhandlede skolekursus omfatter:

Skibsregnskaper.

Reglementer og instruktioner for tjenesten ombord og iland.

Varekundskap, specielt kjendskap til bedømmelse av pro- 16 oktbr.
viant, dens behandling og opbevaring.
Militær ret og retspleie.
Engelsk.
Vekselslære, samt mynt-, maal- og vegtberegning.
Gymnastik.

§ 7. De vernepligtige intendanturofficerer kan indkaldes til tjeneste i løpet av de 4 første aar efter deres ansættelse. De gjør tjeneste som skibsintendanter, kahytssekretærer, stabssekretærer og efter omstændighetene som krigsdommere eller krigsadvokater ombord, likesom de ogsaa kan beordres til en hvilkensomhelst intendanturtjeneste iland.

I fredstid maa tjenestetiden som vernepligtig officer ikke overskride 9 maaneder, medmindre vedkommende skulde ønske det, og tjenesten tillater det, eller han ved tjenestetidens utløp er embarkert paa fartøi, i hvilket tilfælde tjenesten i almindelighet varer til togtets slutning. Vernepligtige sekondløitnanter, der har staat som saadanne i mindst 2 aar og herunder gjort mindst 6 maaneders tilfredsstillende tjeneste, kan beskikkes til vernepligtige premierløitnanter.

I krig, naar krig forestaar, eller ved øvelsesmobilisering er de vernepligtige officerer indtil utgangen av april i det aar, hvori de fylder sit 38te aar, pligtige til efter indkaldelse at gjøre tjeneste i Marinens intendantur og indtil det fyldte 50de aar at gjøre saadan tjeneste ved station iland eller paa depotskib.

De vernepligtige officerer rangerer efter samtlige faste officerer av samme grad i alle Marinens korpser.

§ 8. De stadig tjenstgjørende officerer kan beordres til en hvilkensomhelst intendanturtjeneste iland (ogsaa utenfor de i organisationen bestemte stillinger) og kan desuten for kortere tidsrum beordres til tjeneste ombord.

§ 9. De vernepligtige intendanturofficerer avlønnes under tjenstgjøring efter indkaldelse saavel i krig som i fred som officerer av samme grad i sjø-officerskorpset, idet de vernepligtige premierløitnanter i saa henseende likestilles med premierløitnanter av yngste lønningsklasse.

Forøvrig er de ulønnet.

De har efter herom git instruks at holde korpset underrettet om sit opholdssted.

III. Om underklasserne.

§ 10. De vernepligtige underofficerer rekruteres fra intendanturkonstabler. Disse rekruteres av ugifte mænd i alderen mellem 20 og 24 aar, der ønsker at avtjene sin vernepligt i

16 oktbr. Marinen, og som er uten legemsfeil og ved god helbred, har været paa kontor eller i forretning i mindst 1 aar og fra denne tid medbringer godt vidnesbyrd.

§ 11. Intendanturkonstabler optages om høsten i tilstrækkelig antal. De ledige pladser besættes efter en konkurranseprøve i skrivning, regning og norsk, idet ogsaa hensyn kan tages til mulige tidligere avlagte eksamener.

§ 12. Ved anhvervningen skal intendanturkonstablene forpligte sig til at tjene som intendanturkonstabel i 1 aar fra anhvervningen, samt til derefter at motta ansættelse som vernepligtig underfurer.

Om vinteren gjennemgaar de et kursus i tjenestereglement, regnskapsførsel, gymnastik og eksersis, norsk, skrivning og regning. Efter omstændighetene faar de herunder delvis fællesundervisning med andre av Marinens skoler.

Om sommeren kommanderes de til tjeneste ved intendanturen, fortrinsvis ombord.

Om deres brukbarhet i praktisk henseende og om deres forhold i det hele avgives bedømmelse efter hvert tilendebragt togt eller efter tjeneste iland.

De konstabler, der ikke bestaar eksamen, eller ikke har utført ovennævnte tjeneste tilfredsstillende, avskediges, medmindre særegne omstændigheter taler for, at de anhverves paany.

Følgeordenen bestemmes av den ved eksamen efter vinterkurset erholdte hovedkarakter i forbindelse med karakterene ved den nysnævnte praktiske bedømmelse.

§ 13. Menige, der avskediges paa grund av slet opførsel eller av andre grunde, og som ikke overgaar til vernepligtige underofficerer, betragtes med hensyn til vernepligten, som om de aldeles ingen tjeneste hadde gjort og blir saaledes underkastet de i lovgivningen om vernepligt bestemte almindelige utskrivningsregler. De utgaar som følge herav av korpsets ruller.

§ 14. De vernepligtige intendanturunderofficerer er i de 3 første aar efter ansættelsen som saadanne pligtige til efter indkaldelse at gjøre tjeneste som underfurerer i en tid av indtil 12 maaneder ialt. Efter denne tid er de tjenestefri. Dog har de forpligtelse til indtil utgangen av april i det aar, hvori de fylder sit 38te aar, i krig, og naar krig forestaar, eller ved øvelsesmobilisering paa indkaldelse at gjøre tjeneste som underfurerer, og endvidere indtil det fyldte 50de aar at gjøre saadan tjeneste ved station iland eller paa depotskib.

De skal avgi melding til korpset om sit opholdssted, eller under hvilken adresse meddelelse kan træffe dem.

§ 15. De stadig tjenstgjørende intendanturunderofficerer rekruteres fortrinsvis fra de vernepligtige, der har gjort mindst

6 maaneders tjeneste som saadanne. Skulde der blandt disse 16 oktbr.
ikke findes villige eller skikkede folk, kan dertil kvalifiserte personer i andre livsstillinger ansættes.

§ 16. Underofficerene har ombord at gjøre tjeneste som proviantskrivere eller som proviantregnskapsførere paa mindre skibe, iland som regnskapsførere, kontorister ved kontorer, depoter, oplagssteder o. l.

§ 17. Underofficerene kan beordres til at delta i undervisningen i et eller flere fag ved en av Marinens skoler.

§ 18. Fastlønnede underofficerer er pligtige til fra sin ansættelse at gjøre indskud i Pensionskassen for Statens Tjenestemænd efter de for denne til enhver tid gjældende regler.

Indskuddene indeholdes maanedlig av deres lønning.

§ 19. Foruten de i den militære straffelov og i de herefter følgende §§ (20 og 21) nævnte tilfælde kan en underofficer ikke avskediges, uten naar han

a. enten av en bedømmelseskommission, bestaaende av 3 læger, erklæres utjenstdygtig;
b. eller av en bedømmelseskommission, bestaaende av 3 officerer og 2 underofficerer, i henhold til angivne grunde kjendes ikke at være duelig for sin stilling.

§ 20. I fredstid, og naar overordentlige rustninger ikke forestaar, avskediges enhver underfurer, naar han har fyldt sit 52de aar, enhver furer, naar han har fyldt sit 63de aar, og enhver høiere underofficer, naar han har fyldt sit 65de aar.

Underofficerer, der avgaar fra stillingen før det fyldte 52de aar, er indtil de har naadd denne alder, forpligtet til at tjene i krig.

§ 21. Saavel underofficerer som menige kan naarsomhelst paa andragende bevilges avsked.

Derhos kan menige til enhver tid avskediges for udueligh et, utjenstdygtighet eller vedvarende slet opførsel.

§ 22. Ved permission indeholdes halvdelen av den permittertes lønning (heri ikke medregnet godtgjørelse for kost, kvarter og beklædning) for det tidsrum, permissionen overskrider 3 maaneder, hvilken halvdel tilfalder Sjøkvæsthuskassen.

§ 23. Fastlønnede underofficerer, der har tjent som saadanne i mindst 20 aar, erholder pension av Sjøkvæsthuskassen efter det regulativ, som herfor til enhver tid maatte være bestemt.

I særegne tilfælde navnlig ved uforskyldt tilskadekommen i statens tjeneste, kan der ogsaa efter en kortere tjenestetid tilstaaes underofficerer og menige pension av Sjøkvæsthuskassen.

§ 24. Utløper tjenestetiden for nogen, mens han er paa togt, er han forpligtet til at forbli i tjenesten, til togtet er endt.

16 oktbr. § 25. De nærmere bestemmelser angaaende tjenesten ved korpset, optagelse, undervisning, eksamen, bedømmelse, ansættelse, forfremmelse, avskedigelse m. v. samt nærmere forskrifter angaaende den i § 19, punkt b., nævnte bedømmelseskommissions sammensætning og forhandlingsmaate gives ved reglement.

De besluttede forandringer i organisationen for Marinens intendantur vil foranledige følgende ændringer i »Oversigt over Marinens organisation m. v.« av 1901:

I. Marinestyrelsen.

a. 2det kontor.

»1 intendanturofficer« utgaar.

b. 4de kontor.

»1 intendanturofficer« utgaar.

IV. De sjømilitære distriktskommandoer.

1. 1ste sjømilitære distrikt.

Det tidligere opførte intendanturpersonel utgaar.
Isteden opføres:
»1 intendanturofficer*.
1 intendanturunderofficer*«.

2. 2det sjømilitære distrikt.

»(1 intendanturunderofficer*)« utgaar.

3. 3dje sjømilitære distrikt.

»(1 intendanturunderofficer*)« utgaar.

4. 4de sjømilitære distrikt.

»1 intendanturunderofficer*« utgaar.

X. Intendanturkorpset.

Under punkt 1 forandres »1 premierløitnant*« til
»1 intendanturofficer*«.

»1 assistent*,
1 furer* og
1 underfurer*« } forandres til «3 intendanturunderofficerer*«.

Punkt 2 forandres til: Intendanturkorpset skal bestaa av:
1 kommandørkaptein,
3 kapteiner,
3 premierløitnanter,
ca. 56 vernepligtige løitnanter,
3 assistenter,

5 overfurerer, 16 oktbr.
8 furerer,
4 underfurerer,
ca. 48 vernepligtige underofficerer.
Intendanturkonstabler og officerselever i et efter behovet avpasset antal.

XII. Marinens hovedverft.

1. a. Ved Verftsdirektørens kontor:

»1 intendanturofficer*, sekretær« forandres til:
»1 sekretær«.
»1 intendanturofficer*« og
»1 intendanturunderofficer*« utgaar.

1. b. Ved maskinkontoret:

»1 intendanturunderofficer*, materialskriver« forandres til
»1 magasinbetjent«.

1. c. Ved skibsbygningskontoret:

»1 furer*, materialskriver« forandres til
»1 magasinbetjent«.

2. a. Ved ekvipage- og takkelmesterkontoret:

»1 furer*, materialskriver« forandres til
»1 magasinbetjent«.

XIII. Marinens hovedintendantur.

Avsnittet forandres saaledes:

»Ved Marinens hovedintendantur og overintendantens kontor skal tjenstgjøre:
1 kommandørkaptein* (overintendant),
5 intendanturofficerer*,
15 intendanturunderofficerer*,
7 magasinbetjenter,
1 kontorist av 2den klasse«.

XIV. Marinens artilleri.

Ved hovedarsenalet:

»1 intendanturunderofficer*, materialskriver« forandres til
»1 magasinbetjent«.

XVII. Marinens oplagshavner.

3. Ved Melsomvik:

»1 intendanturofficer*« forandres til
»1 intendanturunderofficer*«.

16 oktbr. 4. Ved Kristiansand:

»1 intendanturassistent*« forandres til
»1 intendanturunderofficer*«.

5. Ved Bergen:

»1 intendanturofficer*« forandres til
»1 intendanturunderofficer*«.

16 oktbr. **Cirkulære** fra Arbeidsdepartementet, Poststyrelsen, hvorved meddeles følgende tillæg til og rettelser i den norske postanstaltfortegnelse.

Fra 1 november 1909 underholdes følgende nye postaapnerier:

1. Laholmen paa dampskibsanløpsstedet av samme navn i Kjelviks herred, Finmarkens amt, Hammerfests postdistrikt.
2. Øvre Gjerstad i Gjerstads herred, Nedenes amt, Risørs postdistrikt, med kjørende bipost til Søndeleds postaapneri.

Postaapneriet Oksfjord i Finmarken vil herefter bli holdt i virksomhet hele aaret.

16 oktbr. **Skrivelse** fra Forsvarsdepartementet, hvori det samtykkes i, at kjendtmænd med certifikat fra 1 januar 1910, da lov om kjendtmænd av 15 august 1908 træder i kraft, under sin virksomhet benytter et særskilt »kjendtmandsflag«, 1 til $1^1/_2$ meter langt og 70 til 100 centimeter bredt, delt i like store, horisontale striper, den øverste grøn og den nederste hvit.

Tilladelsen gjælder indtil videre.

18 oktbr. **Skrivelse** fra Forsvarsdepartementet til Kommanderende general:

Paa foranledning meddeles, at kongelig resolution av 17 juni 1907 angaaende formen for andragender m. v., der stiles til Kongen, er saaledes at forstaa, at samtlige de militære autoriteter, der paafører andragendet sin erklæring, skal gi denne saadan overskrift:

»Erklæring fra n. n. (kompani, bataljon, brigade o. s. v.)« og undertegne erklæringen:

»I ærbødighet
N N.«

uten parafering.

19 oktbr. **Skrivelse** fra Arbeidsdepartementet, Poststyrelsen, hvori — under henvisning til ekspeditionsreglementet til den i Rom den 26 mai 1906 avsluttede internationale hovedpostkonvention, dets art. IV, og ekspeditionsreglementet til den sammesteds og under samme dato avsluttede postpakkekonvention, dets art. II — meddeles, at efter en skrivelse av 30 september fra det internatio-

nale postbyraa i Bern opkræves konventionens takster i Siam siden 15 august 1909 efter følgende forhold 19 oktbr.

3	satangs	(istedenfor	2	atts)	=	5	centimes.
6	—	(—	4	—)	=	10	—
9	—	(—	8	—)	=	15	—
14	—	(—	9	—)	=	25	—
27	—	(—	18	—)	=	50	—

Skrivelse fra Finansdepartementet til amtmanden i Buskeruds amt, hvori der paa foranledning av en sorenskriver uttales, at bestemmelsen i lov om avgift av arv av 8 april 1905 § 30, første led, antages at maatte forstaaes saaledes, at en skifteforvalter er forpligtet til at motta de dødsfaldsanmeldelser, som sker direkte til ham, og at lensmændene derfor ikke kan paalægges at motta samtlige anmeldelser hver i sit distrikt. 19 oktbr.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til Bergens skoledirektør angaaende gyldigheten av en i et kredsmøte den 5 juli 1908 fattet beslutning, hvorved kredsen erklærte sig villig til at bære 1/4 av utgiftene ved opførelse av nyt skolehus for en sammenslaat kreds: 21 oktbr.

Da kredsen i et tidligere møte den 5 november 1907 hadde avslaat at delta i utgiftene ved skolehusets opførelse, har en del opsittere i kredsen protestert mot gyldigheten av kredsens beslutning av 5 juli 1908 under henvisning til landsskolelovens § 54, idet de synes at gaa ut fra, at der ikke er lovlig adgang til at omgjøre en kredsbeslutning, som er »8 à 9 maaneder gammel.«

I den anledning bemerker departementet:

En i kredsmøte fattet beslutning kan — som enhver anden administrativ beslutning, — naarsomhelst omgjøres i nyt kredsmøte, forsaavidt ingen ved den første beslutning har erhvervet rettigheter, som ikke kan fratages ham. Men saadanne rettigheter kan ikke kredsens opsittere — eller nogen enkelt av dem — siges at ha erhvervet ved beslutningen paa kredsmøtet den 5 november 1907, som gik ut paa, at kredsen ikke vilde bære nogen andel i utgiftene ved det nye hus's opførelse. Naar kredsen senere, nemlig den 5/7 08, i henhold til senere foreliggende oplysninger i saken beslutter det motsatte, maa denne beslutning forsaavidt være fuldt gyldig og forpligtende for kredsens opsittere.

Bestemmelsen i landsskolelovens § 54, næstsidste passus, medfører kun den begrænsning i adgangen til at omgjøre en kredsbeslutning, at forsaavidt saadan omgjørelse forlanges før 4 uker er gaat fra den første beslutning, maa forlangendet herom fremsættes enten av skolestyret, der altid kan forlange kreds-

21 oktbr. møte avholdt, eller mindst 1/4 av kredsens i saken stemmeberettigede indvaanere. Indtil 4 uker er gaat, er nemlig enhver kredsbeslutning kun at anse som foreløbig. Noget forbud mot at omgjøre en kredsbeslutning efter utløpet av de nævnte 4 uker indeholder ikke denne lovbestemmelse, se departementets i Lovtidenden indtagne skrivelse av 9/4 1892.

22 oktbr. **Kongelig resolution***), hvorved meddeles approbation i henhold til lov angaaende særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sygdomme av 8 mai 1900 § 3 paa den av herredsstyret for Hammers herred i Søndre Bergenhus amt under 11 september 1906 fattede beslutning om ordningen av meddelelsespligten, naar en tuberkuløs syk forandrer bopæl.

22 oktbr. **Kongelig resolution****), hvorved meddeles approbation i henhold til lov angaaende særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sygdomme av 8 mai 1900 § 3 paa den av herredsstyret for Aasene herred i Søndre Bergenhus amt under 28 december 1906 fattede beslutning om ordningen av meddelelsespligten, naar en tuberkuløs syk forandrer bopæl, — dog med en enkelt forandring.

22 oktbr. **Kongelig resolution***), hvorved meddeles approbation i henhold til lov angaaende særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sygdomme av 8 mai 1900 § 3 paa den av herredsstyret for Sveens herred i Søndre Bergenhus amt under 30 september 1909 fattede beslutning om ordningen av meddelelsespligten, naar en tuberkuløs syk forandrer bopæl.

22 oktbr. **Kongelig resolution***), hvorved meddeles approbation i henhold til lov angaaende særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sygdomme av 8 mai 1900 § 3 paa den av herredsstyret for Bamle herred i Bratsbergs amt under 6 november 1903 fattede beslutning om ordningen av meddelelsespligten, naar en tuberkuløs syk forandrer bopæl.

22 oktbr. **Kongelig resolution†)**, hvorved meddeles approbation i henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 paa den av herredsstyret

---

*) Bekjendtgj. 25de oktbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 42, hvor beslutningen er indtat.

**) Bekjendtgj. 25de oktbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 42, hvor den approberte beslutning er indtat.

†) Bekjendtgj. 25de oktbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 42, hvor tillægget er indtat.

for Skaare herred i Stavangers amt under 2 oktober 1909 fattede beslutning om tillæg til de for herredet ved kongelig resolution av 5 november 1895 approberte sundhetsforskrifter. 22 oktbr.

Kongelig resolution *), hvorved 22 oktbr.

I. meddeles approbation i henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 paa den av herredsstyret for Sands herred i Stavangers amt under 31 oktober 1907 fattede beslutning om nye almindelige sundhetsforskrifter for det inden herredet beliggende strandsted Sand, dog med en enkelt forandring;

II. de for nævnte strandsted ved kongelig resolution av 2 mai 1891 approberte sundhetsforskrifter ophæves fra den dag, da ovennævnte sundhetsforskrifter træder i kraft.

Kongelig resolution **), hvorved 22 oktbr.

I. meddeles approbation i henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 og i henhold til § 3 i lov angaaende særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sygdomme av 8 mai 1900 paa den av herredsstyret for Hedrums herred i Jarlsberg og Larviks amt under 29 januar 1908 fattede beslutning om nye almindelige sundhetsforskrifter og om forskrifter til forebyggelse av ondartede smitsomme sygdommes utbredelse samt om ordningen av meddelelsespligten, naar en tuberløs syk forandrer bopæl, — dog med nogen forandringer;

II. de ved kongelig resolution av 20 september 1890 approberte sundhetsforskrifter for Hedrums herred ophæves fra den tid, oven omhandlede forskrifter træder i kraft.

Kongelig resolution ***), hvorved den av Askims herredsstyre under 5 oktober 1909 besluttede vedtægt angaaende lukningstid for utsalgssteder i Askims herred stadfæstes i henhold til lov om lukningstid for utsalgssteder av 31 mai 1900 som gjældende indtil videre, — dog med nogen forandringer. 22 oktbr.

Kongelig resolution ***), den av Strandens herredsstyre, Romsdals amt, under 10 september 1909 fastsatte 22 oktbr.

---

*) Bekjendtgj. 25de oktbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 42, hvor de approberte forskrifter er indtat.

**) Bekjendtgj. 25de oktbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 42, hvor de nye forskrifter er indtat.

***) Bekjendtgj. 25de oktbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 42, hvor den approberte vedtægt er indtat.

22 oktbr. lukningsvedtægt for herredets utsalgssteder stadfæstes i henhold til lov om lukningstid for utsalgssteder av 31 mai 1900, — dog med en enkelt forandring.

22 oktbr. **Kongelig resolution,** hvorved den norske ulønnede konsul i Manila meddeles bemyndigelse til at opta edelige sjøforklaringer.

22 oktbr. **Kongelig resolution,** hvorved bestemmes:

I. At det residerende kapellani i Sunds prestegjeld under Midthordlands provsti i Bergens stift nedlægges fra 1 januar 1910 at regne.

II. Fra samme tid at regne skal annekssognene Austevold og Møgster av samme prestegjeld utskilles og overgaa til eget prestegjeld under navn av Austevolds prestegjeld, idet Austevolds sogn blir hovedsogn.

III. Sognepresten i Austevold tillægges foruten bruken av den hittilværende kapellangaard i Austevolds sogn:

a. De inden sognene Austevold og Møgster faldende prestlige indtægter, deriblandt de bevilgede kommunale lønsbidrag, kr. 190,00 av Austevold og kr. 210,00 av Møgster sognekasse. Disse bidrag skal utredes med 1/4 — en fjerdedel — hvert kvartal.

b. kr. 44,00 av den det udelte kald tilliggende faste fisketiende-erstatning. De aarlige tillæg beregnes av dette beløp.

Han skal derhos oppebære den skyss- og natteholdsgodtgjørelse, som sognepresten i det udelte kald har oppebaaret av Austevold og Møgster sogn.

IV. Sognepresten i det gjenværende Sunds prestegjeld tillægges, foruten bruken av prestegaarden:

a. De inden Sunds sogn faldende prestlige indtægter, deriblandt det bevilgede kommunale lønsbidrag paa kr. 400,00 aarlig av sognekassen. Dette bidrag skal utredes med 1/4 — en fjerdedel — hvert kvartal;

b. av det udelte kalds indtægter: embedskapitalen, jordavgiftskapitalen og erstatningen av Prestegaardsfondet samt kr. 280,00 av den faste fisketiende-erstatning. De aarlige tillæg til denne erstatning beregnes av dette beløp.

V. Bergens biskop bemyndiges til indtil videre at træffe nærmere bestemmelser med hensyn til ordningen av gudstjenesterne, konfirmantundervisningen og konfirmationen i Sunds og Austevolds prestegjeld.

VI. — — —. VII. — — —. VIII. — — —.

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse 22 oktbr. paa:

1. »Ole Pedersen Golbergs legat« til bedste for værdige trængende inden Gols herred, hvilket legat Gols fattigstyre har oprettet av penger, som den i Amerika avdøde Ole Pedersen Golberg har testamentert Gols fattigkasse;
2. de for nævnte legat av Gols herredsstyre den 26 april 1909 utfærdigede statutter, — dog med nogen forandring.

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse 22 oktbr. paa:

1. Det av nu avdøde Tobias Johnsen Osestad og gjenlevende hustru Trine oprettede legat til trængende i Mandal;
2. de av Mandals fattigstyre under 23 april 1909 utarbeidede statutter for nævnte legat.

Kongelig resolution, hvorved § 25 i de ved kongelig 22 oktbr. resolution av 27 juli 1892, jfr. kongelig resolution av 1 juli 1901, approberte »Bestemmelser vedkommende Ths. Angells stiftelsers bestyrelse samt instruks for sammes forstander« skal ha følgende forandrede indhold:

»Naar et nyt medlem er indtat i Thomas Angells hus, har forstanderen at opta en fortegnelse over samtlige medbragte eiendele. Likesaa har han, naar et medlem av huset er avgaat ved døden, at opta fortegnelse over alt, hvad det efterlater sig, samt at utfærdige en beregning over, hvad det som medlem av huset har mottat i penger, og over den til dets begravelse anvendte bekostning. Han har derhos at dra omsorg for, at der for disse utlæg ydes refusion av boet (arvelovens § 29, sidste punktum) og kan, om der fra skifterettens side ikke er noget til hinder derfor, avholde auktion over efterladenskapene i det fornødne omfang og ta dækning av auktionsbeløpet. Er huset efter arvelovens § 29, første punktum, at anse som avdødes arving, har han at gjøre arveretten gjældende og kan, hvor boet utvilsomt er solvent, overta det til opgjør uten skifterettens mellemkomst; dog bør proklama altid utstedes. Hvad der indkommer som arv eller refusion, efterat begravelsesutgiftene er dækket, blir at utsætte paa rente og at opsamle til et fond, hvorav rentene, naar det har naadd en høide av 10 000,00 kr., blir at anvende overensstemmende med § 7, sidste punktum, i testamentets 3dje kodicil.

Naar et medlem av Thomas Angells stuer avgaar ved døden, blir med dets efterlatenskaper at forholde paa samme maate, dog saaledes, at hvad der blir tilovers, efterat begravelsesutgiftene er dækket, blir at dele mellem stuernes øvrige medlemmer overensstemmende med § 3 i testamentets 1ste kodicil.

22 oktbr. Regnskap vedkommende avdødes efterlatenskaper blir at avgi for hvert aar samtidig med stiftelsernes aarsregnskap.«

22 oktbr. **Kongelig resolution,** hvorved bestemmes, at en anden læge end embedslægen kan antages til indtil videre at forrette som ordfører i helseraadet for Balestrands herred, Nordre Bergenhus amt, mot en aarlig godtgjørelse av kr. 80,00, som utredes av de til tilfældige utgifter ved medicinalvæsenet bevilgede midler.

22 oktbr. **Kongelig resolution,** hvorved bestemmes, at en anden læge end vedkommende embedslæge kan antages til indtil videre at forrette som ordfører i helseraadet for Lunds herred av Sogndals lægedistrikt i Stavangers amt mot en godtgjørelse av statskassen av 80 kr. aarlig, som blir at utrede av de til tilfældige utgifter ved medicinalvæsenet bevilgede midler.

22 oktbr. **Kongelig resolution,** hvorved bestemmes, at en anden læge end vedkommende embedslæge kan antages til indtil videre at forrette som ordfører i helseraadet i Romedals herred av Hedemarkens lægedistrikt i Hedemarkens amt mot en godtgjørelse av statskassen av kr. 80,00 aarlig, som blir at utrede av de til tilfældige utgifter ved medicinalvæsenet bevilgede midler.

22 oktbr. **Kongelig resolution,** hvorved Departementet for de Offentlige Arbeider bemyndiges til at approbere som gjældende indtil videre takster for Lillesand — Flaksvandbanen i det væsentlige overensstemmende med det av banens direktion ved beslutning av 23 april 1909 avgivne forslag.

22 oktbr. **Kongelig resolution,** hvorved den av Stortinget den 17 september 1909 fattede beslutning[1]) om forandring av § 4 i reglementet for Statens Reservefond befales tat tilfølge.

22 oktbr. **Kongelig resolution,** hvorved bl a. bestemmes, at det under en av Kongen besluttet reise til Danmark overdrages Statsraadet at forestaa rikets bestyrelse som kongemagtens midlertidige utøver paa den maate, som for saadant tilfælde er bestemt i Grundlovens § 41.

---

[1]) St. prp. nr. 18 dok. nr. 4. Indst. S. nr. 181. St.tid. side 3174—3175.

Beslutningen er saalydende:

Reglement for Statens Reservefond dets § 4, 2det led skal for eftertiden lyde saaledes:

»Fondets aarlige rente-avkastning føres til indtægt paa det aarlige statsbudget, medmindre regjeringen med Stortingets samtykke anderledes bestemmer«.

Deklaration med Danmark angaaende sjøforklaringer, undertegnet i Kjøbenhavn 22 oktober 1909[1]). 22 oktbr.

Hans Majestæt Kongen av Norge og Hans Majestæt Kongen av Danmark har bemyndiget de undertegnede til at avslutte følgende overenskomst:

Er norsk eller dansk fartøi blit rammet av saadan ulykke, som omhandles i den norske sjøfartslov av 20. juli 1893 § 321 og i den danske lov om oprettelse av sjøretter utenfor Kjøbenhavn samt sjøforklaringer og sjøforhør av 12. april 1892 § 9, og skal sjøforklaring angaaende ulykken optages ved en domstol i det land, hvor fartøiet ikke hører hjemme, paaligger det samme domstol tillike at foreta saadan undersøkelse, som omhandles i nævnte lovbestemmelser, og skal akt av sjøforklaringen ad diplomatisk vei tilstilles regjeringen i skibets hjemland.

Denne overenskomst skal straks træde i kraft og forbli gjældende indtil utløpet av et aar, efterat den er blit opsagt av nogen av parterne.

Til bekræftelse herav har de undertegnede underskrevet denne deklaration og forsynet den med sine segl. Utfærdiget i Kjøbenhavn i to exemplarer, den 22. oktober 1909.

Hans Majestæt Kongen af Norges overordentlige Gesandt og befuldmægtigede Minister.

F. Hagerup.
(L. S.).

Hans Majestæt Kongen af Danmark og Hans Majestæt Kongen af Norge har bemyndiget de undertegnede til at afslutte følgende Overenskomst:

Er dansk eller norsk Fartøj blevet ramt af saadan Ulykke, som omhandles i § 9 af den danske Lov af 12. April 1892 om Oprettelse af Søretter udenfor Københavns samt om Søforklaringer og Søforhør og i den norske Søfartslov av 20. Juli 1893 § 321, og skal Søforklaring angaaende Ulykken optages ved en Domstol i det Land, hvor Fartøjet ikke hører hjemme, paaligger det samme Domstol tillige at foretage saadan Undersøgelse, som ommeldes i de fornævnte Lovbestemmelser, og skal Protokollen over Undersøgelsen ad diplomatisk Vej tilstilles Regeringen i Skibets Hjemland.

Denne Overenskomst skal straks træde i Kraft og forblive gældende indtil Udløbet af et Aar, efter at den er blevet opsagt af nogen af Parterne.

Til Bekræftelse heraf har de undertegnede underskrevet denne Deklaration og forsynet den med deres Segl. Udfærdiget i København i to Eksemplarer, den 22. Oktober 1909.

Hans Majestæt Kongen af Danmarks Udenrigsminister.

C. W. Ahlefeldt-Laurvig.
(L. S.).

[1]) Undertegningen fandt sted for Norges vedkommende i henhold til kongelig resolution av 3 september 1909.

23 oktbr.

Sentence arbitrale

rendue le 23 octobre 1909

dans la question de la délimitation d'une certaine partie de la frontière maritime entre la Norvège et la Suède.

Considérant que, par une Convention du 14 mars 1908, la Norvège et la Suède se sont mises d'accord pour soumettre à la décision définitive d'un Tribunal arbitral, composé d'un Président qui ne sera ni sujet d'aucune des Parties contractantes ni domicilié dans l'un des deux pays, et de deux autres Membres, dont l'un sera Norvégien et l'autre Suédois, la question de la frontière maritime entre la Norvège et la Suède, en tant que cette frontière n'a pas été réglée par la Résolution Royale du 15 mars 1904;

Considérant que, en exécution de cette Convention, les deux Gouvernements ont désigné respectivement comme Président et Arbitres :

Monsieur J. A. Loeff, Docteur en droit et en sciences politiques, ancien Ministre de la Justice, Membre de la Seconde Chambre des Etats-Généraux des Pays-Bas;

Monsieur F. V. N. Beichmann, Président de la Cour d'appel de Trondhjem, et

Monsieur K. Hj. L. de Hammarskjöld, Docteur en droit, ancien Ministre de la Justice,

(Oversættelse).

Voldgiftsdom

avsagt 23 oktober 1909

i spørsmaalet angaaende fastsættelsen av en del av sjøgrænsen mellem Norge og Sverige.

Da Norge og Sverige ved en konvention av 14 mars 1908 er kommet overens om at henskyte spørsmaalet om sjøgrænsen mellem Norge og Sverige i den utstrækning, hvori den ikke er blit bestemt ved kgl. resolution av 15 mars 1904, til endelig avgjørelse ved en voldgiftsret, bestaaende av en præsident, som ikke er nogen av parternes undersaat eller bosat i noget av de to lande samt av to andre medlemmer, en norsk og en svensk;

Da de to regjeringer i opfyldelse av denne konvention har opnævnt henholdsvis som præsident og medlemmer av domstolen:

Herr J. A. Loeff, doctor juris, forhenværende justisminister, medlem av de nederlandske generalstaters andet kammer;

Herr F. V. N. Beichmann, justitiarius i Trondhjems Stiftsoverret, og

Herr K. Hj. L. Hammarskjöld, doctor juris, forhenværende justisminister, forhenværende

ancien Ministre des Cultes et de l'Instruction publique, ancien Envoyé extraordinaire et Ministre plénipotentiaire à Copenhague, ancien Président de la Cour d'appel de Jönköping, ancien Professeur à la Faculté de droit d'Upsal, Gouverneur de la Province d'Upsal, Membre de la Cour permanente d'Arbitrage;

kirke- og undervisningsminister, forhenværende ekstraordinær utsending og befuldmægtiget minister i Kjøbenhavn, forhenværende præsident i Göta hofrätt, forhenværende professor ved Uppsala juridiske fakultet, landshøvding i Uppsala len, medlem av den permanente voldgiftsdomstol; 23 oktbr

Considérant que, conformément aux dispositions de la Convention, les Mémoires, Contre-Mémoires et Répliques ont été dûment échangés entre les Parties et communiqués aux Arbitres dans les délais fixés par le Président du Tribunal;

Da parternes indlæg, tilsvar og replikker i henhold til konventionens bestemmelser er blit paa behørig maate utvekslet mellem parterne og meddelt voldgiftsdommerne inden de av rettens præsident fastsatte frister;

Que les deux Gouvernements ont respectivement désigné comme Agents,

le Gouvernement de la Norvège : Monsieur Kristen Johanssen, Avocat à la Cour suprême de Norvège,

et le Gouvernement de la Suède : Monsieur C. O. Montan, ancien Membre de la Cour d'appel de Svea, Juge au Tribunal mixte d'Alexandrie;

Da de to regjeringer har opnævnt som advokater henholdsvis: den norske regjering: Herr Kristen Johanssen, høiesteretsadvokat, og den svenske regjering: Herr C. O. Montan, forhenværende medlem av Svea hofrätt, dommer ved den blandede domstol i Alexandria;

Considérant qu'il a été convenu, par l'article II de la Convention :

1°. que le Tribunal arbitral déterminera la ligne frontière dans les eaux à partir du point indiqué sous XVIII sur la carte annexée au projet des Commissaires norvégiens et suédois du 18 août 1897, dans la mer jusqu'à la limite des eaux territoriales;

Da det ved konventionens artikel II er vedtat:

1) at voldgiftsretten skal fastsætte grænselinjen i vandet fra punkt XVIII paa det kart, som er bilagt de norske og svenske kommissærers forslag av 18 august 1897, ut i havet indtil territorialgrænsen;

23 oktbr.

2°. que les lignes limitant la zone, qui peut être l'objet du litige par suite des conclusions des Parties et dans laquelle la ligne frontière sera par conséquent établie, ne doivent pas être tracées de façon à comprendre ni des îles, ni des îlots, ni des récifs, qui ne sont pas constamment sous l'eau;

2) at ytterlinjerne for det omraade, som ved partenes paastande kan gjøres til gjenstand for tvist, og indenfor hvilket grænsen altsaa skal fastsættes, ikke maa drages saaledes, at deri indbefattes øer, holmer og skjær, som ikke stadig overskylles av vandet;

Considérant qu'il a été également convenu, par l'article III de ladite Convention :

Da det ved konventionens artikel III likeledes er vedtat:

1°. que le Tribunal arbitral aura à décider si la ligne frontière doit être considérée, soit entièrement soit en partie, comme fixée par le Traité de délimitation de 1661 avec la carte y annexée et de quelle manière la ligne ainsi établie doit être tracée;

1) at voldgiftsretten har at avgjøre, hvorvidt grænselinjen bør ansees for at være helt eller paa en viss strækning fastslaat ved grænsetraktaten av 1661 med dertil hørende kart og hvorledes den saaledes bestemte grænselinje bør optrækkes;

2°. que, pour autant que la ligne frontière ne sera pas considérée comme fixée par ce traité et cette carte, le Tribunal aura à fixer cette ligne frontière en tenant compte des circonstances de fait et des principes du droit international;

2) forsaavidt grænselinjen ikke ansees at være bestemt ved omhandlede traktat og kart, at fastsætte samme under hensyn til faktiske forhold og folkeretslige principer;

Considérant que les Agents des Parties ont présenté au Tribunal les Conclusions suivantes *(conclusions traduites)*,

Da partenes advokater for retten har nedlagt følgende paastande,

l'Agent du Gouvernement Norvégien :

den norske regjerings advokat:

que la frontiere entre la Norvège et la Suède, dans la zone qui forme l'objet de la décision arbitrale, soit déterminée en con-

at grænsen mellem Norge og Sverige paa det omraade, som er undergit voldgift, fastsættes overensstemmende med den linje,

formité avec la ligne indiquée sur la carte, annexée sous numéro 35 au Mémoire présenté au nom du Gouvernement Norvégien;

et l'Agent du Gouvernement Suédois :

I. en ce qui concerne la question préliminaire :

Plaise au Tribunal arbitral de déclarer, que la ligne de frontière litigieuse, quant à l'espace entre le point XVIII déjà fixé sur la carte des Commissaires de l'année 1897 et le point A sur la carte du Traité de frontière de l'année 1661, n'est établie qu'incomplètement par ledit traité et la carte du traité, en tant que la situation exacte de ce point-ci n'en ressort pas clairement, et, en ce qui regarde le reste de l'espace, s'étendant vers l'ouest à partir du même point A jusqu'à la limite territoriale, que la ligne de frontière n'a pas du tout été établie par ces documents;

II. en ce qui concerne la question principale :

1. Plaise au Tribunal de vouloir bien, en se laissant diriger par le Traité et la carte de l'année 1661, et en tenant compte des circonstances de fait et des principes du droit des gens, déterminer la ligne de frontière maritime litigieuse entre la Suède et la Norvège à partir du point XVIII, déjà fixé, de telle façon, que d'abord la ligne

som er angit paa kartet bilag 35 til det i den norske regjerings navn avgivne indlæg; 23 oktbr.

og den svenske regjerings advokat:

I. vedrørende præliminærspørsmaalet:

at voldgiftsdomstolen maa uttale, at den omtvistede grænselinje, hvad angaar strækningen mellem det allerede fastsatte punkt XVIII paa kommissærenes kart av 1897 og punkt A paa grænsetraktatkartet av 1661, kun er ufuldstændig fastslaat ved nævnte traktat og traktatkartet, forsaavidt som det sidstnævnte punkts nøiagtige beliggenhet ikke tydelig fremgaar derav, og, hvad angaar den gjenstaaende strækning mot vest fra samme punkt A til territorialgrænsen, at grænselinjen aldeles ikke er bestemt ved disse dokumenter;

II. vedrørende hovedspørsmaalet:

1) At voldgiftsdomstolen med veiledning i traktaten og kartet av 1661 og under hensyntagen til de faktiske forhold og folkeretslige principer maa fastsætte den omtvistede sjøgrænse mellem Sverige og Norge fra det allerede fastsatte punkt XVIII saaledes, at grænselinjen til en begyndelse trækkes i ret linje til et punkt utgjørende midt-

23 oktbr.

de frontière soit tracée en ligne droite jusqu'à un point qui forme le point de milieu d'une ligne droite, reliant le récif le plus septentrional des Röskären, faisant partie des îles de Koster, c'est-à-dire celui indiqué sur la table 5 du Rapport de l'année 1906 comme entouré des chiffres de profondeur 9, 10 et 10, et le récif qui est le plus méridional des Svartskjär, faisant partie des îles de Tisler, et qui est muni d'une balise, point indiqué sur la même table 5 comme point XIX;

2. Plaise au Tribunal de vouloir bien en outre, en tenant compte des circonstances de fait et des principes du droit des gens, établir le reste de la frontière litigieuse de telle façon, que

a. à partir du point fixé selon les conclusions sub 1 et désigné comme point XIX, la ligne de frontière soit tracée en ligne droite jusqu'à un point situé au milieu d'une ligne droite, reliant le récif le plus septentrional des récifs indiqués par le nom Stora Drammen, du côté suédois, et le rocher Heieknub situé au sud-est de l'île Heia, du côté norvégien, point indiqué sur ladite table 5 comme point XX, et

b. à partir du point nommé en dernier lieu, la frontière soit tracée en ligne droite vers le vrai ouest aussi loin dans

punktet av en ret linje, som forbinder det nordligste skjær av de til Kosterøerne hørende Rødskjær, d. v. s. det skjær, som paa kartbilag 5 til Betænkningen av 1906 omgives med dybdetallene 9, 10, 10, og det sydligste, med en varde forsynte skjær blandt de til Tislerne hørende Svartskjær, hvilket punkt paa samme kartbilag 5 er betegnet som punkt XIX;

2) at voldgiftsdomstolen endvidere under hensyntagen til de faktiske forhold og folkeretslige principer maa fastsætte den gjenstaaende del av den omtvistede grænse saaledes, at

a) grænselinjen fra det som punkt XIX betegnede punkt, fastsat overensstemmende med paastanden under 1, trækkes i ret linje til midtpunktet av en ret linje, som forbinder det nordligste skjær blandt de med navnet Stora Drammen betegnede skjær paa svensk side og det sydøst for øen Heia beliggende overvandsskjær Heieknub paa norsk side, hvilket punkt paa det nævnte kartbilag 5 er betegnet som punkt XX, og

b) grænsen trækkes i ret linje fra sidstnævnte punkt i retvisende vestlig retning saalangt til havs, som de to

la mer que les territoires maritimes des deux Etats sont censés s'étendre;

Considérant que la ligne mentionnée dans les conclusions de l'Agent Norvégien est tracée comme suit :

du point XVIII indiqué sur la carte des Commissaires de 1897 en ligne droite jusqu'à un point XIX situé au milieu d'une ligne tirée entre le récif le plus méridional des Svartskjär — celui qui est muni d'une balise — et le récif le plus septentrional des Röskären,

de ce point XIX en ligne droite jusqu'à un point XX situé au milieu d'une ligne tirée entre le récif le plus méridional des Heiefluer (Söndre Heieflu) et le récif le plus septentrional des récifs compris sous la dénomination de Stora Drammen,

de ce point XX jusqu'à un point XX a en suivant la perpendiculaire tirée au milieu de la ligne nommée en dernier lieu,

de ce point XX a jusqu'à un point XX b en suivant la perpendiculaire tirée au milieu d'une ligne reliant ledit récif le plus méridional des Heiefluer au récif le plus méridional des récifs compris sous la dénomination de Stora Drammen,

de ce point XX b jusqu'à un point XX c en suivant la perpendiculaire tirée au milieu d'une ligne reliant le Söndre Heieflu au petit récif situé au Nord de l'îlot Klöfningen près de Mörholmen,

de ce point XX c jusqu'à un point XXd en suivant la per-

rikers sjøterritorier antages at strække sig; 23 oktbr.

Da den linje, som nævnes i den norske advokats paastand, er trukket som følger:

fra punkt XVIII paa kommissærernes kart av 1897 i ret linje til et punkt XIX, som er midtpunktet av en linje trukken mellem det sydligste skjær av Svartskjærene — det skjær som er forsynt med en varde — og det nordligste skjær av Rødskjærene,

fra dette punkt XIX i ret linje til et punkt XX som er midtpunktet av en linje trukket mellem det sydligste skjær at Heiefluerne (Søndre Heieflu) og det nordligste skjær av de skjær, som indbefattes under betegnelsen Stora Drammen,

fra dette punkt XX til et punkt XX a perpendikulært paa midtpunktet av den sidstnævnte linje,

fra dette punkt XX a til et punkt XX b perpendikulært paa midtpunktet av en linje, som forbinder det nævnte sydligste skjær av Heiefluerne med det sydligste av de skjær, som indbefattes under benævnelsen Stora Drammen,

fra dette punkt XX b til et punkt XX c perpendikulært paa midtpunktet av en linje, som forbinder Søndre Heieflu med det lille skjær, som ligger nord for holmen Klöfningen ved Mørholmen,

fra dette punkt XX c til et punkt XX d perpendikulært paa

23 oktbr. pendiculaire tirée au milieu d'une ligne reliant le Midtre Heieflu au dit récif au Nord de l'îlot Klöfningen,

de ce point XX d en suivant la perpendiculaire tirée au milieu de la ligne reliant le Midtre Heieflu à un petit récif situé à l'Ouest du dit Klöfningen jusqu'à un point XXI où se croisent les cercles tirés avec un rayon de 4 milles marins (à 60 au degré) autour des dits récifs;

midtpunktet av en linje, som forbinder Midtre Heieflu med det nævnte skjær nord for holmen Klöfningen,

fra dette punkt XX d perpendikulært paa midtpunktet av den linje, som forbinder Midtre Heieflu med et litet skjær, som ligger vest for den nævnte holme Klöfningen til et punkt XXI, som er krydsningspunktet for cirkler trukket med en radius av 4 sjømil (à 60 paa graden) om de nævnte skjær;

Considérant, qu'après que le Tribunal eut visité la zone litigieuse, examiné les documents et les cartes qui lui ont été présentés, et entendu les plaidoyers et les répliques ainsi que les explications qui lui ont été fournies sur sa demande, les débats ont été déclarés clos dans la séance du 18 octobre 1909;

Da retsforhandlingerne er blit erklært avsluttede i retsmøte den 18 oktober 1909 efterat retten i forveien hadde befart det omtvistede omraade, gjort sig bekjendt med de dokumenter og karter, som er blit den forelagt, og hørt de mundtlige indlæg og tilsvar samt de oplysninger, som er blit den meddelt paa dens begjæring;

Considérant, en ce qui concerne l'interprétation de certaines expressions dont s'est servi la Convention et sur lesquelles les deux Parties, au cours des débats, ont émis des opinions différentes,

Da det forsaavidt angaar fortolkningen av visse uttryk, som er benyttet i voldgiftskonventionen og angaaende hvilke de to partier under forhandlingerne har gjort gjældende forskjellige opfatninger, for det første er rettens formening, at den bestemmelse, hvorefter den har at fastsætte grænselinjen i havet *indtil territorialgrænsen* ikke har andet formaal end at utelukke muligheten av en ufuldstændig grænsebestemmelse, som senerehen kunde foranledige en ny grænsetvist;

Que — en premier lieu — le Tribunal est d'avis, que la clause d'après laquelle il déterminera la ligne frontière dans la mer *jusqu'à la limite des eaux territoriales* n'a d'autre but que d'exclure l'éventualité d'une détermination incomplète, qui, dans l'avenir, pourrait être cause d'un nouveau litige de frontière;

que, de toute évidence, il a été absolument étranger aux

Da det er ganske aapenbart, at det har været fuldstændig

intentions des Parties de fixer d'avance le point final de la frontière, de sorte que le Tribunal n'aurait qu'à déterminer la direction entre deux points donnés;

Que — en second lieu — la clause, d'après laquelle les lignes, limitant la zone, qui peut être l'objet du litige par suite des conclusions des Parties, *ne doivent pas être tracées de façon à comprendre, ni des îles, ni des îlots, ni des récifs, qui ne sont pas constamment sous l'eau* ne saurait être interprétée de manière à impliquer, que les îles, îlots et récifs sus-indiqués devraient être pris nécessairement comme points de départ pour la détermination de la frontière;

Considérant donc que, sous les deux rapports susmentionnés, le Tribunal conserve toute sa liberté de statuer sur la frontière dans les bornes des prétentions respectives;

Considérant, que d'après les termes de la Convention, la tâche du Tribunal consiste à déterminer la ligne frontière dans les eaux à partir du point indiqué sous XVIII, sur la carte annexée au projet des Commissaires Norvégiens et Suédois du 18 août 1897, dans la mer, jusqu'à la limite des eaux territoriales;

Considérant, quant à la question « si la ligne frontière doit être considérée, soit entièrement soit en partie, comme fixée par le Traité de délimitation de 1661 avec la carte y annexée, »

utenfor parternes hensigt at 23 oktbr.
bestemme paa forhaand grænsens endepunkt saaledes, at retten kun skulde ha at bestemme retningen mellem to givne punkter;

Da man for det andet ikke kan fortolke den bestemmelse, hvorefter ytterlinjerne for det omraade, som ved parternes paastande kan gjøres til gjenstand for tvist, *ikke maa drages saaledes, at deri indbefattes øer, holmer og skjær, som ikke stadig overskylles av vandet,* paa en saadan maate, at bestemmelsen skulde medføre, at de nævnte øer, holmer og skjær nødvendigvis maatte tages som utgangspunkt ved grænsens fastsættelse;

Da retten saaledes i de to forannævnte henseender beholder sin fulde frihet til at træffe avgjørelse angaaende grænsen indenfor rammen av de gjensidige paastande;

Da rettens opgave efter voldgiftskonventionens ordlyd bestaar i at fastsætte grænselinjen i vandet fra punkt XVIII paa det kart, som er bilagt de norske og svenske kommissærers forslag av 18 august 1897, ut i havet indtil territorialgrænsen;

Da spørsmaalet om, »hvorvidt grænselinjen bør ansees for at være helt eller paa en viss strækning fastslaat ved grænsetraktaten av 1661 med dertil hørende kart,« maa besvares

23 oktbr.

que la réponse à cette question doit être negative, du moins en ce qui concerne la ligne frontière au delà du point A sur la carte susindiquée;

Considérant que la situation exacte, que le point A occupe sur cette carte ne peut être précisée d'une manière absolue, mais que, en tout cas, il correspond à un point situé entre le point XIX et le point XX, comme ces deux points seront fixés ci-après;

Considérant que les Parties en litige sont d'accord en ce qui concerne la ligne frontière du point indiqué sous XVIII sur la carte du 18 août 1897 jusqu'au point indiqué sous XIX dans les conclusions suédoises;

Considérant que, en ce qui concerne la ligne frontière du dit point XIX jusqu'à un point indiqué sous XX sur des cartes annexées aux mémoires, les Parties sont également d'accord, sauf la seule différence dépendant de la question de savoir si, pour déterminer le point XX, il faut prendre les Heiefluer ou bien le Heieknub comme point de départ du côté norvégien;

Considérant, à ce sujet,

que les Parties ont adopté, en pratique du moins, le principe du partage par la ligne médiane, tirée entre les îles, îlots et récifs, situés des deux côtés et n'étant pas constamment submergés, comme ayant été, à leur avis, le principe qui avait été appliqué en deçà du point A, par le Traité de 1661;

benegtende, idetmindste forsaavidt angaar grænselinjen utenfor punkt A paa det ovennævnte kart;

Da punkt A's nøiagtige beliggenhet paa dette kart ikke kan fastslaaes med fuld sikkerhet, men det i hvert fald svarer til et punkt beliggende mellem punkt XIX og punkt XX, saaledes som disse punkter vil bli fastsat nedenfor;

Da der er enighet mellem de tvistende parter, forsaavidt angaar grænselinjen fra punkt XVIII paa kartet av 18 august 1897 til punkt XIX i den svenske paastand;

Da der likeledes er enighet mellem parterne forsaavidt angaar grænselinjen fra det nævnte punkt XIX indtil et punkt betegnet som punkt XX paa karter, som er bilagt indlæggene, alene bortset fra den uoverensstemmelse som beror paa spørsmaalet om man, for at bestemme punkt XX, skal ta Heiefluerne eller Heieknub som utgangspunkt fra norsk side;

Da, i denne henseende parterne i det mindste i praksis har befulgt principet om deling efter midtlinjen mellem de øer, holmer og skjær paa begge sider, som ikke stadig er under vand, som det princip, der efter deres formening var blit anvendt i traktaten av 1661 indenfor punkt A;

qu'une adoption de principe inspirée par de pareils motifs — abstraction faite de la question, si le principe invoqué a été réellement appliqué par ledit traité — doit avoir pour conséquence logique que, en l'appliquant de nos jours, on tienne compte en même temps des circonstances de fait ayant existé à l'époque du traité;

Considérant que les Heiefluer sont des récifs dont, à un degré suffisant de certitude, on peut prétendre que, au temps du traité de délimitation de 1661, ils n'émergeaient pas de l'eau,

que, par conséquent, à cette époque là ils n'auraient pu servir comme point de départ pour une délimitation de frontière;

Considérant donc que, au point de vue mentionné plus haut, le Heieknub doit être préféré aux Heiefluer;

Considérant que le point XX étant fixé, il reste à déterminer la ligne frontière à partir de ce point XX jusqu'à la limite des eaux territoriales;

Considérant que le point XX est situé, sans aucun doute, au delà du point A, indiqué sur la carte annexée au Traité de délimitation de 1661;

Considérant que la Norvège a soutenu la thèse, qui du reste n'a pas été rejetée par la Suède, que par le seul fait de la paix de Roskilde en 1658 le territoire maritime dont il s'agit a été partagé automatiquement entre Elle et la Suède;

da en paa saadanne grunde bygget befølgelse av et princip — bortset fra spørsmaalet om, hvorvidt det paaberaabte princip virkelig er kommet til anvendelse i traktaten — bør ha den logiske følge, at man, naar man anvender det i vore dage, samtidig tar hensyn til de faktiske forhold som bestod paa traktatens tid; 23 oktbr.

Da Heiefluerne er skjær, hvorom man med en tilstrækkelig grad av visshet kan paastaa, at de paa den tid, da grænsetraktaten av 1661 blev til, ikke hævet sig over vandet;

da de følgelig paa det tidspunkt ikke hadde kunnet tjene som utgangspunkt ved en grænsebestemmelse;

Da Heieknub saaledes ut fra det ovennævnte synspunkt bør foretrækkes for Heiefluerne;

Da det, efterat punkt XX er fastsat, staar tilbake at bestemme grænselinjen fra punkt XX indtil territorialgrænsen;

Da punkt XX uten enhver tvil er beliggende utenfor punkt A paa det kart, som er bilag til grænsetraktaten av 1661;

Da Norge har hævdet den sætning, som forøvrig ikke er blit forkastet av Sverige, at det paagjældende sjøterritorium i og med freden til Roskilde i 1658 umiddelbart er blit delt mellem Norge og Sverige;

23 oktbr. Considérant que le Tribunal se rallie complètement à cette opinion;

Considérant que cette opinion est conforme aux principes fondamentaux du droit des gens, tant ancien que moderne, d'après lesquels le territoire maritime est une dépendance nécessaire d'un territoire terrestre, ce dont il suit, qu'au moment que, en 1658, le territoire terrestre nommé le Bohuslän fut cédé à la Suède, le rayon de territoire maritime formant la dépendance inséparable de ce territoire terrestre dut faire automatiquement partir de cette cession;

Considérant que de ce raisonnement il résulte, que, pour constater quelle peut avoir été la ligne automatique de division de 1658, il faut avoir recours aux principes de droit en vigueur à cette époque;

Considérant que la Norvège prétend, que, en deçà de la ligne Koster-Tisler le principe des documents de frontière de 1661 ayant été que la frontière devrait suivre la ligne médiane entre les îles, îlots et récifs des deux côtés, le même principe doit être appliqué quant à la frontière au delà de cette ligne;

Considérant qu'il n'est pas établi, que la ligne de frontière déterminée par le traité et tracée sur la carte de délimitation ait été basée sur ce principe;

qu'il y a des détails et des particularités dans la ligne suivie,

Da retten fuldstændig slutter sig til denne opfatning;

Da denne opfatning er overensstemmende med saavel den ældre som den nyere folkerets grundprinciper, efter hvilke sjøterritoriet nødvendigvis er et tilbehør til et landterritorium, hvorav følger, at i det øieblik da landterritoriet i Bohuslen i 1658 blev avstaat til Sverige, maatte den sjøstrækning, som dannede et uadskillelig tilbehør til dette landterritorium, umiddelbart indgaa under denne avstaaelse;

Da det følger av denne betragtningsmaate, at man for at fastslaa, hvad der kan ha været den umiddelbare delingslinje av 1658, maa henholde sig til de retsprincipper, som var gjældende paa den tid;

Da det fra norsk side under paaberaabelse av, at det princip, som ligger til grund for grænseforretningen av 1661 indenfor linjen Koster—Tisler, har været, at grænsen skulde følge midtlinjen mellem øer, holmer og skjær paa begge sider, paastaaes, at det samme princip maa anvendes med hensyn til grænsen utenfor denne linje;

Da det ikke er godtgjort, at den grænselinje, som er fastsat ved traktaten og avlagt paa grænsekartet, har været bygget paa dette princip;

Da der er enkeltheter og eiendommeligheter ved den be-

qui font même surgir des doutes sérieux à ce sujet;

que, même si l'on admettait pour la ligne de frontière déterminée par le traité, l'existence de ce principe, il ne s'ensuivrait pas que le même principe aurait du être appliqué pour la détermination de la frontière dans le territoire extérieur;

Considérant, à ce sujet,

que le Traité de délimitation de 1661 et la carté de ce traité font *commencer* la ligne de frontière entre les îles de Koster et de Tisler;

que, en déterminant la ligne de frontière, on est allé dans la direction de la mer vers la côte et non de la côte vèrs la mer;

que l'on ne saurait donc même parler d'une continuation possible de cette ligne de frontière dans la direction vers le large;

que, par conséquent, le trait-d'union manque pour pouvoir présumer, sans preuve décisive, l'application simultanée du même principe aux territoires situés en deçà et à ceux situés au delà de la ligne Koster-Tisler;

Considérant en outre,

que ni le traité de délimitation, ni la carte y appartenant ne font mention d'îles, îlots ou récifs situés au delà de la ligne Koster-Tisler;

que donc, pour rester dans les intentions probables de ces documents, il faut faire abstraction de tels îles, îlots et récifs;

fulgte linje, som endog frem- 23 oktbr.
kalder alvorlige tvil i denne henseende;

da det selv under forutsætning av, at man anerkjendte tilværelsen av dette princip for den del av grænselinjen, som er fastsat ved traktaten, derav ikke vilde følge, at det samme princip maatte anvendes ved bestemmelsen av grænsen i den ytre del av territoriet;

Da i denne henseende grænsetraktaten av 1661 og kartet til denne traktat lar grænselinjen *begynde* mellem øerne Koster og Tisler;

da man ved grænselinjens fastsættelse er gaat i retning fra havet mot kysten og ikke fra kysten mot havet;

da man saaledes ikke engang kunde tale om en mulig fortsættelse av denne grænselinje i retning mot det aapne hav;

Da følgelig bindeleddet mangler for at man uten avgjørende bevis skal kunne anta den samtidige anvendelse av det samme princip paa det omraade, som ligger indenfor, og paa det omraade, som ligger utenfor linjen Koster—Tisler;

Da endvidere hverken grænsetraktaten eller det dertil hørende kart nævner øer, holmer eller skjær, som ligger utenfor linjen Koster—Tisler;

da man saaledes, for at holde sig til disse dokumenters sandsynlige mening, maa bortse fra saadanne øer, holmer og skjær;

23 oktbr.

Considérant en plus,

que le territoire maritime, correspondant à une zone d'une certaine largeur, présente de nombreuses particularités qui le distinguent du territoire terrestre et des espaces maritimes plus ou moins complètement environnés de ces territoires;

Considérant au même sujet encore,

que les règles sur le territoire maritime ne sauraient servir de directives pour la détermination de la frontière entre deux pays limitrophes, d'autant moins qu'il s'agit dans l'espèce de la détermination d'une frontière, qui doit s'être automatiquement tracée en 1658, tandis que les règles invoquées datent de siècles postérieurs;

qu'il en est de même pour les règles du droit interne Norvégien, concernant la délimitation soit entre les propriétés privées, soit entre les unités administratives;

Considérant que, par tous ces motifs, on ne saurait adopter la méthode d'après laquelle la Norvège a proposé de déterminer la frontière du point XX jusqu'à la limite territoriale;

Considérant que le principe d'une ligne médiane à tirer au milieu des terres habitées ne trouve pas d'appui suffisant dans le droit des gens en vigueur au XVIIe siècle;

Considérant qu'il en est de même pour le principe du thalweg ou du chenal le plus important, principe dont l'application à l'espèce ne se trouve pas

Da yderligere sjøterritoriet, svarende til en sone av en viss utstrækning, frembyder talrike eiendommeligheter, som adskiller det fra landterritoriet og de sjøstrækninger, som mer eller mindre fuldstændig omgives av disse territorier;

Da i samme henseende end yderligere reglene angaaende sjøterritoriet ikke kan tjene som rettesnor ved bestemmelsen av grænsen mellem to nabolande, saameget mere som det i nærværende tilfælde gjælder at bestemme en grænse, som maa antages at være umiddelbart optrukket i 1658, mens de paaberaabte regler skriver sig fra senere aarhundreder;

da det samme gjælder med hensyn til de indre norske retsregler angaaende grænsebestemmelse enten mellem private eiendomme eller mellem administrative enheter;

Da man av alle disse grunde ikke kan følge den fremgangsmaate, hvorefter Norge har foreslaat at bestemme grænsen fra punkt XX indtil territorialgrænsen;

Da principet om en midtlinje mellem de bebodde landstrækninger ikke finder tilstrækkelig støtte i den folkeret, som var gjældende i det 17 aarhundrede;

Da det samme gjælder med hensyn til principet om dypaalen eller den største rende, hvilket princips anvendelighet paa det foreliggende tilfælde heller ikke er godtgjort ved de

non plus établie par les documents invoqués à cet effet;

Considérant que l'on est bien plus en concordance avec les idées du XVIIe siècle et avec les notions de droit en vigueur à cette époque en admettant que la division automatique du territoire en question a du s'effectuer d'après la direction générale du territoire terrestre duquel le territoire maritime formait une appartenance et, en appliquant par conséquent, pour arriver à une détermination légitime et justifiée de la frontière, de nos jours ce même principe;

Considérant que, par suite, la ligne automatique de partage de 1658 doit être déterminée, ou — ce qui en d'autres termes est exactement la même chose — le partage d'aujourd'hui doit être fait en traçant une ligne perpendiculairement à la direction générale de la côte, tout en tenant compte de la nécessité d'indiquer la frontière d'une manière claire et indubitable et d'en faciliter, autant que possible, l'observation de la part des intéressés;

Considérant que, pour savoir quelle est cette direction, il faut, d'une manière égale, tenir compte de la direction de la côte située des deux cotés de la frontière;

Considérant que la direction générale de la côte, d'après l'expertise consciencieuse du Tribunal, décline du vrai Nord d'environ 20 degrés vers l'Ouest;

dokumenter, som er paaberaabt i den anledning; 23 oktbr.

Da man er meget mer i overensstemmelse med det 17 aarhundredes forestillinger og med de retsbegreper, som var gjældende paa det tidspunkt, ved at anta, at den umiddelbare deling av det paagjældende territorium har maattet finde sted efter den almindelige retning av det landterritorium, hvortil sjøterritoriet var et tilbehør, og ved følgelig at anvende for at komme til en rimelig og retfærdig fastsættelse av grænsen dette samme princip ogsaa i vore dage;

Da, som følge herav, den umiddelbare delingslinje av 1658 bør bestemmes eller — hvad der, uttrykt paa en anden maate, er nøiagtig det samme — den nu stedfindende deling bør ske saaledes, at man trækker en linje perpendikulært paa kystens almindelige retning, idet man samtidig tar hensyn til, at det er nødvendig at angi grænsen paa en klar og utvilsom maate og at gjøre dens overholdelse saa let som mulig for de interesserte;

Da man for at utfinde, hvad denne retning er, i like grad maa ta hensyn til kystens retning paa begge sider av grænsen;

Da kystens almindelige retning efter rettens samvittighetsfulde skjøn avviker fra retvisende nord omtrent 20 grader mot vest;

23 oktbr.

que, par conséquent, la ligne perpendiculaire doit se diriger vers l'Ouest, à environ 20 degrés au Sud;

Considérant que les Parties sont d'accord à reconnaître le grand inconvénient qu'il y aurait à tracer la ligne frontière à travers des bancs importants;

qu'une ligne de frontière, tracée du point XX dans la direction de l'Ouest, à 19 degrés au Sud, éviterait complètement cet inconvénient puisqu'elle passerait juste au Nord des Grisbådarna et au Sud des Skjöttegrunde et qu'elle ne couperait non plus aucun autre banc important;

que, par conséquent, la ligne frontière doit être tracée du point XX dans la direction de l'Ouest, à 19 degrés au Sud, de manière qu'elle passe au milieu des bancs Grisbådarna d'un côté et des bancs Skjöttegrunde de l'autre;

Considérant que, bien que les Parties n'aient pas indiqué de marques d'alignement pour une ligne de frontière ainsi tracée, il y a lieu de croire que ce ne soit pas impossible d'en trouver;

Considérant d'autre part que, le cas échéant, on pourrait avoir recours à d'autres méthodes connues de marquer la frontière;

Considérant qu'une démarcation qui attribue les Grisbådarna à la Suède se trouve appuyée par l'ensemble de plusieurs circonstances de fait, qui

da følgelig perpendikulæren maa ha retningen vest omtrent 20 grader mot syd;

Da partene er enige om at erkjende, at der vilde være store ulemper forbundet med at trække grænselinjen tvers over vigtige grunder;

da en grænselinje, trukket fra punkt XX i retning vest 19 grader syd, helt vilde undgaa disse ulemper, eftersom den vilde passere like nord for Grisebaaerne og syd for Skjøttegrundene og den heller ikke vilde overskjære nogen anden vigtig grund;

da følgelig grænselinjen bør trækkes fra punkt XX i retning vest, 19 grader syd saaledes, at den gaar mellem grundene Grisebaaerne paa den ene side og grundene Skjøttegrundene paa den anden;

Da der, skjønt partene ikke har angit overetmerker for en saaledes optrukket grænselinje, er grund til at tro, at det ikke vil være umulig at finde saadanne merker;

Da man paa den anden side, om det var nødvendig, kunde benytte sig av andre, kjendte fremgangsmaater for at opmerke grænsen;

Da en grænsebestemmelse, hvorved Grisebaaerne tilkjendes Sverige, støttes ved en flerhet av faktiske omstændigheter, som har været fremhævet under for-

ont été relevées aux cours des débats, et dont les principales sont les suivantes :

a. la circonstance que la pêche aux homards aux bas-fonds de Grisbådarna a été exercée depuis un temps bien plus reculé, dans une bien plus large mesure et avec un bien plus grand nombre de pêcheurs par les ressortissants de la Suède que par ceux de la Norvège;

b. la circonstance que la Suède a effectué dans les parages de Grisbådarna, surtout dans les derniers temps, des actes multiples émanés de sa conviction que ces parages étaient suédois, comme, par exemple, le balisage, le mesurage de la mer et l'installation d'un bateau-phare, lesquels actes entrainaient des frais considérables et par lesquels elle ne croyait pas seulement exercer un droit mais bien plus encore accomplir un devoir; tandis que la Norvège, de son propre aveu, sous ces divers rapports s'est soucié bien moins ou presque pas du tout de ces parages;

Considérant, en ce qui concerne la circonstance de fait mentionnée sous *a*,

que, dans le droit des gens, c'est un principe bien établi, qu'il faut s'abstenir autant que possible de modifier l'état des choses existant de fait et depuis longtemps;

handlingerne, og hvorav følgende er de vigtigste: 23 oktbr.

a) den omstændighet, at hummerfisket paa Grisebaaernes grunder er blit drevet fra en meget længere tid tilbake, i en meget større utstrækning og med et meget større antal fiskere av svenske end av norske undersaatter;

b) den omstændighet, at Sverige, særlig i den senere tid, har utført paa omraadet ved Grisebaaerne en række foranstaltninger utgaaende fra dets overbevisning om, at dette omraade var svensk, som, for eksempel, opmerkning, opmaaling av havet og utlæggelsen av et fyrskib, hvilke foranstaltninger har medført betydelige omkostninger, — foranstaltninger, ved hvilke det har trodd ikke alene at utøve en ret, men endnu meget mere opfylde en pligt, mens Norge, efter sin egen erkjendelse, i disse forskjellige henseender har bekymret sig meget mindre eller næsten aldeles ikke om dette omraade;

Da det, hvad angaar den faktiske omstændighet, som er nævnt under *a*, er et uomtvistelig princip i folkeretten, at man saa meget som mulig maa avholde sig fra at forandre den tingenes tilstand, som har bestaat *de facto* gjennem et længere tidsrum;

23 oktbr.

que ce principe trouve une application toute particulière lorsqu'il s'agit d'intérêts privés, qui, une fois mis en souffrance, ne sauraient être sauvegardés d'une manière efficace même par des sacrifices quelconques de l'Etat, auquel appartiennent les intéressés;

que c'est la pêche aux homards, qui, aux bancs de Grisbådarna, est de beaucoup la plus importante et que c'est surtout cette pêche qui donne aux bancs leur valeur, comme place de pêche;

que, sans conteste, les Suédois ont été les premiers à pêcher aux homards à l'aide des engins et des embarcations nécessaires pour l'exercice de la pêche aussi loin dans la mer que sont situés les bancs en question;

que la pêche en général a plus d'importance pour les habitants de Koster que pour ceux de Hvaler et que, au moins jusqu'à un temps assez peu reculé, ceux-ci se sont adonnés plutôt à la navigation qu'à la pêche;

que de ces diverses circonstances il ressort déjà avec une probabilité équivalente à un haut degré de certitude, que les Suédois ont, beaucoup plus tôt et d'une manière beaucoup plus efficace que les Norvégiens, exploité les bancs en question;

que les dépositions et les déclarations des démoins sont en général en pleine concordance avec cette conclusion;

da dette princip ganske særlig finder anvendelse, naar det gjælder private interesser, som, naar de engang er gaat for nær, ikke kan tilgodesees paa en virksom maate selv ved hvilkesomhelst opofrelser fra den stats side, hvortil de interesserte hører;

da det er hummerfisket, som paa Grisebaaernes grunder er det aller vigtigste og det særlig er dette fiske, som gir grundene deres værdi som fiskeplads;

da svenskerne uimotsagt har været de første til at fiske hummer ved hjælp av de redskaper og fartøier, som er nødvendige for at drive fisket saa langt ut i havet som de paagjældende grunder er beliggende;

da fiskeri i almindelighet har større betydning for Kosters beboere end for Hvalers og de sidstnævnte, i det mindste indtil en forholdsvis sen tid, har befattet sig mer med sjøfart end med fiskeri;

da det allerede av disse forskjellige omstændigheter fremgaar med en sandsynlighet, som er jevngod med en høi grad av visshet, at svenskerne har utnyttet de paagjældende grunder meget tidligere og paa en meget virksommere maate end nordmændene;

da vidnernes forklaringer og erklæringer i almindelighet er i fuld overensstemmelse med denne slutning;

que, également, la Convention d'arbitrage est en pleine concordance avec la même conclusion;

que, d'après cette convention, il existe une certaine connexité entre la jouissance de la pêche des Grisbådarna et l'entretien du bateau-phare et que, la Suède étant obligé d'entretenir le bateau-phare aussi longtems que continuera l'état actuel, cela démontre que, d'après les raisons de cette clause, la jouissance principale en revient aujourd'hui à la Suède;

Considérant, en ce qui concerne les circonstances de fait, mentionnés sous *b*,

Quant au balisage et au stationnement d'un bateau-phare,

que le stationnement d'un bateau-phare, nécessaire à la sécurité de la navigation dans les parages de Grisbådarna, a été effectué par la Suède sans rencontrer de protestation et sur l'initiative même de la Norvège et que, également, l'établissement d'un assez grand nombre de balises y a été opéré sans soulever des protestations;

que ce bateau-phare et ces balises sont maintenus toujours par les soins et aux frais de la Suède;

que la Norvège n'a pris de mesures en quelque manière correspondantes qu'en y plaçant à une époque postérieure au balisage et pour un court laps de temps une bouée sonore, dont les frais d'établissement et d'entretien ne pourraient même être

da likeledes voldgiftskonventionen er i fuld overensstemmelse med den samme slutning; 23 oktbr.

da der efter denne konvention bestaar en viss sammenhæng mellem benyttelsen av fisket paa Grisebaaerne og underholdelsen av fyrskibet og den omstændighet, at Sverige er forpligtet til at underholde fyrskibet saalænge, som den nuværende tilstand vedvarer, viser, at Sverige efter denne bestemmelses motiver for nærværende har den hovedsagelige benyttelse herav;

Da med hensyn til de faktiske omstændigheter, som nævnes under *b*, forsaavidt angaar opmerkningen og utlæggelsen av fyrskibet,

den for skibsfartens sikkerhet paa omraadet ved Grisebaaerne nødvendige utlæggelse av et fyrskib er blit foretat av Sverige uten at møte indsigelse fra Norges side og endog paa foranledning av Norge og likeledes anbringelsen av et temmelig stort antal sjømerker har fundet sted der uten at foranledige indsigelser;

da dette fyrskib og disse sjømerker fremdeles vedlikeholdes ved Sveriges foranstaltning og paa dets bekostning;

da Norge ikke har truffet andre paa nogen maate tilsvarende foranstaltninger end at anbringe der paa et tidspunkt senere end opmerkningen og for et kort tidsrum en lydbøie, som med hensyn til utlæggelses- og vedlikeholdelses-omkostninger ikke

23 oktbr. comparés à ceux du balisage et du bateau-phare;

que de ce qui précède ressort que la Suède n'a pas douté de son droit aux Grisbådarna et qu'Elle n'a pas hésité d'encourir les frais incombant au propriétaire et possesseur de ces bancs jusque même à un montant très-considérable;

Quant aux mesurages de mer, que la Suède a procédé la première et une trentaine d'années avant le commencement de toute contestation, à des mesurages exacts, laborieux et coûteux des parages de Grisbådarna, tandis que les mesurages faits quelques années plus tard par les soins de la Norvège n'ont même pas atteint les limites des mesurages Suédois;

Considérant donc qu'il n'est pas douteux du tout que l'attribution des bancs de Grisbådarna à la Suède est en parfaite concordance avec les circonstances les plus importantes de fait;

Considérant, qu'une démarcation, qui attribue les Skjöttegrunde — la partie la moins importante du territoire litigieux — à la Norvège se trouve suffisamment appuyée, de son côté, par la circonstance de fait sérieuse que, quoiqu'on doive conclure des divers documents et témoignages, que les pêcheurs Suédois — comme il a été dit plus haut — ont exercé la pêche dans les parages en litige depuis un temps plus reculé, dans une plus large mesure et en

engang kan sammenlignes med omkostningerne ved opmerkningen og fyrskibet;

Da det av det foranstaaende fremgaar, at Sverige ikke har tvilt om sin ret til Grisebaaerne og at det ikke har betænkt sig paa at paata sig de omkostninger, som paahviler eieren og besidderen av disse grunder, endog til et meget betydelig beløp;

Da, forsaavidt angaar sjømaalingerne, Sverige først og ca. 30 aar før enhver tvist begyndte, har foretat nøiagtige, besværlige og bekostelige maalinger paa omraadet ved Grisebaaerne, mens de maalinger, som nogen aar senere blev foretat ved Norges foranstaltning, ikke engang naadde saa langt som til grænserne for de svenske maalinger;

Da det saaledes ikke paa nogen maate er tvilsomt, at man ved at tilkjende Sverige Grisebaaerne er i fuldkommen overensstemmelse med de vigtigste faktiske forhold;

Da en grænsebestemmelse, som tilkjender Norge Skjøttegrundene — den mindst vigtige del av det omtvistede omraade — paa sin side er tilstrækkelig støttet ved det vigtige faktiske forhold, at, om man end maa slutte av de foreliggende dokumenter og vidnesbyrd, at de svenske fiskere — som ovenfor sagt — har utøvet fisket paa det omtvistede omraade i et længere tidsrum, i en større utstrækning og i et større antal, saa er det paa den anden side

plus grand nombre, il est certain d'autre part que les pêcheurs Norvégiens n'y ont été jamais exclus de la pêche;

que, en outre, il est avéré qu'aux Skjöttegrunde, les pêcheurs Norvégiens ont presque de tout temps, et d'une manière relativement bien plus efficace qu'aux Grisbådarna, pris part à la pêche aux homards.

sikkert, at de norske fiskere der aldrig er blit utelukket fra fisket; 23 oktbr.

da det likeledes er paa det rene, at de norske fiskere har tat del i hummerfisket paa Skjøttegrundene næsten den hele tid og paa en forholdsvis meget virksommere maate end paa Grisebaaerne.

Par ces motifs,

Le Tribunal décide et prononce :

Av disse grunde

beslutter og uttaler retten:

Que la frontière maritime entre la Norvège et la Suède, en tant qu'elle n'a pas été réglée par la Résolution royale du 15 mars 1904 est déterminée comme suit :

At sjøgrænsen mellem Norge og Sverige, forsaavidt den ikke er avgjort ved kongelig resolution av 15 mars 1904, bestemmes som følger:

du point XVIII, situé comme il est indiqué sur la carte annexée au projet des commissaires Norvégiens et Suédois du 18 août 1897, une ligne droite est tracée au point XIX, formant le point de milieu d'une ligne droite tirée du récif le plus septentrional des Röskären au récif le plus méridional des Svartskjär, celui qui est muni d'une balise,

fra punkt XVIII, beliggende saaledes, som det er angit paa det kart, som medfulgte de norske og svenske kommissærers forslag av 18 august 1897, trækkes en ret linje til punkt XIX, som danner midtpunktet av en ret linje trukket fra det nordligste Rødskjær til det sydligste Svartskjær, hvilket skjær er forsynt med et sjømerke,

du point XIX ainsi fixé une ligne droite est tracée au point XX, formant le point de milieu d'une ligne droite tirée du récif le plus septentrional du groupe des récifs Stora Drammen au récif le Heieknub situé au Sud-est de l'île Heia,

fra det saaledes bestemte punkt XIX trækkes en ret linje til punkt 20, som danner midtpunktet av en ret linje trukket fra det nordligste skjær av Stora Drammens skjærgruppe til skjæret Heieknub, beliggende sydøst for øen Heia,

23 oktbr. du point XX une ligne droite est tracée dans une direction Ouest, 19 degrés au Sud, laquelle ligne passe au milieu entre les Grisbådarna et le Skjöttegrund Sud et se prolonge dans la même direction jusqu'à ce qu'elle aura atteint la mer libre.

Fait à La Haye, le 23 octobre 1909 dans l'Hôtel de la Cour permanente d'arbitrage.

Le Président :

J. A. Loeff.

Le Secrétaire général :

Michiels van Verduynen.

Le Secrétaire :

Röell.

fra punkt XX trækkes en ret linje i retningen vest 19 grader syd, hvilken linje gaar mellem Grisebaaerne og den sydlige Skjøttegrund og fortsætter i samme retning, indtil den naar frit hav.

Utfærdiget i Haag, den 23 oktober 1909 i den permanente Voldgiftsdomstols bygning.

Præsident:

J. A. Loeff.

Generalsekretær:

Michiels van Verduynen.

Sekretær:

Röell.

Oversættelsens rigtighet bekræftes:

Utenriksdepartementet,

Kristiania, 1 november 1909.

H. Bachke,

kst. Ekspeditionschef.

26 oktbr. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til Trondhjems magistrat angaaende valg av varamænd for skolestyrets medlemmer ifølge byskolelovens § 40 (lov 15 august 1908).

Departementet henviser til sin rundskrivelse til samtlige skoledirektører av 9 oktober 1908 samt til departementets i Lovtidenden indtagne skrivelse av 1 mai sidstl., hvor de omhandlede spørsmaal vil findes besvart.

Som det vil sees, bemerkes videre, angaar den ovennævnte rundskrivelse kun landsskoleloven. Men da byskolelovens § 40 i dette punkt er likelydende med landsskolelovens § 47, antages rundskrivelsen ogsaa at maatte gjælde de tilsvarende valg efter byskoleloven. Med hensyn til nødvendigheten av straks at

foreta valg paa et nyt medlem av skolestyret istedenfor et med- 26 oktbr.
lem, som er avgaat ved døden, bemerkes, at da det er kommunestyret som bestemmer, hvormange kommunevalgte medlemmer skolestyret skal bestaa av, kan der fra skolelovens side intet være til hinder for, at der ikke vælges noget nyt medlem istedenfor den avdøde. Dersom imidlertid nyt medlem vælges, bør valget gjælde for den tid, den avdøde skulde ha funktionert som medlem av skolestyret.

Den Norske Regjerings resolution*), hvorved den av 30 oktbr.
Volds herredsstyre, Romsdals amt, under 13 juli 1909 fastsatte lukningsvedtægt for utsalgssteder i herredet stadfæstes i henhold til lov om lukningstid for utsalgssteder av 31 mai 1900 som gjældende indtil videre.

Den Norske Regjerings resolution, hvorved der i hen- 30 oktbr.
hold til lov av 12 mai 1888 § 38 tilstaaes følgende funktionærer attestationsret for portofri brevveksling i vedkommende stillings medfør:

1. Følgende funktionærer ved Bergens Museum:
   a) Museets direktør.
   b) Bestyreren av den arkæologisk-antikvariske avdeling.
   c) Bestyreren av den mineralogisk-geologiske avdeling.
   d) Bestyreren av den zoologiske avdeling.
   e) Bestyreren av den botaniske avdeling.
   f) Bestyreren av den biologiske station.
   g) Bibliotekaren.
2. Bestyreren av Hedemarkens amts forsøks-station.
3. Journalføreren ved Veidirektørens kontor efter skriftlig bemyndigelse fra Veidirektøren ved hvert kalenderaar.
4. Bestyreren av Bergens kommunes anlæg i Samnanger.
5. Den Norske Arbeiderbruk- og Boligbanks kasserer, idet samtidig den bankens kontorchef tilstaaede attestret bortfalder.

Den Norske Regjerings resolution, hvorved gr.-nr. 30 oktbr.
135, br.-nr. 2 Pikstadstykket i Nordre Lands herred, Kristians amt, av skyld mk. 0,22, overføres til Søndre Lands herredsmatrikel fra 1 januar 1910 at regne.

Den Norske Regjerings resolution, hvorved neden- 30 oktbr.
staaende i generalforsamling den 29 mars 1909 vedtagne nye vedtægter for Journalisternes Pensions- og Hjælpeforening stadfæstes som trædende istedenfor foreningens

*) Bekjendtgj. 30 oktbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 43, hvor vedtægten er indtat.

30 oktbr. ved kongelig resolution av 3 januar 1902 approberte vedtægter, fra 1 januar 1910 at regne:

§ 1. Foreningens formaal er at skaffe sine medlemmer understøttelse i sygdomstilfælde og at aapne adgang for medlemmene og deres enker til at faa pension og for deres efterlatte mindreaarige barn til at faa understøttelse.

§ 2. Ret til at bli medlem av foreningen har enhver journalist, som er yngre end 45 aar og utøver og i mindst de tre sidste aar har utøvet journalistisk virksomhet ved norsk avis som sin væsentlige levevei, og som ved læge-attest godtgjør at være frisk og uten paaviselige sykelige anlæg. Spørsmaal om optagelse avgjøres av styret med adgang for den, hvis andragende maatte være avslaat, til at forelægge saken for aarsmøtet.

§ 3. Kontingenten er kr. 50,00 aarlig; den erlægges i 20 aar og skal være betalt inden hvert kalenderaars utgang i en eller flere terminer efter styrets nærmere bestemmelse. Den, som ikke har betalt kontingenten inden kalenderaarets utløp, kan i de derpaa følgende tre maaneder avgjøre sin forpligtelse ved at indbetale det skyldige beløp med tillæg av kr. 5,00 i bøter til foreningens kasse. Er dette ikke betalt inden utløpet av de tre maaneder, ansees vedkommende som uttraadt av foreningen, uten ret til at kræve sine betalte kontingenter tilbake, men med ret til at kræve sig indført paany med sine tidligere rettigheter, naar han inden kalenderaarets utgang indbetaler det dobbelte av den skyldige kontingent for det foregaaende aar.

§ 4. Foreningens anliggender ledes av et styre med sæte i Kristiania, bestaaende av 5 medlemmer med 3 varamænd. »Den konservative Presses Forening« og »Venstres Presseforening« eller de korporationer, som senere maatte svare til disse foreninger, har ret til at opnævne hver ett medlem av styret inden kalenderaarets utløp; forøvrig vælges styret og dets suppleanter av aarsmøtet.

§ 5. Styret vælger inden sin midte en formand, en næstformand og en sekretær. Det er beslutningsdygtig, naar tre medlemmer er tilstede. Til gyldig beslutning utfordres, at mindst 3 medlemmer er enige i beslutningen. Styret sammenkaldes av formanden, saa ofte det findes nødvendig. Over sine forhandlinger og beslutninger fører det en protokol, der forelægges for aarsmøtet.

Styret kan anta lønnet forretningsfører og kasserer utenfor foreningen.

§ 6. Det paaligger styret:

1) At forvalte foreningens midler og gjøre dem frugtbringende under iagttagelse av lovgivningens regler om umyndiges midler,

2) at avgjøre ansøkninger om optagelse i foreningen, jfr. 30 oktbr. dog § 2,
3) at avgjøre ansøkninger om sykehjælp og understøttelse,
4) at bestemme utdelingen av pensioner overensstemmende med disse vedtægter,
5) at føre nøiagtig fortegnelse over foreningens medlemmer med opgave om deres alder (fødselsaar og datum) og deres optagelse i foreningen,
6) at gjennemgaa mindst én gang aarlig de foreningen tilhørende værdipapirer og bankbøker, der maatte være overlatt i forretningsførerens besiddelse,
7) at paase, at styrets instruks for forretningsføreren overholdes,
8) at forelægge for aarsmøtet revidert regnskap for sidste kalenderaar og en beretning om foreningens virksomhet og økonomiske forhold i samme tid,
9) at sende vedkommende regjeringsdepartement hvert aar en ekstrakt av foreningens regnskaper,

og forøvrig at repræsentere foreningen og vareta dens tarv.

§ 7. Foreningens aarlige indtægter av kontingenter og renter disponeres av styret til pensioner og understøttelser overensstemmende med de nedenfor angivne regler, efterat administrations- og tilfældige utgifter først er dækket. Hvad der maatte bli tilovers som uanvendt, blir likesaavel som gaver og andre uvisse indtægter at tillægge foreningens fond. Dette fond maa aldrig angripes, undtagen efter reglerne i § 15.

§ 8. Pension for medlemmer utgjør kr. 600,00 — seks hundrede — og for medlemmers enker kr. 300,00 — tre hundrede —, der utdeles i den utstrækning, midlerne tillater, og saaledes at begge klasser pensionister har like ret. Medlemmer faar pensionsret i den orden, de har opnaadd vilkaarene i § 9 eller, om dette indtræffer samtidig for flere, efter sin anciennitet som medlemmer. Enker blir pensionsberettiget i orden efter egtefællernes dødsdag. Den, som har faat pension, beholder den paa livstid, bare med den begrænsning, som følger av § 11 [1]). Pensionen utbetales kvartalsvis efter styrets nærmere bestemmelse. I tilfælde av dødsfald utbetales pensionen for det løpende kvartal uavkortet til vedkommendes efterlatte hustru eller barn.

§ 9. Medlemmerne faar pensionsret, naar de
1) har opnaadd 55 aars alder og
2) har været medlem i 20 — tyve — aar.

---

[1]) Indgaar enke nyt egteskap, maa andragende om pension indsendes aarlig.

30 oktbr. § 10. Styret fastsætter ved hvert aars begyndelse, hvor mange pensioner der under hensyn til den paaregnelige indtægt kan utdeles for aaret. Der maa ikke utdeles flere pensioner end, at der blir tilbake til sykehjælp og understøttelse til medlemmers efterlatte barn et beløp mindst saa stort som gjennemsnittet av de utbetalte understøttelses- og sykehjælpsbidrag for de sidste 5 aar. Hvad der av det saaledes avsatte beløp maatte være udisponert ved aarets utgang, kan brukes til utbetaling av pension for samme aar til pensionsberettigede, som ikke har faat pension.

§ 11. Skulde foreningens indtægter ved upaaregnelige omstændigheter bli utilstrækkelige til de bevilgede pensioner, kan styret ved aarets slutning bruke til supplering det beløp, som maatte vise sig at være udisponert av den for sykehjælp og understøttelse avsatte sum. Er intet saadant beløp tilovers, blir den manglende sum forholdsvis at avkorte i de løpende pensioner.

§ 12. Ret til at komme i betragtning ved utdeling av understøttelse til medlemmers efterlatte har — i orden efter forsørgerens dødsdag — hans barn under 18 aar, dersom forsørgeren ved sin død var og i mindst 10 — ti — aar hadde været medlem av foreningen. Understøttelsen utdeles av styret paa ansøkning, som maa være indsendt inden november maaneds utgang, bilagt med nødvendige, bekræftede oplysninger. Det aarlige beløp maa ikke for noget enkelt medlems efterlatte overstige kr. 300,00, men fastsættes forøvrig av styret.

Indgaar noget medlem egteskap efter at være blit pensionsberettiget, er hans enke eller hendes barn uberettiget til understøttelse av foreningen.

§ 13. Sykehjælp kan av styret tilstaaes medlem, som har betalt mindst én aarskontingent og ved læge-attest godtgjør at være arbeidsudygtig. Saadan hjælp kan bare tilstaaes for indtil ett aar ad gangen og med beløp av indtil kr. 300,00 for et aar (12 maaneder), som utbetales efter styrets nærmere bestemmelse.

For sygdom, som varer kortere tid end 2 uker, ydes ikke sykehjælp.

§ 14. I tilfælde av uforskyldt arbeidsløshet kan styret tilstaa et medlem et rentefrit laan av indtil kr. 100,00, som tilbakebetales efter styrets nærmere bestemmelse.

§ 15. Hvis noget medlem ændrer livs-stilling inden 10 aar fra sin optagelse og derved ophører at drive journalistik som sin væsentlige levevei, uttræder han av foreningen og faar da sine indskud tilbakebetalt uten tillæg av renter.

Hvis noget medlem ændrer livsstilling efter at ha staat i foreningen i mere end 10 aar, skal han kunne vælge, om han

vil vedbli at være medlem av foreningen med bibehold av sine rettigheter og forpligtelser som saadan — dog uten adgang til sykehjælp — eller om han vil uttræde; i sidste fald faar han sine indskud utbetalt uten tillæg av renter. 30 oktbr.

§ 16. Den, som melder sig ut av foreningen, har ikke ret til at kræve sine indskud utbetalt.

§ 17. Foreningens aarsmøte avholdes i Kristiania i mars maaned efter 4 ukers varsel i mindst 3 av byens dagblade.

Aarsmøtet har

1) at vælge styre med varamænd for tidsrummet fra 1 april i det løpende aar til 31 mars næste aar,
2) at vælge 2 revisorer med 1 varamand inden foreningen,
3) at la sig forelægge styrets protokol, indberetning og regnskap for det forløpne kalenderaar,
4) at gi decharge for regnskapet eller beslutte ansvar mot styret for dets økonomiske forvaltning, om dertil skulde findes anledning,
5) at avgjøre foreliggende forslag til ændring av vedtægtene,
6) at avgjøre spørsmaal om medlemmers optagelse efter § 2.

Møtende medlem kan med skriftlig fuldmagt avgi stemme for fraværende; dog kan ingen avgi mere end ialt 3 stemmer.

De saker, som skal behandles paa aarsmøtet, skal være angit i den foreskrevne bekjendtgjørelse.

§ 18. Foreningsmøte sammenkaldes, naar styret finder det ønskelig eller mindst 10 medlemmer skriftlig kræver det. Det bekjendtgjøres paa samme maate som aarsmøtet og behandler de saker, som angives i bekjendtgjørelsen. Vedtægtændringer kan bare behandles paa almindelig aarsmøte.

§ 19. Forslag til ændringer i disse vedtægter maa være indlevert til styret inden utgangen av januar maaned for at komme til behandling paa første aarsmøte. Styret avgir sin uttalelse om forslaget og sender det snarest mulig til hvert medlem i rekommandert brev, ledsaget av denne uttalelse og forelægger det for aarsmøtet. Bifalder aarsmøtet forslaget enstemmig, er det dermed vedtat, under forbehold av kongelig konfirmation. Er der dissens om forslaget, blir det hvilende til næste aarsmøte, hvor det ansees som vedtat, naar det har opnaadd $^2/_3$ av de avgivne stemmer, fremdeles under forutsætning av kongelig konfirmation.

§ 20. Disse vedtægter indskrænker ikke de sær-rettigheter, som i de ældre statutters §§ 5, 2det passus, og 13 er tillagt dem, som ved de statutters ikrafttræden var medlemmer av foreningen.

Den Norske Regjerings resolution, hvorved meddeles stadfæstelse paa den av forstanderskapet for Eidangers 30 oktbr.

30 oktbr. sparebank i møter den 6 mai og 25 oktober 1909 vedtagne nye plan for sparebanken som trædende istedenfor bankens ved kongelig resolution av 10 mai 1893 stadfæstede plan.

1 novbr. **Skrivelse** fra Handelsdepartementet (Sjøfartskontoret) til byskriveren i Bergen i anledning av en forespørsel om, hvorvidt et her i landet registrert fartøi fremdeles kan betragtes som norsk, naar det sælges til en norsk statsborger, som for tiden er bosat i utlandet, uten at dispositionen over fartøiet godtgjøres at ske her i landet ved dertil ansat disponent eller lignende.

Departementet uttaler, at det tilligger registerføreren at træffe avgjørelse angaaende spørsmaal av denne art, og at det altid — av hensyn til indbringelse av registrerings-spørsmaal for departementet efter registreringslovens § 33 — vil være forbundet med betænkeligheter for departementet paa forhaand at uttale sig angaaende konkrete retsspørsmaal.

Departementet antar for sit vedkommende imidlertid, at sjøfartslovens § 1, sammenholdt med § 10, forsaavidt angaar norsk statsborger som ene-eier av fartøiet, maa forstaaes derhen, at eieren kan være bosat saavel her i riket som i utlandet, uten at han i sidste fald er forpligtet til at vælge en her i riket bosat bestyrer for skibet, i likhet med, hvad der for partrederier er bestemt.

Der tilføies, at Lambrechts's utgave av registreringsloven paa citerte sted (note 6 ad § 2) ikke sees at indeholde noget om enkeltmands-rederier til støtte for det av byskriveren anførte.

1 novbr. **Skrivelse** fra Arbeidsdepartementet, Poststyrelsen, hvorved meddeles, at det ved kongelig resolution av 22 oktober er bestemt, at den norske terminaltakst for pressetelegrammer til Østasien via Sibirien nedsættes til 5 centimer pr. ord.

3 novbr. **Skrivelse** fra Justisdepartementet, Fængselsstyrelsen, til Riksadvokaten:

I tilslutning til skrivelse herfra av 7 august 1907 skal man be Dem gjøre rikets politimyndigheter opmerksom paa, at det paaligger tvangsarbeidshusenes bestyrere saavidt mulig at skaffe tvangsarbeiderne passende opholdssted og arbeide efter løsladelsen, og at bestyrerne under sine bestræbelser herfor ofte kan være henvist til at søke politiets hjælp. Man forutsætter, at de tjenestemænd, til hvem henvendelse i saadan anledning gjøres, bistaar bestyrerne efter evne.

Samtidig bedes meddelt politimyndighetene følgende utdrag

av de gjældende regler for tvangsarbeidshusene om arbeids- 3 novbr.
penger:

§ 6. De tvangsarbeiderne godskrevne arbeidspenger blir hver maaned at indsætte underett i en sparebank. Av denne uttages igjen de fornødne beløp, eftersom det behøves, én gang om maaneden eller med kortere mellemrum. Renterne av alle i banken indestaaende arbeidspenger blir hvert aar at overføre til en særlig konto i banken. De paa denne indestaaende beløp kan efter bestyrerens bestemmelse anvendes til at yde tilskud til beløp, som tvangsarbeiderne av arbeidspengene frivillig sender sine nærmeste.

§ 7. Ved løsladelsen bestemmer bestyreren, hvorledes de en tvangsarbeider godskrevne arbeidspenger, som ikke benyttes til hans opklædning eller i tilfælde til reisepenger, skal anvendes til hans bedste. Bestyreren kan overlate pengenes forvaltning til understøttelsesselskaper, politiet eller paalidelige privatfolk. Ved pengenes anvendelse maa det saavidt mulig søkes undgaat, at noget større beløp utbetales den løslatte kontant. I regelen maa der ikke anvendes mere end 15 kr. maanedlig.

§ 8. Arbeidspenger, som er godskrevet en tvangsarbeider, men endnu ikke utbetalt ham, kan inddrages, hvis han efter løsladelsen har misbrukt nogen ham utbetalt del derav eller hvad derfor er anskaffet, eller hvis han forøvrig viser slet opførsel. Beslutning herom fattes av bestyreren.

Den, hvem pengenes forvaltning er overdraget, tilbakesender i tilfælde de ikke anvendte penger til bestyreren og meddeler samtidig de fornødne oplysninger.

§ 9. Arbeidspenger, som inddrages (§§ 5 og 8), tilfalder det i § 6 omhandlede fond.

Har en løslatt tvangsarbeider ikke inden en rimelig frist søkt de ham godskrevne arbeidspenger utbetalt eller anvendt for sig, blir likeledes disse at overføre til samme fond. Melder han sig senere, kan dog bestyreren tillate pengene utbetalt eller anvendt.

§ 10. En tvangsarbeider har intet retskrav paa de arbeidspenger, som ikke er overgit ham til fri raadighet. I saadanne beløp kan der ikke gjøres utlæg eller avsætning for gjæld.

§ 11. Dør en tvangsarbeider under opholdet i anstalten eller efter løsladelsen, men før arbeidspengene er anvendt for ham, tilfalder de indestaaende penger efter fradrag av begravelsesomkostninger, som anstalten har maattet utrede, det i § 6 omhandlede fond. Dog kan Fængselsstyrelsen tillate, at det utbetales tvangsarbeiderens egtefælle, barn eller forældre, saafremt disse er i nødlidende tilstand.

3 novbr. **Voldgiftskonvention** mellem Norge og Portugal samt undertegningsprotokol, undertegnet den 8 december 1908 i Lissabon[1]).

Sa Majesté le Roi de Norvège et Sa Majesté le Roi de Portugal et des Algarves désirant, en application des principes énoncés aux articles 15—19 de la Convention pour le réglement pacifique des conflits internationaux, conclue à la Haye le 29 juillet 1899, entrer en négotiations pour la conclusion d'une Convention d'Arbitrage obligatoire, ont nommé pour Leurs Plénipotentiaires, savoir:

Sa Majesté le Roi de Norvège: Le soussigné, Son Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire près Sa Majesté Très-Fidèle;

et Sa Majesté le Roi de Portugal et des Algarves: Le soussigné, Son Ministre des Affaires Etrangères;

lesquels, après s'être communiqué leurs Pleins Pouvoirs, trouvés en bonne et due forme, sont convenus des articles suivants:

Article I.

Les différends qui viendraient à se produire entre les Hautes Parties Contractantes et qui n'auraient pu être réglés par la voie diplomatique, seront soumis à la Cour Permanente d'Arbitrage établie par la Convention

(Oversættelse).

Hans Majestæt Kongen av Norge og Hans Majestæt Kongen av Portugal og Algarverne har, i ønsket om at træde i underhandlinger om avsluttelse av en obligatorisk voldgiftskonvention, med anvendelse av de grundsætninger, som er uttrykt i artiklerne 15—19 i den i Haag den 29 juli 1899 avsluttede konvention om fredelig bilæggelse av internationale stridigheter, opnævnt som sine befuldmægtigede følgende:

Hans Majestæt Kongen av Norge: undertegnede Hans overordentlige gesandt og befuldmægtigede minister hos Hans Meget Troende Majestæt;

og Hans Majestæt Kongen av Portugal og Algarverne: undertegnede Hans utenriksminister,

hvilke efter at ha meddelt hverandre sine fuldmagter, som fandtes i god og behørig orden, er kommet overens om følgende artikler:

Art. I.

De tvistigheter, som maatte opstaa mellem de Høie Kontraherende Parter og som ikke har kunnet løses ad diplomatisk vei, skal undergives den ved konvention av 29 juli 1899 i Haag oprettede permanente voldgifts-

[1]) Konventionen er ratifisert ved kgl resl. av 16 februar 1909. Ratifikationerne er blit utvekslet den 3 november 1909 i Lissabon.

du 29 juillet 1899, à la Haye, à la condition toutefois qu'ils ne mettent en cause ni les intérêts vitaux, ni l'indépendance des États Contractants, et qu'ils ne touchent pas aux intérêts de tierces Puissances.

Article II.

En cas de divergence sur le point de savoir si le différend qui se sera produit met en cause les intérêts vitaux de l'une ou de l'autre des Hautes Parties Contractantes et de ce chef doit être compris parmi ceux qui, aux termes de l'article précédent, sont exceptés de l'arbitrage obligatoire, la dite divergence sera soumise à la Cour d'Arbitrage susnommée.

Article III.

Dans chaque cas particulier les Hautes Parties Contractantes, avant de s'adresser à la Cour Permanente d'Arbitrage, signeront un Compromis spécial déterminant nettement l'objet du litige, l'étendue des pouvoirs des Arbitres et les délais à observer en ce qui concerne la constitution du Tribunal Arbitral et la procédure.

Article IV.

La présente Convention, qui sera ratifiée, est conclue pour une durée de cinq années, à partir de l'échange des ratifications qui aura lieu aussitôt que faire se pourra. Dans le cas où aucune des Hautes Parties Contractantes n'aurait notifié six mois avant la fin de la dite période, son intention d'en

domstol, dog paa den betingelse, 3 novbr.
at de ikke angaar de kontraherende rikers livsinteresser eller uavhængighet, og at de ikke berører andre magters interesser.

Art. II.

I tilfælde av uenighet om, hvorvidt en opstaat tvistighet angaar nogen af de Høie Kontraherende Parters livsinteresser og av den grund er at henføre til dem, som efter bestemmelserne i foregaaende artikel er undtat fra obligatorisk voldgift, skal denne uenighet undergives ovennævnte voldgiftsdomstol.

Art. III.

I hvert enkelt tilfælde skal de Høie Kontraherende Parter, førend de henvender sig til den permanente voldgiftsdomstol, undertegne en særavtale, som tydelig betegner tvistens gjenstand, utstrækningen av voldgiftdommernes myndighet og de tidsfrister, som blir at iagtta med hensyn til voldgiftsrettens dannelse og proceduren.

Art. IV.

Nærværende konvention, som blir at ratifisere, er avsluttet for en tid av fem aar, at regne fra ratifikationernes utveksling, som skal finde sted saasnart ske kan. Forsaavidt ingen av de Høie Kontraherende Parter seks maaneder før utløpet av nævnte tidsrum har tilkjendegit sit ønske om at la den træde ut av kraft,

3 novbr. faire cesser les effets, la Convention demeurera obligatoire jusqu'à l'expiration d'une année à partir du jour où l'une ou l'autre des Hautes Parties Contractantes l'aura dénoncée.

En foi de quoi les Plénipotentiaires ont signé la présente Convention et y ont apposé leurs cachets.

Fait à Lisbonne, en double expédition, le huit décembre mil neuf cent huit.

(s.) **F. Wedel-Jarlsberg.**
(L. S.).

(s.) **Wenceslau de Lima.**
(L. S.).

skal konventionen være forbindende indtil utgangen av et aar efter den dag, nogen av de Høie Kontraherende Parter opsiger den.

Til bekræftelse herpaa har de befuldmægtigede undertegnet nærværende konvention og forsynt den med sine segl.

Utfærdiget i Lissabon i to eksemplarer, den 8 december 1908.

(u.) **F. Wedel-Jarlsberg.**
(L. S.).

(u.) **Wenceslau de Lima.**
(L. S.).

Protocole de Signature.

Au moment de procéder à la signature de la Convention d'Arbitrage conclue à la date de ce jour, les Plénipotentiaires soussignés déclarent qu'il est entendu qu'il appartient à chacune des Hautes Parties Contractantes d'apprécier si un différend qui se sera produit met en cause son indépendance et par conséquent est de nature à être excepté de l'arbitrage obligatoire, et qu'il est en outre entendu que la Convention n'abroge pas les dispositions de l'article seize du Traité de Commerce entre la Norvège et le Portugal, conclu à Lisbonne le 31 décembre 1895.

En foi de quoi les Plénipotentiaires respectifs ont dressé le présent Protocole de signature qui aura la même force et la même valeur que si les dis-

Undertegningsprotokol.

Ifærd med at undertegne den idag avsluttede voldgiftskonvention erklærer undertegnede befuldmægtigede, at det er avtalt, at det tilkommer hver enkelt av de Høie Kontraherende Parter at avgjøre, hvorvidt en opstaat tvistighet angaar deres uavhængighet og saaledes er av den art, at den undtages fra den obligatoriske voldgift, og at det desuten er avtalt, at konventionen ikke ophæver bestemmelserne i artikel 16 i handelstraktaten mellem Norge og Portugal, avsluttet i Lissabon den 31 december 1895.

Til bekræftelse herpaa har de respektive befuldmægtigede utfærdiget nærværende undertegningsprotokol, som skal ha samme kraft og gyldighet som

positions qu'il contient étaient insérées dans la Convention elle-méme.

Fait à Lisbonne, en double expédition, le huit décembre mil neuf cent huit.

(s.) **F. Wedel-Jarlsberg.**
(L. S.).

(s.) **Wenceslau de Lima.**
(L. S.).

om de heri indeholdte bestem- 3 novbr.
melser hadde været indtat i selve konventionen.

Utfærdiget i Lissabon, i to eksemplarer, den 8 december 1908.

(u.) **F. Wedel-Jarlsberg.**
(L. S.).

(u) **Wenceslau de Lima.**
(L. S.).

Oversættelsens rigtighet bekræftes:

Utenriksdepartementet,
Kristiania, den 19 novbr. 1909.

H. Bachke,
kst. ekspeditionschef.

Skrivelse fra Justisdepartementet til amtmanden i Buske- 4 novbr.
ruds amt, hvori der bl. a. uttales følgende:

Angaaende forholdet mellem den ordinære behandling av personer, som befrygtes at være sindssyke og farlige, og den rent politimæssige indskriden overfor dem henvises til departementets i Lovtidenden indtagne skrivelser av 3 oktober 1903, 7 april 1909 og 2 juli sidstleden. Dette forhold forrykkes i virkeligheten ikke derved, at politiet hyppig, og navnlig hvor der er fare ved ophold, finder opfordring til at ta initiativet og paa anden maate yder de myndigheter, under hvem sindssykevæsenet hører, sin bistand; politiet maa da ansees for at ha optraadt paa disse myndigheters vegne. Er politiets indskriden derimot diktert av udelukkende politimæssige hensyn, vil dette regelmæssig gi sig utryk i krav paa en farlighetserklæring om vedkommende, avgit i eller utenfor et asyl, og kun forsaavidt vedkommer utgiftene politibevilgningene.

Noter av 5 november 1909, utvekslet mellem Nor- 5 novbr.
ges chargé d'affaires i Paris og den franske utenriksminister angaaende fornyelse av voldgiftskonventionen av 9 juli 1904.

5 novbr.

Paris, le 5 novembre 1909.

Monsieur le ministre,

J'ai eu l'honneur de faire connaître à Votre Excellence que mon Gouvernement était disposé à renouveler, en ce qui concerne la Norvège, la convention d'arbitrage conclue entre nos deux Gouvernements le 9 juillet 1904, pour des périodes de 5 ans, tant qu'elle ne sera pas dénoncée par l'une ou l'autre des Hautes Parties Contractantes, moyennant préavis donné 6 mois à l'avance. Votre Excellence a bien voulu me faire savoir que le Gouvernement de la République était également prêt à accepter le renouvellement de cet accord dans les conditions indiquées par le Gouvernement de Sa Majesté.

Si cette manière de procéder convient à Votre Excellence, il sera entendu que la présente note et la réponse que Votre Excellence me fera parvenir serviront à constater l'entente intervenue entre nos deux Pays.

Veuillez agréer etc.

(u.) **H. Bryn.**

Son Excellence
Monsieur **Pichon,**
Ministre des Affaires Etrangères
de la République Française,
etc. etc. etc.

(Oversættelse).

Paris, den 5 november 1909.

Herr minister,

Jeg har hat den ære at underrette Deres Excellence om, at min Regjering var villig til for Norges vedkommende at fornye den mellem vore to Regjeringer den 9 juli 1904 avsluttede voldgiftskonvention for 5 aar ad gangen, saa længe den ikke blir opsagt av nogen av de høie kontraherende parter ved meddelelse avgit 6 maaneder i forveien. Deres Excellence har godhetsfuldt latt mig vite at Republikkens Regjering likeledes var rede til at indgaa paa fornyelsen av denne overenskomst paa de betingelser, som er angit av Hans Majestæts Regjering.

Hvis denne fremgangsmaate bifaldes av Deres Excellence, skal det være avgjort, at nærværende note og det svar, som Deres Excellence vil tilstille mig, skal tjene til at fastslaa den mellem vore to lande trufne avtale.

Mottag etc.

(u.) **H. Bryn.**

Hans Excellence
Herr **Pichon,**
Den Franske Republiks utenriksminister,
etc. ete. etc.

Avskriftens rigtighet bekræftes:

Paris, den Kgl. Norske Legation, den 5 november 1909.

(u.) **Fr. Jakhelln,**
legationssekretær.

Paris, le 5 novembre 1909.

Monsieur le Chargé d'Affaires,

J'ai l'honneur de vous accuser réception de votre note en date de ce jour par laquelle vous avez bien voulu me faire savoir que le Gouvernement Royal était prêt, comme le Gouvernement de la République, à renouveler, en ce qui concerne la Norvège, la Convention d'arbitrage conclue entre nos deux Gouvernements, le 9 juillet 1904, pour des périodes de 5 ans, tant qu'elle ne sera pas dénoncée par l'une ou l'autre des Hautes Parties Contractantes, moyennant préavis donné 6 mois à l'avance.

J'ai l'honneur d'accepter au nom du Gouvernement de la République la proposition du Gouvernement Royal de renouveler l'accord dont il s'agit pour des périodes de 5 ans jusqu'à ce qu'il soit dénoncé par l'une ou l'autre des Hautes Parties Contractantes moyennant préavis donné 6 mois à l'avance. Il restera entendu que le présent échange de notes entre vous et moi sera considéré comme constatant l'entente intervenue entre nos deux Gouvernements à ce sujet.

Oversættelsens rigtighet bekræftes: 5 novbr.

Utenriksdepartementet,
Kristiania, den 15 novbr. 1909.

(u.) **H. Bachke,**
kst. ekspeditionschef.

(Oversættelse).

Paris, den 5 november 1909.

Herr Chargé d'Affaires,

Jeg har den ære at erkjende mottagelsen av Deres note av idag ved hvilken De godhetsfuldt har villet la mig vite, at den Kgl. Regjering var rede til, likesom Republikkens Regjering, for Norges vedkommende at fornye den mellem vore to Regjeringer den 9 juli 1904 avsluttede voldgiftskonvention for fem aar ad gangen, saalænge den ikke blir opsagt av nogen av de høie kontraherende parter ved meddelelse, avgit 6 maaneder i forveien.

Jeg har den ære paa vegne av Republikens Regjering at indgaa paa den Kgl. Regjerings forslag om at fornye den paagjældende overenskomst for 5 aar ad gangen, indtil den ved underretning avgit 6 maaneder i forveien opsiges av nogen av de høie kontraherende parter. Det skal være avgjort, at nærværende noteveksling mellem Dem og mig skal betragtes som fastslaaende den avtale, som er truffet mellem vore to Regjeringer i denne sak.

5 novbr. Agréez etc.
(s.) **S. Pichon.**

Monsieur **Bryn,**
Chargé d'Affaires de Norvège,
à Paris.

Avskriftens rigtighet bekræftes:

Paris, den Kgl. Norske Legation,
den 5 november 1909.

(u.) **Fr. Jakhelln,**
legationssekretær.

Mottag etc.
(u.) **S. Pichon.**

Herr **Bryn,**
Norges Chargé d'Affaires
i Paris.

Oversættelsens rigtighet bekræftes:

Utenriksdepartementet,
Kristiania, den 15 novbr. 1909.

(u.) **H. Bachke,**
kst. ekspeditionschef.

5 novbr. **Skrivelse** fra Medicinaldirektøren til stadsfysikus i Kristiania om, hvorvidt der kan være noget til hinder for at la en »pilledame« utlevere over skranken færdiglavet medicin efter recept mot kontrolmerke. Medicinaldirektøren uttaler herom:

Der findes i de gjældende bestemmelser intet, som forbyder anvendelse av personale som nævnt til assistanse i apotekene. Dog maa saadanne personer selvfølgelig ikke anvendes til arbeider, som efter lovgivningen alene maa utføres av eksaminert personale. Utlevering over apotekets skranke til publikum av færdiglavede medikamenter mot kontrolmerke eller paa anden betryggende maate kan ikke forutsættes at kræve nogen fagmæssig utdannelse, og maa derfor kunne ske ved personer, som i forespørselen nævnt. Jfr. skrivelse fra Medicinaldirektøren av 24 juli 1908 (i Lovtidenden).

Den nye lov om drift av apotek av 4 august 1909 kan heller ikke skjønnes at medføre nogen forandring i dette forhold.

6 novbr. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til amtmanden i Buskeruds amt, hvori uttales, at bestemmelsen i sportellovens § 35, første led, om pligt for en skifteforvalter til saavidt mulig at underrette hver enkelt arving og kreditor om, hvad der er ham tillagt, antages at maatte gjælde saavel for døds- som konkursboer. Departementet maa imidlertid anse saadan underretning til hver enkelt kreditor mindre nødvendig i konkursboer, forsaavidt bobestyreren samtidig med underretningen om boets slutning (konkurslovens § 105) tilstiller kreditorerne underretning om dividendens størrelse.

Skrivelse fra Finansdepartementet til skattefogden i Kristiania, hvori uttales, at departementet antar, at der ikke blir at beregne arve-avgift av et nærmere omhandlet beløp, for hvilket en far hadde kjøpt en aarlig livrente til sin datter, og som, da datteren avgik ved døden, forinden livrenten begyndte at løpe, efter forsikringsbetingelserne blev tilbakebetalt faren. 8 novbr.

Kongelig resolution*), hvorved bestemmes: 9 novbr.

I. Approbation meddeles i henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 paa den av herredsstyret for Lillestrøms herred i Akershus amt under 20 september 1909 fattede beslutning om nye almindelige sundhetsforskrifter for den del av herredet, som ligger utenfor bygningskommunen;

II. De hittil gjældende sundhetsforskrifter for samme del av Lillestrøms herred ophæves fra den dag, ovennævnte sundhetsforskrifter træder i kraft.

Kongelig resolution**), hvorved i henhold til lov indeholdende adskillige bestemmelser om bygningsvæsenet m. v. av 17 juni 1869 § 1 bestemmes, at det strøk mellem Sannesund og Greaaker i Tune herred, Smaalenenes amt, som ved kongelig resolution av 25 april 1907 blev undergit den almindelige bygningslovgivning, overgaar til særskilt kommune i bygningsvæsenets anliggender. 9 novbr.

Kongelig resolution**), hvorved der i »Bestemmelser angaaende fremmede krigsskibes adgang til norske havner«, fastsat ved kongelig resolution av 10 mai 1906, gjøres saadan tilføielse i punkt 1, in fine: 9 novbr.

»Saadan tilladelse kan dog under helt ordinære fredelige forhold gives av Forsvarsdepartementet, efter at dette paa forhaand har indhentet Utenriksdepartementets uttalelse.«

Kongelig resolution, hvorved bestemmes: 9 novbr.

I I Solums prestegjeld under Nedre Telemarkens provsti i Kristiansands stift blir der at ansætte en midlertidig hjælpeprest, som avlønnes med:

1) I henhold til den geistlige lønningslov av 14 juli 1897 § 32, 3dje led, det beløp, hvormed Solums sognekalds indtægter aarlig overstiger 4000 kroner;

---

*) Bekjendtgj. 10 novbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 44, hvor forskriftene er indtat.

**) Bekjendtgj. 10 novbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 44.

9 novbr. 2) i henhold til lov om salg av det overflødige av embedsgaarder av 14 juni 1882 § 14, sidste punktum, et bidrag av Prestegaardsfondet paa kr. 200,00 aarlig;
3) et bidrag av sognepresten, stort kr. 500,00 om aaret, som blir at utbetale med en fjerdedel hvert kvartal:
4) et bidrag av Solums kommune paa kr. 1200,00 aarlig, som dog blir at nedsætte forsaavidt og efterhvert, som det i post 1 omhandlede overskud blir forøket som følge av de lovbestemte erstatningers omberegning paa grundlag av hver ny folketælling; bidraget utbetales med en fjerdedel hvert kvartal.

II. Hjælpepresten blir at ansætte av Kristiansands biskop med Kirkedepartementets approbation og med 3 maaneders gjensidig opsigelse, og har at ta bolig ved eller i nærheten av Skotfoss i Mælums sogns østbygd.

III. Kristiansands biskop bemyndiges til at træffe nærmere bestemmelse om hjælpeprestens virksomhet og om ordningen av gudstjenesten, konfirmantforberedelsen og konfirmationen m. v. i Solums prestegjeld.

IV. — — — — —

9 novbr. **Kongelig resolution,** hvorved bl. a. tillates, at der i henhold til den geistlige lønningslov av 14 juli 1897 § 32, 3dje led, av det beløp, hvormed indtægtene av Johannes menighets sogneprestembede og residerende kapellani i Bergen tilsammen overstiger 6000 kroner for hvert, anvendes indtil 3000 kroner aarlig til lønning av en midlertidig hjælpeprest i menigheten.

9 novbr. **Kongelig resolution,** hvorved bestemmes:

1. Det paalægges sognepresten i Ids prestegjeld under Nedre Borgesyssels provsti i Kristiania stift for eftertiden at læse med konfirmanterne fra Enningdalens annekssogn i løpet av sommerhalvaaret paa et bekvemt sted inden sognet — med paafølgende konfirmation i sognets kirke en søndag om høsten efter Kristiania biskops nærmere bestemmelse.
2. — — — — —.

9 novbr. **Kongelig resolution,** hvorved meddeles stadfæstelse paa en av Bergens museums bestyrelse under 21 juni 1909 utarbeidet fundas for det av Claus Fredrik Fasting ved testamente av 10 november 1791, kongelig konfirmert 1 februar 1793, oprettede »Det Fastingske legat« til forøkelse av den Fastingske boksamling.

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse paa »Ole Bulls Fond« til stipendier for musikere, skuespillere eller skuespillerinder i Bergen samt paa de for dette legat den 22 oktober 1909 utfærdigede statutter. 9 novbr.

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse paa: 9 novbr.

1. Det av Brede Larsen Dyve ved gavebrev av 8 februar 1908 oprettede »Jørgen Bredesen Dyves legat« til bedste for værdige trængende inden Strømmens herred, samt paa
2. de av Strømmens formandskap under 19 december 1908 vedtagne statutter for nævnte legat.

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse paa det av Konrad Meyer ved gavebrev av 24 april 1908 oprettede »Konrad Meyer og hustrus legat« til fordel for Bergens handelsstands understøttelses-forening samt paa den for dette legat utfærdigede fundas av 2 november 1908 (med ændringer av 25 mai og 28 juni 1909) dog saaledes, at bestemmelsen om, hvilken institution, der med hensyn til legatet skal træde i Bergens handelsstands understøttelses-forenings sted for tilfælde av, at denne forening maatte bli opløst (fundasens § 5), for at bli gyldig maa approberes av Kongen. 9 novbr.

Kongelig resolution, hvorved bl. a. bestemmes, at der meddeles stadfæstelse paa et av bestyrelsen for »A. Torjussens legat« besluttet tillæg til § 5 i de for nævnte legat konfirmerte statutter. 9 novbr.

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse paa det av læge Rudolf Torkildsen og hustru Borghild Torkildsen, f. Lyng, ved gavebrev av 29 september 1908 oprettede »Ragnhild Lyng Torkildsens legat« til hjælp for trængende vanføre i Bergens by samt Søndre og Nordre Bergenhus amter og paa den for dette legat under samme dato av legatopretterne utfærdigede fundas. 9 novbr.

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse paa det av Engebreth Christophersen og hustru Birgitte ved gavebrev av 4 mai 1909 oprettede »Engebreth Christophersen og hustrus legat for gamle tjenestepiker« samt paa de for dette legat den 29 mai 1909 utfærdigede statutter. 9 novbr.

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse paa det av Anders Nilsen og nu avdøde hustru Kristi Guttormsdatter Finsland ved gavebrev av 20 mars 1904 oprettede 9 novbr.

9 novbr. »Anders Nilsen og Kristi Guttormsdatter Finslands legat til bedste for trængende i Finslands sogn« samt paa de for dette legat den 16 juni 1909 utfærdigede statutter.

9 novbr. **Kongelig resolution,** hvorved sorenskriveren i Rakkestads sorenskriveri som erstatning for avsavn av bruken av den embedet tidligere tilliggende embedsgaard Elvestads jordvei fra 21 april 1909 tilstaaes et bidrag av Sorenskriverembedsgaardsfondets rentefond beregnet efter 500 — fem hundrede — kroner aarlig, mot at fra nævnte tidspunkt den sorenskriveren ved kongelig resolution av 13 februar 1891 tilstaaede erstatning stor kr. 200,00 aarlig av renterne av kjøpesummen for 2 embedsgaarden Elvestad frasolgte parceller bortfalder.

9 novbr. **Kongelig resolution,** hvorved bl. a. bestemmes, at der under forskjellige betingelser oprettes et nyt apotek i vestre Fredrikstad nordenfor torvet — dog ikke nærmere dette end St. Hansgaten — paa et av Justisdepartementet nærmere fastsat sted.

9 novbr. **Kongelig resolution,** hvorved bestemmes, at en anden læge end embedslægen kan antages til indtil videre at forrette som ordfører i helseraadet for Time herred, Stavangers amt, mot en godtgjørelse av kr. 80,00 aarlig, som blir at utrede av de til tilfældige utgifter ved medicinalvæsenet bevilgede midler.

9 novbr. **Kongelig resolution,** hvorved det tillates indehaveren av Hougsunds apotek i Buskeruds amt indtil videre, dog ikke utover et tidsrum av 5 aar fra igangsættelsen, at anlægge og drive et filialapotek ved Mjøndalens jernbanestation paa betingelse av, at apoteket bringes i anordningsmæssig stand inden et aar, efterat nærværende resolution er avgit, og at det bestyres av en av departementet godkjendt farmaceut.

9 novbr. **Kongelig resolution,** hvorved bestemmes:

1. At de for Bandak—Nordsjø og Nordsjø—Skiens kanalerne gjældende takster forandres overensstemmende med det av Bratsbergs amtsting og Skiens kommunestyre under 21 juni og 19 august 1909 vedtagne forslag.
2. At de ændrede takster træder i kraft den 1 januar 1910.

9 novbr. **Kongelig resolution,** hvorved bl. a. meddeles stadfæstelse paa den av Fossans herredsstyre den 21 august 1909 vedtagne plan for en sparebank, der under navn av »Fossans kommunebank« agtes oprettet inden herredet.

Kongelig resolution, hvorved der i henhold til lov om bykommunernes skattevæsen av 15 april 1882 § 30 meddeles approbation paa den av Sarpsborgs bystyre i møte den 27 oktober d. a. fattede beslutning om nye regler for skatteligningen i kjøpstaden, herunder ikke indbefattet de i beslutningens §§ 2 og 7 indeholdte bestemmelser om eiendomsskattens størrelse og fradrag i indtægtsansættelsen for tvungent indskud i pensionskasse og enkekasse. 9 novbr.

Kongelig resolution, hvorved Forsvarsdepartementet bemyndiges til at indvilge andragender om fritagelse for kvarterforpligtelse for mindre dele av utrederkvarterer under følgende betingelser: 9 novbr.

Enten, naar samtlige de øvrige deleiere samtykker i fritagelsen og i fordeling av den fraskilte parcels andel av forpligtelsen paa de øvrige.

Eller, naar resten av den gaard, hvorfra vedkommende parcel avgaar, forpligter sig til at bære samme andel av hesteholdsforpligtelsen, som der paahvilet hele gaarden før parcellens fraskillelse. I begge tilfælde er forutsætningen den, at hver del, som hesteholdet kommer til at paahvile, avgir fuldt betryggende sikkerhet for sin del av hesteholdet.

Derhos bemyndiges Forsvarsdepartementet til at frita utrederkvarter for forpligtelse som saadant mot, at det skaffer like godt utrederkvarter isteden, naar departementet finder andragendet om fritagelse saa vel begrundet, at en forandring i det bestaaende forhold maa ansees rimelig.

Overenskomst mellem Norge og Storbritannien, undertegnet i London 9 november 1909, om fornyelse av voldgiftskonventionen av 11/8 1904. 9 novbr.

Hans Majestæt Kongen av Norge og Hans Majestæt Kongen av det forenede Kongerike Storbritannien og Irland og av de Britiske Besiddelser paa den anden side av havene, Keiser av Indien, som har undertegnet Overenskomsten om fredelig bilæggelse av internationale stridigheter, sluttet i Haag den 29 juli 1899;

Har, i betragtning av, at de høie kontraherende Parter ved artikel 19 i den nævnte overenskomst har forbeholdt sig at

His Majesty the King of Norway and His Majesty the King of the United Kingdom of Great Britain and Ireland and of the British Dominions beyond the Seas, Emperor of India, signatories of the Convention for the pacific settlement of international disputes, concluded at The Hague on the 29th July, 1899;

Taking into consideration that by Article 19 of that Convention the High Contracting Parties have reserved to themselves the

9 novbr. slutte avtaler om at henskyte til voldgift alle de tilfælde, som de finder mulig at undergi saadan,

Opnævnt som sine Befuldmægtigede:

Hans Majestæt Kongen av Norge, Herr Johannes Irgens, Hans Envoyé Extraordinaire og Ministre Plénipotentiaire hos Hans Britiske Majestæt; og

Hans Majestæt Kongen av det forenede Kongerike Storbritannien og Irland og av de Britiske Besiddelser paa den anden side av havene, Keiser av Indien, the Right Honourable Sir Edward Grey, Baronet av det forenede Kongerike, Medlem av Parliamentet, Hans Majestæts første Statssekretær for utenrikske anliggender;

Hvilke, efter at ha meddelt hinanden sine fuldmagter, fundet i god og behørig form, er kommet overens om følgende: —

Artikel 1.

De høie kontraherende Parter vedtar herved at fornye for et videre tidsrum av fem aar, at regne fra den 9de dennes, den i London under 11 august 1904 undertegnede overenskomst om avgjørelse ved voldgift av visse slags spørsmaal som maatte komme til at opstaa mellem de to Regjeringer, forsaavidt som førnævnte overenskomsts bestemmelser angaar Kongeriket Norge.

right of concluding Agreements, with a view to referring to arbitration all questions which they shall consider possible to submit to such treatment,

Have named as their Plenipotentiaries: —

His Majesty the King of Norway, Monsieur Johannes Irgens, His Envoy Extraordinary and Minister Plenipotentiary at the Court of His Britannic Majesty; and

His Majesty the King of the United Kingdom of Great Britain and Ireland and of the British Dominions beyond the Seas, Emperor of India, the Right Honourable Sir Edward Grey, a Baronet of the United Kingdom, a Member of Parliament, His Majesty's Principal Secretary of State for Foreign Affairs;

Who, after having communicated to each other their respective full powers, found in good and due form, have agreed as follows: —

Article 1.

The High Contracting Parties hereby undertake to renew for a further period of 5 years, dating from the 9th instant, the Convention signed at London on the 11th August, 1904, for the settlement by arbitration of certain classes of questions which may arise between the two Governments, in so far as the provisions of the aforesaid Convention apply to the Kingdom of Norway.

Utfærdiget i London i to eksemplarer, den 9 November 1909.

Done in duplicate at London, the 9th day of November, 1909. 9 novbr.

(L. S.) (u.) **J. Irgens.**

(L. S.) (u.) **E. Grey.**

Skrivelse fra Finansdepartementet til en sorenskriver, hvori uttales, at der for behandling av tingsvidner i paternitetssaker, som er indbragt for overordnet instans, antages ikke at kunne kræves nogen betaling, jfr. departementets i Lovtidenden indtagne skrivelse av 21 november 1898 i. f. Efter sportellovens § 79 blir der heller ikke at betale noget for utskrift av et saadant tingsvidne. Foretages dette ved ekstraret, som fornødiger særskilt reise, blir sorenskriverens skyss- og kostgodtgjørelse at utgiftsføre i sportelregnskapet, jfr. kongelig resolution av 18 december 1897 post 2 samt departementets rundskrivelse av 20 december s. a., i Lovtidenden for 1897 side 675, post 2. 9 novbr.

Skrivelse fra Arbeidsdepartementet til brandstyret i Horten, hvorved meddeles, — angaaende forstaaelsen av den almindelige bygningslovs § 69, sidste punktum, — at departementet i tilslutning til bygningskommissionens uttalelse antar, at den nævnte bestemmelse forbyder anbringelsen av ovner med kokehuller og løse ringer paa de i § 69, passus 3 omhandlede verksteder. 10 novbr.

Der tilføies, at den nævnte bestemmelse ikke kommer til anvendelse paa ildsteder, som er anbragt før lovens ikrafttræden.

Derimot har formentlig brandstyret i henhold til brandlovens § 32 adgang til at paabyde, at et ældre ildsted med saadanne løse ringer i de ovennævnte verksteder forandres, forsaavidt brandstyret efter omstændighetene iøvrig maatte finde, at benyttelsen av et saadant ildsted frembyder fare for ildsvaade.

Skrivelse fra Finansdepartementet til amtmanden i Nordlands amt angaaende spørsmaalet om, hvorvidt præskriptionsbestemmelsen i den gjældende skyss- og kostlov av 10 juli 1894 § 30 har anvendelse paa den i lov av 15 juni 1878 § 6 bestemte diætgodtgjørelse for møte ved tingene. 11 novbr.

Departementet uttaler, at lov av 15 juni 1878 § 6 uttrykkelig betegner den der omhandlede godtgjørelse som diætgodtgjørelse og henviser til den ældre, nu ophævede skyss- og diætlov av 3 juni 1874 § 19. Departementet antar da, at meningen maa være, at der for denne diætgodtgjørelse skal gjælde de

11 novbr. samme regler som for diætgodtgjørelse i sin almindelighet bestemt paa den tid, da loven av 15 juni 1878 traadte i kraft. Skyss- og diætloven av 3 juni 1874 § 31 indeholdt bestemmelse om 6 maaneders præskription for krav paa diætgodtgjørelse, hvilken bestemmelse saaledes ogsaa fik anvendelse paa diætgodtgjørelse efter lov av 15 juni 1878 § 6. Nu er den ældre præskriptionsbestemmelse avløst av den tilsvarende bestemmelse i skyss- og kostloven av 10 juli 1894 § 30. Denne nye bestemmelse antages da at maatte træde istedenfor den ældre ogsaa i forhold til forskriften i lov av 15 juni 1878 § 6.

12 novbr. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Trondhjems stift i anledning av spørsmaalet, om hvor lang tid en fhv. lærerinde i Ogndalen, som i skrivelse av 9 juli 1908 opsa sin post uten at nævne, fra hvilken dag opsigelsen gjaldt, var berettiget til at oppebære alderstillæg.

I den anledning meddeler departementet, at der formentlig maa gaaes ut fra, at naar lærerinden opsa sin post uten at nævne nogen tid, fra hvilken opsigelsen skulde gjælde, har det ikke været hendes mening derved at frasi sig nogen ret, som lovlig tilkom hende. Da hun var ansat med 3 maaneders opsigelse, hadde hun fuld adgang til at bestemme sin fratrædelse til 9 oktober 1908, uten at skolestyret vilde ha kunnet fremtvinge hendes fratrædelse fra et tidligere tidspunkt. Efter dette ansees det rettest, at hun utbetales alderstillæg indtil 9 oktober 1908, forutsat, at skolen i hendes kreds ikke efter skoleruten skulde begynde ved et tidligere tidspunkt. Skulde dette være tilfældet og skolens begyndelse f. eks. være fastsat til 1 oktober, anser man det dog rettest, at alderstillægget kun betales til denne dag.

13 novbr. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til en sorenskriver, hvori uttales, at statskassen ikke antages at tilkomme gebyr for adcitation av en part under en verserende aastedssak.

16 novbr. **Rundskrivelse** fra Finansdepartementet til amtmændene, hvori departementet, idet det oversender til fordeling mellem politimyndighetene avtryk av nedenstaaende efter departementets foranstaltning utarbeidede »Veiledning til bestemmelse av brændevins antagelige styrke« for at anvendes ved den undersøkelse av vedkommende brændevinsbeholdningers alkoholstyrke, som er paabudt i post 7 i »Bestemmelser av 12 september 1908 angaaende forhandling av denaturert brændevin og av politur, fernis o. l., der er tilberedt ved blanding av brændevin«, — ber vedkommende politimyndigheter gjort opmerksom paa, at det

ikke ansees nødvendig, at alkoholstyrken bestemmes hver gang, 16 novbr.
der foretages eftersyn av brændevinsbeholdningene hos de handlende, idet det findes tilstrækkelig, at saadan alkoholbestemmelse foretages en gang imellem, forsaavidt der ikke foreligger særlig grund til mistanke om, at nogen urigtighet er begaat.

Ved samme leilighet bedes vedkommende politimyndigheter paalagt — i tilfælde av, at der til utsælgere av denaturert brændevin ankommer brændevinspartier, der er indkjøpt fra andre indenlandske forhandlere og ikke er ekspedert gjennem toldvæsenet eller kontrolvæsenet — forinden indførselen i kontrolboken at bringe brændevinspartiets størrelse og styrke paa det rene, f. eks. ved maaling samt styrkebestemmelse overensstemmende med ovennævnte veiledning.

Veiledning

til bestemmelse av brændevins omtrentlige styrke.

En ren, tør 1/1 ølflaske veies tom med en nøiagtighet av 1 gram, fyldes derpaa aldeles fuld til hullets rand med vand, avtørres utvendig og veies paa samme maate. Forskjellen er vandets vegt.

Flasken veies derpaa fyldt med det brændevin, hvis styrke skal bestemmes, og det fundne tal, fradraget den tomme flaskes vegt, utgjør brændevinets vegt.

Nu findes brændevinets egenvegt paa den maate, at brændevinets vegt divideres med vandets vegt; det fundne tal, utregnet i 3 decimaler, sammenlignes med nedenstaaende tabel, der angir forholdet mellem brændevins styrke og egenvegt.

Hvis det er magtpaaliggende at finde brændevinets styrke med størst mulig nøiagtighet, bør saavel det anvendte vand som brændevin ha en temperatur av 15° C. Dette kan man opnaa ved at fylde væsken i et blikspand, og hensætte det i et større kar med vand, der er koldt, hvis væsken i blikspandet holder over 15°, og er varmt, hvis den er under 15°. Den rette temperatur opnaaes da ved at omrøre spandets indhold med en ske e. l., idet temperaturen samtidig iagttages ved et Celsiustermometer, der holdes nede i væsken; saasnart 15° er naadd, tages spandet op, og væsken fyldes straks i flasken.

Eksempel: Den tomme ølflaske veiet 499 g., fyldt med vand av 15° C. 1223 g.; vandets vegt altsaa 724 g.

Flasken, fyldt med brændevin av 15° C., veiet 1087 g.; brændevinets vegt er altsaa 588 g.

Egenvegten blir da $\frac{588}{724} = 0{,}812$. Brændevinet har altsaa en styrke av 96 % (nøiagtig 96,29 %).

16 novbr. **Tabel for forholdet med brændevins egenvegt og styrke.**

Styrke.	Egen-vegt.	Styrke.	Egen-vegt.	Styrke.	Egen-vegt.	Styrke.	Egen-vegt.
100 %	0,795	94 %	0,821	88 %	0,841	82 %	0,859
99 »	0,800	93 »	0,824	87 »	0,844	81 »	0,862
98 »	0,804	92 »	0,828	86 »	0,847	80 »	0,865
97 »	0,809	91 »	0,831	85 »	0,850		
96 »	0,813	90 »	0,835	84 »	0,853		
95 »	0,817	89 »	0,838	83 »	0,856		

17 novbr. **Kongelig resolution***), hvorved bestemmes:

1. Lov av 17 juni 1909 om foranstaltninger mot indførsel av smitsomme sygdomme skal træde i kraft fra 1 januar 1910.
2. I henhold til denne lovs § 13 bemyndiges Justis- og Politidepartementet til at kundgjøre utenriksk landomraade smittet av pest, asiatisk kolera, barnekopper eller anden farsott, som likestilles dermed.
3. Der utfærdiges reglement angaaende foranstaltninger mot indførsel av smitsomme sygdomme m. v. overensstemmende med nedenstaaende utkast:

Reglement angaaende foranstaltninger mot indførsel av smitsomme sygdomme m. v.

1ste kapitel.

Regler vedkommende fartøier.

§ 1. Skibsfører paa norsk skib skal ha ombord karantæneflag og avtryk av lov om foranstaltninger mot indførsel av smitsomme sygdomme og av nærværende reglement samt de i henhold til loven forøvrig utfærdigede bestemmelser, som vedkommer fartøier. Paa forlangende skal disse gjenstande forevises for vedkommende skibstilsynsmand.

Fører av norsk skib pligter i fornødent fald at gjøre alle ombord værende personer bekjendt med, hvad der paahviler dem efter disse forskrifter.

§ 2. Karantæneflaget skal være forfærdiget av gul flagduk og holde omtrent m. 1,50 i firkant. Er et fartøi, som pligter at heise karantæneflag, ikke forsynt med saadant flag, kan fartøiets fører forlange avgit det av lodsen medbragte karantæneflag mot en betaling av kr. 6,00.

*) Bekjendtgj. 19 novbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 45.

§ 3. Fører av fartøi, som ankommer til eller henligger i 17 novbr.
norsk havn, har at gi sundhetsvæsenets tjenestemænd adgang til at foreta undersøkelse av fartøiets sundhetsforhold. Likeledes pligter saavel føreren som besætningen at yde den bistand, som er nødvendig til saadan undersøkelse og til gjennemførelse av nærværende reglements bestemmelser om ilandbringelse av syke, begravelse av lik samt rensning ombord. Alle ombordverende personer pligter at rette sig efter de forskrifter og paabud, som ved lov eller i henhold til lov er git til avvergelse av smitsomme sygdommes indførsel eller utbredelse.

§ 4. Paa forlangende av lods eller toldtjenestemand er fører av fartøi, som ankommer fra utenriksk sted, pligtig til at utstede erklæring[1]) overensstemmende med skema 1. Har fartøiet egen læge, skal denne tillike underskrive erklæringen.

Er fartøiet ifølge dette reglements § 7 pligtig til at heise karantæneflag eller avholde sig fra samkvem med land eller andet fartøi i anledning av barnekopper, asiatisk kolera eller pest, er fartøiets fører og læge pligtig til, paa forlangende av sundhetsvæsenets tjenestemænd, at utstede erklæring overensstemmende med skema 2. Hvis det av særlige grunde findes ønskelig, skal erklæringen medunderskrives av fartøiets styrmand (styrmænd) og maskinmester, forsaavidt angaar de forhold, som disse har kjendskap til. Paa anmodning skal dagbøkerne og fortegnelserne over besætning, reisende og varer forevises.

Den i første punktum omhandlede erklæring leveres toldvæsenet paa fartøiets bestemmelsessted.

§ 5. Er der ombord indtruffet sygdom, som er eller mistænkes for at være av de i § 52 nævnte, har fartøiets fører, saafremt toldvæsenets tjenestemænd ikke kommer tilstede umiddelbart efter fartøiets ankomst til bestemmelsesstedet, uopholdelig at sørge for, at forholdet blir anmeldt til helseraadets ordfører eller tilsynsmand eller til havnefogden. Det samme gjælder, hvis fartøiet medfører lik av person, som i utlandet er død av saadan sygdom, eller gang- og sengklær, som har været benyttet av person, som i utlandet har lidt av saadan sygdom.

§ 6. Forsaavidt intet andet ved særlig bekjendtgjørelse fra Justis- og Politidepartementet er bestemt, skal fartøier, som kommer fra de svenske grænselandskaper (Bohuslän), og som ikke er lodspligtige, være fritat for at avgi den i § 4, første punktum, omhandlede erklæring; derimot har føreren til helseraadets ordfører eller tilsynsmand eller til toldvæsenet eller havnefogden at anmelde ethvert under reisen indtruffet tilfælde av sygdom som i § 52 nævnt.

§ 7. Karantæneflag heises av ethvert fartøi, som vil anløpe norsk havn, eller som benytter indenskjærs led, naar der

[1]) Jfr. lovens § 8.

17 novbr. ved ankomsten er tilfælde av sygdom ombord, som er eller mistænkes for at være barnekopper, asiatisk kolera eller pest.[1])

Det samme gjælder, naar fartøiet

1. kommer fra eller har anløpet[2]) landomraade, som ifølge kundgjørelse er smittet av barnekopper, asiatisk kolera eller pest, eller
2. har hat samkvem med andet fartøi, som har hat sygdomstilfælde av barnekopper, asiatisk kolera eller pest ombord, eller
3. har hat tilfælde av sygdom ombord, som er eller mistænkes for at ha været barnekopper, asiatisk kolera eller pest, —

alt forsaavidt fartøiet hverken ifølge bevidnelse fra norsk konsul paa utenriksk sted har været underkastet de i §§ 56—67 angaaende barnekopper, asiatisk kolera og pest paabudte foranstaltninger i foreskrevet utstrækning og tid eller efter ankomsten til Norge er undersøkt i norsk havn og har erholdt tilladelse til at stryke karantæneflaget.

Karantæneflaget heises, naar fartøiet nærmer sig land, og strykes ikke, før helseraadets ordfører eller tilsynsmand har git tilladelse dertil.

Fartøier, som ikke har den størrelse, som ifølge norsk lov betinger registreringspligt, samt indsjø- og elvefartøier fritages[3]) for forpligtelsen til at heise karantæneflag, mot at føreren ved første anløp av havn uopholdelig sørger for, at ankomsten blir anmeldt til helseraadets ordfører eller tilsynsmand eller til toldvæsenet eller havnefogden, og at fartøiet avholder sig fra ethvert andet samkvem med land eller andet fartøi, indtil tilladelse dertil gives av helseraadets ordfører eller tilsynsmand.

§ 8. Krigsfartøier fritages for den i loven omhandlede undersøkelse av sundhetsvæsenet, medmindre de har heist karantæneflag eller har gjort saadan anmeldelse som i § 7, sidste led nævnt.

Dog kan Justis- og Politidepartementet træffe særlige bestemmelser angaaende undersøkelse av sundhetstilstanden paa fremmede krigsfartøier, som henligger i norske havner.

§ 9. Fører av fartøi, hvis besætning i henhold til §§ 57—60 (angaaende asiatisk kolera), §§ 62—66 (angaaende pest og barnekopper) er forbudt at ha andet samkvem med land eller andet fartøi end det, som er nødvendig for fartøiets tjeneste, pligter, indtil han av helseraadets ordfører eller tilsynsmand herfor fritages, at paase at forbudet overholdes, og navnlig at ikke nogen av fartøiets ombordværende personer har sam-

[1]) Jfr. § 54.

[2]) Naar et fartøi kun har landsat reisende og deres reisegods eller post uten at ha været i forbindelse med land, ansees det ikke for at ha anløpet stedet.

[3]) Jfr. lovens § 28.

kvem med land eller andet fartøi, og at ikke nogen person fra land eller andet fartøi kommer ombord, uten at det er nødvendig for fartøiets tjeneste, og at der ikke uten tilladelse av helseraadets ordfører eller tilsynsmand sendes skiddent linnet eller gang- eller sengklær iland. Rømmer nogen av besætningen, eller gaar nogen fraborde uten tilladelse, pligter han uopholdelig at gjøre anmeldelse derom til helseraadets ordfører eller tilsynsmand. 17 novbr.

Likeledes pligter han, saafremt fartøiet tillates at fortsætte sin reise, inden han er løst fra foranstaaende forpligtelser, uten ophold at underrette helseraadets ordfører eller tilsynsmand paa hvert sted, fartøiet anløper, om fartøiets ankomst dertil, og ikke uten tilladelse av helseraadets ordfører eller tilsynsmand at opta reisende til befordring til andre indenrikske steder. Han har i den anledning at meddele de i dette reglements § 70 forlangte oplysninger.

§ 10. Naar bekjendtgjørelse derom er utfærdiget av Justis- og Politidepartementet, skal fører av fartøi, som ankommer til norsk havn fra utenriksk sted, være forpligtet til at fremlægge for toldvæsenet en fortegnelse over fartøiets ombordværende personer med opgave over hver enkelts navn, stilling, hjemsted, bestemmelsessted og adresse samt indeholdende oplysning om, hvorvidt nogen har opholdt sig paa sted, som ifølge kundgjørelse er smittet av asiatisk kolera eller pest, og, i tilfælde, naar vedkommende forlot det smittede sted.

§ 11. Naar bekjendtgjørelse derom er utfærdiget av Justis- og Politidepartementet, pligter fører av fartøi, der skal avgaa fra norsk havn, som er smittet av asiatisk kolera eller pest, i betimelig tid før avreisen at gjøre anmeldelse til helseraadets ordfører eller tilsynsmand eller til toldvæsenet eller havnefogden, for at der kan bli truffet fornødne foranstaltninger til forhindring av smitte-utbredelse.[1])

Denne bestemmelse finder ikke anvendelse paa fiske- og fangstfartøier, som ikke skal anløpe nogen anden havn.

2det kapitel.

Regler vedkommende lodser og kjendtmænd.

§ 12. Hvor ordet »lods« forekommer i dette kapitel indgaar derunder ogsaa kjendtmænd med certifikat.

Enhver lods utleveres et karantæneflag samt avtryk av lov om foranstaltninger mot indførsel av smitsomme sygdomme og av nærværende reglement samt forøvrig av de i henhold til loven utfærdigede bestemmelser, som vedkommer fartøier. Likeledes skal der tilstilles lodsene avtryk av de forandringer, som disse bestemmelser maatte undergaa, samt av de oversættelser

[1]) Jfr. §§ 29, 36 og 74.

17 novbr. av loven og de her nævnte bestemmelser, som maatte bli tilveiebragt, og et tilstrækkelig antal eksemplar av skema 1.

§ 13. Enhver lods har at gjøre sig bekjendt med de gjældende bestemmelser til avvergelse av smitsomme sygdommes indførsel og skal gjøre fremmede fartøis-førere opmerksom paa de bestemmelser, som vedkommer dem. Paa sine lodsturer skal han føre med sig karantæneflag og de i § 12 nævnte avtryk, oversættelser og skemaer. Av disse skal han i fornøden utstrækning overlevere skibsføreren avtryk. Endvidere skal han føre med sig avtryk av den sidste kundgjørelse om, hvilke landomraader der ansees smittet av farsott.[1])

Avgir lodsen sit karantæneflag, har han for den mottagne betaling snarest mulig at anskaffe sig et nyt flag.

§ 14. Lods, som i stillings medfør først kommer ombord i fartøi, som ankommer fra utenriksk sted, skal snarest mulig avkræve fartøiets fører erklæring overensstemmende med skema 1.

§ 15. Viser det sig, at der ombord er indtruffet sygdom, som er eller mistænkes for at være av de i § 52 nævnte (jfr. skema 1), har lodsen at sørge for, at toldvæsenet eller havnevæsenet eller nogen av sundhetsvæsenets tjenestemænd uopholdelig ved fartøiets ankomst til bestemmelsesstedet blir gjort opmerksom herpaa, forat der kan bli truffet de nødvendige sikkerhetsforanstaltninger. Det samme gjælder, hvis fartøiet medfører lik av person, som i utlandet er død av saadan sygdom, eller gang- og sengklær, som har været benyttet av person, som i utlandet har lidt av saadan sygdom.

§ 16. Viser det sig, at fartøiet ifølge § 7 er pligtig til at heise karantæneflag, har lodsen at paase, at dette heises, og at føre fartøiet til vedkommende steds karantæneplads.

§ 17. Saasnart lodsen er kommet ombord i fartøi, som ifølge § 7 er pligtig til at heise karantæneflag, eller som er pligtig til at avholde sig fra samkvem med land eller med andet fartøi, har han opsyn over fartøi, besætning, reisende og ladning og har at paase, at de bestemmelser, som er git til avvergelse av smitsomme sygdommes indførelse, efterkommes. Saavel fartøiets fører som alle øvrige ombordværende personer pligter at rette sig efter, hvad lodsen i den anledning maatte bestemme; handler nogen imot hans bestemmelse, har han efter omstændighetene enten at advare vedkommende eller at anmelde det forefaldne for vedkommende helseraads ordfører eller tilsynsmand eller nærmeste politimyndighet. Særlig er det lodsens pligt at paase, at samkvem med land eller andet fartøi ikke finder sted, utenfor hvad der er nødvendig for at anmelde fartøiets ankomst, og at ikke uvedkommende personer gaar ombord i fartøiet uten tilladelse av rette vedkommende. Lodsen

[1]) Jfr. lovens § 13.

bør mest mulig holde sig paa dæk og undgaa omgang med 17 novbr.
personer, som er syke eller formodes at være syke.

§ 18. Lodsens opsyn over fartøi, som omhandles i § 17, varer, indtil fartøiet er undersøkt av helseraadets ordfører eller tilsynsmand, og han av denne har faat tilladelse til at forlate fartøiet. Saadan tilladelse maa ikke negtes, naar fartøiet paa anden maate kan stilles under opsyn, og det ikke paa grund av sygdom ombord og den forbindelse, hvori lodsen er kommen til denne, findes nødvendig at forby ham at gaa iland eller at avsondre ham. Tillates det lodsen at gaa fraborde, kan helseraadets ordfører eller tilsynsmand paalægge ham forpligtelse til at underkaste sig eftersyn under de betingelser, som gjælder for mandskap eller reisende, som forlater fartøiet.

§ 19. Den, som lodser tilsjøs et fartøi, som har været i noget av de tilfælde, som nævnes i §§ 72 eller 73, har uten ophold at melde sig for nærmeste helseraads ordfører eller tilsynsmand og kan underkastes eftersyn under de betingelser, som gjælder for mandskap eller reisende, som forlater fartøiet.

§ 20. For den tid, en lods udfører det i § 17 omhandlede opsyn, efterat hans lodsning er ophørt, tilkommer der ham en godtgjørelse av kr. 6,00 pr. døgn eller dele av døgn. Samme godtgjørelse tilkommer der ham ogsaa for den tid, han blir holdt tilbake enten iland eller ombord i fartøi uten at utføre opsyn, naar han ved denne tilbakeholdelse hindres fra at utføre lodstjeneste. I den tid, lodsen oppebærer de ovennævnte dagpenger, bortfalder etmaalspenger.

En lods tilkommer endvidere godtgjørelse for de forvoldte forøkede omkostninger ved hans hjemreise; denne godtgjørelses størrelse bestemmes av helseraadets ordfører i forening med lodsoldermanden, dersom denne bor paa stedet.

3dje kapitel.

Regler vedkommende toldvæsenet.

§ 21. Toldtjenestemand, som i stillings medfør først kommer ombord i fartøi, som ankommer fra utenriksk sted, skal snarest mulig forvisse sig om, hvorvidt fartøiets fører har avgit erklæring [1]) overensstemmende med skema 1. Er dette ikke skedd, har han at forelægge føreren skemaet til underskrift. Gaar toldtjenestemanden fraborde før fartøiets ankomst til dets bestemmelsessted, har han at paalægge fartøiets fører at avlevere erklæringen til toldvæsenet paa bestemmelsesstedet.

Toldkamrene skal sørge for altid at være forsynt med et tilstrækkelig antal avtryk av skema 1 og for, at eksemplar herav medtages ved praining.

[1]) Jfr. lovens § 8.

17 novbr. § 22. Er der ombord indtruffet sygdom, som er eller mistænkes for at være av de i § 52 nævnte (jfr. skema 1), har toldvæsenet uopholdelig at underrette helseraadets ordfører eller tilsynsmand herom og, indtil nogen av disse eller tilkaldt læge eller havnefogden har truffet de nødvendige forholdsregler, at paase, at de i lov om foranstaltninger mot indførsel av smitsomme sygdomme §§ 9 og 10 omhandlede forbud ikke overtrædes.

§ 23. Indkommer fartøi, som ifølge § 7 er pligtig til at heise karantæneflag eller som er pligtig til at avholde sig fra samkvem med land eller andet fartøi, har toldvæsenet at paase, at ingen gaar fraborde, og at ingen uvedkommende gaar ombord, forinden helseraadets ordfører eller tilsynsmand har undersøkt fartøiet og truffet de nødvendige forholdsregler. I fornødent fald har toldvæsenet at paase, at fartøiet heiser karantæneflag og føres til stedets karantæneplads.

§ 24. Hvis det til gjennemførelse av det i §§ 22 og 23 omhandlede opsyn findes nødvendig, blir fartøiet at besætte med toldvakt. Godtgjørelse for overtid blir i tilfælde at utrede av statskassen.

§ 25. Utenfor det i § 24 nævnte tilfælde bør toldvæsenets tjenestemænd, hvis det kan undgaaes, ikke gaa ombord i saadant fartøi som i § 23 omhandlet, forinden helseraadets ordfører eller tilsynsmand har git tilladelse dertil.

Har en toldtjenestemand, som uten forutgaaende tilladelse er gaat ombord i fartøiet, maattet forlate dette før ankomsten til dets bestemmelsessted, skal han melde sig for nærmeste helseraads ordfører eller tilsynsmand og kan underkastes eftersyn under de betingelser, som gjælder for mandskap eller reisende, som forlater fartøiet.

§ 26. Kommer toldvæsenet til kundskap om, at der ombord paa fartøi, som henligger i norsk havn, har vist sig sygdomstilfælde, som er eller mistænkes for at være av de i § 52 nævnte (jfr. skema 1) eller, forsaavidt angaar pest, at der har vist sig en mistænkelig rottedødelighet eller at der hersker urenlighet eller foreligger andre omstændigheter, som kan antages at foranledige smitteutbredelse, skal der uopholdelig gives meddelelse herom til helseraadets ordfører eller tilsynsmand, saafremt disse ikke allerede paa anden maate har erholdt underretning.

§ 27. Efter forlangende av helseraadets ordfører eller tilsynsmand skal toldvæsenet i fornødent fald dra omsorg for, at ikke utillatt samkvem med land eller andet fartøi finder sted.

§ 28. I de tilfælde, som omhandles i § 10, skal toldvæsenet uopholdelig sende meddelelse til helseraadets ordfører eller tilsynsmand, saafremt det viser sig, at nogen av de an-

komne har opholdt sig paa sted, som ifølge kundgjørelse er 17 novbr.
smittet.

§ 29. I de tilfælde, som omhandles i § 11, maa utklarering ikke finde sted, forinden helseraadets ordfører eller til synsmand har git tilladelse dertil.

§ 30. Toldvæsenet pligter at befordre sundhetsvæsenets tjenestemænd, som skal foreta undersøkelse av et paa karantæneplads liggende fartøi, med toldvæsenets baater og toldopsynsmænd, forsaavidt toldvæsenets tjeneste ikke derved lider avbræk.

§ 31. Naar det anmeldes for toldvæsenet, at et fartøi har at utrede utgifter i henhold til lov om foranstaltninger mot indførsel av smitsomme sygdomme, maa utklarering ikke finde sted, førend fartøiets fører godtgjør, at utgiftene er dækket, eller at der for samme er stillet sikkerhet.

4de kapitel.

Regler vedkommende skibskontrollens og havnevæsenets tjenestemænd.

§ 32. Kommer skibstilsynsmanden eller havnefogden gjennem anmeldelse eller paa anden maate til kundskap om, at der ombord paa fartøi, som ankommer til eller henligger i norsk havn, hersker urenlighet eller foreligger andre omstændigheter, som kan antages at foranledige smitte-utbredelse, skal vedkommende straks underrette helseraadets ordfører, saafremt ikke denne allerede paa anden maate har erholdt fornøden underretning[1]). Det samme gjælder, dersom der er indtruffet sygdomstilfælde, som er eller mistænkes for at være av de i § 52 nævnte eller forsaavidt angaar pest, dersom der har vist sig en mistænkelig rottedødelighet.

Hvis ordføreren eller tilkaldt læge ikke kan komme tilstede i betimelig tid, er havnefogden eller i tilfælde skibstilsynsmanden bemyndiget til uopholdelig at ta de foreløbige forholdsregler, som findes paakrævet.

Hvis fartøiet medfører lik av person, som i utlandet er død av saadan sygdom som oven nævnt, eller gang- og sengklær, som har været benyttet av saadanne syke og ikke ifølge bevidnelse fra norsk konsul eller anden offentlig myndighet er renset paa betryggende maate, kan havnefogden gi tilladelse til at bringe gjenstandene iland, saafremt avgjørelse av helseraadets ordfører ikke betimelig kan erholdes. Havnefogden skal snarest derefter underrette ordføreren om den givne tilladelse og de forholdsregler, som i anledning derav er truffet.

§ 33. Indkommer fartøi, som ifølge § 7 er pligtig til at heise karantæneflag eller som er pligtig til at avholde sig fra

[1]) Jfr. § 26.

17 novbr. samkvem med land eller andet fartøi, finder de i § 23 givne bestemmelser tilsvarende anvendelse paa havnefogden og skibstilsynsmanden, forsaavidt ikke toldvæsenet har tat de nødvendige forholdsregler.

§ 34. Vedkommende skibstilsynsmand og havnefogden er efter forlangende av helseraadets ordfører pligtig til at bistaa med at paase, at ikke utillatt samkvem med land eller andet fartøi finder sted.

§ 35. Efter forlangende av helseraadets ordfører er skibstilsynsmanden og havnefogden pligtig til at bistaa med undersøkelse av de i § 33 omhandlede fartøier. Nærmere bestemmelser herom kan utfærdiges av Justis- og Politidepartementet.

Saalænge et fartøi fører karantæneflag, maa skibs-kontrollens og havnevæsenets tjenestemænd ikke uten i paatrængende tilfælde gaa ombord i fartøiet, før helseraadets ordfører har git samtykke dertil. Har de uten saadant samtykke gaat ombord i fartøi, skal de umiddelbart efter melde sig for nærmeste helseraads ordfører eller tilsynsmand, og de kan underkastes eftersyn under de samme betingelser, som gjælder for mandskap eller reisende, som forlater fartøiet.

§ 36. I de tilfælder, som omhandles i § 11, har havnefogden, forsaavidt ikke fartøiet skal utekspederes ved toldboden, ved de midler, som for øiemedet findes tjenlige, at avholde fartøiet fra at forlate havnen, før helseraadets ordfører eller tilsynsmand har git tilladelse dertil.

§ 37. Det paahviler vedkommende skibs-tilsynsmand at paase, at norske registreringspligtige fartøier er forsynt med karantæneflag samt avtryk av lov om foranstaltninger mot indførsel av smitsomme sygdomme og av nærværende reglement samt av de i henhold til loven forøvrig utfærdigede bestemmelser, som vedkommer fartøier.

5te kapitel.

Regler angaaende indførsel og utførsel av mistænkelige gjenstande, forsaavidt angaar asiatisk kolera eller pest.

§ 38. Naar indførselsforbud overensstemmende med lovens § 21 nr. 6 er utfærdiget, skal dette gjælde for følgende gjenstande:

1. Brukte gang- og sengklær, som ikke medføres av reisende eller besætning eller forsendes som flyttegods;
2. kluter og filler, dog ikke friskt avfald, som kommer direkte fra spinderier, væverier, konfektionsanstalter eller blekerier, kunstuld (shoddy), avfald av nyt papir samt for koleras vedkommende sammenpressede kluter, der forsendes som varer en gros i ombundne baller.

§ 39. Forsaavidt indførselsforbud ikke er utfærdiget, 17 novbr.
er Justis- og Politidepartementet bemyndiget til at bestemme, at de i § 38 nævnte gjenstande fra smittet utenriksk omraade alene skal kunne indføres over bestemte toldsteder.

Gjenstandene maa ikke utlosses eller utleveres, forinden de ifølge bevidnelse fra helseraadets ordfører er renset eller erklært fri for smitte.

§ 40. Hvis helseraadets ordfører finder, at en betryggende rensning av de i § 38 nævnte gjenstande ikke lar sig gjennemføre, kan disse negtes utlosset eller utlevert. Er gjenstandene ikke inden en frist, som bestemmes av helseraadets ordfører utført, kan de opbrændes eller tilintetgjøres paa anden maate.

§ 41. Det i § 38 omhandlede forbud og de i §§ 39—40 omhandlede foranstaltninger bringes ikke i anvendelse, naar det godtgjøres ved bevidnelse fra norsk konsul eller anden offentlig myndighet, at gjenstandene er avsendt mindst 5 dage før epidemiens utbrud i det smittede landomraade.

§ 42. Gjennemførsel av de i § 38 nævnte gjenstande, naar de er indpakket saaledes, at de underveis ikke kan berøres, er tillatt.

Naar gjenstandene forsendes paa saadan maate, at de underveis ikke har kunnet komme i berøring med gjenstande, ved hvilke der hefter smittestof, er indførsel ikke forbudt, selv om de har passert et smittet landomraade.

§ 43. Naar indenriksk sted er smittet av asiatisk kolera eller pest, skal det efter særskilt derom utfærdiget bekjendtgjørelse være forbudt fra stedet at utføre gjenstande, som kan være smitteførende.

§ 44. Saafremt toldvæsenet eller sundhetsvæsenet i anledning av overholdelsen av nærværende kapitels bestemmelser finder det fornødent, er det berettiget til at forlange, at der forevises oprindelsesbevis. Kan saadant ikke skaffes tilveie, har toldvæsenet i stedet at avkræve vedkommende fartøis fører eller gjenstandenes eier eller mottager en paa ære og samvittighet avgit erklæring om, hvorfra gjenstandene skriver sig.

6te kapitel.

Regler vedkommende helseraadet.

a. Organisation av tilsynet med fartøier.

§ 45. Helseraadets ordfører skal uopholdelig underrette kommunestyret og samtlige post-, telegraf- og telefonanstalter i kommunen samt toldkammeret om de for kommunen i henhold til § 3 i lov om foranstaltninger mot indførsel av smitsomme sygdomme beskikkede tilsynsmænds navn, stilling og adresse samt om enhver forandring heri.

17 novbr. Saadan meddelelse blir ogsaa at tilstille Medicinaldirektøren, som utgir en fortegnelse over alle de for kystdistrikternes helseraad beskikkede ordførere og over alle de av disse helseraad beskikkede tilsynsmænd.

Helseraadet skal avgi indstilling til kommunestyret om hvorvidt og i tilfælde hvilke av de i 1ste led nævnte tilsynsmænd skal tiltræde helseraadet i henhold til lovens § 4.

§ 46. Som tilsynsmænd og varamænd bør fortrinsvis beskikkes personer, som er i besiddelse av læge- eller sjøkyndighet, men hvor dertil ikke er anledning, andre for hvervet skikkede personer.

Tilsynsmand kan utføre alle de forretninger, som ved lov om foranstaltninger mot indførsel av smitsomme sygdomme er henlagt til helseraadets ordfører, forsaavidt der ikke ved nærværende reglement er gjort undtagelse herfra.

Helseraadets ordfører har at forsyne de beskikkede tilsynsmænd med legitimation (skema 12), som paa forlangende blir at forevise, naar tilsynsmanden vil foranstalte undersøkelse.

§ 47. Kommer en tilsynsmand til kundskap om, at der med hensyn til sundhetstilstanden ombord i fartøier foreligger omstændigheter, som opfordrer til sundhetsvæsenets indskriden, skal han uopholdelig underrette helseraadets ordfører om tilfældet og de i anledning derav trufne forholdsregler. Likeledes har han at gjøre anmeldelse til helseraadets ordfører, naar han kommer til kundskap om nogen overtrædelse av de lovlig givne bestemmelser eller paabud til avværgelse av smitsomme sygdommes indførsel eller utbredelse.

§ 48. Ulægekyndig tilsynsmand har uten ophold at tilkalde helseraadets ordfører eller, om denne ikke kan komme tilstede, en anden læge, saafremt der forekommer sygdomstilfælde, som er eller mistænkes for at være av de i § 52 nævnte, eller naar der indkommer fartøi, som ifølge § 7 pligter at heise karantæneflag eller som pligter at avholde sig fra samkvem med land eller andet fartøi.

Er der ikke anledning til at indhente bestemmelse fra helseraadets ordfører eller — i dennes fravær — fra en anden læge, har tilsynsmanden i fornødent fald paa egen haand at træffe de i §§ 54, 56, 57, 61 og 62 paabudte foranstaltninger og ellers de foreløbige foranstaltninger, som der er adgang til at træffe, og som han for øiemedet finder tjenlig, og derom uopholdelig at underrette ordføreren. Det samme gjælder, hvis fartøiet medfører lik av person, som i utlandet er død av saadan sygdom som i § 52 nævnt, eller gang- og sengklær, som har været benyttet av saadanne syke og ikke ifølge bevidnelse fra norsk konsul eller anden offentlig myndighet er renset paa betryggende maate.

§ 49. Naar helseraadets ordfører har gyldig forfald, eller naar det av hensyn til det enkelte tilfældes beskaffenhet findes tilraadelig, kan han la de ham paahvilende forretninger utføre ved en anden læge eller, hvor der ikke kræves lægekyndighet, ved skibs-tilsynsmanden, et andet medlem av helseraadet eller en antat assistent. I saa fald bør han om mulig forsyne vedkommende med legitimation, som paa forlangende blir at forevise. 17 novbr.

§ 50. Helseraadets ordfører har at paase, at de antagne tjenestemænd nøie iagttar de pligter, som paahviler dem i anledning av tilsynet med fartøiers sundhetsforhold.

§ 51. Helseraadet har i den utstrækning, det maatte findes paakrævet, at sørge for tilveiebringelse av fornødent syke- eller avsondringslokale[1]) med utstyr samt for antagelse av fornødent lægehjælp, sykepleiere og øvrig betjening.

b. Fartøiers undersøkelse og behandling.

§ 52. De sygdomme, som i henhold til lov av 17 juni 1909[2]) skal være gjenstand for offentlige foranstaltninger er:

A. 1. Nervefeber *(febris typhoidea)*, herunder ogsaa *paratyfus*,
2. flekfeber *(typhus exanthematicus)*,
3. tilbakefaldsfeber *(febris recurrens)*,
4. blodgang *(dysenteria)*,
5. skarlagensfeber *(scarlatina)*,
6. difteri, ondartet halsesyke *(diptheria)*,
7. akut poliomyelit *(poliomyelitis acuta)*,
8. gul feber *(febris icteroides s. flava)*,

B. 9. barnekopper *(variolæ)*,
10. asiatisk kolera *(cholera asiatica)*,
11. pest *(pestis)*.

§ 53. Er der ombord i fartøi, som ankommer til eller henligger i norsk havn, indtruffet tilfælde av sygdom, som er eller mistænkes for at være av den i § 52, A (nr. 1—8) nævnte art, skal der i overensstemmelse med sundhetslovgivningens bestemmelser træffes de foranstaltninger, som sygdommens beskaffenhet paakræver. Det samme gjælder, dersom et fartøi, som ankommer fra utenriksk sted, medfører lik av person, som i utlandet er død av nogen saadan sygdom som i § 52 nævnt, eller gang- og sengklær, som har været benyttet av saadanne syke, eller andre gjenstande, som har været utsat for saadan smitte, forsaavidt saadanne klær eller gjenstande ikke ifølge bevidnelse fra norsk konsul eller anden offentlig myndighet er renset paa betryggende maate.

[1]) Jfr. § 86.
[2]) Jfr. lovens § 12.

17 novbr. Personer, som skal forlate fartøi, hvor der er indtruffet tilfælde av sygdom, som er eller mistænkes for at være av de i § 52 A (nr. 1—8) nævnte, maa ikke holdes tilbake ombord. Saafremt det ikke findes nødvendig at avsondre iland personer, som har været i rum sammen med eller i berøring med de syke, kan det paalægges dem, før de gaar fraborde, at underkaste sig fornøden rensning. Enhver som forlater fartøiet, kan paalægges paa fyldestgjørende maate at opgi navn, stilling, hjemsted, bestemmelsessted, adresse og reiseplan [1]).

Barnekopper, asiatisk kolera og pest.

§ 54. Ankommer fartøi, som ifølge § 7 er pligtig til at heise karantæneflag eller avholde sig fra samkvem med land eller andet fartøi, skal helseraadets ordfører eller tilsynsmand snarest mulig begi sig ombord, undersøke alle ombordværende personer og efterse fartøiets kahytter, lugarer, klosetter og saavidt mulig øvrige rum, særlig med hensyn til deres renlighetstilstand. I denne undersøkelse bør skibstilsynsmanden eller havnefogden delta, saafremt helseraadets ordfører dertil finder grund.

I anledning av asiatisk kolera eller pest har helseraadets ordfører eller tilsynsmand, forinden undersøkelsen paabegyndes, at forelægge føreren av fartøi, som kommer fra utenriksk sted, til besvarelse en erklæring, avfattet overensstemmende med skema 2. Ved sammenligning med fartøiets dagbøker og fortegnelser over besætning, reisende og varer undersøkes, om den givne besvarelse er paalidelig.

§ 55. Efter foretagelsen av den i § 54 omhandlede undersøkelse behandles fartøiet overensstemmende med §§ 56—71. Helseraadets ordfører eller tilsynsmand skal dra omsorg for, at fartøiet ikke har utillatt samkvem med land eller andet fartøi, og kan hvis dette findes paakrævet, ansætte det nødvendige opsyn.

Med hensyn til aapne baater, indsjø- og elvefartøier samt fartøier i indenriksk kystfart bringes de i §§ 56—71 givne bestemmelser til anvendelse i den utstrækning, hvori de lar sig gjennemføre.

Like over for fartøi, som ifølge bevidnelse fra norsk konsul i utlandet har været underkastet rensning og tilsyn, blir de i §§ 56—71 paabudte foranstaltninger alene at gjennemføre, forsaavidt de ikke allerede er gjennemført i utlandet.

Like over for fartøi, som er bestemt til utenriksk sted [2]) og kun anløper en enkelt norsk havn for delvis landsættelse av personer eller varer, bringes de i §§ 56—68 paabudte foranstaltninger i anvendelse kun i den utstrækning, som hensynet til Norge gjør nødvendig, medmindre yderligere foran-

[1]) Jfr. lovens § 9.
[2]) Jfr. lovens § 25.

staltninger av fartøiets fører begjæres og de fornødne utgifter bæres av fartøiet. 17 novbr.

§ 56. Fartøi, som hverken har hat eller ved ankomsten til norsk havn har noget sygdomstilfælde ombord, som er eller mistænkes for at være asiatisk kolera, tillates at stryke karantæneflagget og at ha frit samkvem med land eller andet fartøi, saafremt der er hengaat længer end 5 døgn, siden fartøiet forlot det sted, som ifølge kundgjørelse er smittet, eller siden det avbrøt samkvem med fartøi med kolerasyke ombord. Kolera.

Forinden tilladelsen meddeles, skal dog slag- og ballastvand samt drikke- og bruksvand, som paa grund av sin oprindelse eller andre forhold kan antages at indeholde smittestof, samt besætnings og reisendes skidne linnet, gang- og sengklær og øvrige gjenstande, som ved sin urenlige tilstand eller paa grund av andre forhold ansees som smittet, renses og behandles saaledes som foreskrevet i de regler, som utfærdiges av Medicinaldirektøren.

Tilladelsen meddeles fartøiets fører overensstemmende med skema 3.

§ 57. Har reisen varet kortere end 5 døgn, skal

1. slag- og ballastvand samt drikke- og bruksvand, som paa grund av sin oprindelse eller andre forhold kan antages at indeholde smittestof, besætnings og reisendes skidne linnet, gang- og sengklær og øvrige gjenstande, som ved sin urenlige tilstand eller paa grund av andre forhold ansees som smittet, renses og behandles saaledes som foreskrevet i de regler, som utfærdiges av Medicinaldirektøren;
2. ombordværende personer, som forlater fartøiet, paa fyldestgjørende maate opgi navn, stilling, hjemsted, bestemmelsessted, adresse og reiseplan, og undertegne forpligtelse til at fremstille sig til eftersyn i 5 dage, regnet fra den dag, da fartøiet forlot det smittede sted.

Karantæneflaget blir derefter at stryke, og fartøiet tillates at losse og lade; fartøiets besætning forbydes at ha andet samkvem med land eller andet fartøi, end hvad der er nødvendig for fartøiets tjeneste, og den saavel som andre ombordblivende personer stilles under daglig tilsyn i 5 dage, regnet fra den dag, da fartøiet forlot det smittede sted. Efter denne tids utløp tillates det fartøiet, saafremt intet sygdomstilfælde av asiatisk kolera indtræffer ombord, at ha frit samkvem med land eller andet fartøi. Tilladelsen meddeles fartøiets fører overensstemmende med skema 3.

Skal fartøiet fortsætte sin reise inden denne tids utløp, tillates dette under iagttagelse av bestemmelserne i §§ 69—71

17 novbr. § 58. Har fartøiet før ankomst til norsk havn men ikke i de sidste 7 døgn før ankomsten hat sygdomstilfælde ombord, som er eller mistænkes for at ha været asiatisk kolera, skal

1. slag- og ballastvand samt drikke og bruksvand, besætnings og reisendes skidne linnet, gang- og sengklær og andre gjenstande samt de dele av fartøiet, som paa grund av urenlig tilstand eller andre forhold antages at være smittet, renses og behandles saaledes som foreskrevet i de av Medicinaldirektøren utfærdigede regler;
2. ombordværende personer, som skal forlate fartøiet, paa fyldestgjørende maate opgi navn, stilling, hjemsted, bestemmelsessted, adresse og reiseplan og undertegne forpligtelse til at fremstille sig til eftersyn i 5 dage, regnet fra fartøiets ankomst.

Karantæneflaget blir derefter at stryke, og fartøiet tillates at losse og lade; fartøiets besætning forbydes at ha andet samkvem med land eller andet fartøi, end hvad der er nødvendig for fartøiets tjeneste, og den saavelsom andre ombordblivende personer stilles under daglig tilsyn i 5 dage, regnet fra fartøiets ankomst. Efter denne tids utløp tillates fartøiet, saafremt intet sygdomstilfælde av asiatisk kolera indtræffer ombord, at ha frit samkvem med land eller andet fartøi. Tilladelse hertil meddeles føreren overensstemmende med skema 3.

Skal fartøiet fortsætte sin reise inden denne tid er utløpet, tillates dette under iagttagelse av bestemmelserne i §§ 69—71.

§ 59. Har fartøiet i de sidste 7 døgn før ankomsten hat eller har det ved ankomsten sygdomstilfælde ombord, som er eller mistænkes for at være asiatisk kolera, skal

1. de syke med mindst mulig ophold avsondres paa betryggende maate iland eller i et lasaretfartøi eller med samtykke av fartøiets fører ombord, indtil de er smittefri. De tvilsomme sygdomstilfælde avsondres særskilt indtil sygdommen er erkjendt;
2. likene straks paa betryggende maate begraves eller nedsænkes i aapen sjø med søkke, saa at de ikke flyter op;
3. alle av de syke benyttede rum, klær og andre gjenstande, besætnings og reisendes skidne linnet, gang- og sengklær og øvrige gjenstande eller dele av fartøiet, som paa grund av urenlig tilstand eller andre forhold antages at være smittet, fartøiets slag- og ballastvand, drikke- og bruksvand renses og behandles saaledes som foreskrevet i de av Medicinaldirektøren utfærdigede regler;

4. fartøiets ikke angrepne besætning og øvrige ombordværende personer avsondres i 5 døgn regnet fra fartøiets ankomst, helst i mindre grupper, om mulig iland eller i et lasaretfartøi, i motsat fald i rent eller renset rum ombord. Optræder under avsondringen tilfælde av kolera blandt de avsondrede personer, utstrækkes avsondringens varighet for dem, der har været i berøring med de syke, til 5 døgn, efterat rensning efter det senest indtrufne tilfælde er foretat. 17 novbr.

Helseraadets ordfører kan tillate, at personer, som skjønnes ikke at ha været utsat for smitte, straks forlater fartøiet, naar de paa fyldestgjørende maate opgir navn, stilling, hjemsted, bestemmelsessted, adresse og reiseplan og undertegner forpligtelse til at fremstille sig til eftersyn i 5 dage, regnet fra fartøiets ankomst.

Er fartøiet renset, og har samtlige personer, som skal avsondres, forlatt fartøiet, strykes karantæneflaget, og fartøiet stilles vedkommende til fri raadighet. Er fartøiet renset, men avsondres personer ombord, kan det tillates fartøiet at losse og lade under iagttagelse av de forsigtighetsregler, som helseraadets ordfører foreskriver. Naar den for avsondringen fastsatte tid er utløpet, strykes karantæneflaget, og fartøiet tillates at ha frit samkvem med land eller andet fartøi. Tilladelsen meddeles fartøiets fører overensstemmende med skema 3.

Paa forlangende meddeles enhver reisende en bevidnelse, som angir hans ankomstdag og de forholdsregler, som han selv og hans reisegods har været underkastet.

§ 60. Saafremt den i § 59 foreskrevne avsondring av syke ikke lar sig gjennemføre paa ankomststedet eller fartøiets fører ikke vil utrede de utgifter, som er forbundne med avsondring i et for tilfældet leiet eller ekspropriert lokale, beordres fartøiet at avgaa under karantæneflag til nogen av de bestemte karantænanstalter, hvor det behandles paa foran foreskrevne maate.

Helseraadets ordfører paa det sted, hvortil fartøiet er beordret at avgaa, underrettes uten ophold herom.

§ 61. Fartøi, som hverken har hat eller ved ankomsten til norsk havn har noget sygdomstilfælde ombord, som er eller mistænkes for at være pest, tillates at stryke karantæneflaget og at ha frit samkvem med land eller andet fartøi, saafremt der er hengaat længer end 5 døgn, siden fartøiet forlot det sted, som ifølge kundgjørelse er smittet, eller siden det avbrøt samkvem med fartøi med pestsyke ombord. Pest.

17 novbr. Forinden tilladelsen meddeles, skal besætnings og reisendes skidne linnet, gang- og sengklær og øvrige gjenstande, som ved sin urenlige tilstand eller andre særlige forhold ansees som smittet, renses og behandles saaledes som foreskrevet i de av Medicinaldirektøren utfærdigede regler. Findes rotter eller mus ombord, skal disse søkes utryddet.

Tilladelsen meddeles fartøiets fører overensstemmende med skema 3.

§ 62. Har reisen varet kortere end 5 døgn, skal

1. besætnings og reisendes skidne linnet, gang- og sengklær og øvrige gjenstande, som ved sin urenlige tilstand eller paa grund av andre særlige forhold ansees som smittet, renses og behandles saaledes som foreskrevet i de regler, som utfærdiges av Medicinaldirektøren;
2. ombordværende personer, som skal forlate fartøiet, paa fyldestgjørende maate opgi navn, stilling, hjemsted, bestemmelsessted, adresse og reiseplan og undertegne forpligtelse til at fremstille sig til eftersyn i 5 dage, regnet fra den dag, da fartøiet forlot det smittede sted.

Karantæneflaget blir derefter at stryke, og fartøiet tillates at losse og lade; fartøiets besætning forbydes at ha andet samkvem med land eller andet fartøi, end hvad der er nødvendig for fartøiets tjeneste, og den saavelsom andre ombordblivende personer stilles under daglig tilsyn i 5 dage, regnet fra den dag, da fartøiet forlot det smittede sted. Findes rotter eller mus ombord, skal disse søkes utryddet. Efter denne tids utløp tillates det fartøiet, saafremt intet sygdomstilfælde av pest indtræffer ombord, at ha frit samkvem med land eller andet fartøi. Tilladelsen meddeles fartøiets fører overensstemmende med skema 3.

Skal fartøiet fortsætte sin reise inden denne tids utløp, tillates dette under iagttagelse av bestemmelserne i §§ 69—71.

§ 63. Har fartøiet før ankomst til norsk havn, men ikke i de sidste 7 døgn før ankomsten, hat sygdomstilfælde ombord, som er eller mistænkes for at ha været pest, skal

1. besætnings og reisendes skidne linnet, gang- og sengklær og andre gjenstande, samt de dele av fartøiet, som paa grund av urenlig tilstand eller andre forhold antages at være smittet, renses og behandles saaledes som foreskrevet i de av Medicinaldirektøren utfærdigede regler; findes rotter eller mus ombord, skal disse søkes utryddet;
2. ombordværende personer, som skal forlate fartøiet, paa fyldestgjørende maate opgi navn, stilling, hjemsted, be-

stemmelsessted, adresse og reiseplan og undertegne for- 17 novbr.
pligtelse til at fremstille sig til eftersyn i 5 dage, regnet fra fartøiets ankomst;

Karantænflaget blir derefter at stryke, og fartøiet tillates at losse og lade; fartøiets besætning forbydes at ha andet samkvem med land eller andet fartøi, end hvad der er nødvendig for fartøiets tjeneste, og den saavelsom andre ombordblivende personer stilles under daglig tilsyn i 5 dage, regnet fra fartøiets ankomst. Efter denne tids utløp tillates fartøiet, saafremt intet sygdomstilfælde av pest indtræffer ombord, at ha frit samkvem med land eller andet fartøi. Tilladelse hertil meddeles føreren overensstemmende med skema 3.

Skal fartøiet fortsætte sin reise inden denne tid er utløpet, tillates dette under iagttagelse av bestemmelserne i §§ 69—71.

§ 64. Har fartøiet i de sidste 7 døgn før ankomsten hat eller har det ved ankomsten sygdomstilfælde ombord, som er eller mistænkes for at være pest, skal

1. de syke med mindst mulig ophold avsondres paa betryggende maate iland eller i et lasaretfartøi eller med samtykke av fartøiets fører ombord, indtil de er smittefri. De tvilsomme sygdomstilfælde avsondres særskilt indtil sygdommen er erkjendt;
2. likene straks paa betryggende maate begraves eller nedsænkes i aapen sjø med søkke, saa at de ikke flyter op;
3. alle av de syke benyttede rum, klær og andre gjenstande, besætnings og reisendes skidne linnet, gang- og sengklær og øvrige gjenstande eller dele av fartøiet, som paa grund av urenlig tilstand eller andre forhold antages at være smittet, renses og behandles saaledes som foreskrevet i de av Medicinaldirektøren utfærdigede regler; findes rotter eller mus ombord, skal disse søkes utryddet.
4. fartøiets ikke angrepne besætning og øvrige ombordværende personer avsondres i 5 døgn, regnet fra fartøiets ankomst, helst i mindre grupper, om mulig iland eller i et lasaretfartøi, i motsat fald i rent eller renset rum ombord. Efter denne tids utløp stilles de samme personer under daglig tilsyn i de følgende 5 dage, og fartøiets besætning forbydes i denne tid at ha andet samkvem med land eller andet fartøi, end hvad der er nødvendig for fartøiets tjeneste; skal nogen forlate fartøiet, tillates dette, mot at han paa fyldestgjørende maate opgir navn, stilling, hjemsted, bestemmelsessted, adresse, reiseplan og undertegner forpligtelse til at fremstille sig til eftersyn i de nævnte

17 novbr.

5 dage. Optræder under avsondringen tilfælde av pest blandt de avsondrede personer, utstrækkes avsondringens varighet for dem, som har været i berøring med de syke, til 5 døgn, efterat rensning efter det senest indtrufne tilfælde er foretat.

Helseraadets ordfører kan tillate, at personer, som skjønnes ikke at ha været utsat for smitte, straks forlater fartøiet, naar de paa fyldestgjørende maate opgir navn, stilling, hjemsted, bestemmelsessted, adresse og reiseplan og undertegner forpligtelse til at fremstille sig til eftersyn i 10 dage, regnet fra fartøiets ankomst.

Er fartøiet renset, og har samtlige personer, der skal avsondres, forlatt fartøiet, strykes karantæneflaget, og fartøiet stilles vedkommende til fri raadighet. Er fartøiet renset, men avsondres personer ombord, kan det tillates fartøiet at losse og lade under iagttagelse av de forsigtighetsregler, som helseraadets ordfører foreskriver. Naar den for avsondringen fastsatte tid er utløpet, strykes karantæneflaget, og naar eftersynstiden for ombordblivende personer er tilende, tillates fartøiet at ha frit samkvem med land eller andet fartøi. Tilladelsen meddeles fartøiets fører overensstemmende med skema 3.

Skal fartøiet fortsætte sin reise, inden eftersynstiden er utløpet, tillates dette under iagttagelse av bestemmelserne i §§ 69—71.

Paa forlangende meddeles enhver reisende en bevidnelse, som angir hans ankomstdag og de forholdsregler, som han selv og hans reisegods har været underkastet.

§ 65. Saafremt den i § 64 foreskrevne avsondring av syke ikke lar sig gjennemføre paa ankomststedet, eller fartøiets fører ikke vil utrede de utgifter, som er forbundet med avsondring i et for tilfældet leiet eller ekspropriert lokale, beordres fartøiet at avgaa under karantæneflag til nogen av de bestemte karantæne-anstalter, hvor det behandles paa foran foreskrevne maate.

Det sted, hvortil fartøiet er beordret at avgaa, underrettes uten ophold herom.

Barnekopper.

§ 66.

A. Har et fartøi hat eller har det ved ankomsten sygdomstilfælde ombord, som skjønnes at være barnekopper, skal

1. de syke med mindst mulig ophold avsondres paa betryggende maate, iland eller med samtykke av fartøiets fører ombord, indtil de er smittefri;

2. likene straks paa betryggende maate begraves eller ned- 17 novbr.
sænkes i aapen sjø;

3. alle av de syke benyttede rum, klær og andre gjenstande, hvormed de syke har været i berøring, eller som antages at være smittet, renses og behandles saaledes som foreskrevet i de regler, som utfærdiges av Medicinaldirektøren;

4. ombordværende personer, som skal forlate fartøiet, paa fyldestgjørende maate opgi navn, stilling, hjemsted, bestemmelsessted, adresse og reiseplan og undertegne forpligtelse til at fremstille sig til eftersyn i 14 dage, efterat den foran paabudte rensning er tilendebragt. Personer, som har gjennemgaat barnekopper, eller som skjønnes ikke at ha været utsat for smitte, kan fritages for dette eftersyn. Personer, som ikke paa anden maate vil kunne underkastes betryggende eftersyn, avsondres;

karantæneflagget blir derefter at stryke, og fartøiet tillates at losse og lade; samtlige ombordværende personer, som ikke har gjennemgaat barnekopper eller nylig er vaksinert eller revaksinert, vaksineres eller revaksineres; fartøiets besætning forbydes at ha andet samkvem med land eller andet fartøi, end hvad der er nødvendig for fartøiets tjeneste, og stilles likesom andre ombordblivende personer under daglig tilsyn i de følgende 14 dage. Efter denne tids utløp tillates fartøiet at ha frit samkvem med land eller andet fartøi. Tilladelsen meddeles fartøiets fører overensstemmende med skema 3.

Skal fartøiet fortsætte sin reise inden denne tid er utløpet, tillates dette under iagttagelse av bestemmelserne i §§ 69—71.

B. Hvis et fartøi kommer fra et sted, som i henhold til lovens § 13 er kundgjort smittet av barnekopper, eller det har hat samkvem med et koppesmittet fartøi, skal det, saafremt det hverken har hat eller ved ankomsten til norsk havn har noget koppetilfælde ombord, tillates at stryke karantæneflagget og at ha frit samkvem med land. Dog kan ombordværende personer, saafremt helseraadets ordfører finder det nødvendig, underkastes vaksination eller revaksination i samme utstrækning, som er anført under A.

§ 67. Er et fartøi overfyldt, eller er der grund til at anta, at der i fartøiet er rotter eller mus, syke eller døde av pest, eller foreligger der i det hele tat saadanne særlige forhold, der berettiger til at anta, at de foran paabudte foranstaltninger

Barnekopper, asiatisk kolera, pest.

17 novbr. vil være utilstrækkelige til at forebygge fare for utbredelse av asiatisk kolera, pest eller barnekopper, blir dette uten ophold ved telegraf eller telefon at indberette til Medicinaldirektøren[1]). Denne avgjør derefter, om og i tilfælde hvilke yderligere foranstaltninger blir at træffe. Indtil denne avgjørelse er truffet, kan helseraadets ordfører eller tilsynsmand paabyde, at fartøiet skal ligge under karantæneflag og avholde sig fra samkvem med land eller andet fartøi. Personer, som ifølge bestemmelserne i foregaaende paragrafer er berettiget til at forlate fartøiet, skal dog ikke holdes tilbake, medmindre de rammes av bestemmelserne i §§ 80 eller 81, men kan underkastes et forlænget eftersyn.

§ 68. Optræder sygdomstilfælde av asiatisk kolera, pest eller barnekopper ombord, mens et fartøi i henhold til §§ 57—60, 62—66, er under tilsyn, behandles fartøiet paa samme maate som foreskrevet for fartøier, der har sygdom ombord ved ankomsten. Dog foretages ikke fornyet revaksination ved nye tilfælde av barnekopper.

Optræder sygdomstilfælde efter denne tid, træffes foranstaltninger overensstemmende med sundhetslovgivningens bestemmelser.

§ 69. Helseraadets ordfører eller tilsynsmand, som i henhold til §§ 57, 58, 62, 63, 64 eller 66 tillater et fartøi at fortsætte sin reise, mens det endnu skal staa under tilsyn, har at utfærdige en bevidnelse herom overensstemmende med skema 4. Bevidnelsen leveres fartøiets fører og fremlægges av denne for helseraadets ordfører eller tilsynsmand til paategning paa hvert sted, som fartøiet anløper og hvor det undersøkes.

Derhos underrettes uten ophold gjennem telegraf, telefon eller post helseraadets ordfører eller tilsynsmand paa de steder, fartøiet under tilsynstiden opgives at skulle anløpe, om fartøiets avreise og, hvor det vil bli liggende til undersøkelse. Til denne underretning benyttes skema 5, forsaavidt den sendes med post.

§ 70. Helseraadets ordfører eller tilsynsmand paa hvert sted, hvor fartøiet anløper, har i den tid, fartøiet skal være under tilsyn, daglig at undersøke besætningens og ombordblivende personers sundhetstilstand.

Har fartøiet i løpet av et døgn flere anløpssteder, foretages denne undersøkelse, saafremt ikke sygdomstilfælde indtræffer ombord, kun paa ett anløpssted i hvert døgn. Fartøiets fører har derfor at meddele helseraadets ordfører eller tilsyns-

[1]) Jfr. lovens § 18.

mand paa avgangsstedet saa nøiagtig oplysning som mulig om fartøiets fartsplan under tilsynstiden og har at finde sig i ordførerens (tilsynsmandens) bestemmelse med hensyn til, hvorvidt undersøkelsen blir at foreta paa det ene eller andet anløpssted i samme døgn. Helseraadets ordfører (tilsynsmand) har herunder at iagtta, at der voldes fartøiet mindst mulig forsinkelse, og at der fortrinsvis vælges de anløpssteder, hvor helseraadets ordfører eller en lægekyndig tilsynsmand kan foreta undersøkelsen ved dagstid. 17 novbr.

Om undersøkelsen gjøres paategning paa bevidnelsen (skema 4).

§ 71. Kan helseraadets ordfører eller tilsynsmand ikke komme tilstede og foreta den i § 70 paabudte undersøkelse inden 3 timer efter fartøiets ankomst til det anløpssted, hvor undersøkelse i forveien er fastsat, kan fartøiets fører — dog uten utgift for det offentlige — tilkalde en læge til at foreta undersøkelsen. Den tilkaldte læge skal i saa fald efter undersøkelsen paategne den føreren leverte bevidnelse (skema 4), at undersøkelse er foretat, og underrette helseraadets ordfører eller tilsynsmand herom.

§ 72. Fartøi, som ifølge § 7 er pligtig til at heise karantæneflag eller avholde sig fra samkvem med land eller andet fartøi, og som anløper norsk havn som nødhavn, skal, saalænge det ligger i havnen, ha karantæneflag heist.

Med tilladelse av helseraadets ordfører eller tilsynsmand og under iagttagelse av de forsigtighetsregler, som av disse bestemmes, kan det forsynes med proviant, kul og andre skibsfornødenheter.

Kræver forholdene, at personer fra fartøiet kommer iland, eller at andre personer end helseraadets ordfører eller tilsynsmand, skibstilsynsmand, lods eller kjendtmand maa komme ombord, blir fartøiet at behandle overensstemmende med §§ 55—68.

§ 73. Fartøi, som ikke vil underkaste sig de i §§ 55—70 paabudte foranstaltninger, har adgang til at gaa tilsjøs igjen.

a. Har der ikke været eller er der ikke sygdomstilfælde ombord, som er eller mistænkes for at være asiatisk kolera eller pest, kan helseraadets ordfører eller tilsynsmand paa ankomststedet tillate fartøiet at ilandsætte reisende, som vil finde sig i de i dette reglement fastsatte bestemmelser om eftersyn m. v., samt at losse sine varer, naar dette kan foregaa, uten at personer fra land eller andet fartøi

17 novbr.

kommer ombord, eller at personer fra fartøiet kommer iland eller gaar ombord i andet fartøi.

Kolera og pest.

b. Har der været eller er der sygdomstilfælde ombord, som er eller mistænkes for at være asiatisk kolera eller pest, kan fartøiet ved de bestemte karantæne-anstalter ilandsætte reisende samt utlosse sine varer. Denne utlosning skal ske under iagttagelse av de nærmere bestemmelser, som for saadan karantæne-anstalt eller av helseraadet paa stedet for det enkelte tilfælde maatte bli git. Reisende, som er ilandsat fra fartøi som ovenfor nævnt, skal rette sig efter de i dette reglement fastsatte bestemmelser om avsondring, eftersyn m. v.

§ 74. I de tilfælder, som omhandles i § 11, skal helseraadets ordfører eller tilsynsmand undersøke fartøiet og de ombordværende personer og træffe de foranstaltninger, som findes nødvendige til forhindring av smitte-utbredelse.

c. Eftersyn av personer.

§ 75. Naar nogen i henhold til §§ 57, 58, 59, 62, 63, 64 eller 66 (om asiatisk kolera, pest eller barnekopper) forpligtes til at fremstille sig til eftersyn, efterat han har forlatt fartøiet, har helseraadets ordfører eller tilsynsmand

1. at indsende en fortegnelse over disse personer til Medicinaldirektøren overensstemmende med skema 6;
2. at forelægge enhver av dem til underskrift en forpligtelse til at fremstille sig til eftersyn overensstemmende med skema 7;
3. at utfærdige for og overlevere enhver av dem et legitimationskort efter skema 8;
4. at underrette helseraadets ordfører paa det eller de steder, vedkommende person har opgit som opholds- eller bestemmelsessted, overensstemmende med skema 9.

I de tilfælder, som omhandles i §§ 18, 19 og 25, finder ovenstaaende bestemmelser anvendelse i den utstrækning, som ansees nødvendig.

§ 76. Personer, som landværts ankommer til Norge fra landomraade, som ifølge kundgjørelse er smittet av asiatisk kolera eller pest, skal, forsaavidt de ikke forlot det smittede landomraade mindst 5 dage før epidemiens utbrud, efter ankomsten til sit første bestemmelsessted her i landet anmelde sig skriftlig eller mundtlig til helseraadets ordfører eller tilsynsmand og opgi navn, stilling, hjemsted, bestemmelsessted, adresse og reiseplan samt datum for avreise

fra nævnte landomraade. Det samme gjælder personer, 17 novbr.
som sjøværts ankommer fra saadant landomraade, som ovenfor nævnt, forsaavidt de ikke rammes av bestemmelsen om eftersyn i §§ 57—59 og 62—64.

Naar bekjendtgjørelse derom er utfærdiget overensstemmende med lovens § 21, er disse personer forpligtet til daglig at fremstille sig til eftersyn i 5 dage, regnet fra den dag, de forlot det smittede landomraade. Den helseraads-ordfører eller tilsynsmand, hos hvem de først fremstiller sig til eftersyn, har at foreta, hvad der i foregaaende § nr. 2—4 er bestemt.

§ 77. Har nogen, som er forpligtet til at fremstille sig til eftersyn, ikke ved ankomsten kunnet opgi sin adresse, eller ændrer han adresse eller reiseplan, skal han uopholdelig gi underretning derom til helseraadets ordfører eller tilsynsmand paa det sted, han opholder sig, hvorefter der i tilfælde straks sendes saadan underretning, som i § 75 nr. 4 foreskrevet.

§ 78. Personer, som er underkastet eftersyn, har at fremstille sig til tid og sted, som av helseraadets ordfører eller tilsynsmand bestemmes. Fremstiller vedkommende sig ikke til undersøkelse, har ordføreren eller tilsynsmanden at la ham opsøke, i fornødent fald ved politiets hjælp.

Helseraadets ordfører eller tilsynsmand kan frita for den ovenomhandlede fremstilling til eftersyn, naar han paa anden maate kan forvisse sig om, at der ikke foreligger grund til mistanke om, at vedkommende viser tegn paa sygdom.

Om enhver undersøkelse gjøres der paategning paa vedkommendes legitimationskort, som ved eftersynstidens utløp indsendes til Medicinaldirektøren. Det av vedkommende underskrevne skema 7 opbevares av helseraadets ordfører eller tilsynsmand indtil 3 maaneder fra den dag, det blev underskrevet.

§ 79. Helseraadets ordfører eller tilsynsmand kan, hvor det under særlige forhold findes paakrævet, paabyde, at skiddent linnet, gang- og sengklær, som medføres eller i eftersynstiden har været benyttet av personer, som er underkastet eftersyn, skal vaskes, utluftes eller paa anden maate renses paa betryggende maate.

§ 80. Personer, som ikke paa betryggende maate vil kunne underkastes eftersyn, saafremt de nyter uindskrænket frihet, kan holdes tilbake eller underkastes indskrænkning i valg av opholdssted under eftersynstiden.

§ 81. Personer, som ikke vil undertegne forpligtelse til at fremstille sig til eftersyn, eller som undlater at gjøre dette eller negter at la sig vaksinere eller revaksinere, hvor saadant er paalagt i henhold til § 66, avsondres.

§ 82. Naar bekjendtgjørelse derom er utfærdiget overensstemmende med lovens § 21 nr. 5, skal enhver, som mottar

17 novbr. reisende i losji, være forpligtet til umiddelbart efter ankomst av reisende fra utenriksk smittet omraade, derom at indgi anmeldelse til helseraadets ordfører eller tilsynsmand. Anmeldelsen skal være datert og skal indeholde oplysning om de reisendes stilling eller beskjæftigelse, hjemsted, ophold paa smittet sted (med angivelse av baade stedet og tiden for sidste ophold paa saadant sted), ankomstdagen og avreisedagen samt næste bestemmelsessted.

d. Helseraadets forretningsorden m. v.

§ 83. Helseraadet har i anledning av tilsynet med fartøier at føre følgende bøker:

1. Dagbok over indkomne saker med register.
2. Forhandlingsprotokol.
3. Kopibok over utgaaede saker med register.
4. Anvisningsbok.
5. Kassabok, hvori indføres alle indtægter og utgifter.

§ 84. Helseraadets ordfører skal føre fortegnelse over alle inden hans omraade i henhold til §§ 54—73 undersøkte og behandlede eller tilseede fartøier i overensstemmelse med skema 10. I den aarsberetning, som han hvert aar har at avgi til Medicinaldirektøren, skal han anføre, hvorvidt noget fartøi i det forløpne aar er undersøkt eller tilset i henhold til de nævnte paragraffer, og i tilfælde vedlægge avskrift av ovennævnte fortegnelse.

Om enhver undersøkelse av fartøi, som en tilsynsmand foretar i henhold til §§ 54—73, sendes indberetning til helseraadets ordfører overensstemmende med skema 11.

§ 85. I saker, som angaar undersøkelse og behandling av fartøier overensstemmende med §§ 54—73, henvender helseraadet eller dets ordfører sig umiddelbart til Medicinaldirektøren. Til denne anmeldes uten ophold ethvert tilfælde av barnekopper, asiatisk kolera eller pest.

§ 86. Forsaavidt der ved erhvervelse av lokale til sykebehandling eller avsondring eller ved nogen anden i henhold til § 51 truffet foranstaltning voldes utgifter som i henhold til lovens § 25 helt eller delvis søkes overført paa statskassen, skal der gjennem overøvrigheten — som regel paa forhaand — ske henvendelse til Justisdepartementet.

§ 87. For undersøkelse av fartøi ved dets ankomst til første norske havn i henhold til §§ 54—74 tilkommer der undersøkende læge kr. 10,00. Overstiger fartøiets besætning og reisende 15 personer, erholder lægen yderligere kr. 5,00 for indtil hver 10 personer, som av ham undersøkes. For hvert

følgende tilsyn ombord med fartøiets besætning og reisende erholder han kr. 5,00. 17 novbr.

Ulægekyndig tilsynsmand oppebærer det halve av, hvad der i foregaaende led er bestemt for lægen, hvad enten han utfører arbeidet alene eller bistaar helseraadets ordfører eller tilkaldt læge. Samme godtgjørelse tilkommer skibs-tilsynsmand eller havnefoged, som bistaar med undersøkelse eller tilsyn.

Desuten tilkommer ovennævnte personer skyss- og kostgodtgjørelse overensstemmende med lov av 10 juli 1894 eller i tilfælde utlæg for hatte befordringsutgifter, som har været nødvendige.[1])

§ 88. Naar et fartøi har at utrede utgifter i henhold til lovens § 25, skal helseraadets ordfører herom snarest mulig sende underretning bilagt med en av ham utfærdiget regning til vedkommende toldkasserer, som avkræver fartøiets fører beløpet ved utklareringen.

§ 89. De utgifter, som i henhold til lov om foranstaltninger mot indførsel av smitsomme sygdomme av 17 juni 1909 paahviler statskassen, vil ved utgangen av hver budgettermin paa begjæring bli anvist vedkommende helseraad av Justisdepartementet under forbehold av senere revision.

Forsaavidt utgiftene i en budgettermin ikke foreløbig kan utredes av vedkommende kommunekasse, vil helseraadet ved andragende til Justisdepartementet kunne erholde et passende beløp forskudsvis anvist. Et saadant andragende maa ledsages av regnskapsekstrakt og i tilfælde forklaring om, til hvilke særlige øiemed beløpet skal anvendes.

Det paaligger helseraadet inden 2 maaneder efter enhver budgettermins utløp at indsende til Revisionsdepartementet regnskap for budgetterminen over statens utgifter og indtægter i henhold til ovennævnte lov.

Regnskapet, som maa ledsages av bilag og fornødne forklaringer angaaende de enkelte poster, skal føres saaledes som av Revisionsdepartementet nærmere bestemmes.

[1]) Jfr. § 30.

17 novbr. *Skema 1.*

Erklæring angaaende sundhetsforholdene ombord.

Til forelæggelse for fartøis fører ved lods eller toldtjenestemand (reglement §§ 14 og 21).

Undertegnede fører av .....

kommende fra .....

erklærer herved paa ære og samvittighet, at der ikke mig bekjendt ombord i mit fartøi under reisen har været eller nu findes nogen, som har lidt eller lider av sygdom, som er eller mistænkes for at være nervefeber, paratyfus, flekfeber, tilbakefaldsfeber, blodgang, skarlagensfeber, difteri (ondartet halsesyke), akut poliomyelit, gul feber, barnekopper, asiatisk kolera eller pest, og at der heller ikke paa fartøiet medføres lik av person, som er død av saadan sygdom, eller gang- og sengklær, som har været benyttet av saadanne syke*).

..... den 19

.....

Skibsfører.

*) Er der ombord indtruffet sygdom, eller medføres lik eller gang- og sengklær som oven omhandlet, overstrykes den del av erklæringen, som ikke passer, og i det aapne rum foran underskriften meddeles oplysninger om de indtrufne sygdomstilfælde eller andet. Erklæringen leveres toldvæsenet paa fartøiets bestemmelsessted.

Er der ombord indtruffet sygdom, som er eller mistænkes for at være av art, som ovenfor opregnet, har fartøiets fører, saafremt toldvæsenets tjenestemand ikke kommer tilstede umiddelbart efter fartøiets ankomst, uopholdelig at anmelde forholdet til helseraadets ordfører eller tilsynsmand eller til havnefogden. Det samme gjælder, hvis fartøiet medfører lik av person, som i utlandet er død av saadan sygdom, eller gang- og sengklær, som har været benyttet av person, som i utlandet har lidt av saadan sygdom.

Skema 2.

Spørsmaalsskrift angaaende asiatisk kolera eller pest.

Til benyttelse for helseraadets ordfører eller tilsynsmand ved undersøkelse av fartøi, som er pligtig til at heise karantæneflag eller avholde sig fra samkvem med land eller andet fartøi i anledning av asiatisk kolera eller pest (reglement §§ 7 og 54).

1. Hvad heter fartøiet?
2. Hvilken nation tilhører fartøiet?
3. Hvad heter fartøiets fører?
4 a. Fra hvilken avgangshavn kommer fartøiet?
   b. Naar forlot fartøiet avgangshavnen?
5 a. Hvilke steder har fartøiet anløpet paa reisen?
   b. Paa hvilke dage?
6. Har fartøiet under reisen hat samkvem med andet fartøi, der har hat syke, lidende av asiatisk kolera eller pest, ombord?
7. Til hvilket sted er fartøiet bestemt?
8. Hvor stor er fartøiets besætning (føreren iberegnet)?
9. Hvor mange reisende er der ombord?
10 a. Har fartøiet underveis optat personer?
   b. Hvor?
   c. Hvor mange?
11 a. Er nogen ombord syk?
   b. Av hvilken sygdom?
   c. Siden hvilken tid?
12 a. Har nogen ombord været syk i avgangshavnen eller under reisen?
   b. Av hvilken sygdom?
   c. Naar og hvorlænge?

Skema 2 (forts.).

13 a. Er nogen av besætningen eller av de reisende død under reisen?
b. Av hvilken sygdom?
c. Naar?
14. Er der lik ombord?
15 a. Har fartøiet ombord gang- eller sengklær, som døde eller syke personer har benyttet?
b. Er der ombord iagttat nogen usedvanlig dødelighet av rotter?
16 a. Hvor har fartøiet indtat sin ladning?
b. Hvorav bestaar ladningen?
c. Indeholder den brukte gang- eller sengklær, filler og kluter?
17 a. Har fartøiet vandballast?
b. Hvor er vandballasten tat ind?
18. Hvor er det drikkevand, som findes ombord, tat ind?

Undertegnede erklærer herved paa ære og samvittighet, at ovenstaaende besvarelser av de opstilte spørsmaal er rigtig.

..... den ..... 19 .

.....	.....	.....	.....
Fører.	Skibslæge.	Styrmand.	Maskinmester.

Anm. 1. Se med hensyn til foranstaltninger mot:
Asiatisk kolera reglementets §§ 56—60 } § 55 og §§ 67—73 samt §§ 75, 80 og 81.
Pest —»— §§ 61—65 }

— 2. Det besvarte skema opbevares av helseraadets ordfører. Ethvert tilfælde av asiatisk kolera, pest, usedvanlig rottedødelighet, eller ethvert forhold der antages at kræve særlige foranstaltninger (se reglementets § 67) meddeles uten ophold gjennem telegraf eller telefon til Medicinaldirektøren.

Skema 3.

Tilladelse for fartøi til frit samkvem.

Fartøi .....

ført av .....

er undersøkt og behandlet i henhold til reglement angaaende foranstaltninger mot indførsel av smitsomme sygdomme § ..... og har herefter tilladelse til frit samkvem med land eller andet fartøi*)

..... den ..... 19 .

.....

..... helseraads .....

*) Anm. 1. Saafremt det forlanges av fartøiets fører, reder eller agent, tilføies erklæring om, at der ombord er foretat utryddelse av rotter og av hvilke grunde.

— 2. Se foranstaltninger mot

asiatisk kolera, reglementets §§ 56—59.
pest — §§ 61—64. } § 68.
barnekopper — § 66.

17 novbr. *Skema 4.*

Bevidnelse om tilladelse til fortsættelse av reise i eftersynstiden (reglementets § 69).

Fartøi .....

ført av .....

som den ..... 19..... avgik fra .....

er ved ankomsten til ..... den .....

19..... undersøkt med hensyn til asiatisk kolera — pest — barnekopper —*) og har i henhold til reglement angaaende foranstaltninger mot indførsel av smitsomme sygdomme §..... erholdt tilladelse til at fortsætte sin reise, mot at fartøiets fører:

1. uten ophold gir underretning om fartøiets ankomst til helseraadets ordfører eller tilsynsmand paa hvert sted, fartøiet anløper i Norge indtil den ..... 19....., eller indtil han har erholdt underskrift paa omstaaende paategning om, at fartøiet kan ha frit samkvem med land eller andet fartøi;
2. saalænge saadan underskrift ikke er erhvervet, paaser, at fartøiet ikke har andet samkvem med land eller andet fartøi end det, som er nødvendig for fartøiets tjeneste; at der ikke uten samtykke av helseraadets ordfører eller tilsynsmand sendes skiddent linnet eller gang- og sengklær iland, og at der ikke uten tilladelse av helseraadets ordfører eller tilsynsmand optages reisende til befordring til indenrikske steder.

..... den ..... 19 .

.....

..... helseraads .....

*) Det som ikke passer, overstrykes.

Baksiden.

Til utfyldning av helseraadets ordfører eller tilsynsmand paa de teder, hvor forannævnte fartøi anløper.

Den ..... 19..... er i henhold til reglement angaaende foranstaltninger mot indførsel av smitsomme sygdomme §..... forannævnte fartøis ombordværende personer tilset.

.....

..... helseraads .....

Likesaa den ..... 19.....

Likesaa den ..... 19.....

Likesaa den ..... 19.....

Da det for tilsynet paabudte tidsrum nu er utløpet, og intet sygdomstilfælde av asiatisk kolera — pest — barnekopper — er indtruffet ombord, tillates fartøiet herefter at ha frit samkvem med land og andet fartøi.

..... den ..... 19.....

.....

..... helseraads .....

17 novbr. *Skema 5.*

Underretning til helseraadets ordfører eller tilsynsmand om et fartøis tilladelse til at fortsætte reisen i eftersynstiden (reglementets § 69, 2det avsnit).

Til

..... helseraads .....

Fartøi .....

ført av .....

og som den ..... 19..... avgik fra .....

er ved ankomsten til ..... den ..... 19.....

undersøkt med hensyn til asiatisk kolera — pest — barnekopper —*) og har i henhold til reglement angaaende foranstaltninger mot indførsel av smitsomme sygdomme § ..... erholde tilladelse til at fortsætte sin reise og har opgit som næste bestemmelsessteder .....

.....

.....

.....

Fartøiet skal avgaa herfra den ..... kl. ..... og vil bli liggende til undersøkelse i ..... Der medfølger av besætning ..... personer, og av reisende ..... personer.

..... den ..... 19 .

.....

..... helseraads .....

*) Det, som ikke passer, overstrykes.

Skema 6. 17 novbr.

Fortegnelse over personer under eftersyn at indsende til Medicinaldirektøren (reglementets § 75).

Fortegnelse

over personer, ankommet med fartøiet .....
fra ..... den .....
hvilke i henhold til reglement angaaende foranstaltninger mot indførsel av smitsomme sygdomme § ..... har faat tilladelse til at forlate fartøiet mot, at de paa sit bestemmelsessted og paa ethvert andet sted, hvor de maatte opholde sig længer end 24 timer, daglig til og med den ..... fremstille sig for helseraadets ordfører eller tilsynsmand.

Navn.	Stilling.	Hjemsted.	Datum for tilladelse til at forlate fartøiet.	Opholdssted eller bestemmelsessted.

Skema 7.

Forpligtelse for personer under eftersyn (reglementets § 75 og 76), at opbevare av helseraadets ordfører.

Undertegnede forpligter mig herved til fra den ..... til den ..... daglig at fremstille mig til eftersyn og paategning av det modtagne legitimationskort for helseraadets ordfører eller tilsynsmand paa mit bestemmelsessted eller ethvert andet sted, hvor jeg inden sidstnævnte dag maatte opholde mig længer end 24 timer, og til, efterat ovennævnte tidsrum er utløpet, uten ophold at avlevere mit legitimationskort til helseraadet paa stedet. Saafremt der skulde komme nogen forandring i nedenangivne opholds- eller bestemmelsessted, forpligter jeg mig til uopholdelig at underrette helseraadets ordfører eller tilsynsmand paa mit opholdssted herom.

Navn:
Stilling:
Hjemsted:
Opholds- eller bestemmelsessted i ovennævnte tidsrum:
Adresse:

17 novbr. *Skema 8.*

Legitimationskort

for personer under eftersyn (reglementets § 75 og 76).

Navn: .....
Stilling: .....
Hjemsted: .....
ankommet den .....
— fra landomraade, som ifølge kundgjørelse er smittet —
— med fartøi .....
— som er undersøkt med hensyn til asiatisk kolera — pest — barnekopper —*)
har forpligtet sig til hver dag til og med den ..... at fremstille sig medhavende dette legitimationskort for helseraadets ordfører eller tilsynsmand paa hvert sted, hvor han — hun — opholder sig længer end 24 timer, samt efterat ovennævnte tidsrum er utløpet, uten ophold at avlevere legitimationskortet til helseraadets ordfører eller tilsynsmand paa opholdsstedet. Han — hun — har opgit som opholdssted i ovennævnte tidsrum .....

.....

og forpligtet sig til at meddele mulige forandringer heri.

..... den ..... 19 .

.....

..... helseraads .....

Baksiden.

Til utfyldning av helseraadets ordfører eller tilsynsmand paa de steder, hvor fremstilling sker, eller hvor legitimationskortet avleveres.

Fremstillet den .....
— » .....
— » .....
— » .....

Dette legitimationskort er avlevert den ..... og oversendes herved hr. Direktøren for det Civile Medicinalvæsen.

..... den ..... 19 .

.....

..... helseraads .....

*) Det, som ikke passer, overstrykes.

Skema 9. 17 novbr.

Underretning til helseraadsordførere eller tilsynsmænd om personer under eftersyn (reglementets § 75—77).

Til

ordføreren i ..... helseraad.

Navn .....

Stilling .....

Hjemsted .....

ankommet den .....

— fra utenriksk landomraade, som ifølge kundgjørelse er smittet, —

— med fartøi .....

— der er undersøkt med hensyn til asiatisk kolera — pest — barnekopper —*

har forpligtet sig til hver dag til og med den .....

at fremstille sig for helseraadets ordfører eller tilsynsmand paa hvert sted, hvor han — hun — opholder sig længer end 24 timer. Han — hun — har opgit som opholdssted — bestemmelsessted — i ovennævnte tidsrum .....

..... den ..... 19 .

.....

..... helseraads .....

*) Det, som ikke passer, overstrykes.

17 novbr.

Skema 10.

Indberetning fra helseraadets ordfører om undersøkte fartøier (reglementets § 84, 1ste avsnit).

L.-nr.	Seil — damp — fartøi	Fartøiets navn	Førerens navn	Forlot smittet sted		Ankom til		Besætningens antal	Reisendes antal	Er undersøkt og behandlet eller tilset			De iverksatte foranstaltninger.	Dag for		Anmerkning.
				Dag og time	Stedets navn	Dag og time	Stedets navn			Dag	Efter § i reglementet	Av hvem		Tilladelse til fritt samkvem	Fortsættelse av reisen under tilsyn	

Skema 11.

Anmeldelse fra tilsynsmand om undersøkte fartøier (reglementets § 84, 2det led). 17 novbr.

Anmeldelse

til ordføreren i ..... helseraad,
vedkommende seil — damp — fartøiet .....
ført av .....
der den ..... 19..... avgik fra .....
og den ..... 19..... ankom til .....
og som rammes av bestemmelserne om undersøkelse eller tilsyn m. v. i anledning av asiatisk kolera — pest — barnekopper.*)

Det følgende er til utfyldning, eftersom fartøiet *ikke* tidligere er undersøkt og behandlet eller tidligere er undersøkt og behandlet.

Fartøiet er undersøkt og behandlet av undertegnede .....

Det besvarte og underskrevne skema vedlægges.

Ved eftersyn av fartøiets ombordværende personer var intet — følgende — at bemerke.

Der er truffet følgende foranstaltninger:

Slagvand
Ballastvand
Drikke- og bruksvand
Gang- og sengklær
Andre gjenstande
Lugarer eller andre rum
Rotter eller mus

Fortegnelse over de personer, som har erholdt tilladelse til at forlate fartøiet, er sendt Medicinaldirektøren.

Fartøiet er tidligere undersøkt og behandlet den ..... 19 .....
i .....
hvorfra det er tillatt at fortsætte sin reise under tilsyn.

Fartøiets besætning, hvis antal (føreren iberegnet) er ....., og reisende, hvis antal er ....., er efterset av undertegnede den

..... 19 .
..... 19 .
..... 19 .
..... 19 .

Der var herunder intet — følgende at bemerke.

— Fartøiet, hvis ombordværende personer skal staa under tilsyn indtil den ..... 19..... har den ..... 19..... fortsat sin reise til ....., hvorom helseraadets ordfører — tilsynsmand — paa stedet er underrettet den ..... 19..... —
— Fartøiet har erholdt tilladelse til at ha frit samkvem med land den ..... 19..... —*)

..... den ..... 19 .

.....
tilsynsmand.

NB. Er fartøiet undersøkt av en tilkaldt læge sammen med tilsynsmanden, undertegnes anmeldelsen av begge.

*) Det, som ikke passer, overstrykes.

17 novbr. *Skema 12.*

Legitimationskort.

I henhold til lov av 17 juni 1909 om foranstaltninger mot indførsel av smitsomme sygdomme er

.....

..... den ..... 19 .....

beskikket som **tilsynsmand** for .....

.....havn,

..... den ..... 19 .....

.....

helseraadets ordfører.

17 novbr. **Kongelig resolution***), hvorved meddeles approbation i henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 paa den av herredsstyret for Hedrums herred i Jarlsberg og Larviks amt under 14 juni 1909 fattede beslutning om et tillæg til § 10 i de for herredet gjældende sundhetsforskrifter.

17 novbr. **Kongelig resolution****), hvorved meddeles approbation i henhold til lov angaaende særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sygdomme av 8 mai 1900 § 3 paa den av herredsstyret for Indre Holmedals herred i Nordre Bergenhus amt under 12 december 1904 fattede beslutning om ordningen av meddelelsespligten, naar en tuberkuløs syk forandrer bopæl, dog med en enkelt forandring.

17 novbr. **Kongelig resolution*****), hvorvad kongelig resolution av 24 mai 1907 angaaende 4 døgns ukefredning for laksefiske i en del av Sogndalsfjorden i Nordre Bergenhus amt ophæves, forsaavidt den angaar kilenot og kastenot, mens den fremdeles blir gjældende for drivgarn.

---

*) Bekjendtgj. 19 novbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 45, hvor tillægget er indtat.

**) Bekjendtgj. 19 novbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 45, hvor den approberte beslutning er indtat.

***) Bekjendtgj. 19 novbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 45.

Kongelig resolution*), hvorved bestemmes: 17 novbr.

1. I medhold av § 6 i lov om vernskogens bevarelse og mot skogens ødelæggelse m. v. av 8 august 1908 meddeles approbation paa de av herredsstyret for Overhallens herred, Nordre Trondhjems amt, i møte den 13 september 1909 besluttede nye vedtægter mot skogens ødelæggelse inden herredet.
2. De ved kongelig resolution av 26 januar 1901 approberte skogvedtægter for nævnte herred ophæves fra den tid, de nye vedtægter træder i kraft.

Kongelig resolution**), hvorved meddeles approbation i henhold til § 89 i lov om bygningsvæsenet av 27 juli 1896 paa nedenstaaende beslutninger angaaende anvendelse av flat, av Departementet for de Offentlige Arbeider godkjendt taksten, nemlig: 17 novbr.

Kongsbergs bystyres beslutning av 18 december 1908,
Aasgaardstrands do. do. » 23 februar 1909,
Molde do. do. » 19 november 1906,
Veblungsnes bygningsrepræsentantskaps beslutning av 28 mai 1909,
Harstads bystyres beslutning av 9 juli 1909.

Kongelig resolution***), hvorved meddeles approbation i henhold til § 89 i lov om bygningsvæsenet av 27 juli 1896 paa de av Elverums leirs bygningsrepræsentanskap i møte den 22 oktober 1909 vedtagne byggeforskrifter for nævnte brand- og bygningskommune. 17 novbr.

Kongelig resolution, hvorved der i henhold til § 55 i lov om kirker og kirkegaarder av 3 august 1897 meddeles tilladelse til, at der for Florens og Okkelbergs kapeller i Hegre sogn av Øvre Stjørdalens prestegjeld i Trondhjems stift oprettes særskilte kirketilsyn, bestaaende for hvert kapel av sognepresten og to av Hegre herreds sognestyre valgte inden kapeldistrikterne bosittende medlemmer, som i fornødent fald begge kan vælges utenfor kredsen av sognets formænd. 17 novbr.

Kongelig resolution, hvorved der i henhold til § 41 i lov om kirker og kirkegaarder av 3 august 1897 meddeles samtykke til, at den tid, hvori ethvert begravet lik i regelen skal hvile urørt i jorden, for hovedkirkegaar- 17 novbr

*) Bekjendtgj. 19 novbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 45, hvor vedtægtene er indtat.
**) Bekjendtgj. 19 novbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 45.
***) Bekjendtgj. 19 novbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 45, hvor forskriftene er indtat.

17 novbr. den i Onsø prestegjeld under Vestre Borgesyssels provsti i Kristiania stift nedsættes til 15 aar.

17 novbr. **Kongelig resolution,** hvorved saker vedkommende tandlæge-undervisningen og tandlæge-eksamen fra 1 januar 1910 overføres fra Justis- og Politidepartementet til Kirke- og Undervisningsdepartementet.

17 novbr. **Kongelig resolution,** hvorved den kuranstalt for alkoholister, som agtes oprettet for indtil 20 patienter paa gaarden Hovelsaasen i Aasnæs herred i Hedemarkens amt, godkjendes til at motta patienter i henhold til § 30 i lov om umyndiggjørelse av 28 november 1898 og §§ 18, 19 og 21 i lov om løsgjængeri, betleri og drukkenskap av 31 mai 1900 — paa forskjellige nærmere fastsatte vilkaar.

17 novbr. **Kongelig resolution,** hvorved bl. a. Hosangers herred i Søndre Bergenhus amt deles fra den tid, som av amtmanden bestemmes, paa de av herredsstyret i møter den 5 oktober og 7 november 1908 samt 15 februar 1909 vedtagne vilkaar, i to herreder, nemlig Hosangers herred, svarende til Hosangers sogn, og Modalens herred, svarende til Mo og Eksingdalens sogn.

17 novbr. **Kongelig resolution,** hvorved Sjøfartskontoret meddeles bemyndigelse til at behandle og avgjøre andragender fra skibsredere eller deres stedfortrædere om anerkjendelse i henhold til sjødygtighetslovens § 55, 7 av lastemerke, beregnet og anbragt i henhold til saadanne utenlandske lastelinjeregler, som til enhver tid av norske myndigheter er anerkjendt jevngode med norske.

17 novbr. **Kongelig resolution,** hvorved der i medhold av lovene av 3 mars 1860 § 1, 26 mai 1866 § 8, litr. g og 31 mai 1890 § 6, jfr. lov 3 mai 1873 § 2, indeholdende tillæg til og forandringer i lovgivningen om den Almindelige Brandforsikringsindretning for Bygninger, fra 1 januar 1909 at regne og indtil videre tilstaaes de i kjøpstaden Vardø beliggende og i indretningens kjøpstadavdeling forsikrede bygninger en nedsættelse i brandkontingenten med 25 pct., hvilken nedsættelse fra den tid, det av Departementet for de Offentlige Arbeider bestemmes, kan økes indtil 33 pct., naar de i betænkning angaaende Vardø vandverk og brandvæsen, datert 4 september 1909, herfor opstillede betingelser i det væsentligste er gjennemført.

17 novbr. **Kongelig resolution,** hvorved bestemmes, at

1. forhenværende fastlønnede officerer, der tjenest gjør som bataljonschefer i 2det opbud, plads-

major paa Akershus, inspektionsofficer paa den Militære Høiskole eller i lignende lønnet stilling inden hæren, skal avgaa fra sin stilling, naar de naar aldersgrænsen: fyldte 65 aar. 17 novbr.

2. Forsvarsdepartementet bemyndiges til at gjøre saadan fravikelse fra ovenstaaende bestemmelse, som maatte ansees ønskelig for de nu i stillingene ansatte.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes: 17 novbr.

1. Forsvarsdepartementet bemyndiges til at utfærdige nye administrationsregler for penger og materiel ved hærens avdelinger og for det administrative forretningsforhold mellem avdelingene og de overordnede myndigheter.
2. Den indre administration ved avdelingene ordnes efter følgende principper:
   a. Penge-administrationen centraliseres mest mulig ved regimentet.
   b. Regimentsadministration indføres ogsaa for materiellets vedkommende, dog saaledes, at bataljonerne væsentlig bestyrer beklædning og personlig utrustning.
   c. Verkstedsdriften anordnes saavidt mulig underett for regimentet.
3. Kasse- og munderingskommissioner optages ikke i de nye administrationsregler, hvorimot skyss- og kostgodtgjørelseslovens bestemmelse for munderingskommission, saa længe den forblir gjældende, gives anvendelse paa de funktionærer, der overtar tilsvarende befatning med materiel.
4. Avdelingenes etablissementer underlægges efter departementets bestemmelse avdelingene selv med assistanse av Ingeniørvaabenets personel.

Skrivelse fra Finansdepartementet til amtmanden i Tromsø amt, hvori uttales, at skyssgodtgjørelse til en bestyrer av tvangsauktion for kommunal skat antages at kunne belastes vedkommende debitor. Uttrykket »bestyrerens godtgjørelse« i sportellovens § 47, tredje punktum, er nemlig ment at skulle omfatte saavel den i paragraffens foregaaende punktum omhandlede skyssgodtgjørelse som avholdelses-salær. 17 novbr.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til Bergens vergeraad i anledning av spørsmaalet om, hvorvidt et vergeraad kan ansees forpligtet til at ta under behandling saker, som er oversendt vergeraadet under den forutsætning, at vedkommende barn besluttes anbragt paa en nærmere angit maate. Spørsmaalet sees at være foranlediget ved, at paatalemyndigheten har tilstillet vergeraadet en sak 18 novbr.

18 novbr. under forutsætning av, at vedkommende barn blev anbragt i skolehjem.

I anledning herav antages, at et vergeraad maa være forpligtet til at fatte beslutning i en sak om et barns bortsættelse, som paatalemyndigheten har forelagt vergeraadet i henhold til lov om forsømte barns behandling av 6 juni 1896 § 43, selv om paatalemyndigheten som betingelse for at undlate paatale har krævet, at barnet skal anbringes paa en av paatalemyndigheten nærmere angit maate. Men vergeraadet er selvfølgelig helt ubundet av paatalemyndighetens opfatning av saken og har alene at fatte bestemmelse efter, hvad vergeraadet anser for at være det rette. Finder vergeraadet ikke at burde anbringe barnet paa den av paatalemyndigheten forlangte maate, maa det herom underrette paatalemyndigheten, som da faar avgjøre, om den under de givne omstændigheter heller bør reise tiltale, eller om den finder at kunne akkviescere ved den anbringelsesmaate, som vergeraadet har anset for den rette.

19 novbr. **Regler***) for rensning ombord ved farsotter. (Utfærdiget av Medicinaldirektøren i henhold til lov av 17 juni 1909 og det ved kongelig resolution av 17 november 1909 approberte reglement, forsaavidt angaar foranstaltninger mot asiatisk kolera, pest og barnekopper).

Ifølge reglementets §§ 56—66 har helseraadets ordfører (eller tilsynsmand) at avgjøre, i hvilken utstrækning rensning skal foretages.

Ved avgjørelsen bør der, som i reglementet forutsat, skjelnes nøie mellem fartøier, hvor der har været eller er sikre eller mistænkelige sygdomstilfælde, og fartøier, hvor saadanne tilfælde ikke har forekommet.

Paa fartøier, hvor der ikke er og ikke har været saadanne sygdomstilfælde, kan helseraadets ordfører, hvor han finder det tilstedelig, anvende en lempeligere fremgangsmaate med bruk av vanlig rengjøring.

Hvor det gjælder asiatisk kolera, bør der med hensyn til behandlingen av fartøiers slagvand, ballastvand, bruks- og drikkevand tages specielt hensyn til, om det er indtat paa steder, hvor vandet antages at være smittet. Likesaa bør der tages hensyn til, om vandet kan pumpes ut i fri sjø.

De i det følgende nævnte rensningsmidler og -maater for ting og rum, der ansees smittet, blir at anvende i den utstrækning, som forholdene tilsiger. Er man paa grund av omstændighetene hindret fra at benytte disse, kan de erstattes av andre fremgangsmaater, som helseraadets ordfører finder tjenlige, for-

*) Bekjendtgj. 25 novbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 46.

utsat, at disse er likesaa virksomme og ikke volder væsentlig 19 novbr.
forøket skade eller utgift.[1])

---

1. Utslitte og værdiløse ting, som filler, brukt madrasfyld og lignende, brændes. Det samme gjælder skibsproviant, som kan befrygtes at være kommet i berøring med smittede personer. Likesaa klædningsstykker, sengklær, bandager o. lign., som er saa gjennemtrukket med smittestof, at de ikke kan uskadeliggjøres paa anden maate.
2. Gangklær, sengklær (ikke skindvarer eller pelsverk) og lignende saker, der hovedsagelig bestaar av tøi og taaler dampning, bør helst desinfiseres i desinfektionsovn eller damptønde. (Ved enhver desinfektion med vanddamp maa man forvisse sig om, at temperaturen overalt i de gjenstande, man skal desinfisere, holder sig paa 100° C. eller derover i mindst 15 minutter).

   Kan desinfektionsovn eller damptønde ikke skaffes tilveie bør tøiet lægges i bløt i en 3 % opløsning av karbolsyre i varmt grønsæpevand og forbli i denne opløsning i mindst 6 timer, hvorefter det vaskes med almindelig sæpevand eller skylles i rent vand.
3. Gjenstande av træ, lær, skind, kautschuk og metal renses ved omhyggelig vaskning med 3 % karbolgrønsæpevand.

   Pelsverk fugtes omhyggelig med 3 % karbolvand og ophænges derpaa til lufttørring, helst i solen.

   Fjær og dun brændes, naar de har været utsat for forurensning med sykes uttømmelser eller utsondringer.
4. Møbler, vægger og tak avgnides omhyggelig med kluter eller børster, fugtet i 3 % karbolgrønsæpevand.

   Køier, natmøbler og vaskestel maa vaskes særlig omhyggelig med 3 % karbolgrønsæpevand.

   Gulv vaskes først med karbolgrønsæpevand og dernæst med rikelig grønsæpevand uten karbol.

   Findes nogensteds synlige forurensninger fra sykes uttømmelser eller utsondringer, vaskes disse først fuldstændig bort med karbolgrønsæpevand, før man vasker det øvrige.

   De brukte kluter og børster gives et opkok straks efter endt vask.
5. Spisestel og forøvrig alle gjenstande av glas, porselæn (stentøi), emaljert jern og lignende kan bedst renses

---

[1]) Ved siden av de her omhandlede rensningsmaater for smittede ting og rum kan helseraadets ordfører i særlige tilfælde (jfr. lovens § 18 og reglementets § 67) efter indhentet bemyndigelse fra Medicinaldirektøren paabyde yderligere foranstaltninger.

19 novbr. ved kokning i 2 % soda-opløsning. De kan derefter skylles og tørres paa vanlig vis.

6. De sykes uttømmelser tilsættes i møblet med en likestor mængde kalkmelk[1]), omrøres omhyggelig og staar mindst en time, hvorefter de slaaes i sjøen eller fjernes paa anden betryggende maate.

Vaske- og badevand fra syke tilsættes kalkmelk (1/4 liter paa 10 liter vand), hvorefter det blir staaende mindst en time.

Istedenfor kalkmelk kan benyttes klorkalkmelk[2]).

Derav sættes til uttømmelser 1/5 av disses volum under omhyggelig omrøring. Til smudsvand sættes saameget, at vandet lugter sterkt av klor.

7. Rensning av priveter foretages saaledes, at gulv, sæte og laag vaskes grundig med karbolsæpevand, likesaa tak, vægger, dørvridere og lignende.

Faldrør skylles først med det anvendte vaskevand og dernæst med kalkmelk.

8. Istedenfor 3 % karbolsyre-opløsning med eller uten sæpevand kan overalt ogsaa benyttes en 3 % opløsning av kresolsæpevand (liquor cresoli saponatus) eller en 2 % opløsning av formaldehyd. (60 cm.^{3} formalin (formol) til 1 liter vand eller grønsæpevand).

Den skarpe lugt, som formalin efterlater, kan efter endt rensning fjernes ved avvaskning med 1 % opløsning av ammoniak i vand (salmiakspiritus) og luftning.

9. Istedenfor de under 2, 3 og 4 beskrevne rensningsmaater for værelser, møbler, klær, pelsverk og skindsaker, lærsaker, fjær og dun, kan ogsaa anvendes desinfektion med formalindamp, naar dertil er anledning.

Denne er ikke virksom overfor indtørrede flekker og skorper fra sykes uttømmelser og utsondringer, heller ikke

---

[1]) Kalkmelk er kun virksom, naar den er tilberedt saaledes:

Pulverisert, ganske frisk brændt kalk røres om med en likestor mængde vand, f. eks. 1 liter av hvert. Under sterk varme-utvikling dannes en jevn grøt (læsket kalk), som straks tilsættes yderligere 3 liter vand, saa man faar en hvit velling.

Kalkmelk maa tilberedes frisk for hver dag. Ved henstand tiltrækker den kulsyre av luften og gaar over til kulsur kalk, som ikke har desinfiserende virkning.

Den pulveriserte brændte kalk, melkalken, maa heller ikke staa længere tid uten at brændes paany.

[2]) Klorkalkmelk tilberedes av klorkalkpulver ved omrøring med den 5-dobbelte mængde vand. Tilberedningen maa ske frisk for hver gang, og der maa kun benyttes klorkalkpulver, som har været opbevaret i lufttæt lukkede kar eller bokser, og som lugter sterkt og stikkende av klor.

overfor ruller eller pakker av tøi og bør derfor ikke anvendes til desinfektion derav. 19 novbr.

Denne utføres saaledes: I det rum, som skal desinfiseres, maa temperaturen ikke være under 20° C., men der maa ikke brænde ovn under desinfektionen, da herved meget av formalindampen vil undvike.

Der maa sørges for, at dampen kan trænge mest mulig ind overalt i værelset. Alle skuffer trækkes halvt ut, alle skap aapnes. Alt tøi og klædningsstykker, som skal desinfiseres, hænges op mest mulig utbredt og med vrængte lommer, hvorav alt indhold tages ut.

De øvrige gjenstande lægges paa bord og stoler eller hænges op, da den desinfiserende virkning er mindst nede ved gulvet.

Alle aapninger, ventiler og sprækker tættes f. eks. ved overklistring med papir.

I en bøtte eller balje av emaljert jern med indhold mindst 4 à 5 liter hælder man paa forhaand avveiede mængder av paraform (fast polymerisert formalin), soda og overmangansurt kali. (Der trænges 10 gr. paraform, 1 gr. soda og 25 gr. overmangansurt kali pr. kubikmeter rumindhold).

Disse stoffe blandes omhyggelig ved omrøring med en træpinde.

Derefter hælder man den nødvendige, paa forhaand avmaalte vandmængde (30 gr. vand pr. kubikmeter rumindhold) over pulverblandingen og rører godt om.

Damputviklingen begynder da, og man gaar ut, lukker og tætter utgangsdøren og lar rummet staa i 6 timer, hvorefter desinfektionen er endt, og man kan lufte ut.

Man kan desuten ved utvikling av ammoniakdamp sørge for, at den stinkende formalinlugt forsvinder. Man blander i en emaljert bøtte salmiakkrystaller og melkalk (10 gr. av hvert pr. kubikmeter rum), hælder over den avmaalte vandmængde (30 gr. pr. kubikmeter rumindhold), rører om og gaar ut.

Rummet staar lukket i $^1/_2$ time, hvorefter man lufter.

Man kan ogsaa benytte andre metoder til utvikling av formalindamp, naar man er forvisset om, at der for hver kubikmeter rumindhold fordampes mindst 5 gram formaldehyd (15 gram formalin) og 30 gram vand.

10. Slagvand, vandballast, drikkevand og bruksvand renses paa følgende maate:

Til hver hektoliter vand, som findes i hver enkelt tank og beholder eller i skibsrummet, sættes $2^1/_2$ liter kalkmelk.

19 novbr. Saavidt gjørlig sørger man for, at denne blir jevnt for delt paa vandbeholdningen.

Efter en times forløp tømmes beholderen, hvorefter bundfaldet av den benyttede kalkmelk, forsaavidt det gjælder drikke- og bruksvand, skylles ut.

Man kan overbevise sig om, at kalkmelken er kommet bort derved, at man en time efter utpumpningen prøver det nye vand med rødt lakmuspapir.

Farves dette hurtig blaat, bør fornyet utpumpning finde sted.

11. Den eller de, som utfører rensningen, maa iagtta den yderste forsigtighet med sin person.

De bør helst være iført en tætknappet overklædning av helst vandtæt stof (oljehyre). Kan saadan overklædning ikke skaffes tilveie, bør de være iført saavidt mulig værdiløse klær av hensyn til den efterfølgende rensning av disse. De bør ha vandtæt skotøi, om mulig kalosjer.

Skjorte-ærmerne brettes op over albuene.

De, der deltar i rensningsarbeidet, maa under ingen omstændighet spise eller drikke under dette, uten at de i forveien har avført sig yttertøiet, vasket sine hænder grundig, børstet fingre og negler omhyggelig med karbolgrønsæpevand eller spiritus og skyllet dem av i rent, kokt vand. De maa tillike vaske ansigtet grundig med varmt sæpevand og skylle munden godt med rent, kokt vand.

De maa ikke spise i noget av de rum, som de har at rense, og hvis de ikke tilhører skibets mandskap, bør de ikke nyde noget av skibets proviant eller drikkevand, men benytte mat og drikke fra land.

Efter endt rensningsarbeide avfører de sig sit yttertøi og vasker det grundig i karbolgrønsæpevand. Lerretsklær, børster og kluter gives et opkok.

Derpaa vaskes hænder og ansigt grundig, som ovenfor beskrevet, og de benyttede neglebørster kokes.

19 novbr. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til Revisionsdepartementet, hvori uttales, at en lensmand antages alene at ha krav paa salær for én forretning i tilfælde, hvor registrering i et bo efter en arvings anmodning besluttes utsat, men senere fremmes ved en kontinuationsforretning.

Kapitelstakster for aaret 1909

11 novbr.
20 novbr.

(i overensstemmelse med lovens 3—14—15 og lov av 17 august 1848).

For Hamar stift:
(sat 15 november).

Landskyld og leding:

100	kilogram	rugmel	kr.	18,89
100	—	bygmel	»	18,57
100	—	havremel	»	18,58
100	—	blandmel	»	18,57
1	hektoliter	landskyldsbyg eller korn, hvor samme ikke ydes efter tyngde eller vegt	»	9,02
1	—	landskylds- eller ledingshavre	»	8,33
100	kilogram	bygmalt	»	14,11
100	—	havremalt	»	14,12
100	—	blandkornmalt	»	14,11

Tiende:

1	hektoliter	hvete, rug, torekorn eller erter	kr.	10,87
1	—	byg	»	8,55
1	—	blandkorn	»	7,28
1	—	havre	»	7,13
1	—	letbyg	»	4,26
1	—	lethavre	»	3,99

Landskyld og leding efter middelprisen av de 10 sidste aars kapitelstakster:

100	kilogram	rugmel	kr.	17,08
100	—	bygmel	»	17,69
100	—	havremel	»	17,91
100	—	blandmel	»	17,65
1	hektoliter	landskyldsbyg	»	8,59
1	—	landskyldshavre	»	7,98
100	kilogram	bygmalt	»	13,44
100	—	havremalt	»	13,61
100	—	blandkornmalt	»	13,41

Tiendekorn efter middelprisen av de 20 sidste aars kapitelstakster:

1	hektoliter	hvete, rug, torekorn eller erter	kr.	9,74
1	—	byg	»	7,99
1	—	blandkorn	»	6,78
1	—	havre	»	6,41
1	—	letbyg	»	4,11
1	—	lethavre	»	3,69

11 novbr.
20 novbr.

For Kristiania stift:
(sat 11 november).

Landskyld og leding:

100	kilogram	rugmel	kr.	17,67
100	—	bygmel eller malt	»	16,75
100	—	havremel eller malt	»	17,20
100	—	blandmel eller malt	»	16,60
1	hektoliter	landskylds byg eller korn, hvor samme ikke ydes efter tyngde eller vegt.	»	8,13
1	—	landskylds eller ledings havre	»	7,71

Tiende:

1	hektoliter	hvete, rug, torekorn eller erter	kr.	10,17
1	—	byg	»	7,71
1	—	blandkorn	»	6,95
1	—	havre	»	6,60
1	—	letbyg	»	4,34
1	—	lethavre	»	3,92

Landskyld og leding efter middelprisen av de 10 sidste aars kapitelstakster:

100	kilogram	rugmel	kr.	15,75
100	—	bygmel eller malt	»	15,48
100	—	havremel eller malt	»	16,10
100	—	blandmel eller malt	»	15,53
1	hektoliter	landskylds byg	»	7,52
1	—	landskylds havre	»	7,21

Tiendekorn efter middelprisen av de 20 sidste aars kapitelstakster:

1	hektoliter	hvete, rug, torekorn eller erter	kr.	9,06
1	—	byg	»	7,00
1	—	blandkorn	»	6,39
1	—	havre	»	5,89
1	—	letbyg	»	4,33
1	—	lethavre	»	3,79

For Kristiansands stift:
(sat 20 november).

1	hektoliter	byg	kr.	8,84
1	—	havre	»	7,43
1	—	havremel	»	7,98
100	kilogram	byg	»	13,65
100	—	havre	»	14,35
100	—	havremel	»	15,42

Middeltallet av kapitelstaksterne for de sidste 10 aar fra 1900 til 1909, begge iberegnet, blir paa byg pr. hektoliter kr. 8,02, pr. 100 kilogram kr. 12,38, samt paa havre pr. 100 kilogram kr. 13,12. 11 novbr. 20 novbr.

For Bergens stift:
(sat 20 november).

Hvete	kr.	13,63	Alt pr. hektoliter.
Rug	»	10,20	
Byg	»	9,17	
Havre	»	6,19	
Blandkorn	»	7,28	
Malt	»	42,60	

Hvad Kongens tiende i Nordhordland angaar, da skal der efter den derom gjældende bestemmelse kun gives for en hektoliter kr. 3,45 (kr. 4,80 pr. tønde).

Middeltallet av de sidste 20 aars kapitelstakster blir:

For hvete kr. 11,87, for rug kr. 8,63, for byg kr. 8,23, for havre kr. 5,28, for blandkorn kr. 6,54 og for malt kr. 33,37, — alt pr. hektoliter.

Middeltallet av de sidste 10 aars kapitelstakster blir:

For hvete kr. 11,91, for rug kr. 8,83, for byg kr. 8,42, for havre kr. 5,59, for blandkorn kr. 6,85 og for malt kr. 39,73, — alt pr. hektoliter.

For Trondhjems stift:
(sat 20 november).

1	hektoliter	bedste rug	kr.	10,22
1	—	ringere rug	»	9,78
1	—	sædebyg	»	8,42
1	—	ringere byg	»	7,12
1	—	bedste blandkorn	»	7,75
1	—	ringere blandkorn	»	6,89
1	—	sædehavre	»	6,95
1	—	ringere havre	»	5,81
1	kilogram	bedste rugmel	»	0,19
1	—	ringere rugmel	»	0,17
1	—	bedste bygmel	»	0,16
1	—	ringere bygmel	»	0,14
1	—	bedste havremel	»	0,17
1	—	ringere havremel	»	0,15
Middeltal av de 10 sidste aars kapitelstakster paa sædebyg for 1 hektoliter			»	7,84
Middeltal av de 10 sidste aars kapitelstakster paa sædehavre for 1 hektoliter			»	6,49

11 novbr. 20 novbr. For Tromsø stift:
(sat 20 november).

1	hektoliter	bedste rug	kr,	11,49
1	—	ringere rug	»	9,85
1	—	sædebyg	»	10,84
1	—	ringere byg	»	8,95
1	—	bedste blandkorn	»	8,56
1	—	ringere blandkorn	»	7,23
1	—	sædehavre	»	10,43
1	—	ringere havre	»	8,86
1	—	bygmalt	»	15,00
10	kilogram	rugmel	»	1,77
10	—	bygmel	»	1,76
10	—	ringere bygmel	»	1,55
10	—	havremel	»	2,17
10	—	ringere havremel	»	1,69
10	—	hvite erter	»	2,83
10	—	ringere erter	»	2,41
Middeltal av de sidste 10 aars kapitelstakster paa en hektoliter sædebyg			»	10,07

Kirkernes landskyld:

10	kilogram	lange	kr.	5,00
10	—	rundfisk	»	4,50
10	—	titling	»	3,00
10	—	stor rotskjær	»	5,00
10	—	smaa rotskjær	»	4,00
10	—	stor sei	»	4,50
10	—	middels sei	»	4,00
10	—	smaa sei	»	3,00
10	—	ost i Salten	»	4,89

20 novbr. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til Trondhjems stiftsdirektion, hvori meddeles (under henvisning iøvrig til departementets i Lovtidenden indtagne skrivelse av 5 november 1890):

Departementet er tilbøielig til at anta, at fattiglovgivningen ikke i almindelighet hjemler fattigstyret ret til ved politiets bistand og mot den trængendes vilje at paatvinge denne fattigunderstøttelse i en viss form. Paa den anden side er fattigstyret neppe heller pligtig til at yde fattigunderstøttelsen i anden form, end det finder hensigtsmæssig, og maa saaledes formentlig kunne undlate at yde hjælp, hvis vedkommende ikke vil motta den overensstemmende med fattigstyrets bestemmelse. Fattigstyret maa imidlertid herved ha opmerksomheten henvendt paa, at vedkommende ikke forkommer eller — forsaavidt barn angaar — vanvyrdes, og vil,

hvis der er grund til at nære nogen frygt i saa henseende, ha 20 novbr.
at varsle politiet, hvis pligt det da — i tilfælde — maa være videre at ta sig av saken. Hvorvidt der derefter kan bli plads for den av fattigstyret besluttede, men av den trængende avslaaede understøttelsesmaate, vil naturligvis være avhængig av omstændighetene.

Sluttelig bemerkes, at man — bl. a. like over for bestemmelsen i fattiglovens § 43, tredje punktum — finder det meget tvilsomt, om et fattigstyre har ret til alene av økonomiske grunde at ta barn fra forældrene, naar disse motsætter sig det.

Skrivelse fra Justitsdepartementet til Landbruksdeparte- 20 novbr.
mentet, angaaende forespørsel om forstaaelsen av § 3 i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909, forsaavidt angaar anvendelsen av den i paragraffen fastsatte arealgrænse av 500 hektar overfor sameiere.

Departementet meddeler, at likesom det antages at følge av den nævnte lovs § 27, 1ste led, at der ved bedømmelsen av, hvorvidt koncession utkræves til en av flere personer i fællesskap foretat skogerhvervelse, maa regnes med det samlede areal, som omfattes av erhvervelsen, antar departementet, at en tilsvarende regel maa gjælde ved bestemmelsen av det areal av skoggrund, som nogen tidligere eier inden et herred, saaledes at en lodtager i et sameie maa ansees som eier av dettes samlede flate-indhold og ikke alene av en saa stor del av dette, som svarer til vedkommendes andel i sameiet.

Skrivelse fra Finansdepartementet til en foged, hvori 20 novbr.
uttales, at uttrykket »samme rekvirent« i sportellovens § 65 ikke antages at kunne faa anvendelse paa en sakfører, som paa vegne av forskjellige kreditorer samtidig lar avholde eksekution hos samme debitor efter forskjellige domme eller forlik. Departementets i Lovtidenden indtagne skrivelse av 3 november 1898, som vedrører sportellovens § 128, tredje led, og § 129, andet led, antages ikke at kunne paaberaapes herimot, idet denne skrivelse omhandler forhold av væsentlig forskjellig art og støtter sig til særegne uttalelser i lovens forarbeider.

Forandringer*) i reglementet for Norges Bank, besluttet 22 novbr.
22 november 1909.

Efter den av repræsentantskapet den 22 november 1909 fattede beslutning skal §§ 52, 84 og 117 i reglementet herefter lyde saaledes:

§ 52. For indbetaling meddeles kvittering, løs eller i bok.

*) Bekjendtgj. 18 decbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 49.

22 novbr. Ved utbetaling anvendes en til banken rettet ordre i skrivelse, check eller almindelig anvisning, i ethvert tilfælde lydende paa bestemt navn. Som utbetalingsordre kan i tilfælde ogsaa godkjendes telegrafanvisning, som paa vanlig maate er stadfæstet av telegrafvæsenet. Blanketterne til anvisninger leveres uten betaling av banken mot skriftlig erkjendelse for mottagne antal og nummer. Makulerte eller av anden grund uanvendte blanketter tilbakeleveres. Der føres ved banken bok over utleverte og tilbakeleverte blanketter med tilføielse av nummer og vedkommendes navn.

§ 84. Gebyret for opbevaring av deposita regnes i intet tilfælde for kortere tid end 3 maaneder, likesom dele av en maaned regnes som hel maaned.

a. For ædle metaller, værdipapirer og værdigjenstande, alt indlevert uten laas eller forsegling, beregnes $^1/_2$ pro mille, mindste avgift kr. 2,00. Ved beløp paa $^1/_2$ million kroner eller derover beregnes mindst $^1/_5$ pro mille.

b. For den under a opførte avgift eller en i tilfælde forhøiet saadan kan ogsaa efter nærmere avtale uttrukne obligationer og forfaldne kupons besørges hævet av banken.

c. For deposita under laas eller segl beregnes:

for rumindhold	indtil	25	kubik-decim.	kr.	6	aarlig,
» do.	derover »	50	—»—	»	9	»
» do.	— »	75	—»—	»	12	»
» do.	— »	100	—»—	»	15	»

og for hver overskytende 25 kubik-decimeter eller dele derav et tillæg av kr. 2,00 aarlig. Mindste avgift er 2 kroner.

d. Ved utleie av bokser i bankens panserhvælv beregnes i avgift, som blir at betale forskudsvis:

for 1 boks

høide	bredde	længde	pr. aar	pr. maaned
8 cm.	30 cm.	45 cm.	kr. 10,00	kr. 2,00
14 »	30 »	45 »	» 15,00	» 2,00
24 »	30 »	45 »	» 20,00	» 3,00
49 »	30 »	45 »	» 30,00	» 3,00
49 »	60,5 »	45 »	» 50,00	» 5,00

De nærmere regler for denne virksomhet bestemmes av direktionen.

§ 117. De to ved hovedsætets hovedkasse ansatte kasserere har hver at stille kaution for kr. 30 000,00 og maa ikke ha mer i de dem betrodde kasser end kr. 75 000,00 hver. Kassereren ved hovedsætets vekslingskontor for skillemynt har at stille kaution for kr. 10 000,00 og kan ha indtil kr. 70 000,00 i sit verge.

Ved Trondhjems avdeling stiller kassereren kaution for kr. 28 000,00; han kan ha indtil kr. 70 000,00 i sit verge. 22 novbr.

Ved Bergens avdeling stiller hovedkassereren kaution for kr. 15 000,00 og kan ha indtil kr. 36 000,00 i sit verge, mens skillemyntkassereren sammesteds stiller kaution for kr. 8 000,00 og har adgang til i eget verge at ha indtil kr. 50 000,00; for kassererne ved de øvrige avdelinger, undtagen Lillehammer, Tromsø, Bodø, Vardø og Hammerfest fastsættes henholdsvis kr. 10 000,00 og kr. 20 000,00. Ved de sidstnævnte 5 avdelinger henholdsvis kr. 6 000,00 og kr. 12 000,00.

Forsaavidt der for nogen av de ved utfærdigelsen av dette reglement fungerende kasserere ved ansættelsen er stipulert en lavere kaution end her foreskrevet, kan direktionen la forhøielsen utstaa til første leilighet.

Kassererne er ogsaa i tilfælde av forfald ansvarlige like over for banken, forsaavidt der ikke er sørget for, at stedfortræderen har stillet den reglementsmæssige kaution for sin funktionstid.

Kongelig resolution,*) hvorved meddeles stadfæstelse i henhold til lov av 17 juni 1869 om politivedtægter for kjøpstæderne paa en av kjøpstaden Aalesunds formænd og repræsentanter under 22 juni 1909 fattet beslutning om forandring i den ved kongelig resolution av 26 januar 1909 stadfæstede vedtægt for bruk av motorvogner i nævnte kjøpstad, dens § 17. 23 novbr.

Kongelig resolution, **) hvorved bestemmes: 23 novbr.

I. Approbation meddeles i henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 og § 3 i lov om særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sygdomme av 8 mai 1900 paa den av herredsstyret for Skjolds herred i Stavangers amt under 20 april 1907 fattede beslutning om nye almindelige sundhetsforskrifter samt om ordningen av meddelelsespligten, naar en tuberkuløs syk forandrer bopæl, — dog med nogen forandringer.

II. De for Skjolds herred ved kongelig resolution av 18 mars 1871 approberte sundhetsforskrifter ophæves fra den dag, ovenomhandlede forskrifter træder i kraft.

---

*) Bekjendtgj. 25 novbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 46 hvor paragraffens nuværende ordlyd er indtat.

**) Bekjendtgj. 25 novbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 46, hvor forskriftene er indtat.

23 novbr. **Kongelig resolution,***) hvorved bestemmes:

I. Approbation meddeles i henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 og § 3 i lov angaaende særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sygdomme av 8 mai 1900 paa den av herredsstyret for Ømarks herred, Smaalenenes amt, under 29 oktober 1909 fattede beslutning om nye almindelige sundhetsforskrifter og om ordningen av meddelelsespligten ved tuberkuløses flytning, dog med en enkelt forandring.

II. De ved kongelig resolution av 12 november 1887 approberte sundhetsforskrifter ophæves for Ømarks herreds vedkommende, fra den tid ovennævnte forskrifter træder i kraft.

23 novbr. **Kongelig resolution,***) hvorved meddeles approbation i henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 og § 3 i lov angaaende særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sygdomme av 8 mai 1900 paa den av herredsstyret for Buds herred i Romsdals amt under 22 oktober 1908 og 22 mai 1909 fattede beslutning om almindelige forskrifter med hensyn til sundhetsvæsenet samt ordningen av meddelelsespligten ved tuberkuløses flytning, dog med en enkelt forandring.

23 novbr. **Kongelig resolution,****) hvorved meddeles approbation i henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 paa de av herredsstyret for Opdals herred i Buskeruds amt under 6 november 1909 fattede beslutning om forskrifter til forebyggelse av ondartede smitsomme sygdommes utbredelse.

23 novbr. **Kongelig resolution,*****) hvorved de ved kongelig resolution av 12 december 1904 stadfæstede vedtægter mot skogenes ødelæggelse i Hølands herred ophæves overensstemmende med herredsstyrets i møte den 30 oktober 1909 derom fattede beslutning.

23 novbr. **Kongelig resolution,**†) hvorved meddeles approbation i henhold til § 89 i lov om bygningsvæsenet av 27 juli 1896 paa de av Lillestrøms bygningsrepræsentantskap i møte den 1 november 1909 vedtagne forandring i og til-

---

*) Bekjendtgj. 25 novbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 46, hvor den approberte beslutning er indtat.

**) Bekjendtgj. 25 novbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 46, hvor forskriftene er indtat.

***) Bekjendtgj. 25 novbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 46.

†) Bekjendtgj. 25 novbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 46, hvor forandringen er indtat.

læg til de ved kongelig resolution av 10 september 1906 approberte byggeforskrifter for Lillestrøms bygningskommune. 23 novbr.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes, at saker angaaende navnforandringer og de saker angaaende stiftelser og legater, som hittil har været avgjort ved kongelig resolution, for fremtiden blir at avgjøre av Kirke- og Undervisningsdepartementet. 23 novbr.

Kongelig resolution, hvorved meddeles approbation paa de i generalforsamling den 27 januar 1909 vedtagne forandringer i §§ 10 og 12 i den for Onsø brandassuranse-forening ved høieste resolution av 26 mars 1872, jfr. høieste resolution av 24 mai 1894 og Kronprinsregentens resolution av 9 mars 1904, approberte plan, saaledes at foreningen fremdeles kan nyde godt av de ved lovene av 9 august 1839 og 4 august 1845 hjemlede forrettigheter. 23 novbr.

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse paa den av Etnedalens herredsstyre den 8 november 1909 vedtagne plan for en sparebank, som under navn av »Etnedalens sparebank« agtes oprettet inden herredet. 23 novbr.

Skrivelse fra Finansdepartementet til Revisionsdepartementet, hvori uttales, at gebyr for avhjemling av skifte- og aasætestakst i bo, som deles av selvskiftende arvinger, maa bli at beregne efter sportellovens § 2, jfr. note 2 til denne § i departementets utgave av sportelloven. 23 novbr.

Cirkulære fra Arbeidsdepartementet, Poststyrelsen, hvorved meddeles følgende tillæg til og rettelser i den norske postanstaltfortegnelse: 24 novbr.

Fra Bergensbanens aapning vil der bli underholdt et postaapneri Hvals station paa jernbanestationen Hval i Norderhovs herred, Buskeruds amt, Hønefoss postdistrikt.

Fra samme tid vil postaapnerierne

Lunner bli benævnt Sokna og
Vestre Lunder » — Grindvoll.

Skrivelse fra Finansdepartementet til amtmanden i Akershus amt angaaende spørsmaalet om beregning av arveavgift i boet efter en under 3 august 1909 avdød person, som den 15 juni næstfør paa dødsleiet hadde skjænket sin søn en gave. 24 novbr.

Departementet uttaler, at ved avgiftsberegningen maa komme til anvendelse den ved arvefaldet gjældende skattekundgjørelse, som traadte ikraft den 30 juni samme aar, og at der følgelig alene pligtes arve-avgift, forsaavidt de sønnen efter avdøde tilfaldne midler tilsammen utgjorde over kr. 3000,00.

24 novbr. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til en høiesteretsadvokat, hvori uttales, at der rettelig i henhold til sportellovens § 21 var krævet behandlingsgebyr av indstævnte i en paadømt høiesteretssak, hvor indstevnte med motpartens samtykke hadde undlatt at utta kontrastevning, idet denne omstændighet antokes at maatte være uten indflydelse paa gebyrberegningen.

25 novbr. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til Revisionsdepartementet, hvori førstnævnte departement om forskjellige spørsmaal vedrørende beregning av tinglæsningsgebyrer uttaler følgende:

1. Naar attest paategnes et forhen tinglæst dokument og saadan paategning fremkommer til tinglæsning alene, antages der som gebyr for tinglæsningen at maatte beregnes kr. 3,00 efter sportellovens § 48. Sportellovens § 51, første led, antages ikke at kunne faa anvendelse, idet attesten ikke kan siges at gjøre forandring i dokumentets indhold.

2. Naar skjøte og paategnet attest samtidig tinglæses, antages der for tinglæsningen kun at burde beregnes ett gebyr. Dette blir at beregne av skjøtets paalydende sum eller værdi i overensstemmelse med sportellovens § 49. Dog antages der ikke i noget tilfælde at burde beregnes mindre end kr. 3,00, der motsvarer attestgebyr efter § 48.

3. Naar der samtidig fremkommer til tinglæsning flere paategninger paa tidligere tinglæst skjøte og en av paategningene indeholder en attest, antages der likesom under nr. 2 at burde beregnes ett gebyr. Gebyret antages at maatte erlægges med kr. 3,00 (attestgebyr). Det er herved selvfølgelig forutsætningen, at de øvrige paategninger indgaar under sportellovens § 51, første led, og saaledes, om de var blit tinglæst alene, skulde været betalt med kr. 2,00.

27 novbr. **Rundskrivelse** fra Kirke- og Undervisningsdepartementet til samtlige skoledirektører:

Fra forskjellige kanter er der til departementet indkommet forespørsler angaaende forstaaelsen av enkelte punkter i de nye bestemmelser om folkeskolens lærerlønninger m. v., som er vedtat ved forandringene i folkeskolelovene av 18 september 1909, med anmodning til departementet om at gi almindelige regler til veiledning til de omhandlede lovbestemmelsers forstaaelse.

I anledning herav skal departementet bemerke:

I. Ad byskolelovens § 15.

Den nye lov sondrer mellem statsbidrag til avlønning av lærere (lærerinder) i fuldstændig lærerpost (§ 15,

1ste led) og statsbidrag til løn for timelærerposter, time- 27 novbr.
undervisning og til løn for de ved fortsættelsesskolen ansatte lærere (lærerinder) (§ 15, 2det led).

Statsbidrag til løn for lærer i fuldstændig lærerpost ydes med 1/3 av aarsløn (grundløn) og 2/3 av alderstillæg inden nærmere i loven fastsatte grænser for gruudlønnens og alderstillæggenes størrelse, til løn for timelærere etc. med 1/3 av den utredede lærerløn uten hensyn til lønnens størrelse.

For at statsbidrag, som ovenfor anført, skal ydes til avlønning av lærer i fuldstændig post, maa for lærere grundlønnen utgjøre mindst kr. 1 200,00 og hvert alderstillæg mindst kr. 150,00, for lærerinder mindst henholdsvis kr. 800,00 og kr. 100,00, kfr. § 24 c.

Desuten bestemmes, at statsbidrag ikke ydes av grundløn, som for lærere overstiger kr. 1 400,00 og for lærerinder kr. 900,00, eller av alderstillæg, som for lærere overstiger kr. 800,00 og for lærerinder kr. 500,00.

Som nævnt sondrer loven med hensyn til maaten, hvorpaa statsbidrag beregnes, mellem lærere i fuldstændig lærerpost og andre grupper av lærere. Derimot er der ingen sondring indenfor gruppen: fuldstændig lærerpost. Er en lærerpost derfor at regne som fuldstændig, blir statsbidraget til postens avlønning at utrede med 1/3 av grundlønnen og 2/3 av alderstillæggene indenfor de i loven fastsatte grænser. Loven indeholder saaledes, saavidt skjønnes, ikke længer nogen hjemmel for den hittil brukte beregningsmaate av statsbidraget til de i lovens § 21, 3dje led, omhandlede lærere (lærerinder), som paa grund av, at bestyrelsen eller tilsynet med en eller flere av en kjøpstads folkeskoler er dem tillagt, faar en kortere undervisningstid end for saadanne lærerposter almindelig bestemt. Den i departementets skrivelse av 8/9 1896 uttalte regel, at statsbidrag til denne gruppe av lærere kun blir at beregne efter vedkommendes løn som lærere (eller efter det antal undervisningstimer, de har), maa derfor ansees for at være bortfaldt.

Statsbidraget til avlønning av de her omhandlede fuldstændige lærerposter blir saaledes at beregne efter de samme regler som for de øvrige fuldstændige lærerposter, nemlig med 1/3 av grundløn mellem kr. 1 200,00 og kr. 1 400,00 og 2/3 av alderstillæg mellem kr. 150,00 og kr. 200,00 pr. alderstillæg for lærere og for lærerinder av grundløn kr. 800,00—kr. 900,00 og alderstillæg kr. 100,00 —kr. 125,00.

27 novbr. I denne forbindelse henledes opmerksomheten paa departementets skrivelse av $^{27}/_{11}$ 1895, hvor det uttales, at det avhænger av vedtægtens bestemmelser, hvormange ukentlige timer der maa være tillagt en post, for at den skal kunne henregnes til de fuldstændige lærerposter.

Hvis timetallet for en lærer i fuldstændig lærerpost er nedsat paa grund av, at lærerposten er forenet med kirkesanger-, organist- eller anden kirkelig stilling (§ 25), kan der utbetales statsbidrag av mindre grundløn end kr. 1 200,00. Men nedsættelsen av lønnen maa staa i forhold til det reducerte timetal (departementets skrivelse av $^{19}/_{10}$ 1891). Er grundlønnen i en kommune f. eks. kr. 1 500,00 og en lærer tillike er kirkesanger med undervisningstid nedsat fra 36 til 27 timer, kan grundlønnen for denne lærer (kirkesangeren) nedsættes til kr. $1125{,}00\left(\frac{27 \times 1500}{36}\right)$.

Herav vil statsbidrag bli utbetalt med $^1/_3$.

Da mindste grundløn utenfor det ovenfor nævnte tilfælde for lærere i fuldstændig lærerpost skal utgjøre mindst kr. 1 200,00 (for lærerinder kr. 800,00), antages der ikke at være adgang til i en vedtægt, hvor lovens mindsteløn anvendes, at indta bestemmelser om, at lærerne (lærerinderne) skal avgi nogen del av sin løn som indskud i en kommunal pensionskasse (kfr. departementets skrivelse av $^5/_6$ 1897). Der er heller ikke adgang til i vedtægten at bestemme, at lærerne skal gaa av i en bestemt alder (kfr. departementets skrivelse av $^{27}/_1$ 1900).

II. Ad byskolelovens § 24.

Paabudet om flere lønningsgrupper er ophævet ved den nye lov. Men det kan ikke antages at være forbudt at indrette sin lønningsvedtægt med flere grupper, forsaavidt dette maatte findes hensigtsmæssig. Fastsættes grundlønnen for lærere i en høiere lønningsgruppe f. eks. til kr. 2 200,00, og der i denne gruppe ansættes en lærer, som har 12 aars til alderstillæg berettiget tjenestetid, vil kommunen foruten statsbidrag til grundlønnen ogsaa kunne kræve statsbidrag til de i vedtægten for denne tjenestetid bestemte alderstillæg, som ifølge loven mindst maa utgjøre kr. 600,00. Dette gjælder ogsaa de i § 21,3 omhandlede lærere i fuldstændig lærerpost (bestyrere etc.), forsaavidt disse lærere i lønningsvedtægten blir opført som en høiere gruppe.

Efter den tidligere lydelse av byskolelovens § 24 skulde laveste løn inden en høiere gruppe i det mindste være likesaa stor som den høieste løn, som efter vedtægten kan

opnaaes i den næst lavere gruppe. Da nogen tilsvarende 27 novbr.
bestemmelse ikke findes i § 24 i dens nye redaktion, maa det være lovlig i tilfælde at indrette en lavere lønningsgruppe med grundløn f. eks. kr. 1 400,00 og en høiere gruppe med grundløn f. eks. kr. 1 800,00. Lønnen for en bestyrer (overlærer) sættes f. eks. til en samlet sum av kr. 1 800,00 (eller til kr. 1 400,00 + kr. 400,00 i bestyrertillæg) med 4 alderstillæg à kr. 300,00 efter 3, 6, 9 og 12 aars tjenestetid som lærer. Desuten fri bolig eller husleiegodtgjørelse og 2 alderstillæg à kr. 400,00 efter 4 og 8 aars tjenestetid som bestyrer. Ansættes der da som bestyrer en mand med 9 aars tjenestetid som lærer (i eller utenfor kommunen), vil han kunne kræve en begynderløn av kr. 1 800,00 + kr. 900,00 (læreralderstillæggene) + fri bolig. Efter 3 aars tjenestetid som bestyrer, altsaa tilsammen 12 aars tjeneste som bestyrer, vil han faa en løn av kr. 1 800,00 + kr. 1 200,00 + fri bolig. Efter 4 aars tjenestetid som bestyrer vil han faa en løn av kr. 1 800,00 + kr. 1 200 + kr. 400,00 (1ste bestyreralderstillæg) + fri bolig etc. Ansættes som bestyrer en mand, som tidligere har indehat bestyrerstilling i anden kommune, vil det bero paa vedtægtens bestemmelse i den kommune, hvorhen han er blit forflyttet, om han der kan faa sin tidligere tjenestetid som bestyrer medregnet til opnaaelse av bestyreralderstillæggene. En kommune vil i denne henseende ha frie hænder, da disse alderstillæg ligger helt utenfor skoleloven.

Besluttes gruppesystemet ophævet, maa det staa en kommune frit av hensyn til statsbidraget at ordne sin lønningsvedtægt med grundløn og alderstillæg efter den nye lovs regler, selv om grundlønnen i den nye vedtægt sættes lavere end den nuværende begynderløn for lærerne. Herimot kan der ikke fra lærerstandens side gjøres nogen indvending, naar blot lærerne i den nye vedtægt bydes mindst likesaa gunstige lønningsvilkaar som efter den gamle vedtægt, og lønningsvilkaarene i den nye vedtægt tilfredsstiller den nye lovs fordringer. En lærer har f. eks. efter den gamle vedtægt høiere begynderløn men mindre alderstillæg end efter den nye vedtægt. (F. eks. nu begynderløn paa kr. 1 800,00 med stigning til kr. 1 900,00 og kr. 2 000,00, mens den nye vedtægt fastsætter en begynderløn av kr. 1 400,00 med 4 alderstillæg à kr. 150,00). Han kan ikke da kræve alderstillæg efter den nye vedtægt tillagt lønnen efter den gamle. Enten maa den gamle lønningsmaate vælges i sin helhet eller den nye. Men

27 novbr. selv om der skulde være lærere, som vælger at lønnes efter det gamle regulativ, maa dog en kommune, som foran nævnt, antages at ha adgang til ogsaa for disse læreres løn at beregne statsbidraget efter den nye lovs regler.

Har f. eks. en lærer i høieste gruppe en løn av kr. 3 000,00, og høieste løn efter den nye vedtægt blir den samme, maa kommunen være berettiget til av denne løn at regne som grundløn og alderstillæg de i den nye vedtægt bestemte beløp for grundløn og alderstillæg og av disse beløp at faa utbetalt det sedvanlige statsbidrag $^1/_3$ av grundløn og $^2/_3$ av alderstillæg.

Da loven opstiller 4 alderstillæg og samtidig bestemmer, at statsbidrag ikke ydes av høiere beløp end kr. 800,00 (for lærerinder kr. 500,00), antar departementet, at der kun kan ydes statsbidrag av alderstillæg indtil kr. 200,00 efter 3 aar, indtil kr. 400,00 efter 6 aar, indtil kr. 600,00 efter 9 aar og indtil kr. 800,00 efter 12 aar (for lærerinder henholdsvis kr. 125,00, kr. 250,00, kr. 375,00 og kr. 500,00).

III. For at rette paa det tidligere herskende misforhold, at en lærer, som flytter fra land til by eller fra en by til en anden, ikke hadde retskrav paa at faa sin tidligere tjenestetid medregnet til opnaaelse av alderstillæg i den by, hvorhen han blev forflyttet, har byskoleloven nu bestemt, at »tjenestetid som lærer i fuldstændig lærerpost ved folkeskole paa landet eller i en anden by og tjenestetid som lærer i fuldstændig lærerpost ved abnormskoler, eksamensberettigede middelskoler, amts- og folkehøiskoler eller andre ungdomsskoler samt ved skolehjem, stiftelser og barnekolonier eller barnehjem med mindst 24 uker aarlig undervisning, blir ved overgang til lærerpost i byfolkeskolen at medregne til opnaaelse av alderstillæg.« Denne opregning maa antages at være uttømmende saaledes, at tjenestetid ved andre arter av skoler, end de her nævnte, ikke kan kræves medregnet til opnaaelse av alderstillæg. Dog antar man, at tjenestetid som lærer ved fortsættelsesskole i byene eller paa landet maa kunne medregnes til opnaaelse av alderstillæg, da disse skoler formentlig maa kunne henføres til de i loven nævnte »andre ungdomsskoler«.

Som tjenestetid, der berettiger til alderstillæg, kan ogsaa medregnes konstitution (ɔ: tjeneste i ledig post) i nogen av de i loven opregnede lærerposter. Vikariat (ɔ: tjeneste i post, som indehaves av en anden) kan derimot ikke medregnes (jfr. departementets skrivelse av $^{17}/_3$ 1891).

Lovens ovenfor gjengivne bestemmelser om den tje- 27 novbr.
nestetid, som berettiger til alderstillæg, maa efter departementets mening gjælde alle ogsaa de nu ansatte lærere. Har en lærer den 1 januar 1910 12 aars tjenestetid (av den art, som efter loven berettiger til alderstillæg), kan han kræve høieste alderstillæg, uanset hvor længe han vil ha indehat sin stilling som lærer ved vedkommende bys folkeskole.

Landsskoleloven har i § 20, 4de led, en bestemmelse om, at alderstillæggene blir at regne fra 1 januar eller 1 juli, efter at det fulde antal tjenesteaar er naadd.

Da byskoleloven mangler en lignende bestemmelse, maa man anta, at lærerne ved byfolkeskolen kan kræve alderstillæggene regnet fra den dag, de opnaar den fornødne tjenestetid. Saavidt vites har enkelte bykommuner nu den bestemmelse, at alderstillæggene utbetales fra 1 januar eller 1 juli, selv om den fornødne tjenestetid først opnaaes i løpet av det kommende halvaar. Om vedkommende kommuner maatte finde at burde fastholde en saadan bestemmelse, vil dog statsbidraget til alderstillæggene først kunne ventes utbetalt fra den dag, de virkelig er optjent.

IV. Baade byskoleloven og landsskoleloven har følgende enslydende bestemmelse:

»Skulde nogen kommune ifølge de i nærværende lov fastsatte beregningsregler for statsbidraget faa en nedsættelse i sine nuværende utgifter til lærerløn, saa skal det til den beregnede nedsættelse svarende beløp av statsbidraget kun utbetales vedkommende kommune, forsaavidt og i den utstrækning som det blir anvendt til yderligere forbedring av lærernes lønninger eller til utvidelse av skoletiden.«

Denne bestemmelses hensigt er at hindre, at nogen kommune skal faa en direkte indtægt paa grund av det høiere statsbidrag, som efter de nye love ydes til lærernes avlønning baade i by og paa land. En kommune skal ikke ha mindre utgift til sine lærerlønninger efter den nye lov, end den har nu.

Har den samme eller større utgift end nu, kommer den ovenciterte lovbestemmelse ikke til anvendelse. En kommune vil i 1909 (nuværende utgift) f. eks. ha hat en brutto-utgift til lærerløn av kr. 24 000,00

Overføres kr. 24 000,00

27 novbr.

Overført	kr.	24 000,00
Herfra gaar statsbidrag efter nugjældende lov (begrænset til kr. 0,35 pr. undervisningstime (byskoleloven) eller til kr. 8,00 og kr. 6,00 for henholdsvis storskole og smaaskole (landsskoleloven))	»	7 000,00
Netto-utgift for kommunen . . .	kr.	17 000,00
Efter den nye lov vil kommunen (for 1910) faa en brutto-utgift av f. eks.	kr.	26 000,00
men et statsbidrag	»	10 400,00
Netto-utgift for kommunen . . .	kr.	15 600,00
Besparelsen for kommunen . . .	kr.	1 400,00

vil bli tilbakeholdt av det kommunen tilkommende statsbidrag for 1910, medmindre beløpet anvendes til »yderligere forbedring av lærernes (lærerindernes) lønninger eller til utvidelse av skoletiden.« Loven forpligter ikke en saadan kommune til at bruke besparelsen. Men vil kommunen ha den, maa den brukes til lønsforbedring eller utvidelse av skoletiden.

Bestemmer en kommune sig ikke til straks at bruke den beregnede besparelse (ɔ: det i det foranstaaende eksempel opførte beløp av kr. 1 400,00) eller nogen del av den, men la staten avholde en større eller mindre del av det statsbidrag, kommunen ellers kunde ha faat, bemerkes, at selvom utgiftene til lærerløn i de følgende aar er stigende, vil kommunens egne utgifter ikke økes, før de samlede lønsutgifter har naadd en saa stor høide, at kommunens andel i disse utgifter, beregnet efter den nye lovs regler for statsbidraget, utgjør et mindst likesaa stort beløp, som kommunens andel i de nuværende utgifter til lærerløn (i foranstaaende eksempel kr. 17 000,00). Indtil da vil bekostningen ved enhver forøkelse til lærerløn (lønsforbedringer, utvidelse av undervisningstiden, oprettelse av nye poster) helt bæres av den beregnede besparelse, og først ved yderligere utvidelser vil ogsaa kommunens egne utgifter stige.

Finder en kommune, for hvem statsbidragets beregning efter den nye lovs regler vilde medføre en besparelse i dens nuværende utgifter, straks mest mulig at burde ut-

nytte adgangen til dette høiere statsbidrag, maa kommu- 27 novbr
nen gaa til en forhøielse av lærernes og lærerindernes lønninger eller til at utvide undervisningstiden, hvilket sidste paa landet altid bør ske ved at øke de allerede ansatte læreres uketal, hvor dertil er anledning og først, hvor denne anledning mangler, ved at oprette nye poster.

Til veiledning med hensyn til, hvorledes budgettet da vil kunne opgjøres og statsbidraget beregnes, skal hitsættes et par eksempler, idet man gaar ut i fra det ovenfor opstillede brutto-budget paa kr. 26 000,00 (med beregnet statsbidrag kr. 10 400,00), der tænkes fremkommet saaledes:

Utgift:

1. Grundløn:			
10 lærere å kr. 1 200,00	kr.	12 000,00	
11 lærerinder å kr. 800,00	»	8 800,00	
			kr. 20 800,00
2. Alderstillæg:			
20 alderstillæg for lærere å kr. 150,00 . . .	kr.	3 000,00	
22 alderstillæg for lærerinder å kr. 100,00 .	»	2 200,00	
			» 5 200,00
		Tilsammen	kr. 26 000,00

Indtægt:

Statsbidrag: 1/3 av grundløn kr. 20 800,00 . . .	kr.	6 933,33	
2/3 av alderstillæg kr. 5 200,00 . . .	»	3 466,67	
			» 10 400,00
		Netto-utgift for kommunen	kr. 15 600,00

a) Kommunen tænkes at ville beholde lovens minimum for grundløn, men at ville gaa til maksimum av alderstillæg, hvortil statsbidrag ydes. Budgettet vil da bli som følger:

27 novbr.

Utgift:

Grundløn: 10 lærere à kr. 1 200,00	kr. 12 000,00	
11 lærerinder à kr. 800,00	» 8 800,00	
		kr. 20 800,00
Alderstillæg:		
20 tillæg for lærere à kr. 200,00	kr. 4 000,00	
22 tillæg for lærerinder à kr. 125,00	» 2 750,00	
		» 6 750,00
	Tilsammen	kr. 27 550,00

Indtægt:

Statsbidrag: 1/3 av grundløn kr. 20 800,00	kr. 6 933,33	
2/3 av alderstillæg kr. 6 750,00	» 4 500,00	
		» 11 433,33
	Netto-utgift for kommunen	kr. 16 116,67

Da kommunens utgift fremdeles vil bli mindre, end den var i 1909 (kr. 17 000,00) kr. 883,33, vil nævnte kr. 883,33 bli fratrukket i det beregnede statsbidrag paa kr. 11 433,33. Statsbidrag vil saaledes bli utbetalt med kr. 10 550,00.

b) Kommunen gaar et skridt videre og forhøier ogsaa grundlønnen til lovens maksimum for statsbidrag.

Budgettet blir da:

Utgift:

Grundløn: 10 lærere à kr. 1 400,00	kr. 14 000,00	
11 lærerinder à kr. 900,00	» 9 900,00	
		kr. 23 900,00
Alderstillæg:		
20 tillæg for lærere à kr. 200,00	kr. 4 000,00	
22 tillæg for lærerinder à kr. 125,00	» 2 750,00	
		» 6 750,00
	Tilsammen	kr. 30 650,00

27 novbr.

Indtægt:

Statsbidrag:

1/3 av grundlønnen kr. 23 900,00 . .	kr. 7 966,66	
2/3 av alderstillæg kr. 6 750,00 . .	» 4 500,00	
		kr. 12 466,66
Netto-utgift for kommunen		kr 18 183,33

Statsbidraget kr. 12 466,66 vil da i sin helhet bli utbetalt, da kommunen selv med dette statsbidrag faar større utgift, end den hadde i 1909, nemlig kr. 1 183,33 mer.

c) Gaar kommunen til lønsforbedringer, der helt eller delvis ligger over de i loven bestemte maksimumssatser, vil ogsaa i dette tilfælde lønsforbedringen bæres av den beregnede besparelse, saalangt den rækker, men statsbidraget vil alene kunne beregnes av de i loven opstillede maksimumssatser (i byene grundløn indtil kr. 1 400,00 og kr. 900,00 og alderstillæg å indtil kr. 200,00 og kr. 125,00, paa landet indtil ukeløn av kr. 24,00 i 2den avdeling og kr. 19,00 i smaaskolen).

Kommunen opstiller f. eks. følgende utgiftsbudget:

Grundløn: 10 lærere å kr. 1 200,00 . .	kr. 12 000,00	
11 lærerinder å kr. 800,00 . .	» 8 800,00	
		kr. 20 800,00
Alderstillæg:		
20 tillæg for lærere å kr. 250,00 . .	kr. 5 000,00	
22 tillæg for lærerinder å kr. 150,00 . .	» 3 300,00	
		» 8 300,00
Tilsammen		kr. 29 100,00

Statsbidraget vil da bli det samme som i det under a) opstillede eksempel:

1/3 av grundløn kr. 20 800,00	kr. 6 933,33	
2/3 av maksimum for alderstillæg kr. 6 750,00 . .	» 4 500,00	
		» 11 433,33

27 novbr.

Da netto-utgiften for kommunen . . kr. 17 666,67 er større end utgiften i 1909, vil i nærværende tilfælde i motsætning til det under a) opstillede eksempel statsbidraget kr. 11 433,33 i sin helhet bli utbetalt.

d) I alle de foranstaaende tilfælde er gaat ut fra, at lærerpersonalets størrelse blir det samme som i 1909. Men beregningen blir den samme, om der ogsaa kommer nye poster til, f. eks. paa grund av elevantallets stigning eller undervisningstidens utvidelse, eller om der (paa landet) tillægges en allerede ansat lærer flere uker end tidligere. Bestemmer kommunen sig f. eks. til de under a) nævnte lønningssatser, men paa grund av det stigende elevantal f. eks. maa oprette to nye lærerindeposter, vil budgettet bli saaledes:

Utgift:

Grundløn: 10 lærere		
à kr. 1 200,00 . .	kr. 12 000,00	
13 lærerinder		
à kr. 800,00 . .	» 10 400,00	
		kr. 22 400,00
Alderstillæg:		
20 tillæg for lærere		
à kr. 200,00 . .	kr. 4 000,00	
22 tillæg for lærerinder		
à kr. 125,00 . .	» 2 750,00	
		» 6 750,00
	Tilsammen	kr. 29 150,00

Indtægt:

1/3 av grundløn kr. 22 400,00	kr. 7 466,66	
2/3 av alderstill. kr. 6 750,00	» 4 500,00	
		» 11 966,66
	Netto-utgift for kommunen	kr. 17 183,33

Det beregnede statsbidrag kr. 11 966,66 vil i sin helhet utbetales, da kommunens netto-utgift blir større end i 1909.

De opstillede eksempler gjælder, som det vil sees, alle — specielt byskolen, men de deri anvendte regler finder tilsvarende anvendelse paa budgettet for en folkeskole paa landet.

Som en særskilt bestemmelse for byenes vedkommende bemerkes, at departementet antar, at den beregnede

besparelse i byene ogsaa maa kunne anvendes til utvi- 27 novbr.
delse av fortsættelsesskolerne (jfr. forhandlingene i Lagtinget for 1909, side 604). Departementets samtykke til en saadan anvendelse maa dog først indhentes, og kan ikke ventes meddelt, medmindre der først er sørget for en efter forholdene rimelig avlønning av lærerpersonalet og for en passende utvidelse av undervisningen i den egentlige folkeskole.

V. Saavel efter byskoleloven som efter landsskoleloven vil der være adgang for kommuner, hvis bære-evne er ringe, til at erholde et forhøiet statsbidrag, for byene indtil 45 % og for herredene indtil 60 %. Bestemmelse om, hvilke bykommuner og herreder skal ha forhøiet statsbidrag, avgjøres av nærværende departement, for landets vedkommende efter indhentede erklæringer fra amtstingene. De herreder, som ønsker at opnaa dette forhøiede statsbidrag, maa derfor indsende andragender gjennem amtsskolestyret og direktøren til førstkommende amtsting, ledsaget av alle fornødne oplysninger til bedømmelse av deres økonomiske bære-evne. For byenes vedkommende blir andragende at indsende gjennem direktøren. Skemaer til bruk ved disse andragender saavel fra byene som fra herredene vil senere bli tilstillet direktøren til videre fordeling.

Med disse uttalelser skal man anmode om, at skolestyrerne inden Deres distrikt maa bli gjort bekjendt.

VI. Da loven av 18 september 1909 har forhøiet minimum for ukelønnen saavel i folkeskolens 2den avdeling som i smaaskolen (fra henholdsvis kr. 18,00 og kr. 14,00 og til henholdsvis kr. 24,00 og kr. 19,00), vil det være nødvendig, at amtstingene fastsætter nye lavmaal for ukelønnen inden amtet. Man skal derfor be henstillet til amtsskolestyrerne at fremme denne sak til avgjørelse paa førstkommende amtsting overensstemmende med den i landsskolelovens § 20, 5te led, bestemte fremgangsmaate.

Skrivelse fra Medicinaldirektøren til amtmanden i Jarls- 27 novbr.
berg og Larviks amt, hvori det uttales, at det maa overlates helseraadets ordfører i hvert enkelt tilfælde selv at avgjøre, om han anser det nødvendig at foreta særskilt reise i anledning av den desinfektion, hvorom sundhetslovens § 24 og tuberkuloselovens §§ 7 og 8 har paalagt helseraadet at fastsætte nærmere regler. I hvorvel det paa steder, hvor der er ansat en øvet og paalidelig desinfektør, som regel maa forutsættes at bli mindre nødvendig for helseraadets ordfører at foreta reise for desinfektionens skyld, antages der dog at kunne indtræffe tilfælde, hvor han bør gjøre det, bl. a. for kontrollens skyld.

29 novbr. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Kristiansand i anledning av en tvist mellem Bø herred og læreren i Bø kreds (kirkesangeren) om forpligtelsen til at vedlikeholde en paa lærerjorden (klokkergaarden) anlagt vandledning, samt om herredets forpligtelse til at anskaffe matbod og grisehus til bruk for læreren.

Departementet bemerker:

Der er ikke adgang til at paalægge den lærer, som er bruker av herredets lovbefalte lærerjord — og en saadan er det antagelig saken gjælder — nogen avgift for bruken. (Paa frivillig anskaffet lærerjord kan avgift kun lægges med Kirkedepartementets samtykke). Kommunen kan derfor ikke ved et forbehold i kundgjørelsen om posten forpligte læreren til at betale hverken avdrag eller renter av det paa lærerjorden lagte laan til istandbringelse av en vandledning. Læreren er heller ikke forpligtet til at holde vandledningen istand. Men da vandledningen forefandtes som tilbehør til lærerjorden ved den nuværende lærers tiltrædelse, maa kommunen antages at være forpligtet til ialfald i denne lærers funktionstid at holde vandledningen i brukbar stand, saafremt dette kræves av læreren.

Hvorvidt kommunen kan fri sig fra denne forpligtelse ved indtrædende ledighet i posten, vil bero paa, om der paa anden maate kan skaffes brukbart drikkevand til lærergaarden.

Hvis den adgang, der er for læreren til at hente vand fra en kilde paa lærerjorden, som oplyses at ligge i en avstand av ca. 115 m. nedenfor husene, maa siges at være mer end almindelig besværlig, kan ikke kommunen antages at ha opfyldt sin forpligtelse til at skaffe lærergaarden drikkevand derved, at denne kilde kan benyttes av læreren.

Med hensyn til de omhandlede uthus har Bø skolestyre uttalt, at grisehus maa ansees fornødent. Departementet gaar derfor ut fra, at dette vil bli bekostet opført av herredet.

Men ogsaa matbod maa herredet antages forpligtet til at skaffe, saafremt saadan er sedvanlig paa gaardene i bygden, kfr. departementets skrivelse av $^{9}/_{4}$ 1895.

Tilslut henledes direktørens opmerksomhet paa, at den omhandlede lærerjord heller ikke hvad størrelse angaar tilfredsstiller lovens fordringer, forsaavidt den er herredets lovbefalte lærerjord. I det indsendte avertissement heter det, at den neppe føder 2 kjør. Loven kræver imidlertid, at den skal føde mindst 2 kjør.

30 novbr. **Rundskrivelse** fra Finansdepartementet.

Til departementet er i den seneste tid indkommet flere forespørsler om, hvilken fremgangsmaate ligningskommissionerne fremtidig vil ha at befølge ved ligningen av skibsaktieselskaper.

Disse forespørsler er foranlediget ved en av Høiesteret 30 novbr.
under 30 juli d. a. avsagt dom i sak: Eidangers kommune mot Breviks kommune, der er indtat i Retstidenden for iaar side 650—654. Saken angik beskatning av endel skibsaktieselskaper, hvis sæte og kontor i firma-anmeldelsen var angit at være i Eidanger, hvor disponenten hadde bolig, men som av retten antokes i virkeligheten at ha kontor i Brevik, idet skibenes forretninger besørgedes ved disponentens i Brevik drevne mæglerkontor. Dommen gik ut paa, at selskapene skulde ansees skattepligtige i Brevik efter byskattelovens § 9 f (landsskattelovens § 17 f) for sin hele formue og indtægt, uten hensyn til hvor aktie-eierne var bosittende.

Ved denne dom (jfr. ogsaa høiesteretsdomme av 19 november 1898, 14 januar 1899 og 9 juli 1904, indtat i Retstidenden for 1899 side 161 og 273 og for 1905 side 121 samt i Meddelelser vedkommende Ligningsvæsenet nr. 6 side 69 og 73 og nr. 8 side 66) maa det ansees fastslaat, at skibsaktieselskapers formue og indtægt, forsaavidt bedriften er knyttet til kontor av den i byskattelovens § 9 f (landsskattelovens § 17 f) omhandlede art, helt blir at beskatte i kontorkommunen, og at den i byskattelovens § 10 (landsskattelovens § 18) opstillede særregel angaaende beskatning av skibsaktieselskaper saaledes alene blir at anvende, forsaavidt saadant kontor ikke haves.

Naar der skal fremgaaes i overensstemmelse med den saaledes trufne domsavgjørelse, opstaar imidlertid spørsmaal om, i hvilke tilfælde skibsaktieselskaper og overhodet skibsrederibedrift maa siges at ha saadant kontor, som byskattelovens § 9 f (landsskattelovens § 17 f) kræver som betingelse for stedbundet beskatning.

Med hensyn til dette spørsmaal skal departementet bemerke, at der maa utvises stor varsomhet, naar man paa grundlag av den avsagte dom vil søke at opstille almindelige regler. De foran citerte ældre høiesteretsdomme, hvori skibsrederi er antat at være skattepligtig til kontorkommunen, angaar dels bedrift med faste rutegaaende dampskibe, dels bugseringsvirksomhet, og vil ikke kunne gives anvendelse paa skibsrederi i almindelighet. I saken mellem Eidanger og Brevik var rederibedriften knyttet til vedkommende indehavers store iseksport, skibene gik saa at si i fast fart mellem Skiensfjorden og England, og det var paa det rene, at kontoret i Brevik var nødvendig for skibenes drift. Der var saaledes ogsaa her særegne forhold tilstede, og disse forhold maa antages at ha øvet indflydelse paa avgjørelsen. Naar retten kom til det resultat, at de heromhandlede selskaper maatte bli at beskatte til kontorkommunen, kan derfor ikke sluttes, at dens mening har været, at en saadan ligningsmaate maatte bli at anvende i alle tilfælde, hvor flere skibe disponeres

30 novbr. underett, og bedriften er av den betydning, at disponentens arbeidssted antar utseende av et almindelig forretningskontor, uten hensyn til bedriftens art forøvrig. Særbestemmelsen om beskatning av skibsrederi i byskattelovens § 10 (landsskattelovens § 18) vilde under en saadan forstaaelse av dommen faa særdeles liten betydning, og man vilde fjerne sig meget vidt fra de forutsætninger, som ligger til grund for denne lovbestemmelses tilblivelse. Man vilde ogsaa herved komme i strid med tidligere domme, som det ikke kan antages at ha været Høiesterets mening at fravike, hvilke domme synes bygget paa den opfatning, at skibsrederi regelmæssig ikke er næringsdrift, som knytter sig til kontor i skattelovens forstand. Departementet skal i saa henseende særlig henvise til domme av 20 juni 1890, 20 januar 1895 og 11 juli 1908, indtat i Retstidenden for 1890 side 585, 1895 side 653 og for 1908 side 529, de to førstnævnte tillike i Meddelelser vedkommende Ligningsvæsenet nr. 5 side 41 og 77.

I betragtning herav og under hensyntagen til de forskjellige foreliggende retsavgjørelser skulde departementet anse det rettest, at ligningskommissionerne indskrænker sig til at ligne i overensstemmelse med den nye dom i tilfælde, hvor rederibedriften i utpræget grad maa ansees stedbundet, og hvor den enten i og for sig eller som led i en større bedrift nødvendig utkræver et kontor, der holdes aapent for publikum. Kontorbeskatning skulde da navnlig maatte anvendes like over for større selskaper for rute- eller linjetrafik saavelsom ved andre bedrifter, hvis virksomhet kan stilles i klasse hermed. Derimot skulde beskatning til kontorkommunen ikke finde sted likeover for skibe, som gaar i sedvanlig fragtfart (tramprederi), selv om disponenten holder aapent kontor av saadan art, som sedvanlig benyttes for denne slags bedrifter.

Da det er av vigtighet, at der ved ligningen av skibsselskaper saavidt mulig befølges en ensartet fremgangsmaate i de forskjellige skattedistrikter, skal departementet anmode amtmanden om at gjøre samtlige amtets ligningskommissioner opmerksom paa foranstaaende.

2 decbr. **Kongelig resolution***), hvorved meddeles approbation i henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 paa den av herredsstyret for Os herred, Søndre Bergenhus amt, under 22 november 1909 fattede beslutning om forskrifter til forebyg-

*) Bekjendtgj. 3 decbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 47, hvor de approberte forskrifter er indtat.

gelse av ondartede smitsomme sygdommes utbredelse, 2 decbr.
— dog med en enkelt forandring.

Kongelig resolution*), hvorved den av Østre Totens 2 decbr.
herredsstyre under 26 oktober 1909 fastsatte lukningsvedtægt for utsalgssteder i herredet stadfæstes i henhold til lov om lukningstid for utsalgssteder av 31 mai 1900 som gjældende indtil videre.

Kongelig resolution**), hvorved bestemmes i medhold 2 decbr.
av lov om laks- og sjø-ørretfiskerierne m. v. av 8 april 1905 § 30 a, at de ved høieste resolution av 18 april 1900 fastsatte bestemmelser om fisket ved Tanaelvens utløp forandres derhen, at grænsen, indenfor hvilken drivgarnsfiske er forbudt, flyttes utover fjorden til en linje, trukket fra Finkongkjeilen til Kvitnes.

Overtrædelse av foranstaaende bestemmelse er belagt med straf.

Kongelig resolution**), hvorved det i medhold av lov 2 decbr.
om laks- og sjø-ørretfiskerierne m. v. av 8 april 1905 § 39 tillates indtil videre at benytte bundne redskaper til fangst av laks i Varangerfjorden i Finmarkens amt i oktober og november, i hvilke maaneder lovens ordinære ukefredning blir gjældende.

Kongelig resolution***), hvorved meddeles approba- 2 decbr.
tion i medhold av § 6 i lov om vernskogens bevarelse og mot skogens ødelæggelse m. v. av 8 august 1908 paa de av herredsstyret for Kvams herred, Nordre Trondhjems amt, i møte den 9 august 1909 besluttede vedtægter mot skogens ødelæggelse inden herredet, — dog med en enkelt forandring.

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse 2 decbr.
paa den av forstanderskapet for Sande og Rovde sparebank den 14 mai 1909 fattede beslutning om ophævelse av § 20 i bankens ved kongelig resolution av 17 februar 1898 stadfæstede plan.

Kongelig resolution, hvorved bl. a. meddeles stad- 2 decbr.
fæstelse paa den av Vinje herredsstyre i møter den 6 juli og 4 september 1909 vedtagne plan for en sparebank, som under navn av »Vinje sparebank« ønskes oprettet inden herredet.

---

*) Bekjendtgj. 3 decbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 47, hvor vedtægten er indtat.
**) Bekjendtgj. 3 decbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 47.
***) Bekjendtgj. 3 decbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 47, hvor de approberte vedtægter er indtat.

3 decbr. **Telegram** fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Finmarken:

Dissenter, som er medlem av skolestyret, har ifølge skoleloven samme adgang som skolestyrets øvrige medlemmer til at delta i alle skolestyrets forhandlinger og beslutninger. Da dissenterlovens § 17 fremdeles er gjældende, kan en dissenter ikke som medlem av kommunestyret delta i behandlingen av spørsmaalet om kombination av lærer- og kirkesangerbestilling.

4 decbr. **Skrivelse** fra Handelsdepartementet til byskriveren i Bergen om, hvorvidt en pantobligation, som efter tidligere tingning er registrert i Bergens skibsregister 20 april 1904, med pant i et dampskib av Bergen, kan utslettes av skibsregistret uten mortifikation, idet obligationen efter indfrielsen er bortkommet. Fartøiet er senere forlist, og spørsmaalet om obligationens utslettelse synes saaledes at staa i sammenhæng med avgjørelse angaaende fartøiets utslettelse av registret. I en senere indhentet erklæring fra vedkommende pantekreditor er uttalt, at obligationen efter al sandsynlighet blev kvittert til avlæsning og tilbakelevert vedkommende ved indfrielsen, uten at dette imidlertid kan erindres bestemt.

Det er paa det rene, at nævnte fartøi, som er bygget i utlandet i 1903, paa obligationens utstedelsestid tilhørte et aktieselskap og aldrig har været eiet av noget partrederi. Utstederen — der i dokumentet uttrykkelig uttaler ikke at ha nogen tinglæst hjemmel til part i fartøiet — har saaledes været avskaaret fra og uberettiget til at meddele pant i nogen saadan.

Da pant i aktie i det selskap, som har eiet fartøiet, under enhver omstændighet ikke er gjenstand for registrering, finder departementet, at den stedfundne registrering — saavelsom den tidligere foretagne tinglæsning, der i det hele var uten retslig betydning — under de foreliggende omstændigheter ikke kan nødvendiggjøre mortifikation av obligationen, for at denne skal kunne slettes av registret.

6 decbr. **Skrivelse** fra Forsvarsdepartementet til samtlige infanteri brigader, Norske jægerkorps og Generalintendanten.

I forbindelse med de tidligere utgaaede bestemmelser angaaende indbeordring av nationale mandskaper til hjælp ved vakttjenesten i garnisonsstedene, bestemmer departementet angaaende disse mandskapers avlønningsforhold m. v.:

1. Mandskapene indkvarteres og forpleies paa samme maate, som underofficerseleverne ved den skoleavdeling, som de underlægges.

   Indbeordringen er at anse som stadig tjenestgjøring, og blir altsaa mandskapene at utbetale vanlig indkomman-

deringstillæg samt — forsaavidt de ikke naturalforpleies — garnisonstillæg. De tilkommer derhos helt familietillæg, uten hensyn til trang (jfr. tillægsregulativet § 2). 6 decbr.

2. Med hensyn til stedfortræderes avlønning m. v. henvises til den i departementets rundskrivelse av 8 mai 1908 (Mil. Lovsaml. side 216) fastsatte regel.

Overensstemmende hermed blir ved familietillæggets beregning stedfortræderens familieforhold at lægge til grund.

Likesaa blir stedfortræderen at utbetale marsjavlønning fra sit distrikt. Til begrænsning av utgiftene bestemmes dog, at det offentlige som regel ikke maa belastes utgifter til marsjavlønning for stedfortrædere fra andre landsdele end de, hvortil vedkommende garnisonssted hører. Til Kristiania og Fredrikshald kan saaledes marsjavlønning kun beregnes fra utgangspunkt inden 1ste og 2den brigades distrikter, til Kristiansand og Trondhjem fra utgangspunkt inden vedkommende brigades distrikt. Til Bergen fra utgangspunkt inden 4de brigades distrikt og derhos inden 5te brigades distrikt, naar der fra denne brigade beordres mandskaper til Bergen.

Forsaavidt et mandskap undtagelsesvis først faar ordnet med stedfortræder ved fremmøtet, blir selvfølgelig kun han — og ikke stedfortræderen — at utbetale marsjavlønning.

Kongelig resolution*), hvorved meddeles approbation i henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 paa den av herredsstyret for Aakre herred, Stavanger amt, i møte 19 november 1909 fattede beslutning om tillæg til § 7 i de ved kongelig resolution av 5 januar 1894 approberte almindelige forskrifter med hensyn til sundhetsvæsenet inden herredet. 7 decbr.

Kongelig resolution*), hvorved meddeles approbation i henhold til § 4 i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 paa den av kommunestyret for ladestedet Namsos, Nordre Trondhjems amt, under 11 november 1909 fattede beslutning om tillæg til § 12 og § 17, fjerde passus, i de ved kongelig resolution av 21 september 1903, jfr. resolution av 18 oktober 1905, approberte almindelige forskrifter med hensyn til sundhetsvæsenet inden ladestedet. 7 decbr.

---

*) Bekjendtgj. 8 decbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 48, hvor tillægget er indtat.

7 decbr. **Kongelig resolution***), hvorved i henhold til § 88 i lov om bygningsvæsenet av 27 juli 1896 bestemmes, at den almindelige bygningslovgivning skal være gjældende for strandstedet Filtvedt i Hurums herred, Buskeruds amt, indenfor nedenstaaende av herredsstyret i møte den 4 november 1905 anførte grænser:

Kristianiafjorden i øst og syd, Bjørnstadelven i vest og gaarden Ekerns skog i nord.

7 dec br. **Kongelig resolution****), hvorved i henhold til §§ 9, 19 og 67 i lov om brandvæsenet av 15 august 1908 meddeles godkjendelse av de av Bergens bystyre i møte den 27 september 1909 fattede beslutninger angaaende kontrol med feiningen og utførelse av brandsyn m. v.

7 decbr. **Kongelig resolution,** hvorved bestemmes, at en anden læge end vedkommende embedslæge kan antages til indtil videre at forrette som ordfører i helseraadet for Ulviks herred av Indre Hardangers lægedistrikt i Søndre Bergenhus amt mot en godtgjørelse av statskassen av 80 kroner aarlig, som blir at utrede av de til tilfældige utgifter ved medicinalvæsenet bevilgede midler.

7 decbr. **Kongelig resolution,** hvorved der i henhold til § 1 i lov om sindssykes behandling og forpleining av 17 august 1848 meddeles Kristiania kommune autorisation til at foreta en utvidelse av det nuværende kommunale sindssyke-asyl paa Dikemark i Askers herred ved opførelse overensstemmende med de av en arkitekt utarbeidede planer av en ny paviljong for urolige mænd, beregnet paa optagelse av 50 syke.

7 decbr. **Kongelig resolution,** hvorved følgende saker for fremtiden henlægges under Justisdepartmentets avgjørelse:

1. Processuelle bevillinger, nemlig
   a. til at fremlægge nye dokumenter og bevisligheter i overretten,
   b. til ved melleminstans at faa noget paakjendt, som de underordnede domstoler urettelig har forbigaat,
   c. til ved én sak at hænde dom mot flere under ett verneting hørende sakvoldere for ensartede fordringer,
   d) til under ett at faa paadømt flere saker, som med hinanden er beslegtet, og som angaar de samme parter,

---

*) Bekjendtgj. 8 decbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 48.
**) Bekjendtgj. 8 decbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 48, hvor beslutningene er indtat.

e. til at indanke en sak for høiere ret, uagtet den ikke angaar en appellabel gjenstand og 7 decbr.
f. til at fremsætte nye indsigelser og benegtelser eller nye paastande og søksmaalsgrunde;
2. saker om opløsning av egteskap i henhold til lov av 20 august 1909 § 8, 1. led,
3. saker om bevilling til at utøve tandlægevirksomhet her i riket.

Kongelig resolution, hvorved der i henhold til § 84 i lov om bygningsvæsenet av 27 juli 1896 meddeles approbation som gjældende indtil videre paa det av Haalands herredsstyre i møte den 12 november 1909 vedtagne betalingsregulativ for behandling ov bygningsanmeldelser m. v. i det bygningslovgivningen underlagte strøk ved Sandekrossen i nævnte herred. 7 decbr.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes i henhold til § 1 i lov om brandvæsenet av 15 august 1908, at politiassistenten i Orkedalsøren indtil videre skal være medlem av stedets brandstyre istedenfor vedkommende politimester. 7 decbr.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes i henhold til lov om brandvæsenet av 15 august 1908 § 1, at lensmanden i Dverberg indtil videre i fogdens (politimesterens) sted indtræder som medlem av brandstyret for Andenes brand- og bygningskommune i Nordlands amt. 7 decbr.

Kongelig resolution, hvorved der i de ved kongelig resolution av 24 april 1906 approberte statutter for A/S Holmestrand—Vittingfosbanen og A/S Tønsberg—Eidsfosbanen overensstemmende med de av generalforsamlingen fattede beslutninger gjøres nogen forandringer. 7 decbr.

Kongelig resolution, hvorved bl. a. bestemmes, at det under en av Kongen besluttet reise til England overdrages Statsraadet at forestaa rikets bestyrelse som kongemagtens midlertidige utøver paa den maate, som for saadant tilfælde er bestemt i grundlovens § 41. 7 decbr.

Skrivelse fra Justisdepartementet til Finansdepartementet om, hvorvidt det kan antages nødvendig at sætte ekstraret for at omberamme en aastedssak, som var utsat til behandling paa aastedet den 15 oktober 1909, men som av citanten paa grund av et vidnes forfald blev begjært omberammet til 1 november næstefter. Departementet meddeler, at forsaavidt der — 7 decbr.

7 decbr. som det efter de foreliggende oplysninger maa antages — forelaa behørig samtykke til utsættelsen fra indstevnte, vilde det efter departementets opfatning ha været tilstrækkelig at træffe en saadan ordning, at saken uten videre blev foretat paa aastedet til den sidst utsatte tid, og at dommeren da gjorde en tilførsel til protokollen om, at tidspunktet for sakens behandling med parternes samtykke var forandret. Forelaa der derimot intet samtykke fra indstevnte til utsættelsen, maatte han gives adgang til at uttale sig om samme, og den formelt rigtige fremgangsmaate vilde da formentlig være, at sætte ret til den først utsatte tid, enten paa aastedet eller med parternes samtykke et andet sted.

7 decbr. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til amtmanden i Nordre Trondhjems amt, hvori uttales, at departementet antar, at en lensmand i tilfælde, hvor han efter kommunekassererens restanselister samtidig avholder utpantning for kommuneskat og den i lov av 8 august 1908 om ulykkesforsikring for fiskere § 9 bestemte præmie, kun tilkommer ett gebyr, beregnet efter restansernes samlede beløp, idet utpantningen avholdes efter begjæring av samme rekvirent, jfr. sportellovens § 128, tredje led, samt § 10 i den nævnte lov av 8 august 1908, hvorved kommunen er paalagt indfordringen av præmierne og er ansvarlig for deres indbetaling.

Derimot antages en lensmand, naar han samtidig mottar indbetaling av resterende kommuneskat og præmie at være berettiget til at beregne avskrivningsgebyr efter sportellovens § 129 særskilt for hver av de omhandlede restanser, idet disse skyldes forskjellige berettigede, jfr. departementets i Lovtidenden indtagne skrivelse av 3 november 1898.

9 decbr. **Bruksregler***) for Sogndals statsalmenning, approbert av Landbruksdepartementet 9 december 1909.

9 decbr. **Skrivelse** fra Utenriksdepartementet til Grimstads toldkammer, hvori uttales, at dele av to forskjellige budgetterminer ikke bør kunne lægges sammen for, ved tilsammen at utgjøre et tidsrum av 30 dage eller mer, at begrunde eftergivelse av konsulatavgift for oplag av fartøi.

9 decbr. **Telegram** fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Bergen:

For den del av 3dje og 4de alderstillæg, som ligger mellem kr. 60,00 og kr. 100,00 i smaaskolen og kr. 100,00 og kr. 150,00 i storskolen, ydes amtsskolekassen sedvanlig statsbidrag.

---

*) Bekjendtgj. 18 decbr. i Lovtid. 1ste avd, nr. 49, hvor reglerne er indtat.

Skrivelse fra Handelsdepartementet, hvori i henhold til skrivelse fra Utenriksdepartementet av 3 ds. meddeles, at ifølge officiel indberetning fra det Schweiziske Forbundsraad har Republikken Domingo tiltraadt den i Bryssel den 14 december 1900 avsluttede tillægsavtale, indeholdende forandringer i den internationale konvention av 20 mars 1883 om beskyttelse av den industrielle eiendomsret. Republikkens tiltrædelse vil træde i kraft den 25 december 1909. 11 decbr.

Stadfæstelse — meddelt av Kirkedepartementet — paa det ved Elling Claus Pedersen Veies testamente av 18 november 1904 oprettede »Elling Veies og hustrus legat« til bedste for værdige trængende i Nesset i Skogns prestegjeld og de den 3 december 1908 utfærdigede statutter for dette legat. 13 decbr.

Skrivelse fra Arbeidsdepartementet til bygningskommissionen i Skien, hvori der angaaende forstaaelsen av den almindelige bygningslovs § 31 meddeles, at det lovbefalte gaardsrum efter nævnte paragraf ikke skal være mindre end 4 m. paa hver kant. En uoverdækket del av en eiendom, som ikke paa hver kant har denne utstrækning, kan derfor ikke medregnes i gaardsrummets mindste tillatte areal. 13 decbr.

Stadfæstelse — meddelt av Kirkedepartementet — paa det av frøken Anne K. Trønnes oprettede »Sakfører P. Trønnes og hustru Anne Sirine Trønnes, født Messelts legat« til fordel for »Stor-Elvedalens barnehjem« og for værdige, ubemidlede syke av Stor-Elvedalen og de for dette legat under 9 juli 1909 utfærdigede statutter. 14 decbr.

Stadfæstelse — meddelt av Kirkedepartementet — paa det ved indsamling istandbragte »1905-Fondet for landbruksforskning i Norge« og de ved samme under 22 september 1909 utfærdigede grundregler. 14 decbr.

Kjendelse, avsagt 16 december 1909 av den voldgiftsret i renbeitesaken, som er nedsat i henhold til kompromis mellem Norge og Sverige av 29 mars 1909*). 16 decbr.

Efterat den i henhold til konvention 26. oktober 1905, art. 2, 3° og art. 4 samt kompromis 29. marts 1909 mellem den kongelig norske og den kongelig svenske regering nedsatte voldgiftsret i sit første møde den 30. marts 1909 ved beslutning s. d. art. 5 havde bestemt, at sagens behandling for voldgiftsretten skulde falde i to afdelinger, af hvilke den

*) Rettens formand er professor, dr. jur. H. Matzen, Kjøbenhavn, rettens norske medlem stiftamtmand G. W. W. Gram og svenske medlem fhv. justitieraad J. Afzelius.

16 decbr. første skulde omfatte den skriftlige forberedelse og procedure angaaende maaden, paa hvilken de for sagens afgørelse fornødne oplysninger og bevisligheder bliver at tilvejebringe, og efterat den skriftlige forberedelse af denne afdeling var foregaaet overensstemmende med forskrifterne i samme beslutnings artikel 6, hvorpaa den mundtlige procedure overensstemmende med samme artikel begyndte i rettens møde den 15. november og sluttede i mødet den 7. december s. a., optog voldgiftsretten sagen og afsagde den 16. december s. a. følgende

Kendelse:

Medens parterne er enige om, at oplysninger om forskellige faktiske forhold, som er fornødne til sagens paakendelse, bør indhentes gennem undersøgelser ved sagkyndige mænd, er der paa en række punkter fremsat afvigende paastande angaaende disse undersøgelsers iværksættelse, henholdsvis i Norrbottens og Vesterbottens len.

I.

For Norrbottens vedkommende er fra norsk side fremsat følgende paastande:

1. At voldgiftsretten beslutter iværksat undersøgelse af hele Karesuando (Enontekis), Jukkasjärvi, Pajala, Gellivare, Jokmok og Arjepluog sogne til oplysning om:
   a) hvorvidt og i hvilken udstrækning der findes beite for ren i tiden 1. maj—15. juni og for hvilket omtrentligt antal ren,
   b) hvorvidt og i hvilken udstrækning det forefundne beite anvendes af svenske flytlappers ren vaar (d. v. s. efter 1. maj) og sommer, i hvor lang tid og af hvor stort antal ren,
   c) hvorvidt og i hvilken udstrækning der særlig findes vinterbeite og for hvilket antal ren, samt hvorvidt det anvendes af svenske flytlappers ren og i tilfælde af hvor stort antal,
   d) hvorvidt de under a) omhandlede beiters anvendelse vaar (efter 1. maj) og sommer (indtil 15. juni) vilde medføre væsentlig forringelse af det beite, som benyttes og maa benyttes de øvrige aarstider,
   e) hvorvidt og i tilfælde hvorledes naturforholdene — særlig beiternes indbyrdes beliggenhed og udstrækning — tillader en ordning, hvorved ovennævnte mulige forringelse i tilfælde kunde undgaaes, og i hvilken udstrækning og for hvilket antal ren der under forudsætning af saadan ordning findes beite i tiden 1. maj —15. juni,

f) hvorvidt de beitetrakter, som findes anvendelige som saadanne i tiden 1. maj—15. juni, ogsaa iøvrigt er skikket som opholdssteder for ren og har fornødne kalvningspladser, 16 decbr.

g) hvorvidt forholdene i det hele taget muliggør en ordning, hvorved beiterne kan blive fuldstændigere udnyttet, saa at en mulig for tiden raadende, paa beiternes utilstrækkelighed beroende, nødvendighed for indflytning til Tromsø amt før 15. juni kan helt eller delvis fjernes.

2. At retten nedsætter en sagkyndig komité, bestaaende af to nordmænd og to svenske tilligemed to norske lapper, som ikke er hjemmehørende i Tromsø eller Nordlands amter, og to svenske lapper, som ikke er hjemmehørende i Norrbottens eller Vesterbottens len, samt — om saa antages fornødent — en eller flere udlændinge, der uden at være norsk eller svensk undersaat eller indvaaner er det norske, svenske eller danske sprog mægtig, til at anstille de anførte undersøgelser efter instruktion, som retten efter at have indhentet parternes udtalelser udfærdiger . . .

Fra svensk side gaar derimod paastanden ud paa, at undersøgelserne kun skal omfatte visse dele af Karesuando og Jukkasjärvi sogne.

Indenfor Karesuando sogn skal undersøges den del af samme, som ligger vest og nordvest for en linie, dragen fra Maunu ved grænsen mod Finland til Sämäräinen ved grænsen mod Jukkssjärvi sogn.

Indenfor Jukkasjärvi sogn undersøges den nordre del deraf ovenfor de grænser, som dannes af den svenske statsjernbane fra riksgrænsen til Torneträsk, Torneträsks nordre strand, Torneelv ned til Jukkasjärvi kirke og derfra en linie dragen til Sämäräinen.

Undersøgelserne bør gaa ud paa sagkyndig udredning angaaende alle de omstændigheder, som indvirker paa spørgsmaalet, om og i hvilken udstrækning det er nødvendigt for de lapper, som under vaaren plejer at opholde sig paa de nævnte undersøgelsesomraader, at — med bevaring af det nu bestaaende i deres liv og vaner — selv uafhængig af usædvanlige vejrforhold foretage overflytning til Norge før den 15. juni.

Særskilt bør oplysninger indhentes angaaende hver undersøgt trakt i følgende henseender:

1. Naturforholdene, forsaavidt de har betydning for rendriften i den her omhandlede tid af aaret. Derunder indgaar blandt andet oplysninger særskilt for højere og særskilt for lavere dele af hver undersøgt trakt, om jordsmonnet og vegetationen, tiden for dens fremkomst og dens udvikling.

16 decbr.

For hver undersøgt trakt angives hvilke arter af vegetabilier der forefindes tilgængelige, deres mængde, tilstand og beskaffenhed.

2. Hvorvidt og i hvilken udstrækning beite for ren under sædvanlige vejrforhold findes i tiden før 15. juni i hver undersøgt trakt og — i saa fald — for hvor lang tid og for hvilket antal ren beitet kan antages at være tilstrækkeligt under fornødent hensyn til, at beitningsmulighederne for fremtiden ikke udsættes for fare (äfventyras).

Til beite henregnes alene hvad renen i det her omhandlede tidsrum virkelig bruger at nyde som føde.

Det angives, hvorvidt den tilgængelige føde kun kan betegnes som nødføde.

3. Hvorvidt og i hvilket omfang det beite, som forefindes, som følge af flein, skare eller andre forhold er aldeles utilgængelig eller vanskelig tilgængelig.

Hvorvidt indskrænkes herigennem muligheden af at drage nytte af beitet?

4. Hvorvidt og i hvilken udstrækning der paa markerne findes høst- og vinterbeite og for hvilket antal ren.

5. Hvorvidt det kan antages, at beitesmarkernes anvendelse under vaar og sommer før den 15. juni maatte medføre saadan skade, at de blev mindre anvendelige til beite, som udnyttes og maa udnyttes paa andre tider af aaret.

6. Hvorvidt de beitesmarker, hvilke, naar hensyn tages alene til de under nr. 1—3 og 5 ovenfor nævnte forhold, kan anvendes i tiden før 15. juni, ved siden deraf iøvrigt egner sig til opholdssteder for ren under vaaren og sommeren.

Herunder oplyses blandt andet:

a) hvorvidt der findes pladser, som i alle henseender egner sig til kalvningspladser og, i bekræftende fald, for hvor stor en renhjord de kan ansees for at være tilstrækkelige,

b) hvorvidt, hvis kalvningen gik for sig paa en dertil som egnet anset plads, naturforholdene (f. ex. vasdrag) maatte hindre kalvene i at følge hjorden under den fortsatte flytning.

Tiden for undersøgelsernes iværksættelse skal være mellem den 25. marts og den 15. juni.

Undersøgelseskommissionen skal bestaa af fire fuldt upartiske personer, hvoriblandt ingen svensk eller norsk undersaat. To medlemmer skal være erfarne og vel ansete lapper, der selv sysler med rendrift og selv flytter med ren. Et medlem bør være naturvidenskabelig uddannet (botaniker, zoolog). Til det fjerde medlem turde man stille den fordring, at han er for-

trolig med lappernes levemaade og i en saadan stilling, 16 decbr.
at han kan lede undersøgelserne med fornøden myndighed.

Undersøgelseskommissionens medlemmer bør af voldgiftsretten beskikkes uden foregaaende forslag fra parterne, men derimod bør der gives disse, inden kommissionen udnævnes, lejlighed til at ytre sig om de personer, som er foreslaaet dertil af voldgiftsretten.

Om indholdet af instruktionen for undersøgelseskommissionen foreligger fra begge sider nogle bemærkninger.

II.

Med hensyn til lapperne fra Vilhelmina, Sorsele og Tärna sogne i Vesterbottens len er fra svensk side anført:

dels at renen droges over til Norge i den sidste halvdel af maj og begyndelsen af juni, fordi marken i fjeldene paa svensk side kun delvis var bar og skare gjorde beitet vanskelig tilgængelig, medens i Norge marken var mere bar og græsvæksten var begyndt i fjelddalene,

dels at det, om vaaren og forsommeren var meget varm, kunde indtræffe, at solvarme, myg og bremser drev renen over til de svalere norske fjelde.

Til udredning af, hvorvidt og i hvilken udstrækning disse aarsager nødvendiggør overflytning til Norge før den 15. juni, har man fra svensk side nedlagt saadan paastand:

Undersøgelser maa blive iværksatte dels i fjeldtrakterne i Vilhelmina, Tärna og Sorsele sogne, dels i fjeldtrakterne paa den modsvarende norske side eller Susendalens, Hatfjelddalens, Ildgrubens og Dunderlands distrikter.

Undersøgelses-omraadet inden Vesterbottens len skal bestaa af de dele af samme, som ligger vesten for en linie dragen fra det sted, hvor Laiselven krydser grænsen mellem Norrbottens og Vesterbottens len, til Risbäcks kapel og derfra videre til grænsen af Jämtland.

Undersøgelserne paa de svenske marker skal angaa følgende spørgsmaal:

1. Naturforholdene i det øjemed at udfinde, hvorvidt og i hvilken udstrækning tilgængelig beite er utilstrækkelig.
2. Hvorvidt og i hvilken udstrækning vejrforholdene eller insektplage — uafhængig af tilgangen til beite, nødvendig gør overflytning før den 15. juni.

I Norge begrænses undersøgelsen til en redegørelse for, hvorvidt og i hvilken udstrækning forholdene der i de anførte henseender stiller sig gunstigere.

16 decbr. Undersøgelsen bør iværksættes og skønnene afgives paa saadan maade, at deraf fremgaar, hvorvidt og i hvilken udstrækning anledning til og behov for overflytning foreligger.

Undersøgelseskommissionen skal være sammensat i lighed med den for Norrbottens len, og undersøgelserne bør iværksættes i sidste halvdel af maj og i begyndelsen af juni maaned.

Fra norsk side er nedlagt følgende paastand:

1. Under nærværende sag kommer ikke til afgørelse spørgsmaalet om, hvorvidt der overhovedet tilkommer lapper fra Vilhelmina, Sorsele og Tärna sogne ret til indflytning i Norge.
2. Under nærværende sag kommer blot til afgørelse spørgsmaalet om, hvorvidt det for lapper fra de nævnte sogne er nødvendigt paa grund af særlig varme dage i begyndelsen af juni maaned at flytte over den norske grænse i juni maaned, før den 15de.
3. I Vesterbottens len gøres til genstand for undersøgelse til belysning af forannævnte, under 2. omhandlede spørgsmaal:

   Vilhelmina, Sorsele og Tärna sogne til oplysning om:

   a) hvorvidt der, som paastaaet, inden de 3 paagældende sogne »nu og da i begyndelsen af juni forekommer særlig varme dage«, af hvilken grad denne varme i tilfælde plejer at være paa deslige dage, og hvor ofte dette forhold i tilfælde maatte pleje at indtræffe,
   b) hvilken indflydelse den konstaterede varme maatte have paa renens bevægelser,
   c) om der inden de nævnte 3 sogne forefindes højder, hvor i tilfælde renen paa »særlig varme dage« kan finde svalere steder og i tilfælde, hvilke disse er, og
   d) om det er gørligt for lapperne i tilfælde »paa de særlig varme dage i begyndelsen af juni« uanset varmen at holde renen tilbage i Sverige og hindre den fra at gaa ind i Norge.
4. For tilfælde af, at voldgiftsretten ikke paa forhaand vil afvise som sagen uvedkommende eller ubeføjet den udvidede svenske paastand, bliver udover de under 3 nævnte undersøgelser yderligere at anstille undersøgelser i sognene Vilhelmina, Tärna, Sorsele, Stensele, Lycksele, Dorotea, Åsele og Fredrika samt de dertil stødende kystlandskaber fra Skellefteå i Nord til Ångermanlands sydgrænse i Syd til oplysning om:

   a) hvorvidt og i tilfælde i hvilken udstrækning Vilhelmina-, Sorsele- og Tärnalappernes renbeite aar om andet er utilkommelig paa grund af skaresne i slutten af maj og begyndelsen af juni.

b) Hvorvidt og i tilfælde hvorledes der kunde træffes en ordning med hensyn til disse lappers flytte- og beiteforhold i Sverige, hvorved renen kunde finde næring i undersøgelsesomraaderne i anførte tid. 16 decbr.

c) Hvorvidt og i tilfælde i hvilken udstrækning bosættelse, opdyrking og fastboendes renhold i her paagældende trakter maatte have medført, at flytlapperne nu ikke der finder eller kan benytte tilstrækkeligt, tilkommeligt beite ogsaa i anførte tid.

5. Til at foretage ovenomhandlede undersøgelser og de undersøgelser paa norsk omraade, som af retten maatte blive besluttede, befuldmægtiges den for undersøgelser i Norrbottens len nedsættendes komité eller nedsættes en tilsvarende saadan med instruks, som retten efter at have indhentet parternes udtalelser udfærdiger.

Om indholdet af denne instruks foreligger fra begge sider nogle bemærkninger.

Efter at have overvejet de saaledes fra hver af parterne fremsatte paastande og de stedfundne drøftelser af dem har voldgiftsretten ifølge sit skøn over de for sagens afgørelse fornødne oplysninger med hensyn til forholdene i Norrbottens len fundet grund til at bevirke iværksat nedenfor nævnte undersøgelser.

Hvad angaar flytningsforholdene for lapperne i Vilhelmina, Sorsele og Tärna sogne finder retten ikke grund til at bevirke iværksat nogen undersøgelse til oplysning om, hvorvidt det som følge af utilstrækkeligt beite i tidsrummet 1. maj til 15. juni skulde være nødvendigt for lapperne i disse sogne at flytte over grænsen før 15. juni.

Naar det endvidere paaberaabes, at der om vaaren og i forsommeren kan indtræffe usædvanlig varme, som nødvendiggør indflytning fra de nævnte sogne til Norge, finder retten, under henvisning til Karlstadkonventionens bestemmelse om, at indflytning kan ske før 15. juni, naar usædvanlige vejrforhold nødvendiggør tidligere indflytning, ikke heller, at dette forhold foranlediger iværksættelse af nogen undersøgelse under nærværende sag.

Thi besluttes:

En kommission af sagkyndige har gennem befaring og indhentelse af fornødne oplysninger at anstille stedlige undersøgelser samt at afgive beretning om de derved vundne resultater.

Undersøgelserne omfatter Karesuando (Enontekis) og Jukkasjärvi sogne samt af Pajala med Muonionalusta kapelsogn de strækninger, der ligger overfor en linje trukket fra Parkajoki

16 decbr. by til Kärendöjärvi, derfra til Kangos, videre til Junusuando og derefter følgende landevejen til sognegrænsen mod Tärendö.

Kommissionen undersøger og udtaler sig om:

1. Naturforholdene, forsaavidt de har betydning for rendriften under de forskellige tider af aaret.

   Herunder indgaar blandt andet oplysninger — særskilt for højere og særskilt for lavere dele af hver undersøgt trakt — om jordsmonnet og vegetationen, tiden for dennes begyndelse og successive udvikling.

2. Hvorvidt og fra hvilket tidspunkt der i hver særskilt trakt af det undersøgte omraade i tiden fra 1. maj til 15. juni findes renbeite under vanlige vejrforhold, for hvor lang tid og for hvilket antal ren den rette beite antages at kunne strække til under hensyntagen til, at beitesmulighederne for fremtiden ikke udsættes for fare.

   For hver undersøgt trakt skal angives beitets art og beskaffenhed.

3. Hvorvidt og i hvilken udstrækning flein, skare eller andre forhold kan antages at gøre forefundet beite utilgængelig eller vanskelig tilgængelig, og hvorledes dette indvirker paa udnyttelse af beitet.

4. Hvorvidt og i hvilken udstrækning samt for hvilket antal ren der i hver undersøgt trakt findes beite, navnlig renmosmarker, høst og vinter.

5. Hvorvidt det kan antages, at markernes benyttelse til beitning i heromhandlede tid skulde medføre saadan skade, at de blev mindre anvendelige til beitning andre tider af aaret, samt hvorvidt denne skade skulde kunne undgaas ved anordning af visse særskilt angivne foranstaltninger (f. ex. vogtning eller stængsel) med angivelse af, hvormeget omkostningerne ved saadanne omtrent vil andrage.

6. Hvorvidt de beitesmarker, som — hvis hensyn alene tages til ovennævnte forhold — kan anvendes under heromhandlede tid, ogsaa iøvrigt er egnede til opholdssteder for ren i samme tid.

   Herunder oplyses blandt andet:

   a) Hvorvidt stedforholdene medfører usædvanlige vanskeligheder for bevogtningen.

   b) Hvorvidt der findes pladser, som i alle henseender egner sig til kalvningspladser, og i saa fald — for hvor stor renhjord disse kan antages at være tilstrækkelige, — samt hvorvidt naturforholdene (f. ex. vasdrag) vil hindre kalvene i at følge hjorden under den fortsatte flytning.

7. Hvorvidt og paa hvilken maade en forandring af tiden for indflytningen vilde medføre forandringer iøvrigt af lappernes vante levevis og rendrift.

Kommissionens sammensætning fastsættes endelig i et 16 decbr.
møde, som af retten senere berammes.

I kommissionen indtræder et norsk og et svensk medlem. Forslag af fire mænd, af hvilke ingen tidligere bør have deltaget i herhen hørende undersøgelser, afgives fra hver af parterne og tilstilles voldgiftsdommerne samt modparten inden en maaned fra idag.

Retten forbeholder sig senere at afgøre, hvorvidt lapper skal tiltræde kommissionen, og hvis dette besluttes, hvorledes der skal forholdes med beskikkelse af disse.

Inden ovenfor nævnte frist bliver forslag til arbejdsplan for kommissionen fra hver af parterne at indsende til voldgiftsrettens medlemmer og den anden part.

Mulige bemærkninger til de ovenfor nævnte forslag indsendes inden udløbet af de næste to uger.

Nogen undersøgelse af, hvorvidt det for lapper fra Vilhelmina, Sorsele og Tärna sogne er nødvendigt at foretage flytning til Norge før den 15. juni, bliver ikke at iværksætte.

Inden 4 maaneder fra idag tilstiller hver af parterne rettens medlemmer og modparten de oplysninger, som kan tilvejebringes angaaende:

a. Antallet af svenske flytlappers ren i de forskellige lappebyer i Karesuando og Jukkasjärvi sogne i de sidst forløbne fem aar til og med 1908.
b. Antallet af andre ren i disse sogne i samme tidsrum.
c. Antallet af ren, som svenske flytlapper har plejet at føre ind i Tromsø amt i samme tidsrum, saavidt mulig med angivelse af tiden for indflytningen.

Bemærkninger fra hver af siderne til de saaledes tilvejebragte oplysninger afgives paa lignende maade inden udløbet af de derpaa følgende tre maaneder, idet det derhos staar parterne frit for at indgaa nærmere paa disse spørgsmaal under realitetsproceduren.

Kjøbenhavn den 16. decbr. 1909.
(Undert.) **H. Matzen.**

(Undert.) Paal Berg.

Rundskrivelse fra Medicinaldirektøren til samtlige helse- 16 decbr.
raadsordførere:

Paa grund av den tiltagende anvendelse av saccharin ved fremstillingen av bruslimonader og bruspulver som handelsvare har jeg latt Medicinalstyrelsens kemiker ved det Hygieniske Institut undersøke et større antal prøver av disse varer, som efter opfordring herfra (i rundskrivelse av 22 december f. a.) var indsendt fra en stor

16 decbr. del helseraad paa steder, hvor fabrikmæssig fremstilling derav foregaar.

Det har vist sig, at av 161 undersøkte prøver av bruslimonade indeholdt 72 sikkert og 9 sandsynligvis saccharin. Av 9 prøver av bruspulver gav 5 sikker og 2 tvilsom reaktion paa saccharin. Av 96 brusfabrikker har alene 50 vist sig overhovedet ikke at anvende saccharin.

Idet jeg vedlægger et eksemplar av doktorens meddelelse om resultatet av hans undersøkelser, skal jeg henlede Deres opmerksomhet paa, hvad deri er anført. Forsaavidt angaar de ordførere i helseraad, som har indsendt prøver, henvises forøvrig til de analyse-attester, som samtidig hermed sendes dem direkte fra doktoren.

Da tilsætning av saccharin og andre beslegtede kunstige søt-stoffe istedenfor sukker til nærings- og nydelsesmidler efter de foreliggende uttalelser maa ansees som sundhetsskadelig, og da desuten disse varers værdi derved forringes, henstilles det til helseraadene paa steder, hvor saadan forfalskning maatte være paavist, at advare og i fornødent fald nedlægge forbud mot, at bruslimonader eller bruspulver, som tilberedes til salg, tilsættes saccharin eller andre kunstige søt-stoffe, og mot at saaledes tilberedte bruslimonader og bruspulver forhandles. Hvor et saadant forbud fremtidig overtrædes, bør dette anmeldes til politiet, jfr. straffelovens §§ 359 og 362.

Det samme gjælder mulig anvendelse av saccharin i andre nærings- og nydelsesmidler, f. eks. baker- og konditorvarer.

Anvendelsen av kunstige skum-midler (f. eks. saponinholdig skumcrême) ved tilberedning av bruslimonader, maa betegnes som utilstedelig i hygienisk henseende; og der bør derfor nedlægges forbud derimot, hvor saadant maatte forekomme.

Endvidere maa anvendelsen av tjærefarvestoffe ansees som forkastelig, hvorfor der er grund til at advare derimot.

De kemiske undersøkelser, som i tilfælde maatte bli nødvendige for kontrollen med overholdelsen av de ovenfor omhandlede forbud, vil, om ønskes, kunne bli utført ved indsendelse av prøver til Medicinalstyrelsens kemiker, (adr. Det Hygieniske Institut, Rikshospitalet, Kristiania), paa de vilkaar, som er fastsat av Justisdepartementet under 12 november 1908; se de med min rundskrivelse av 25 s. m. omsendte regler.

17 decbr. **Kongelig resolution,***) hvorved meddeles approbation i henhold til § 3 i lov om særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sygdomme av 8 mai 1900 paa av Sogndals bystyre under 20 oktober,

---

*) Bekjendtgj. 18 decbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 49, hvor beslutningene er indtat.

Sogndals landsogns herredsstyre under 4 oktober, 17 decbr.
Heskestads herredsstyre under 26 november,
Lunds herredsstyre under 16 oktober 1909, alle i Stavanger amt, vedtagne, enslydende beslutninger om ordningen av meddelelsespligten ved tuberkuløses flytning.

Kongelig resolution,*) hvorved i henhold til § 67 i 17 decbr.
lov om brandvæsenet av 15 august 1908 meddeles stadfæstelse paa den av Trondhjems bystyre i møte den 11 november 1909 fattede beslutning angaaende tillægsbestemmelser til og lempninger i nævnte lovs §§ 3, 5 og 52, forsaavidt Trondhjem angaar.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes: 17 decbr.

I. Det residerende kapellani i Vaage prestegjeld under Nordre Gudbrandsdalens provsti i Hamars stift blir at nedlægge fra 1 januar 1910 at regne.

II. Fra samme tid skal Vaage prestegjeld deles i to prestegjeld, Vaage prestegjeld, bestaaende av Vaage sogn, og Sells prestegjeld, bestaaende av Sells og Hedalens sogn, av hvilke det førstnævnte blir prestegjeldets hovedsogn.

III. Sogneprestene i de to prestegjeld tillægges:

a. De inden deres embedsdistrikter faldende prestlige indtægter, deriblandt erstatninger efter den geistlige lønningslovs §§ 12, 14 og 21 samt de erstatninger, som nu tilligger den residerende kapellan efter nævnte lovs §§ 14 og 21;

b. under forbehold av Stortingets samtykke henholdsvis kr. 400,00 og kr. 333,40 av den Vaage sogneprestembede nu tilliggende erstatning (stor for tiden kr. 733,40 aarlig) for parceller, frasolgt Vaage prestegaard i henhold til lov av 19 juni 1882;

c) henholdsvis $^2/_3$ og $^1/_3$ av den ved indløsning av jordavgift indkomne kapital, som nu tilligger Vaage sognekald.

Derhos tillægges sognepresten i Sell den Vaage sognekald tilliggende embedskapital, kr. 1 855,36, og den av Sell og Hedalen kommuner bevilgede erstatning, stor kr. 80,00 aarlig, for overtagelse av vedlikeholdet av samtlige bygninger paa den prestegaard, som i tilfælde maatte bli indkjøpt, hvilken erstatning, indtil embedsgaard (bolig) er erhvervet, blir at betragte som en embedsindtægt.

*) Bekjendtgj. 18 decbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 49, hvor beslutningen er indtat.

17 decbr. Sognepresten i Vaage overtar bruken av Vaage prestegaard med dertil hørende erstatning, stor kr. 80,00 aarlig, for overtagelse av vedlikeholdet av de prestegjeldets almue tidligere tilhørende aabodshus paa prestegaarden.

Sognepresten i Sell tillægges istedenfor prestegaard den Vaage residerende kapellani nu tilliggende salgssum for den tidligere kapellangaard, kr. 11 784,55, samt den kapellaniet tilliggende inventariekapital kr. 36,00.

IV. — — — — — — — — — — — — — — — — —

V. Gudstjenesterne i Sells prestegjeld blir at fordele likelig mellem hovedkirken og annekskirken, saaledes at ogsaa gudstjenesterne paa første dag av de 3 store høitider blir at forrette vekselvis i de to kirker.

VI. — — — — — — — — — — — — — — — — —

17 decbr. **Kongelig resolution,** hvorved bestemmes:

I. Fra 1 januar 1910 at regne skal g.nr. 120—167, begge inklusive, av Voldens sogn og prestegjeld i Bergens stift — omfattende gaardene fra Rødsetvik rundt Dalsfjorden og ut til Velsvik ved Voldenfjordens munding — overgaa til et eget anneks under navn av Dalsfjordens sogn.

For dette blir kirke at opføre paa tomt og efter tegninger, som senere blir at forelægge Kongen til godkjendelse.

II. Indtil Dalsfjordens kirke er opført og tat i bruk, blir kirkelige forretninger for sognet at utføre i Voldens kirke.

III. Fra den tid at regne, da Dalsfjordens kirke er indviet, blir der at avholde gudstjeneste 12 ganger aarlig i denne kirke og likeledes 12 ganger aarlig i Austefjordens kapel, mens de øvrige tjenester forettes i Voldens kirke. Bergens biskop bemyndiges til at træffe nærmere bestemmelse om tiden for gudstjenesternes avholdelse under iagttagelse av, at der altid forrettes i hovedkirken paa de store høitiders første dag.

IV. — — — — — — — — — — — — — — — — —

17 decbr. **Kongelig resolution,** hvorved bestemmes:

I. At der i henhold til § 1 i lov om sindssykes behandling og forpleining av 17 august 1848 meddeles Kristiansands kommune autorisation til omdannelse av byens gamle hospital til sindssykeasyl, beregnet paa optagelse av indtil 13 mandlige patienter, overensstemmende med det av stadsingeniøren utarbeidede rids, datert 23 juni 1909, og med de av Medicinaldirektøren gjorte bemerkninger ved dette.

II. At det nuværende kommunale sindssykeasyls

bygninger i Kristiansand autoriseres til optagelse av 19 kvindelige patienter. 17 decbr.

Kongelig resolution, hvorved meddeles approbation i henhold til lov om bykommunernes skattevæsen av 15 april 1882 § 30 paa den av Farsunds bystyre i møte den 24 november d. a. vedtagne beslutning, indeholdende forandring i de gjældende regler for skatteligningen i ladestedet. 17 decbr.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes, at g.nr. 23, br.nr. 3, Nysæteren i Dovre herred, Kristians amt, av skyld mk. 0,89 fra 1 januar 1910 overføres til Lille-Elvedalens herreds matrikel, Hedemarkens amt. 17 decbr.

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse paa det av forstanderskapet for Vangs sparebank i møte den 28 august 1909 vedtagne utkast til en ny plan for banken, som trædende istedenfor bankens ved høieste resolution av 8 november 1899 stadfæstede plan. 17 decbr.

Skrivelse fra Finansdepartementet til Justisdepartementet, hvori uttales, at en beskikket landmaaler antages at tilkomme det i sportellovens § 113 litr. a omhandlede salær kr. 6,00 daglig kun for de dage, han har været i arbeide paa aastedet og altsaa ikke for medgaaede reisedage eller søn- og hviledage. 17 decbr.

Stadfæstelse — meddelt av Kirkedepartementet — paa det i skiftesamling den 12 mars 1909 i boet efter avdøde enkefru Anna Juliane Aalholm av dennes barn oprettede »Skibsreder Hans Aalholms og hustrus legat« til Hisø kirke og de for dette under 16 oktober 1909 utfærdigede statutter. 21 decbr.

Rundskrivelse fra Justisdepartementet: 21 decbr.

Departementet skal herved be vedkommende tjenestemænds opmerksomhet henledet paa nedenstaaende punkter vedkommende behandlingen av straffesaker.

1. Den borgerlige straffeprocselovs § 255 bestemmer, at sigtede, første gang han møter for retten, bl. a. skal avhøres, om der er overgaat ham nogen straffedom, forsaavidt det kan være av betydning for saken. Lignende bestemmelse findes i de ved kongelig resolution av 24 december 1904 bifaldte regler angaaende paatalemyndighetens ordning § 7, 2den post, for indhentelse av forklaringer, som optages av paatalemyndigheten (politiet). Det er imidlertid departementets erfaring, at disse bestemmelser ikke overalt befølges i den ønskelige utstrækning, hvilket let vil kunne medføre uheldige virkninger, naar hensees til den betydning, som i straffelovens 5te kapitel og i lovgiv-

21 decbr. ningen ellers er tillagt oplysninger om angjældendes tidligere vandel. Departementet finder derfor at burde indskjærpe overholdelsen av de nævnte bestemmelser.

2. Videre skal man henlede opmerksomheten paa, at sigtedes økonomiske forhold er av stor interesse i strafferetslig henseende, baade ved avgjørelsen av paatalespørsmaal og ved sakens paadømmelse. Efter meddelelse fra Riksadvokaten hænder det imidlertid ikke sjelden, at retslige forklaringer og endog domme intet indeholder herom; ofte heter det bare, at sigtedes formuesomstændigheter er gode eller slette. Man finder derfor at burde henlede opmerksomheten paa dette punkt. Skal oplysningene være til virkelig nytte, maa de indeholde de nødvendige detaljer til at gi et paalidelig indtryk av sigtedes økonomiske stilling, for eksempel hans dagsfortjeneste eller aarsløn, antat indtægt og formue ved sidste skatteligning, hans forsørgelsesbyrde o. s. v.

3. Man skal be iagttat, at de ældre akter, saafremt det kan ske uten væsentlig forsinkelse, haves tilstede ved sakens paadømmelse. Saafremt dette ikke er skedd i saker angaaende overtrædelser, hvorfor der er bestemt skjærpet straf i tilfælde av gjentagelse, bør der altid tilføies retsboken fornøden oplysning om grunden dertil.

4. Sigtede (tiltalte) bør altid, særlig i domme, kjendelser og lignende, betegnes med nøiagtig og fuldstændig fornavn og tilnavn (jfr. Kirkedepartementets i Lovtidenden indtagne cirkulære av 1 september 1897). Særlig bemerkes, at naar tilnavnet ikke er lovlig forandret, bør der benyttes det samme som i tidligere domme, idet i tilfælde et senere optat tilnavn tilføies i parentes. For gift kvinde bør ogsaa i tilfælde hendes pikenavn oplyses. I domme — dog ikke i konklusionen — bør det nøiagtig oplyses, hvor og naar (med angivelse av aar og datum) tiltalte er født. I vigtigere saker bør alderen oplyses ved presteattest.

5. Til undgaaelse av, at der i en aktpakke samler sig akter vedkommende flere forskjellige personer, bør vedkommende myndighet følge den i departementets rundskrivelse av 5 december 1904, 3dje led in fine, givne anvisning at la ta avskrift av retsbøkerne i fornøden utstrækning.

6. Forat man til enhver tid kan ha en let oversigt over ældre domme og forelæg, bestemmes, at akterne altid skal være vedlagt en fortegnelse over de ældre domme og forelæg for overtrædelser, de sidste forsaavidt de medfører skjærpet straf i tilfælde av gjentagelse. Denne fortegnelse skal indeholde angjældendes fulde navn, fødested, fødselsaar og -dag, de ham overgaaede domme (eller forelæg) med angivelse av lovovertrædelsens art samt avsoningstiden. Saafremt angjældende er dømt

til straf, som utstaaes i landsfængsel, blir fortegnelsen saavidt 21 decbr.
gjørlig først at istandbringe og senere i tilfælde at føre å jour ved dette, men ellers av den politimyndighet, hos hvem akterne blir at opbevare, jfr. departementets i Lovtidenden indtagne rundskrivelse av 5 december 1904.

7. Hvis ældre akter ikke kan findes efter de av sigtede meddelte oplysninger eller ved den fornødne undersøkelse i Polititidenden, vil der, ifald han har utholdt idømt fængselstraf (eller strafarbeide) eller været i tvangsarbeide, ved henvendelse til departementet, Fængselsstyrelsen, kunne erholdes et straffekort utvisende det tvangsarbeide og de idømte frihetsstraffe, hvis fuldbyrdelse er paabegyndt efter 1 januar 1901. Henvendelsen maa være ledsaget av nødvendige oplysninger om vedkommendes navn, fødested og fødselsdag, jfr. punkt 3 ovenfor.

8. Naar akter eller andre skriftstykker forsendes i anledning av en sak, hvori en sigtet eller domfældt er underkastet varetægtsfængsel, blir dette at anmerke med iøinefaldende skrift paa selve oversendelsesskrivelsen, ikke bare utenpaa konvolutten. Paa samme maate anmerkes det, at en domfældt har paabegyndt utholdelse av en fængselsstraf, naar ekspeditionen har betydning for forkortelsen av denne. Ved oversendelse av indgit benaadningsansøkning bør det i sidste fald uttrykkelig oplyses, naar straffefuldbyrdelsen paabegyndes, og hvorvidt nogen del av straffen er omsat.

9. Endelig skal man henlede opmerksomheten paa, at retsbøkerne maa føres med tydelig og ordentlig skrift, saa at det ikke medfører nogen vanskelighet at læse dem. De bør skrives saa oversigtlig som mulig, saaledes for eksempel med tydelig fremhæven av, naar en ny persons eller vidnes forklaring begynder.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Cirkulære fra Arbeidsdepartementet, Poststyrelsen, hvori 22 decbr.
meddeles følgende tillæg til og rettelser i den norske postanstaltfortegnelse.

Fra 1 januar 1910 underholdes følgende nye postaapnerier:

1. Florvaag i Søndmør paa dampskibsanløpsstedet Haram i Harams herred, Romsdals amt, Aalesunds postdistrikt.
2. Forøysæter paa dampskibsanløpsstedet Furusæter i Kvæfjords herred, Tromsø amt, Harstads postdistrikt, istedenfor brevhuset Furusæter.
3. Hanøtangen paa dampskibsanløpsstedet Varøsund i Askøens herred, Søndre Bergenhus amt, Bergens postdistrikt, istedenfor brevhuset Varøsund.
4. Haugsgjerdet paa dampskibsanløpsstedet Hauge i Fjelbergs herred, Søndre Bergenhus amt, Bergens postdistrikt, istedenfor brevhuset Hauge i Ølen.

22 decbr. 5. Husøen i Sogn paa dampskibsanløpsstedet Husø i Sulens herred, Nordre Bergenhus amt, Florø postdistrikt.

6. Husøy i Senjen paa dampskibsanløpsstedet Husø i Hillesøy herred, Tromsø amt og postdistrikt, (i virksomhet i fisketiden $^{1}/_{1}$—$^{31}/_{3}$).

7. Høkholm i Namdalen paa dampskibsanløpsstedet Høkholm i Leka herred, Nordre Trondhjems amt, Namsos postdistrikt, istedenfor brevhuset Høkholm.

8. Kaldjorden i Hadsels herred, Nordlands amt, Svolværs postdistrikt, med gaaende bipost fra Kvitnes i Hadsels postaapneri.

9. Malle paa Jæderen i Haalands herred, Stavanger amt og postdistrikt, i bipostruten Haaland—Stavanger, istedenfor brevhuset Malde.

10 Megaarden paa dampskibsanløpsstedet Megaard i Sørfolds herred, Nordlands amt, Bodø postdistrikt.

11. Møgster paa dampskibsanløpsstedet av samme navn i Austevolds herred, Søndre Bergenhus amt, Bergens postdistrikt.

12. Møst ved dampskibsanløpsstedet Endreset i Frei herred, Romsdals amt, Kristiansunds postdistrikt.

13. Nese i Ryfylke paa dampskibsanløpsstedet Nessa i Aardals herred, Stavanger amt og postdistrikt, istedenfor brevhuset Nesse.

14. Oldenvatn paa Sunde i Indvikens herred, Nordre Bergenhus amt, Nordfjordeidets postdistrikt, i bipostruten Øvre-Olden—Olden i Nordfjord, istedenfor brevhuset Sunde i Olden.

15. Refsnes i Fosen paa dampskibsanløpsstedet Refsnes i Stoksunds herred, Søndre Trondhjems amt, Trondhjems postdistrikt, med bipost til Stoksund, istedenfor brevhuset Refsnes.

16. Sande-Solli i Tune herred, Smaalenenes amt, Fredrikstads postdistrikt, med landpostbud fra Fredrikstad.

17. Skaftaa paa dampskibsanløpsstedet Skaftun i Bruviks herred, Søndre Bergenhus amt, Bergens postdistrikt, istedenfor brevhuset Skaftun.

18. Straumsbugten paa dampskibsanløpsstedet av samme navn i Tromsøysunds herred, Tromsø amt og postdistrikt.

19. Strømsnes i Søndfjord paa dampskibsanløpsstedet Strømsnes i Ytre Holmedals herred, Nordre Bergenhus amt, Florø postdistrikt, istedenfor brevhuset Strømsnes i Holmedal.

20. Tisthammer paa dampskibsanløpsstedet av samme navn i Indvikens herred, Nordre Bergenhus amt, Nordfjordeidets postdistrikt, istedenfor brevhuset Tisthammer.

21. Tronstads Bruk i Liers herred, Buskeruds amt, Drammens postdistrikt, med post fra Lierbanen. 22 decbr.
22. Trosterud i Rømskogens herred, Smaalenenes amt, Kristiania postdistrikt, med gaaende bipost fra Rømskogens postaabneri.
23. Tynnevik paa dampskibsanløpsstedet av samme navn i Sunds herred, Søndre Bergenhus amt, Bergens postdistrikt, istedenfor brevhuset Tynnevik.

Fra samme tid vil Fane postaapneri i Bergens postdistrikt bli nedlagt.

Fra samme tid vil postaapnerierne Gaukværøy bli benævnt Litløy i Vesteraalen, Herandsbygden bli benævnt Herand.

Skrivelse fra Kommanderende general til hæren, hvori Kommanderende general meddeler, at bestemmelserne i »Regler om ansættelse, forfremmelse, forsættelse og avskedigelse av hærens fastlønnede underofficerer« — fastsat ved kongelig resolution av 21 september 1903 — er at forstaa saaledes, at en stadig tjenstgjørende underofficer ved en underofficersskole ved sin avgang fra denne ikke kan avansere til høiere grad ved nogen anden »utskreven« avdeling (korps) end den, hvor han føres som overtallig. 22 decbr.

Kongelig resolution*), hvorved den av Eids herredsstyre, Nordre Bergenhus amt, under 15 november d. a. besluttede vedtægt angaaende lukningstid for utsalgssteder i strandstedet Nordfjordeid stadfæstes i henhold til lov om lukningstid for utsalgssteder av 31 mai 1900 som gjældende indtil videre, — dog med en enkelt forandring. 23 decbr.

Kongelig resolution**), hvorved i medhold av lov om laks- og sjø-ørretfiskerierne m. v. av 8 april 1905 § 30 a bestemmes, at bruk av drivgarn til fangst av laks skal være forbudt i en avstand av 500 meter fra land og faststaaende laksefangstredskap og 3000 meter fra lakse-elvs munding i den del av Trondhjemsfjorden, som ligger i Nordre Trondhjems amt, samt i de fjorder i Namdalens fogderi, der ligger indenfor følgende rette linjer: 23 decbr.

Fra amtsgrænsen ved sjøen mot Søndre Trondhjems amt til det trigonometriske punkt paa Villa, derfra til Rekøraasa fyrlygte paa ytre Rekø og derfra til Apelvær fyrlygte paa Kalvøen.

Overtrædelse av disse bestemmelser er belagt med straf.

*) Bekjendtgj. 24 decbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 50, hvor vedtægten er indtat.

**) Bekjendtgj. 24 decbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 50.

23 decbr. **Kongelig resolution***), hvorved i medhold av lov om laks- og sjø-ørretfiskerierne m. v. av 8 april 1905 § 5 bestemmes, at i sjøen i Larviks fiskeridistrikt, Jarlsberg og Larviks amt, maa indtil videre intetsomhelst fiskeredskap brukes nærmere nogen til fiske av laks eller sjø-ørret staaende kilenot, lakseværp eller lignende redskap eller krokgarn end 200 meter paa redskapets fangstside. Dog skal dette forbud ikke være til hinder for sildefiske, loddefiske, notkast efter makrel og sei eller for bruken av stang eller haandsnøre, ei heller for fiske, der foregaar paa fiskerens egen grund.

Overtrædelse av denne bestemmelse er belagt med straf.

23 decbr. **Kongelig resolution****), hvorved de i møte den 20 november 1909 vedtagne utkast til fællesfløtningsregler for Store Grøna med bielver, Hedemarkens amt, approberes i medhold av lov angaaende vasdragenes benyttelse m. v. av 1 juli 1887 § 59 som gjældende indtil videre.

23 decbr. **Kongelig resolution*****), hvorved meddeles approbation i medhold av § 6 i lov om vernskogens bevarelse og mot skogens ødelæggelse av 8 august 1908 paa de av herredsstyret for Kolvereid herred, Nordre Trondhjems amt, i møte den 6 september 1909 besluttede vedtægter mot skogens ødelæggelse inden herredet, — dog med nogen forandringer.

23 decbr. **Kongelig resolution***), hvorved det i lov om erhvervelse av skog av 18 september 1909 § 3 nævnte flate-indhold av 500 hektar nedsættes i medhold av paragraffens 3dje punktum for Brandvals herred, Hedemarkens amt, indtil videre til 150 hektar.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

23 decbr. **Kongelig resolution***), hvorved i medhold av lov angaaende jagt og fangst av 20 mai 1899 § 44 bestemmes:

1) At tiur, røi, aarfugl og rype indtil utgangen av aaret 1914 skal være fredet, foruten i den lovbestemte fredningstid, tillike i tiden fra og med 25 august til og med 30 september inden Hatfjelldalens herred, Nordlands amt.
2) At jerpe skal være fredet det hele aar inden samme herred indtil utgangen av aaret 1914.

---

*) Bekjendtgj. 24 decbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 50.
**) Bekjendtgj. 24 decbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 50, hvor reglerne er indtat.
***) Bekjendtgj. 24 decbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 50, hvor vedtægtene er indtat.

Kongelig resolution*), hvorved de for Hølands herred, Akershus amt, ved kongelig resolution av 12 december 1904 stadfæstede vedtægter mot skogenes ødelæggelse ophæves for det fra det tidligere udelte Hølands herred i medhold av kongelig resolution av 16 september 1903 utskilte Setskogens herreds vedkommende, overensstemmende med Setskogens herredstyres i møte den 27 november 1909 derom fattede beslutning. 23 decbr.

Kongelig resolution**), hvorved i henhold til §§ 19, 23 og 69 i lov om brandvæsenet av 15 august 1908 bestemmes: 23 decbr.

1. At der meddeles godkjendelse av de av Florø bystyre i møter den 10 februar og 3 november 1909 vedtagne regler angaaende ordningen av brandvernet sammesteds m. v.
2. At det ved kongelig resolution av 26 september 1877, jfr. høieste resolution av 26 januar 1886, approberte brandreglement for ladestedet Florø ophæves.

Skrivelse fra Handelsdepartementet***) til Fiskeridirektøren, hvorved departementet i henhold til den i høieste resolution av 10 december 1897 givne bemyndigelse har bestemt, at opsynet ved Lofot-fisket i aaret 1910 skal træde i kraft fra og med 16 januar. 27 decbr.

Kongelig resolution†), hvorved i henhold til lov av 22 mai 1875 angaaende adgang til at gi dramatiske og andre offentlige forestillinger m. v. meddeles stadfæstelse paa den av Stavangers formænd og repræsentanter under 24 september 1909 fattede beslutning angaaende forandring i § 60 i de ved Kronprinsregentens resolution av 9 april 1904 approberte politivedtægter for nævnte kjøpstad. 30 decbr.

Kongelig resolution††), hvorved i henhold til lov av 6 juni 1891 om politivedtægter for rikets herreder meddeles stadfæstelse paa den av herredsstyret for Eina herred, Kristians amt, under 21 juni og 2 november 1909 fattede beslutning angaaende politivedtægter for herredet. 30 decbr.

---

*) Bekjendtgj. 24 decbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 50.
**) Bekjendtgj. 24 decbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 50, hvor reglerne er indtat.
***) Bekjendtgj. 31 decbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 51.
†) Bekjendtgj. 31 decbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 51, hvor forandringen er indtat.
††) Bekjendtgj. 31 decbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 51, hvor vedtægtene er indtat.

30 decbr. **Kongelig resolution***), hvorved i henhold til lov av 6 juni 1891 om politivedtægter for rikets herreder og lov av 22 mai 1875 om adgangen til at gi dramatiske og andre offentlige forestillinger m. v. meddeles stadfæstelse paa den av herredsstyret for Tjeldsunds herred, Nordlands amt, under 25 og 26 januar og 20 september 1909 fattede beslutning til politivedtægter for herredet.

30 decbr. **Kongelig resolution****), hvorved i medhold av § 14 i lov om fiskerier i Nordlands og Tromsø amter av 3 august 1897 bestemmes som gjældende indtil videre, at paabudet i nævnte lovparagrafs 1ste passus om, at alle fiskeredskaper undtagen stængenot inden midnat før søn- og helligdage skal være optat av sjøen, ikke skal være gjældende for Brønnøy herred, Nordlands amt.

30 decbr. **Kongelig resolution*****), hvorved bestemmes:

I. I medhold av lov av 12 juli 1848 om behandlingen av det saakaldte krabas- og bundtømmer meddeles approbation paa det av bestyrelsen for Gudbrandsdalslaagens Fællesfløtningsforening, Kristians amt, i møte den 11 december 1909 vedtagne reglement for behandlingen av krabas- og bundtømmer i nævnte elv med bielver.

II. Fællesfløtningsforeningens bestyrelse bemyndiges til i overensstemmelse med dette reglement at la det tømmer av ovennævnte slags, hvortil ingen eier inden den bestemte tid har meldt sig med legitimation for sin eiendomsret, anvende til fordel for vasdraget.

III. — — — — — — — — — — — — —

IV. — — — — — — — — — — — — —

30 decbr. **Kongelig resolution**, hvorved bestemmes:

I. — — — — — —

II. Post 3 i det lønsregulativ for lærere og lærerinder ved de høiere almenskoler etc., som blev fastsat ved Stortingets beslutning av 15 september 1909[1]) tat tilfølge ved kongelig resolution av 28 s. m., forandres saaledes:

»Naar en lærer eller lærerinde ved ansættelse i en ny post kommer op i en høiere avlønnet gruppe eller i en ny post med høiere begynderløn inden samme gruppe, men

*) Bekjendtgj. 31 decbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 51, hvor vedtægtene er indtat.

**) Bekjendtgj. 31 decbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 51.

***) Bekjendtgj. 31 decbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 51, hvor reglementet er indtat.

[1]) Se foran side 553.

begynderlønnen i den nye stilling er lavere end den sam- 30 decbr.
lede løn, han i sin forrige post med optjent alderstillæg har hat, blir den sidstnævnte samlede løn at betragte som hans begynderløn i den nye post.

Hvis vedkommendes løn, om han var forblit i den lavere stilling, inden 3 aar efter oprykningen vilde være steget yderligere med et nyt alderstillæg, skal lønnen i den nye stilling til samme tid forhøies med det samme beløp.

Der gives ham i saa fald valget mellem, enten at faa sin anciennitet beregnet fra sin virkelige utnævnelsesdag med den da opnaadde gage som grundløn, saaledes at tillæg, erhvervet i henhold til foregaaende passus, bortfalder, naar første alderstillæg er optjent i den nye stilling, eller fra den dag, da tillæg i henhold til foregaaende passus opnaaes og med den derved opnaadde løn som grundløn. Valget mellem de to alternativer maa være truffet inden 3 maaneder fra ansættelsen.

Til den løn, som blir at anse som begynderløn, blir efter det sedvanlige antal aar (3, 6, 9 o. s. v.) at lægge de ordinære 1ste, 2det o. s v. alderstillæg. Dog kan den samlede løn ikke stige høiere end til det beløp, som svarer til den for stillingen fastsatte begynderløn med tillæg av samtlige ordinære alderstillæg. Naar dette beløp er naadd, ophører yderligere alderstillæg«.

Kongelig resolution, hvorved de ved høieste resolution 30 decbr.
av 19 december 1904 stadfæstede, av Kristiania bystyre under 9 december 1909 godkjendte vedtægter for Kristiania samlag for handel med brændevin m. v., i medhold av §§ 5 og 23 i lov om salg og skjænkning av brændevin m. v. av 17 mai 1904 stadfæstes som gjældende indtil videre, dog ikke for længere tid end til 1 juli 1910.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes i henhold til 30 decbr.
lov om brandvæsenet av 15 august 1908 § 1, at lensmanden i Bruvik indtil videre indtræder i politimesterens sted som medlem av brandstyret for Dale brand- og byggningskommune i Søndre Bergenhus amt.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes, at navn og 30 decbr.
betegnelser for Armeens avdelinger, saaledes som nedenfor anført, blir at anvende fra den nye hærordnings gjennemførelse:

Brigaderne betegnes alene med nummer fra 1 til 6, idet den nuværende rækkefølge bibeholdes uforandret.

Infanteriregimenterne numereres fortløpende inden vaabenet og erholder følgende nummer og navn:

30 decbr.

Nr.	1.	Smaalenenes	regiment.
»	2.	Vestre Akershus	—
»	3.	Telemarkens	—
»	4.	Østre Akershus	—
»	5.	Østoplandenes	—
»	6.	Vestoplandenes	—
»	7.	Agdesidens	—
»	8.	Vesterlen	—
»	9.	Søndre Bergenhus	—
»	10.	Nordre Bergenhus	—
»	11.	Søndmør	—
»	12.	Søndre Trondhjems	—
»	13.	Nordre Trondhjems	—
»	14.	Søndre Haalogaland	—
»	15.	Nordre Haalogaland	—
»	16.	Tromsøy	—

Infanteribataljonerne erholder foruten nummer inden regimentet fra I til IV følgende navn:

Jægerkorpset.

Fredriksten	bataljon,	Sarpsborg	bataljon,	Follo	bataljon.
Kristiania	do.	Drammens	do.	Vestfold	do.
Numedal	do.	Seljord	do.	Grenland	do.
Oslo	do.	Eidsvoll	do.	Kongsvinger	do.
Østerdalens	do.	Hedemarkens	do.	Gudbr.dalens	do.
Hadeland	do.	Valdres	do.	Hallingdal	do.
Nedenes	do.	Kristiansands	do.	Lister	do.
Jæderens	do.	Stavanger	do.	Ryfylke	do.
Søndhordland	do.				
Midthordland	do.	Bergens	do.	Nordhordland	do.
Hardanger	do.	Sogn	do.	Søndfjord	do.
Nordfjord	do.				
Vollen	do.	Borgund	do.	Romsdal	do.
Nordmør	do.	Orkedalens	do.	Stjørdalens	do.
Indherred	do.	Fosen	do.	Namdalens	do.
Vefsen	do.	Ranen	do.	Salten	do.
Ofoten	do.	Lofoten	do.	Vesteraalen	do.
Trondenes	do.	Bardu	do.	Lyngen	do.
Finmarkens	do.				

Herav blir Salten, Vesteraalen og Bardu bataljoner først at oprette ved den endelige opsætning av 6te brigades stridskræfter.

Landvernsbataljonerne gives navn efter regimentet, f. eks. Smaalenenes regiments landvernsbataljon og bataljonsnummer IV inden regimentet.

Infanterikompanierne betegnes inden regimenterne med num- 30 decbr.
mer fra 1—18, idet landvernskompanierne numereres inden regimentet fra 13—18. Inden de utenfor regimentsforbund staaende bataljoner numereres kompanierne fra 1—6, hvorav nr. 5 og 6 betegner landvernskompanierne.

Kavaleriregimenterne numereres fortløpende inden vaabenet og erholder følgende nummer og navn:

Nr. 1. Akershus dragonregiment.
» 2. Oplandenes —
» 3. Nordenfjeldske —

Kavalerikorpsene ved de 2 søndenfjeldske dragonregimenter erholder nummer inden vaabenet (fra nr. 1—4).

Eskadronerne numereres inden regimentet og erholder følgende navn:

Nr. 1. Akershus dragonregiment:

1ste dragonkorps:	1.	Rakkestad eskadron.
	2.	Eidsberg —
	3.	Høland —
3dje dragonkorps:	4.	Nes —
	5.	Ullensaker —
	6.	Nannestad —

Nr. 2. Oplandenes dragonregiment:

2det dragonkorps:	1.	Stange eskadron.
	2.	Løiten —
	3.	Vang —
4de dragonkorps:	4.	Ringsaker —
	5.	Østre Toten —
	6.	Vestre Toten —

Nr. 3. Nordenfjeldske dragonregiment:

1. Sparbu eskadron.
2. Inderøy —
3. Værdalens —
4. Skogn —

Feltartilleriets regimenter, bataljoner, batterier og parkkompanier erholder alene nummer saaledes:

1ste feltartilleriregiment:
1ste feltartilleribataljon.
3dje do.

2det feltartilleriregiment:
2den feltartilleribataljon.
4de do.

30 decbr. 3dje feltartilleriregiment:
5te feltartilleribataljon.
6te do.

Batterierne numereres inden regimentet fra 1—9.

Parkkompanierne gives samme nummer som det regiment, hvortil de hører.

Positionsartilleribataljonen beholder sit nuværende navn.

Bjergbatterierne numereres fra 1—3.

Ingeniøravdelingene betegnes saaledes:
Sappørbataljonen.
Telegrafbataljonen.
Nordenfjeldske ingeniørbataljon.
1ste brokompani.
2det do.

Sappør- og telegrafkompanierne numereres fra 1—6.

Av Fæstningsartilleriets betegnelser forandres »Odderøen med Topdalsfjordens befæstninger« til »Kristiansands befæstninger«.

Distriktskommandochefen i Kristiansand, der hittil har været kommandant over Kristiansands befæstninger, blir som følge herav fremtidig at benævne kommandant i Kristiansand.

De nye befæstningsanlæg benævnes:
Sarpsborg befæstninger.
Stjørdalens befæstninger.

Tillæg.*)

1906

Konvention om forbedring av saarede og sykes skjæbne i armeer i felten, undertegnet i Genf 6 juli 1906**). 6 juli.

Oversættelse.

Convention

pour l'amélioration du sort des blessés et malades dans les armées en campagne.

Sa Majesté l'Empereur d'Allemagne, Roi de Prusse; Son Excellence le Président de la République Argentine; Sa Majesté l'Empereur d'Autriche,

Konvention

om forbedring av saarede og sykes skjæbne i armeer i felten.

Hans Majestæt Keiseren av Tyskland, Konge av Preussen; Hans Excellence Presidenten for Republikken Argentina; Hans Majestæt Keiseren av Østerrike,

*) De herunder indtagne departementsskrivelser m. v. har foreligget for redaktionen for sent til at kunne optages paa sin plads i vedkommende hefte.

**) Konventionen blev ratifisert ved kongelig resolution av 9 november 1909; Norges ratifikationsdokument er deponert i det Schweiziske Forbundsraads arkiver; protokollen over denne deponering er datert Berlin 24 november 1909 og Bern 29 s. m.

Følgende stater har efterhaanden deponert sine ratifikationsdokumenter: Siam, de Forenede Stater, Rusland, Italien, Kongostaten, Storbritannien og Irland (med forbehold med hensyn til artiklerne 23, 27 og 28), Schweiz, Tyskland, Mexico, Danmark, Brasilien, Belgien, Luxemburg, Spanien, Østerrike-Ungarn, Japan, Nederlandene, Chili, Serbien.

Følgende stater, som ikke var med ved undertegningen, har sluttet sig til konventionen:

Nicaragua, Venezuela, Tyrkiet (med det forbehold, at det vil benytte den røde halvmaanes merke for at beskytte sine ambulanser), Kolumbia, Kuba.

I anledning av, at Korea fremtræder som part i konventionen,

1906 6 juli.

Roi de Bohême, etc., et Roi Apostolique de Hongrie; Sa Majesté le Roi des Belges; Son Altesse Royale le Prince de Bulgarie; Son Excellence le Président de la République du Chili; Sa Majesté l'Empereur de Chine; Sa Majesté le Roi des Belges, Souverain de l'État indépendant du Congo; Sa Majesté l'Empereur de Corée; Sa Majesté le Roi de Danemark; Sa Majesté le Roi d'Espagne; le Président des États-Unis d'Amérique; le Président des États-Unis du Brésil; le Président des États-Unis Mexicains; le Président de la République Française; Sa Majesté le Roi du Royaume-Uni de la Grande-Bretagne et d'Irlande, Empereur des Indes; Sa Majesté le Roi des Hellènes; le Président de la République de Guatèmala; le Président de la République de Honduras; Sa Majesté le Roi d'Italie; Sa Majesté l'Empereur du Japon; Son Altesse Royale le Grand-Duc de Luxembourg, Duc de Nassau; Son Altesse Royale le Prince de Montenegro; Sa Majesté le Roi de Norvège; Sa Majesté la Reine des Pays-Bas; le Président de la République du Pérou; Sa Majesté Impériale le Schah de Perse; Sa Majesté le Roi

Konge av Bøhmen, etc. og apostolisk Konge av Ungarn; Hans Majestæt Belgiernes Konge; Hans Kongelige Høihet Fyrsten av Bulgarien; Hans Excellence Presidenten for Republikken Chili; Hans Majestæt Keiseren av Kina; Hans Majestæt Belgiernes Konge, Suveræn over den Uavhængige Stat Kongo; Hans Majestæt Keiseren av Korea; Hans Majestæt Kongen av Danmark; Hans Majestæt Kongen av Spanien; Presidenten for Amerikas Forenede Stater; Presidenten for Brasiliens Forenede Stater; Presidenten for de Mexikanske Forenede Stater; Presidenten for den Franske Republik; Hans Majestæt Kongen av det Forenede Kongerike Storbritannien og Irland, Keiser av Indien; Hans Majestæt Hellenernes Konge; Presidenten for Republikken Guatemala; Presidenten for Republikken Honduras; Hans Majestæt Kongen av Italien; Hans Majestæt Keiseren av Japan; Hans Kongelige Høihet Storhertugen av Luxemburg, Hertug av Nassau; Hans Kongelige Høihet Fyrsten av Montenegro; Hans Majestæt Kongen av Norge; Hendes Majestæt Dronningen av Nederlandene; Presidenten for Repu-

---

har den japanske Regjering avgit en erklæring om, at Koreas medtagelse er grundet paa en feiltagelse og betragtes av nævnte regjering som ugyldig.

Den konferanse i Genf, som vedtok konventionen, har uttalt et »ønske«, tiltraadt av de fleste magter, deriblandt Norge, om at tvistemaal, som i fredstid maatte opstaa om fortolkningen av Genfkonventionen, maatte indbringes for den faste domstol i Haag, naar dertil var anledning.

de Portugal et des Algarves, etc.; Sa Majesté le Roi de Roumanie; Sa Majesté l'Empereur de Toutes les Russies; Sa Majesté le Roi de Serbie; Sa Majesté le Roi de Siam; Sa Majesté le Roi de Suède; le Conseil Fédéral Suisse; le Président de la République Orientale de l'Uruguay,

blikken Peru; Hans Keiserlige Majestæt Shahen av Persien; Hans Majestæt Kongen av Portugal og Algarverne etc.; Hans Majestæt Kongen av Rumænien; Hans Majestæt Keiseren av Alle Ruslande; Hans Majestæt Kongen av Serbien; Hans Majestæt Kongen av Siam; Hans Majestæt Kongen av Sverige; Det Schweiziske Forbundsraad; Presidenten for den Orientalske Republik Uruguay,

1906 6 juli.

Également animés du désir de diminuer, autant qu'il dépend d'eux, les maux inséparables de la guerre et voulant, dans ce but, perfectionner et compléter les dispositions convenues à Genève, le 22 août 1864, pour l'amélioration du sort des militaires blessés ou malades dans les armées en campagne;

i like grad besjælet av ønsket om, saavidt det beror paa dem, at formindske de onder, som er uadskillelige fra krigen, og idet de i den hensigt vil fuldkommengjøre og fuldstændiggjøre de bestemmelser, hvorom man er kommet overens i Genf 22 august 1864, til forbedring av saarede og syke militæres skjebne i armeer i felten,

Ont résolu de conclure une nouvelle Convention à cet effet, et ont nommé pour leurs Plénipotentiaires, savoir:

har bestemt at slutte en ny konvention til opnaaelse herav og har utnævnt til sine befuldmægtigede:

Sa Majesté l'Empereur d'Allemagne, Roi de Prusse:

S. E. M. le chambellan et conseiller intime actuel A. de Bülow, envoyé extraordinaire et ministre plénipotentiaire à Berne,

M. le général de brigade baron de Manteuffel,

M. le médecin-inspecteur, médecin général Dr Villaret (avec rang de général de brigade),

M. le Dr Zorn, conseiller intime de justice, professeur ordinaire de droit à l'Université

Hans Majestæt Keiseren av Tyskland, Konge av Preussen:

Hans Exc. Herr Kammerherre og Virkelig Geheimeraad A. de Bülow, Overordentlig Gesandt og Befuldmægtiget Minister i Bern,

Herr Brigadegeneral Baron von Manteuffel,

Herr Medicinal-Inspektør, General-Læge Dr. Villaret (med brigadegenerals rang),

Herr Dr. Zorn, Geheime-Justitsraad, ordinær Professor i retsvidenskab ved Universi-

1906 6 juli.

de Bonn, syndic de la couronne;

Son Excellence le Président de la République Argentine:

S. E. M. Enrique B. Moreno, envoyé extraordinaire et ministre plénipotentiaire à Berne,

M. Molina Salas, consul général en Suisse;

Sa Majesté l'Empereur d'Autriche, Roi de Bohême, etc., et Roi Apostolique de Hongrie:

S. E. M. le baron Heidler de Egeregg et Syrgenstein, conseiller intime actuel, envoyé extraordinire et ministre plénipotentiaire à Berne;

Sa Majesté le Roi des Belges:

M. le colonel d'état-major comte de T'Serclaes, chef d'état-major de la 4me circonscription militaire;

Son Altesse Royale le Prince de Bulgarie:

M. le Dr Marin Rousseff, directeur du service sanitaire,

M. le capitaine d'état-major Boris Sirmanoff;

Son Excellence le Président de la République du Chili:

M. Agustin Edwards, envoyé extraordinaire et ministre plénipotentiaire;

Sa Majesté l'Empereur de Chine:

S. E. M. Lou Tseng Tsiang, envoyé extraordinaire et ministre plénipotentiaire à La Haye;

Sa Majesté le Roi des Bel-

tetet i Bonn, konsulent for Kronen;

Hans Excellence Presidenten for Republikken Argentina:

Hans Exc. Herr Enrique B. Moreno, Overordentlig Gesandt og Befuldmægtiget Minister i Bern,

Herr Molina Salas, Generalkonsul i Schweiz;

Hans Majestæt Keiseren av Østerrike, Konge av Bøhmen, etc. og Apostolisk Konge av Ungarn:

Hans Exc. Herr Baron Heidler von Egeregg und Syrgenstein, Virkelig Geheimeraad, Overordentlig Gesandt og Befuldmægtiget Minister i Bern;

Hans Majestæt Belgiernes Konge:

Herr Oberst av Staben Grev de T'Serclaes, Stabschef ved 4de militære utskrivningsdistrikt;

Hans Kongelige Høihet Fyrsten av Bulgarien:

Herr Dr. Marin Rousseff, Direktør for Sundhedsvæsenet,

Herr Kaptein av Staben Boris Sirmanoff;

Hans Excellence Presidenten for Republikken Chili:

Herr Augustin Edwards, Overordentlig Gesandt og Befuldmægtiget Minister;

Hans Majestæt Keiseren av Kina:

Hans Exc. Herr Lou Tseng Tsiang, Overordentlig Gesandt og Befuldmægtiget Minister i Haag;

Hans Majestæt Belgiernes

ges, Souverain de l'État Indépendant du Congo:

M. le colonel d'état-major comte de T'Serclaes, chef d'état-major de la 4me circonscription militaire de Belgique;

Sa Majesté l'Empereur de Corée:

S. E. M. Kato Tsunetada, envoyé extraordinaire et ministre plénipotentiaire du Japon à Bruxelles;

Sa Majesté le Roi de Danemark:

M. Laub, médecin général, chef du corps des médecins de l'armée;

Sa Majestè le Roi d'Espagne:

S. E. M. Silverio de Baguer y Corsi, comte de Baguer, ministre résident:

Le Président des États-Unis d'Amérique:

M. William Cary Sanger, ancien sous-secrétaire de la guerre des États-Unis d'Amérique,

M. le contre-admiral Charles-S. Sperry, président de l'école de guerre navale,

M. le général de brigade George-B. Davis, avocat général de l'armée,

M. le général de brigade Robert-M. O'Reilly, médecin général de l'armée;

Le Président des États-Unis du Brésil:

M. le Dr Carlos Lemgruber-

Konge, Suveræn over den Uavhængige Stat Kongo: 1906 6 juli.

Herr Oberst av Staben Grev de T'Serclaes, Stabschef ved Belgiens 4de militære utskrivningsdistrikt;

Hans Majestæt Keiseren av Korea:

Hans Exc. Kato Tsunetada, Japans Overordentlige Gesandt og Befuldmægtigede Minister i Brüssel;

Hans Majestæt Kongen av Danmark:

Herr Laub, General-Læge, Chef for Armeens Lægekorps;

Hans Majestæt Kongen av Spanien:

Hans Exc. Herr Silverio de Baguer y Corsi, Greve av Baguer, Minister-Resident;

Presidenten for Amerikas Forenede Stater:

Herr William Cary Sanger, forhenværende Understats-sekretær i de Forenede Staters Krigsministerium,

Herr Kontre-Admiral Charles S. Sperry, President for Sjøkrigsskolen,

Herr Brigade-General George B. Davis, General-Advokat ved Armeen,

Herr Brigade-General Robert M. O'Reilly, General-Læge ved Armeen;

Presidenten for Brasiliens Forenede Stater:

Herr Dr. Carlos Lemgruber-

1906 6 juli.

Kropf, chargé d'affaires à Berne,

M. le colonel du génie Roberto Trompowski Leitão d'Almeida, attaché militaire à la légation du Brésil à Berne;

Le Président des États-Unis Mexicains:

M. le général de brigade José-Maria Perez;

Le Président de la République Française:

S. E. M. Révoil, ambassadeur à Berne,

M. Louis Renault, membre de l'Institut de France, ministre plénipotentiaire, jurisconsulte du ministère des affaires étrangères, professeur à la faculté de droit de Paris,

M. le colonel breveté d'artillerie de réserve Olivier,

M. le médecin principal de 2me classe Pauzat;

Sa Majesté le Roi du Royaume-Uni de Grande-Bretagne et d'Irlande, Empereur des Indes:

M. le major général Sir John Charles Ardagh, K.C.M.G., K.C.I.E., C.B.,

M. le professeur Thomas Erskine Holland, K.C., D.C.L.,

Sir John Furley, C.B.,

M. le lieutnant-colonel William Grant Macpherson, C. M. G., R.A.M.C.;

Sa Majesté le Roi des Hellènes:

M. Michel Kebedgy, professeur de droit international à l'Université de Berne;

Le Président de la République de Guatémala:

Kropf, Chargé d'Affaires i Bern,

Herr Oberst av Ingeniørvaabenet Roberto Trompowski Leitão d'Almeida, Militærattaché ved det brasilianske Gesandtskap i Bern;

Presidenten for de Mexikanske Forenede Stater:

Herr Brigadegeneral José-Maria Perez;

Presidenten for den Franske Republik:

Hans Exc. Herr Révoil, Ambassadør i Bern,

Herr Louis Renault, medlem av det Franske Institut, Befuldmægtiget Minister, juridisk Konsulent for Utenriksministeriet, Professor ved det retvidenskabelige Fakultet i Paris,

Herr Oberst ved Artilleriets Reserve Olivier,

Herr overlæge av 2den klasse Pauzat;

Hans Majestæt Kongen av det Forenede Kongerike Storbritannien og Irland, Keiser av Indien:

Generalmajor Sir John Charles Ardagh, K.C.M.G., K.C.I.E., C.B.,

Herr Professor Thomas Erskine Holland, K.C., D.C.L.,

Sir John Furley, C.B.,

Herr Oberstløitnant William Grant Macpherson, C. M. G., R.A.M.C.;

Hans Majestæt Hellenernes Konge:

Herr Michel Kebedgy, Professor i international retsvidenskab ved Universitetet i Bern;

Presidenten for Republikken Guatemala:

M. Manuel Arroyo, chargé d'affaires à Paris,

M. Henri Wiswald, consul général à Berne, en résidence à Genève;

Le Président de la République de Honduras:

M. Oscar Hœpfl, consul général à Berne;

Sa Majesté le Roi d'Italie:

M. le marquis Roger Maurigi di Castel Maurigi, colonel dans Son armée, grand officier de Son ordre royal des SS. Maurice et Lazare,

M. le major-général médecin Giovanni Randone, inspecteur sanitaire militaire, commandeur de Son ordre royal de la Couronne d'Italie;

Sa Majesté l'Impereur du Japon·

S. E. M. Kato Tsunetada, envoyé extraordinaire et ministre plénipotentiaire à Bruxelles;

Son Altesse Royale le Grand-Duc de Luxembourg, Duc de Nassau:

M. le colonel d'état-major comte de T'Serclaes, chef d'état-major de la 4me circonscription militaire de Belgique;

Son Altesse Royale le Prince de Montenegro:

M. E. Odier. envoyé extraordinaire et ministre plénipotentiaire de la Confédération suisse en Russie,

M. le colonel Mürset, médecin en chef de l'armée fédérale suisse;

Sa Majesté le Roi de Norvège:

Herr Manuel Arroyo, Chargé d'Affaires i Paris, 1906 6 juli.

Herr Henri Wiswald, Generalkonsul i Bern, med bopæl i Genf;

Presidenten for Republikken Honduras·

Herr Oscar Hœpfl, Generalkonsul i Bern;

Hans Majestæt Kongen av Italien:

Herr Marquis Roger Mauregi di Castel Maurigi, Oberst i Hans Armé, Storofficer av Hans Kongl. St. Mauritius og Lazarus Orden,

Herr Sanitets-Generalmajor Giovanni Randone, militær Sundhetsinspektør, Kommandør av Hans Kgl. Italienske Kroneorden;

Hans Majestæt Keiseren av Japan:

Hans Exc. Herr Kato Tsunetada, Overordentlig Gesandt og Befuldmægtiget Minister i Brüssel;

Hans Kongelige Høihet Storhertugen av Luxemburg, Hertug av Nassau:

Herr Oberst av Staben Grev de T'Serclaes, stabschef ved Belgiens 4de militære utskrivningsdistrikt;

Hans Kongelige Høihet Fyrsten av Montenegro:

Herr E. Odier, Overordentlig Gesandt og Befuldmægtiget Minister for det Schweiziske Forbund i Rusland,

Herr Oberst Mürset, chefslæge ved den Schweiziske Forbundsarmé;

Hans Majestæt Kongen av Norge:

1906 6 juli.

M. le capitaine Daae, du corps sanitaire de l'armée norvégienne;

Sa Majesté la Reine des Pays-Bas:

M. le lieutenant-général en retraite Jonkheer J. C. C. den Beer Poortugael, membre du Conseil d'Etat,

M. le colonel A. A. J. Quanjer, officier de santé en chef de 1re classe;

Le Président de la République du Pérou:

M. Gustavo de la Fuente, premier secrétaire de la légation du Pérou à Paris;

Sa Majesté Impériale le Schah de Perse:

S. E. M. Samad Khan Momtaz-Os-Saltaneh, envoyé extraordinaire et ministre plénipotentiaire à Paris;

Sa Majesté le Roi de Portugal et des Algarves, etc.:

S. E. M. Alberto d'Oliveira, envoyé extraordinaire et ministre plénipotentiaire à Berne,

M. José Nicolau Raposo-Botelho, colonel d'infanterie, ancien député, directeur du Royal collège militaire à Lisbonne;

Sa Majesté le Roi de Roumanie:

M. le Dr Sache Stephanesco, colonel de réserve;

Sa Majesté l'Empereur de toutes les Russies:

S. E. M. le conseiller privé de Martens, membre permanent du conseil du ministère des affaires étrangères de Russie;

Herr Kaptein Daae, av den Norske Armès saniteskorps;

Hendes Majestæt Dronningen av Nederlandene:

Herr Generalløitnant »en retraite« Junker J. C. C. den Beer Poortugael, Medlem av »Le Conseil d'Etat«,

Herr Oberst A. A. J. Quanjer, chef av 1 klasse ved sanitetet;

Presidenten for Republikken Peru:

Herr Gustavo de la Fuente, Første Sekretær ved den peruanske Legation i Paris;

Hans Keiserlige Majestæt Shahen av Persien:

Hans Exc. Samad Khan Momtaz-Os-Saltaneh, Overordentlig Gesandt og Befuldmægtiget Minister i Paris;

Hans Majestæt Kongen av Portugal og Algarverne, etc.:

Hans Exc. Herr Alberto d'Oliveira, Overordentlig Gesandt og Befuldmægtiget Minister i Bern,

Herr José Nicolau Raposo-Botelho, Oberst af Infanteriet, forhenværende Deputeret, Direktør for den kongelige militærskole i Lissabon;

Hans Majestæt Kongen av Rumænien:

Herr Dr. Sache Stephanesco, Oberst av reserven;

Hans Majestæt Keiseren av Alle Ruslande:

Hans Exc. Herr Geheimeraad de Martens, fast medlem av det russiske utenriksministeriums raad;

Sa Majesté le Roi de Serbie:

M. Milan St. Markovitch, secrétaire général du ministère de la justice,

M. le colonel Dr Sondermayer, chef de la division sanitaire au ministère de la guerre;

Sa Majesté le Roi de Siam:

M. le prince Charoon, chargé d'affaires à Paris,

M. Corragioni d'Orelli, conseiller de légation à Paris;

Sa Majesté le Roi de Suède:

M. Sørensen, médecin en chef de la 2me division de l'armée;

Le Conseil Fédéral Suisse:

M. E. Odier, envoyé extraordinaire et ministre plénipotentiaire en Russie,

M. le colonel Mürset, médecin en chef de l'armée fédérale;

Le Président de la Republique Orientale de l'Uruguay:

M. Alexandre Herosa, chargé d'affaires à Paris,

Lesquels, après s'être communiqué leurs pleins pouvoirs, trouvés en bonne et due forme, sont convenus de ce qui suit:

Chapitre premier.

Des blessés et malades.

Article premier.

Les militaires et les autres personnes officiellement attachées aux armées, qui seront blessés ou malades, devront être

Hans Majestæt Kongen av Serbien: 1906 6 juli.

Herr Milan St. Markovitch, Generalsekretær i Justisministeriet,

Herr Oberst Dr. Sondermayer, Chef for sanitetsavdelingen i Krigsministeriet;

Hans Majestæt Kongen av Siam:

Herr Fyrste Charoon, Chargé d'Affaires i Paris,

Herr Corragioni d'Orelli, Legationsraad i Paris;

Hans Majestæt Kongen av Sverige:

Herr Sørensen, Chefslæge ved 2den armé-fordeling;

Det Schweiziske Forbundsraad:

Herr E. Odier, Overordentlig Gesandt og Befuldmægtiget Minister i Rusland,

Herr Oberst Mürset, Chefslæge ved Forbunds-arméen;

Presidenten for den Orientalske Republik Uruguay:

Herr Alexander Herosa, Chargé d'Affaires i Paris.

Hvilke, efter at ha meddelt hverandre sine fuldmagter, som er fundet i god og behørig form, er blit enig om følgende:

Kapitel I.

Om saarede og syke.

Første artikel.

Militære og andre personer, som officielt er knyttet til armeer, skal, naar de er saarede eller syke, uten hensyn til nationali-

1906 6 juli.

respectés et soignés, sans distinction de nationalité, par le belligérant qui les aura en son pouvoir.

Toutefois, le belligérant, obligé d'abandonner des malades ou des blessés à son adversaire, laissera avec eux, autant que les circonstances militaires le permettront, une partie de son personnel et son matériel sanitaires pour contribuer à les soigner.

Art. 2.

Sous réserve des soins à leur fournir en vertu de l'article précédent, les blessés ou malades d'une armée tombés au pouvoir de l'autre belligérant sont prisonniers de guerre et les règles générales du droit des gens concernant les prisonniers leur sont applicables.

Cependant, les belligérants restent libres de stipuler entre eux, à l'égard des prisonniers blessés ou malades, telles clauses d'exception ou de faveur qu'ils jugeront utiles; ils auront, notamment, la faculté de convenir:

De se remettre réciproquement, après un combat, les blessés laissés sur le champ de bataille;

De renvoyer dans leur pays, après les avoir mis en état d'être transportés ou aprés guérison, les blessés ou malades qu'ils ne voudront pas garder prisonniers;

De remettre à un État neutre, du consentement de celui-ci, des blessés ou malades de la partie adverse, à la charge par

tet respekteres og pleies av den krigførende, som har dem i sin magt.

Imidlertid skal den krigførende, som blir nødt til at la syke eller saarede falde i sin motstanders hænder, la bli tilbake hos dem, saavidt de militære forhold tillater det, en del av sit sanitetspersonale og materiel for at bidra til at pleie dem.

Artikel 2.

Under forbehold av den pleie, som skal ydes dem i kraft av foregaaende artikel, er en armés saarede og syke, naar de er faldt i hænderne paa den anden krigførende magt, krigsfanger, og folkerettens almindelige regler om fanger finder anvendelse paa dem.

Imidlertid staar det de krigførende frit for sig imellem at fastsætte de undtagelses-bestemmelser eller begunstigende bestemmelser angaaende saarede eller syke fanger, som de finder tjenlige. De skal navnlig ha anledning til at bli enige om:

at overlevere hverandre efter en kamp de paa slagmarken efterladte saarede;

at hjemsende til deres eget land de saarede eller syke, som de ikke vil beholde som fanger, efterat de er sat istand til at transporteres eller efter deres helbredelse;

at sende motpartens saarede eller syke til en nøitral stat med dennes samtykke og med forpligtelse for den nøitrale

l'État neutre de les interner jusqu'à la fin des hostilités.

Art. 3.

Après chaque combat, l'occupant du champ de bataille prendra des mesures pour rechercher les blessés et pour les faire protéger, ainsi que les morts, contre le pillage et les mauvais traitements.

Il veillera à ce que l'inhumation ou l'incinération des morts soit précédée d'un examen attentif de leurs cadavres.

Art. 4.

Chaque belligérant enverra, dès qui'il sera possible, aux autorités de leur pays ou de leur armée les marques ou pièces militaires d'identité trouvées sur les morts et l'état nominatif des blessés ou malades recueillis par lui.

Les belligérants se tiendront réciproquement au courant des internements et des mutations, ainsi que des entrées dans les hôpitaux et des décès survenus parmi les blessés et malades en leur pouvoir. Ils recueilleront tous les objets d'un usage personnel, valeurs, lettres, etc., qui seront trouvés sur les champs de bataille ou délaissés par les blessés ou malades décédés dans les établissements et formations sanitaires, pour les faire transmettre aux intéressés par les autorités de leur pays.

stat til at internere dem, indtil fiendtligheterne er ophørt. 1906 6 juli.

Artikel 3.

Efter ethvert slag skal den, som beholder slagmarken, ta sine forholdsregler for at opsøke de saarede og for at la dem, saavelsom de døde, beskytte mot plyndring og mishandling.

Han skal vaake over, at der forut for de dødes begravelse eller brænding gaar en nøiagtig undersøkelse av deres lik.

Artikel 4.

Enhver krigførende skal, saasnart det kan ske, sende de hos de døde fundne militære merker eller gjenstande, som tjener til at fastslaa deres identitet, til deres hjemlands eller deres armés myndigheter, saavelsom navnefortegnelsen over de saarede eller syke, som den har opsamlet.

De krigførende skal holde hverandre underrettet om interneringer og forandringer av opholdssted saavelsom indlæggelse paa hospital og dødsfald, som indtræffer blandt saarede eller syke, som er i deres magt. De skal indsamle alle de personlige bruksgjenstande, værdisaker, brev, etc., som findes paa slagmarkerne, eller som efterlates av saarede eller syke, som avgaar ved døden i bevægelige eller faste sanitetsanstalter, for at la dem sende til de berettigede gjennem deres lands myndigheter.

1906
6 juli.

Art. 5.

L'autorité militaire pourra faire appel au zèle charitable des habitants pour recueillir et soigner, sous son contrôle, des blessés ou malades des armées, en accordant aux personnes ayant répondu à cet appel une protection spéciale et certaines immunités.

Chapitre II.

Des formations et établissements sanitaires.

Art. 6.

Les formations sanitaires mobiles (c'est-à-dire celles qui sont destinées à accompagner les armées en campagne) et les établissements fixes du service de santé seront respectés et protégés par les belligérants.

Art. 7.

La protection due aux formations et établissements sanitaires cesse si l'on en use pour commetre des actes nuisibles à l'ennemi.

Art. 8.

Ne sont pas considérés comme étant de nature à priver une formation ou un établissement sanitaire de la protection assurée par l'article 6:

1° Le fait que le personnel de la formation ou de l'établissement est armé et qu'il use de ses armes pour sa propre défense ou celle de ses malades et blessés;

2° Le fait qu'à défaut d'in-

Artikel 5.

Den miltære myndighet kan paakalde befolkningens barmhjertighetsfølelse ved at henstille til den at indsamle og pleie armeernes saarede eller syke under den militære myndighets kontrol, idet der indrømmes dem, som har efterkommet opfordringen, speciel beskyttelse og visse indrømmelser.

Kapitel II.

Om bevægelige og faste sanitetsanstalter.

Artikel 6.

De bevægelige sanitetsanstalter (det vil si saadanne, som er bestemt til at ledsage armeerne i felten) og de faste sanitetsanstalter skal respekteres og beskyttes av de krigførende.

Artikel 7.

Den beskyttelse, som man skylder de bevægelige og faste sanitetsanstalter, ophører, hvis de benyttes til handlinger, som er skadelige for fienden.

Artikel 8.

Den beskyttelse, som ifølge artikel 6 er sikret en bevægelig eller fast sanitetsanstalt, ophører ikke ved at:

1° Personalet ved anstalten er bevæbnet og bruker sine vaaben til sit eget forsvar eller til forsvar av sine syke og saarede,

2° anstalten i mangel av

firmiers armés, la formation ou l'établissement est gardé par un piquet ou des sentinelles munis d'un mandat régulier;

3° Le fait qu'ils est trouvé dans la formation ou l'établissement des armes et cartouches retirées aux blessés et n'ayant pas encore été versées au service compétent.

Chapitre III.

Du personnel

Art. 9.

Le personnel exclusivement affecté à l'enlèvement, au transport et au traitement des blessés et des malades, ainsi qu'à l'administration des formations et établissements sanitaires, les aumôniers attachés aux armées, seront respectés et protégés en toute circonstance; s'ils tombent entre les mains de l'ennemi, ils ne seront pas traités comme prisonniers de guerre.

Ces dispositions s'appliquent au personnel de garde des formations et établissements sanitaires dans le cas prévu à l'article 8, n° 2.

Art. 10.

Est assimilé au personnel visé à l'article précédent le personnel des Sociétés de secours volontaires dûment reconnues et autorisées par le Gouvernement, qui sera employé dans les formations et établissements sanitaires des armées, sous la réserve que ledit personnel sera soumis aux lois et règlements militaires.

Chaque État doit notifier à

væbnet sanitetspersonel beskyttes av en piket eller av skiltvakter forsynt med regelmæssig fuldmagt, 1906 6 juli.

3° der i anstalten findes vaaben og patroner, som er tat fra de saarede og endnu ikke er overgit til vedkommende myndighet.

Kapitel III.

Om personalet.

Artikel 9.

Det personale, som udelukkende er bestemt til optagelse, transport og pleie av saarede og syke saavelsom til administration av bevægelige og faste sanitetsanstalter, og de til armeerne knyttede geistlige, skal under alle omstændigheter respekteres og beskyttes. Hvis de falder i fiendens hænder, skal de ikke behandles som krigsfanger.

Disse bestemmelser gjælder ogsaa for sanitetsanstalternes vaktpersonale i det under artikel 8, nr. 2 forutsatte tilfælde.

Artikel 10.

Likestillet med det personale, som er omhandlet i foranstaaende artikel, er det personale, som hører til de frivillige hjælpeselskaper, som er behørig anerkjendt og bemyndiget av sin regjering, naar det benyttes i armeernes sanitetsanstalter under forbehold av, at nævnte personale blir underkastet de militære love og reglementer.

Enhver stat skal opgi til den

1906 6 juli.

l'autre, soit dès le temps de paix, soit à l'ouverture ou au cours des hostilités, en tout cas avant tout emploi effectif, les noms des Sociétés qu'il a autorisées à prêter leur concours, sous sa responsabilité, au service sanitaire officiel de ses armées.

Art. 11.

Une Société reconnue d'un pays neutre ne peut prêter le concours de ses personnels et formations sanitaires à un belligérant qu'avec l'assentiment préalable de son propre Gouvernement et l'autorisation du belligérant lui-même.

Le belligérant qui a accepté le secours est tenu, avant tout emploi, d'en faire la notification à son ennemi.

Art. 12.

Les personnes désignées dans les articles 9, 10 et 11 continueront, après qu'elles seront tombées au pouvoir de l'ennemi, à remplir leurs fonctions sous sa direction.

Lorsque leur concours ne sera plus indispensable, elles seront renvoyées à leur armée ou à leur pays dans les délais et suivant l'itinéraire compatibles avec les nécessités militaires.

Elles emporteront, alors, les effets, les instruments, les armes et les chevaux qui sont leur propriété particulière.

anden, enten allerede i fredstid eller ved fiendtlighetenes aapning eller under deres gang og i ethvert fald, før selskapene paa nogen maate effektivt benyttes, navnene paa de selskaper, som den har bemyndiget til under sit ansvar at yde sine armeers officielle santietsvæsen hjælp.

Artikel 11.

Et av et nøitralt land anerkjendt selskap kan ikke hjælpe en krigførende med sit sanitetspersonale og sine bevægelige sanitetsanstalter, uten med forut indhentet samtykke fra sin egen regjering og med den krigførendes egen bemyndigelse.

Den krigførende, som har antat hjælpen, er før enhver anvendelse av den forpligtet til at gi sin fiende meddelelse derom.

Artikel 12.

De i artiklerne 9, 10 og 11 nævnte personer skal, efter at de er faldt i fiendens hænder, vedbli at utøve sin virksomhet under fiendens ledelse.

Naar deres hjælp ikke længer er u-undværlig, skal de sendes tilbake til sin armé eller til sit hjemland, inden den tidsfrist og efter den rute, som stemmer med de militære behov.

De skal da medføre de effekter, instrumenter, vaaben og hester, som er deres egen eiendom.

Art. 13.

L'ennemi assurera au personnel visé par l'article 9, pendant qu'il sera en son pouvoir, les mêmes allocations et la même solde qu'au personnel des mêmes grades de son armée.

Chapitre IV.

Du matériel.

Art. 14.

Les formations sanitaires mobiles conserveront, si elles tombent au pouvoir de l'ennemi, leur matériel, y compris les attelages, quels que soient les moyens de transport et le personnel conducteur.

Toutefois, l'autorité militaire compétente aura la faculté de s'en servir pour les soins des blessés et malades; la restitution du matériel aura lieu dans les conditions prévues pour le personnel sanitaire, et, autant que possible, en même temps.

Art. 15.

Les bâtiments et le matériel des établissements fixes demeurent soumis aux lois de la guerre, mais ne pourront être détournés de leur emploi, tant qu'ils seront nécessaires aux blessés et aux malades.

Toutefois, les commandants des troupes d'opérations pourront en disposer, en cas de nécessités militaires importantes, en assurant au préalable le sort des blessés et malades qui s'y trouvent.

Artikel 13. 1906

Fienden skal sikre det i artikel 9 omhandlede personale, saalænge det er i dens magt, de samme godtgjørelser og gager, som tilkommer personalet av de samme grader ved dens egen armé. 6 juli.

Kapitel IV.

Om materiellet.

Artikel 14.

De bevægelige sanitetsanstalter skal, hvis de falder i fiendens hænder, beholde sit materiel, deri indbefattet alle forspand, hvilke end transportmidlene og deres personale maatte være.

Dog skal vedkommende militære myndighet ha anledning til at betjene sig av materiellet til pleie av saarede og syke. Tilbakeleveringen av materiellet skal finde sted under de samme betingelser som bestemt for sanitetspersonalet og saavidt mulig paa samme tid.

Artikel 15.

De faste anstalters bygninger og materiel forblir underkastet krigens love, men skal ikke kunne benyttes i andet øiemed end det, hvortil de er bestemt, saalænge de er nødvendige for saarede og syke.

Dog skal cheferne for de opererende avdelinger kunne disponere over dem, om det er paatrængende nødvendig av militære hensyn, naar de i forveien drar omsorg for de saarede og syke, som befinder sig i dem.

1906 6 juli.

Art. 16.

Le matériel des Sociétés de secours, admises au bénéfice de la Convention conformément aux conditions déterminées par celle-ci, est considéré comme propriété privée et, comme tel, respecté en toute circonstance, sauf le droit de réquisition reconnu aux belligérants selon les lois et usages de la guerre.

Chapitre V.

Des convois d'évacuation.

Art. 17.

Les convois d'évacuation seront traités commes les formations sanitaires mobiles, sauf les dispositions spéciales suivantes:

1° Le belligérant interceptant un convoi pourra, si les nécessités militaires l'exigent, le disloquer en se chargeant des malades et blessés qu'il contient.

2° Dans ce cas, l'obligation de renvoyer le personnel sanitaire, prévue à l'article 12, sera étendue à tout le personnel militaire préposé au transport ou à la garde du convoi et muni à cet effet d'un mandat régulier.

L'obligation de rendre le matériel sanitaire, prévue à l'article 14, s'appliquera aux trains de chemins de fer et bateaux

Artikel 16.

Det materiel, som tilhører de hjælpeselskaper, som har faat adgang til at nyde godt av konventionen under de av denne fastslaaede betingelser, betragtes som privat eiendom og skal som saadan respekteres under alle omstændigheter, dog med forbehold av den ret til rekvisition, som efter krigens love og sedvaner tilkommer de krigførende.

Kapitel V.

Om syketransporter.

Artikel 17.

Syketransporter skal behandles som bevægelige sanitetsanstalter undtagen i følgende specielle tilfælde:

1° Den krigførende, som stanser en transport, skal, ifald militære hensyn med nødvendighet kræver det, kunne opløse den, naar den selv paatar sig at sørge for de syke og saarede, som transporten indeholder.

2° I dette tilfælde skal den forpligtelse til at sende tilbake sanitetspersonalet, som indeholdes i artikel 12, utstrækkes til at omfatte hele det militære personale, som er overdrat at lede eller bevogte transporten, og som i den hensigt er forsynt med en regelmæssig fuldmagt.

Den i artikel 14 bestemte forpligtelse til at tilbakelevere sanitets-materiellet skal ha anvendelse paa jernbanetog og

de la navigation intérieure spécialement organisés pour les évacuations, ainsi qu'au matériel d'aménagement des voitures, trains et bateaux ordinaires appartenant au service de santé.

Les voitures militaires, autres que celles du service de santé, pourront être capturées avec leurs attelages.

Le personnel civil et les divers moyens de transport provenant de la réquisition, y compris le matériel de chemin de fer et les bateaux utilisés pour les convois, seront soumis aux règles générales du droit des gens.

skibe, som benyttes inde i landet, naar de er specielt indrettet for transport av saarede og syke, samt paa utstyret til de ordinære vogner, tog og skibe, som tilhører sanitetsvæsenet. 1906 6 juli.

De militære vogner, som ikke hører til sanitetet, skal kunne tages med sine forspand.

Det civile personale og de forskjellige transportmidler, som er skaffet tilveie ved rekvisition, deri indbefattet det jernbanemateriel og de skibe, som er nyttiggjort til transport, skal være underkastet folkerettens almindelige regler.

Chapitre VI.

Du signe distinctif.

Art. 18.

Par hommage pour la Suisse, le signe héraldique de la croix rouge sur fond blanc, formé par interversion des couleurs fédérales, est maintenu comme emblème et signe distinctif du service sanitaire des armées.

Art. 19.

Cet emblème figure sur les drapeaux, les brassards, ainsi que sur tout le matériel se rattachant au service sanitaire, avec la permission de l'autorité militaire compétente.

Art. 20.

Le personnel protégé en vertu des articles 9, alinéa 1er, 10 et 11 porte, fixé au bras gauche, un brassard avec croix rouge sur fond blanc, délivré et tim-

Kapitel VI.

Om kjendetegn.

Artikel 18.

Til ære for Schweiz beholdes det heraldiske merke: det røde kors paa hvit bund, som er dannet ved ombytning av forbundets farver, som emblem og kjendetegn for armeernes sanitetsvæsen.

Artikel 19.

Dette emblem skal findes paa flag, armbind og alt materiel, som med vedkommende militære myndighets tilladelse er benyttet til sanitetsvæsenet.

Artikel 20.

Det personale, som er beskyttet i kraft av artiklerne 9, første avsnit, 10 og 11, skal paa venstre arm bære et armbind med rødt kors paa hvit

1906 6 juli.

bré par l'autorité militaire compétente, accompagné d'un certificat d'identité pour les personnes rattachées au service de santé des armées et qui n'auraient pas d'uniforme militaire.

Art. 21.

Le drapeau distinctif de la Convention ne peut être arboré que sur les formations et établissements sanitaires qu'elle ordonne de respecter et avec le consentement de l'autorité militaire. Il devra être accompagné du drapeau national du belligérant dont relève la formation ou l'établissement.

Toutefois, les formations sanitaires tombées au pouvoir de l'ennemi n'arboreront pas d'autre drapeau que celui de la Croix-Rouge, aussi longtemps qu'elles se trouveront dans cette situation.

Art. 22.

Les formations sanitaires des pays neutres qui, dans les conditions prévues par l'article 11, auraient été autorisées à fournir leurs services, doivent arborer, avec le drapeau de la Convention, le drapeau national du belligérant dont elles relèvent.

Les dispositions du deuxième alinéa de l'article précédent leur sont applicables.

Art. 23.

L'emblème de la croix rouge sur fond blanc et les mots *Croix-Rouge* ou *Croix de Genève* ne pourront être employés, soit en temps de paix, soit en temps

bund, utlevert og stemplet av vedkommende militære myndighet, ledsaget av identitetsbevis for de personer, som er knyttet til armeernes sanitetsvæsen, og som ikke bærer militær uniform.

Artikel 21.

Konventionens flag kan kun heises paa de bevægelige og faste sanitetsanstalter, som skal respekteres ifølge konventionen og kun med den militære myndighets samtykke. Det skal heises sammen med den krigførendes nationalflag, under hvilken sanitetsanstalten hører.

Dog skal de bevægelige sanitetsanstalter, som er faldt i fiendens magt, og saalænge de befinder sig i denne stilling, alene heise det røde kors's flag.

Artikel 22.

De bevægelige sanitetsanstalter fra nøitrale land, som under de betingelser, som er bestemt i artikel 11, har faat bemyndigelse til at yde sin hjælp, skal sammen med konventionens flag heise den krigførendes nationalflag, under hvilken de hører.

Bestemmelserne i foregaaende artikels andet avsnit finder anvendelse paa dem.

Artikel 23.

Det røde kors paa hvit bund og ordene »Røde Kors« eller »Genferkors« skal ikke kunne anvendes hverken i fredstid eller i krigstid uten til at be-

de guerre, que pour protéger ou désigner les formations et établissements sanitaires, le personnel et le matériel protégés par la Convention.

Chapitre VII.

De l'application et de l'exécution de la convention.

Art. 24.

Les dispositions de la présente Convention ne sont obligatoires que pour les Puissances contractantes, en cas de guerre entre deux ou plusieurs d'entre elles. Ce dispositions cesseront d'être obligatoires du moment où l'une des Puissances belligérantes ne serait pas signataire de la Convention.

Art 25.

Les commandants en chef des armées belligérantes auront à pourvoir aux détail d'exécution des articles précédents, ainsi qu'aux cas non prévus, d'après les instructions de leurs Gouvernements respectifs et conformément aux principes généraux de la présente Convention.

Art. 26.

Les Gouvernement signataires prendront les mesures nécessaires pour instruire leurs troupes, et spécialement le personnel protégé, des dispositions de la présente Convention et pour les porter à la connaissance des populations.

skytte eller betegne bevægelige eller faste sanitetsanstalter og det personale og det materiel, som beskyttes av konventionen. 1906 6 juli.

Kapitel VII.

Om anvendelse og opfyldelse av konventionen.

Artikel 24.

Nærværende konventions bestemmelser er kun bindende for de kontraherende magter i tilfælde av krig mellem to eller flere av dem. Bestemmelserne skal ophøre at være forpligtende fra det øieblik, at en av de krigførende magter ikke skulde være underskriver av konventionen.

Artikel 25.

De krigførende armeers høistkommanderende skal fatte bestemmelser om de enkelte detaljer i utførelsen av foranstaaende artikler og om de ikke forutseede tilfælde i henhold til sine respektive regjeringers instruktioner og overensstemmende med nærværende konventions almindelige principer.

Artikel 26.

De underskrivende regjeringer skal ta de fornødne forholdsregler for at instruere sine tropper og især det beskyttede personale angaaende nærværende konventions bestemmelser og for at bringe dem til befolkningens kundskap.

1906 6 juli.

Chapitre VIII.

De la répression des abus et des infractions.

Art. 27.

Les Gouvernements signataires, dont la législation ne serait pas dès à présent suffisante, s'engagent à prendre ou à proposer à leurs législatures les mesures nécessaires pour empêcher en tout temps l'emploi, par des particuliers ou par des sociétés autres que celles y ayant droit en vertu de la présente Convention, de l'emblème ou de la dénomination de *Croix-Rouge* ou *Croix de Genève*, notamment, dans un but commercial, par le moyen de marques de fabrique ou de commerce.

L'interdiction de l'emploi de l'emblème ou de la dénomination dont il s'agit produira son effet à partir de l'époque déterminée par chaque législation et, au plus tard, cinq ans après la mise en vigueur de la présente Convention. Dès cette mise en vigueur, il ne sera plus licite de prendre une marque de fabrique ou de commerce contraire à l'interdiction.

Art. 28.

Les Gouvernements signataires s'engagent également à prendre ou à proposer à leurs législatures, en cas d'insuffisance de leurs lois pénales militaires, les mesures nécessaires pour réprimer, en temps de guerre, les actes individuels de pillage et de mauvais traitements envers des blessés et malades des armées, ainsi que pour punir,

Kapitel VIII.

Om undertrykkelse av misbruk og overtrædelser.

Artikel 27.

De underskrivende regjeringer, hvis lovgivning ikke allerede nu er tilstrækkelig, forpligter sig til at ta eller til at foreslaa for sine lovgivende myndigheter de forholdsregler, som er nødvendige for til enhver tid at hindre, at private personer eller andre selskaper end de, som i kraft av nærværende konvention har ret dertil, benytter det Røde Kors's eller Genferkorsets merke eller navn, navnlig i kommercielt øiemed, som fabrik- eller handelsmerke.

Forbudet mot bruken av det omhandlede merke og navn skal træde i kraft paa det tidspunkt, som bestemmes av hver enkelt lovgivning, og senest fem aar, efterat nærværende konvention er traadt i kraft. Naar konventionen er traadt i kraft, skal det ikke længer være tillatt at ta et fabrikmerke eller et handelsmerke, som strider mot forbudet.

Artikel 28.

De underskrivende regjeringer forpligter sig likeledes til, i tilfælde av, at deres militære straffelove er utilstrækkelige, at ta eller foreslaa for sine lovgivende myndigheter de forholdsregler, som er nødvendige for at undertrykke, i krigstid, plyndring og mishandling — fra enkeltstaaende personers side — av armeernes saarede

comme usurpation d'insignes militaires, l'usage abusif du drapeau et du brassard de la Croix-Rouge par des militaires ou des particuliers non protégés par la présente Convention.

Ils se communiqueront, par l'intermédiaire du Conseil fédéral suisse, les dispositions relatives à cette répression, au plus tard dans les cinq ans de la ratification de la présente Convention.

Dispositions générales.

Art. 29.

La présente Convention sera ratifiée aussi tôt que possible.

Les ratifications seront déposées à Berne.

Il sera dressé du dépôt de chaque ratification un procès-verbal dont une copie, certifiée conforme, sera remise par la voie diplomatique à toutes les Puissances contractantes.

Art. 30.

La présente Convention entrera en vigueur pour chaque Puissance six mois après la date du dépôt de sa ratification.

Art. 31.

La présente Convention, dûment ratifiée, remplacera la Convention du 22 août 1864 dans les rapports entre les États contractants.

La Convention de 1864 reste en vigueur dans les rapports entre les Parties qui l'ont signée

og syke, samt for at straffe som uretmæssig tilegnelse av militære insignier misbruk av det Røde Kors's flag og armbind fra militære eller private personers side, som ikke beskyttes av nærværende konvention. 1906 6 juli.

De skal gjennem det Schweiziske Forbundsraad meddele hverandre de omhandlede straffebestemmelser senest 5 aar efter nærværende konventions ratifikation.

Almindelige bestemmelser.

Artikel 29.

Nærværende konvention skal snarest mulig ratifiseres.

Ratifikationsdokumenterne skal deponeres i Bern.

Der skal over ethvert ratifikationsdokuments deponering opsættes en protokol, hvorav en bekræftet kopi ad diplomatisk vei skal tilstilles alle de kontraherende magter.

Artikel 30.

Nærværende konvention skal træ i kraft for hver magt seks maaneder, efterat den har deponeret sit ratifikationsdokument.

Artikel 31.

Nærværende konvention skal, naar den er ratifisert, i forholdet mellem de kontraherende stater avløse konventionen av 22 august 1864.

Konventionen av 1864 forblir i kraft i forholdet mellem de parter, som har undertegnet

1906 6 juli.

et qui ne ratifieraient pas également la présente Convention.

Art. 32.

La présente Convention pourra, jusqu'au 31 décembre prochain, être signée par les Puissances représentées à la Conférence qui s'est ouverte à Genève le 11 juin 1906, ainsi que par les Puissances non représentées à cette Conférence qui ont signé la Convention de 1864.

Celles de ces Puissances qui, au 31 décembre 1906, n'auront pas signé la présente Convention, resteront libres d'y adhérer par la suite. Elles auront à faire connaître leur adhésion au moyen d'une notification écrite adressée au Conseil fédéral suisse et communiquée par celui-ci à toutes les Puissances contractantes.

Les autres Puissances pourront demander à adhérer dans la même forme, mais leur demande ne produira effet que si, dans le délai d'un an à partir de la notification au Conseil fédéral, celui-ci n'a reçu d'opposition de la part d'aucune des Puissances contractantes.

Art. 33.

Chacune des Parties contractantes aura la faculté de dénoncer la présente Convention. Cette dénonciation ne produira ses effets qu'un an après la notification faite par écrit au Conseil fédéral suisse; celui-ci communiquera immédiatement la notification à toutes les autres Parties contractantes.

den, og som ikke likeledes godkjender nærværende konvention.

Artikel 32.

Nærværende konvention kan, like-til 31 december førstkommende, undertegnes av de magter, som repræsenteredes ved den konferanse, som aapnedes i Genf 11 juni 1906, samt av de ved denne konferanse ikke repræsenterte magter, som har undertegnet konventionen av 1864.

Det skal staa dem av disse magter, som 31 december 1906 ikke har undertegnet nærværende konvention, frit for senere at slutte sig til den. De har at meddele sin tilslutning gjennem en til det Schweiziske Forbundsraad rettet skriftlig underretning, som av Forbundsraadet skal meddeles alle de kontraherende magter.

De andre magter skal kunne anmode om tiltrædelse paa samme maate, men deres anmodning faar kun virkning, saafremt inden ett aar fra meddelelsen til Forbundsraadet dette ikke har mottat nogen indvending fra nogen av de kontraherende magter.

Artikel 33.

Enhver av de kontraherende parter skal ha adgang til at opsi nærværende konvention. Opsigelsen faar først virkning ett aar efter den skriftlige meddelelse om opsigelsen til det Schweiziske Forbundsraad. Forbundsraadet skal straks underrette de andre kontraherende magter om meddelelsen.

Cette dénonciation ne vaudra qu'à l'égard de la Puissance qui l'aura notifiée.

En foi de quoi, les Plénipotentiaires ont signé la présente Convention et l'ont revêtue de leurs cachets.

Fait à Genève, le six juillet mil neuf cent six, en un seul exemplaire, qui restera déposé dans les archives de la Confédération suisse, et dont des copies, certifiées conformes, seront remises par la voie diplomatique aux Puissances contractantes.

(Signatures).

Opsigelsen har kun virkning med hensyn til den magt, som har avgit den. 1906 6 juli.

Til bekræftelse herav har de befuldmægtigede undertegnet nærværende konvention og forsynt den med sine segl.

Utfærdiget i Genf den sjette juli nitten hundrede og seks i ett eksemplar, som forblir deponert i det Schweiziske Forbunds arkiv, og hvorav bekræftede kopier ad diplomatisk vei skal oversendes de kontraherende magter.

(Underskrifter).

1908

Skrivelse fra Justisdepartementet til amtmanden i Søndre Bergenhus amt, hvorved bestemmes, at det ved høieste resolution av 8 juni 1893 oprettede Hosanger jordmordistrikt i Søndre Bergenhus amt deles i følgende to distrikter: 15 aug.

1. Ytre Hosanger omfattende gaardsnummer 1—36 og 54—69.
2. Indre Hosanger omfattende gaardene nr. 37—53.

Delingen træder i kraft fra den tid, særskilt jordmor ansættes i det av de nye distrikter, som ikke overtages av den nu ansatte jordmor i Hosanger.

Skrivelse fra Justisdepartementet til amtmanden i Nordlands amt, hvorved bestemmes, at der fra Gimsø jordmordistrikt i Nordlands amt utskilles et nyt distrikt Strandlandet, omfattende gaardene Festvaag, Sundlandsfjord, Haugen, øvre og nedre Eide, Sandslet, Vatnfjord, Madmoderens jerngruber (Rangeldalen, Jorderne og Lastepladsen), Laukvik, Strømnes, Gjersvold og Delp av Gimsø herred. 26 aug.

Delingen træder i kraft fra den tid, særskilt jordmor ansættes i det nye distrikt.

Skrivelse fra Justisdepartementet til amtmanden i Nordlands amt, hvorved bestemmes, at de av Bodins og Straumens sogn i Bodins herred Nordlands amt bestaaende to jordmordistrikter deles og omreguleres saaledes, at der utskilles et nyt tredje jordmordistrikt Tverlandet, bestaaende av gaardene Næverelven, Storvik, Vatnet, Kvalvaag, ytre og indre Vikan, Hapen, øvre og nedre Løding og Oddan av Bodins sogn samt Ilstad, Godøynes og Skaalbunes av Straumen sogn. 16 septbr.

1908 16 septbr. Delingen træder i kraft fra den tid, særskilt jordmor ansættes i det nye distrikt.

2 oktbr. **Skrivelse** fra Justisdepartementet til amtmanden i Tromsø amt, hvorved bestemmes, at der fra Torskens jordmordistrikt i Tromsø amt utskilles et nyt (nordre) distrikt omfattende gaardene Ballesvik til og med Kongsnes av Torskens herred.

Delingen træder i kraft fra den tid, særskilt jordmor ansættes i det nye distrikt.

12 oktbr. **Skrivelse** fra Justisdepartementet til amtmanden i Bratsbergs amt, hvorved bestemmes, at det av Mælums sogn i Bratsbergs amt bestaaende jordmordistrikt deles i 2 distrikter saaledes, at det ene distrikt omfatter den del av Mælum, der ligger paa vestsiden av Nordsjø, og det andet distrikt den paa østsiden liggende del av sognet.

Delingen træder i kraft fra den tid, særskilte jordmødre ansættes i de nye distrikter.

12 oktbr. **Skrivelse** fra Justisdepartementet til amtmanden i Tromsø amt, hvorved bestemmes, at der fra Bjarkøy jordmordistrikt i Tromsø amt utskilles et nyt distrikt under navn av Bjarkøy indlands jordmordistrikt, omfattende de paa Senjenøen liggende gaarder av Bjarkøy herred.

Delingen træder i kraft fra den tid, særskilt jordmor ansættes i det nye distrikt.

19 oktbr. **Skrivelse** fra Justisdepartementet til amtmanden i Kristians amt, hvorved bestemmes, at det av Hedalens og Begndalens sogn av søndre Aurdals herred i Kristians amt bestaaende jordmordistrikt deles i to distrikter Hedalen og Begndalen jordmordistrikter, svarende til sognene av samme navn.

Delingen træder i kraft fra den tid, særskilt jordmor ansættes i det nye distrikt.

10 decbr. **Skrivelse** fra Jutisdepartementet til amtmanden i Lister og Mandals amt, hvorved bestemmes, at Øvrebø og Hægelands jordmordistrikt i Lister og Mandals amt deles i følgende to distrikter:

1. Øvrebø jordmordistrikt omfattende Øvrebø herred.
2. Hægelands jordmordistrikt omfattende Hægelands herred.

Delingen træder i kraft fra den tid, særskilte jordmødre ansættes i de nye distrikter.

10 decbr. **Skrivelse** fra Justisdepartementet til amtmanden i Tromsø amt, hvorved bestemmes, at Karlsøy jordmordistrikt i

Tromsø amt deles i to distrikter saaledes, at strækningen fra og med Kvitnes til og med Burøsund, derunder indbefattet Fuglø, kommer til at utgjøre et eget distrikt. 1908 10 decbr.

Delingen træder i kraft fra den tid, særskilt jordmor ansættes i det nye distrikt.

Forandringer*) i de ved kongelig resolution av 16 september 1908 fastsatte forskrifter[1]) angaaende transport av specielt ildsfarlige stoffe ombord paa skibe uten passagercertifikat i henhold til lov om statskontrol med skibes sjødygtighet av 9 juni 1893 med forandringer i og tillæg til lov av 8 august 1903 § 72, — vedtat av Handelsdepartementet 22 december 1908. 22 decbr.

1909

Reglement**) for den internationale telegraf-korrespondanse i tilslutning til den i St. Petersburg avsluttede telegraf-konvention. $^{11}/_{6}$ 1908 $^{9}/_{2}$ 1909

(Se alm. lovsamling (Mejlænders) for 1875, side 296).

Revision de Lisbonne.

Article 13 de la Convention.

Les dispositions de la présente Convention sont compléttées par un règlement, dont les prescriptions peuvent être, à toute époque, modifiées d'un commun accord par les Administrations des Etats contractants.

1. Réseau international.

Article 4 de la Convention.

Chaque Gouvernement s'engage à affecter au service télégraphique international des fils spéciaux, en nombre suffisant pour assurer une rapide transmission des télégrammes.

Lissabon-revisionen 1908.

Konventionens artikel 13.

Nærværende konventions bestemmelser fuldstændiggjøres ved et reglement, hvis forskrifter til enhver tid kan forandres efter fælles overenskomst mellem de kontraherende staters administrationer.

1. Det internationale telegrafnet.

Konventionens artikel 4.

Enhver regjering forpligter sig til at holde et for den internationale telegrafkorrespondanses hurtige befordring tilstrækkelig antal særskilte traader.

*) Bekjendtgj. 28 april i Lovtid. 1ste avd. (1909) nr. 16, hvor forandringene er indtat.

**) Hosføiede reglement med tilhørende tariffer er for Norges vedkommende approbert ved kgl. res. av 9 februar 1909. Utenriksdepartementet har under 24 februar 1909 anmodet legationen i Lissabon om at notifisere den stedfundne approbation for den Portugisiske Utenriksminister.

[1]) Indtat i Lovtid. 1ste og 2den avd. under 16 septbr. 1908.

$^{11}/_{6}$ 1908
$^{9}/_{2}$ 1909

Ces fils seront établis et desservis dans les meilleures conditions que la pratique du service aura fait connaître.

I.

Les bureaux entre lesquels l'échange des télégrammes est continu ou très actif sont, autant que possible, reliés par des fils directs. Ces fils présentent des garanties mécaniques et électriques suffisantes.

II.

1. Les fils internationaux sont établis en nombre suffisant pour satisfaire à tous les besoins du service des transmissions effectuées entre les deux bureaux directement reliés.

2. L'exploitation de ces fils est assurée par des appareils Morse ou des appareils à réception auditive, entre bureaux qui ont à faire face à un travail modéré, et par des appareils Hughes sur les fils où la correspondance est plus active.

Lorsque le trafic comporte un nombre de télégrammes supérieur à 500 (environ 7000 mots) par jour et par fil, les Administrations intéressées pourvoient, soit à l'établissement d'un nouveau conducteur direct, soit à l'exploitation des fils par un système d'appareils plus rapides que l'appareil Hughes, par exemple les appareils Baudot ou Wheatstone.

3. En cas de dérangement, les fils internationaux peuvent être détournés de leur affecta-

Disse traader skal anbringes og betjenes paa den maate, erfaring har lært at være den bedste.

I.

De stationer, mellem hvilke utvekslingen av telegrammer er uavbrutt eller meget livlig, sættes saavidt mulig i forbindelse med hverandre ved direkte traader. Disse traader skal frembyde tilstrækkelig garanti i mekanisk og elektrisk henseende.

II.

1. De internationale traader anbringes i et tilstrækkelig antal til at kunne tilfredsstille ethvert behov for korrespondansen mellem de to direkte forbundne stationer.

2. Telegraferingen paa disse traader besørges ved Morse apparater eller apparater med mottagelse efter hørselen mellem stationer med mindre trafik og ved Hughes apparater paa linjer, hvor korrespondansen er mere livlig.

Naar trafikken for hver traad overstiger 500 telegrammer (omkring 7000 ord) om dagen, sørger de interesserte administrationer enten for anlæg av en ny direkte ledning eller for traadens utnyttelse ved et apparatsystem, hvorved hurtigere ekspedition opnaaes end ved Hughes apparat, for eksempel Baudot's eller Wheatstone's apparater.

3. De internationale traader kan i tilfælde av feil paa linjerne, efterat meddelelse til ved-

tion spécial après avis donné aux bureaux intéressés, mais ils doivent être ramenés à cette affectation dès que le dérangement a cessé.

4. Les transmissions par ces fils ne sont effectuées, en règle générale, que par les bureaux désignés comme points extrêmes. Les Administrations télégraphiques indiquent, sur chaque fil, un ou plusieurs bureaux intermédiaires obligés de prendre les télégrammes en passage, si la transmission directe entre les deux bureaux extrêmes est impossible.

III.

1. Les Administrations concourent, dans les limites de leur action respective, à la sauvegarde des fils internationaux et des câbles sous-marins; elles combinent, pour chacun d'eux, les dispositions qui permettent d'en tirer le meilleur parti.

2. Des expériences en vue de mesurer l'état électrique (isolement, résistance, etc.) des fils internationaux de grande communication ont lieu, par les soins des bureaux extrêmes, au moins une fois tous les six mois, à des jours et heures à fixer d'un commun accord par les Offices intéressés. Les résultats en sont inscrits sur des registres *ad hoc*.

3. Les chefs de service des circonscriptions desservies par des fils internationaux s'entendent directement pour régler et exécuter ces expériences et pour assurer l'application des dispositions

kommende stationer er avgit, anvendes utenfor deres særskilte bestemmelse, dog kun indtil feilen er rettet. $^{11}/_{6}$ 1908 $^{9}/_{2}$ 1909

4. Som almindelig regel utføres ekspeditionen paa disse ledninger kun av de som endepunkter betegnede stationer. Telegrafadministrationerne opgir for hver traad én eller flere mellemliggende stationer, der er forpligtet til at opta telegrammerne, naar den direkte befordring mellem de to endestationer er umulig.

III.

1. Administrationerne bidrar inden grænserne av sin respektive virkekreds til de internationale traaders og de undersjøiske kablers beskyttelse; de træffer for hver enkelt av dem foranstaltninger til deres størst mulige nyttiggjørelse.

2. Prøver til maaling av den elektriske tilstand (isolation, motstand etc.) i de internationale traader med større trafik finder sted paa foranstaltning av endestationene mindst én gang hver sjette maaned til den dag og time, der bestemmes efter fælles overenskomst mellem vedkommende administrationer. Resultaterne av disse maalinger indføres i dertil indrettede journaler.

3. Cheferne i de distrikter, der berøres av internationale traader, træffer direkte overenskomst om ordningen og utførelsen av disse prøver og sørger for anvendelsen av de i den

11/6 1908
9/2 1909

tions concertées dans l'intérêt du service commun.

4. En cas de dérangement des fils internationaux, les agents des bureaux en cause doivent se communiquer les résultats de leurs recherches en vue de déterminer la nature du dérangement, ainsi que tous les renseignements utiles pour un prompt rétablissement des fils.

2. Durée du service. Ouverture des bureaux.

IV.

1. Entre les villes importantes des Etats contractants le service est, autant que possible, permanent le jour et la nuit, sans interruption.

2. Les bureaux ordinaires, à service de jour complet, sont ouverts au public au moins de 8 heures du matin à 9 heures du soir.

3. Les heures d'ouverture des bureaux à service limité sont fixées par les Administrations respectives des Etats contractants. Chaque Administration peut restreindre les dimanches et jours fériés les heures d'ouverture de ses bureaux à service complet; cette mesure est notifiée au Bureau international de l'Union télégraphique, qui la porte à la connaissance des autres Administrations.

4. Les bureaux dont le service n'est point permanent ne peuvent prendre clôture avant d'avoir transmis tous leurs télégrammes internationaux à un bureau dont le service est plus prolongé.

fælles tjenestes interesse overenskomne forholdsregler.

4. I tilfælde av forstyrrelse paa de internationale linjer skal vedkommende stationers betjenter meddele hinanden resultaterne av sine undersøkelser for at bestemme feilens art likesom alle de oplysninger, der kan tjene til hurtig rettelse av feilen.

2. Tjenestens varighet. Stationernes tjenestetid.

IV.

1. Mellem de betydeligere byer i de kontraherende stater skal tjenesten saavidt mulig være uavbrutt dag og nat.

2. Almindelige stationer med fuld dagstjeneste holdes aapne for publikum i det mindste fra klokken 8 morgen til kl. 9 aften.

3. Tjenestetiden ved stationer med indskrænket dagtjeneste bestemmes av de kontraherende staters respektive administrationer. Enhver administration kan paa søn- og helligdage indskrænke tjenestetiden ved sine stationer med fuld dagtjeneste. Denne forholdsregel kundgjøres til Telegrafunionens Internationale Byraa, som underretter de øvrige administrationer derom.

4. Stationer, hvis tjeneste ikke er uavbrutt, kan ikke slutte, førend de har befordret alle sine internationale telegrammer til en station med længere tjenestetid.

5. Entre deux bureaux d'Etats différents communiquant par un fil direct, la clôture est donnée par celui qui appartient à l'Etat dont la capitale a la position la plus occidentale.

6. Cette règle s'applique à la division des séances et à la clôture des procès-verbaux dans les bureaux à service permanent.

7. Le méme temps est adopté par tous les bureaux d'un même Etat. Le temps moyen adopté par une Administration est notifié au Bureau international de l'Union télégraphique, qui le fait connaître aux autres Administrations.

V.

Les notations suivantes sont adoptées dans les documents à l'usage du service international pour désigner les bureaux télégraphiques:

N bureau à service permanent (de jour et de nuit);

N 2 bureau à service de jour prolongé jusqu'à minuit;

C bureau à service de jour complet;

F station de chemin de fer ouverte à la correspondance des particuliers;

P bureau appartenant à un particulier;

R station radiotélégraphique sur terre ferme ou à bord d'un navire ancré à demeure;

S bureau sémaphorique;

T bureau téléphonique ouvert à la correspondance télégraphique privée;

5. Naar to stationer tilhørende forskjellige stater korresponderer ved en direkte traad, bestemmes tjenestens avslutning av stationen i den stat, hvis hovedstad har den vestligste beliggenhet. 11/6 1908 9/2 1909

6. Denne regel anvendes ogsaa for vaktinddelingen og journalernes avslutning ved stationer med uavbrutt tjeneste.

7. Samme tid vedtages ved én og samme stats samtlige stationer. Den middeltid, der vedtages av en administration, kundgjøres for Telegrafunionens Internationale Byraa, som herom underretter de øvrige administrationer.

V.

Følgende betegnelser av telegrafstationerne er vedtat til benyttelse i den internationale telegraftjenestes dokumenter:

N Station med uavbrutt tjeneste (dag og nat);

N 2 Station med dagtjeneste forlænget til midnat;

C Station med fuld dagtjeneste;

F Jernbanestation, aapen for privat korrespondanse;

P Station, tilhørende en privatmand;

R Radiotelegrafstation paa fast land eller ombord paa et varig forankret skib;

S Semaforstation;

T Telefonstation, aapen for privat telegrafkorrespondanse;

11/6 1908
9/2 1909

K bureau qui admet au départ les télégrammes de toute catégorie et qui n'accepte à l'arrivée que ceux à remettre »télégraphe restant« ou à distribuer dans l'enceinte d'une gare;

VK bureau qui admet au départ les télégrammes de toute catégorie, ou seulement ceux des voyageurs ou du personnel résidant dans la gare, et qui n'accepte aucun télégramme à l'arrivée;

E bureau ouvert seulement pendant le séjour du Chef de l'Etat ou de la Cour;

B bureau ouvert seulement pendant la saison des bains;

H bureau ouvert seulement pendant la saison d'hiver;

BC bureau à service de jour complet pendant la saison des bains et à service limité pendant le reste de l'année;

HC bureau à service de jour complet pendant l'hiver et à service limité pendant le reste de l'année;

C bureau à service de jour
DL complet les jours ordinaires, mais qui, le dimanche, n'est ouvert que pendant les heures du service limité;

* bureau fermé.

Les notations qui précèdent peuvent se combiner entre elles.

3. Dispositions générales relatives à la correspondance.

Article premier de la Convention.

Les Hautes Parties contractantes reconnaissent à toutes per-

K Station, hvorfra telegrammer av ethvert slags kan avsendes, men hvor dog kun mottages ankomne telegrammer, der er adressert »telegraf restant« eller skal ombringes inden en jernbanestations omraade;

VK Station, hvorfra kan avsendes telegrammer av ethvert slags eller kun fra reisende eller fra det paa jernbanestationen boende personale, men som ikke mottar noget ankommet telegram;

E Station, der kun er aapen under statschefens eller hoffets nærværelse;

B Station, der kun er aapen under badesæsongen;

H Station, der kun er aapen i vintertiden;

BC Station med fuld dagtjeneste under badesæsongen og indskrænket den øvrige del av aaret;

HC Station med fuld dagtjeneste i vintertiden og indskrænket den øvrige del av aaret;

C Station med fuld dagtjene-
DL ste de almindelige dage, men indskrænket om søndagene;

* Station, der er lukket.

De ovenstaaende betegnelser kan forbindes med hinanden indbyrdes.

3. Almindelige bestemmelser vedkommende korrespondansen.

Konventionens artikel 1.

De høie kontraherende parter indrømmer enhver ret til at kor-

sonnes le droit de correspondre au moyen des télégraphes internationaux.

Article 2 de la Convention.

Elles s'engagent à prendre toutes les dispositions nécessaires pour assurer le secret des correspondances et leur bonne expédition.

Article 3 de la Convention.

Toutefois, elles déclarent n'accepter, à raison du service de la télégraphie internationale, aucune responsabilité.

Article 5 de la Convention.

Les télégrammes sont classés en trois catégories:

1. Télégrammes d'Etat: ceux qui émanent du Chef de l'Etat, des Ministres, des Commandants en chef des forces de terre et de mer et des Agents diplomatiques ou consulaires des Gouvernements contractants, ainsi que les réponses à ces mêmes télégrammes.

2. Télégrammes de service: ceux qui émanent des Administrations télégraphiques des Etats contractants et qui sont relatifs, soit au service de la télégraphie internationale, soit à des objets d'intérêt public déterminés de concert par les dites Administrations.

3. Télégrammes privés.

Dans la transmission, les télégrammes d'Etat jouissent de la priorité sur les autres télégrammes.

Article 7 de la Convention.

Les Hautes Parties contractantes se réservent la faculté d'arrêter la transmission de tout télégramme privé qui paraîtrait dangereux pour la sécurité de l'Etat ou qui serait contraire aux lois du pays, à l'ordre public ou aux bonnes mœurs.

Article 8 de la Convention.

Chaque Gouvernement se réserve aussi la faculté de suspendre

respondere ved hjælp av de internationale telegrafer. $^{11}/_{6}$ 1908 $^{9}/_{2}$ 1909

Konventionens artikel 2.

De forpligter sig til at ta alle fornødne forholdsregler for at sikre korrespondansens hemmeligholdelse og rigtige ekspedition.

Konventionens artikel 3.

De erklærer imidlertid, at de med hensyn til den internationale telegrambefordring ikke overtar nogetsomhelst ansvar.

Konventionens artikel 5.

Telegrammerne inddeles i 3 klasser:

1. Statstelegrammer: saadanne, der utgaar fra statens overhoved, fra ministrene, fra de øverstbefalende militære myndigheter tillands og tilvands, samt fra de kontraherende regjeringers diplomatiske og konsular-embedsmænd, saavelsom svar paa saadanne telegrammer.

2. Tjenestetelegrammer: saadanne, der utgaar fra de kontraherende staters telegraf-administrationer, og som angaar enten den internationale telegraftjeneste eller gjenstande af offentlig interesse bestemt gjennem overenskomst mellem nævnte administrationer.

3. Private telegrammer.

Ved befordring har statstelegrammer forrang for andre telegrammer.

Konventionens artikel 7.

De høie kontraherende parter forbeholder sig ret til at stanse befordringen av ethvert privattelegram, der maatte være farlig for statens sikkerhet eller stridende mot landets love, den offentlige orden eller sedelighet.

Konventionens artikel 8.

Enhver regjering forbeholder sig likeledes ret til paa ubestemt

$^{11}/_{6}$ 1908
$^{9}/_{2}$ 1909

le servise de la télégraphie internationale pour un temps indéterminé, s'il le juge nécessaire, soit d'une manière générale, soit seulement sur certaines lignes et pour certaines natures de correspondances, à charge par lui d'en aviser immédiatement chacun des autres Gouvernements contractants.

4. Rédaction et dépôt des télégrammes.

Article 5 de la Convention.

Les télégrammes sont classés en trois catégories:

1. Télégrammes d'Etat: ceux qui, etc.
2. Télégrammes de service: ceux qui émanent des Administrations télégraphiques des Etats contractants, etc.
3. Télégrammes privés.

Dans la transmission, les télégrammes d'Etat jouissent de la priorité sur les autres télégrammes.

Article 6 de la Convention.

Les télégrammes d'Etat et de service peuvent être émis en langage secret, dans toutes les relations.

Les télégrammes privés peuvent être échangés en langage secret entre deux Etats qui admettent ce mode de correspondance.

Les Etats qui n'admettent pas les télégrammes privés en langage secret, au départ et à l'arrivée, doivent les laisser circuler en transit, sauf le cas de suspension défini à l'article 8.

VI.

1. Le texte des télégrammes peut être rédigé en langage clair ou en langage cecret, ce dernier se distinguant en langage convenu et en langage chiffré. Chacun de ces langages peut être employé seul ou conjointement avec les autres dans un même télégramme.

tid at suspendere den internationale telegraftjeneste, om den anser det nødvendig, enten fuldstændig eller blot paa visse linjer, og for visse slags korrespondanse, dog med forpligtelse til uten ophold derom at underrette enhver av de andre kontraherende regjeringer.

4. Private telegrammers avfattelse og indlevering.

Konventionens artikel 5.

Telegrammerne inddeles i 3 klasser:

1. Statstelegrammer: saadanne, der osv.
2. Tjenestetelegrammer: saadanne, der utgaar fra de kontraherende staters telegraf-administrationer o. s. v.
3. Private telegrammer.

Ved befordringen har statstelegrammer forrang for andre telegrammer.

Konventionens artikel 6.

Stats- og tjenestetelegrammer kan i alle tilfælde avfattes i hemmelig sprog.

Private telegrammer kan utveksles i hemmelig sprog mellem to stater, der tilsteder denne maate at korrespondere paa.

De stater, der ikke tilsteder avsendelse eller mottagelse av privattelegrammer i hemmelig sprog, bør la dem transitere, undtagen i det i art. 8 bestemte suspensionstilfælde.

VI.

1. Telegrammers tekst kan avfattes i klart eller i hemmelig sprog; ved dette sidste skjelnes mellem avtalt sprog og siffersprog. Hvert av disse sprog kan anvendes alene eller sammen med de andre i ett og samme telegram.

2. Tous les Offices acceptent, dans toutes leurs relations, les télégrammes en langage clair. Ils peuvent n'admettre ni au départ ni à l'arrivée les télégrammes privés rédigés totalement ou partiellement en langage secret, mais ils doivent laisser ces télégrammes circuler en transit, sauf le cas de suspension défini à l'article 8 de la Convention de St-Pétersbourg.

VII.

1. Le langage clair est celui qui offre un sens compréhensible dans l'une ou plusieurs des langues autorisées pour la correspondance télégraphique internationale.

2. On entend par télégrammes en langage clair, ceux dont le texte est entièrement rédigé en langage clair. Toutefois, la présence d'adresses conventionnelles, de marques de commerce, de cours de bourse, de lettres représentant les signaux du Code international de signaux, employées dans les télégrammes maritimes, d'expressions abrégées d'un usage courant dans la correspondance usuelle ou commerciale, comme fob, cif, caf, svp ou toute autre analogue, dont l'appréciation appartient au pays qui expédie le télégramme, ne change pas le caractère d'un télégramme en langage clair.

3. Chaque Administration désigne, parmi les langues usitées sur le territoire de l'Etat auquel elle appartient, celles dont elle autorise l'emploi dans la correspondance télégraphique in-

2. Enhver administration mottar for al korrespondanses vedkommende telegrammer i klart sprog. De kan negte baade avsendelse og mottagelse av privattelegrammer helt eller delvis avfattet i hemmelig sprog, men de skal dog tillate saadanne telegrammers transit undtagen i tilfælde av, at tjenesten er suspendert som i art. 8 i St. Petersburger-konventionen omhandlet. 11/6 1908 9/2 1909

VII.

1. Klart sprog er det, der avgir en forstaaelig mening i ett eller flere av de sprog, som er tillatt benyttet i den internationale korrespondanse.

2. Ved telegrammer i klart sprog forstaaes saadanne, hvis tekst helt er avfattet i klart sprog. Tilstedeværelsen av overenskomne adresser, handelsmerker, børskurser, bokstaver, der repræsenterer signaltegn i den internationale signalbok, naar disse anvendes i sjøtelegrammer, forkortede uttryk, hvis bruk er sedvanlig i den almindelige korrespondanse eller i handelskorrespondansen saasom fob, cif, caf, svp eller ethvert andet dermed analogt uttryk, hvis bedømmelse tilhører avsendelseslandet, forandrer dog ikke et telegrams karakter av telegram i klart sprog.

3. Enhver administration opgir, hvilke blandt de inden vedkommende stats omraade anvendte sprog den tilsteder til benyttelse i *klart* sprog i den internationale telegrafkorrespon-

11/6 1908 ternationale en langage clair.
9/2 1909 L'usage de la langue latine est également autorisé.

VIII.

1. Le langage convenu est celui qui se compose de mots ne formant pas des phrases compréhensibles dans une ou plusieurs des langues autorisées pour la correspondance télégraphique en langage clair.

2. Les mots, qu'ils soient réels ou artificiels, doivent être formés de syllabes pouvant se prononcer selon l'usage courant d'une des langues allemande, anglaise, espagnole, française, hollandaise, italienne, portugaise ou latine. Les mots artificiels ne doivent pas contenir les lettres accentuées ä, á, å, é, ñ, ö, ü.

Les codes destinées à la correspondance en langage convenu peuvent être soumis aux Administrations télégraphiques désignées à cet effet, en vue de permettre aux intéressés d'obtenir l'assurance que les mots contenus dans ces codes remplissent les conditions du présent paragraphe.

3. Les mots du langage convenu ne peuvent avoir une longeur supérieure à dix caractères selon l'alphabet Morse, les combinaisons ae, aa, ao, oe, ue étant comptées chacune pour deux lettres. La combinaison ch est également comptée pour deux lettres dans les mots artificiels.

4. Les combinaisons qui ne remplissent pas les conditions des deux paragraphes qui précèdent sont considérées comme appartenant au langage en lettres

danse. Bruken av latin tilstedes likeledes.

VIII.

1. Avtalt sprog er saadant sprog, der bestaar av ord, som ikke danner forstaaelige sætninger i noget enkelt eller flere av de sprog, som er tillatt benyttet i telegrafkorrespondanse i klart sprog.

2. Ordene maa, enten de er virkelige eller kunstige, være dannet av stavelser, der kan uttales efter gjængs sprogbruk i et av følgende sprog: tysk, engelsk, spansk, fransk, hollandsk, italiensk, portugisisk eller latin. De kunstige ord maa ikke indeholde de akcentuerte bokstaver ä, à, å, é, ñ, ö, ü.

De for korrespondansen i avtalt sprog bestemte codebøker kan forelægges for de dertil utpekte telegrafadministrationer til godkjendelse, forat de interesserte kan faa sikkerhet for, at de ord, som indeholdes i disse bøker, opfylder betingelserne i nærværende paragraf.

3. I avtalt sprog kan ordene ikke indeholde mer end 10 bokstaver efter Morses alfabet, idet forbindelserne ae, aa, ao, oe, ue regnes hver for to bokstaver. Forbindelsen ch regnes likeledes for to bokstaver i de kunstige ord.

4. Kombinationer, der ikke opfylder betingelserne i de to foregaaende paragraffer, betragtes som bokstavsprog med hemmelig betydning og takseres

ayant une signification secrète et taxées en conséquence. Toutefois, celles qui seraient formées par la réunion de deux ou plusieurs mots du langage clair contraire à l'usage de la langue ne sont point admises.

IX.

1. Le langage chiffré est celui qui est formé:

1° Soit de chiffres arabes, de groupes ou de séries de chiffres arabes ayant une signification secrète, soit de lettres (à l'exclusion des lettres accentuées ä, á, å, é, ñ, ö, ü), de groupes ou de séries de lettres ayant une signification secrète;

2° De mots, noms, expressions ou réunions de lettres ne remplissant pas les conditions du langage clair (art. VII) ou du langage convenu (art. VIII).

2. Le mélange, dans un même groupe, de chiffres et de lettres ayant une signification secrète n'est pas admis.

3. Ne sont pas considérés comme ayant une signification secrète les groupes visés à l'article VII, paragraphe 2.

X.

1. La minute du télégramme doit être écrite lisiblement en caractères qui ont leur équivalent dans le tableau réglementaire des signaux télégraphiques et qui sont en usage dans le pays où le télégramme est présenté.

2. Ces caractères sont les suivants:

derefter. De kombinationer, som dannes ved mot sprogbruk stridende sammensætninger av to eller flere ord i klart sprog, tilstedes dog ikke. 11/6 1908 9/2 1909

IX.

1. Siffersprog dannes:

1° Enten av arabiske tal, grupper eller rækker av arabiske tal med hemmelig betydning eller av bokstaver (med utelukkelse av de akcentuerte bokstaver ä, å, å, é, ñ, ö, ü), grupper eller rækker av bokstaver med hemmelig betydning.

2° Av ord, navn, uttryk eller bokstavforbindelser, som ikke opfylder betingelserne for at være klart sprog (art. VII) eller for at være avtalt sprog (art. VIII).

2. I én og samme gruppe tilstedes ikke blanding av tal og bokstaver med hemmelig betydning.

3. De i art. VII § 2 omhandlede grupper ansees ikke for at ha hemmelig betydning.

X.

1. Et telegram maa være skrevet med læselig haandskrift og med bokstaver, der svarer til telegraftegnene i den i reglementet indtagne tabel, og som er brukelig i det land, hvor telegrammet indleveres.

2. Disse bokstaver eller tegn er følgende:

$^{11}/_{6}$ 1908
$^{9}/_{2}$ 1909

Lettres:

A, B, C, D, E, F, G, H, I, J, K, L, M, N, O, P, Q, R, S, T, U, V, W, X, Y, Z, Ä, Á, Å, É, Ñ, Ö, Ü.

Chiffres:

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 0.

Signes de ponctuation et autres:

Point (.), virgule (,), point et virgule (;), deux points (:), point d'interrogation (?), point de'exclamation (!), apostrophe ('), trait d'union ou tiret (-), parenthèses (), guillements (»), barre de fraction (/), souligné.

Indications éventuelles et signes conventionnels:

Urgent . . . . . ou D

Réponse payée x . . ou RPx

Réponse payée urgente x ou RPDx

Collationnement . . ou TC

Accusé réception télégraphique (télégramme avec) ou PC

Accusé réception télégraphique urgent (télégramme avec) . . . . ou PCD

Accusé réception postal (télégramme avec) . ou PCP

Bokstaver:

A, B, C, D, E, F, G, H, I, J, K, L, M, N, O, P, Q, R, S, T, U, V, W, X, Y, Z, Ä, Á, Å, É, Ñ, Ö, Ü.

Tal:

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 0.

Skilletegn og andre tegn:

Punktum (.), komma (,), semikolon (;), kolon (:), spørsmaalstegn (?), utropstegn (!), apostrof ('), bindetegn eller tankestrek (-), parentes (), anførselstegn (»), brøkstrek (/), understrekning.

Vedtagne tegn og eventuelle angivelser:

Fortrinsberettiget (Urgent) eller D

Svar betalt x (Réponse payée x) . . . eller RPx

Fortrinsberettiget svar betalt x (Réponse payée urgente x) . . eller RPDx

Kollationering (Collationnement) . . . eller TC

Telegrafisk mottagelsestilstaaelse (telegram med) (Accusé réception télégraphique [télégramme avec]) . . . . eller PC

Fortrinsberettiget telegrafisk mottagelsestilstaaelse (telegram med) (Accusé réception télégraphique urgent [télégramme avec]) . . . eller PCD

Mottagelsestilstaaelse pr. post (telegram med) (Accusé réception postal [télégramme avec]) eller PCP

Faire suivre . . .	ou	FS	Eftersendelse (Faire suivre)	eller	FS
Poste	—		Post (Poste)	—	
Poste recommandée .	ou	PR	Post rekommandert (Poste recommandée) .	eller	PR
Exprès	—		Ekspresse (Exprès) . .	—	
Exprès payé . . .	ou	XP	Ekspresse betalt (Exprès payé)	eller	XP
Exprès payé x . .	ou	XPx	Ekspresse betalt x (Exprès payé x). .	eller	XPx
Exprès payé télégraphe	ou	XPT	Ekspresse betalt telegraf (Exprès payé télégraphe)	eller	XPT
Exprès payé lettre .	ou	XPP	Ekspresse betalt post (Exprés payé lettre)	eller	XPP
Ouvert	—		Aapent (Ouvert) . . .	—	
Mains propres . .	ou	MP	Egne hænder (Mains propres)	eller	MP
Jour	—		Dag (Jour)	—	
Nuit	—		Nat (Nuit)	—	
Tèléphone	—		Telefon (Téléphone) . .	—	
Télégraphe restant .	ou	TR	Telegraf restant (Télégraphe restant) .	eller	TR
Poste restante . .	ou	GP	Post restant (Poste restante) . . .	eller	GP
Poste restante recommandée	ou	GPR	Post restant rekommandert (Poste restante recommandée) . .	eller	GPR
X adresses . . .	ou	TMx	x adresser (x adresses)	eller	TMx
Communiquer toutes adresses	ou	CTA	Gjengiv alle adresser (Communiquer toutes adresses)	eller	CTA
X jours	—		x dage (x jours) . . .	—	

3. Tout renvoi, interligne, rature ou surcharge doit être approuvé par l'expéditeur ou par son représentant.

3. Enhver henvisning, tilsætning mellem linjerne, utstrykning eller rettelse bør være skriftlig vedtat av telegrammets avsender eller av hans repræsentant.

XI.

Les diverses parties dont se compose un télégramme doivent être libellées dans l'ordre suivant:

XI.

De forskjellige dele, hvorav et telegram bestaar, sættes i følgende orden:

11/6 1908
9/2 1909

11/6 1908 1° les indications éventuelles;
9/2 1909 2° l'adresse; 3° le texte; 4° la signature.

XII.

1. L'expéditeur doit écrire sur la minute et immédiatement avant l'adresse celles des indications éventuelles prévues par le Règlement (art. X) dont il désire faire usage.

2. L'expéditeur d'un télégramme multiple doit inscrire ces indications avant l'adresse de chaque destinataire qu'elles peuvent concerner ; toutefois, s'il s'agit d'un télégramme multiple urgent ou avec collationnement, il suffit que les indications relatives à l'urgence ou au collationnement soient inscrites une seule fois et avant la première adresse.

3. Les indications éventuelles peuvent êre écrites sous la forme abrégée admise par le Règlement (art. X). Dans ce cas, l'agent taxateur place chacune d'elles entre deux doubles traits : =. Lorsqu'elles sont exprimées en langage clair, elles doivent être écrites en français, à moins que les Administrations en cause ne se soient entendues pour l'usage d'une autre langue.

Toutefois, en cas de réexpédition à un pays n'admettant pas l'usage de cette dernière langue, les indications éventuelles doivent être traduites par le bureau réexpéditeur en français ou dans la langue admise pour ses relations avec le nouveau pays de destination.

1) de eventuelle angivelser; 2) adressen; 3) teksten; 4) underskriften.

XII.

1. Avsenderen maa paa telegrammet umiddelbart foran adressen skrive de av de i reglementet (art. X) forutsatte eventuelle angivelser, hvorav han vil gjøre bruk.

2. Avsenderen av et telegram med flere adresser maa sætte disse angivelser foran hver adressats navn, som de maa angaa; dersom det gjælder fortrinsberettigelse eller kollationering av et saadant telegram, er det dog tilstrækkelig, at angivelsen derom staar én gang og foran den første adresse.

3. De eventuelle angivelser kan skrives i den i reglementet (art. X) tillatte forkortede form. I dette tilfælde sætter den takserende betjent enhver av dem mellem to dobbeltstreker: =. Naar angivelserne uttrykkes i almindelig sprog, bør de være skrevet paa fransk, medmindre de paagjældende administrationer er kommet overens om bruken av et andet sprog.

I tilfælde av omekspedition til et land, der ikke tillater bruken av det sidstnævnte sprog, skal de eventuelle angivelser dog av den station, som omekspederer telegrammet, oversættes til fransk eller til det i forbindelsen med det nye adresseland tillatte sprog.

XIII.

1. Toute adresse doit, pour être admise, contenir au moins deux mots: le premier désignant le destinataire, le second indiquant le nom du bureau télégraphique de destination.

2. L'adresse doit comprendre toutes les indications nécessaires pour assurer la remise du télégramme au destinataire. Ces indications doivent être écrites en français ou dans la langue du pays de destination; toutefois, les noms ou prénoms sont acceptés tels que l'expéditeur les a libellés.

3. L'adresse des télégrammes privés doit être telle que la remise au destinataire puisse avoir lieu sans recherches ni demandes de renseignements.

Elle doit, pour les grandes villes, faire mention de la rue et du numéro ou, à défaut de ces indications, spécifier la profession du destinataire ou donner tous autres renseignements utiles.

Même pour les petites villes, le nom du destinataire doit être, autant que possible, accompagné d'une indication complémentaire capable de guider le bureau d'arrivée en cas d'altération du nom propre.

4. Lorsqu'un télégramme est adressé à une personne chez une autre, l'adresse doit comprendre, immédiatement après la désignation du véritable destinataire, l'une des mentions: »chez«, »aux soins de« ou toute autre équivalente.

5. Le nom du bureau télégraphique de destination doit être

XIII. $^{11}/_{6}$ 1908 $^{9}/_{2}$ 1909

1. Enhver adresse maa for at bli antat indeholde mindst to ord, hvorav det første angir adressaten og det andet adressestationens navn.

2. Adressen bør indeholde alle angivelser, der er fornødne for at sikre telegrammets avlevering til adressaten. Disse angivelser maa skrives paa fransk eller i adresselandets sprog. Dog mottages navn eller fornavn, saaledes som avsenderen har skrevet dem.

3. Privattelegrammers adresse bør være saaledes, at avlevering til adressaten kan finde sted uten søken eller spørgen efter oplysninger.

Den bør for de store byers vedkommende angi gate og nummer eller i mangel derav nærmere betegne adressatens stilling eller indeholde andre oplysninger, der kan være til nytte.

Ogsaa for de mindre byers vedkommende bør adressatens navn saavidt mulig være ledsaget av en nærmere betegnende angivelse, der kan veilede adressestationen i tilfælde av navnets forvanskning.

4. Naar et telegram er adressert til en person hos en anden, bør der foran adressen sættes en angivelse som »chez« (hos), »aux soins de« (til besørgelse av) eller lignende.

5. Adressestationens navn bør sættes efter de av adressens

placé à la suite des indications de l'adresse qui servent à désigner le destinataire et, le cas échéant, son domicile. Il doit être écrit tel qu'il figure dans la première colonne de la Nomenclature officielle des bureaux. Ce nom ne peut être suivi que du nom de la subdivision territoriale ou de celui du pays, ou bien de ces deux noms. Dans ce dernier cas, c'est le nom de la subdivision territoriale qui doit suivre immédiatement celui du bureau destinataire.

6. Lorsque le nom du bureau de destination n'est pas encore publié dans la Nomenclature officielle, l'expéditeur doit compléter l'adresse par la désignation du pays ou de la subdivision territoriale ou par tout autre renseignement qu'il juge suffisant pour l'acheminement de son télégramme qui, toutefois, n'est accepté qu'à ses risques et périls.

7. L'adresse peut être écrite sous une forme conventionnelle ou abrégée. Toutefois, la faculté pour un destinataire de se faire remettre un télégramme dont l'adresse est ainsi formée est subordonnée à un arrangement entre ce destinataire et le bureau télégraphique d'arrivée.

8. Les télégrammes adressés »poste restante« ou »télégraphe restant« sont acceptés avec une adresse composée, soit de lettres ou de chiffres, soit de lettres et de chiffres, lorsque l'Office destinataire admet ce genre d'adresses.

9. Les télégrammes dont l'adresse ne satisfait pas aux

$^{11}/_{6}$ 1908
$^{9}/_{2}$ 1909

angivelser, som tjener til at betegne adressaten og i tilfælde hans bopæl. Det bør være skrevet saaledes, som det staar opført i den officielle nomenkla turs første kolonne. Efter dette navn kan kun sættes navnet paa adresselandet eller vedkommende landsdel eller ogsaa begge disse navn. I sidste tilfælde bør landsdelens navn følge umiddelbart efter adressestationens.

6. Naar adressestationens navn endnu ikke findes opført i den officielle nomenklatur, maa avsenderen fuldstændiggjøre adressen ved at anføre adresselandets eller vedkommende landsdels navn eller enhver anden oplysning, som han anser tilstrækkelig for ekspeditionen av sit telegram; dette mottages dog kun paa hans egen risiko.

7. Adressen kan skrives i en avtalt eller forkortet form. Imidlertid er adressatens ret til at faa et telegram med saadan adresse avlevert avhængig av overenskomst mellem ham og telegrafstationen.

8. Telegrammer, der er adressert »poste restante« eller »télégraphe restant« mottages med en adresse bestaaende enten av bokstaver eller av sifre eller av bokstaver og sifre, naar adresselandets administration tillater denne slags adresser.

9. Telegrammer, hvis adresse ikke opfylder de i nærværende

conditions prévues dans les paragraphes 1 og 6 du présent article sont refusés.

Sont également refusés, les télégrammes adressés à une agence télégraphique de réexpédition notoirement organisée dans le but de soustraire les correspondances des tiers au payement intégral des taxes dues pour leur transmission, sans réexpédition intermédiaire, entre le bureau de départ et celui de la destination définitive.

Toutefois, l'existence et l'adresse de ces agences doivent être préalablement notifiées aux Offices de l'Union par l'intermédiaire du Bureau international.

10. Dans tous les cas d'insuffisance de l'adresse, les télégrammes ne sont acceptés qu'aux risques et périls de l'expéditeur, si celui-ci persiste à en demander l'expédition; il en est de même dans le cas prévu au paragraphe 8.

11. Dans tous le cas, l'expéditeur supporte les conséquences de l'insuffisance de l'adresse.

XIV.

1. Les télégrammes sans texte sont admis.

2. La signature n'est pas obligatoire; elle peut être libellée par l'expéditeur sous une forme abrégée conforme à l'usage ou être remplacée par une adresse enregistrée.

3. L'expéditeur d'un télégramme privé est tenu d'établir son identité lorsqu'il y est invité par le bureau d'origine.

artikels 1 og 6 opstillede betingelser mottages ikke. 11/6 1908 9/2 1909

Likeledes tilbakevises telegrammer, der er adressert til et agentur for omekspedition av telegrammer, som aabenbart er oprettet i den hensigt at unddrage tredjemands telegrammer fra betaling av den fulde takst for deres forsendelse uten nogen mellemliggende omekspedition mellem avsendelsesstationen og den endelige adressestation.

Disse agenturers tilstedeværelse og adresse bør dog paa forhaand være kundgjort for Unionens administrationer av det Internationale Byraa.

10. I alle tilfælde av utilstrækkelig adresse mottages telegrammerne kun paa avsenderens egen risiko, hvis han fastholder sin begjæring om avsendelse. Det samme sker i det i § 8 omhandlede tilfælde.

11. I alle tilfælde bærer avsenderen følgerne av adressens ufuldstændighet.

XIV.

1. Telegrammerne kan være uten tekst.

2. Underskriften er ikke obligatorisk; den kan av avsenderen skrives i en sedvanemæssig forkortet form eller erstattes med en indregistrert adresse.

3. Avsenderen av et privattelegram er forpligtet til at godtgjøre sin identitet, naar han dertil opfordres av avsendelses stationen.

11/6 1908
9/2 1909

4. Il a, de son côté, la faculté de comprendre dans son télégramme la légalisation de sa signature, ainsi que le comporte la législation du pays d'origine. Il peut faire transmettre cette légalisation, soit textuellement, soit par la formule:

»Signature légalisée par . . .«

5. Le bureau vérifie la sincérité de la légalisation. Hormis le cas où la signature lui est connue, il ne peut la considérer comme authentique que si elle est pourvue du sceau ou cachet de l'autorité signataire. Dans le cas contraire, il doit refuser l'acceptation et la transmission de la légalisation.

6. La légalisation, telle qu'elle est transmise, entre dans le compte des mots taxés; elle prend place après la signature du télégramme.

5. Télégrammes d'Etat.

Article 5 de la Convention.

Les télégrammes sont classés en trois catégories:

1. Télégrammes d'Etat: ceux qui émanent du Chef de l'Etat, des Ministres, des Commandants en chef des forces de terre et de mer et des Agents diplomatiques ou consulaires des Gouvernements contractants, ainsi que les réponses à ces mêmes télégrammes.

2. Télégrammes de service . . . . . .

3. Télégrammes privés.

Dans la transmission, les télégrammes d'Etat jouissent de la priorité sur les autres télégrammes.

Article 6e d la Convention.

Les télégrammes d'Etat et de service peuvent être émis en langage secret dans toutes les relations.

. . . . . .

4. Han har paa sin side adgang til i sit telegram at indta bekræftelse av sin underskrift, saaledes som avsendelseslandets lovgivning tilsteder det. Han kan la denne bekræftelse avtelegrafere enten ordret eller ved formelen:

»Underskriften bekræftet av . .«

5. Stationen undersøker bekræftelsens egthet. Medmindre dens underskrift er stationen bekjendt, kan den kun betragtes som egte, naar den er forsynt med den undertegnede øvrighetspersons segl eller stempel. I motsat tilfælde negter stationen at motta og telegrafere bekræftelsen.

6. Bekræftelsen medregnes, saaledes som den telegraferes, i det takserte ordantal; den sættes efter telegrammets underskrift.

5. Statstelegrammer.

Konventionens artikel 5.

Telegrammerne inddeles i 3 klasser:

1. Statstelegrammer: saadanne, der utgaar fra statens overhoved, fra ministrene, fra de øverstbefalende militære myndigheter tillands og tilvands, samt fra de kontraherende regjeringers diplomatiske og konsular-embedsmænd, saavelsom svar paa saadanne telegrammer.

2. Tjenestetelegrammer: saadanne, der o. s. v.

3. Private telegrammer.

Ved befordring har statstelegrammer forrang for andre telegrammer.

Konventionens artikel 6.

Stats- og tjenestetelegrammer kan i alle tilfælde avfattes i hemmelig sprog.

. . . . . .

XV.

1. Les télégrammes d'Etat doivent être revêtus du sceau ou du cachet de l'autorité qui les expédie. Cette formalité n'est pas exigible lorsque l'authenticité du télégramme ne peut soulever aucun doute.

2. Le droit d'émettre une réponse comme télégramme d'Etat est établi par la production du télégramme d'Etat primitif.

3. Les télégrammes des Agents consulaires qui exercent le commerce ne sont considérés comme télégrammes d'Etat que lorsqu'ils sont adressés à un personnage officiel et qu'ils traitent d'affaires de service. Toutefois, les télégrammes qui ne remplissent pas ces dernières conditions sont acceptés par les bureau et transmis comme télégrammes d'Etat; mais ces bureaux les signalent immédiatement à l'Administration dont ils relèvent.

4. Le texte des télégrammes d'Etat peut être rédigé en langage secret dans toutes les relations.

5. Les télégrammes d'Etat qui ne remplissent pas les conditions visées aux articles VII, VIII et IX, ne sont pas refusés; mais ils sont signalés par le bureau qui constate les irrégularités à l'Administration dont ce bureau relève.

6. Les télégrammes d'Etat rédigés en langage clair donnent lieu à une répétition partielle obligatoire; ceux qui sont rédigés totalement ou partiellement en langage secret doivent être répétés intégralement et d'office par le bureau réceptionnaire.

XV. $\frac{11/6\ 1908}{9/2\ 1909}$

1. Statstelegrammer bør være forsynt med den myndighets stempel eller segl, der avsender dem. Denne formalitet utfordres ikke, naar ingen tvil kan reises om telegrammets egthet.

2. Retten til at avsende et svar som statstelegram godtgjøres ved fremlæggelse av det oprindelige statstelegram.

3. Telegrammer fra konsularembedsmænd, der driver handel, betragtes kun som statstelegrammer, naar de er adressert til en officiel person og angaar tjenestesaker. Imidlertid mottages ogsaa de telegrammer, der ikke opfylder disse sidste betingelser, av stationerne og befordres som statstelegrammer; men stationerne underretter straks den administration, hvorunder de hører, derom.

4. Teksten i statstelegrammer kan i alle tilfælde avfattes i hemmelig sprog.

5. Statstelegrammer, som ikke opfylder betingelserne i artikel VII, VIII og IX, tilbakevises ikke; men den station, som blir opmerksom paa uregelmæssighetene, underretter derom den administration, hvorunder den hører.

6. Statstelegrammer, avfattet i klart sprog, skal være gjenstand for delvis gjentagelse. De, der helt eller delvis er avfattet i hemmelig sprog, skal i sin helhet og tjenstlig gjentages av den mottagende station.

$^{11}/_{6}$ 1908
$^{9}/_{2}$ 1909

6. Télégrammes de service.

Article 5 de la Convention.

Les télégrammes sont classés en trois catégoires:

. . . . . .

2. Télégrammes de service: ceux qui émanent des Administrations télégraphiques des Etats contractants et qui sont relatifs, soit au service de la télégraphie internationale, soit à des objets d'intérêt public déterminés de concert par les dites Administrations.

. . . . . .

Article 11 de la Convention.

Les télégrammes relatifs au service des télégraphes internationaux des Etats contractants sont transmis en franchise sur tout le réseau des dits Etats.

XVI.

1. Les télégrammes de service se destinguent en télégrammes de service proprement dits et en avis de service.

2. Ils sont transmis en franchise dans toutes les relations, hormis les cas spécifiés dans l'article ci-après.

3. Ils sont rédigés en français lorsque les Administrations en cause ne se sont pas entendues pour l'usage d'une autre langue. Il en est de même des notes de service qui accompagnent la transmission des télégrammes.

4. Ils doivent être limités aux cas qui présentent un caractère d'urgence et être libellés dans la forme la plus concise. Les Administration et les bureaux télégraphiques prennent les mesures nécessaires pour en deminuer, autant que possible, le nombre et l'étendue.

6. Tjenestetelegrammer.

Konventionens artikel 5.

Telegrammerne inddeles i 3 klasser.

. . . . . .

2. Tjenestetelegrammer: saadanne, der utgaar fra de kontraherende staters telegraf-administrationer, og som angaar enten den internationale telegraftjeneste eller gjenstande av offentlig interesse bestemt gjennem overenskomst mellem nævnte administrationer.

. . . . . .

Konventionens artikel 11.

Telegrammer angaaende de kontraherende staters internationale telegraftjeneste befordres avgiftsfrit over de nævnte staters hele telegrafnet.

XVI.

1. Tjenestetelegrammer adskilles i egentlige tjenestetelegrammer og tjenestemeddelelser.

2. De befordres altid frit undtagen i de tilfælde, som omhandles i den efterfølgende artikel.

3. De avfattes paa fransk, naar vedkommende administrationer ikke er kommet overens om bruken av et andet sprog. Det samme er tilfældet med tjenestebemerkninger, der ledsager telegrammernes ekspedition.

4. De bør indskrænkes til tilfælde av tvingende natur og gives en saa kortfattet form som mulig. Administrationerne og telegrafstationerne træffer de fornødne forholdsregler for, saavidt gjørlig, at begrænse deres antal og længde.

5. Les renseignements qui ne présentent point un caractère d'urgence sont demandés ou donnés par la poste au moyen de lettres affranchies.

6. Les télégrammes de service proprement dits sont échangés entre les Administrations et les fonctionnaires qui y sont autorisés.

Les dispositions de l'article XV, paragraphes 4, 5 et 6, sont applicables à ces télégrammes.

L'adresse de ces télégrammes affecte la forme suivante:

»Directeur Général à Directeur Général, Paris«.

»Directeur à Inspecteur, Turin«, etc. . . . (le lieu d'origine ne figurant que dans le préambule).

Ces télégrammes ne comportent pas de signature.

7. Les avis de service sont échangés entre les bureaux télégraphiques; ils sont relatifs au service de lignes ou des transmissions et ne comportent ni adresse ni signature.

La destination et l'origine de ces avis sont indiquées uniquement dans le préambule; celui-ci est rédigé comme suit: »A Lyon Lilienfeld 673 (numéro de l'avis) 15 (date de dépôt); suit la demande du bureau expéditeur«.

8. Ils sont échangés toutes les fois que des incidents de service le nécessitent, notamment lorsque les indications de service d'un télégramme déjà transmis ne sont pas régulières (art. XXXV, § 4); lors de rectifications ou de renseignements relatifs à des télégrammes d'une série

5. Oplysninger, som ikke er uopsættelige, forlanges eller gives med posten i betalt brev. 11/6 1908 9/2 1909

6. De egentlige tjenestetelegrammer utveksles mellem administrationerne og de dertil bemyndigede funktionærer.

Bestemmelserne i artikel XV, §§ 4, 5 og 6 anvendes paa disse telegrammer.

Adressen i disse telegrammer avfattes paa følgende maate:

»Directeur Général à Directeur Général, Paris.«

»Directeur à Inspecteur, Turin«, o. s. v. (idet avsendelsesstedet kun staar i indledningen).

Disse telegrammer behøver ingen underskrift.

7. Tjenestemeddelelserne utveksles mellem telegrafstationerne. De angaar tjenesten paa linjerne eller telegramekspeditionen og behøver hverken adresse eller underskrift.

Adresse- og indleveringsstedet i disse meddelelser angives blot i indledningen, der gives saadan form: »A Lyon Lilienfeld 673 (tjenestemeddelelsens nummer) 15 (indleveringsdatum)«; derefter følger avsendelsesstationens begjæring.

8. De utveksles hver gang tjenstlige anliggender gjør det nødvendig, i særdeleshet, naar tjeneste-angivelserne i et allerede befordret telegram ikke er regulære (art. XXXV, § 4); i tilfælde av rettelser eller oplysninger vedkommende telegrammer av en forut befordret række

précédemment transmise (art. XL, §§ 1 et 2); en cas d'interruption dans les communications télégraphiques, lorsque les télégrammes ont été adressés par poste à un bureau télégraphique (art. XLIII); lorsqu'un télégramme ne peut pas être remis au destinataire (art. XLVII, § 3); lorsque le bâtiment auquel est destiné un télégramme maritime n'est pas arrivé dans les délais visés à l'article LX, paragraphe 6.

11/6 1908
9/2 1909

9. Les avis de service relatifs à un télégramme précédemment transmis reproduisent toutes les indications propres à faciliter la recherche de celui-ci, notamment le numéro de dépôt, la date écrite en toutes lettres (le nom du mois n'est indiqué que s'il y a doute) le nom du destinataire et, au besoin, l'adresse complète.

S'il existe plusieurs fils entre deux bureaux télégraphiques, il y a lieu d'indiquer, autant que possible, quand et par quel fil le télégramme primitif a été transmis.

Les avis de service relatifs à un télégramme précédemment transmis sont dirigés, autant que possible, sur les bureaux par lesquels le télégramme primitif a transité.

10. Lorsqu'un bureau de transit peut, sans qu'il en résulte ni inconvénient ni retard, réunir les éléments nécessaires pour donner suite à un avis de service, il prend les mesures propres à en éviter une rétransmission inutile; dans tout autre cas, il dirige l'avis sur sa destination.

(art. XL, §§ 1 og 2); naar telegrammer, i tilfælde av avbrytelse i telegrafforbindelserne, pr. post er blit sendt til en telegrafstation (art. XLIII); naar et telegram ikke kan avleveres til adressaten (art. XLVII, § 3); naar adressefartøiet for et sjøtelegram ikke er ankommet i løpet av de i artikel LX, § 6, nævnte tidsrum.

9. Tjenestemeddelelser, som angaar et allerede befordret telegram, maa gjenta alle angivelser, der er egnet til at lette eftersøkningen av dette, saaledes især originalnummer, datum skrevet heltut med bokstaver (maanedens navn angives kun naar der kan være tvil), adressatens navn og om fornødent den fuldstændige adresse.

Hvis der er flere traader mellem to telegrafstationer, bør det saavidt mulig angives naar og paa hvilken traad det oprindelige telegram er ekspedert.

Tjenestemeddelelser angaaende et tidligere ekspedert telegram sendes saavidt mulig gjennem de samme stationer, som har ekspedert det oprindelige telegram.

10. Naar en optagelsesstation uten ulempe eller forsinkelse kan tilveiebringe de nødvendige oplysninger til besvarelse av en tjenestemeddelelse, tar den de fornødne forholdsregler til undgaaelse av en unyttig videreekspedition. I alle andre tilfælde videresendes tjenestemeddelelsen til adressestationen.

11. En cas d'absolue nécessité, les télégrammes ou avis de service peuvent être transmis par téléphone.

XVII.

1. L'expéditeur et le destinataire de tout télégramme transmis ou en cours de transmission ou le fondé de pouvoirs de l'un d'eux peuvent, pendant la durée de conservation des archives, et après avoir préalablement justifié, s'il est nécessaire, de leur qualité et de leur identité, faire demander des renseignements ou donner des instructions par voie télégraphique au sujet de ce télégramme. Ils doivent déposer les sommes suivantes:

1° Le prix du télégramme qui formule la demande;

2° Suivant le cas (voir § 3, même article) le prix d'un télégramme pour la réponse.

Ils peuvent aussi, en vue d'une rectification, faire répéter intégralement ou partiellement, soit par le bureau de destination ou d'origine, soit par un bureau de transit, un télégramme qu'ils ont expédié ou reçu.

Lorsqu'ils s'agit d'une répétition demandée par le destinataire, celui-ci doit acquitter la taxe réglementaire pour chaque mot à répéter; le minimum de preception est de un franc dans le régime européen. Cette taxe comprend le coût de la réponse.

2. Les télégrammes rectificatifs, complétifs ou annulatifs et toutes les autres communications relatives à des télégrammes déjà

11. I tilfælde av absolut nødvendighet kan telegrammer eller tjenestemeddelelser befordres gjennem telefonen. $\frac{11/6\ 1908}{9/2\ 1909}$

XVII.

1. Ethvert allerede befordret eller under befordring værende telegrams avsender eller adressat eller sammes befuldmægtigede kan efter først, om det er nødvendig, at ha legitimert sig som saadan og godtgjort sin identitet inden utløpet av arkivernes opbevaringstid telegrafisk la indhente oplysninger eller meddele ordrer angaaende dette telegram. De maa deponere følgende beløp:

1) Prisen for det telegram, som indeholder anmodningen.

2) I tilfælde (se denne artikels § 3) prisen for et svartelegram.

De kan likesaa i berigtigende øiemed la et telegram, som de har avsendt eller mottat, gjenta helt eller delvis av avsendelses- eller adressestationen eller av en optagelsesstation.

Naar det gjælder en gjentagelse, som er forlangt av adressaten, skal denne erlægge den reglementsmæssige takst for hvert ord, der skal gjentages; minimumstaksten er en frank (80 øre) i den europæiske takstavdeling. Denne takst indbefatter svarets kostende.

2. Telegrammer, der tjener til at rette, fuldstændiggjøre eller annullere allerede ekspederte eller under ekspedition

11/6 1908 9/2 1909 transmis ou en cours de transmission, lorsqu'ils sont adressés à un bureau télégraphique, doivent être échangés exclusivement entre les bureaux, sous forme d'avis de service taxés au compte de l'expéditeur ou du destinataire.

3. Les avis de service taxés sont désignés par l'indice ST. Ceux qui sont émis à la demande du destinataire pour obtenir la répétition d'une transmission supposée erronée impliquent toujours une réponse télégraphique, sans qu'il y ait lieu de faire figure l'indice = RPx =. Dans les autres cas où une réponse télégraphique est demandée, cet indice doit être employé.

4. Ces avis de service taxés affactent, par exemple, la forme suivante:

a) S'il s'agit de rectifier ou de compléter l'adresse:

»ST. Paris Bruxelles 375 (numéro de l'avis de service taxé) 5 (nombre de mots) = 315 douze François (numéro, date, nom du destinataire du télégramme en cause) remettez (ou lisez) . . . (indiquer la rectification).«

b) S'il s'agit de rectifier ou de compléter le texte:

»ST. Paris Vienne 26 (numéro de l'avis de service taxé) 8 (nombre de mots) = 235 treize Kriechbaum (numéro, date, nom du destinataire du télégramme à rectifier). Remplacez troisième (mot du texte) 20 par 2000«.

værende telegrammer, samt alle andre meddelelser angaaende disse, skal, forsaavidt de er adressert til en telegrafstation, utveksles udelukkende mellem stationerne og i form av takserte tjenestemeddelelser for avsenderens eller adressatens regning.

3. Takserte tjenestemeddelelser betegnes ved angivelsen ST. De, der avsendes paa adressatens forlangende for at erholde gjentat en ekspedition, som antages at være feilagtig, blir altid at besvare telegrafisk, uten at angivelsen = RPx = behøves tilføiet. I de øvrige tilfælde, hvor der forlanges telegrafisk svar, maa denne angivelse benyttes.

4. Disse takserte tjenestemeddelelser gives eksempelvis følgende form:

a) Dersom det gjælder at berigtige eller fuldstændiggjøre adressen:

»ST Paris Bruxelles 375 (den takserte tjenestemeddelelses nummer) 5 (ordantal) = 315 douze François (nummer, datum og adressatens navn i det telegram, som skal berigtiges) remettez (avlever) [eller lisez (læs) . . . (her angives berigtigelsen).«

b) Dersom det gjælder at berigtige eller fuldstændiggjøre teksten:

»ST Paris Vienne 26 (den takserte tjenestemeddelelses nr.) 8 (ordantal) = 235 treize Kriechbaum (nummer, datum og adressatens navn i det telegram, der skal berigtiges). Remplacez troisième (mot du texte) 20 par 2000.« (Ombyt tredje (tekstord) 20 med 2000).

c) S'il s'agit d'une demande de répétition partielle ou totale du texte:

»ST Calcutta Londres 86 (numéro de l'avis de service taxé) 7 (nombre de mots) = 439 vingtsix Brown) (numéro, date, nom du destinataire du télégramme à répéter partiellement ou totalement). Répétez premier, quatrième, neuvième (mots du texte du télégramme primitif à répéter) ou: Répétez mot (ou . . . . mots) après . . .« ou encore »Répétez texte«.

d) S'il s'agit d'annuler un télégramme et qu'une réponse télégraphique ait été demandée:

»ST Paris Berlin 126 (numéro de l'avis de service taxé) 5 (nombre de mots) = RPx = 285 seize Grundewald (numéro, date, nom du destinataire du télégramme primitif) annulez«.

e) S'il s'agit d'une demande de renseignements:

»ST Londres Berlin 40 (numéro de l'avis de service taxé) 7 (nombre de mots) = RPx = 750 vingtsix Robinson (numéro, date, nom du destinataire du télégramme en cause) donnez nom expéditeur —«.

»ST Londres Lisbonne 50

c) Dersom det gjælder en anmodning om delvis eller fuldstændig gjentagelse av teksten: 11/6 1908 9/2 1909

»ST Calcutta Londres 86 den takserte tjenestemeddelelses nr.) 7 (ordantal) = 439 vingtsix Brown (nummer, datum og adressatens navn i det oprindelige telegram, der helt eller delvis skal gjentages). Répétez premier, quatrième, neuvième« (gjentag første, fjerde, niende (tekstord i det oprindelige telegram, som skal gjentages) eller: »Répétez mot (eller . . . mots) après . . .« (Gjentag ordet (eller . . . ord) efter . . .) eller endelig: »Répétez texte.« (Gjentag teksten).

d) Dersom det gjælder at annullere et telegram, og der er forlangt telegrafisk svar:

»ST Paris Berlin 126 (den takserte tjenestemeddelelses nummer) 5 (ordantal) = RPx = 285 seize Grundevald (nummer, datum og adressatens navn i det oprindelige telegram) annulez« (annuller.)

e) Dersom det gjælder en anmodning om oplysninger:

»ST Londres Berlin 40 (den takserte tjenestemeddelelses nummer) 7 (ordantal) = RPx = 750 vingtsix Robinson (nummer, datum og adressatens navn i vedkommende telegram) donnez nom expéditeur« (opgiv avsenderens navn).

»ST Londres Lisbonne 50

11/6 1908
9/2 1909

(numéro de l'avis de service taxé) 6 (nombre de mots) = RPx = 645 treize Emile (numéro, date, nom du destinataire du télégramme primitif) confirmez remise«.

Le texte de la réponse, quand l'avis de service taxé en comporte une, comprend: le nom du destinataire suivi de la communication à lui adresser.

Par exemple, la réponse à l'avis de service taxé visé dans l'exemple *c*) affecterait la forme suivante:

»ST Londres Calcutta 40 (numéro de l'avis de service-réponse) 4 (nombre de mots) = Brown (nom du destinataire) albatros, scrutiny, commune (les trois mots du télégramme primitif dont la répétition est demandée)«.

5. Les mots à répéter ou à rectifier dans un télégramme sont désignés par le rang qu'ils occupent dans le texte de ce télégramme, abstraction faite des règles de la taxation.

6. Les taxes des avis de service qui font l'objet du présent article sont remboursées dans les condition fixées par l'article LXXI, lorsque ces avis sont motivés par des erreurs du service télégraphique.

7. Lorque les mots dont la répétition est demandée sont écrits d'une manière douteuse, le bureau de départ consulate, au préalable, l'expéditeur. Si ce dernier ne peut être trouvé, le bureau de départ joint à la

(den takserte tjenestemeddelelses nummer) 6 (ordantal) = RPx = 645 treize Emile (nummer, datum og adressatens navn i det oprindelige telegram) confirmez remise« (bekræft avleveringen).

Naar den takserte tjenestemeddelelse forutsætter et svar, skal dettes tekst indeholde: adressatens navn efterfulgt av den meddelelse, som skal gives ham.

Svaret paa den takserte tjenestemeddelelse i eksempel c gives f. eks. følgende form:

»ST Londres Calcutta, 40 (nummer paa svartjenestemeddelelsen) 4 (ordantal) = Brown (adressatens navn) Albatros, scrutiny, commune (de tre ord i det oprindelige telegram, hvis gjentagelse er forlangt).«

5. De ord, der skal gjentages eller berigtiges i et telegram, betegnes efter sin rækkefølge i dette telegrams tekst, idet der herunder bortsees fra reglerne for takseringen.

6. Taksterne for de i nærværende artikel omhandlede tjenestemeddelelser tilbakebetales paa de i art. LXXI fastsatte betingelser, naar disse meddelelser er foranlediget ved feil ved telegraftjenesten.

7. Naar de ord, der er forlangt gjentat, er utydelig skrevet, raadfører indleveringsstationen sig først med avsenderen. Dersom denne ikke kan findes, tilføier utleveringsstationen en bemerkning til gjentagelsen, saa-

répétition une note ainsi conçue: »Ecriture douteuse«.

Lorsque la répétition concerne un télégramme parvenu au bureau d'origine par la voie téléphonique ou par un fil télégraphique privé, ce bureau demande, d'abord, à l'expéditeur la répétition des mots en litige.

Dans ce dernier cas, si l'un ou plusieurs des mots ainsi répétés ne sont pas tels qu'ils figurent dans le télégramme, le bureau donne la répétition demandée en tenant compte des corrections effectuées, mais il fait suivre le texte de l'avis de service de la mention CTP (conserver taxe payée), accompagnée de l'indication en toutes lettres du nombre des mots rectifiés par l'expéditiur et dont la taxe ne doit pas être restituée. Exemples: CTP un, CTP deux, etc.

8. Les diverses communications relatives à des télégrammes déjà transmis, dont il est question dans le présent article, peuvent ce faire par la voie postale et par l'intermédiaire des bureaux télégraphiques de dépôt ou d'arrivée.

Ces communications sont toujours revêtues du cachet du bureau qui les a rédigées. Elles sont envoyées sous pli recommandé aux frais du demandeur, qui doit, en outre, acquitter les frais de réponse postale lorsqu'il en demande une; dans ce cas, l'office destinataire affranchit la réponse.

lydende: »Ecriture douteuse« (skriften utydelig). $^{11}/_{6}$ 1908 $^{9}/_{2}$ 1909

Naar gjentagelsen angaar et telegram, der er indkommet til indleveringsstationen gjennem telefonen eller en privat telegraftraad, anmoder denne station først avsenderen om at gjenta de omtvistede ord.

Dersom ett eller flere av de paa denne maate gjentagne ord i det sidstnævnte tilfælde ikke er saaledes, som de staar skrevet i telegrammet, gir stationen den forlangte gjentagelse, idet der tages hensyn til de foretagne rettelser; men umiddelbart efter den takserte tjenestemeddelelses tekst sættes betegnelsen CTP (conserver taxe payée ɔ: behold den erlagte takst), ledsaget av en heltut med bokstaver skrevet angivelse av antallet av de ord, som er berigtiget av avsenderen, og for hvilke taksten ikke tilbakebetales. Eksempler: CTP un, CTP deux etc.

8. De i denne artikel omhandlede forskjellige meddelelser angaaende allerede ekspederte telegrammer kan gives pr. post ved avsendelses- eller adressestationens mellemkomst.

Disse meddelelser forsynes altid med den stations segl, som har avfattet dem. De sendes som rekommanderte brev paa den persons bekostning, som har forlangt avsendelsen, og som desuten skal betale portoen for svarbrevet, naar et saadant forlanges. I dette tilfælde frankeres svaret av adresselandets telegrafvæsen.

11/6 1908
9/2 1909

7. Compte des mots.

XVIII.

1. Tout ce que l'expéditeur écrit sur sa minute pour être transmis à son correspondant est taxé et en conséquence compris dans le nombre de mots.

Toutefois, les tirets qui ne servent qu'à séparer sur la minute les différents mots ou groupes d'un télégramme ne sont ni taxés, ni transmis, et les signes de ponctuation, apostrophes et traits d'union ne sont transmis et, par suite, taxés que sur la demande formelle de l'expéditeur.

Lorsque des signes de ponctuation, au lieu d'être employés isolément, sont répétés à la suite les uns des autres, ils sont taxés comme des groupes de chiffres (art. XIX, § 7).

2. Le nom du bureau de départ, le numéro du télégramme, le quantième et l'heure du dépôt, les indications de voie et les mots, nombres ou signes qui constituent le préambule ne sont pas taxés. Ceux de ces renseignements qui parviennent au bureau d'arrivée (art. XXXVI) figurent sur la copie remise au destinataire.

3. L'expéditeur peut insérer ces mêmes indications, en tout ou en partie, dans le texte de son télégramme. Elles entrent alors dans le compte des mots taxés.

XIX.

1. Sont comptés pour un mot dans tous les langages:

1° En adresse:

7. Ordberegning.

XVIII.

1. Alt det, som avsenderen nedskriver paa sit telegram for at befordres til adressaten, takseres og medregnes følgelig i ordantallet.

Tankestreker, som kun tjener til paa blanketten at adskille de forskjellige ord eller grupper i et telegram, blir dog hverken taksert eller avtelegrafert; skilletegn, apostroffer og bindetegn blir ikke avtelegrafert og følgelig ikke taksert undtagen paa avsenderens uttrykkelige forlangende.

Naar skilletegn istedenfor at anvendes isolert gjentages i rækkefølge efter hinanden, takseres de som talgrupper (art. XIX, § 7).

2. Navnet paa avsendelsesstationen, telegrammets nummer, datum og time for indleveringen, viabemerkninger samt de ord, tal eller tegn, der danner indledningen, takseres ikke. De av disse angivelser, som fremkommer til adressestationen (art. XXXVI), anføres paa den til adressaten avleverte utskrift.

3. Avsenderen kan indta disse samme angivelser fuldstændig eller delvis i telegrammets tekst. I saa tilfælde medtages de ved ordberegningen og takseres.

XIX.

1. Som et enkelt ord regnes i alle sprog:

1° I adressen:

a) Le nom du bureau télégraphique de destination écrit tel qu'il figure dans la première colonne de la Nomenclature officielle des bureau et complété, le cas échéant, par les indications qui figurent également dans cette colonne;

b) Respectivement les noms de subdivisions territoriales ou de pays, s'ils sont écrits en conformité des indications de ladite Nomenclature ou de leurs autres dénominations telles qu'elles sont données dans sa préface;

2° Dans les télégrammes-mandats, le nom du bureau postal d'émission, le nom du bureau postal payeur et celui de la localité où réside le bénéficiaire;

3° Tout mot convenu remplissant d'ailleurs les conditions fixées à l'article VIII;

4° Tout caractère, toute lettre, tout chiffre isolés, ainsi que tout signe de ponctuation, apostrophe ou trait d'union, transmis à la demande de l'expéditeur (art. XVIII, § 1);

5° Le souligné;

6° La parenthèse (les deux signes servant à la former);

7° Les guillements (les deux signes placés au commencement et à la fin d'un seul et même passage);

8° Les indications éventuelles

a) Adressestationens navn, skrevet saaledes som det findes anført i første kolonne i den officielle nomenclatur og i tilfælde fuldstændiggjort ved de angivelser, som likeledes findes anført i denne kolonne; $^{11}/_{6}$ 1908 $^{9}/_{2}$ 1909

b) henholdsvis landsdelens eller landets navn, naar disse er skrevet i overensstemmelse med det i den officielle nomenklatur opgivne eller med deres andre benævnelser, saaledes som de angives i den officielle nomenklaturs indledning.

2° I telegramanvisninger navnet paa den postanstalt, der har utstedt samme og navnet paa den postanstalt, hvor utbetalingen skal finde sted, samt paa den persons opholdssted, til hvem utbetaling skal ske.

3° Ethvert avtalt ord, som forøvrig opfylder de i art. VIII opstillede betingelser.

4° Ethvert skrifttegn, bokstav og tal, som staar alene, likesom ethvert skilletegn, apostrof eller bindetegn, der avtelegraferes paa avsenderens forlangende (art. XVIII § 1).

5° Understrekning.

6° Parentes (de to tegn, hvorav samme bestaar).

7° Anførselstegn (de to tegn sat foran og efter én og samme anførsel).

8° De eventuelle angivelser,

11/6 1908
9/2 1909

écrites sous la forme abrégée admise par le Règlement (art. X).

2. Lorsque les différentes parties de chacune des expressions taxées pour un mot et désignant:

1° Le bureau destinataire,
2° La subdivision territoriale,
3° Le pays de destination,
4° Les noms visés ci-dessus figurant dans les télégrammes-mandats

ne sont pas groupées, l'agent taxateur les réunit entre elles.

3. Dans les télégrammes dont le texte est rédigé exclusivement en langage clair, chaque mot simple et chaque groupement autorisé sont comptés respectivement pour autant de mots qu'ils contiennent de fois quinze caractères selon l'alphabet Morse, plus un mot pour l'excédent, s'il y a lieu.

4. Dans le langage convenu, le maximum de longueur d'un mot est fixé à dix caractères comptés suivant les prescriptions du paragraphe 3 de l'article VIII.

Les mots en langage clair insérés dans le texte d'un télégramme mixte, c'est-à-dire composé de mots en langage clair et de mots en langage convenu, sont comptés pour un mot jusqu'à concurrence de dix caractères, l'excédent étant compté pour un mot par série indivisible de dix caractères. Si ce télégramme mixte comprend, en outre, un texte en langage chiffré, les passages en langage chiffré sont comptés conformément aux prescriptions du paragraphe 7 ci-après.

skrevet i den ifølge reglementet tillatte forkortede form (art. X).

2. Naar de forskjellige dele av ethvert av de uttryk, der takseres som et ord, og som betegner

1° adressestationen —
2° landsdelen —
3° adresselandet —
4° de ovenfor omhandlede navn i telegramanvisninger —

ikke er sammenstillet, forbindes de indbyrdes av den funktionær, som takserer telegrammet.

3. I telegrammer, hvis tekst er avfattet udelukkende i klart sprog, regnes hvert enkelt ord eller hver tillatt ordsammenstilling henholdsvis for saa mange ord, som der i samme indeholdes gange 15 bokstaver efter Morses alfabet i tilfælde med tillæg av ett ord for det overskytende.

4. I avtalt sprog regnes et ords største længde til ti bokstaver, regnet efter forskriftene i art. VIII § 3.

I et blandet telegrams tekst, det vil sige en tekst bestaaende av ord i klart og av ord i avtalt sprog, regnes ogsaa ordene i klart sprog for ett ord i en længde av indtil ti bokstaver; det overskytende regnes for ett ord i udelelig række paa ti bokstaver. Dersom et saadant blandet telegram desuten indeholder chifrert tekst, takseres de chifrerte dele overensstemmende med forskriftene i § 7 nedenfor.

Si le télégramme mixte ne comprend que des passages en langage clair et des passages en langage chiffré, les passages en langage clair sont comptés suivant les prescriptions du paragraphe 3 du présent article, et ceux en langage chiffré suivant les prescriptions du paragraphe 7 ci-après.

5. L'adresse des télégrammes dont le texte est totalement ou partiellement rédigé en langage convenu est taxée d'après les prescriptions des paragraphes 1 et 3 du présent article. La signature est taxée selon ces mêmes prescriptions, celles du primo du paragraphe 1 exceptées.

6. Les mots séparés par une apostrophe ou réunis par un trait d'union sont respectivement comptés comme des mots isolés.

7. Les groupes de chiffres ou de lettres, les marques de commerce composées de chiffres et de lettres sont comptés pour autant de mots qu'ils contiennent de fois cinq chiffres ou lettres, plus un mot pour l'excédent. Chacune des combinaisons ae, aa, ao, oe, ue et ch est comptée pour deux lettres.

Sont comptés pour un chiffre ou une lettre dans le groupe où ils figurent: les points, les virgules, les deux points, les tirets et les barres de fraction. Il en est de même de chacune des lettres ajoutées aux groupes de chiffres pour désigner les nombres ordinaux, ainsi que des lettres ou des chiffres ajoutés à un numéro d'habitation dans une adresse, même quand il

Dersom det blandede telegram kun indeholder dele i klart sprog og dele i chifrert sprog, takseres de i klart sprog avfattede dele efter forskriftene i nærværende artikels § 3 og de chifrerte dele overensstemmende med forskriftene i § 7 nedenfor. $\frac{11/6\ 1908}{9/2\ 1909}$

5. Adressen i telegrammer, hvis tekst helt eller delvis er avfattet i avtalt sprog, takseres efter forskriftene i nærværende artikels §§ 1 og 3. Underskriften takseres efter de samme regler fraregnet forskriftene i § 1, 1°.

6. Ved apostrof adskilte eller ved bindestrek forbundne ord regnes henholdsvis for likesaa mange særskilte ord.

7. Grupper av sifre eller bokstaver, handelsmerker, sammensat av sifre og bokstaver regnes for saa mange ord, som de indeholder gange fem sifre eller bokstaver med tillæg av ett ord for det overskytende. Enhver av kombinationerne ae, aa, ao, oe, ue og ch regnes for 2 bokstaver.

Som et siffer eller et bokstav regnes i en gruppe forekommende punkter, kommaer, kolon, bindetegn og brøkstreker; likesom hver av de bokstaver, der føies til talgrupper for at betegne ordenstal, samt de bokstaver eller sifre der føies til tal for at betegne husnummeret i en adresse, ogsaa naar det gjælder en adresse, som fore-

11/6 1908 9/2 1909 s'agit d'une adresse figurant dans le texte ou dans la signature d'un télégramme.

8. Les réunions ou altérations de mots contraires à l'usage de la langue ne sont pas admises; il en est de même lorsque les réunions ou altérations sont dissimulées au moyen du renversement de l'ordre des lettres ou des syllabes. Toutefois, les noms de villes et de pays; les noms patronymiques appartenant à une même personne; les noms de lieux, places, boulevards, rues et autres dénominations de voies publiques; les noms de navires; les nombres entiers, les fractions, les nombres décimaux ou fractionnaires écrits en toutes lettres et les mots composés admis à ce titre dans les langues anglaise et française et dont il peut être justifié, le cas échéant, par la production d'un dictionnaire, peuvent être respectivement groupés en un seul mot sans apostrophe ni trait d'union.

9. Le compte des mots du bureau d'origine est décisif, tant pour la transmission que pour les comptes internationaux. Toutefois, quand le télégramme contient des réunions ou des altérations de mots d'une des langues du pays de destination ou d'une langue autre que celles du pays d'origine contraires à l'usage de cette langue, le bureau d'arrivée a la faculté de recouvrer sur le destinataire le montant de la taxe perçue en moins. S'il est fait usage de cette faculté, le télégramme n'est remis au destinataire qu'après payement de la taxe complémentaire. Dans

kommer i et telegrams tekst eller underskrift.

8. Ordsammensætninger eller ordforandringer, der strider mot sprogbruk, tilstedes ikke. Det samme er tilfældet med sammensætninger og ordforandringer, som er lagt skjul paa ved at la bokstavene eller stavelserne komme i omvendt orden. Dog kan navn paa byer og land, familienavn tilhørende én og samme person, navn paa steder, pladser, boulevarder, gater og andre benævnelser paa offentlige veier, skibsnavn, hele tal, brøker, decimaler eller decimalbrøker skrevet fuldt ut med bokstaver samt ordforbindelser, der er hjemlet i det engelske og det franske sprog, hvad der i tilfælde maa kunne godtgjøres ved fremlæggelse av en ordbok, skrives henholdsvis i ett ord uten apostrof eller bindestrek.

9. Avsendelsesstationens ordberegning er den avgjørende saavel for befordring som for de internationale regnskaper. Dog kan adressestationen, naar et telegram indeholder mot sprogbruken stridende sammensætninger eller forandringer av ord i et av adresselandets sprog eller i et andet sprog end avsendelseslandets, avkræve adressaten det for litet erlagte takstbeløp. Naar denne bestemmelse anvendes, avleveres ikke telegrammet til adressaten, førend efterskudstaksten er betalt. I tilfælde av, at betaling ikke erlægges, sendes en tjeneste-

le cas de refus de payement, un avis de service ainsi conçu est adressé au bureau de départ: »Wien Paris 5 h 10 sh = N⁰ . . . (nom du destinataire) . . . (reproduire les mots réunis abusivement ou altérés . . . . mots (indiquer pour combien de mots on aurait dû taxer)«. Si l'expéditeur, dûment avisé du motif de non-remise, consent à payer le complément, un avis de service ainsi conçu est adressé au bureau destinataire: »Paris Wien 7 h s = N⁰ . . . (nom du destinataire) complément perçu.« Dès la réception de cet avis de service, le bureau d'arrivée remet le télégramme.

10. Lorsque l'office de départ s'aperçoit après taxation qu'un télégramme renferme, soit des réunions ou altérations de mots non admises, soit des expressions ou mots qui, ne remplissant pas les conditions du langage clair ou convenu, ont été taxés comme appartenant à ces langages, il applique à ces expressions ou mots, pour le calcul du complément de taxe à percevoir sur l'expéditeur, les règles auxquelles ils auraient dû respectivement être soumis. Les réunions ou altérations sont comptées pour le nombre de mots qu'elles contiendraient si elles étaient écrites suivant l'usage.

L'office d'origine opère de même lorsque les irrégularités lui sont signalées par un office de transit ou par celui d'arrivée. Toutefois, ni l'un ni l'autre de

meddelelse til avsendelsesstationen i saadan form: 11/6 1908 9/2 1909

»Wien Paris 5 h. 10 s. = No. . . (adressatens navn) . . . . (der gjengives de urettelig sammenskrevne eller forandrede ord) mots (angives hvormange ord der burde være beregnet).«

Hvis avsenderen efter behørig at være underrettet om grunden til ikke-avleveringen samtykker i at betale tillægstaksten, sendes en tjenestemeddelelse til adressestationen i følgende form:

»Paris Wien 7 h. 10 s. = No. . . . (adressatens navn) complément perçu (efterskudstaksten opkrævet).«

Saasnart adressestationen har mottat denne tjenestemeddelelse, avleveres telegrammet.

10. Naar avsendelsesstationen, efterat et telegram er taksert, blir opmerksom paa, at det indeholder utilladelige ordsammensætninger eller ordforandringer, uttryk eller ord, der, skjønt de ikke opfylder betingelserne for at være klart eller avtalt sprog, er blit taksert som tilhørende et av disse sprog, kommer de regler, hvorefter disse uttryk eller ord henholdsvis skulde ha været taksert, til anvendelse ved beregningen av den tillægstakst, som skal opkræves hos avsenderen. Sammensætninger eller forandringer regnes for det antal ord, det vilde ha indeholdt, dersom de hadde været skrevet efter sprogbruken.

Avsendelsesstationen gaar frem paa samme maate, naar den blir gjort opmerksom paa uregelmæssighetene av en optagelsesstation eller av adressestationen.

11/6 1908
9/2 1909

ces deux derniers offices ne peuvent surseoir à l'acheminement ou à la remise du télégramme, sauf dans les cas prévus au paragraphe 9.

XX.

Les exemples suivants déterminent l'interprétation des règles à suivre pour compter les mots:

	Nombre de mots dans l'adresse.	Nombre de mots dans le texte.
New York [1].	1	2
Newyork	1	1
Frankfurt Main [1] . . .	1	2
Frankfurtmain	1	1
Sanct Poelten [1]	1	2
Sanctpoelten	1	1
Emmingen, Bz Hannover [1] [2]	1	3
Emmingen, Württemberg [1] [2]	1	2
New South Wales [1]. .	1	3
Newsouthwales	1	1
XP 2.50 (indication éventuelle écrite sous la forme abrégée) . .	1	—

	Nombre de mots.
Van de brande	3
Vandebrande (nom de personne)	1

[1]) Dans l'adresse, ces diverses expressions sont groupées par l'agent taxateur.

[2]) Bz Hannover et Württemberg suivant Emmingen servent à compléter la désignation de deux bureaux homonymes et figurent ainsi à la première colonne de la Nomenclature officielle des bureaux télégraphiques.

Dog kan ingen av de to sidstnævnte stationer utsætte telegrammets viderebefordring eller avlevering undtagen i de i § 9 omhandlede tilfælde.

XX.

Følgende eksempler bestemmer fortolkningen av de regler, som skal befølges ved ordberegningen:

	Antal ord i adressen.	Antal ord i teksten.
New York [1].	1	2
Newyork.	1	1
Frankfurt Main [1] . . .	1	2
Frankfurtmain.	1	1
Sanct Poelten [1]	1	2
Sanctpoelten	1	1
Emmingen, Bz Hannover [1] [2]	1	3
Emmingen, Württemberg [1] [2]	1	2
New South Wales [1]. .	1	3
Newsouthwales	1	1
XP 2.50 (eventuel angivelse i forkortet form)	1	

	Antal ord.
Van de brande	3
Vandebrande (personnavn)	1

[1]) I adressen sammenstilles disse forskjellige uttryk av den takserende funktionær.

[2]) Bz Hannover og Württemberg, der staar efter Immingen, tjener til nærmere betegnelse av to stationer med enslydende navn i samme stat og kommer saaledes i første kolonne i den officielle nomenklatur over telegrafstationerne.

	Nombre de mots.
Du Bois	2
Dubois (nom de personne)	1
Belgrave Square	2
Belgravesquare (contraire à l'usage de la langue)	2
Hyde Park	2
Hydepark (contraire à l'usage de la langue)	2
Hydepark Square [1])	2
Hydeparksquare (contraire à l'usage de la langue)	2
Saint James Street	3
Saintjames Street	2
Rue de la paix	4
Rue delapaix	2
Responsabilité (14 caractères)	1
Kriegsgeschichten (15 caractères)	1
Inconstitutionnalité (20 caractères)	2
Wie geht's (au lieu de wie geht es)	3
A-t-il	3
C'est-à-dire	4
Aujourd'hui	2
Aujourdhui	1
Porte-monnaie	2
Portemonnaie	1
Prince of Wales (navire)	3
Princeofwales (navire)	1
44 1/2 (5 caractères)	1
444 1/2 (6 caractères)	2
3/4 8 (4 caractères)	1
444,5 (5 caractères)	1
444,55 (6 caractères)	2
44/2 (4 caractères)	1
44/ (3 caractères)	1
2 % (4 caractères)	1
2 p %	3

[1]) Dans ce cas, l'expression »Hydepark«, en un seul mot, ne compte que pour un mot, parce que le mot »park« fait partie intégrante du nom du square.

	Antal ord.	11/6 1908 9/2 1909
Du Bois	2	
Dubois (personnavn)	1	
Belgrave Square	2	
Belgravesquare (stridende mot sprogbruk)	2	
Hyde Park	2	
Hydepark (stridende mot sprogbruk)	2	
Hydepark Square [1])	2	
Hydeparksquare (stridende mot sprogbruk)	2	
Saint James street	3	
Saintjames street	2	
Rue de la Paix	4	
Rue delapaix	2	
Responsabilité (14 bokstaver)	1	
Kriegsgeschichten (15 bokstaver)	1	
Inconstitutionnalité (20 bokstaver)	2	
Wie geht's (istedenfor wie geht es)	3	
A-t-il	3	
C'est-à-dire	4	
Aujourd'hui	2	
Aujourdhui	1	
Porte-monnaie	2	
Portemonnaie	1	
Prince of Wales (skib)	3	
Princeofwales (skib)	1	
44 1/2 (5 tegn)	1	
444 1/2 (6 tegn)	2	
3/4 8 (4 tegn)	1	
444,5 (5 tegn)	1	
444,55 (6 tegn)	2	
44/2 (4 tegn)	1	
44/ (3 tegn)	1	
2 % (4 tegn)	1	
2 p %	3	

[1]) Uttrykket »Hydepark« regnes i dette tilfælde kun for et ord, fordi ordet »park« utgjør en del av squarens navn.

11/6 1908 9/2 1909		Nombre de mots		Antal ord
	2 0/00 (5 caractères)	1	2 0/00 (5 tegn)	1
	2 p 0/00	3	2 p 0/00	3
	54-58 (5 caractères)	1	54—58 (5 tegn)	1
	17me (4 caractères)	1	17me (4 tegn)	1
	Le 1529me (1 mot et un groupe de 6 caractères)	3	Le 1529me (1 ord og en gruppe paa 6 tegn)	3
	10 francs 50 centimes (ou) 10 fr. 50 c.	4	10 francs 50 centimes (eller) 10 fr. 50 c.	4
	dixcinquante	1		
	10 fr. 50	3	10 fr. 50	3
	fr. 10.50	2	fr. 10,50	2
	11 h 30	3	11 h. 30	3
	11,30	1	11,30	1
	huit/10	2	huit/10	2
	5/douzièmes	2	5/douzièmes	2
	May/August	3	May/August	3
	5bis (numéro d'habitation)	1	5 bis (husnummer)	1
	15 A (numéro d'habitation)	1	15 A (do.)	1
	15-3 ou 15/3 (numéro d'habitation)	1	15—3 eller 15/3 (husnummer)	1
	30a [1]	3	30a [1]	3
	15 × 6 [1]	4	15×6 [1]	4
	Two hundred and thirty four	5	Two hundred and thirty four	5
	Tvohundredandthirtyfour (23 caractères)	2	Twohundredandthirtyfour (23 bokstaver)	2
	Troisdeuxtiers	1	Troisdeuxtiers	1
	unneufdixièmes	1	unneufdixièmes	1
	Deux mille cent quatre-vingt-quatorze	6	Deux mille cent quatre-vingt-quatorze	6
	Deuxmillecentquatrevingt-quatorze (32 caractères)	3	Deuxmillecentquatrevingt-quatorze (32 bokstaver)	3
	E	1	E	1
	Emvthf (6 caractères)	2	Emvthf (6 tegn)	2
	Emvchf (6 caractères)	2	Emvchf (6 tegn)	2
	GHF (marque de commerce ou langage secret)	1	GHF (handelsmerke eller hemmelig sprog); en gruppe paa 3 tegn	1

[1]) Les appareils télégraphiques ne peuvent reproduire des expressions telles que 30a, 15 × 6, etc. Les expéditeurs doivent être invités à leur substituer la signification explicite, »30 exposant a«, »15 multiplié par 6«, etc.

[1]) Telegrafapparaterne kan ikke gjengi saadanne uttryk som 30a, 15×6 o. l. Avsenderne maa derfor betegne dem ved omskrivninger som: »30 potens a«, 15 multiplisert med (gange) »6« o. s. v.

G.H.F. (marque de commerce ou langage cecret); un groupe de 6 caractères 2
AP/M (marque de commerce ou langage secret; un groupe de 4 caractères 1
G.H.F (sans point final) (marque de commerce ou langage secret); un groupe de 5 caractères 1
GHF45 (marque de commerce); un groupe de 5 caractères 1
G.H.F.45 (marque de commerce); un groupe de 8 caractères 2
197a/199a (marque de commerce); un groupe de 9 caractères 2
3/M (marque de commerce); un groupe de 3 caractères 1
E M (lettres isolées, initiales de prénoms) 2

EM (initiales de deux prénoms, réunies abusivement) 2
L'affaire est urgente, partir sans retard (7 mots et 2 soulignés) 9

Reçu de vois nouvelles indirectes (assez mauvaises) télégraphiez directement (9 mots et 1 parenthèse) 10

G. H. F. (handelsmerke eller hemmelig sprog); en gruppe paa 6 tegn 2
AP/M (handelsmerke eller hemmelig sprog); en gruppe paa 4 tegn . . . 1
G. H. F (uten slutningspunktum) (handelsmerke eller hemmelig sprog); en gruppe paa 5 tegn 1
GHF45 (handelsmerke); en gruppe paa 5 tegn 1

G.H.F.45 (handelsmerke); en gruppe paa 8 tegn 2

197a/199a (handelsmerke); en gruppe paa 9 tegn 2

3/M (handelsmerke); en gruppe paa 3 tegn . . . 1
E M (særskilte bokstaver, begyndelsesbokstaverne i fornavn) 2
EM (begyndelsesbokstaverne i to fornavn, utilladelig sammenskrevet) 2
Omhandlede sak er uopsættelig, reis uten ophold (7 ord og 2 understrekninger) 9
Mottat underhaands underretninger (temmelig slette) fra Dem, telegrafer direkte (9 ord, hvorav nogen i parentes) 10

11/6 1908
9/2 1909

8. Tarifs et taxation.

Article 10 de la Convention.

Les Hautes Parties contractantes déclarent adopter, pour la formation des tarifs internationaux, les bases ci-après:

La taxe applicable à toutes les correspondances échangées, par la même voie, entre les bu-

8. Tariffer og taksering.

Konventionens artikel 10.

De høie kontraherende parter erklærer at ville anta følgende grundlag for de internationale taksters sammensætning:

Avgiften for al korrespondanse, der utveksles ad samme vei mellem stationer i hvilkesomhelst

11/6 1908
9/2 1909

reaux de deux quelconques des Etats contractants sera uniforme. Un même Etat pourra toutefois, en Europe, être subdivisé, pour l'application de la taxe uniforme, en deux grandes divisions territoriales au plus.

Le taux de la taxe est établi d'Etat à Etat, de concert entre les Gouvernements extrêmes et les Gouvernements intermédiaires.

Les taxes des tarifs applicables aux correspondances échangées entre les Etats contractants pourront, à toute époque, être modifiées d'un commun accord.

Le franc est l'unité monétaire qui sert à la composition des tarifs internationaux.

XXI.

1. Les télégrammes sont, en ce qui concerne l'application des taxes et de certaines règles de service, soumis, soit au régime européen, soit au régime extra-européen.

2. Le régime européen comprend tous les pays d'Europe, ainsi que l'Algérie, la Tunisie, la Russie du Caucase, la Turquie d'Asie, le Sénégal, les côtes du Maroc et les autres contrées situées hors de l'Europe qui sont déclarées par les Administrations respectives comme appartenant à ce régime.

3. Le régime extra-européen comprend tous les pays autres que ceux visés au paragraphe précédent.

4. Un télégramme est soumis aux règles du régime européen lorsqu'il emprunte exclusivement les lignes de pays appartenant à ce régime.

Dans tous les autres cas, il

to av de kontraherende stater, skal være ensartet. En og samme stat i Europa skal dog med hensyn til anvendelsen av den ensartede avgift kunne være delt i høist to store territoriale avdelinger.

Avgiftens størrelse fastsættes fra stat til stat efter overenskomst mellem de yderst- og de mellemliggende regjeringer.

Avgiftene i de tariffer, der bringes i anvendelse paa den mellem de kontraherende stater utvekslede korrespondanse, kan til enhver tid forandres efter fælles overenskomst.

Franken er den myntenhet, som benyttes ved avfattelsen av de internationale tariffer.

XXI.

1. Med hensyn til takseringsregler og visse andre tjenstlige bestemmelser skjelnes der mellem korrespondansen i det europæiske og i den uteneuropæiske takstavdeling.

2. Den europæiske avdeling omfatter alle land i Europa samt Algier, Tunis, russisk Kaukasus, det asiatiske Tyrki, Senegal, den marokkanske kyst og forøvrig alle andre land utenfor Europa, der gjennem sine respektive administrationer har sluttet sig til denne avdeling.

3. Den uteneuropæiske avdeling omfatter alle de øvrige land.

4. Den europæiske avdelings regler og bestemmelser bringes i anvendelse paa ethvert telegram, som befordres udelukkende paa de lands linjer, der tilhører denne avdeling.

I alle andre tilfælde er tele-

est soumis aux règles du régime extra-européen.

XXII.

Le tarif pour la transmission télégraphique des correspondances internationales se compose:

a) Des taxes terminales des Offices d'origine et de destination;

b) Des taxes de transit des Offices intermédiaires, s'il y a lieu.

XXIII.

1. Le tarif est établi par mot pour et simple; toutefois, chaque Administration peut imposer un minimum de taxe, qui ne devra pas dépasser un franc par télégramme, ou bien, mais pour la correspondance du régime européen seulement, et en ce conformant à l'article XXVII du Règlement, percevoir la taxe dans la forme qui lui conviendra.

2. Dans la correspondance du régime européen, une seule et même taxe élémentaire terminale, une seule et même taxe élémentaire de transit sont adoptées par tous les Etats.

3. La taxe élémentaire terminale est fixée à 9 centimes.

4. La taxe élémentaire de transit est fixée à 7 centimes.

5. Ces deux taxes élémentaires sont réduites respectivement à 6 centimes et $3^1/_2$ centimes pour les Etats suivants: Belgique, Bosnie-Herzégovine, Bulgarie, Crète, Danemark, Grèce, Luxembourg, Monténégro, Pays-Bas, Portugal, Roumanie, Serbie et Suisse.

6. La Russie et la Turquie,

grammet underkastet den uteneuropæiske takstavdelings regler. $^{11}/_{6}$ 1908 $^{9}/_{2}$ 1909

XXII.

Tariffen for international telegrafkorrespondanse bestaar av:

a. De avsendende og mottagende telegrafvæseners terminaltakster;

b. de eventuelt mellemliggende administrationers transittakster.

XXIII.

1. Taksten fastsættes pr. enkelt ord; dog kan hver administration fastsætte en minimumstakst, der ikke maa overstige en frank pr. telegram, eller ogsaa, men kun for korrespondansen i den europæiske takstavdeling og under iagttagelse av forskriftene i reglementets artikel XXVII, opkræve taksten i den form, den ønsker.

2. For korrespondansen i den europæiske takstavdeling vedtages av alle stater én og samme elementære terminaltakst og én og samme elementære transittakst.

3. Den elementære terminaltakst fastsættes til 9 centimer.

4. Den elementære transittakst fastsættes til 7 centimer.

5. Disse to elementære takster er nedsat til respektive 6 centimer og $3^1/_2$ centime for efternævnte stater: Belgien, Bosnien-Herzegovina, Bulgarien, Kreta, Danmark, Grækenland, Luxemburg, Montenegro, Nederlandene, Portugal, Rumænien, Serbien og Schweiz.

6. Rusland og Tyrkiet kan

11/6 1908 en raison des conditions excep-
9/2 1909 tionelles d'établissement et d'entretien de leurs réseaux, ont la faculté d'appliquer des taxes terminales et de transit ne dépassant pas respectivement 30 centimes et 24 centimes.

7. Tous les Etats ont la faculté de réduire leurs taxes terminales et de transit pour tout ou partie de leurs relations, dans les conditions fixées par l'article XXVI.

8. Une taxe spéciale de transit pourra être établie, dans chaque cas particulier, pour le parcours des câbles sous-marins.

XXIV.

1. La taxe à percevoir entre deux pays du régime européen est toujours, et par toutes les voies, la taxe de la voie existante qui, par l'application normale des taxes élémentaires et, le cas échéant, de celles des câbles, a donné le chiffre le moins élévé, sauf les exceptions qui peuvent résulter de l'application des dispositions du paragraphe 8 de l'article précédent ou de l'article XXVIII.

2. Le tableau A annexé au présent Règlement établit les taxes de pays à pays pour le régime européen, conformément aux dispositions ci-dessus et aux déclarations admises par la Conférence.

3. Dans la correspondance du régime extra-européen, la taxe est fixée conformément au tableau B annexé au présent Règlement.

paa grund av den særstilling, som disse land indtar i henseende til anlæg og vedlikeholdelse av sine telegrafnet, fastsætte terminal- og transittakster, som ikke maa overstige henholdsvis 30 centimer og 24 centimer.

7. Alle stater kan nedsætte sine terminal- og transittakster, enten for alle sine forbindelser eller for enkelte av dem paa de i artikel XXVI fastsatte betingelser.

8. En særegen transittakst kan for hvert særskilt tilfælde fastsættes for befordringen paa undervandskabler.

XXIV.

1. Den takst, som skal opkræves mellem to land i den europæiske avdeling, er altid og ad enhver vei taksten for den bestaaende vei, der ved anvendelsen av de elementære takster og i tilfælde av kabeltakstene har git det laveste tal, undtagen i de tilfælde, hvor foregaaende artikels paragraf 8 eller artikel XXVIII kommer til anvendelse.

2. Den nærværende reglement vedføiede tabel A angir taksterne land og land imellem for den europæiske avdeling, overensstemmende med ovenstaaende bestemmelser og med de av konferansen vedtagne erklæringer.

3. For korrespondansen i den uteneuropæiske takstavdeling fastsættes taksten overensstemmende med den nærværende reglement vedføiede tabel B.

Toutefois, les taxes terminales et de transit ne doivent pas être supérieures respectivement à 15 et 12 centimes pour les pays d'Europe à l'exception de l'Allemagne, l'Espagne, la France, la Russie et la Turquie.

Ces maxima sont réduit respectivement à 10 et 8 centimes pour les pays visés à l'article XXIII, paragraphe 5.

4. Les taxes qui figurent dans le Règlement et dans les tableaux annexés sont exprimées en francs d'or.

XXV.

1. On entend par voie normale celle dont la taxe, calculée d'après les dispositions de l'article XXIV, paragraphe premier, est la moins élevée.

2. Si l'expéditeur n'a pas indiqué la voie à suivre conformément à la faculté qui lui est accordée par l'article XLI, la taxe est toujours calculée d'après la voie normale.

XXVI.

1. Les modifications du taux ou des bases d'application des tarifs qui pourront être arrêtées entre Etats intéressés, en vertu du paragraphe 4 de l'article 10 et de l'article 17 de la Convention, devront avoir pour but et pour effet, non point de créer une concurrence de taxes entre les voies existantes, mais bien d'ouvrir au public, à taxes égales, autant de voies que possible, et les combinaisons nécessaires seront réglées de telle manière que les taxes ter-

Dog skal terminal- og transittaksterne ikke overstige henholdsvis 15 og 12 centimeter for de europæiske land med undtagelse av Tyskland, Spanien, Frankrike, Rusland og Tyrkiet. 11/6 1908 9/2 1909

Disse maksima nedsættes henholdsvis til 10 og 8 centimer for de i artikel XXIII, § 5, nævnte land.

4. De takster, som forekommer i reglementet og i de vedføiede tabeller, er angit i frank i guld.

XXV.

1. Ved normal vei forstaaes den, paa hvilken taksten, beregnet overensstemmende med reglerne i artikel XXIV, § 1, er den laveste.

2. Forsaavidt avsenderen ikke, med den adgang dertil, som reglementets artikel XLI hjemler ham, har angit den vei, hans telegram skal følge, beregnes altid taksten efter den normale vei.

XXVI.

1. De forandringer i taksten eller grundlaget for anvendelsen av tarifferne, som interesserte stater indbyrdes maatte bestemme, overensstemmende med konventionens artikel 10, § 4, og artikel 17, skal ikke ha til formaal og virkning at fremkalde nogen konkurranse i taksterne mellem de bestaaende veier, men derimot med like takster at aapne for publikum saa mange veier som mulig, og de nødvendige kombinationer skal ordnes saaledes, at de av-

11/6 1908 9/2 1909

minales des Offices d'origine et de destination restent égales, quelle que soit la voie suivie.

2. Toute taxe nouvelle, toute modification d'ensemble ou de détail concernant les tarifs ne seront exécutoires que quinze jours au moins après leur notification par le Bureau international de l'Union télégraphique, jour de dépôt non compris.

3. Les Administrations des Etats contractants s'engagent à éviter, autant que possible, les variations de taxes qui pourraient résulter des interruptions dans les communications télégraphiques.

XXVII.

1. Les taxes à percevoir en vertu des articles XXI à XXV peuvent être arrondies en plus ou en moins, soit après application des taxes normales par mot fixées d'après les tableaux annexés au présent Règlement, soit en augmentant ou en diminuant ces taxes normales d'après les convenances monétaires ou autres du pays d'origine.

2. Les modifications opérées en exécution du paragraphe précédent ne s'appliquent qu'à la taxe perçue par le bureau d'origine et ne portent point altération à la répartition des taxes revenant aux autres Offices intéressés. Elles doivent être réglées de telle manière que l'écart entre la taxe à percevoir pour un télégramme de

sendende og mottagende lands terminaltakster blir like store uanset den vei, der benyttes.

2. Ingen ny takst, ingen total eller delvis forandring i tarifferne maa træde i kraft før mindst femten dage efter dens kundgjørelse gjennem Telegrafunionens Internationale Byraa, indleveringsdagen ikke medregnet.

3. De kontraherende staters administrationer forpligter sig til saavidt mulig at undgaa saadanne takstforandringer, som maatte foranlediges ved avbrydelse av telegrafforbindelserne.

XXVII.

1. De takster, der opkræves overensstemmende med artiklerne XXI og XXV, kan avrundes opad eller nedad enten efter anvendelsen av de normale takster for hvert ord, som er fastsat ved de til nærværende reglement føiede tabeller, eller ved at forhøie eller formindske disse normale takster ved tillempning efter myntsystemet eller andre omstændigheter i anvendelseslandet.

2. De i henhold til foranstaaende paragraf foretagne forandringer anvendes kun paa den av avsendelsesstationen opkrævede takst og medfører ingen forandring i fordelingen av de takster, der tilkommer de øvrige interesserte bestyrelser. De maa ordnes saaledes, at forskjellen mellem den takst, der skal opkræves for et telegram paa

quinze mots et la taxe exactement calculée d'après les tableaux, au moyen des équivalents du paragraphe suivant, ne dépasse pas le quinzième de cette dernière taxe, c'est-à-dire la taxe réglementaire d'un mot.

3. A l'effet d'assurer l'uniformité de taxe prescrite par la Convention, les pays de l'Union qui n'ont pas le franc pour unité monétaire fixent, pour la perception de leurs taxes, un équivalent dans leur monnaie respective se rapprochant aussi près que possible de la valeur du franc en or.

4. L'équivalent du franc est actuellement de:

En Allemagne, 0,85 mark;
Dans l'Australie (fédération), 9,6 pence;
En Autriche, 1 couronne;
En Hongrie, 1 couronne;
En Bosnie-Herzégovine, 1 couronne;
En Bolivie, 50 centavos;
Au Brésil, 640 réis, monnaie brésilienne;
En Bulgarie, 1 lèv;
Au Cap de Bonne-Espérance, 9,6 pence;
A Ceylan, 0,68 roupie;
Au Chili, 0,5333 peso d'or à 18 d.;
Dans les Colonies portugaises, 200 réis;
En Crète, 1 drachme;
En Danemark, 0,80 krone;
En Egypte, 38,575 millièmes (3 piastres 34 paras, monnaie tarif);
En Erythrée, 1 lire;
En Espagne, 1 peseta 13 centimes de peseta;

femten ord, og den ved hjælp av næstfølgende paragrafs ekvivalenter nøiagtig efter tabellene beregnede takst, ikke overstiger femtendedelen av denne sidste takst, det vil altsaa si den reglementsmæssige takst for ett ord. 11/6 1908 9/2 1909

3. For at opnaa ensartethet i den i konventionen foreskrevne takst, fastsætter de land i unionen, der ikke har franken som myntenhet, for opkrævningen av sine takster, en ekvivalent i sine respektive myntenheter, idet de herunder saa meget som mulig nærmer sig værdien av guldfranken.

4. Frankens ekvivalent er for nærværende:

i Tyskland, 0,85 mark;
i Australien (føderation), 9,6 pence;
i Østerrige, 1 krone;
i Ungarn, 1 krone;
i Bosnien-Herzegovina, 1 krone;
i Bolivia, 50 centavos;
i Brasilien, 640 reis, brasiliansk mynt;
i Bulgarien, 1 lev;
i Kap det Gode Haab, 9,6 pence;
i Ceylon, 0,68 rupi;
i Chili, 0,5333 guldpeso à 18 d.;
i de Portugisiske Kolonier, 200 reis;
i Kreta, 1 drachme;
i Danmark, 0,80 krone;
i Ægypten, 38,575 millièmes (3 piastre 34 paras tarifmynt);
i Erythrea, 1 lire;
i Spanien, 1 peseta 13 hundrededels peseta;

11/6 1908 9/2 1909	Dans la Grande-Bretagne, 9,6 pence;	i Storbritannien, 9,6 pence;
	En Grèce, 1 drachme;	i Grækenland, 1 drachme;
	Dans les Indes britanniques, 0,60 roupie;	i Britisk Indien, 0,60 rupi;
	Dans les Indes néerlandaises, 0,50 florin;	i Nederlandsk Indien, 0,50 florin;
	Dans l'Indo-Chine française, 50 centièmes de piastre;	i Fransk Indo-Kina, 50 hundrededels piastre;
	En Islande, 0,80 krone;	i Island, 0,80 krone;
	En Italie, 1 lire;	i Italien, 1 lire;
	Au Japon, 0,40 yen;	i Japan 0,40 yen;
	Dans le Monténégro, 1 couronne;	i Montenegro, 1 krone;
	Dans le Natal, 9,6 pence;	i Natal, 9,6 pence;
	En Norvège, 0,80 krone;	i Norge, 0,80 krone;
	Dans la Nouvelle-Zélande, 9,6 pence;	i Ny-Seland, 9,6 pence;
	Dans l'Orange River Colony, 9,6 pence;	i Orange River Colony, 9,6 pence;
	Dans les Pays-Bas, 0,50 florin;	i Nederlandene, 0,50 florin;
	En Perse, 2 krans 5 schahis;	i Persien, 2 krans 5 schahis;
	En Portugal, 200 réis;	i Portugal, 200 reis;
	Dans les Protectorats britanniques de l'Afrique orientale et Uganda, 0,60 roupie;	i de Britiske Protektorater i Øst-Afrika og Uganda, 0,60 rupi;
	Dans la République Argentine, 20 centavos or;	i den Argentinske Republik, 20 centavos guld;
	En Roumanie, 1 leu;	i Rumænien, 1 leu;
	En Russie, 0,25 rouble métallique;	i Rusland, 0,25 sølvrubel;
	En Serbie, 1 dinar;	i Serbien, 1 dinar;
	En Siam, 35 atts;	i Siam 35 atts;
	En Suède, 0,80 krona;	i Sverige, 0,80 krona;
	En Transvaal, 9,6 pence;	i Transvaal, 9,6 pence;
	En Turquie, 4 piastres 23 paras;	i Tyrkiet, 4 piastre 23 paras;
	En Uruguay, 0,1866 peso;	i Uruguay, 0,1866 peso.
	5. Lorsque la valeur de la monnaie d'un pays subit des variations à raison des fluctuations du change, l'équivalent du franc indiqué ci-dessus est, en cas de changement notable, modifié en prenant pour base le cours moyen du change du	5. Naar et lands myntværdi undergaar betydelige forandringer paa grund av fluktuationer i kursen, modifiseres den ovenfor angivne ekvivalent for franken ved som grundlag at ta frankens middel børskurs for det foregaaende kvartal. Det

franc pendant le trimestre précédent. Il appartient à l'Administration du pays en cause de modifier l'équivalent conformément à la disposition ci-dessus, d'indiquer le jour à partir duquel les taxes seront perçues d'après le nouvel équivalent et de le faire notifier aux autres Offices par l'intermédiaire du Bureau international.

6. Le payement peut être exigé en valeur métallique.

XXVIII.

Lorsque l'expéditeur, profitant de la faculté qui lui est attribuée par l'article XLI, a prescrit une voie détournée, il doit payer la totalité des taxes de transit normales, calculées conformément aux dispositions de l'article XXIII et des tableaux prévus par l'article XXIV ci-dessus.

9. Perception des taxes.

XXIX.

1. La perception des taxes a lieu au départ, sauf les exceptions prévues pour les télégrammes à faire suivre (art. LIV, § 7), les frais d'exprès (art. LVIII, § 1), les télégrammes sémaphoriques (art. LXI, § 4) et les altérations ou réunions abusives de mots constatées par le bureau d'arrivée (art. XIX, § 9), qui donnent lieu à une perception sur le destinataire.

2. L'expéditeur d'un télégramme international a le droit

tilkommer vedkommende lands administration at modifisere ekvivalenten efter ovenstaaende regel og angi, fra hvilken dag taksterne blir at beregne efter den nye ekvivalent, samt at kundgjøre dette for de øvrige administrationer gjennem det Internationale Byraa. 11/6 1908 9/2 1909

6. Betalingen kan forlanges i klingende mynt.

XXVIII.

Naar en avsender, i medfør av den ham i artikel XLI tillagte ret, forlanger sit telegram befordret ad en omvei, betaler han samtlige normaltransittakster, beregnet efter bestemmelserne i artikel XXIII og de i artikel XXIV foran nævnte tabeller.

9. Taksters opkrævning.

XXIX.

1. Taksterne opkræves paa avsendelsesstedet med undtagelse av de tilfælde, der er forutset for: eftersendte telegrammer (art. LIV, § 7), omkostninger ved ekspresse (art. LVIII, § 1), semafortelegrammer (art. LXI, § 4) samt av adressestationen konstaterte sprogstridige ordforandringer og ordsammensætninger (art. XIX, § 9), hvilke samtlige foranledige opkrævning hos adressaten.

2. Avsenderen av et internationalt telegram har ret til

11/6 1908 d'en demander reçu avec men-
9/2 1909 tion de la taxe perçue.

3. L'Office d'origine a la faculté de percevoir, de ce chef, une rétribution à son profit dans les limites de 25 centimes.

4. Dans tous les cas où il doit y avoir perception à l'arrivée, le télégramme n'est délivré au destinataire que contre payement de la taxe due.

5. Si la taxe à percevoir à l'arrivée n'est pas recouvrée, la perte est supportée par l'Office d'arrivée, à moins d'arrangements spéciaux conclus conformément à l'article 17 de la Convention.

6. Les Administrations télégraphiques prennent, toutefois, autant que possible, les mesures nécessaires pour que les taxes à percevoir à l'arrivée, et qui n'auraient pas été acquittées par le destinataire, soient recouvrées sur l'expéditeur, sauf quand le Règlement en dispose autrement (article LV, § 4).

XXX.

1. Les taxes perçues en moins par erreur et les taxes et frais non perçus sur le destinataire, par suite de son refus ou de l'impossibilité de le trouver, doivent être complétés par l'expéditeur, sauf quand le Règlement en dispose autrement (art. LV, § 4).

2. Les taxes perçues en plus par erreur sont de même remboursées aux intéressés. Toutefois, la valeur des timbres servant à l'affranchissement des

at forlange kvittering derfor med angivelse av den opkrævede takst.

3. Avsendelsesstationen kan i denne anledning opkræve en godtgjørelse av indtil 25 centimer, der tilfalder samme.

4. I alle tilfælde, hvor takst skal opkræves ved telegrammets fremkomst, blir dette ikke utlevert adressaten uten mot erlæggelse av den paagjældende takst.

5. Naar den takst, der skal opkræves ved ankomsten, ikke erholdes, bæres tapet av adressestationen, medmindre der er truffet særskilte overenskomster overensstemmende med konventionens artikel 17.

6. I ethvert fald tar telegrafadministrationerne saavidt mulig de fornødne forholdsregler, forat de paa adressestedet betalbare takster, der ikke maatte bli betalt av adressaten, kan bli indkrævet hos avsenderen, undtagen naar reglementet anderledes bestemmer (art. LV, § 4).

XXX.

1. De ved feiltagelse for litet oppebaarne takster og de paa grund av adressatens negtelse eller umuligheten av at finde ham ikke erlagte takster og omkostninger skal erstattes av avsenderen, undtagen hvor reglementet anderledes bestemmer (art. LV, § 4).

2. Likeledes blir de ved feiltagelse for meget oppebaarne takster at tilbakebetale vedkommende. Imidlertid blir værdien av de av avsenderen til beta-

télégrammes appliqués en trop sur la minute par l'expéditeur n'est remboursée que sur la demande de celui-éi.

10. Transmission des télégrammes.

a. Signaux de transmission.

XXXI.

Les tableaux ci-dessous indiquent les signaux employés dans le service aux appareils Morse, Hughes et Baudot.

A. Signaux du code Morse.

Lettres:

Espacement et longueur des signes:

1. Une barre est égale à 3 points.
2. L'espace entre les signaux d'une même lettre est égal à un point.
3. L'espace entre deux lettres est égal à trois points.
4. L'espace entre deux mots est égal à cinq points.

a
ä
á ou å
b
c
ch
d
e
é
f
g
h
i
j
k
l
m

ling av telegrammerne paa disse anbragte frimerker kun tilbakebetalt daa hans forlangende. 11/6 1908 9/2 1909

10. Telegrammers befordring.

a. Tegn for befordringen.

XXXI.

Nedenstaaende tabeller indeholder de for Morse, Hughes og Baudot apparater vedtagne telegraftegn:

a. Tegn for Morse apparat.

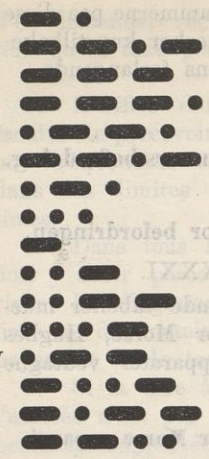
Bokstaver:

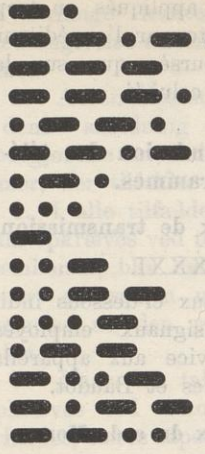
Tegnenes længde og indbyrdes avstand:

1. En strek er lik med 3 punkter.
2. Avstanden mellem tegnene i ett og samme bogstav er lik med et punkt.
3. Avstanden mellem to bokstaver er lik med 3 punkter.
4. Avstanden mellem to ord er lik med 5 punkter.

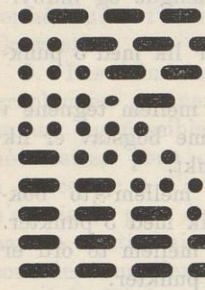
a
ä
á eller å
b
c
ch
d
e
é
f
g
h
i
j
k
l
m

$^{11}/_{6}$ 1908
$^{9}/_{2}$ 1909

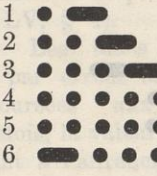

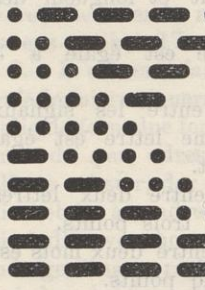
Chiffres:

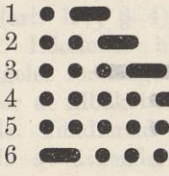
Dans les répétitions d'office et dans le préambule des télégrammes, les chiffres doivent être rendus au moyen des signaux suivants dont il peut aussi être fait usage dans le texte des télégrammes ne comportant que des chiffres. Les télégrammes doivent dans ce cas porter la mention de service »en chiffres«:

Tal:

Ved tjenstlig gjentagelse og i telegrammernes indledning bør tallene gjengives ved hjælp av følgende tegn, der ogsaa kan anvendes i de telegrammers tekst, som kun bestaar av sifre. Telegrammerne skal i dette tilfælde ha tjenestebemerkningen »en chiffres« (i sifre).

7 — • • •
8 — • •
9 — •
0 —

Signes de ponction et autres:

Point (.)

• • • • • •

Point et virgule (;)

— • — • — •

Virgule (,)

• — • — • —

Deux points (:)

— — — • • •

Point d'interrogation ou demande de répétition d'une transmission non comprise (?)

• • — — • •

Point d'exclamation (!)

— — • • — —

Apostrophe (')

• — — — — •

Trait d'union ou tiret (—)

— • • • • —

Barre de fraction (/)

— • • — •

Parenthèses (avant et après les mots) ( )

— • — — • —

Guillements (avant et après chaque mot ou chaque passage mis entre guillemets) (»et«)

• — • • — •

Souligné (avant et après les mots ou le membre de phrase)

• • — — • —

Appel (préliminaire de toute transmission)

— • — • —

Double trait (=)

— • • • —

Compris

• • • — •

Erreur

• • • • • • • •

7 — • • •
8 — • •
9 — •
0 —

$^{11}/_{6}$ 1908
$^{9}/_{2}$ 1909

Skilletegn og andre tegn:

Punktum (.)

• • • • • •

Semikolon (;)

— • — • — •

Komma (,)

• — • — • —

Kolon (:)

— — — • • •

Spørgsmaalstegn eller forlangende om gjentagelse av ikke forstaat telegrafering (?)

• • — — • •

Utropstegn (!)

— — • • — —

Apostrof (')

• — — — — •

Bindetegn eller tankestrek (-)

— • • • • —

Brøkstrek (/)

— • • — •

Parentes (før og efter de indklamrede ord) ( )

— • — — • —

Anførselstegn (før og efter det eller de ord, der sættes i anførselstegn) (»et«)

• — • • — •

Understrekningstegn (før og efter det eller de understrekte ord)

• • — — • —

Anrop (indledning til enhver telegrafering)

— • — • —

Dobbeltstrek (=)

— • • • —

Forstaat

• • • — •

Rettelse

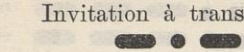
• • • • • • • •

$\frac{11/6\ 1908}{9/2\ 1909}$

Croix (+)

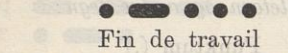
Invitation à transmettre

Attente

Fin de travail

Pour transmettre les nombres fractionnaires, on doit, afin d'éviter toute confusion possible, transmettre la fraction en la faisant précéder du double trait (=).

Exemples: pour $1\ ^1/_{16}$, on transmettra $1 = {}^1/_{16}$, afin qu'on ne lise pas $^{11}/_{16}$; pour $99\ ^{27}/_4$, on transmettra $99 = {}^{27}/_4$, afin qu'on ne lise pas $992\ ^7/_4$.

B. Signaux de l'appareil Hughes.

Lettres:

A, B, C, D, E, F, G, H, I, J, K, L, M, N, O, P, Q, R, S, T, U, V, W, X, Y, Z.

Chiffres:

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 0.

Signes de ponctuation et autres:

Point (.), point et virgule (;), virgule (,), deux points (:), point d'interrogation (?), point d'exclamation (!), apostrophe ('), croix (+), trait d'union ou tiret (—), E accentué (É), barre de fraction (/), double trait (=), parenthèse de gauche, (parenthèse de droite), et (&), guillemet (»).

L'espace entre deux nombres est marqué par un »blanc«. Toutefois, une fraction ordinaire, ainsi qu'un nombre fractionnaire doivent toujours être

Kors (+)

Anmodning om at telegrafere

Vent

Tegn for endt arbeide

Naar man skal sende tal, der indeholder brøk (blandet tal), bør man for at undgaa enhver mulig misforstaaelse telegrafere dobbeltstrek (=) mellem det hele tal og brøken.

Eksempler: For $1^1/_{16}$ sender man $1 = {}^1/_{16}$, forat man ikke skal læse $^{11}/_{16}$; for $99^{27}/_4$ telegraferer man $99 = {}^{27}/_4$, forat man ikke skal læse $992^7/_4$.

B. Tegn for Hughes apparat.

Bokstaver:

A, B, C, D, E, F, G, H, I, J, K, L, M, N, O, P, Q, R, S, T, U, V, W, X, Y, Z.

Tal:

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 0.

Skilletegn og andre tegn:

Punktum (.), semikolon (;), komma (,), kolon (:), spørsmaalstegn (?), utropstegn (!), apostrof ('), kors (+), bindetegn eller tankestrek (-), E med akcent (É), brøkstrek (/). dobbeltstrek (=), parentes tilvenstre ,(parentes tilhøire), et (&), anførselstegn (»).

Rummet mellem to tal angives ved en »blank«. Dog skal en almindelig brøk saavelsom et blandet tal altid ved to »blank« skilles fra det foran-

séparés par deux »blancs« du nombre qui les précède et de celui qui les suit. Dans la transmission d'un nombre fractionnaire, le nombre entier doit être séparé par un »blanc« du numérateur de la fraction ordinaire qui suit (exemple: 1 3/4 et non 13/4).

Les mots et passages soulignés sont précédés et suivis de deux traits d'union (exemple: — — sans retard — —) et soulignés à la main par l'employé du bureau d'arrivée.

Pour appeler le poste avec lequel on est en communication ou pour lui répondre: le blanc et l'N répétés alternativement.

Pour demander la répétition prolongée du même signal en vue de régler le synchronisme: une combinaison composée du blanc des lettres, de l'I et du T, reproduite autant de fois qu'il est nécessaire.

Pour demander ou permettre le réglage de l'électro-aimant: une combinaison formée des quatre signaux suivants: le blanc des lettres, l'I, l'N et le T, répétée autant de fois qu'il est nécessaire.

Pour donner attente: la combinaison ATT, suivie de la durée probable de l'attente.

Pour indiquer une erreur: deux N consécutifs, sans aucun signe de ponctuation.

Pour interrompte la transmission du bureau correspondant: deux ou trois lettres quelconques convenablement espacées.

staaende og det efterfølgende tal. Ved telegraferingen av et blandet tal skal det hele tal skilles ved en »blank« fra den efterfølgende almindelige brøks tæller (eksempel: 1 3/4 og ikke 13/4). $\frac{11}{6}$ 1908 $\frac{9}{2}$ 1909

Understrekte ord og sætninger har foran og efter sig to bindetegn (eksempel: — — *uten ophold* — —) og understrekes av mottagelsesbetjenten.

For at anrope eller svare den station, man staar i forbindelse med: blank og bokstavet N vekselvis gjentat;

For at fordre vedvarende gjentagelse av samme tegn i den hensigt at regulere synkronismen: en sammenblanding av blank og bokstavene I og T, der gjentages saa mange ganger, det behøves;

For at begjære eller tillate regulering av elektromagneten: en av de fire følgende signaler dannet sammensætning: blank, bokstavene I, N og T, der gjentages saa mange ganger, det behøves;

For at anmode om at vente: sammensætningen ATT efterfulgt av ventetidens formodede længde;

For at antyde en rettelse: to paa hinanden følgende N uten noget skilletegn;

For at avbryte den korresponderende stations telegrafering: to eller tre hvilkesomhelst bokstaver med passende mellemrum.

11/6 1908 9/2 1909 Pour indiquer la fin du travail: deux blancs.

Les accents sur E sont tracés à la main à la fin des mots (avec ou sans s) et lorsqu'ils sont essentiels au sens. (Exemple: Achète, acheté). Dans ce dernier cas, le transmetteur répète le mot après la signature, et y faisant figurer l'E accentué entre deux blancs, pour appeler l'attention du poste qui reçoit. Pour ä, á, å, ñ, ö et ü, on transmet respectivement ae, aa, ao, n, oe et ue.

C. Signaux de l'appareil Baudot.

Lettres:

A, B, C, D, E, F, G, H, I, J, K, L, M, N, O, P, Q, R, S, T, U, V, W, X, Y, Z.

Chiffres:

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 0.

Signez de ponctuation et autres:

. , ; : ? ! ' — / = ( ) % &.

Les dispositions concernant la transmission des nombres entiers, des nombres fractionnaires et des mots ou passages soulignés et des lettres ä, á, å, ñ, ö et ü, qui sont applicables à l'appareil Hughes, le sont également à l'appareil Baudot.

Pour indiquer une erreur, le signal *.

b. Ordre de transmission.

XXXII.

1. La transmission des télégrammes a lieu dans l'ordre suivant:

For at antyde arbeidets avslutning: to blank.

Akcenter over E gjøres med haanden i enden av ord (med eller uten s) og naar de er væsentlige for meningen (eksempel: *Achète, acheté*). I sidste tilfælde gjentar den telegraferende ordet efter underskriften, idet han anvender blank foran og efter det akcentuerte E for at vække mottagelsesstationens opmerksomhet. For ä, á, å, ñ, ö og ü telegraferer man henholdsvis ae, aa, ao, n, oe og ue.

C. Tegn for Baudot's apparat.

Bokstaver:

A, B, C, D, E, F, G, H, I, J, K, L, M, N, O, P, Q, R, S, T, U, V, W, X, Y, Z.

Tal:

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 0.

Skilletegn og andre tegn:

. , ; : ? ! ' — / = ( ) % &.

De bestemmelser angaaende avtelegraferingen av hele tal, brøktal og understrekte ord eller sætninger samt bokstavene ä, á, å, ñ, ö og ü, som gjælder for Hughes apparat, er likeledes gjældende for Baudot's apparat.

For at antyde en rettelse, tegnet *.

b. Befordringsorden.

XXXII.

1. Telegrammernes befordring finder sted i følgende orden:

a) Télégrammes d'Etat.
b) » de service.
c) » privés urgents.
d) » » non urgents.

2. Tout bureau qui reçoit par un fil international un télégramme, présenté comme télégramme d'Etat ou de service, le réexpédie comme tel.

XXXIII.

1. Une transmission commencée ne peut être interrompue pour faire place à une communication d'un rang supérieur qu'en cas d'urgence absolue.

2. Les télégrammes de même rang sont transmis par le bureaux de départ dans l'ordre de leur dépôt et par les bureaux intermédiaires dans l'ordre de leur réception.

3. Dans les bureaux intermédiaires, les télégrammes de départ et les télégrammes de passage qui doivent emprunter les mêmes fils sont confondus et transmis en suivant l'heure de dépôt ou de réception et en tenant compte de l'ordre établi à l'article XXXII.

4. Deux bureaux en relation directe échangent les télégrammes dans l'ordre alternatif, en tenant compte des prescriptions de l'article XXXII.

5. Aux appareils à grand rendement (Hughes, Baudot, Wheatstone, etc.), les échanges se font par séries quand les

a. Statstelegrammer. $^{11}/_{6}$ 1908
b. Tjenestetelegrammer. $^{9}/_{2}$ 1909
c. Fortrinsberettigede privattelegrammer.
d. Almindelige privattelegrammer.

2. Enhver station, som paa en international traad mottar et telegram, betegnet som stats- eller tjenestetelegram, viderebefordrer det som saadant.

XXXIII.

1. Paabegyndt avsendelse av et telegram maa ikke avbrytes for at gi plads for et telegram av høiere klasse uten i tilfælde av tvingende nødvendighet.

2. Telegrammer av samme klasse befordres fra avsendelsesstationen i den orden, hvori de er indlevert, og fra optagelsesstationen i den orden, hvori de er mottat.

3. Paa optagelsesstationerne blir indleverte telegrammer og gjennemgangstelegrammer, som skal benytte samme traader, behandlet paa samme maate og befordret uten forskjel, idet man følger klokkeslettet for indleveringen eller for deres mottagelse og med iagttagelse av den i artikel XXXII foreskrevne befordringsorden.

4. Mellem to stationer, der staar i direkte forbindelse med hinanden, utveksles telegrammerne i vekslende orden med iagttagelse av reglerne i artikel XXXII.

5. Ved hurtigapparatene (Hughes, Baudot, Wheatstone osv.) foregaar utvekslingen i rækker, naar de i forbindelse

11/6 1908 9/2 1909 postes en relation ont plusieurs télégrammes à transmettre. Cette règle est applicable aux transmissions par l'appareil Morse quand le trafic le justifie et après entente entre les chefs des bureaux en correspondance.

Les télégrammes d'une même série sont considérés comme formant une seule transmission.

Toutefois, les télégrammes reçus ne sont pas conservés à l'appareil jusqu'à la fin de la série, et il est donné cours à chaque télégramme régulier dès que le deuxième télégramme venant après lui est commencé.

XXXIV.

1. Chaque série comprend, au plus, cinq télégrammes si les transmissions ont lieu par l'appareil Morse ou par les appareils à réception auditive, et au plus dix télégrammes si elles sont effectuées par les appareils à grand rendement (Hughes, Baudot, Wheatstone, etc.). Tout télégramme contenant de 50 à 100 mots à l'appareil Morse, ou de 75 à 150 mots aux appareils à réception auditive, compte pour trois télégrammes, et tout télégramme contenant de 100 à 200 mots aux appareils à grand rendement compte pour cinq télégrammes. Tout télégramme contenant plus de 100 mots à l'appareil Morse, plus de 150 mots aux appareils à réception auditive ou plus de 200 mots aux appareils à grand rendement, est considéré comme formant une série.

staaende stationer har flere telegrammer at avsende. Denne regel anvendes paa ekspeditionen ved Morse apparat, naar trafikken gjør det paakrævet og bestyrerne av vedkommende stationer kommer overens derom.

Telegrammerne i én og samme række betragtes som utgjørende en enkelt befordring.

Dog beholdes ikke de mottagne telegrammer ved apparatet like til rækkens avslutning; men ethvert regulært telegram videresendes, naar det andet efter samme ankommende telegram er paabegyndt.

XXXIV.

1. Hver række bestaar av høist 5 telegrammer, naar befordringen sker ved Morse apparat eller ved apparater med mottagelse efter hørselen, og av høist 10 telegrammer, naar befordringen sker ved hurtigapparater (Hughes, Baudot, Wheatstone osv.). Ethvert telegram paa 50—100 ord ved Morse apparat eller paa 75—150 ord ved apparater med mottagelse efter hørselen regnes for 3 telegrammer, og ethvert telegram paa 100—200 ord ved hurtigapparatene regnes for 5 telegrammer. Ethvert telegram paa mere end 100 ord ved Morse apparat, mere end 150 ord ved apparater med mottagelse efter hørselen eller mere end 200 ord ved hurtigapparatene betragtes som utgjørende en række.

2. Un télégramme de rang supérieur comme ordre de transmission ne compte pas dans l'alternat.

3. Le bureau qui vient d'effectuer une transmission est en droit de continuer lorsqu'il survient un télégramme auquel la priorité est accordée sur ceux que le correspondant a à transmettre, à moins que ce dernier n'ait à donner la répétition d'un télégramme à collationner ou n'ait déjà commencé sa transmission.

4. Dans les systèmes d'appareils par lesquels l'échange des transmissions a lieu alternativement, lorsqu'un bureau a terminé sa transmission, le bureau qui vient de recevoir transmet à son tour; s'il n'a rien à transmettre, l'autre continue. Si, de part et d'autre, il n'y a rien à transmettre, les bureaux donnent le signal de fin de travail.

c. Appel des bureaux.

XXXV.

1. Toute correspondance entre deux bureaux commence par le signal d'appel ou par l'indicatif du bureau appelé.

2. Le bureau appelé doit répondre immédiatement en donnant son indicatif et le signal d'invitation à transmettre. S'il est empêché de recevoir, il ajoute à son indicatif, au lieu du signal d'invitation à transmettre, le signal »attente« suivi d'un chiffre indiquant en minutes la durée probable de l'attente. Si la durée probable

2. Et telegram av høiere klasse i befordringsordenen medregnes ikke i den vekslende befordringsorden. 11/6 1908 9/2 1909

3. Den station, der har fuldført en sending, er berettiget til at fortsætte, naar der foreligger et telegram med fortrinsret fremfor de telegrammer, den anden station har at sende, medmindre denne sidste har at gjenta et telegram med kollation eller allerede har paabegyndt sin sending.

4. Naar en station ved anvendelsen av apparatsystemer med skiftevis anvendelse har fuldført sin befordring, staar den mottagende station for tur at sende; dersom denne intet har at sende, fortsætter den anden. Hvis der hverken fra den ene eller anden kant er noget at befordre, gir begge stationer hinanden tegn for endt arbeide.

c. Anrop.

XXXV.

1. Enhver korrespondanse mellem to stationer indledes med anropssignalet eller med den anropte stations signatur.

2. Den anropte station skal øieblikkelig svare med sin signatur og tegnet for anmodning om at telegrafere. Hvis den er forhindret fra at motta, gir den istedenfor signalet for anmodning om at telegrafere efter sin signatur ventesignal, efterfulgt av et tal, som angir den sandsynlige ventetids varighet i minutter. Hvis den sandsynlige

11/6 1908
9/2 1909

d'attente excède 10 minutes, elle doit être motivée.

3. Aucun bureau appelé ne peut refuser de recevoir les télégrammes qu'on lui présente, quelle qu'en soit la destination. Toutefois, en cas d'erreur de direction évidente, l'agent qui reçoit en fait l'observation au bureau transmetteur. Si celui-ci ne tient pas compte de l'observation, un avis de service lui est transmis après la réception du télégramme et il est alors tenu de rectifier l'erreur commise.

4. On ne doit ni refuser ni retarder un télégramme si les indications de service, les indications éventuelles ou certaines parties de l'adresse ou de texte ne sont pas régulières. Il faut le recevoir et puis en demander, au besoin, la régularisation au bureau d'origine par un avis de service, conformément aux dispositions de l'article XVI.

d. Règles de transmission.

XXXVI.

1. Lorsque le bureau appelant a reçu l'indicatif du bureau appelé et le signal d'invitation à transmettre, il transmet dans l'ordre suivant les mentions de service constituant le préambule du télégramme:

a) Nature de télégramme, au moyen d'une des mentions S, A, ST, D, CR, CRS, CRD, Presse, suivant qu'il s'agit d'un télégramme d'Etat, d'un télégramme ou

ventetid overstiger ti minutter, oplyses om aarsaken.

3. Ingen station, som er anropt, kan negte at motta de telegrammer, som sendes den, til hvilket sted de end maatte være bestemt. I tilfælde av aabenbar feilsending gjør imidlertid den mottagende betjent den sendende station opmerksom derpaa. Hvis denne ikke tar hensyn dertil, sendes efter telegrammets mottagelse en tjenestemeddelelse om den begaaede feil, og den sendende er da forpligtet til at rette samme.

4. Et telegram maa hverken avvises eller opholdes, om de tjenstlige anførsler, eventuelle angivelser eller visse dele av adressen eller teksten ikke er regulære; det maa mottages, og efter mottagelsen forlanges om fornødent berigtigelse fra avsendelsesstationen gjennem tjenestemeddelelse, overensstemmende med forskriftene i artikkel XVI.

d. Regler for avsendelsen.

XXXVI.

1. Naar den anropende station har mottat den anropte stations signatur og tegnet for anmodning om at telegrafere, sender den i følgende orden de tjenesteangivelser, der utgjør telegrammets indledning.

a. Telegrammets art, ved en av betegnelserne S, A, St, D, CR, CRS, CRD, *Presse*, eftersom det er et statstelegram, tjenestetelegram eller tjenestemeddelelse, en taksert

d'un avis de service, d'un avis de service taxé, d'un télégramme privé urgent, d'un accusé de réception à un télégramme ordinaire, d'un accusé de réception à un télégramme d'Etat, d'un accusé de réception urgent ou d'un télégramme de presse.

b) La lettre B, mais seulement dans les échanges à l'appareil Morse et lorsque le bureau transmetteur correspond directement avec le bureau destinataire.

c) Nom du bureau d'origine suivi, le cas échéant, des adjonctions destinées à le distinguer d'autres bureaux de la même localité (par exemple: Bruxelles, Berlin Fd, etc.). Le nom du bureau doit être transmis comme il figure dans la 1re colonne de la Nomenclature officielle des bureaux ouverts au service international et ne peut être abrégé.

Indiquer à la suite du nom du bureau celui de la subdivision territoriale ou celui du pays dans lesquels il se trouve quand l'ouverture de ce bureau n'a pas encore été publiée par le Bureau international de l'Union télégraphique.

Pour les télégrammes maritimes provenant des navires, la désignation du bureau d'origine comprend le nom du poste qui a reçu le télégramme du navire, suivi du nom de ce dernier.

tjenestemeddelelse, et fortrinsberettiget privattelegram, en mottagelsestilstaaelse for et almindelig telegram, en mottagelsestilstaaelse for et statstelegram, en fortrinsberettiget mottagelsestilstaaelse eller et pressetelegram. 11/6 1908 9/2 1909

b. Bokstavet B, men kun under ekspedition med Morse apparat, og naar den sendende station korresponderer direkte med adressestationen.

c. Avsendelsesstationens navn, i tilfælde efterfulgt av tilføielser bestemt til at skjelne den fra andre stationer paa samme sted (f. eks.: Bruxelles, Berlin Fd. osv.). Stationsnavnet bør sendes saaledes som det staar opført i den officielle nomenklaturs første kolonne og kan ikke forkortes.

Efter stationens navn angives navnet paa den landsdel eller det land, hvor stationen er beliggende, naar dens aapning endnu ikke er offentliggjort av Telegrafunionens Internationale Byraa.

Betegnelsen av avsendelsesstationen i sjøtelegrammer hitrørende fra skibe skal indbefatte navnet paa den station, som har mottat telegrammet fra skibet, efterfulgt av dettes navn.

11/6 1908 9/2 1909

d) Numéro du télégramme (numéro de dépôt ou de série).

e) Nombre des mots taxés. En cas de différence entre le nombre des mots taxés et celui des mots réels, on emploie une fraction dont le numérateur indique le nombre des mots taxés et le dénominateur celui des mots réels Dans les télégrammes dont le texte est rédigé totalement ou partiellement en langage chiffré, on indique: 1° le nombre total des mots qui sert de base à la taxe; 2° le nombre des mots en langage clair ou en langage convenu; 3° le nombre des groupes de chiffres ou de lettres, dans la forme suivante: 20/12/6.

Cette disposition s'applique notamment: 1° au cas où un télégramme en langage clair contient des mots de plus de 15 caractères; 2° au cas où un télégramme dont le texte est en langage convenu, comprend des mots clairs de plus de dix caractères; 3° aux groupes de chiffres ou de lettres comportant plus de cinq caractères.

f) Dépôt du télégramme [par deux groupes de chiffres indiquant, le premier, le quantième du mois et, le second, l'heure et les minutes suivies des lettres m ou s (matin ou soir)].

Les heures peuvent être transmises au moyen des

d. Telegrammets nummer (original- eller løpenummer).

e. Antal takserte ord. Hvis der er forskjel mellem antallet av de *takserte* og antallet av de *egentlige* ord, angives ordantallet ved en brøk, hvis *tæller* betegner de *takserte* og *nævneren* de *egentlige* ords antal. I telegrammer, hvis tekst helt eller delvis er avfattet i siffersprog, betegnes: 1°. det hele antal ord, der tjener til grundlag for takseringen; 2°. antallet av de i klart eller i avtalt sprog skrevne ord; 3°. antallet av siffereller bogstavgrupperne i følgende form: 20/12/6.

Denne regel anvendes især: 1°. Paa tilfælde, hvor et telegram i klart sprog indeholder ord med mer end 15 bokstaver. 2°. Paa tilfælde, hvor et telegram, hvis tekst er avfattet i avtalt sprog, indeholder klare ord med mer end 10 bokstaver. 3°. Paa tal- eller bokstavgrupper, som indeholder mer end 5 tegn.

f. Telegrammets indleveringstid (med to talgrupper, hvorav den første angir datum, den anden time og minut, efterfulgt av bokstaverne m og s [for- eller eftermiddag]).

Klokkeslettet kan sendes ved hjælp av tallene fra 0

chiffres 0 à 24; dans ce cas, les indications m ou s sont omises.

g) Voie à suivre [quand l'expéditeur l'a indiquée sur sa minute (art. XLI, § 2)].

Cette indication n'est transmise que jusqu'au point où elle est utile pour l'acheminement du télégramme.

Toutefois, si le télégramme comporte une réponse payée ou un accusé de réception, la mention de voie est maintenue jusqu'au bureau de destination et inscrite sur la copie d'arrivée.

h) Mentions de service.

2. A la suite du préambule spécifié ci-dessus, on transmet successivement les indications éventuelles, l'adresse, le texte et la signature du télégramme.

3. Le double trait (▬ ● ● ● ▬) à l'appareil Morse et (=) aux appareil imprimeurs est transmis pour séparer le préambule des indications éventuelles, les indications éventuelles entre elles, les indications éventuelles de l'adresse, les différentes adresses d'un télégramme multiple entre elles, l'adresse du texte et le texte de la signature. On termine chaque télégramme ou transmission par la croix (● ▬ ● ▬ ●) à l'appareil Morse ou aux appareils à réception auditive et + aux appareils imprimeurs. A ces derniers appareils, la croix doit toujours être précédé d'un blanc.

til 24. I dette tilfælde utelates angivelserne m og s. 11/6 1908 9/2 1909

g. Den vei, telegrammet skal befordres (naar avsenderen har betegnet den i sit telegram [art. XLI, § 2]).

Denne betegnelse medsendes kun saa langt, som den er til nytte ved bestemmelsen av den retning, telegrammet skal følge.

Dog skal via-bemerkningen i telegrammer med svar betalt eller mottagelsestilstaaelse medsendes helt frem til adressestationen og anføres paa det utskrevne telegram.

h. Tjenstlige bemerkninger.

2. Efter den ovenfor angivne indledning avtelegraferes i følgeorden: de eventuelle angivelser, adressen, teksten og underskriften i telegrammet.

3. Dobbeltstrek (▬ ● ● ● ▬) ved Morseapparat og (=) ved trykapparatene sendes for at adskille indledningen fra de eventuelle angivelser, disse indbyrdes og fra adressen, de forskjellige adresser fra hinanden indbyrdes i et telegram med flere adresser, adressen fra teksten og denne fra underskriften. Man ender telegrammet eller rækken med et kors (● ▬ ● ▬ ●) ved Morse og ved apparater med mottagelse efter hørselen og + ved trykapparatene. Ved de sidstnævnte apparater bør der altid sendes en blank foran korset.

11/6 1908
9/2 1909

4. Si l'employé qui transmet s'aperçoit qu'il s'est trompé, il s'interrompt par le signal d'erreur, répète le dernier mot bien transmis et continue la transmission rectifiée.

5. Lorsque l'employé qui reçoit constate que la réception devient incompréhensible, il interrompt son correspondant et répète le dernier mot compris, en le faisant suivre d'un point d'interrogation. Le correspondant reprend alors la transmission à partir de ce mot.

6. Hormis les cas déterminés de concert entre les diverses Administrations, il est interdit d'employer une abréviation quelconque en transmettant le texte d'un télégramme ou de modifier ce texte de quelque manière que ce soit. Tout télègramme doit être transmis tel que l'expéditeur l'a écrit et d'après sa minute (sauf l'exception prévue à l'article XVIII).

e. Réception et répétition d'office.

XXXVII.

1. Aussitôt après la transmission, l'employé qui a reçu compare, pour chaque télégramme, le nombre des mots reçus au nombre annoncé. Quand le nombre de mots est donné sous forme de fraction, cette comparaison ne porte que sur le nombre de mots et de groupes existant réellement, indépendamment du nombre de mots taxés.

4. Naar den sendende betjent merker, at han har telegrafert feilagtig, avbryter han med signalet for rettelse, gjentar det sidste rigtig avtelegraferte ord og fortsætter den rettede telegrafering derfra.

5. Naar den mottagende betjent merker, at telegraferingen blir uforstaaelig, avbryter han og gjentar det sidst forstaaede ord efterfulgt av et spørsmaalstegn. Den sendende betjent begynder da igjen at telegrafere fra dette ord.

6. Med undtagelse av de efter fælles overenskomst mellem administrationerne vedtagne tilfælde er det forbudt at benytte nogensomhelst forkortelse under avtelegrafering av et telegrams tekst, eller at forandre denne tekst paa nogensomhelst maate. Ethvert telegram skal telegraferes saaledes, som avsenderen har skrevet det og efter hans original (fraregnet den i art. XVIII nævnte undtagelse).

e. Mottagelse og tjenstlig gjentagelse.

XXXVII.

1. Efter avtelegraferingen sammenholder den mottagende funktionær straks for hvert telegram det avtelegraferte med det anmeldte antal ord. Naar ordantallet er angit i brøkform, gjælder denne sammenligning kun de virkelig forekommende ord eller grupper uavhængig av antallet av takserte ord.

Si l'employé constate une différence entre le nombre de mots qui lui est annoncé et celui qu'il reçoit, il la signale à son correspondant en indiquant le nombre de mots reçus, et répète la première lettre de chaque mot et le premier chiffre de chaque nombre (exemple: 17 j c r b 2 d . . . etc. . . .). Si l'agent transmetteur s'est simplement trompé dans l'annonce du nombre de mots, il répond: »Admis« et indique le nombre réel de mots (exemple: 17 admis); sinon, il rectifie le passage reconnu erroné d'après les initiales reçues; dans les deux cas, il interrompt au besoin son correspondant dans la transmission des initiales dès qu'il est à même de rectifier ou de confirmer le nombre de mots.

2. Lorsque cette différence ne provient pas d'une erreur de transmission, la rectification du nombre de mots annoncé ne peut se faire que d'un commun accord entre le bureau d'origine et le bureau correspondant. Faute de cet accord, le nombre de mots annoncé par le bureau d'origine est admis.

XXXVIII.

1. Les employés peuvent, pour mettre leur responsabilité à couvert, donner ou exiger la répétition partielle ou intégrale des télégrammes qu'ils ont transmis ou reçus. La répétition partielle est obligatoire pour les télégrammes d'Etat en langage clair et les télégrammes-mandats; elle comprend tous les

Dersom betjenten blir opmerksom paa en uoverensstemmelse mellem det opgivne og det mottagne ordantal, melder han dette til den anden, idet han angir antallet av mottagne ord og gjentar det første bokstav i hvert ord og det første siffer i hvert tal (eksempel: 17 j c r b 2 d . . . . o.s.v.). Har den sendende betjent blot tat feil ved angivelsen av ordantallet, svarer han: »Admis« (ret) og angir det virkelige ordantal [eksempel: 17 admis (17 ret)]; hvis ikke, berigtiger han det sted, som viser sig at være feilagtig efter de mottagne begyndelsesbokstaver. I begge tilfælde avbryter han den andens telegrafering av begyndelsesbokstaverne, saasnart han er istand til at berigtige eller bekræfte ordantallet. 11/6 1908 9/2 1909

2. Naar denne uoverensstemmelse ikke kommer av feilagtig telegrafering, kan rettelse av det anmeldte ordantal kun ske ved fælles overenskomst mellem indleveringsstationen og den korresponderende station. I mangel av saadan overenskomst vedtages det av indleveringsstationen anmeldte ordantal.

XXXVIII.

1. Betjentene kan, for at sikre sig for ansvar, gi eller fordre delvis eller fuldstændig gjentagelse av de avsendte eller mottagne telegrammer. Den delvise gjentagelse er tvungen for statstelegrammer i klart sprog og telegramanvisninger; den indbefatter alle tal saavelsom egennavn og i paakommende

11/6 1908
9/2 1909

nombres, ainsi que les noms propres et, le cas échéant, les mots douteux. A l'appareil Morse et aux appareils à réception auditive, la répétition d'office se fait par l'employé qui a reçu, et aux appareils à grand rendement, par l'employé qui a transmis, à la fin du télégramme. L'employé qui donne cette répétition doit, à l'appareil Morse et aux appareils à réception auditive, s'il y a rectification, reproduire les mots ou nombres rectifiés. En cas d'omission, cette seconde répétition est exigée par l'employé qui a transmis.

2. Quand on donne la répétition des nombres suivis de fractions, on doit, afin d'éviter toute confusion possible, répéter la fraction en la faisant précéder du double trait (=).

Exemples: pour $1\ ^1/_{16}$, on transmettra dans la répétition $1 = ^1/_{16}$, afin qu'on ne lise pas $^{11}/_{16}$; pour $99^{27}/_4$, on transmettra $99 = ^{27}/_4$, afin qu'on ne lise pas $992^7/_4$.

3. Cette répétition ne peut être retardée ni interrompue sous aucun prétexte.

XXXIX.

Après la vérification du nombre de mots et, le cas échéant, la répétition d'office, le bureau qui a reçu donne à celui qui a transmis l'accusé de réception du télégramme ou des télégrammes constituant la série.

Cet accusé de réception est donné, pour un seul télégramme, par R suivi de l'indication du

tilfælde tvilsomme ord. Med Morse apparat og ved apparater med mottagelse efter hørselen utføres denne tjenstlige gjentagelse av den mottagende betjent og ved hurtigapparatene av den avsendende betjent i slutten av telegrammet. Den betjent, der med Morse apparat eller med apparater med mottagelse efter hørselen, foretar denne gjentagelse, maa, hvis der finder rettelse sted, gjengi de rettede ord eller tal. I tilfælde av undladelse fordres denne anden gjentagelse av den avsendende betjent.

2. Ved gjentagelse av tal, der efterfølges av brøk, bør man for at undgaa enhver mulig misforstaaelse gjenta brøken, idet man foran denne telegraferer dobbeltstrek (=).

Eksempler: For $1^1/_{16}$ sendes i gjentagelse $1 = ^1/_{16}$, forat man ikke skal læse $^{11}/_{16}$; for $99^{27}/_4$ sendes $99 = ^{27}/_4$, forat man ikke skal læse $992^7/_4$.

3. Denne gjentagelse maa under intet paaskud hverken forsinkes eller avbrytes.

XXXIX.

Efter at ha undersøkt rigtigheten av ordantallet og i tilfælde av den tjenstlige gjentagelse gir mottagelsesstationen avsendelsesstationen erkjendelse for mottagelsen av telegrammet eller av de telegrammer, hvorav rækken bestaar.

Denne erkjendelse av mottagelsen gives for et enkelt telegram med R ledsaget av

numéro du télégramme reçu: »R 436«.

Pour une série de télégrammes, on donne R avec l'indication du nombre de télégrammes reçus, ainsi que du premier et du dernier numéro de la série: »R 5 157 980«.

XL.

1. Les rectifications et les demandes de renseignements relatives à des télégrammes auxquels le bureau correspondant a déjà donné cours sont faites par avis de service adressés aux bureaux de destination.

2. Les télégrammes contenant des altérations manifestes ne peuvent être retenus au cas où la rectification ne pourrait se faire à bref délai. Ils doivent être réexpédiés sans retard avec la mention de service: »rectification suivra«, à la fin du préambule. Aussitôt après la réexpédition du télégramme, la rectification en est demandée par avis de service non taxé.

Les rectifications différées doivent être expressément désignées comme avis de service non taxé (A).

3. S'il arrive que, par suite d'interruption ou pour toute autre cause, on ne puisse donner ou recevoir la répétition ou l'accusé de réception, cette circonstance n'empêche pas le bureau qui a reçu les télégrammes de leur donner cours, sauf à les faire suivre ultérieurement d'une rectification, s'il y a lieu.

det mottagne telegrams nummer: »R 436«. 11/6 1908 9/2 1909

For en række telegrammer gives R med angivelse av de mottagne telegrammers antal og nummeret paa det første og sidste telegram i rækken: »R 5 157 980«.

XL.

1. Rettelser i og forlangender om oplysninger angaaende telegrammer, som allerede er videresendt av vedkommende station, sker ved tjenestemeddelelser, der adresseres til adressestationerne.

2. Telegrammer, som indeholder aabenbare forvanskninger, kan ikke tilbakeholdes i et tilfælde, hvor rettelsen ikke kan ske med kort ophold. De bør videresendes uten forsinkelse med tjenestebemerkningen: »Rectification suivra« (rettelse følger) i slutten av indledningen. Umiddelbart efter telegrammets videreforsendelse forlanges rettelse ved ikke taksert tjenestemeddelelse.

De derpaa følgende rettelser skal uttrykkelig betegnes som ikke taksert tjenestemeddelelse (A).

3. Hænder det som følge av linjebrud eller av hvilkensomhelst anden aarsak, at man ikke kan gi eller erholde gjentagelse eller erkjendelse for mottagelsen, forhindrer ikke denne omstændighet, at den station, der har mottat telegrammerne, ekspederer disse videre med forbehold av senere at la en rettelse følge, hvis saadan indløper.

11/6 1908 9/2 1909

4. En cas d'interruption, le bureau récepteur donne immédiatement l'accusé de réception, et, le cas échéant, demande le complément d'un télégramme non achevé, soit par un autre fil direct, s'il y en a en service, soit, dans le cas contraire, par un avis de service acheminé par la meilleure voie disponible.

La demande d'annulation d'un télégramme commencé doit toujours se faire par avis de service.

f. Direction à donner aux télégrammes.

XLI.

1. Les différentes voies que peuvent suivre les télégrammes sont indiquées par des formules concices, arrêtées de commun accord par les Offices intéressés.

2. L'expéditeur qui veut prescrire la voie à suivre indique sur sa minute la formule correspondante. Il peut n'indiquer qu'une partie du parcours à suivre.

3. Lorsque l'expéditeur a prescrit la voie à suivre, les bureaux respectifs sont tenus de se conformer à ses indications, à moins que la voie indiquée ne soit interrompue ou ne soit notoirement encombrée, auxquels cas l'expéditeur ne peut élever aucune réclamation contre l'emploi d'une autre voie.

4. Si, au contraire, l'expéditeur n'a prescrit aucune voie à suivre, chacun des bureaux à

4. I tilfælde av avbrydelse gir den mottagende station straks erkjendelse for mottagelsen og forlanger i tilfælde resten av et ikke færdigekspedert telegram enten paa en anden direkte ledning, om en saadan staar til tjeneste, eller i motsat tilfælde ved en tjenestemeddelelse, der sendes ad den bedste disponible vei.

Forlangende om annulering av et telegram, hvis ekspedition er paabegyndt, maa altid ske ved tjenestemeddelelse.

f. Den retning, telegrammerne skal følge.

XLI.

1. De forskjelligé veier, telegrammerne kan følge, angives ved kortfattede formler, der bestemmes ved fælles overenskomst av de interesserte bestyrelser.

2. Naar avsenderen vil foreskrive den vei, telegrammet skal følge, maa han paaføre det den tilsvarende formel. Han kan angi kun en del av den vei, telegrammet skal følge.

3. Naar avsenderen har foreskrevet, hvilken vei der skal benyttes, er de respektive stationer forpligtet til at rette sig efter hans angivelser, medmindre der er avbrydelse paa den angivne linje eller denne aabenbart er overfyldt, i hvilke tilfælde han ingen indsigelse kan gjøre mot, at der benyttes en anden vei.

4. Hvis derimot avsenderen ikke har foreskrevet, hvilken vei der skal benyttes, staar det

partir desquels les voies se divisent reste juge de la direction à donner au télégramme.

5. Quand l'acheminement d'un télégramme peut être assuré par plusieurs voies appartenant exclusivement à une même Administration, celle-ci reste juge de la direction à donner sur ses lignes aux correspondances privées, au mieux de l'intérêt des expéditeurs, qui ne peuvent, dans ce cas, demander spécialement l'emploi de l'une de ses voies.

g. Interruption des communications télégraphiques. Transmission par ampliation.

XLII.

1. Lorsqu'il se produit, au cours de la transmission d'un télégramme, une interruption dans les communications télégraphiques regulières, le bureau à partir duquel l'interruption s'est produite ou un bureau situé plus en arrière et disposant d'une voie télégraphique détournée expédie immédiatement le télégramme par cette voie (art. LXXVI, §§ 5, 6 et 7) ou à défaut par exprès ou par la poste (autant que possible par lettre recommandée). Les frais de réexpédition autres que ceux de la transmission télégraphique sont supportés par le bureau qui fait cette réexpédition. La lettre expédiée par la poste doit porter l'annotation »Télégramme«.

2. Toutefois, les télégrammes en provenance ou à destienhver av de stationer, fra hvilke veiene forgrener sig, frit for at bestemme, ad hvilken vei telegrammet skal befordres. 11/6 1908 9/2 1909

5. Naar et telegram kan sendes ad flere veier som udelukkende tilhører én og samme administration, bestemmer denne til bedste for avsendernes interesser, hvilken retning privattelegrammer skal følge over dens linjer; avsenderne kan i dette tilfælde ikke specielt foreskrive benyttelsen av den ene eller den anden av disse veier.

g. Avbrydelse av telegrafforbindelserne. Befordring ved duplikat.

XLII.

1. Indtræffer der under befordringen av et telegram en avbrydelse i de regelmæssige telegrafforbindelser, skal den station, ved hvilken avbrydelsen er opstaat, eller en station beliggende bak bruddet og som raader over en telegraflinje ad omvei, straks avsende telegrammet ad denne vei (art. LXXVI, §§ 5, 6 og 7) eller i mangel derav pr. ekspresse eller pr. post (saavidt mulig i rekommandert brev). Omkostningene ved videre-ekspeditionen utenfor de med den telegrafiske befordring forbundne bæres av den station, der besørger denne videre-ekspedition. Det pr. post avsendte brev maa bære paaskriften »*Telegram*«.

2. Telegrammer fra eller til land utenfor Europa med und-

11/6 1908 nation des pays situés hors
9/2 1909 d'Europe à l'exception du Maroc, de l'Algérie, de la Tunisie, de la Turquie d'Asie et de la Russie du Caucase, ne sont réexpédiés par une voie plus coûteuse que s'ils sont présentés, au bureau chargé de les réexpédier, dans le délai maximum de 24 heures qui suit la notification de l'interruption.

La présentation du premier télégramme portant la mention »dévié« (art. LXXVI, § 5) sera considérée comme tenant lieu de la notification officielle de l'interruption.

Dans le cas d'interruptions réitérées des lignes de la même Administration, aucune autre Administration n'est tenue d'appliquer les dispositions du présent paragraphe plus de trois fois dans le même mois, à moins d'un urrangement spécial entre les Administrations en cause.

3. Le bureau qui recourt à un mode de réexpédition autre que le télégraphe, adresse le télégramme, suivant les circonstances, soit au premier bureau télégraphique en mesure de le réexpédier, soit au bureau de destination, soit au destinataire même, lorsque cette réexpédition se fait dans les limites de l'Etat de destination. Dès que la communication est rétablie, le télégramme est de nouveau transmis par la voie télégraphique, à moins qu'il n'en ait été précédemment accusé réception ou que, par suite d'encombrement exceptionnel, cette réexpédition ne doive être manifestement nuisible à l'ensemble du service.

tagelse av Marokko, Algier, Tunis, Asiatisk Tyrki og Russisk Kaukasien videreforsendes dog ikke ad en kostbarere vei, medmindre de er ankommet til den station, der skal viderebefordre dem, inden utløpet av en maksimumsfrist av 24 timer fra avbrydelsens bekjendtgjørelse.

Ankomsten av det første telegram med angivelsen »*dévié*« (ad omvei) (art. LXXVI, § 5) ansees for at erstatte den officielle bekjendtgjørelse om avbrydelsen.

I tilfælde av gjentagne avbrydelser av samme administrations linjer er ingen administration nødt til at anvende nærværende paragrafs bestemmelser mere end tre ganger i samme maaned, medmindre der er speciel overenskomst mellem vedkommende administrationer.

3. Den station, der til viderebefordring benytter et andet middel end telegrafen, sender efter omstændighetene telegrammet enten til nærmeste telegrafstation, der er istand til at telegrafere det videre, eller til adressestationen eller til selve adressaten, naar denne viderebefordring foregaar indenfor grænserne av adresselandet. Saasnart forbindelsen er gjenoprettet, befordres telegrammet paany pr. telegraf, medmindre erkjendelse om dets mottagelse allerede skulde være indløpet, eller denne viderebefordring paa grund av ualmindelig overfyldning klarlig maa være skadelig for tjenesten i det hele.

XLIII.

1. Les télégrammes qui, pour un motif quelconque, sont adressés par la poste à un bureau télégraphique, sont accompagnés d'un borderau numéroté. En même temps, le bureau qui fait cette expédition en avertit le bureau auquel il l'adresse, si les communications télégraphiques le permettent, par un avis de service indiquant le nombre des télégrammes expédiés et l'heure du courrier.

2. A l'arrivée du courrier, le bureau correspondant vérifie si le nombre des télégrammes reçus est conforme au nombre de télégrammes annoncé. Dans ce cas, il en accuse réception sur le borderau, qu'il renvoie immédiatement au bureau expéditeur. Après le rétablissement des communications télégraphiques, le bureau renouvelle cet accusé de réception par un avis de service dans la forme suivante: »Reçu 63 télégrammes conformément au bordereau M⁰ . . . du 30 Mars«.

3. Les dispositions du paragraphe précédent s'appliquent également au cas où un bureau télégraphique reçoit par la poste un envoi de télégrammes sans en être averti.

4. Lorsqu'un envoi de télégrammes annoncé ne parvient pas par le courrier indiqué, le bureau expéditeur en doit être averti immédiatement. Celui-ci doit, selon les circonstances, soit transmettre immédiatement

XLIII. 11/6 1908 9/2 1909

1. Telegrammer, som av én eller anden grund befordres pr. post til en telegrafstation, skal ledsages av en numerert fortegnelse. Samtidig underretter den avsendende station, naar telegrafforbindelserne tillater det, den station, til hvilken telegrammerne er sendt, om forsendelsen ved en tjenestemeddelelse, der angir telegrammernes antal og postens avgangstid.

2. Ved postens ankomst undersøker den mottagende station, hvorvidt det mottagne antal telegrammer stemmer med det anmeldte antal. I saa tilfælde erkjender den mottagelsen derav paa fortegnelsen, som straks tilbakesendes avsendelsesstationen. Naar telegrafforbindelsen er kommet istand, gjentar stationen denne erkjendelse av mottagelsen ved en tjenestemeddelelse i følgende form: »Reçu 63 télégrammes conformément au bordereau No. . . . . du 30 mars« (mottat 63 telegrammer overensstemmende med fortegnelse nr. . . . . av 30 mars).

3. Bestemmelserne i foregaaende paragraf anvendes likeledes, naar en telegrafstation mottar pr. post en sendelse av telegrammer uten at være underrettet derom.

4. Naar en anmeldt sendelse av telegrammer ikke fremkommer med den angivne post, maa avsendelsesstationen øieblikkelig underrettes derom. Denne bør da efter omstændighetene uopholdelig enten avsende telegram-

11/6 1908 les télégrammes si la communi-
9/2 1909 cation télégraphique est rétablie, soit effectuer un nouvel envoi par un mode de transport quelconque.

5. Le bureau qui réexpédie par télégraphe des télégrammes déjà transmis par la poste en informe le bureau sur lequel les télégrammes ont été dirigés, par un avis de service rédigé dans la forme suivante:

»Berlin Paris. Télégrammes N^os^. . . réexpédiés par ampliation«.

6. La réexpédition télégraphique par ampliation, visée par les paragraphes 3 de l'article XLII et 5 du présent article, doit être signalée par la mention de service: »Ampliation«, transmise à la fin du préambule.

7. Quand un télégramme est envoyé directement au destinataire dans le cas prévu à l'article XLII, paragraphe 3, il est accompagné d'un avis indiquant l'interruption des lignes.

merne pr. telegraf — hvis forbindelsen atter er istand — eller gjenta sendelsen ved hvilketsomhelst befordringsmiddel.

5. Den station, der pr. telegraf omekspederer telegrammer, som allerede er befordret pr. post, underretter den station, hvortil de er blit oversendt, herom ved en i følgende form avfattet tjenestemeddelelse.

»Berlin Paris. Télégrammes No. . . . réexpédiés par ampliation« (omekspedert pr. duplikat).

6. Den i artikel XLII, § 3 og i nærværende artikels § 5 omhandlede telegrafiske omekspedition pr. duplikat skal betegnes ved tjenestebemerkningen »Ampliation« (duplikat) i slutten av indledningen.

7. Naar et telegram sendes direkte til adressaten, som forutsat i artikel XLII, § 3, skal det ledsages av en meddelelse om linjernes avbrydelse.

h. Annulation d'un télégramme sur la demande de l'expéditeur.

XLIV.

1. L'expéditeur d'un télégramme ou son fondé de pouvoirs peut, en justifiant de sa qualité, en arrêter la transmission, s'il en est encore temps.

2. Lorsqu'un expéditeur annule son télégramme avant que la transmission en ait été commencée, la taxe est remboursée, sous déduction d'un droit de vingt-cinq centimes (fr. 0,25),

h. Annullering av et telegram paa avsenderens forlangende.

XLIV.

1. Avsenderen av et telegram eller hans befuldmægtigede kan ved at legitimere sig som saadan stanse telegrammets befordring, om dertil endnu er tid.

2. Naar en avsender annullerer sit telegram, før telegraferingen derav er begyndt, blir taksten ham tilbakebetalt med fradrag av en avgift av høist femogtyve centimer (fr. 0,25)

au maximum, au profit de l'Office d'origine.

3. Si le télégramme a été transmis par le bureau d'origine, l'expéditeur ne peut en demander l'annulation que par un avis de service taxé, émis dans les conditions prévues à l'article XVII, et adressé au bureau destinataire. L'expéditeur doit acquitter, à son choix, le prix d'une réponse télégraphique ou d'une réponse postale à l'avis d'annulation. Autant que possible, cet avis de service est successivement transmis aux bureaux par lesquels le télégramme primitif a transité, jusqu'à ce qu'il ait rejoint ce dernier. Sauf indication contraire dans le ST, si ce télégramme a été remis au destinataire, celui-ci est informé de l'annulation du télégramme.

Le bureau qui annule le télégramme ou qui remet l'avis d'annulation au destinataire en informe le bureau d'origine. Cette information a lieu par télégraphe si l'expéditeur a payé une réponse télégraphique à l'avis d'annulation; dans le cas contraire, elle est envoyée par la poste comme lettre affranchie.

Si le télégramme est annulé avant d'avoir atteint le bureau destinataire, le bureau d'origine rembourse à l'expéditeur les taxes du télégramme primitif, de l'avis de service d'annulation et, éventuellement, de la réponse télégraphique payée, en raison du parcours non effectué.

(20 øre), der tilfalder avsendelsesstationen. 11/6 1908 9/2 1909

3. Er telegrammet blit befordret av avsendelsesstationen, kan avsenderen kun forlange dets annullering ved en taksert tjenestemeddelelse, utfærdiget saaledes som forutsat i artikel XVII og adressert til adressestationen. Avsenderen maa efter eget valg betale prisen enten for et telegrafisk svar eller for et postsvar paa den annulerende tjenestemeddelelse. Saavidt ske kan, befordres denne tjenestemeddelelse efterhaanden til de stationer, hvortil det oprindelige telegram er blit befordret, indtil det har indhentet dette sidste. Dersom telegrammet er blit avlevert til adressaten, blir denne underrettet om dets annullering, medmindre det motsatte er angit i den avsendte ST.

Den station, som annullerer telegrammet, eller som avleverer tjenestemeddelelsen om annullering til adressaten, underretter avsendelsesstationen derom. Denne underretning sker pr. telegraf, dersom avsenderen har betalt for telegrafisk svar paa tjenestemeddelelsen om annullering; i motsat tilfælde sendes underretningen pr. post i betalt brev.

Dersom telegrammet annulleres, førend det har naadd adressestationen, tilbakebetaler avsendelsesstationen avsenderen taksterne for det oprindelige telegram, for den annullerende tjenestemeddelelse og eventuelt for telegrafsvaret i forhold til den ikke utførte befordring.

11/6 1908
9/2 1909

i. Arrêt des télégrammes.

XLV.

1. Il ne doit être fait usage de la faculté réservée par l'article 7 de la Convention, d'arrêter la transmission de tout télégramme privé qui paraîtrait dangereux pour la sécurité de l'Etat ou contraire aux lois du pays, à lordre public ou aux bonnes mœurs, qu'à charge d'en avertir immédiatement le bureau d'origine.

Il en est de même lorsqu'un télégramme est arrêté en vertu de l'article 8 de la Convention, sauf le cas où cet avis paraîtrait dangereux pour la sécurité de l'Etat.

2. Le contrôle prévu par l'article 7 de la Convention est exercé par les bureaux télégraphiques extrêmes ou intermédiaires, sauf recours à l'Administration centrale, qui prononce sans appel.

3. La transmission des télégrammes d'Etat et des télégrammes de service se fait de droit. Les bureaux télégraphiques n'ont aucun contrôle à exercer sur ces télégrammes.

4. Doivent être arrêtés par le bureau d'arrivée, les télégrammes à destination d'une agence de réexpédition visés à l'article XIII, paragraphe 9, et qui ont été acceptés à tort.

11. Remise à destination.

XLVI.

1. Les télégrammes sont remis, suivant leur adresse, soit à domicile, soit poste restante,

i. Stansning av telegrammer.

XLV.

1. Der maa ikke gjøres bruk av den i konventionens artikel 7 forbeholdte ret til at stanse befordringen av ethvert privattelegram, som maatte synes farlig for statens sikkerhet eller stridende mot landets lov, mot den offentlige orden eller mot ærbarhet, uten med forpligtelse til straks at underrette avsendelsesstationen derom.

Det samme er tilfældet, naar et telegram stanses i henhold til konventionens artikel 8, undtagen hvor saadan meddelelse maatte synes farlig for statens sikkerhet.

2. Den i konventionens artikel 7 forutsatte kontrol utøves av avsendelses-, adresse- eller optagelsesstationene; dog kan appel ske til centraladministrationen, hvis kjendelse er endelig.

3. Stats- og tjenestetelegrammer har ubetinget ret til befordring uten nogensomhelst kontrol fra telegrafstationenes side.

4. De i artikel XIII, § 9 omhandlede telegrammer, der er adressert til et omekspeditionsagentur, og som feilagtig er mottat, skal stanses av adressestationen.

11. Avlevering til adressaten.

XLVI.

1. Telegrammer avleveres efter sin adresse enten i bopæl eller post restant eller telegraf

soit télégraphe restant. Ils peuvent aussi être expédiés au destinataire par téléphone ou par des fils télégraphiques privés aux conditions fixées par les Administrations qui admettent ces modes de transmission.

L'expéditeur peut aussi, dans les relations où ce mode d'envoi est admis, demander la remise par téléphone. Il doit inscrire avant l'adresse la mention: »Téléphone«. Le bureau d'arrivée se conforme, autant que possible, au désir ainsi exprimé.

2. Ils sont, dans tous les cas, remis ou expédiés à destination dans l'ordre de leur réception et de leur priorité.

3. Les télégrammes adressés à domicile dans la localité que le bureau télégraphique dessert sont immédiatement portés à leur adresse. Toutefois, les télégrammes portant la mention »Jour« ne sont pas distribués pendant la nuit; ceux qui sont reçus pendant la nuit ne sont obligatoirement distribués immédiatement que lorsqu'ils portent la mention »Nuit« ou que le bureau d'arrivée est en mesure de reconnaître qu'ils présentent un réel caractère d'urgence.

4. Les télégrammes qui doivent être déposés poste restante ou expédiés par poste sont remis immédiatement à la poste par le bureau télégraphique d'arrivée dans les conditions fixées par l'article LIX.

5. Les télégrammes adressés aux passagers d'un navire qui fait escale dans un port sont remis, autant que possible, avant le débarquement.

restant. De kan ogsaa sendes til adressaten pr. telefon eller over private telegraftraader paa vilkaar, som de administrationer, der tillater denne ekspeditionsmaate, fastsætter. $^{11}/_{6}$ 1908 $^{9}/_{2}$ 1909

Avsenderen kan ogsaa, hvor denne forsendelsesmaate er tillatt, forlange avlevering pr. telefon. Han maa da foran adressen skrive bemerkningen: »Téléphone« (telefon). Adressestationen retter sig saavidt mulig efter det saaledes uttalte ønske.

2. De avleveres eller befordres i alle tilfælde til sin bestemmelse i den orden, hvori de mottages og efter sin klasse.

3. Telegrammer, adressert til bopæl inden telegrafstationens ombæringskreds, avleveres uopholdelig efter sin adresse. Telegrammer med angivelsen »Jour« (dag) omdeles dog ikke om natten; de, som mottages om natten, utleveres ikke obligatorisk med det samme, undtagen naar de har bemerkningen »Nuit« (nat), eller adressestationen kan forstaa, at de er av virkelig presserende beskaffenhet.

4. Telegrammer, som er adressert post restant, eller som skal sendes pr. post, avleveres uopholdelig av mottagelsesstationen til posten paa de i artikel LIX fastsatte betingelser.

5. Telegrammer, adressert til passagerer paa skibe, der anløper en havn, overleveres dem saavidt mulig forinden landstigningen.

11/6 1908
9/2 1909

XLVII.

1. Un télégramme porté à domicile peut être remis, soit au destinataire, aux membres adultes de sa famille, à toute personne à son service, à ses locataires ou hôtes, soit au concierge de l'hôtel ou de la maison, à moins que le destinataire n'ait désigné, par écrit, un délégué spécial ou que l'expéditeur n'ait demandé, en inscrivant avant l'adresse la mention »Mains propres« ou = MP =, que la remise n'ait lieu qu'entre les mains du destinataire seul. L'expéditeur peut demander aussi que le télégramme soit remis ouvert, en inscrivant avant l'adresse la mention »Ouvert«. Ces derniers modes de remise ne sont pas obligatoires pour les Administrations de destination qui déclarent ne pas les accepter.

2. L'indication »Mains propres« est reproduite en toutes lettres sur la suscription par le bureau d'arrivée, qui donne au porteur les instructions nécessaires.

3. Lorsqu'un télégramme ne peut pas être remis, le bureau d'arrivée envoie, à bref délai, au bureau d'origine, un avis de service faisant connaître la cause de la non-remise et dont le texte est rédigé sous la forme suivante: = 425 quinze Delorme 212 rue Nain (numéro, date et adresse du télégramme textuellement conformes aux indications reçues) refusé, destinataire inconnu, parti [avec l'adjonction éventuelle »réexpédié poste« (article LV, § 3)], décédé, pas arrivé, adresse plus

XLVII.

1. Et til adressatens bopæl frembragt telegram kan avleveres enten til ham selv eller til hans families voksne medlemmer, til enhver person i hans tjeneste, til hans leieboere eller husverter, eller til hotellets eller husets portner, medmindre adressaten skriftlig har opgit en særskilt befuldmægtiget, eller avsenderen ved foran adressen at sætte »*Mains propres*« (Egne hænder) eller = MP = har forlangt, at avleveringen kun skal ske i adressatens hænder. Avsenderen kan ogsaa forlange, at telegrammet skal avleveres aapent, ved foran adressen at sætte »*Ouvert*« (aapent). Disse to sidste avleveringsmaater er ikke tvungne for de administrationer, der erklærer ikke at kunne anta dem.

2. Angivelsen »*Mains propres*« (Egne hænder) maa gjengives helt ut paa utskriften av adressestationen, der gir budet nødvendig instruks.

3. Naar telegrammet ikke kan avleveres, sender adressestationen med kort ophold en tjenestemeddelelse til avsendelsesstationen, hvori aarsaken til ikke-avleveringen opgives, og hvis tekst avfattes i følgende form: = 425 quinze (femtende) Delorme 212 rue Nain (telegrammets nummer, datum og adresse ordret overensstemmende med det mottagne) refusé (mottagelse negtet), destinataire inconnu (adressat ukjendt), parti (avreist) [med eventuel tilføielse

enregistrée (ou adresse non enregistrée), etc. Le cas échéant, cet avis est complété par l'indication du motif de refus (art. XIX) ou des frais, dont le recouvrement doit être tenté sur l'expéditeur (art. LIV et LVIII).

Pour les télégrammes grevés d'une taxe à percevoir, adressés »poste restante« ou »télégraphe restant«, et qui n'ont pas été retirés par le destinataire, l'avis de service de non-remise est expédié, par lettre ordinaire affranchie, à l'expiration du délai de conservation de ces correspondances.

4. Le bureau d'origine vérifie l'exactitude de l'adresse et, si cette dernière a été dénaturée, il la rectifie sur-le-champ par avis de service affectant la forme suivante: »425 quinze (numéro et date du télégramme) pour . . . . (adresse rectifiée)«. Le cas échéant, cet avis de service contient les indications propres à redresser les erreurs commises, telles que: »faites suivre à destination, annulez télégramme, etc.«

5. Si l'adresse n'a pas été dénaturée, le bureau d'origine communique, autant que possible, à l'expéditeur l'avis de non-remise. Un avis de non-

»réexpédié poste« (eftersendt pr. post) (art. LV, § 3)], décédé (avdød), pas arrivé (ikke ankommet); adresse plus enrégistrée (adressen ikke længer indregistrert) (eller adresse non enrégistrée) (ikke indregistrert adresse) o. s. v. I tilfælde anføres i denne tjenestemeddelelse grunden til, at mottagelse er negtet (art. XIX), eller angivelse av gebyrer, der skal forsøkes avkrævet avsenderen (art. LIV og LVIII). 11/6 1908 9/2 1909

For telegrammer med en takst at opkræve, adressert post restant eller telegraf restant, og som ikke er blit indløst av adressaten, sendes tjenestemeddelelse om ikke-avlevering i almindelig betalt brev ved utløpet av opbevaringsfristen for saadan korrespondanse.

4. Avsendelsesstationen undersøker adressens nøiagtighet og retter den uopholdelig i tilfælde av forvanskning ved en tjenestemeddelelse i følgende form:

»425 quinze (femtende) (telegrammets nummer og datum) pour (til)... (berigtiget adresse).«

I paakommende tilfælde indeholder denne tjenestemeddelelse de til rettelse av de begaaede feil tjenlige angivelser, saaledes som »faites suivre à destination« (eftersend til bestemmelsesstedet), »annulez télégramme« (annuller telegrammet) o. s. v.

5. Hvis adressen ikke er blit forvansket, gjør indleveringsstationen, saavidt ske kan, avsenderen bekjendt med meddelelsen om ikke-avlevering. En

11/6 1908 remise n'est réexpédié par télé-
9/2 1909 graphe que si l'expéditeur du télégramme primitif a demandé que ses télégrammes lui soient réexpédiés par télégraphe (article LV). Dans tous les autres cas, la réexpédition s'effectue par poste, sous forme de lettre affranchie, si l'expéditeur est connu.

La transmission de l'avis de non-remise à l'expéditeur peut également avoir lieu par poste lorsque la remise par un mode spécial de transport (lorsqu'il s'agit de la remise à la campagne, par exemple) entraînerait des frais dont le recouvrement n'est pas assuré.

Le destinataire d'un avis de non-remise ne peut compléter, rectifier ou confirmer l'adresse du télégramme primitif que dans les conditions prévues par l'article XVII.

6. Si, après l'envoi de l'avis de non-remise, le télégramme est réclamé par le destinataire, ou si le bureau de destination peut remettre le télégramme sans avoir reçu l'un des avis rectificatifs prévus par les paragraphes 4 et 5 ci-dessus, il transmet au bureau d'origine un second avis de service rédigé dans la forme suivante: 29 onze (numéro et quantième) Mirane (nom du destinataire) réclamé ou remis.

Ce second avis n'est pas transmis lorsque la remise est notifiée au moyen d'un accusé de réception télégraphique.

Lavis de remise est commu-

tjenestemeddelelse om ikke-avlevering eftersendes ikke pr. telegraf, medmindre det oprindelige telegrams avsender har forlangt, at hans telegrammer skal eftersendes ham pr. telegraf (art. LV). I alle andre tilfælde sker eftersendelsen pr. post i betalt brev, dersom avsenderen er kjendt.

Postforsendelse til avsenderen av tjenestemeddelelsen om ikke-avlevering kan likeledes finde sted, naar avlevering ved en speciel befordringsmaate (hvis det f. eks. gjælder avlevering paa landet) vilde medføre omkostninger, hvis dækning ikke er sikret.

Adressaten i en tjenestemeddelelse om ikke-avlevering kan kun fuldstændiggjøre, berigtige eller bekræfte adressen i det oprindelige telegram paa de i artikel XVII opstillede betingelser.

6. Dersom telegrammet efter avsendelsen av meddelelse om ikke-avlevering efterspørges av adressaten eller kan bli avlevert av adressestationen, uten at denne har mottat noget saadant rettelsestelegram som omhandlet i §§ 4 og 5 ovenfor, sender den til avsendelsesstationen en ny tjenestemeddelelse i følgende form:

29 onze (ellevte) (nummer og datum) Mirane (adressatens navn) réclamé (efterspurt) eller remis (avlevert).

Denne anden meddelelse sendes ikke, naar avleveringen er meddelt ved en telegrafisk mottagelsestilstaaelse.

Meddelelsen om avleveringen

niqué à l'expéditeur si ce dernier a reçu notification de la non-remise.

7. Si la porte n'est pas ouverte à l'adresse indiquée ou si le porteur ne trouve personne qui consente à recevoir le télégramme pour le destinataire, un avis est laissé au domicile indiqué et le télégramme est rapporté au bureau pour être delivré au destination ou à son délégué sur la réclamation de l'un ou de l'autre. Toutefois, les télégrammes dont la remise n'est pas subordonnée à des précautions spéciales sont déposés dans la boîte aux lettres du destinataire quand il n'y a d'ailleurs aucun doute sur le domicile de ce dernier.

8. Lorsque le destinataire, avisé dans les conditions du paragraphe 7 de l'arrivée d'un télégramme, n'en prend pas livraison dans un délai normal, il est procédé conformément aux dispositions du paragraphe 3 du présent article.

9. Lorqu'un télégramme est adressé télégraphe restant, il est remis au destinataire ou à son représentant dûment autorisé au guichet télégraphique.

10. Les télégrammes adressés poste restante ou remis par poste sont, au point de vue de la délivrance et des délais de conservation, soumis aux mêmes règles que les correspondances postales.

11. Tout télégramme qui n'a pu être délivré au destinataire dans un délai de 42 jours qui suit la date de sa réception au

bringes til avsenderens kundskap, hvis han tidligere har mottat underretning om ikke-avleveringen. 11/6 1908 9/2 1909

7. Hvis adressatens bolig ikke er tilgjængelig, eller budet ikke træffer nogen, der er villig til at motta telegrammet for adressaten, efterlates meddelelse derom i den opgivne bopæl, og telegrammet bringes tilbake til stationen for at utleveres adressaten eller hans befuldmægtigede paa forlangende. Telegrammer, hvis avlevering ikke er underkastet specielle forsigtighetsregler, nedlægges dog i adressatens brevkasse, naar der forøvrig ikke er nogen tvil om hans bopæl.

8. Naar adressaten, efter at være blit underrettet om et telegrams ankomst paa den i § 7 omhandlede maate, ikke lar telegrammet avhente inden en passende frist, gaaes der frem efter bestemmelserne i nærværende artikels § 3.

9. Naar et telegram er adressert telegraf restant, utleveres det paa telegrafkontoret til adressaten eller til hans med behørig fuldmagt utstyrte repræsentant.

10. Telegrammer, der er adressert post restant eller befordret pr. post, er med hensyn til avlevering og opbevaringsfrist underkastet de samme regler som postforsendelser.

11. Ethvert telegram, som ikke har kunnet avleveres til adressaten inden en frist av 42 dage efter dets mottagelse ved

$^{11}/_{6}$ 1908 bureau d'arrivée est anéanti,
$^{9}/_{2}$ 1909 sous réserve des dispositions du paragraphe 10 qui précède et de l'article LX, paragraphes 4 et 6.

adressestationen, tilintetgjøres, idet dog forbehold tages for de i ovenstaaende § 10 og i artikel LX, §§ 4 og 6 omhandlede tilfældes vedkommende.

12. Télégrammes spéciaux.

Article 9 de la Convention.

Les Hautes Parties contractantes s'engagent à faire jouir tout expéditeur des différentes combinaisons arrêtées de concert par les Administrations télégraphiques des Etats contractants, en vue de donner plus de garanties et de facilités à la transmission et à la remise des correspondances.

Elles s'engagent également à le mettre à même de profiter des dispositions prises et notifiées par l'un quelconque des autres Etats, pour l'emploi de moyens spéciaux de transmission ou de remise.

12. Særegne telegrammer.

Konventionens artikel 9.

De høie kontraherende parter forpligter sig til at la enhver avsender nyde godt av de forskjellige kombinationer, der efter fælles overenskomst maatte bli antat av de kontraherende staters telegrafadministrationer for yderligere at betrygge og lette korrespondansens befordring og avlevering.

De forpligter sig likeledes til at sætte avsenderen istand til at benytte de av hvilkensomhelst av de andre stater trufne og kundgjorte bestemmelser til anvendelse av særskilte befordrings- eller avleveringsmidler.

a. Télégrammes privés urgents.

XLVIII.

1. L'expéditeur d'un télégramme privé peut obtenir la priorité de transmission et de remise à destination en inscrivant l'indication »Urgent« ou = D = avant l'adresse et en payant le triple de la taxe d'un télégramme ordinaire de même longueur pour le même parcours.

2. Les télégrammes privés urgents ont la priorité sur les autres télégrammes privés, et leur priorité entre eux est réglée dans les conditions prévues par le paragraphe 2 de l'article XXXIII.

3. Les dispositions des paragraphes précedents ne sont pas

a. Fortrinsberettigede privattelegrammer.

XLVIII.

1. Avsenderen av et privattelegram kan opnaa forrettighet med hensyn til befordringen og avleveringen til adressaten ved at sætte angivelsen »*Urgent*« (fortrinsberettiget) eller = D = foran adressen og imot at betale det tredobbelte av taksten for et almindelig telegram av samme længde ad samme vei.

2. Fortrinsberettigede privattelegrammer har forrettighet for andre privattelegrammer, og deres forretttighet indbyrdes ordnes overensstemmende med artikel XXXIII, § 2.

3. De foregaaende paragraffers bestemmelser er ikke bin-

obligatoires pour les Administrations qui déclarent ne pas pouvoir les appliquer, soit à une partie, soit à la totalité des télégrammes qui empruntent leurs lignes.

4. Les Administrations qui n'acceptent les télégrammes urgents qu'en transit doivent les admettre, soit sur les fils où la transmission est directe à travers leurs territoires, soit dans leurs bureaux de réexpédition, entre les télégrammes de même provenance et de même destination. La taxe de transit qui leur revient est triplée comme pour les autres parties du trajet.

b. Réponses payées.

XLIX.

1. L'expéditeur d'un télégramme peut affranchir la réponse qu'il demande à son correspondant, en inscrivant avant l'adresse l'indication »Réponse payée« ou =RP= complétée par la mention du nombre de mots payés pour la réponse: »Réponse payée x« ou = RPx =. La taxe de la réponse est calculée en supposant que celle-ci suivra la même voie que le télégramme primitif.

2. L'expéditeur qui veut affranchir une réponse urgente doit inscrire avant l'adresse l'indication »Réponse payée urgente x« ou =RPDx= et acquitter la taxe correspondante.

L.

1. Au lieu de destination, le bureau d'arrivée remet au

dende for de administrationer, der erklærer, at de ikke kan anvende dem enten paa en del eller paa samtlige telegrammer, der befordres paa deres linjer. 11/6 1908 9/2 1909

4. De administrationer, der kun mottar fortrinsberettigede telegrammer som transittelegrammer, skal tilstede dem befordring saavel paa de traader, paa hvilke der korresponderes direkte gjennem deres territorier, som paa deres optagelsesstationer, blandt telegrammer fra samme kant og i samme retning. Den transittakst, der tilkommer dem, er tredobbelt likesom for de øvrige dele av befordringsveien.

b. Svar betalt.

XLIX.

1. Avsenderen av et telegram kan forutbetale det svar, han forlanger av sin korrespondent, idet han foran adressen skriver angivelsen »*Réponse payée*« (svar betalt) eller = RP = tillikemed opgivende av det for svaret betalte antal ord: »*Réponse payée x*« eller =RPx=. Taksten for svaret beregnes under den forutsætning, at dette følger den samme vei som det oprindelige telegram.

2. Naar avsenderen vil betale et fortrinsberettiget svar, skriver han foran adressen »*Réponse payée urgente x*« eller =RPDx= og erlægger den tilsvarende takst.

L.

1. Paa bestemmelsesstedet utleverer adressestationen til

11/6 1908 destinataire un bon d'une valeur
9/2 1909 correspondant au coût d'un télégramme d'un nombre de mots égal à celui qui est inscrit dans l'indication éventuelle, à destination du bureau d'origine du télégramme-demande et à acheminé par la même voie que ce dernier. Ce bon donne la faculté d'expédier, dans la limite de sa valeur, un télégramme à une destination quelconque, à partir d'un bureau quelconque de l'Office dont relève le bureau qui a émis le bon.

2. Lorsque la taxe d'un télégramme affranchi par un bon excède le montant de la valeur de ce bon, l'excédent de la taxe doit être payé en numéraire par l,expéditeur de la réponse. Dans le cas contraire, la différence entre la valeur du bon et le montant de la taxe réellement due est remboursée à l'expéditeur du télégramme primitif lorsque la demande en est faite dans le délai de trois mois à partir de la date d'émission du bon et que cette différence est au moins égale à un franc.

Ce remboursement n'est effectué que sur l'autorisation et pour le compte l'Office de destination du télégramme primitif.

3. Le bon ne peut être utilisé pour l'affranchissement d'un télégramme que pendant le délai de quarante-deux jours qui suit la date de son émission.

4. Lorsque le destinataire n'a pas fait usage du bon pour une cause quelconque, ou a

adressaten et bevis av en værdi, der svarer til prisen for et telegram med det samme ordantal, som er anført i den eventuelle angivelse, bestemt til det oprindelige telegrams indleveringsstation og at sende ad samme vei som dette. Dette bevis gir ret til inden dets værdis grænser at sende et telegram til hvilketsomhelst sted og fra hvilkensomhelst station, henhørende under samme administration som den, der har utstedt beviset.

2. Naar taksten for et telegram, til hvis betaling der benyttes et svarbevis, overstiger dettes paalydende beløp, maa resten av portoen betales kontant av svartelegrammets avsender. I det motsatte tilfælde blir forskjellen mellem bevisets paalydende beløp og det virkelig pligtige takstbeløp tilbakebetalt til det oprindelige telegrams avsender, naar begjæring derom fremsendes inden en frist av 3 maaneder fra bevisets utstedelsesdatum, og saafremt denne forskjel utgjør mindst 1 frank.

Saadan tilbakebetaling sker kun efter bemyndigelse fra den administration, hvorunder det oprindelige telegrams adressestation hører, og for dennes regning.

3. Svarbeviset kan kun benyttes som betaling for et telegram i løpet av 42 dage efter utstedelsen.

4. Naar adressaten av hvilkensomhelst grund ikke har gjort bruk av beviset eller har

refusé ce bon, le montant de celui-ci est remboursé dans les conditions fixées par l'article LXXI, paragraphe 1.

5. Lorsque le bon se trouve en la possession de l'Office d'arrivée, celui-ci, à l'expiration du délai de validité, provoque d'office le remboursement si la taxe versée est au moins égale à un franc.

Le montant du bon est toutefois remboursé à l'expéditeur s'il en fait la demande avant l'expiration de ce délai. En ce cas, le bureau de destination annule le bon, et le télégramme, annoté à cet effet, est conservé pendant le délai prescrit (art. XLVII, § 11).

c. Télégrammes avec collationnement.

LI.

1. L'expéditeur d'un télégramme a la faculté d'en demander le collationnement. Dans ce cas, il écrit avant l'adresse l'indication »Collationnement« ou =TC=.

2. Les télégrammes d'Etat et les télégrammes de service rédigés en langage secret sont collationnés d'office et gratuitement (art. XV, § 7).

3. Le collationnement, qui consiste dans la répétition intégrale du télégramme (y compris le préambule), est donné à tous les appareils par le bureau qui a reçu, et immédiatement après la transmission du télégramme ou de la série con-

negtet at motta samme, tilbakebetales beløpet i de i artikel LXXI, § 1 omhandlede tilfælde. 11/6 1908 9/2 1909

5. Er adresselandets telegrafvæsen i besiddelse av svarbeviset, foranlediger dette telegrafvæsen i tjenestens medfør tilbakebetalingen ved gyldighetsfristens utløp, dersom den forutbetalte takst mindst utgjør en frank.

Svarbevisets beløp tilbakebetales dog til avsenderen før utløpet av denne frist, naar han gjør krav derpaa. I dette tilfælde tilintetgjør adressestationen beviset, og telegrammet, der paaføres bemerkning derom, opbevares i den foreskrevne tid (art. XLVII, § 11).

c. Telegrammer med kollationering.

LI.

1. Avsenderen av et telegram har ret til at forlange samme kollationert. I saa tilfælde skriver han foran adressen angivelsen: »*Collationnement*« (kollationering) eller =TC=.

2. Statstelegrammer og tjenestetelegrammer der er avfattet i hemmelig sprog, kollationeres som tjenestesak og gebyrfrit (art. XV, § 7).

3. Kollationeringen, som bestaar i fuldstændig gjentagelse av telegrammet (indbefattet indledningen) utføres uanset de forskjellige slags apparater av den mottagende station og øieblikkelig efter befordringen av det telegram eller den række, der

11/6 1908
9/2 1909

tenant le télégramme à collationner.

Le collationnement d'un télégramme d'Etat est donné dès que la transmission de ce télégramme est terminée.

Le collationnement ne compte pas dans l'alternat des transmissions (art. XXXIV, § 3).

4. La taxe du collationnement est égale au quart de celle d'un télégramme ordinaire de même longueur pour le même parcours.

d. Accusés de réception.

LII.

1. L'expéditeur d'un télégramme peut demander que l'indication de la date et de l'heure auxquelles son télégramme aura été remis à son correspondant lui soit notifiée aussitôt après la remise. Lorsque le télégramme est acheminé sur sa destination définitive par la voie postale, déposé poste restante ou remis aux soins d'un intermédiaire quelconque, la notification susvisée indique la date et l'heure de cet acheminement, dépôt ou remise.

S'il s'agit d'un télégramme maritime à destination d'un navire en mer, la notification susvisée est expédiée par le poste sémaphorique ou la station côtière et indique la date et l'heure de la transmission du télégramme au navire.

2. La notification est faite par télégraphe si l'expéditeur a inscrit avant l'adresse l'indication »Accusé réception« ou =PC= et payé une taxe égale

indeholder det telegram, som skal kollationeres.

Kollationeringen av et statstelegram finder sted, saasnart dette telegrams avsendelse er fuldført.

Kollationeringen medregnes ikke i den vekselvise befordringsorden (art. XXXIV, § 3).

4. Taksten for kollationering er fjerdeparten av taksten for et almindelig telegram av samme længde for samme befordringsvei.

d. Mottagelsestilstaaelser.

LII.

1. Avsenderen av et telegram kan forlange, at en meddelelse om, hvilken datum og paa hvilket klokkeslet hans telegram blev avlevert til adressaten, blir tilstillet ham straks efter avleveringen. Naar telegrammet blir viderebefordret til sin endelige adresse pr. post, utbragt post restant eller avlevert til besørgelse av hvilkensomhelst mellemmand, skal den ovennævnte meddelelse angi datum og klokkeslet for denne viderebefordring, utbringelse eller avlevering.

Hvis det gjælder et sjøtelegram bestemt til et skib i sjøen, sendes den ovennævnte meddelelse av semaforstationen eller kyststationen og angir datum og klokkeslet for telegrammets ekspedition til skibet.

2. Meddelelsen sendes pr. telegraf, naar avsenderen foran adressen i sit telegram sætter angivelsen: »*Aceusé réception*« (mottagelsestilstaaelse) eller =

à celle d'un télégramme ordinaire de cinq mots pour la même destination, par la même voie. Elle est faite par la voie postale si l'expéditeur a inscrit avant l'adresse l'indication »Accusé réception postal« ou =PCP= et payé une taxe de 25 centimes.

3. Lorsque les pays intéressés admettent les télégrammes urgents, la priorité de transmission et de remise à destination peut être demandée pour l'accusé de réception. A cet effet, l'expéditeur inscrit avant l'adresse l'indication »Accusé réception urgent« ou =PCD= et acquitte la taxe d'un télégramme urgent de cinq mots pour la même destination, par la même voie.

LIII.

1. L'accusé de réception est annoncé par les indices CR, CRS ou CRD, suivant qu'il s'agit d'un accusé de réception à un télégramme ordinaire ou à un télégramme d'Etat ou d'un accusé de réception urgent.

Il est transmis dans la forme suivante:

»CR Paris Berne = 469 (numéro du télégramme) Brown (nom du destinataire) remis 25 10,25 m (date, heure et minutes)«.

Lorsque le télégramme primitif a été confié à la poste ou aux soins d'un intermédiaire quelsonque, en dehors des personnes se trouvant au domicile ordinaire du destinataire, l'accusé de réception en fait mention;

PC = og betaler den samme takst som for et almindelig femords telegram til samme sted og ad den samme vei. Den sendes pr. post, naar avsenderen foran adressen sætter »*Accusé réception postal*« (mottagelsestilstaaelse post) eller =PCP= og betaler en takst av 25 centimer (20 øre). $\frac{11/6\ 1908}{9/2\ 1909}$

3. Naar vedkommende land tilsteder iltelegrammer, kan fortrinsret til befordring og avlevering til adressaten kræves for mottagelsestilstaaelsen. I denne hensigt skriver avsenderen foran adressen angivelsen »*Accusé réception urgent*« (fortrinsberettiget mottagelsestilstaaelse) eller =PCD= og erlægger gebyr for et iltelegram paa fem ord til samme adressested og ad samme vei.

LIII.

1. Mottagelsestilstaaelsen betegnes ved forkortelserne CR, CRS eller CRD, eftersom det er mottagelsestilstaaelse for et almindelig telegram, et statstelegram eller en fortrinsberettiget mottagelsestilstaaelse. Den sendes i følgende form:

»CR Paris Berne = 469 (telegrammets nummer) Brown (adressatens navn) remis (avlevert) 25 10,25 m. (datum, time og minutter).

Naar det oprindelige telegram er blit betrodd til posten eller til besørgelse av hvilkensomhelst mellemmand utenfor de personer, som befinder sig i adressatens sedvanlige bopæl, skal mottagelsestilstaaelsen nævne dette;

11/6 1908 9/2 1909

exemple: »remis poste, ou hôtel, ou navire, ou gare, etc. 25 10,25 m«.

Si l'accusé de réception n'est pas émis le jour du dépôt du télégramme, cette date est ajoutée après le numéro; exemple: »469 vingtdeux Brown remis 25 10,25 m«.

2. L'accusé de réception prend rang pour la transmission parmi les télégrammes privés. Toutefois, les accusés de réception se rapportant à des télégrammes d'Etat et les accusés de réception urgents sont acheminés dans les conditions de priorité fixées pour ces catégories de télégrammes.

3. Dans le cas prévu par le paragraphe 3 de l'article XLVII, 1er alinéa, l'accusé de réception est précédé de l'avis de service prescrit par ce paragraphe.

L'accusé de réception est ajourné pendant le délai visé à l'article XLVII, paragraphe 11, et est transmis après la remise du télégramme si elle est devenue possible.

A l'expiration du délai susvisé, si le télégramme n'a pas été remis, l'Office de départ provoque d'office le remboursement de la taxe de l'accusé de réception.

4. L'accusé de réception postal contient les mêmes renseignements que l'accusé de réception télégraphique. Il est envoyé par le bureau d'arrivée du télégramme à celui d'origine

eksempel: »remis poste eller hôtel eller navire (skib) eller gare (jernbanestation) o. s. v. 25 10,25 m.«.

Dersom mottagelsestilstaaelsen ikke sendes paa telegrammets indleveringsdato, tilføies denne efter nummeret; eksempel: 469 vingtdeux (toogtyvende) Brown remis (avlevert) 25 10,25 m.«.

2. Mottagelsestilstaaelsen gives under ekspeditionen samme rang som privattelegrammer. Dog gjælder for de mottagelsestilstaaelser, der angaar statstelegrammer, og for fortrinsberettigede mottagelsestilstaaelser de for disse telegramklasser fastsatte rangsbestemmelser.

3. I det i artikel XLVII, § 3, 1ste avsnit, forutsatte tilfælde avsendes den i samme paragraf foreskrevne tjenestemeddelelse før mottagelsestilstaaelsen.

Mottagelsestilstaaelsens avsendelse utsættes under den i artikel XLVII, § 11 fastsatte tidsfrist, men finder sted efter telegrammets avlevering, hvis saadan er blit mulig.

Dersom telegrammet ikke er blit avlevert ved utløpet av den ovennævnte tidsfrist, foranlediger avsendelsesadministrationen i tjenestens medfør tilbakebetaling av gebyret for mottagelsestilstaaelsen.

4. Mottagelsestilstaaelser, der ekspederes pr. post, indeholder de samme oplysninger som de telegrafiske. De sendes av telegrammets adressestation til dets avsendelsesstation i betalt brev

sous pli affranchi portant la suscription »Accusé de réception«.

5. L'accusé de réception, télégraphique ou postal, dès qu'il est parvenu au bureau d'origine du télégramme, est porté à la connaissance de l'expéditeur de ce télégramme.

Ce bureau, lorsqu'il s'agit d'un accusé de réception concernant un télégramme qui a été réexpédié, recouvre, le cas échéant, sur l'expéditeur la différence entre la taxe perçue primitivement pour l'accusé de réception et la taxe due en raison du parcours réellement effectué par celui-ci.

Lorsque cette dernière est inférieure d'au moins un franc à celle qui a été perçue, la différence est remboursée à l'expéditeur sur sa demande.

e. Télégrammes à faire suivre sur l'ordre de l'expéditeur.

LIV.

1. Tout expéditeur peut demander, en inscrivant avant l'adresse l'indication »Faire suivre« ou =FS=, que le bureau d'arrivée fasse suivre son télégramme.

2. L'expéditeur d'un télégramme à faire suivre qui demande un accusé de réception télégraphique doit être prévenu que, si le télégramme est réexpédié en dehors des limites du pays de destination, il devra, le cas échéant, verser la somme nécessaire pour compléter le prix de l'accusé de réception

med paaskriften »Accusé de réception« (mottagelsestilstaaelse). 11/6 1908 9/2 1909

5. Mottagelsestilstaaelsen skal — enten den ekspederes pr. telegraf eller pr. post — saa snart den er indløpet til den station, hvorfra telegrammet er avsendt, av denne bringes til avsenderens kundskap.

Naar det gjælder en mottagelsestilstaaelse angaaende et telegram, som er blit eftersendt, opkræver den sidstnævnte station i paakommende tilfælde hos avsenderen forskjellen mellem den oprindelig opkrævede takst for mottagelsestilstaaelsen og den for den virkelig utførte befordring skyldige takst.

Er den sidstnævnte takst mindst en frank mindre end den opkrævede, tilbakebetales forskjellen til avsenderen paa anmodning.

e. Telegrammer at eftersende paa avsenderens forlangende.

LIV.

1. Enhver avsender kan ved foran adressen at sætte angivelsen: »*Faire suivre*« (eftersendes) eller = FS = forlange, at adressestationen skal eftersende hans telegram.

2. Avsenderen av et telegram at eftersende bør, naar han begjærer telegrafisk mottagelsestilstaaelse, forut underrettes om, at han, forsaavidt telegrammet omekspederes utover adresselandets grænser, i tilfælde maa betale det nødvendige beløp til at dække mottagelsestilstaaelsens kostende ef-

11/6 1908 d'après le parcours réel que
9/2 1909 celui-ci aura effectué, indépendamment des taxes de réexpédition qui n'auraient pas été recouvrées à l'arrivée.

Lorsqu'un télégramme à faire suivre comportant l'une des mentions =RPx= ou =PC= doit être réexpédié en dehors des limites du pays de destination, le bureau réexpéditeur applique les dispositions de l'article LV, paragraphe 5.

3. Lorsqu'un télégramme porte l'indication »Faire suivre« ou = FS = sans autre mention, le bureau de destination inscrit, le cas échéant, la nouvelle adresse qui lui est indiquée au domicile du destinataire dans les conditions prévues au paragraphe 6 et fait suivre le télégramme sur la nouvelle destination. On opère de même jusqu'à ce que le télégramme soit remis ou qu'aucune nouvelle adresse ne soit fournie.

4. Si la remise ne peut être effectuée, et si aucune adresse n'est indiquée, le télégramme est conservé en dépôt et l'on applique les prescriptions du paragraphe 3 de l'article XLVII. L'avis de service doit faire connaître le montant des frais dont le recouvrement est à poursuivre sur l'expéditeur.

Cet avis, quand la non-remise peut provenir d'une erreur de transmission, doit transiter par le dernier bureau de réexpédition pour que celui-ci puisse éventuellement opérer les rectifications nécessaires.

5. Si l'indication »Faire

ter dennes virkelige befordring, uavhængig av de eftersendelsesgebyrer, som ikke maatte være blit opkrævet paa adressestedet.

Naar et telegram, der skal eftersendes og som har en av angivelserne = RPx = eller = PC =, blir at omekspedere utover adresselandets grænser, anvender den omekspederende station bestemmelserne i artikel LV, § 5.

3. Har et telegram paategningen »*Faire suivre*« (eftersendes) eller = FS = uten anden angivelse, skal mottagelsesstationen i tilfælde tilføie den nye i adressatens bopæl opgivne adresse paa den i § 6 fastsatte maate og befordre telegrammet videre til det nye adressested. Paa denne maate gaaes frem, indtil telegrammet kan avleveres eller ingen ny adresse opgives.

4. Kan avleveringen ikke finde sted eller ny adresse angives, opbevarer mottagelsesstationen telegrammet under iagttagelse av bestemmelserne i artikel XLVII, § 3. Tjenestemeddelelsen bør indeholde opgave over det gebyrbeløp, der skal avkræves avsenderen.

Denne tjenestemeddelelse bør, naar ikke-avleveringen kan skyldes telegraferingsfeil, passere gjennem den station, der har utført den sidste eftersendelse, forat denne station i tilfælde kan foreta de nødvendige rettelser.

5. Dersom anførselen »*Faire*

suivre« ou =FS= est accompagnée d'adresses successives, le télégramme est transmis à chacune des destinations indiquées jusqu'à la dernière, s'il y a lieu, et le dernier bureau se conforme aux dispositions du paragraphe précédent.

6. Le lieu d'origine, la date et l'heure de dépôt à indiquer dans le préambule des télégrammes réexpédiés sont le lieu d'origine, la date et l'heure de dépôt primitifs; le lieu de destination est celui auquel le télégramme doit être d'abord expédié.

Dans l'adresse, les indications de remise à domicile s'appliquant aux acheminements déjà effectués sont supprimées et l'on maintient seulement, à la suite de l'indication »Faire suivre« ou =FS=, le nom de chacune des destinations par lesquelles le télégramme a déjà transité.

Par exemple, l'adresse d'un télégramme libellée au départ:

=FS= Haggis chez Dekeysers Londres=Hotel Tarbet Tarbet=North-British Hotel Edimbourg,

serait rédigée à partir de Tarbet, lieu de la seconde réexpédition, sous la forme:

=FS= de Londres, Tarbet= Haggis North-British Hotel Edimbourg.

7. La taxe à percevoir au départ pour les télégrammes à faire suivre est simplement la taxe afférente au premier parcours, l'adresse complète entrant

suivre« (eftersendes) eller =FS= er ledsaget av paa hinanden følgende adresser, sendes telegrammet til ethvert av de opgivne adressesteder indtil det sidste om fornødent, og den sidste station forholder sig overensstemmende med reglene i foregaaende paragraf. $^{11}/_{6}$ 1908 $^{9}/_{2}$ 1909

6. Det indleveringssted, den datum og det indleveringsklokkeslet, som skal angives i eftersendte telegrammers indledning, er det oprindelige indleveringssted, den oprindelige datum og det oprindelige indleveringsklokkeslet.

Adressested er det sted, hvortil telegrammet først skal sendes.

I adressen utstrykes de bopælsangivelser, som refererer sig til den allerede tilbakelagte vei, og man beholder efter angivelsen »*Faire suivre*« (eftersendes) eller =FS= kun navnene paa ethvert av de steder, telegrammet har passert.

Et telegrams adresse, der paa indleveringsstationen er avfattet: =FS= Haggis chez Dekeysers, London, hotel Tarbet, Tarbet = North British hotel, Edinburgh, redigeres for eksempel fra andet eftersendelsessted, Tarbet i følgende form: =FS= de London, Tarbet = Haggis North British hotel, Edinburgh.

7. Den takst, der skal opkræves ved avsendelsen for telegrammer, der skal eftersendes, er kun taksten til det første adressested, idet den fuldstæn-

11/6 1908 dans le nombre des mots. La
9/2 1909 taxe complémentaire est perçue sur le destinataire. Elle est calculée en tenant compte du nombre de mots transmis lors de chaque réexpédition.

8. A partir du premier bureau indiqué dans l'adresse, les taxes à percevoir sur le destinataire, pour les parcours ultérieurs, doivent, à chaque réexpédition, être ajoutées. Leur total est indiqué d'office dans le préambule.

9. Cette indication est formulée comme il suit: »PCV. . .«. Si les réexpéditions ont lieu dans les limites de l'Etat auquel appartient le bureau d'arrivée, la taxe complémentaire à percevoir sur le destinataire est calculée, pour chaque réexpédition, suivant le tarif intérieur de cet Etat. Si les réexpéditions ont lieu hors de ces limites, la taxe complémentaire est calculée en considérant comme autant de télégrammes séparés chaque réexpédition internationale. Le tarif pour chaque réexpédition est le tarif applicable aux correspondances échangées entre l'Etat qui réexpédie et celui auquel le télégramme est réexpédié.

f. Télégrammes à réexpédier sur l'ordre du destinataire.

LV.

1. Toute personne peut demander, en fournissant les justifications nécessaires, que les télégrammes parvenant à son adresse à un bureau télégraphique lui soient réexpédiés à

dige adresse gaar ind i beregningen av ordantallet. Tillægstaksten opkræves hos adressaten. Den beregnes paa grundlag av det ved hver eftersendelse ekspederte ordantal.

8. Fra den i adressen først opgivne station maa de takster, der skal opkræves hos adressaten for yderligere befordring, tilføies ved hver eftersendelse. Totalsummen angives som tjenestebemerkning i indledningen.

9. Denne bemerkning avfattes i følgende form: »PCV. . .« Hvis eftersendelserne finder sted inden grænserne av den stat, hvori adressestationen ligger, beregnes den tillægstakst, der skal opkræves hos adressaten, for hver eftersendelse efter denne stats indenlandske tarif. Hvis eftersendelserne finder sted utenfor disse grænser, beregnes tillægstaksten, som om hver international eftersendelse var et særskilt telegram. Tariffen for enhver eftersendelse er den, der anvendes paa korrespondanse, som utveksles mellem den stat, som eftersender, og den, som mottar det eftersendte telegram.

f. Telegrammer at eftersende paa forlangende av adressaten.

LV.

1. Enhver kan, naar han tilveiebringer de fornødne legitimationer, forlange, at de telegrammer, der under hans adresse maatte ankomme til en telegrafstation, eftersendes ham til en

une nouvelle adresse qu'elle aura indiquée. Dans ce cas, il est procédé conformément aux dispositions de l'article précédent; mais au lieu d'inscrire avant l'adresse l'indication =FS=, on inscrit dans les indications éventuelles la mention taxée »Réexpédié de . . . . .« (nom du ou des bureaux réexpéditeurs).

2. Les demandes de réexpédition doivent se faire par écrit, par avis de service taxé ou par la voie postale (article XVII, § 8). Elles sont formulées, soit par le destinataire lui-même, soit en son nom par l'une des personnes mentionnées à l'article XLVII, paragraphe premier, comme pouvant recevoir les télégrammes aux lieu et place du destinataire. Celui qui formule une semblable demande s'engage à acquitter les taxes qui ne pourraient être recouvrées par le bureau de distribution.

3. Chaque Administration se réserve la faculté de réexpédier, d'après les indications données au domicile du destinataire, les télégrammes pour lesquels aucune indication spéciale n'aura, d'ailleurs, été fournie.

Si, au domicile du destinataire d'un télégramme ne portant pas l'indication =FS= ou »Faire suivre«, on indique la nouvelle adresse sans donner l'ordre de réexpédier par la voie télégraphique, les Administrations sont tenues de faire suivre par la voie postale une copie de ce télégramme, à moins qu'elles n'aient été invitées à

ny adresse, han maatte ha opgit. Der forholdes i dette tilfælde overensstemmende med forskriftene i foregaaende artikel; men istedenfor anførselen =FS= foran adressen sættes blandt de eventuelle angivelser den takserte anførsel »Réexpédié de (eftersendt fra). . . .« (eftersendelsesstationens eller -stationenes navn). 11/6 1908 9/2 1909

2. Forlangender om saadan eftersendelse maa fremsættes skriftlig, ved taksert tjenestemeddelelse eller pr. post (art. XVII, § 8). De formuleres enten av adressaten selv eller i dennes navn av nogen av de i art. XLVII, § 1 angivne personer, til hvem telegrammer ifølge nævnte artikel kan avleveres i den egentlige adressats sted. Den, der fremsætter et saadant forlangende, forpligter sig til at betale de takster, som ikke kan erholdes ved den station, der avleverer telegrammet.

3. Enhver administration forbeholder sig ret til efter de i adressatens bopæl givne oplysninger at eftersende telegrammer, om hvilke der ellers ikke maatte være meddelt nogen særskilt anvisning.

Dersom man i adressatens bopæl opgir den nye adresse uten at gi ordre til telegrafisk eftersendelse, er administrationerne, naar det gjælder et telegram, der ikke har angivelsen =FS= eller »*Faire suivre*« (eftersendes), forpligtet til at eftersende en kopi av telegrammet med posten, medmindre de er anmodet om at

11/6 1908 le conserver en instance ou
9/2 1909 qu'elles n'effectuent d'office la réexpédition télégraphique.

La réexpédition par la poste se fait d'après les prescriptions de l'article LIX. Les télégrammes dont on fait suivre une copie par la poste doivent faire l'objet d'un avis de non-remise ordinaire (art. XLVII). La mention »Réexpédié poste« est dans ce cas ajoutée à l'avis télégraphique de non-remise.

4. Lorsqu'un télégramme réexpédié télégraphiquement ne peut être remis, le dernier bureau d'arrivée envoie l'avis de non-remise prévu par le paragraphe 3 de l'article XLVII. Cet avis affecte la forme suivante:

»435 vingtneuf Julien (numéro, date, nom du destinataire) réexpédié à . . . (nouvelle adresse), inconnu, refusé, etc. . . . (motif de la non-remise) PCV . . . (montant de la taxe non recouvrée)«. Cet avis est adressé d'abord au bureau qui a fait la dernière réexpédition et ainsi de suite de bureau à bureau, afin que les personnes qui ont donné l'ordre de réexpédier soient, le cas échéant, mises en demeure de payer la taxe, dont elles sont respectivement responsables. L'avis est enfin transmis au bureau d'origine pour être communiqué à l'expéditeur, auquel il n'est pas réclamé de frais de réexpédition.

opbevare det, eller de tjenstlig utfører den telegrafiske eftersendelse.

Eftersendelse i posten sker efter forskriftene i art. LIX. De telegrammer, hvorav en kopi eftersendes i posten, bør gjøres til gjenstand for en almindelig tjenestemeddelelse om ikke-avlevering (art. XLVII). Bemerkningen »Réexpédié poste« (eftersendt pr. post) blir i dette tilfælde at tilføie i den telegrafiske tjenestemeddelelse om ikke-avlevering.

4. Naar et ad telegrafisk vei eftersendt telegram ikke kan avleveres, sender den sidste adressestation en tjenestemeddelelse om ikke-avleveringen, saaledes som foreskrevet i art. XLVII, § 3. Denne meddelelse gives følgende form:

»435 vingtneuf (niogtyvende) Julien (nummer, datum og adressatens navn) réexpédié à (eftersendt til . . . (den nye adresse), inconnu (ukjendt), refusé (refusert), osv. . . . (grunden til ikke-avleveringen) PCV . . . . (ikke erholdt gebyrbeløp)«. Denne meddelelse adresseres først til den station, der sidst har eftersendt telegrammet og saaledes videre fra station til station, forat alle de personer, som har git ordre til dets videreforsendelse, i tilfælde kan avkræves de gebyrer, for hvilke hver især av dem er ansvarlig. Tilsidst sendes meddelelsen til telegrammets oprindelige indleveringsstation til underretning for avsenderen, av hvem der ikke opkræves noget eftersendelsesgebyr.

5. Lorsqu'un bureau de destination doit réexpédier télégraphiquement en dehors des limites de l'Etat auquel il appartient un télégramme avec réponse payée, il annule le bon et remplace l'indication éventuelle par la mention de la valeur du bon que le nouveau bureau de destination devra délivrer. Exemple: =RP fr. 1,50 =. Cette mention ne modifie pas le compte des mots.

La taxe payée pour la réponse est portée, par l'Office réexpéditeur, au crédit de l'Etat auquel le télégramme est réexpédié.

Lorsqu'un bureau de destination doit réexpédier par poste un télégramme avec réponse payée, il annexe le bon au télégramme.

Dans le régime européen, l'accusé de réception d'un télégramme réexpédié sur une nouvelle destination est rédigé par le dernier bureau destinataire sous la forme suivante: »CR. Etretat Zermatt=524 onze Regel Londres réexpédié Zermatt remis 12 8.40 m«.

Dans le cas d'un accusé de réception visant un télégramme réexpédié en dehors des limites du régime européen, le montant de la taxe payée d'avance est appliqué à un accusé de réception donnant avis de la réexpédition du télégramme.

6. Dans les cas prévus au paragraphe 3 du présent article, la personne qui fait suivre un télégramme a la faculté d'acquitter elle-même la taxe de ré-

5. Naar en adressestation telegrafisk skal eftersende et telegram med svar betalt utover den stats grænser, til hvilken denne station hører, annuleres svarbeviset, og istedenfor den eventuelle angivelse anføres værdien av det svarbevis, som den nye adressestation skal avlevere. Eksempel: RP fr. 1,50. Denne anførsel forandrer ikke ordantallet. 11/6 1908 9/2 1909

Det for svaret betalte gebyr blir av den eftersendende bestyrelse kreditert den stat, hvor til telegrammet eftersendes.

Naar en adressestation skal eftersende pr. post et telegram med svar betalt, blir svarbeviset at vedlægge telegrammet.

I den europæiske takstavdeling blir mottagelsestilstaaelsen for et telegram, der er omekspedert til et nyt adressested, av den sidste adressestation avfattet i følgende form: »CR. Etretat Zermatt = 524 onze (ellevte) Regel London réexpédié (eftersendt) Zermatt remis (avlevert) 12 8,40 m.«

I tilfælde av, at et telegram med mottagelsestilstaaelse eftersendes utover den europæiske takstavdelings grænser, anvendes det forutbetalte gebyr til en mottagelsestilstaaelse indeholdende underretning om telegrammets videresendelse.

6. I de i nærværende artikels § 3 forutsatte tilfælde har den person, der lar et telegram videresende, adgang til selv at betale taksten for efter-

11/6 1908 9/2 1909 expédition, pourvu qu'il s'agisse de diriger le télégramme sur une seule localité, sans indication de transmissions éventuelles à d'autres localités.

7. Lorsqu'il s'agit de réexpédier le télégramme sur une destination déterminée sans l'indication de retransmissions éventuelles à d'autres localités, la personne qui donne l'ordre de faire suivre ce télégramme peut même demander que la réexpédition soit faite d'urgence, mais elle est tenue alors d'acquitter elle-même la triple taxe. Le bureau qui défère à cette demande ajoute dans l'adresse du télégramme à faire suivre l'indication =D=.

8. Dans le cas du paragraphe qui précède, et lorsqu'il est fait usage de la faculté mentionnée dans le paragraphe 6 ci-dessus, l'indication »PCV« formulée dans le paragraphe 9 de l'article précédent est remplacée par l'indication »Taxe perçue«.

g. Télégrammes multiples.

LVI.

1. Tout expéditeur peut adresser un télégramme soit à plusieurs destinataires dans une même localité ou dans les localités différentes, mais desservies par un même bureau télégraphique, soit à un même destinataire à plusieurs domiciles dans la même localité ou dans des localités différentes, mais desservies par un même bureau télégraphique. A cet effet, il inscrit avant l'adresse l'indica-

sendelsen, saafremt det kun gjælder at videre-ekspedere telegrammet til et enkelt bestemt sted uten angivelse om mulig befordring ogsaa til andre steder.

7. Naar det gjælder at videresende et telegram til et bestemt adressested uten angivelse om mulig befordring til andre steder, kan den, der begjærer telegrammet eftersendt, ogsaa forlange det sendt som fortrinsberettiget telegram, men da maa denne selv betale den tredobbelte takst. Den station, der efterkommer saadant forlangende, tilføier angivelsen =D= i det eftersendte telegrams adresse.

8. I det i foregaaende paragraf omhandlede tilfælde, og naar der er gjort bruk av den i § 6 ovenfor nævnte adgang, skal der istedenfor den i foregaaende artikels § 9 formulerte angivelse »PCV« sættes: »Taxe perçue« (taksten erlagt).

g. Telegrammer med flere adresser.

LVI.

1. Enhver avsender kan adressere et telegram enten til flere adressater paa samme sted eller paa forskjellige, men til én og samme telegrafstation hørende steder, eller ogsaa til én og samme adressat i forskjellige bopæler paa samme sted eller paa forskjellige, men til én og samme telegrafstation hørende steder. I denne hensigt skriver han foran adressen angivelsen: »*x adresses*« eller

tion: »x adresses« ou =TMx=, qui entre dans le nombre des mots taxés. Le nom du bureau de destination ne figure qu'une fois, à la fin de l'adresse.

Dans les télégrammes adressés à plusieurs destinataires, les indications concernant le lieu de la remise, telles que bourse, gare, marché, etc., doivent figurer après chaque adresse ou après la dernière si elles se rapportent à un ensemble d'adresses succeesives.

2. L'adresse d'un télégramme multiple, si celui-ci comporte des indications éventuelles, est rédigée conformément aux prescriptions de l'article XII, paragraphe 2.

3. Il est perçu pour les télégrammes multiples, en sus de la taxe par mot, un droit de fr. 0,50 pour l'établissement de chaque copie ne comprenant pas plus de cent mots taxés. Le nombre de copies est égal au nombre des adresses moins une.

Pour les copies comportant plus de cent mots taxés, le droit est de cinquante centimes par cent mots ou fraction de cent mots. La taxe pour chaque copie est calculée séparément, en tenant compte du nombre de mots qu'elle doit contenir.

Pour les télégrammes urgents, le droit de fr. 0,50 par copie et par cent mots est porté à un franc.

4. Dans le cas prévu par le paragraphe premier du présent article, chaque exemplaire du télégramme ne doit porter =TMx=, som medregnes i ordantallet og takseres. Adressestationens navn sættes kun én gang, i slutten av adressen. 11/6 1908 9/2 1909

I telegrammet adressert til flere adressater skal angivelser angaaende avleveringsstedet saasom børs, jernbanestation, torv osv. sættes efter hver adresse, eller efter den sidste, dersom de samtidig vedkommer flere paa hinanden følgende adresser.

2. Dersom et telegram med flere adresser skal ha eventuelle angivelser, avfattes adressen overensstemmende med forskriftene i artikel XII, § 2.

3. For telegrammer med flere adresser opkræves der foruten ordtaksten en avgift av fr. 0,50 (kr. 0,40) for utfærdigelsen av hver kopi, som ikke indeholder over 100 takserte ord. Antallet av kopier er det samme som antallet av adresser, fraregnet én.

For kopier, som indeholder over hundrede takserte ord, er avgiften femti centimer pr. hundrede ord eller del av hundrede ord. Taksten for hver kopi beregnes særskilt, idet man tæller det antal ord, den skal indeholde.

For fortrinsberettigede privattelegrammer forhøies denne avgift av fr. 0,50 pr. kopi og pr. hundrede ord til en frank (kr. 0,80).

4. I det i nærværende artikels § 1 forutsatte tilfælde skal hver enkelt utskrift av telegrammet kun bære den

$\frac{11/6\ 1908}{9/2\ 1909}$ que l'adresse qui lui est propre, et l'indication »x adresses« ou =TMx= n'y doit pas figurer, à moins que l'expéditeur n'ait demandé le contraire. Cette demande doit être comprise dans le nombre des mots taxés, inscrite avant l'adresse de chaque destinataire qu'elle concerne et formulée comme suit: »Communiquer toutes adresses« ou =CTA=.

h. Télégrammes à remettre par poste ou par exprès.

Dispositions générales.

LVII.

1. Les télégrammes adressés à des localités non desservies par les télégraphes internationaux peuvent être remis à destination, suivant la demande de l'expéditeur, soit par poste, soit par exprès; toutefois, l'envoi par exprès ne peut être demandé que pour les Etats qui, conformément à l'article 9 de la Convention, ont organisé, pour la remise des télégrammes, un mode de transport plus rapide que la poste et ont notifié aux autres Etats les dispositions prises à cet égard.

2. L'expéditeur peut aussi demander que son télégramme soit transmis par télégraphe jusqu'au bureau qu'il indique et, de là, par la poste, jusqu'à destination.

3. L'adresse des télégrammes à transporter au delà des lignes doit être précédée de l'indication relative au mode de transport à employer, poste ou exprès.

enkeltes adresse og angivelsen »X adresses« eller =TMx= skal ikke gjengives paa utskriften, medmindre avsenderen har forlangt det motsatte. Dette forlangende skal regnes med i antallet av takserte ord, skrives foran hver av de adresser, som det vedkommer, og formuleres saaledes: »*Communiquer toutes adresses*« (gjengiv alle adresser) eller =CTA=.

h. Telegrammer at avlevere pr. post eller pr. ekspresse.

Almindelige bestemmelser.

LVII.

1. Telegrammer, adressert til steder, hvor der ikke findes internationale telegrafstationer, kan paa avsenderens forlangende besørges til sin bestemmelse enten med post eller ekspresse; dog kan forsendelse med ekspresse kun forlanges for de staters vedkommende, som i overensstemmelse med konventionens artikel 9 har indrettet en befordringsmaate hurtigere end posten til telegrammers avlevering, og som til de øvrige stater har notifisert de i saa henseende tagne forholdsregler.

2. Avsenderen kan ogsaa forlange, at hans telegram sendes pr. telegraf til den station, han opgir, og derfra pr. post til adressestedet.

3. I telegrammer, der skal sendes utenfor telegraflinjerne, maa der foran adressen sættes en angivelse av den forsendelsesmaate, som skal komme til anvendelse, post eller ekspresse.

Télégrammes à remettre par exprès.

LVIII.

1. Les frais de transport au delà des bureaux télégraphiques par un moyen plus rapide que la poste, dans les Etats où un service de cette nature est organisé, sont, en général, perçus sur le destinataire.

Lorsqu'un télégramme portant l'indication »Expres« et ayant donné lieu à une course n'est pas remis, le bureau de destination ajoute à l'avis de non-remise prévu par le paragraphe 3 de l'article XLVII la mention »PCV . . . .« (montant de la taxe due pour la course).

2. Lorsque l'expéditeur désire affranchir ce transport, et s'il est à même d'indiquer la taxe à percevoir de ce chef par le bureau de départ, le télégramme doit porter avant l'adresse l'indication taxée.

»Exprès payé x« ou =XPx=, la taxe perçue étant exprimée en francs.

Si la somme versée est insuffisante, le complément en est réclamé au destinataire; si elle est trop élevée, la différence n'est pas remboursée.

3. L'expéditeur qui ne connaît pas le montant des frais de transport peut exonérer le destinataire du payement d'une taxe quelconque, soit en payant la taxe d'un télégramme de cinq mots pour la même destination et par la même voie, soit en payant une taxe de vingt-cinq centimes (fr. 0,25).

Telegrammer at avlevere pr. ekspresse.

$^{11}/_{6}$ 1908
$^{9}/_{2}$ 1909

LVIII.

1. I de stater, der har indrettet et viderebefordringsmiddel hurtigere end posten, opkræves omkostningene for denne befordring i almindelighet hos adressaten.

Naar et telegram med angivelsen »Exprès« (ekspresse) er blit ekspressebefordret, men uten at kunne avleveres, gir adressestationen den i artikel XLVII, § 3 foreskrevne meddelelse om ikke-avleveringen tilføielsen: »PCV . . . . (det for ekspressebefordringen skyldige gebyr)«.

2. Ønsker avsenderen at betale denne befordring, og kan han angi den takst, som herfor skal opkræves av avsendelsesstationen, paaføres telegrammet følgende takserte angivelse foran adressen:

»Exprès payé x« (ekspresse betalt x) eller =XPx=, idet den opkrævede takst uttrykkes i frank.

Dersom det erlagte beløp er utilstrækkelig, opkræves resten hos adressaten; er der erlagt formeget, finder ingen tilbakebetaling sted.

3. Om avsenderen ikke kjender viderebefordringsomkostningene, kan han dog frita adressaten for enhver utgift i den anledning enten ved at erlægge taksten for et femords telegram til samme sted og ad samme vei, eller ved at betale en avgift av femogtyve centimer (fr. 0,25) (kr. 0,20). Han deponerer

11/6 1908 Il dépose à titre d'arrhes une
9/2 1909 somme à déterminer par le bureau d'origine en vue d'une liquidation ultérieure. Le télégramme porte alors l'une des indications: »Exprès payé télégraphe« ou =XPT=, ou bien: »Exprès payé lettre« ou =XPP=. Cette indication est inscrite avant l'adresse et soumise à la taxe.

4. Le bureau qui reçoit un télégramme avec l'indication: »Exprès payé télégraphe« ou =XPT= indique au bureau d'origine, par un avis de service taxé, la taxe à percevoir pour le transport. Cet avis affecte la forme suivante: »ST Paris Bruxelles 40 (numéro de l'avis de service taxé) 5 (nombre de mots) = 434 (numéro du télégramme) seize (date du télégramme indiquée seulement par le quantième du mois). Exprès fr. 2,50«. Ces renseignements sont donnés par lettre affranchie non recommandée dans le cas où l'indication éventuelle est: »Exprès payé lettre« ou =XPP=. Au reçu de ces renseignements, le bureau d'origine procède à la liquidation.

5. Lorsque l'Office d'arrivée a prévu et notifié le montant des frais de transport à payer, ces frais sont obligatoirement perçus sur l'expéditeur. Dans ce cas, le télégramme doit porter avant l'adresse l'indication taxée: »Exprès payé« ou =XP=. Ces mots sont soumis à la taxe et il n'y a pas lieu, pour le bureau

i saa fald et av avsendelsesstationen bestemt beløp, indtil opgjør senere kan finde sted. Telegrammet faar da efter omstændighetene en av følgende angivelser: »*Exprès payé télégraphe*« (ekspresse betalt telegraf) eller =XPT= eller ogsaa »*Exprès payé lettre*« (ekspresse betalt post) eller =XPP=, hvilke angivelser sættes foran adressen og takseres.

4. Den station, som mottar et telegram med angivelsen »*Ekspresse betalt telegraf*« eller =XPT=, underretter avsendelsesstationen ved en taksert tjenestemeddelelse om hvilken takst der skal opkræves for viderebefordringen. Denne meddelelse gives følgende form: »ST Paris Brüssel 40 (tjenestemeddelelse nr.) 5 (ordantal) = 434 (telegrammets nr.) seize (sekstende) (telegrammets datum angit blot ved dagens nummer i maaneden) exprès fr. 2,50«. Disse oplysninger gives i betalt, men ikke rekommandert brev, naar angivelsen »*Ekspresse betalt post*« eller =XPP= er benyttet. Saasnart avsendelsesstationen har mottat disse oplysninger, finder opgjør med avsenderen sted.

5. Naar den administration, hvorunder adressestationen hører, har fastsat og notifisert de viderebefordringsgebyr, der skal erlægges, blir disse at opkræve hos avsenderen. I dette tilfælde faar telegrammet foran adressen angivelsen »*exprès payé*« (ekspresse betalt) eller =XP=. Disse ord takseres, og adressestationen gir da

d'arrivée, de notifier les frais d'exprès.

Cette disposition n'est admise que dans le régime européen et entre les Administrations qui ont fait la notification prévue à l'alinéa précédent.

6. Lorsque l'expéditeur a acquitté le montant des frais de remise indiqués dans certains cas à la Nomenclature officielle des bureaux, la mention à employer est également »Exprès payé« ou =XP=.

Télégrammes à remettre par poste.

LIX.

1. Les télégrammes à acheminer par poste sont soumis aux taxes supplémentaires ci-après:

a) Télégrammes à distribuer dans les limites du pays de destination: ceux qui portent la mention taxée »Poste recommandée« ou =PR= acquittent seuls une taxe fixée à 25 centimes.

b) Télégrammes à réexpédier à un autre pays que le pays de destination télégraphique: la taxe à percevoir est de 25 ou de 50 centimes selon que l'adresse contient la mention taxée »Poste« ou »Poste recommandée«=PR=.

2. Le bureau télégraphique d'arrivée est en droit d'employer la poste:

ingen opgave over ekspresse-omkostningene. 11/6 1908 9/2 1909

Denne ordning gjælder kun i den europæiske takstavdeling og mellem administrationer, som har foretat den i foregaaende avsnit forutsatte notifikation.

6. Naar avsenderen har betalt de avleveringsomkostninger, som i visse tilfælde er angit i den officielle nomenklatur over stationene, anvendes likeledes bemerkningen »*Exprès payé*« eller =XP=.

Telegrammer at avlevere pr. post.

LIX.

1. For telegrammer, der skal befordres med posten, opkræves følgende tillægstakster:

a. For telegrammer, som skal forsendes indenfor adresselandets grænser, og som alene har den takserte betegnelse »*Poste recommandée*« (rekommandert post) eller =PR=, erlægges en takst av 25 centimer (20 øre).

b. For telegrammer, som skal viderebefordres til et andet land end det, hvori adressetelegrafstationen er beliggende, opkræves en takst av henholdsvis 25 eller 50 centimer (20 eller 40 øre), eftersom adressen indeholder den takserte betegnelse »*Poste*« eller »*Poste recommandée*« =PR=.

2. Adressestationen er berettiget til at benytte viderebefordring pr. post:

11/6 1908
2/2 1909

a) A défaut d'indication, dans le télégramme, du moyen de transport à employer;

b) Lorsque le moyen indiqué diffère du mode adopté et notifié par l'Etat d'arrivée, conformément à l'article 9 de la Convention;

c) Lorsqu'il s'agit d'un transport par exprès à payer par un destinataire qui aurait refusé antérieurement d'acquitter des frais de même nature.

3. L'emploi de la poste est obligatoire pour le bureau de destination:

a) Lorsque telle a été la demande faite expressément, soit par l'expéditeur (art. LVII, § 1), soit par le destinataire (art. LV).

Le bureau d'arrivée peut toutefois employer l'exprès, même pour un télégramme portant l'indication »Poste«, si le destinataire a exprimé la volonté de recevoir ses télégrammes par exprès;

b. Lorsque le bureau de destination ne dispose pas d'un moyen plus rapide.

4. Les télégrammes qui doivent être acheminés à destination par la voie postale et qui sont remis à la poste par le bureau télégraphique d'arrivée sont traités suivant les dispositions ci-après:

a) Télégrammes à distribuer dans les limites du pays de destination:

1° Ceux qui portent la mention »Poste« ou »Poste

a. Naar viderebefordringsmaaten ikke er opgit i telegrammet;

b. naar den angivne viderebefordringsmaate avviker fra, hvad der er vedtat og notifisert av den stat, hvortil telegrammet er adressert, overensstemmende med artikel 9 i konventionen;

c. naar det gjælder viderebefordring pr. ekspresse, for hvilken avgiften skal betales av en adressat, der forhen maatte ha negtet at betale lignende avgift.

3. Benyttelsen av posten er tvungen for adressestationen:

a. Naar dette uttrykkelig er forlangt enten av avsenderen (art. LVII, § 1) eller av adressaten (art. LV).

Adressestationen kan dog anvende ekspresse ogsaa paa et telegram, som har angivelsen »*Poste*«, naar adressaten har uttalt at ville motta sine telegrammer pr. ekspresse;

b. naar adressestationen ikke raader over noget hurtigere middel.

4. Telegrammer, som skal befordres til adressaten pr. post, og som av adressestationen leveres til posten, behandles efter følgende regler:

a. Telegrammer, som skal avleveres indenfor adresselandets grænser:

1°. De, som har angivelsen »*Poste*« eller »*Poste re-*

restante =GP= ou qui ne portent aucune mention relative à l'envoi par poste sont mis à la poste comme lettres ordinaires, sans frais pour l'expéditeur ni pour le destinataire;

2° Ceux qui parviennent avec la mention »Poste recommandée ou =PR= sont déposés à la poste comme lettres recommandées dûment affranchies, s'il y a lieu.

b) Télégrammes à réexpédier par poste à un pays autre que le pays de destination télégraphique.

Si les frais de poste ont été dûment perçus au préalable, les télégrammes sont mis à la poste comme lettres affranchies, ordinaires ou recommandées, selon qu'il y a lieu. Dans le cas où il n'y a pas eu perception des frais de poste, les télégrammes sont mis à la poste comme lettres ordinaires non affranchies, le port étant à la charge du destinataire.

5. Lorsqu'un télégramme à expédier par lettre recommandée ne peut être soumis immédiatement à la formalité de la recommandation, tout en pouvant profiter d'un départ postal, il est mis d'abord à la poste comme lettre ordinaire; une ampliation est adressée, comme lettre recommandée, aussitôt qu'il est possible.

tante« =GP=, eller som ikke har nogen angivelse angaaende postbefordring, lægges i posten som almindelige brev uden omkostninger hverken for avsenderen eller adressaten. 11/6 1908 9/2 1909

2°. De, som ankommer med betegnelsen »*Poste recommandée*« eller =PR=, indleveres til postbefordring som rekommanderte brev, i tilfælde med den derfor bestemte betaling.

b. Telegrammer, der skal videreforsendes med posten til et andet land end det, hvortil adressetelegrafstationen hører.

Dersom postportoen er blit opkrævet paa forhaand, lægges telegrammerne i posten som betalte, almindelige eller rekommanderte brev, eftersom tilfældet maatte være. I tilfælde av, at opkrævning av postporto ikke har fundet sted, lægges telegrammerne i posten som almindelige ubetalte brev, idet portoen opkræves hos adressaten.

5. Kan et telegram, der skal befordres i rekommandert brev, ikke straks avsendes som saadant, mens der dog er adgang til at sende det uten rekommandation, befordres det først i posten som almindelig brev, og et duplikat sendes derpaa som rekommandert brev, saasnart dette kan ske.

11/6 1908
9/2 1909

i. Télégrammes maritimes.

Dispositions générales.

LX.

1. Les télégrammes maritimes sont les télégrammes échangés avec les navires en mer par l'intermédiaire des sémaphores ou des stations radiotélégraphiques établies sur terre ferme ou à bord de navires ancrés à demeure (stations côtières).

Les télégrammes échangés au moyen des sémaphores portent le nom de télégrammes sémaphoriques; les télégrammes échangés par l'intermédiaire des stations radiotélégraphiques côtières sont désignés sous le nom de radiotélégrammes.

2. Pour les télégrammes originaires des navires en mer, l'indication du bureau d'origine, en préambule, se compose du nom du poste récepteur suivi du nom du navire. L'heure de dépôt est l'heure de réception du télégramme par le poste récepteur en relation avec le navire.

3. L'adresse des télégrammes maritimes destinés à des navires en mer doit contenir:

a) le nom du destinataire avec indication complémentaire, s'il y a lieu;

b) le nom du navire complété par la nationalité et, au besoin, par le signal distinctif du Code international de signaux, en cas d'homonymie;

c) le nom du poste maritime, tel qu'il figure dans la Nomenclature officielle des bureaux.

i. Sjøtelegrammer.

Almindelige bestemmelser.

LX.

1. Sjøtelegrammer er de telegrammer, som utveksles med skibe i sjøen ved hjælp av semaforer eller radiotelegrafstationer oprettet paa fast land eller ombord paa varig forankrede skibe (kyststationer).

De telegrammer, som utveksles ved hjælp av semaforer, heter semafortelegrammer; de telegrammer, som utveksles gjennem kyst-radiotelegrafstationer, kaldes radiotelegrammer.

2. I telegrammer fra skibe i sjøen skal angivelsen av indleveringsstationens navn i indledningen omfatte den mottagende kyst- eller semaforstations navn efterfulgt av skibets navn. Som indleveringstid angives klokkeslettet for telegrammets mottagelse ved den station, som staar i forbindelse med skibet.

3. Adressen i telegrammer, som er bestemt til skibe i sjøen, maa indeholde:

a. adressatens navn, om fornødent med nærmere betegnelse;

b. skibets navn, fuldstændiggjort med nationalitet og om fornødent med den internationale signalboks kjendesignal i tilfælde av navnelikhet;

c. sjøstationens navn, saaledes som det er anført i den officielle nomenklatur.

4. L'expéditeur d'un télégramme maritime à destination d'un navire en mer peut préciser le nombre de jours pendant lesquels ce télégramme doit être tenu à la disposition du navire par le sémaphore ou la station côtière.

Dans ce cas, il inscrit, avant l'adresse, l'indication »x jours« spécifiant ce nombre de jours, y compris celui du dépôt du télégramme.

5. Lorsque, pour une cause quelconque, un télégramme maritime ne peut être remis au destinataire, il est émis un avis de non-remise. S'il s'agit d'un télégramme originaire ou à destination d'un navire, cet avis peut, le cas échéant, être acheminé par un sémaphore ou une station côtière différente du poste qui a transmis ce télégramme.

6. Si un télégramme à destination d'un navire en mer n'a pu être transmis à ce navire dans le délai indiqué par l'expéditeur ou, à défaut d'une telle indication, jusqu'au matin du 29e jour suivant, le sémaphore ou la station côtière en donne avis à l'expéditeur.

Celui-ci a la faculté de demander par avis de service taxé, télégraphique ou postal, adressé au sémaphore ou à la station côtière, que son télégramme soit retenu pendant une nouvelle période de trente jours pour être transmis au navire et ainsi de suite. A défaut d'un telle demande, le télégramme est mis au rebut à la

4. Avsenderen av et sjø- 11/6 1908
telegram til et skib i sjøen kan 9/2 1909
fastsætte det antal dage, i løpet av hvilke telegrammet skal holdes i beredskap for skibet av semafor- eller kyststationen.

I dette tilfælde skriver han foran adressen angivelsen: »*x jours*« (x dage), idet han angir dagantallet iberegnet telegrammets indleveringsdag.

5. Naar et sjøtelegram av hvilkensomhelst grund ikke kan avleveres til adressaten, sendes der en tjenestemeddelelse om ikke-avleveringen. Dersom det gjælder et telegram fra eller til et skib, kan denne meddelelse i tilfælde sendes av en anden semafor- eller kyststation end den, som har sendt telegrammet.

6. Dersom et telegram til et skib i sjøen ikke har kunnet sendes til dette skib i løpet av den av avsenderen angivne frist eller i mangel av saadan angivelse inden den 29de dag om morgenen, gir semafor- eller kyststationen avsenderen meddelelse derom.

Avsenderen er berettiget til ved taksert telegrafisk eller postal tjenestemeddelelse adressert til semafor- eller kyststationen at forlange, at hans telegram holdes i beredskap i et nyt tidsrum av 30 dage for at sendes til skibet, og saaledes fremdeles; i mangel av saadant forlangende blir telegrammet henlagt ved utløpet av den

11/6 1908 fin du 30e jour (jour de dépôt
9/2 1909 non compris).

Toutefois, si le sémaphore ou la station côtière a l'assurance que le navire est sorti de son rayon d'action avant qu'il ait pu lui transmettre le télégramme, l'expéditeur est avisé de ce fait.

7. Ne sont pas admis comme télégrammes maritimes:

a) les télégrammes avec réponse payée (sauf pour les télégrammes sémaphoriques à destination des navires en mer);

b) les télégrammes-mandats;

c) les télégrammes avec collationnement;

d) les télégrammes avec accusé de réception télégraphique ou postal (sauf pour les télégrammes à destination des navires en mer et sur le parcours des lignes du réseau télégraphique);

e) les télégrammes à faire suivre;

f) les télégrammes de service taxés, sauf en ce qui concerne le parcours sur les lignes du réseau télégraphique;

g) les télégrammes urgents, sauf en ce qui concerne le parcours sur les lignes du réseau télégraphique;

h) les télégrammes à remettre par exprès ou par poste.

Télégrammes sémaphoriques.

LXI.

1. Les télégrammes sémaphoriques doivent porter, dans

30te dag (indleveringsdagen ikke medregnet).

Dersom semafor- eller kyststationen har sikkerhet for, at skibet har fjernet sig utenfor dens rækkevidde, førend den har kunnet sende telegrammet, skal dog avsenderen underrettes herom.

7. Ikke tillatt som sjøtelegram er:

a) Telegrammer med svar betalt (undtagen for semafortelegrammer, bestemt til skibe i sjøen);

b) Telegramanvisninger;

c) Telegrammer med kollationering;

d) Telegrammer med telegrafisk eller postal mottagelsestilstaaelse (undtagen for telegrammer til skibe i sjøen og for befordringen over telegrafnettets linjer);

e) Telegrammer at eftersende;

f) Takserte tjenestemeddelelser, undtagen forsaavidt angaar befordringen over telegrafnettets linjer;

g) Iltelegrammer, undtagen forsaavidt angaar befordringen over telegrafnettets linjer;

h) Telegrammer at avlevere pr. ekspresse eller pr. post.

Semafortelegrammer.

LXI.

1. Semafortelegrammer skal i indledningen ha tjenesteangi-

le préambule, la mention de service »Sémaphorique«.

2. Ils doivent être rédigés, soit dans la langue du pays où est situé le sémaphore chargé de les signaler, soit au moyen de groupes de lettres du Code international de signaux.

3. Pour les télégrammes d'Etat sémaphoriques expédiés d'un navire en mer, le sceau est remplacé par le signe distinctif du commandement.

4. La taxe des télégrammes à échanger avec les navires en mer par l'intermédiaire des sémaphores est fixée à un franc par télégramme. Cette taxe s'ajoute au prix du parcours électrique calculé d'après les règles générales. La totalité est perçue sur l'expéditeur pour les télégrammes adressés aux navires en mer, et sur le destinataire pour les télégrammes provenant des bâtiments (art. XXIX, § 1). Dans ce dernier cas, le préambule doit contenir l'indication »PCV«.

5. Les télégrammes provenant d'un navire en mer sont transmis à destination en signaux du Code international de signaux lorsque le navire expéditeur l'a demandé.

6. Dans le cas où cette demande n'a pas été faite, ils sont traduits en langage ordinaire par le préposé du poste sémaphorique et transmis à destination.

Radiotélégrammes.

LXII.

1. Une Nomenclature spéciale

velsen »Semaphorique« (semafor). $^{11}/_{6}$ 1908 $^{9}/_{2}$ 1909

2. De maa avfattes enten i det lands sprog, hvor den til deres befordring anvendte signaltelegrafstation er beliggende eller ved hjælp av bokstavgrupperne i den internationale signalbok.

3. For stats-semafortelegrammer, der ekspederes fra et fartøi i sjøen, erstattes seglet med kommandoflaget.

4. Taksten for telegrammer, der utveksles med fartøier tilsjøs ved hjælp av signaltelegrafer, fastsættes til 1 frank (kr. 0,80) for hvert telegram. Denne takst føies til prisen for telegrafbefordringen, beregnet efter de almindelige regler. Det hele beløp opkræves hos avsenderen for de til fartøier paa sjøen adresserte telegrammer og hos adressaten for de fra fartøier kommende telegrammer (art. XXIX, § 1). I sidste tilfælde maa indledningen indeholde følgende angivelse: »PCV«.

5. Telegrammer, kommende fra et fartøi paa sjøen, befordres til sin bestemmelse med den internationale signalboks tegn, naar det avsendende fartøi har forlangt det.

6. Forsaavidt saadant forlangende ikke har fundet sted, oversættes de paa almindelig sprog av signaltelegrafstationens bestyrer og befordres til sin bestemmelse.

Radiotelegrammer.

LXII.

1. En særskilt nomenklatur

11/6 1908 donne les indications utiles pour
9/2 1909 la correspondance radiotélégraphique avec les navires en mer, notamment la désignation des stations et les taxes radiotélégraphiques.

2. Les radiotélégrammes portent, dans le préambule, la mention de service »Radio«.

3. Les radiotélégrammes sont rédigés conformément aux règles du chapitre 4, sous réserve de l'application des dispositions de l'article LX, paragraphe 3. L'emploi des groupes de lettres du Code international de signaux est permis.

4. La taxe des radiotélégrammes comprend:

1° La taxe pour la transmission sur les lignes du réseau télégraphique, calculée d'après les règles générales;

2° La taxe afférente au parcours maritime, savoir:

a) La taxe côtière;

b) La taxe de bord.

Ces deux dernières taxes sont indiquées dans la Nomenclature des stations radiotélégraphiques.

La taxe totale des radiotélégrammes est perçue sur l'expéditeur.

5. Les radiotélégrammes qui, malgré leur réception défectueuse, ont été jugés par la station côtière susceptibles d'être remis, portent dans le préambule la mention de service »réception douteuse«, qui est transmise jusqu'à destination.

6. Pour la transmission sur les lignes du réseau télégra-

gir de fornødne oplysninger for den radiotelegrafiske korrespondanse med skibe i sjøen, navnlig om betegnelsen av stationerne og om de radiotelegrafiske takster.

2. Radiotelegrammerne har i indledningen tjenesteangivelsen »Radio«.

3. Radiotelegrammerne avfattes i overensstemmelse med reglerne i kapitel 4, under iagttagelse av bestemmelserne i artikel LX, § 3. Bruken av bokstavgrupperne i den internationale signalbok er tillatt.

4. Taksten for radiotelegrammerne bestaar av:

1° Taksten for befordringen over telegrafnettets linjer, beregnet efter de almindelige regler.

2° Den takst, som falder paa sjøbefordringen, nemlig:

a) kysttaksten;

b) skibstaksten.

De to sidstnævnte takster er angit i nomenklaturen over radiotelegrafstationerne.

Den hele takst for radiotelegrammer opkræves hos avsenderen.

5. De radiotelegrammer, som tiltrods for mangelfuld mottagelse antages av kyststationen at kunne avleveres, forsynes i indledningen med tjenestebemerkningen »Réception douteuse« (usikker mottagelse); denne tjenestebemerkning medsendes like til telegrammet er naadd frem til bestemmelsen.

6. Forsaavidt angaar ekspeditionen over telegrafnettets

phique, les radiotélégrammes sont traités, au point de vue des comptes, conformément aux dispositions du chapitre 18.

En ce qui concerne le parcours maritime, les taxes côtière et de bord donnent lieu à l'établissement de comptes mensuels spéciaux.

Ces comptes sont établis par les Administrations dont relèvent les stations côtières, radiotélégramme par radiotélégramme, avec toutes les indications utiles, dans un délai de six mois à partir du mois auquel ils se rapportent.

7. Pour les radiotélégrammes à destination des navires, l'Administration qui a perçu les taxes est débitée des taxes côtière et de bord directement par l'Administration dont relève la station côtière.

8. Les modifications des dispositions du présent Règlement relatives aux radiotélégrammes, qui seraient rendues nécessaires par suite des décisions des Conférences radiotélégraphiques ultérieures, seront mises en vigueur à la date fixée pour l'application des dispositions arrêtées par chacune de ces dernières Conférences.

j. Dispositions générales.

LXIII.

Dans l'application des articles précédents, on combinera les facilités données au public pour les télégrammes urgents, les réponses payées, les télégrammes avec collationnement, les accusés de réception, les télé-

linjer blir radiotelegrammerne i regnskapsmæssig henseende behandlet i overensstemmelse med reglerne i kapitel 18. 11/6 1908 9/2 1909

Forsaavidt angaar sjøbefordringen gir kyst- og skibstaksterne anledning til istandbringelse av særskilte maanedlige avregninger.

Disse avregninger blir av de administrationer, hvorunder kyststationerne hører, opstillet, radiotelegram for radiotelegram, med alle fornødne angivelser inden en frist av seks maaneder, regnet fra den maaned, de angaar.

7. For radiotelegrammer, bestemt til skibe, debiteres kyst- og skibstaksterne den administration, som har opkrævet taksterne, direkte av den administration, hvorunder kyststationen hører.

8. De forandringer i nærværende reglements bestemmelser, som maatte bli nødvendige paa grund av senere radiotelegrafiske konferansers avgjørelser, vil bli sat i kraft fra den dato, som er fastsat for ikrafttrædelsen av de bestemmelser, som er truffet av enhver av disse sidstnævnte konferanser.

j. Almindelige bestemmelser.

LXIII.

Under anvendelse av de foregaaende artikler skal de korresponderende gives adgang til samtidig at nyde godt av lettelserne ved fortrinsberettigede telegrammer, betalte svar, telegrammer med kollationering,

11/6 1908 9/2 1909 grammes à faire suivre, les télégrammes multiples et les télégrammes à remettre au delà des lignes, en se conformant aux prescriptions des articles XII et LIV.

13. Télégrammes-mandats.

LXIV.

1. L'émission, la rédaction du texte et le payement des télégrammes-mandats sont réglés par des Conventions spéciales internationales.

2. La transmission des télégrammes-mandats, lorsque cette transmission est admise entre les Offices en correspondance, est soumise aux mêmes règles que les autres catégories de télégrammes, sous réserve des prescriptions qui font l'objet de l'article XXXVIII, paragraphe premier.

14. Télégrammes de presse.

LXV.

1. Sont admis comme télégrammes de presse ceux dont le texte est constitué par des informations et nouvelles politiques, commerciales, etc., destinées à être publiées dans les journaux.

2. Les taxes terminales et de transit applicables aux télégrammes de presse échangés entre les Etats contractants sont réduites de 50 % dans le régime européen et d'au moins 50 % dans les autres relations.

3. Les Administrations qui perçoivent un minimum de taxe pour les télégrammes ordinaires

mottagelsestilstaaelser, telegrammer at eftersende, telegrammer med flere adresser og telegrammer til befordring utenfor linjerne, under iagttagelse av forskrifterne i artikel XII og LIV.

13. Telegramanvisninger.

LXIV.

1. Utstedelse, avfattelse og utbetaling av telegramanvisninger ordnes ved specielle internationale overenskomster.

2. Befordringen av telegramanvisninger er, naar saadan er vedtat mellem vedkommende bestyrelser, underkastet de samme regler som andre telegrammer under iagttagelse av bestemmelserne i artikel XXXVIII, § 1.

14. Pressetelegrammer.

LXV.

1. Som pressetelegrammer tillates de telegrammer, hvis tekst bestaar av oplysninger og nyheter — politiske, kommersielle o. s. v., og som er bestemt til offentliggjørelse i aviserne.

2. Terminal- og transittaksterne for pressetelegrammer, som utveksles mellem de kontraherende stater, nedsættes med 50 procent i den europæiske takstavdeling og med mindst 50 procent i de øvrige forbindelser.

3. De administrationer, som opkræver en minimumstakst for almindelige telegrammer (art.

(art. XXIII, § 1) perçoivent le même minimum pour les correspondances de presse.

4. Les pays qui n'admettent pas les télégrammes de presse au tarif réduit doivent les accepter en transit dans la forme ordinaire, à condition qu'ils acquittent les mêmes taxes de transit que les télégrammes ordinaires.

5. Les télégrammes de presse ne doivent être déposés que pendant les heures admises pour leur transmission.

6. Les télégrammes de presse ne sont acceptés au départ que sur la présention de cartes spéciales que l'Administration du pays où ces cartes sont utilisées fait établir et délivrer aux correspondants de journaux, publications périodiques ou agences autorisés. Toutefois, la présentation de cartes n'est pas obligatoire si l'Office de départ décide l'emploi d'un autre moyen de contrôle.

L'admission des journaux et agences à la réception des correspondances de presse au tarif réduit peut être subordonnée à l'autorisation des Offices de destination, qui sont en droit d'exiger les justifications qui leur semblent nécessaires, comme, entre autres, la déclaration écrite du directeur du journal, de la publication ou de l'agence, s'engagent à se conformer à toutes les conditions fixées par le Règlement.

Les Offices qui font usage

XXIII, § 1), opkræver den samme minimumstakst for pressetelegrammer. 11/6 1908 9/2 1909

4. De stater, som ikke tilsteder pressetelegrammer til nedsat takst, skal motta dem i transit i den almindelige form paa betingelse av, at de erholder de samme transittakster som for almindelige telegrammer.

5. Pressetelegrammer kan kun indleveres i de timer, der er indrømmet for deres avsendelse.

6. Pressetelegrammer mottages ved indleveringsstationen kun mot forevisning av særskilte kort, som administrationen i det land, hvor kortene anvendes, lar utfærdige og utlevere til korrespondenterne for de aviser, periodiske publikationer eller telegrambyraaer, der har tilladelse til at motta pressetelegrammer til nedsat takst. Forevisningen av kort er dog ikke tvungen, dersom avsendelseslandets administration beslutter at anvende et andet kontrolmiddel.

Avisernes og telegrambyraaernes adgang til at motta pressetelegrammer til nedsat takst kan gjøres avhængig av tilladelse fra adresseadministrationerne, som har ret til at kræve de legitimationer, der synes dem nødvendige, som blandt andet en skriftlig erklæring fra avisens, publikationens eller telegrambyraaets chef, hvori denne forpligter sig til at underkaste sig alle de i reglementet opstilte betingelser.

De bestyrelser, som gjør bruk

$\frac{11/6\ 1908}{9/2\ 1909}$ de cette faculté communiquent aux autres Administrations la liste des agences, publications et journaux autorisés.

7. Les télégrammes de presse doivent être adressés à des journaux, publications périodiques ou agences de publicité et seulement au nom du journal, de la publication ou de l'agence qui figure sur la carte, et non pas au nom d'une personne attachée à un titre quelconque à la direction du journal, de la publication ou de l'agence.

Les irrégularités constatées peuvent donner lieu au retrait des cartes de presse.

L'usage d'adresses abrégées et enregistrées est autorisé si mention est faite de ces adresses sur la carte.

LXVI.

1. Les télégrammes de presse doivent être rédigés dans la langue française ou dans une des langues du pays d'origine ou de destination autorisées pour la correspondance télégraphique internationale en langage clair ou dans la langue dans laquelle le journal destinataire est rédigé, pourvu que cette langue soit admise pour la correspondance télégraphique internationale.

Les télégrammes de presse ne doivent contenir aucun passage, annonce ou communication ayant le caractère de correspondance privée ni aucune annonce ou communication dont l'insertion est faite à titre onéreux.

Les cours de bourse et de marché, avec ou sans texte ex-

av denne ret, meddeler de øvrige administrationer listen over de autoriserte telegrambyraaer, publikationer og aviser.

7. Pressetelegrammer maa være adressert til aviser, periodiske publikationer eller telegrambyraaer og skal som adresse kun ha navnet paa den avis, den periodiske publikation eller det telegrambyraa, som er anført paa kortet, og ikke navnet paa nogen person, der i nogensomhelst egenskap er knyttet til avisen, publikationen eller telegrambyraaet.

Konstateres uregelmæssigheter, kan pressekortene inddrages.

Forkortede og indregistrerte adresser kan anvendes, naar saadanne adresser er anført paa kortet.

LXVI.

1. Pressetelegrammer skal være avfatttet paa fransk eller i et av avsendelses- eller adresselandets sprog, som er tillatt brukt i den internationale telegrafkorrespondanse i klart sprog, eller i det sprog i hvilket adresseavisen utgives, forsaavidt dette sprog er tillatt i den internationale telegrafkorrespondanse.

Pressetelegrammer maa ikke indeholde noget avsnit, avertissement eller nogen meddelelse, som har karakteren av privat korrespondanse, og heller ingen annonse eller meddelelse, for hvis indtagelse der erlægges betaling.

Børs- og markedskurser med

plicatif, sont admis dans les télégrammes de presse à tarif réduit. Les bureaux d'origine doivent, en cas de doute, s'assurer auprès de l'expéditeur, qui est tenu d'en justifier, si les groupes de chiffres figurant dans les télégrammes représentent bien des cours de bourse.

2. Les télégrammes présentés comme télégrammes de presse qui ne remplissent pas les conditions indiquées par le paragraphe premier sont taxés d'après le tarif ordinaire.

Le tarif normal des correspondances privées est également applicable à tout télégramme de presse dont il est fait usage dans un but autre que celui de son insertion dans les colonnes du journal destinataire, c'est-à-dire:

a) Aux télégrammes qui ne sont pas publiés par le journal destinataire (à moins d'une explication satisfaisante) ou que ce dernier a communiqués, avant publication, soit à des particuliers, soit à des établissements, tels que clubs, cafés, hôtels, bourses, etc.;

b) Aux télégrammes non encore publiés que le journal destinataire aurait vendus, distribués ou communiqués, avant de les publier, à d'autres journaux en vue de leur insertion dans leurs propres colonnes;

c) Aux télégrammes adressés aux agences, qui ne sont pas publiés dans un journal (à moins d'une explication satisfaisante) ou qui

eller uten forklarende tekst kan tilstedes i pressetelegrammer til nedsat takst. Avsendelsesstationen bør i tvilstilfælde hos avsenderen, der er forpligtet til at godtgjøre det, forvisse sig om, at de i telegrammerne forekommende talgrupper virkelig repræsenterer børskurser. 11/6 1908 9/2 1909

2. Telegrammer, der indleveres som pressetelegrammer, men ikke opfylder de i første paragraf opstillede betingelser, takseres efter den almindelige tarif.

Den almindelige tarif for privat korrespondanse anvendes ogsaa paa ethvert pressetelegram, som er brukt i anden hensigt end dets indtagelse i det blads spalter, til hvilket det er adressert, d. v. s.:

a. Paa telegrammer, som ikke offentliggjøres av den avis, til hvilken de er adressert (medmindre fyldestgjørende forklaring avgives), eller som denne før offentliggjørelsen maatte ha meddelt enten til privatfolk eller til etablissementer som klubber, kaféer, hoteller, børser etc.

b. Paa telegrammer, der av den avis, til hvilken de er adresserte, før offentliggjørelsen maatte være solgt, distribuert eller meddelt til andre aviser for at indrykkes i disses spalter.

c) Paa telegrammer, der er adressert til telegrambyraaer, og som ikke offentliggjøres i nogen avis (medmindre fyldestgjørende

11/6 1908
9/2 1909

sont communiqués à des tiers avant d'être publiés par la presse.

Dans les cas prévus aux trois alinéas précédents, le complément de taxe est perçu sur le destinataire au profit de l'Office d'arrivée.

3. Lorsque les télégrammes de presse sont signés, la signature doit être celle du correspondant dont le nom figure sur la carte.

4. Les télégrammes de presse ne comportent qu'une seule indication éventuelle, celle relative aux télégrammes multiples. La taxe à percevoir pour les copies à établir à l'arrivée est la même que celle relative aux télégrammes privés ordinaires.

LXVII.

1. La mention »Presse« est transmise au commencement du préambule des télégrammes de presse et sert à les signaler pour leur inscription dans les comptes.

Les télégrammes de presse ne sont transmis, sauf arrangement particulier, que de 6 heures du soir à 9 heures du matin, d'après leur ordre de dépôt ou de réception, concurremment avec les dépêches privées. Les télégrammes taxés pendant cette période et qui n'ont pu être transmis à 9 heures du matin sont acheminés après cette heure dans les conditions qui précèdent.

2. Les télégrammes de presse

forklaring avgives), eller som meddeles til tredjemand, før de er blit tilstillet pressen til offentliggjørelse.

I de tilfælde, som omhandles i de tre foregaaende punkter, opkræves tillægstaksten hos adressaten til indtægt for adresselandets administration.

3. Naar pressetelegrammer er undertegnet, maa underskriften være den korrespondents navn, som er anført paa kortet.

4. Pressetelegrammer maa kun ha én eventuel angivelse, nemlig den, der anvendes for at betegne et telegram med flere adresser. Gebyret for de avskrifter, der skal utfærdiges ved adressestationen, er det samme som for avskrifter av almindelige telegrammer.

LXVII.

1. Angivelsen »Presse« sendes i begyndelsen av indledningen i pressetelegrammer og tjener til at betegne dem ved deres indførelse i regnskaperne.

Medmindre andet er bestemt ved særskilt overenskomst, sendes pressetelegrammer kun fra kl. 6 aften til kl. 9 morgen i den orden, hvori de er indlevert eller optat og sidestillet med privattelegrammer. Telegrammer, der er taksert i løpet av denne tid, men som ikke har kunnet avsendes inden kl. 9 morgen, befordres efter dette klokkeslet paa de ovennævnte betingelser.

2. Med hensyn til avlevering

prennent rang, pour la remise, parmi les télégrammes privés.

3. Pour tout ce qui n'est pas prévu dans les articles LXV, LXVI et dans le présent article, les télégrammes de presse sont soumis dispositions du Règlement et des Conventions particulières conclues entre Offices.

4. Les dispositions visant les télégrammes de presse sont applicables à l'ensemble des deux régimes ou à l'un des deux seulement.

Ces dispositions ne sont obligatoires, pour les Administrations qui déclarent ne pas pouvoir les appliquer, qu'en ce qui concerne l'acceptation des télégrammes de presse en transit (art. LXV, § 4). Elles peuvent être modifiées, en ce qui concerne les conditions de transmission, par les Administrations qui ont à acheminer par leurs câbles d'Europe un trafic extra-européen considérable.

til adressaten staar pressetelegrammer i samme klasse som privattelegrammer. 11/6 1908 2/2 1909

3. I alt, hvad der ikke er fastsat i artiklerne LXV, LXVI og i nærværende artikel, er pressetelegrammerne underkastet bestemmelserne i reglementet og i særskilte overenskomster avsluttet mellem administrationerne.

4. Bestemmelserne om pressetelegrammer er anvendelig paa begge de to takstavdelinger i sammenhæng eller kun paa den ene av de to.

Disse bestemmelser er ikke tvungne for de administrationer, som erklærer ikke at kunne anvende dem undtagen forsaavidt angaar mottagelse av pressetelegrammer i transit (art. LXV, § 4). De kan med hensyn til befordringsbetingelserne modifiseres av de administrationer, som har en betydelig uteneuropæisk trafik at befordre gjennem sine kabler i Europa.

15. Service téléphonique.

LXVIII.

A. Réseau international.

1. Les Administrations des Etats contractants peuvent constituer, au fur et à mesure des besoins, des communications téléphoniques internationales, soit en établissant des fils spéciaux, soit en appropriant à ce service des fils déjà existants.

2. Les circuits destinés à l'échange des communications internationales sont constitués

15. Telefontjeneste.

LXVIII.

A. Det internationale telefonnet.

1. De kontraherende staters administrationer kan, eftersom det tiltrænges, oprette internationale telefonforbindelser, enten ved at anlægge særskilte ledninger eller ved at benytte de allerede forhaandenværende ledninger til dette bruk.

2. De linjer, som er bestemt til utveksling av internationale samtaler, skal bygges paa en til

11/6 1908
9/2 1909

de manière à répondre aux conditions dans lesquelles la correspondance doit s'effectuer. Ils sont protégés, dans la plus large mesure possible, contre les influences nuisibles et notamment contre celles qui peuvent résulter du voisinage de courants d'énergie électrique.

3. Les circuits conducteurs spécialement constitués en vue de la correspondance téléphonique sont, à moins d'une décision contraire prise d'un commun accord par les Administrations intéressées, réservés exclusivement à ce service.

4. Les Administrations intéressées déterminent d'un commun accord les relations à ouvrir et la voie à employer pour chacune de ces relations.

5. Les circuits spécialement constitués pour la téléphonie internationale ne peuvent être sectionnés pour servir à d'autres relations téléphoniques, si ce n'est du consentement des Administrations intéressées. Le sectionnement ne peut jamais s'opérer au préjudice de la correspondance internationale, dont les communications ont toujours la priorité.

6. Lorsque des lignes du service intérieur doivent servir à des communications internationales, celles-ci ont la priorité sur les correspondances intérieures.

7. Les fils internationaux sont soumis aux essais prévus à l'article III, paragraphes 2 et 3, du présent Règlement.

8. Quotidiennement, à l'ouverde forhold, hvorunder korrespondansen skal avvikles, svarende maate. De beskyttes i størst mulig utstrækning mot skadelige indflydelser, og i særdeleshet mot saadanne, som kan opstaa paa grund av elektriske kraftstrømmes nærhet.

3. De ledninger, som specielt anlægges for telefonkorrespondansen, reserveres udelukkende for denne tjeneste, medmindre de interesserte administrationer blir enige om det motsatte.

4. De interesserte administrationer bestemmer i fællesskap, hvilke forbindelser der skal aapnes, og hvilken vei der skal benyttes for enhver av disse forbindelser.

5. De linjer, som specielt er anlagt for den internationale telefontjeneste, kan ikke opdeles i sektioner for at tjene til andre telefonforbindelser, saafremt det ikke sker med de interesserte administrationers samtykke. Opdelingen i sektioner maa aldrig ske til hinder for den internationale korrespondanse, hvis samtaler altid har fortrinnet.

6. Naar indenlandske linjer skal benyttes til utveksling av internationale samtaler, har disse altid fortrinsret for den indenlandske korrespondanse.

7. De internationale traader er underkastet de i nærværende reglements artikel III, §§ 2 og 3 forutsatte prøver.

8. Hver dag ved dagtjene-

ture du service de jour ou à une heure fixée d'un commun accord, les bureaux centraux en relation directe, c'est-à-dire ceux qui forment tête de ligne des circuits internationaux, s'assurent, par des essais d'appel et d'audition, de l'état des communications. Il est tenu note du résultat de cette vérification.

B. Durée du service. Ouverture des bureaux.

1. Les Administrations déterminent, chacune en ce qui la concerne, les jours et heures de fonctionnement des bureaux.

2. Les bureaux téléphoniques ne peuvent cesser leurs opérations qu'après avoir donné cours à toutes les communications demandées avant l'heure fixée pour la clôture.

3. Les bureaux en relation directe s'assurent, aussi souvent qu'il est nécessaire et au moins à l'ouverture et à la clôture du service de jour, de la concordance des heures; il ne doit pas exister d'écart supérieur à une minute entre l'heure des bureaux et l'heure officielle.

C. Demandes de communication.

1. Dans les demandes de communication, les abonnés sont, autant que possible, désignés par leur numéro d'appel.

2. Un correspondant qui a déposé une demande de communication pour un réseau ne peut obtenir l'inscription d'une

stens begyndelse eller til det klokkeslet, hvorom man blir enig, skal centralstationerne i den direkte forbindelse, d. v. s. de stationer, som danner de internationale linjers hovedpunkter, ved opringnings- og høreprøver forvisse sig om ledningernes tilstand. Der føres optegnelser over resultaterne av disse prøver. 11/6 1908 9/2 1909

B. Tjenestens varighet. Stationernes tjenestetid.

1. Administrationerne bestemmer hver for sit omraade, hvilke dage og timer stationerne skal være i virksomhet.

2. Telefonstationerne kan ikke avslutte sin tjeneste, førend alle de samtaler, som er begjært før den fastsatte lukningstid, er utvekslet.

3. De stationer, der staar i direkte forbindelse med hinanden, forvisser sig saa ofte, det er nødvendig og idetmindste ved dagtjenestens begyndelse og slutning om, at klokkeslettene stemmer overens. Stationernes tid bør ikke avvike mere end ett minut fra den officielle tid.

C. Samtalebestillinger.

1. I samtalebestillingerne bør abonnenterne saavidt mulig betegnes ved sine telefonnummere.

2. En korrespondent, som har bestilt en samtale til et net, kan ikke faa notert en ny samtalebestilling til samme net,

11/6 1908 nouvelle demande pour ce même
9/2 1909 réseau qu'autant que la première a reçu satisfaction ou a été annulée.

D. Communications d'Etat.

1. Les communications d'Etat sont celles qui sont demandées par les autorités ayant le droit d'expédier des télégrammes d'Etat. Elles ne peuvent être échangées qu'entre les pays dont les Administrations ont conclu, à cet effet, des arrangements particuliers.

2. Ces communications jouissent de la priorité sur toutes les autres et leur durée n'est pas limitée. Elles sont annoncées par les mots »Communication d'Etat«.

3. Le demandeur d'une communication d'Etat est tenu, s'il y est invité, de déclarer son nom et sa qualité.

E. Communications de service.

1. Des communications exclusivement relatives au service téléphonique ou au service télégraphique international (art. XVI, § 11) peuvent être échangées, en exemption de taxe, par les lignes téléphoniques internationales entre les fonctionnaires des Administrations autorisés à cette fin.

En réclamant l'exercice de cette faculté, ces fonctionnaires sont tenus de décliner leur nom et leur qualité.

2. Les correspondances en exemption de taxe sont annoncées d'un poste à l'autre par le mot »Service«.

førend den første er fuldbyrdet eller er blit annullert.

D. Statssamtaler.

1. Statssamtaler er saadanne samtaler, som begjæres av de autoriteter, der har ret til at avsende statstelegrammer. De kan kun utveksles mellem land, som har avsluttet særskilte overenskomster derom.

2. Disse samtaler har fortrinsret for alle andre, og deres varighet er ikke begrænset. De anmeldes med ordet »statssamtale«.

3. Den, som begjærer en statssamtale, er forpligtet til paa forlangende at opgi sit navn og sin stilling.

E. Tjenestesamtaler.

1. Samtaler, som udelukkende angaar den internationale telefon- eller telegraftjeneste (art. XVI, § 11), kan paa de internationale telefonlinjer avgiftsfrit utveksles mellem de av administrationernes funktionærer, som dertil er bemyndiget.

Naar disse funktionærer forlanger at utøve denne ret, er de forpligtet til at opgi sit navn og sin stilling.

2. Gebyrfrie samtaler anmeldes fra station til station ved ordet »tjeneste«.

3. En cas de besoin, la voie télégraphique est employée pour les communications relatives à l'exécution du service téléphonique.

F. Mode d'application des tarifs. Durée des communications.

1. L'unité adoptée, tant pour la perception des taxes que pour la durée des communications, est la période indivisible de trois minutes.

2. La taxe des conversations entre abonnés s'applique à partir du moment où la communication est établie entre le poste demandeur et le poste demandé après que ce dernier a répondu.

3. Lorsque la communication est démandée par un poste public à destination d'un poste d'abonné, la taxe s'applique à partir du moment où, le poste d'abonné ayant répondu, le demandeur est mis en relation avec ce dernier poste.

4. Si la communication est demandée par un poste public ou par un poste d'abonné, à destination d'un poste public, la taxe s'applique à partir du moment où le poste demandé est mis en relation, selon le cas, soit avec le poste de l'abonné demandeur, soit avec le demandeur dans un poste public.

5. Dans tous les cas où un poste d'abonné est intéressé dans la communication, la taxe est due quelle que soit la personne qui se présente à ce poste.

6. Le temps de l'appel des

3. Om fornødent utveksles meddelelser angaaende telefontjenestens utførelse ad telegrafisk vei. $^{11}/_{6}$ 1908 $^{9}/_{2}$ 1909

F. Tariffernes anvendelsesmaate. Samtalernes varighet.

1. Som enhet saavel for taksternes opkrævning som for samtalernes varighet antages den udelelige periode paa 3 minutter.

2. Taksten for samtaler mellem abonnenter skal betales fra det øieblik, da forbindelse er tilveiebragt mellem rekvirentens og adressatens apparater, efterat der er svart fra sidstnævntes apparat.

3. Naar der fra en offentlig talestation forlanges forbindelse med en abonnents apparat, skal taksten betales fra det øieblik, da samtalebestilleren, efterat der er svart fra abonnentens apparat, er sat i forbindelse med dette.

4. Dersom forbindelse er forlangt fra en offentlig talestation eller en abonnents apparat til en offentlig talestation, skal taksten betales fra det øieblik, da det forlangte apparat er sat i forbindelse henholdsvis med det abonnentapparat, hvorfra samtalen er forlangt, eller med samtalebestilleren ved en offentlig talestation.

5. I alle tilfælde, hvor et abonnentapparat deltar i samtalen, skal taksten betales, hvilken person der end melder sig ved dette apparat.

6. Den tid, der medgaar til

11/6 1908 divers postes, limité en général
9/2 1909 à une minute pendant le jour et à trois minutes pendant la nuit, n'entre pas dans le calcul de la taxe.

7. En dehors des dispositions spéciales relatives aux correspondances d'Etat (*D*, § 1) et aux séances d'abonnement comportant plus de 6 minutes consécutives, nulle communication ne peut avoir une durée supérieure au double de l'unité, si ce n'est lorsqu'il n'existe aucune autre demande en instance.

G. Tarifs. Perception des taxes.

1. Les taxes sont fixées par unité de conversation.

2. Elles se composent de taxes terminales et, s'il y a lieu, de taxes de transit.

3. Pour la détermination des taxes terminales, le territoire des Etats peut être divisé en zones. Une taxe uniforme est adoptée pour chaque zone. Des taxes spéciales réduites peuvent être admises entre Etats limitrophes pour les communications échangées entre les localités voisines de la frontière.

4. Les taxes peuvent être réduites en faveur des communications échangées pendant les heures de nuit.

5. La taxe est perçue par unité indivisible de conversation, selon le cas, sur le titulaire du poste d'abonné à partir duquel la communication est réclamée ou sur la personne qui a demandé la communication à partir d'un poste public.

opringning av de forskjellige stationer, og som i almindelighet begrænses til 1 minut om dagen og 3 minutter om natten, indgaar ikke i takstberegningen.

7. Utenfor de specielle bestemmelser angaaende statskorrespondanse (D, § 1) og abonnementssamtaler paa mere end 6 fortløpende minutter, kan ingen samtale ha længere varighet end 2 enheter, saafremt der foreligger nogen anden samtalebegjæring.

G. Tariffer. Taksternes opkrævning.

1. Taksterne fastsættes pr. samtale-enhet.

2. De bestaar av terminal- og i tilfælde transittakster.

3. For bestemmelsen av terminaltaksterne kan staternes territorium deles i soner. En enhetstakst fastsættes for hver sone. Mellem limitrofe stater kan specielle nedsatte takster anvendes for samtaler, som utveksles mellem steder i nærheten av grænsen.

4. Taksterne kan nedsættes for samtaler, som utveksles i nattetimerne.

5. Taksten opkræves for hel samtale-enhet efter omstændighetene hos den abonnent, fra hvis apparat samtalen er forlangt, eller hos den person, som har begjært samtalen fra en offentlig talestation.

6. Toute unité de conversation commencée pendant le service de jours est taxée d'après le tarif de jour, alors même qu'elle se termine pendant le service de nuit.

Toute unité de conversation commencée pendant le service de nuit est taxée d'après le tarif de nuit, alors même qu'elle se termine pendant le service de jour.

H. Abonnnements pour communications de nuit à heures fixes. Contrats.

1. Des communications à heures fixes peuvent être autorisées pendant la nuit par voie d'abonnement. Ces communications doivent concerner exclusivement les affaires personnelles de l'abonné ou celles de son établissement.

2. La durée de l'engagement est d'un mois indivisible. L'abonnement se prolonge de mois en mois, à moins qu'il n'ait été résilié de part ou d'autre huit jours avant l'expiration de la période d'abonnement en cours.

3. La durée minima d'une séance d'abonnement est de deux unités de conversation; des séances d'une durée supérieure peuvent être consenties après entente entre les Administrations.

4. L'abonnement peut être contracté à partir d'une date quelconque, mais la période mensuelle ne prend cours que le 1er ou le 16 de chaque mois. Le montant de l'abonnement afférent à la première

6. Enhver samtaleperiode, der er paabegyndt under dagtjenesten, takseres efter dagtariffen, selv naar den slutter under nattjenesten. $^{11}/_{6}$ 1908 $^{9}/_{2}$ 1909

Enhver samtaleperiode, som paabegyndes under nat-tjenesten, takseres efter nat-tariffen, selv naar den slutter under dagtjenesten.

H. Abonnement paa natsamtaler til bestemte klokkeslet. Kontrakter.

1. Abonnement paa samtaler til bestemte klokkeslet om natten kan tilstedes. Disse samtaler skal udelukkende angaa abonnentens personlige eller hans forretnings anliggender.

2. Abonnementets varighet er en hel maaned. Abonnementet forlænges fra maaned til maaned, medmindre det av den ene eller anden part er opsagt inden 8 dage før utgangen av den løpende abonnementsperiode.

3. En abonnements-samtales minimale varighet er to samtale-enheter. Samtaler av længere varighet kan tilstedes efter overenskomst mellem administrationerne.

4. Abonnementet kan tegnes fra hvilkensomhelst dato, men den maanedlige abonnementsperiodes begyndelse regnes kun fra den 1ste eller den 16de i hver maaned. Abonnementsavgiften for den første maaned-

11/6 1908 9/2 1909 période mensuelle est augmenté, s'il y a lieu, de la partie de l'abonnement correspondant à la période comprise entre la date de l'entrée en vigueur et celle du commencement de la période mensuelle.

5. Le montant de l'abonnement est calculé sur une durée moyenne de trente jours; il est perçu par anticipation.

6. La communication d'abonnement est établie d'office entre les deux postes indiqués au contrat au moment précis arrêté d'un commun accord, à moins qu'une conversation ne soit engagée entre deux autres personnes. Elle est rompue d'office à l'expiration du temps concédé pour chaque séance si les abonnés n'ont pas déjà donné le signal de la fin de conversation.

7. La période de temps non utilisée au cours d'une séance ne peut être reportée à une séance ultérieure. Toutefois, si la non-utilisation est due à une interruption des communications, une compensation de même durée est, si possible, accordée à l'abonné au cours de la même nuit.

Si, à l'expiration de cette période, la compensation n'a pas été offerte, il est remboursé à l'abonné, à sa demande, un trentième du montant mensuel de l'abonnement correspondant à chaque unité perdue.

8. Les abonnements font l'objet de contrats ou d'engagements qui sont dressés par l'Administration chargée d'opérer l'encaissement de la taxe;

lige periode forøkes i tilfælde med den del av abonnementet, som svarer til tidsrummet mellem den datum, da abonnementet træder i kraft, og den datum, da den maanedlige periode begynder.

5. Abonnementsavgiften beregnes efter en middelvarighet av tredive dage. Den opkræves paa forskud.

6. Abonnementsforbindelsen etableres i tjenestens medfør mellem de i kontrakten angivne apparater nøiagtig paa det ved overenskomst fastsatte klokkeslet, medmindre samtale paagaar mellem to andre personer. Forbindelsen avbrytes i tjenestens medfør ved utløpet av den for hver samtale indrømmede tid, forsaavidt abonnenterne ikke allerede har git slutsignal.

7. Den tid, som ikke benyttes i løpet av én samtale, kan ikke overføres til en senere samtale. Dersom ikke-benyttelsen skyldes avbrytelse av forbindelserne, skal der dog om mulig som erstatning tilstaaes abonnenten en samtale av like lang varighet i løpet av samme nat.

Dersom saadan erstatning ikke er blit tilbudt inden utløpet av dette tidsrum, tilbakebetales der abonnenten paa dennes begjæring en tredivtedel av den maanedlige abonnementsavgift for hver tapt enhet.

8. Abonnementet er gjenstand for kontrakter eller bestillingsformularer, som avfattes av den administration, der skal foreta indkrævningen av av-

les Offices intéressés reçoivent une copie de ce document.

I. Communications privées urgentes.

Des communications privées urgentes ayant priorité sur les autres communications privées peuvent être admises moyennant le payement d'une taxe triple de celle des autres communications privées. Toutefois, un maximum de perception inférieur à la triple taxe par unité de conversation peut être prévu.

Les Offices qui n'admettent pas les conversations privées urgentes dans le service intérieur ont le droit de les refuser dans le service international.

J. Avis d'appel téléphonique.

Des avis d'appel, ayant pour objet de convoquer un correspondant à un poste téléphonique, peuvent être admis moyennant le payement d'une taxe spéciale.

Les communications qui font suite aux avis d'appel sont indépendantes de ces avis et restent soumises à toutes les règles de la correspondance téléphonique ordinaire.

Les Offices qui n'admettent pas les avis d'appel dans le service intérieur ont le droit de les refuser dans le service international.

K. Liste des abonnés et des postes publics.

1. Chaque Administration fait connaître à ses abonnés les

giften. De interesserte administrationer mottar kopi av dette dokument. $\frac{11}{6}$ 1908 $\frac{9}{2}$ 1909

I. Private ilsamtaler.

Private ilsamtaler, der har fortrinsret for andre private samtaler, kan tilstedes mot erlæggelsen av det tredobbelte av taksten for de øvrige private samtaler. Dog kan der fastsættes en maksimumstakst, som er mindre end det tredobbelte av taksten for en samtale-enhet.

De administrationer, som ikke tilsteder ilsamtaler i den indenlandske trafik, kan avslaa at motta dem i den internationale tjeneste.

J. Telefoniske tilsigelser.

Tilsigelser, som har til hensigt at tilkalde en korrespondent til et telefonapparat, er tillatt mot erlæggelse av en særskilt takst.

De samtaler, som følger efter en tilsigelse, er uavhængig av denne og forblir underkastet alle regler for den almindelige telefonkorrespondanse.

De administrationer, som ikke tillater tilsigelser i den indenlandske telefontjeneste, har ret til at negte dem i den internationale tjeneste.

K. Fortegnelse over abonnenterne og de offentlige talestationer.

1. Hver administration gir sine abonnenter meddelelse om

réseaux et postes publics des pays avec lesquels des communications téléphoniques peuvent être établies.

2. Les bureaux centraux importants et les principaux postes publics possèdent les listes des abonnés des postes en relation.

3. Chaque Administration remet gratuitement aux Administrations des pays avec lesquels la correspondance téléphonique est ouverte un nombre suffisant d'exemplaires des listes des abonnés et des postes publics rattachés aux réseaux qui sont en relation avec ces pays.

Les heures durant lesquelles les bureaux centraux et les postes publics sont ouverts au service sont indiquées dans les listes.

4. Les Administrations prennent les mesures nécessaires pour que les listes des abonnés puissent être vendues au public.

L. Etablissement et rupture des communications.

1. La correspondance téléphonique peut s'établir:

1° Entre deux postes d'abonnés;

2° Entre deux postes publics;

3° Entre un poste d'abonné et un poste public.

2. Les correspondances téléphoniques sont échangées dans l'ordre suivant:

telefonnettene og de offentlige talestationer i de land, med hvilke telefonsamtaler kan finde sted.

2. Vigtige centralstationer og de betydeligste offentlige talestationer skal besidde fortegnelserne over abonnenterne ved de stationer, med hvilke den staar i forbindelse.

3. Hver administration tilstiller gratis administrationerne i de land, med hvilke der er aapnet telefonforbindelse, et tilstrækkelig antal eksemplarer av fortegnelserne over abonnenterne og de offentlige talestationer, der er knyttet til de net, som staar i forbindelse med disse land.

Centraltalestationernes og de offentlige talestationers tjenestetid angives i fortegnelserne.

4. Administrationerne tar de nødvendige forholdsregler, forat salg til publikum av abonnentfortegnelserne kan finde sted.

L. Istandbringelse og avbrytelse av samtaleforbindelserne.

1. Telefonkorrespondanse kan finde sted:

1°. Mellem to abonnenters apparater.

2°. Mellem to offentlige talestationer.

3°. Mellem en abonnents apparat og en offentlig talestation.

2. Telefonsamtalerne utveksles i følgende orden:

a) Communications d'Etat (D, § 1);
b) Communications de service urgentes;
c) Communications privées urgentes;
d) Communications privées non urgentes;
e) Communications de service non urgentes.

3. Les demandes de communication et, le cas échéant, les avis d'annulation de ces demandes sont transmis, le plus rapidement possible, du bureau d'origine au bureau tête de ligne du circuit international.

Chaque bureau transmet les demandes de communication et les avis d'annulation dans l'ordre où il les a reçus, sans distinction d'origine.

Toutefois, les avis d'annulation sont transmis par priorité sur les demandes de communication.

Les demandes de communication et les avis d'annulation doivent être collationnés par les bureaux téléphoniques intéressés.

4. Pour les correspondances de même rang, les communications sont données en alternant et dans l'ordre d'inscription des demandes au bureau tête de ligne du circuit international à utiliser.

Le cas échéant, les séances d'abonnement sont intercalées d'office parmi ces demandes, de manière à pouvoir être données, autant que possible, à l'heure prévue par le contrat.

5. Toute communication est préparée pendant que s'échange

a. Statssamtaler (D, § 1). $^{11}/_{6}$ 1908 $^{9}/_{2}$ 1909

b. Il-tjenestesamtaler.

c. Private ilsamtaler.

d. Almindelige private samtaler.

e. Almindelige tjenestesamtaler.

3. Samtalebegjæringerne og i paakommende tilfælde meddelelserne om disses annulering fremføres saa hurtig som mulig fra utgangs-stationen til den internationale linjes endestation.

Enhver station fremfører samtalebegjæringerne og meddelelserne om annulering i den orden, hvori de er blit mottat uten hensyn til, hvor de kommer fra.

Meddelelserne om annullering fremføres dog foran samtalebegjæringerne.

Samtalebegjæringerne og meddelelserne om annullering skal kollationeres av vedkommende telefonstationer.

4. Samtaler av samme rang utveksles skiftevis og i den orden, hvori bestillingerne er notert ved endestationen paa den internationale linje, som skal benyttes.

Abonnementssamtaler kan i tilfælde i tjenestens medfør indskytes mellem disse bestillinger, saaledes at de saavidt mulig kan finde sted paa det i kontrakten fastsatte klokkeslet.

5. Enhver samtale forberedes, mens den foregaaende utveksles.

11/6 1908 la conversation précédente. C'est
9/2 1909 le bureau tête de ligne du circuit international qui prend l'initative de faire établir les communications.

6. Les communications téléphoniques sont établies par la voie normale ou, en cas d'encombrement ou d'interruption de celle-ci, autant que possible, par une autre voie à tarif égal.

7. En cas de non-réponse d'un bureau central, le bureau appelant le prévient, au bout d'une minute, par un autre circuit ou, à défaut, par la voie télégraphique.

8. Les bureaux centraux de départ et d'arrivée vérifient si l'audition est satisfaisante dans les deux sens et notent les heures de mise en communication et de fin de conversation. Le signal de fin de conversation doit être donné par les correspondants à leurs bureaux centraux respectifs.

9. Dés que la durée d'une conversation privée atteint six minutes et qu'une autre demande de conversation est en instance, les bureaux centraux de départ et d'arrivée rompent d'office la communication et ils en avisent, autant que possible, les correspondants.

10. Les Administrations font tenir des procès-verbaux mentionnant, outre les incidents de service, tous les éléments nécessaires à la perception des taxes et à l'établissement des comptes internationaux.

Les inscriptions devant servir à l'établissement des comptes

Det er den internationale linjes endestation, som tar initiativ til at la samtalerne i stand bringe.

6. Samtaleforbindelserne i stand bringes ad den normale vei eller, i tilfælde av at denne er overbebyrdet eller avbrutt, saavidt mulig ad en anden vei med samme takst.

7. I tilfælde av at en centralstation ikke svarer, varsles den av den anropende station efter et minuts forløp paa en anden linje eller i mangel derav ad telegrafisk vei.

8. Centralstationerne paa utgangs- og adressestedet undersøker, om der høres tilfredsstillende fra begge sider, og noterer klokkeslettene for forbindelsens i stand bringelse og samtalens avslutning. Avslutnings signal bør gives av de korresponderende til deres respektive centralstationer.

9. Naar en almindelig samtale har varet i 6 minutter, og en anden samtalebegjæring venter, avbryter utgangs- og adressestedets centralstationer forbindelsen i tjenestens medfør og underretter saavidt mulig de korresponderende derom.

10. Administrationerne lar føre journaler, hvori antegnes foruten hændelser vedrørende tjenesten alle de til opkrævning av taksterne og til opstilling av de internationale avregninger nødvendige opgaver.

De noteringer, som skal tjene til i stand bringelsen av avreg-

sont, autant que possible, comparées journellement.

M. Archives.

Tout document intéressant le service téléphonique international est conservé au moins pendant six mois à partir du premier du mois qui suit la date à laquelle il se rapporte.

N. Remboursement de taxes.

1. Toute demande de conversation qui, du fait du service téléphonique, n'est pas suivie de la mise en communication avec le poste demandé est exempte de la taxe. Si le montant de la taxe a été versé, il est remboursé.

2. Il ne peut être accordé de dégrèvement de taxe que si, du fait des installations téléphoniques, les postes mis en communication se sont trouvés dans l'impossibilité de correspondre, à condition que les postes centraux ou publics intéressés aient été appelés immédiatement à constater cette impossibilité.

3. Tout dégrèvement de taxe est concerté entre les Administrations intéressées. Chacune des Administrations renonce à sa part de la taxe.

O. Comptabilité.

1. Les recettes provenant du service téléphonique font, de la part de chaque Administration, l'objet d'un compte spécial indépendant du compte des recettes télégraphiques. Les comptes sont arrêtés et liquidés

ningerne, blir saavidt mulig daglig sammenlignet. $^{11}/_{6}$ 1908 $^{9}/_{2}$ 1909

M. Arkiver.

Ethvert dokumet, som vedkommer den internationale telefontjeneste, opbevares mindst 6 maaneder fra den 1ste i den maaned, der følger efter den datum, til hvilken dokumentet refererer sig.

N. Tilbakebetaling av takster.

1. Enhver samtalebestilling, som ved telefonvæsenets skyld ikke efterfølges av i stand bringelse av forbindelse med det forlangte apparat, fritages for takst. Dersom takstbeløpet er erlagt, tilbakebetales det.

2. Eftergivelse av taksten kan kun finde sted, saafremt der paa grund av feil ved telefonindretningerne ikke har kunnet korresponderes mellem de to apparater, som er blit sat i forbindelse, og paa betingelse av at vedkommende centralstationer eller offentlige talestationer øieblikkelig er blit varslet derom.

3. Enhver eftergivelse av taksten avtales mellem de interesserte administrationer. Hver administration gir avkald paa sin andel av taksten.

O. Regnskapsopgjør.

1. De fra telefontjenesten hitrørende indtægter blir fra hver administrations side gjenstand for en særskilt, av avregningerne over telegrafindtægterne uavhængig avregning. Avregningerne opstilles og likvi-

$\frac{11/6\ 1908}{9/2\ 1909}$ suivant les dispositions adoptées pour les comptes télégraphiques.

2. En cas de contestation au sujet de la durée d'une conversation, les Administrations s'en rapportent aux inscriptions du bureau central de départ.

P. Dispositions générales.

Les dispositions du Règlement qui ne sont pas contraires aux stipulations du présent chapitre et qui se rapportent aux mêmes objets que celui-ci sont applicables au service téléphonique.

16. Archives.

LXIX.

Les originaux des télégrammes et les documents y relatifs, retenus par les Administrations, sont conservés au moins pendant dix mois, à compter du mois qui suit le mois du dépôt du télégramme, avec toutes les précautions nécessaires au point de vue du secret.

Ce délai est porté à douze mois pour les radio-télégrammes.

LXX.

1. Les originaux ou les copies des télégrammes ne peuvent être communiqués qu'à l'expéditeur ou au destinataire, après constatation de leur identité, ou bien au fondé de pouvoirs de l'un d'eux.

2. L'expéditeur et le destinataire d'un télégramme ou leurs fondés de pouvoirs ont le droit de se faire délivrer des copies,

deres i overensstemmelse med de for avregningerne over telegraftrafikken gjældende regler.

2. I tilfælde av uenighet om en samtales varighet, henholder administrationerne sig til utgangs-centralstationens anførsler.

P. Almindelige bestemmelser.

De av reglementets bestemmelser, der ikke strider mot bestemmelserne i nærværende kapitel, og som angaar de samme gjenstande som dette, kommer til anvendelse paa telefontjenesten.

16. Arkiver.

LXIX.

Telegrammernes originaler og dertil hørende dokumenter, som administrationerne beholder, opbevares mindst ti maaneder, regnet fra den efter indleveringen følgende maaned, med iagttagelse av al fornøden forsigtighet med hensyn til deres hemmeligholdelse.

Denne frist forlænges til tolv maaneder for radiotelegrammer.

LXX.

1. Telegrammers originaler eller kopier maa kun meddeles avsenderen eller adressaten, efterat vedkommendes identitet er godtgjort, eller ogsaa til deres befuldmægtigede.

2. Saavel avsenderen av et telegram som dets adressat eller deres befuldmægtigede har ret til at erholde bekræftede av-

certifiées conformes, de ce télégramme ou de la copie remise à l'arrivée, si cette copie a été conservée par l'Office de destination. Ce droit expire après le délai fixé pour le conservation des archives.

3. Il est perçu, pour toute copie délivrée conformément au présent article, un droit fixe de 50 centimes par télégramme ne dépassant pas cent mots. Au delà de cent mots, ce droit est augmenté de 50 centimes par série ou fraction de série de cent mots.

4 Les Administrations télégraphiques ne sont tenues de donner communication ou copie des pièces désignées ci-dessus que si les expéditeurs, les destinataires ou leurs ayants droit fournissent les indications nécessaires pour trouver les télégrammes auxquels se rapportent leurs demandes.

17. Détaxes et remboursements.

LXXI.

1. Sont remboursés à ceux qui les ont versés, à la suite d'une demande de remboursement ou d'une réclamation visant l'exécution du serviee.

a) La taxe intégrale de tout télégramme qui, par le fait du service télégraphique, n'est pas parvenu à destination;
b) La taxe intégrale de tout télégramme arrêté en cours de transmission par suite de l'in-

skrifter av telegrammet eller av den ved ankomsten avleverte utskrift, dersom kopi derav er blit opbevart av adressestationen. Denne ret ophører med den for arkivernes opbevaring fastsatte frist. 11/6 1908 9/2 1909

3. For enhver avskrift, der utleveres overensstemmende med nærværende artikel, opkræves en fast takst av 50 centimer (kr. 0,40) for ethvert telegram, der ikke overskrider hundrede ord. Denne takst forøkes med 50 centimer (kr. 0,40) for hver overskytende række paa hundrede ord eller del derav.

4. Telegrafadministrationerne er ikke forpligtet til at gi nogen meddelelse om eller avskrift av de ovenfor omhandlede dokumenter, medmindre avsenderne, adressaterne eller deres befuldmægtigede skaffer de nødvendige opgaver for at finde de telegrammer, som deres begjæring angaar.

17. Tilbakebetaling av takster.

LXXI.

1. Opkrævede takster tilbakebetales den, der har erlagt samme, naar begjæring derom er fremkommet, eller naar besværing over tjenestens utførelse er indkommet, efter følgende regler:

a. Den hele takst for ethvert telegram, som ved Telegrafvæsenets feil ikke er fremkommet til sin adresse;
b. den hele takst for ethvert telegram, hvis befordring er stanset paa grund av linje-

11/6 1908
9/3 1909

terruption d'une voie et dont l'expéditeur a, pour ce fait, demandé l'annulation;

c. La taxe intégrale de tout télégramme qui, par la faute du service télégraphique, est parvenu plus tard qu'il ne serait parvenu par la poste, ou n'a été remis au destinataire qu'après un délai de:

1° 12 heures, s'il s'agit d'un télégramme échangé entre deux pays d'Europe limitrophes ou reliés par des fils direct;

2° 24 heures, s'il s'agit d'un télégramme échangé entre deux autres pays d'Europe, y compris l'Algérie, la Tunisie, la Russie du Caucase et la Turquie d'Asie, ou entre deux pays hors d'Europe limitrophes ou reliés par un fil direct;

3° Trois fois 24 heures dans les autres cas.

La durée de fermeture des bureaux, quand elle est la cause du retard, la durée du transport par exprès, le temps employé pour la transmission maritime des télégrammes maritimes, ainsi que la durée du séjour de ces télégrammes dans un sémaphore, dans une station côtière ou à bord d'un navire, ne sont pas comptés dans les délais indiqués ci-dessus.

Les délais mentionnés aux alinéas 2° et 3° sont réduits de moitié pour

brud, og naar avsenderen desaarsak har forlangt telegrammet annullert;

c. den hele takst for ethvert telegram, som ved Telegrafvæsenets skyld er fremkommet senere, end det vilde være naadd frem med posten, eller naar det ikke er blit avlevert til adressaten før efter en frist av:

1°. 12 timer, hvis det er et telegram, der er utvekslet mellem 2 limitrofe eller med direkte traader forbundne europæiske land;

2°. 24 timer, hvis det er et telegram, der er utvekslet mellem to andre land i Europa, deri indbefattet Algier, Tunis, Russisk Kaukasien og det asiatiske Tyrki, eller mellem to limitrofe eller med en direkte traad forbundne uteneuropæiske land;

3°. tre ganger 24 timer i alle tilfælde.

Varigheten av stationernes lukningstid, naar denne er aarsak til forsinkelsen, varigheten av ekspressebefordring, den tid som er anvendt til sjøbefordringen av sjøtelegrammer, likesom varigheten av disse telegrammers ophold ved en semaforstation, en kyststation eller ombord paa et skib, regnes ikke med i de ovenfor angivne tidsfrister.

De i avsnittene 2° og 3° angivne tidsfrister reduceres til det halve for

les télégrammes d'Etat, les télégrammes urgents et les avis de service taxés.

d) La taxe intégrale de tout télégramme en langage secret avec collationnement ou de tout télégramme en langage clair qui, par suite d'erreurs de transmission, n'a pu manifestement remplir son objet, à moins que les erreurs n'aient été rectifiées par avis de service taxé;

e) La taxe accessoire applicable à un service spécial qui n'a pas été rendu, ainsi que la taxe de l'indication éventuelle correspondante;

f) Les sommes versées pour les avis de service taxés demandant la répétition d'un passage supposé erroné si la répétition n'est pas conforme à la première transmission, mais sous la réserve que, dans le cas où quelques mots auraient été correctement et les autres incorrectement reproduits dans le télégramme primitif, la taxe des mots qui se rapporte exclusivement aux mots correctement transmis la première fois n'est pas remboursée.

Toutefois, la taxe des mots correctement transmis doit être remboursée, quel que soit le langage dans lequel est rédigé le télégramme, si l'Administration intéressée reconnaît que les altérations commises empêchaient de saisir le sens des mots qui n'avaient pas été dénaturés;

statstelegrammer, fortrinsberettigede privattelegrammer, og takserte tjenestemeddelelser; 11/6 1908 9/2 1909

d. den hele takst for ethvert telegram i hemmelig sprog med kollationering eller for ethvert telegram i klart sprog, som paa grund av ekspeditionsfeil aabenbart ikke har kunnet opfylde sin hensigt, saafremt feilene ikke er blit rettet ved taksert tjenestemeddelelse;

e. tillægstaksten for en specialekspedition, der ikke er blit utført, likesom taksten for den tilsvarende eventuelle angivelse;

f. erlagte gebyrer for takserte tjenestemeddelelser med begjæring om gjentagelse av ett eller flere ord, der antages at være feilagtige, hvis gjentagelsen ikke er overensstemmende med den første ekspedition, men dog med det forbehold i tilfælde av, at nogen ord var blit rigtig og de øvrige feilagtig gjengit i det oprindelige telegram, at tilbakebetaling av taksten ikke finder sted for de ord, som udelukkende angaar de første gang rigtig avtelegraferte ord.

Dog bør taksten for de rigtig avtelegraferte ord tilbakebetales i hvilketsomhelst sprog telegrammet end er avfattet, hvis vedkommende administration erkjender, at de begaaede feil har hindret forstaaelsen av de ikke forvanskede ord;

$\frac{11/6\ 1908}{9/2\ 1909}$ g) La taxe intégrale de tout autre avis de service taxé, télégraphique ou postal, dont l'envoi a été motivé par une erreur de service;

h) Le montant intégral de toute somme versée d'avance en vue d'une réponse lorsque le destinataire n'a pu faire usage du bon ou l'a refusé et que ce bon se trouve entre les mains du service qui l'a délivré ou est restitué à ce service avant l'expiration d'un délai de trois mois à partir de sa date d'émission;

i) La taxe afférente au parcours électrique non effectué lorsque, par suite de l'interruption d'une voie télégraphique, le télégramme a été acheminé sur sa destination par la voie postale ou par un autre moyen. Toutefois, les frais déboursés pour remplacer la voie télégraphique primitive par un moyen de transport quelconque sont déduits de la somme à rembourser;

j) La taxe intégrale de tout télégramme avec réponse payée qui manifestement n'a pu remplir son objet par suite d'une irrégularité de service qui justifie le remboursement de la taxe versée pour la réponse; ainsi que la taxe intégrale de toute réponse payée d'avance qui manifestement n'a pu remplir son objet par suite d'une irrégularité de service qui justifie le remboursement de la taxe du télégramme primitif;

g. den hele takst for enhver anden taksert tjenestemeddelelse, telegrafisk eller postal, hvis avsendelse er foranlediget ved feil ved tjenesten;

h. det hele for et svar forutbetalte beløp, naar adressaten ikke har kunnet gjøre bruk av eller har vægret sig ved at motta svarbeviset, og dette beror hos eller tilbakeleveres til den administration, der har utstedt det, inden utløpet av tre maaneder fra utstedelsesdagen at regne;

i. den takst, der falder paa den ikke utførte del av telegrafbefordringen, naar telegrammet paa grund av brud paa telegrafforbindelsen er blit befordret til sin bestemmelse pr. post eller paa anden maate. Dog sker der fradrag av omkostningerne for denne befordring i det beløp, der skal tilbakebetales;

j. den hele takst for ethvert telegram med svar betalt, som aabenbart ikke har kunnet opfylde sin hensigt paa grund av en uregelmæssighet ved tjenesten, der berettiger til tilbakebetaling av den for svaret erlagte takst, likesom den hele takst for ethvert forutbetalt svar, der aabenbart ikke har kunnet opfylde sin hensigt paa grund av en uregelmæssighet ved tjenesten, som berettiger til tilbakebetaling av taksten for det oprindelige telegram;

k) La taxe du ou des mots omis dans la transmission d'un télégramme, lorsqu'elle est égale ou supérieure à un franc, à moins que l'erreur n'ait été réparée au moyen d'un avis de service taxé;

l) La différence entre la valeur d'un bon de réponse et le montant de la taxe du télégramme affranchi au moyen de ce bon, si cette différence est au moins égale à un franc (art. L, § 2);

m) La taxe de tout télégramme arrêté par application des dispositions des articles 7 et 8 de la Convention de Saint-Pétersbourg;

n) La part de la taxe due pour tout télégramme annulé (art. XLIV, §§ 2 et 3).

2. Dans le cas de remboursement partiel d'un télégramme multiple, le quotient obtenu en divisant la taxe totale perçue par le nombre des copies détermine la taxe afférente à chaque copie, le télégramme comptant, à cet égard, également pour une copie.

3. Dans les cas prévus par les alinéas a, b, c, d, i et k du paragraphe premier du présent article, le remboursement ne s'applique qu'aux télégrammes mêmes qui ne sont pas parvenus ou qui ont été annulés, retardés ou dénaturés, y compris les taxes accessoires non utilisées, mais non aux correspondances qui auraient été motivées ou rendues inutiles par la non-remise, le retard ou l'altération.

k. taksten for det eller de under befordringen av et telegram utelatte ord, naar den beløper sig til 1 frank eller derover, medmindre feilen er blit rettet ved en taksert tjenestemeddelelse; 11/6 1908 9/2 1909

l. forskjellen mellem det beløp, hvorpaa et svarbevis lyder, og taksten for det med svarbeviset betalte telegram, naar denne forskjel utgjør mindst 1 frank (art. L, § 2);

m. taksten for ethvert telegram, der er stanset i henhold til artiklerne 5 og 8 i Petersburgkonventionen;

n. den for ethvert annulert telegram skyldige takstdel (art. XLIV, §§ 2 og 3).

2. I tilfælde av delvis tilbakebetaling av taksten for et telegram med flere adresser bestemmer den kvotient, der fremkommer ved at dele den hele opkrævede takst med utskriftenes antal, den betaling, der skal erlægges for hver utskrift, idet telegrammet herunder likeledes regnes for én utskrift.

3. I de i nærværende artikels § 1, litra a, b, c, d, i og k forutsatte tilfælde kan tilbakebetalingen kun anvendes paa taksterne for selve de ikke fremkomne, annullerte, forsinkede eller forvanskede telegrammer tillikemed de mulig ikke benyttede tillægstakster, men ikke paa den ved ikke-fremkomsten, forsinkelsen eller forvanskningen foranledigede eller unyttiggjorte korrespondanse.

11/6 1908
9/2 1909

4. Lorsque les erreurs imputables au service télégraphique ont été réparées par l'envoi d'avis de service taxés dans les délais résultant de l'application du littera c du paragraphe 1, le remboursement ne porte que sur les taxes de ces avis de service. Aucun remboursement n'est dû pour les télégrammes auxquels ces avis se rapportent.

5. Aucun remboursement n'est accordé pour les télégrammes rectificatifs qui, au lieu d'être échangés de bureau à bureau sous forme d'avis de service taxés (art. XVII), ont été échangés directement entre l'expéditeur et le destinataire.

6. Les dispositions du présent article ne sont pas applicables aux télégrammes empruntant les lignes d'un Office non adhérent qui refuserait de se soumettre à l'obligation du remboursement.

Toutefois, les Offices adhérents ayant participé à la transmission abandonnent leur part de taxe quand le droit au remboursement se trouve établi.

LXXII.

1. Toute réclamation en remboursement de taxe doit être formée, sous peine de déchéance, avant l'expiration d'un délai de cinq mots à partir de la date de dépôt du télégramme.

2. Toute réclamation doit être présentée à l'Office d'origine et être accompagnée des pièces probantes, savoir: une déclaration écrite du bureau de

4. Naar de feil, der skyldes Telegrafvæsenet, er blit rettet ved takserte tjenestemeddelelser inden de tidsfrister, der fremkommer ved anvendelsen av § 1, litra c, finder tilbakebetaling sted kun av de for disse meddelelser erlagte takster, men ikke for de telegrammer, hvortil de refererer sig.

5. Ingen tilbakebetaling av takster tilstaaes for de rettelsestelegrammer, som, istedenfor at utveksles mellem vedkommende stationer i form av takserte tjenestemeddelelser (art. XVII), utveksles direkte mellem avsender og adressat.

6. Bestemmelserne i nærværende artikel kan ikke anvendes paa telegrammer, der befordres paa linjer tilhørende en utenfor konventionen staaende administration, som vægrer sig for at underkaste sig forpligtelsen til tilbakebetaling av takster.

De i Telegrafunionen staaende administrationer, som har deltat i befordringen, gir dog avkald paa sin takstandel, naar retten til tilbakebetaling er konstatert.

LXXII.

1. Enhver reklamation av takst skal under rettens fortapelse være fremsat inden 5 maaneders forløp fra telegrammets indleveringsdatum at regne.

2. Enhver begjæring om takstens tilbakebetaling skal stiles til avsendelsesstationens bestyrelse og ledsages av behørige bilag, nemlig: en skriftlig

destination ou du destinataire, si le télégramme a été retardé ou s'il n'est parvenu; la copie remise au destinataire, s'il s'agit d'altération ou d'omission.

Toutefois, la réclamation peut être présentée par le destinataire à l'Office de destination, qui juge s'il doit y donner suite ou la faire présenter à l'Office d'origine.

3. Lors de la présentation d'une demande de remboursement, il peut être perçu sur le réclamant une taxe uniforme de réclamation s'élevant à un franc au maximum.

4. Lorsqu'une réclamation a été reconnue fondée par les Administrations intéressées, la taxe du télégramme est remboursée par l'Office d'origine et la taxe de réclamation, s'il en a été perçu une, est restituée au réclamant.

5. Le droit au remboursement est prescrit après un délai de six mois à partir de la date de la lettre par laquelle l'expéditeur est informé que le remboursement lui a été accordé.

6. L'expéditeur qui ne réside pas dans le pays où il a déposé son télégramme peut faire présenter sa réclamation à l'Office d'origine par l'intermédiaire d'un autre Office. Dans ce cas, l'Office qui l'a reçue est, s'il y a lieu, chargé d'effectuer le remboursement.

erklæring fra adressestationen eller adressaten, hvis telegrammet er forsinket eller ikke fremkommet, og den avskrift, der er blit tilstillet adressaten i tilfælde av forvanskning eller uteladelse av ord. $^{11}/_{6}$ 1908 $^{9}/_{2}$ 1909

Dog kan begjæringen av adressaten stiles til den administration, hvorunder adressestationen hører, som da avgjør, om den skal tages tilfølge eller oversendes til den administration, hvorunder avsendelsesstationen hører.

3. Ved fremsættelsen av en begjæring om tilbakebetaling av takster kan der avfordres reklamanten et uniformt reklamationsgebyr, som i maksimum beløper sig til en frank (75 øre).

4. Naar en reklamation er erkjendt berettiget av de interesserte administrationer, tilbakebetales den reklamerte takst av avsendelsesadministrationen, og reklamationsgebyret, om saadant er opkrævet, tilbakebetales til reklamanten.

5. Retten til tilbakebetaling bortfalder efter en frist av 6 maaneder fra den skrivelses dato, hvori avsenderen meddeles, at tilbakebetaling er ham tilstaat.

6. En avsender, der ikke bor i det land, hvor han har indlevert sit telegram, kan stile sin begjæring til avsendelsesstationens administration gjennem en anden telegrafbestyrelse. Naar i saa tilfælde begjæringen indvilges, skal den bestyrelse, av hvem den er mottat, besørge tilbakebetalingen.

11/6 1908
9/2 1909

7. Les réclamations communiquées d'Office à Office sont transmises avec un dossier complet, c'est-à-dire qu'elles contiennent (en original, en extrait ou en copie) toutes les pièces ou lettres qui les concernent. Ces pièces doivent être analysées en français lorsqu'elles ne sont pas rédigées dans cette langue ou dans une langue comprise de tous les Offices intéressés.

8. Les réclamations ne sont transmises d'Office à Office que lorsque les faits sur lesquels elles portent peuvent donner lieu à remboursement.

Toutefois, des enquêtes peuvent être exceptionnellement demandées par les Offices, dans l'intérêt du service, lorsque des irrégularités graves ou répétées ont été commises.

9. L'Office qui reçoit une demande en remboursement de la taxe payée pour une réponse peut la transmettre directement à l'Office qui a émis le bon. Ce dernier Office provoque le remboursement de cette taxe, soit en donnant l'autorisation de porter le montant à son débet par la voie des différentes Administrations intermédiaires, soit en faisant parvenir directement en un mandat de poste, à l'Office ou au bureau d'origine, le montant à rembourser.

LXXIII.

1. Pour tout télégramme non remis à destination, le remboursement est supporté par les

7. Ved tjenstlig oversendelse av reklamationer skal disse være ledsaget av samtlige dem vedkommende telegrammer eller brev (i original, utdrag eller kopi). Disse dokumenter resumeres paa fransk, naar de ikke er avfattet i dette eller i et av alle de interesserte bestyrelser forstaat sprog.

8. Reklamationerne oversendes fra den ene bestyrelse til den anden kun, forsaavidt de paaberopte fakta kan gi anledning til tilbakebetaling.

Dog kan der av administrationerne undtagelsesvis begjæres undersøkelser i tjenestens interesse, naar grovere eller gjentagne uregelmæssigheter har fundet sted.

9. Den administration, som mottar en begjæring om tilbakebetaling av det for et svartelegram forutbetalte gebyr, kan sende den direkte til den administration, der har utstedt beviset. Denne sidstnævnte administration foretar tilbakebetalingen enten ved gjennem de forskjellige mellemliggende administrationer at gi bemyndigelse til at debitere den beløpet eller ved direkte at tilstille avsendelseslandets administration eller indleveringsstationen det beløp, der skal tilbakebetales, ved en postanvisning.

LXXIII.

1. For ethvert telegram, der ikke er blit befordret til sin bestemmelse, skal tilbakebeta-

Offices sur les lignes desquels ont été commises les irrégularités qui ont empêché le télégramme de parvenir au destinataire.

Toutefois, lorsque la perte d'un télégramme a lieu en cours de transmission, la taxe afférente au parcours ultérieur et, le cas échéant, celle de la réponse payée sont toujours remboursées par l'Office que les a reçues ou les aurait du recevoir par voie de décompte.

2. Si la demande de remboursement pour cause de non-remise est repoussée, la remise du télégramme doit être constatée par un reçu ou par une déclaration de l'Administration destinataire.

3. En cas de retard, le remboursement intégral de la taxe est effectué aux frais des Offices par le fait desquels le retard s'est produit et dans la proportion des retards imputables à chaque Office.

4. Au cas où l'altération d'un télégramme donne droit au remboursement de la taxe, l'Office d'origine détermine les erreurs qui ont empêché le télégramme de remplir son objet, et la part contributive des diverses Administrations est reglée d'après le nombre des fautes ainsi déterminées, un mot omis ou ajouté comptant pour une erreur.

5. La part contributive pour l'altération d'un mot dénaturé successivement sur les lignes de plusieurs Administrations est

lingen bæres av de administra- $^{11}/_{6}$ 1908
tioner, paa hvis linjer de feil $^{9}/_{2}$ 1909
er indløpet, der har forhindret telegrammet fra at komme frem til adressaten.

Naar et telegram er bortkommet under befordringen, skal dog det gebyr, som falder paa den videre befordring og i tilfælde svargebyret, altid tilbakebetales av den administration, som har mottat, eller som gjennem avregning skulde ha mottat dem.

2. Blir en begjæring om tilbakebetaling paa grund av ikke-avlevering avvist, skal telegrammets avlevering godtgjøres ved en kvittering eller en erklæring fra adresse-administrationen.

3. I tilfælde av forsinkelse finder takstens fuldstændige tilbakebetaling sted for de administrationers regning, der har været aarsak i forsinkelsen, og i forhold til de forsinkelser, der kan tilregnes hver administration.

4. I tilfælde, hvor forvanskning av et telegram gir ret til tilbakebetaling av taksten, bestemmer den administration, hvorunder avsendelsesstationen hører, de feil, der har forhindret telegrammet fra at opfylde sit øiemed, og den andel, der skal tilsvares av hver administration, opjøres efter det saaledes bestemte antal feil, idet et utelatt eller tilføiet ord regnes for en feil.

5. Den andel, der skal tilsvares for forvanskning av et paa flere administrationers linjer efterhaanden forvansket ord,

11/6 1908 supportée par la première de
9/2 1909 ces Administrations.

6. Le remboursement de la taxe accessoire applicable à un service spécial non effectué est à la charge de l'Administration par le fait de laquelle ce service n'a pas été rendu:

7. Les omissions ou erreurs sont imputables:

a) Aux deux bureaux: lorsque, par suite de la négligence, dans ces deux bureaux, du contrôle prévu dans l'article XXXIX, le télégramme a été égaré entre ces bureaux; lorsqu'une lettre, ou un chiffre, ou plusieurs lettres ou chiffres constituant des mots taxés ayant été omis ou ajoutés par le bureau qui a transmis, le bureau qui a reçu n'a pas vérifié le nombre des mots; lorsque le collationnement obligatoire ou la répétition d'office obligatoire a été omis ou donné incomplètement;

b) Au bureau qui a transmis ou au bureau qui a reçu, suivant le cas, lorsque, par suite uniquement de la négligence, dans ce bureau, du contrôle prévu dans l'article XXXIX, le télégramme a été égaré entre ces bureaux;

c) Au bureau qui a reçu: lorsqu'aux appareils à grand rendement il y a une différence non rectifiée entre le texte transmis et la répétition d'office; à tous les appareils lorsque, en cas de rectification, il n'a pas modifié la première transmission d'après cette rectification;

bæres av den første av disse administrationer.

6. Tilbakebetalingen av tillægstaksten for en ikke utført specialekspedition paahviler den administration, der er skyld i, at denne ekspedition ikke er blit utført.

7. Feil eller uteladelser tilregnes:

a) begge stationer: naar telegrammet som en følge av mangel paa den i artikel XXXIX foreskrevne kontrol ved disse to stationer er forkommet mellem disse stationer; naar et bokstav eller et siffer eller flere saadanne, der danner takserte ord, er blit utelatt eller tilføiet av den avsendende station, og den mottagende station ikke har undersøkt ordantallet; naar pligtig kollationering eller tvungen tjenstlig gjentagelse er blit undlatt eller ufuldstændig utført.

b) Avsendelses- eller efter omstændighetene mottagelsesstationen, naar telegrammet udelukkende paa grund av mangel paa den i artikel XXXIX foreskrevne kontrol ved denne station er bortkommet mellem disse stationer.

c) Mottagelsesstationen: naar der ved hurtigapparaterne er en ikke berigtiget forskjel mellem den avsendte tekst og den tjenstlige gjentagelse; ved alle apparater, naar den i tilfælde av berigtigelse ikke har rettet den første telegrafering overensstemmende med denne berigtigelse.

d) Au bureau qui a transmis: lorsqu'il y a une différence non rectifiée entre le texte transmis et la répétition d'office ou le collationnement donné par l'agent réceptionnaire et dans tous les autres cas.

8. Lorsque, par suite de l'absence ou de l'insuffisance des documents, le bureau responsable d'une omission ou erreur ne peut être désigné, le remboursement est mis à la charge de l'Administration où la preuve fait défaut.

Toutefois, pour les transmissions effectuées sur des lignes où il est fait usage d'appareils à réception auditive, et à défaut de preuves permettant de déterminer matériellement auquel des deux bureaux les omissions ou erreurs sont imputables, le remboursement éventuel est supporté, par moitié, par chacune des deux Administrations dont ces bureaux relèvent.

9. Lorsqu'une réclamation a été présentée et mise en circulation dans les délais fixés par le paragraphe premier de l'article LXXII et que la solution n'a point été notifiée dans les délais fixés par l'article LXIX, pour la conservation des archives, l'Office qui a reçu la réclamation rembourse la taxe réclamée, et le remboursement est mis à la charge de l'Administration qui a retardé l'instruction.

10. Pour les correspondances du régime extra-européen, ainsi que pour les radiotélégrammes des deux régimes, le rembourse-

d) Avsendelsesstationen: naar der er en ikke berigtiget forskjel mellem den avsendte tekst og den av den mottagende betjent avgivne tjenstlige gjentagelse eller kollation og i alle andre tilfælde. $\frac{11}{6}$ 1908 $\frac{9}{2}$ 1909

8. Naar det paa grund av manglende eller ufuldstændige dokumenter ikke kan paavises, hvilken station er den ansvarlige for uteladelse eller feil, paahviler tilbakebetalingen den administration, der mangler beviset.

For befordringer, der er utført paa linjer, hvor apparater med mottagelse efter hørselen er i bruk, og i mangel av beviser, hvorefter det med sikkerhet kan avgjøres, hvilken av de to stationer er skyld i uteladelserne eller feilene, bærer dog de to administrationer, hvorunder disse stationer hører, hver en halvpart av den mulige tilbakebetaling.

9. Naar en reklamation er blit indlevert og omsendt inden den i artikel LXXII, § 1 fastsatte frist, og ingen avgjørelse er blit meddelt inden den i artikel LXIX for arkivernes opbevaring bestemte tid, tilbakebetaler den bestyrelse, der har mottat reklamationen, den tilbakefordrede takst, som tilsvares av den administration, der har forsinket undersøkelsen.

10. For korrespondanse i den uten-europæiske takstavdeling likesom for radiotelegrammer i de to takstavdelinger

11/6 1908 ment est supporté par les dif-
9/2 1909 férentes Administrations d'Etat ou de Compagnies privées par les lignes desquelles le télégramme a été transmis, chaque Administration abandonnant sa part de taxe.

Les remboursements de taxes d'avis de service taxés sont supportés par l'Administration qui a perçu ces taxes.

LXXIV.

1. Le remboursement de la taxe des télégrammes arrêtés en vertu des articles 7 et 8 de la Convention est à la charge de l'Administration qui a arrêté le télégramme. Celle-ci doit procéder d'office à ce remboursement.

2. Toutefois, lorsque cette Administration a notifié, conformément à l'article 8, la suspension de certaines catégories de correspondances, le remboursement des taxes des télégrammes de cette catégorie est supporté par l'Office d'origine à partir du lendemain du jour où la notification lui est parvenue.

Dans le régime extra-européen, ainsi que pour les radiotélégrammes des deux régimes, lorsque l'acceptation de ces télégrammes est le résultat d'une erreur de service, il est fait application des dispositions de l'article LXXII, paragraphe 10.

bæres tilbakebetalingen av de forskjellige stats-administrationer eller privatkompaniers bestyrelser, paa hvis linjer telegrammet er blit befordret, idet hver administration gir avkald paa sin andel av taksten.

Tilbakebetalingen av taksterne for takserte tjenestemeddelelser bæres av den administration, som har opkrævet disse takster.

LXXIV.

1. Tilbakebetalingen av taksten for de i henhold til konventionens artikel 7 og 8 stansede telegrammer paahviler den administration, som har stanset telegrammet. Denne skal foreta saadan tilbakebetaling i tjenestens medfør.

2. Naar imidlertid denne administration i overensstemmelse med artikel 8 har notifisert forbud mot visse slags telegrammer, skal tilbakebetalingen av takster for telegrammer av denne art paahvile den administration, hvorunder avsendelsesstationen henhører, fra dagen efter notifikationens mottagelsesdatum at regne.

Naar aarsaken til disse telegrammers mottagelse er en tjenestefeil, anvendes i den uteneuropæiske takstavdeling likesom for radiotelegrammer i begge takstavdelinger bestemmelserne i artikel LXXIII, § 10.

18. Comptabilité.

Article 12 de la Convention.

Les Hautes Parties contractantes se doivent réciproquement compte des taxes perçues par chacune d'elles.

LXXV.

1. Le franc sert d'unité monétaire dans l'établissement des comptes internationaux.

2. Chaque Etat crédite l'Etat limitrophe du montant des taxes des télégrammes qu'il lui a transmis, calculées depuis la frontière de ces deux Etats jusqu'a destination sans tenir compte des réductions accordées aux télégrammes d'Etat sur certaines lignes; ces réductions font l'objet d'un règlement spécial entre les Administrations intéressées.

3. Les taxes terminales peuvent être liquidées directement entre Etats extrêmes, après une entente entre ces Etats et les Etats intermédiaires.

4. Dans le cas d'application de l'article LXXXVIII, l'Administration contractante en relation directe avec l'Office non adhérent est chargée de régler les comptes entre cet Office et les autres contractants auxquels elle a servi d'intermédiaire pour la transmission.

LXXVI.

1. Les comptes sont établis d'après le nombre de mots transmis chaque jour, chaque

18. Regnskapsopgjør.

$^{11}/_{6}$ 1908
$^{9}/_{2}$ 1909

Konventionens artikel 12.

De høie kontraherende parter skylder hinanden gjensidig regnskap for de av enhver av dem opkrævede avgifter.

LXXV.

1. Franken tjener som myntenhet ved avfattelsen av de internationale regnskaper.

2. Hver stat godskriver nabostaten summen av taksterne for de telegrammer, som den har sendt denne, beregnet fra disse to staters grænse til bestemmelsesstedet uten at føre regnskap over de nedsættelser, der er indrømmet statstelegrammer paa visse linjer. Disse nedsættelser er gjenstand for særordning mellem de interesserte administrationer.

3. Opgjør for terminaltakster kan ske direkte mellem avsendelses- og adressestationens telegrafvæsener efter overenskomst mellem disse og de mellemliggende bestyrelser.

4. I tilfælde av anvendelse av artikel LXXXVIII paaligger det den kontraherende administration, der staar i direkte forbindelse med en i konventionen ikke deltagende bestyrelse, at opgjøre regnskaperne imellem denne og de øvrige kontraherende bestyrelser, mellem hvilke ovennævnte administration har tjent som mellemled ved befordringen.

LXXVI.

1. Avregningene opstilles efter det hver dag avsendte antal ord, idet hvert ord i et

$\frac{11/6\ 1908}{9/2\ 1909}$ mot urgent étant compté pour trois mots.

2. Les taxes accessoires sont exclues des comptes, ainsi que les taxes non recouvrées par le bureau d'arrivée et perçues par un autre bureau.

Sont également exclus des comptes les avis de service taxés et les télégrammes dont la taxe, conformément aux dispositions du Règlement, n'a pas été encaissée par le bureau de départ ou de réexpédition.

Il est fait exception à la règle qui précède: 1^0 pour les taxes perçues pour les réponses payées: celles-ci sont inscrites dans les comptes et dévolues à l'Office destinataire du télégramme primitif; 2^0 pour les réponses payées elles-mêmes: celles-ci sont portées en compte.

3. Dans le régime extra-européen, on crédite en outre la taxe du collationnement.

Lorsque, dans l'un ou l'autre régime, la taxe de transport par exprès est égale ou supérieure à 5 francs, l'Office de destination en réclame directement le montant à l'Office d'origine si cette taxe a été payée au départ par l'expéditeur. L'Office d'origine fait parvenir cette taxe en un mandat de poste.

4. Les taxes qui n'entrent pas dans les comptes sont conservées par l'Office qui les a encaissées.

5. Dans les correspondances entre pays d'Europe (y compris le Maroc, l'Algérie, la

fortrinsberettiget privattelegram regnes for tre ord.

2. I avregningene medtages ikke tillægstakster likesom heller ikke de takster, der ikke er opkrævet av adressestationen, men av en anden station. Likeledes medtages ikke i avregningene takserte tjenestemeddelelser og telegrammer, for hvilke taksten i henhold til reglementets bestemmelser ikke er blit indkassert av avsendelses- eller eftersendelsesstationen.

Der gjøres undtagelse fra den foregaaende regel: 1^0 for de for betalte svar opkrævede gebyrer; disse medtages i avregningene og tilfalder den administration, hvorunder det oprindelige telegrams adressestation hører; 2^0 for selve de betalte svartelegrammer; disse føres i avregning.

3. I den uten-europæiske takstavdeling medtar man forøvrig taksten for kollationering i avregningene.

Naar taksten for ekspressebefordring i den ene eller den anden takstavdeling utgjør 5 frank eller mer, kræver adresseadministrationen dette beløp direkte av avsendelses-administrationen, dersom denne takst er blit betalt av avsenderen ved indleveringen. Avsendelses-administrationen sender denne takst i en postanvisning.

4. De takster, som ikke indgaar i avregningene, beholdes av den administration, der har opkrævet dem.

5. Naar i korrespondansen mellem europæiske land (deri indbefattet Marokko, Algier,

Tunisie, la Turquie d'Asie et la Russie du Caucase), lorsque la transmission s'écarte de la voie qui a servi de base à l'établissement du tarif, la taxe restant disponible à partir du point où la voie normale a été abandonnée est répartie entre les Administrations qui ont concouru à la transmission du télégramme, y compris celle qui a effectué le détournement, et les câbles sous-marins en cause. Cette répartition s'effectue au prorata des taxes élémentaires normales.

Les dispositions ci-dessus s'appliquent également aux télégrammes transmis par une voie plus coûteuse dans les conditions indiquées à l'article XLII, paragraphe 2.

Dans ce dernier cas, aucune Administration ne peut, du fait de la déviation, recevoir une taxe supérieure à celle qu'elle aurait reçue par la voie interrompue. Si la taxe de la voie réellement suivie est plus élevée, c'est la taxe que cette Administration aurait perçue normalement qui doit entrer dans le total des taxes à partager au prorata, comme il est dit ci-dessus.

Les télégrammes acheminés par une voie détournée dans les conditions prévues au présent paragraphe sont revêtus de la mention »Dévié« accompagnée du nom du bureau qui effectue la déviation. Cette mention est transmise à la fin du préambule, à la suite de l'indication de la voie, s'il en existe une.

6. Pour les télégrammes entre

Tunis, Asiatisk Tyrki og Russisk Kaukasien) befordringsveien avviker fra den, hvorefter telegrammet er taksert, fordeles den takst, som blir disponibel, fra det punkt av, hvor den regulære vei er forlatt, blandt de administrationer, der har deltat i telegrammets befordring, deri indbefattet den administration, som har foranlediget avvikelsen, samt vedkommende undervandskabler. Denne fordeling sker i forhold til de normale elementære takster. 11/6 1908 9/2 1909

De ovenstaaende bestemmelser anvendes likeledes paa telegrammer, der er sendt ad en kostbarere vei under de i art. XLII, § 2 angivne betingelser.

I dette sidste tilfælde kan ingen administration paa grund av avvikelsen oppebære en høiere takst end den, som den vilde ha faat ad den avbrutte vei. Dersom taksten for den virkelig fulgte vei er høiere, er det den takst, som denne administration under normale forhold vilde ha opkrævet, der indgaar i det totale takstbeløp til forholdsmæssig fordeling, saaledes som ovenfor er nævnt.

Telegrammer, der er befordret ad en omvei paa de i nærværende paragraf omhandlede maater, forsynes med betegnelsen »Dévié«, ledsaget av navnet paa den station, som iverksætter omdirigeringen. Denne betegnelse sættes i slutten av indledningen like efter viabemerkningen, om saadan findes.

6. For telegrammer, utvekslet

11/6 1908 9/2 1909 pays limitrophes qui empruntent une voie détournée, l'Office expéditeur bonifie les taxes normales de transit, sauf arrangements spéciaux. Par contre, les taxes terminales pour ces mêmes télégrammes sont liquidées entre les Administrations des deux pays limitrophes, à moins qu'elles ne restent acquises à l'Administration d'origine en vertu d'un arrangement spécial.

7. Dans la correspondance originaire ou à destination des pays hors d'Europe à l'exception du Maroc, de l'Algérie, de la Tunisie, de la Turquie d'Asie et de la Russie du Caucase, hormis le cas visé au paragraphe 5, 2e alinéa, lorsqu'un télégramme, quel qu'il soit, a été transmis par une voie plus coûteuse que celle qui a servi de base à la taxe, la différence de taxe est supportée par l'Office qui a détourné le télégramme, sauf recours contre l'Office à qui ce détournement est imputable.

8. La taxe qui sert de base à la répartition entre Etats est celle qui résulte de l'application régulière des tarifs établis entre les Etats intéressés, sans qu'il soit tenu compte des erreurs de taxation qui ont pu se produire.

9. Toutefois, le nombre de mots annoncé par le bureau d'origine sert de base à l'application de la taxe, sauf le cas où, à cause d'une erreur de transmission, il aurait été rectifié d'un commun accord entre

mellem naboland, og som befordres ad omvei, godtgjør det avsendende telegrafvæsen de normale transittakster, medmindre særskilt ordning er truffet. Derimot opgjøres terminaltaksterne for disse telegrammer mellem de to nabolands administrationer, medmindre de helt tilfalder den avsendende administration ifølge særskilt overenskomst.

7. Naar i korrespondansen fra eller til land utenfor Europa med undtagelse av Marokko, Algier, Tunis, Asiatisk Tyrki og Russisk Kaukasien et hvilketsomhelst telegram er blit sendt ad en kostbarere vei end den, som har tjent til grundlag for taksten, utenfor det i § 5, andet avsnit omhandlede tilfælde, bæres takstforskjellen av det telegrafvæsen, der har sendt telegrammet ad omvei, med forbehold av regres hos den bestyrelse, som har foranlediget denne omvei.

8. Den takst, der tjener som grundlag ved fordelingen mellem staterne, er den, som fremkommer ved den regulære anvendelse av de mellem de interesserte stater fastsatte tariffer, uten at der tages hensyn til de feil i takseringen, som maatte være indløpet.

9. Dog tjener det ordantal, der er anmeldt av indleveringsstationen, som grundlag for takseringen, undtagen i tilfælde, hvor ordantallet paa grund av telegraferingsfeil er blit rettet efter fælles overenskomst mel-

le bureau d'origine et le bureau correspondant.

LXXVII.

1. Dans le régime européen, les Administrations peuvent, d'un commun accord, régler les comptes d'après le nombre de télégrammes qui ont franchi la frontière, chaque télégramme étant considéré comme comprenant le nombre moyen de mots résultant des statistiques établies contradictoirement.

2. Dans le cas prévu au paragraphe précédent, il n'est tenu compte que des télégrammes ordinaires, des télégrammes urgents (chaque télégramme urgent comptant pour trois télégrammes) et des réponses payées.

3. Les statistiques destinées à déterminer le nombre moyen de mots par télégramme portent sur une durée de deux fois vingt-huit jours, savoir: les vingt-huit premiers jours du mois de Février et les vingt-huit premiers jours du mois d'Août. En cas d'événement exceptionnel survenu dans une des deux périodes précitées, les Etats intéressés peuvent s'entendre pour opérer un nouveau comptage à une époque différente.

4. Pour déterminer la moyenne des mots par télégramme, on divise le nombre total des mots échangés dans chaque relation par le nombre des télégrammes échangés, pendant la période précitée, dans la même relation.

On procède de même pour déterminer la valeur moyenne des réponses payées.

lem indleveringsstationen og den korresponderende station. $^{11}/_{6}$ 1908 $^{9}/_{2}$ 1909

LXXVII.

1. I den europæiske avdeling kan administrationerne ved fælles overenskomst ordne avregningene efter antallet av telegrammer, der har passert grænsen, idet hvert telegram ansees som indeholdende det gjennemsnitsordantal, der er fremkommet som resultat av den gjensidig optagne statistik.

2. I det i foregaaende paragraf forutsatte tilfælde føres kun regnskap over almindelige telegrammer, fortrinsberettigede telegrammer (idet hvert saadant regnes for tre telegrammer) og forutbetalte svar.

3. Den til fastsættelsen av gjennemsnitsordantallet pr. telegram bestemte statistik strækker sig over et tidsrum av to gange 28 dage, nemlig de første 28 dage av februar maaned og de første 28 dage av august maaned. I tilfælde av indtrufne eksceptionelle begivenheter i en av de to forannævnte perioder kan de interesserte stater træffe avtale om at iverksætte en ny beregning paa et andet tidspunkt.

4. For at bestemme gjennemsnitsordantallet pr. telegram deler man det gjennem hver forbindelse utvekslede totalordantal med det gjennem samme forbindelse i løpet av den ovennævnte periode utvekslede antal telegrammer.

Man gaar frem paa samme maate for at bestemme middelværdien av de forutbetalte svar.

11/6 1908
9/2 1909

Ces moyennes sont arrondies à deux décimales. Elles peuvent être établies, soit pour les télégrammes échangés dans les deux sens, soit pour chaque sens séparément.

5. Les moyennes ainsi établies servent à l'établissement des comptes jusqu'a revision, celle-ci ne devant pas être faite avant deux années au moins.

6. Le nombre de télégrammes échangés doit être porté en compte chaque jour par les bureaux en relation directe en divisant, si nécessaire, le trafic suivant les differents pays.

7. En multipliant le nombre des télégrammes par le chiffre moyen du nombre de mots, on obtient à la fin du mois le nombre total des mots, qui doit alors être multiplié par le chiffre de la part de taxe terminale ou de transit correspondante. Il est procédé de même pour déterminer le montant des taxes pour réponses payées à créditer.

8. Les bureaux d'échange se communiquent chaque jour, le cas échéant par catégories, le nombre des télégrammes expédiés la veille, en indiquant également le nombre de télégrammes portant la mention =RP=.

9. Les différences supérieures à 1 p. 100 doivent seules faire l'objet de vérifications, auxquelles il est procédé immédiatement.

LXXVIII.

1. Le règlement réciproque des comptes a lieu à l'expiration de chaque mois.

Disse middeltal avrundes til to decimaler. De kan opstilles enten for telegrammer utvekslet i begge retninger eller særskilt for hver retning.

5. De saaledes beregnede gjennemsnitsordtal tjener til opstilling av avregningene, indtil revision sker; saadan bør dog ikke finde sted før idetmindste efter 2 aar.

6. De i direkte forbindelse staaende stationer fører hver dag regnskap over det utvekslede antal telegrammer, idet trafikken om fornødent deles efter de forskjellige land.

7. Ved at multiplisere telegramantallet med middelordantallet erholder man ved maanedens slutning det totalordantal, som da maa multipliseres med det tal, der angir vedkommende terminal- eller transittakstandel. Der gaaes frem paa samme maate for at bestemme det takstbeløp, der skal krediteres for betalte svar.

8. De i forbindelse staaende stationer meddeler hinanden gjensidig hver dag, i tilfælde klassevis, det den foregaaende dag ekspederte antal telegrammer, idet antallet av telegrammer med angivelsen =RP= likeledes opgives.

9. Kun uoverensstemmelser paa over 1 procent gjøres til gjenstand for revision; denne foretages uopholdelig.

LXXVIII.

1. Gjensidig avslutning av regnskaperne finder sted ved utgangen av hver maaned.

2. Le décompte et la liquidation du solde se font à la fin de chaque trimestre.

3. La solde résultant de la liquidation est payé par l'Office débiteur à l'Office créditeur au moyen de traites. Si l'Office créditeur a le franc pour unité monétaire, les traites sont tirées en francs d'or effectifs sur une place du pays créditeur au gré de l'Office débiteur. Si l'Office créditeur n'a pas le franc pour unité monétaire, les traites sont tirées au gré de l'Office débiteur, soit en francs d'or effectifs sur Paris ou sur une place du pays créditeur, soit dans la monnaie du pays créditeur et sur une place de ce pays; dans ce dernier cas, les Offices intéressés s'entendent sur la manière de procéder et, le cas échéant, sur le taux de conversion du solde dû en monnaie métallique du pays créditeur.

4. Les frais de payement sont supportés par l'Office débiteur.

LXXIX.

1. L'échange des comptes mensuels a lieu avant l'expiration du trimestre qui suit le mois auquel ils se rapportent.

2. La vérification des comptes, ainsi que la notification de leur acceptation et des observations y relatives, a lieu dans un délai maximum de six mois à dater de leur envoi. L'Office

2. Avregning og opgjør av saldoen sker ved slutningen av hvert kvartal. $^{11}/_{6}$ 1908 $^{9}/_{2}$ 1909

3. Den saldo, som opgjøret utviser, betales av den stat, der skylder, til den, som har tilgode, ved hjælp av veksler. Dersom den tilgodehavende administration har franken som myntenhet, trækkes vekslerne i effektive frank i guld paa et sted i det tilgodehavende land efter den skyldende administrations ønske. Dersom den tilgodehavende administration ikke har franken som myntenhet, trækkes vekslerne efter den skyldende administrations ønske enten i effektive frank i guld paa Paris eller paa et sted i det tilgodehavende land, eller i det tilgodehavende lands mynt og paa et sted i dette land. I dette sidstnævnte tilfælde blir de interesserte administrationer enige om fremgangsmaaten og i tilfælde om den kurs, som skal anvendes ved saldoens omgjørelse i det tilgodehavende lands metalliske mynt.

4. Omkostningene ved betalingen bæres av den skyldende administration.

LXXIX.

1. Utveksling av de maanedlige regnskaper finder sted inden utløpet av det kvartal, som følger efter den maaned, de angaar.

2. Revision av regnskapene likesom meddelelse om deres godkjendelse og bemerkninger desangaaende finder sted senest inden seks maaneder, regnet fra deres avsendelse. Den ad-

$\frac{11/6\ 1908}{9/2\ 1909}$ qui n'a reçu, dans cet intervalle, aucune observation rectificative, considère le compte comme admis de plein droit. Cette disposition est aussi applicable aux observations faites par un Office sur les comptes rédigés par un autre.

3. Les comptes mensuels sont admis sans revision quand la différence des sommes finales établies par les deux Administrations intéressées ne dépasse pas 1 p. 100 du débet de l'Administration qui l'a établi. Dans le cas d'une revision commencée, elle doit être arrêtée lorsque, par suite d'un échange d'observations entre les Offices intéressés, la différence qui a donné lieu à la revision se trouve renfermée dans les limites de 1 p. 100.

4. Le décompte trimestriel doit être vérifié et liquidé dans le délai de six semaines qui suit l'échange des comptes afférents au dernier mois du trimestre correspondant. Passé ce délai de six semaines, les sommes dues à un Office par un autre sont productives d'intérêts, à raison de 5 % par an, à dater du jour d'expiration du dit délai.

5. Il n'est pas admis de réclamation dans les comptes au sujet de télégrammes ayant plus de dix mois de date.

19. Réserves.

Article 17 de la Convention.

Les Hautes Parties contractantes se réservent respectivement le droit de prendre séparément,

ministration, der i løpet av dette tidsrum ikke har mottat nogen bemerkning, betragter regnskapet som retmæssig vedtat. Denne bestemmelse anvendes ogsaa paa de bemerkninger, der av en bestyrelse gjøres med hensyn til de av en anden bestyrelse avfattede regnskaper.

3. De maanedlige regnskaper vedtages uten revision, naar forskjellem mellem de av begge vedkommende administrationer beregnede endelige summer ikke overskrider 1 procent av den administrations debet, der har beregnet den. Hvis revision er paabegyndt, bør den stanses, naar den forskjel, der har git anledning til revisionen, som følge av utvekslede bemerkninger mellem de interesserte bestyrelser, er bragt ned under grænserne av 1 procent.

4. Kvartalsavregningen maa prøves og opgjøres inden utløpet av seks uker efter utvekslingen av regnskapene for den sidste maaned i vedkommende kvartal. Overskrides denne tidsfrist av seks uker, svares der renter av det beløp, den ene bestyrelse skylder den anden, beregnet efter 5 procent p. a. at regne fra den dag, da den nævnte tidsfrist utløper.

5. Reklamationer i regnskapene vedkommende telegrammer, der er over ti maaneder gamle, fremmes ikke.

19. Forbehold.

Konventionens artikel 17.

De høie kontraherende parter forbeholder sig gjensidig ret til indbyrdes at træffe særskilte over-

entre elles, des arrangements particuliers de toute nature sur les points du service qui n'intéressent pas la généralité des Etats.

LXXX.

Les points du service sur lesquels porte la réserve prévue à l'article 17 de la Convention sont notamment:

L'établissements des tarifs d'Etat à Etat;

Le règlement des comptes;

L'adoption d'appareils ou de vocabulaires spéciaux entre des points et dans des cas déterminés;

L'application du système de timbres-télégraphe;

La transmission des mandats de poste par le télégraphe;

La perception des taxes à l'arrivée;

Le service de la remise des télégrammes à destination;

La faculté de transmettre, à prix réduit, des correspondances à l'usage de la presse, à des heures et à des conditions déterminées, sans préjudice pour le service général, ou de louer, à cet effet, des fils spéciaux moyennant abonnement;

L'extension du droit de franchise aux télégrammes de service qui concernent la météorologie et tous autres objets d'intérêt public.

20. Bureau international. Communications réciproques.

Article 14 de la Convention.

Un organe central, placé sous la haute autorité de l'Administration supérieure de l'un des Gouvernements contractants dé-

enskomster av enhver art angaaende tjeneste-anliggender, der ikke berører staternes fælles interesse. 11/6 1908 9/2 1909

LXXX.

De tjeneste-anliggender, der henhører under det i konventionens artikel 17 omhandlede forbehold, er i særdeleshet:

Tariffernes fastsættelse fra stat til stat;

regnskapenes ordning;

antagelse av særegne apparater eller særegne ordbøker mellem bestemte punkter og i bestemte tilfælde;

anvendelse av telegraffrimerker;

befordring av postanvisninger pr. telegraf;

taksternes opkrævning ved mottagelsesstationen;

telegrammers avlevering til adressaten;

ret til for nedsat pris at befordre korrespondanser til bruk for pressen paa bestemte timer og paa særskilte betingelser uten skade for tjenesten i dens helhet, eller til at utleie særskilte linjer til dette bruk ved abonnement;

utvidelse av takstfriheten til tjenestetelegrammer, der angaar meteorologien og alle andre gjenstande av almindelig interesse.

20. Internationalt bureau. Gjensidige meddelelser.

Konventionens artikel 14.

Det overdrages et centralorgan, der er stillet under overbestyrelsens høie myndighet i en av de kontraherende stater, som ved

$^{11}/_{6}$ 1908
$^{9}/_{2}$ 1909

signé, à cet effet, par le règlement, est chargé de réunir, de coordonner et de publier les renseignements de toute nature relatifs à la télégraphie internationale, d'instruire les demandes de modification aux tarifs et au règlement de service, de faire promulguer les changements adoptés, et, en général, de procéder à toutes les études et d'exécuter tous les travaux dont il serait saisi dans l'intérêt de la télégraphie internationale.

Les frais auxquels donne lieu cette institution sont supportés par toutes les Administrations des Etats contractants.

LXXXI.

1. L'organe central prévu par l'article 14 de la Convention reçoit le titre de Bureau international de l'Union télégraphique.

2. Le Bureau international est autorisé à servir d'organe central pour le service de la radiotélégraphie internationale. Les frais résultant du fonctionnement du Bureau international, en ce qui concerne la radiotélégraphie, sont supportés par tous les Etats adhérant à la Convention radiotélégraphique internationale.

3. L'Administration supérieure de la Confédération suisse est désignée pour organiser le Bureau international dans les conditions déterminées par les articles LXXXII à LXXXIV suivants.

LXXXII.

1. Les frais communs du Bureau international de l'Union télégraphique ne doivent pas dépasser, par année, la somme de 100,000 francs, non compris

reglementet dertil bestemmes, at samle, ordne og offentliggjøre oplysninger av ethvert slags angaaende den internationale telegrafi, at behandle forslag om forandringer i tarifferne og i tjenestereglementet, at la de vedtagne forandringer kundgjøre og i almindelighet at foreta alle forberedende undersøkelser og utføre alle arbeider, som maatte bli det forelagt i den internationale telegrafis interesse.

Omkostningene ved denne institution bæres av de kontraherende staters samtlige bestyrelser.

LXXXI.

1. Det i konventionens artikel 14 omhandlede centralbyraa faar titel av Telegrafunionens Internationale Byraa.

2. Det Internationale Byraa er bemyndiget til at tjene som centralorgan for den internationale radiotelegraftjeneste. De utgifter, som følger av det Internationale Byraas virksomhet, forsaavidt angaar radiotelegrafien, bæres av alle de stater, som har sluttet sig til den internationale radiotelegrafkonvention.

3. Schweizerforbundets øverste styrelse er valgt til at organisere det Internationale Byraa paa de betingelser, som er fastsat i artiklerne LXXXII til LXXXIV nedenfor.

LXXXII.

1. Telegrafunionens Internationale Byraas fællesutgifter maa ikke overstige 100 000 frank om aaret, heri ikke iberegnet de specielle utgifter,

les frais spéciaux auxquels donne lieu la réunion d'une Conférence internationale. Cette somme pourra être augmentée ultérieurement du consentement de toutes les Parties contractantes.

2. L'Administration désignée, en vertu de l'article 14 de la Convention, pour la direction du Bureau international, en surveille les dépenses, fait les avances nécessaires et établit le compte annuel, qui est communiqué à toutes les autres Administrations intéressées.

3. Pour la répartition des frais, les Etats contractants ou adhérents sont divisés en six classes, contribuant chacune dans la proportion d'un certain nombre d'unités, savoir:

1re	classe	25	unités
2e	»	20	»
3e	»	15	»
4e	»	10	»
5e	»	5	»
6e	»	3	»

4. Ces coefficients sont multipliés par le nombre d'Etats de chaque classe, et la somme des produits ainsi obtenus fournit le nombre d'unités par lequel la dépense totale doit être divisée. Le quotient donne le montant de l'unité de dépense.

5. Les Administrations des Etats contractants sont, pour la contribution aux frais, réparties ainsi qu'il suit dans les six classes dont il est fait mention au paragraphe précédent:

1re classe: Allemagne, République Argentine, Australie, Autriche, Brésil, Chili, France, Grande-Bretagne, Hongrie, Indes

sammenkaldelsen av en international konferanse medfører. Denne sum kan senere forøkes med alle de kontraherende parters samtykke. 11/6 1908 9/2 1909

2. Den ifølge konventionens artikel 14 til det Internationale Byraas ledelse valgte administration har tilsyn med utgifterne, gjør de nødvendige forskud og avfatter det aarlige regnskap, som meddeles alle de øvrige interesserte administrationer.

3. Med hensyn til utgifternes fordeling deles de kontraherende eller tiltrædende stater i 6 klasser, der hver bidrar i forhold til et visst antal enheter, nemlig:

1ste	klasse	25	enheter,
2den	»	20	»
3dje	»	15	»
4de	»	10	»
5te	»	5	»
6te	»	3	»

4. Disse forholdstal multipliseres med antallet av hver klasses stater, og summen av de saaledes fundne produkter gir det antal enheter, hvormed totalutgiften skal divideres. Kvotienten gir størrelsen av enheten for utgiften.

5. Med hensyn til utgiftsbidragene fordeles de kontraherende staters administrationer paa følgende maate i de i foregaaende paragraf omtalte 6 klasser:

1ste klasse: Tyskland, den Argentinske republik, Australien, Østerrike, Brasilien, Chili, Frankrike, Storbritannien, Un-

11/6 1908 britaniques, Italie, Japon, Russie,
9/2 1909 Turquie.

2e classe: Espagne.

3e classe: Belgique, Indes néerlandaises, Norvège, Pays-Bas, Roumanie, Suède.

4e classe: Bolivie, Cap de Bonne-Espérance, Danemark, Egypte, Indo-Chine française, Nouvelle-Zélande, Suisse, Transvaal, Uruguay.

5e classe: Bosnie-Herzégovine, Bulgarie, Colonies portugaises, Grèce, Madagascar, Portugal, Sénégal, Serbie, Siam, Tunisie.

6e classe: Ceylan, Crète, Erythrée, Islande, Luxembourg, Monténégro, Natal, Nouvelle-Calédonie, Orange River Colony, Perse.

LXXXIII.

1. Les Offices des Etats contractants se transmettent réciproquement tous les documents relatifs à leur Administration intérieure et se communiquent tout perfectionnement qu'ils viendrait à y introduire.

2. En règle générale, le Bureau international sert d'intermédiaire à ces notifications.

3. Les dits Offices envoient par la poste, par lettre affranchie, au Bureau international, la notification de toutes les mesures relatives à la composition et aux changements de tarifs intérieurs et internationaux, à l'ouverture de lignes nouvelles et à la suppression de lignes existantes, en tant que ces lignes intéressent le service international, enfin aux ouvertures, suppressions et mo-

garn, Britisk Indien, Italien, Japan, Rusland, Tyrkiet.

2den klasse: Spanien.

3dje klasse: Belgien, Nederlandsk Indien, Norge, Holland, Rumænien, Sverige.

4de klasse: Bolivia, Kap det Gode Haab, Danmark, Ægypten, Fransk Indo-Kina, Ny-Seland, Schweiz, Transvaal, Uruguay.

5te klasse: Bosnien-Herzegovina, Bulgarien, De Portugisiske kolonier, Grækenland, Madagaskar, Portugal, Senegal, Serbien, Siam, Tunis.

6te klasse: Ceylon, Kreta, Erythrea, Island, Luxemburg, Montenegro, Natal, Ny-Kaledonien, Orange River Colony, Persien.

LXXXIII.

1. De kontraherende staters administrationer tilstiller hverandre gjensidig alle dokumenter vedrørende deres indre bestyrelse og meddeler hverandre alle forbedringer, de maatte indføre deri.

2. I almindelighet tjener det Internationale Byraa som mellemled ved disse meddelelser.

3. De nævnte administrationer sender pr. post og i betalt brev til det Internationale Byraa kundgjørelse om alle forholdsregler vedrørende de indre saavelsom de internationale tariffers sammensætning og forandringer, aapning av nye linjer og nedlæggelse av gamle, forsaavidt disse linjer interesserer den internationale tjeneste; endelig aapning og nedlæggelse av stationer samt forandringer

difications de service des bureaux. Les documents imprimés ou autographiés à ce sujet par les Administrations sont expédiés au Bureau international, soit à la date de leur distribution, soit au plus tard, le premier jour du mois qui suit cette date.

4. Les dites Administrations lui envoient, en outre, par télégraphe, avis de toutes les interruptions ou rétablissements des communications qui affectent la correspondance internationale.

5. Elles lui font parvenir, au commencement de chaque année, et aussi complètement qu'il leur est possible, des tableaux statistiques du mouvement des correspondances, de la situation des lignes, du nombre des appareils et des bureaux, etc. Ces tableaux sont dressés d'après les indications du Bureau international, qui distribue, à cet effet, des formules toutes préparées.

6. Elles adressent également à ce Bureau deux exemplaires des publications diverses qu'elles font paraître.

7. Le Bureau international reçoit, en outre, communication de tous les renseignements relatifs aux expériences auxquelles chaque Administration a pu procéder sur les différentes parties du service.

LXXXIV.

1. Le Bureau international coordonne et publie le tarif. Il communique aux Administrations, en temps utile, tous les

i deres tjeneste. De av administrationerne i den anledning trykte eller autograferte dokumenter oversendes til det Internationale Byraa, enten den dag de blir utdelt, eller i det seneste den første dag i paafølgende maaned. 11/6 1908 9/2 1909

4. De nævnte administrationer sender desuten byraaet telegrafisk meddelelse om alle de avbrydelser eller gjenoptagelser av forbindelserne, der vedrører den internationale korrespondanse.

5. De tilstiller byraaet i begyndelsen av hvert aar, og saa fuldstændig, som det er dem mulig, statistiske tabeller over korrespondansens gang, linjernes utstrækning, stationernes og apparaternes antal o.s.v. Disse tabeller avfattes efter det Internationale Byraas angivelser, hvilket til den ende utdeler fuldstændige formularer.

6. De sender likeledes til dette byraa to eksemplar av de forskjellige skrifter, de lar trykke.

7. Desuten meddeles det Internationale Byraa alle oplysninger vedkommende de erfaringer, enhver administration maatte gjøre med hensyn til tjenestens forskjellige dele.

LXXXIV.

1. Det Internationale Byraa ordner og offentliggjør tariffen. Det meddeler administrationerne i betimelig tid alle tarifferne

11/6 1908 renseignements y relatifs, en
9/2 1909 particulier ceux qui sont spécifiés au paragraphe 3 de l'article précédent. S'il y a urgence, ces communications sont transmises par la voie télégraphique, notamment dans les cas prévus par le paragraphe 4 du même article. Dans les notifications relatives aux changements de tarifs, il donne à ces communications la forme voulue pour que ces changements puissent être immédiatement introduits dans le texte des tableaux des taxes annexés à la Convention.

2. Le Bureau international dresse une statistique générale.

3. Il rédige, à l'aide des documents qui sont mis à sa disposition, un journal télégraphique en langue française.

4. Il dresse, publie et revise périodiquement une carte officielle des relations télégraphiques.

5. Il établit et publie une Nomenclature des bureaux télégraphiques ouverts au service international, y compris les stations côtières radiotélégraphiques, et des annexes périodiques à ce document faisant connaître les additions et modifications qui doivent y être apportées.

Il établit et publie une Nomenclature des stations radiotélégraphiques.

6. Il doit, d'ailleurs, se tenir en tout temps à la disposition des Administrations des Etats contractants pour leur fournir, sur les questions qui

vedkommende oplysninger, i særdeleshet saadanne, der findes opregnet i den foregaaende artikels paragraf 3. I uopsættelige tilfælde befordres disse meddelelser telegrafisk, navnlig i saadanne, som omhandles i samme artikels paragraf 4. I notifikationer angaaende tarifforandringer gir byraaet sine meddelelser saadan form, at disse forandringer øieblikkelig kan indføres i teksten av de konventionen tilføiede takst-tabeller.

2. Det Internationale Byraa utarbeider en almindelig statistik.

3. Det redigerer ved hjælp av de til dets raadighet stillede dokumenter en telegraf-journal i det franske sprog.

4. Det utarbeider, utgir og reviderer periodisk et officielt kart over telegrafforbindelserne.

5. Det istandbringer og offentliggjør en nomenklatur over de telegrafstationer, der er aapnet for den internationale tjeneste, deri indbefattet kyst-radiotelegrafstationerne, samt periodiske tillæg til dette dokument med oplysning om de tilføielser og forandringer, som blir at foreta deri.

Det istandbringer og offentliggjør en nomenklatur over radiotelegrafstationerne.

6. Desforuten bør det til enhver tid være til de kontraherende staters administrationers disposition for at forskaffe dem de specielle oplysninger

intéressent la télégraphie internationale, les renseignements spéciaux de tous genres dont elles pourraient avoir besoin.

7. Les documents imprimés par le Bureau international sont distribués aux Administrations des Etats contractants dans la proportion du nombre d'unités contributives, d'après l'article LXXXII. Les documents supplémentaires que réclameraient ces Administrations sont payés à part, d'après leur prix de revient. Il en est de même des documents demandés par les exploitations privées.

8. Les demandes de cette nature doivent être formulées une fois pour toutes, jusqu'à nouvel avis, et de manière à donner au Bureau international le temps de régler le tirage en conséquence.

9. Les Administrations contractantes peuvent proposer, par l'intermédiaire du Bureau international, des modifications au Tarif et au Règlement prévus par les articles 10 et 13 de la Convention.

Le Bureau international soumet les propositions à l'examen des Administrations, qui doivent lui faire parvenir, dans un délai de cinq mois, leurs observations, amendements ou contre-propositions, sans caractère définitif. Les réponses sont réunies par les soins du Bureau international et communiquées aux Administrations, avec l'invitation de se prononcer pour ou contre les propositions et, le cas échéant, les

av alle slags, som de kan trænge med hensyn til spørsmaal, der vedkommer den internationale telegrafi. 11/6 1908 9/2 1909

7. De av det Internationale Byraa trykte dokumenter omdeles til de kontraherende staters administrationer i forhold til antallet av bidragsenheter overensstemmende med artikel LXXXII. Det større antal eksemplarer, som disse administrationer maatte forlange, betales særskilt efter deres kostende. Paa samme maate forholdes med de av private telegrafselskaper forlangte dokumenter.

8. Forlangender av dette slags fremsættes én gang for alle, indtil anden underretning gives, og saaledes, at det Internationale Byraa gives tid til at ordne trykningen i overensstemmelse dermed.

9. De kontraherende administrationer kan gjennem Det Internationale Byraa foreslaa saadanne modifikationer i tariffen og reglementet, som omhandlet i konventionens artikel 10 og 13.

Byraaet forelægger disse forslag for administrationerne, som inden en frist av fem maaneder maa indkomme til byraaet med sine bemerkninger, ændringer eller motforslag — hvorved spørsmaalet dog ikke er endelig avgjort. Besvarelserne samles og besørges derpaa av byraaet meddelt administrationerne med opfordring til disse om at avgi uttalelse for eller imot forslagene og i tilfælde de fremkomne motforslag.

11/6 1908 9/2 1909 contre-propositions qui se sont produites. Celles qui n'ont point fait parvenir leur réponse dans le délai de cinq mois, à compter de la date de la seconde circulaire du Bureau international leur notifiant les observations apportées, sont considérées comme s'abstenant.

Pour être adoptées, les propositions doivent obtenir, savoir:

1° L'assentiment unanime des Administrations qui ont émis un vote, s'il s'agit de modifications à apporter aux dispositions du Règlement.

2° L'assentiment des Administrations intéressées, s'il s'agit de modifications de tarifs.

3° L'assentiment de la majorité des Administrations qui ont émis un vote, s'il s'agit de l'interprétation des dispositions du Règlement.

10. Le Bureau international est chargé de notifier, en temps utile, aux Administrations toutes les modifications ou résolutions adoptées conformément au précédent paragraphe et la date de leur mise en vigueur. Cette notification ne sera exécutoire qu'après un délai de deux mois, au moins, pour les modifications ou résolutions concernant le Règlement et de quinze jours, au moins, pour les modifications de tarifs.

11. Le Bureau international prépare les travaux des Conférences télégraphiques. Il pourvoit aux copies et impressions nécessaires, à la rédaction et à la distribution des amende-

De administrationer, der ikke har avgit sit svar inden fem maaneder fra det andet cirkulæres datum at regne, hvori de av byraaet meddeles de indkomne bemerkninger, betragtes som om de har undslaat sig.

For at være antat maa forslagene ha opnaadd:

1° Enstemmig samtykke av de administrationer, der har avgit sin stemme, forsaavidt det gjælder modifikationer i reglementets bestemmelser.

2° Samtlige interesserte administrationers samtykke, naar det gjælder modifikationer i tarifferne.

3° Tilslutning av flertallet av de administrationer, som har avgit sin stemme, i tilfælde, hvor det gjælder fortolkning av reglementets bestemmelser.

10. Det Internationale Byraa har det hverv i betimelig tid at kundgjøre for administrationerne alle de forandringer eller bestemmelser, der er vedtat i henhold til foregaaende paragraf, samt tiden for deres ikrafttræden. Denne notifikation kan ikke træde i kraft før efter mindst to maaneders forløp for forandringer eller nye bestemmelser i reglementet, og efter i det mindste femten dages forløp for forandringer i tariffen.

11. Det Internationale Byraa forbereder arbeidet for telegrafkonferanserne. Det sørger for fornødne avskrifter og trykning samt for redaktion og utdeling av ændringsforslag,

ments, procès-verbaux et autres renseignements.

12. Le directeur de ce Bureau assiste aux séances de la Conférence et prend part aux discussions, sans voix délibérative.

13. Le Bureau international fait, sur sa gestion, un rapport annuel qui est communiqué à toutes les Administrations des Etats contractants.

14. Sa gestion est également soumise à l'examen et à l'appréciation des Conférences prévues par l'article 15 de la Convention.

21. Conférences.

Article 15 de la Convention.

Le tarif et le règlement prévus par les articles 10 et 13 sont annexés à la présente Convention. Ils ont la même valeur et entrent en vigeur en même temps qu'elle.

Ils seront soumis à des revisions où tous les Etats qui y ont pris part pourront se faire représenter.

A cet effet, des Conférences administratives auront lieu périodiquement, chaque Conférence fixant elle-même le lieu et l'époque de la réunion suivante.

Article 16 de la Convention.

Ces Conférences sont composées des délégués représentant les Administrations des Etats contractants.

Dans les délibérations, chaque Administration a droit à une voix, sous réserve, s'il s'agit d'Administrations différentes d'un même Gouvernement, que la demande en ait été faite par voie diplomatique au Gouvernement du pays où doit se réunir la Conférence, avant la date fixée pour son ouverture, et que cha-

beretning om møterne og andre oplysninger. 11/6 1908 9/2 1909

12. Dette byraas direktør er tilstede ved konferansens møter og tar del i forhandlingerne uten ret til at stemme.

13. Det Internationale Byraa avgir om sin virksomhet en aarlig beretning, der meddeles alle de kontraherende staters administrationer.

14. Dets virksomhet er likeledes underkastet undersøkelse og bedømmelse av de i konventionens artikel 15 omhandlede konferanser.

21. Konferanser.

Konventionens artikel 15.

Tariffen og reglementet, der omhandles i artiklerne 10 og 13, vedføies nærværende konvention. De har samme gyldighet og træder i kraft paa samme tid som den.

De skal underkastes revisioner, ved hvilke alle de kontraherende stater kan la sig repræsentere.

I denne hensigt skal administrative konferanser periodisk finde sted; enhver konferanse bestemmer selv stedet og tiden for den næste samling.

Konventionens artikel 16.

Konferanserne bestaar av delegerte, der repræsenterer kontraherende staters administrationer.

Ved forhandlingene har enhver administration ret til én stemme. Herom maa der imidlertid, naar der er spørsmaal om forskjellige administrationer tilhørende én og samme regjering, ad diplomatisk vei være gjort forlangende hos regjeringen i det land, hvor konferansen skal træde sammen, før den for dens aap-

11/6 1908
9/2 1909

cune d'entre elles ait une représentation spéciale et distincte.

Les revisions résultant des délibérations des Conférences ne sont exécutoires qu'après avoir reçu l'approbation de tous les Gouvernements des Etats contractants.

LXXXV.

L'époque fixée pour la réunion des Conférences par le paragraphe 3 de l'article 15 de la Convention est avancée si la demande en est faite par dix, au moins, des Etats contractants.

22. Adhésion. Relations avec les Offices non adhérents.

Article 18 de la Convention.

Les Etats qui n'ont point pris part à la présente Convention seront admis à y adhérer sur leur demande.

Cette adhésion sera notifiée par la voie diplomatique à celui des Etats contractants au sein duquel la dernière Conférence aura été tenue, et par cet Etat à tous les autres.

Elle emportera, de plein droit, accession à toutes les clauses et admission à tous les avantages stipulés par la présente Convention.

Article 19 de la Convention.

Les relations télégraphiques avec des Etats non adhérents ou avec les exploitations privées sont réglées dans l'intérêt général du développement progressif des communications, par le règlement prévu à l'article 13 de la présente Convention.

LXXXVI.

1. Dans le cas des adhésions prévues par l'article 18

ning bestemte dag, og maa enhver av nævnte administrationer ha en særskilt og forskjellig administration.

De revisioner, der hitrører fra konferansernes forhandlinger, kan ikke bringes i utførelse, førend de er blit bifaldt av de kontraherende staters samtlige regjeringer.

LXXXV.

Den for konferansernes samling efter konventionens artikel 15, § 3, fastsatte tid fremrykkes, dersom forlangende derom fremkommer fra i det mindste ti av de kontraherende stater.

22. Tilslutning. Forbindelser med de ikke deltagende bestyrelser.

Konventionens artikel 18.

Stater, som ikke har tat del i nærværende konvention, skal paa begjæring tilstedes adgang til at slutte sig til samme.

Saadan tilslutning skal ad diplomatisk vei notifiseres den av de kontraherende stater, i hvilken den sidste konferanse er blit avholdt, og av denne stat kundgjøres for de øvrige.

Tilslutningen medfører fuldstændig vedtagelse av alle de forpligtelser og fuldstændig delagtighet i alle de fordele, som i nærværende konvention er fastsat.

Konventionens artikel 19.

Telegrafforbindelser med ikke tiltrædende stater eller med private anlæg ordnes ved det i nærværende konventions art. 13 omhandlede reglement i fælles interesse for kommunikationernes fremadskridende utvikling.

LXXXVI.

1. I tilfælde av de i konventionens artikel 18 omhand-

de la Convention, les Administration des Etats contractants peuvent refuser le bénéfice de leurs tarifs conventionnels aux Offices qui demanderaient à adhérer sans conformer eux-mêmes leurs tarifs à ceux des Etats intéressés.

2. Les Offices qui ont, en dehors de l'Europe, des lignes pour lesquelles ils ont adhéré à la Convention, déclarent quel est, du régime européen ou extra-européen, celui qu'ils entendent leur appliquer. Cette déclaration résulte de l'inscription dans les tableaux des taxes ou est notifiée ultérieurement par l'intermédiaire du Bureau international de l'Union télégraphique.

LXXXVII.

1. Les exploitations télégraphiques privées qui fonctionnent dans les limites d'un ou de plusieurs Etats contractants, avec participation au service international, sont considérées, au point de vue de ce service, comme faisant partie intégrante du réseau télégraphique de ces Etats.

2. Les autres exploitations télégraphiques privées sont admises aux avantages stipulés par la Convention et par le présent Règlement moyennant accession à toutes leurs clauses obligatoires et sur la notification de l'Etat qui a concédé ou autorisé l'exploitation. Cette notification a lieu conformément au second paragraphe de l'article 18 de la Convention.

lede tilslutninger kan de kontraherende staters administrationer negte de stater, der maatte forlange at slutte sig til konventionen uten selv at rette sin tarif efter de interesserte staters omforenede tariffer, de dermed forbundne fordele. 11/6 1908 9/2 1909

2. De bestyrelser, der utenfor Europa besidder linjer, for hvilke de har sluttet sig til konventionen, erklærer, om de agter at la disse linjer indgaa i den europæiske eller den uten-europæiske takstavdeling. Denne erklæring finder sted ved indskrivning i taksttabellerne eller notifiseres senere gjennem Telegrafunionens Internationale Byraa.

LXXXVII.

1. Private telegrafanlæg inden én eller flere kontraherende staters grænser betragtes med hensyn til den internationale tjeneste, forsaavidt de har andel i denne, som om de utgjorde en integrerende del av disse staters telegrafnet.

2. Andre private telegrafanlæg nyder godt av de i konventionen og i nærværende reglement stipulerte fordele mot vedtagelse av alle deres forpligtende bestemmelser og efter notifikation fra den stat, der har git tilladelse eller bemyndigelse til anlægget. Denne notifikation foregaar overensstemmende med konventionens artikel 18, § 2.

11/6 1908
9/2 1909

3. Cette accession doit être imposée aux exploitations qui relient entre eux deux ou plusieurs des Etats contractants, pour autant qu'elles soient engagées par leur contrat de concession à se soumettre, sous ce rapport, aux obligations prescrites par l'Etat qui a accordé la concession.

4. Les exploitations télégraphiques privées qui demandent à l'un quelconque des Etats contractants l'autorisation de réunir leurs câbles au réseau de cet Etat, ne l'obtiennent que sur l'engagement formel de soumettre le taux de leurs tarifs à l'approbation de l'Etat accordant la concession, et de n'appliquer aucune modification, ni du tarif ni des dispositions réglementaires, qu'à la suite d'une notification du Bureau international de l'Union télégraphique, laquelle n'est exécutoire qu'après le délai prévu au paragraphe 10 de l'article LXXXIV. Il peut être dérogé à cette disposition en faveur des exploitations qui se trouveraient en concurrence avec d'autres non soumises aux dites formalités.

5. La réserve qui fait l'objet du paragraphe premier de l'article précédent est applicable aussi aux exploitations susmentionnées.

LXXXVIII.

1. Lorsque les relations télégraphiques sont ouvertes avec des Etats non adhérents ou avec des exploitations privées qui n'auraient point accédé

3. Denne vedtagelse skal paalægges de anlæg, som indbyrdes forbinder to eller flere av de kontraherende stater, forsaavidt de ved sin koncessionskontrakt er forbundet til i saa henseende at underkaste sig de forpligtelser, som er foreskrevet av den stat, der har tilstaat koncessionen.

4. Private telegrafanlæg, som av en hvilkensomhelst av de kontraherende stater søker bemyndigelse til at forbinde sine kabler med denne stats telegrafnet, erholder kun en saadan under formel forpligtelse til at underkaste sine takster den stats approbation, der har git koncessionen, og til ikke at foreta nogensomhelst forandring hverken i tariffen eller i de reglementariske bestemmelser, før derom er sendt notifikation av Telegrafunionens Internationale Byraa, hvilken forandring ikke skal træde i kraft før efter det i artikel LXXXIV, § 10 bestemte tidsrums forløp. Denne bestemmelse kan fravikes til gunst for anlæg, der maatte konkurrere med andre, som ikke er underkastet nævnte forpligtelser.

5. Det i § 1 i foregaaende artikel tagne forbehold anvendes ogsaa paa ovennævnte anlæg.

LXXXVIII.

1. Naar telegrafforbindelser aapnes med ikke tiltrædende stater eller med private anlæg, som ikke maatte ha vedtat nærværende reglements forplig-

aux dispositions obligatoires du présent Règlement, ces dispositions sont invariablement appliquées aux correspondances dans la partie de leur parcours qui emprunte le territoire des Etats contractants ou adhérents.

2. Les Administrations intéressées fixent la taxe applicable à cette partie du parcours. Cette taxe, déterminée dans les limites de l'article XXIV, est ajoutée à celle des Offices non participants.

Ainsi arrêté à Lisbonne, le 11 Juin 1908, par les Délégués soussignés, conformément aux articles 15 et 16 de la Convention de St-Pétersbourg, pour entrer en vigueur le 1er Juillet 1909.

(Signatures).

tendende bestemmelser, anvendes dog disse bestemmelser uten forandring paa korrespondansen for den del av sammes befordring, hvortil de kontraherende eller tiltrædende staters territorium benyttes. 11/6 1908 9/2 1909

2. Vedkommende bestyrelser fastsætter den paa denne del av befordringen anvendelige takst, der bestemmes inden de i artikel XXIV vedtagne grænser og tillægges de ikke deltagende telegrafvæseners takst.

Saaledes vedtat i Lissabon den 11 juni 1908 av de undertegnede delegerte overensstemmende med artiklerne 15 og 16 i konventionen til St. Petersburg for at træde i kraft den 1 juli 1909.

(Underskrifter).

$^{11}/_{6}$ 1908
$^{9}/_{2}$ 1909

TABLEAUX*)

DE

TARIFS INTERNATIONAUX

ÉTABLIS

EN EXÉCUTION DE L'ARTICLE 15 DE LA CONVENTION
ET DES ARTICLES XXII A XXIV DU RÈGLEMENT

*) saaledes som de nu lyder efter den av det Internationale Byraa foretagne revision i henhold til telegrafkonferansens beslutninger.

$^{11}/_{6}$ 1908
$^{9}/_{2}$ 1909

TA-

Des Taxes du Régime Euro-

Taxes par mot de pays à pays, arrêtées en exécution

Pour / De	Autriche.	Belgique.	Bosnie-Herzégovine	Bulgarie.	Crète.	Danemark.	Iles Féroé	Islande.	Espagne.	Canaries.	France.	Algérie.	Sénégal.	Grande-Bretagne et îles de la Manche.	Gibraltar.	Grèce et îles de Poros et d'Eubée.	Iles de la Grèce
Allemagne	18.0	15.0	18.0	24.0	49.5	15 0	72.0	105.0	25.0	85.0	18.0	23.0	167.0	28.0	29.0	35.5	39.0
Autriche . . .		20.0	15.0	18.0	40.0	22.0	78.5	111.5	28.5	88.5	20.0	30.0	170.5	27.0	32.5	27.5	31.0[1]
Belgique			26.0	29.0	50.0	18.0	65.0	98.0	22.0	82.0	15.0	25.0	164.0	21.0	26.0	53.5	57.0
Bosnie-Herzégovine .				15.0	46.0	26.0	82.5	115.5	32.5	92.5	25.0	35.0	174.5	36.5	36.5	36.0	39.5
Bulgarie					46.0	29.0	85.5	118.5	35.5	95.5	28.5	38.5	177.5	39.0	39.5	36 0	39.5
Crète						53.5	103 0	136.0	53.0	113.0	46.0	56.0	195.0	57.5	57.0	35.5	39.0
Danemark . . .							—	—	29.0	89.0	20.0	30.0	171.0	29.5	33.0	53.5	57.0
Iles Féroé . . .								—	75.0	135.0	68.0	78.0	217.0	55.0	79.0	108.0	111.5
Islande									108.0	168.0	101.0	111.0	250.0	88.0	112.0	141.0	144.5
Espagne										—	18.0	23.0	153.0	31.5	15.0	58.0	61.5
Canaries											78.0	83.0	93.0	91.5	75.0	118.0	121.5
France												—	149.0	24.0	22.0	50.0	53.5
Algérie													159.0	29.0	32.0	60.0	63.5
Sénégal														173.0	157.0	200.0	203.5
Grande-Bretagne et îles de la Manche															31.5	57.5	62.5
Gibraltar																62.0	65.5
Grèce et îles de Poros et d'Eubée																	9.5

Iles de la Grèce

Hon-

Observations.

Ce tableau contient:

a) Pour les pays limitrophes:
Les taxes élémentaires fixées par le Règlement, sans tenir compte des arrangements spéciaux.

b) Pour les pays non limitrophes:
Les taxes élémentaires fixées par le Règlement, modifiées par des arrangements spéciauz dans les cas où il en existe.

[1]) Taxe réduite à 23 centimes pour les correspondances avec l'île de Corfou.

[2]) Taxe reduite à 31.5 centimes pour les correspondances avec la Turquie d'Europe.

[3]) Taxe réduite à 24 centimes pour les correspondances entre la Roumanie et la Turquie d'Europe.

BLEAU A.

11/6 1908
9/2 1909

péen (Taxes en centimes).

du paragraphe 3 de l'article XXIV du Règlement.

Hongrie.	Italie.	Luxembourg	Malte.	Monténégro.	Norvège.	Pays-Bas.	Portugal.	Roumanie.	Russie.	Serbie.	Suède.	Suisse.	Tunisie.	Turquie.	Tripolitaine.	Tanger.	Açores.
	19.5	15.0	2.0	22.0	25.0	15.0	25.0	20.0	39.0	22.0	18.0	15.0	23.0	49.5	74.0	41.5	85.0
18.0	18.0	22.0	36.5	15.0	32.0	19.5	32.5	15.0	39.0	15.0	25.0	15.0	30.0	42.5[2]	71.0	45.0	92.5
22.0	22.0	12.0	42.5	26.0	29.0	12.0	26.0	26.0	43.0	26.0	22.0	19.0	25.0	53.5	71.5	38.5	86.0
15.0	22.0	26.0	42.5	19.0	36.0	26.0	36.5	15.5	43.0	12.0	29.0	19.0	35.0	36.0	75.5	49.0	96.5
18.0	25.0	29.0	45.5	22.0	39.0	29.0	39.5	12.0	23.0	12.0	32.0	22.0	38.5	36.0	78.5	52.0	99.5
41.0	39.0	50.0	59.5	46.0	63.5	53.5	57.0	49.5	74.0	46.0	56.5	43.0	56.0	36.0	89.0	69.5	117.0
23.0	25.5	19.0	46.0	26.0	19.0	19.0	33.0	26.0	38.0	26.0	15.0	19.0	30.0	53.5	77.5	45.5	93.0
79.5	75.0	68.5	87.5	82.5	77.0	67.0	79.0	82.5	100.0	82.5	79.0	72.0	78.0	108.0	125.0	91.5	139.0
112.5	108.0	101.5	120.5	115.5	110.0	100.0	112.0	115.5	133.0	115.5	112.0	105.0	111.0	141.0	158.0	124.5	172.0
29.5	25.0	22.0	45.5	32.5	39.0	25.5	15.0	31.5	53.0	32.5	32.0	22.0	28.0	58.0	75.0	20.0	75.0
89.5	85.0	82.0	105.5	92.5	99.0	85.5	75.0	91.5	113.0	92.5	92.0	82.0	88.0	118.0	135.0	80.0	135.0
20.0	18.0	15.0	38.5	25.0	30.0	16.0		25.0		25.0	25.0	15.0	—	51.0	68.0	20.0	
30.0	28.0	25.0	31.5	35.0	40.0	26.0		35.0		35.0	35.0	25.0	—	61.0	68.0	15.0	
171.5	167.0	164.0	187.5	174.5	181.0	167.5	157.0	174.5	195.0	175.0	174.0	164.0	159.0	200.0	217.0	169.5	217.0
27.5	28.5	24.5	42.0	36.5	29.0	23.0	31.5	33.5	47.0	36.0	30.0	26.5	29.0	62.5	71.0	43.0	91.5
33.5	29.0	26.0	34.5	36.5	43.0	29.5	19.0	36.5	57.0	36.5	36.0	26.0	32.0	62.0	78.5	20.0	79.0
27.5	39.5	53.5	64.5	36.0	63.5	53.5	62.0	39.5	67.0	36.0	56.5	46.5	60.0	36.0	96.5	74.5	122.0
31.0[1]	43.0	57.0	68.0	39.5	67.0	57.0	65.5	43.0	70.5	39.5	60.0	50.0	63.5	39.5	100.0	78.0	125.5
grie.	19.0	23.0	37.5	12.5	33.0	19.5	33.5	15.0	28.0	15.0	26.0	12.5	30.0	42.5[2]	72.0	46.0	93.5
Italie . .	22.0	18.0	22.0	35.5	25.5	29.0	22.0	46.0	22.0	28.5	15.0	28.0	45.0	54.0	41.5	89.0	
Luxembourg	42.5	26.0	29.0	13.0	26.0	26.0	43.0	26.0	22.0	19.0	25.0	53.5	71.5	38.5	86.0		
Malte	42.5	56.0	46.0	40.5	42.5	66.5	43.5	49.0	35.5	38.5	64.5	40.0	49.5	100.5			
Monténégro . .	36.0	26.0	36.5	19.0	43.0	19.0	29.0	19.0	35.0	36.0	75.5	49.0	96.5				
Norvège . . .	24.5	43.0	36.0	41.0	36.0	18.0	29.0	40.0	68.5	88.0	55.5	103.0					
Pays-Bas . . .	29.5	26.0	37.0	26.0	22.0	19.0	26.0	53.5	75.5	42.0	89.5						
Portugal . .	36.5	57.0	36.5	36.0	26.0		62.0	72.5	31.5	—							
Roumanie . .	36.0	12.0	29.0	19.0	35.0	39.5[3]	75.5	49.0	96.5								
Russie	23.0	39.0	43.0		67.0	99.0	69.5	117.0									
Serbie	29.0	19.0	35.0	36.0	75.5	49.0	96.5										
Suède	22.0	35.0	62.5	81.0	48.5	96.0											
Suisse	25.0	46.5	67.5	38.5	86.0												
Tunisie . . .	61.0	68.0	15.0														
Turquie . . .	82.0	74.5	122.0														
Tripolitaine.	91.5	132.5															
Tanger	91.5																

TABLEAU B.

Régime extra-européen.

(Taxes fixées pour servir à la formation des tarifs extra-européens, en exécution du paragraphe 3 de l'article XXIV du Règlement).

Taxes terminales et transit par mot.

Désignation des Etats.	Indication des correspondances.	Taxes terminales en francs.	Taxes de transit en francs.	Observations.
Afrique du Sud britannique:				Ces taxes sont communes aux quatre Colonies constituant la South African Telegraph Union, soit la Colonie du Cap, le Natal, la Colonie d'Orange River et le Transvaal. Cette Union forme, en ce qui concerne le service télégraphique international, un seul territoire avec une seule taxe terminale et une seule taxe de transit. Dans les relations avec la côte orientale de l'Afrique et les îles adjacentes, les ports de la Mer Rouge, l'Australasie et l'Extrême-Orient, aucune taxe terminale n'est prélevée sur les télégrammes originaires ou à destination de Durban.
Cap de Bonne-Espérance . . .	Pour les télégrammes ordinaires	0. 10	0. 10	
Natal	Pour les télégrammes de presse	0. 05	0. 05	
Orange River Colony				
Transvaal				

Allemagne	1° Pour les correspondances échangées par le câble d'Emden-Vigo:		
	a) Entre les Pays-Bas, le Danemark ou la Norvège, d'une part, et les îles Madère et du Cap Vert ou l'Amérique du Sud (voie Madère), les possessions britanniques, françaises, portugaises et allemandes de la côte occidentale d'Afrique, ainsi que l'Etat Indépendant du Congo (voie Madère ou Ténériffe), les îles de l'Ascension et de Ste-Hélène, ainsi que l'Afrique du Sud (voie Madère ou Ténériffe ou Aden), l'Afrique orientale (voie Aden ou côte occidentale d'Afrique), Aden, l'île de Perim, l'Arabie, Obock, Djibouti, l'Erythrée, l'Abyssinie, l'Egypte, les Indes ou les pays au delà des Indes, d'autre part, et		
	b) Entre l'Autriche et la Hongrie, d'une part, et les îles Madère et du Cap Vert ou l'Amérique du Sud (voie Madère), d'autre part	—	0. 10
	2° Pour les correspondances non mentionnées sous 1° *a*, et échangées:		
	a) Par les câbles de la Méditerranée avec Aden, l'île de Perim, l'Arabie, les Indes et les pays au delà des Indes	0. 15	0. 15
	b) Avec l'Afrique et l'île de Chypre	0. 15	0. 15
	c) Par la voie de Sibérie	0. 15	0. 15
	3° Pour les correspondances échangées par le câble d'Emden-Açores entre l'Autriche et la Hongrie, d'une part, et l'Amérique du Nord et les pays au delà, d'autre part	—	0. 15

Désignation des Etats.	Indication des correspondances.	Taxes terminales en francs.	Taxes de transit en francs.	Observations.
Allemagne (suite) .	4° Pour toutes les autres correspondances	0. 20*	0. 20*[1])	* Les mêmes taxes sont applicables aux correspondances avec l'île de Jap (Carolines) — seulement taxe terminale; une taxe de transit n'est pas perçue provisoirement — le territoire allemand de l'Afrique orientale, le territoire allemand de l'Afrique du Sud-ouest, ainsi qu'avec Kamerun et le territoire allemand de Togo dans l'Afrique occidentale. Les taxes de transit des câbles Zanzibar-Bagamojo-Daressalam et Bonny-Kamerun sont comprises. [1]) Cette taxe est réduite à 0.16 pour les télégrammes échangés sur le fil direct de Rome à Berlin provenant de l'Italie, d'une part, et à destination des pays de l'Asie et de l'Australie,

				d'autre part, lorsque ces télégrammes sont transmis à travers la Russie et la ligne indo-européenne et qu'ils portent la mention »Voie Berlin-Indo«.
	5° *Taxes de transit des câbles allemands-norvégiens:*			
	a) Pour les correspondances échangées par le câble d'Emden-Vigo entre la Norvège, d'une part, et les pays sus-indiqués sous 1° *a*, d'autre part . .	—	0. 10	
	b) Pour toutes les autres correspondances	—	0. 12	
Argentine (République)	Pour toutes les correspondances	0. 40	0. 40	
Australie (Fédération)	Pour les télégrammes d'Etat de la Grande-Bretagne et des Colonies britanniques	0. 416	0. 416	
	Pour les autres télégrammes, sauf les télégrammes de presse	0. 5208	0. 5208	
	Pour les télégrammes de presse	0. 208	0. 208	
Autriche	*Taxes terminales:*			
	1° Pour les correspondances échangées par la voie de Hongrie	0. 08	—	
	2° Pour les correspondances échangées avec l'Amérique du Nord	0. 10	—	
	3° Pour toutes les autres correspondances	0. 15	—	
	Taxes de transit:			
	1° Pour les correspondances échangées entre la Hongrie et l'Amérique du Nord	—	0. 045	
	2° Pour toutes les autres correspondances de la Hongrie échangées par la voie d'Autriche	—	0. 07	

Désignation des Etats.	Indication des correspondances.	Taxes terminales en francs.	Taxes de transit en francs.	Observations.
Autriche (suite) . .	3° Pour toutes les correspondances échangée par le câble de Trieste-Corfou entre l'Europe et les pays au delà, d'une part, et l'Egypte, les ports de la Mer Rouge et les pays au delà, les pays de l'Afrique orientale et de l'Afrique du Sud, les îles africaines y appartenant, les Indes britanniques, les pays asiatiques au delà des Indes britanniques, l'Australasie, les autres îles asiatiques orientales, l'Australie (Fédération), les îles australiennes et l'Océanie, d'autre part	—	0. 10*	* Cette taxe est réduite de 50 % si les correspondances sont acheminées par la voie de l'Autriche et de la Hongrie.
	4° Pour toutes les autres correspondances	—	0. 12*[1])	[1]) Cette taxe est réduite à 0.08 pour les télégrammes échangés par le fil direct de Rome à Berlin à destination de l'Italie, d'une part, et en provenance des pays de l'Asie et de l'Australie, d'autre part, lorsque ces télégrammes sont transmis à travers la Russie et la

Belgique	Pour toutes les correspondances	0. 10	0. 08†	† Réduite à 0.07 pour les télégrammes échangés entre les Pays-Bas et les câbles transatlantiques du Nord.
Bolivie	. . . . .	—	—	
Bosnie-Herzégovine	Pour toutes les correspondances	0. 10	0. 08	
Brésil	*Taxe terminale:*			A la taxe de transit brésilienne ajouter les taxes terminales suivantes pour les correspondances échangées par l'intermédiaire des lignes terrestres:
	Pour toutes les correspondances	1. 25	—	Avec la République de l'Uruguay . . . fr. 0.40
				Avec la République Argentine, Paraguay et Bolivie . . . . . fr. 0.40
	Taxe de transit:			Avec les bureaux de la Compagnie Amazon Telegraph:
	Pour toutes les correspondances	—	1. —	Première zone . fr. 1.50
				Deuxième zone . » 3.00
				Avec les bureaux de la Compagnie française des câbles télégraphiques (voie Salinas):
				Pour les Guyanes, Martinique, Guadeloupe, Haïti et République Dominicaine . . . . . fr. 4.35

ligne indo-européenne et qu'ils portent la mention »Voie Berlin-Indo«.

Désignation des Etats.	Indication des correspondances.	Taxes terminales en francs.	Taxes de transit en francs.	Observations.
Bulgarie	Pour toutes les correspondances	0. 10	0. 08*	* Cette taxe est réduite à 0.04 pour les correspondances échangées par la ligne directe Budapest-Constantinople.
Cap de Bonne-Espérance.	Voir Afrique du Sud britannique.			
Ceylan	Pour les correspondances échangées avec:			
	1° Les pays à l'ouest des Indes britanniques, en transit de Bombay ou Karachi	0. 10	—	
	2° Les bureaux de la Chine (voie Bhamo)	0. 10	—	
	3° Les bureaux au delà de la Chine (voie Bhamo) . .	0. 115	—	
	4° Les pays à l'est des Indes britanniques, en transit de Madras ou Moulmein	0. 115	—	
Chili	Pour toutes les correspondances	0. 20	0. 20	
Colonies portugaises	*Afrique orientale:*			
	I. Mozambique.			
	a) Mozambique:			
	1° Pour les télégrammes qui empruntent le câble français de Mozambique à Majunga	0. 10	0. 10	
	2° Pour toutes les autres correspondances	0. 05	0. 15	
	b) Autres bureaux:			
	de l'Etat	0. 15	—	
	de la Compagnie de Nyassa	0. 25	—	
	II. Quelimane.			
	a) Quelimane	0. 05	0. 15	
	b) Autres bureaux	0. 15	—	

III. Beira.		
a) Beira	0. 05	0. 15
b) Autres bureaux	0. 15	—
IV. Lourenço-Marques.		
a) Lourenço-Marques	0. 05	0. 15
b) Autres bureaux	0. 15	—
Afrique occidentale:		
I. Province du Cap Vert.		
a) Ile de Saint-Vincent:		
1° Pour les correspondances échangées par les câbles Saint Vincent-Madère, Saint Vincent-Pernambouc ou Saint Vincent-San Thiago-Bathurst	0. 075	0. 125*
2° Pour les correspondances échangées avec l'Afrique du Sud ou avec les îles de l'Ascension ou Ste-Hélène par le câble de la Grande-Bretagne à Cape-Town appartenant à la Compagnie Eastern Telegraph	0. 075	0. 07
b) Ile de San Thiago	0. 075	0. 10
II. Province de la Guinée, îles de Bissao et de Bolama	0. 10	0. 10†
III. Province de San Thomé et Principe.		
Iles de San Thomé et Principe	0. 10	0. 10†
IV. Province d'Angola.		
a) Loanda	0. 10	0. 10§
b) Benguella et Mossamedes	—	—
c) Autres bureaux:		
1° reliés avec Loanda	0. 20	—
2° reliés avec Benguelia et Mossamedes . . .	0. 10	—

* Cette taxe ne s'applique pas aux télégrammes échangés entre le Portugal et l'île de San-Thiago.

† Cette taxe n'est pas perçue pour les télégrammes échangés avec les stations portugaises de la côte occidentale et avec celles qui y sont reliées. Pour les autres télégrammes, on ne l'applique qu'une fois, même lorsqu'ils passent par plus d'une station portugaise de cette côte.

§ Taxe applicable aux télégrammes échangés avec les bureaux de Benguella et Mossamedes, de même qu'à tous les télégrammes qui n'ont pas donné lieu à l'application de la taxe terminale ou de transit de 0.10 dans quelque bureau portugais de cette côte, au nord de Loanda.

Désignation des Etats.	Indication des correspondances.	Taxes terminales en francs.	Taxes de transit en francs.	Observations.
Colonies portugaises (suite) . . .	*Asie:*			
	I. Etat de l'Inde	—*	—*	* Ces taxes sont perçues en bloc par l'Administration des Indes britanniques.
	II. Province de Macao	—	—	
Crète	Pour toutes les correspondances	0. 10	0. 08	
Danemark	1° Pour les correspondances qui n'empruntent que les lignes d'Etat	0. 10	0. 08	
	2° Pour les correspondances transmises par les câbles de la Grande Compagnie des télégraphes du Nord, sauf les câbles avec l'Angleterre (voir Grande-Bretagne ci-dessous), mais y compris des lignes de l'Etat:			
	a) Entre l'Amérique du Nord ou les pays au delà et:			
	1° La Suède et la Norvège	—	0. 17	
	2° Le Danemark	0. 22	—	
	3° La Russie	—	0. 20	
	b) Entre tous les autres pays et:			
	1° La Suède et la Norvège	—	0. 15	
	2° Le Danemark	0. 25	—	
	3° La Russie	—	0. 15†	† Les taxes pour les correspondances transitant par le Danemark et le câble de Libau sont aussi applicables aux correspondances transitant par le Danemark et la Suède.
	Taxe terminale des îles Féroé	0. 10	—	
Egypte	*Taxes terminales:*			
	A. A partir des frontières de la Basse-Egypte (Alexandrie, El-Arich et Suez):			

	Pour toutes les correspondances échangées avec:			
	1° La 1re région (tous les bureaux de la Basse-Egypte au nord du Caire, y compris le Caire) .	0. 15	—	
	2° La 2e région (tous les bureaux de la Haute-Egypte, au sud du Caire, non compris le Caire, jusqu'à Halfa inclusivement)	0. 30	—	
	3° La 3e région (tous les bureaux du Soudan anglo-égyptien, au sud de Halfa, non compris Halfa).	0. 55	—	
	B. A partir de Souakim ou Kassala:			
	Pour toutes les correspondances échangées avec:			
	1° La 1re région (tous les bureaux de la Basse-Egypte au nord du Caire, y compris le Caire) .	0. 55	—	
	2° La 2e région (tous les bureaux de la Haute-Egypte au sud du Caire, non compris le Caire, jusqu'à Halfa inclusivement)	0. 40	—	
	3° La 3e région (tous les bureaux du Soudan anglo-égyptien, au sud de Halfa, non compris Halfa)	0. 25	—	
	Taxes de transit:			
	1° Dans les limites de la 1re région	—	0. 15	
	2° Dans les limites de la 3e règion	—	0. 25	
	3° Transitant pur toutes les trois régions	—	0. 55	
Erythrée	*Taxes terminales:*			
	1° Pour les correspondances échangées avec l'Italie .	0. 10*	—	* Aucune taxe n'est perçue pour les correspondances reçues de l'Italie par la voie de Malte-Perim.
	2° Pour toutes les autres correspondances	0. 20	—	
	Taxes de transit:			
	1° Pour les correspondances échangées avec l'Abyssinie par la voie Sabderat-Kassala	—	0. 20	
	2° Pour toutes les autres correspondances	—	0. 40	

Désignation des Etats.	Indication des correspondances.	Taxes terminales en francs.	Taxes de transit en francs.	Observations.
Espagne	Pour toutes les correspondances	0. 20	0. 20	La taxe de transit est réduite, par la voie de Bilbao ou de Vigo, à 0. 145 pour les correspondances de la Grande-Bretagne ou transitant par la Grande-Bretagne avec le câble brésilien. La taxe de transit espagnole est réduite à 0. 08 pour les télégrammes qui, sans emprunter les lignes terrestres espagnoles, s'échangent à Cadix entre les câbles de la Compagnie Eastern Telegraph et le câble Cadix-Ténériffe.
	Taxe de transit du câble entre Cadix et les Canaries:			
	Pour toutes les correspondances	—	0. 60	Cette taxe de transit est réduite à 0.20 pour les correspondances de ou pour l'Amérique empruntant la voie »Cadix-Ténériffe-Sénégal-Noronha« et celles échangées entre les îles Canaries et l'Amérique du Sud par la voie »Cadix-Lisbonne-Madère«.

	Correspondances échangées avec le Maroc par le câble »Estepona-Tanger«.			
	Taxe terminale.			
	Pour toutes les correspondances	0. 19	—	
France (y compris l'Algérie)	. . . . .	0. 20	0. 20	
	Ces taxes sont reduites:			
	Pour les correspondances avec l'Afrique, à	0. 15	0. 15	
	Pour les correspondances avec l'Asie, moins la Perse, et avec l'Océanie, à	0. 15	0. 15	
	Pour les correspondances échangées par les câbles transatlantiques du Nord, à	0. 15	0. 15	
	Pour les correspondances échangées par ces mêmes câbles, originaires ou à destination:			
	1° de la Belgique, à	—	0. 10	Les télégrammes originaires ou à destination de l'Algérie ou de la Tunisie, lorsqu'ils sont acheminés par la voie des câbles franco-algériens ou franco-tunisiens, ont à acquitter la taxe de transit (0. 20) de ces câbles; mais ils ne donnent lieu à la perception d'aucune taxe de transit pour le parcours terrestre ni en France, ni en Algérie, la taxe de ce parcours se confondant avec celle du parcours sous-marin.
	2° des Pays-Bas, à	—	0. 11	
	Transit des câbles franco-algériens:			
	Pour toutes les correspondances	—	0. 20	

11/6 1908
9/2 1909

Désignation des Etats.	Indication des correspondances.	Taxes terminales en francs.	Taxes de transit en francs.	Observations.
France (y compris l'Algérie (suite) . .	**Correspondances échangées par les câbles »Marseille-Oran-Tanger-Cadix«.**	—	0. 30	
	Taxes terminales:			
	Correspondances avec le Maroc.			
	Entre la côte de France (Marseille) et Tanger:			
	1° Pour les correspondances échangées par les voies transatlantiques du Nord ou voie Russie . . .	0. 39	—	
	2° Pour les autres correspondances	0. 45	—	
	Entre la côte de l'Algérie (Bone) et Tanger:			
	Pour toutes les correspondances	0. 55*	—	* Y compris la taxe de transit de l'Algérie.
	Entre la côte d'Espagne (Cadix) et Tanger:			
	1° Pour les correspondances voie »Ténériffe« . . .	0. 11	—	
	2° Pour les correspondances voie »Espagne-Lisbonne« avec les îles Madère, St-Vincent et San Thiago	0. 17	—	
	3° Pour toutes les autres correspondances	0. 19	—	
	Taxes de transit:			
	Entre la côte de France (Marseille) et la côte d'Espagne (Cadix):			
	1° Pour les correspondances échangées par la voie »Ténériffe« dans les relations entre les Colonies			

françaises, britanniques et portugaises de la côte occidentale d'Afrique, d'une part, et d'autre part:	—	
a) L'Allemagne, le Danemark, la Grande-Bretagne, les Pays-Bas, la Norvège, la Russie et la Suède	—	0. 085
b) L'Autriche, la Bosnie-Herzégovine, la Bulgarie, la Hongrie, le Monténégro, la Roumanie et la Serbie	—	0. 205
c) La Belgique, le Luxembourg et la Suisse . .	—	0. 285
d) L'Italie	—	0. 43
e) Les autres pays	—	0. 625
2° Pour les correspondances échangées par la voie »Ténériffe« autres que celles indiquées au § 1° ci-dessus:		
a) Avec l'Afrique du Sud, les îles Ascension, Ste Hélène, Maurice, Seychelles	—	0. 36
b) Avec les îles Cocos et Rodriguez	—	0. 245
c) Avec l'Australie ou transitant par l'Australie	—	0. 32
d) Dans toutes les autres relations	—	0. 625
3° Pour les correspondances échangées par la voie »Madère-St-Vincent« et par lignes terrestres entre Cadix et Carcavellos:		
a) Avec les stations portugaises de l'Afrique occidentale	—	0. 58
b) Avec les autres pays de l'Afrique	—	0. 54
c) Dans toutes les autres relations	—	0. 59
4° Pour les correspondances échangées par la voie »Madère-St-Vincent« et par les câbles de la Compagnie Eastern entre Cadix et Carcavellos:		
a) Avec l'Afrique	—	0. 245
b) Dans toutes les autres relations	—	0. 295

11/6 1908
6/2 1909

Désignation des Etats.	Indication des correspondances.	Taxes terminales en francs.	Taxes de transit en francs.	Observations.
France (y compris l'Algérie) (suite) . .	Entre la côte de l'Algérie (Oran) et la côte d'Espagne (Cadix):			
	1° Pour les correspondances de l'Algérie ou de la Tunisie échangées par la voie »Ténériffe«:			
	a) Avec l'Afrique du Sud, l'Ascension, Ste-Hélène, Maurice et les Seychelles	—	0. 36	
	b) Avec les îles Cocos et Rodriguez	—	0. 245	
	c) Avec l'Australie ou transitant par l'Australie .	—	0. 32	
	d) Dans toutes les autres relations	—	0. 805	
	2° Pour les correspondances de l'Algérie ou de la Tunisie échangées par la voie »St-Vincent« et par lignes terrestres entre Cadix et Carcavellos:			
	a) Avec les stations portugaises de l'Afrique occidentale	—	0. 76	
	b) Dans toutes les autres relations	—	0. 72	
	3° Pour les correspondances de l'Algérie ou de la Tunisie échangées par la voie »St-Vincent« et par les câbles de la Compagnie Eastern entre Cadix et Carcavellos	—	0. 425	
	Entre la côte de l'Algérie (Bone) et la côte d'Espagne (Cadix):			
	1° Pour les correspondances avec l'Egypte voie »Malte«	—	0. 20*	* Y compris la taxe de transit de l'Algérie.

	2° Pour toutes les autres correspondances voie »Malte«	—	0. 355*	
Grande-Bretagne et Irlande	Pour toutes les correspondances	0. 15	0. 12	Cette taxe est réduite à 0. 10 pour les télégrammes échangés entre la Belgique ou les Pays-Bas, d'une part, et les câbles transatlantiques du Nord, d'autre part.
	Taxe de transit des câbles:			
	Anglo-français	—	0. 075	
	Anglo-belges	—	0. 075	Cette taxe est réduite à 0. 05 pour les télégrammes échangés entre la Belgique et les câbles transatlantiques du Nord et à 0. 06 pour les télégrammes échangés entre les Pays-Bas et les mêmes câbles.
	Anglo-néerlandais	—	0. 155	Cette taxe est réduite à 0. 13 pour les télégrammes transitant par les câbles transatlantiques du Nord.
	Anglo-allemands:			
	a) Pour les correspondances échangées avec l'Allemagne, l'Autriche, la Hongrie et les pays européens au delà de l'Autriche et de la Hongrie .	—	0. 155	
	b) Pour toutes les autres correspondances	—	0. 175	
	Taxes de Gibraltar:			
	Pour toutes les correspondances empruntant les lignes espagnoles	0. 10	0. 08	

Désignation des Etats.	Indication des correspondonces.	Taxes terminales en francs.	Taxes de transit en francs.	Observations.
Grande-Bretagne et Irlande (suite) . .	*Taxes des Protectorats britanniques de l'Afrique orientale et Uganda:*			
	Taxe terminale commune	0. 35	—	
	Taxes de la Grande Compapnie des télégraphes du Nord:			
	Entre l'Angleterre et le Danemark	—	0. 28	
	» » » la Norvège	—	0. 23	
	» » » la Suède	—	0. 38	
Grèce	Pour toutes les correspondances	0. 10	0. 08	
Hongrie	*Taxes terminales:*			
	1° Pour les correspondances échangées avec l'Amérique du Nord	0. 055	—	
	2° Pour les autres correspondances échangées par la voie de l'Autrich	0. 08	—	
	3° Pour toutes les autres correspondances	0. 15	—	
	Taxes de transit:			
	1° Pour toutes les correspondances échangées par le câble de Trieste-Corfou entre l'Europe et les pays au delà, d'une part, et l'Egypte, les ports de la Mer Rouge et les pays au delà, les pays de l'Afrique			

orientale et de l'Afrique du Sud, les îles africaines y appartenant, les Indes britanniques, les pays asiatiques au delà des Indes britanniques, l'Australasie, les autres îles asiatiques orientales, l'Australie (Fédération), les îles australiennes et l'Océanie, d'autre part	—	0. 05*	* Cette taxe est réduite de 50 % si les correspondances sont acheminées par la voie de l'Autriche et de la Hongrie.
2° Pour les autres correspondances échangées par la voie de l'Autriche	—	0. 06	
3° Pour toutes les autres correspondances	—	0. 12*[1])	[1]) Cette taxe est réduite à 0.08 pour les télégrammes échangés par le fil direct de Rome à Berlin à destination de l'Italie, d'une part, et en provenance des pays de l'Asie et de l'Australie, d'autre part, lorsque ces télégrammes sont transmis à travers la Russie et la ligne indo-européenne et qu'ils portent la mention »Voie Berlin-Indo«.

Désignation des Etats.	Indication des correspondances.	Taxes terminales en francs.	Taxes de transit en francs.	Observations.
Indes britanniques	**A. Taxes des Indes britanniques.**			
	Taxes terminales:			
	1° Pour les télégrammes de tous les bureaux des Indes britanniques, y compris la Birmanie, échangés avec les pays à l'Ouest des Indes, voies Bombay ou Karachi	0. 35†	—	† Cette taxe est réduite à 27½ cts. pour le trafic local échangé avec la côte de l'Arabie (Aden), l'île de Perim ou la côte d'Obock, l'Afrique orientale et méridionale et les îles adjacentes, ainsi que la côte occidentale de l'Afrique, voie Capetown.
	2° Pour les télégrammes échangés avec les pays à l'Est des Indes britanniques, voie Madras:			
	a) De tous les bureaux des Indes britanniques . .	0. 575	—	
	b) De tous les bureaux de la Birmanie	0. 825	—	
	3° Pour les télégrammes de la frontière de Siam, voie Moulmein, échangés:			
	a) Avec tous les bureaux des Indes britanniques .	0. 825	—	
	b) Avec tous les bureaux de la Birmanie	0. 575	—	
	4° Pour les télégrammes de la frontière de Chine, voie Bhamo:			
	a) échangés entre les bureaux de la Chine et:			
	1° Tous les bureaux des Indes britanniques . .	0. 35	—	
	2° Tous les bureaux de la Birmanie	0. 10	—	
	b) échangés entre les bureaux au delà de la Chine, et:			
	1° Tous les bureaux des Indes britanniques . .	0. 825	—	
	2° Tous les bureaux de la Birmanie	0. 575	—	

Taxes de transit:			
a) Entre les frontières de Bombay, Karachi ou Madras	—	0. 35	
b) Entre les frontières de Bombay, Karachi ou Madras, d'une part, et la frontière de Siam (voie Moulmein), d'autre part	—	0. 75	
c) Entre la frontière de la Chine (voie Bhamo) et toutes les autres frontières, excepté les correspondances specifiées sous *f*	—	0. 35	
d) Entre les frontières de Bombay ou Karachi, d'une part. et la côte de Ceylan, de l'autre.	—	0. 35†	
et			
Entre la frontière de Madras et la côte de Ceylan	—	0. 575	
e) Entre la frontière de Siam (voie Moulmein) et la côte de Ceylan	—	0. 825	
f) Entre la frontière de la Chine (voie Bhamo) et la côte de Ceylan pour les télégrammes échangés avec les bureaux au delà de la Chine (voie Bhamo) . .	—	0. 825	
B. Taxes de transit des câbles du Golfe persique:			
1° Entre le point d'atterrissement à Fao et le point d'atterrissement à Bushire:			
a) Pour les télégrammes de ou pour les Indes britanniques	—	0. 45	
b) Pour les télégrammes de ou pour les pays au delà des Indes britanniques	—	0. 30	
c) Pour tous les autres télégrammes	—	0. 45	
2° Entre le point d'atterrissement à Fao et le point d'atterrissement à Karachi	—	1. —	
3° Entre le point d'atterrissement à Bushire et le point d'atterrissement à Karachi	—	0. 68	

Désignation des Etats.	Indication des correspondances.	Taxes terminales en francs.	Taxes de transit en francs.	Observations.
Indes britanniques (suite)	**C. Taxes terminales des bureaux du Golfe persique (à l'exeption de Fao, Bushire et Karachi): ***			* Pour les bureaux de Fao, Bushire et Karachi, il faut appliquer la taxe de transit du Golfe persique et la taxe terminale du pays de destination.
	a) A partir de la frontière de Fao	1. —	—	
	b) » » » » » » Bushire	0. 68	—	
	c) » » » » » » Karachi	0. 68	—	
Indes néerlandaises	**A. Voie de Batavia et Banjoewangi.**			
	1° Pour les correspondances échangées avec l'île de Java	0. 30	0. 15	
	2° Pour les autres îles de l'Archipel indo-néerlandais (c'est-à-dire les îles de Bali, de Banka, de Billiton, de Bornéo néerlandais, de Célèbes, de Lombok, de Madura, de Sumatra et de Weh ou Poeloe-Weh) .	0. 80	—	
	B. Voie de Medan (Sumatra).			
	Pour toutes les correspondances	0. 80	0. 80	
	C. Voie de Menado (Célèbes).			
	Taxe terminale:			
	Pour toutes les correspondances	0. 44	—	

	Taxes de transit:			
	1° Pour les correspondances empruntant les lignes entre l'île de Célèbes et l'île de Java et ne transitant que par cette dernière île	—	0. 20	
	2° Pour les correspondances transitant en outre par le câble Pontianak-Billiton-Batavia	—	0. 35	
	D. Voie de Pontianak (Bornéo).			
	Taxe terminale:			
	Pour toutes les correspondances	0. 44	—	
	Taxes de transit:			
	1° Pour les correspondances empruntant le câble Pontianak-Billiton-Batavia et ne transitant que par l'île de Java	—	0. 20	
	2° Pour les correspondances transitant en outre par les lignes entre l'île de Célèbes et l'île de Java .	—	0. 35	
Indo-Chine française (Cochinchine, Cambodge, Annam, Tonkin et Laos).	*Taxes terminales:*			
	1° A partir du Cap Saint-Jacques pour les correspondances échangées avec:			
	La Cochinchine et le Cambodge et Laos	0. 15	—	
	L'Annam et le Tonkin par la voie des lignes terrestres	0. 90	—	
	L'Annam et le Tonkin par la voie du câble côtier	0. 90*	—	* Y compris la taxe du câble de Saïgon à Haïphong.
	2° A partir de la frontière du Siam:			
	a) Pour les correspondances échangées, voie Moulmein, entre les Indes britanniques et les pays au delà et:			
	La Cochinchine et le Cambodge et Laos . . .	0. 50	—	
	L'Annam et le Tonkin par la voie des lignes terrestres	1. 25	—	

Désignation des Etats.	Indication des correspondances.	Taxes terminales en francs. 1908 11/6 1909 5/6	Taxes de transit en francs.	Observations.
Indo-Chine française (Cochinchine, Cambodge, Annam, Tonkin et Laos) (suite).	L'Annam et le Tonkin par la voie du câble côtier	1. 25*	—	* Y compris la taxe du câble de Saïgon à Haïphong.
	b) Pour les correspondances échangées entre le Siam et:			
	La Cochinchine et le Cambodge et Laos . . .	0. 35	—	
	L'Annam et le Tonkin par la voie des lignes terrestres	1. 10	—	
	L'Annam et le Tonkin par la voie du câble côtier	1. 10*	—	
	3° A partir de Tourane pour les correspondances échangées avec:			
	L'Annam et le Tonkin et Laos	0. 15	—	
	La Cochinchine et le Cambodge par la voie des lignes terrestres	0. 90	—	
	La Cochinchine et le Cambodge par la voie du câble côtier	0. 90*	—	
	4° A partir de la frontière de Chine pour les correspondances échangées avec:			
	Le Tonkin et Laos	0. 15	—	
	L'Annam	0. 30	—	
	La Cochinchine et le Cambodge par la voie des lignes terrestres	0. 45	—	
	La Cochinchine et le Cambodge par la voie du câble côtier	0. 95*	—	

Taxes de transit:		
1° Entre la frontière du Siam et le Cap Saint-Jacques:		
a) Pour les correspondances échangées avec les Indes britanniques et les pays au delà par la voie Moulmein	—	0. 50
b) Pour les correspondances échangées avec le royaume de Siam	—	0. 35
2° Entre la frontière du Siam et le point d'atterrissement du câble français à Tourane:		
a) Pour les correspondances échangées avec le royaume de Siam, voie terreste	—	1. 10
Pour les correspondances échangées avec le royaume de Siam, voie du câble côtier . . .	—	1. 10*
b) Pour les autres correspondances, voie terrestre .	—	1. 25
Pour les autres correspondances, voie du câble côtier	—	1. 25*
3° Entre la frontière du Siam et la frontière de Chine:		
a) Pour toutes les correspondances acheminées par la voie terrestre	—	0, 50
b) Pour toutes les correspondances acheminées par la voie du câble côtier	—	1. 25*
4° Entre le Cap Sainte-Jacques et le point d'atterrissement du câble français à Tourane:		
Pour les correspondances échangées par la voie terrestre	—	0. 90
Pour les correspondances échangées par la voie du câble côtier	—	0. 90*
5° Entre le Cap Sainte-Jacques et la frontière de Chine:		
a) Pour toutes les correspondances acheminées par la voie terrestre	—	0. 50
b) Pour toutes les correspondances acheminées par la voie du câble côtier	—	0. 95*

$\frac{11/6\ 1908}{9/2\ 1909}$

Désignation des Etats.	Indication des correspondances.	Taxes terminales en francs.	Taxes de transit en francs.	Observations.
Indo-Chine française (Cochinchine, Cambodge, Annam, Tonkin et Laos) (suite).	6° Entre le point d'atterrissement du câble français à Tourane et la frontière de Chine, pour toutes les correspondances	—	0. 30	† Sous réserve expresse de tous droits, il n'y a pas, quant à présent, de taxe de transit en Cochinchine pour les correspondances transitant par le câble de Singapore au Cap Saint-Jacques et le câble direct de ce Cap à Hongkong.
	7° Pour toutes les autres correspondances	—	0. 15†	
	Taxe du câble entre Saïgon (Cap Saint-Jacques) et Haïphong	—	0. 75	
	Taxes relatives au câble Tourane-Amoy:			
	Taxe terminale:			Pour les correspondances acheminées par le câble Tourane-Amoy autres que celles originaires ou à destination de l'Annam et du Tonkin, les taxes sont les mêmes que celles perçues par les autres voies existantes.
	Pour les correspondances de l'Annam et du Tonkin échangées avec Amoy	1. 60	—	
	Taxes de transit:			
	Pour les correspondances échangées entre l'Annam et le Tonkin et:			
	a) Hongkong, Macao, les Philippines	—	0. 60	
	b) Pour les autres correspondances	—	1. 60	
Islande	Pour toutes les correspondances	0. 15	0. 12	* Aucune taxe n'est perçue pour les correspondances reçues de l'Erythrée par la voie de Perim-Malte.
Itale	*Taxes terminales:*			
	1° Pour les correspondances à destination à l'Erythrée	0. 10*	—	
	2° Pour toutes les autres correspondances	0. 15	—	

	Taxes de transit:			
	1° Entre Vallona, d'une part, et les points d'atterrissement d'Otrante-Corfou et d'Otrante-Zante, d'autre part, et entre les points d'atterrissement de ces deux câbles	—	0. 075	
	2° Pour toutes les autres correspondances	—	0. 12	Cette taxe est aussi applicable à tous les bureaux en Corée.
Japon	Pour toutes les correspondances	0. 55	—	Pour les correspondances de ou pour l'île de Formose échangées par le câble Tamsui-Sharppeak, cette taxe comprend la taxe du câble. Cette taxe est réduite à 15 cts. ponr les télégrammes de presse.
	Pour les correspondances échangées par le câble du Japon à la Corée	—	0. 75	Cette taxe n'est pas perçue pour les correspondances terminales de la Corée échangées avec l'Europe et l'Amérique ou en transit par l'Europe et l'Amérique.
	Pour toutes les correspondances en transit de la Corée	—	2. —	
Luxembourg . . .	Pour toutes les correspondances	0. 10	0. 08	
Madagascar . . .	Pour toutes les correspondances	0. 10	—	
Monténégro . . .	Pour toutes les correspondances	0. 10	0. 08	
Natal	Voir Afrique du Sud britannique.			
Norvège	Pour toutes les correspondances	0. 15	0. 12	
Nouvelle-Calédonie	Pour toutes les correspondances	0. 10	—	

11/6 1908
9/2 1909

Désignation des Etats.	Indication des correspondances.	Taxes terminales en francs.	Taxes de transit en francs.	Observations.
Nouvelle-Zélande .	Pour les correspondances avec la Fédération australienne	0. 15	0. 05	
	Pour toutes les autres correspondances	0. 10	0. 10	
Orange River Colony	Voir Afrique du Sud britannique.			
Pays-Bas	Pour toutes les correspondances	0. 10	0. 08	
Perse	*Taxes terminales:*			
	A partir de toutes les frontières, pour toutes les correspondances	0. 60	—	Sauf arrangements spéciaux prévus pour pays limitrophes.
	Sauf les cas suivants:			
	1° A partir des frontières de la Russie, pour les correspondances échangées avec Bushire	0. 94	—	
	2° A partir du point d'atterrissement à Bushire des câbles du Golfe persique, pour les correspondances échangées avec les Indes et les pays au delà des Indes	0. 81	—	Cette taxe s'applique également aux correspondances échangées par les voies Fao-Bushire-Djoulfa ou Fao-Bushire-Asterabad, mais, dans ce cas, il faut ajouter la taxe de transit du câble Fao-Bushire, soit 0. 45.
	Taxes de transit:			
	1° Entre les frontières de Russie et de Turquie . . .	—	1. —	

	2° Entre les autres frontières	—	0. 44	
Portugal	*Taxes terminales:*			
	Continent portugais.			
	1° Pour les correspondances échangées avec les bureaux portugais de l'Afrique occidentale	0. 065	—	
	2° Pour toutes les autres correspondances	0. 10	—	
	Taxes spéciales pour les Açores:			
	1° Pour les correspondances échangées avec les possessions portugaises	0. 05	—	
	2° Pour toutes les autres correspondances	0. 10	—	
	Taxe spéciale pour l'île de Madère	0. 075*	—	* Cette taxe s'ajoute aux taxes de la Compagnie Western Telegraph.
	Taxes de transit:			
	Continent portugais.			
	1° Pour les correspondances échangées avec les bureaux portugais de l'Afrique occidentale	—	0. 04	
	2° Pour toutes les correspondances passant d'un câble de la Compagnie Eastern au câble brésilien ou réciproquement.	—	0. 075	
	3° Pour toutes les autres correspondances	—	0. 08	
	Taxes spéciales pour les Açores:			
	Pour les correspondances échangées avec l'Amérique du Nord:			† Cette taxe est réduite à 0. 04 pour les télégrammes échangés entre la Turquie et l'Amérique du Nord, par la voie Constantza-Emden-Açores.
	a) Avec l Amérique du Sud ou transitant par l'Amérique du Sud	—	0. 075	
	b) Pour toutes les autres correspondances	—	0. 05	
Roumanie	Pour toutes les correspondances	0. 10	0. 08†	

Désignation des Etats.	Indication des correspondances.	Taxes terminales en francs.	Taxes de transit en francs.	Observations.
Russie	*Taxes terminales:*			
	1° Pour les télégrammes transmis par les frontières de la Russie d'Europe et du Caucase:			
	a) De la Russie d'Europe (le Caucase et la Transcaspie y compris) à destination des Indes britanniques, de la Chine, de la Corée, du Japon, de l'Australie et des autres pays au delà des Indes et vice versa	0. 50	—	
	b) De la Russie d'Asie aux mêmes destinations et vice versa	1. —	—	
	c) De la Russie d'Europe (le Caucase et la Transcaspie y compris) à destination de la Perse, de l'Arabie, de l'Afrique, de l'Amérique et vice versa	0. 35	—	
	d) De la Russie d'Asie aux mêmes destinations et vice versa	0. 70	—	
	e) De la Russie d'Asie aux pays européens et vice versa	0. 70	—	
	2° Pour les télégrammes transmis par les frontières de la Russie d'Asie:			
	a) De la Russie d'Asie à toutes les destinations et vice versa	0. 50	—	
	b) De la Russie d'Europe (le Caucase et la Transcaspie y compris) à toutes les destinations et vice versa	1. —	—	

	Taxes de transit:			
	1° Pour les télégrammes transitant par la Russie d'Europe et le Caucase:			
	a) A destination du Golfe persique (excepté Fao et Bushire), des Indes britanniques, de la Birmanie, de Ceylan et des pays au delà des pays susnommés et vice versa	—	1. 13	
	b) A destination des autres pays extra-européens et vice versa	—	0. 70	
	2° Pour les télégrammes transitant par la Russie d'Europe sans passer les frontières du Caucase . .	—	0. 375	
	3° Pour les télégrammes transitant par les frontières du Caucase seulement:			
	a) A destination des Indes britanniques et des pays au delà et vice versa	—	1. —	
	b) A destination des autres pays extra-européens et vice versa	—	0. 30	
	4° Pour les télégrammes transitant par la Russie d'Europe avec le Caucase et la Russie d'Asie ou la Russie d'Asie seulement	—	1. 75	
Sénégal	Taxe du câble entre les Canaries et le Sénégal . . .	—	0. 75*	* Cette taxe est réduite à 0. 30 pour la correspondance avec l'Amérique du Sud.
	Taxes du Sénégal	0. 20	0. 10	
Serbie	Pour toutes les correspondances	0. 10	0. 08†	† Cette taxe est réduite à 0. 04 pour les correspondances échangées par la ligne directe Budapest-Constantinople.
Siam	*Taxes terminales:*			
	a) A partir de la frontière des Indes britanniques (Moulmein) et de Penang	0. 575	—	
	b) A partir de la frontière de Cochinchine (Cambodge)	0. 40	—	
	Pour les correspondances locales entre les détroits siamois et les États fédérés de Malaisie, 4 atts par mot	—	—	

Désignation des Etats.	Indication des correspondances.	Taxes terminales en francs.	Taxes de transit en francs.	Observations.
Siam (suite)	*Taxe de transit:*			
	Pour toutes les correspondances	—	0. 575	
Suède	Pour toutes les correspondances	0. 15	0. 12	
Suisse	Pour toutes les correspondances	0. 10	0. 08	
Transvaal	Voir Afrique du Sud britannique.			
Tunisie	. . . . .	0. 20	0. 20	
	Ces taxes sont réduites:			
	Pour les correspondances avec l'Afrique, à	0. 15	0. 15	
	Pour les correspondances avec l'Asie, moins la Perse, et avec l'Océanie, à	0. 15	0. 15	
	Pour les correspondances échangées par les câbles transatlantiques du Nord, à	0. 15	0. 15	

	Câble franco-tunisien.			Les télégrammes originaires ou à destination de la Tunisie, lorsqu'ils sont acheminés par la voie des câbles franco-tunisiens ou franco-algériens, ont à acquitter la taxe de transit (0. 20) de ces câbles; mais ils ne donnent lieu à la perception d'aucune taxe de transit pour le parcours terrestre ni en France ni en Algérie, la taxe de ce parcours se confondant avec celle du parcours sous-marin. Si ces télégrammes sont acheminés par toute autre voie, les taxes afférentes au transit terrestre sont applicables.
	Taxe de transit:			
	Pour toutes les correspondances	—	0. 20	
Turquie	*Taxes terminales:*			
	1° A partir des frontières européennes:			
	a) Pour la Turquie d'Europe	0. 25	—	
	b) Pour la Turquie d'Asie et l'archipel de la Turquie d'Asie.	0. 75	—	Y compris la taxe afférente à la Compagnie Eastern, qui est fixée à 0. 17 pour Chio, Lemnos et Ténédos et à 0. 35 pour l'île de Candie.
	c) Pour Hedjaz et Yemen	0. 75	—	
	2° A partir des frontières de la Turquie d'Asie:			
	a) Pour la Turquie d'Asie	0. 75	—	
	b) Pour Hedjaz et Yemen	0. 75	—	

Désignation des Etats.	Indication des correspondances.	Taxes terminales en francs.	Taxes de transit en francs.	Observations.
Turquie (suite).	*c*) Pour la Turquie d'Europe et l'archipel de la Turquie d'Asie.	1. —	—	Y compris la taxe afférente à la Compagnie Eastern, qui est fixée dans ce cas à 0.23 pour Chio, Lemnos et Ténédos et à 0.45 pour l'île de Candie. Cette taxe est réduite à 0.25 pour toutes les correspondances du régime extra-européen échangées avec la Turquie d'Europe par la frontière de Chio-Ténédos et pour les correspondances échangées avec l'île de Rhodes par la voie des câbles.
	3° A partir de la côte de Souakim (y compris la taxe afférente au câble de Souakim à Djedda):			
	a) Pour Yemen et la Turquie d'Asie.	1. 50	—	
	b) Pour la Turquie d'Europe et l'archipel de la Turquie d'Asie.	1. 75	—	
	4° A partir de Perim (y compris la taxe afférente au câble de Perim à Cheikh-Saïd):			
	a) Pour Hedjaz et la Turquie d'Asie	0. 75	—	
	b) Pour la Turquie d'Europe et l'archipel de la Turquie d'Asie.	1. —	—	

Taxes de la Tripolitaine:			
A partir de la côte de Tripoli:			
a) Pour le bureau de Tripoli	0. 15	—	Cette taxe n'est pas prélevée pour les correspondances ottomanes.
b) Pour les autres bureaux	0. 30	—	
Taxes de l'Hedjaz:			
A partir de la côte de Souakim (y compris la taxe afférente au câble de Souakim à Djedda):			
a) Pour les correspondances ottomanes, y compris Tripoli d'Afrique	1. —	—	Cette taxe est réduite à 0. 50 pour les correspondances ottomanes, y compris Tripoli d'Afrique, acheminées par la voie du câble de Suez à Souakim.
b) Pour les correspondances de l'Hedjaz avec l'Yemen, voie Souakim-Perim	0. 50	—	
c) Pour les autres correspondances	1. 50	—	
Taxes de l'Yemen:			
A partir de Perim (y compris la taxe afférente au câble de Perim à Cheikh-Saïd):			
a) Pour les correspondances ottomanes	0. 50	—	
b) Pour les autres correspondances	0. 75	—	
Taxes de transit:			
1° Entre les frontières européennes	—	0. 25	
2° Entre les frontières de la Turquie d'Asie	—	0. 75	
3° Entre les frontières de la Turquie d'Europe et celle de la Turquie d'Asie, sauf les cas prévus sous 4°:			
a) Pour les correspondances des Indes britanniques, de la Birmanie et de Ceylan	—	1. 195*	* Cette taxe est réduite à fr. 0.6375 pour les mêmes correspondances échangées par la voie de Fao.
b) Pour les correspondances des pays au delà des Indes britanniques	—	1. 035*	

Désignation des Etats.	Indication des correspondances.	Taxes terminales en francs.	Taxes de transit en francs.	Observations.
Turquie (suite).	*c*) Pour les correspondances échangées avec la Perse, voie Hanekin ou Bachkale	—	0. 70	La taxe de transit du parcours de Constantinople (câble d'Odessa) à Tchesmé est réduite à 0.125 pour les correspondances russo-egyptiennes échangées voie Candie-Alexandrie ou pour les correspondances échangées par la susdite voie entre la Russie et Aden ou l'Afrique du Sud.
	d) Pour toutes les autres correspondances	—	1. —	
	4° Entre la frontière d'El-Arich et:			
	a) Celle de Bosnie:			
	Pour les correspondances échangées entre Alexandrie d'Egypte et la Grande-Bretagnd . . .	—	0. 825	
	Pour les correspondances échangées entre Alexandrie d'Egypte et l'Allemagne	—	0. 975	
	b) Celle de Vallona:			
	Pour les correspondances échangées entre Alexandrie d'Egypte, d'une part, et l'Allemagne ou la Grande-Bretagne, d'autre part	—	0. 975	
	c) Celle de Constantinople (câble de Constantza):			
	Pour les correspondances échangées entre l'Allemagne, d'une part, et l'Egypte, d'autre part .	—	0. 95	

5° Entre les frontières de la Turquie e'Europe et:		
La côte de Souakim (voie Damas-Médine-Djedda, y compris la taxe afférente au câble de Souakim à Djedda):		
a) Pour les correspondances des Indes britanniques, de la Birmanie et de Ceylan	—	1. 945
b) Pour les correspondances des pays au delà des Indes britanniques	—	1. 785
c) Pour toutes les autres correspondances	—	1. 76
La côte de Perim (voie Damas-Médine-Cheikh-Saïd, y compris la taxe afférente au câble de Perim à Cheikh-Saïd):		
a) Pour les correspondances des Indes britanniques, de la Birmanie et de Ceylan	—	1. 195
b) Pour les correspondances des pays au delà des Indes britanniques	—	1. 035
c) Pour toutes les autres correspondances	—	1. —
6° Entre les frontières de la Turquie d'Asie et:		
La côte de Souakim (voie Damas-Médine-Djedda, y compris la taxe afférente au câble de Souakim à Djedda)	—	1. 50
La côte de Perim (voie Damas-Médine-Cheih-Saïd, y compris la taxe afférente au câble de Perim à Cheih-Saïd)	—	0. 75
7° Entre la côte de Souakim et la côte de Perim (voie Djedda-Cheikh-Saïd, y compris les taxes afférentes aux câbles de Souakim à Djedda et de Perim à Cheikh-Saïd)	—	1. 50

N. B. — La taxe afférente au parcours éventuel des câbles Salonique-Ténédos-les Dardanelles-Constantinople, de la Compagnie Eastern, est fixée à 20 centimes, à percevoir en sus des taxes normales.

Désignation des Etats.	Indication des correspondances.	Taxes terminales en francs.	Taxes de transit en francs.	Observations.
Turquie (suite).	Les taxes ottomanes, par rapport aux différents points d'atterrissement de certains câbles de la Compagnie Eastern, à savoir: par rapport à Ténédos, Salonique, les Dardanelles, Besika et Constantinople (câble de Ténédos), sont les mêmes que celles qui sont applicables par rapport à la frontière asiatique de Tchesmé.			
	Taxe uniforme par mot, à partir de l'Europe (y compris l'Algérie, la Tunisie, Tanger et la Tripolitaine) ou en transit par l'Europe, jusqu'à la frontière d'El-Arich, par toutes les voies européennes, sauf par celle de Constantinople-Odessa (en ce qui concerne les télégrammes transitant par la Russie), applicable aux correspondances échangées avec l'Egypte, avec l'Hedjaz (voie Halfa-Souakim) et avec l'Erythrée et l'Abyssinie (voie Halfa-Kassala)	—	1. 10*	* Cette taxe comprend les quotes-parts européennes.
Uruguay	. . . . .	—	—	

Taxes de la Compagnie »Eastern Telegraph«.

Les taxes terminales de Gibraltar, Tanger, Malte, Souakim, Aden et Perim sont comprises dans les taxes suivantes et appartiennent à la Compagnie.

Les taxes de transit de la Grèce, de la Crète, du Portugal (pour St-Vincent) et de l'Egypte, pour les correspondances transmises par la Compagnie entre Alexandrie et Suez, sont aussi comprises dans les taxes suivantes.

Les taxes jusqu'à la côte de l'Egypte (Alexandrie, Port-Saïd ou Suez) comprennent la taxe terminale ou de transit de la première région, pour les correspondances en provenance ou à destination de l'Egypte.

La taxe de transit de l'Egypte doit être ajoutée pour toutes les correspondances échangées avec les pays ou delà de l'Egypte par les frontières terrestres.

Pour les villes d'Alexandrie, du Caire et de Suez, les taxes terminales appartiennent à la Compagnie.

Indication des correspondances	Taxes terminales en francs.	Taxes de transit en francs.	Observations.
Entre la côte de la Grande-Bretagne et:			
La côte de l'Espagne (Vigo ou Cadix):			
1° Pour les correspondances échangées par les câbles de la Compagnie Western, voie de Lisbonne	—	0. 45*	* Ces taxes comprennent
2° Pour toutes les autres correspondances	—	0. 55*	la taxe terminale de la
La côte du Portugal (Caminha, Carcavellos ou Villa Real):			Grande-Bretagne, mais la
1° Pour les correspondances avec l'Espagne ou transitant par l'Espagne	—	0. 47*	taxe de transit du même
2° Pour les correspondances échangées avec l'Afrique, au Sud du Sénégal, voie St-Vincent	—	0. 55*	pays n'y est pas comprise,
3° Pour toutes les autres correspondances	—	0. 60*	sauf pour les correspon-
La côte de Gibraltar	0. 90	0. 90*	dances échangées par les
La côte du Maroc (Tanger)	1. 05	—	câbles entre la Grande-
La côte de la France (Marseille)	—	1. 35*	Bretagne et l'Amérique du Nord.

Indication des correspondances.	Taxes terminales en francs.	Taxes de transit en francs.	Observations.
La côte de l'Algérie (Bone)	—	1. 125*	* Ces taxes comprennent la taxe terminale de la Grande-Bretagne, mais la taxe de transit du même pays n'y est pas comprise, sauf pour les correspondances échangées par les câbles entre la Grande-Bretagne et l'Amérique du Nord.
L'île de Malte	0. 90	—	
Les côtes de l'Italie (Modica ou Otrante):			
1° Peur les correspondances avec l'Italie	0. 90	0. 90*	
2° Pour toutes les autres correspondances	—	1. 125*	
La côte de Tripoli	—	1. 50*	
La côte de l'Autriche (Trieste)	—	1. 175*	
Les côtes de la Grèce	—	0. 875*	
L'île de Crète	—	0. 725*	
Les côtes de la Turquie	0. 675†	0. 675*	† Y compris les taxes terminales des îles de Chio, Lemnos et Ténédos.
La côte de l'Egypte (Alexandrie ou Port-Saïd) ou l'île de Chypre (voie Alexandrie) ††	1. 77	1. 77*	†† Sauf pour les correspondances sujettes au tarif uniforme indiqué plus loin.
La côte de l'Egypte (Souakim) ††	2. 32	2. 32*	
La côte de Sierra Leone	4. 375	4. 375*	
Entre la côte de l'Espagne (Vigo), pour les correspondances échangées par le câble Emden-Vigo, et:			
La côte de l'Espagne (Cadix):			
1° Entre les îles Madère et du Cap Vert ou l'Amérique du Sud (voie Ténériffe) et:			
a) Le Danemark, la Norvège ou la Suède	—	0. 30	
b) Les Pays-Bas	—	0. 425	
c) La Russie	—	0. 645	
d) Tous les autres pays	—	0. 625	

2° Entre l'Afrique du Sud ou les possessions britanniques, françaises et allemandes de la côte occidentale d'Afrique (voie Ténériffe) et:		
a) Les Pays-Bas	—	0. 135
b) L'Allemagne, la Russie ou la Suède	—	0. 155
c) Le Danemark ou la Norvège	—	0. 205
d) Tous les autres pays	—	0. 625
3° Entre les possessions portugaises de la côte occidentale d'Afrique (voie Ténériffe) et:		
a) Les Pays-Bas	—	0. 145
b) L'Allemagne, la Russie ou la Suède	—	0. 165
c) Le Danemark ou la Norvège	—	0. 215
d) Tous les autres pays	—	0. 625
La côte du Portugal (Caminha, Carcavellos ou Villa-Real):		
1° Entre les îles Madère et du Cap Vert (voie Madère) et:		
a) L'Autriche, la Hongrie ou les Pays-Bas	—	0. 185
b) L'Allemagne, la Russie ou la Suède	—	0. 205
c) Tous les autres pays	—	0. 255
2° Entre l'Amérique du Sud (voie Madère) et:		
a) La Suède	—	0. 205
b) Le Danemark ou la Norvége	—	0. 255
c) Les Pays-Bas	—	0. 575
d) L'Allemagne	—	0. 675
e) La Russie	—	0. 695
f) Tous les autres pays	—	0. 775
3° En l'Afrique du Sud ou les possessions britanniques, françaises et allemandes de la côte occidentale d'Afrique (voie Madère) et:		
a) Les Pays-Bas	—	0. 135
b) L'Allemagne, la Russie ou la Suède	—	0. 155
c) Le Danemark ou la Norvége	—	0. 205
d) Tous les autres pays	—	0. 625
4° Entre les possessions portugaises de la côte occidentale de l'Afrique (voie Medère) et:		

Indication des correspondances.	Taxes terminales en francs.	Taxes de transit en francs.	Observations.
a) Les Pays-Bas	—	0. 145	
b) L'Allemagne, la Russie ou la Suède	—	0. 165	
c) Le Danemark ou la Norvège	—	0. 215	
d) Tous les autres pays	—	0. 625	
5° Entre l'Afrique orientale (voie Madère) et:			
a) L'Allemagne, les Pays-Bas, la Suède ou la Russie	—	0. 125	
b) Tous les autres pays	—	0. 175	
La côte de l'Egypte (Alexandrie ou Port-Saïd) ou l'île de Chypre (voie Alexandrie), †† pour les correspondances échangées avec:			†† Sauf pour les correspondances sujettes au tarif uniforme indiqué plus loin.
a) L'Allemagne ou la Suède	1. 225	1. 225	
b) Les Pays-Bas ou le Danemark	1. 325	1. 325	
c) La Norvège	1. 375	1. 375	
d) Tous les autres pays	1. 545	1. 545	
La côte de l'Egypte (Souakim), †† pour les correspondances échangées avec:			
a) L'Allemagne ou la Suède	1. 775	1. 775	
b) Les Pays-Bas ou le Danemark	1. 875	1. 875	
c) La Norvège	1. 925	1. 925	
d) Tous les autres pays	2. 095	2. 095	
La côte de Sierra Leone, pour les correspondances échangées avec:			
a) Les Pays-Bas	3. 96	3. 96	
b) L'Allemagne, la Suède ou la Russie	3. 98	3. 98	
c) Tous les autres pays	4. 03	4. 03	
Entre la côte l'Espagne (Vigo) et:			
La côte de l'Espagne (Cadix), pour toutes les autres correspondances	—	0. 30	

Entre la côte de l'Espagne (Vigo du Cadix), pour toutes les autres correspondances, et:		
La côte du Portugal (Caminha, Carcavellos ou Villa Real)	—	0. 30
La côte de Gibraltar:		
1° Pour les correspondances voie Vigo	0. 50	0. 50
2° Pour les correspondances voie Cadix	0. 10	0. 10
La côte du Maroc (Tanger):		
1° Pour les correspondances voie Vigo	0. 65	—
2° Pour les correspondances voie Cadix	0. 23	—
La côte de la France (Marseille):		
1° Pour les correspondances avec l'Afrique du Sud, Port-Louis (île Maurice) ou Mahé (Seychelles)	—	0. 36
2° Pour toutes les autres correspondances	—	0. 745
La côte de l'Algérie (Bone)	—	0. 925
L'île de Malte	0. 70	—
La côte de Tripoli	—	1. 30
Les côtes de l'Italie (Modica ou Otrante):		
1° Pour les correspondances avec l'Italie	—	0. 70
2° Pour toutes les autres correspondances	—	0. 925
La côte de l'Autriche (Trieste)	—	0. 975
Les côtes de la Grèce	—	0. 875
L'île de Crète	—	0. 725
Les côtes de la Turquie	0. 675*	0. 675
La côte de l'Egypte (Alexandrie ou Port-Saïd) ou l'île de Chypre (voie Alexandrie) ††	1. 545	1. 545
La côte de l'Egypte (Souakim) ††	2. 095	2. 095
La côte de Sierra Leone:		
1° Pour les correspondances avec l'Espagne	4. 045	4. 045
2° Pour toutes les autres correspondances	4. 125	4. 125
Entre la côte du Portugal (Carcavellos) et:		
La côte du Portugal (Caminha ou Villa Real)	—	0. 15

* Y compris les taxes terminales des îles de Chio, Lemnos et Ténédos.

†† Sauf pour les correspondances sujettes au tarif uniforme indiqué plus loin.

11/6 1908
9/2 1909

Indication des correspondances.	Taxes terminales en francs.	Taxes de transit en francs.	Observations.
Entre la côte du Portugal (Caminha) et:			
La côte du Portugal (Villa Real)	—	0. 15	
Entre la côte du Portugal (Carcavellos, Caminha ou Villa Real) et:			
La côte de Gibraltar:			
1° Pour les correspondances avec l'Afrique, au Sud du Sénégal, voie Saint-Vincent	0. 10	—	
2° Pour toutes les autres correspondances	0. 225	0. 225	
La côte du Maroc (Tanger):			
1° Pour les correspondances avec l'Afrique, au Sud du Sénégal, voie Saint-Vincent	0. 23	—	
2° Pour toutes les autres correspondances	0. 375	—	
La côte de la France (Marseille):			
1° Pour les correspondances avec l'Espagne ou transitant par l'Espagne . .	—	0. 665	
2° Pour les correspondances avec l'Afrique, au Sud du Sénégal, voie Saint-Vincent	—	0. 745	
3° Pour toutes les autres correspondances	—	0. 795	
La côte de l'Algérie (Bone):			
1° Pour les correspondances avec l'Espagne ou transitant par l'Espagne . .	—	0. 845	
2° Pour toutes les autres correspondances	—	0. 925	
L'île de Malte:			
1° Pour les correspondances transitant par l'Espagne	0. 62	—	
2° Pour toutes les autres correspondances	0. 70	—	

La côte de Tripoli:			
1° Pour les correspondances transitant par l'Espagne	—	1. 22	
2° Pour toutes les autres correspondances	—	1. 30	
Les côtes de l'Italie (Modica ou Otrante):			
1° Pour les correspondances avec l'Italie transitant par l'Espagne	—	0. 62	
2° Pour les autres correspondances avec l'Italie	—	0. 70	
3° Pous les autres correspondances avec l'Espagne ou transitant par l'Espagne	—	0. 845	
4° Pour toutes les autres correspondances	—	0. 925	
Le côte de l'Autriche (Trieste):			
1° Pour les correspondances avec l'Espagne ou transitant par l'Espagne . .	—	0. 895	
2° Pour toutes les autres correspondances	—	0. 975	
Les côtes de la Grèce:			
1° Pour les correspondances avec l'Espagne ou transitant par l'Espagne . .	—	0. 795	
2° Pour toutes les autres correspondances	—	0. 875	
L'île de Créte:			
1° Pour les correspondances transitant par l'Espagne	—	0. 645	
2° Pour toutes les autres correspondances	—	0. 725	
Les côtes de la Turquie:			
1° Pour les correspondances avec l'Espagne ou transitant par l'Espagne . .	0. 595*	0. 595	* Y compris les taxes terminales des îles de Chio, Lemnos et Ténédos.
2° Pour toutes les autres correspondances	0. 675*	0. 675	
La côte de l'Egypte (Alexandrie ou Port-Saïd) ou l'île de Chypre (voie Alexandrie): ††			†† Sauf pour les correspondances sujettes au tarif uniforme indiqué plus loin.
1° Pour les correspondances avec l'Espagne ou transitant par l'Espagne . .	1. 465	1. 465	
2° Pour toutes les autres correspondances	1. 545	1. 545	
La côte de l'Egypte (Souakim): ††			
1° Pour les correspondances avec l'Espagne ou transitant par l'Espagne . .	2. 015	2. 015	
2° Pour toutes les autres correspondances	2. 095	2. 095	
La côte de Sierra Leone:			
1° Pour les correspondances avec l'Espagne	3. 67	3. 67	
2° Pour toutes les autres correspondances	3. 75	3. 75	

Indication des correspondances.	Taxes terminales en francs.	Taxes de transit en francs.	Observations.
Entre la côte de Gibraltar et:			
La côte du Maroc (Tanger)	0. 15	—	
La côte de la France (Marseille)	1. 075	1. 075	
La côte de l'Algérie (Bone)	0. 85	0. 85	
L'île de Malte	0. 625	—	
La côte de Tripoli	1. 225	1. 225	
Les côtes de l'Italie (Modica ou Otrante):			
1° Pour les correspondances avec l'Italie	—	0. 625	
2° Pour toutes les autres correspondances	0. 85	0. 85	
La côte de l'Autriche (Trieste)	0. 90	0. 90	
Les côtes de la Grèce	0. 825	0. 825	
L'île de Crète	0. 65	0. 65	
Les côtes de la Turquie	0. 60*	0. 60	* Y compris les taxes terminales des îles de Chio, Lemnos et Ténédos.
La côte de l'Egypte (Alexandrie om Port-Saïd) ou l'île de Chypre (voie Alexandrie): ††			
1° Pour les correspondances avec l'Espagne	1. 465	1. 465	
2° Pour toutes les autres correspondances	1. 625	1. 625	
La côte de l'Egypte (Souakim): ††			†† Sauf pour les correspondances sujettes au tarif uniforme indiqué plus loin.
1° Pour les correspondances avec l'Espagne	2. 015	2. 015	
2° Pour toutes les autres correspondances	2. 175	2. 175	
La côte de Sierra Leone	3. 925	3. 925	
Entre la côte du Maroc (Tanger) et:			
La côte de la France (Marseille)	1. 225	—	

La côte de l'Algérie (Bone)	1. —	—
L'île de Malte	0. 775	—
La côte de Tripoli	1. 375	—
Les côtes de l'Italie (Modica ou Otrante)	1. —	—
La côte de l'Autriche (Trieste)	1. 05	—
Les côtes de la Grèce	0. 975	—
L'île de Crète	0. 80	—
Les côtes de la Turquie	0. 75*	—
La côte de l'Egypte (Alexandrie ou Port-Saïd) ou l'île de Chypre (voie Alexandrie) ††	1. 775	—
La côte de l'Egypte (Souakim) ††	2. 325	—
La côte de Sierra Leone	4. 055	—
Entre la côte de la France (Marseille) et:		
La côte de l'Algérie (Bone)	—	0. 20
L'île de Malte	0. 345	—
La côte de Tripoli	—	0. 945
Les côtes de l'Italie (Modica ou Otrante):		
1° Pour les correspondances avec l'Italie	—	0. 425
2° Pour toutes les autres correspondances	—	0. 65
La côte de l'Autriche (Trieste)	—	0. 725
Les côtes de la Grèce	—	0. 32
L'île de Crète	—	0. 445
Les côtes de la Turquie:		
1° Pour les correspondances entre l'Amérique du Nord et la Turquie	0. 12*	0. 12
2° Pour les autres correspondances avec la Turquie	0. 20*	0. 20
3° Pour toutes les autres correspondances	—	0. 45
La côte de l'Egypte (Alexandrie ou Port-Saïd) ou l'île de Chypre (voie Alexandrie): ††		
1° Pour les correspondances avec l'Espagne ou transitant par l'Espagne, la Grande-Bretagne, Gibraltar, le Portugal ou transitant par le Portugal, les Pays-Bas et Tanger	1. 345	1. 345

Indication des correspondances.	Taxes terminales en francs.	Taxes de transit en francs.	Observations.
2° Pour les correspondances avec la Belgique, la France, l'Italie, le Luxembourg et l'Amérique du Nord	1. 37	1. 37	
3° Pour toutes les autres correspondances	1. 45	1. 45	
La côte de l'Egypte (Souakim): ††			†† Sauf pour les correspondances sujettes au tarif uniforme indiqué plus loin.
1° Pour les correspondances avec l'Espagne ou transitant par l'Espagne, la Grande-Bretagne, Gibraltar, le Portugal ou transitant par le Portugal, les Pays-Bas et Tanger	1. 895	1. 895	
2° Pour les correspondances avec la Belgique, la France, l'Italie, le Luxembourg et l'Amérique du Nord	1. 92	1. 92	
3° Pour toutes les autres correspondances	2. —	2. —	
La côte de Sierra Leone	4. 57	4. 57	
Entre la côte de l'Algérie (Bone) et:			
L'île de Malte	0. 225	—	
La côte de Tripoli	—	0. 825	
Les côtes de l'Italie (Modica ou Otrante)	—	0. 45	
La côte de l'Autriche (Trieste)	—	0. 50	
Les côtes de la Grèce	—	0. 40	
L'île de Crète	—	0. 25	
Les côtes de la Turquie	0. 20*	0. 20	* Y compris les taxes terminales des îles de Chio, Lemnos et Ténédos.
La côte de l'Egypte (Alexandrie ou Port-Saïd) ou l'île de Chypre (voie Alexandrie) ††	1. 225	1. 225	
La côte de l'Egypte (Souakim) ††	1. 775	1. 775	
La côte de Sierra Leone	4. 75	4. 75	

Entre l'île de Malte et:		
La côte de Tripoli	0. 60	—
Les côtes de l'Italie (Otrante ou Modica)	0. 225	—
La côte de l'Autriche (Trieste)	0. 275	—
Les côtes de la Grèce:		
Voie Zante	0. 20	—
Voie Alexandrie:		
1° Pour les correspondances avec Malte	1. 55	—
2° Pour toutes les autres correspondances	—	1. 25
L'île de Crète	0. 325	—
Les côtes de la Turquie:		
Voie Zante	0. 275*	—
Voie Alexandrie:		
1° Pour les correspondances avec Malte	1. 55*	—
2° Pour toutes les autres correspondances	1. 25*	1. 25
La côte de l'Egypte (Alexandrie ou Port-Saïd) ou l'île de Chypre (voie Alexandrie) ††	1. 30	—
La côte de l'Egypte (Souakim) ††	1. 85	—
La côte de Sierra Leone	4. 525	—
Entre la côte de Tripoli et:		
Les côtes de l'Italie (Modica ou Otrante)	—	0. 825
La côte de l'Autriche (Trieste)	—	0. 75
Les côtes de la Grèce	—	0. 80
L'île de Crète	—	0. 925
Les côtes de la Turquie	0. 875*	0. 875
La côte de l'Egypte (Alexandrie ou Port-Saïd) ou l'île de Chypre (voie Alexandrie) ††	1. 60	1. 60
La côte de l'Egypte (Souakim) ††	2. 15	2. 15

Indication des correspondances.	Taxes terminales en francs.	Taxes de transit en francs.	Observations.
La côte de l'Arabie (Yemen)	2. 50†§	—	† Cette taxe est réduite à fr. 2,05 pour les correspondances officielles du Gouvernement ottoman.
La côte de Sierra Leone	5. 125	5. 125	
Entre la côte de l'Italie (Modica) et:			
La côte de l'Italie (Otrante)	—	0. 175	§ Y compris la taxe terminale de la Tripolitaine.
Entre les côtes de l'Italie (Modica ou Otrante) et:			
La côte de l'Autriche (Trieste)	—	0. 275	
Les côtes de la Grèce	—	0. 20	
L'île de Crète	—	0. 325	
Les côtes de la Turquie	0. 275*	0. 275	* Y compris les taxes terminales des îles de Chio, Lemnos et Ténédos.
La côte de l'Egypte (Alexandrie ou Port-Saïd) ou l'île de Chypre (voie Alexandrie): ††			†† Sauf pour les correspondances sujettes au tarif uniforme indiqué plus loin.
1° Pour les correspondances avec la France, la Belgique, la Russie, le Luxembourg et l'Amérique du Nord	1. 25	1. 25	
2° Pour les correspondances avec l'Autriche et la Hongrie	1. 15	1. 15	
3° Pour toutes les autres correspondances	1. 225	1. 225	
La côte de l'Egypte (Souakim): ††			
1° Pour les correspondances avec la France, la Belgique, la Russie, le Luxembourg et l'Amérique du Nord	1. 80	1. 80	
2° Pour les correspondances avec l'Autriche et la Hongrie	1. 70	1. 70	
3° Pour toutes les autres correspondances	1. 775	1. 775	
La côte de l'Erythrée:			
Pour les correspondances échangées entre l'Italie et la Colonie d'Erythrée	—	1. 10	

La côte de Sierra Leone:		
1° Pour les correspondances avec l'Italie	4. 525	4. 525
2° Pour toutes les autres correspondances	4. 75	4. 75
Entre la côte de l'Autriche (Trieste) et:		
Les côtes de la Gréce	—	0. 20
L'île de Crète	—	0. 325
Les côtes de la Turquie	0. 275*	0. 275
La côte de l'Egypte (Alexandrie ou Port-Saïd) ou l'île de Chypre (voie Alexandrie): ††		
Pour les correspondances échangées avec:		
1° L'Autriche et la Hongrie	1. 10	1. 10
2° L'Algérie, l'Espagne, les Canaries, le Sénégal, le Portugal, les Açores, Gibraltar, Tanger et la Tunisie	1. 165	1. 165
3° La France	1. 19	1. 19
4° La Grande-Bretagne	1. 195	1. 195
5° La Suisse	1. 245	1. 245
6° La Bulgarie	1. 275	1. 275
7° La Belgique et le Luxembourg	1. 32	1. 32
8° L'Allemagne, le Danemark, la Norvège, les Pays-Bas et la Suéde	1. 325	1. 325
9° La Russie	1. 37	1. 37
10° La Bosnie-Herzégovine, le Monténégro et la Serbie	1. 375	1. 375
11 La Roumanie	1. 40	1. 40
Pour toutes les autres correspondances	1. 45	1. 45
La côte de l'Egypte (Souakim): ††		
Pour les correspondances échangées avec:		
1° L'Autriche et la Hongrie	1. 65	1. 65
2° L'Algérie, L'Espagne, les Canaries, le Sénégal, le Portugal, les Açores, Gibraltar, Tanger et la Tunisie	1. 715	1. 715
3° La France	1. 74	1. 74
4° La Grande-Bretagne	1. 745	1. 745
5° La Suisse	1. 795	1. 795

Indication des correspondances.	Taxes terminales en francs.	Taxes de transit en francs.	Observations.
6° La Bulgarie	1. 825	1. 825	
7° La Belgique et le Luxembourg	1. 87	1. 87	
8° L'Allemagne, le Danemark, la Norvège, les Pays-Bas et la Suède	1. 875	1. 875	
9° La Russie	1. 92	1. 92	
10° La Bosnie-Herzégovine, le Monténégro et la Serbie	1. 925	1. 925	
11° La Roumanie	1. 95	1. 95	
Pour toutes les autres correspondances	2. —	2. —	
La côte de Sierra Leone	4. 80	4. 80	
Entre les côtes de la Grèce et:			
Les îles de la Grèce (sauf Poros et Eubée):			
Pour les correspondances échangées voie Larisse-Katerina	—	0. 20	
L'île de Crète	—	0. 25	
Les côtes de la Turquie:			
1° Pour les correspondances échangées voie Larisse-Katerina	—	0. 275	
2° Pour toutes les autres correspondances	—	0. 20	
La côte de l'Egypte (Alexandrie ou Port-Saïd) ou l'île de Chypre (vòie Alexandrie) ††	1. 25†	1. 23	† Y compris la taxe terminale de la Grèce.
La côte de l'Egypte (Souakim): ††			
1° Pour les correspondances entre la Turquie ou la Tripolitaine et l'Arabie	—	1. 80	†† Sauf pour les correspondances sujettes au tarif uniforme indiqué plus loin.
2° Pour toutes les autres correspondances	1. 80†	1. 78	
La côte de Sierra Leone	4. 70	4. 70	
Entre l'île de Crète et:			
Les côtes de la Turquie (frontières européennes)	—	0. 25	

La côte de la Turquie (Rhodes)	—	0. 35	
La côte de l'Egypte (Alexandrie ou Port-Saïd) ou l'île de Chypre (voie Alexandrie) ††	0. 80	0. 80	
La côte de l'Egypte (Souakim) ††	1. 35	1. 35	
La côte de l'Arabie (Yemen)	—	2. 40§	§ Cette taxe est réduite de fr. 1 pour les correspondances officielles du Gouvernement ottoman.
La côte de Sierra Leone	4. 55	4. 55	
Entre la côte de la Turquie (Constantinople) et:			
Les côtes de la Turquie (Salonique, Dardanelles ou Tchesmé)	—	0. 20	
Entre la côte de la Turquie (Salonique) et:			
Les côtes de la Turquie (Dardanelles ou Tchesmé)	—	0. 20	
Entre la côte de la Turquie (Dardanelles) et:			
La côte de la Turquie (Tchesmé)	—	0. 20	
Entre les côtes de la Turquie (Constantinople, Dardanelles, Salonique, Lemnos, Ténédos, Chio ou Tchesmé) et:			
La côte de l'Egypte (Alexandrie ou Port-Saïd) ou l'île de Chypre (voie Alexandrie) ††	1. 15*	1. 15	* Y compris les taxes terminales des îles de Chio, Lemnos et Ténédos.
La côte de l'Egypte (Souakim): ††			
1° Pour les correspondances échangées entre la Turquie ou la Tripolitaine et l'Arabie	—	1. 80	
2° Pour toutes les autres correspondances	1. 70*	1. 70	
La côte de l'Arabie (Yemen):			
1° Pour les corresdondances avec Chio, Lemnos et Ténédos	2. 50*§	—	
2° Pour toutes les autres correspondances avec la Turquie	—	2. 25§	
La côte de Sierra Leone	4. 50*	4. 50	

Indication des correspondances.	Taxes terminales en francs.	Taxes de transit en francs.	Observations.
Entre la côte de la Turquie (Rhodes) et :			
La côte de l'Egypte (Alexandrie ou Port-Saïd) ou l'île de Chypre (voie Alexandrie) ††	1. 05	1. 05	†† Sauf pour les correspondances sujettes au tarif uniforme indiqué plus loin.
La côte de l'Egypte (Souakim) ††	1. 60	1. 60	
La côte de l'Arabie (Yemen):			§ Cette taxe est réduite de fr. 1 pour les correspondances officielles du Gouvernement ottoman.
1° Pour les correspondances avec l'île de Rhodes	—	3. —§	
2° Pour les correspondances avec la Turquie d'Asie	—	2. 25§	
3° Pour les correspondances avec Samos et Mitylène	—	2. 50§	
La côte de Sierra Leone	4. 50	4. 50	
Entre l'île de Chypre et :			
La côte de l'Egypte (Alexandrie ou Port-Saïd)	0. 90 [1])	0. 90	[1]) Y compris la taxe terminale de l'Egypte pour la première région.
La côte de l'Egypte (Souakim)	0. 90	0. 90	
La côte de l'Arabie (Aden), l'île de Perim ou la côte d'Obock	2. —	2. —	
La côte de l'Arabie (Yemen)	2. —§	—	
La côte des Indes britanniques (Bombay)	2. 05	2. 05	
La côte de Sierra Leone	5. 37	5. 37	
Entre la côte de l'Egypte (Alexandrie) et :			
La côte de l'Egypte (Port-Saïd)	0. 25	0. 25	
La côte de Sierra Leone	5. 37	5. 37	
Entre la côte l'Egypte (Suez) et :			
La côte de l'Egypte (Souakim):			

1° Pour les correspondances entre la Turquie et l'Arabie échangées par la voie El-Arich	—	0. 90†	† Cette taxe est réduite de motié pour les correspondances officielles du Gouvernement ottoman.
2° Pour toutes les autres correspondances échangées par la voie El-Arich	1. 60	1. 60	
3° Pour toutes les autres correspondances	0. 90 [1]	0. 90	
La côte de l'Arabie (Aden), l'île de Perim ou la côte d'Obock:			
1° Pour les correspondances échangées avec la Turquie d'Europe et l'île de Rhodes par la voie El-Arich	2. 75	2. 75	
2° Pour toutes les autres correspondances échangées par la voie El-Arich.	3. 50	3. 50	
3° Pour toutes les autres correspondances	2. — [1]	2. —	
La côte de l'Arabie (Yemen):			
1° Pour les correspondances échangées avec la Turquie ou la Tripolitaine, voie El-Arich	—	1. 90§	
2° Pour les autres correspondances échangées par la voie El-Arich	—	3. 50	
3° Pour toutes les autres correspondances	2. — [1]	2. —	
La côte des Indes britanniques (Bombay):			
1° Pour les correspondances échangées par la voie El-Arich	—	4. —	
2° Pour les correspondances échangées avec la 2e région de l'Egypte	2. 20 [2]	—	[2] Y compris la taxe terminale de l'Egypte.
3° Pour toutes les autres correspondances	2. 05 [2]	—	
Entre la côte de l'Egypte (Souakim) et:			
La côte de l'Arabie (Aden), l'île de Perim ou la côte d'Obock	1. 15	1. 15	
La côte de l'Arabie (Yemen):			
1° Pour les correspondances entre l'Hedjaz et l'Yemen	—	1. —‡	‡ Cette taxe est réduite à 50 cts. pour les correspondances officielles du Gouvernement ottoman.
2° Pour toutes les autres correspondances	—	1. 50‡	
La côtes des Indes britanniques (Bombay):			
1° Pour les correspondances échangées avec la 2e région de l'Egypte	2. 20 [2]	—	
2° Pour toutes les autres correspondances	2. 05 [2]	2. 05	
La côte de Sierra Leone	6. 12	6. 12	
Entre l'île de Perim et:			
La côte de l'Arabie (Aden)	0. 60	0. 60	
La côte d'Obock	0. 20	0. 20	

Indication des correspondances.	Taxes terminales en francs.	Taxes de transit en francs.	Observations.
Entre la côte de l'Arabie (Aden) et:			
La côte d'Obock	0. 60	—	
Entre la côte de l'Arabie (Aden), l'île de Perim ou la côte d'Obock et:			
La côtes des Indes britanniques (Bombay):			
1° Pour les correspondances terminales des Indes britanniques, de la Birmanie et de Ceylan	1. 375	1. 375	
2° Pour toutes les autres correspondances	1. 75	1. 75	
Entre la côte de Sierra Leone et:			
L'île de l'Ascension	1. 25	—	
L'île de Sainte-Hélène	2. 50	—	
La côte de la Colonie du Cap (Capetown)	3. 125*	—	* Y compris la taxe terminale de l'Union télégraphique Sud-Africaine.
Entre l'île de l'Ascension et:			
L'île de Saint-Vincent (Cap Vert), pour les correspondances locales	1. 25	—	
L'île de Sainte-Hélène	1. 25	—	
La côte de la Colonie du Cap (Capetown):			
1° Pour les correspondances échangées avec l'Europe ou transitant par l'Europe, voie Aden	1. 25	—	
2° Pour toutes les autres correspondances	2. 50	—	

Entre l'île de Sainte-Hélène et:			
L'île de Saint-Vincent (Cap Vert), pour les correspondances locales	2. 50	—	
La côte de la Colonie du Cap (Capetown), pour toutes les correspondances . .	1. 25	—	
Entre l'île de Saint-Vincent (Cap Vert) et:			
La côte de la Colonie du Cap (Capetown), pour toutes les correspondances, sauf avec l'Europe ou transitant par l'Europe	3. 75	3. 75	
Entre la côte de Natal (Durban) et.			
L'île Maurice (Port-Louis):			
1° Pour les correspondances entre la côte orientale d'Afrique, Aden ou au delà, (sauf avec l'Europe ou transitant par l'Europe), d'une part, et l'île Rodriguez, les îles Cocos-Keeling, l'Australie, les Indes néerlandaises et les pays au delà, voie Cocos-Batavia, d'autre part	—	0. 30	
2° Pour les autres correspondances avec l'île Rodriguez et les îles Cocos-Keeling, les Indes néerlandaises et les pays au delà, sauf l'Australie, voie Cacos-Batavia (sauf avec l'Europe ou transitant par l'Europe)	1. 55	1. 55	
3° Pour les autres correspondances avec l'Australie (sauf avec l'Europe ou transitant par l'Europe)	1. 2375	1. 2375	
4° Pour toutes les autres correspondances (sauf avec l'Europe ou transitant par l'Europe)	1. 25	1. 25	

Compagnie »Eastern Telegraph« (suite).

Taxes uniformes par mot, par les voies normales de la Compagnie Eastern, entre l'Europe (y compris l'Algérie, la Tunisie. Tanger et la Tripolitaine) ou transitant par l'Europe, et:

(Ces taxes comprennent les quotes-parts européennes)	Francs	Observations
1° **L'île de Chypre**	1. 25 [1]	[1]) Cette taxe est réduite de 35 c. pour la Crète, voie directe, et de 10 c. pour les îles de Chio, Lemnos et Ténédos, voie directe.
2° **La côte de l'Egypte** (Alexandrie ou Port-Saïd), pour les correspondances échangées avec l'Egypte, l'Hedjaz, voie Halfa, l'Erythrée et l'Abyssinie, voie Halfa-Kassala.	1. 25[1][2]	[2]) Y compris la taxe de la 1re région de l'Egypte.
3° **La côte de l'Egypte** (Souakim), pour les correspondances échangées avec l'Egypte et l'Hedjaz, voie Djedda	1. 65 [1]	Sauf pour les correspondances entre la Turquie et l'Hedjaz.
4° **L'île de Perim,** pour les correspondances échangées avec Perim, l'Yemen, l'Erythrée et l'Abyssinie	2. 50 [3]	[3]) Pour les correspondances échangées entre l'Italie et l'Erythrée, voie Perim, cette taxe est réduite à fr. 1,20.
5° **La côte d'Obock,** pour les correspondances échangées avec la côte française des Somalis.	2. 50	
6° **La côte de l'Arabie (Aden),** pour les correspondances échangées:		
a) Avec Aden	2. 50	
b) Avec Zanzibar, Mombassa, les îles Seychelles, l'île Maurice, Mozambique, Quelimane, Beira, Lourenço-Marques, l'Afrique du Sud et l'Afrique allemande du Sud-Ouest (Swakopmund, etc.)	2. 125	
c) Avec l'île Rodriguez et les îles Cocos-Keeling	1. 125	
d) Avec Mossamedes, Benguela et Loanda ou au delà, et avec l'île de Sainte-Hélène et l'île de Ascension ou au delà	4. 25	

7° **La côtes des Indes britanniques (Bombay),** pour les correspondances échangées:		
a) Avec les Indes britanniques, la Birmanie et Ceylan	2. 50 [4]	[4]) Y compris la taxe des Indes.
b) Avec les pays au delà des Indes (sauf l'Australie [5])	2. 775	[5]) Le tarif pour les correspondances avec l'Australie est réparti d'après arrangement spécial.
8° **L'île de l'Ascension** et **l'île de Sainte-Hélène,** voie Porthcurno-Madère directe .	3. 125	
9° **La côte de la Colonie du Cap (Capetown),** pour les correspondances voie Porthcurno-Madère directe, échangées:		
a) Avec l'Afrique du Sud	3. 125 [6]	[6]) Y compris la taxe terminale ou de transit de l'Union télégraphique Sud-Africaine.
b) Avec l'Afrique allemande du Sud-Ouest (Swakopmund, etc.)	2. 125 [6]	
10° **L'île Maurice (Port-Louis),** pour les correspondances voie Porthcurno-Madère directe, échangées:		
a) Avec l'île Maurice	3. 125 [6]	
b) Avec les îles Seychelles, Rodrigues, ou Cocos-Keeling	2. 125 [6]	

Observation: Pour les correspondances échengées entre l'Europe ou transitant par l'Europe et les Indes ou les pays au delà des Indes, acheminées par la frontière de Chio-Ténédos, l'Administration ottomane maintenant ses taxes de transit asiatiques de fr. 1,195 et fr. 1,035 au lieu de sa taxe de transit européenne de fr. 0,25, les taxes uniformes indiquées ci-dessus avec la côte des Indes britanniques (Bombay) sont augmentées de fr. 0,945 et fr. 0,785 respectivement.

Taxes de la Compagnie allemande des câbles transatlantiques.

Indication des correspondances.	Taxes terminales en francs.	Taxes de transit en francs.	Observations.
Entre la côte de l'Allemagne (Emden) et la côte d'Espagne (Vigo):			
1° Pour les correspondances:			
a) Entre les Pays-Bas, d'une part, et Zanzibar, Mozambique, Madagascar, Lourenço-Marques, l'Afrique orientale allemande, l'Afrique orientale britannique et Uganda (voie Aden), les îles Seychelles, Maurice, Rodriguez, Cocos-Keeling, ainsi que l'Afrique du Sud (voie Madère ou Ténériffe ou Aden), les îles de l'Ascension et de Ste-Hélène (voie Madère ou Ténériffe), Aden, l'île Perim, l'Arabie, Obock, Djibouti, l'Erythrée, l'Abyssinie, les Indes et les pays au delà des Indes, d'autre part;			
b) Entre l'Allemagne, les Pays-Bas, le Danemark, la Suède, la Norvège et la Russie, d'une part, et les possessions portugaises de la côte occidentale d'Afrique (voie câbles Eastern et Madère ou Ténériffe), d'autre part;			
c) Entre l'Allemagne, les Pays-Bas, le Danemark, la Suède, la Norvège, la Russie, l'Autriche et la Hongrie, d'une part, et les îles Madère et du Cap Vert (voie câbles Eastern et Madère), d'autre part	—	0. 15	
2° Pour toutes les autres correspondances	—	0. 25	

Taxes de la Compagnie »Black Sea Telegraph«.

Indication des correspondances.	Taxes terminales en francs.	Taxes de transit en francs.	Observations.
Entre la côte de la Russie (Odessa) et :			
La côte de la Turquie (Constantinople):			
1° Pour les correspondances entre l'Egypte, Aden, Perim, l'Afrique du Sud, d'une part, et la Russie, d'autre part	—	0. 375	
2° Pour toutes les autres correspondances	—	0. 45	

Taxes de la Compagnie »Direct Spanish Telegraph«.

Indication des correspondances.	Taxes terminales en francs.	Taxes de transit en francs.	Observations.
Entre la côte de la Grande-Bretagne et:			
La côte d'Espagne (Bilbao):			
1° Pour les correspondances échangées avec les câbles brésiliens de la Compagnie Western	—	0. 45*	* Ces taxes comprennent la taxe terminale de la Grande-Bretagne, mais la taxe de transit du même pays n'y est pas comprise, sauf pour les correspondances échangées par les câbles entre la Grande-Bretagne et l'Amérique du Nord.
2° Pour toutes les autres correspondances	—	0. 55*	
Entre la côte de la France (Marseille) et:			
La côte d'Espagne (Barcelone)	—	0. 30	
Entre la côte de la Roumanie (Constantza) et :			
La côte de la Turquie (Constantinople):			
1° Pour les correspondances entre la Turquie d'Europe et d'Asie, d'une part, et l'Amérique du Nord, d'autre part, par la voie (Constantza)-Emden-Açores	—	0. 06	

Indication des correspondances.	Taxes terminales en francs.	Taxes de transit en francs.	Observations.
2° Pour les correspondances échangées entre l'Europe (y compris l'Algérie, la Tunisie, Tanger et la Tripolitaine) ou en transit par l'Europe et l'Egypte, l'Hedjaz, le Territoire de Massaua et l'Abyssinie, voie Halfa	—	0. 20	
3° Pour toutes les autres correspondances	—	0. 30	

Taxes uniformes pour la correspondances entre l'Europe et les Indes britanniques.

Les taxes des correspondances entre l'Europe, y compris l'Algérie, la Tunisie, Tanger et la Tripolitaine (la Russie et la Turquie exceptées), et les Indes britanniques sont fixées uniformément aux chiffres ci-après:

	Indes britanniques et Birmanie.	Ceylan	La Côtes des Indes britanniques pour les pays au delà des Indes
	Fr. Ct.	Fr. Ct.	Fr. Ct.
a) Par la voie de Turquie	2. 25	2. 35	2. 4625
b) Par la voie de Russie	2. 50	2. 60	2. 775
c) Par la voie de la Compagnie Eastern (y compris la Russie et la Turquie d'Europe)	2. 50	2. 60	2. 775

Dans les décomptes avec les Offices limitrophes, les Etats européens prélèvent ou reçoivent exactement les taxes qui leur sont attribuées par le tableau B, régime extra-européen. La différence en plus ou en moins qui existerait entre la somme affectée à cette répartition et le chiffre indiqué ci-dessus comme formant la taxe générale de l'Europe est mise au compte des Offices extra-européens.

Ainsi arrêté à *Lisbonne*, le 11 Juin 1908, par les Délégués soussignés, conformément aux articles 15 et 16 de la Convention de Saint-Pétersbourg, pour entrer en vigueur le 1er Juillet 1909.

(Underskrifter).

Deklaration mellem Norge og Frankrike angaaende tolden paa franske vine og brændevine*). 20 febr.

Déclaration.

Le soussigné, Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire de Sa Majesté le Roi de Norvège près le Président de la République Française, et les soussignés Ministre des Affaires Etrangères; Ministre des Finances; Ministre du Commerce et de l'Industrie de la République Française, dûment autorisés par leurs Gouvernements, sont convenus des stipulations suivantes:

Article 1er.

Les produits français ci-après dénommés seront admis en Norvège aux conditions suivantes:

Numéros du tarif.		Couronne ore
	Spiritueux de toutes sortes.	
67.	en bouteilles ou cruchons et autres récipients de moins de 50 litres, quelqu'en soit le degré . . . le litre	2,65
68.	en plus grands contenants (taxe calculée par litre d'une force alcoolique de 100°) . . .	2,80
	Si les spiritueux sont mélangés de sucre ou d'autres matières qui empêchent d'en constater exactement la force par l'alcoomètre, ils acquittent un droit de couronnes: 3,45 par kg.	

Oversættelse.

Deklaration.

Undertegnede, Hans Majestæt Kongen av Norges Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire hos Den Franske Republiks Præsident, og undertegnede Den Franske Republiks Utenriksminister, Finansminister og Handels- og Industriminister, behørig bemyndiget av sine regjeringer, er kommet overens om følgende bestemmelser:

Artikel 1.

Nedennævnte franske produkter skal kunne indføres i Norge paa følgende betingelser:

Tarifnr.		Kr. Øre
	Brændevin, alle sorter	
67.	paa flasker eller krukker og anden emballage med mindre indhold end 50 liter, uten hensyn til styrke, pr. liter	2,65
68.	paa større emballage (avgiften beregnet pr. liter av 100 pct. alkoholstyrke)	2,80
	Er varen tilsat med sukker eller andet stof, som er til hinder for nøiagtig at konstatere dens styrke ved alkoholometret, betaler den en told av kr. 3,45 pr. kg.	

*) Deklarationen blev bifaldt av Stortinget den 24 april 1909 og godkjendt av Kongen den 27 s. m. Den traadte i kraft 4 mai 1909.

20 febr.

Vin:

1° *en bouteilles.*

725 a. mousseux . le litre 1,50
726 b. autres . . . —»— 0,70

2° *en fûts ou cruches.*

Ex 727. d'une force alcoolique de 14 % d'alcool inclusivement le kilogr. 0,34½

Article 2.

La présente déclaration entrera en vigueur dans un délai de 7 jours à dater de son vote par le Storting et de son approbation par le Roi; Elle restera exécutoire pendant tout le temps que demeurera en vigueur le traité de commerce du 30 Décembre 1881, tel qu'il est prorogé par l'article 1er de la Convention signée le 13 Janvier 1892.

En foi de quoi, les soussignés ont dressé la présente déclaration et y ont apposé leurs cachets.

Fait à Paris, le 20 Février 1909.

(s.) **F. Wedel Jarlsberg.**
(L. S.)
(s.) **S. Pichon.**
(L. S.)
(s.) **J. Caillaux.**
(L. S.)
(s.) **Jean Cruppi.**
(L. S.)

Vine

1. *paa flasker.*

725 a. mousserende pr. liter 1,50
726 b. anden —»— 0,70

2. *paa fustager eller krukker.*

Ex 727. av en alkoholstyrke av til og med 14 % alkohol . . pr. kg. 0,34½

Artikel 2.

Nærværende deklaration skal træde i kraft inden 7 dage, efterat den er bifaldt av Stortinget og godkjendt av Kongen. Den skal bevare sin gyldighet, saalænge som handelstraktaten av 31 december 1881, saaledes som den er forlænget ved artikel 1 i den den 13 januar 1892 undertegnede konvention, vedblir at være i kraft.

Til bekræftelse herav har de undertegnede opsat nærværende deklaration og har derpaa anbragt sine segl.

Utfærdiget i Paris den 20 februar 1909.

(undert.) **F. Wedel Jarlsberg.**
(L. S.)
(undert.) **S. Pichon.**
(L. S.)
(undert.) **J. Caillaux.**
(L. S.)
(undert.) **Jean Cruppi.**
(L. S.)

Oversættelsens rigtighet bekræftes.

Utenriksdepartementets 2. avdeling, Kristiania den 10 mai 1909.

A. Kielland,
ekspeditionschef.

Protokol opsat i anledning av deklarationen mellem Norge og Frankrike av 20 febr. 1909. 20 febr.

Protocole.

A l'occasion de la signature de la Déclaration entre la Norvège et la France, effectuée le présent jour, les soussignés constatent que le Traité de navigation entre les Hautes Parties contractantes signé à Paris, le 30 Décembre 1881, prorogé par l'article 2 de la Convention signée le 13 Janvier 1892, reste en dehors des stipulations de l'Article 2 de la Déclaration précitée.

En foi de quoi, ils ont signé le présent protocole et y ont apposé leurs cachets.

Fait à Paris, en double expédition, le 20 février 1909.

(s.) **F. Wedel Jarlsberg.**
(L. S.)

(s.) **S. Pichon.**
(L. S.)

(s.) **J. Caillaux.**
(L. S.)

(s.) **Jean Cruppi.**
(L. S.)

Oversættelse.

Protokol.

I anledning av den idag stedfundne undertegning av deklarationen mellem Norge og Frankrike konstaterer de undertegnede, at sjøfartstraktaten mellem de høie kontraherende parter, undertegnet i Paris den 30 december 1881, forlænget ved artikel 2 i den den 13 januar 1892 undertegnede konvention, er uberørt av bestemmelserne i artikel 2 i den ovennævnte deklaration.

Til bekræftelse herav har de undertegnet nærværende protokol og har derpaa anbragt sine segl.

Utfærdiget i Paris, in duplo, den 20 februar 1909.

(undert.) **F. Wedel Jarlsberg.**
(L. S.)

(undert.) **S. Pichon.**
(L. S.)

(undert.) **J. Caillaux.**
(L. S.)

(undert.) **Jean Cruppi.**
(L. S.)

Oversættelsens rigtighet bekræftes.

Utenriksdepartementets 2. avdeling, Kristiania den 10 mai 1909.

A. Kielland,
ekspeditionschef.

Ministerielle noter, utvekslede mellem Norges minister i Paris og Frankrikes utenriksminister an- 20 febr.

20 febr. gaaende indførsel i Norge av varer under ulovlig benyttede betegnelser.

I.

Paris, le 20 Février 1909.

Monsieur le Ministre,

Le Gouvernement de la République attacherait du prix à voir le Gouvernement du Roi reconnaître en principe que l'introduction en Norvège de marchandises, sous les appellations usurpées, doit être interdite.

Je serai heureux de recevoir de vous une assurance à ce sujet.

Agréez etc.

(s.) **S. Pichon.**

Monsieur le Ministre de Norvège, à Paris.

Avskriftens rigtighet bevidnes.

Paris, den Kgl. Norske Legation, d. 20 februar 1909.

(segl) (u.) **H. Bryn,** legationsraad.

Oversættelse.

Paris, 20 februar 1909.

Herr Minister,

Republikens regjering vilde sætte pris paa at se den kongelige regjering i principet erkjende, at indførsel i Norge av varer under ulovlig benyttede betegnelser bør være forbudt.

Jeg vil være taknemlig for at motta en forsikring fra Dem desangaaende.

Mottag etc.

(undert.) **S. Pichon.**

Norges Minister, Paris.

II.

Paris, le 20 Février 1909.

Monsieur le Ministre,

Pour répondre au voeu exprimé par le Gouvernement de la République à l'occasion de la déclaration signée à la date de ce jour, j'ai l'honneur de Vous faire savoir que le Gou-

Oversættelse.

Paris, 20 februar 1909.

Herr Minister,

For at imøtekomme det av Republikens Regjering i anledning av den idag undertegnede deklaration uttrykte ønske, har jeg den ære at meddele, at den kongelige regjering erkjender i

vernement du Roi reconnait en principe que l'introduction en Norvège de marchandises sous des appellations usurpées, doit être défendue, tout en exprimant l'avis qu'il est nécessaire de réunir une Conférence internationale pour étudier les moyens pratiques d'assurer l'application de ce principe et d'arriver à une entente internationale à l'égard des dénominations régionales et génériques.

Veuillez agréer etc.

(s.) **F. Wedel Jarlsberg.**

Son Excellence
Monsieur le Ministre des Affaires Etrangères de la République Française.

Avskriftens rigtighet bevidnes.

Paris, den Kgl. Norske Legation, d. 20 februar 1909.

(segl) (u.) **H. Bryn,**
legationsraad.

principet, at indførsel i Norge av varer under ulovlig benyttede betegnelser bør være forbudt, samtidig som den uttaler den mening, at det er nødvendig at sammenkalde en international konference for at studere de praktiske midler for at sikre anvendelsen av dette princip og at komme til en international forstaaelse med hensyn til de stedlige og artslige betegnelser. 20 febr.

Mottag etc.

(undert.) **F. Wedel Jarlsberg.**

Hans Excellence
Den Franske Republiks Utenriksminister.

Oversættelsernes rigtighet bekræftes.

Utenriksdepartementets 2. avdeling, Kristiania den 10 mai 1909.

A. Kielland,
ekspeditionschef.

Handels- og Sjøfartsdeklaration mellem Norge og Serbien av 9 mars 1909. 9 mars.

Déclaration.

En vue d'assurer et développer les relations commerciales et maritimes entre la Norvège et la Serbie, les soussignés, dûment

Oversættelse.

Deklaration*).

I det øiemed at sikre og utvikle handels- og skibsfartsforbindelserne mellem Norge og Serbien er undertegnede, dertil

*) Deklarationen blev bifaldt av Stortinget 3 april 1909 og ratifisert av Kongen 16 s. m. Den traadte i kraft 24 mai 1909 umiddelbart efter ratifikationernes utveksling i Berlin s. d.

9 mars. autorisés à cet effet, sont convenus de la déclaration suivante:

La Norvège et la Serbie se garantissent mutuellement le traitement de la nation la plus favorisée en tout ce qui concerne les sujets des deux pays, le commerce, la navigation, l'industrie et les droits d'entrée.

Les dispositions de la présente déclaration ne sont pas applicables aux faveurs spéciales accordées ou qui seront accordées par la Norvège à la Suède non plus qu'aux concessions que les Hautes Parties contractantes ont accordées au accorderont dans l'avenir aux pays limitrophes en vue de faciliter le trafic de frontière, aussi longtemps que ces mêmes faveurs ou concessions ne seront pas accordées à un autre Etat. Les concessions, résultant d'une union douanière que les Parties contractantes pourraient conclure avec d'autres pays, sont également exclues de la présente déclaration.

La présente déclaration, après avoir été approuvée par les assemblées nationales des deux pays, sera ratifiée le plus tôt possible. Elle entrera en vigueur immédiatement après l'échange des ratifications et ne cessera ses effets qu'un an après la dénonciation qui en serait faite de part ou d'autre.

En foi de quoi les soussignés ont signé la présente déclaration et y ont apposé leurs cachets.

behørig bemyndiget, kommet overens om følgende deklaration:

Norge og Serbien tilsikrer hinanden den mest begunstigede nations behandling i alt, som angaar de to landes undersaatter, handel, skibsfart, industri og indførselsavgifter.

Bestemmelserne i nærværende deklaration er ikke anvendelige paa de specielle begunstigelser, som av Norge er tilstaat eller blir tilstaat Sverige, ei heller paa de begunstigelser, som de høie kontraherende parter har tilstaat eller i fremtiden vil tilstaa grænsestater i hensigt at lette grænsetrafiken, saalænge som disse samme begunstigelser eller indrømmelser ikke tilstaaes en anden stat. De indrømmelser, som er en følge av en toldunion, som de kontraherende parter maatte avslutte med andre lande, er likeledes undtat fra nærværende deklaration.

Nærværende deklaration skal, efter at være bifaldt av de to landes nationalforsamlinger, ratifiseres snarest mulig. Den skal træde i kraft straks efter ratifikationernes utveksling og skal ikke ophøre at gjælde, før ett aar er hengaat, efterat den fra den ene eller den anden side er opsagt.

Til bekræftelse herav har de undertegnede underskrevet nærværende deklaration og har derpaa anbragt sine segl.

Fait, en double, à Berlin, le $\frac{9 \text{ mars}}{24 \text{ février}}$ 1909.

(s.) **v. Ditten,**
Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire de S. M. le Roi de Norvège.
(L. S.)

(s.) **M. M. Boghitschewitsch,**
Chargé d'Affaires de Serbie.
(L. S.)

Utfærdiget, i to eksemplarer, i Berlin, $\frac{9 \text{ mars}}{24 \text{ februar}}$ 1909. 9 mars.

(und.) **v. Ditten,**
Hans Majestæt Kongen av Norges Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire.
(L. S.)

(und.) **M. M. Boghitschewitsch,**
Serbiens Chargé d'Affaires.
(L. S.)

Oversættelsens rigtighet bekræftes.

Utenriksdepartementets 2 avdeling, Kristiania den 3 juni 1909.

A. Kielland,
ekspeditionschef.

Deklaration mellem Norge og Spanien angaaende tolden paa ikke-mousserende spanske vine*). 11 mars.

Déclaration.

Pour resserrer les liens d'amitié et développer le commerce entre la Norvège et l'Espagne les Soussignés, Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire de Sa Majesté le Roi de Norvège et Ministre des Affaires Etrangères de Sa Majesté Catholique, dûment autorisés par leurs Gouvernements, sont convenus de la modification suivante de la Convention additionnelle du 25 août 1903:

Les vins non-mousseux contenant jusqu'à 21 % d'alcool en cercles, de provenance espagnole, seront admis en Norvège

Oversættelse.

Deklaration.

For at styrke venskapsbaandene og utvikle handelen mellem Norge og Spanien er undertegnede, Hans Majestæt Kongen av Norges Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire og Hans Katholske Majestæts Minister for de utenrikske anliggender, behørig bemyndiget av sine regjeringer, kommet overens om følgende ændring i tillægskonventionen av 25 august 1903:

Ikke-mousserende vine av spansk oprindelse, paa fustager, indeholdende indtil 21 % alkohol, skal kunne indføres i Norge

*) Deklarationen blev bifaldt av Stortinget den 24 april 1909 og godkjendt av Kongen den 27 s. m. Den traadte i kraft 4 mai 1909.

11 mars. moyennant un droit de douane de 34½ ore le kilogrme, poids net.

Cette déclaration entrera en vigueur dans un délai de sept jours à dater de son vote par le Storting et de son approbation par le Roi et elle restera exécutoire aussi longtemps que la Convention additionnelle du vingt cinq août mil neuf cent trois.

Faite à Madrid, en double expédition, le 11 Mars 1909.

L'Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire de Sa Majesté le Roi de Norvège.

(s.) **F. Wedel Jarlsberg.**
(L. S.)

Le Ministre des Affaires Etrangères de Sa Majesté Catholique.

(s.) **Manuel Allendesalazar.**
(L. S.)

mot en toldavgift av 34½ øre pr. kg. netto vegt.

Denne deklaration skal træde i kraft inden syv dage regnet fra dens vedtagelse av Stortinget og dens godkjendelse av Kongen, og den skal forbli gjældende likesaa længe som tillægskonventionen av fem og tyvende august nitten hundrede og tre.

Utfærdiget i Madrid, in duplo, den 11 mars 1909.

Hans Majestæt Kongen av Norges Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire,

(undert.) **F. Wedel Jarlsberg.**
(L. S.)

Hans Katholske Majestæts Minister for de utenrikske anliggender,

(undert.) **Manuel Allendesalazar.**
(L. S.)

Oversættelsens rigtighet bekræftes.

Utenriksdepartementets 2. avdeling, Kristiania den 10 mai 1909.

A. Kielland,
ekspeditionschef.

22 april. **Skrivelse** fra Medicinaldirektøren til amtmanden i Søndre Bergenhus amt, hvorefter der intet haves at indvende mot, at jordmødre anvender spiritus, ren eller denaturert, til desinfektion.

23 april. **Skrivelse** fra Handelsdepartementet til amtmanden i Hedemarkens amt, hvori uttales, at der ikke er adgang til, ved kommunal vedtægt overensstemmende med handelslovens

§ 28, at tilstede omførselshandel med de i handels- 23 april.
lovens § 23 nævnte gjenstande, naar disse er brukt eller kassert.

Skrivelse fra Handelsdepartementet til amtmanden i Ne- 3 mai.
denes amt, i anledning av et fremkommet andragende om tilladelse overensstemmende med handelslovens § 16, 2det led, til salg ved auktion av endel av et lager av manufaktur- og isenkramvarer, idet lageret var blit ham for stort, og han paa grund av sykelighet ikke selv hadde kunnet passe forretningen. Departementet uttaler, at de nævnte omstændigheter ikke antages at burde være tilstrækkelige for amtmanden til at gi omhandlede tilladelse.

Telegram fra Handelsdepartementet til Rogalands politi- 8 mai.
mester:

»Pottemakerarbeide« i handelslovens § 19a antages alene omfatte grovt stentøi — ikke fajance.

Skrivelse fra Handelsdepartementet til stiftamtmanden i 24 mai.
Bergen. Der er efter handelsloven intet til hinder for, at en indenlandsk tilvirker benytter hvemsomhelst til paa sine vegne og for sin regning at sælge sine tilvirkede varer ved omførsel, men herved er forutsat, at vedkommende staar i tilvirkerens tjeneste og altsaa driver omførselshandelen for tilvirkerens regning og i dennes navn. Saadan handel antages derimot ikke tillatt i tilfælde, hvor vedkommende har varerne i fast regning eller i kommission.

Skrivelse fra Handelsdepartementet til amtmanden i Jarls- 28 mai.
berg og Larviks amt, hvori departementet antar, at en handelsborger, som i henhold til § 3 i lov av 29 juni 1894 nr. 4 uten at avlægge prøve har faat borgerbrev paa haandverk men holder driftsbestyrer som nævnt i samme lovs § 32, — er at anse som »mester« efter svendeprøveplakaten av 11 september 1901 § 2, 2det led.

Skrivelse fra Handelsdepartementet til amtmanden i Smaa- 9 juni.
lenenes amt, i anledning av, at en prøvenevnd hadde negtet at medvirke ved en utenbys ikke-lærlings svendeprøve-avlæggelse, hvortil departementet hadde samtykket i henhold til svendeprøveplakaten av 11 september 1901 § 2, 2det og 3dje led, idet nevnden paaberaabte de store byrder, der ved gjentagne tilfælder av denne art paalagdes nevndens medlemmer.

Departementet uttalte i henhold til en fra hovedbestyrelsen for den Norske Fællesforening for Haandverk og Industri indhentet erklæring, at nevndens vægring ikke var beret-

9 juni. tiget. Angaaende grunden til plakatens § 2, 2det led, henvistes til departementets i Lovtidenden indtagne skrivelse til Kristiania stift av 22 mars 1902.

28 juni. **Skrivelse** fra Medicinaldirektøren til en distriktslæge, hvorefter præparatet »Sirop Rami« (Syr. Brom. Comp.) maa betragtes som et arkanum og derfor for tiden ikke bør utleveres fra apotek uten recept fra autorisert læge.

27 april / 29 juli **Skrivelse** fra Utenriksdepartementet, hvori meddeles, at protokollen mellem Norge og republiken Chile av 18 september 1904 angaaende norske undersaatters krav mot republikkens regjering i anledning av borgerkrigen i Chile i 1891 er ratifisert av Norge 27 april og av Chile 29 juli 1909; ratifikationerne er derefter utvekslet i Rio de Janeiro mellem Norges generalkonsul og Chiles legation der.

1 decbr. **Konvention** mellem Norge og Danmark om gjensidig utlevering av forbrydere, undertegnet i Kjøbenhavn 1 december 1909*).

Hans Majestæt Kongen av Norge og Hans Majestæt Kongen av Danmark, som er kommet overens om at avslutte en konvention om gjensidig utlevering av forbrydere, har i det øiemed opnævnt som sine befuldmægtigede:

Hans Majestæt Kongen av Norge:

Herr Francis Hagerup, dr. jur. & phil., Hans Majestæts overordentlige gesandt og befuldmægtigede minister i Kjøbenhavn;

Hans Majestæt Kongen av Danmark:

Herr Erik Scavenius, Hans Majestæts utenriksminister,

hvilke efter at ha meddelt hinanden sine fuldmagter, som fandtes i god og behørig form,

Hans Majestæt Kongen af Norge og Hans Majestæt Kongen af Danmark, som ere komne overens om at afslutte en Konvention om gjensidig Udlevering af Forbrydere, have i dette Øjemed udnævnt til deres Befuldmægtigede:

Hans Majestæt Kongen af Danmark:

Herr Erik Scavenius, Hans Majestæts Udenrigsminister;

Hans Majestæt Kongen af Norge:

Herr Francis Hagerup, Dr. jur. & phil., Hans Majestæts overordentlige Gesandt og befuldmægtigede Minister i Kjøbenhavn,

hvilke, efter at have meddelt hinanden deres Fuldmagter, som fandtes i god og behørig Form,

*) Konventionen er ratifisert for Norges vedkommende ved kongelig resolution av 23 december 1909. Ratifikationerne er utvekslet i Kjøbenhavn 22 januar d. a.

er kommet overens om følgende artikler:

Art. 1.

De høie kontraherende parter forpligter sig til overensstemmende med de nedenfor givne regler gjensidig at utlevere til hinanden personer, som er domfældt, tiltalt eller sigtet for en av de nedenfor opregnede forbrydelser, forutsat at den er begaat utenfor den stats territorium, til hvilken utleveringsbegjæring er rettet, samt at den i Norge kan medføre strengere straf end 1 aars fængsel og i Danmark strengere straf end 1 aars strafarbeide, nemlig:

1. Vold mot offentlig tjenestemand;
2. Indbrud;
3. Forvoldelse av ildebrand, sammenstyrtning, sprængning, oversvømmelse, jernbane- eller sjøulykke eller fremkaldelse av fare for saadant;
4. Forgiftning eller utbredelse av sundhetsfarlige varer;
5. Forvoldelse av farlig smitsom sygdom eller forsætlig paaførelse av venerisk sygdom;
6. Mened eller falsk forklaring;
7. Falsk anklage;
8. Eftergjørelse eller forfalskning av gangbare mynter eller pengesedler, anskaffelse av redskaper hertil eller utgivelse av saadanne eftergjorte eller forfalskede mynter eller pengesedler;

ere komne overens om følgende Artikler: 1 decbr.

Art. 1.

De høje kontraherende Parter forpligte sig til, overensstemmende med de nedenfor givne Regler, gjensidig at udlevere til hinanden Personer, som ere domfældte, tiltalte eller sigtede for en af de nedenfor opregnede Forbrydelser, forudsat at den er begaaet udenfor den Stats Territorium, til hvilken Udleveringsbegjæringen er rettet, samt at den i Norge kan medføre strængere Straf end 1 Aars Fængsel og i Danmark strængere Straf end 1 Aars Strafarbejde, nemlig:

1. Vold mod offentlige Tjenestemænd;
2. Indbrud;
3. Foraarsagelse af Ildebrand, Sammenstyrtning, Sprængning, Oversvømmelse, Jernbane- eller Søulykke eller Fremkaldelse af Fare for saadant;
4. Forgiftning eller Udbredelse af sundhedsfarlige Varer;
5. Foraarsagelse af farlig, smitsom Sygdom eller forsætlig Paaførelse af venerisk Sygdom;
6. Mened eller falsk Forklaring;
7. Falsk Anklage;
8. Eftergørelse eller Forfalskning af gangbare Mynter eller Pengesedler, Anskaffelse af Redskaber hertil eller Udgivelse af saadanne eftergjorte eller forfalskede Mynter eller Pengesedler;

1 decbr.

9. Dokumentfalsk, anskaffelse av redskaper hertil eller benyttelse av falsk eller forfalsket dokument;
10. Voldtægt;
11. Utugtig omgjængelse under trusler eller med utilregnelige eller med barn under 16 aar; utugtig handling med saadant barn;
12. Tilsneget samleie;
13. Rufferi;
14. Blodskam;
15. Unddragelse av barn og umyndige fra foresattes omsorg;
16. Bigami;
17. Retsstridig adfærd eller trusel om saadan for at tvinge nogen til at gjøre, taale eller undlate noget;
18. Ulovlig frihetsberøvelse;
19. Legemsfornærmelse, der har tilfølge skade paa legeme eller helbred eller betydelig smerte;
20. Legemsbeskadigelse;
21. Drap, mord;
22. Hensættelse av personer i hjælpeløs tilstand;
23. Fosterfordrivelse eller uforsvarlig omgang med barnefødsel;
24. Tyveri;
25. Utpresning, ran, røveri;
26. Bedrageri, underslag, underslæp eller misbruk av tillid;
27. Unddragelse av gods fra at tjene til fyldestgjørelse for gjæld;
28. Retsstridig gaaen tilsjøs med usjødygtig skib;
29. Mytteri;
30. Hæleri og ydelse av bistand efter forøvelsen av en av de foran opregnede forbry-

9. Dokumentfalsk, Anskaffelse af Redskaber hertil eller Benyttelse af falskt eller forfalsket Dokument;
10. Voldtægt;
11. Utugtig Omgængelse under Trusler eller med utilregnelige eller med Barn under 16 Aar; utugtig Handling med saadant Barn;
12. Tilsneget Samleie;
13. Rufferi;
14. Blodskam;
15. Undragelse af Børn og umyndige fra Foresattes Omsorg;
16. Bigami;
17. Retsstridig Adfærd eller Trusel om saadan for at tvinge nogen til at gøre, taale eller undlade noget;
18. Ulovlig Frihedsberøvelse;
19. Legemsfornærmelse, der har Skade paa Legeme eller Helbred eller betydelig Smerte til Følge;
20. Legemsbeskadigelse;
21. Drab, Mord;
22. Hensættelse af Personer i hjælpeløs Tilstand;
23. Fosterfordrivelse eller uforsvarlig Omgang ved Barnefødsel;
24. Tyveri;
25. Pengeafpresning, Ran, Røveri;
26. Bedrageri, Underslæb eller Misbrug af Tillid;
27. Undragelse af Gods fra at tjene til Fyldestgjørelse for Gæld;
28. Retsstridig Gaaen til Søs med usødygtig Skib;
29. Mytteri;
30. Hæleri og Ydelse af Bistand efter Begaaelsen af en af de foran opregnede Forbry-

delser for at sikre den ved samme tilsigtede fordel.

Utlevering skal ogsaa kunne kræves av personer, som er domfældt, tiltalt eller sigtet for forsøk paa, eller i Norge for medvirkning og i Danmark for delagtighet i nogen av de ovennævnte forbrydelser, forutsat at der herfor kan idømmes saa streng straf som foran nævnt.

Naar den forbrydelse, som foranlediger begjæring om utlevering, er begaat utenfor den reklamerende parts territorium, skal dog denne begjæring ikke efterkommes, medmindre lovgivningen i det land, til hvilket begjæringen rettes, i saadant tilfælde tilsteder retsforfølgning for de samme handlinger, naar de er begaat utenfor dets territorium.

Art. 2.

Utlevering skal videre kunne kræves av personer, som er domfældt, tiltalt eller sigtet for en militær forbrydelse, forsaavidt den strafbare handling, begaat av nogen, som ikke er underkastet militær straffelov, vilde ha berettiget til krav paa utlevering overensstemmende med art. 1. I dette tilfælde skal utlevering alene kunne ske paa det vilkaar, at forbrydelsen ikke i den reklamerende stat skal behandles som militær.

Art. 3.

Ingen av de høie kontraherende parter utleverer til hinanden sine egne undersaatter. Hver av de høie kontraherende parter forbeholder sig derhos

delser for at sikre den ved samme tilsigtede Fordel. 1 decbr.

Udlevering skal ogsaa kunne kræves af Personer, som ere domfældte, tiltalte eller sigtede for Forsøg paa, eller i Norge for Medvirkning og i Danmark for Meddelagtighed i en af de ovennævnte Forbrydelser, forudsat at der herfor kan idømmes saa stræng Straf som foran nævnt.

Naar den Forbrydelse, som foranlediger Begæring om Udlevering, er begaaet udenfor den reklamerende Parts Territorium, skal dog denne Begæring ikke efterkommes, medmindre Lovgivningen i det Land, til hvilket Begæringen rettes, i saadant Tilfælde tilsteder Retsforfølgning for de samme Handlinger, naar de ere begaaede udenfor dets Territorium.

Art. 2.

Udlevering skal endvidere kunne kræves af Personer, som ere domfældte, tiltalte eller sigtede for en militær Forbrydelse, forsaavidt den strafbare Handling, begaaet af nogen, som ikke er underkastet militær Straffelov, vilde have berettiget til Krav paa Udlevering i Overensstemmelse med Art. 1. I dette Tilfælde skal Udlevering alene kunne ske paa det Vilkaar, at Forbrydelsen ikke i den reklamerende Stat skal behandles som militær.

Art. 3.

Ingen af de høje kontraherende Parter udleverer til hinanden sine egne Undersaatter. Hver af de høje kontraherende Parter forbeholder sig derhos

1 decbr.

at kunne negte utlevering av utlændinger, som har hat fast ophold i det paagjældende land i de sidste 2 aar.

Art. 4.

Utlevering skal ikke kunne begjæres for nogen politisk forbrydelse eller for nogen almindelig forbrydelse, som er forøvet i forbindelse med en politisk forbrydelse og i hensigt at fremme det ved denne tilsigtede maal.

Til politiske forbrydelser henregnes ikke forbrydelser, som gaar ut paa drap av eller legemsfornærmelse mot et av rikernes statsoverhoved eller nogen til denne familie hørende person, forsaavidt forbrydelsen ikke er forøvet i forbindelse med en anden politisk forbrydelse.

Opstaar der spørsmaal om, hvorvidt en forbrydelse skal ansees som politisk eller ikke, blir dette at avgjøre av den stat, for hvilken begjæring om utlevering er fremsat.

Art. 5.

Utlevering skal ikke finde sted:

1. naar den forbrydelse, som paaberopes, er begaat paa en tredje stats territorium, og begjæring om utlevering fremsættes av regjeringen i denne stat;
2. naar der allerede før begjæringens fremkomst i den stat, for hvilken begjæringen er fremsat, er avsagt dom eller utfærdiget tiltalebeslutning angaaende den

at kunne nægte Udlevering af Udlændinge, der have haft fast Bopæl i det paagældende Land i de sidste 2 Aar.

Art. 4.

Udlevering skal ikke kunne begæres for nogen politisk Forbrydelse eller for nogen almindelig Forbrydelse, som er forøvet i Forbindelse med en politisk Forbrydelse og i den Hensigt at fremme det ved denne tilsigtede Formaal.

Til politiske Forbrydelser henregnes ikke Forbrydelser, som gaa ud paa Drab af eller Legemsfornærmelse mod et af Rigernes Statsoverhoved eller en til dennes Familie hørende Person, forsaavidt Forbrydelsen ikke er forøvet i Forbindelse med en anden politisk Forbrydelse.

Opstaar der Spørgsmaal om, hvorvidt en Forbrydelse skal anses som politisk eller ikke, bliver dette at afgøre af den Stat, for hvilken Begæring om Udlevering er fremsat.

Art. 5.

Udlevering skal ikke finde Sted:

1. naar den Forbrydelse, som paaberaabes, er begaaet paa en tredje Stats Territorium, og Begæring om Udlevering fremsættes af Regeringen i denne Stat;
2. naar der allerede før Begæringens Fremkomst i den Stat, for hvilken Begæringen er fremsat, er afsagt Dom eller udfærdiget Tiltalebeslutning angaaende den

samme forbrydelse, i anledning av hvilken utlevering begjæres;

3. naar adgangen til at reise straffesak, avsi straffedom eller fuldbyrde idømt straf paa den tid, utleveringen begjæres, er bortfaldt ved forældelse ifølge lovene i den stat, for hvilken begjæringen er fremsat.

Art. 6.

Ingen, som er utlevert fra den ene stat til den anden, skal i denne enten kunne straffes for nogen anden før utleveringen begaat strafbar handling, end den eller de, for hvilke han er utlevert, eller kunne utleveres videre til en tredje stat, medmindre han i offentlig retsmøte eller for en offentlig myndighet har git sit samtykke dertil, eller han efterat være endelig løslatt har undlatt at forlate staten i løpet av en maaned eller er vendt tilbake efterat ha forlatt den Dog skal den stat, som har besluttet utleveringen, senere kunne samtykke i, at saadan forfølgning eller videre utlevering finder sted, uten at de i foregaaende punktum opstillede betingelser er tilstede, saafremt der handles om en forbrydelse, som kunde ha begrundet utlevering.

Art. 7.

Er den, som begjæres utlevert, domfældt eller under forfølgning for nogen anden strafbar handling end den, for hvilken utlevering begjæres, kan utleve-

samme Forbrydelse, i Anledning af hvilken Udlevering begæres; 1 decbr.

3. naar Adgangen til at rejse Straffesag, afsige Straffedom eller fuldbyrde idømt Straf paa den Tid, Udleveringen begæres, er bortfaldet ved Forældelse ifølge Lovene i den Stat, for hvilken Begæringen er fremsat.

Art. 6.

Ingen, som er udleveret fra den ene Stat til den anden, skal i denne enten kunne straffes for nogen anden før Udleveringen begaaet strafbar Handling end den eller de, for hvilke han er udleveret, eller kunne udleveres videre til en tredje Stat, medmindre han i offentligt Retsmøde eller for en offentlig Myndighed har givet sit Samtykke dertil, eller han efter at være endelig løsladt har undladt at forlade Staten i Løbet af en Maaned eller er vendt tilbage efter at have forladt den. Dog skal den Stat, som har besluttet Udleveringen, senere kunne samtykke i, at saadan Forfølgning eller videre Udlevering finder Sted, uden at de i foregaaende Punktum opstillede Betingelser ere tilstede, saafremt det drejer sig om en Forbrydelse, som kunde have begrundet Udlevering.

Art. 7.

Er den, som begæres udleveret, domfældt eller under Forfølgning for nogen anden strafbar Handling end den, for hvilken Udlevering begæres, kan

1 decbr. ring først ske, efterat forfølgningen er endt og i tilfælde straffen utstaat.

Art. 8.

Hvis en person, som i henhold til nærværende konvention er begjært utlevert av nogen av parterne, likeledes for samme forbrydelse skulde bli begjært utlevert av en eller flere andre stater, skal fortrinnet som regel gives den stat, hvor forbrydelsen er begaat, eller forsaavidt forbrydelsen er begaat i flere stater, den stat, hvor hovedhandlingen er begaat.

Art. 9.

Hvis en person, som i henhold til nærværende konvention er begjært utlevert av nogen av parterne, skulde bli begjært utlevert av en eller flere andre stater for andre forbrydelser, skal, saafremt ikke anderledes er bestemt ved særskilt overenskomst med nogen av staterne, utlevering indrømmes den stat, fra hvilken begjæring om utlevering eller om paagripelse med utlevering for øie først er fremkommet.

Art. 10.

Begjæring om utlevering fremsættes ad diplomatisk vei.

Begjæringen skal indeholde oplysning om vedkommende persons statsborgerlige forhold samt være ledsaget av

1. fuldstændig signalement, om saadant haves,
2. forsaavidt dom er avsagt, den fældende dom, og ellers en av kompetent myndighet utfær-

Udlevering først ske, efter at Forfølgningen er endt og eventuelt Straffen udstaaet.

Art. 8.

Hvis en Person, som i Henhold til nærværende Konvention er begæret udleveret af en af Parterne, ligeledes, for samme Forbrydelse, skulde blive begæret udleveret af en eller flere andre Stater, skal Fortrinet som Regel gives den Stat, hvor Forbrydelsen er begaaet, eller, forsaavidt Forbrydelsen er begaaet i flere Stater, den Stat, hvor Hovedhandlingen er begaaet.

Art. 9.

Hvis en Person, som i Henhold til nærværende Konvention er begæret udleveret af en af Parterne, skulde blive begæret udleveret af en eller flere andre Stater for andre Forbrydelser, skal, saafremt ikke anderledes er bestemt ved særskilt Overenskomst med nogen af Staterne, Udleveringen indrømmes den Stat, fra hvilken Begæring om Udlevering eller om Paagribelse med Udlevering for Øje først er fremkommet.

Art. 10.

Begæring om Udlevering fremsættes ad diplomatisk Vej.

Begæringen skal indeholde Oplysning om vedkommende Persons statsborgerlige Forhold samt være ledsaget af:

1. fuldstændigt Signalement, om saadant haves;
2. forsaavidt Dom er afsagt, den fældende Dom, og ellers en af kompetent Myndighed ud-

diget paagripelses- eller tiltalebeslutning eller fængslingskjendelse med nøiagtig angivelse av forbrydelsens tid, sted og gjenstand — alt i original eller bekræftet avskrift,

3. avskrift av de i den reklamerende stat gjældende straffebestemmelser, som er anvendelige paa forbrydelsen.

Art. 11.

Forinden formelig utleveringsbegjæring fremkommer, skal i presserende tilfælde og især, naar undvikelse er at befrygte, i Norge riksadvokaten, statsadvokater, fogder og politimestre og i Danmark stiftamtmænd, amtmænd, politidirektøren i Kjøbenhavn, politimestre og vedkommende forhørsdommere ved direkte henvendelse til hverandre pr. post eller telegraf kunne begjære foreløbig fængsling av en forbryder. En saadan begjæring om foreløbig fængsling skal indeholde angivelse av forbrydelsens tid, sted og gjenstand, vedkommende persons statsborgerlige stilling og om mulig hans signalement. Videre skal begjæringen indeholde oplysning om, at der foreligger en saadan dom eller beslutning, som er nævnt i art. 10, 2det led nr. 2, samt tilkjendegivende om, at der senere vil bli fremsat formelig begjæring om hans utlevering.

Har foreløbig fængsling i henhold til foranstaaende bestemmelser fundet sted, og der ikke inden 6 uker fra fængslingen til vedkommende stats utenriks-

færdiget Paagribelses- eller Tiltalebeslutning eller Fængslingskendelse med nøjagtig Angivelse af Forbrydelsens Tid, Sted og Genstand — alt i Original eller bekræftet Afskrift; 1 decbr.

3. Afskrift af de i den reklamerende Stat gældende Straffebestemmelser, som ere anvendelige paa Forbrydelsen,

Art. 11.

Forinden formelig Udleveringsbegæring fremkommer, skulle i presserende Tilfælde og især, naar Undvigelse er at befrygte, i Norge Rigsadvokaten, Statsadvokater, Fogeder og Politimestre og i Danmark Stiftamtmænd, Amtmænd, Politidirektøren i Kjøbenhavn, Politimestre og vedkommende Forhørsdommere ved direkte Henvendelse til hverandre pr. Post eller Telegraf kunne begære foreløbig Fængsling af en Forbryder. En saadan Begæring om foreløbig Fængsling skal indeholde Angivelse af Forbrydelsens Tid, Sted og Genstand, vedkommende Persons statsborgerlige Stilling og om muligt hans Signalement. Endvidere skal Begæringen indeholde Oplysning om, at der foreligger en saadan Dom eller Beslutning, som er nævnt i Art. 10, 2det Stk. Nr. 2, samt Tilkendegivelse af, at der senere vil blive fremsat formelig Begæring om hans Udlevering.

Har foreløbig Fængsling i Henhold til foranstaaende Bestemmelser fundet Sted, og der ikke inden 6 Uger fra Fængslingen til vedkommende Stats

1 decbr. departement er fremkommet en formelig begjæring om den fængsledes utlevering, blir den paagrepne straks at løslate.

Art. 12.

Alle i forvaring tagne gjenstande, som den reklamerte person ved paagripelsen er i besiddelse av, og som enten kan antages at være av betydning som bevismiddel for vedkommende forbrydelse eller at kunne kræves utlevert av den ved forbrydelsen fornærmede, skal samtidig med den reklamerte person overgives til den anden stats myndigheter.

Saafremt det forlanges av nogen person, som bor i det land, hvorfra utlevering finder sted, og som sandsynliggjør at være berettiget til gjenstandene og ikke er sigtet for den omhandlede forbrydelse, skal overgivelsen dog ske under forbehold av, at gjenstandene efter straffesakens tilendebringelse skal bli tilbakelevert uten omkostninger.

Art. 13.

Naar det i den ene stat ved behandlingen av en straffesak angaaende en ikke politisk forbrydelse findes nødvendig at avhøre vidner, som opholder sig i den anden stat, eller der at anstille nogen anden undersøkelse, skal skriftlig anmodning derom fremsendes ad diplomatisk vei og anmodningen efterkommes i den utstrækning, som lovene i det land, hvor vidneavhørelsen eller undersøkelsen skal foregaa,

Udenrigsministerium er fremkommet en formelig Begæring om den fængsledes Udlevering, bliver den paagrebne straks at løslade.

Art. 12.

Alle i Forvaring tagne Genstande, som den reklamerede Person ved Paagribelsen er i Besiddelse af, og som enten kunne antages at være af Betydning som Bevismiddel for vedkommende Forbrydelse eller at kunne kræves udleverede af den ved Forbrydelsen fornærmede, skulle samtidig med den reklamerede Person overgives til den anden Stats Myndigheder.

Saafremt det forlanges af en Person, som boer i det Land, hvorfra Udlevering finder Sted, og som sandsynliggør at være berettiget til Genstandene og ikke er sigtet for den omhandlede Forbrydelse, skal Overgivelsen dog ske under Forbehold af, at Genstandene efter Straffesagens Tilendebringelse skulle tilbageleveres uden Omkostninger.

Art. 13.

Naar det i den ene Stat ved Behandlingen af en Straffesag angaaende en ikke-politisk Forbrydelse findes nødvendigt at afhøre Vidner, som opholde sig i den anden Stat, eller dér at anstille en anden Undersøgelse, skal skriftlig Anmodning derom fremsendes ad diplomatisk Vej og Anmodningen efterkommes i den Udstrækning, som Lovene i det Land, hvor Vidneafhøringen eller Undersøgelsen skal

tillater det. Det paaligger derhos myndigheterne i det land, hvor vidneavhørelsen eller undersøkelsen skal foregaa, saavidt mulig at gi myndigheterne i det land, som har fremsat anmodningen, betimelig underretning om tid og sted for forretningens avholdelse.

Art. 14.

Findes det i den ene stat ved behandlingen av en straffesak angaaende en ikke politisk forbrydelse nødvendig eller ønskelig at fremstille et vidne personlig fra den anden stat, skal myndigheterne i den stat, hvor vidnet er bosat, opfordre ham til at efterkomme den anmodning, som rettes til ham. I tilfælde av samtykke skal omkostninger ved reisen og opholdet tilstaaes vidnet overensstemmende med de takster og reglementer, som er gjældende i den stat, hvor avhørelsen skal finde sted, medmindre vedkommende myndighet her finder at burde tilstaa ham en høiere godtgjørelse.

Intet vidne, av hvad nation det end er, som efter en til samme i den ene stat rettet anmodning frivillig avgir møte for nogen domstol i den anden stat, skal dersteds kunne forfølges eller fængsles i anledning av ældre strafbare handlinger eller domfældelser eller i anledning av en paastaat medskyldighet i de gjerninger, som er gjenstand for den retssak, hvori han skal optræde som vidne.

foregaa, tillade det. Det paahviler derhos Myndighederne i det Land, hvor Vidneafhøringen eller Undersøgelsen skal foregaa, saavidt muligt at give Myndighederne i det Land, som har fremsat Anmodningen, betimelig Underretning om Tid og Sted for Forretningens Afholdelse. 1 decbr.

Art. 14.

Findes det i den ene Stat ved Behandlingen af en Straffesag angaaende en ikke-politisk Forbrydelse nødvendigt eller ønskeligt at fremstille et Vidne personligt fra den anden Stat, skulle Myndighederne i den Stat, hvor Vidnet er bosat, opfordre ham til at efterkomme den Anmodning, som rettes til ham. I Tilfælde af Samtykke skal Omkostningerne ved Rejsen og Opholdet godtgøres Vidnet overensstemmende med de Takster og Reglementer, som ere gældende i den Stat, hvor Afhøringen skal finde Sted, medmindre vedkommende Myndighed her finder at burde tilstaa ham en højere Godtgørelse.

Intet Vidne, af hvad Nation det end er, som efter en til samme i den ene Stat rettet Anmodning frivillig giver Møde for nogen Domstol i den anden Stat, skal dersteds kunne forfølges eller fængsles i Anledning af ældre strafbare Handlinger eller Domfældelser eller i Anledning af en paastaaet Medskyldighed i de Gerninger, som ere Genstand for den Retssag, hvori han skal optræde som Vidne.

1 decbr.

Art. 15.

Naar det i den ene stat under behandlingen af en straffesak angaaende en ikke politisk forbrydelse ansees nødvendig eller nyttig at erholde meddelt bevismidler eller dokumenter, som beror hos myndigheterne i den anden stat, skal saadan begjæring efterkommes, saafremt ikke særegne betænkeligheter er til hinder derfor.

Art. 16.

Naar en person fra den ene stat skal utleveres til en tredje magt, og han i den anledning skal transporteres over den anden stats territorium, skal denne ikke motsætte sig gjennemtransporten, forutsat at personen ikke er denne stats undersaat. Begjæring om saadan gjennemtransport fremsættes ad diplomatisk vei og skal være ledsaget av et saadant dokument, som er nævnt i art. 10, 2det led, nr. 2. Samme regel gjælder, hvis en person skal utleveres fra en tredje magt til Norge eller Danmark. Gjennemtransporten foregaar under ledsagelse av tjenestemænd tilhørende den stat, gjennem hvilken transporten finder sted.

Art. 17.

Utgifter, som foranlediges ved de i denne konvention omhandlede forføininger bestrides av hver stat inden sit omraade med undtagelse av utgifterne ved gjennemtransport efter art. 16.

Art. 15.

Naar det i den ene Stat under Behandlingen af en Straffesag angaaende en ikke-politisk Forbrydelse anses for nødvendigt eller nyttigt at erholde meddelt Bevismidler eller Dokumenter, som bero hos Myndighederne i den anden Stat, skal saadan Begæring efterkommes, saafremt ikke særlige Betænkeligheder ere til Hinder derfor.

Art. 16.

Naar en Person fra den ene Stat skal udleveres til en tredje Magt, og han i den Anledning skal transporteres over den anden Stats Territorium, skal denne ikke modsætte sig Gennemtransporten, forudsat at Personen ikke er denne Stats Undersaat. Begæring om saadan Gennemtransport fremsættet ad diplomatisk Vej og skal være ledsaget af et saadant Dokument, som er nævnt i Art. 10, 2det Stk. Nr. 2. Samme Regel gælder, hvis en Person skal udleveres fra en tredje Magt til Norge eller Danmark. Gennemtransporten foregaar under Ledsagelse af Tjenestemænd tilhørende den Stat, gennem hvilken Transporten finder Sted.

Art. 17.

Udgifter, som foranlediges ved de i denne Konvention omhandlede Foranstaltninger, bestrides af hver Stat indenfor dens Omraade med Undtagelse af Udgifterne ved Gennemtransport efter Art. 16.

Art. 18.

Denne konvention er gjældende ikke alene i forholdet mellem Norge og det egentlige Danmark, derunder Færøerne, men ogsaa i forholdet mellem Norge paa den ene side og Island og de danske besiddelser utenfor Europa paa den anden. Forsaavidt de danske besiddelser utenfor Europa angaar forlænges den i art. 11 omhandlede frist av 6 uker til 3 maaneder.

Art. 19.

Nærværende konvention skal ratificeres og træder i kraft 10 dage efter utvekslingen av ratifikationerne. Den forblir i kraft i 6 maaneder, efterat den fra nogen av siderne er opsagt.

Til bekræftelse herav har de respektive befuldmægtigede undertegnet nærværende konvention og forsynet den med sine segl.

Utfærdiget i Kjøbenhavn i to eksemplarer, den 1 december 1909.

Art. 18. 1 decbr.

Denne Konvention er gældende ikke alene i Forholdet mellem Norge og det egentlige Danmark, derunder Færøerne, men ogsaa i Forholdet mellem Norge paa den ene Side og Island og de danske Besiddelser udenfor Europa paa den anden Side. Hvad de danske Besiddelser udenfor Europa angaar, forlænges den i Art. 11 omhandlede Frist af 6 Uger til 3 Maaneder.

Art. 19.

Nærværende Konvention skal ratificeres og træder i Kraft 10 Dage efter Udvekslingen af Ratifikationerne. Den forbliver i Kraft i 6 Maaneder, efter at den fra en af Siderne er bleven opsagt.

Til Bekræftelse heraf have de respektive Befuldmægtigede undertegnet nærværende Konvention og forsynet den med deres Segl.

Udfærdiget i Kjøbenhavn i to Exemplarer, den 1ste December 1909.

(l. s.) (u.) **F. Hagerup.**

(l. s.) (u.) **Erik Scavenius.**

Rettelser.

Vedkommende aargangen **1908.**

Side 468, 10de linje fra oven staar 2 mai **1863** istedenfor 2 mai **1873.**

Side 495, 18de og 19de linje fra oven **skal ordene,** »men derimot som indtægt for de enkelte medlemmer« **utgaa.**

Side 500, 8de og 9de linje fra neden staar — overensstemmende med Kirkedepartementets koncept — 15 **august** 1908 istedenfor 15 **juni** 1908, hvorhos sidste del av skrivelsens første passus skal lyde saaledes (side 501, 13de til 21de linje):

»Skulde en saadan lempning ikke gjøres, vil provst og biskop være henvist til i henhold til byskolelovens § 60 og landsskolelovens § 67 der fremdeles er uforandret, at forlange, at skolestyret skal tilsi eleverne til overhøring i kristendomskundskap, hvilken overhøring efter den sidst foretagne forandring i de respektive §§ 58 og 65 bør foregaa paa skolen og i undervisningstiden, hvis ikke samtlige vedkommende er enige om at vælge anden tid og andet sted. En saadan indkaldelse er saavel lærere som elever forpligtet til at efterkomme.«

Vedkommende aargangen **1909.**

Side 50, 22de linje fra neden er efter »overenskomsten« utelatt ordene: »**om hospitalsfartøier av 21 december 1904**».

Side 175, 6te linje fra oven staar metal**holdere** istedenfor metal**beholdere**; sidstnævnte ord stod i den kgl. prop., men er feilskrevet i Odelstingets indst., hvorfra feilen er gaat over i loven.

Alfabetisk register

til

Norsk Lovtidende, 2den avdeling

for

1909.

Rettelser.

Vedkommende aargangen 1909.

Side 468, 10de linje fra oven skal ordene: siden 1ste januar 1908 istedenfor 2 mai 1878.

Side 495, 18de og 19de linje fra oven skal ordene, men derimot som indtegt for de enkelte medlemmers utgift.

Side 500, 8de og 9de linje fra neden staar — overensstemmende med Kirkedepartementets koncept — 15 august 1908 istedenfor 15 juni 1908, hvorhos sidste del av skrivelsens første passus skal lyde saaledes: side 501, 18de linje fra 2lde linje:

Skulde en saadan fortegnelse ikke gjøres vil prøven og lærekontrakten bortfalde, jfr. i denne forbindelse § 30 og landsskolelovens § 67 der bemyndiger et skolestyre, at forlange, at skolestyret skal tilsi eleverne til overhøring i kristendomskundskap, hvilken overhøring efter den sidste skolelovs grundsætninger ikke maa undlades. Ved saadan indkaldelse er saavel herrer som elever forpligtet til at efterkommme.«

Vedkommende aargangen 1910.

Side 56, 23die linje fra neden er efter overensstemmelse nærmere dens: som hospitalsfarieder av 21 desember 1891.

Side 175, 6te linje fra oven staar metalholdere istedenfor metalbeholdere, sidstnævnte ord skal i den kgl. prop., hvor det er feilskrevet i tildelingens indst., hvorfra feilen er gaat over i loven.

Oversigt

over registrets avdelinger.

Arv og skifte, umyndige og verger.

Assuransevæsen (brand-, livs- m. m.).

Auktionsvæsen.

Bank- og pengevæsen, sparebanker, gjældsbrev.

Brand- og bygningsvæsen, den Almindelige Brandkasse.

Brændevin, øl m. v.

Bøker, literatur, kunst, oldsaker, museer m. v.

Diplomati og konsulatvæsen, traktater, forhold til utlandet m. v.

Egteskap, forældre og barn.

Fattigvæsen, offentlige stiftelser, legater m. v.

Fiskeri og jagt.

Forbrydelser, straffe, strafanstalter.

Handel, haandverk, fabrikker, bergverk.

Jurisdiktions- og grænseforandringer, delinger og navnforandringer for distrikter.

Kirker og kirkegaarder.

Kjøpstæder og ladesteder.

Kommune- og valgvæsen.

Kongen og kongehuset.

Landvæsen.

Love og grundlovsbestemmelser m. v..

Maal og vegt.

Medicinal- og sundhetsvæsen.

Militærvæsen, vernepligt.

Pant.

Pensionsvæsen, pensions- og enkekasser.
Politivæsen.
Post- og telegrafvæsen.
Privilegier, rang, titler, ordener m. v.
Regjeringen, embeds-, bestillings- og ombudsmænd i almindelighet.
Religion, gudstjeneste og geistlighet.
Retten.
Samfærdselsmidler (veivæsen, jernbaner, skyss m. v).
Sjøvæsen, havne-, lods-, fyr- og redningsvæsen.
Skatter og avgifter.
Skogvæsen, almenninger, fløtnings- og vasdragsvæsen.
Skole- og undervisningsvæsen.
Sociale anliggender.
Sportelvæsen.
Statistik.
Statskassen, statens eiendomme.
Stempelvæsen.
Stortinget, stemmeret.
Sverige.
Toldvæsen, ind- og utførsel.
Tyende.

Arv og skifte, umyndige og verger.

1909				Side
Febr.	1	Skr.	om indfordring av arve-avgift av gaver m. v. i et under offentlig skiftebehandling staaende bo . .	35
—	3	Skr.	om beregningen av arve-avgift i fællesboer, hvor der var git forskud paa arv og skiftet mellem førstavdødes arvinger og gjenlevende egtefælle .	38
—	20	Skr.	om skattepligt for endnu ikke utskiftede boer, overtat av selvskiftende arvinger	45
Juni	30	Kundgj.	om arve-avgift, otteprocentskat og tiendevogsleding	290
Juli	13	Skr.	om beregning av arve-avgift efter en i utlandet bosat person, som hadde efterlatt faste eiendomme i Norge	306
—	23	Skr.	om skifte-omkostninger i et akkordforhandlingsbo, som ved opbud overgaar til konkursbehandling .	334
Septbr.	22	Res.	om avgift til Kristiania overformynderi for forvaltningen av de under fællesforvaltningen staaende midler	551
Oktbr.	19	Skr.	om, at skifteforvaltere er pligtige til at motta dødsfaldsanmeldelser, som sker direkte til dem . . .	581
Novbr.	6	Skr.	om, at sportellovens paalæg (i § 35) til skifteforvaltere om at varsle arvinger og kreditorer, gjælder saavel for døds- som konkursboer	622
—	8	Skr.	om, hvorv. arve-avgift blir at beregne av en senere tilbakebetalt kjøpesum for en livrente til et barn	623
—	23	Skr.	om arve-avgiftsberegning i et bo efter en mand, som kort før sin død hadde git sin søn en gave	686

Assuransevæsen (brand-, livs- m. m.).

1909				
Janr.	26	Res.	om forandring i lovene for baatforsikrings-foreningen »Nordkyn«	32
Mars	9	Res.	om tillæg til anordningen av Riksforsikrings-anstaltens bestyrelse	60
—	9	Res.	om love for livsforsikrings-selskapet »Andvake« .	62

1909				Side
April	16	Res.	om forandring i § 12 i lovene for »Hevne hest- og kvægforsikrings-forening«	98
—	16	Res.	om tillæg til § 4 i planen for Hvaler gjensidige brandforsikrings-forening for løsøre	98
—	16	Res.	om tillæg til § 19 i planen for »Førde herreds gjensidige brandforsikrings-forening«	98
—	16	Res.	om forandring i § 18 i planen for Hjørundfjords brandforsikrings-forening	98
—	16	Res.	om beregningen av præmierne for folkeforsikrings-selskapet »Fram«, avdeling I og II	99
—	16	Res.	om indførelse av karensforsikring m. v. i livsforsikrings-selskapet »Brage«	99
—	21	Res.	om ny plan for Nordre Odalens gjensidige brandforsikrings forening for bygninger og løsøre	104
—	27	Res.	om forandring i § 25 i planen for Voss brandforsikrings-selskap for bygninger og løsøre	130
Mai	11	Res.	om, at til Enkekassen pantsatte bygninger kan brandforsikres i visse private brandforsikrings-selskaper	209
Juni	5	Res.	om ny plan for Skiaaker gjensidige brandforsikrings-forening for bygninger og løsøre	253
—	17	Res.	om inddeling av endel bedrifter i fareklasser i henhold til ulykkesforsikringsloven	275
—	17	Res.	om forandring i planen for Rollag og Veggli gjensidige brandforsikrings-forening	276
—	17	Res.	om forandring i planen for Hellands private brandforsikrings-forening	276
—	17	Res.	om ny plan for Grongs brandassuranse-forening for bygninger	276
Juli	14	Res.	om forandring i lovene for brandforsikrings-selskapet Vesta	313
Aug.	4	Res.	om forandring i § 6 i planen for Halse brandforsikrings-forening	349
Septbr.	3	Res.	om forandringer i forsikringsbetingelserne og lovene for Kristiania almindelige gjensidige Forsørgelses-anstalt	413
—	18	Lov	om sykeforsikring	495
—	18	Res.	om ny plan for Hellelands gjensidige brandforsikrings-forening for bygninger	544
—	28	Res.	om plan for Nes gjensidige brandforsikrings-forening for bygninger	556
—	28	Res.	om forandring i § 26 i planen for Modums gjensidige brandforsikrings-forening	556
Novbr.	23	Res.	om forandringer i planen for Onsø brandassurance-forening	687

Side

Auktionsvæsen.

1909

April 15 Skr. om gebyr for auktion over træmasse, som ikke blev avhentet 91

Novbr. 17 Skr. om, at skyss-godtgjørelse til bestyrer av tvangsauktioner for kommunal skat kan belastes debitor 673

Bank- og pengevæsen, sparebanker, gjældsbrev.

1909

Janr. 19 Res. om forandring i planen for Farsunds sparebank . 27

— 26 Res. om do. i do. - Nordre Aurdals sparebank 32

— 27 Skr. om nødvendigheten av at tinglæse en ikke tidligere tinglæst meddelelse om, at en pantobligation ikke er indfridd 33

Febr. 3 Res. om forandring i planen for Hemnes sparebank . 37

— 3 Res. om do. i do. - Harstads do. . 37

— 3 Res. om do. i do. - Frolands do. . 37

— 23 Res. om bevilgning til Boligbanken og om forøkelse av dens grundfond 50

— 27 Res. om forandring i planen for Stokke sparebank . . 52

Mars 9 Res. om tilfølgetagelse av bevilgninger av Oplysningsvæsenets Understøttelses- og Kapitalfond . . . 59

— 9 Res. om forandring i planen for Gjesdals sparebank . 61

— 16 Res. om do. i do. - Fyresdals do. . 66

— 16 Res. om nye love for Skiensfjordens Kreditbank . . 67

— 16 Res. om gebyrberegning efter sportellovens § 76 for attest om vederheftighet vedk. en kommissionær for Arbeiderbruk- og Boligbanken 67

April 1 Res. om forandring i planen for Beitstadens sparebank 86

— 2 Skr. om, at utenlandske veksler, trukket paa norsk akceptant, ikke har stempelpligt 87

— 14 Skr. om gebyrberegning for lodtrækning til uttagelse av nummer paa obligationer, som skal indfries ved en termin 91

— 16 Res. om plan for »Gransherreds sparebank« 99

— 21 Res. om forandringer i planen for Drangedals sparebank 104

— 21 Res. om forandring i do. - Vanse do. 104

— 21 Res. om do. i do. - Rennebu do. 104

Mai 1 Lov angaaende forandring av §§ 25 og 32 i lov om Norges Bank av 23 april 1892 177

— 1 Res. om forandring i § 20 i planen for Ørens sparebank m. v. 197

— 1 Res. om plan for »Sells sparebank« 198

— 22 Res. om stadfæstelse paa »Aas sparebanks femtiaars jubilæumsfond« 228

1909				Side
Mai	22	Res.	om forandringer i planen for Tønsets sparebank	230
—	22	Res.	om plan for »Halse sparebank«	230
—	28	Res.	om forandring i § 17 i planen for Vegaardsheiens sparebank	235
Juni	17	Res.	om plan for »Borge sparebank«	276
—	25	Res.	om stempelavgift av veksler	280
Juli	3	Res.	om forandret plan for Langesunds sparebank	306
—	3	Res.	om forandringer i planen for Herø og Rovde sparebank	306
—	14	Res.	om forandringer i planen for Akers sparebank	314
—	14	Res.	om ophævelse av § 20 i planen for Molde haandverkeres sparekasse	315
Aug.	4	Res.	om forandringer i planen for Inderøens sparebank	351
—	4	Res.	om do. i do. - Breviks do.	351
—	4	Res.	om forandring i do. - Kviteseids do.	351
—	4	Res.	om do. i do. - Spydebergs do.	352
—	20	Res.	om do. i do. - Lødingens do.	371
Septbr.	3	Lov	om adgang for visse skibskredit-foreninger til at utstede obligationer, lydende paa ihændehaveren	406
—	3	Res.	om bemyndigelse for Finansdepartementet til at stadfæste ovennævnte kredit-foreningers statutter	408
—	3	Res.	om plan for »Lesjeskogens sparebank«	413
—	10	Res.	om forandring av § 20 i planen for Bø sparebank	456
—	10	Res.	om plan for Totens sparebank m. v.	457
—	10	Res.	om ind- og utveksling av skillemynt ved Norges Banks avdeling i Fredriksstad	460
—	28	Res.	om forandret plan for Modums sparebank	556
—	28	Res.	om Bruflats sogns utløsning av sin andel i Søndre Aurdals sparebank og forandringer i dennes plan	556
Oktbr.	22	Res.	om forandring av § 4 i reglementet for Statens Reservefond	586
—	30	Res.	om ny plan for Eidangers sparebank	609
Novbr.	9	Res.	om plan for »Fossans kommunebank«	626
—	22		Forandringer i reglementet for Norges Bank	683
—	23	Res.	om plan for »Etnedalens sparebank«	687
Decbr.	2	Res.	om ophævelse av § 20 i planen for Sande og Rovde sparebank	703
—	2	Res.	om plan for »Vinje sparebank«	703
—	17	Res.	om ny plan for Vangs sparebank	721

Brand- og bygningsvæsen, den Almindelige Brandkasse.

1909				
Janr.	11	Res.	om anvendelsen av flat taksten i forskjellige byer	3
—	11	Res.	om murtvang for sjøboder i Bergen og tillæg til bygningsloven sammesteds	4

1909				Side
Janr.	19	Res.	om nedsættelse av brandkontingenten i Namsos	27
—	30	Rundskr.	om, at indbetaling av brandkontingent m. v. straks skal avskrives i de officielle indfordringslister	34
Febr.	3	Res.	om benyttelsen av hulmur i murbygninger i Harstad, overensstemmende med Bergens bygningslov av 1899	36
—	3	Res.	om lensmændenes indtræden i politimesterens sted som medlem av brandstyrer i visse steder i Stavanger amt	36
—	3	Skr.	om valg av varamænd for kommunevalgte medlemmer av brandstyret	37
—	23	Res.	om forskrifter m. v. for heise-anlæg i Trondhjem	49
—	25	Skr.	om, hvorvidt cementsten ansees som ildfast taktækningsmateriale	51
Mars	23	Res.	om tillægsbestemmelse til bygningsloven, forsaavidt Fredriksstad angaar	69
—	23	Res.	om, at bygningsloven og brandloven skal være gjældende for et strøk i strandstedet Sandnessjøen	70
April	1	Res.	om tvungen opmaaling av tomter og grunde i Florø m. v.	83
—	1	Res.	om bygningslovens anvendelse paa fabrikstrøket Dale i Bruviks herred m. v.	83
—	2	Skr.	om, hvorvidt veilovens bestemmelse om bygningers avstand fra offentlig vei er anvendelig ogsaa paa bygningers avstand fra visse holde- og oplagspladser	86
—	16	Res.	om nedsættelse i brandkontingenten i ladestedet Harstad	98
—	27	Res.	om sammensætningen av brandstyret for Mo brandkommune i Nordlands amt	130
Mai	1	Lov	om forandring i lov indeholdende bestemmelser angaaende behandling av ildsfarlige gjenstande av 3 mai 1871 med senere tillægslove	174
—	1	Res.	om nedsættelse av brandkontingenten for Elverums leirs bygningskommune	196
—	11	Res.	om nedsættelse av brandkontingenten for bygninger inden Vossevangens bygningskommune	210
—	11	Res.	om nedsættelse av brandkontingenten i Drammen	211
—	22	Res.	om dispensation fra murtvangsloven for visse strøk i Fredrikshald	226
—	28	Res.	om træbebyggelse samt om villamæssig bebyggelse i visse strøk i Trondhjem	231
Juni	5	Res.	om forandring i tilladelsen til træbebyggelse i visse strøk i Namsos	250
—	5	Res.	om delvis ophævelse av brandreglementet for Lillestrøms brand- og bygningskommune	250
—	5	Res.	om ophævelse av brandreglementet for ladestedet Stathelle	251

1909 Side

Juni 5 Res. om sammensætningen av brandstyret for Sandvikens brand- og bygningskommune 253
— 5 Res. om sammensætningen av brandstyret for Hemnesbergets brand- og bygningskommune i Nordlands amt 253
— 17 Res. om sammensætningen av brandstyret for Trondhjem m. v. 273
— 17 Res. om utførelse av brandsyn i Sarpsborg 273
— 17 Res. om do. - do. i Mosjøen 273
— 17 Res. om do. - do. i Narvik 273
— 17 Res. om ændret sammensætning av brandstyret for strandstedet Sandnessjøen i Stamnes herred . . 276
— 17 Res. om nedsættelse av brandkontingenten for bygninger i Tvedestrand 276
— 17 Res. om nedsættelse av brandkontingenten inden Laksevaags bygningskommune 276
— 25 Res. om den almindelige bygningslovs anvendelse paa et strøk omkring Aas jernbanestation i Aas herred 279
— 25 Res. om ophævelse av bestemmelserne angaaende brandvisitationer i Skien 279
— 25 Res. om ændret sammensætning av Fredriksværns brandstyre 284
— 25 Res. om sammensætningen av bygningskommissionen og brandstyret for Vossevangens bygnings- og brandkommune 284
Juli 3 Res. om sammensætningen av brandstyret for Mysens brand- og bygningskommune m. v. 303
— 3 Res. om nedsættelse i brandkontingenten for bygninger inden Lillestrøms bygningskommune i Akerhus amt 305
— 14 Res. om regulativ for betaling for bygningsanmeldelser m. v. i Strøm, Skogers herred 314
— 23 Res. om anvendelse av enkelte bestemmelser i ildsfarlighetsloven paa alle slags sprængstoffe 324
Aug. 4 Res. om sammensætningen av brandstyret for Rena brand- og bygningskommune 349
— 20 Res. om sammensætningen av brandstyret for Ørje brandkommune 371
Septbr. 3 Res. om anvendelse av hulmur ved opførelse av murbygninger i Tromsø 409
— 3 Res. om regulativ for betaling til overbrandmesteren i Drammen for feining 413
— 10 Res. om, at det bygningsloven underlagte strøk Gjeithus og omegn i Modums herred overgaar til egen kommune i bygningsvæsenets anliggender . . . 452
— 18 Res. om delvis ophævelse av brandreglementet for Staværn med Fredriksværn 540

1909			Side
Septbr.	18	Res.	om utvidelse av grænserne for det bygningsloven underlagte strøk Strøm i Skogers herred . . . 540
—	18	Res.	om regler for feiermestrenes betaling og lempninger i tillægsbestemmelserne til bygningsloven for Kristiania 541
—	18	Res.	om feiermestrenes betaling og ordningen av brandvæsenet i Svelvik 543
—	28	Res.	om brandstyrets sammensætning i Drammen . . 552
—	28	Res.	om do. do. i Bodø 552
—	28	Res.	om sammensætningen av bygningskommissionen i Staværn 555
—	28	Res.	om forandring i sammensætningen av brandstyret for strandstedet Nordfjordeid 556
Oktbr.	6	Res.	om utførelse av brandsyn i Holmestrand . . . 560
—	14	Rundskr.	om ildsfarlighetsloven 564
—	16	Res.	om sammensætningen av brandstyret i Hommelviks brandkommune i Malviks herred 570
Novbr.	9	Res.	om, at et strøk mellem Sannesund og Greaaker i Tune herred overgaar til særskilt kommune i bygningsvæsenets anliggender 623
—	10	Skr.	om forstaaelsen av bygningslovens § 69, sidste passus, om visse ovner i verksteder 629
—	17	Res.	om anvendelse av flat taksten i Kongsberg, Aasgaardstrand, Molde, Veblungsnes og Harstad . . 671
—	17	Res.	om byggeforskrifter for Elverums leir 671
—	17	Res.	om nedsættelse i brandkontingenten i Vardø m. v. 672
—	23	Res.	om forandring m. v. i byggeforskriftene for Lillestrøms bygningskommune 686
Decbr.	7	Res.	om, at den alm. bygningslovgivning skal være gjældende for strandstedet Filtvedt 706
—	7	Res.	om kontrol med feiningen og utførelse av brandsyn i Bergen 706
—	7	Res.	om betalingsregulativ for behandling av bygningsanmeldelser i det bygningsloven underlagte strøk ved Sandekrossen i Haalands herred 707
—	7	Res.	om ændring i sammensætningen av brandstyret i Orkedalsøren 707
—	7	Res.	om ændring i sammensætningen av brandstyret i Andenes brand- og bygningskommune 707
—	13	Skr.	om forstaaelsen av bygningslovens § 31 (lovbefalt gaardsrum) 709
—	17	Res.	om tillægsbestemmelser til og lempninger i brandloven for Trondhjem 719
—	23	Res.	om regler ang. ordningen av brandvernet i Florø m. v. 727

1909 Side

Decbr. 30 Res. om forandret sammensætning av brandstyret for Dale brand- og bygningskommune 729

Brændevin, øl m. v.

1909

Janr. 5 Res. om vedtægter for Trondhjems brændevinssamlag . 2
— 5 Res. om do. - Hønefoss do. . 2
Febr. 15 Telegram om, hvorvidt øl- og vinavgiften kan sættes pr. solgt flaske og betales efterskudsvis 41
— 20 Dekl. mellem Norge og Frankrike ang. tolden paa franske vine- og brændevine 977
— 26 Skr. om, hvorvidt en paa forhaand avgit erklæring kan betragtes som endelig fraskrivelse av retten til smaasalg av vin 51
Mars 8 Skr. om, at et toldkammer antages berettiget og forpligtet til efter politiets begjæring at opgi indførte kvanta brændevin til private forbrukere 58
— 9 Res. om vedtægter for Faabergs samlag for handel med øl og vin 61
— 10 Skr. om forandret ordning med skattefri utlevering av denaturert brændevin m. v. 62
— 10 Skr. om adgang for brændevins-destillatører m. fl. til at faa denaturert større kvanta brændevin . . . 62
— 11 Dekl. mellem Norge og Spanien ang. ikke-mousserende vine 983
— 12 Skr. om lovligheten av et herredsstyres beslutning om at bemyndige ordføreren og politimesteren til at meddele visse undtagelser fra brændevinsloven . . 62
April 3 Skr. om, at ret til smaasalg av denaturert brændevin m. v. kan meddeles aktieselskaper med handelsbrev i henhold til handelslovens § 37 87
— 29 Skr. om, at brændevins-tilvirkningslovens § 38, første led, omfatter alle varer, hvortil der efter § 37 utkræves særskilt salgsret 131
Juni 30 Kundgj. om avgift av brændevins- og malttilvirkning m. v. 288
Septbr. 21 Skr. om, hvorvidt fortoldet brændevin kan utbyttes mot paa oplag liggende brændevin 550
Oktbr. 6 Res. om fastsættelse av avgiftsgrænsen for skjænkning av øl, vin m. v. i Sandnes 561
— 6 Res. om vedtægter for A/S Bærums øl- og vinsamlag . 561
— 16 Res. om fastsættelse av avgiftsgrænsen for skjænkning av øl i Grans herred 570
Novbr. 16 Rundskr. om veiledning til bestemmelse av brændevins antagelige styrke m. v. 630
Decbr. 30 Res. om vedtægter for Kristiania samlag for handel med brændevin m. v. 729

Side

Bøker, literatur, kunst, oldsaker, museer m. v.

1909

Janr. 5 Res. om ophævelse for Lillestrøms herreds vedkommende av et tillæg til politivedtægten for Skedsmo herred angaaende adgang til at gi offentlige forestillinger 1

Febr. 16 Regler for fremmed benyttelse av Opmaalingens kartmateriale 43

Mars 9 Res. om avgift av offentlige forestillinger m. v. i Merakers herred 58

April 28 Rundskr. om fastsættelse av maksimumshøide for embedsprotokoller 130

Mai 11 Lov om ret til fotografier 203

— 28 Res. om vedtægt angaaende offentlige forestillinger i Sells herred 231

Aug. 4 Res. om fundas for Bergens museum 349

— 27 Res. om adgang til at gi offentlige forestillinger i Ømarks herred 381

Novbr. 9 Res. om stadfæstelse paa »Det Fastingske legat« . . 624

— 9 Res. om do. » »Ole Bulls Fond« 625

Diplomati og konsulatvæsen, traktater, forhold til utlandet m. v.

1906

Juli 6 Konvention om forbedring av saarede og sykes skjæbne i armeer i felten 733

1909

$\frac{11/6\ 1908}{9/2\ 1909}$ Reglement for den internationale telegraf-korrespondanse i tilslutning til den i St. Petersburg avsluttede telegraf-konvention 757

Janr. 5 Res. om bemyndigelse for konsulen i Kobe til at opta edelige sjøforklaringer m. v. 2

— 8 Skr. om, at Østerrike-Ungarn har tiltraadt den internationale konvention om den industrielle eiendomsret 3

— 23 Skr. om, at brevforsendelser m. v. mellem Norge og Grønland behandles efter bestemmelserne i overenskomsten av 27 novbr. 1891 mellem Norge og Danmark 29

— 26 Res. om ratifikation av overenskomsten om den civile proces 32

— 30 Skr. om, at Østerrike-Ungarn har ratifisert den internationale radiotelegraf-konvention 34

— 30 Skr. om, at der for et visst tidsrum bør gives et fradrag i konsulatavgiften for fartøi, som sælges til utlandet 35

1909			Side
Febr.	1	Skr. om, at konsulatavgift ikke skal avkræves fartøier, som driver fiske i Nordsjøen	35
—	6	Skr. om tillæg i tablaa over takstækvivalenten i hovedpostkonventionen forsaavidt angaar Bolivia	40
—	12	Skr. om, at Australien med flere land har ratifisert de internationale postoverenskomster av 26 mai 1906	41
—	16	Res. om ratifikation av voldgiftskonventionen mellem Norge og Portugal	42
—	20	Dekl. mellem Norge og Frankrike ang. tolden paa franske vine og brændevine	977
—	20	Ministerielle noter ang. indførsel i Norge av franske varer under ulovlig benyttede betegnelser	979
—	24	Skr. om Persiens ratifikation av og Sveriges tiltræden av overenskomsten om hospitalsfartøier av 21 decbr. 1904	50
—	27	Res. om, at saker vedrørende Norges handels- og sjøfarts-traktatmæssige forhold til fremmede magter overføres fra Handels- til Utenriksdepartementet	51
Janr.	16	Voldgiftskonvention mellem Norge og Danmark	54
Mars	6		
Mars	9	Handels- og Sjøfartsdeklaration mellem Norge og Serbien	981
—	11	Dekl. mellem Norge og Spanien ang. tolden paa ikke-mousserende spanske vine	983
—	13	Skr. om, at Portugal har ratifisert den internationale radiotelegraf-konvention	64
—	23	Res. om, at utgifter til underhold for diplomatiske tjenestemænd ogsaa blir at utrede under tjenesteophold i Norge	70
—	29	Kompromis i voldgiftssak mellem Norge og Sverige angaaende flytlappernes renbeite	77
April	16	Res. om ændret ordlyd i konsulatinstruktionens §§ 106 og 115	92
—	16	Res. om forhøielse av kontorbidraget for konsulatet i San Francisco	95
—	16	Res. om oprettelse av et konsulat i Sidney, Canada	95
—	24	Overenskomst angaaende den civile proces av 17 juli 1905	105
—	26	Skr. om, at Mexico og Spanien har tiltraadt Pariserdeklarationen om visse grundsætninger for sjøretten i krigstid	126
Mai	1	Skr. om opkrævningen av Bernerkonventionens posttakster i Argentina	200
—	4	Skr. om, at endel magter har tiltraadt konventionen om oprettelse av et internationalt landbruksinstitut i Rom	200

1909				Side
Mai	10	Skr.	om bestemmelser i forskjellige stater angaaende anvendelsen av civilproceskonventionen av 1905 .	202
—	22	Res.	om oprettelse av et konsulat i Padang	227
April 28 / Mai 28		Overensk.	med Transvaal angaaende utveksling av postanvisninger	236
Juni	25	Res.	om under visse betingelser at efterkomme anmodninger fra utenlandske domstole m. v. om forkyndelse av dokumenter m. v.	284
—	28	Skr.	om ratifikation til det internationale telegrafbyraa i Bern om en transittakst paa de norsk-tyske telegrafkabler	286
—	28	Skr.	om tillægsoverenskomst til overenskomsten om telegrafkorrespondansen mellem Norge og Holland	286
—	30	Res.	om konsulatavgift av handelsfartøier	292
Juli	14	Rundskr.	om forkyndelser i civile saker efter anmodning fra fremmede domstole m. v.	315
—	17	Skr.	om, at Tyrkiet har ratifisert den internationale radiotelegrafkonvention	322
—	26	Skr.	om anvendelsen i forskjellige stater av civilproceskonventionen av 17 juli 1905	335
—	27	Skr.	om Kubas tiltræden av konventionen om forskjellige lands toldtariffer	338
April 27 / Juli 29		Skr.	om, at protokollen med Chili ang. norske undersaatters krav paa republikkens regjering i anl. av borgerkrigen i Chili i 1891 er ratifisert . . .	986
Aug.	2	Dekl.	med det tyske Rike om videre forenkling av den gjensidige retshjælp	339
—	25	Dekl.	med Sverige angaaende understøttelse i visse tilfælde av nødlidende sjømænd	378
—	27	Res.	om, at Utenriksdepartementet kan meddele gesandt 2 à 3 maaneders aarlig permission	404
—	31	Skr.	om, at Luxemburg har ratifisert overenskomsten om den civile proces av 17 juli 1905	405
—	31	Skr.	om, hvem der i Nederlandene er berettiget til at motta de i civilproceskonventionen omhandlede dokumenter	405
Septbr.	10	Res.	om oprettelse av et lønnet konsulat i Montreal istedenfor det ulønnede generalkonsulat	452
—	10	Res.	om oprettelse av et lønnet konsulat i Reykjavik istedenfor det ulønnede konsulat	452
—	23	Skr.	om, at den luxemburgske regjering har meddelt, hvem der skal motta anmodninger i henhold til civilproceskonventionen av 1905	552
Oktbr.	6	Res.	om, at Board of Trade's fribordsregler skal være jevngode med de norske	558

1909			Side
Oktbr.	6	Res. om, at de franske fribordsregler skal være jevngode med de norske	558
—	6	Res. om, at fremmede fiske- og fangstfartøier m. v. skal være underkastet kontrol i norske havner	559
—	12	Skr. om, at Serbien har tiltraadt tillægsavtalen med forandringer i konv. om den industrielle eiendomsret	563
—	19	Skr. om opkrævning av postkonventionens takster i Siam	580
—	22	Res. om, at konsulen i Manilla kan opta edelige sjøforklaringer	584
—	22	Deklaration med Danmark ang. sjøforklaringer	587
—	23	Voldgiftsdom ang. fastsættelsen av en del av sjøgrænsen mellem Norge og Sverige	588
Novbr.	1	Skr. om, at terminaltaksten for pressetelegrammer til Østasien via Sibirien er nedsat	614
—	3	Voldgiftskonvention mellem Norge og Portugal	616
—	5	Noter om fornyelse av voldgiftskonventionen mellem Norge og Frankrike	619
—	9	Overensk. med Storbritannien om fornyelse av voldgiftskonventionen av 11/8 1904	627
Decbr.	1	Konvention mellem Norge og Danmark om gjensidig utlevering av forbrydere	986
—	9	Skr. om, at dele av to forskjellige budgetterminer ikke kan lægges sammen for derved at begrunde eftergivelse av konsulatavgift	708
—	11	Skr. om, at Domingo har tiltraadt tillægsavtalen til konventionen om den industrielle eiendomsret	709
—	16	Kjendelse av den i »Renbeitesaken« nedsatte voldgiftsret	709

Egteskap, forældre og barn.

1909			
Janr.	19	Res om vedtægt angaaende salg av tobak til barn i Bærums herred	5
—	19	Res. om vedtægt angaaende salg av tobak til barn i Eids herred	5
—	19	Res. om vedtægt angaaende salg av tobak til barn i Laardals herred	6
—	19	Res. om vedtægt angaaende salg av tobak til barn i Nedre Ekers herred	6
Mars	23	Res. om vedtægt angaaende salg av tobak til barn i Sands herred	69
April	16	Res. om vedtægt angaaende salg av tobak til barn i Orkedalens herred	93
—	28	Skr. om, at vergeraadet pligter at gripe ind, hvor barn lider nød paa grund av manglende næringsmidler og moren negter at motta fattigunderstøttelse	131

1909				Side
Mai	22	Res.	om vedtægt angaaende salg av tobak til barn i Onsø herred	225
—	22	Res.	om vedtægt angaaende salg av tobak til barn i Salhus i Hammers herred	225
—	22	Res.	om anvendelse av pleiebarnslovens §§ 1—9 i Norderhovs herred	226
Juni	5	Res.	om stadfæstelse paa statutter for Tromsø barnehjem	251
Juli	3	Res.	om vedtægt angaaende salg av tobak til barn i Ids herred	303
—	14	Res.	om plan for frk. Fadums barnehjem i Vestre Aker	313
—	14	Res.	om grundregler for Skiens guttehjem	313
Aug.	4	Res.	om vedtægt angaaende salg av tobak til barn i Altens herred	348
—	20	Lov	om adgang til opløsning av egteskap	358
—	27	Res.	om vedtægt angaaende salg av tobak til barn i Mandal	391
—	27	Res.	om vedtægt angaaende salg av tobak til barn i Malviks herred	392
Septbr.	3	Res.	om vedtægt angaaende salg av tobak til barn i Askøens herred	409
—	9	Skr.	om, hvorvidt bestyrer av sykehus el. lign. kan negte oplysning om en pike har født, og hvem hun opgir som barnefar	414
—	10	Res.	om vedtægt angaaende salg av tobak til barn i Hitterdals herred	435
Oktbr.	16	Res.	om vedtægt ang. salg av tobak til barn i Akers herred	568

Fattigvæsen, offentlige stiftelser, legater m. v.

1909				
Janr.	26	Res.	om stadfæstelse paa »Julie Hansen Grønvolds legat«	32
Febr.	23	Res.	om stadfæstelse paa »Herman Hansens Legat til bedste for Trængende Nordmænd i St. Petersburg«	46
—	23	Res.	om stadfæstelse paa »Legatet til Vilhelm Lyngs Minde«	49
Mars	9	Res.	om stadfæstelse paa plan for sikkerhetsfond ved Hadelands Glasverk	60
—	9	Res.	om, at Tjøllings og Østre Halsens fattigdistrikter sluttes sammen til ett	60
—	9	Res.	om stadfæstelse paa »Herman Nilssen Krosshaugs og Erik Olsen Rikanruds Legat for Indremisionen i Aals prestegjeld«	60
—	16	Res.	om stadfæstelse paa sogneprest Thomas F. Møllers og hustrus legat til bedste for husarme i Ids prestegjeld	66

1909				Side
Mars	23	Res.	om stadfæstelse paa »Ole Larsen Farmens Legat«	71
—	23	Res.	om forandring i statutterne for »Generalmajor Otto Nyquists Legat«	72
April	16	Res.	om stadfæstelse paa »Generalkonsul I. M. Bolstads Legat«	96
—	16	Res.	om stadfæstelse paa Nils Arntsen Løhres legat til diakonissesakens fremme i Horgs herred . .	96
—	16	Res.	om stadfæstelse paa »Ferdinand og Andrea Reinhardts Legat«	96
—	16	Res.	om stadfæstelse paa Joh.s Schankes legat for fattige blinde i Kristiania	97
—	16	Res.	om forandringer i statutterne for »Legat for Svelviks Bys Vel«	97
—	27	Res.	om stadfæstelse paa »Ole Sørensen og hustru Rakel B. Svinagels legat«	128
—	27	Skr.	om hjemmelen for opkrævning av »kvartprocentskatten« i Arendal	130
Mai	11	Res	om tillæg til statutterne for »Legat for Enslige Kvinder i Vikebygd«	209
—	11	Res.	om stadfæstelse paa »Hans Reinholdt Berghs Legat«	209
—	22	Res.	om stadfæstelse paa »Gunder A. Gjøvigen og Hustrus Legat«	228
—	22	Res.	om stadfæstelse paa »Martin H. Bruusgaard og Barns Legat for værdige Trængende Sjøfolk og deres Efterlatte«	228
—	22	Res.	om stadfæstelse paa »Johanne Michelsens Legat«	228
—	22	Res.	om stadfæstelse paa Kari Eriksdatter Jordlis legat til sykepleie i Rennebu	228
—	22	Res.	om stadfæstelse paa »Aas Sparebanks 50 aars jubilæumsfond«	228
—	22	Res.	om stadfæstelse paa et sikkerhetsfond ved Salangens bergverk	228
—	22	Res.	om stadfæstelse paa et sikkerhetsfond ved A/S Røstvangens gruber	229
—	28	Res.	om stadfæstelse paa »Lars Fossums Legat« . .	234
—	28	Res.	om do. - »Lars Løvseths og Hustrus Legat«	234
—	28	Res.	om stadfæstelse paa »Ole C. Lunds Legat« . .	234
—	28	Res.	om do. - »Kjøbmand E. Olsen Berg og hustru Mathilde født Fagerholdts Legat« . . .	234
—	28	Res.	om stadfæstelse paa »Fru Cecilie Krohn født Konows Legat«	235
—	28	Res.	om stadfæstelse paa »Fru Oberstinde Due, født Peyrons, Hjem for Lærerinder«	235

1909				Side
Juni	5	Res.	om stadfæstelse paa »Distriktslæge Brostrup Marius Müllers Legat«	251
—	17	Res.	om stadfæstelse paa et sikkerhetsfond ved Hadelands bergverk i Lunner	274
—	25	Res.	om deling av Ulsteins herred og fattigkommune	281
—	25	Res.	om gjenoptagelse av opsamling til sikkerhetsfond ved Fehnsgruberne i Hollen	282
—	25	Res.	om stadfæstelse paa »Nils Nilsen Vicks Legat«	282
—	25	Res.	om do. - »Bokhandler Halvard Aschehougs Legat for gamle fattige og forkomne Døve«	282
—	25	Res.	om stadfæstelse paa »Caroline Jensens Legat«	282
—	25	Res.	om do. - »Fredrik Johan Snipsør og Hustrus Legat«	282
Juli	1	Skr.	om, at »det Nordlandske Kirke- og Skolefond« er fritat for sportler til statskassen	293
—	3	Res.	om stadfæstelse paa »Fondet til Bedste for Sjømandsstanden i Grimstad«	304
—	14	Res.	om stadfæstelse paa »Skibsfører Hans Reinertsens legat«	313
—	17	Rundskr.	i anledning av bevilgningen til omstreiferes bosættelse m. v.	320
—	23	Res.	om stadfæstelse paa »Ivar Torkildsens legat«	329
—	23	Res.	om do. - »Sandefjords Bads Betjenings Syke- og Understøttelsesfond«	329
Aug.	4	Res.	om stadfæstelse paa »Typograf H. A. Rolfsen og hustrus legat«	349
Septbr.	10	Res.	om stadfættelse paa »H. E. Skjelmeruds legat«	454
—	10	Res.	om do. - »Anders Sandaker og hustrus legat«	454
—	10	Res.	om forandringer i planen for sikkerhetsfondet ved Bossmo aktieselskaps gruber i Mo herred, Nordlands amt	454
—	18	Res.	om driften av Nidaros sagbruk ved forstanderen ved Ths. Angells stiftelser	543
—	28	Res.	om stadfæstelse av »Søstrene Anne og Marie Aamundruds legat«	554
Oktbr.	6	Res.	om indvielse av et lokale i E. C. Dahls stiftelse i Trondhjem til daab	560
—	9	Skr.	om fattigstyre kan negte at understøtte uegte født barn, naar moren ønsker at beholde det, men ikke kan underholde det uten fattighjælp, og faren i dette tilfælde intet vil bidra, men tilbyder *selv* at dra omsorg for det	562
—	16	Res.	om stadfæstelse paa »Ingeborg Osuldsdatter Lyngrots legat« og »Ole Osuldsen og hustru Aase Bergitte Thorsdatter Lyngrots legat«	569

1909			Side
Oktbr.	22	Res. om stadfæstelse paa »Ole Pedersen Golbergs legat«	585
—	22	Res. om do. » Tobias Johnsen Osestad og hustru Trines legat	585
—	22	Res. om forandring i bestemmelserne vedk. Th.s Angells stiftelsers bestyrelse samt instruks for forstanderen	585
Novbr.	9	Res. om stadfæstelse paa »Det Fastingske legat«	624
—	9	Res. om do. » »Ole Bulls Fond«	625
—	9	Res. om do. » »Jørgen Bredesen Dyves legat«	625
—	9	Res. om do. » »Konrad Meyer og hustrus legat«	625
—	9	Res. om tillæg til statutterne for »A. Jørgensens legat«	625
—	9	Res. om stadfæstelse paa »Ragnhild Lyng Torkildsens legat«	625
—	9	Res. om stadfæstelse paa »Engebreth Christophersen og hustrus legat for gamle tjenestepiker«	625
—	9	Res. om stadfæstelse paa »Anders Nilsen og Kristi Guttormsdatter Finslands legat til bedste for trængende i Finslands sogn«	625
—	20	Skr. om, hvorvidt fattigstyre kan ved politiets hjælp paatvinge fattigunderstøttelse i en viss form	682
—	23	Res. om, at saker vedkommende stiftelser og legater m. v. skal henlægges under Kirkedepartementets avgjørelse	687
Decbr.	13	Stadfæstelse paa »Elling Veies og hustrus legat«	709
—	14	Do. » »Sakfører P. Trønnes og hustru Anne Sørine Trønnes, født Messelts, legat«	709
—	14	Stadfæstelse paa »1905-Fondet for landbruksforsikring i Norge«	709
—	21	Stadfæstelse paa »Skibsreder Hans Aalholms og hustrus legat«	721

Fiskeri og jagt.

1909			
Janr.	19	Res. om, at § 25, 1ste punktum, i vaartorskefiskeloven av 1 juli 1907 ikke skal være gjældende inden Aarsbogen og Honningsø opsynsdistrikt	6
—	26	Plakat om forandring i plakat av 28 oktbr. 1876 om fredning av sæl i Nordishavet	30
—	26	Res. om fritagelse for Vega herred for visse bestemmelser i fiskeriloven av 3 aug. 1897 m. v.	30
—	26	Res. om fiskerifredningsbestemmelser for Mørkevandet i Rovde, Vannelvens og Voldens herreder	31
—	26	Res. om forbud mot bruk av garn m. v. i visse vand i Evenes herred	31
—	26	Res. om do. mot fiskefangst i Brødrevandet i Ulsteins herred	31

1909				Side
Janr.	26	Res.	om do. mot bruk av kastenot indenfor en viss avstand fra kilenot m. v. paa en sjøstrækning i Romsdals amt	31
Mars	16	Res.	om, at fiskeriloven for Romsdals amt av 1 juli 1907 § 25 om optagelse av fiskeredskaper før søn- og helligdage ikke skal gjælde inden Vestsmølens opsynsdistrikts havstrækning	65
April	1	Res.	om forbud mot bruk av garn til fangst av sei paa seigrunder inden Gildeskaals herred	82
—	1	Res.	om do. mot do. paa do. ved fiskeværet Andenæs	82
—	1	Res.	om do. mot do. paa do. paa en strækning av Sørfjorden i Rødøy herred	82
—	1	Res.	om undtagelse for Hopens opsynsdistrikt fra bestemmelsen om fiskeredskapers optagelse før søn- og helligdage m. v.	82
—	16	Res.	om forbud mot bruk av drivgarn til fangst av laks i dele av Søndre Trondhjems amt	94
—	16	Res.	om forandring av jagttiden for tiur og aarhane i Smaalenenes amt	95
—	20	Telegram	om ophævelse av Lofotopsynet	100
—	21	Res.	om utvidelse av fredningstiden for hare og fugl inden Brandbu, Grans, Jevnakers og Lunners herreder	100
—	21	Res.	om forandring i jagttiden for tiur og aarhane i Nedenes amt	100
—	27	Res.	om forbud mot henkasten av fiske-avfald paa nærmere bestemte steder i Talviks herred	128
Mai	5	Regler	ang. jagt og fangst i Tingelstads bygde-almenning	201
—	11	Res.	om tillæg til fiskefredningsbestemmelserne for Etnedalens herred	207
—	11	Res.	om forbud mot at fælde aarskalv av elg inden Smaalenenes amt	207
Juni	5	Res.	om fiskeriregler for visse vand, elver og bækker inden Nordre Fosens herred	250
—	17	Res.	om tilladelse til stangfiske i den egentlige Hope-elv	273
—	17	Res.	om fiskeri med bundne redskaper i en del av Strynsvandet i Stryns herred	273
—	25	Res.	om fredningstid for hummer i Lister og Mandals amt	279
Juli	3	Lov	om fiskerier i Søndre og Nordre Trondhjems amter	294
—	8	Regler	for jagt og fangst i Børsjø bygde-almenning	306
—	14	Res.	om utvidet fredningstid for hare i Frosta herred	311
—	14	Res.	om forbud mot fangst av hare i Ytterøens herred	311
—	14	Res.	om fredning av hjort i Veø med flere herreder i Romsdals amt	311
—	14	Res.	om do. av do. i dele av Frei og Bremsnes herreder	311
—	14	Res.	om utvidet fredning av tiur og aarhane inden Stavangers amt	312

1909 Side

Juli 14 Res. om forandring av fredningstiden for tiur og aarhane i Bratsbergs amt 312
— 23 Res. om fredning av rype i Leikanger med flere herreder i Nordre Bergenhus amt 325
— 23 Res. om tilladelse til stangfiskeri i Vasbygdelven, Nordre Bergenhus amt 325
Aug. 20 Res. om forandring i fiskerireglerne for Vangs og Furnes herreder 371
— 27 Lov om forandring i og tillæg til lov ang. jagt og fangst av 20 mai 1899 381
— 27 Res. om, at præmie for ræv, fanget i Finmarkens amt mellem 1/10 og 31/3, bortfalder 404
— 27 Res. om forbud mot at anvende haav til fangst av tiur m. v. i Lister og Mandals amt 404
— 27 Res. om forandret jagttid for tiur og aarhane i Jarlsberg og Larviks amt 404
Septbr. 18 Lov om forandring i lov om saltvandsfisket i Finmarken av 3 august 1897 522
— 18 Res. om forlængelse av fiskeribestemmelser av 19 janr. 1905 for endel vand i Frænens herred 540
Novbr. 17 Res. om ophævelse av 4 døgns ukefredning, forsaavidt angaar kile- og kastenot i en del av Sogndalsfjorden 670
Decbr. 2 Res. om forandring i bestemmelserne for fiskeri ved Tanaelvens utløp 703
— 2 Res. om tilladelse til bruk av bundne redskaper til fangst av laks i Varangerfjorden 703
— 23 Res. om forbud mot bruk av drivgarn til fangst av laks i en del av Trondhjemsfjorden og i nærmere fastsatte fjorder i Namdalens fogderi 725
— 23 Res. om forbud mot bruk av fiskeredskap efter laks eller sjø-ørret i sjøen i Larviks fiskeridistrikt nærmere visse andre redskaper end 200 m. . . . 726
— 23 Res. om fredning av tiur, røi, aarfugl og rype samt jerpe i Hatfjelldalens herred 726
— 27 Skr. om ikrafttræden av opsynet ved Lofotfisket i aaret 1910 727
— 30 Res. om, at paabudet om fiskeredskapers optagelse før søn- og helligdage i Nordlands og Tromsø amter ikke skal gjælde for Brønnøy herred, Nordlands amt 728

Forbrydelser, straffe, strafanstalter.

1909

Febr. 3 Skr. om straf for uagtsom handling efter den militære straffelov 38

1909			Side
April	13	Rundskr. om, at amtmændene kan approbere ulovbestemte utgifter indtil kr. 20,00 vedk. Delinkventfondet .	89
—	15	Skr. om, at der ikke er adgang til ved forlikskommissionen at vedta subsidiær fængselsstraf	91
—	21	Res. om lønsforbedring for vogterne ved Kriminalasylet m. v.	103
Juni	5	Lov om forandringer i den almindelige borgerlige straffelov av 22 mai 1902	246
—	5	Lov om tillæg til lov av 22 mai 1902 om den almindelige borgerlige straffelovs ikrafttræden. . . .	248
Oktbr.	16	Res. om bestyrere for hjælpefængslerne i Gjøvik, Sell og Nordre Aurdal	570
Novbr.	3	Skr. om regler for tvangsarbeidshusene om arbeidspenger m. v.	614
Decbr.	1	Konvention mellem Norge og Danmark om gjensidig utlevering av forbrydere	986
—	21	Rundskr. om endel punkter ved straffesakers behandling	721

Handel, haandverk, fabrikker, bergverk.

1909			
Janr.	2	Skr. om, hvorvidt »spisechokolade« kan ansees som frihandelsvare	1
—	11	Res. om lukningsvedtægt for utsalgssteder i Viks sogn, Viks herred	3
—	12	Skr. om, at en skrædder paa landet uten handelsbrev kan levere materialer til forfærdigelse av hos ham bestilte klær	4
—	19	Res. om vedtægt ang. salg av tobak til barn i Bærums herred	5
—	19	Res. om do. » do. - do. - do. i Eids do.	5
—	19	Res. om do. » do. - do. - do. i Laardals do.	6
—	19	Res. om do. » do. - do. - do. i Nedre Ekers herred	6
—	19	Res. om forandring i plakat av 4 juni 1904 om utlevering av gifter m. v. fra apotek	6
—	19	Res. om tilføielse av straffebestemmelser til lukningsvedtægten for Herø herred	6
—	20	Skr. om, hvorvidt haandverksmestere behøves til prøvenevnd m. v.	27
—	23	Skr. om. hvorvidt en prøvenevnd kan fordre betaling for sit arbeide	29
—	26	Res. om lukningsvedtægter for utsalgssteder i Eids herred	30
—	26	Res. om do. » do. i Risør . .	30
Febr.	3	Res. om do. » do. i Leikangers herred	36
—	9	Res. om tillæg til lukningsvedtægter for utsalgssteder i Harstad	40

Side

Febr. 9 Res. om tillæg til lukningsvedtægter for utsalgssteder i Ørstens herred 40
— 9 Res. om, at bestyrelsen av Fondet til Bergvæsenets Fremme overgaar til Handelsdepartementet m. v. 40
— 16 Skr. om, at der til forfærdigelse av likkister ved hjælp av svender og drenger behøves haandverksborgerskap, til hvis opnaaelse der maa bestaaes den for snekkere fastsatte prøve 43
— 20 Skr. om, at »Rat-Snaps« antages at være gjenstand for apotekeres enehandel 45
— 26 Skr. om forandringer i reglementet for pensionsvæsenet ved Kongsbergs Sølvverk og Mynten . . . 50
— 26 Skr. om, hvorvidt en paa forhaand avgit erklæring kan betragtes som endelig fraskrivelse av retten til smaasalg av vin 51
— 27 Res. om lukningsvedtægt for utsalgssteder i Bergen . 51
— 27 Res. om, at saker vedr. Norges handels- og sjøfartstraktatmæssige forhold til fremmede stater overføres fra Handels- til Utenriksdepartementet . . 51
Mars 3 Skr. om, at næringsbrev paa omførselshandel kun skal utfærdiges, naar vedk. vil drive saadan handel i Nordlands, Tromsø og Finmarkens amter (handelslovens § 22) m. v. 53
— 9 Res. om lukningsvedtægt for utsalgssteder i Levanger 59
— 9 Res. om et sikkerhetsfond ved Hadelands glasverk i Jevnakers herred 60
— 9 Handels- og Sjøfartsdeklaration mellem Norge og Serbien 981
— 10 Skr. om forandret ordning med skattefri utlevering av denaturert brændevin m. v. 62
— 16 Res. om lukningsvedtægt for utsalgssteder i Søndre Odalens herred 65
— 16 Res. om lukningsvedtægt for utsalgssteder i Aurlands herred 65
— 16 Res. om forandring i lukningsvedtægt for utsalgssteder i Narvik 65
— 16 Res. om lukningsvedtægt for utsalgssteder i Stavanger 65
— 16 Res. om omregulering av bergmesterstillingen ved Kongsbergs Sølvverk 67
— 23 Lov indeholdende tillæg til lov om adgang til at erhverve skog, bergverk eller vandfald av 12 juni 1906 68
— 23 Res. om vedtægt ang. salg av tobak til barn i Sands herred 69
— 23 Skr. om, at politiets tilladelse til handel med brukte ting ogsaa er nødvendig like over for ældre handelsberettigede 75

1909				Side
April	3	Skr.	om, at ret til denaturert brændevin m. v. kan meddeles aktieselskaper med handelsbrev i henhold til handelslovens § 37	87
—	16	Res.	om vedtægt ang. salg av tobak til barn m. v. i Orkedalens herred	93
—	23	Skr.	om, at der ikke er adgang til i henhold til handelslovens § 28 at tilstede omførselshandel med brukte eller kasserte gjenstande, hørende ind under handelslovens § 23	984
—	27	Res.	om lukningstid for utsalgssteder i Fets herred.	127
—	27	Res.	om do. » do. for Relingens anneks av Fets herred	127
—	27	Res.	om lukningstid for utsalgssteder i Laksevaags sogn i Askø herred	128
Mai	3	Skr.	om, hvorvidt auktions-salg av et for stort lager kan tillates i henhold til handelslovens § 16, 2det led	985
—	8	Telegram	om, at »pottemakerarbeide« i handelslovens § 19 a omfatter grovt stentøi — ikke fajanse	985
—	22	Res.	om vedtægt ang. salg av tobak til barn i Onsø herred	225
—	22	Res.	om vedtægt ang. salg av tobak til barn i Salhus i Hammers herred.	225
—	22	Res.	om plan for et sikkerhetsfond ved Salangens bergverk, Salangens herred	228
—	22	Res.	om plan for et sikkerhetsfond ved A/S. Røstvangens gruber i Tønsets (Kvikne) herred	229
—	24	Skr.	om, at indenlandsk tilvirker kan la hvemsomhelst for sig sælge sine tilvirkede varer ved omførsel	985
—	28	Res.	om lukningstid for utsalgssteder i Rindalens herred	231
—	28	Skr.	om, at en handelsborger, som har faat haandverksborgerskap uten prøve, er at anse som »mester«	985
Juni	5	Res.	om forandring i lukningsvedtægten for Bergen	249
—	5	Res.	om lukningstid for landhandlerbutikker i Lærdals herred	249
—	9	Skr.	om, at en prøvenevnd ikke kan negte at medvirke til en utenbys ikke-lærlings svendeprøve-avlæggelse	985
—	17	Res.	om lukningstid for utsalgssteder i Skien	272
—	17	Res.	om do. » do. i Stords herred	272
—	17	Res.	om stadfæstelse paa et sikkerhetsfond ved Hadelands bergverk i Lunners herred	274
—	17	Res.	om inddeling av endel bedrifter i fareklasser i henhold til ulykkesforsikringsloven	275
—	17	Skr.	om, at kjøbmænd kan sælge etsnatron til husbruk	277
—	25	Res.	om »sundhetsforskrifter for verksteder« i Haugesund	278

1909 Side

Juni 25 Res. om gjenoptagelse og fortsættelse av opsamling til sikkerhetsfondet ved Fehnsgruberne i Hollens herred 282
— 28 Skr. om forkyndelsesgebyr for anmeldelse av flere etsanvisningsfund 287
Juli 3 Res. om vedtægt ang. salg av tobak til barn i Ids herred 303
— 14 Res. om lukningstid for utsalgssteder i Stordalens herred 310
— 14 Res. om do. » do. i Jostedals herred. 311
— 19 Skr. om, at handel med tare-aske ikke maa drives uten handelsbrev 323
Aug. 4 Res. om vedtægt ang. salg av tobak til barn i Altens herred 348
— 7 Skr. om salg av desinfektionsmidlet »Sanitorin« . . . 352
— 9 Skr. om, hvorvidt et kassert skipperborgerskap kan træde i kraft igjen 353
— 10 Skr. om toldbehandling og utlevering av endel medicinske præparater 353
— 10 Skr. om, at opsigelses-paategning paa handelsbrev bør meddeles uten betaling 354
— 27 Res. om vedtægt ang. salg av tobak til barn i Mandal 391
— 27 Res. om do. » do. i Malviks herred 392
— 27 Res. om lukningsvedtægt for utsalgssteder i Haugesund 392
— 27 Res. om do. » do. i Skjebergs herred 392
Septbr. 3 Res. om vedtægt ang. salg av tobak til barn i Askøens herred 409
— 10 Lov om forandringer i og tillæg til lov av 8 mars 1902 om kontrol med tilvirkning av og handel med margarin og margarinost 417
— 10 Lov om tilsyn med arbeide i fabrikker 418
— 10 Res. om vedtægt ang. salg av tobak til barn i Hitterdals herred 435
— 10 Res. om forandringer i planen for sikkerhetsfondet ved Bossmo aktieselskaps gruber i Mo herred, Nordlands amt 454
— 10 Res. om tilfølgetagelse av Kongsbergs Sølvverks og dets Skogvæsens budget samt bestemmelser for arbeidsordningen sammesteds 455
— 10 Res. om nyt lønsregulativ for Kongsbergs Sølvverks arbeidere og opsynsmænd 459
— 18 Lov om erhvervelse av vandfald, bergverk og anden fast eiendom 468
— 28 Res. om betaling til statskassen for paabudte undersøkelser av kjeler og rørledninger m. v. . . . 555

1909 Side
Septbr. 28 Res. om nyt lønsregulativ m. v. for Myntindretningen paa Kongsberg 556
Oktbr. 16 Res. om vedtægt ang. salg av tobak til barn i Akers herred 568
— 22 Res. om lukningsvedtægt for utsalgssteder i Askims herred 583
— 22 Res. om do. » do. i Strandens do. 583
— 30 Res. om do. » do. i Volds do. . 609
Decbr. 2 Res. om do. » do. i Østre Totens herred 703
— 23 Res. om lukningsvedtægt for utsalgssteder i Nordfjordeid i Eids herred 725

Jurisdiktions- og grænseforandringer, delinger og navnforandringer for distrikter.

1908
Aug. 15 Skr. om deling av Hosangers jordmordistrikt 755
— 26 Skr. om utskillen fra Gimsø jordmordistrikt av et nyt distrikt: Strandlandet 755
Septbr. 16 Skr. om deling og omregulering av Bodins og Straumens jordmordistrikter og utskillen av et nyt, tredje, distrikt: Tverlandet 755
Oktbr. 2 Skr. om utskillen av et nyt (nordre) distrikt fra Torskens jordmordistrikt 756
— 12 Skr. om deling av Mælums jordmordistrikt 756
— 12 Skr. om utskillen fra Bjarkøy jordmordistrikt av et nyt: Bjarkøy indlands distrikt 756
— 19 Skr. om deling av Hedalen og Begndalens jordmordistrikt 756
Decbr. 10 Skr. om deling av Øvrebø og Hægelands jordmordistrikt 756
— 10 Skr. om do. » Karlsøy do. 756
1909
Janr. 18 Skr. om deling av Nes og Fenstads sogns jordmordistrikt 5
Mars 3 Skr. om utskillen av et nyt distrikt fra Hadsels og Eidsfjordens jordmordistrikter 53
— 9 Res. om, at Tjøllings og Østre Halsens fattigdistrikter sluttes sammen til ett 60
— 23 Res. om, at Holtaalens herred henlægges fra Guldalens til Røros lægedistrikt 71
April 24 Skr. om deling av Lysters jordmordistrikt, saaledes at Fortuns sogn utskilles som eget jordmordistrikt . 105
— 27 Res. om, at Moss sorenskriveri m. h. t. uttrækning av domsmænd i meddomsretssaker skal deles i 2 distrikter 130

1909				Side
Mai	11	Res.	om deling av Vestre Totens tinglag	209
—	11	Res.	om do. » Mangers herred	210
—	14	Skr.	om utskillen av Holsens jordmordistrikt fra Førde og Viksdalens jordmordistrikter	212
—	22	Res.	om iverksættelse av rydning og eftersyn av grænsen mellem Norge og Sverige	227
—	22	Res.	om deling av Biri herred og tinglag	229
—	22	Res.	om do. » Skudenes tinglag	229
—	28	Res.	om do. » Selje herred samt at Hove sogn skal benævnes Selje sogn	235
—	28	Res.	om forandret grænselinje mellem Balestrands og Leikangers herreder og prestegjeld	235
Juni	17	Res.	om deling av Rissens tinglag	274
—	25	Res.	om do. » Ulsteins herred og fattigkommune	281
—	25	Res.	om anordning av det civile embedsverk for Gudbrandsdalens vedk.	283
—	25	Res.	om deling av Lindaas herred	284
—	25	Res.	om forandring i bestemmelserne ang. lodsoldermandskaper og lodsstationer m. v.	285
Juli	3	Res.	om forandring av det geistlige og civile inddelingsnavn Ledingen til Leiranger	304
—	14	Res.	om utskillelse fra Bjarkøy prestegjeld av Sandsøy annekssogn	312
—	23	Res.	om forandring i lappedistriktsinddelingen i Hedemarkens, Søndre og Nordre Trondhjems amter	325
Aug.	4	Res.	om forandring av grænserne for Stavangers bys 3 menigheter	348
—	11	Skr.	om deling av Arnefjord og Kvamsø jordmordistrikt	354
—	14	Skr.	om utskillen av et nyt distrikt, Skjomen, fra Harjangens jordmordistrikt	356
—	16	Skr.	om deling av Lavangens jordmordistrikt	357
—	20	Res.	om do. » Vaage tinglag m. v.	371
Septbr.	10	Res.	om, at Engerdalens herred skal utgjøre et eget tinglag og bestemmelser om avholdelse av saktingene sammesteds	454
—	28	Res.	om den civile embedsordning i Kristians amt	554
Oktbr.	6	Res.	om henlæggelse av Bindalens tinglag til maanedstingkredsen for Brønnøy, Vega, Vik og Velfjordens tinglag	561
Novbr.	17	Res.	om deling av Hosangers tinglag	672

Kirker og kirkegaarder.

1909				
Janr.	26	Res.	om opførelse av en ny kirke for Gjemmestads sogn i Gloppens herred	32

1909				Side
Febr.	16	Res.	om paalæg til sognepresten i Lurøy prestegjeld om at jordfæste lik paa Sanne hjælpekirkegaard i Træna annekssogn	43
—	16	Res.	om paalæg til sognepresten i Buksnes prestegjeld om at jordfæste lik paa hjælpekirkegaarden Vold i Buksnes hovedsogn	43
April	1	Res.	om reglement for driften av krematoriet paa Vestre Gravlund ved Kristiania	85
Mai	11	Res.	om avløsning av en Aa kirke paahvilende avgift	208
—	11	Res.	om særskilt kirketilsyn for et paa gaarden Brækne i Vanse prestegjeld opført kapel . . .	209
—	22	Res.	om opførelsen av Øvre Rindalens kapel m. v. . .	227
Juni	5	Res.	om paalæg for sognepresten i Hosanger til at jordfæste lik paa Romerheims hjælpekirkegaard . .	251
—	17	Res.	om indvielse av Fare kapel i Meløy prestegjæld m. v.	274
—	17	Res.	om avholdelse av gudstjenester m. v. i skolehuset paa Ledingens kirkested i Steigens prestegjæld .	274
Juli	15	Skr.	om, at paabudet om, at en kirke skal være forsynt med varme-indretning, ogsaa gjælder dens sakristi	318
—	23	Res.	om nyt visitasreglement for den norske kirke . .	325
Aug.	12	Res.	om indvielse av et bedehus til kirkelig bruk paa gaarden Ramsvik i Skjørns annekssogn	356
—	27	Res.	om indvielse av et bedehus i strandstedet Graaten i Solums prestegjeld til kirkelig bruk	404
Oktbr.	16	Res.	om avholdelse av gudstjenester m. v. i Fridheims festivitetslokale i Sødorps sogn, mens Sødorps hovedkirke er under flytning og gjenopførelse . .	569
Novbr.	17	Res.	om særskilt kirketilsyn for Florens og Okkelbergs kapeller i Øvre Stjørdalens prestegjeld	671
—	17	Res.	om nedsættelse av tiden, hvori et begravet lik skal ligge urørt i jorden paa hovedkirkegaarden i Onsø prestegjeld	671

Kjøpstæder og ladesteder.

1909				
Febr.	23	Res.	om forskrifter m. v. for heise-anlæg i Trondhjem	49
April	1	Res.	om tvungen opmaaling av tomter og grunde i Florø samt om godtgjørelse derfor	83
—	16	Res.	om forandret forretningsorden inden Kristiania magistrat	98
—	27	Skr.	om hjemmelen for opkrævning av »kvartprocentskatten« i Arendal	130
Juni	5	Res.	om forandring i vedtægten ang. avgifter av visse næringer i Kristiania	248

1909 Side
Juni 17 Res. om tillæg til politivedtægtene for Hønefoss (vedk. torvhandelen) 271
— 17 Res. om lukningstid for utsalgssteder i Skien . . . 272
— 17 Res. om utførelsen av brandsyn i Mosjøen 273
— 17 Res. om do. av do. i Narvik m. v. 273
— 17 Res. om takster for benyttelse av jernbanens brygger i Kristiansand og Arendal 275
Septbr. 10 Lov om utvidelse av kjøpstaden Haugesunds grænser 415
Novbr. 9 Res. om nye regler for skatteligningen i Sarpsborg . . 627
Decbr. 17 Res. om forandring i do. i Farsund . . 721

Kommune- og valgvæsen.

1909
Febr. 3 Skr. om valg av varamænd for kommunevalgte medlemmer av brandstyret 37
Mars 22 Skr. om, at kvinder kan indkaldes til tjeneste som forlikskommissærer 68

Kongen og kongehuset.

1909
Febr. 16 Res. om rikets styrelse under Kongens fravær fra hovedstaden 43
Mars 23 Res. om do. do. . . . 76
Juli 17 Res. om do. do. . . . 320
— 23 Res. om do. do. . . . 331
Aug. 12 Res. om do. do. . . . 356
Oktbr. 22 Res. om rikets styrelse under Kongens fravær paa reise til Danmark 586
Decbr. 7 Res. om rikets styrelse under Kongens fravær paa reise til England 707

Landvæsen.

1909
Janr. 19 Res. om forbud mot pigtraads anvendelse til gjærde i Stadsbygdens herred 26
— 26 Res. om forbud mot pigtraads anvendelse til gjærde i Os herred 31
Febr. 16 Res. om forbud mot pigtraads anvendelse til gjærde i Brandbu herred 42
— 27 Res. om regler for anvendelse av pigtraad til gjærde i Breims herred 51
April 13 Bruksregler for Jevnakers bygde-almenning 89
— 13 Do. » Brandbu do. 89
— 14 Res. om forandring i bruksregler for Gausdals Vestfjelds statsalmenning 90

1909			Side
April	16	Res. om regler for anvendelse av pigtraad i Aasene herred	94
—	16	Res. om optagelse av streifende hund i Aasene herred	94
—	17	Bruksregler for Grans bygde-almenning	100
—	21	Res. om forbud mot pigtraads anvendelse til gjærde i Vestby herred	100
—	27	Res. om ophævelse av forbud mot pigtraads anvendelse til gjærde for Sveens herred, forsaavidt angaar nuværende Vikebygds herred, samt forbud mot anvendelse av pigtraad til gjærde i sidstnævnte herred	128
—	30	Bruksregler for Tingelstads bygde-almenning	132
Mai	4	Skr. om, at endel magter har tiltraadt konventionen om oprettelse av et internationalt landbruks-institut i Rom	200
—	6	Bruksregler for Romedals bygde-almenning	201
—	11	Do. » Eina do.	207
Juni	25	Res. om optagelse av streifende hund i Hole herred	279
Juli	14	Res. om do. » do. i Grytten herred	311
—	19	Bekjendtgjørelse om renbeitning i Ekornen m. fl. lappedistrikter i Nordre Trondhjems amt	322
—	23	Res. om nyt lønningsregulativ for utskiftnings-funktionærerne	330
Aug.	12	Res. om tillæg til vedtægten mot benyttelse av pigtraadgjærde i Voss herred	354
—	12	Res. om pigtraads anvendelse til gjærde i Fjære herred	354
—	12	Res. om optagning av streifende hund i Ømarks herred	354
—	12	Res. om forbud mot lappers beitning paa øen Finkona i Nesne herred	355
—	20	Lov om skylddeling m. v.	364
Septbr.	10	Plakat om forbud mot transport av stikkelsbærplanter fra ethvert sted inden Stavangers amt	433
—	10	Res. om tilfølgetagelse av utskiftningsvæsenets budget	454
—	10	Res. om do. » bevilgninger til landbrukets og husdyravlens fremme	454
—	22	Res. om pigtraads anvendelse til gjærde i Loms herred	551

Love og grundlovsbestemmelser m. v.

1909			
Janr.	19	Res. om ikrafttræden av kap. 8 i sjødygtighetsloven av 8 aug. 1908 m. v.	7
Mars	23	Lov indeholdende tillæg til lov om adgang til at erhverve skog, bergverk eller vandfald av 12 juni 1906	68
Mai	1	Lov om forandringer i lov av 29 mars 1906 om mandtal og stortingsvalg	132

1909				Side
Mai	1	Lov	om mandtal og stortingsvalg av 29 mars 1906 med de deri ved lov av 1 mai 1909 foretagne forandringer	137
—	1	Res.	om oversættelse til landsmaal av ovennævnte lov	152
—	1	Lov	um manntal og stortingsval frå 29 mars 1906 med dei brigde, som lov av 1 mai 1909 hev gjort	153
—	1	Lov	om forandringer i lov av 2 juni 1906 om adgang for stemmeberettigede, som er utenfor riket, til at delta i stortingsvalg	168
—	1	Lov	om adgang for stemmeberettigede, som er utenfor riket, til at delta i stortingsvalg av 2 juni 1906 med de deri ved lov av 1 mai 1909 foretagne forandringer	170
—	1	Lov	om forandring i lov indeholdende bestemmelser angaaende behandling av ildsfarlige gjenstande av 3 mai 1871 med senere tillægslove	174
—	1	Lov	angaaende forandring av §§ 25 og 32 i lov om Norges Bank av 23 april 1892	177
—	11	Lov	om ret til fotografier	203
Juni	5	Lov	om forandringer i den almindelige borgerlige straffelov av 22 mai 1902	246
—	5	Lov	om tillæg til lov av 22 mai 1902 om den almindelige borgerlige straffelovs ikrafttræden	248
—	5	Lov	om berigtigelse av § 4 i lov av 18 mai 1896 indeholdende tillæg til den om Pensionskassen for Statens Tjenestemænd gjældende lovgivning	248
—	17	Lov	om foranstaltninger mot indførsel av smitsomme sygdomme	263
—	25	Lov	indeholdende tillæg til lov om jordmødre av 19 december 1898	278
Juli	3	Lov	om fiskerier i Søndre og Nordre Trondhjems amter	294
—	14	Lov	om forandringer i lov om registrering av skibe av 4 mai 1901	306
—	23	Lov	indeholdende tillæg til lov om postvæsenet av 12 mai 1888 med tillægslov av 9 juni 1903	324
Aug.	4	Lov	om drift av apotek	341
—	20	Lov	om adgang til opløsning av egteskap	358
—	20	Lov	om skylddeling m. v.	364
—	27	Lov	om forandring i og tillæg til lov angaaende jagt og fangst av 20 mai 1899	381
Septbr.	3	Lov	om adgang for visse skibskreditforeninger til at utstede obligationer, lydende paa ihændehaveren	406
—	10	Lov	om utvidelse av kjøpstaden Haugesunds grænser	415
—	10	Lov	om forandringer i og tillæg til lov av 8 mars 1902 om kontrol med tilvirkning av og handel med margarin og margarinost	417

1909			Side
Septbr.	10	Lov om tilsyn med arbeide i fabrikker	418
—	18	Lov indeholdende forandringer i og tillæg til lov om folkeskolen paa landet av 26 juni 1889	463
—	18	Lov indeholdende forandringer i lov om folkeskolen i byene av 26 juni 1889	466
—	18	Lov angaaende forandringer i § 36 i lov om det Kongelige Frederiks Universitet av 9 oktober 1905	468
—	18	Lov om erhvervelse av vandfald, bergverk og anden fast eiendom	468
—	18	Lov om erhvervelse av skog	485
—	18	Lov om forandring i lov om sjøfarten av 20 juli 1893	494
—	18	Lov om sykeforsikring	495
—	18	Lov om forandring i lov om saltvandsfisket i Finmarken av 3 august 1897	522
—	18	Lov om forandringer i og tillæg til lov om statskontrol med skibes sjødygtighet av 9 juni 1903	523
—	18	Res. om ikrafttræden av visse bestemmelser i sidstnævnte lov	538
—	18	Lov om anvendelse av det beløp, hvormed laste- og fyravgiften overstiger kr. 2 200 000,00 aarlig	538
—	18	Lov ang. forandringer i de om vernepligt og utskrivning gjældende love av 16 juni 1885, 24 april 1899 og 24 mars 1903	538

Maal og vegt.

1909			
Juni	5	Res. om tillæg til reglementet for justervæsenet av 17 juni 1886	249

Medicinal- og sundhetsvæsen.

1908			
Aug.	15	Skr. om deling av Hosangers jordmordistrikt	755
—	26	Skr. om utskillen fra Gimsø jordmordistrikt av et nyt distrikt: Strandlandet	755
Septbr.	16	Skr. om deling og omregulering av Bodins og Straumens jordmordistrikter og utskillen av et nyt, tredje, distrikt: Tverlandet	755
Oktbr.	2	Skr. om utskillen av et nyt (nordre) distrikt fra Torskens jordmordistrikt	756
—	12	Skr. om deling av Mælums jordmordistrikt	756
—	12	Skr. om utskillen av et nyt distrikt (Bjarkøy indlands) fra Bjarkøy jordmordistrikt	756
—	19	Skr. om deling av Hedalens og Begndalens jordmordistrikt	756

1909 1908			Side
Decbr.	10	Skr. om deling av Øvrebø og Hægelands jordmordistrikt	756
—	10	Skr. om do. » Karlsøy do.	756
1909			
Janr.	18	Skr. om deling av Nes og Fenstads sogns jordmordistrikt	5
—	19	Res. om forandring i plakat av 4 juni 1904 om utlevering av gifter m. v. fra apotek	6
—	26	Res. om antagelse av en anden læge end embedslægen til ordfører i sundhetskommissionen for Hitterdals herred	32
Febr.	9	Res. om tilbakekaldelse av den Kristiania bys sindsykeasyl meddelte autorisation	40
—	20	Skr. om, at »Rat Snap« antages at være gjenstand for apotekeres enehandel	45
Mars	3	Skr. om utskillen av et nyt distrikt fra Hadsels og Eidsfjordens jordmordistrikter	53
—	23	Res. om nye sundhetsforskrifter for Masfjordens herred og ophævelse av de gamle	69
—	23	Res. om utvidelse av sindssykeasylet paa Dikemark i Askers herred	71
—	23	Res. om, at Holtaalens herred henlægges fra Guldalens til Røros lægedistrikt	71
—	23	Res. om antagelse av en anden læge end embedslægen til ordfører i helseraadet for Askevolds herred	71
—	23	Skr. om apotekeres berettigelse til under visse forutsætninger at negte at utlevere cocain	76
—	27	Rundskr. om forskrifter til overholdelse av eventuelt forbud mot melkesalg fra leverandører, hos hvem der findes smitsom sygdom	77
—	31	Rundskr. om utlevering til læger og sykehus av spiritus til anticeptisk bruk m. v.	79
April	1	Res. om tillæg til sundhetsforskrifter for Aamots herred	82
—	1	Res. om regulativ for Bratsbergs amtskommunes sindssykeasyl	86
—	1	Res. om, at en anden læge end vedk. embedslæge kan være ordfører i helseraadet for Tysfjords herred	86
—	5	Skr. om utredelse av omkostninger ved forpleining av koppepatient, indlagt paa epidemilasaret fra dampskib	88
—	7	Skr. med nærmere forklaring av res. 7 novbr. 1908 angaaende farlighetserklæring for sindssyke	88
—	14	Skr. om, hvorvidt veivæsenet av sin læge kan kræve opgit hver patients sygdom, naar regning i anledning av behandlingen indsendes	90
—	16	Plakat om forhandling av difteriserum ved rikets apotek	92
—	16	Res. om nye sundhetsforskrifter m. v. for Vestby herred	93

1909				Side
April	16	Res.	om sundhetsforskrifter m. v. for Sandeherreds do.	93
—	16	Res.	om ophævelse av §§ 1, 2 og 11 i sundhetsforskriftene for Norderhovs herred	94
—	16	Res.	om avgiften for undersøkelser og stempling av kjøt i bistationen i Bergen	95
—	21	Res.	om oprettelse av et nyt apotek i Kristiania i Frognerveien	104
—	21	Res.	om, at en anden læge end embedslægen kan være ordfører i helseraadene for Borge og Torsnes herreder	104
—	22	Skr.	om, at jordmødre kan anvende spiritus til desinfektion	984
—	24	Skr.	om utskillen av Fortun fra Lyster jordmordistrikt	105
—	26	Rundskr.	om ophævelse av forbudet mot handel med Marienbadertabletter	125
—	27	Res.	om sundhetsforskrifter for Strandens herred	127
—	27	Res.	om, at §§ 13—17 i de for Gryttens herred gjældende sundhetsforskrifter ogsaa skal gjælde for strandstedet Aandalsnæs	127
—	27	Res.	om forandring av § 4 c i sundhetsforskriftene for Maasø herred	127
—	27	Res.	om at en anden læge end vedk. embedslæge kan være ordfører i helseraadene for Nord- og Sørfrøya herreder	128
—	27	Res.	om at en anden læge end vedk. embedslæge kan være ordfører i helseraadene for Leka og Graviks herreder	129
—	27	Res.	om at en anden læge end vedk. embedslæge kan være ordfører i helseraadet for Nerstrands herred	129
Mai	1	Res.	om utvidet lukningstid for Stavangers 4 apotek	192
—	11	Res.	om sundhetsforskrifter for Odda bygningskommune i Ullensvang herred	206
—	11	Res.	om tillæg til sundhetsforskrifter for Viktens herred	207
—	11	Res.	om oprettelse av en 3aarig Statens Tandlægeskole m. v.	210
—	11	Res.	om oprettelse av karantænekommissioner i Lødingen og Honningvaag	210
—	14	Skr.	om utskillen av Holsen jordmordistrikt fra Førde og Viksdalens jordmordistrikter	212
—	22	Res.	om forskrifter mot smitsomme sygdommes utbredelse i Nore herred	225
—	22	Res.	om tillæg til sundhetsforskriftene for Rissen herred	225
—	22	Res.	om do. » do. for Stavanger	225
—	22	Res.	om anvendelse av pleiebarnslovens §§ 1—9 i Norderhovs herred	226

1909				Side
Mai	22	Res.	om tilsyn med Bratsbergs amtskommunes sindssykeasyl	229
—	28	Kundgj.	om, at øerne Terceira og Fayal samt byen Adalia ikke længer skal ansees pestsmittet	231
—	28	Res.	om godtgjørelse til stadsfysikus i Bergen for at undervise hjælpevakcinatørerne	235
Juni	5	Res.	om nye sundhetsforskrifter m. v. for Hølen	248
—	5	Res.	om utvidet lukningstilladelse for filialapoteket paa Laksevaag	251
—	5	Res.	om forandret lønningsregulativ for personalet ved sindssyke-asylerne m. v.	252
—	12	Skr.	om utredelsen av utgiftene ved hjemsendelsen av en patient, indlagt paa sykehus for Vaarsildavgiftsfondets regning	263
—	12	Skr.	om utskillen av Rødsbygdens jordmordistrikt fra Hurums do.	263
—	12	Skr.	om deling av jordmordistriktet i Grans herred, Kristians amt	263
—	17	Lov	om foranstaltninger mot indførsel av smitsomme sygdomme	263
—	17	Res.	om nye sundhetsforskrifter m. v. for visse strøk ved Kirkenæs og gruberne i Sydvaranger	272
—	17	Res.	om forandring i sundhetsforskriftene for Fredriksværns herred	272
—	17	Res.	om regulering av gage for stadsfysikus i Stavanger samt for assistenten ved det Hygieniske Institut	275
—	17	Res.	om en anden læge end embedslægen som ordfører i helseraadet i Leikangers herred	275
—	19	Skr.	om, at kjøbmænd kan sælge etsnatron til husbruk	277
—	25	Lov	indeh. tillæg til lov om jordmødre av 19 december 1898	278
—	25	Res.	om »sundhetsforskrifter for verksteder« i Haugesund	278
—	25	Res.	om en anden læge end embedslægen som ordfører i helseraadene for Børsens og Børseskognens herreder	284
—	28	Skr.	om, at præparatet »Sirop Rami« maa betragtes som et arkanum	986
—	30	Res.	om anlæg og drift av filialapotek i ladestedet Hølen	292
Juli	2	Skr.	om farlighetserklæring m. v. for sindssyke	293
—	3	Res.	om oprettelse av et apotek ved Randsfjords jernbanestation i Jevnakers herred	304
—	3	Res.	om oprettelse av et apotek paa strandstedet Nordfjordeid i Eids herred	304
—	14	Res.	om forskrifter til forebyggelse av ondartede smitsomme sygdomme i Haalands herred	310
—	14	Res.	om sundhetsforskrifter for Sunnelvens herred	310

1909				Side
Juli	14	Res.	om forskrifter til forebyggelse av ondartede smitsomme sygdomme i Gloppens herred	310
—	14	Res.	om oprettelse av et apotek i Odda i Ullensvangs herred	313
—	14	Res.	om vekselvis lukning av Aalesunds to apotek paa søn- og helligdage	313
—	17	Skr.	om, at gurglevandet »Purgare vand« kun kan sælges av apotekere og giftsælgende kjøbmænd	322
—	23	Res.	om sundhetsforskrifter m. v. for Rollags herred	324
—	23	Res.	om vekselvis lukning av Bragernes og Strømsø apotek i Drammen	329
Aug.	4	Lov	om drift av apotek	341
—	4	Rundskr.	om indretning av et provisorisk koleralasaret i Tromsø	352
—	7	Skr.	om, hvilken kommune skal utrede forpleiningsutgifter for en tuberkuløs syk	352
—	7	Skr.	om salg av desinfektionsmidlet »Sanitorin«	352
—	10	Skr.	om toldbehandling og utlevering av endel medicinske præparater	353
—	11	Skr.	om deling av Arnefjord og Kvamsø jordmordistrikt	354
—	12	Res.	om indførsel av kjøtkontrol i Hønefoss m. v.	355
—	14	Skr.	om utskillen av et nyt distrikt, Skjomen, fra Harjangens jordmordistrikt	356
—	16	Skr.	om deling av Lavangens jordmordistrikt	357
—	20	Res.	om oprettelsen av et styre for Statens Tandlægeskole m. v.	371
—	25	Skr.	om, at lukket bentuberkulose uten avsondringer ikke gaar ind under tuberkuloseloven	380
—	27	Res.	om nye sundhetsforskrifter for Porsgrund	381
—	27	Res.	om, at en anden læge end embedslægen kan antages som ordfører i helseraadet for Elverums herred	405
—	31	Skr.	om tuberkuloselovens anvendelse paa brødhandel	406
Septbr.	3	Res.	om forskrifter til forebyggelse av ondartede smitsomme sygdommes utbredelse i Mosterø herred	408
—	3	Res.	om nye sundhetsforskrifter for Trondhjem	408
—	9	Skr.	om, hvorvidt en bestyrer av sykehus eller lignende kan negte at gi oplysning om en pike har født, og hvem hun opgir som barnefar	414
—	10	Lov	om forandringer i og tillæg til lov av 8 mars 1902 om kontrol med tilvirkning av og handel med margarin og margarinost	417
—	10	Res.	om forandringer i plakat av 4 juni 1904 om utlevering av gifter m. v. fra apotek	434
—	10	Res.	om ordningen av meddelelsespligten ved tuberkuløses flytning i Karlsøy herred	435

1909			Side
Septbr.	10	Res.	om ordningen av meddelelsespligten ved tuberkuløses flytning i Nordre Lands herred 435
—	10	Res.	om forandring i § 10 i sundhetsforskriftene og om ordningen av meddelelsespligten ved tuberkuløses flytning i Vikebygds herred 435
—	10	Res.	om tillæg til sundhetsforskriftene og om ordningen av meddelelsespligten ved tuberkuløses flytning m. v. i Torvestads herred 435
—	10	Res.	om ordningen av meddelelsespligten ved tuberkuløses flytning i Skaare herred 436
—	10	Res.	om ordningen av meddelelsespligten ved tuberkuløses flytning i Vats herred 436
—	14	Skr.	om, hvor vaksinationen skal foregaa 462
—	18	Lov	om sykeforsikring 495
—	18	Res.	om nye sundhetsforskrifter for Tønsberg 540
—	18	Res.	om filialapoteket paa Græsviks overgang til selvstændig apotek 544
—	18	Res.	om oprettelse av et apotek ved Stange jernbanestation 544
—	18	Res.	om oprettelse av et apotek i strandstedet Fauske 544
Oktbr.	2	Skr.	om anvendelse av Hyper-manganas kalicus crudus til desinfektion 557
—	6	Res.	om nye sundhetsforskrifter for Moss 558
—	22	Res.	om ordningen av meddelelsespligten ved tuberkuløses flytning i Hammers herred 582
—	22	Res.	om ordningen av meddelelsespligten ved tuberkuløses flytning i Aasene herred 582
—	22	Res.	om ordningen av meddelelsespligten ved tuberkuløses flytning i Sveens herred 582
—	22	Res.	om ordningen av meddelelsespligten ved tuberkuløses flytning i Bamble herred 582
—	22	Res.	om tillæg til sundhetsforskriftene for Skaare herred 582
—	22	Res.	om nye sundhetsforskrifter for strandstedet Sand m. m. 583
—	22	Res.	om nye sundhetsforskrifter for Hedrums herred m. v. 583
—	22	Res.	om antagelse av en anden læge end embedslægen til ordfører i helseraadet for Balestrands herred 586
—	22	Res.	om antagelse av en anden læge end embedslægen til ordfører i helseraadet for Lunds herred . . . 586
—	22	Res.	om antagelse av en anden læge end embedslægen til ordfører i helseraadet for Romedals herred. . 586
Novbr.	4	Skr.	om utgiftene ved sindssykes behandling, foranlediget ved politiets indskriden 619
—	5	Skr.	om en »pilledame« kan utlevere medicin over skranken mot kontrolmerke 622

1909			Side
Novbr.	9	Res. om nye sundhetsforskrifter for den del av Lillestrøms herred, som ligger utenfor bygningskommunen m. v.	623
—	9	Res. om oprettelse av et nyt apotek i Vestre Fredrikstad	626
—	9	Res. om antagelse av en anden læge end embedslægen til ordfører i Time herreds helseraad	626
—	9	Res. om anlæg av et filialapotek ved Mjøndalens jernbanestation	626
—	17	Res. om reglement ang. foranstaltninger mot indførsel av smitsomme sygdomme m. v.	632
—	17	Res. om tillæg til sundhetsforskriftene for Hedrums herred	670
—	17	Res. om ordning av meddelelsespligten ved tuberkuløses flytning i Indre Holmedals herred	670
—	17	Res. om, at saker vedkommende tandlæge-undervisningen og tandlæge-eksamen overføres fra Justis- til Kirkedepartementet	672
—	17	Res. om oprettelse av kuranstalt for alkoholister paa gaarden Hovaldsaasen i Aasnes herred	672
—	19	Regler om rensning ombord ved farsotter	674
—	23	Res. om nye sundhetsforskrifter for Skjolds herred m. v.	685
—	23	Res. om » do. » Ømarks do. m. v.	686
—	23	Res. om do. » Buds do. m. v.	686
—	23	Res. om forskrifter til forebyggelse av ondartede smitsomme sygdomme i Opdals herred	686
—	27	Skr. om, at helseraadets ordfører selv maa avgjøre, naar han skal foreta særskilt reise i anledning av desinfektion	699
Decbr.	2	Res. om forskrifter til forebyggelse av ondartede smitsomme sygdommes utbredelse i Os herred	702
—	7	Res. om tillæg til sundhetsforskriftene for Aakre herred	705
—	7	Res. om do. » do. » Namsos	705
—	7	Res. om antagelse av en anden læge end embedslægen til ordfører i helseraadet for Ulviks herred	706
—	7	Res. om utvidelse av det kommunale sindssykeasyl paa Dikemark	706
—	16	Rundskr. om anvendelse av saccharin ved fremstillingen av bruslimonader og bruspulver som handelsvare	717
—	17	Res. om ordningen av meddelelsespligten ved tuberkuløses flytning i Sogndal m. fl. steder i Stavanger amt	718
—	17	Res. om omdannelse av Kristiansands gamle hospital til sindssykeasyl m. v.	720

Militærvæsen, vernepligt.

1906
Juli 6 Konvention om forbedring av saarede og sykes skjæbne i aameer i felten 733
1909
Febr. 3 Skr. om straf for uagtsomme handlinger efter den militære straffelov 38
— 6 Skr. om de militæres benyttelse av landsmaal . . . 39
— 10 Skr. om, at fastlønnede militære ikke maa offentliggjøre opfindelser m. v., forinden Forsvarsdepartementets uttalelse er indhentet 41
— 16 Res. om nye love for »1ste Brigades Musikkorps's Pensionsfond« 43
— 16 Regler for fremmed benyttelse av Opmaalingens kartmateriale 43
Mars 8 Rundskr. om tillæg til skemaet for trangsattester . . 58
April 1 Res. om tillægs-bestemmelse til arméens krigsregulativ 86
— 16 Res. om ophævelse av »Pensionsindretningen for Underofficerer og Menige av Marinens Haandverkskorps« 99
Juni 5 Res. om Marinens budget og forandringer i planen for Marinens Haandverkskorps 253
— 19 Skr. om transportmaaten for militære tjenestemænd. . 277
— 21 Skr. om vernepligtige officerers andragender om utsættelse med bataljonssamlinger 277
— 25 Res. om bestemmelser ang. anvendelsen av langtrækkende projektiler 280
Aug. 20 Res. om tilfølgetagelse av Armeens budget 1909—10, hesteholdsgodtgjørelse m. v. 372
— 27 Res. om tilfølgetagelse av beslutning om hærordningen m. v. 405
Septbr. 11 Rundskr. om, at vernepligtsfrihet ikke bør forbeholdes ved avertering av ledige poster 460
— 18 Lov ang. forandringer i de om vernepligt og utskrivning gjældende love av 16 juni 1885, 24 april 1899 og 24 mars 1903 538
Oktbr. 6 Res. om bemyndigelse for Forsvarsdepartementet til at beskikke uteksaminerte underofficerer med artium til uløn. officerer 561
— 6 Res. om den Fredrikstens fæstnings kommandantskap tilliggende eiendom Risum i Ids herred m. v. . . 561
— 15 Skr. om, at reglerne ang. bøter i den borgerlige straffelov ogsaa kommer til anvendelse paa bøter efter andre love, saasom utrederkvarterloven av 6 juni 1891 568
— 16 Res. om ændringer i Armeens fredsuniform 570

1909			Side
Oktbr.	16	Res.	om endel officerers hestehold samt om remonteringspenger og hesteholdsgodtgjørelse 570
—	16	Res.	om ny plan for marinens intendanturkorps m. v. . 572
—	18	Skr.	om formen for militæres erklæringer paa andragender 580
Novbr.	9	Res.	om tilføielse til »Bestemmelser ang. fremmede krigsskibes adgang til norske havner« 623
—	9	Res.	om bemyndigelse for Forsvarsdepartementet til at indvilge andragender om fritagelse for kvarterforpligtelse 627
—	17	Res.	om aldersgrænsen for officerer i visse stillinger . 672
—	17	Res.	om bemyndigelse for Forsvarsdepartementet til at utfærdige nye administrationsregler for penger og materiel ved hærens avdelinger og for det alm. forretningsforhold mellem disse og overordnede myndigheter 673
Decbr.	6	Skr.	om indbeordrede nationale mandskapers avlønningsforhold 704
—	22	Skr.	om forstaaelsen av et punkt i »Regler om ansættelse, forfremmelse m. v. av fastlønnede underofficerer« 725
—	30	Res.	om nye navn og betegnelser for Armeens avdelinger 729

Pant.

1909			
Janr.	27	Skr.	om nødvendigheten av at tinglæse en ikke tidligere tinglæst meddelelse om, at en pantobligation ikke er indfridd 32
Mars	2	Skr.	om hvorvidt indførsel i skibsregister av tidligere tinglæst skadesløsbrev i samtidig registrert fartøi kan sidestilles med fornyelse av tinglæsning . . 52
Juni	3	Skr.	om fornyet tinglæsning av visse heftelser, omhandlet i Justisdepartementets skrivelse til Kirkedepartementet av 21 aug. 1882 246
Decbr.	4	Skr.	om, hvorvidt en pantobligation, som efter tidligere tinglæsning er registrert i et skibsregister, kan utslettes av dette uten mortifikation 704

Pensionsvæsen, pensions- og enkekasser.

1909			
Febr.	16	Res.	om nye love for »1ste Brigades Musikkorps's Pensionsfond« 43
—	23	Res.	om forandringer i avsnit II i Enkekassens plan . 46

1909				Side
Febr.	23	Res.	om forandringer i reglementet for pensionsvæsenet ved Kongsbergs Sølvverk og Mynten	50
Mars	9	Res.	om tilfølgetagelse av Stortingets beslutning om bevilgninger av Oplysningsvæsenets Understøttelsesfond m. v.	59
April	16	Res.	om ophævelse av Pensionsindretningen for Underofficerer og Menige av Marinens Haandverkskorps	99
Mai	1	Res.	om statutter for Valdresbanens Pensionskasse . .	192
—	11	Res.	om, at til Enkekassen pantsatte bygninger kan brandforsikres i visse private brandforsikrings-selskaper	209
—	22	Res.	om forandringer i statutterne for »Understøttelsesforeningen for norske Advokater og Sakførere og deres Efterlatte«	230
—	28	Res.	om, at saker vedkommende Enkekassen skal henlægges til Finans- og Tolddepartementet . . .	232
Juni	5	Lov	om berigtigelse av § 4 i lov av 18 mai 1896, indeholdende tillæg til den om Pensionskassen for Statens Tjenestemænd gjældende lovgivning . .	248
—	23	Res.	om bemyndigelse for Finansdepartementet til at avgjøre utløsninger av pensioner	331
Septbr.	18	Res.	om, at pensioner m. v. av Pensionskassen for Statens Tjenestemænd skal utbetales av statens oppebørselsbetjenter	544
Oktbr.	30	Res.	om stadfæstelse av nye vedtægter for Journalisternes Pensions- og Hjælpeforening	609

Politivæsen.

1909				
Janr.	5	Res.	om ophævelse for Lillestrøms herreds vedkommende av et tillæg til vedtægten for Skedsmo herred angaaende adgang til at gi offentlige forestillinger	1
—	19	Res.	om tillæg til politivedtægten for Torvestads herred	5
—	19	Res.	om vedtægt angaaende salg av tobak til barn i Bærums herred	5
—	19	Res.	om vedtægt angaaende salg av tobak til barn i Eids herred	5
—	19	Res.	om vedtægt angaaende salg av tobak til barn i Laardals herred	6
—	19	Res.	om vedtægt angaaende salg av tobak til barn i Nedre Ekers herred	6
Febr.	16	Res.	om politivedtægt for Flakstads herred	41
Mars	23	Res.	om politivedtægt for Harstad m. v.	68
—	23	Res.	om tillæg til politivedtægt for Levanger . . .	68
—	23	Res.	om do. - do. - Ulsteins herred .	69

1909				Side
Mars	23	Skr.	om, at politiets tilladelse til handel med brukte ting ogaa er nødvendig like overfor ældre handelsberettigede	76
—	26	Rundskr.	om terminer for avlæggelse av regnskap for kontrol med befordringen av utvandrere	76
April	16	Res.	om avgift av offentlige forestillinger i Modums herred	93
—	16	Res.	om ny politivedtægt for Onsø herred	93
—	27	Res.	om tillæg til politivedtægten for Risør	126
Mai	28	Res.	om avgift av offentlige forestillinger i Selbs herred	231
Juni	17	Res.	om ny politivedtægt for Hornes herred	271
—	17	Res.	om tillæg til politivedtægten for Hønefoss (torvhandelen)	271
Juli	3	Res.	om politivedtægt for Viks herred	303
—	3	Res.	om avgift av offentlige forestillinger i Trøgstads herred	303
Aug.	20	Res.	om tillæg til politivedtægter for Fredrikstad ang. bruk av motorvogner	370
Septbr.	3	Res.	om forandring i § 46 i politivedtægtene for Kristiania	408
—	3	Res.	om forandring av § 7 i politivedtægtene for Askøens herred	408
—	3	Res.	om tillæg til politivedtægtene for Kvinnherreds herred	409
—	3	Res.	om tillæg til § 8 i politivedtægtene for Ullensvangs herred	409
—	23	Res.	om forandring i uniformsreglementet for betjenter ved Kristiania politi	551
Decbr.	30	Res.	om forandring i § 60 i politivedtægtene for Stavanger	727
—	30	Res.	om politivedtægter for Eina herred	727
—	30	Res.	om do. » Tjelsunds do.	727

Post- og telegrafvæsen.

1909				
Janr.	14	Skr.	om, hvorvidt et skytterlags korrespondanse er portofri	5
—	23	Skr.	om, at brevforsendelser m. v. mellem Norge og Grønland behandles efter bestemmelserne i overenskomst av 37 novbr. 1891 mellem Norge og Danmark	29
—	30	Skr.	om, at Østerrike-Ungarn har ratifisert den internationale radiotelegraf-konvention	34
$^{11}/_{9}$ 1908 $^{9}/_{2}$ 1909			Reglement for den internationale telegraf-korrespondanse i tilslutning til den i St. Petersburg avsluttede telegraf-konvention	757

1909				Side
Febr.	9	Res.	om portofrihets-attestationsret for endel funktionærer	40
—	9	Skr.	om tillæg til tablaa over takstækvivalenterne i hovedpostkonventionen forsaavidt angaar Bolivia	40
—	12	Skr.	om, at Australien med flere land har ratifisert de internationale postoverenskomster av 26 mai 1906	41
Mars	4	Cirk.	om rettelser i postanstaltfortegnelsen	54
—	13	Skr.	om, at Portugal har ratifisert den internationale radiotelegraf-konvention	64
—	31	Cirk.	om tillæg til og rettelser i postanstaltfortegnelsen	80
April	13	Cirk.	om, at private ikke kan sende skatte- eller toldbeløp som portofri sak	89
—	13	Cirk.	om rettelse i postanstaltfortegnelsen	90
Mai	1	Res.	om nyt lønsregulativ for endel telegraffunktionærer	196
—	3	Skr.	om opkrævning av Bernerkonventionens posttakster i Argentina	200
April 28 / Mai	28	Overensk.	med Transvaal angaaende utveksling av postanvisninger	236
Juni	28	Skr.	om notifikationer til det internationale telegrafbyraa i Bern av en transittakst paa de norsk-tyske telegrafkabler	286
—	28	Tillægsoverenskomst	til overenskomsten om telegrafkorrespondansen mellem Norge og Holland	286
Juli	17	Skr.	om, at Tyrkiet har ratifisert den internationale radiotelegraf-konvention	322
—	23	Lov	indeholdende tillæg til lov om postvæsenet av 12 mai 1888 med tillægslov av 9 juni 1903	324
Aug.	2	Cirk.	om portofri forsendelse av postpakker	341
Septbr.	9	Skr.	om portofrihet for sorenskrivers bemyndigelse for lensmand til avholdelse av auktion m. v.	415
Oktbr.	5	Cirk.	om tillæg m. v. til postanstaltfortegnelsen	558
—	16	Cirk.	om do. do.	580
—	19	Skr.	om opkrævningen av postkonventionens takster i Siam	580
—	30	Res.	om attestationsret for portofri brevveksling for bestyreren for Bergens Museum m. fl.	609
Novbr.	1	Skr.	om, at terminaltaksten for pressetelegrammer til Østasien via Sibirien er nedsat	614
—	24	Cirk.	om tillæg m. v. til postanstaltfortegnelsen	687
Decbr.	22	Cirk.	om do. do.	723

Regjeringen, embeds-, bestillings- og ombudsmænd i almindelighet.

1909				
Janr.	13	Skr.	om, at departementet ikke antages at ha ret til at indbringe for Riks-skattekommissionen amts-	

1909				Side
			skattekommissionens avgjørelser av enkeltmænds klager i henhold til statsskattelovens § 11, 2 . .	4
Jan.	20	Skr.	om lensmænds pligter m. h. t. behandlingen av skattelister	28
—	22	Skr.	om henstillen til lagmændene om at gi vedkommende meddoms- og forhørsretter meddelelse om sakenes avgjørelse	29
—	28	Skr.	om tiden for amtskassereres oversendelse til lensmændene av indfordringslister vedkommende offentlige fond	33
Febr.	3	Res.	om lensmænds indtræden i politimesterens sted i brandstyret i visse steder i Stavangers amt . .	36
—	9	Res.	om, at bestyrelsen av Fondet til Bergvæsenets Fremme overgaar til Handelsdepartementet . .	40
—	16	Res.	om bemyndigelse for Finansdepartementet til at tilstaa toldfrihet for præmier av ædelt metal, vundet i utlandet	43
—	16	Res.	om rikets indvortes bestyrelse under Kongens fraværr fra hovedstaden	43
—	27	Res.	om, at saker vedkommende Norges handels- og sjøfarts-traktatmæssige forhold til fremmede magter overføres fra Handels- til Utenriksdepartementet .	51
Mars	16	Res.	om omregulering av bergmesterstillingen ved Kongsbergs Sølvverk	67
—	23	Res.	om instruks for den Norske Regjering	72
—	23	Res.	om rikets indvortes bestyrelse under Kongens fraværr fra hovedstaden	76
April	16	Res.	om Justisdepartementets civile budget og om oprettelse av 2 faste assessorembeder i Høiesteret m. v.	97
—	16	Res.	om forandret forretningsorden inden Kristiania magistrat	98
—	16	Res.	om nye lønninger under skatteväesenet	99
—	16	Res.	om forhøiet gage for fyrdirektørembedet . . .	100
—	21	Res.	om salg av Rakkestad sorenskriveris embedsgaard Elvestad	104
—	27	Res.	om salg av Nordre Hedemarkens sorenskriveris embedsgaard Steinberg	129
—	28	Rundskr.	om fastsættelse av embedsprotokollers maksimumshøide	130
Mai	28	Res.	om, at saker vedkommende Enkekassen skal henlægges til Finans- og Tolddepartementet . . .	232
—	28	Res.	om godtgjørelse til stadsfysikus i Bergen for at undervise hjælpevakcinatørerne	235
Juni	17	Res.	om regulering av gage for stadsfysikus i Stavanger og for assistenten ved det Hygieniske Institut .	275
—	17	Res.	om tillæg til kontorholdsgodtgjørelse ved Kristiania toldskriverkontor	277

1909				Side
Juni	25	Res.	om avlønning og ansættelse av en kaldskapellan i Lye prestegjeld	280
—	25	Res.	om avlønning av midlertidige hjælpeprester i Gamle Akers og Uranienborgs menigheter i Kristiania	281
—	25	Res.	om forandring i reglerne for tilstaaelse av tjenestefrihet for geistlige embedsmænd	281
—	25	Res.	om anordningen av det civile embedsverk for Gudbrandsdalens vedkommende	283
Juli	3	Res.	om, at raadstuskriverforretningene i Gjøvik skal overgaa fra fogden i Toten til skatteopkræveren i Gjøvik	306
—	16	Rundskr.	om lempninger i regnskapsavlæggelsen paa grund av budgetterminens forandring	318
—	17	Res.	om rikets styrelse under Kongens fravær fra hovedstaden	320
—	23	Res.	om rikets styrelse under Kongens fravær fra hovedstaden	331
—	30	Skr.	om offentlige tjenestemænds skyssgodtgjørelse ved reiser med rutegaaende motorbaater	338
Aug.	12	Res.	om rikets styrelse under Kongens fravær fra hovedstaden	356
—	27	Res.	om, at Utenriksdepartementet kan meddele gesandt 2 à 3 maaneders aarlig tjenestefrihet	404
Septbr.	11	Rundskr.	om, at vernepligtsfrihet ikke bør forbeholdes ved avertering av ledige poster	460
—	11	Rundskr.	angaaende den nye lov om skylddeling	461
—	18	Res.	om, at pensioner m. v. av Pensionskassen for Statens Tjenestemænd skal utbetales av statens oppebørselsbetjenter	544
—	28	Res.	om den civile embedsordning i Kristians amt	554
Oktbr.	13	Skr.	om fordeling av godtgjørelse for merarbeide ved skatte-opkrævningen mellem flere indehavere av lensmandsbestillingen	564
—	19	Skr.	om, at skifteforvaltere er forpligtet til at motta de dødsanmeldelser, som sker direkte til dem	581
—	22	Res.	om rikets bestyrelse under Kongens fravær paa reise til Danmark	586
Novbr.	9	Res.	om godtgjørelse for avsavn av embedsgaard for sorenskriveren i Rakkestad	626
—	17	Res.	om, at saker vedk. tandlæge-undervisningen og eksamen overføres fra Justis- til Kirkedepartementet	672
—	17	Res.	om bemyndigelse for Sjøfartskontoret til at behandle og avgjøre andragender fra skibsredere m. v. om anerkjendelse av lastemerke, anbragt efter utenlandske godkjendte lastelinjer	672

Regjeringen, embeds-, bestillings- og ombudsmænd i almindelighet. 1045

1909			Side
Novbr.	23	Res. om, at saker ang. navnforandringer, stiftelser og legat skal fremtidig avgjøres av Kirkedepartementet	687
Decbr.	7	Res. om henlæggelse under Justitsdepartementets avgjørelse av endel processuelle og andre bevillinger .	706
—	7	Res. om rikets bestyrelse under Kongens fravær paa reise til England	707

Religion, gudstjeneste og geistlighet.

1909			
Janr.	11	Res. om gudstjenester i Sagfjordens kapel i Hamarøy prestegjeld	4
Febr.	16	Res. om gudstjenesternes og konfirmantundervisningens ordning i Strindens prestegjeld	42
—	27	Res. om kjøp av prestegaard m. v. til Øiestads prestegjeld for embedets kapitaler	52
Mars	9	Res. om tilfølgetagelse av bevilgninger av Oplysningsvæsenets Understøttelsesfond og Kapitalfond . .	59
—	23	Res. om avholdelse av gudstjenester m. v. i Bataldens bedehus i Kinns prestegjeld	71
April	16	Res. om tillæg til alterboken angaaende ritual ved likbrænding m. v.	95
—	21	Res. om anvendelse av de Øiestads sogneprestembede tilliggende kapitaler	101
Mai	11	Res. om Kraakerøy annekssogns overgang til eget prestegjeld m. v.	207
—	11	Res. om ansættelse av en tredjeprest i Ullensakers prestegjeld m. v.	208
—	11	Res. om henlæggelse til Nerstrands sogneprestembede av endel av Stavanger domkirkes sognekald og Hetlands residerende kapellani tilliggende uindløste jordavgifter og løs landskyld	208
—	22	Res. om gudstjenester i Øvre Rindalens kapel m. v. .	227
—	22	Res. om do. m. v. i en skolebygning i Bugønæs i Sydvaranger	227
—	22	Res. om henlæggelse av jordavgift m. v. fra sognepresten til den residerende kapellan i Eidsbergs prestegjeld	228
Juni	5	Res. om paalæg for sognepresten i Hosanger om at jordfæste lik paa Romerholms hjælpekirkegaard . .	251
—	17	Res. om avholdelse av gudstjenester m. v. i Fare kapel i Meløy prestegjeld m. v.	274
—	17	Res. om avholdelse av gudstjenester m. v. i et skolehus paa Ledingens kirkested i Steigens prestegjeld	274
—	17	Res. om ny formular for egteskaps-stiftelse inden den Tysk-Evangeliske menighet i Kristiania , . . .	274

1909				Side
Juni	25	Res.	om avlønning og ansættelse av en kaldskapellan i Lye prestegjeld	280
—	25	Res.	om lønninger til midlertidige hjælpeprester i Gamle Akers og Uranienborgs menigheter i Kristiania	281
—	25	Res.	om forandring i reglerne for tilstaaelsen av tjenestefrihet for geistlige embedsmænd	281
—	25	Skr.	om, at prester skal være iført embedsdragt for at forrette nadveren ogsaa hos avsidesboende syke	286
Juli	3	Res.	om forandring av det geistlige inddelingsnavn Ledingen til Leiranger	304
—	14	Res.	om oprettelse av Sandsøy annekssogn, Bjarkøy prestegjeld	312
—	23	Res.	om nyt visitasreglement for den norske kirke	325
Aug.	4	Res.	om forandring av grænserne for Stavanger bys 3 menigheter	348
—	12	Res.	om gudstjenester i et bedehus paa gaarden Ramsvik i Skjørns annekssogn i Bjugns prestegjeld	356
—	24	Rundskr.	om det nye visitasreglement for den norske kirke	375
—	27	Res.	om indvielse av et bedehus i strandstedet Graaten i Solums prestegjeld til kirkelig bruk	404
—	27	Res.	om, at den residerende kapellan i Biri prestegjeld skal føre kirkeboken for Snertingdalens annekssogn	405
Septbr.	22	Res.	om forhøielse av husleiegodtgjørelsen for sognepresten i Aalesund	551
Oktbr.	6	Res.	om særskilt komfirmation for Hillestads annekssogn, Botne prestegjeld	560
—	6	Res.	om avløsning av skyss- og natteholdsgodtgjørelsen til sognepresten i Skudenes	560
—	16	Res.	om avholdelse av gudstjenester m. v. i Fridheims festivitetslokale i Sødorps sogn, mens Sødorps hovedkirke i Nordre Frons prestegjeld er under flytning og gjenopførelse	569
—	22	Res.	om nedlæggelse av Sunds residerende kapellani og oprettelse av Austevolds prestegjeld m. v.	584
Novbr.	9	Res.	om ansættelse av en midlertidig hjælpeprest i Solums prestegjeld	623
—	9	Res.	om lønning av en midlertidig hjelpeprest i Johannes menighet i Bergen	624
—	9	Res.	om paalæg for sognepresten i Ids prestegjeld at læse med konfirmanterne fra Enningdalens annekssogn paa et bekvemt sted inden sognet m. v.	624
Decbr.	3	Telegram	om, at dissenter kan delta i alle skolestyrets forhandlinger og beslutninger m. v.	704

1909 Side

Decbr. 17 Res. om nedlæggelse av det resid. kapellani i Vaage samt deling av Vaage prestegjeld 719
— 17 Res. om oprettelse av Dalsfjordens sogn som et eget anneks i Voldens prestegjeld 720

Retten.

1909

Janr. 22 Skr. om henstillen til lagmændene om at gi vedkommende meddoms- og forhørsretter meddelelse om sakenes avgjørelse 29
— 26 Res. om ratifikationen av overenskomsten om den civile proces 32
— 27 Skr. om tinglæsning av ny meddelelse om, at en pantobligation ikke er indfridd 32
Febr. 19 Skr. om lensmands gebyr for tilsigelse av vidner til arrestforretninger (sportellovens § 117) 45
— 19 Skr. om gebyrberegning efter sportellovens § 28 litra 6, hvor begjæringen om at ta et bo under behandling som konkursbo senere tages tilbake . . . 45
Mars 2 Skr. om indførsel i skibsregistret av et tidligere tinglæst skadesløsbrev i et samtidig registrert fartøi kan sidestilles med den lovbefalte fornyelse av tinglæsningen 52
— 5 Skr. om sjøretsmedlemmer kun tilkommer betaling for ett møte (sportellovens § 92) naar en sak, optat til doms, blev reassumert 54
— 9 Res. om ophævelse av vaarsagetinget for Stadsbygdens tinglag 60
— 15 Skr. om, at sjøretsmedlemmer tilkommer sedvanlig betaling i beneficerte saker (sportellovens § 97) . 64
— 16 Skr. om beregningen av gebyr for behandling av to overretssaker, der blev forent til én 67
— 22 Skr. om, at kvinder kan gjøre tjeneste som forliks-kommissærer 68
April 26 Skr. om, at Mexiko og Spanien har tiltraadt Pariserdeklarationen om visse grundsætninger for sjøretten i krigstid 126
— 27 Res. om, at Moss sorenskriveri med hensyn til uttrækning av domsmænd i meddomsretssaker skal deles i 2 distrikter 129
Juni 25 Res. om under visse betingelser at efterkomme anmodninger fra fremmede lands domstole m. v. om forkyndelse av dokumenter m. v. 284
— 25 Skr. om, at skjøns- og meddomsmænds tilkommende efter sportellovens § 90 ikke kan inddrives ved utpantning 286

1909				Side
Juli	2	Skr.	om forlikskommissærers forpligtelse til at sætte kommission	293
—	3	Res.	om henlæggelse av raadstuskriverforretningene i Gjøvik til skatte-opkræveren sammesteds	306
—	14	Rundskr.	om forkyndelser i civile saker efter anmodning fra fremmede domstole m. v.	315
—	14/26	Skr.	om anvendelse i forskjellige stater av civilprocesskonventionen av 17 juli 1905	335
Aug.	2	Dekl.	med det Tyske Rike om videre forenkling av den gjensidige retshjælp	339
—	20	Res.	om deling av Vaage tinglag samt saktingenes avholdelse	371
—	31	Skr.	om, at Luxemburg har ratifisert overenskomsten angaaende den civile proces av 17 juli 1905	405
Septbr.	6	Rundskr.	om, at tydelig og paa sterkt papir skrevne indlæg kan indheftes i akten istedet for at avskrives	414
—	10	Res.	om eget tinglag for Engerdalens herred og avholdelse av saktingene dersteds	454
—	23	Skr.	om, at den luxemburgske regjering har meddelt, hvem der skal motta anmodninger i henhold til civilproceskonventionen av 1905	552
Oktbr.	6	Res.	om avholdelse av maanedstinget for Bindalens tinglag	561
Decbr.	7	Skr.	om, hvorvidt ekstraret skal sættes til omberammelse av aastedssak, utsat efter citantens begjæring	707
—	21	Rundskr.	om endel punkter ved straffesakers behandling	721

Samfærdselsmidler (veivæsen, jernbaner, skyss m. v.).

1909				
Janr.	11	Res.	om forandring i fragtberegnings-reglerne for gods	4
—	26	Res.	om vedtægt for bruk av motorvogner i Aalesund	30
Mars	16	Res.	om forandring i reglementet for fri befordring m. v. ved Statsbanerne	66
April	2	Skr.	om, hvorvidt veilovens bestemmelse om bygningers avstand fra offentlig vei ogsaa er anvendelig paa bygningers avstand fra visse holde- og oplagspladser	86
—	14	Skr.	om, hvorvidt veivæsenet av sin læge kan kræve opgit hver patients sygdom, naar regning i anledning av behandlingen indsendes	90
—	14	Skr.	om godtgjørelsen til en lensmand for avholdelse av takstforretning over grustak m. v.	91
Mai	1	Res.	om oprettelse av et Norsk Oplysnings- og Reisebyraa i Berlin	192

1909				Side
Mai	1	Res.	om statutter for Valdresbanens pensionskasse . .	192
—	3	Skr.	om, at bestemmelserne i veilovens § 83 kun gjælder private veier paa landet	200
—	11	Res.	om kostgodtgjørelsen for skinnekontrolløren ved Statsbanerne	211
—	21	Skr.	om, hvorvidt veigrund kan eksproprieres i andet formandskapsdistrikt og amt m. v.	224
—	22	Res.	om vogn- og lampepudseres indordning under driftsbanernes regulativ	229
Juni	17	Res.	om forandring i reglement for fri befordring og fragtmoderation paa statens jernbaner	275
—	25	Res.	om vedtægter for bruk av motorvogner inden Stavangers amt	279
Juli	3	Res.	om kjørehastigheten ved bruk av bogie-motorvogner paa Holmenkolbanen	303
—	3	Res.	om statutter for Grimstad-Frolandsbanen . . .	305
—	23	Res.	om forandring i reglementet om fribefordring og fragtnedsættelse paa jernbanerne	330
—	23	Res.	om budgetopgjør og nye avlønninger ved Statsbanerne	331
—	30	Skr.	om offentlige tjenestemænds skyssgodtgjørelse ved reiser med rutegaaende motorbaater	338
Aug.	4	Res.	om approbation av driftsreglement for jernbanerne mellem Notodden og Tinnoset og Vestfjorddalen .	350
—	4	Res.	om kostgodtgjørelse paa reiser for forskjellige jernbanefunktionærer	350
—	4	Res.	om approbation av godstaksterne paa Bergensbanen	351
—	20	Res.	om tillæg til politivedtægten for Fredriksstad med forskrifter for bruk av motorvogner	370
Septbr.	3	Res.	om ændring i vedtægtene for bruk av motorvogner i Nordre Bergenhus amt	409
—	4	Skr.	om gebyrsfrihet for sorenskriveres vederheftighetsattest vedkommende kasserer ved hovedvei-anlæg .	414
—	10	Res.	om sikkerhetsforanstaltninger vedkommende færdslen paa Notodden—Tinnosbanen og Vestfjorddalsbanen nærliggende veier	436
Oktbr.	22	Res.	om bemyndigelse for Arbeidsdepartementet til at approbere takster for Lillesand—Flaksvandbanen	586
Novbr.	9	Res.	om forandring av taksterne for Bandak—Nordsjø og Nordsjø—Skienskanalerne	626
—	11	Skr.	om, at præskriptionsbestemmelsen i skysslovens § 30 har anvendelse paa diætgodtgjørelsen for amtmænds m. fl.s møte ved tingene	629
—	17	Skr.	om, at skyssgodtgjørelse til bestyrer av tvangsauktion for kommunal skat kan belastes vedkommende debitor	673

1909 Side
Novbr. 23 Res. om forandring i motorvedtægten for Aalesund . . 685
Decbr. 7 Res. om forandringer i statutterne for A/S Holmestrand —Vittingfosbanen og A/S Tønsberg—Eidsfosbanen 707

Sjøvæsen, havne-, lods-, fyr- og redningsvæsen.

1908
Decbr. 22 Forandringer i forskrifter ang. transport av specielt ildsfarlige stoffe ombord paa skibe uten passagercertifikat 757
1909
Janr. 5 Res. om opkrævning av isavgift inden Fredrikstads og Sarpsborgs havnedistrikter 1
— 5 Res. om opkrævning av isavgift i Drammensfjorden ovenfor Svelvik 2
— 5 Res. om bemyndigelse for konsulen i Kobe til at opta edelige sjøforklaringer m. v. 2
— 19 Res. om ikrafttræden av kapitel 8 i sjødygtighetsloven av 8 aug. 1908 samt forskrifter for besigtelse av passagerdampskibe 7
— 19 Res. om brygge-, havne- og tonnageavgift i Florø . . 26
Febr. 3 Res. om tillæg til takstregulativet for benyttelsen av de offentlige brygger i Skien 36
— 3 Res. om takstregulativ for benyttelsen av Drammens brygger 37
— 27 Res. om, at den administrative realitetsbehandling av saker vedrørende Norges handels- og sjøfarts-traktatmæssige forhold til fremmede magter overgaar fra Handels- til Utenriksdepartementet 51
Mars 2 Skr. om indførsel i skibsregistret av et tidligere tinglæst skadesløsbrev i et samtidig registrert fartøi kan sidestilles med den lovbefalte fornyelse av tinglæsningen 52
— 5 Skr. om, at sjøretsmedlemmer kun tilkommer betaling for ett møte (sportellovens § 92) naar en sak, optat til doms, blev reassumert 54
— 5 Handels- og Sjøfartsdeklaration mellem Norge og Serbien 985
— 15 Skr. om, at sjøretsmedlemmer tilkommer sedvanlig betaling i beneficerte saker (sportellovens § 97) . 64
— 16 Res. om anvendelsen av renterne av opsamlede sjømandsmulkter (kgl. res. 3 oktbr. 1908) 66
— 23 Res. om oprettelse av et havnestyre for uthavnen Kalvaag i Bremangers herred 72
April 1 Res. om nedsættelse av tonnage-avgiften for lystfartøier i Molde 84
— 7 Skr. om, at gebyr ikke skal erlægges for overførelse til nyt register av »Bill of Sale« 88

1909			Side
April	16	Res. om ændret takstregulativ for benyttelse av Langesunds havnevæsens offentlige brygger	99
—	16	Res. om forhøiet gage for fyrdirektørembedet	100
Mai	1	Res. om forskrifter ang. redningsredskaper for skibe m. v.	177
—	1	Res. om regler og takster for benyttelse av Skjoldstrømmens sluse-anlæg	190
—	1	Res. om oprettelse av et havnestyre for uthavnen Obrestad i Nærbø herred m. v.	196
—	22	Res. om Takstregulativ for benyttelsen av de kommunale brygger i Sarpsborg og do. for toldvæsenets brygge i Sannesund	230
—	22	Res. om takstregulativ for benyttelsen av de kommunale brygger i Fredriksværn	230
Juni	17	Res. om takstregulativ for benyttelsen av jernbanens brygger i Kristiansand og Arendal	275
—	25	Res. om fritagelse for handelsskibe for i visse tilfælde at avgi ankomstopgave	278
—	25	Res. om forandringer i bestemmelser om lodsoldermandskaper, lodsstationer og lodsningsdistrikter	285
—	30	Res. om konsulatavgift av handelsfartøier	292
Juli	3	Res. om stadfæstelse paa »Fondet til Bedste for Sjømandsstanden i Grimstad«	304
—	3	Res. om reglement om dispachøreksamen m. v.	304
—	14	Lov om forandringer i lov om registrering av skibe av 4 mai 1901	306
—	14	Res. om forandringer i reglement vedrørende anvendelse av ovennævnte lov	309
—	14	Res. om opkrævningen av de i havnelovens § 29 omhandlede avgifter i Sandefjord	315
—	20	Skr. om, hvorvidt fremmede fartøier med tilladelse til fiske paa norsk sjø-omraade har lodspligt	324
—	24	Cirk. om betydningen og iverksættelsen av de nye bestemmelser om registrering av skibe	331
Aug.	4	Res. om takstregulativ for benyttelsen av toldvæsenets brygger i Skien	351
—	9	Skr. om, hvorvidt et kassert skipperborgerskap kan træde i kraft igjen	353
—	12	Res. om forandring i lodsbetalingen av krigsfartøier, transport- og lystfartøier	355
—	24	Regl.bestemm. om certifikater for kjendtmænd	376
—	25	Dekl. med Sverige om understøttelse i visse tilfælde av nødlidende sjømænd	378
—	27	Res. om nye forskrifter for beregningen av passagerantal og bekvemmelighet m. v.	392
Septbr.	3	Lov om adgang for visse skibskreditforeninger til at utstede obligationer, lydende paa ihændehaveren	406

1909			Side
Septbr.	3	Res. om bemyndigelse for Finansdepartementet til at stadfæste ovenstaaende kreditforeningers statutter	408
—	10	Res. om nye forskrifter for signalapparater m. v. for skibe	437
—	18	Lov om forandring i lov om sjøfarten av 20 juli 1893	494
—	18	Lov om forandringer i og tillæg til lov om statskontrol med skibes sjødygtighet av 9 juni 1903	523
—	18	Res. om ikrafttræden av visse bestemmelser i sidstnævnte lov	538
—	18	Res. om fribordsregler og tabeller i henhold til loven om statskontrol med skibes sjødygtighet	540
—	18	Res. om forandring i instruktionen om lodsvæsenet	544
—	28	Res. om opkrævning av tonnage-avgift og takster for benyttelse av bryggerne i Helgeroen	552
Oktbr.	6	Res. om, at Board of Trade's fribordsregler m. v. er jevngode med de norske	558
—	6	Res. om, at de franske fribordsregler er jevngode med de norske	558
—	6	Res. om, at fremmede fiske- og fangstfartøier m. v. skal være underkastet kontrol i norske havner	558
—	6	Res. om, at fremmede passagerfartøier, som fører passagerer fra Norge, skal være underkastet kontrol i norske havner	559
—	6	Res. om besigtelse for skibe uten passager-certifikat	559
—	16	Skr. om særskilt »kjendtmandsflag« for kjendtmænd med certifikat fra 1 januar 1910	580
Novbr.	1	Skr. om, hvorvidt et her i landet registrert skib, som sælges til en i utlandet boende norsk statsborger, uten at dispositionen over det godtgjøres at ske her fra landet, fremdeles kan betragtes som norsk	614
—	17	Res. om reglement ang. foranstaltninger mot indførsel av smitsomme sygdomme m. v.	632
—	17	Res. om bemyndigelse for Sjøfartskontoret til at avgjøre andragender om anerkjendelse av lastemerke, beregnet efter utenlandske lastelinjeregler	672
—	19	Regler for rensning ombord ved farsotter	674
—	30	Rundskr. om skatteligningen av skibsaktieselskaper	700
Decbr.	4	Skr. om, hvorvidt en pantobligation, som efter tidligere tinglæsning er registrert i skibsregistret, men senere bortkommer, kan erstattes uten mortifikation	704

Skatter og avgifter.

1909			
Janr.	5	Res. om opkrævning av isavgift inden Fredriksstads og Sarpsborgs havnedistrikter	1

1909				Side
Janr.	5	Res.	om opkrævning av isavgift i Drammensfjorden ovenfor Svelvik	2
—	13	Skr.	om, at statsskattelovens § 16 ikke antages at hjemle departementet ret til at indbringe for Riksskattekommissionen amts-skattekommissionens avgjørelser av enkeltmænds klager i henhold til statsskattelovens § 11, 2	4
—	19	Res.	om brygge-, havne- og tonnageavgift i Florø	26
—	20	Skr.	om lensmænds pligter med hensyn til behandlingen av skattelister	28
—	28	Skr.	om, naar amtskassereren kan oversende til lensmændene indfordringslister vedk. offentlige fond	33
—	28	Skr.	om revision av et herreds skattelister	33
—	30	Rundskr.	om, at indbetaling av skatter og brandkontingent straks skal avskrives paa de officielle indfordringslister	34
—	30	Skr.	om, at der bør gives et fradrag i konsulatavgiften for et visst tidsrum, forsaavidt angaar fartøi, som sælges til utlandet	35
Febr.	1	Skr.	om, at konsulatavgift ikke skal avkræves fartøier, som driver fiske i Nordsjøen	35
—	1	Skr.	om indfordring av arve-avgift av gaver m. v. i et under offentlig skiftebehandling staaende bo	35
—	3	Res.	om, at gaarden Noem i Kvams herred skal utslettes av matrikelen	37
—	3	Skr.	om beregning av arve-avgift i fællesboer, hvor der er git forskud paa arv og skiftet mellem førstavdødes arvinger og gjenlevende egtefælle	38
—	15	Telegram	om, hvorvidt øl- og vin-avgiften kan sættes pr. solgt flaske og betales efterskudsvis	41
—	20	Skr.	om skattepligt for endnu ikke utskiftede boer, overtat av selvskiftende arvinger	45
—	23	Res.	om stempelavgift av dokumenter og spillekort (1909—1910)	46
—	24	Skr.	om skattepligt for en person, indflyttet til Norge før 30 septbr. 1907	50
Mars	6	Skr.	om ligningsforretningens utlæggelse kan bekjendtgjøres ved opslag	58
—	9	Res.	om avgift ved offentlige forestillinger m. v. i Merakers herred	58
—	20	Skr.	om, at skattefrihet ikke kan tilstaaes en oprettendes fabrik	67
April	13	Cirk.	om, at private ikke kan sende skattebeløp m. v. som portofri sak	89
—	16	Kundgj.	om avgift av jord til dyrkning av tobak	92

1909				Side
April	16	Res.	om avgift av offentlige forestillinger i Modums herred	93
—	16	Res.	om avgift for undersøkelser og stempling av kjøt i bistationen i Bergen	95
—	16	Res.	om nye lønninger under skattevæsenet m. v. (nye lensmandsdistrikter)	99
—	27	Res.	om forandringer i tolden paa vin	126
—	27	Skr.	om hjemmelen for opkrævning av »Kvartprocentskatten« i Arendal	130
Mai	28	Res.	om forandring i toldtariffens anmerkning 1 under sirup m. v.	232
Juni	5	Res.	om forandring i vedtægten ang. avgift av visse næringer i Kristiania	248
—	25	Res.	om stempelavgiftspligten for veksler	280
—	30	Kundgj.	om avgift av brændevins- og malttilvirkning m. v.	288
—	30	Kundgj.	om arve-avgift, otteprocentskat og tiendevogsleding	290
—	30	Res.	om konsulatavgift av handelsfartøier	292
—	30	Res.	om toldavgifter	292
Juli	3	Kundgj.	ang. toldavgifter fra 1 juli 1909	302
—	3	Res.	om avgift av offentlige forestillinger m. v. i Trøgstads herred	303
—	13	Skr.	om beregning av arve-avgift efter en i utlandet bosat person, som hadde efterlatt faste ejendomme i Norge	306
—	14	Cirk.	om rettelser i toldtariffen	312
—	14	Res.	om, at toldkassereren i Sandefjord skal opkræve de i havnelovens § 29 omhandlede avgifter	315
—	16	Rundskr.	om lempninger ved regnskapsavlæggelsen paa grund av budgetterminens forandring	318
—	23	Res.	om vedtægter ang. skatteligningen i Aalesund	325
Aug.	4	Res.	om avtak i matrikelskylden for en gaard i Strandebarms herred	352
—	14	Skr.	om anvendelse av statsskattelovens § 11, sidste led	356
—	20	Lov	om skylddeling m. v.	364
—	26	Skr.	om, at selskaper og indretninger, som driver erhvervsmæssig virksomhet, ikke kan paastaa skattefrihet for deres virksomhet eller eiendom med hjemmel i landsskattelovens § 25 h	380
Septbr.	3	Kundgj.	ang. indkomstskat til statskassen 1 juli 1909—30 juni 1910	410
—	11	Rundskr.	ang. den nye lov om skylddeling m. v.	461
—	18	Lov	om anvendelse av det beløp, hvormed laste- og fyravgiften overstiger kr. 2 200 000,00 aarlig	538

1909			Side
Septbr.	18	Res. om avtak i matrikelskyld for gaarden Næsset i Merakers herred	544
Oktbr.	6	Res. om fastsættelse av avgiftsgrænsen for skjænkning av øl, vin m. v. i Sandnes	561
—	12	Skr. om, hvorvidt en ligningskommission lovlig efter privates ønske kan foreta efterligning for 1908	563
—	13	Skr. om fordeling av godtgjørelse for merarbeide ved skatte-opkrævningen mellem flere indehavere av en lensmandsbestilling	564
—	16	Res. om fastsættelse av avgiftsgrænsen for skjænkning av øl i Graus herred	570
—	30	Res. om overførsel av Pikstadstykket i Nordre Lands herred til Søndre Lands herreds matrikel	609
Novbr.	9	Res. om nye regler for skatteligningen for Sarpsborg	627
—	11/20	Kapitelstakster for 1909	679
—	23	Skr. om arve-avgiftsberegning i bo efter en mand, som kort før sin død hadde git sin søn en gave	686
—	30	Rundskr. om fremgangsmaaten ved skatteligning av skibsaktieselskaper	700
Decbr.	9	Skr. om, at dele av forskjellige budgetterminer ikke bør kunne lægges sammen for derved at begrunde eftergivelse av konsulatavgift	708
—	17	Res. om forandring i reglerne for skatteligningen i Farsund	721
—	17	Res. om overføring av en gaard i Dovre herred til Lille Elvedalens herreds matrikel	721

Skogvæsen, almenninger, fløtnings-, kanal-(vasdrags-)væsen.

1909			
Febr.	3	Res. om nedsættelse av avgift for trælast som føres gjennem Harefossen i det Topdalske vasdrag m. v.	36
—	16	Res. om skogvedtægter for Hedalens herred	42
Mars	9	Res. om fællesfløtningsregler for Aargaardselvens vasdrag	59
—	16	Res. om skogvedtægter for Hofs herred	65
—	16	Res. om do. » Dovre do.	65
—	16	Res. om do. » Skatvals do.	66
—	16	Res. om do. » Sørums do.	66
—	23	Lov indeh. tillæg til lov om adgang til at erhverve skog, bergverk eller vandfald av 12 juni 1906	68
April	13	Bruksregler for Jevnakers bygde-almenning	89
—	13	Do. » Brandbu do.	89
—	14	Forandring i bruksreglerne for Gausdals Vestfjelds statsalmenning	90
—	16	Res. om skogvedtægter for Sells herred	95
—	16	Res. om do. » Laanke do.	95

1909			Side
April	17	Bruksregler for Grans bygde-almenning	100
—	30	Do. » Tingelstads do.	132
Mai	1	Res. om regler og takster for benyttelse av Skjoldstrømmens sluse-anlæg	190
—	1	Res. om bevilgning til vasdragsvæsenet, derunder ogsaa oprettelse av nye poster	196
—	6	Bruksregler for Romedals bygde-almenning	201
—	11	Do. » Eina do.	207
—	22	Res. om skogvedtægter for Vestre Slidre herred	226
Juni	5	Res. om forandring i skogvedtægtene for Aasens herred	250
—	5	Res. om skogvedtægter for Vaage herred	250
—	5	Res. om tilbakekaldelse av bemyndigelse til at la krabas- og bundtømmer anvende til fordel for Lillehammer lense m. v.	250
Juli	3	Res. om skogvedtægter for Nedre Ekers herred	303
—	14	Res. om do. » Leksvikens do.	312
—	14	Res. om do. » Elverums do.	313
Aug.	4	Res. om nye do. » Merakers do.	348
—	4	Res. om nye vernskogvedtægter for Saltdalens do.	348
—	4	Res. om skogvedtægter for Modums do.	348
—	12	Res. om do. » Levangers do.	355
—	20	Res. om do. » Tysfjords do.	370
Septbr.	10	Res. om tilfølgetagelse av Kongsbergs Sølvverks og dets Skogvæsens budget m. v.	455
—	18	Lov om erhvervelse av skog	484
Oktbr.	16	Res. om skogvedtægter for Bærums herred	569
—	16	Res. om fællesfløtningsregler for Gudbrandsdalslaagen	569
Novbr.	9	Res. om forandring av taksterne for Bandak—Nordsjø og Nordsjø—Skienskanalerne	626
—	17	Res. om nye skogvedtægter for Overhallens herred m.v.	671
—	20	Skr. om forstaaelsen av arealgrænsen i skoglovens § 3 like over for sameiere	683
—	23	Res. om ophævelse av skogvedtægtene for Hølands herred	686
Decbr.	2	Res. om skogvedtægter for Kvams herred	703
—	9	Bruksregler for Sogndals statsalmenning	708
—	23	Res. om fællesfløtningsregler for Store Grøna med bielver, Hedemarkens amt	726
—	23	Res. om skogvedtægter for Kolvereids herred	726
—	23	Res. om nedsættelse av det i skoglovens § 3 nævnte flate-indhold, forsaavidt angaar Brandvals herred	726
—	23	Res. om ophævelse for Setskogens vedk. av skogvedtægtene for Hølands herred	727
—	30	Res. om reglement for behandlingen av krabas- og bundtømmer i Gudbrandsdalslaagen m. v.	728

Side

Skole- og undervisningsvæsen.

1909

Jan. 7 Res. om forandringer i reglementet for statsøkonomisk eksamen ved Universitetet 2

— 19 Res. om forandringer i reglementet for stutenterutvalg av 25 april 1907 27

Mars 9 Res. om tilfølgetagelse av bevilgninger av Oplysningsvæsenets Understøttelsesfond og Kapitalfond . . 59

— 9 Res. om forandringer i reglementet for bergeksamen . 59

— 23 Res. om tilfølgetagelse av bevilgningen til abnormskolevæsenet 70

— 23 Res. om eksamensret for Aars og Voss' skole . . . 71

April 1 Res. om lønningsregulativ for Universitetets underordnede tjenestemænd 84

— 13 Skr. om, hvorvidt en kommune kan kræve refusion hos en anden kommune i anledning av en av førstnævntes vergeraad foretat anbringelse hos en privat familie av et uegte født barn, hvis mor bor i førstnævnte og hvis far bor i sidstnævnte kommune

— 13 Skr. om, at forældre, som uten vergeraadets samtykke borttar barn fra det sted, hvor det er anbragt av vergeraadet, begaar en strafbar handling (straffelovens § 346) 90

— 19 Skr. om, at en foged kan vælges til medlem av skolestyret 100

— 21 Res. om plan for Bergens kommunale tvangsskole for piker 101

— 21 Res. om forandring i § 10 i planen for Trondhjems kommunale tvangsskole 103

— 21 Res. om forandring i § 5 i planen for Stavangers kommunale tvangsskole 103

— 24 Skr. om, at en lærer, tidligere valgt som varamand for lærernes repræsentant i skolestyret, kan vælges til medlem av samme 105

— 26 Skr. om, at ogsaa et bruks bestyrere og disponenter skal fritages for skoleskat efter landsskolelovens § 42 126

— 26 Skr. om, at paralelle klasser i folkeskolen maa tillægges samme ukentlige obligatoriske timetal (byskolelovens § 3) 126

— 26 Skr. om, at kundgjørelser om ledige lærerposter ikke bør fordre oplysning, »om ansøkerne er riksmaals- eller landsmaalsvenlige« 126

— 27 Skr. om iverksættelse av skolestyrets beslutning om barns indsættelse i tvangsskole paa grund av skoleforsømmelser 130

1909				Side
April	28	Skr.	om, at vergeraadet maa gripe ind, naar barn lider nød paa grund av manglende næringsmidler og moren negter at motta fattigunderstøttelse . . .	131
—	29	Skr.	om, hvorvidt en bruksskole kan nedlægges m. v.	131
Mai	1	Skr.	om valget av varamænd i et skolestyre	199
—	1	Skr.	om, at en lærer eller lærerinde med kun smaaskolelærereksamen ikke kan gives fast ansættelse i poster i en kreds med samlet undervisning. . .	200
—	5	Skr.	om, at landsfolkeskolen ikke maa ordnes saaledes, at barn maa gaa i smaaskolen til deres 11te aar	201
—	6	Skr.	om, hvorvidt tjeneste ved offentlig aandssvakeskole eller middelskole medregnes til opnaaelse av alderstillæg i folkeskolen	201
—	11	Res.	om oprettelse av en 3aarig Statens Tandlægeskole m. v.	210
—	13	Skr.	om forholdet med forrentning og avdrag av et laan, paaheftet frivillig anskaffet lærerjord	211
—	13	Skr.	om, hvorvidt lærer maa taale ombytning av skolekredser	211
—	22	Res.	om fritagelse for Vaagans herred for at anskaffe lovbefalet jordvei	229
—	24	Skr.	om, at der kan være to forskjellige hovedsprog i folkeskolens 2 avdelinger	230
—	24	Skr.	om naar et medlem av vergeraadet bør fratræde	230
—	28	Res.	om forandringer i reglementet for høiere almenskoler og for artium	232
—	28	Res.	om ret for bestyreren av frk. Lindstrøms pikeskole i Bergen til at avholde middelskole-eksamen . .	234
Juni	5	Res.	om stadfæstelse av statutter for Tromsø barnehjem	251
Juli	3	Res.	om reglement om dispachøreksamen m. v. . . .	304
—	14	Res.	om stadfæstelse av plan for frk. Fadums barnehjem i V. Aker	313
—	14	Res.	om stadfæstelse av grundregler for Skiens guttehjem	313
—	20	Telegram	om, at et skolestyres medlem ikke ved forfald kan stemme ved stemmeseddel	323
Aug.	18	Skr.	om tilsigelse av folkeskolens barn til overhøring .	357
—	24	Rundskr.	om skolefridag paa barnegudstjenestedagen under visitaser	375
Septbr.	10	Res.	om bevilgning til det høiere skolevæsen. . . .	452
—	10	Res.	om reglement om avgifter ved Universitetets institutter og laboratorier.	453
—	16	Skr.	om, at der ikke lovlig kan eksproprieres grund til skolehave	463
—	18	Lov	indeh. forandringer i og tillæg til lov om folkeskolen paa landet av 26 juni 1889	463

1909			Side
Septbr. 18	Lov	indeh. forandringer i lov om folkeskolen i byene av 26 juni 1889	466
— 18	Lov	ang. forandringer i § 36 i lov om det kongelige Fredriks Universitet av 9 oktober 1905	468
— 18	Res.	om plan for Tromsø maskinistskole	544
— 21	Skr.	om negtelse av fri sakførsel for en lærerinde i tvist med skolestyre ang. fri vikar under sygdomsforfald	550
— 28	Res.	om forandret benævnelse av to lærerstillinger ved det teologiske og pædagogiske seminar	553
— 28	Res.	om nyt lønsregulativ for lærere og lærerinder ved høiere skoler og lærerskoler	553
— 28	Res.	om forskole for metalarbeidere i Kristiania og arbeidsskole i Stavanger	554
Oktbr. 6	Res.	om nye alderstillæg for adjunkter ved offentlige lærerskoler og for lærere i Finmarken	560
— 9	Skr.	om, hvorvidt et bystyre ved forandring i lønningsvedtægten kan ophæve forbindelsen mellem stillingene som folkeskolebestyrer og klokker	562
— 21	Skr.	om et kredsmøtes adgang til at omgjøre en tidligere fattet beslutning	581
— 26	Skr.	om valg av varamænd for skolestyrets medlemmer	608
Novbr. 12	Skr.	om, for hvor lang tid en lærerinde, som hadde opsagt sin post paa ubestemt tid, var berettiget til alderstillæg	630
— 17	Res.	om, at saker vedk. tandlæge-undervisningen og eksamen overføres fra Justis- til Kirkedepartementet	672
— 18	Skr.	om vergeraad er pligtig til at behandle saker, som er oversendt det under en bestemt forutsætning m. h. t. vedkommende barns anbringelse	673
— 27	Rundskr.	om forstaaelsen av enkelte punkter i de nye bestemmelser om folkeskolens lærerlønninger	688
— 29	Skr.	om forpligtelsen til at vedlikeholde en paa lærerjorden anbragt vandledning samt til anskaffelse av matbod og grisehus for læreren	700
Decbr. 3	Telegram	om, at dissenter kan delta i alle skolestyrets forhandlinger og beslutninger m. v.	704
— 9	Telegram	om ydelse av statsbidrag til amtsskolekassen	708
— 30	Res.	om forandring i lønsregulativet for den høiere almenskoles lærere og lærerinder	728

Sociale anliggender.

1909			
Febr. 23	Res.	om tilfølgetagelse av bevilgning til Arbeiderbruk- og Boligbanken samt bemyndigelse for Finansdepartementet til at utfærdige statsobligationerne	50

1909 Side

Juni 17 Res. om inddeling av endel bedrifter i fareklasser i henhold til ulykkesforsikringsloven 275

Septbr. 10 Lov om tilsyn med arbeide i fabrikker 418

Sportelvæsen.

1909

Janr. 20 Skr. om beregning av gebyr for behandling av en sak ang. tilbakelevering av en gjenstand 28

Febr. 19 Skr. om lensmands-gebyr for tilsigelse av vidner til arrestforretninger (lovens § 117) 45

— 19 Skr. om gebyrsberegning efter sportellovens § 28, litr. 6, hvor begjæringen om at ta et bo under behandling som konkursbo senere tages tilbake . . . 45

— 24 Skr. om gebyrsberegning for samtidig begjært panteattest vedkommende en fast eiendom og en attest om mulige tinglæsninger vedkommende eieren . . 50

Mars 2 Skr. om en lensmands gebyr for læsning m. v. av bekjendtgjørelse om ligningsforretningens og herredsbudgettets utlæggelse 52

— 2 Skr. om gebyrsberegning for attest paa tidligere tinglæst obligation med pant i 18 eiendomme om at en vanhjemmelspaategning kunde bortfalde m. v. 53

— 4 Skr. om, at sjøretsmedlemmer kun tilkommer betaling for ett møte (sportellovens § 92), naar en sak, umiddelbart efter at være optat til doms, blir reassumert 54

— 15 Skr. om, at sjøretsmedlemmer tilkommer sedvanlig betaling i benefiserte saker (sportellovens § 97) . . 64

— 16 Res. om gebyrsberegning efter sportellovens § 76 for attest om vederheftighet vedk. en kommissionær for Arbeiderbruk- og Boligbanken 67

— 16 Skr. om beregning av behandlingsgebyr i to saker, der blev forenet til én sak 67

— 23 Res. om forhøielse av godtgjørelsen for forkyndelser i private saker i »Vasfaret«, Hedalens sogn, Søndre Aurdals lensmandsdistrikt 71

— 25 Skr. om, at intet gebyr kan beregnes for av utskiftningsformænd forlangte opgaver efter panteregistret over eier samt skyld vedk. forskjellige gaarder . 76

April 7 Skr. om, at gebyr ikke skal erlægges for overførelse til et nyt register av »Bill of sale« 89

— 14 Skr. om godtgjørelse til en lensmand for avholdelse av takstforretning over grustak m. v. 91

— 14 Skr. om gebyrsberegning for lodtrækning til uttagelse av nummer paa de obligationer, som skal indfries ved én termin 91

1909				Side
April	15	Skr.	om gebyr for auktion over træmasse, som ikke blev avhentet	91
—	19	Skr.	om, at en lensmand tilkommer gebyr (sportellovens § 122) for registrering, ogsaa hvor ingen formuesgjenstand har været at opskrive	100
—	24	Skr.	om gebyr for tinglæsning av hjemmelsdokumenter paa fast eiendom til et bos samtlige arvinger i fællesskap i forhold til arveparternes størrelser	125
Juni	5	Rundskr.	om tilbakebetaling av gebyr for forretninger vedk. arbeiderbruk eller -boliger	254
—	10	Skr.	om beregningen av sportler for utsættelse m. v., forlangt i en benefisert sak av den befalte sakfører paa begge parters vegne	262
—	10	Skr.	om beregningen av sportler for tinglæsning av paategning paa tidligere tinglæst skjøte til berigtigelse av bruksnummeret	262
—	10	Skr.	om beregningen av sportler for tinglæsning av en paa særskilt papir skrevet transport-erklæring vedk. skifteutlæg	262
—	10	Skr.	om gebyrsberegning i et oprindelig insolvent bo, som senere paa grund av inddragning av endel midler blev solvent	263
—	25	Skr.	om, at skjøns- og meddomsmænds tilkommende efter sportellovens § 90 ikke kan inddrives ved utpantning	286
—	28	Skr.	om forkyndelsesgebyr for anmeldelse av flere ertsanvisningsfund	287
Juli	1	Skr.	om, at »Det Nordlandske Kirke- og Skolefond« er fritat for erlæggelse av sportler til statskassen«	293
—	15	Skr.	om gebyrsberegning for pante-attest til bruk i proces, hvor rekvirenten var meddelt fri sakførsel	318
—	20	Skr.	om gebyrsberegning for behandling av sak ang. erstatning for brud paa avtale	323
—	20	Skr.	om gebyrsfrihet for forsøkt stevning i paternitetssak	323
—	26	Skr.	om skifteomkostninger i akkordboer, som ved opbud gaar over til konkursbo	335
—	27	Skr.	om tinglæsningsgebyr for en mortifikationsdom, hvorefter en avskrift av en bortkommet pantobligation skal være gjældende i stedet for denne	338
Aug.	10	Skr.	om, at paategning paa handelsbrev om skedd opsigelse bør meddeles uten betaling	354
—	10	Skr.	om, at aktutskrift av paternitetssak efter sportellovens § 79 bør meddeles uten betaling.	354
—	26	Skr.	om, at fogden ikke tilkommer renter av deponerte beløp (sportellovens § 100)	380

1909 Side
Septbr. 4 Skr. om gebyrfrihet for sorenskriveres vederheftighetsattest vedk. kasserer ved hovedvei-anlæg . . . 414
— 9 Skr. om, at lensmand antages at tilkomme kostgodtgjørelse ogsaa for dage, som medgaar til tingreiserne 415
Oktbr. 1 Skr. om, hvem der skal utbetale sportler for tilsigelse av retsvidner i privat politisak, som — uten foranledning fra parterne — behandles ved ekstraret 557
Novbr. 6 Skr. om, at sportellovens paalæg (i § 35) til skifteforvalterne om at varsle arvinger og kreditorer gjælder saavel døds- som konkursboer 622
— 9 Skr. om, at der ikke bør kræves betaling for behandling av tingsvidner i paternitetssaker, som er indbragt for overordnet instans 629
— 13 Skr. om, at intet gebyr antages at tilkomme statskassen for adcitation av en part under aastedssak . 630
— 19 Skr. om, at en lensmand alene har krav paa salær for én forretning, hvor registrering i et bo efter en arvings anmodning utsættes, men senere fremmes ved kontinuationsforretning 678
— 20 Skr. om forstaaelsen av uttrykket »samme rekvirent« i sportellovens § 65 683
— 23 Skr. om gebyrberegning for avhjemling av skifte- og aasætetakst i bo, som deles av selvskiftende arvinger 687
— 24 Skr. om beregning av behandlingsgebyr av indstævnte i en høiesteretssak, hvor kontrastevning var undlatt (sportellovens § 21) 688
— 25 Skr. ang. forskjellige spørsmaal vedrørende beregningen av tinglæsningsgebyr 688
Decbr. 7 Skr. om, at en lensmand kun tilkommer ett gebyr for utpantning samtidig for kommuneskat og ulykkesforsikringspræmie 708
— 17 Skr. om, at en landmaaler skal ha betaling i henhold til sportellovens § 113 a kun for de dage, han er i arbeide paa aastedet 721

Statskassen, statens eiendomme.

1909
April 21 Res. om anskaffelse av embedsgaard for sognepresten i Øiestad 101
— 21 Res. om salg av sorenskrivergaarden Elvestad, Rakkestad sorenskriveri 104
— 27 Res. om salg av sorenskrivergaarden Steinberg, Nordre Hedemarkens sorenskriveri 129

1909 Side
Oktbr. 16 Res. om salg av den Nordre Gudbrandsdalens fogedembede tilliggende embedsgaard Sigstad . . . 570
— 22 Res. om forandring i § 4 i reglementet for Statens Reservefond 586

Stempelvæsen.

1909
Febr. 23 Res. om stempelavgift av dokumenter og spillekort (1909—1910) 46
Juni 25 Res. om stempelavgiftspligten for veksler 280

Stortinget, stemmeret.

1909
Mai 1 Lov om forandringer i lov av 29 mars 1906 om mandtal og stortingsvalg 132
— 1 Lov om mandtal og stortingsvalg av 29 mars 1909 med de deri ved lov av 1 mai 1909 foretagne forandringer 137
— 1 Res. om oversættelse til landsmaal av ovennævnte lov 152
— 1 Lov um manntal og stortingsval fraa 29 mars 1906 med dei brigde, som lov fraa 1 mai 1909 hev gjort 153
— 1 Lov om forandringer i lov av 2 juni 1906 om adgang for stemmeberettigede, som er utenfor riket, til at delta i stortingsvalg 168
— 1 Lov om adgang for stemmeberettigede, som er utenfor riket, til at delta i stortingsvalg av 2 juni 1906 med de deri ved lov av 1 mai 1909 foretagne forandringer 170
— 21 Rundskr. om de ved mandtalsloven av 1 mai 1909 indførte forandringer 212
Juni 7 Rundskr. i anledning av den nye lov om mandtal m. v. 255
Juli 30 Rundskr. om, at uegte barns fædre, som ikke opfylder sin forsørgelsespligt, skal opføres i mandtallet med suspensionsanmerkning 338

Sverige.

1909
Mai 22 Res. om iverksættelse av rydning og eftersyn av grænsen mellem Norge og Sverige 227
Decbr. 16 Kjendelse av den i »Renbeitesaken« nedsatte voldgiftsret 709

Toldvæsen, ind- og utførsel.

				Side
1909				
Febr.	16	Res.	om bemyndigelse for Finansdepartementet til at tilstaa toldfrihet for præmier av ædelt metal, vundet i utlandet	43
—	20	Dekl.	mellem Norge og Frankrike angaaende tolden paa franske vine og brændevine	977
—	20		Ministerielle noter ang. indførsel i Norge av franske varer under ulovlig benyttede betegnelser	979
Mars	8	Skr.	om, at et toldkammer antages berettiget og forpligtet til efter politiets begjæring at opgi indførte kvanta brændevin til private forbrukere	58
—	9	Res.	om oprettelse av nye poster i toldvæsenet m. v.	61
—	11	Dekl.	mellem Norge og Spanien ang. tolden paa ikke-mousserende spanske vine	983
April	13	Cirk.	om, at private ikke kan sende toldbeløp m. v. som portofri sak	89
—	27	Res.	om forandringer i tolden paa vin	126
Mai	28	Res.	om do. i toldtariffens anmerkning 1 under sirup m. v.	232
Juni	17	Res.	om tillæg til kontorholdsgodtgjørelse ved Kristiania toldskriverkontor	277
—	30	Res.	om toldavgifter	292
Juli	3	Kundgj.	ang. toldavgifter fra 1 juli 1909	302
—	14	Cirk.	om rettelser i toldtariffen	312
—	14	Res.	om, at toldkassereren i Sandefjord skal opkræve de i havnelovens § 29 omhandlede avgifter	315
—	27	Skr.	om Kubas tiltræden av konventionen om utgivelse av forskjellige lands toldtariffer	338
Aug.	10	Skr.	om toldbehandling og utlevering av endel medicinske præparater	353
—	20	Res.	om, at Finansdepartementet skal avgjøre spørsmaal om kaution for toldoppebørselsbetjenter	371
Decbr.	9	Skr.	om, at dele av to forskjellige budgetterminer ikke kan lægges sammen for derved at begrunde eftergivelse av konsulatavgift	708

Depotbiblioteket
h050 34 366

Norsk
Lovtidende

1909

2. Afdeling